

**KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA,
SPECIÁLIS SZAKISKOLA, DIÁKOTTHON ÉS GYERMEKOTTHON**

*PEDAGÓGIAI PROGRAM
2013*

Tartalomjegyzék

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA, SPECIÁLIS SZAKISKOLA, DIÁKOTTHON ÉS GYERMEKOTTHON	1
I. AZ INTÉZMÉNY ÖNMEGHATÁROZÁSA	3
I/1. Intézményünk története	3
I/2. Az oktató-nevelő munka jelenlegi helyzete	6
I/3. Az iskola tanulónépessége	8
I/4. Az iskola társadalmi kapcsolatai	8
I/5. Az iskolai élet egészsét átfogó hagyományok rendszere	9
II. AZ INTÉZMÉNY SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	11
II/1. Személyi feltételek	11
II/2. Tárgyi feltételek	14
AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	16
III. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELÉSI- OKTATÁSI MUNKA ALAPELVEI, CÉLJAI ÉS FELADATAI	16
III./1. Alapelvek	16
III./2. Célok	17
III./2.1. Nevelési-oktatási és képzési célok életkorú szakaszokhoz és a sérültség súlyossági fokához rendelten	19
III./3. Az intézmény feladatai	21
IV. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁSRENDSZERE	22
V./1. A személyiségfejlesztő prevenciós programok hatékony tényezői	23
Az önismeret tananyagának főbb pontjai	24
X. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	32
XI. A TANULÁS	35
XII. KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS	37
XVI. AZ ISKOLA ELLENŐRZŐ, MÉRŐ ÉS ÉRTÉKELŐ TEVÉKENYSÉGÉNEK RENDSZERE	40
XVIII. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	52
XIX./7. A TANÓRÁN KÍVÜLI ISKOLAI ÉLET SZERVEZETI FORMÁI	72
16. AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI	122
XXI. DIÁKOTTHON NEVELÉSI PROGRAMJA	108
Helyitantervezek	124

I. AZ INTÉZMÉNY ÖNMEGHATÁROZÁSA

Hitvallásunk:

**„Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot, ha egy évtizeddel számolsz,
ültess fát, ha terved egy életre szól, embert nevelj!”(kínai mondás)**

I/1. Intézményünk története

A Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Diákothona és Gyermekothona a megye egyetlen olyan **többcélú, összetett** gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézménye, amely a sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalkorúak számára az általános iskolai és speciális szakiskolai **oktatás-nevelés** mellett **kollégiumi** és **gyermekothoni** elhelyezést is biztosít.

Az iskola megalapítása, főbb állomások

Az intézményt 1987-ben a **Komárom Megyei Tanács** alapította azzal a céllal, hogy gyógypedagógiai ellátást biztosítson azon gyermekek számára, akiknek lakóhelyén - a kisebb falvakban, településeken - nincsenek meg az oktatás speciális feltételei.

1987-ben egy óvodai csoporttal, egy előkészítő osztállyal, valamint 8 évfolyammal kezdte meg működését intézményünk.

1989-ben a budapesti Autizmus Kutatócsoport koordinálásával kísérleti jelleggel autista gyermekek foglalkoztatását vállaltuk fel és végezzük a mai napig.

A csoportban olyan különböző életkorú gyermekek fejlesztése folyik, akik szociális és kommunikációs képességeik zavara miatt a hagyományos iskolai keretek között nem oktathatók.

1993-ban a Speciális Szakiskolai oktatás bevezetésével bővítettük alapfeladataink körét. Két éves képzési idő alatt dajka és dísznövénytermesztő szakon szerezhettek betanított munkás képesítést a nálunk végzett fiatalok.

1997-ben a szülői és társadalmi igényekhez igazodva 10 évfolyamosra bővült iskolászerkezetünk, amelyre ráépül két további speciális szakiskolai osztály.

1997-ben a Munkaügyi Minisztériumtól elnyert támogatással alapítványunk munkahelyteremtő rehabilitációs, utógondozói központ működtetését kezdte meg.

Ezt a komplex tevékenységet ellátó lakóotthont egy szomódi kertes házban alakítottuk ki.

1997-ben a Népjóléti Minisztériumtól pályázati úton elnyert 5 millió forintból megkezdtük a diákokthon egy részének gyermekotthonná történő átalakítását. Még ez évben két új lakóotthon kezdte meg működését.

2001-ben négy újabb szakmával bővítettük a speciális szakiskolás tanulók szakmaszerzési lehetőségét. Ezek: kerti munkás, bőrtárgykészítő, kosárfonó, állatgondozó szakmák.

2003-ban a diákokthon egy része gyermekotthonná alakult át, 4 lakóotthonban 40 gyermek ellátására van lehetőség.

2004-ben kerti munkás és bőrtárgykészítő szakmát oktatunk.

2004 márciusában kapcsolódott be a Fogyatékos Gyermek, Tanulók Felzárkóztatásáért Országos Közalapítvány „Munkahelyi Gyakorlat” elnevezésű programjába, melynek köszönhetően 2006-ig 16 speciális szakiskolai tanulónk ismerkedhetett meg valódi munkahelyi környezettel, a dolgozókkal szemben támasztott elvárásokkal.

2004-ben befejeződött a Comenius 2000 partnerközpontú minőségirányítási rendszer kiépítése. 2004 szeptemberétől az ezen alapokon nyugvó, törvényben előírt, minőségirányítási rendszer működik.

2005 májusában az intézményünk gazdasági önállósága megszűnt, a gazdasági feladatok ellátását a Tatai GSzSz végzi.

2005-ben a Komárom-Esztergom megyei Önkormányzat döntése értelmében Tata város 6-os számú iskolája és intézményünk összevonásra került. Ennek következtében tanulóink létszáma 220 főre nőtt. Ez év nyarán a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat pályázaton nyert közel 100 millió Ft-ból felújította az intézmény épületét, amelynek keretében tetőszigetelés, világításkorszerűsítés, teljes körű ablakcsere, felújítások, oktatási eszközök beszerzése, bútorzat stb. cseréje valósult meg.

A 2005/2006-os tanévben a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat Nevelési Tanácsadója intézményünk épületében kapott helyet, de önállóan működött tovább.

A 2005/2006-os tanévtől feladataink bővültek. Az alapító okiratunk szerint integráltan értelmileg akadályozott gyermekek oktatásával is foglalkozunk.

A 2006/2007-es tanévben intézményünk gyermekotthona végleges működési engedélyt kapott, alapfeladataink köre otthont nyújtó ellátással bővült.

Intézményünkben ismét helyet

2007 áprilisától intézményünk ismét gazdaságilag önállóvá vált. Visszakaptuk gazdasági munkaközreinket.

A 2007/2008-as tanévben bővítettük OKJ-s szakmaképzésünk körét, a 11. osztályban bevezetésre került a számítógép kezelő/felhasználó szakma.

2008-tól tagja lettünk a KEMÖ TISZK_nék.

2009/2010-es tanévtől felmenő rendszerben bevezetésre kerülnek az alábbi moduláris szerkezetű OKJ-s szakmák. A bőrtárgy készítő, kerti munkás és számítógépes adatrögzítő.....

2009 július 1-én a fenntartó Komárom–Esztergom Megyei önkormányzat 119/2009. (V. 28) számú közgyűlési határozata alapján intézményünkbe beolvadt és tagintézménnyé vált a kömlődi Hegyháti Alajos Óvoda, Általános Iskola, Speciális Kézségeflejtő Szakiskola, Diákotthona és Gyermekotthona és a komáromi K-EMÖ Móra Ferenc Általános Iskola, Szakiskola, Speciális Szakiskola és Kézségeflejtő Speciális Szakiskola.

Az így létrejövő új intézmény neve Komárom –Esztergom Megyei Önkormányzat Óvodája, Általános Iskolája, Speciális Szakiskolája, Diákotthona és Gyermekotthona.

Tagintézményeink története –

Móra Ferenc Tagintézmény (Komárom)

1969. szeptember 1-jén Kisegítő Iskola néven önálló intézmény jött létre a Komárom és környékén elő enyhe fokban értelmileg sérült gyermekek számára. Az iskola önálló épületet kapott.

1972-től logopédiai ellátást nyújtottunk a városi óvodások részére is.

1981-ben az iskola épülete bővült. A hivatalsegédi lakásból 2 tanterem kialakítása történt meg. Megteremtődtek a feltételek a gyakorlati oktatásra, és a társadalmi összefogásból kialakított tornaszoba kialakításával a testnevelés tanítására is.

1981-ben fogadtuk az első óvodáskorú értelmileg sérült gyermeket az előkészítő osztályunkban.

1985-től indult a ipari szakképzésünk Továbbképző Tagozat néven a Lenfonó és Szövőipari Vállalattal közösen a lányok továbbtanulása érdekében.

1986-tól indítottuk fiaink részére az állattenyésztő szakmát a Mezőgazdasági Kombinát támogatásával.

1991-ben költözünk jelenlegi helyünkre a Czuczor Gergely u. 17. szám alá.

1992-94 között önkormányzati segítséggel három műhely kialakítása történt meg. Pályázatok elnyerése tette lehetővé a műhelyek berendezését. /Phare-, Megyei Munkaügyi Központi-, Minisztériumi pályázatok/. Textiljáték – készítő és asztalos szakképesítéseket oktattunk.

1994 - ben a Phare – program keretében ismerkedtünk meg a Berlini JAW- val, egy német szakképző intézménnyel. Azóta rendszeres volt a kölcsönös tapasztalatsere, 2008-ig, amikor az intézményük megszűnt.

2004. július 1-jétől az intézmény fenntartója a Komárom – Esztergom Megyei Önkormányzat.

Hegyháti Alajos Tagintézmény (Kömlőd)

Intézményünk többcélú, három fő részből áll: iskola, diákokthon és gyermekotthon. Ezekhez kiegészítő épületek kapcsolódnak, mint egészségügyi részleg (betegszoba, orvosi vizsgáló), mosoda, raktárak, műhelyek és az intézmény területén található szolgálati lakások.

1954-ben az intézményt a Komárom Megyei Tanács alapította egy államosított kúria épületében.

1960-ban 5 tanterem épült, majd a következő években ez mosókonyhával, raktárral és szolgálati férő helyekkel bővült.

1973-ban elkészült a 14 tantermes új iskola, valamint két szolgálati tömbház.

A működés 15. évében a középsúlyos értelmi sérültek voltak többségeben, így tiszta profilú intézményé vált.

1993-ban tornacsarnokkal bővült az épületegyüttes. Az a meggyőződés, hogy az imbecillis gyermekeknek minél hamarabb szakszerű nevelési-oktatási keretek közé kell kerülnie, óvodánk megnyitásához vezetett.

2000-ben elsőként kapcsolódunk be a Comenius Minőségbiztosítási rendszerbe.

2002-2003-ban iskolánk és tanműhelyeink eszközparkja bővült. Felújítási munkálatok történtek az épületeink állagmegóvása érdekében.

2004-ben megépült a 4 lakásból álló 32 férőhelyes gyermekotthonunk, ahol családias lédkört biztosítunk az állami gondoskodásban részesülő gyermekek és fiatalok számára.

Bővült iskolai feladataink köre is. Beindítottuk a készségfejlesztő szakiskolai képzést. Először két szakmában (takarító és konyhai kisegítő) majd egy év múlva parkápoló szakon.

2005-től intézményünk gazdasági önállósága megszűnt.

Ebben az évben bővült iskolai feladataink köre is. Beindítottuk a készségfejlesztő szakiskolai képzést. Először két szakmában (takarító és konyhai kisegítő) majd egy év múlva parkápoló szakon.

2006-ban az új szakiskolai tankonyha berendezése és felszerelése lehetővé tette a konyhai kisegítő szak korszerű oktatását

2008-tól készségfejlesztő iskolánk tagja lett a KEMÖ- TISZK- nek.

2009 őszétől iskolánk tagintézmény lett.

2009. február - 2011. január között az Európai Unió és a Magyar Állam által nyújtott támogatással megvalósult iskolánk akadálymentesítése, amellyel lehetővé vált a halmozottan sérült tanulók fogadása is iskolánkban.

2010-ben a diákokthon fürdőszobáinak felújítására került sor

2012-ben a KEM-i Intézményfenntartó Központ segítségével megújulhatott a kollégiumunk, az óvodánk és néhány közösségi helyiségünk. Ezen kívül megvalósult az autisztikus és kisiskolás tanulóink számára a zárt játszótér kialakítása az iskola udvarán. Pályázati úton sikerült a halmozottan sérült tanulók számára gyógyászati segédeszközököt beszerezni.

2012. január 1-én az állam tulajdonába kerültünk. Fenntartásunkról a Komárom-Esztergom Megyei Intézményfenntartó Központ gondoskodik.

2013. március 31-én a törvény fenntartóként a Klebersberg Kúnó Tanügyigazgatási Központot nevezi meg.

I/2. Az oktató-nevelő munka jelenlegi helyzete

Tanulóinkat, a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján iskolázzuk be. Ebben az értelemben iskolánk „bemenet-szabályozott” intézmény.

Pedagógiai Programunkat, Helyi Tantervünket meghatározza az a tény, hogy sajátos nevelési igényű tanulókat nevelünk. Nevelő-oktató munkánkat a Nemzeti Alantanterv szellemében az 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet módosításában kiadásra kerülő kerettantervek közül a Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam) a Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam) A speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-10. évfolyamos közismereti kerettanterve alapján folytatjuk. Szakmaképzésünk a szakmák vizsgakövetelményeire épülő tanulóink sérüléséhez alkalmazkodó adaptált programok alapján folyik. Sajátos nevelési igényű tanulóink speciális igényeit a „Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelv” határozza meg.

Iskolai oktatásunk célkitűzése az alapvető tanulási képességek kialakítása, az általános műveltség megalapozása, a tananyag differenciált ütemű elsajátítottsága, tanulóink szocializációjának elősegítése, eredményes rehabilitáció, habilitáció megvalósítása, a tehetséges tanulók felismerése és érvényesülésük segítése, szakmailag megalapozott, magas színvonalú oktató-nevelő munka megszerzésével.

Fenti célkitűzések elérése érdekében feladatunk az intézményben valóságos emberi kapcsolatokra alapozott, humánus légbőr megteremtése, melyben lehetővé válik a gyermekek értelmi és érzelmi kiteljesedése.

Ez a sokréti, a gyermeki személyiséget minden oldalról formáló nevelő-oktató munka jelenleg öt intézményegységben, három helyen folyik.

Székhelyintézmény: Tata – általános iskola és speciális szakiskola (

diákotthon

gyermekotthon

Tagintézmények: Komárom – általános iskola és speciális szakiskola

Kömlőd – óvoda

általános iskola és készségfejlesztő szakiskola

diákotthon

gyermekotthon

Tatai intézményegységünkben alapvetően az alsó tagozaton a Meixner Ildikó féle olvasás-írástanítási módszert alkalmazzuk, de az oktató-nevelő munka hatékonyságának növelése érdekében más

módszerek alkalmazásával is besegítünk. Az oktatás a készségtárgyak kivételével lehetőség szerint, egytanítós rendszerben zajlik minden évfolyamon. Különös hangsúlyt helyezünk a manuális készségek fejlesztésére.

A komáromi tagintézményben alsó tagozaton kéttanítós „guruló” rendszerű oktatás, a felső tagozaton egytanáros, a készségtárgyak tekintetében, valamint a szakiskolán szakrendszerű oktatás folyik.

A kömlödi tagintézmény nevelési modellje: a délelőtti és délutáni pedagógiai munka összhangja, az önkiszolgálás és a munkára nevelés helyes értelmezésével. Oktatási programunkat meghatározza az a tény, hogy értelmileg akadályozott gyermeket és fiatalkorúakat nevelünk. A tanulók egyéni eltéréseihez, haladási üteméhez alkalmazkodó differenciált nevelési-oktatási programot vallunk magunknak, melynek fontos alapelve az egyéni bánásmód, mely a pedagógiai segítségnyújtás sokszínűségén alapul. Fontos szerepet szánunk a szocializációt segítő képességek fejlesztésének, az esélyegyenlőség alapjai megteremtésének. A gyógypedagógusok munkáját az oktatást segítő gyógypedagógiai asszisztensek és gyermekfelügyelők, valamint nevelőtanárok segítik.

Évek óta biztosítjuk a minden nap testedzés lehetőségét. A 2012/13-as évtől felmenő rendszerben bevezettük a Köznevelési Törvény által előírt 5 testnevelés órát. A tanulók állapotától függően párhuzamosan könnyített illetve gyógytestnevelési foglalkozásokat tartunk. Olyan egészségügyi célú habilitációs, rehabilitációs fejlesztő foglalkozásokon vehetnek részt tanulóink, amelyek segítik többszörös hátrányuk kompenzációját:

- logopédia,,
- egyéni fejlesztés,
- zenés terápia,
- úszásoktatás,
- hidroterápia,
- hippoterápia és
- gyógytestnevelés, konduktív gyógytorna.

Iskolánk széles körű szolgáltatást kínál:

- napközit,
- szakkört,
- énekkart
- sportkört

működtet.

Munkánk hatékonyságát bizonyítja, hogy évről-évre számos megyei, országos és nemzetközi versenyen eredményesen szerepelnek tanulóink.

Diákotthonunk Tatán 64, Kömlődön 80 férőhelyes. A gyerekek Tatán és Kömlődön is 5 csoportban kapnak ellátást.. A diákoktthoni programok, napirend megszervezése a pedagógiai program alapján történik. Ebben a tanuláson kívül hasznos és tartalmas szabadidő eltöltési lehetőségekre is nagy hangsúlyt helyezünk.

Tatán a csoportszobákban tanulásra, szabadidő eltöltésre, pihenésre és alvásra alkalmas helyek kialakítása történt meg az elmúlt években.

Csoportonként 1 nevelőtanár és átlagosan 2 gyermekfelügyelő látja el a nevelési, gondozási feladatakat.

Kömlődön a tanulás, a szabadidő eltöltése az osztálytermekben történik, a szabadidő eltöltésére számos helyszínen van lehetőség. Pihenésre a diákoktthonban van lehetőség igény szerint. Esti tevékenységekre, alvásra a hálótermek adnak lehetőséget.

Nevelőtanárok szervezik a pedagógiai munkát, a nevelést, a gondozást csoportonként a pedagógiai munkát segítő gyermekfelügyelők végzik, akiknek a dajkák - a csoport létszámától függően - segítenek az önkiszolgálásban, mozgásban akadályozottak ellátásában.

Gyermekotthon

1997 óta fokozatosan bővítve a tárgyi- és személyi feltételrendszeret eljutottunk a gyermekotthonná történő átalakítás 100%-os készültségi szintjére.

Tatán jelenleg négy lakásotthon működik.

Ezekben a lakásotthonokban 1 nevelő és 4 gyermekfelügyelő szervezi, irányítja a pedagógiai munkát, biztosítja a gyermekek ellátását, felügyeletét. A Gyermek Védelméről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló Törvényben foglaltaknak megfelelően így feladatellátásunk teljes körűvé vált.

Kömlődön 4 lakásból álló 32 férőhelyes gyermekotthon működik különálló épületben, mely családias körülményeket biztosít az állami gondoskodásban részesült gyermekek és fiatalok számára

I/3. Az iskola tanulónépessége

Az iskola tanulói Komárom-Esztergom Megye és Szlovákia Komáromhoz közel eső területéről kerülnek intézményünkbe. Jelentős részük hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családi miliőből érkezik. A családok általában előnytelen helyzetben vannak, mert az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a hátrányos szociális helyzet, a társadalom perifériájára szorítja őket. Egyre több a szorongó, a bizonytalanság érzésével küzdő, a szeretetre, a biztos kapcsolatra, védettségre vágyó gyermek.

Fontosnak, információhordozónak tartjuk a már elvégzett családzsociológiai vizsgálatokat, és folyamatosan nyomon követjük a gyermekünk családjainak helyzetét. Felhasználva kapcsolatainkat, segítséget nyújtunk.

A kapott információkat felhasználjuk nevelési célmeghatározásunknál, egyéni fejlesztő programok elkészítésénél, a családok, a szülők megsegítésénél, a gyermekvédelmi munka tervezésénél, az osztályfőnöki feladatak kijelölésénél.

Az intézményt érintő valamennyi kérdésben a döntések előtt – lehetőség szerint – felmérjük a partneri igényeket, véleményeket, s ennek ismeretében alakítjuk éves munkatervünket.

I/4. Az iskola társadalmi kapcsolatai

Iskolánk kiegyensúlyozott kapcsolatot épített ki és tart fent a működésében **közvetlenül érintett szervezetekkel, intézményekkel:**

- Klebersberg Kúnó Tanügyigazgatási Központtal,
- Tata, Komárom Város Önkormányzatával és Kömlőd Község Önkormányzatával,
- a tanulók lakóhelye szerinti önkormányzatokkal, gyámhivatalokkal, családsegítő szolgálatokkal
- a Gyermekvédelmi Szakszolgálattal,
- a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatokkal.
- Nemzeti Munkaügyi Hivatal
- területileg illetékes szak kamarákkal.

Évek óta kapcsolatban állunk **országos szakmai szervezetekkel**, így

- a Magyar Gyógypedagógusok Egyesületével,
- az Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetségével,
- az Értelmi Fogyatékosok és Segítőik Országos Érdekvédelmi Szövetsége Komárom-Esztergom Megyei Szervezetével,
- a Speciális Olimpiai Szövetséggel,
- Fogyatékkal Elők Sportszervezetének Magyarországi Szövetsége (FMSZ)
- a **Magyar Parasport Szövetséggel**,
- Fogyatékkal Elők Komárom-Esztergom Megye Sportszövetsége
- az Értük-Velük Egyesülettel,
- a Speciális Szakiskolák Országos Egyesületével,
- a **Tempus Közalapítvánnyal**,
- a **Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvánnyal** és a
- Máltai Szeretetszolgálat
- Magyar Speciális Művészeti Műhely Egyesüettel

Szakmai programjaink megvalósításában ezen egyesületek nagy segítséget nyújtanak.

Patronálóink különböző alapítványok, vállalatok és magánszemélyek, akik támogatják célkitűzéseink megvalósítását.

Szakmai tájékozottság és továbbfejlődés szempontjából kapcsolatot tartunk fenn:

- ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Karral,
- a **Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvánnyal**,
- sajátos nevelési igényű tanulók intézményeivel,
- többségi óvodákkal általános és szakképző intézményekkel,
- diákokkal, gyermekotthonokkal
- Autista Érdekvédelmi Egyesülettel,
- Autista Kutatócsoporttal
- Down Egyesülettel.

Külföldi kapcsolataink:

- a Frankfurti repülőtér,
- Dán PMU partnerszervezet
- Gerlingen, Tata testvérvárosa

I/5. Az iskolai élet egészét átfogó hagyományok rendszere

A tanórán és tanórán kívüli foglalkozások szervezésének hagyományai

a./ Az iskola tanulónépessége, szociológiai helyzetképe meghatározza a tanulásszervezést, a nevelési feltételek alakulását. Hatékony nevelési munka csak egyénre szabott, differenciált formában lehetséges az iskolakezdés, alapozás éveiben. Ebben kiemelt szerep jut a pedagógiai asszisztens és a gyermekfelügyelő munkájának. Tanulóink összetétele szükségessé teszi a felsőbb évfolyamokon a frontális munka mellett a kiscsoportos forma és az egyéni bánásmód jelenlétéét. Nyitottak vagyunk a korszerű tanítási módszerek alkalmazására is (kooperatív, projekt módszer) ha a tanulóink számára így

könnyíthetjük meg a tanulást. Ezen kívül elérhetővé tesszük tanulóink számára, hogy szükség esetén egy évnél hosszabb idő alatt végezzenek el egy évfolyamot.

b./ A felsorolt módszerek alkalmazása mellett is vannak, lesznek az adott csoporton belül lemaradó tanulók. Felzárkóztatásra, fejlesztésre, iskolánkban a következő lehetőségek vannak:

- felzárkóztató órák,
- habilitációs, rehabilitációs órakeret,
- logopédiai órák,
- zenei fejlesztés,
- gyógytestnevelés, konduktív gyógytorna
- gyógyúszás,
- gyógylovaglás
- énekkar, színkottás zeneterápia
- mozgásélmény terápia
- szakkörök
- könyvtárlátogatás
- múzeumpedagógiai órák

A számítástechnikai órák adta lehetőségek kihasználása az egyéni fejlesztésben, felzárkóztatásban és a tehetséggondozásban egyaránt jelentős.

c./ A felzárkóztató munkát segítheti a gyermekek fejlődésének gyakori pedagógiai diagnosztizálása, értékelése, konzultáció a továbbhaladás előírtése, a tervezés pontosítása érdekében.

d./ A felsőbb évfolyamok tanulóinak kiegészítő foglalkozásai: kiscsoportos felzárkóztató, tehetséggondozó, továbbtanulásra kiegészítő ismeretet nyújtó, a leszakadók számára begyakorlást, megerősítést biztosító foglalkozási formák a napközis, a tanulószobai foglalkozásokhoz kötötten, vagy azt követően szerveződnek.

Mivel gyermekeink egy része állami nevelt, családos tanulóink többsége szociális hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, esetenként veszélyeztetett, a személyiségek korrekciós feladatak kiemelt jelentőségűek.

e./ 2004-ben kapcsolatba kerültünk a Marcali Hétszínvirág Gyógypedagógiai Centrummal. 2005-ben pályázat segítségével sikerült elsajátítani több kollégánknak a programukat és megvásárolni szoftverüket. Ez segítséget jelent a délutáni szabadidő hasznos megszervezésében, a képességdoboz a gyerekek diagnosztikai felmérésében.

I/6. Az iskola egészét átfogó hagyományok rendszere

Intézményünk fennállása alatt sok ápolandó hagyomány alakult ki, de a hagyományteremtés folyamata még ma is tart.

A tanévnyitó ünnepélyünkön bensőséges hangulatú műsorral fogadjuk, illetve tanérváron búcsúztatjuk tanítványainkat. Elsős tanulóinkat ajándékokkal köszöntjük a tanévnyitón. A szalagavató és az azt követő ballagás, a végzős 12. osztályos tanulóink várva várt ünnepe.

Intézményünk jellegéből adódóan a családi ünnepek megrendezését is fel kell vállalnunk, emiatt nagy jelentőséget kap a Mikulás, Karácsony, Húsvét megünneplése.

Diákönkormányzatunk szervezett programjai hozzájárulnak a közösségtéremtéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez (pl.: Tök buli, őszi túra, gyermeknapi rendezvények). (A kömlődi tagintézményben nem működik diákonkormányzat a tanulók mentális akadályozottsága miatt.)

Az egészséges hét folyamán megismertetjük gyermekeinkkel az egészséges életmódot, e téma körben tájékoztató előadásokat tartunk és a gyermekek által készített egészséges ételekből tartunk kóstolót. minden évben részt veszünk a hasonló típusú intézmények Országos Kapkodda a Lábad sportversenyén, a Megyei Atlétikai és Labdarúgó Versenyen, valamint megyei és országos sportrendezvényeken és sportvetélkedőkön. Megyei és országos kulturális találkozókon (Művészeti Kis Barátai- Rum, Perdülj ki! táncverseny- Kömlőd szervezésében, Szüreti bál a kömlődi diákokthon szervezésében, Nemzetközi Művészeti Fesztivál a MSMME szervezésében, Tájfutás- Szár, Síelés- országos és nemzetközi versenyek)

Az évenként megrendezésre kerülő Országos Szakma Kiváló Tanulója Versenyén részt veszünk végzős 12. osztályos tanulóinkkal. Ezen kívül minden évben kiváló eredménnyel veszünk részt a Koncz Dezső Komplex Tanulmányi Versenyen, amelyen az értelmileg akadályozott felső tagozatos tanulók mérlik össze tudásukat.

Kiemelt szerepet kap hagyományaink rendszerében, hogy színvonalas műsorral készülünk nemzeti ünnepeink megünneplésére. A költészet napján helyi megemlékezést tartunk. De gyakran bekapcsolódunk a települések helyi rendezvényeibe is.

Vendégkönyvet vezetünk, mely lehetővé teszi kapcsolataink nyomon követését, dokumentálást.

A mozgókép és médiaismeret modul gyakorlati megvalósítását az iskolai újság megjelentetésével és az iskolarádió működtetésével építjük be a helyi tantervbe.

Komáromban a fentieken kívül a Móra napok rendezvénysorozat keretén belül a közösségeért legtöbbet tevékenykedő tanulót, pedagógust és az intézményt támogató felnőttet Móra díjban részesítjük. Az őszi szünetet megelőző időszakban évek óta megrendezzük a „Töknap”-ot. Vidám mulatsággal Halloween-ezünk.

Kömlődön, - a 2014-ben hatvan éves intézményben- pedig 2012-től minden évben tavasszal az iskolaalapító Hegyháti Alajosra emlékezve Hegyháti Napokat rendezünk, ahol Hegyháti díjjal jutalmazzuk a kiemelkedő tanulókat, kollégákat és a támogatókat.

Intézményünk hagyományainak ápolása, fejlesztése és bővítése az iskolaközösség minden tagjának kötelessége. Így van ez Kömlődon is.

Az intézmény egészét érintő hagyományos rendezvényeink:

- a tanulók fogadása és búcsúztatása
- Fogyatékosok napjának megünneplése
- Mikulás, Karácsony, Farsang, Gyermeknap
- Madarak, fák napja
- „Perdülj ki” táncfesztivál
- Társadalmi ünnepek
- Tanulmányi versenyek
- Kirándulások

Részt veszünk társintézmények által számunkra szervezett sport és kulturális programjain.

II. AZ INTÉZMÉNY SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

II/1. Személyi feltételek Tatán

KÉPESÍTÉS	JELENLEG HÁNY FŐ
Gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező, nevelő-oktató munkát	28 fő

végző alkalmazottak száma	
Egyéb, más pedagógiai képesítéssel rendelkező alkalmazottak száma (óvónő, tanító, tanár, szakoktatók)	15 fő
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak száma (pedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők, ápolók)	10 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatottak (gazdasági, portai, udvari személyzet)	12 fő
Összesen:	65 fő

Komáromban

KÉPESÍTÉS	JELENLEG HÁNY FŐ
Gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező, nevelő-oktató munkát végző alkalmazottak száma	15 fő
Egyéb, más pedagógiai képesítéssel rendelkező alkalmazottak száma (óvónő, tanító, tanár, szakoktatók)	12 fő
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak száma (pedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők, ápolók)	2 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatottak (gazdasági, portai, udvari személyzet)	2 fő
Összesen:	31 fő

Kömlődön:

KÉPESÍTÉS	JELENLEG HÁNY FŐ
Gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező, nevelő-oktató munkát végző alkalmazottak száma	20 fő

Egyéb, más pedagógiai képesítéssel rendelkező alkalmazottak száma (óvónő, tanító, tanár, szakoktatók)	0 fő
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak száma (pedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők, ápolók)	3 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatottak (gazdasági, portai, udvari személyzet)	0 fő
Összesen:	23 fő

Tata Diákotthon

KÉPESÍTÉS	JELENLEG HÁNY FŐ
Gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező, nevelő-oktató munkát végző alkalmazottak száma	1 fő
Pedagógiai képesítéssel rendelkező alkalmazottak száma (óvónő, tanító, tanár, szakoktatók)	5 fő
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak száma (pedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők, ápolók)	12 fő
Összesen:	18 fő

Kömlőd Diákotthon

KÉPESÍTÉS	JELENLEG HÁNY FŐ
Gyógypedagógiai képesítéssel rendelkező, nevelő-oktató munkát végző alkalmazottak száma	2 fő

Pedagógiai képesítéssel rendelkező alkalmazottak száma (órónő, tanító, tanár, szakoktatók)	3 fő
A nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak száma (pedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők, ápolók)	17 fő
Összesen:	22 fő

Intézményi szinten működő munkaközösségek:

Tatán

- gyógypedagógiai, általános iskolai
- speciális szakiskolai,
- napközis
- fejlesztő,

Komáromban:

- alsós
- felsős
- szakiskolai

Kömlődön:

- módszertani
- művészeti
- sport

szervezik és irányítják a szakmai pedagógiai tevékenységet.

A szakmai munkaközösségek döntési és véleményezési jogkörét, feladatát a 21/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 118-as §-a szabályozza.

Az eddigiekhez hasonlóan támogatjuk és buzdítjuk kollégáinkat elsősorban a munkakör betöltéséhez szükséges szakirányú képesítés megszerzésére, másrészt a szakvizsgát adó, valamint egyéb szakmai tanfolyamokon való részvételre.

Iskolánk gyógypedagógusai a NAT bevezetésével párhuzamosan kapcsolódnak be a pedagógus továbbképzésbe, átképzésbe. Az új műveltségi területekre történő felkészülést belső továbbképzéssel, és az állami támogatással biztosított pedagógus továbbképzések keretében kívánjuk megoldani. Lehetőség szerint pályázunk továbbképzések, tanfolyamok szervezésére és az azokon való részvételre.

II/2. Tárgyi feltételek

Tatai intézményünk 1987-ben épült, Tata város zöldövezeti részén található. Az iskola két emeletes, 21 tanteremmel és 3 szakmai képzést biztosító műhellyel rendelkezik.

Az elmúlt években számítógépes szaktanterem, bőrtárgy készítő tanműhelyek, kerti munkás oktató kabinet, üvegház, vízfüggönyös fóliasátor, valamint tankonyha került kialakításra. A tantermek átlagosan 14 tanuló befogadására alkalmasak. Az osztálytermek világosak. A két intézmény 2005-ös összevonását követően az elhasználódott bútorok cseréje megoldódott. Mára többnyire modern, korszerűen és ízlésesen felszerelt tantermekben foglalkozunk tanulóinkkal.

Az egyszemélyes vagy kétszemélyes tanulópadok, a beépített szekrények, polcok helyet biztosítanak a tanulók felszerelésének, valamint az oktatás taneszközeinek.

A tanulócsoporthoz eszközellátottsága, a műhelyek felszereltsége kielégítő, oktatástechnikai. Ezek egy részét fenntartói finanszírozásból, más részét pályázatok, szponzorok útján szerezük be.

A tantermeken kívül a kiscsoportos és az egyéni formában szervezett foglalkozásokat – logopédia, egyéni fejlesztés – szolgálják a tantermeknél kisebb, de a célnak megfelelő egyéb tantermek.

A 170 m²-es tornaterem mellett torna szoba működik, valamint kondicionáló helyiséget is kialakítottunk.

Az ünnepélyek, iskolai szintű közös rendezvények helyszíne az intézmény nagy aulája.

A tanórák közötti szüneteket a gyerekek a kis zsibongóban töltik és hatalmas füvesített udvaron tölhetik.

Az étkezések az intézmény ebédlőjében történnek. A tanulók napközis, illetve diákokthoni csoportonként, napközis tanárok és nevelőtanárok segítségével használják az ebédlő helyiséget a reggeli, ebéd és vacsora elfogyasztására. A gyermekotthon lakói az étkezéseket a gyermekotthonban bonyolítják, ahol a tárgyi, illetve személyi fejlesztésnek köszönhetően lakóotthoni csoportonként konyha, illetve közös étkezési helyiség is kialakításra került.

Az intézmény sokrétű feladatellátásából adódó, nehezen átlátható felépítése miatt a tanulók, szülők és az intézménybe látogató vendégek tájékozódása nehéz, ezért az intézmény központi helyein kommunikációs táblák elhelyezésére került sor.

A TÁMOP pályázat lehetőséget biztosított egy rekreációs, „nyugi” helyiség kialakítására, mely a tanulók és a kollégák feltöltődését segíti elő.

Komáromi tagintézményünk:

Jelenleg három helyszínen folyik képzésünk. Székhelyünk Komárom, Czuczor Gergely út 17. szám alatt található. Kétszintes irodaépületet alakítottak át iskolává 1990-ben, amikor beköltöztünk. Tantermeink kicsik, de világosak és barátságosak. Az iskola udvarára három ütemben építettek meg tanműhelyeink. Így a szakképzés iskolai keretek között folyik. A szakképzésben résztvevők létszámának folyamatos növekedése indokolta, hogy tanműhelyt és osztálytermet bérreljünk. Telephelyeink: Komárom, Jedlik Ányos utca 8., valamint Báthory utca 11/a. Az iskola udvara kicsi és aszfalttal borított, de folyamatosan alakítunk ki szigeteket, ahol a gyerekek játszhatnak. Tanulóink többsége egész napos ellátásban részesül, így az étkezése is az iskolában zajlik. Rendelkezünk ebédlővel és tálalókonyhával. Az ebédet különböző szolgáltató szállítja. Tornaszobánk, ami egyben az „aulánk”, nagyon kicsi, ezért rendszeresen igénybe vesszük a városi sportlétesítményeket és az uszodát.

Törekünk arra, hogy a törvényi előírásoknak megfelelő legyen iskolánkban az oktató munkát segítő felszerelés és taneszköz készlet.

Kömlődi tagintézményünk:

Iskolánk 1973-ban épült. Az épület nagyon elhasználódott állapotban van. Nyílászáróink rosszak, a falak festése nagyon régi. Bútoraink részben újak. Az oktatás-nevelés 14 tanteremben és két tanműhelyben folyik. Ezek felszerelése korszerű. Tágas tornacsarnokunk (277m²) a tanórákon kívül versenyek, iskolai ünnepségek lebonyolítására is alkalmas. Ezen kívül rendelkezünk gyógytorna szobával is. A közösségi rendezvényekre alkalmas még a 114, 5 m²-es zsibongónk is, mely a hálókat és a tantermeket köti össze. A látogatók fogadása is itt történik.

Közösen használjuk a helyi általános iskolával. Az étkezések tágas, ízlésesen berendezett ebédlőben folynak. (90,9 m²). Diákotthonunk fiú hálói a Pázmány-Hugonnai-Simontsits-Holitscher-László-kúria 1820 körül épült műemlék jellegű emeletes klasszicista épületében találhatóak. A lányhálók a kastély épületehez vezető összekötő folyosón helyezkednek el. Összesen 13 hálószobában tudjuk fogadni a diákok ellátást igénylő tanulókat. A tanulók minden napos testnevelésének megszervezésében, az életvitel órák, a készségfejlesztő szakiskolai gyakorlati képzés és a szabadidős programok

megszervezésében ideális helyszín az iskolához tartozó udvari sportpálya, tankert és a nagyméretű parkosított udvar.

A 2004-ben 32 fő számára épült gyermekotthon lakásainak esztétikus és modern berendezése megfelelő otthonosságot biztosít az állami nevelt tanulóink számára.

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

III. AZ INTÉZMÉNYBEN FOLYÓ NEVELÉSI- OKTATÁSI MUNKA ALAPELVEI, CÉLJAI ÉS FELADATAI

Az intézmény valamennyi területére érvényes nevelési programot az elmúlt évtizedek pedagógiai tapasztalatára, elérte sikereinkre építve és a törvényi szabályozás szerint alakítottuk ki.

III./1. Alapelvek

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 1 §-a a törvény alapelveként emeli ki, hogy a köznevelés közszolgálat. Az oktatás, nevelés – mint közszolgáltatás - sokféle cél és érték megvalósítására törekszik.

Az elfogadott alapelveink a minőségi oktató/nevelő munka megvalósulásának alapfeltételei.

Ezen alapelvek a **jogszerűség**,

- Az intézményünkben az oktató/nevelő munka megszervezésénél nagy körültekintéssel alkalmaztuk a Nemzeti Alaptantervben, a Köznevelési Törvényben, a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendeletben és a 32/2012. évi törvény (X. 8.) EMMI rendeletben megfogalmazott Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelве és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelве, valamint a Kerettantervek kiadásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben leírtakat.
- Tanulóink speciális igénye miatt különleges szempont számunkra, hogy a 2003.évi CXXV.törvény)alapján az egyenlő bánásmód elve szerint cselekedjünk, megvédve gyermekeinket a hátrányos megkülönböztetéstől.
Ezen elvet az alábbi feltételek és helyzetek során érvényesítjük:
 - Az oktatásba való bekapcsolódás feltételeinek megteremtésében;
 - Az oktatás követelményeinek megállapításában;
 - Az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításában;
 - Az oktatással kapcsolatos juttatások hozzáférésében.
- Biztosítjuk tanulóink számára a közvetlen joggyakorlást, hiszen a tanulói kötelességek és jogok minden tanulóra egyaránt vonatkoznak. Ezért tiszteletben tartjuk:
 - Személyiségi jogokat
 - Az emberi méltósághoz való jogot
 - Vallásszabadság jogát (világnézet, vallásgyakorlat, hitoktatás).
 - Információs önrendelkezési jogot (jogosulatlan adatgyűjtés).
 - A véleménynyilvánítás jogát.
 - A személyiség szabad kibontakoztatásának jogát.
 - A magánszférához való jogot.
 - Az önrendelkezés jogát.
 - A családi élethez és a magánélethez való jogot.

- A lakhatáshoz való jogot.
- A levelezéshez való jogot.
- A névviseléshez való jogot.

hatékonyság,

- A rendelkezésünkre álló erőforrás mennyiségből a lehető legjobb szolgáltatást, eredményesebb és jobb minőségű nevelést/oktatást tudjunk nyújtani.
- Szabadon élünk és rendelkezünk az eszközeinkkel, kihasználjuk lehetőségeinket a meglévő keretek között, a lehető legjobb eredmény elérése érdekében.

eredményesség,

- A kitűzött célok elérését jelenti.
- Kiterjed az iskola egész életének és a teljes személyiségfejlesztés követelményeinek az értékelésére.

méltányosság.

- A modern demokráciában a méltányosság alkotmányos szinten is rögzített, általánosan elfogadott érték.
- Az oktatásban a méltányosság tágabb értelemben vett lehetőséget, esélyteremtést jelent.

III/2. Célok

Intézményünk a köznevelési törvény 7.§.(1.) g pontja és a (2) bekezdés szerint a köznevelési rendszer intézményei közé sorolt gyógypedagógiai, többcélú intézmény.

Ennek értelmében célja és egyben feladata is, hogy a gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítsa a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, különleges gondozási szükségletéből adódó iskolai nevelését, oktatását, fejlesztő felkészítését, szakmaszerzését. Az értelmileg akadályozott - sok esetben halmozottan sérült- gyermekeit és fiatalt egyéni sajátosságainak figyelembevételével úgy fejleszteni, hogy képességeinek megfelelő munkafolyamatot eredményesen végre tudjon hajtani.

Célunk továbbá, hogy mindenkor a tanuló életkora, állapota figyelembevételével nyújtsa a gyógypedagógiai nevelést, oktatást, és eljuttassa a tanulót képességei maximumára, tehetségének kibontakoztatására.

Kiemelt céljaink között szerepel:

- a) az információ átadása
 - nyújtson ismereteket, adjon tudást, tanítsa meg a diákokat gondolkozni,
- b) a szocializáció
 - segítse a beilleszkedést, az egymáshoz való alkalmazkodást,
 - járuljon hozzá, hogy tanulóink minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségiüket,
- c) az orientálás
 - járuljon hozzá a pályaválasztáshoz, segítse a tájékozódást a felnőtt élet küszöbén.

Általános célkitűzések

1. Az általános műveltség megalapozása, meghatározott tartalmának egyénre szabott, differenciált ütemű elsajátítatása.

2. **Kultúránk**, értékeink, szülőföldünk és **népünk** /nemzetiségeink **gyökereinek**, eredetének megismertetésével, népszokások, **hagyományok** felelevenítésével a valóságos kötődés kiépítése, azonosulási minta megalapozása.
3. Alapvető **tanulási** képességek kialakítása, fejlesztése a sajátos nevelési igény, illetve a jól működő képességek figyelembevételével, a fejlődési ütem egyéni, differenciált kialakításával, a továbbtanulás lehetőségének biztosítása. Értelmileg akadályozott tanulók esetében az elemi tanulási képességek fejlesztése.
4. Az önálló **tanulás** képességének folyamatos fejlesztése, egyénre szabott tanulási módszerek, technikák kialakítatása, szükség esetén hosszabb időkeretek biztosítása.
5. Az **általános emberi értékek**, követendő társadalmi normák megismertetése a szocializáció folyamatában, azonosulás elősegítése.
6. A tanulók **szociális képességének**, magatartásának folyamatos alakítása, a nem kívánt viselkedésformák lebontása, átformálása a **társadalmi beilleszkedés** biztosítása érdekében. Az értelmileg akadályozott tanulók esetében a családi élet értékeinek elfogadása és beilleszkedés a családba.
7. Önmaga és társai elfogadásának elősegítése, saját korlátainak reális ismerete mellett. A fejlődésre való technikák elsajátításával és azok kitartó gyakorlásával. Az értelmileg akadályozott tanulók saját korlátainak, értékeinek, adottságainak megismerésével reális énképük kialakítása, az önbecsülésük erősítése fontos feladat.
8. A mozgásállapot, az állóképesség, az akarat, a kitartás fejlesztése, testi-lelki egészség megővása, az esetlegesen maradandó állapotváltozás megismertetése, elfogadtatása.
9. Önmagát és környezetét ellátó és védő gyakorlati technikák elsajátítatása, a **társadalmi és természeti környezettel való harmonikus** együttélés érdekében.
10. Kulturált érintkezési formák birtoklása, írott és íratlan szabályok betartása, társas kapcsolatok fenntartása, illemszabályok elsajátítása, önuralom, a konfliktuskezelő technikák birtoklása.
11. Reális önismeret, önelfogadás, biztos tájékozódás a szűkebb és tágabb környezetben, **környezetvédő viselkedés** és megnyilvánulás különféle helyzetekben.
12. Tovább fejleszthető, tovább építhető tudás – az egyéni adottsághoz, a sérüléshez viszonyítottan – törekvés a továbbtanulásra, a szakmaszerzésre, reális tervezek és elképzélések alapján.
13. Erőfeszítések, a kitartó munka vállalása nehezebb helyzetekben, a monotónia tűrése. Az **egészségmegővás** ismereteinek, technikáinak birtoklása. Az értelmileg akadályozott tanulók esetében kiemelkedő feladat a testi és lelki egészség megővása, alkalmazkodás saját megváltozott testi- és lelki állapotához, törekvés a hátrányok kompenzációjára.
14. Önmaga és a társak másságának ismerete, türelem, megértés az állapottal kapcsolatosan.
15. A szokások, hagyományok elfogadása, más értékek tisztelete, az **erkölcsös viselkedés** és megnyilvánulás a társakkal szemben, az önzetlenség, a szeretet, a segítőkészség, a szorgalom.
16. A népcsoport, a gyökerek elfogadása szégyen nélkül.
17. A rongálás megfélezése, elítélése. Értékek óvása.
18. Részvétel az iskola közösségeinek életében, kötődés társakhoz, felnőttekhez. Oldott viselkedés az iskolai környezetben.
19. A tanulók szociális képességeinek, magatartásának folyamatos alakítása, a nem kívánt viselkedésformák lebontása.
20. A tanulók szociális alkalmazkodóképességének formálása annak érdekében, hogy egyszerű társas kapcsolatokat tudjanak kialakítani és fenntartani, amelyekben a társadalom védő feltételei között kiegyensúlyozott emberi életet élhetnek.
21. Fenti célkitűzések elérése érdekében az intézményben valóságos emberi kapcsolatokra alapozott **humánus légkör** megteremtése, melyben lehetővé válik a gyermekek értelmi és érzelmi kiteljesedése.

III/2.1. Nevelési-oktatási és képzési célok életkorai szakaszokhoz és a sérültség súlyossági fokához rendelten

Óvodai nevelés szakasza (3 éves kortól a tankötelezettség megkezdéséig)

- „Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiséget kibontakoztatását elősegítse, az életkorai és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is).” (Melléklet a 137/1996. (VIII. 28.) Korm. Rendelethez: Az Óvodai nevelés országos alapprogramja)

Iskolai nevelés-oktatás szakasza

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza (alsó tagozat – 1-4-ig)

Az óvodás létből az iskolai életformára történő zökkenőmentes átvezetés.

Tanulásban és értelmileg akadályozott tanulók esetében:

- Az iskolai élet, a társas kapcsolatok szokásrendjének pontos elsajátítása.
- A feladat- és szabálytudat erősítése.
- Az érdeklődés, az aktivitás, a tevékenység iránti igény felkeltése, megtartása.
- Tanuláshoz szükséges alapvető képességek kialakítása.
- Sérült elemi funkciók részleges vagy teljes helyreállítása.
- Kultúrtechnikák elsajátítatása, a kommunikáció fejlesztése.
- Sajátos fejlődési időhöz, ütemhez történő rugalmas alkalmazkodás.
- Közösségi tudat erősítése, az érzelmi élet gazdagítása.
- A játék megszerettetése, a szabályjátékok, didaktikai játékok örömeinek megélése.
- A kulturális, szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése, felzárkóztatás, társas kapcsolatok erősítése az iskolán kívül is.

Továbbá az értelmileg akadályozott tanulók esetében kiemelt feladataink:

- A tanuló életkorának és sérültségi fokának megfelelő szociális minták nyújtása.
- A tanulás folyamatának apró lépésekre történő lebontása.
- Sok szemléltető eszköz használata.
- A nevelés és oktatás során az egyszerű magatartás minták elsajátítatása.
- A tanulók kommunikációs szintjének fejlesztése.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza (felső tagozat – 5-8-ig)

Az általános műveltség elemeinek gazdagítása, ismeretek szélesítése, strukturálódása, megerősítése.

Tanulásban akadályozott tanulók esetében:

- Alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítatása.

- Önálló tanulási képesség kialakítása.
- Felkészítés az önálló életvezetésre.
- Súlyos tanulási nehézséget mutatók felzárkóztatása.
- Az önismeret erősítése, reális kép kialakítása önmagáról, lehetőségeiről, korlátairól.
- Az önképiselet, megnyilatkozás, véleménynyilvánítás elsajátítása.
- Ismeretszerzés a továbbtanulási lehetőségekről, pályaválasztásról.

Értelmileg akadályozott tanulók esetében:

- Olyan iskolai életrend kialakítása, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mert a magatartási szabályok számukra is érthetők, egyértelműek és betarthatók,
- A tanuló életkorának és sérültségi fokának megfelelő szociális minták nyújtása annak érdekében, hogy megismérjék, elfogadják és szokássá alakítsák a szociális viselkedés alapvető szabályait,
- A negatív, antiszociális minták romboló hatásának csökkentése empatikus segítségnyújtással, a pozitív példa erejének bemutatásával,
- Az önellátó és szociális munkatevékenység alaplépéseinek megismertetése és begyakoroltatása annak érdekében, hogy ez is segítse a védő környezetbe történő legoptimálisabb beilleszkedést,
- Kézműves-, sport-, művészeti tevékenységen keresztül is törekedni a harmonikus személyiség, a megfelelő önismeret és önértékelés kialakítására.

Munkánk középpontjában a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességének olyan módon történő fejlesztése áll, amelynek eredményeként belőlük sérültségük ellenére is egészséges személyiségű ember válik, aki be tud illeszkedni a társadalom által biztosított óvó-védő környezetbe, legyen az a család, ÉNO vagy más szociális felnőttfoglalkoztató intézmény.

Középfokú nevelés-oktatás szakasza

Az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz (speciális szakiskola – 9-12)

- Önálló életvitel a társadalmi beilleszkedés módjainak, lehetőségeinek megismerése, gyakorlása.
- Felkészítés a társadalmi szerepre, magánélet szerepre, konfliktusmentes kapcsolatépítésre.
- A személyiség érzelmi, akarati oldalának stabilizálása.
- A cselekvőképesség, a tartós munkavégzés, az erőfeszítés és a kitartás kedvező feltételeinek megteremtése.
- A kulturális, szociális hátrányok folyamatos kompenzálása, korrigálása, visszavezetés az ép értelmű fiatalok korcsoportjaiba, a befogadás, elfogadás erősítése a szülőkkel, családdal közösen.
- Felkészítés az OKJ-s szakmák elsajátítására és a majdani munkahelyi beilleszkedésre.

Az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakasz (készségfejlesztő speciális szakiskola 9 – 12-ig)

A készségfejlesztő speciális szakiskola négy évfolyamos:

- A 9. és 10. évfolyamon általános és pályaorientációs ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítatása.
- A 11. és 12. évfolyamon központi program alapján egyszerű munkafolyamatok elsajátítatása az életkezdéshez és a társadalmi integrációhoz.

Célok:

- A készségfejlesztő speciális szakiskola célja, hogy az értelmileg akadályozott tanulók tanulmányaik befejeztével viszonylag önálló életet éljenek, legyenek képesek irányítással egyszerű munkafolyamatok elvégzésére, rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel és készségekkel, amelyekkel alkalmazkodni tudnak a családi és munkahelyi közösségekbe.

A célok érdekében a készségfejlesztő speciális szakiskola feladata

- a tanulók kommunikációs szintjének fejlesztése,
- ismeretek nyújtása a természeti – társadalmi környezetről,
- önismeret kialakítása, elmélyítése,
- a tanulók felkészítése az eszközök, szerszámok rendeltetésszerű használatával és egyszerű munkafolyamatok elvégzésére,
- alapvető ismeretek nyújtása a munkával és a társadalmi együttéléssel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről.

III/3. Az intézmény feladatai

Intézményünknek a célokból, az alapelvekből következően konkrét feladatai vannak, amelyeknek a nevelő-oktató munkánk minden területén érvényesülne kell.

Feladatok:

- Biztosítani a személyi és tárgyi feltételeket a sajátos nevelési igényű tanulók speciális iskolai oktatásához, neveléséhez.
- A tanulók szükségleteinek, a felnőtt életben való boldogulásának, a társadalmi és szülői elvárásoknak megfelelő korszerű ismeretek nyújtása, a készség és képesség jellegű követelmények előtérbe állításával.
- A tanítás, tanulás folyamatában maximálisan figyelembe venni az egyes tanulók különleges gondozási igényét, speciális nevelési szükségletét és ennek érvényt szerezni, az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.
- Szükségleteinknek megfelelően biztosítani az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást.
- Megfelelő tanulásszervező formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységen érvényesüljön a differenciált, egyénre szabott fejlesztés.
- A követelmények teljesítéséhez legalább kétéves időkeret biztosítása azon tanulók számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott.
- Olyan tanulási környezet, tapasztalatszerzési lehetőség biztosítása, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhet a tanuló.
- Intézményünk látássérült gyerekek oktatását is felvállalta. Az ő nevelésük speciális eszközök meglétét feltételezi. Ennek érdekében folyamatos kapcsolatot tartunk fenn a Gyengénlátók Általános Iskolája, EGYMI és Diákotthonnal. Az ő ajánlásukkal az eszközök beszerzése folyamatos (pl. dönthető pad, megfelelő világítás biztosítása).
- Hallásérült halmozottan fogyatékkal élő tanulók fejlesztését gyógypedagógus-szurdopedagógus végzettségű tanár látja el iskolánkban. Szakmai tanácsaival segíti a gyermeket oktató tanárokat és nevelőket.
- Iskolánk biztosítja az orvosi javaslatra vagy szükség esetén szülő kérésére **magántanuló gyermekek** oktatását és vizsgáztatását.
- A kömlődi tagintézményben integráltan fejlesztjük a súlyos fogyatékkal élő fejlesztő iskolás halmozottan sérült tanulókat is
-

- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség- és képességfejlesztést.
- A valamely területen kiemelkedő képességekkel rendelkező tanulók felismerése, támogatásuk, „karrierük”-egyéngetése.
- Feladata, hogy kiemelt figyelmet fordítson, az alapozást szolgáló, 1-4. évfolyamot felölelő pedagógiai egységre, ahol a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése hangsúlyos, valamint a **tanulási szokások alapozása**, gyakorlása történik iskolán belül.
 - Megismerő képesség, emlékezet, figyelem fejlesztése.
 - Beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése.
 - Tér- és időbeli tájékozódás alapozása.
 - Koordinált mozgás fejlesztése.
 - Cselekvésszabályozás belső feltételeinek megteremtése.
 - Értékek tudatosítása.
 - Gyermek jellemének formálása.
- A szülők /gyám/ és az iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő, gondviselő.
- A minden nap élethez, a gyakorlathoz kapcsolódva megértegni, elsajátítatni az egészség megóvásának fontosságát, a környezetünk védelmével összefüggő teendőinket.
- Feladata a diákokat bevonni, megtanítani az iskolai életük szervezésére, szervezeteik működtetésére, **jogaik gyakorlására**, kötelezettségeik felfogására, értelmezésére.
- A tanulók és szülő /gyám/ folyamatos tájékoztatása iskolai tevékenységük fejlődéséről, elért eredményeikről, lehetőségeikről.
- Feladatunk a városban integrációban tanuló sajátos nevelési igényű gyermekekre való kitekintés. Segítő együttműködés a velük foglalkozó pedagógusokkal a TÁMOP 3.4.2.A „Befogadó Élet Tér Tatán” – Inkluzív életpályát segítő program keretében kialakult és működő intézmények közötti munkaközösséggben.

IV. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁSRENDSZERE

A nevelés-oktatás eljárásrendszerén elsődlegesen az alkalmazott módszerek körét értjük.

A hagyományos tanulásszervezési módszerek mellett új, korszerű módszertani elemekkel színesítjük a tanítási óráinkat.

Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei:

- A módszert mindenkor a pedagógiai célhoz, a célrendszerhez igazítjuk.
- A módszer megválasztása igazodjék a tanuló fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez.
- Vegyük figyelembe a tanuló életkori sajátosságait, előzetes tudását, norma és szokásrendjét, a többségtől eltérő kultúráját.
- A módszert az adott helyzethez, szituációhoz igazítjuk.
- A sérült gyermek személyiséget figyelve a választott módszerek elsődlegesen ösztönzők, pozitív megerősítést szolgálóak legyenek.
- A módszerek kiválasztásában vegyük figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzésnek a követendő mintaadásnak, a modellnyújtásnak, a gyakorlásnak, a megerősítésnek, a szerepjátékoknak, fejlesztő beszélgetéseknek jelen kell lennie a tanítás, tanulás folyamatában.

Hasonlóan központi szerepet kell biztosítani a tevékenységek megszervezésének, a tevékenységhez kötődő módszerek alkalmazásának:

- A megbízások, a feladatok teljesítésének, a szabályok, a szokások követelésének, gyakorlásának, az ellenőrzés és értékelés tevékenységeinek, az önállóság kialakításának, az egészséges életmód szokásrendszerének, az önálló életvezetés tevékenységeinek gyakorlásának.

V. A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

1. A szocializáltsági, neveltségi mutatók erősítése.
2. Az egészség megőrző, óvó attitűd kialakítása.
3. A természet és a környezettudatos magatartásformák elsajátítása.
4. A tanulás „megtanítása”, az egész személyisége fejlődése, fejlesztése érdekében.
5. A kommunikációs neveléssel a tanulók sikeres szocializációjának kialakítása, tudásuk gyarapítása céljából.

A személyiségfejlesztést nem kívánjuk külön kezelni a közösségfejlesztéstől, hiszen kölcsönös, szoros kapcsolat fűzi össze tartalmi, módszerbeli, s a megvalósulás színterei tekintetében. A személyiség alakulása, alakítása nem független az adott közösségtől, annak fejlődéstörvényeitől. Az egyén a maga tulajdonságaival viszont hatással van a közösségre.

Ez az együttes hatás még erőteljesebb sértült tanulóink esetében, ebből következően fejlesztésük, fejlődésük térben és időben elválaszthatatlan. A társadalom elvárt norma- és szokásrend megismertetése, értelmezése, elfogadatása központi kérdésként kezelt feladat az intézményben.

Feladataink differenciáltan jelentkeznek a tanulók életkorának, tehetségének megfelelően.

Az életkorhoz, a fejlettséghez igazítjuk a tartalmat, a teljesítés elvárható szintjét, a tevékenység elvárható gyakorlásának helyszínét, idejét. Az iskolai terepen túl kitüntetett szerepet szánunk az erdei iskolai programoknak, túráknak, kirándulásoknak, a közös sport és kulturális rendezvényeknek.

V./1. A személyiségfejlesztő prevenciós programok hatékony tényezői

Érzelmi készségek

- Az érzések azonosítása és megnevezése.
- Az érzések kifejezése.
- Az érzések intenzitásának felmérése.
- Az érzések kezelése.
- A vágyteljesítés késleltetése.
- Az indulatok ellenőrzése.
- Stresszcsökkentés.
- Az érzések és a cselekedetek közötti különbség felismerése.

Kognitív készségek

- Én-beszélgetés – „belőző párbeszéd” egy téma rendezésére, a saját magatartás vitatására vagy megerősítésére.
- Társas jelzések leolvasása és értelmezése – felismerni a társas befolyás hatását a saját viselkedésre és a tágabb közösség szemszögéből tekinteni önmagunkra.

- Alkalmazni a problémamegoldás és a határozathozatal bevált lépései – vagyis az indulat megfélezését, a cél kitűzését, a lehetséges cselekvésmódok azonosítását és a következmények felmérést.
- Megérteni mások szempontjait.
- Tudomásul venni a magatartási normákat (hogy mi elfogadható magatartás és mi nem).
- Pozitív életszemlélet.
- Öntudat – például saját lehetőségeink reális megítélése.

Magatartási készségek

- Nem verbális kommunikáció – szemkontaktus, kifejező mimika, hanghordozás, gesztusok, stb.
- Verbális kommunikáció – világosan megfogalmazott óhajok, a kritika megszívlelése, a negatív befolyással szembeni ellenálló képesség, mások meghallgatása, segítése, pozitív kortárs csoportokhoz való csatlakozás.

Az önismeret tananyagának főbb pontjai

- öntudat
- személyes döntéshozatal
- az érzelmek kezelése
- stresszkezelés
- empatia
- kommunikáció
- feltárulkozás
- tisztánlátás
- önmagunk elfogadása
- személyes felelősséggérzet
- határozottság
- csoportdinamika
- konfliktusmegoldás

Segítő életmódra nevelés:

A nevelés szociális értékrendek megismerésének, a pozitív értékrend elfogadásának és az e szerinti viselkedés, magatartás elsajátításának, a szociális képességek kiépülésének, kreativitás növekedésének elősegítését jelenti. Ebből következik, hogy a nevelés, személyiségfejlesztés feladata kettős:

- a szociális kompetencia eszköztárának gyarapítása, valamint
- a pozitív egyéni értékrend és a képességrendszer kiépülésének, kreativitás növelésének segítése.

A segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- az érték tudatosítása,
- megfelelő szociális szokások, minták, attitűdök, meggyőződések, készségek és ismeretek elsajátításának elősegítése,
- a szabályok fontosságának felismertetése,
- megértetni a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét,
- tanulja meg érzelmeit kifejezni, felkészítés a felelősségteljes döntés képességére,

- megismertetni és elsajátítatni a szociális viselkedés alapvető szabályait,
- a társas viselkedés szabályszerűségének megismertetése,
- a közösségi kapcsolatrendszer elemzése,
- a kapcsolatok kialakításának és fenntartásának módjai, kommunikációs készség kialakítása,
- konfliktuskezelési ismeretek nyújtása,
- lehetőséget adni nekik arra, hogy megismerhessék önmagukat és társaikat, megtanulhassák a csportszerveződés és csoportmunka alapjait,
- ösztönözzük szerepvállalásra,
- reális önértékelés, önelfogadás kialakítása,
- tegyük képessé a valósághoz való alkalmazkodásra,
- érdeklődjön mások véleménye iránt,
- az egyéniség tiszteletére nevelés,
- a pedagógusok rendszeresen éljenek a segítő együttműködés változatos formáival (együtt cselekvés, közös feladatmegoldás, közös kirándulás...) - egyéni példamutatás szerepe,
- pozitív szociális értékrend kialakítása: empátia, tolerancia, előítélet mentesség,
- együttműködés a családdal, társadalommal, az azonos értékrendszer kialakítása érdekében,
- vállalja a választás felelősségett; életigenő bizakodó, örülni tudó életattitűd,
- érjük el, hogy képesek legyenek rövid és hosszú távú célok megfogalmazására, pályaválasztási terveik követésére, egy választott szakma felé elindulni; egészséges, kockázatvállaló magatartást tanúsítsanak a célok megvalósításában.

VI. AZ OSZTÁLYFÖNÖKI MUNKA TARTALMA, OSZTÁLYFÖNÖK FELADATA, A PEDAGÓGUS INTÉZMÉNYI FELADATAI

Az iskolában működő legkisebb közösség az osztályközösség. Kialakításában, formálásában a legnagyobb szerep az osztályfőnökre hárul. Felelőssége, hatásköre nem csak a rábízott tanulók személyiségeflesztésében óriási, hanem a jó, támogató közösség kialakításában is hatalmas szerepe van.

Az osztályfőnöki munka tartalma a pedagógus szerepből és az osztályfőnöki szerepből adódik.

Az osztályfőnöki munka jellemzői:

- komplex, átfogó – a teljes gyermeki személyiségre irányul.
- Differenciált – személyiség és közösség fejlesztése folyamán egyéni követelményeket támaszt.
- Rugalmas – feladatai csak részben tervezhető, ellátása rugalmasságot, spontaneitást igényel.

Az osztályfőnöki munka feladatkörei:

Közvetlen nevelőmunka – (minden pedagógusra vonatkozik)

- A tanulók számára ismeretek átadása fejlettségük, értelmi képességük szintjén.
- Az aktuális események feldolgozása a tanulók megértési szintjén.
- Különböző értékrendek megismertetése, a kultúrahasználat megtanítása.
- Konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység, mentálhigiénés szemlélet alkalmazása. Az osztályban kialakult konfliktusok kezelése, megoldása.
- Törődés a gyermekkel aktuális problémáival, gyermekvédelmi munka.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok –

- A haladási napló naprakész, esztétikus vezetése, a haladási és anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése.
- Igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása. Hiányzások leadása utazási igazolványok kiadásához. Intézkedések megtétele a gyermek- és ifjúság védelmis kollégá felé. Pedagógiai jellemzések elkészítése a gyermekvédelem, szakértői bizottság és hatóságok felé.
- Félévkor és év végén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezleten a tantestület tájékoztatására. Félévi értesítők, anyakönyvek és bizonyítványok írása.

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása –

- Kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal, a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel.
- A szülők közötti felvilágosító munka; szabadidős tevékenységek, programok szervezése.

A pedagógus kötelességeit és jogait a KT.62§ részletesen taglalja.

„A pedagógus feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, óvodában a gyermekek Óvodai nevelés országos alapprogramja szerinti nevelése, iskolában a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, sajátos nevelési igényű tanuló esetén az egyéni fejlesztési tervben foglaltak figyelembevételével.” (Kt..62§)

Feladata:

- A rábízott gyermek személyiségének fejlesztése, tehetségének kibontakoztatása, figyelembe véve a tanuló egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokultúrális helyzetét. Ha szükséges egyénileg foglalkozzon vele és segítse felzárkózását. Folyamatosan építő jelleggel értékelje munkáját.
- A tehetséges tanulók tehetségének kibontakoztatása, „karrierének” építése.
- A tanulók erkölcsi fejlesztése, a közösségi együttműködés szabályainak elsajátítatása a gyerekekkel.
- Egymás szeretetére és a családi élet értékeinek tiszteletben tartására nevelje diákjait.
- Nevelőmunkájában hangsúlyt kapjon a környezettudatosság, az egészséges életmód és a haza szeretete.
- Együttműködő kapcsolatot építsen ki a szülővel, gyámmal, kollégákkal és a gyermek- és ifjúság védelmis előadóval, folyamatosan tájékoztassa őket a gyermekkel kapcsolatban.
- Feladata, hogy a rábízott gyermek testi-lelki egészségét lehetőség szerint minden ismert módszerrel és eszközzel fejlessze és megóvja.
- Ismeretek átadására sokoldalú és változatos módszereket használjon, azokat tárgyilagosan találja tanítványai felé. Szakszerűen megtervezve irányítsa a tanulók tevékenységét.
- A pedagógiai programban előírtak szerint értékelje a tanulók munkáját.
- A nevelőtestület tagjaként vegyen részt a döntési és véleményezési munkában. Munkaközössége aktív tagjaként, képviselőjeként tevékenykedjen az értekezleteken.
- Folyamatosan képezze magát.
- A haladási naplót naprakészen vezesse. Tanmenetét időre készítse el és folyamatosan frissítse azt. Vezesse a jelenléti ívet.
- A munkateriben rögzített ünnepélyeken vegyen részt.

VII. A TANULÓ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAI GYAKORLÁSÁNAK RENDJE.

A Köznevelési Törvény 48. §-a a tanulók legfontosabb közösségeként említi a diákoknokmányzatot.

„Az iskola, a kollégium tanulói a nevelés-oktatással összefüggő közös tevékenységük megszervezésére, a demokráciára, közéleti felelősségre nevelés érdekében –a házirendben meghatározottak szerint – diákkörököt hozhatnak létre, melyek létrejöttét és működését a nevelőtestület segíti., (Kt. 48.§ (1))

Döntési jogkört gyakorlnak:

- közösségi életük tervezésében, megszervezésében,
- tisztségviselőik megválasztásában.

Véleményezési jogkörük van:

- a szervezeti működési szabályzat elfogadása előtt,
- a tanulók szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználása előtt,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákok életében fontos szerepet játszik a Diákönkormányzat (továbbiakban DÖK), programjaival, az általa működtetett és szerkesztett iskolarádióval és iskolaújsággal. Tevékenyen hozzásegíti az iskola diákjait, hogy a város más iskoláinak tanulóival kapcsolatokat építhessenek. Mindezek mellett, létjogosultságából adódóan védi a tanulók jogait, érdekeit.

A programokat a DÖK képviselői a szemeszterek alatt havi rendszerességgel szervezik az iskola diákjai részére. Egy részük biztosítják a kulturált szórakozást, kikapcsolódást számukra (pl.: farsang, gyereknap, stb.). Vannak köztük olyanok is, melyek hasznos tevékenységre serkentik a fiatalokat (pl.: papírgyűjtés, őszi, tavaszi nagytakarítás, stb.). Ezen kívül megszervezik minden hónap utolsó hetében az Iskolagyűlést. Ez a fórum lehetőséget ad az aktuális események megbeszélésére, információk közzétételére.

Az iskola és diákjai, tanárai életével kapcsolatos információk áramoltatásában nagy szerepet játszik az iskolarádió és az iskolaújság (IM – BOLYGÓ) szerkesztése is. A DÖK által létrehozott és működtetett médiumok szintén szolgálják a diákok szórakoztatását, informálását.

A DÖK képviselői kapcsolatban állnak a városi diákság szervezetével (TAVI – DÖK). Folyamatos tájékoztatást nyújtanak annak tevékenységéről, hirdetik és animálják tanulóinkat az általuk szervezett programok részvételére.

A DÖK, mint az iskola diákjainak érdekvédelmi szervezete, igyekszik kiállni a tanulók mellett minden alkalommal, ha őket valamilyen sérelem éri. Kötélezettséggé vállalja továbbá, hogy részt vegyen, legalább egy képviselő által, azokon az alkalmakon, melyeken vétséget elkövetett diákok számonkérése történik (pl.: diák fegyelmi tárgyalása). Az iskolai életben való jelenlétével a DÖK ösztönözni szeretné a diákokat arra, hogy bátran fejezzék ki igényeiket, kérjék problémáikra a segítséget, támogatást, sikereikre, kiválóságukra, ha szükségük van a budítást.

A DÖK tevékenységének célja, hogy az iskola tanulóból egy összetartó, hasonló értékeket elfogadó és ez által aktív életet élő közösséget hozzon létre, segítse ennek a közösségnak a fennmaradását.

Az értelmileg akadályozott diákok nem rendelkeznek olyan nagyfokú önállósággal, rátermettséggel, hogy e feladataikat teljes mértékben - még felnőtt irányításával is - el tudják látni. Ezt a fórumot a heti otthonhongyűlésekkel kívánjuk tanulóink számára pótolni és biztosítani. A felelősök, megbízatások kijelölése és értékelése nyilvánosan, a gyermekek és a felnőttek részvételével történik.

A legkisebb megbízatás is fejlesztőleg hat, elmélyíti a fontosság érzését. Igynak minél több tanulót bevonni a megbízatások végzésébe a diákokhoz felszerelések, berendezések fokozottabb óvása, a környezet csinosítása, a tisztaság, a rend védelme, a hagyományok ápolása érdekében.

VIII. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Az intézmény egészségfejlesztési folyamatát „A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet” 128 § (2) és (5) bekezdése az iskolai megvalósításban oly módon szabályozza, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Általános cél: A tanulókban tudatosítani, hogy a teljes emberi élet feltétele az egészség megóvása. Felismertetni, hogy az ember egészsége olyan érték, amelyért mi magunk vagyunk a felelősek.

A program további célja a civilizáció társadalmi, környezeti összefüggései révén a tudatos életvezetés megismerése, a toleráns személyiség kifejlesztése, a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása, a helyes önértékelés, a konfliktuskezelés. A nevelőmunka eredményeként egy egészséges személyiségfejlődést megvalósítani, a harmonikus élet értékként való tiszteletére nevelni.

A program alapelve: Az iskolai egészségnevelés folyamatában olyan élő helyzeteket kell biztosítani, amelyben változik tanulóink magatartása, viselkedése, attitűde. Ezért a program a nevelés minden színterén jelen van.

Az egészségnevelési célok megvalósulásának pedagógiai feltételei:

- a fejlesztési folyamat vegye figyelembe a gyerekek sajátos fejlődési ütemét, sérülését, életlehetőségeit,
- a nevelési folyamatban alkalmazza a sérülésspecifikus eljárásokat, terápiákat, szociális tréningeket,
- alakítsa ki a tanulók problémák iránti érzékenységét, építse erre a tanulásirányítás folyamatait,
- teremtsen élet-közeli társas helyzeteket, amelyben tapasztalatokat szerezhet, szokásrendeket sajátíthat el, hatékonyabban tanulhat,
- a folyamatban építsen a tanulók előzetes tudására, a már elsajátított ismeretek megerősítésére, beillesztésére, alkalmazására,
- a fejlesztés a szülő bevonásával történjen, építsen a gyermek nevelő környezetére,
- az értékelés, visszajelzés, - ítélezéstől mentesen – legyen jelen az egészségnevelés folyamatában,
- a másságot, szociokultúrális különbségeket vegye figyelembe és építsen a tanulók értékeire,
- alakítsa ki a rendszeres testmozgás, az egészséges táplálkozás igényét.

A prevenció (megelőzés) területei:

Elsődleges megelőzés:

Feladatunk a betegség első megjelenésének megakadályozására, az egészség megőrzésére irányul:

- egészséges táplálkozás biztosítása,
- a szabadidő aktív eltöltése,
- minden napos testmozgás biztosítása, mely a heti 5 testnevelésórában valósul meg,
- személyi higiéné,
- lelkى egyensúly megteremtése,
- harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása,
- családtervezési módszerekkel való megismertetés,
- egészséges és biztonságos környezet kialakítása,

- egészségkárosító magatartásformák elkerülése,
- a járványügyi és élelmiszer biztonság megvalósítása.

Másodlagos és harmadlagos megelőzés:

Feladatunk a már meglévő betegségeknek és hatásainak feltartóztatása vagy lassítása (korai körmegállapítás, megfelelő kezelés, betegség visszatérésének akadályozása, idült állapot súlyosságának csökkentése – hatékony rehabilitáció)

:Az egészségevelés iskolai területei

- iskolai programok
- tanórai foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások
- tájékoztató fórumok
- iskolán kívüli rendezvények

A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges alkalmazott módszerek:

Tanulóink fizikai állapotát 1-8. osztályig, valamint a szakiskola 9-12. évfolyamában ősszel és tavasszal a Hungarofit tesztsorozat alapján mérjük fel.

- cooper futás
- helyből távolugrás
- lökés egy kézzel, dobóterpeszből
- fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás
- törött labdadobás két kézzel fej fölött hátra
- hasonfekvésből törzsemelés és leengedés folyamatosan
- hanyattfekvésből felülés és visszaereszkedés folyamatosan

Játékos egészségfejlesztő testmozgás 1-4. osztályban

Délélőtti tanórák keretén belül:

A heti 5 óra testnevelésrával a minden napos testnevelést valósítjuk meg.

Játékos mozgástevékenységgel gazdagítjuk és fejlesztjük a tanulók mozgásműveltségét. Ezzel együtt a szellemi és fizikai kitartásuk és érzelmi világuk fejlődik.

- Játékos és határozott formájú szabad-társas kéziszer gyakorlatok végrehajtása.
- Labdás feladatok. Néhány egyszerű, a szabadban végezhető játék.
- Koordinációs képességeket fejlesztjük játékos formában olyan szintre, hogy alkalmassá tegyük őket a későbbi hatékony, mozgásos cselekvés tanulására, sportolásra.
- Koordinációs képességekben elmaradt tanulókkal a tanórákkal párhuzamosan képzett gyógytestnevelő foglalkozik, szenzomotoros foglalkozást tartva.
- Kiemelkedően jó képességű tanulókat a délutáni plusz mozgásos foglalkozásokra utaljuk.

Délutáni tanórán kívüli foglalkozások

Tehetséges, sportot kedvelő alsó tagozatos tanulók részére heti három órában nem kötelező játékos foglalkozásokat tartunk:

- Labdajátékok (zsinórlabda, labdarúgás, fogyasztó, partizán játékok).
- „Kapkodd a lábad” (játékos sor- és váltóverseny)
- Görkorcsolya (szabad- és formációs gyakorlatok tanulása).

A komáromi tagintézményben 3 óra áll rendelkezésre sportköri foglalkozások tartására, alsós, felsős és szakiskolai szakkört szervezünk

Az egészségesebb életmód kialakítására irányuló módszerek

- hagyományos egészségnivelés, felvilágosítás
- rizikócsoportos megközelítés
- érzelmi intelligenciát, társas kompetenciákat, alkalmazkodást fokozó beavatkozások
- pozitív kortárhatásokra építés
- közösségi alapú komplex egészségfejlesztő programok

Az intézmény fontos feladata, hogy összegyűjtse az iskola szűkebb és tágabb társadalmi környezetében már kialakult segítő kapcsolatokat.

Belső kapcsolatok (az intézményen belüli kapcsolatok):

- intézményvezető
- egészségnivelő
- iskolaorvos, védőnő, fogorvos
- ápolónők (szakdolgozók)
- testnevelő
- szaktanárok
- diákoknigmányzatot segítő pedagógus
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- az intézmény valamennyi dolgozója

Külső kapcsolatok:

- fenntartó
- szülők
- háziorvosok
- pszichológus, gyermekpszichiáter
- gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők
- az ÁNTSZ megyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek
- rendvédelmi szervek

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- ismertessük meg a tanulókkal az egészséges és biztonságos élet értékeit,
- az önnevelésre való képesség kialakítása,
- legyenek képesek a saját egészségükkel kapcsolatos felelősségeik belátására és megfogalmazására,
- az önmagunkért és másokért érzett felelősség felkeltése,
- az egészséget megőrző szokások kialakítása,
- az egészséget károsító tényezők megismerése, a szenvedélybetegségek meghatározása
- a megelőzés tudatának kialakítása,
- stresszhelyzetek és kockázati tényezők felismertetése,
- szerezzenek jártasságot a veszélyhelyzetek felismerésében,
- fedezzék fel önmaguk megvédésének lehetőségeit és felelősséget,
- a helyzetfelmérésre (felismerésre) és a döntésre való képesség kialakítása,
- tanuljon meg választani,
- Elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését, és az eredményes tanulást.

- Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Biztosítjuk az iskolai egészségnivelést és az iskolai egészségügyi szolgáltatásokat.
- Együttműködünk a helyi közösség szakemberével és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. (Egészséges étkezés, testedzés, szabadidő hasznos eltöltése, lelki egészségfejlesztés és tanácsadás.)
- Segítjük a diákokat, az iskola személyzetét, a családokat egészségük megőrzésében.
- tudjon ellenállni a kortárcsoport negatív nyomásának:
- tudjon nemet mondani,
- legyenek ellene szóló érvei,
- képesek legyenek ezek megfogalmazására és hangoztatására,
- képesek legyenek az egészséggel kapcsolatos pozitív elképzéléseinek megvédésére,
- legyen személyes véleményük, és képesek legyenek az ennek megfelelő viselkedésre,
- tanuljanak meg lemondani valamiről, és esetenként legyenek képesek a frusztrációk vagy a bánat elviselésére (legyenek képesek kisebb frusztrációk elviselésére),
- frusztrációs helyzetekben (mások elutasító viselkedése, kapcsolatteremtési nehézségek, kisebbrendűségi érzés, agresszivitás, kudarc, kimerültség esetén) képesek legyenek a legális drogok (cigaretta, alkohol, gyógyszerek), illetve a droghasználat mellőzésére és más típusú megoldások keresésére,
- tegyük képessé a különböző negatív előjelű emocionális állapotok (harag, agresszió, csalódottság) tudatosítására,
- elfojtás helyett tanulják meg elfogadni és kifejezni érzelmeiket,
- tanulják meg a szomorúság, bizonytalanság, a szorongás kifejezésének módjait,
- önmagukba zárkózás és visszavonulás helyett tudjanak egy olyan személyt keresni, akiben megbíznak, és akivel megbeszélhetik gondjaikat,
- a nemi identitástudat megerősítése,
- ismertessük meg a veszteségkezelés módjaival,
- a tanulói önértékelés rendszeressé válása a nevelőmunka során is,
- képesek legyenek a szabadidő hasznos eltöltésére,
- képesek legyenek valódi értékeik megbecsülésére, és ezáltal önbizalmuk megszilárdítására,
- legyenek képesek a náluk nagyobb tekintélyekkel (szülők, tanárok, hatóság) való kulturált konfrontációra,
- tanulják meg a konfliktusokat megoldani,
- tudják kritikusan szemlélni minden, ami divatos, ez vonatkozik bizonyos értékekre is,
- a kockázat vállalásának pozitív és negatív következményei: ismerje fel, hogy a tömegtájékoztatás felhasználásával az ember és a közösségek könnyen manipulálhatók,
- a társadalmi-fogyasztási szokások, hagyományok, kultúrák szerepe életükben; az intézmények, a humán szolgálatok, a szakemberek megismertetése,
- belső harmóniára törekvés, megismertetni az alkotó életforma fogalmával,
- rávezetni arra, hogy elfogadják saját felelősségiüket az életminőségük kialakításában, segíteni a jövő tervezését,
- tudatosítani a pozitív jövőkép fontosságát.

IX. ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁNAK TERVE

Az emberi élet a legdrágább kincs a világon. Az emberi élet védelme a legfontosabb feladat az ember számára. Az életmentés állampolgári feladat, ezért tanulóink szocializációja szempontjából nagyon fontos, hogy a gyerekek képességeikhez és életkorukhoz mértén elsajátítsák az alapvető elsősegély-nyújtási ismereteket.

A 3. és 4. osztályokban a környezetismeret órákon a megfelelő módon, a megfelelő segítség hívását tanulják meg gyermekeink. Játékos formában, szerepjátékok segítségével a gyógypedagógus segíti őket az órák folyamán.

Az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása 5. osztálytól a természetismeret tantárgy keretében az „Ember megismerése és egészsége” téma körön belül történik. Az ismeretek megszerzése főként a gyakorlatorientált órákon bemutatással, szituációs játékokkal valósul meg. A szakszerűséget szakemberek meghívásával (orvos, védőnő, ápolónő) kívánjuk biztosítani.

A szakiskolában a természetismeret tantárgyon belül az „Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek” téma kör nyújt lehetőséget az elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítására. Az órák szakemberek bevonásával történik.

A tanévet minden osztályfokon tűz és balesetvédelmi osztályföni óra megtartásával kezdjük. Az ismeretek felidézésével, következtetésekkel, magyarázatokkal, szituációs játékokkal próbáljuk tanulóinkat a gyermekbalesetek elkerülésére nevelni.

Az ismeretek számonkérése játékos formában, a tanulóink életkorának megfelelően, az őszi túrán szervezett akadályversenyen, egy próba keretein belül történik. A pedagógusok így kapnak visszajelzést munkájuk eredményéről.

A Diákönkormányzat is fontos feladatanak tartja az egészséges életre nevelést. Vendég szakemberek hívásával érdekes előadásokat hallgathatnak tanulóink, mely az elsősegélynyújtás fontosságára hívja fel a figyelmüket.

Az értelmileg akadályozott tanulók az önkiszolgálás, a környezetismeret és az életvitel órák keretében kapnak elemi oktatást az elsősegélynyújtás alapismeretiről.

X. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Általános cél:

Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartását az élő természettel, az épített, a társadalmi környezettel, valamint a saját életvitelük tekintetében. A szűkebb környezet megismerése és megszerettetése értelmileg akadályozott tanulóinkkal minden nevelő kiemelt feladata. Megismertetni a tanulókat, az élővilágot, és benne az embert veszélyeztető környezeti válsággal, globális problémákkal, lakóhelyükön is fellelhető környezeti gondokkal. Felébreszteni a felelősséggérzetet, a tenni akarást a környezeti értékek megőrzésére. Megtanítani gyerekeinket a természetben, a környezetben eligazodni, felelős döntéseket hozni életére, családjá jövőjére és tágabb közösségi vonatkozóan. Képessé tenni őket arra, hogy bekapcsolódjanak a természet, a gazdaság, a társadalom terén mutatkozó válságkezelésben.

Alapelve:

Konkrét példákon keresztül **bemutatni** a környezet állapotát, folyamatait; - **megértetni**, hogy az ember életét, személyes biztonságát milyen veszélyek fenyegetik; - **megtanítani, személyes tapasztalatot szerezni** a környezeti konfliktusok kezelésére; - **érzékenyé, motiválttá tenni** a feladatok elfogadásában.

Értelmileg akadályozott tanulók csak azt fogják védeni, amit ismernek és szeretnek.

Iskolánk folyamatosan fejleszti környezetét, ami elősegíti azt, hogy az iskola az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen.

- Elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését, és az eredményes tanulást.
- Együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.
- Biztosítjuk az iskolai egészségnevelést és az iskolai egészségügyi szolgáltatásokat.
- Együttműködünk a helyi közösség szakemberével és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal. (Egészséges étkezés, testedzés, szabadidő hasznos eltöltése, lelki egészségfejlesztés és tanácsadás.)
- Segítjük a diákokat, az iskola személyzetét, a családokat egészségük megőrzésében.

A környezeti nevelés tartalma az utóbbi időben világzerte kiszélesedett. Magában foglalja a természet és az emberiség jövőjének fenntarthatóságát. Nagyobb hangsúlyt kap a környezeti tudat és erkölcs. Ezért szükség van hatékony személyiségformálásra, az önszabályozásra és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítésére.

A fenntarthatóságra nevelés lényegében azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre környezeti, a társadalmi és a gazdasági rendszer között a célból, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ennek központi gondolata a „környezeti polgárrá” nevelés, azaz a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. Ez integrált tantárgy - és tudományközi megközelítést igényel.

A Nemzeti Alaptanterv és a kerettantervek lehetőséget nyújtanak arra, hogy ne tantárgyakra elaprózva tanítsunk, hanem holisztikusan ismerkedjünk a világgal és arra is, hogy az oktatás középpontjában ne a tananyag, hanem a tanuló fejlesztése álljon.

A környezeti nevelés hosszú távú céljai:

- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását.
- Kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartást.
- Érzékenyé tenni a környezet állapota iránt.
- Bekapcsolni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelet, a felelősség vállalása.
- Váljon meghatározóvá a környezeti károk megelőzésére való törekvés.
- Elismertetni, hogy közös és egyéni kötelesség:
 - az emberiség közös öröksége; a környezet minőségének fenntartása és javítása,
 - az általános emberi egészségvédelem, az ökológiai egyensúly fenntartása,
 - a természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása,
 - minden egyes ember hozzájárulása a környezet védelméhez,
 - képessé válni az élethosszig tartó tanulásra.

A környezeti nevelés céljaiból adódóan feladatunk tehát, hogy:

- környezetbarát attitűdöket, szokásokat alakítunk ki a tanulókban,
- a nevelés épüljön saját tapasztalatra, átélt élményre, a konkrét példákra,
- a megismerési folyamatot, a vizsgálódás módszereinek elsajátítását, az önálló tanulást és tevékenységet a sérüléshez alkalmazkodó közvetlen és közvetett segítés, irányítás kísérje,
- a tanulási folyamat változatos terepen, korszerű módszerekkel valósuljon meg,

- a tanulási tevékenység építsen a tanulók előzetes tudására és segítse a környezettudatos magatartás kialakulását,
- a nevelési cél érdekében a család támogatásának megnyerése
- a természeti és társadalmi környezetről tényeket, ismereteket, problémamegoldó gondolkodást közvetítünk,
- segítjük a környezeti folyamatok, összefüggések megértését.
 - Az értelmileg akadályozott tanulóknak:
 - Meg kell ismerniük a település közvetlen környezetének természeti-környezeti adottságait:
 - - földrajzi fekvés, domborzat, éghajlat, vízrajz, növény- és állatvilág,
 - - védett, fokozottan védett területek, fajok, (őszi kikerics, gólya)
 - - szennyező források a közvetlen és tágabb környezetben (erőművek: Tatabánya, Oroszlány)
 -
 - A település társadalmi és gazdasági adottságai:
 - - település típus, népesség, foglalkoztatottság, munkanélküliség,
 - - egészségügyi helyzet, gyakori betegségtípusok,
 - - gazdasági jelleg, ásványkincsek, nyersanyagok, jelentős vállalatok,
 - - történelmi, kulturális értékek, védett objektumok,
 - - hagyományok,
 - - kapcsolatrendszer.
 - Az iskola külső-belső környezetét:
 - - az épület külső-belső képe,
 - - park, gyakorlókert, udvar,
 - - energia, fűtés,
 - - hulladék gyűjtése, hasznosítása,
 - - fásítás, zöldítés foka, lehetősége,
 - - felszereltség,
 - - infrastrukturális adottságok.
 -

A környezeti nevelés színterei:

Tanítási órákon

- a növényapolás és gondozás az osztályban, berendezések védelme, rendeltetésszerű használata, viselkedés a parkokban, játszótéren, utcán,
- szelektív hulladékgyűjtés, hulladékhasznosítás,
- környezetbarát szerek, anyagok ismerete, használata,
- a világörökség részét képező műemlékek megismerése, stb.

Tevékenységek

- a tanulás tanítása,
- kooperatív és interaktív technikák alkalmazása,
- drámapedagógia,
- döntéstechnikák,
- a cselekedet következmények előre tervezése.

Tanítási órákon kívül

- a környezetvédelmi jeles napok megünneplése
 - Április 22.: a Föld Napja
 - Május 10.: Madarak és Fák Napja
 - Szeptember Autómentes nap
- a környezeti-természeti értékek feltárását bemutató szakkörök, önképző körök
- bekapcsolódás vetélkedőkbe, versenyekbe
- az egész iskolai életre ható, átfogó környezeti, nevelési projektek szervezése
- egészségvédő és környezetvédő szokások kialakítása
- környezetvédelmi akciók szervezése
- hulladékgyűjtés
- nyári táborok, iskolai kirándulások
- bekapcsolódás a települési környezet szépítésébe
- kiállítások rendezése
- bekapcsolódás a Magyar Madártani Egyesület Madárbarát Iskola programjába
- Projekthét szervezése a környezeti nevelés elmélyítése céljából
- iskolai kiadvány, a Diákönkormányzaton belül Környezetvédelmi Minisztérium működtetése
- kapcsolattartás külső segítő partnerekkel.

Törekszünk a humánus légkör megteremtésére, melyben lehetővé válik a gyerekek érzelmi kiteljesedése.

XI. A TANULÁS

A tanulásban akadályozott tanulók:

A sajátos nevelési igényű tanulók a kognitív funkciók sérülése miatt önállóan nem képesek a fejlettségüknek legjobban megfelelő tanulási technika elsajátítására. Így az iskolába lépés pillanatától kezdve fontos feladat a tanulás megtanítása, a tanuláshoz való viszony, a motiváltság megteremtése. Megtanítjuk tanulóinkat az alsó tagozatban a rövid, egyszerű szövegkezelésre, elemzésre, értelmezésre, a bevésés technikájára. A tanulás tanításának fontos eleme, hogy a tantárgyak taneszközei megtanulják adekvátan használni. A tanulás tanításának részét képezik az egyszerű memoriterek, versek tanulása, az egyéni sajátosságoknak megfelelően az ismétlés, felidézés módjainak elsajátítása.

Felső tagozaton előtérbe kerül az elsajátított tanulási módszerek alkalmazása, az önálló tanulás megvalósítása. Felső tagozatos tanulók esetében működnie kell a páros tanulásnak, a kis csoportos együttműködésben a csoportmunkának.

Gyakorolják és alkalmazzák a tankönyvekkel, feladatlapokkal, munkalapokkal való önálló tanulást, a szövegfeldolgozás, értelmezés formáit, fejlettségüknek megfelelő feldolgozási lehetőségeket. El kell sajátítani a hatékony önenellenőrzést, hibák javítását, értelmezését, a tanuláshoz szükséges speciális taneszközök használatát.

Képességeik szerint el kell juttatni a tanulókat az egyszerű vázlatkészítéshez, jegyzeteléshez. A tanulás tanításában kiemelt feladat a tanulási motivumok erősítése.

Az értelmileg akadályozott tanulók esetében:

Az értelmi akadályozottsághoz többnyire egyéb fogyatékosságok vagy betegségek társulnak, elsősorban beszéd- és mozgássérülés, epilepszia, autistikus magatartás. Az elmúlt években a többségi iskolába járó tanulókhhoz hasonlóan mind gyakrabban jelentkezik hiperkinetikus viselkedészavar és az érzelmi élet különböző sérülése is.

Az értelmi akadályozottság gyakran a megjelenés és feltűnő külső jegyek alapján is felismerhető. A sérülés általában közvetlenül a szülés után, de néhány hónapos korban már szinte minden esetben felismerhető. Ezért az első gyanújelek észlelésekor már nagyon fontos a speciális foglalkozás megkezdése, mert ez az életkor soha vissza nem térő lehetőségeket rejt az agyi funkciók fejlesztésére. A későbbi életkorban jellemzően mozgásos összerendezettségük a nagymozgások terén is bizonytalan, manipulációjuk gyakran ügyetlen, előfordulhatnak sztereotíp mozgások. Gondolkodásuk konkrét, beszédük egyszerű, a beszédmegértés hiányos.

Sérült a figyelem, a kitartás, a koncentrációs képesség, az emlékezet, a tanulási motiváció.

Az iskolai képzés teljes időtartama alatt arra kell törekedni, hogy az értelmileg akadályozott tanuló személyisége a képzés végére minél harmonikusabban és teljesebben kibontakozzon, képes legyen a társadalom által elfogadott normák szerint, saját igényeit megvalósítva kiegyensúlyozott, boldog életet élni.

Az értelmileg akadályozott tanulók esetében az alábbi jellemzőkre kell tekintettel lennünk a tanulási feladatok kijelölésekor:

- Az értelmi, a testi és érzelmi fejlődés megváltozása
- Sajátos tanulási képességek
- Egyéni szükségletek
- A felnőttkori élet behatárolt lehetőségei

Általános feladatok:

- A személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása. Ennek érdekében fontos a pozitív visszajelzés a gyermek teljesítményével kapcsolatban, minden tevékenységbe be kell vonni a befogadott gyermeket.
- A szocializációs képességek kiemelt fejlesztése. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a gyermek kapcsolatainak alakulását, a többségi intézmény szabályaihoz való alkalmazkodás képességét.
- A tanulói aktivitás serkentése folyamatos motivációval. Az értelmileg akadályozott tanulóknál gyakran találkozunk a tevékenységek iránti alacsony késztetéssel, a tanulás erőfeszítése iránti közömbösséggel. A gyermek passzivitását a tevékenységek követelményszintjének helyes megválasztásával és a dicséret folyamatosságának biztosításával lehet elkerülni.
- Gyakorlatorientált képzés. Az értelmileg akadályozottak elvont gondolkodásának sérülése következtében a tanulási mechanizmus sikeresebb tevékenységbe ágyazva, a gyakorlati megvalósítások során. A tevékenykedtetés és a gyakoroltatás a megtartás elsődleges biztosítéka.
- Az életviteli technikák elsajátítása. Az értelmileg akadályozott gyermeket és fiatalt az önálló életvitel kialakulása terén is folyamatosan támogatni kell. minden, a társadalmi normák által elfogadott viselkedési és magatartási forma, a hétköznapi élet szokásai, praktikus eljárásai a tananyag részét képezik, és folyamatos fejlesztésre, korrigálásra szorulnak. Ezért fontos nevelési és képzési színtér a napközi otthon is.
- Egyénre szabott terápiás eszközök és eljárások alkalmazása. minden értelmileg akadályozott gyermek fejlesztése más és más kiegészítő terápia alkalmazását igényli. Ezeket a tanórán és a tanórán kívüli nevelésben is szükséges figyelembe venni, és lehetőség szerint az egyéni habilitációs és rehabilitációs foglalkozásokon koncentrált módon kell alkalmazni.
- Az épen maradt részképességek feltárása és fejlesztése. Az értelmileg akadályozott gyermek értelmi sérülése soha nem terjed ki tökéletesen egyenletes módon a teljes intellektusra. Mindig vannak olyan képességek, amelyek kevésbé sérültek. Ezeket a fejlesztés során fel kell tárni, mert ezáltal más képességek hatványozatabban fejlődnek.
- A követelményszint nem teljesítése esetén is meg kell tartani a személyiségfejlődés és az érzelmi élet fejlődése érdekében a korosztályi csoportban maradást.
- Az értelmileg akadályozott gyermek és fiatal személyiségfejlődése ugyanazokon az állomásokon megy át, mint ép társaié. A harmonikus személyiségfejlődés biztosítása érdekében a befogadó intézménynek elsősorban ezt, és nem az intellektuális szintet vagy az ismeretek szintjét kell figyelembe

vennie a tanulócsoportba való illesztéskor.

– A képzés során az egyéni képességekhez illeszkedően el kell sajátítatni a tanulókkal minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejezése után találkozhatnak.

Az értelmileg akadályozott tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a szociális beilleszkedés megvalósítása.

XII. KOMMUNIKÁCIÓS NEVELÉS

Az iskola valamennyi színterén kiemelt feladat a kommunikációs kultúra fejlesztése. A tanulók többségénél kommunikációs nehézséggel, a beszéd területén érzékelhető funkciózavarral szembesülünk.

A kisiskolás korban kiemelt feladat a beszéd formai, tartalmi részének korrigálása, fejlesztése.

Olyan szituációk, helyzetek teremtése, amelyben a társadalom által elvárt beszédnormáknak megfelelően gyakorolhatnak a tanulók, tapasztalatokat szerezhetnek a kommunikációs feladatok megoldásában.

Külön figyelmet érdemel az alsó tagozaton a köszönés, kérés, a tudakozásnak megfelelő kommunikáció, a segítségtörök, probléma, szükséglet megfogalmazása, az önkifejezés technikáinak elsajátítása.

A felső tagozattal előtérbe kerül a mondanivaló értelmes, összefüggésnek megfelelő interpretálása, a társas kapcsolatban a kapcsolatfelvétel és fenntartás. A konfliktuskezelés kultúrált technikáinak alkalmazása. A tanulók megtanítása az írásbeli kifejezés különféle formáira, az önéletrajzírásra, kérvények, nyomtatványok kitöltésére. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy véleményükkel, írásaikkal a nyilvánosság előtt is megjelenhessenek a diákokban, a faliújságok, tablók készítésében. Terápiás céllal és jelleggel sok szituációt éljenek meg tanulóink, amelyben valamennyi korosztály gyakorolhatja a metakommunikáció alkalmazását. A szakmai oktatásban gondot fordítunk a szakmai nyelv megértésére, használatára.

Az autisztikus és halmozottan sérült értelmileg akadályozott tanulók számára (nagyothaló, látássérült) lehetővé tesszük az alternatív kommunikációs lehetőségek megtanulását és használatát.

XIII. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓKKAL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉG HELYI RENDJE

A Köznevelési törvény 4 § Értelmező rendelkezések 12. pontja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók csoportjába sorolja a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, tanulót és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermeket, tanulót.

Intézményünkbe csak olyan tanuló vehető fel, aki rendelkezik érvényes szakértői és rehabilitációs bizottság által kiadott szakértői véleménnyel, mely igazolja, hogy sajátos nevelési igénye miatt szegregált intézményben biztosított a nevelése, oktatása.

Természetesen sajátos nevelési igénye mellé társulhat beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség és kerülhet hozzáink kiemelten tehetséges sajátos nevelési igényű gyermek is.

Fontos azonban tisztaázní, hogy minden esetben a gyermek egész személyisége vizsgáljuk. Fejlesztését is egyénre szabottan kezdjük meg. Gyakran előfordul, hogy a magasabb évfolyamokon hozzáink kerülő beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő kisdiáknak azért voltak gondjai korábban, mert helytelen volt a beiskolázása. A sorozatos kudarcok, magas követelmények miatt társai nehezen fogadták el, konfliktusait nem tudta megoldani, iskolakerüléssel és renitens magatartással próbálta felhívni magára a figyelmet. Időlegesen rögzültek a hibás magatartásformák. Hozzáink kerülve a számára elfogadható követelmények, dicséretük, sikerek hatására a helytelen viselkedés elmúlt.

Ha ezek a tünetek nem változnak, igyekszünk a beilleszkedési és magatartási problémákkal küzdő gyermeket minél több feladattal ellátni. Ezek megoldásáért sokat dicsérni. Ez motiválja őt újabb és újabb feladatok megoldására. Inspíraljuk őket a sportra, társasjátékokra, közösségi programokra.

Gyermekeink közül sokan sajátos nevelési igényük mellett tehetséges sportolók. Testnevelő kollégáink edzésük mellett rengeteg sportversenyre viszik őket. A megmérettetés és siker hatalmas lehetőséget nyújt számukra a társaik közül való kiemelkedésre.

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók nyilvántartása a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata.

A szülő a lakóhelye szerinti önkormányzat jegyzője által kiállított **rendszeres gyermekvédelmi határozat** bemutatása után kedvezményekben részesülhet. Pld.: 100%-os étkezési támogatás illeti meg gyermekét 8. osztály elvégzéséig, ingyenes taborozás lehetőségénél segítséget nyújt a rangsor kialakításánál.

A beiratkozás alkalmával a szülő által kitöltött **kérdőív** családdal kapcsolatos adatokat tartalmaz, mely adatok titkosak. Kitöltésével és az abban szereplő adatokkal újabb kedvezmények illethatik meg a családokat.

E két dokumentum együtt bizonyítja a hátrányos helyzetet vagy a halmozottan hátrányos helyzetet.

XIV. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

Intézményünk figyelembe veszi, betartja és betartatja minden törvényeket és rendelkezéseket, amelyek a gyermekek, szülők, gyám jogait és kötelezettségeit tartalmazzák. Úgy alakítjuk ki az intézmény szervezeti felépítését, napi működését, hogy abban optimálisan érvényesülhessenek a jogosítványok.

a.) A diákok jogainak és kötelezettségeinek érvényesülésével összefüggő feladataink

- A Házirend feleljen meg a törvényes előírásoknak, széles körű közvélemény kutatás előzi meg az évenkénti felülvizsgálatát a tanuló, a szülők és a gyám részéről.
- A diákok védelmében megkülönböztetett figyelmet kap a nevelőtestület egységes szemlélete alapján – az értékelés, ellenőrzés, osztályozás, a tanulók kulturált érintkezési formáira, a

tanulók külső megjelenésére, gondozottságára, ápoltságára vonatkozó elvárás és ebben való segítségnyújtás formái, módjai, a lehetséges fegyelmezési és jutalmazási módok egységes alkalmazása, a tanuló személyes adatainak védelme.

- A diákoknigmányzat és a diáknigmányzat által működtetett fórumok (iskolagyűlés, iskolarádió, iskolaújság) lehetőséget biztosít tanulóink számára véleményük kinyilvánítására.

Valamennyi érintett terület szabályozása a Házirendben történik, a tanulók, a szülői szervezet bevonásával.

b.) A szülő az iskolában háromféle szerepben van jelen:

- a gyermek gondozójaként és nevelőjeként,
- a tanuló törvényes képviselőjeként,
- iskolahasználóként.

A szülői jogok érvényesítéséhez az iskola az alábbi területeken kíván folyamatosan együttműködni a szülőkkel:

- Tájékoztatjuk a szülőket iskolánk szervezeti, működési körülményeiről, tanulóiról, képző munkánkról, szakmai, tárgyi feltételeinkről. Lehetőséget biztosítunk az iskola megtekintésére, a szülő és a gyermek számára egyaránt.
- Folyamatos tájékoztatást biztosítunk – különösen az alsó tagozatos csoportoknál a tanulók előmenetéről, ebbe lehetőség szerint a szülőt is bevonjuk.
- Írásbeli értesítést alkalmazunk az iskola eseményeivel, a tanuló előmenetelével, eseti kéréseinkkel kapcsolatosan.
- Rendszeres családlátogatást az együttműködés alapján kezeljük, gyermekvédelmi felelős valamint az osztályfőnökök bevonásával.
- A tanulók lelki egészségének védelmében nyitott, őszinte együttgondolkodást szorgalmazunk a családdal.
- Segítséget nyújtunk átmeneti vagy tartós családi problémák, anyagi gondok kezeléséhez, bevonva, megkeresve a társintézményeket, szervezeteket.
- A szülők véleményét kérve, segítségüköt igényelve szervezzük az iskolai rendezvényeket, hagyományőrző alkalmakat.
- A szülői szervezeteknek biztosított jogok érvényesülésének megfelelő teret biztosítunk programjaink, az iskola életét érintő szabályok megalkotásában, véleményezésében (Köznevelési törvény 73§)
- Évi két alkalommal szülői értekezletet, nyílt napot, fogadóórát szülői igény szerint tartunk.
- A szülőknek, gyámnak, hozzátartozóknak biztosítjuk az intézménybe való belépést, benntartózkodást az előzetesen elfogadott is ismertetett szabályozók szerint.
- A szülők bevonásával, tudatos felvilágosító munkával készítjük elő a tanulók továbbtanulását, pályaválasztását.
- Segítjük a szülőket, családokat abban, hogy a sérült embereket képviselő szervezetekhez problémájukkal eljussanak, és azok szolgáltatásait is igénybe vegyék gyermekük érdekében.
- Lehetőséget biztosítunk rendezvényeinken való részvételre (farsang, Tátika).
- Szülőklub működése Kömlődön: egymás megismerése, a problémáik megosztása, megoldások keresése, iskola támogatása.

- c.) Tanulóink érdekében szoros kapcsolatot építettünk ki a gyermekvédelmi szakszolgálat családsegítőivel, gyámhatósággal. Egyes esetekben napi információcsere történik. Segítségükkel a nehezen elérhető szülőkkel is kapcsolatba tudunk lépni. Fontos, hogy tanulóink és szüleik elfogadják, hogy az intézkedések nem ellenük, hanem értük történnék.
- d.) Mivel intézményünkbe csak a szakértői és rehabilitációs bizottságok által küldött gyerekek kerülhetnek be, fontos a velük kialakított jó kapcsolat is. A napi kapcsolattartás mellett részt veszünk az általuk szervezett nyílt napokon és konferenciákon.

XV. FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

A köznevelési törvény 50. és 51. §-a és 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 26 § rögzíti a tanuló felvételének, tanulói jogviszony létesítésének és a jelentkezés rendjének szabályait. A törvény kimondja, hogy a tanuló felvétele és átvétele jelentkezés alapján történik.

A beiratás napját miniszteri rendelet határozza meg. Év közbeni iskolaváltás esetén megkeresés után, megállapodás értelmében történik.

A jelentkezés feltétele intézményünkbe az érvényes szakértői vélemény megléte, melyet a szülőnek csatolnia kell a jelentkezéshez. A felvételről az igazgató dönt.

Szakiskolába a szakképző évfolyamokra történő jelentkezés alkalmával felvételi elbeszélgetésre kerül sor, melynek témája kötetlen beszélgetés. A felvételi elbeszélgetésre 1 hónapnál nem régebbi érvényes orvosi alkalmassági igazolást kell hozni és azt bemutatni.

Pozitív elbírálás esetén a szükséges okmányokkal történik a gyermek beíratása. A tanulói jogviszony a beiratás napján jön létre.

Tanköteles gyermek átvétele esetén befogadó nyilatkozat postázása történik meg az előző, elbocsátó intézmény részére. Így szűnik meg ott a tanuló tanulói jogviszonya.

A tanköteles tanuló tanulói jogviszonya azzal a nappal szűnik meg, amely a befogadó nyilatkozaton feltüntetésre került.

XVI. AZ ISKOLA ELLENŐRZŐ, MÉRŐ ÉS ÉRTÉKELŐ TEVÉKENYSÉGÉNEK RENDSZERE

A pedagógiai program egészét és részelemeit, különös tekintettel a célok és az ezekhez eszközöként rendelt feladatok megvalósulásának folyamatát és végeredményét időszakonként felül kell vizsgálni, továbbá az egyeztető fórumokon átjuttatni és szükség esetén módosítani. Hosszabb-rövidebb intervallumonként helyzetelemzést kell készíteni. A célok megvalósulását elsőként az intézményvezetőség által elkészített éves ellenőrzési terv, és a munkaközösség szakmai ellenőrzési terve által történik.

1. Belső ellenőrzés

Ellenőrzési formák:

- folyamatos megfigyelés,
- feljegyzések készítése,
- beszélgetések,
- nyomon követések.

Ellenőrzésben résztvevők:

- a főigazgató

- az intézményegységek vezetői
- munkaközösség-vezetők,
- munkaközösség irányításával a tantestület felkért tagjai.(mentor,)

Külső ellenőrzés

- ágazati
- fenntartói ellenőrzés.

Belső ellenőrzés

Az ellenőrzés célja, hogy bemutassa az intézmény törvényes működését, a pedagógiai programjában leírtak megvalósítását, a megfelelő színvonalú szolgáltatás biztosítását.

a) A belső, intézményszintű ellenőrzést végzik:

- Főigazgató
- Intézményegység-vezetők, tagintézmény-vezetők ,
- munkaközösség-vezetők

b) Az ellenőrzés célcsoportja:

- a pedagógusok, vezetők,
- a pedagógiai segítők, technikai dolgozók,
- a tanulók

c) Az ellenőrzés kiemelt időszaka:

- a tanév rendjével összefüggően – tanévkezdés, félévi értékelés, tanérvázás,
- egy adott tevékenység befejezésekor,
- a folyamat, a tevékenység közben

d) Az ellenőrzés kiemelt módszerei:

- az adatszolgáltatás elemzése,
- a dokumentumok tételes vagy eseti ellenőrzése, elemzése,
- beszámoltatás egy-egy tevékenységről, funkcióműködésekről,
- helyszíni ellenőrzés a nevelés-oktatás folyamatában óralátogatás, foglalkozás megtekintése, értékelése.

e) A belső ellenőrzés kiemelt területei:

- az új pedagógusok, pályakezdők segítése, patronálása, munkájuk folyamatos ellenőrzése
- az új tantervek bevezetésével kapcsolatos tapasztaltok begyűjtése, elemzése,
- új tankönyv, vagy taneszköz beválásának vizsgálata

Az értékelés rendszere

Mit értékeljünk?

Az értékelés szempontjainál arra kell különösen tekintettel, figyelemmel lennünk, hogy mit értékeljünk:

- A tanuló önmagához mért fejlődését az ismeretek elsajátítása, a képesség minőségi, mennyiségi gyarapodás terén.
- A tanuló szociális képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődését.
- A tanuló iskolán kívülről hozott, az iskolai követelményeken túli tudását, más területen megmutatkozó képességeit, arcultatát.
- Egyes tantárgyak tanterveiben évfolyami szinten meghatározott követelményeket.

Az értékelés szempontjai:

Megfelelés az iskolai követelményeknek

- házirend, az iskolai követelmények ismerete, azok betartása
- szükség esetén aktív kiállás a rendbontók, fegyelmezetlenek ellen, az iskolai viselkedés szabályainak megtartásáért

A közösséghoz és annak tagjaihoz való viszony

- beilleszkedés a közösségbbe, mások beilleszkedésének elősegítése
- aktív szerepvállalás a közösség előtt álló feladatok megoldásában
- segítőkésztség a problémák feltáráásában és megoldásában

Megfelelés az általános viselkedési normáknak:

- udvarias és figyelmes viselkedés, kulturált hangnem minden körülmény között.

A tanulók ellenőrzésének, mérésnek, értékelésének egységes alapelvei

Tanulóink ellenőrzése, értékelése egységes elvek alapján történik.

Jellemzői:

- Az intézmény pedagógiai programjára épül.
- Folyamatos és motiváló hatású, a tanuló állapotának megfelelően differenciált.
- Egyénre szabott, konkrét és az egész személyiséget figyeli.
- A személyiségi alakulására, az attitűd fejlődésére is irányul.
- Pontosan feltárja a pozitívumokat és a hiányosságokat a tanulási képességek területén.
- Megoldási módokat ad a javításra.
- A szóbeli és írásbeli értékelés, ellenőrzés komplex egységet alkot, esetenként más tevékenységi formákat preferál.
- A tanulás-tanítás egész folyamatát végig kíséri a diagnosztizálás és ennek dokumentálása.
- A pedagógusok a témazárókat adott tanévben témaöröként a tanmenetbe rögzítettek szerint íratják meg.

A témazárók, félévi, év végi felmérés érdemjegyét piros színnel, (Nem döntő jegy, csak kétes esetben.)

szóbeli felelések, időközi felmérések érdemjegyeit kék színnel,
gyűjtőmunka, szorgalmi munka érdemjegyeit zöld színnel jegyezzük be a naplóba.

A témazárókat az adott tanévben a pedagógusok kötelesek megőrizni .

Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott.

A számonkérésnek mindenkorral a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Egy nap legfeljebb 1 téma zárót, illetve röpdolgozatot írathatnak a pedagógusok.

Házi feladatot nem lehet feladni a tanulóknak szünetekre, illetve a hétvégekre. Ez alól kivételt képeznek az OKJ-s vizsgára készülő, szakmát tanuló diákok (11-12. évfolyam). Nem zárja ki azonban, hogy érdekes hétvégi szorgalmi feladatakkal felkeltsük tanulóink érdeklődését egy-egy tantárgy iránt. A hétvége alkalmas kutatómunkára, mely kiváló motiváló hatású.

Ellenőrzési rendszerünk

Az ellenőrzési rendszerünk két nagyobb területet ölel fel:

- az adott tantárgyhoz, tanulmányi munkához kapcsolódó ismeretek, tevékenységek és képességek fejlődésének ellenőrzését,

A tantárgyhoz, a tanulmányi munkához kapcsolódó ellenőrzés

Típusai	Gyakorisága	Dokumentálása, nyilvánossága
Szóbeli feleltetés (differenciáltan) főleg a felső tagozaton	a gyakorlást, a rögzítést, megerősítést követően	nyilvános szóbeli vissza- jelzés a tanulónak, önér- tékelés alkalmazása a felsőben
Írásbeli munka feladat- Lappal, munkalappal (differenciáltan,	Folyamatosan a Tanítás-tanulás didaktikai egységeiben	javítása, segítségnyújtás folyamatosan, a tanórákon feljegyzés készítése a tanulói teljesítményről, önállóságról

segítségnyújtással)		
Házi feladat (differenciáltan a fejlettségek megfelelő tartalommal és terjedelemmel)	Folyamatosan a Gyakorlást és megerősítést szolgálva	tanári ellenőrzés, önellenőrzés feljegyzés a tanuló munkájáról
Típusai	gyakorisága	dokumentálása, nyilvánossága
Tárgy, produktum, gyűjtőmunka, szorgalmi munka	Témához, tematikus egységhez kötötten	nyilvános, közösség előtt, szóbeli, írásbeli visszajelzés dokumentálás

- a tanulók személyiségfejlődésének, szocializáltsági mutatóinak, attitűdjének folyamatos alakulását nyomon követő ellenőrzés.

Az értékelés rendszeressége és formái

Tanulásban akadályozott tanulók értékelése:

A szöveges értékeléskor az alábbi értékelési tartalmak jelentkezzenek dominánsan:

- legutóbbi értékelés óta mutatott pozitív fejlődés (pozitív vagy negatív fejlődés),
 - a kiemelkedő fejlődést (vagy hanyatlást) mutató területek, tanulási képességek,
 - a személyiségjegyeinek, szociális kapcsolatainak fejlődése, milyensége,
 - javaslatok, tennivalók a jövőre (rövidtávra nézve).
- az 1. évfolyamon nem érdemjeggyel, hanem szöveges értékeléssel minősítünk félévkor és az év végén:
- Kiválóan megfelelt
 - Jól megfelelt
 - Megfelelt
 - Részben felelt meg

- Nem felelt meg

➤ Az 2-12. évfolyamok értékelése érdemjegyekkel történik,

A 6. évfolyam félévéig lehetőséget adunk- szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján- egy-egy tanuló számára, egyéni adottságai, sajátos nevelési igénye és helyzete szerint az adott tanév követelményeinek hosszabb vagy rövidebb idő alatt történő teljesítésére.

A tanévi követelmények rövidebb, ill. hosszabb idő alatti teljesítésének értékelése érdemjeggyel történik. Mindkét eset a gyógypedagógiai munkaközösség javaslata alapján az igazgató engedélyével valósulhat meg.

A (2-12. évfolyamokon) meghatározott időegység elteltével – ami egy hónap – értékelő tájékoztatást adunk érdemjegyekkel. Ez minimum havi 1 jegy. **Azoknál a tanulóknál, ahol a hiányzás ezen időintervallumon belül meghaladja a két hetet, úgy a tanuló munkája -arra az időintervallumra vonatkozó tananyagból, abban a hónapban- érdemjeggyel nem értékelhető.**

A leírt értékelési formák mellett más módok, eszközök is alkalmazhatók adott időegység –naponta, hetente – alkalmával. Ez történhet piros ponttal, csillaggal, jelek, szimbólumok használatával.

A tanulók teljesítményét (2-12. évfolyamon) a közismereti- és készségtárgyakból egyaránt érdemjeggyel értékeljük.

A szakiskola 11. és 12. évfolyamán a modulrendszer miatt az értékelés is másként alakul. Azoknál a moduloknál, amelyekből modulzáró vizsga (OKJ- s vizsga) a kimenet, az értékelésnél is azt vesszük figyelembe, hogy az elégséges szint elérésehez 51 % szükséges. Ezt kiemelten a házi vizsgák, és a fontosabb témazárok értékelésénél alkalmazzuk.

A tanulmányi értékelés általános érvényű meghatározásai:

Az értékelés objektivitását elősegíti, hogy a teljesítményt százalékos határokon belül határozzuk meg. Az írásbeli felmérőknél a feladatok összeállításánál ezt figyelembe kell venni.

Témazárok, dolgozatok, írásbeli feleletek teljesítményének százalékos értékelése:

- 0 - 35% - elégtelen (1)
- 36 - 55% - elégséges (2)
- 56 - 70% - közepes (3)
- 71 - 84% - jó (4)
- 85 - 100% - jeles (5)
 - **Jeles (5) / kiválóan megfelelt** tanulmányi eredményt ér el az a tanuló, aki tanulmányi, szakmai munkáját folyamatosan és kifogástalanul végzi.
 - **Jó (4) / jól megfelelt** tanulmányi eredményt ér el az a tanuló, aki felkészült az órára, tanulmányi munkáját rendszeresen, és jól elvégzi.
 - **Közepes (3) / megfelelt** tanulmányi eredményt ér el az a tanuló, akinek órai munkája, teljesítménye átlagos.
 - **Elégséges (2) / csak részben felelt meg** tanulmányi eredményt ér el az a tanuló, aki nehezen vagy minimális szinten készült fel a tanórára, éves teljesítménye a minimális követelményszintet éri el.

- **Elégtelen (1) / nem felelt meg** értékelést kap, aki az éves követelményszintet nem teljesítette.

Tantárgyi modulok értékelése, minősítése, beszámítása

Tantárgyi modulok értékelése:

- 1. évfolyamon szöveges,
- 2-4. évfolyamon,
- 5-8. évfolyamon és
- 9-12. évfolyamon érdemjeggyel történik,

melyet a félévi és év végi értékelésbe beszámítunk az alábbi tantárgyakhoz:

- Magyar irodalomhoz - Tánc és dráma
- Mozgás és médiaismeret
- Történelemhez - Hon és népismeret
- Informatikához - Informatika
- Biológiahoz - Egészségtan
- Vizuális nevelés

A szöveges értékelés formái a magatartás és szorgalom esetén:

Magatartás osztályzatok:

- példás /5/ - példát mutat viselkedésével, kezdeményező, a házirend előírásait betartja.
- jó /4/ - a kapott feladatokat elvégzi, viselkedése jó.
- változó /3/ - zavarja a tanítási órákat, a házirendet nem tartja be, osztályfőnöki figyelmeztetést kapott.
- rossz /2/ - rossz példát mutat társainak, igazgatói megrovást kapott.

Szorgalom osztályzatok:

- példás /5/ - képességeihez mértén rendszeresen felkészül a tanítási órákra, versenyeken vesz részt.
- jó /4/ - készül az óráakra, de többre lenne képes.
- változó /3/ - csak időnként tanul, kötelességeit nem mindig teljesíti.
- hanyag /2/ - bukásra áll, képességeihez képest keveset tesz a tanulmányi munka során.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába általában akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette .

A továbbhaladáshoz a pedagógiai szakaszokhoz rendelt minimális teljesítményt kell alapul venni, valamint az egyes tantárgyak tanterveiben évfolyam szinten meghatározott követelményeket szükséges teljesíteni.

A tanév során adott folyamatos értékelések alapján kialakított tanári vélekedés nyomán születik meg a döntés valamennyi tantárgyból. A tanári döntést a nevelőtestület véleményezi.

Az év végén nem megfelelő teljesítményt elérte tanulók számára javítási lehetőség a javítóvizsga. Amennyiben a tanuló egy-egy tantárgyban az évfolyam követelményeit nem teljesítette, úgy megfelelő indok esetén engedélyt kaphat a követelmények két év alatt történő teljesítésére.

A felzárkózás miatt fejlesztő foglalkozáson vesz részt. **A tanévtől eltérő ütemű továbbhaladásra –a szakértői bizottság szakvéleménye alapján- az igazgató adhat engedélyt.**

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába általában akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A továbbhaladáshoz a pedagógiai szakaszokhoz rendelt minimális teljesítményt kell alapul venni, valamint az egyes tantárgyak tanterveiben évfolyam szinten meghatározott követelményeket szükséges teljesíteni.

A tanév során adott folyamatos értékelések alapján kialakított tanári vélekedés nyomán születik meg a döntés valamennyi tantárgyból. A tanári döntést a nevelőtestület véleményezi.

Az év végén nem megfelelő teljesítményt elérte tanulók számára javítási lehetőség a javítóvizsga. Amennyiben a tanuló egy-egy tantárgyban az évfolyam követelményeit nem teljesítette, úgy megfelelő indok esetén engedélyt kaphat a követelmények két év alatt történő teljesítésére.

A felzárkózás miatt fejlesztő foglalkozáson vesz részt. **A tanévtől eltérő ütemű továbbhaladásra –a szakértői bizottság szakvéleménye alapján- az igazgató adhat engedélyt.**

Osztályozó vizsgát tehet az a tanköteles korú tanuló, aki

- a tanév végén nem volt osztályozható, mert a tanév során 250 óránál igazoltan többet mulasztott, hiányzásai miatt nem tudta a minimum követelményeket teljesíteni, **és a tantestület úgy dönt, hogy** a nyári szünetben pótolni tudja.
 - a tanuló hiányzása egy adott tantárgyból az éves tanítási órák 30 %-át meghaladja és a szaktanár nem tudja osztályozni a tanuló teljesítményét, a tantestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
 - Osztályozó vizsgát tehet az a tanköteles korú tanuló is, aki késői beiskolázás miatt osztályában két vagy több évvel túlkoros, de minden tárgyból jó eredményt ért el
- A differenciált fejlesztő oktatásban részesülő tanulók, (magántanulók), év végén osztályozó vizsgát tesznek.

Az osztályozóvizsga lebonyolításának szabályai:

A vizsga napjait -a jogszabályoknak megfelelően- az igazgató jelöli ki, és erről a vizsgázót időben értesíti.

Ha a tanuló az osztályozó vizsgán nem jelenik meg, és távolmaradását nem igazolja, akkor az igazgató köteles a szülőt értesíteni a tanuló kötelezettségének elmulasztásáról, egyben újabb vizsgaidő kijelölésével a tanuló vizsgáztatását lehetővé tenni. Ha erről igazolatlanul távol marad, több lehetőséget nem kaphat.

Az osztályozó vizsga módját, készségtantárgyaknál is, (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) az igazgató határozza meg az illetékes szaktanárokkal együtt.

Az osztályozó vizsgáról jegyzőkönyvet kell vezetni.

A magántanuló a készségtárgyak kivételével minden más tantárgyból köteles vizsgát tenni.

Indokolt esetben igazgatói engedéllyel a magántanuló lakhelyén is levizsgáztatható.

Az értelmileg akadályozott tanulók értékelése (Kömlőd)

Az iskolai felvétel a szakértői bizottság határozata alapján történik.

Felvétel után közvetlenül bemeneti mérések:

- PAC (Egyéni fejlesztés alapja is)
- SZEMÉLYISÉG HÁLÓ
- PEDAGÓGIAI MEGFIGYELÉS
- AUTISTA TANULÓK ESETÉN NOTTINGHAM SOUTHERLAND HOUSE SCHOOL FEJLŐDÉSI KÉRDŐÍV
- HALMOZOTTAN SÉRÜLT TANULÓINK ESETÉBEN SPCIÁLIS SZAKEMBER SEGÍTSÉGÉVEL VÉGEZZÜK AZ EGYÉNI FELMÉRÉST
- MOZGÁSFELMÉRÉS

A tanulás-tanítás egész folyamatát végigkíséri a tanulók megfigyelése, értékelése és ennek dokumentálása.

Az értékelést a gyógypedagógusok végzik, a pedagógiai munkát segítő szakemberek véleményének figyelembevételével.

Felmérések a tanév során:

- FEJLŐDÉSI LAP (tanév elején, félévkor, tanév végén) szöveges értékelés
- PAC 8. osztályig (év elején és év végén)
- SZEMÉLYISÉG HÁLÓ 1., 5. és 9. osztályokban (év elején)
- MOZGÁSFELMÉRÉS (minden osztályfokon tanév elején és tanév végén)
TANTÁRGYI FELMÉRŐK tanév végén:
- OLVASÁS-ÍRÁS, SZÁMOLÁS – MÉRÉS (1-10. osztályokban)
- BESZÉDFEJLESZTÉS –ÉS KÖRNYEZETISMERET (1-6. osztályokban)
- KÖRNYEZET – ÉS EGÉSZSÉGVÉDELEM (7-10.osztályokban)

Az értékelés pedagógiai szakaszokhoz rendelten

Az értékelés módja és fajtái:

1-3. évfolyamokon

- szöveges értékelés félévkor (szülők értesítése levél formájában)
magatartás, szorgalom
tantárgyanként
- szöveges értékelés tanév végén (bizonyítvány, anyakönyv, napló)
magatartás, szorgalom
tantárgyanként

4. évfolyamon

- szöveges értékelés félévkor (szülők értesítése levél formájában)
magatartás, szorgalom
tantárgyanként
- érdemjeggyel való értékelés tanév végén (bizonyítvány, anyakönyv, napló)
magatartás érdemjegyei: példás, jó, változó, rossz
szorgalom érdemjegyei: példás, jó, változó, hanyag
tantárgyi érdemjegyek: kitűnő, jeles, közepes, elégséges, elégtelen

5-10. évfolyamokon

- érdemjeggyel való értékelés félévkor (szülők értesítése levél formájában) és tanév végén (bizonyítvány, anyakönyv, napló)
(szaktanár esetenként szöveges értékeléssel egészít ki)

magatartás érdemjegyei: példás, jó, változó, rossz
szorgalom érdemjegyei: példás, jó, változó, hanyag
tantárgyi érdemjegyek: kitűnő, jeles, közepes, elégséges, elégtelen

A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Amennyiben a tanuló nem felelt meg az adott osztályfokon az előírt követelményeknek, kaphat lehetőséget az évfolyam húsz hónap alatt történő elvégzésére.

Akkor utasítható osztályismétlésre, ha a követelményeket igazolt és igazolatlan mulasztás (250 óra) miatt nem tudta teljesíteni. Ebben az esetben a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

11-12. évfolyamokon

Az értékelés célja a tanulók fejlesztése. Ennek érdekében az értékelés alapjának tekintjük a tanuló önmagához képest történő fejlődésének a mértékét.

Az értékelés tárgya:

A tantárgyi ismeretek elsajátításának mértéke, az ismeretek alkalmazásának foka, és a munkához, feladatvégzéshez való hozzáállás. A tanuló önmagához mért fejlődésének, teljesítményének mértéke.

Értékelés formái

A pozitív személyiségfejlődés érdekében a szakképzésben szerepet kapnak a motiváló hatású értékelési formák: szóbeli, (dicséret, figyelmeztetés, kedves programon való részvétellel történő jutalmazás, stb.) és írásbeli értékelés. Továbbá az érdemjeggyel történő értékelés.

- érdemjeggyel való értékelés tantárgyanként folyamatosan az osztálynaplóban
- érdemjeggyel való értékelés félévkor (szülők értesítése levél formájában) és tanév végén (bizonyítvány, anyakönyv, napló)
(szaktanár esetenként szöveges értékeléssel egészít ki)

magatartás érdemjegyei: példás, jó, változó, rossz
szorgalom érdemjegyei: példás, jó, változó, hanyag
tantárgyi érdemjegyek: kitűnő, jeles, közepes, elégséges, elégtelen

- házi szakmai vizsga 12. évfolyamokon minden szakmához kapcsolódóan
(nem OKJ-s képzés)
Speciális Szakiskolai Vizsga Bizonyítvány kiállítása
értékelés: a képzésben részt vett, közepes, jól megfelelt, kiválóan megfelelt

- Évente a tanulók fejlődésének mérése a P.A.C. I. és a P.A.C. II mérőeszközzel. (Értelmileg akadályozott tanulók fejlődését mérő eszköz alkalmas a pedagógiai hozzáadott érték mérésére.).
- A havonkénti vagy hetenkénti érdemjeggyel történő értékelés lehetősége a csoportban tanítóknak szabad választása.

A tantárgyhoz, a tanulmányi munkához kapcsolódó ellenőrzés

TÍPUSAI:

- Szóbeli számonkérés (differenciáltan, egyénre szabott segítségnyújtással a beszélni tudó tanulóknál. Nem beszélő gyermeknél tevékenységbe ágyazva)
- Írásbeli számonkérés (feladatlappal, munkalappal differenciáltan, egyénre szabott segítségnyújtással)
- Házi feladat (differenciáltan, az egyéni fejlettségnek megfelelő tartalommal és terjedelemmel)
- Gyermek által készített munkák, gyűjtőtevékenység, szorgalmi feladat

GYAKORISÁGA:

Folyamatosan a tanítási-tanulási folyamat didaktikai egységeibe illeszkedően.

Elbocsátásra javasolható a tanuló a tanulmányai befejezése előtt abban az esetben:

- ha pszichés vagy egészségi állapotában olyan nagyfokú romlás következett be, amely a csoportos nevelésben való részvételét kizára
- magasabb iskolafokba való áthelyezésre kell javasolni a kiemelkedő tanulót a szakértői bizottság határozata alapján

Jutalmazás, büntetés

Jutalmazás és a büntetés két egymást kiegészítő nevelési módszer. Jelenti a gyermek tevékenységének értékelését, a társadalmi-nevelői célok szempontjából jelent ösztönzést, motiválást, a helyes megismétlésre, a helytelen elkerülésre. A Köznevelési törvény 58 §-a szabályozza a tanuló jutalmazását, fegyelmi és kártérítési felelősséget.

Egyénre szabott, szervesen kapcsolódik az egyéni fejlesztési tervhez.

A példamutató közösséget csoportos jutalomban kell részesíteni. Ez lehet:

- írásbeli dicséret (oklevél),
- tárgyi jutalom,
- kirándulás,
- táborozás,
- színházlátogatás,
- iskolagyűlésen példaként állítani a közösség elő.

A jutalmazás fokozatai:

- szaktanári dicséret,
- osztályfőnöki dicséret,
- igazgatói dicséret,
- nevelőtestületi dicséret

A jutalmazás alapja

- kimagasló tanulmányi eredmény,
- közösségeért végzett munka,
- kiemelkedő sportteljesítmény,

- példamutató magaviselet,
- minden olyan tevékenység, amely az iskola hírnevét öregbíti.

Büntetés

- helytelen magatartásért,
- az iskolai házirend súlyos vagy ismételt megsértéséért.

A büntetés fokozatai:

- szóbeli figyelmeztetés,
- **szaktanári**, osztályfőnöki szóbeli, írásbeli figyelmeztetés, **osztályfőnöki** intés, rovás,
- igazgatói figyelmeztetés, intés, rovás.

A szülőt erről írásban értesíteni kell!

Ha a tanuló olyan súlyos vétséget követ el, melynek következtében jelenléte a közösségre káros, veszélyes, akkor a diákoknármányzat bevonásával fejelmi eljárás indul ellene. A fejelmi tárgyalásról jegyzőkönyvet kell felvenni.

Az egyes büntetési fokozatok a tantestület döntésével – súlyos vétség esetén – átugorhatók.

Értelmileg akadályozott tanulók (Kömlőd)

Egyénre szabott, differenciált, a pozitívumokra fektet hangsúlyt.

A példamutató tanulót jatalomban részesítjük.

Ennek alapja:

- példamutató magatartás
- kimagasló tanulmányi eredmény,
- közösségről végzett munka,
- kiemelkedő sportteljesítmény,
- gyűjtőmunka (pl. hulladék)
- helyi tanulmányi versenyen elért eredmény
- egyéb jó teljesítmény (iskolánk képviselete pl. koszorúzáson stb.)

Formái:

Egyéni:

- szóbeli tanári visszajelzés tanórán
- osztályközösségek saját jatalomrendszere (pl. piros pont, mosolygó ötös stb.)

Közösségi dicséret:

- írásbeli elismerés (oklevél),
- tárgy jatalom (könyv, ajándék)
- kiránduláson való részvétel
- színházlátogatás,
- iskolai gyűlésen nyilvános dicséret
- Hegyháti díj

Büntetés:

- helytelen magatartásért,
- az iskolai házirend súlyos vagy többszöri megsértéséért.

A büntetés fokozatai:

- szóbeli figyelmeztetés
- írásbeli fejelmeztetés, megrovás

A szülőt erről értesíteni kell!

Ha a tanuló olyan súlyos vétséget követ el, melynek következtében jelenléte a közösségre káros, veszélyes, akkor jegyzőkönyvet kell felvenni, a tantestület javaslata nyomán másik intézménybe javasolni a tanulót.

XVII. Főiskolai hallgatók gyakorlati képzése

Intézményünket Tatán és Komáromban szerződés kötelezi a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Főiskolai Karával, hogy gyógypedagógiai szakos főiskolai hallgatókat fogadjunk tanítási gyakorlati képzés céljából. A Hegyháti Alajos Tagintézmény (Kömlőd) összefüggő szakmai gyakorlatok, hospitálás és záró tanítások helyi megszervezését vállalja a budapesti ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar Tanulásban Akadályozottak és Értelmileg Akadályozottak Pedagógiája Tanszék megkeresésére.

A hallgató a gyakorlat megkezdése előtt telefonon vagy levélben megkeresi az intézmény vezetőjét kérésével, és időpontot egyeztet a tanítási gyakorlat megkezdésére. Az intézményvezető kijelöli a gyakorlatvezető gyógypedagógust. A hallgató a tanítási gyakorlaton köteles pontosan megjelenni és a gyakorlatvezető utasításait követni. A tanár a gyakorlat végén a vizsgatanítás időpontját jelzi a főiskolának és az intézményvezetőnek is, aki ezen az órán részt vesz. A gyakorlatvezető feladata az adminisztráció elkészítése a főiskola részére majd a másolatok leadása az adminisztráción. A hallgató jelenlétéit jelzi a naplóban, a tanított óránál és a megjegyzés rovatban egyaránt.

XVIII. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A tevékenység törvényi háttere

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosításáról kiadott 2012. évi CXVIII. törvény pontosan meghatározza az állam, a helyi önkormányzatok feladatait a gyermekek védelmével összefüggésben. Az új törvény számos ponton találkozik a köznevelési törvény előírásaival, számos kérdésben határoz meg az iskolák vezetői, pedagógusai és más dolgozók részére közvetlenül is feladatokat. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátásának célja, a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okok feltárása, a káros hatások pedagógiai eszközökkel történő megelőzése, ellensúlyozása, szükség esetén a gyermek, tanuló érdekében intézkedések kezdeményezése.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok irányításáért az intézmény vezetője felel, de köteles ebben közreműködni valamennyi pedagógus, különösen a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, valamint az osztályfőnökök.

A tevékenység gyakorlati háttere

Az iskola specialitása miatt sok, egyre több a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanuló. A családok megélhetési nehézségei, hétköznapi gondjai miatt a gyerekek mind fizikai, mind pedig érzelmi szinten is egyre elhanyagoltabbak válnak.

Ezek a problémák az iskolában is érzéktetik hatásukat, mert befolyásolják a gyermekek eredményeit, viselkedését, társaihoz és munkához való viszonyát.

Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki:

A gyermek fejlödését veszélyeztető okok

- megelőzésre,
- feltárására,
- megszüntetésére.

A gyermekvédelmi problémák feltárásának a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola, a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Feladataink:

- a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felmérése, nyilvántartása,
- a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése az osztályfőnök, nevelőtanár együttműködésével, szükség esetén intézkedés,
- a veszélyeztető tényezők feltárása,
- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálatokkal.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében minden pedagógus közreműködik. Ezeknek a feladatoknak az összehangolása a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladata.

Feladatunk a tanulók életkorai szakaszaihoz kötötten tér el.

A gyermekvédelmi tevékenység legfontosabb feladatai a kisiskolásoknál (6-12 év):

- A tanulók elemi szükségleteinek (élelem, ruházat, tanszer, pihenés) ellátása a diákokthonban, családban, gyermekotthonban.
- A tanuló egészséges fejlődéséhez szükséges egészséges nevelési léhkör biztosítása, testi épségének megóvása.
- A tanuló egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátásának biztosítása az iskolaorvosi szolgálaton keresztül, az iskolafogászati rendelésekkel, a szakorvosi ellátás (szemészeti, fülészeti, ortopédia) szerint.
- A tanulók intézményes ellátása, az intézmény valamennyi szolgáltatásának biztosítása (ügyelet, étkezés, diákokthoni, gyermekotthoni ellátás) a tanuló igénye szerint.
- A család szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különféle támogatások pénzbeli és természetbeli felkutatása, a hozzájutás segítése.
- Segítségnyújtás a kulturált szabadidő eltöltéshez, az életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő rendezvényeken történő részvételhez.
- Gyors- és hatékony intézkedést eszközölni a gyermeket veszélyeztető helyzetben.
- Folyamatosan ellenőrizni a tanuló eredményeit, a rendszeres iskolába járást, szükség esetén eljárást kezdeményezni.
- Segítséget nyújtani a roma etnikumból érkező gyermekeknek a kulturális, szociális hátrányaik csökkentése érdekében, a szabályok, normák elfogadásáért.

A serdülőkorú tanulók ellátásával kapcsolatosan a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az alábbi területeket érintik:

- Milyen kortárcsoportban vesz részt, mennyire ellenőrzött a tevékenységük, szabad mozgásuk.
- Használ-e a tanuló egészségére káros anyagokat, szereket, folytat-e korára, fejlődésére káros életmódot.
- Folyamatos ellenőrzést, nyomon követést igényel a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett környezetben nevelkedő fiatal otthon életformája, ellátása, pihenése, különös tekintettel a roma etnikumban élő fiatalok esetében.
- A rendszeres iskolába járás elérése, a tanulmányaik befejezése, a pályaválasztás és eredményes beiskolázás érdekében.

A gyermek, a tanuló mulasztásával kapcsolatos intézkedéseket a 20/2012. évi (VIII.31.) EMMI rendelet szabályozza. A (3) bekezdés értelmében az osztályfőnök jelzése alapján a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a tanköteles kiskorú gyermek esetén az első indokolatlan, igazolatlan órát, nem tanköteles, de kiskorú esetén 10 igazolatlan órát köteles a szülő, kollégium felé jelezni, felhívni figyelmét a következményekre. Ha a megkeresés eredménytelen, akkor a gyermekjóléti szolgálat segítségét kell kérni. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása eléri a tíz órát egy tanítási évben, - a gyámhatóság szervezetéről és illetékességről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban – óvodás gyermek esetében az annak tényleges tartózkodási helye szerint illetékes általános szabálysértési hatóságot és a jegyzőt, tanköteles tanuló esetén a kormányhivatalt és a gyermekjóléti szolgálatot kell értesíteni.

Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri a harminc órát, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős a mulasztásról tájékoztatja az általános szabálysértési hatóságot, továbbá ismételten tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot, amely közreműködik a tanuló szülőjének az értesítésében. Ha a tanköteles tanuló igazolatlan mulasztása egy tanítási évben eléri az ötven órát, az iskola haladéktalanul értesíti a tanuló tényleges tartózkodási helye szerint illetékes jegyzőt és a kormányhivatalt.

- Segélyekkel, támogatásokkal javítani a család, a tanuló szociális helyzetét, elemi szükségleteinek kielégítését.
- Életkorának, fejlettségének megfelelő kulturális programokra mozgósítani.
- Folyamatos, őszinte érzelmi kötődést biztosítani, amelyben problémáit nyíltan feltárja.

Kiemelt és speciális feladatot jelent számunkra a Gyermekotthonban elhelyezett átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermekek köre.

Ezt a célt szolgálja a folyamatos kapcsolattartás a Gyermekvédelmi Szolgálatokkal, települési Önkormányzatok jegyzőivel, a városi Gyámhivatalokkal, a Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálattal.

XIX. A NEVELÉS SZÍNTEREI

XIX./1. ÓVODAI NEVELÉS

Óvodai nevelés intézményünkben Kömlődi Tagintézményünkben valósul meg a Köznevelési törvény, „Az óvodai nevelés országos alaprogramja” és „A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelésének irányelве szerint”.

Az Óvodai nevelés országos alaprogramja szerint: „A gyermek fejlődő személyisége, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszoknál) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekzik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának”

A gyógypedagógiai óvodai csoportokban középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek között pervazív fejlődési zavarban szenvedő (autista, autisztikus) és halmozottan sérült gyermekek (látás, hallássérült) ellátása is megvalósul.

A speciális pedagógiai ellátásnak a gyermek 3 (maximum 5) éves koráig korai fejlesztés formájában kell megvalósulnia, majd ezt követően speciális óvodai ellátásra jogosult. Az óvodai csoportok bentlakásos (diákotthoni) és bezárásos (napközi otthonos) szervezési formában működhetnek.

A korai segítségnyújtás, gyógypedagógiai óvodai nevelés indokoltsága

Az irányelvek kimondják, hogy minden sérült, akadályozott fejlődésű gyermek születése pillanatától, illetve a szülők igényehez alkalmazkodva, támogató segítséget kapjon.

Olyan segítséget, amely hatékonyan mozdítja elő a szervezet érését, integratív funkcióinak, belső erőtartalékainak kibontakoztatását.

Ahhoz, hogy a speciális nevelési szükségletű gyermek eredményesen illeszkedjen be a többségi közösségebe, hogy saját képességeinek megfelelően fejlődjön, orvosi - gyógypedagógiai - pszichológiai segítségre van szüksége.

Washingtonban, 1996. június 1.-én a Sérült Gyermekek Szolgáltatásairól szóló IV. Nemzetközi Konferencián az alábbi határozat és minden országnak szóló ajánlás született:

„Minden családnak és értelmi sérüléssel élő gyermeknek joga és szüksége van arra, hogy a társadalom teljes jogú tagja legyen, tudása, képessége szolgálja a közösséget, amelyben él; ennek érdekében teljes jogú tagként vegyen részt az óvodában, iskolában, szociális gondozásban, egészségügyi ellátásban, pihenésben, szabadidő eltöltésében stb.; a gyermek optimális növekedése, fejlődése érdekében a lehető legkorábban és ettől fogva megelőző, élethosszig tartó támogatást, szolgáltatást kapjon; olyan szolgáltató rendszert kell kifejleszteni, amely tiszteletben tartja az embert, a családot, a kulturális különbségeket és megengedi, hogy a család a gyermekének legmegfelelőbb szolgáltatást választhassa; biztosítja a család - szakember egyenrangú együttműködését a gyermek gondozása szolgáltatása tervezésében, döntések megvalósításában, a stratégia, a szabályozás alakításában, a programok megvalósításában; biztosítja a meglévő szolgáltatások rendszerének összehangolt működését, annak érdekében, hogy a családok lehetőleg a lakóhelyükön juthassanak hozzá; a társadalom ismerje meg, legyen tudatában annak, hogy az eltérő képességű emberek mindenkorán hozzájárulnak saját közösségeik életéhez.”

A köznevelési törvény biztosítja a lehetőséget mindezek megvalósításához.

A családközpontú gondoskodásnak a gyermek és a környezet szükséleteit figyelembe véve a szülőben a kilátástanláság helyett a fejlesztő beállítódást kell kialakítania.

Az együttműködés akkor lehet hatékony:

- ha a segítséget nem erőszakolja rá a családra, de ha kéri, azonnal segít a szakember;
- ha a komplex gyógypedagógiai - pszichológiai - orvosi diagnózis korrekt, de nem csupán deficiteltár, hanem esélydiagnózis;
- ha a szakember ismeri a szülők igényét, a család életkörülményeit, lehetőségeit;
- ha partnerként és nem páciensként kezeli a szülőt;
- ha azt igyekszik segíteni, hogy az anya helyesen és hatékonyan értelmezze gyermeké viselkedését, reáliusan ismerje gyermeké állapotát, fejlesztésének lehetőségeit, korlátait;
- ha figyelembe veszi, hogy a gyermek spontán tanulása is sérült, ezért tudatosan törekzik a tanulási helyzetek kiépítésére;
- ha olyan fejlesztő programot állít össze, amely nem funkció tréning, hanem szociális tanulás.

Ezért a programnak gyermekre lebontottnak kell lennie a kis lépések elvét, az állandóságot, a folyamatosságot kell szolgálnia.

"A nevelés nem csupán szocializációs aktus, hanem perszonális és szociális integrációs folyamat, amelyben a személy (az én) alkotó szere-pet tölt be, még akkor is, ha fogyatékossága bizonyos fokig gátolja ebben" -- írja Otto Speek.

Felvétel az óvodába

A gyógypedagógiai óvodába felvehetők azok a középsúlyos értelmi fogyatékos kisgyermekek, akiket értelmi fogyatékosságuk miatt az épek óvodája nem vehet fel.

Az értelmi fogyatékos és pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermeket nevelő óvoda „bemenetszabályozott” intézmény. A értelmileg akadályozott gyermeket felvételhez a Szakértői Bizottság orvosi-pszichológiai-gyógypedagógiai vizsgálata szükséges. A gyermek minden esetben egy hónap próbaidőre nyernek felvételt. Az autista gyermeket az Autizmus Kutatócsoport Ambulancia (1089 Budapest Delej utca 21), a Vadaskert Alapítvány (1021 Budapest, Lipótmezői út 1-5), és gyermek-neurológia szakvéleménye szerint a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján nyernek felvételt.

A próbaidő letelte után az a gyermek nyer véleges elhelyezést az óvodában, aki az intenzív foglalkozások eredményeképpen - a minimum követelményeknek megfelel:

mozgás terén: helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes, sima talajon önállóan jár.

gondozás terén: öltözésnél együttműködő,

táplálkozásnál kevés maszatolással önállóan eszik, poháról kevés folyadékot iszik,

beszéd terén: figyelni tud a beszédre, néhány nevet konkrét szituativ felszólítást megért.

szoc.fejlettség terén: kis csoportokban nevelhető, önmagára és társaira veszélyt nem jelent.

Az óvodai nevelés feladata

Az óvodai nevelés országos alapprogramja így határozza meg az óvodai nevelés feladatait:

„Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.”

Gyermekeink sajátos nevelési igényük miatt különleges, speciális nevelést igényelnek. Ezt a „Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve” a következőképen fogalmazza meg.

„A sajátos nevelési igény kifejezi

- a) a gyermek életkorai sajátosságainak a fogyatékosság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- b) a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.”

A gyógypedagógiai óvoda nevelési koncepciója

Az óvoda célja: egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségefjlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az iskolában történő beválás érdekében.

A speciális nevelési szükségletekhez, életkorai, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzeli biztonság nyújtásán túl törekszik :

- az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására;
- speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segíti az egyre pontosabb észlelést, fejleszti a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegíti a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását;
- a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapoz;
- a program a gyógypedagógiai hagyományokra, a legújabb szakiroda- lomra, a gazdag tapasztalatokra támaszkodik, a sérült gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődési üteméhez igazodik;
- differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, törekszik a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a **nagymozgások** kialakítása, korrigálása;
- az egyensúlyérzék fejlesztése;
- a **manuális** készség fejlesztése;
- a beszédszervek ügyesítése, a **beszéd** indítása;
- a **játékterékenység** fejlesztése
- a speciális **zenei nevelés** alapjainak lerakása.

A percepció fejlesztés, a kognitív funkciók, a mozgás stb. fejlesztésén túl különös hangsúlyt kap az **önkiszolgálás** fejlesztése, az iskolai életmódra való felkészítés, egyéni, kicsi/csoportos, csoportos formában, játékosan, sok tapasztalatszerzést biztosítva a módszeres, következetes, apró lépésekben történő fejlesztés, a "gyökerek" kiépítése.

A program foglalkozási körén túl lehetőséget kell teremteni a **kiegészítő terápiák** igénybevételére (pl. speciális úszás, terápiás lovagoltatás, ULWILA zenei módszer stb.).

Törekszik a program a családközpontú gondoskodás megvalósítására, támaszkodik a korai fejlesztés eredményeire.

Támogatja az integrációs törekvéseket. Felkészítik az arra alkalmas gyermeket a többségi intézményes nevelésre.

Részt vesz az intézmény a befogadó pedagógusok képzésében.

Módszertani központként hospitálási, konzultációs lehetőséget biztosít.

Az itt folyó munkával kapcsolatban kézikönyvek, mondókagyűjtemény, videofilmek készültek.

Mindezek a szülőkkel együttműködve valósulnak meg.

Tanácsadással segítik őket.

A meleg családias légkör őszinte, a gyermek ügyét szolgáló együttműködést biztosít minden gyermek és felnőtt számára.

Fejlesztési célok

A középsúlyos fokban értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, fejlettségi szintben, a fogyatékosság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményes nevelésben gyökereznek.

Közös vonásuk azonban, hogy **fejlődésük lelassult**, s a mennyiségi eltérésen túl **minőségi eltérés** tapasztalható. Az **alacsony pszichés aktivációs szint** miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció szegények.

Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletes tempóban nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, addig az értelmi fogyatékos gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, **kis lépésekkel**, sok-sok gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Szorosan **együttműködve a családdal** célzottan igyekszik a pedagógus kihasználni azokat az időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése "szenzibilis fázisban" van.

Az optimális fejlesztés a transzferhatás következtében az egész személyiségre hat, a **gyermek pszichomotoros fejlesztését szolgálja**. Így nem egymástól elkülönült funkció tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A **szociális tanulás támogatása közben** figyelembe veszi a program a különböző funkciók egymásra épülését, hogy sikerelményt biztosítson a gyermeknek, s hogy a tanítási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatóak legyenek.

A "tanulás" akkor hatékony, ha a gyermek érzi a **biztonságot**, ha tudja, hogy a környezete őt elfogadja, megérti.

3 "alapelv"-nek kell érvényesülni: "Ölelj át!", "Tegyél le!", "Hagyjál békén!".

Ez jelenti egyszerűen az életkor specifikus, illetve fejlettség szerinti önállósulási folyamatok állomásait, másrészt, azt, hogy a sértült gyermek is elsősorban gyermek, akinek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Így meg kell tanulni elengedni, "letenni" a gyereket, örülni az első önálló kísérleteknek, s ezt elő kell segíteni, illetve szükségleteit oly módon figyelembe venni, hogy a napirendben legyenek a pihenést, a nyugalmat biztosító idők, fázisok, ahol azt csinál, amit akar -- természetesen a felnőtt felügyelete mellett.

Miután a **spontán tanulás is sértült**, gyakran hiányzik a természetes kíváncsiság belőlük, tudatosan kell kiépíteni a tanulási helyzeteket.

Meg kell tanulniuk az összes érzékszerv bevonásával a **helyes érzékelést, észlelést**, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfokát.

Az észleléssel igen szoros kapcsolatban van a megismerés folyamatában az **emlékezet** és **figyelem**, hisz csak azt tudják felidézni, amire emlékeznek, az emlékezet pedig függ a figyelemtől.

A **nagy mozgásigényre, a tevékenység érzelmelem vezéreltségére**, a viszonylag jó **utánozó készségre**, a felnőtt központúságra támaszkodva lehet eredményt elérni.

A gyermeki személyisége fejlődése szempontjából a legfontosabb tevékenységformára a **játékra** épülhet a pedagógiai munka, bármilyen képesség-fejlesztés legyen az mozgás, pszichomotoros vagy nyelvi-kommunikációs fejlesztés.

A játék nincs ellentétben a tanulással. Játék közben a gyermek tanul: tanul szociális szerepet, érzelmeket, motívumokat, beállítódást, tanulja a környezet személyi és tárgyi világának elsajátítását.

Az óvodai **élet tudatos szervezésével**, a minden napos szakszerű csoportos és egyéni **képességfejlesztő munkával**, az **érzelmi biztonság megteremtésével**, a gyermek tevékenységszükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalat-szerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva **kell elérni**, hogy az óvodások:

- érezzék magukat biztonságban a szeretetteljes lélkörű közösségen;
- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek;
- tudjanak utánozni;
- tudjanak egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni;
- használják adekvátan a játékeszközököt, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékukra, ismerjék azok helyét;
- értsék az egyszerű -- alkalmanként gesztussal kísért -- verbális utasításokat, azokat hajtsák végre.

Ismerjék meg a környezet tárgyait, azok tulajdonságait.

- fejlettségi szintüknek megfelelően tudjanak kommunikálni;
- kívánságukat, kérésüket, szükségleteiket tudják közölni;
- használjanak nonverbális jelzéseket is.
- sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni.

Ha kell, fogadjanak el és kérjenek segítséget.

- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmónikus; igényeljék a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban.
- tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igénye bennük.
- szívesen hallgassanak rövid mesét, verset. Tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintüknek megfelelő dalokat, verseteket, mondókákat,
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kivájni stb.

Tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.

Tartalom

A tanulás folyamatában elméleti, gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítását, képességek kialakulását, viszonyulások, érzelmi akarati tulajdonságok fejlődését, magatartás tanulást segíti a pedagógus. A verbális, mozgásos és szociális tanulás eredményeként alakulnak a gyermek érzelmei, a cselekvés módja, a szociális magatartás, különböző tulajdonságok és képességek.

XIX./2. ÁLTALÁNOS ISKOLA

A Köznevelési törvény köznevelési rendszer intézményei közé sorolja a 10§-ban.

Iskolánk Komárom-Esztergom megye vonzáskörzetében élő sajátos nevelési igényű- tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autizmussal élő- tanköteles gyermekek általános iskolai nevelését oktatását látja el három helyszínen, Tatán, Kömlődön és Komáromban.

Tanulásban akadályozott tanulók:

A fogyatékosságból eredően a tanulásban akadályozott tanulóknál különbségek alakulnak ki, melyek megmutatkoznak

- a sérült vagy fejletlen pszichés funkciók jellegzetes különbségét létrehozó okok sokszínűségében
- a fejlődés ütemében és dinamikájában
- a fejlesztés várható eredményében.

Értelmileg akadályozott tanulók nevelésének elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, valamint pszichés funkciók fejlesztését kell biztosítania.

Tatai intézményünkben autista csoport működik, a kömlődi iskolánkban integráltan illetve külön csoportban is fejlesztünk értelmileg akadályozott autista tanulókat.

Autizmussal élő tanulók fejlesztéséhez, neveléséhez tanításához intenzíven, strukturáltan, célzottan alkalmazott specifikus pedagógiai módszerekre van szükség. A választott módszereknek alkalmazkodnia kell a jellegzetes autisztikus kognitív nehézségekhez, az egyénileg változó készségstruktúrához, az általános értelmi szinthez.

Iskolánkba érkező új tanuló diagnosztizálása során megismerkedünk a gyermek személyi anyagával a szakértői bizottságból érkező vizsgálati eredményekkel és fejlesztési javaslatokkal.

Tevékenységünk fő célja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek számára olyan befogadó, egyben ösztönző pedagógiai légiort teremtsünk, mely igazodik a gyermek tudás- és fejlettségi szintjéhez, fejlődési üteméhez.

Ha az intézményünkbe más tantervű iskolából érkezik a tanuló, soron kívül elvégezzük a képességfelmérést és tantárgyi felméréssel tájékozódunk arról, hogy a gyerek hol tart.

XIX./3. SPECIÁLIS SZAKISKOLA

XIX./4. SPECIÁLIS KÉSZSÉGFEJLESZTŐ SZAKISKOLA

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság javaslata alapján (8. évfolyam végén) kerülnek az értelmileg akadályozott tanulók középfokú oktatásba. A 9-10. évfolyam tanterve az értelmileg akadályozott és halmozottan sérült tanulókat oktató-nevelő általános iskola 1-8. évfolyamának készült tanterv koncepcionális és tartalmi folytatása. A 9-10. évfolyamot azért tekintjük a szakképzés előkészítésének, mert általános műveltségi és praktikus ismereteket közvetítő tartalmán túl, súlypontosan veszi figyelembe a gyakorlati évfolyamokra való felkészítést.

Azok a fiatalok, akit eredményesen befejeztek a 10. évfolyamot, tanulmányaikat a szakiskola gyakorlati évfolyamain folytatják három szakmában:

- Parkápoló szak, 2 évfolyam,
- Konyhai munka, konyhai kisegítő munka szak, 2 évfolyam.
- Takarítói munka, takarítói kisegítő munka szak, 2 évfolyam

A szakma tanítása mellett, megváltozott arányban folytatódik a műveltségi és gyakorlati ismereteket közvetítő képzés (közismereti óra). A szakmákra történő felvételről az intézmény dönt. A döntés kimenetelét befolyásolja a tanuló képessége és a szocializációban elért fejlettségi szintje.

A szakképzés célja:

- a.) Felkészíteni a sikeres társadalmi integrációra.
- b.) A szakmai ismeretek átadása az egyéni adottságok figyelembevételével.

A szakképzés feladata:

- a.) A tanulók felkészítése majdani felnőttkori lehetőségeikre. (Értelmi fogyatékosok Napközi Otthonaiban, második munkapiacra történő elhelyezkedés, esetleg integrált munkavégzés, családi munkamegosztásba történő bekapcsolódás, önkiszolgálás).
- b.) Az értelmileg akadályozott fiatal felnőtt oktatása-nevelése:
a legáltalánosabb élethelyzetekben történő eligazodásra,
helyes cselekvésre,
a szükséges segítség igénylésére és elfogadására,
társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására,
egyszerű munkavégzésben siker elérésére,
• reális vágyak és célok kitűzésére.

Ezeket a feladatokat a következő alapelvek alkalmazásával kell teljesíteni:

- A tanulási képesség sajátossága állandó, ezért a speciális nevelés során, az egyéni bánásmód és egyéni haladás elvének alkalmazása, szükség esetén lehetőséget biztosítva a szakképzés idejének meghosszabbítására.
- Elsősorban praktikus ismereteket kell oktatni.
- A kommunikációs és szociális képességeket folyamatosan kell fejleszteni.

Elvárt teljesítmény:

A szakiskolai képzés végére az általánosan elvárt teljesítmények a következők:

A tanulók képességeikhez mérten sajátításuk el a tanult szakmákat.

Legyenek képesek egyéni szükségleteikhez mért differenciált támogatással viszonylag önálló életet élni,
(napközbeni foglalkoztatással illetve védőmunkahelyi, vagy részmunkaidőben integrált munkában)

Legyenek képesek egyszerű, betanítást igénylő munkákat ellátni. Jussanak el az önkiszolgálás minél magasabb fokára, lakhatási lehetőségüknek függvényében lakóközösségekbe, lakókörnyezetükbe történő integrálódásra.

Legyen igényük és képességeük kapcsolatok létesítésére és fenntartására, a kulturális javak fogyasztására, egészséges életmódra, környezetük megóvására.

XIX./5. EGÉSZSÉGÜGYI ÉS PEDAGÓGIAI CÉLÚ HABILITÁCIÓ, REHABILITÁCIÓ

Az Köznevelési törvény 47. § szabályozza a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, oktatását. A Köznevelési törvény 46. § (3) bekezdés g pontja szerint „A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy állapotának, személyes adottságának megfelelő megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban – részesüljön, és életkorától függetlenül a pedagógiai szakszolgálat intézményéhez forduljon segítségért.”

Tanulóink tanulásban, ill. értelmileg akadályozottak, melyhez társulhat mozgás-, látás-, hallás-, és beszédsérülés, valamint autizmus.

Az optimális bánásmóddal, a szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokkal, a sajátos nevelési igény miatt, kedvezőtlen nevelhetőségű tanulók fejlesztése eredményhez vezet.

A sajátos elvek, célok és a terápiás célú iskolai műveltségtartalom, valamint az alkalmazott szervezeti keretek is a sajátos nevelési igényű tanulók eredményes nevelhetőségét szolgálják.

Az sajátos nevelési igényű tanuló adottságai között sok a nevelés szempontjából kedvezőtlen elem. Ennek okán az átlagos nevelés náluk nem hoz kellő eredményt, csak a szükséglethez igazított gyógypedagógiai megsegítés, amely figyelembe veszi a testi - lelki állapotokban rejlő nevelést nehezítő tényezőket és az életkorai sajátosságokat, a módosult pszichés funkciókat.

A habilitációs, rehabilitációs foglalkozások célja:

- hiányzó funkciók megindítása
- sérült funkciók korrigálása, kompenzáció
- a jól működő funkciók szinten tartása, fejlesztése

A habilitációs, rehabilitációs foglalkozások összetétele:

- differenciált képességfejlesztés
- logopédia
- konduktív mozgásterápia
- gyógytestnevelés
- gyógyúszás (HRG)
- Tervezett Szenzomotoros Tréning (TSMT)
- gyógylovaglás
- Ayres terápia
- speciális szükségletek esetén szurdopedagógia, tiflopedagógia

A fejlesztő foglalkozások szinterei:

Differenciált képességfejlesztés

Iskolánkba érkező új tanuló diagnosztizálása során megismerkedünk a gyermek személyi anyagával, a szakértői bizottságból érkező vizsgálati eredményekkel és fejlesztési javaslatokkal.

➤ Tanulásban akadályozottak:

A differenciált képességfejlesztés célja:

- kognitív képességek fejlesztése
- dyslexia, dysgraphia, dyscalculia prevenció
- részképességzavarok korrigálása
- grafomotoros képességek fejlesztése
- mozgásfejlesztés
- térbeli- időbeli tájékozódás fejlesztése
- kommunikációs képességek fejlesztése
- szociális képességek fejlesztése

Minden tanév elején az első hónapban a tanulókat a Marcaliból adaptált felmérési rendszerrel mérjük fel 1., 4., 8. osztályfokon.

A felmérés területei: - gondolkodás

- kommunikáció (beszéd, írás, olvasás)
- szocializáció

A kapott eredmény, ill. az osztályfőnökök és a szakértői bizottság javaslata alapján állapítjuk meg, hogy mely tanulónak milyen területen van szüksége fejlesztésre.

A felmérés eredményeinek összegzése a fejlesztési terv kiindulópontja. A fejlesztési terveket egy évre készítjük. Ez a terv határozza meg a habilitációs foglalkozások tartalmát.

A fejlesztési feladatok a tanuló egyéni sajátosságaitól függően rövidebb, ill. hosszabb időtartamra is tervezhetők, a fejlődés nyomonkövetése során folyamatos visszacsatolást igényelnek, és ha szükséges, módosíthatók.

A habilitációs és rehabilitációs óraszámuk megállapításánál a Közoktatási Törvény 52.§ 6.a pontja ad segítséget, illetve a KEM-i Pedagógiai és Gyermekvédelmi Szakszolgálati Intézmény állapítja meg. Általában heti 1-2 óra. (Ezen felül heti 1-2 logopédiában és 1-2 gyógytestnevelésben, vagy konduktív mozgásterápiában részesülhetnek.)

A fejlesztést végző gyógypedagógusok haladási és mulasztási naplót, valamint minden gyermekre egyéni fejlődési naplót vezetnek.

➤ Értelmileg akadályozottak:

Az értelmileg akadályozott tanulók habilitációs, rehabilitációs foglalkozásainak célja, hogy az iskolai fejlesztéshez kapcsolódva csökkentse a fogyatékosságból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. E tevékenységek meghatározását pedagógiai diagnózis előzi meg, amely elősegíti az éves fejlesztési tervek kidolgozását. Felmérésre a Kulcsár Mihályné fele felmérési rendszert, valamint belső használatra kidolgozott mérési rendszerünket használjuk.

A fejlesztés kiemelt területei:

- játéktévékenység
- érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, grafomotoros ügyesség, vizuomotoros koordináció, tájékozódás
- bazális stimuláció, szocializáció, kommunikáció
- mozgás
- önkiszolgálás
- szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása

A habilitációs és rehabilitációs óraszámuk megállapításánál a Köznevelési törvény 6. melléklete ad segítséget, illetve a Pedagógiai és Gyermekvédelmi Szakszolgálati Intézmény szakértői és rehabilitációs bizottsága állapítja meg. A fejlesztést végző gyógypedagógusok haladási és mulasztási naplót, valamint minden gyermekre egyéni fejlődési naplót vezetnek, melyek megírásához az Irányelvek nyújtanak segítséget.

Logopédia

A logopédiai szolgáltatás feladata:

- beszéddindítás segítése
- beszédhibák javítása

- a nyelvi- kommunikációs zavarok javítása
- dyslexia prevenció, korrekció

Célcsoport: Az intézmény beszéd- és nyelvi fejlődésükben akadályozott tanulói alsó tagozaton.

Diagnosztizálás: A tanév kezdetén az új tanulók szűrésekor, vagy a tanév során érkező gyermekek vizsgálatakor történik, figyelembe véve a korábbi szakvéleményeket is.

A diagnosztizálás kiterjed:

- a megkésett,- akadályozott beszédfejlődésre
- helyes artikulációra
- a beszédészlelés,- és megértés vizsgálatára (GMP teszt alapján)
- a dyslexia veszélyeztettség vizsgálatára (DPT teszt segítségével)
- az aktív, passzív szókincs mérésére (Peabody, Garner teszttel)
- a nyelvi fejlettségi szint diagnosztizálására (PPL teszttel)

Terápia: A beszédállapot ismeretében kerül kidolgozásra. A tanulók a foglalkozásokon általában heti 1-2 órában vesznek részt.

Minősítés, értékelés:

- félévente a Logopédiai munkanaplóban
- évente és a beszédfogyatékosság megszűnésekor a Forgalmi naplóban.

Konduktív mozgásterápia

Intézményünkben a gyermekek fő sérülése mellett több esetben a mozgássérülés a társuló tünet. A konduktív pedagógiai mozgásnevelés iskolánkban differenciált képességfejlesztés keretein belül valósul meg 1- 8 évfolyamon.

A konduktor feladata, hogy a hozzá kerülő mozgássérült gyermekeknek iskolánkban mikro csoportos, ill. egyéni foglalkozást szervezzen. Ez a szervezési-tervezési munka a következő lépésekkel áll:

- A nevelés kezdetén a sokirányú részletes problémafeltárás (státuszkészítés) anamnézissel, kiegészítve a szükséges szakorvosi véleményekkel.
- Az így nyert információk feldolgozása alapján probléma megállapítás, majd az elérendő közeli és távolabbi célkitűzések megfogalmazása.
- A célnak megfelelő általános és speciális, egyéni feladatok és feladatsorok megszerkesztése. A helyes megoldások, és azok alkalmazási, megerősítési lehetőségeinek megtervezése.

A fejlődést mindenkoron követjük, s szükség esetén a feladatsort, a feladatvégzés ritmusát, a segítségadás módját, mértékét módosítjuk.

A dysfunkciós ortofunkcióssá nevelése érdekében a konduktornak biztosítania kell azon feladatok megoldására vezető lépések feltételeit, amelyek között a dysfunkciós egyén megtalálja a megoldást. A tanulás folyamata a konduktív pedagógiában a tapasztalatokon alapul. A tapasztalat kedvezően motiválhatja a tanulást. A konduktív pedagógia az egyén rávezetése az általa még nem ismert útra. A célok a már korábban elérte eredményektől függően érhető, megoldható feladatok formájában adjuk meg.

A tanulási folyamatban a mozgás, az értelelmű, a beszéd, a manipuláció, az önkiszolgálás, a szociabilitás, az érzelmi- akarati élet fejlesztése komplexen, a kölcsönhatások figyelembe vételével történik.

A konduktív tehát megfelelő célok közvetítésével, komplex tevékenységek rendszere útján rávezeti az embert a belső szervezésmód kialakítására, az idegrendszer koordinációjára.

A hiányzó, vagy sérült mozgásminták kialakítása különböző alaphelyzetekből kiindulva történik:

➤ **Hely- és helyzetváltoztató mozgások kivitelezése fekvő helyzetből kiindulva:**

Mivel mozgássérült tanulóink valamelyen formában önálló járásra képesek, ezért a fekvő feladatsorok a test különböző helyein (főleg gerinc, csípő) kialakuló deformitások megelőzését, illetve korrigálását, valamint a feszес izomtónus ellazulását szolgálják.

➤ **Hely- és helyzetváltoztató mozgások kiindulása ülő helyzetben:**

Az ülő feladatsorok céljai:

- a helyes ülő testhelyzet tanulása
- tartásjavítás
- az izomerő növelése
- a felső végtag nagymozgásainak koordinációja
- finommanipuláció fejlesztése
- lábfejdeformitások korrekciója

➤ **Állás-járás feladatok:**

Célja a helyes, orthofunkciós testtartás és járásminta kialakítása. A feladatok során tanulják a megfelelő nehezedést, az optimális lépéstudás és járásritmussal kialakítását, a karok és a lábak mozgásának összehangolását. A nehezített pályákon tanulják az akadályok leküzdését, egyensúlyuk megtartását, illetve a biztonságos esést.

Mindhárom alaphelyzetből kiinduló feladatsor közben a gyerekek egyúttal az önellátásukhoz szükséges mozgásmintákat is tanulják (öltözés-vetkőzés, tisztálkodás, étkezés).

Gyógytestnevelés

Célja:

Az iskolai gyógytestnevelés célja, hogy sajátos eszközeivel elősegítse a mozgásszervi és belgyógyászati gyógytestnevelésre utalt tanulók egészségszintjének emelését, a testi deformitások javítását, a szív és keringési rendszer munkaképességének növelését alkalmassá téve a tanulókat az iskolai munkában és az életben való feladatok teljesítésére.

Feladatai:

- a képzettségi szinthez igazodó készségek és speciális mozgásműveltség fejlesztése
- alapkondíció javítása
- „izomfűz” kialakítása
- korrigáló egyéni gyakorlatok készségszintre emelése
- önálló, tudatos munkára nevelés
- önfegyelem, önbizalom növelése, sikeresítés biztosítása

Kategorizálás:

Az orvosi szűrővizsgálat alapján az iskolaorvos kategorizálja a gyógytestnevelésre utalt tanulókat:

„A” kategória: gyógytestnevelés rendes testnevelés mellett

„B” kategória: csak gyógytestnevelés

Osztályzatot minden esetben a gyógytestnevelő adhat, illetve a testnevelő tanárral konzultálva.

A gyógytestnevelés óraszáma megegyezik a kötelező órák számával.

A gyógytestnevelés főbb betegségtípusai:

Mozgásszervi elváltozások:

- tartási rendellenességek
- mellkasi deformítások (tölcsér-, tyúkmell)
- gerincdeformitások (Scheuermann kyphosis, scoliosis)
- csípőizületi deformitások (csípőfícam, Perthes- kór)
- térd és lábdeformitások

Belgyógyászati elváltozások:

- szívbetegségek (vegetatív dystonia, hypertension)
- obesitas
- asthma bronchiale
- csökkentlátók

Csoportok szervezése:

A létszámoknak és a tárgyi feltételeknek megfelelően általában korosztályonként:

- alsó tagozat
- felső tagozat
- speciális szakiskola

Gyógyúszás

A gyógyúszás, mint kiegészítő terápia hatékonyan hozzájárul a gerinc mobilizálásához, korrigálásához, valamint a keringési és légzési rendszer fejlesztéséhez.

A törvény értelmében, ha lehetőség van, heti egy alkalommal gyógyúszás foglalkozásokat kell tartani. A foglalkozásokon a gytn-re járó tanulók vehetnek részt.

Hydro- Rehabilitációs Gimnasztika (HRG) sajátos mozgásanyagával elősegíti a mozgás és értelmi sérült tanulók esetében kezdetben a kóros reflexek leépítését, majd a mozgáskoordináció, figyelem, memória, monotóniatűrés fejlesztését, valamint a kondíció javítását.

Kezdő, középhaladó és haladó szintű feladatsorokat, tréningeket kell összeállítani a diagnózisnak megfelelően.

A HRG foglalkozások az autista és a kömlődi értelmileg akadályozott tanulók részére az intézetünkben dolgozó gyógyúszás szakoktató segítségével az oroszlányi uszodában folynak.

A diagnózis súlyosságát figyelembe véve kezdő és középhaladó tréningeket szervezünk.

A tanulók a diáksportkör keretében szervezett úszóversenyeken is részt vehetnek.

Tervezett Szenzomotoros Tréning (TSMT)

Autista csoportban mozgásvizsgálat után a hiányzó képességek pótlása tréningszerű változó feladatakkal köredzés formájában történik.

Lényege: A nagymozgások ontogenetikus fejlődésmenetét követő újból, aktív átélése, fokozatosan finomabb mozgást fejlesztő eszközökön való praktikus feladatok kipróbálása.

Gyógylovaglás

Tatán az autista tanulók és a Kömlődön az értelmileg akadályozott növendékeink részesülhetnek terápiás lovaglásban.

A foglalkozásokat lovasterapeuta végzettségű gyógypedagógus vezeti Dunaalmáson hetente egyszer délutánonként. Mivel a gyógylovagláson részt vevő tanulóink sportegyesületi tagok, ezért a számukra meghirdetett regionális vagy országos lovasversenyen részt vehetnek.

A terápiás lovaglás jótékony hatásai:

A terápiás lovaglás számos olyan elemet tartalmaz, amely lehetővé teszi a gyermekek komplex fejlesztését egy olyan területen, ahol a ló nem egy eszköz, hanem aktív cselekvő társ. Ez a tényező olyan motiváló hatású a gyerekek számára, ami pozitív irányba tereli a foglalkozások hangulatát, hatékonysságát.

A lovaglás során a gyereknek meg kell tanulniuk különböző helyzetekhez alkalmazkodni, a körülményeknek megfelelően viselkedni, cselekedni. Meg kell tanulniuk bizonyos biztonsági és egyéb szabályokat, valamint ezek betartását is. Ezáltal fokozható kitartásuk, feladat- és szabálytudatuk.

A magatartási zavarok csökkentésére, az érzelmi nevelésre a terapeuta egyéni példaadása által is lehetőség van.

A kommunikáció fejlesztése különösen fontos az autista, vagy autisztikus személyiségvonásokkal rendelkező gyerek esetében. A szóbeli utasítások, a bemutatással egybekötött magyarázatok a beszéd megértését, a szókincs gyarapodását egyaránt segítik. Gyakran szavakkal is kísérlik a gyakorlatokat, a lóhoz oldottabban, szívesebben beszélnek.

Ayres terápia

Az Ayres terápia alapelve: a tanulási és magatartási zavarok oka az idegrendszer éretlensége, mely az érzékszervek által felvett ingerek integrációjának alacsony színvonalában nyilvánul meg. Az érettség az egyensúlyozó rendszer sokoldalú stimulálásával növelhető. Ez speciális eszközökkel felszerelt teremben valósítható meg.

A foglalkozásokat Tatán és Kömlődön Ayres terapeuta végzettségű gyógypedagógus tartja, melyekről Foglalkozási naplót vezet.

A terápián tanulásban- és értelmileg akadályozott tanulók is részt vesznek.

Kapcsolattartás:

- KEM-i Pedagógiai és Gyermekvédelmi Szakszolgálati Intézmény
- Iskolaorvos
- Otopéd szakorvos
- Védőnő, ápolónő
- Autizmus Alapítvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye, Budapest
- Szent Gergely Lakóotthon, Tata
- Autisták Országos Szövetsége
- Kéz a Kézben Alapítvány
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat
- Gyengénlátók Általános Iskolája, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménye és Diákotthona, Budapest
- Az intézmény többi intézményegysége
- Szülők
- Osztályfőnökök
- Tanárok

- Egyéb szakmai közösségek

XIX./6. Autista tanulóink nevelése, oktatása

Az Esélyegyenlőségről szóló törvény alapján az autista spektrumzavarokban érintett gyermekek számára is biztosított a fogyatékosság típusának megfelelő pedagógiai ellátás a sérülés felismerésének pillanatától kezdve. A speciális pedagógiai ellátást iskolánkban 6 éves kortól tudjuk biztosítani autista csoportban történő ellátással. Tantervünköt a helyi igények határozzák meg. Tartalmában, szerkezetében alkalmazkodik az autizmussal élő tanulók fogyatékosságából eredő speciális szükségleteihez. Kidolgozásakor a NAT követelményrendszer és a tanulásban akadályozottak illetve az értelmi akadályozott tanulók számára kiadott kerettanterv mellett a sajátos nevelési igényű autizmus spektrumzavarban szenvedő tanulók iskolai fejlesztésének és oktatásának tantervi irányelveire támaszkodtunk.

Az autizmussal élő tanulók jellemzése

Az autista tanulóra legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotíp viselkedés, érdeklődés, aktivitás. A deficitek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól kompenzált állapotban csaknem tünetmentesig változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek.

Az autizmus gyakran társul egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatók:

- értelmi fogyatékosság, mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar
- beszéd-, érzékszervi-, mozgás-, egyéb fogyatékosság, fejlődési zavar
- viselkedésproblémák, pl. agresszió, autoagresszió.
- különböző mértékű tanulási nehézségek
- étkezési és alvászavarok

A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és a tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságaik

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának (pl. az információ átadás szándékának) meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat a tárgyaktól megkülönböztesse,
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya, és hogy a tanulóknak nagyon kevés, vagy szokatlan dolog okoz öröömöt,
- a beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédpunkció mellett is, amelyet nehezítenek a beszéd emocionális, szociális sajátosságai, mint pl. a hanghordozás,
- az egyenetlen képesség-profil: pl. ismeretek és önellátás, vagy mechanikus és személyes memória közötti szakadékszerű különbségek,
- belátás hiánya vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban.

Típusos erősségek, amelyekre egyes autisztikus tanulóknál építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témnál kiemelkedő koncentráció, kitartás,

- egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, nem szöveges számtan, zene).

Típusos nehézségek, és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a tanítás- tanulás során:

- szenzoros információfeldolgozás zavarai (hallás, látás, fájdalom stb.),
- figyelemzavar,
- utánzási képesség zavara,
- percepcióos, vizuomotoros koordinációs problémák,
- analízis, szintézis műveleteinek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás sérülése,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának sérülése,
- emlékezet-felidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél),
- nehézség ismert tananyagban szociális elem bevezetésével, vagy új körülmények közötti alkalmazással,
- a feladat céljának nem-értése, reális jövőre irányultság hiánya,
- szimbolikus gondolkodás (pl. játék) fogyatékossága,
- énkép, én-tudat fejlődésének zavara,
- a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások felreérte, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többrézes utasítások esetén, - képességek, ismeretek kreatív (nem mechanikus, vagy sztereotíp) alkalmazásának hiánya,
- gyermekközösségen áldozattá, illetve bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát viszonyulás a kortársakhoz,
- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák, szorongás.

A fenti problémák következménye, hogy a szociális-kommunikációs kontextusban zajló tanulás akadályozott, ezért a pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekek számára a vilagról való megértés keretéül elsősorban nem a személyek közötti kapcsolatok szolgálnak.

Nevelési-oktatási célok

A nevelési-oktatási célokat a tanulók szükséglétei és a helyi igények határozzák meg.

- a.) A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség mellett elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek meghatározása.
- b.) Ennek alapja a szociális, kommunikációs és egyéb kognitív készségek hiányának specifikus módszerekkel való kompenzációja, a fejlődésben elmaradt készségek habilitációs (normalizációs célú) fejlesztése, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák kezelése, a minden napig gyakorlati készségek és az (adaptált) tananyag speciális módszerek segítségével való tanítása.
- c.) A fejlesztés céljai hierarchikus rendben helyezkednek el azonban, hogy mennyire szükségesek a szociális adaptáció kialakításához. Kiemelt cél annak elérése, hogy a tanuló képessé váljon a család életébe való beilleszkedésre.
- d.) A testi egészség megóvása, az erőnlét, állóképesség, ügyesség egyénre szabott fejlesztése.
- e.) Általános emberi értékek, társadalmi elvárások, szülőföldünk kultúrája, hagyományai képességszintnek megfelelő ismertetésével a felnőttkori szociális adaptáció segítése.

f.) Fontos, hogy a tanuló élvezze az iskolában töltött időt, érezze jól magát.

A nevelés és oktatás feladatai

a.) A nevelés-oktatás feladata a sérülésből következő fejlődési hiányok, elmaradások kompenzációja a következő területeken:

Elemi pszichoszomatikus funkciók
Szenzomotoros készségek
Szociális készségek
Kommunikáció
Kognitív készségek

b.) A sérülésből adódó szükségletekhez adaptált környezet megteremtése.

c.) A biztonságérzet kialakítása a fejleszthetőség és az önálló tevékenykedés feltételeként.

d.) Egyéni fejlesztési tervezet kialakítása a gyermek szükségleteinek megfelelően és a család igényeinek messzemenő figyelembevételével.

e.) A deviáns fejlődésmenetből következő zavaró vagy veszélyes viselkedésformák megelőzése és kezelése.

f.) A gyermek alkalmazkodását segítő viselkedésformák kialakítása a családi, iskolai és iskolán kívüli környezetben.

g.) Az elsajátított ismeretek, készségek bővítése, szinten tartása, általánosítása.

h.) A felnőttkori adaptáció részeként munkára való előkészítés.

A fejlesztés elvei, módszerei

Az autizmus következménye olyan deviáns fejlődésmenet, melyben az egyes fejlődési területek között lehetnek szakadékszerű különbségek, de a fejlődési szintek között, és azokon belül is egyenetlen a fejlődés. A tanulók habilitációjának, oktatásának alapja fejlettségük, képességeik részletes ismerete. Az egyes tanulók képességstruktúrája formális (pl. pszichológiai vizsgálatok az intelligencia mérésére) és informális felmérésekkel (pl. fejlődési kérdőív és felmérő feladatlapok) ismerhető meg.

Az egyénre szabott felmérések funkciói a következők: Az ép gyermek fejlődésmenetéhez hasonlítják az autizmussal élő gyermek fejlődését, melynek mentén kirajzolódnak a tanuló erősségei és gyengébb, illetve hiányzó képességei. Regisztrálja a tanuló önmagához mért fejlődését. A mérés eredménye irányadó az egyénre szabott tananyag összeállításában, a habilitációs területek kiválasztásában, az egyéni eszközök és stratégiák meghatározásában és abban, hogy a tanítási célok fontossági sorrendjét a szülőkkel egyeztetve megállapíthassa a pedagógus.

A felméréseket az egyéni fejlesztő végzi évente kétszer. Egyéni esetekben ettől el lehet tért. Informális felméréseink: Nottingham fejlődési kérdőív

Iskolába kerüléskor szimbólumszint felmérést, kommunikációs szint és szocializációs szint felmérést is végezünk. Kulcsárné által kidolgozott mozgásterápiát alkalmazunk az esetekben, ahol a tanulási probléma hátterében az elemi mozgásfejlődés zavarát gyanítjuk.

16 éves kortól elvégezzük a Lantegi felmérést, mely a munkára való felkészítésben nyújt segítséget.

Az egyéni fejlesztő szorosan együttműködik a többi pedagógussal, közösen határozzák meg az egyéni fejlesztési programot.

Speciális megközelítés a tanításban

Az új készségek és ismeretek elsajátítása egyéni tanítási helyzetben történik a szociális és kommunikációs nehézségek miatt, napi rendszerességgel szervezve.

A tanítás kudarca esetén nem feltételezhető, hogy a gyermek szándékosan nem teljesít feladatokat, melyeket máskor, mással már tudott. Ennek leggyakoribb oka, hogy az autizmussal élő gyermek számára a körülmények legkisebb változása is új helyzetnek minősül, melyben nem képes készségeit, tudását mozgósítani.

A tanításban mindenkor a meglévő tudást bővíti egyetlen új mozzanattal.
(egy új szín, forma, mozdulat, stb.)

Az optimális terhelés érdekében a feladatokat a gyermek képességeinek megfelelő lehető legnagyobb nagyságú lépésekre kell bontani. A feladatoknak a tanuló szempontjából értelmesnek kell lenniük, ezért az ismereteket lehetőleg abban a kontextusban tanítjuk, melyben a gyermeknek alkalmaznia kell azokat.

Az elsajátított ismereteket, az új készségeket a lehető legtöbb olyan helyzetben gyakoroltatni kell, melyben funkcionálisak.

A fejlesztésben való továbblépéskor csak azokra az ismeretekre, készségekre alapozhatunk, melyeket a tanuló folyamatosan gyakorol. A tanultak folyamatos szinten-tartása szükséges.

Egyénre szabott motivációs rendszert kell kialakítani. Jutalomnak azt tekinthetjük, ami a gyermek számára örömförás (ez lehet nagyon egyedi, szokatlan, a tárgyaktól a szociális megerősítésig). Törekedni kell arra, hogy a tevékenység önmagában jutalomértékűvé váljon, hogy fokozatosan el lehessen hagyni a külső jutalmakat.

A oktatás nevelés során támaszkodni kell a meglévő ép, esetleg kiemelkedő képességekre, speciális érdeklődésre, melyek különösen fontosak lehetnek a pályaorientáció szempontjából.

A fejlődési egyenetlenség csökkentése azonban elsőbbséget kap a szigetszerű képességek fokozott fejlesztésével szemben.

A követelményeket az objektív körülményekből fakadó szükséges dologként kell megjeleníteni, és nem a pedagógus személyes kívánságaként.

Protetikus környezet kialakítása

A környezet térben és időben strukturált, így informálja a tanulót arról, hogy mit, hol, hogyan, miért, mennyi ideig tegyen, tehet.

Beszéd mellett a gyermek szimbólumszintjének megfelelő vizuális eszközök, információhordozók alkalmazása szükséges (valódi tárgyak, kicsinyített tárgyak, fotók, képek, piktogramok, szóképek, stb.). A tárgyi, fizikai környezet maximálisan alkalmazkodjon a tanulók szenzoros teherbírásához.

A speciális fejlesztés szervezési feltételei, integráció

Az autista csoportból lehetőség van az itteni általános iskolába való integrációra, amennyiben a kommunikáció olyan szintű, hogy a tanuló legalább segítséggel megérte a frontális utasításokat is, és

aktívan részt tud venni a tanórákon. Nem alakul ki a frusztráció következtében viselkedésprobléma, és együtt tud haladni a tananyag elsajátításában a többiekkel.

Részleges integráció is lehetséges, általában a készségtantárgyak tanulásában, illetve, ha valamely tantárgyból képességei jobbak, kiugróak. Ebben az esetben egy nagyobb létszámú osztályközösségebe kell beilleszkednie viselkedésprobléma nélkül. Legalább segítséggel értenie kell a frontális közléseket. Az integrációnak igen körültekintően kell történnie, akár hónapokig is elhúzódhat. Először csak azokon az órákon vegyen részt, melyek várhatóan a legkevesebb gondot jelentik. Legyen vele megszokott gyógypedagógusa, aki az egész közösségen felmerülő problémák megoldásában segít. Ha az integráció sikeresnek bizonyul, lépésről-lépésgyre bővítsük az új közösségen töltött időt, amíg el nem érjük a kívánt szintet. Nem szabad túlterhelni a gyermeket, számítanunk kell arra, hogy a habilitációs órákon is részt kell vennie, és időt, helyet kell biztosítani a tananyag pótlására, ami történhet felzárkóztató órán, napköziben, kollégiumban, tanulószobán.

XIX./7. A TANÓRÁN KÍVÜLI ISKOLAI ÉLET SZERVEZETI FORMÁI

Napközi

Iskolánkban a napköziben folyó nevelés-oktatás célját, tartalmát a hatályban lévő közoktatási törvény rendelkezései, a pedagógiai program és a helyi tanterv határozza meg. Ezen dokumentumok alapján alakítjuk ki a napközi otthon éves munkatervét. Tanórán kívüli iskolai feladatokat látunk el, melyek során szervezett formában biztosítjuk a tanulók számára az eredményes, nyugodt tanuláshoz illetve a szabadidő hasznos, változatos eltöltéséhez szükséges feltételeket. Feladatunk olyan körülmények biztosítása, melyek által a gyermekek megtapasztalhatják a közösséghez tartozás élményét és elősegítik a tanulók önálló személyiségének kibontakozását. Feladatunk a délelőtti, tanórai munka megerősítése, gyakoroltatása is. A nevelő-oktató munka eredményessége érdekében jó munkakapcsolatot alakítunk ki az osztálytanítókkal és a szaktanárokkal. Rendszeresen hospitálunk a délelőtti tanítási órákon, s az így megszerzett tapasztalatokat felhasználjuk a délutáni munkánk során. A következő nevelési területeken segítjük az iskolai célok megvalósulását:

- Önálló tanulás, információk befogadása, feldolgozása, alkalmazása
- A szabadidő tartalmas, önálló felhasználására nevelés
- Társas kapcsolatok, csoportélet, közösségi formálás irányítása
- Egészséges életmódra nevelés
- Környezeti nevelés
- Egyéb

A legfontosabbnak tartott, irányadó pedagógiai értékek: egészség, aktivitás, érdeklődés, kommunikációs és kooperációs képesség, az életfeladatokra való felkészültség (gyakorlatiasság), produktivitás (kreativitás és innovációs képesség), átfogó- valóságérzékelés – és értékelés, autonómia, igényszint, felelősség.

Az napközis nevelő feladata:

Tanulással kapcsolatban:

- az önálló tanulás fokozatos kialakítása
- feladatmegoldás irányítása
- rendszeres tanulás, gyakoroltatás és ellenőrzés
- motiváció, tanulásra ösztönzés

Szabadidő körében:

- szabadidő hasznos, célszerű eltöltésének kialakítása, irányítása
- művelődés segítése

- játéktanítás, és annak irányítása
- manuális készségek és képességek fejlesztése
- kulturális programok szervezése

Társas kapcsolatok irányítása:

- erkölcsi tulajdonságok fejlesztése
- kötődések, érzelmek kialakítása, elmélyítése
- csoportszabályok kialakítása és betartatása
- lelki és testi gondozás, készség és képességfejlesztés
- kommunikációfejlesztés
- toleranciára nevelés
- gyermekcsoport közösséggé formálása
- viselkedésnevelés
- rend és fegyelem kialakítása

Egészséges életmódra nevelés:

- mozgáskultúra kialakítása
- egészséges életmód kialakítása, fenntartása
- kulturált étkezés szokásainak kialakítása, betartatása

Környezeti nevelés:

- igényességre nevelés
- saját- és társas környezetének tiszta tartása

Egyéb:

- szocializációs hátrányok kompenzációja
- problémamegoldás fejlesztése
- folyamatos kapcsolattartás a délelőtt tanító gyógypedagógusokkal
- szülői értekezleteken való részvétel
- szülőkkel való kapcsolattartás
- óralátogatások
- más területen működő csoportok munkájába való betekintés

Két területen tevékenykedik intézményünkben napközis csoport:

- általános iskola
 - ezen belül Tatán speciális igényeket kielégítve autista napközis csoport is működik
- speciális szakiskola – tanulószoba.

Napközis csoportok azon gyermekek részére működnek, akik naponta hazajárnak és otthoni ellátásuk, házi feladat elkészítésük nem megoldott, ehhez segítséget igényelnek. A csoportok kialakításánál

elsősorban az életkort, illetve évfolyamot vesszük figyelembe. Ha a lehetőség engedi osztályonkénti, illetve hasonló korú gyermekek kerülnek egy csoportba. Csoportösszevonást alkalmazunk, ha a tanulólétszám nem megfelelő.

Autista napközis csoport

Az általános iskolán belül autista napközis csoport is működik. Az autizmus természetéből adódóan a napközi általános feladatai mellett a fő cél a gyermekek kommunikációjának, szociális készségeinek és rugalmas gondolkodásának, viselkedésének fejlesztése és ezzel együtt a lehető legönállóbb életre való felkészítésük.

A fejlesztés alapja specifikus gyógypedagógiai, pedagógiai fejlesztés, célja a hiányzó és sérült készségek kompenzációja, ennek megfelelően a személyi és tárgyi környezet specifikus kialakítása. Fontos tehát jól érthető, kiszámítható környezetet biztosítani számukra. Ennek elemei:

- a tér strukturálása – látható funkció
- napirend – téri időbeli információk közlése
- tevékenységszervezés – forgatókönyv a cselekvéshez
- vizuális segítségek (kommunikációs kártyák)

„Az autista gyermek nem képes rendet vinni világába. Nektek kell a rendet biztosítani.” (Temple Grandin)
Ennek érdekében a napközis csoport az autista tanteremben működik, ahol ezek a feltételek biztosítottak.

A fejlesztés gyakorlata:

A készségek direkt tanítása a szociális életben való tájékozódásra és a helyzetek kezelésére: segítség elfogadása, szemkontaktus, arckifejezések, gesztusok, testtartás, másuktól való távolság, utánzás, sorra kerülés, várakozás, önkontroll, beszélgetés téma; miként kezdjük el és fejezzük be, csoportos aktivitás. Fontos a kortársak bevonása, kezdeményező, válaszadó, szabadidős partner. Ezt úgy tudjuk megvalósítani, hogy az intézményi programokon, rendezvényeken (pl. őszi tűra, ünnepélyek, kézműves foglalkozások, gyermeknap) mi is részt veszünk.

Az autista napköziben az autista gyermekek speciális és komplex fejlesztését elősegítő terápiákat biztosítunk. Ilyen a gyógylovagás, jóga, zeneterápia, relaxációs torna és a Kulcsár Mihályné- fele mozgásterápia. Mindezek mellett a társadalomba való beilleszkedést, alkalmazkodást, a „kinti” világba való tájékozódást elősegítendő nagy hangsúlyt fektetünk a sétára minden a városban (közlekedési szabályok, táblák, fontos intézmények), minden természet közelben (az Öreg-tó és a Cseke-tó partján). Utóbbi esetében „testközelben” érzékelhetik, figyelhetik meg az évszakok változását, az éghajlat, időjárás változását (megfelelő öltözködés) és magát a természetet (növények, állatok).

A szabadidő fontos feladata a játékok funkció szerinti használatára való tanítás, nevelés.

A fenti célok elérése érdekében nélkülözhetetlen a családdal való jó kapcsolat, együttműködés.

Speciális szakiskola

A tanulószoba összetétele nagyon vegyes, felöleli az összes szakiskolai osztályt. Az egyéni bánásmód megvalósításában, pályaorientációs beszélgetések alkalmával, rendkívül hasznos lenne az asszisztens jelenléte. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a 12. osztályosokat segítsük abban, hogy sikeres vizsgát tegyenek, így szakmához jussanak. Az önálló tanulás megvalósítására törekszünk visszaellenőrzéssel, segítségnyújtással, megfelelő motiválással; ezzel is segítve az önálló életre való felkészülésüket.

Napközis csoportba kerülés módja

A napközis ellátást igénylő tanulók számát a következő tanévre vonatkozóan minden év május hónapjában felmérjük. A szülő ekkor nyilatkozik arról, hogy a következő tanévben igénybe kívánja-e venni gyermeké számára a napközis ellátást. Szeptemberben a tanévnnyitó ünnepség napján igényét az iskola igazgatója felé is jelzi, ekkor alakul ki a pontos létszám. A kérelmezők mindegyike részére

biztosítjuk a napközis felügyeletet. A napközis ellátást speciális indokokra való hivatkozással év közben is lehet kérelmezni.

Amennyiben a szülő gyermeke napközis ellátásának megszüntetését kéri, a kérvényt az intézményvezető felé írásban kell benyújtani. A szülő írásos kérelmére, indokolt esetben engedélyezhető a napköziből való távolmaradás. A szülő köteles írásban tájékoztatni a pedagógust arról, ha hozzájárul ahhoz, hogy gyermeke önállóan távozzon az iskolából. Arról is nyilatkoznia kell, hogy gyermekét a napközi után mely hozzátartozó, vagy megbízott személy viheti el az iskolából. *Ettől eltérni csak az igazgató engedélyével lehet.*

A napközis csoport munkarendje

A napközis foglalkozások tanítási órák befejezése után kezdődnek és délután 16 óráig tartanak. Ez minden tatai tanuló részére kötelező. A vidéki tanulók buszhoz kötöttek, így ők ennek megfelelően távozhatnak.

Tanulás

A délutáni tanulás kezdési időpontja meghatározott, ez 14 óra. A tanulásra fordítandó idők:

- alsó tagozatban 60 perc
- felső tagozatban 90 perc /ezektől csak indokolt esetben lehet eltérni.

A tanulás szervezése a fent említett értékek alapján folyik. A munkát minden csoportban gyógypedagógiai asszisztens segíti, megkönnyítve a különböző írásbeli- és szóbeli házi feladatok elkészítését. Mivel a csoportok életkor szerint vegyes összetételűek, a tanulás is ennek figyelembe vételével történik. Először az írásbeli feladatok elkészítése történik, a szóbeli feladatokat ezután tanulják meg a gyerekek. A tanulás végén minden esetben számonkérés történik.

Szabadidő

A napközi időtartama alatt az iskolai élet számos területén kínálkozó programokon vesznek/vehetnek részt a gyerekek (szakkörök, sportfoglalkozások, sportversenyek, könyvtárlátogatás, kézműves foglalkozások, vetélkedők). Ennek összhangban kell állnia a tanulói idővel és egyéb iskolai elfoglaltságokkal. Az uzsonna elfogyasztása után egyéni, illetve kiscsapatos foglalkozások/fejlesztések, szabadidős tevékenységek folynak.

A szabadidős foglalkozások pihenésre, játékra, élmények gyűjtésére, a gyerekek érzelmi életének kibontakoztatására, a társas kapcsolatok gazdagítására és a közösség életében való részvételre szolgálnak.

Minden esetben figyelembe kell venni a gyermek egyéni választását, igényét. Lehetőséget kell biztosítani tevékenység kezdeményezésére, és támogatást kell ebben nyújtani. Ha a gyermek szeretne „elvonulni”, félrehúzódni, akkor lehetőség szerint erre is teret és lehetőséget kell nyújtani. Ennek megfelelően a napközis munkaközösség minden péntek délután ún. „klubfoglalkozást” tart a napközis tanulók részére.

3 nagy egység, modul, több helyszínnel váltogatja egymást:

- MOZGÁSOS
- MANUÁLIS-KREATÍV
- KULTURÁLIS

Ezáltal nem válnak a foglalkozások unalmassá, elcsépelletté a gyermek számára, és a pedagógusok is maximálisan fel tudnak készülni.

MOZGÁSOS:

- testi (sor- és váltóversenyek, labdajátékok, népi játékok, körjátékok, csapatjátékok, mozgásterápiás torna)
- séta (ezáltal a helyes közlekedési szokások kialakítása, szűkebb-tágabb környezetünk megismerése, időjárás és az évszakok megfigyelése, természetvédelem)
- szellemi (kevésbé aktív sportolóknak)

Néhány esetben a kettő összefonódik.

MANUÁLIS-KREATÍV:

- népi kismesterség (agyagozás, szövés, nemezelés, bőrözés, batikolás, gyöngyfűzés)
- ünnepi, illetve alkalomhoz kapcsolódó készülődés
- dekorációkészítés

KULTURÁLIS:

- könyvtárlátogatás
- mozi (iskolán belül, illetve kívül)
- színházlátogatás
- szerep, vers, bábjelenet tanulása
- múzeumlátogatás
- város adta lehetőségek kiaknázása (pl.: emlékművek, szobrok, kopjafák, malmok megtekintése)
- jeles napokról, világnapokról beszélgetés

Étkezés

A szülő ebédet, tízórait és uzsonnát igényelhet gyermeké számára. Az étkezés csoportosan történik a délelőtti tanulás után, 12 - 14 óra között. A kulturált étkezés szabályai sajnos nem minden gyermek számára ismertek, ezért ennek elsajátítására, valamint az alapvető higiénés követelmények betartása, saját maguk és környezetük tiszán, rendben tartására gondot kell fordítanunk.

Napközis/tanulószobai foglalkozások célja: a fenti értékekre alapozva, az életkorai sajátosságok figyelembevételével mindenkor képességek, kompetenciák fejlesztése, melyek a társadalmi és természeti környezetben való tájékozódást, az ismeretek alkalmazását illetve más ismeretekkel való összekapcsolódását segítik elő. A fejlesztés szempontjából lényeges, hogy az érzelmi, motivációs tényezők is szerepet kapjanak.

Szakkörök

A **szakkörök** az érdeklődés szerint szerveződő korosztályok közössége a szabadidő hasznos eltöltésére. A szakkör programjának, céljának, vezetőjének előzetes ismerete alapján választanak a tanulók érdeklődés és vonzalom szerint az egyes tevékenységek között. A programok a tanórán kívül rekedt gazdag műveltségi anyag célzatosan rendezett egységeit kínálják, képességfejlesztés, tehetséggondozás, a személyiségi gazdagítása, a szociális kapcsolatok bővítése céljából. A délutáni foglalkozásokon résztvevő tanulók körét bővítettük. A bejáró tanulóknak is lehetőségük van részt venni azokon.

Tatán:

néptánc – kicsiknek, nagyoknak
jóga
énekkar
röplabda
sportkör

Kömlődön:

ének-zene tánc
barkács
kertész
kézimunka
sport
mozgásélmény

Komáromban:

dráma
énekkar
erkölctan
technika
kézműves
egészségtan
informatika
önismereti
sportkör

Tanulószoba

A kömlődi diákokban a bejárós szakiskolás tanulók számára tanulószoba működik.

A TANULÓSZOBA RENDJE

A tanulószobai foglalkozások tanítási napokon az órarendhez igazodva 14.30- 16.15-ig vagy 12.35-15.50- ig tartanak.

Az intézmény erre az időszakra szakképzett gyógypedagógusi felügyeletet biztosít, így segítve a tanulók minőségi felkészülését a délelőtti tanítási órákra.

A szülők a tanév elején írásban nyilatkoznak, igénybe óhajtják-e venni a tanulószobai szolgáltatást.

Tanév közbeni beiratkozás csak akkor lehetséges, ha az intézmény a megemelkedett tanulólétszám mellett is garantálni tudja a minőségi ellátást.

Az írásbeli nyilatkozat a gyermek és a szülő számára egyaránt kötelező érvényű, a foglalkozásról való távolmaradást a szülőnek ugyanúgy igazolnia kell, mint a tanítási órákról való távolmaradást. A betegséget, az egész napos hiányzást elegendő egyszer igazolni.

A FOGLALKOZÁSOK IDŐBEOSZTÁSA

A tanulószobai foglalkozás a tanítási órák után kezdődik. A foglalkozáson részt vevő tanulók kezdésre a

kijelölt tanteremben tartózkodnak. A megkezdett foglalkozást csak indokolt esetben lehet megzavarni. Azok a tanulók, akiknek a szülei jeleztek, hogy gyermekük a tanulás befejezése után hazamehetnek, illetve bejárós tanulók helyközi járattal, 14.40-kor hagyhatják el legkorábban a foglalkozást.

A FOGLALKOZÁSOK MINŐSÉGE

A tanulószobai foglalkozásokon a tanulók szakképzett gyógypedagógus segítségével készítik el a kijelölt feladataikat. A tanulószobai foglalkozás nem korlátozódhat csak az írásbeli feladatok elkészítésére, gyakorlati tevékenységekkel is színesítik az elsajátítandó szakiskolai képzési feladatokat.

A tanulószobai foglalkozásokat vezető pedagógus a szaktanárok segítségével szervezi a tanulók munkáját, érdeklődik a napi feladatokról, jelzi a szaktanárok felé a felmerülő problémákat.

A tanulószobai foglalkozásokat vezető pedagógus figyelembe veszi a rá bízott tanulók esetleges tanulási nehézségeit, tanácsaival igyekszik megkönnyíteni a tanulók gyakorlati és elméleti felkészítését.

Sportkör

Az iskolai sportélet, a sportkör tevékenységével egészül ki. Célja a tehetséggondozás, az erőnlét, az ügyesség, az állóképesség fejlesztése, a harmonikus, összerendezett mozgás kialakítása. Egy-egy sportágban kiemelkedő tanuló versenyekre történő felkészítése is a sportkörön belül történik. Az alsó tagozaton főként a játékos sportversenyek, váltóversenyek dominálnak a sportkori foglalkozásokon. Felső tagozaton már a labdajátékokkal, sportágakkal foglalkoznak a tanulók.

XX. FEJLESZTŐ NEVELÉS

Törvényi háttér

A köznevelési törvény 15. § (3) – (4) – (5) bekezdése értelmében:

„(3) A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnek az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét. A fejlesztő nevelés-oktatást az oktatásért felelős miniszter rendeletében foglaltak alkalmazásával, a szülő igénye, a gyermek állapota és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével kell megszervezni. A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál. Indokolt esetben a szülő kérésére, ha a gyermek állapota szükségessé vagy lehetővé teszi, ennél több vagy kevesebb óraszám is megállapítható. Megszervezésekor e törvénynek a tankötelezettségre, a pedagógiai munka szakaszaira, a Nat-ra és a kerettantervekre, az intézménytípusokra, a tanítási év rendjére, a tanítási, képzési idő rendjére, a tanulói jogviszony létesítésére, a gyermek, tanuló kötelességének teljesítésére és a felnőttoktatásra vonatkozó rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

(4) A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnek az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnek az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét. A fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztják be fejlesztő csoportokba.

(5) Ha a tanuló - a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti. Az egyéni fejlesztés megszervezhető

- a) otthoni ellátás keretében,
- b) abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.”

A fejlesztő iskolai nevelést, fejlesztést egyrészt a köznevelési törvényben, másrészről a Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelés oktatása irányelvében (32/2012. (X.8.) EMMI rendelet) megfogalmazott ajánlásoknak megfelelően kell megszervezni.

A tanulói jogviszony

Az iskolánkba jelentkező fejlesztő iskolai képzésre kötelezett tanulók a kömlődi tagintézményben kapják meg habilitációs fejlesztésüket integrált foglalkozások keretében.

A bekerülés feltételei

A fejlesztő iskolai oktatásban azok a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek részesülnek, akiket a szakértői bizottságok erre a képzési formára javasolnak. Azok a tanulók, akik értelmi képességeik súlyos, tartós akadályozottsága miatt a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében leírtaknak, illetve a kerettantervben megfogalmazott követelményeknek a különböző egyéni megsegítő stratégiák ellenére sem képesek minden téren megfelelni, s eredményes fejlesztésük elsősorban különféle egyénre szabott terápiás fejlesztő eljárások segítségével valósítható meg.

A továbbhaladás

A programban rögzített téma-körök szerint történik a tanulók fejlesztése. Az ismeretek évről évre koncentrikusan vagy spirálisan bővülnek, melyek elsajátításában a tanulók egyéni tempójuk szerint vesznek részt. Az évfolyamok közötti átmenethez nincs szükség megadott teljesítmények elérésére, követelmények teljesítésére, az évfolyamok között a továbbhaladás automatikus.

Átjárhatóság az iskola többi osztályába

Ha a fejlesztő iskolai csoportba járó tanulók közül valaki a személyre szabott fejlesztés hatására olyan színtre jut, hogy a többi tanulóval együtt eredményesen oktatható az intézmény helyi tanterve szerint, kezdeményezni kell az áthelyezését a szintjének megfelelő csoportba.

A fentiek érdekében és előkészítéseképpen azon tanulók számára, akik képességeik szerint bizonyos foglalkozástípusokon sikeresen tudnak részt venni, biztosítjuk a lehetőséget, hogy az életkoruknak és képességeiknek leginkább megfelelő osztályba / értelmileg akadályozottak iskolája /becsatlakozzon. A részvétel mikéntjéről, gyakoriságáról, a működés eredményességről negyedévente dönt a fejlesztőiskola osztályfőnökének kezdeményezésére az intézmény vezetősége, s a tervezett integrációban résztvevő nevelői team.

Csoportlétszám

A fejlesztő iskolai csoport létszáma a Köznevelési törvény 4. melléklete alapján minimum 5 fő lehet. Háromnál kevesebb gyermek esetében a csoportos foglalkoztatás előnyei már nem valósulnak meg, ideális csoportlétszámnak öt fő tekinthető.

A tanulói jogviszony megszűnése

A fejlesztő iskolai csoportból a gyermekek csak szakértői bizottsági javaslatra, intézményi vagy szülői kezdeményezésre kerülhetnek más intézménybe. A tanulói jogviszony egyéb esetekben a közoktatási törvényben meghatározott tankötelezettségi korhatár elérésével szűnik meg.

Az értékelés rendszere a fejlesztő iskolai oktatásban

Értékelni kell:

- a tanulók tudásának mennyiségi gyarapodását
- tudásuk minőségbeli jellemzőinek változását
- önmagukhoz mért fejlődésüket
- a tanulók attitűdjét az ismeretszerzés területén.

Folyamatosan értékelni kell a tanulók munkáját szóban és szimbólumokkal.

A szöveges értékelés félévkor és a tanév végén írásban történik.

A súlyos-halmozottan fogyatékos gyermek

„A súlyos-halmozott fogyatékkosság olyan állapot, melynek hátterében rendszerint a korai életszakaszban (méhen belüli életben vagy a születés körül), ritkábban a későbbi életkorban bekövetkező súlyos, átható, komplex sérelmés áll, ami rendszerint a központi idegrendszert (elsősorban a fejlődésben és érésben lévő agyat) is érinti.

A komplex károsodás következményeként rendkívül változatos formában megjelenő, összetett tünetegyüttes alakul ki, ami a személyiséget fejlődésében jelentős eltéréseket, a tevékenységben (aktivitásban) súlyos akadályozottságot, és a társadalmi életben való részvételben (participáció) súlyos hátrányokat okoz.

A fejlődés eltérése és a tevékenység akadályozottsága a motoros, a kommunikációs funkciók és e kettővel szoros kapcsolatban álló értelmi funkciók területén a legszembetűnőbb.

A **motoros** (mozgás) funkciók területén a fejkontroll és a tekintés kontrolljának hiánya, a felegyenesedés, állás, helyváltoztatás képességének súlyos nehézségei, vagy hiánya, a végtagok (kar, kéz, láb) működésének súlyos zavarai, a komplex mozgásminták koordinációjának zavarai és a beszédszervek funkciózavarai fordulnak elő. A motoros funkciózavarok következtében minden mozgásaktivitást feltételező tevékenység területén akadályozottság figyelhető meg.

A **kommunikációs** funkciók területén a kifejező (hangzó) beszéd hiánya, a nonverbális és/vagy metakommunikatív jelzések alkalmazásának bizonytalanságai, a beszédértés nehezen megítélhető szintje a kölcsönös kommunikációs megértés zavarát, akadályozottságát vagy hiányát okozzák. Ebből következően a környezettel való kapcsolatfelvétel és az együttműködés nehezített, ami a társadalmi beilleszkedés szempontjából jelent hátrányt.

Mivel a súlyos és halmozódó károsodások miatt a súlyosan-halmozottan fogyatékos személyek aktivitásukban a fejlődés kezdeti (gyakran a szenzormotoros vagy pszichomotoros fejlődési szakasznak megfelelő) szintjét mutatják, az **értelmi** funkciók eltéréseit elsősorban a szenzoros (érzékelési-észlelési) vagy szenzormotoros, és az emocionális-szociális funkciók területén észlelhetjük.

A **szenzoros** funkciók területén az érzékelés-észlelés organikus és pszichés jellegű kiesései, az ingerek felfogásának és feldolgozásának alacsony szintű képessége, az érzékletek és a mozgásminták, illetve viselkedésformák összehangolásának hiányos képessége, a túlerzékenység, vagy az alacsony ingerküszöb okozhat nehézséget.

Az **emocionális-szociális** funkciók területén külön megfogalmazást nyer több feltűnő magatartásforma (agresszív/autoagresszív viselkedés), a túlerzékenység, a személyektől és tárgyaktól való elvonatkoztatás képességének hiánya vagy zavara, a hangulati labilitás, és az inadekvát érzelmi kitörések (pl. nevetés/sírás).

Mindezekhez az eltérésekhez társulhatnak még különböző krónikus **betegségek**, fokozott görcskészség (epilepszia), tartós gyógyszerszedés és egészségügyi terápiás szükséglet, megnövekedett balesetveszély és halálozási rizikó. Ezek további súlyosbító, személyiségejfejlődést nehezítő feltételeket teremthetnek.” (Márkus 2005, 140-141.).

A súlyosan-halmozottan fogyatékos személyek akadályozottságuk szerinti besorolása

Hat terület (fő-kategória) különböztethető meg:

- Motoros funkciók (mozgás) eltérései;
- Értelmi funkciók (adaptív magatartás, gondolkodás, kognitív funkciók) eltérései;
- Kommunikációs funkciók eltérései;
- Érzékszervi funkciók (látás, hallás) eltérései;
- Magatartási, viselkedési funkciók eltérései;
- Társuló – a nevelés feltételeit befolyásoló – betegségek. (Márkus 2005, 80.)

Nevelési program

A súlyos, halmozott fogyatékosság pedagógiai következményei meghatározzák a fejlesztő iskolai oktatás célját, feladatait, s az alkalmazott alapelveket is.

Cél

A rehabilitációs pedagógiai program iskolai körülmények között olyan fejlesztést nyújt, mely arra törekszik hogy képessé tegye a tanulókat szűkebb és tágabb környezetük egyre bővülő megismerésére, saját életük minden napjai élményeinek megélésére, és az ezekben való egyre tevékenyebb részvételre, továbbá egyszerű társas kapcsolatok kialakítására és fenntartására, aminek eredményeképpen jobb minőségű életet élhetnek.

Feladat

- A családban már kialakított szokások, jelzések, megszerzett képességek, készségek, elsajátított tudásanyag feltérképezése és az iskolai életbe való lehetőség szerinti beépítése és fejlesztése.

- A súlyosan-halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott tanulók épen maradt funkcióira alapozva a sérült funkciók fejlesztése egyéni lehetőségeik szerint a kidolgozott fejlesztési program, egyéni fejlesztési tervek alapján.
- Elemi szintű ismeretek elsajátítatása szűkebb és tágabb környezetük jelenségeiről.
- A kommunikáció egyénenként változó lehetőségeinek feltérképezése, a tanulók állandó ösztönzése a számukra lehetséges önkifejezési módok tudatos alkalmazására, gyakorlására.
- A tanulók mozgásállapotának lehetőség szerinti javítása, a meglevő funkciók állandó fejlesztése, az önállóan kivitelezhető mozgások adta lehetőségek folyamatos kihasználása.
- A szociális készségek, társas kapcsolatok, elemi magatartási formák megismertetése.
- A szabadidős és játékterében való aktív részvétel elősegítése.
- Szoros kapcsolattartás a szülőkkel a tanulók eredményes fejlesztése, a szülő-gyerek kapcsolat segítése érdekében.

Alapelvek

A Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő iskolai oktatásának irányelве részletesen ismerteti a gyógypedagógiai nevelés, fejlesztés során alkalmazott alapelveket:

- Komplexitás és személyiséggközpontúság elve
- Interakció és kommunikáció elve
- Kooperáció elve
- Differenciálás és individualizáció elve
- Normalizáció és participáció elve

A minden nap fejlesztés során szem előtt tartandó pedagógiai elvek, melyek az intézmény helyi sajátosságainak megfelelően módosulhatnak:

- A fejlesztés minden esetben játékosan, konkrét tapasztalatok, valósághű szemléltetés útján történjen.
- Az egyéni adottságok figyelembevétele, ennek megfelelően:
 - egyére szabott fejlesztési terv szerint történő fejlesztés biztosítása
 - egyéni foglalkozások keretében és
 - csoportban differenciáltan.
- Tanulásszervezési alapelvek, hogy a csoportban a különböző fejlesztést végző pedagógusuk száma a lehető legkevesebb legyen, mivel a személyes kötődések és a szoros team-munka (amely nagyobb létszám esetén nehezített) fokozzák az eredményességet.
- Ugyancsak tanulásszervezési alapelvek, s egyben az eredményesség feltétele, hogy a csoporthoz foglalkozások időtartama alatt az optimális fejlesztéshez szükséges számú pedagógus és asszisztens biztosítása elengedhetetlen (legalább 2 fő). Bizonyos esetekben (mozgásnevelés órán, étkezéskor, kirándulásokon) ennél több, akár a tanulók létszámaival megegyező felnőtt jelenléte szükséges.
- A team-munka rendszeres és hatékony legyen.
- A szülőkkel való kapcsolattartás lehetőleg napi kapcsolatot, állandó információcserét jelentsen.

Fejlesztési program

A súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekek, tanulók sajátosságai és a nevelési alapelvek alapján körvonalazhatók a fejlesztés fő területei. Ezek a területek nem választhatók szét, komplex egységeként

kezelendők, és természetes módon épülnek be a minden nap tevékenységbe is. A rehabilitációs programban meghatározott fejlesztő foglalkozásokon az egyes fejlesztési területeknél ismertetett feladatok, tevékenységek több foglalkozáson is megjelennek, keresztkapcsolatokat képezve.

A fejlesztés területei

1. Kommunikáció
 - megnyilvánulások és testi állapot értelmes közlésként való értelmezése és annak a testi kommunikációval való megválasztása
 - a tanulók és a gyógypedagógus közti bizalmat, bensőséges kapcsolat kialakítása, valamint a kommunikáció iránti igény felkeltése és megerősítése
 - a tanulók szükségleteinek kommunikációval (hang dialógussal, beszéddel, jelekkel, tárgyakkal, gesztusokkal, testkontaktussal) kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése (fejlesztő gondozás)
 - az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a minden napos rutinhelyzetekben való tájékozódás elősegítése, a választás lehetőségének felkínálása, az igen-nem el-különítése és alkalmazása
 - a nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába, ezzel a valóság nyelvi birtokbavételének, a beszélt és írott kommunikációs formák elsajátításának előkészítése
 - alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása
 - a tanulók egymás közti kommunikációjának ösztönzése: egymás üdvözlése, közösen végzett feladatok és játékok alkalmazása, a csoportos foglalkozások során a tanulók cselekvéseinek egymás számára is értelmezhetővé és hozzáférhetővé tétele, a társakkal való test-, szemkontaktus formáinak megtapasztalása
2. Mozgásnevelés
 - a szenzomotoros depriváció csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgatással (mozgásérzékelés) és facilitált mozgások kiváltásával; az önindította mozgások ösztönzésével, a célláinos, akaratlagos mozgások optimális feltételeinek megteremtése érdekében a testkép, testséma kialakítása és fejlesztése
 - pozicionális, testhelyzet-korrekción, a helytelen testtartás és testhelyzet megszüntetése, a kóros mozgásminták gátlása, a különböző tevékenységekhez szükséges stabil és biztonságos testhelyzetek kialakítása
 - a mozgásfejlődés elősegítése a fiziológiai mozgássor szem előtt tartásával (a fej kontrolltól a felállásig)
 - a kézhasználat, manipuláció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése
 - a kommunikáció motoros feltételeinek javítása, kialakítása és fejlesztése
3. A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtoka vétele.
 - a valóság mefragadásának segítése, a szenzomotoros funkciók fejlesztése:
 - a külvilág felé való fordulás és a dologi világ megélésének elősegítése
 - az önindította mozgás elősegítése és annak következményei
 - a szemiotikai funkciók megjelenésének, a valóság ábrázolásának segítése
 - az elemi gondolkodási funkciók fejlesztése
4. A konkrét műveletek és a formális műveletek konstrukciójának elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájának kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a sorozatok, halmazok elemi

fogalmainak elsajátítása:

- tapasztalatszerzés a különböző anyagokról, tulajdonságokról
 - téri struktúrák megismerése
 - időrendi összefüggések megtapasztalása
 - absztrakt műveletek végzése képességszintnek megfelelően
5. Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése.
- az emberi lét esztétikai dimenziójának megnyitása, az elemi művészeti tapasztalatok hozzáérhetővé tétele, ezek örömförrásként való megtapasztalásának segítése
 - az aktív cselekvés ösztönzése, elemi művészeti tevékenységek végzése és a közös kreativitás élményének megtapasztalása
6. Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.
- az „én” és a „nem én” elkülönülése, a másik személy valóságának és egyediségének megtapasztalása
 - az „én” pozitív megélésének segítése, a szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása
 - kapcsolatfelvétel és közös tevékenység, a szociális kapcsolatok pozitív jellegének megélése, a kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése
 - a közösségi kommunikációs formák megtanulása, alkalmazása
 - a közösségen való viselkedés formáinak tanítása, a szűkebb és tágabb világ kommunikációs normáinak megtanulása és gyakorlása
7. Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükségletkielégítés kultúrájának megismerése.
- a kiválasztásai folyamatok (vizelet. És székletürítés) érzékeltetése, együttműködés kialakítása az ehhez kapcsolódó tevékenységekben (pelenkázás), szobatisztaságra nevelés
 - a testápolás, mint örömet adó élmény és a külső segítség elfogadása, együttműködés kialakítása, alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (fürdés, zuhanyozás, hajmosás, mosakodás, fogmosás, körömvágás), a tisztálkodás helyzeteiben a testi érzékelés, a dolegi és emberi világról szerzett tapasztalatok biztosítása
 - az öltözés, vetkőzés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés
 - az étkezés (evés, ivás) tevékenységeiben való együttműködés kialakítása és önállóságra nevelés
 - az egészséges életmódra való igény belsővé válása, az egészségtudatos tevékenységek előnyben részesítése, a szexualitással kapcsolatos ismeretek elsajátítása

Tevékenységi körök óraszáma

- Szűkebb és tágabb környezet /heti 5 óra/
- Reggeli és búcsúkör /heti ötször 25 perc/
- Játék és cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés /heti 5 óra/
- Mozgásnevelés /heti 5 óra/
- Önkiszolgálás /heti ötször 20 perc/

A fejlesztési feladatoknál és a foglalkozásoknál ismertetett tartalmak nem tagolódnak sem évfolyamokra, sem pedagógiai szakaszokra. A gyerekek jelentősen eltérő képességei miatt ez nem látszik célszerűnek. Mindig a csoport tanulónak képességeihez kell igazítani az éves fejlesztési terveket (heti ütemterv) és az egyéni fejlesztési terveket is.

A törvény nem biztosít óraszámot délutáni foglalkozásokhoz a súlyosan-halmozottan sérült tanulók számára. Intézményünk a felmerült szülői igények alapján „és a lehetőségek függvényében” diákoktthoni ellátást is biztosít a Fejlesztő Iskola tanulói számára.

A foglalkozások és a fejlesztési területek keresztkapcsolatai

Egy-egy foglalkozás keretén belül általában több terület célzott fejlesztése is történik, úgy, hogy azok nem választhatók külön, szerves egységbe fonódnak.

	Szűkebb és tágabb környezet	Reggeli és búcsúkör	Játék és szórakozás	Mozgás-nevelés	Testi higiénia
Kommuni-káció	X	X	X	X	X
Mozgás-nevelés	X	X	X	X	X
A dologi, az emberi és a természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés- észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele.	X	X	X	X	X
A konkrét műveletek és a formális műveletek konstrukciójána k elősegítése, a cselekvések logikai struktúrájá-nak kialakítása, a tér, az idő és a tartam, a	X	X	X	X	X

sorozatok, halmazok elemi fogalmainak elsajátítása.					
Kreativitásra játékra, szabadidős tevékenység-re nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójá-nak megtapasztálása és a kreatív tevékenysé-gek ösztönzése.	X	X	X	X	X
Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztálása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.	X	X	X	X	X
Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükséglet- kielégítés kulturájának megismerése.	X	X	X	X	X

Tevékenységi körök témakörei

Mozgásnevelés

Cél

A gyermekek adottságainak függvényében a lehető legmagasabb szintű mozgásos önállóság elérése.

Feladat

- A mozgásnevelés elsődleges feladata: a motoros aktivitás csökkenése miatt kialakult szenzomotoros depriváció csökkentése, a szenzomotoros területen kialakult fejlődési elmaradások pótlása célzott ingerléssel, passzív mozgatással (mozgásérzékelés) és facilitált mozgások kiváltásával. Optimális feltételek megteremtése a saját test megéléséhez (testkép, testséma, mozgáskoordináció). A spontán fejlődés feltételeinek megteremtése a fiziológiai mozgássornak megfelelően (kóros mozgásmintákat gátló kiinduló helyzetek megtalálása, megfelelő tér és idő biztosítása az aktív mozgások gyakorlásához a fejkontrolltól a felállásig). A mozgásnevelés összekapcsolása az érzékelés-észleléssel, a minden napos tevékenységekhez szükséges mozgásokkal, a fejlesztő gondozással. (Márkus 2005, 151.)
- A gyermekek pozitív mozgásérzelményhez juttatása sok játékkal, motiválással.
- A mozgásra való képesség felismertetése, tudatosítása, a mozgás iránti igény felkeltése, erősítése.
- Az elmaradt vagy károsodott tartási és mozgási funkciók fejlesztése, javítása.
- A idegrendszer sérülése nyomán kialakuló kóros mozgások, elváltozások megelőzése, korrekciója és kompenzációja.
- A lehető legnagyobb önállóság eléréséhez szükséges mozgásos és önellátási ismeretek megtanítása.
- Gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök viselésének, használatának szoktatása, tanítása.
- Az ép fejlődéshez – a lehetőségekhez képest – leginkább közelítő testi fejlődés elősegítése.
- Mozgásos tapasztalatokon keresztül a pszichomotoros és szenzomotoros képességek fejlesztése.

Tervezett kimeneti teljesítmény

Aktív részvétel a foglalkozásokon a tanulók egyéni képességeinek függvényében.

A tanulók legyenek képesek:

- adottságaik szerinti tudatos izomlazításra,
- a passzív kimozgatások elviselésére,
- azon aktív mozgásoknak, amelyekre képesek (felszólításra történő) kivitelezésére,
- együttműködésre a mozgásnevelővel.

Fejlesztési feladatcsoportok

- Izületek mobilizálása:
 - Izületek minden irányú passzív kimozgatása

- Kontraktúra oldása
 - Izületi mozgáshatárok növelése nagymozgásokkal
- Izomlazítás, relaxáció:
- Átmozgatás, hintáztatás
 - Bobath-labdán rugóztatás
 - Izomérzet kialakítása (feszítés-lazítás)
- Izmok erősítése:
- Izmok nyújtása
 - Innervációs-, vezetett aktív gyakorlatok (gravitáció irányában, illetve ellen), izometriás-, ellenállás gyakorlatok
 - Szelektív izomerősítés diagnózisnak megfelelően
- Helyes légzéstechnika kialakítása:
- Légzőizmok, mellizmok lazítása, vibráció
- Mozgásos önkontroll kialakítása:
- Alaphelyzetek pontos felvétele, egyszerű mozgások kivitelezése optikus és külső kontroll segítségével
- Mozgás-koordináció fejlesztése:
- Szenzoros ingerre adekvát válasz adása
 - Célzó gyakorlatok (szem-kéz koordináció kialakítása)
- Fiziológiás mozgássor alaphelyzeteinek és mozgásanyagának elsajátítása:
- Alaphelyzetek elsajátítása, összekapcsolása mozgássorrá
- Egyensúly fejlesztése:
- Billenések, hintázás, fordulás, testsúlyáthelyezés
- Kóros szinergizmusok megtörése, reflexgátló helyzetek kialakítása (Bobath):
- Reflexgátló helyzetek kialakítása
 - Reflexgátló helyzetekből indított egyszerű gyakorlatok
- Helyes testvázlat, térbeli orientáció kialakítása
- Helyes testtartás kialakítása (ülésben, állásban):
- A helyes tartás megéreztetése
 - Gerinctorna, tartáskorrigálás
- Ritmus fejlesztése:
- Egyszerű mondókák, énekek összekötése mozgással
- Manipuláció fejlesztése:
- Felső végtag passzív, aktív átmozgatása
 - Szenzoros ingerek alkalmazása
 - Tapintásos feladatok végzése, a taktilis percepció fejlesztése
 - Fogás, elengedés

- Ceruzafogás lehetőségek szerinti kialakítása
- Praktikus és önellátási feladatok
- Műtéti előkészítés, utókezelés
- Mozgásos játékok
- Testi képességek fejlesztése
- Gyógyászati segédeszközök használatának elfogadtatása, szoktatása
- Hydroterápia (tangentorban)

Módszerek

- A fizioterápia módszerei
- A komplex mozgásterápia módszerei
- Adaptált testnevelési mozgásanyag és játékok
- Továbbá:
 - passzív segítségnyújtás
 - aktív mozgáskiváltás
 - bemutatás
 - folyamatos szóbeli irányítás
 - gyakorlás
 - korrigálás
 - motiválás
 - játékosság
 - differenciálás
 - igazi/valós tevékenységbe ágyazott mozgásfejlesztés

Foglalkoztatási formák:

- egyéni foglalkozás
- csoportos, differenciált foglalkozás

Eszközök

Az általános tornatermi felszerelés mellett:

- állítógép
- babzsák
- bokasúlyzó
- egyensúlyozó eszközök (pl. egyensúlyozó deszka, félhenger)
- gomboló, fűző modell
- gumiasztal
- gumikötél
- gurulózsámoly

- hinta
- hálós hintaágy
- hengerek (különböző méretben)
- járókorlát
- kézügyességet fejlesztő speciális játékok
- lépcő, lejtő
- labdák (különböző méretű, anyagú, fogású, keménységű, súlyú labdák, Bobath-labdák)
- léggömb
- masszázsgép
- párnák (ék, henger – különböző méretben)
- súlypárnák, súlymellény
- tangentor
- terápiás háromkerekű kerékpár
- tornabot
- tükr

Továbbá egyéb használati és játéktárgyak, amelyekkel a gyerekek kapcsolatba kerülnek.
Gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök, pl.:

- kéz- és lábsínek
- járógépek
- adaptált járókeretek
- kerekesszékek

Önkiszolgálás

Cél

A tanulók lehessenek aktív részesei saját életük legalapvetőbb történéseinek, testi szükségleteik kielégítésében is.

Feladat

Az érzékelés-észlelés fejlesztése: a saját testtel kapcsolatos ingerek felismerésének és értelmezésének elősegítése (pl.: éhség, szomjúság, jóllakottság, széklet-, vizeletürítés, hőmérséklet).

- A kommunikáció fejlesztése: a tanulók képessé tétele arra, hogy ha felismerik testi szükségleteiket, azokat a környezetük számára a legérthetőbben és a legdifferenciálatabban tudják kifejezni.
- A mozgás fejlesztése: a lehető legnagyobb mértékű mozgási képesség kialakításával a lehető legnagyobb önállóság, illetve részvétel biztosítása.
Ezek tanulóink esetében többnyire részmozzanatok, pl. öltöztetés közben a kar nyújtása – hajlítása; étkezés közben az ajkakkal a falat lehúzása a kanálról.
- A kognitív funkciók fejlesztése:
 - A figyelem fejlesztésével a gondozási feladatok figyelemmel kísérésének, az aktív részvétel alapjának megteremtése.

- Az emlékezet fejlesztésével a gondozási feladatok mozzanatai sorrendjének, az azokhoz kapcsolódó eszközöknek, a napirendhez való kapcsolódásuknak rögzítése; mindezeken keresztül az aktív részvétel elősegítése.
- Az ok-okozati összefüggések megismertetésével a testi szükségletek és az azokat kielégítő tevékenységek, illetve ezek összetevői jobb megértésének segítése.
- A tanulók és a személyzet minden napjait egyaránt megkönyítő eszközök biztosítása.

Tervezett kimeneti teljesítmény

- gondozásban való aktív részvétel
- gondozás tudatos megélése
- változások megélése és visszajelzése

Témakörök résztémák

- Bazális ápolás, higiénia:

- dialógus, egzisztenciális alapgondozás
- előjelzés
- emocionalitás és szenzibilitás a gondozásban

- Étkezés:

- éhséget és szomjúságot más érzésektől elkülönítve észrevenni
- alapkészségek
- etetést elfogadni
- ételeket ismerni
- kedvenc és nem szeretett ételeket ismerni
- étkezés társaságban
- **ivás**
- **darabos étel fogyasztása**
- folyékony étel fogyasztása

- Öltözködés:

- öltözködés-vetkőzés
- öltöztetni – vetkőztetni, megismerni, elfogadni
- helyes öltözködés (időjárás szerint)

- cipő le- és felvétele

- Szobatisztaságra nevelés:

- jelzés kialakítása
- próbálkozás a WC használattal

- Testápolás:

- kézmosás

- mosakodás
- fürdés
- zuhanyozás
- hajmosás
- törülközés

- fésülködés
- körömápolás
- testápoló krémek használata
- menstruációval kapcsolatos teendők

- Egészségügyi szokások:

- orrfúvás, orrtörlés
- tüsszentésnél, köhögésnél
- lábtörlés

- Egészségügyi és terápiás ellátás

- Egészségügyi és terápiás segédeszközök elfogadása, használata

Módszerek

- bemutatás
- cselekedtetés
- gyakoroltatás
- terápiás étkezés

Eszközök

A testi higiéne és az étkezés, valamint önellátás eszközei, környezetben használatos tisztálkodási szerek.

Speciális gyógyászati segédeszközök:

- gurulókeret
- guruló zsámoly
- kerekesszék
- emelő

Szűkebb és tágabb környezet

Cél

- A tanulók érdeklődésének kialakulása szűkebb és tágabb környezetük szereplői, tárgyai, jelenségei iránt.
- Egyénileg eltérő képességeik függvényében a természeti, tárgyi és személyi környezetükről szerzett élményeik megélése, értelmezése, elraktározása.
- A tanulók saját életükben történő minél aktívabb részvételének kialakulása.
- Az egymással és a nevelőkkel való állandó kommunikáció kialakulása.
- A természeti környezet szépségeinek felismerése.

Feladat

A szűkebb és tágabb környezet személyeinek, tárgyainak, jelenségeinek megismertetése a tanulókkal, a minden nap életük apró tapasztalatszerzéseinek irányítása és folyamatos tudatosítása által.

Tervezhető kimeneti teljesítmény

- Ismerjék meg a természeti környezet elemeit, tulajdonságait annak változásait.
- Életfolyamatok megélése, kezelése.

Témakörök résztémák

- A család:
 - családtagok és neveik
 - családi szerepek és szokások
 - a lakás helyiségei és berendezési tárgyai (szoba, konyha, fürdő)
- Az iskola:
 - az iskola helyiségei és berendezési tárgyai (csoportszoba, ebédlő, mosdó, folyosó, lift)
 - csoporttársak és neveik
 - tanárok és neveik
- Zugok, individuális szükségletek
- Évszakok:
 - Az ősz legjellemzőbb jegyei:
 - időjárás
 - öltözködés
 - növények
 - állatok
 - A tél legjellemzőbb jegyei:
 - időjárás
 - öltözködés
 - növények

- állatok
- A tavasz legjellemzőbb jegyei:
 - időjárás
 - öltözködés
 - növények
 - állatok
- A nyár legjellemzőbb jegyei:
 - időjárás
 - öltözködés
 - növények
 - állatok
- Az iskola környéke:
 - utcák, üzletek az iskola környékén
- Közlekedési eszközök:
 - legismertebb közlekedési eszközök
(autó, autóbusz, vonat, HÉV, hajó)
 - a közlekedés zajai
- Testünk:
 - a főbb testrészek nevei
- Állatok:
 - a háziállatok legjellemzőbb jegyei (cica, kutya)
 - vadon élő állatok legjellemzőbb jegyei
(medve, madár)
 - állatok hangjai
- Színek:
 - piros, kék, zöld, sárga, barna, fehér
- Időbeli tájékozódás:
 - napirend
 - napszakok (reggel, dél, este, délelőtt, délután)
- Térbeli tájékozódás:
 - le-fel
 - fölé- alá –mellé
- Élelmiszerek:
 - ehető – nem ehető
 - megkülönböztetés
 - kipróbálás
 - puha, kemény
 - édes, savanyú, sós, keserű felismerése
 - héj, mag, hús
 - érett, éretlen
 - nyers, főtt
 - reszelés, vagdalás

- szag
 - gyűrás, nyújtás
 - formálás
- Feldolgozás:
- kézzel
 - eszközzel
- Változásokat megismerni
- Ünnepek:
- születésnap
 - névnap
 - Mikulás
 - karácsony
 - farsang
 - húsvét
 - anyák napja
 - gyermeknap
 - tanévnyitó –záró
 - ballagás

Módszerek

- bazális stimuláció elemei
- kompenzáció technikák alkalmazása
- valós és élethű szemléltetés
- bemutatás
- cselekedtetés
- gyakorlatatás

Tevékenységi formák

- játék
- beszélgetés
- séta
- kirándulás
- zenei foglalkozás
- barkácsolás
- festés

Foglalkoztatási formák

- egyéni és differenciált,
- csoportos foglalkozások

Eszköözök

- szűkebb és tágabb környezetünk tárgyai
- a természet jelenségei
- a természet kincsei (ágak, levelek, termések, kövek, stb.)

- növény- és állatvilág
- modellek, makettek
- játéktárgyak, bábok, jelmezek
- zene, hangfelvételek (gyermek- és népdalok, versek megzenésített változatai, a zeneirodalom témahez illő darabjai a hangulati aláfestés érdekében, saját készítésű hangfelvételek a környezetünk hangjairól)
- gyermekirodalom (mesék, versek, mondókák)
- hangszerek
- könyvek
- képek
- fényképek
- dia- és videofilmek
- ecset, festék, tempera, színes ceruza, zsírkréta, papírok
- gyurma, agyag

Speciális eszközök

- A megfelelő testhelyzetet biztosító eszközök:

- párná
- ékpárna
- karfás szék
- speciális szék
- kerekesszék
- ülőfűző
- csúszásgátló
- egyéb gyógyászati segédeszközök

- Kommunikációs eszközök:

- fejpálca
- kommunikátor
- kommunikációs tábla
- képek, jelképek
- speciális számítógépes programok

- Manipulációt segítő eszközök:

- csúszásgátló
- ceruzafogó
- vastagított nyelű eszközök
- speciális olló
- dönthető asztallap

- A helyváltoztatást segítő eszközök:

- gurulózsámoly
- gurulókeret
- kerekesszék
- speciális háromkerekű kerékpár

.Reggeli és búcsúkör

Cél

- Az iskolában töltött idő keretbe foglalása.
- A közösen eltöltendő idő jó hangulatban való elkezdése, majd lezárása, illetve jó hangulatban való hazatérés.
- Figyelemösszpontosítás egymásra, a tanulási tartalomra, önmaguktól a környezetük felé fordulás.
- Az önkifejezés a különféle kommunikációs csatornák, eszközök, módszerek kipróbálásával.
- Közösségi társadalmi szokások, szabályok megismerése és gyakorlása.
- Zenei élményszerzés.
- A közösség élménye, közösséggé válás.
- Hangulatok, érzelmek megismerése.
- Személyes kapcsolatok kialakulása, elmélyülése. Önálló vélemény kialakulása.

Feladat

- Nyugodt, kellemes lékgör teremtése.
- Megfelelő testhelyzet biztosítása, mely lehetővé teszi a figyelmet és a különféle kommunikációs fogások alkalmazását, beleértve a hangadást, a manipulációt és a nagymozgást is.
- A beszédértés fejlesztése.
- Kommunikációs eszközök, módszerek megismertetése.
- Igen-nem válaszadás kialakítása.
- Manipulációfejlesztés.
- Hangadásra való bátorítás.

Tervezhető kimeneti teljesítmény

- a szituáció felismerése
- a saját név meghallása, felismerése
- a csoporttársak nevének ismerete
- a társak és a csoportbeli elfogadása
- a lehetőségekhez mért aktív részvétel

Témakörök résztémák

- Egymás köszöntése- egymástól való elbúcsúzás:

- hangadással
- szemkontaktussal
- hangszerhasználattal
- kommunikációs tábla használatával
- simogatással
- labdagurítással

- Ünnepekre való készülődés:

- énekekkel, versekkel, mondókákkal

- egyszerű jelképekkel, szokásokkal, teremdíszekkel (pl.: adventi koszorú, gyertyagyújtás, adventi naptár, Mikulás-csizma, húsvéti kosárka tojásokkal) beszélgetéssel.

- Az időjárás megfigyelése:

- testi tapasztalatokkal
- ablakon való kinézéssel
- beszélgetéssel

- Közös éneklés, zenélés:

- kézfogással
- tapsolással, kopogással, dobogással
- hangszerekkel

Módszerek

- csoportos foglalkozás
- beszélgetés
- zenés foglalkozás
- játék

Eszközök

- labdák
- bábok
- léggömbök
- ritmushangszerek:
 - egyéb hangszerek
 - játékzongora
 - xilofon
 - metallofon
 - furulya
 - gitár
 - csőharang, stb.
- ünnepi kellékek:
 - adventi koszorú
 - gyertya
 - naptár
 - dekorációk
 - Mikulás-csizma
 - húsvéti kosárka tojásokkal, stb.
- mondókák, versek, énekek

Speciális eszközök:

- A megfelelő testhelyzetet biztosító eszközök:

- párná
- ékpárna
- karfás szék

- speciális szék
- kerekesszék
- ülőfűző
- csúszásgátló
- egyéb gyógyászati segédeszközök

- Kommunikációs eszközök:

- fejpárca
- kommunikátor
- kommunikációs tábla
- képek, jelképek

- A manipulációt segítő eszközök:

- csúszásgátló
- vastagított nyelű eszközök (pl.: hangszer-ütők)

Játék és cselekvésbe ágyazott ismeretszerzés

Cél

- A játék örömeinek megismerése, a játékterékenység iránti igény kialakulása.
- Egyéni és közösségi játékok, szórakozási lehetőségek megismerése.
Ezekben a gyermekek egyéni lehetőségeihez mérten minél aktívabb részvételle.
- Képessé válás önállóan végzett játékterékenységre is.
- A gyermekek szocializációs képességének fejlődése. Ennek részeként a közös játékban való részvétel, a játszótársakhoz való alkalmazkodás fokozatos elsajátítása.
- A játék során, által a gyerekek sokféle képességének és készségének fejlődése: a nagy- és finommozgások, érzékelés-észlelés, figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, gondolkodás, képzelet, fantázia, utánzás, kreativitás, kommunikáció és beszéd, szociabilitás fejlődése.

Feladat

- A gyerekek megismertetése különböző játékeszközökkel és azok használatával, egyéni és csoportos játékterékenységek és szórakozási lehetőségek megismertetése és megszerettetése.
- Az ezekben való minél aktívabb részvétel elősegítése, kialakítása.
- Az egyéni adottságokhoz igazodóan, a szükséges feltételeket megteremtve a játszás és szórakozás képességének kialakítása.
- A játékra való motiváltság kialakítása és fenntartása.

Tervezhető kimeneti teljesítmény

A tanulók értelmi, érzékelési és mozgásbeli akadályozottságukhoz mérten legyenek képesek spontán, illetve irányított, egyéni és közösségi játék- és szórakozási tevékenységekben részt venni.

Témakörök résztémák

- Funkció- vagy gyakorlójáték
- A környezetben található alapvető anyagok, tárgyak tulajdonságainak, rendeltetésszerű használatának, a velük végezhető cselekvéseknek, műveleteknek megismerése.

Fajtái:

- mozgásos gyakorlójátékok
- manipulációs, explorációs játékok
- érzékszervi gyakorló játékok
- a hang és a beszéd játékos gyakorlása, utánzása

Elemi konstruálás, építés:

- Az építés, anyagok formázása alapjainak megismerése.
- A természeti és társadalmi környezet egyszerű modellálásának megismerése, építése, anyagok formázásával, alakításával.

Barkácsolás:

- Különböző anyagokból egyszerű technikákkal egyszerű tárgyak készítése (pl.: játék-, használati, dekorációs, ajándéktárgyak).

Utánzásos és szerepjátékok:

- Egyszerű mozdulatok, mozgások, tevékenységek megfigyelése és utánzása.
- Mindennapi helyzetek, egyszerű szerepek, tevékenységek, viszonyok megismerése, eljátszása.

Elemei:

- utánzásos játékok
- baba gondozása (etetés, fürdetés, ringatás, altatás, öltözöttetés, stb.)
- papás-mamás
- autózás, közlekedés, utazás eljátszása (utas, vezető, jegyeladó, kalaúz, rendőr)
- „orvosos” játék
- főzőcskézés
- „boltos” játék
- „postás” játék
- vendégség eljátszása
- állatok gondozása, etetése
- egyéb saját és közösen szerzett élmények eljátszása

Szabályjátékok

Egyszerű szabályjátékok megismerése

Fajtái:

- didaktikus játékok (a megismerő képességet, tevékenységet fejlesztő játékok) pl.:
 - képes lottó

- egyszerű puzzle
 - memória játék
 - hallási differenciálást segítő játékok
 - személyek, tárgyak felismerése tapintással
- Mozgásos játékok:
- mozgásos szabályjátékok
 - ügyességi és versenyjátékok
 - népi eredetű körjátékok, énekes dalosjátékok
 - társasjátékok
- Szabadtéri játékok:
- A mozgás élményének megtapasztalása, mozgásos funkciók gyakorlása
 - Homokozás
 - Pancsolás
 - Játékok a hóval, szánkózás
 - Hintázás
 - Csúszdázás
 - Kerékpározás
- Mondókák, versek, énekek hallgatása, mozgással való kísérése:
- A ritmus, lüktetés érzékelése
 - Kísérő mozdulatok megfigyelése, utánzása
 - Hangadás, beszélő gyermekeknél a szöveg reprodukálásának próbálgatatása
- Zenehallgatás, tánc:
- Az esztétikai érzék, fogékonyiság fejlődése
 - A zene hangulatának, lüktetésének, tempójának, dinamikájának, az ezekhez való alkalmazkodás lehetőségeinek megismerése
 - Szabad mozgás, tánc a zenére
- Képeskönyvek nézegetése:
- A képekre való fixálás, figyelés
 - Ismerős tárgyak, élőlények felismerése, megmutatása
 - Kevésbé sérült manipuláció esetén a képeskönyv lapozása
- Bábozás, versek, mesék hallgatása és dramatizálása:
- Bábok és alapvető használatuk megismerése
 - Egyszerű, rövid történet figyelemmel kísérése, átélése, megjelenítése és eljátszása tárnyakkal, képekkel, saját mozdulatainkkal, bábozással
- Rajzolás, festés:
- alapvető tapasztalatok különböző természetes anyagokkal:
 - bőr
 - papír
 - textil
 - agyag
 - összehasonlítás
 - felismerés
 - kísérletezés

- kirakás
- ragasztás
- fűzés
- hajtogatás
- formázás
- tépés

Módszerek, tevékenységi és foglalkoztatási formák

- motiválás
- bemutatás, mintaadás
- együtt játszás, együtt cselekvés
- cselekedtetés
- ismétlés
- gyakoroltatás
- egyénre szabott segítségadás
- irányítás
- megerősítés
- játék
- bábozás
- mese dramatizálás
- énekes, zenés foglalkozás
- barkácsolás
- beszélgetés, szükség esetén augmentatív kommunikációs módszerek, eszközök alkalmazása
- bazális stimuláció elemei
- kompenzáció technikák alkalmazása
- egyéni (és differenciált) foglalkozás csoporton belül
- csoportos foglalkozás

Eszközök

A környezetünkben található valamennyi tárgy lehet a játék, a foglalkozások eszköze:

- játéktárgyak
- használati tárgyak, pl. ruhadarabok, bútorok
- mozgásfejlesztő eszközök, sporteszközök, speciális kerékpárok
- bábok
- textíliák
- könyvek
- diafilmek
- társasjátékok, stb.
- fejlesztőjátékok
- kellékek szerepjátékokhoz

Speciális eszközök

- A finommozgásokat igénylő tevékenységekhez nagyméretű baba.
- A gyerekek manipulációs képességeihez igazodva

- Különböző méretű és fogású autók, stb.
- Különböző méretű, keménységű és felületű labdák.

Lego, Duplo építőjáték
Ugyanazok, mint a „Szűkebb és tágabb környezet” foglalkozásokon.

Egyéni fejlesztési tervek

A fejlesztő iskolába járó tanulók fejlődésének a S/P-A-C fejlődésmérést alkalmazzuk. A belépéskor megfigyelésen és felmérésen alapuló állapot meghatározás az alapja az éves munkatervnek, heti tervnek és az egyéni fejlesztési tervnek.

Cél:

Az egyéni tervek készítésének célja, hogy azokat a tanulókat, akik csoportban nem fejleszthetők kellő eredményességgel, eljuttassa az egyénileg elérhető legteljesebb intellektuális, kommunikációs és szocializációs szintre. Ez lehet a csoport számára tervezett teljesítményénél alacsonyabb, de bizonyos területeken akár jóval magasabb szint is.

Feladat:

Legfontosabb feladat, hogy a súlyosan-halmozottan fogyatékos gyermekeknek egyénre szabott:

- eszközök,
- módszerek,
- eljárások és fejlesztési ütem alkalmazásával olyan, egyéni korrekciót is biztosító programot nyújtson, amelynek segítségével adottságaikhoz, képességeikhez és korlátaikhoz mért legeredményesebb fejlesztésük megvalósítható.

Az egyéni programok tartalmi vonatkozásai

Sérüléstől függően egyénenként változhat az elsajátítandó tananyag, a módszerek és a kompenzáció technikák kiválasztása, alkalmazása, ezért az egyéni fejlesztési tervekhez egységes tartalmi útmutatót nem lehet adni. Alapját minden esetben a gyermek képességei és az intézmény rehabilitációs pedagógiai programja képezi.

Az egyéni fejlesztési programok csak akkor lehetnek hatékonyak, ha elkészítésüket megelőzi egy részletes, az észlelés területére is kiterjedő felmérés. Ezt a rögtön bekerüléskor kell elvégezni, de lehetőség szerint évente meg kell ismételni, illetve kiegészíteni az év eleji felmérési időszakban. Kiegészítő vizsgálatokra, megfigyelésekre tanév közben is sor kerülhet.

A tervnek tartalmaznia kell:

- a bevezető részt, amelyben ismertetni kell:
 - a diagnózist,
 - a magatartás, viselkedés jellemzőit
 - a beszéd, a kommunikáció, a mozgás és az egyes észlelési részterületek felmérési eredményeit
 - a S/P-A-C felmérés eredményét
- az éves tervet, amely tartalmazza:
 - az egész évre szóló fő feladatakat
 - a megvalósítás módját, idejét, eszközeit, tanári és tanulói segédleteket.

- a részletes tervet, mely az éves anyag egy-egy hónapra történő lebontását tartalmazza, ezt szükség szerint lehet hosszabb, de rövidebb időre is tervezni.

Szervezési vonatkozások

Az egyéni tervek fejlesztési irányvonalát és annak megvalósulását team-munka követi nyomon.

A team munkakapcsolata:

- A bekerülést, illetve a tanév eleji felméréseket követően az adott gyermekkel foglalkozó pedagógusok team-megbeszélést tartanak a felmérések eredményeiről.
- A felmérések értékelése után megbeszélik és összehangolják a fejlesztés irányát.
- A mozgásnevelő és ergoterapeuta segítséget és útmutatást ad a speciális testhelyzetek, önkiszolgálás kialakítására, speciális asztal, szék használatára, illetve a kompenzáció technikák, eszközök alkalmazására.
- Meghatározzák az óratervi, a szabadidős, a kollégiumi vagy otthoni foglalkoztatás feladatait, s összehangolják azokat.
- A team havonta tart megbeszélést.
- Kiugró negatív tapasztalatok, eredmények mutatkozásánál rendkívüli team megbeszélést kell tartani, szükség esetén a fejlesztési tervet korrigálni.
- Az egyéni fejlesztés minden a kommunikációs, logopédiai és mozgásfejlesztő órák támogatásával, tanórai differenciált foglalkoztatással történik.

Értékelés

A gyermekek félévkor és tanév végén írásbeli értékelést kapnak. Félévkor rövid, néhány szavas értékelést alkalmazunk, a korábban már ismertetett formában. Tanév végén az iskolalátogatási bizonyítványba részletes szöveges értékelés kerül.

Az egyénre tervezett fejlesztési stratégiák és az ehhez szükséges egyedi eszközök megválasztása, tervezése, tanításának sikere minden esetben team munkát igényel, mely a fejlesztést végző pedagógus, mozgásnevelő, kommunikációt oktató pedagógus, gyermekfelügyelő és a szülők összehangolt, egymást segítő munkáját feltételezi.

Egyéni terápiák

A egyes foglalkozásokon belül, vagy a délutáni foglalkozások ideje alatt is sor kerülhet a súlyosan-halmozottan fogyatékos tanulók eredményesebb fejlesztését elősegítő egyéni terápiák alkalmazására. Ez intézményenként változó lehet, de néhányat példaképpen röviden ismertetünk.

A speciális módszereket, eljárásokat a gyermekek egyéni adottságainak, képességeinek, lehetőségeinek, a társadalom és a szülői ház elvárásainak figyelembevételével, velük együttműködve, intézményi keretek között vagy a módszertani központtal, vagy az utazótanári szolgálatot biztosító más intézménnyel történt megállapodás alapján kell végezni.

Segített kommunikáció

A kapcsolatteremtés képességének, a gondolatok, érzelmek megosztásának, közös értelmezésének kialakítása, megerősítése, kibővítése; elsődlegesen a beszédfejlesztés, az alternatív, augmentatív

kommunikáció és a komplex művészeti nevelés módszereivel, eszközeivel, technikáival. A súlyos beszédfogyatékos, beszédképtelen gyermekek fejlesztésének része, sőt központi feladata.

„Az alternatív és augmentatív kommunikáció a modern gyógypedagógia és rehabilitáció elengedhetetlen részeként, a sérült emberi kommunikáció okozta súlyos érzelmi, intellektuális és szociális hátrányok kiküszöbölését, de legalább csökkentését szolgálja.” (Kálmán Zs.: AAK füzetek).

A kommunikációoktatás célja, hogy a beszédképtelen gyermekek megtanulják, hogyan tudják szükségleteiknek megfelelően, aktívan kifejezni magukat. A gyermekek a minden nap kommunikációjukhoz úgynevezett kommunikációs táblákat, vagy kommunikátorokat használnak. Külön speciális foglalkozást igényel. Alternatív, augmentatív kommunikációs technikákat csak azok a pedagógusok taníthatnak, akik ezt a speciális tanfolyamot a Bliss Alapítványnál elvégezték, vagy a főiskolai képzés keretében elsajátították.

Ergoterápia

A gyermekek aktív közreműködésével megvalósuló komplex terápia, amely az egymásra épülő, egymást kiegészítő technikák, eljárások, eszközök segítségével jön létre, s ezzel elősegíti a mozgáskorlátozott gyermekek hétköznapi önállóságának kialakítását.

Az ergoterápia során korrigáló, fejlesztő, kompenzáció foglalkozások keretében a sérülésből vagy annak következményeiből eredő sérült funkciókat javítása, a fejletlen vagy gyenge képességeket fejlesztése, a kiesett funkciók helyettesítésének tanítása történik. Az ergoterápiás foglalkozások célja, hogy a gyermekek a minden nap élet lehető legtöbb tevékenységében a legnagyobb önállóságot érjék el. Ez elérhető különböző mozdulatok betanításával, gyakorlatásával, automatizálásával, vagy pedig különböző segítő eszközök megtervezésével, kivitelezésével vagy adaptációjával, és azok használatának megtanításával. A foglalkozások alaphangulatát úgy kell kialakítani, hogy a testi és pszichés biztonság megélése domináljon. Fontos, hogy reflex-gátló, egyedileg kialakított helyzetben végezzék a feladatokat.

Beszédterápia

A beszédterápia a központi idegrendszer sérüléséhez társuló beszédzavarok korrekciójára irányul. A beszédterápia a mozgásterápia eredményeit felhasználva, arra épülve korrigálja a sérült beszédet, ezzel elősegíti a gyermek beilleszkedését szűkebb és tágabb környezetébe.

A mozgásterápiából átvett elemek: kóros reflexek gátlása, megfelelő testhelyzet megtalálása, helyes mozgások facilitálása, lazítás (spasztikus gyermekeknél), egyensúlyfejlesztés (athetotikus és ataxiás gyermekeknél), vállöv ellazítása, fejkontroll kialakítása. A terápia során felhasználjuk az evés- és ivásterápiában elért eredményeket.

A beszédterápia további lépései többnyire megegyeznek a hagyományos logopédiában alkalmazottakkal: légzés, hangképzés, ajak- és nyelvgyakorlatok, beszédritmus, kiejtés, stb. A beszédfejlesztés során arra törekszünk, hogy a gyermekek az egyéni adottságokhoz igazodva, alakilag megközelítően tiszta beszédet tudjanak produkálni. Aktívan vegyenek részt a foglalkozásokban, mutassanak kezdeményező beszédmagatartást. Beszédterápiát csak logopédus végezhet.

Evés- és ivásterápia

Az evés és ivás olyan tevékenység, melynek kivitelezésében ugyanazok a szervek vesznek részt, melyek a beszédet is létrehozzák. A beszédszervek helyes koordinációját ezért elősegíthetjük a terapiás jellegű étkeztetéssel.

Az (etetés-) evésterápia szorosan kapcsolódik a beszéd és mozgásneveléshez,

Az evésterápia az egészséges fejlődésmenet lépésein vezeti végig a gyermeket, megtanítja a szabályos harapást, rágást, nyelést, és a száj, izmainak tréningjén keresztül elősegíti a beszédfejlődést is. Az evés-, ivásterápiának egyéb előnyei is vannak. A megismerési folyamatoknak része többek között az ízek, szagok, hőmérséklet, tapintási érzékelés fejlesztése is, ami az étkezések során, a napirendbe ágyazva sokkal inkább fejlesztő hatású, mint mesterségesen megteremtett szituációkban. Az étkezés, az ízlelés az életminőség szempontjából sem közömbös, a józú táplálék örömförás, ha az étkezés nehézségei azt nem rontják el.

Az evésterápia nem külön foglalkozásokon történik, hanem az étkezéskor, etetéskor kell alkalmazni.

Végezhetik az asszisztensek is, akiket erre meg kell tanítani.

Szenzoros integrációs terápia

Jean Ayres ergoterapeuta, gyermekpszichológus által kidolgozott, a szenzoros integráció elvén alapuló komplex módszer a tanulási zavarok feltárására és terápiájára. Speciális eszközrendszerével (hinták, hálók, labdák stb.) a hibás mintázatú neuropszichológiai funkciók normalizálását segíti. A motoros válaszok saját testélményen kereszttüli aktivizálásával nyújt kompenzációs és egyben fejlesztő hatásokat. A terápia tervezett és kontrollált szenzoros ingerekkel nyújt abból a célból, hogy kiváltsa az ingerekkel kapcsolatos adaptív válaszokat és ily módon emelje az agyi mechanizmusok szervezettségi szintjét. Mozgássérült gyermeknél a pontosan megtervezett ingerek segítik a sérült funkciók integrálódását. A vesztibuláris ingerekkel fejleszthető az egyensúlyérzék, a fej- és törzskontroll, a kitámasztási reakciók és a talptámasz.

A terápia eszközei: különböző hinták, térhálók, térhágcsók, rácshinták, billenő lapok, rugós lapok, gördeszkák, csúszdák, hengerek, fiziolabdák. (A gólyaláb mozgáskorlátozott gyermeknél általában nem használható.)

Dokumentáció, adminisztráció

A gyermeknek tanév végén **Iskolalátogatási bizonyítvány** adunk. Ez teljes körű szöveges értékelést tartalmaz. (magatartás, szorgalom, foglalkozások). (Lásd 1. számú melléklet.) A hátoldalára a Törzslappal és az Osztálynaplóval megegyező részletes szöveges értékelés kerül. A törzslapok megegyeznek az általános iskolaival.

A **tanmeneteket /heti ütemterv/** írásban kell rögzíteni, de az intézmény vezetőjének láttamoznia kell, és az intézmény bályegzőjével kell ellátni.

Heti foglalkozási terv /órarend/

A heti foglalkozási terv úgy kezelendő, mint egy órarend. Ha a fejlesztő iskolai csoportnak (részlegnek, tagozatnak) igazodnia kell az intézmény csengetési rendjéhez, akkor a foglalkozások megosztása válhat szükségessé. Ez esetben a foglalkozások összesített időtartama adja ki a heti óraszámot.

Az **egyéni fejlesztési tervek** számára sem készült nyomtatvány, ezért bármely tanmenet nyomtatvány vagy hivatalos bályegzővel és aláírással ellátott kis füzet használható erre a célra.

A **felméréseket** a gyermekek egyéni dossziéjában kell összegyűjteni. Ide kerülnek a felmérő lapja, illetve a team megbeszélések jegyzőkönyve is.

XXI. DIÁKOTTHON NEVELÉSI PROGRAMJA

1. BEVEZETÉS

A pedagógiai program összeállításánál alapul vett dokumentumok, szempontok:

- 1993.évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 2011.évi CXC.törvény a nemzeti köznevelésről
- 36/2009. (XII.23.) OKM rendelet a Kollégiumi nevelés országos alaprogramjának kiadásáról szóló 46/2001. (XII.22) OM rendelet módosításáról
- Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelве kiadásáról szóló 2/2005. (III.1.) OM rendelet
- a kollégium hagyományai
- szülői és tanulói elvárások
- tanulónépesség összetétele, adottságai
- iskolánk Pedagógiai Programja

2. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE

A kollégium a közoktatási rendszer szakmailag önálló intézménye.

A kollégium a környezet, a helyi társadalom, a beiskolázási környezet sajátosságát, Igényeit, továbbá a társadalmi elvárásokat figyelembe véve végzi munkáját.

A kollégium szorosan együttműködik bázisintézményével. A kollégium elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a közösséget együttélés, a döntés, a felelősség, a konfliktuskezelés gyakorlását, ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

Kiemelt társadalompolitikai szerepe, hogy a tanulók számára lakóhelyüktől és szociális helyzetüktől függetlenül biztosítja az állapotuknak megfelelő minőségi tanuláshoz való hozzáférést, így meghatározó szerepe van az esélyteremtés elősegítésében.

3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLKÖNYVÉSEI

Alapfeladata az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket biztosítani azon tanulók számára, akiknek lakhelyükön nincs lehetőség képességeiknek megfelelő ellátásra vagy gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanulásra, illetve a tanulót veszélyeztető, tanulását akadályozó otthoni körülmény van.

A hatékony és eredményes kollégiumi nevelés elengedhetetlen feltétele, az egységes célokat, értékeket, követelményeket valló és érvényesítő nevelői közösség, melyben a pedagógusok és pedagógiai munkát segítők hiteles, tartalmas és intenzív együttműködése során segítik a tanulók személyiségfejlődését. A kollégium gyermekközpontú környezet kialakítására törekszik.

Célunk a tanulási kudarcok okainak feltárása, azok kezelése, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítása.

A kollégium feladata, a családi életre nevelés, a társadalmi beilleszkedés segítése. Megfelelő pedagógiai környezet biztosításával elősegíteni a társadalmi szerepek tanulását, a tanulók érzelmi, mentális állapotának szükséges korrekcióját, fejlesztését, segíteni a szocializációt.

Motiváló, aktivizálni képes, tevékenységgözpontú, segítő pedagógiai módszerek alkalmazása.

Alapvető erkölcsi normák betartása, betarttatása.

Egyéni, életkorai és a fogyatékosságból adódó sajátosságok figyelembe vétele.

A szülőkkel, az iskolával, az intézmény környezetében lévő társadalmi és civil szervezetekkel való együttműködés.

A nevelési folyamatban résztvevők – szülő, tanuló, tanulói csoportok és közösségek, a kollégiumi és iskolai tantestület- számára elfogadott norma és követelményrendszer alkalmazása.

Feladatunk a diákok megismerése, az elfogadó, bizalmi viszony kialakítása, mely a kollégium jogviszony létrejöttétől tervezetten történik, folyamatosan nagy szerepet kap a kollégisták családi körülményeinek, személyiségeknek, egyéni sajátosságainak a megismerése. A nemzeti, etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése, a másság elfogadásának kialakítása, integrált nevelés megvalósítása.

4. A KOLLÉGIUM MŰKÖDÉSE

Tatai kollégiumunk 2002 szeptemberé óta működik önálló szervezeti egysékként. Az intézményen belül önálló szakmai feladatot lát el. 2009. július 1-én összevonásra került a kömlődi Hegyháti Alajos Általános Iskola, Speciális Készségfejlesztő Szakiskola Diákotthona és Gyermekotthonának kollégiumával.

a) Személyi feltételek Tatán

Nevelőtanár	5 fő
Pedagógiai munkát segítők váltott szakban dolgozó	6 fő
Pedagógiai munkát segítők állandó délutános dolgozó	2 fő
Pedagógiai munkát segítők éjszakás dolgozó	2 fő
Résmunkaidős dolgozó	1 fő
Ápolónő	1 fő

A kollégiumban a köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező szakemberek végzik a munkát. A csoportokban a szakmai munka a nevelőtanárok irányításával folyik, jellemzője a gyermekközpontúság és innováció.

Kollégiumi csoportok összetétele	
I. kislányok	1-5. osztályig
II. kisfiúk	1-5. osztályig
III. autista csoport	6-21 éves korig
IV. nagylányok	5-12. osztályig
V. nagyfiúk	5-12. osztályig

Személyi feltételek Kömlődön

Nevelőtanár	4 fő
Pedagógiai munkát segítők állandó délutános dolgozó	7 fő
Pedagógiai munkát segítők éjszakás dolgozó	2 fő
Dajka	6 fő
Ápolónő	2 fő

Személyi elvárások

A diákokban a nevelési feladatokat a közoktatásról szóló törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzetséggel rendelkező csoportvezető nevelőtanár végzi, aki:

- korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik
- képes a nevelési folyamat megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások alkalmazásában
- egyéniségeivel, megjelenésével, felkészültségével, műveltesegével, életmódjával követendő példaként szolgál a kollégisták előtt
- megfelelő empatiával rendelkezik, nevelői elvárásaiban, pedagógiai kommunikációjában, a tanulók iránti tiszteletét, szeretetét, bizalmat helyezi előtérbe
- folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben résztvevő személyekkel
- szakmai tevékenysége során együttműködik a kollégiumi és iskolai nevelőtestület vezetőivel és tagjaival

A diákokban nem pedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottak (gyermekfelügyelő, éjszakás gyermekfelügyelő, ápolónő) munkáját gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása jellemzi. Munkájukat a nevelőtanár pedagógiai irányításával végzi. Jelenlétéük, megnyilvánulásuk, tevékenységük és annak színvonala fontos, figyelmen kívül nem hagyható nevelési tényező.

b) Tárgyi feltételek Tatán

Kollégium befogadóképessége /fő	64
Csoportok száma	5
Csoportszobák száma	11
Nappalik száma	4
Vizesblokk	5
Nevelői szobák száma	4
Betegszoba (melyet közösen használnak az intézményegységek)	1
Ebédlő (melyet közösen használnak az intézményegységek)	1

A csoportok „apartman szerűen”, összkomfortosan vannak kialakítva.

A nappali helységben zajlanak a csoportos foglalkozások.

A csoportszobákban a délután folyamán lehetőség van differenciált foglalkozások tartására.

Csoportonként egy TV készülék, mikrohullámú sütő, hűtő, videó, CD –s magnó, számítógép található. Internet hozzáférése kiépítés alatt van.

A csoportok a korosztálynak megfelelő játékokkal, fejlesztő eszközökkel vannak ellátva.

A 5-6 ágyas esztétikusan berendezett szobákban minden tanulónak biztosítva van a nyugodt pihenés.

A kollégiumban napi ötszöri étkezés biztosított. A főétkezések az ebédlőben zajlanak.

A kollégium által igénybe vehető intézmény szintű közös helyiségek:

- tornaterem
- tornaszoba
- konditerem
- tankonyha
- könyvtár

Tárgyi feltételek Kömlődön

Kollégium befogadóképessége /fő	80
Csoportok száma	4
Hálószobák száma	12
Foglalkoztató szoba	2
Vizesblokk	3
Ügyeletes szobák száma	2
Betegszoba (melyet közösen használnak az intézményegységek)	1
Ebédlő (melyet közösen használnak az intézményegységek)	1

12 hálószoba és 2 foglalkoztató helyiség biztosítja tanulóinknak a diákokthoni elhelyezést, a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel. A tanév során arra törekszünk, hogy az egyre családiasabb környezetet még otthonosabbá tegyük, a gyerekeket is bevonva a munkába. A diákokthonban 51 tanuló van elhelyezve a hálótermekben, ebből 4 a lányok, 8 a fiúk otthonát képezi. Átlagban hálóként 4-5 gyermek.

A szakkörök, sportkörök lebonyolításához rendelkezésre állnak a megfelelően felszerelt helyiségek.

5. A KOLLÉGIUM ÉLETRENDJE

A kollégiumba kerülés feltételei:

- a mindenkorai törvényi előírásnak megfelelően, az iskolával tanulói jogviszonyt létesítők köréből, érvényes szakértői vélemény alapján, mely kimondja, hogy a gyermek sajátos nevelési igényű. Szülő kérésére, gyámhatóság, jegyző, Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat intézkedése alapján
- a kollégiumi tagság egy tanévre szól

A kollégiumi tagság megszűnése:

- a tanulói jogviszony megszűnésével
- a tanév végén
- a fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével
- ha a szülő írásban kéri, és törvényi akadálya ennek a kérelemnek nincs.

A kollégium nyitva tartási rendje

A tanév során a kollégiumba érkezés vasárnap 15-20 óráig
hétfő reggel 8 óráig
Kömlődi tagintézményünkben kéthetente hosszú hétvégi ügyeletet tartunk.

hazautazás: péntek 15 óráig szülői kísérettel - ettől eltérni csak írásos kérelem alapján lehet 16 óráig ügyeletet biztosítunk

kimenő: Délutáni kimenőt csak a szülő írásos engedélyével biztosítunk a felsős évfolyamok számára.

kapcsolattartás: Telefonos kapcsolattartás minden esetben egyéni egyeztetés alapján

6. DIÁKOTTHONI TEVÉKENYSÉG SZERKEZETE

a) A tanulók napirendje

A napirend elkészítésénél figyelembe vesszük az iskola által megfogalmazott elvárásokat, az életkorai szükségleteket, sajátos nevelési igényből fakadó specifikumokat, a tanulók igényeit, szükségleteit, szem előtt tartva, hogy a gyermekek túlterhelését elkerüljük.

Változatos és igényes művelődési és szabadidős tevékenységeket biztosítunk, egyéni bánásmód alkalmazásával, az életkorai és személyiségre jellemző sajátosságok, szükségletek figyelembe vételével.

A csoportvezető nevelőtanár minden év elején elkészíti éves munkatervét, melyben mindezeket figyelembe veszi. A strukturált és strukturálatlan szabadidő arányának tervezésénél a hagyományok megtartásával, közös csoportszintű elfoglaltságok mellett lehetőséget biztosítunk a tanulóknak, hogy saját érdeklődésének megfelelő tölthesse szabadidejének egy részét.

b) A pedagógiai tevékenység szerkezete, a foglalkozások rendszere:

- a kollégium munkarendje illeszkedik iskolánk munkarendjéhez
- a kollégium biztosítja a tanulók testi lelki fejlődésének feltételeit: a rendszeres étkezést, tisztálkodást, az előírásoknak megfelelő orvosi ellátást
- figyelembe veszi a sajátos tanulói, szülői és iskolai igényeket, az intézményi hagyományokat és szokásokat
- A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy – a jogi keretek betartásával – a tanulók egyéni és életkorai sajátosságaihoz igazodjon.
- Biztosítja a kötelező foglalkozások rendszeres, tervezett, csoportos vagy egyéni keretben való szervezését.

c) A tanulás szervezése

A kollégiumi foglalkozások szervezésekor kiemelt szerepet kap:

- szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, normakövetés, önállóság, önellátás, önkifejezés, pozitív önértékelés) fejlesztése
- egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása, alkalmazása
- egészséges életmódra nevelés – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszervezése, megőrzése
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakítása
- a szabadidős program, önkiszolgálás, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek alkalmazása, amelyek a tanulók eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő
- a kollégiumi nevelés segíti a mindenkorú szociális környezetbe történő sikeres beilleszkedést.
- fejleszti a szociális tájékozódás készségét

- a nevelési folyamatban a társadalmilag elfogadott közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek – empátia, tolerancia, kooperáció, konfliktuskezelés – fejlesztése
- az együttélés szabályainak elsajátítása, az egyén, a csoport, a társadalom kölcsönhatásainak tettetése, különös figyelemmel az etnikai, nemzeti kisebbségi és vallási sajátosságokra

d) Tanulási és gondolkodási kultúra fejlesztése

- Az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztése érdekében a kollégium lehetőséget biztosít arra, hogy a tanulók megismérjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket.
- Fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási a tanulási motívumokat – érdeklődés, megismerés, felfedezés vágyát.
- Törekszik a tanulási kudarcok okának feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges pozitív önértékelés kialakítására.
- Segíti a minden nap feladatakra való felkészülést.

e) Kultúrált életmódra nevelés, szuverén világkép

- Motívál és helyzeteket biztosít az önkifejezés, lehetőségek megtalálásához.
- A tanulók olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátítanak el, olyan szokásokat tanulnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében.
- Fogyatékos tanulók nevelése során kiemelt figyelmet kap a személyi higiénia, a saját állapot pontos megértése a gyógyászati ill. egyéb speciális eszközök használata.
- A kollégium minden részletében otthonos, esztétikus közegként működik, ahol a tanulók jól érzik magukat, és ami egyben fejleszti izlésüket, igényességüket.
- A kollégium környezetettudatos magatartásra neveli a tanulókat, érzékennyé váljanak a környezetük állapota iránt, életvitelükbe beépüljön a környezetkímélő magatartás.
- A nemzeti és etnikai kisebbségi tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés az adott kisebbséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrájának, nyelvének szokásainak ápolása, fejlesztése.

f) Egészséges életmód, környezettudatos magatartás segítése

- Testi és mentális képességek folyamatos megőrzéséhez és fejlesztéséhez szükséges megfelelő életritmus kialakítása, az egészséges és kultúrált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénytől válása, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer megalapozása.
- A kollégium feladata a családi életre, családtagi szerepre, párokkapcsolatok kultúrált kialakítására, a takarékos gazdálkozásra, öngondoskodásra nevelés.

7. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYÁLASZTÁSAT ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK ELVEI

Tanulás módszertan

A diákokon- igazodva a köznevelési törvény rendelkezéseihez – a nevelési folyamat során a tanulási tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi.

Énkép, önismeret, pályaorientáció

A diákokon mint szocializációs színtér, fontos terepe a gyermekek énképének, önismeretének formálásában. A reális önkép megléte segíti az alkalmazkodást, beilleszkedést, saját helyük felismerését környezetükben, illetve a reális jövőkép kialakítását.

Művészet és információs kultúra

A diákokban élő gyermekek többsége hátrányos szociokulturális környezetből érkezik. Csak egyediségüket figyelembe véve határozathatjuk meg a művészeti neveléssel kapcsolatos elveket, fejlesztési követelményeket.

A minden nap tevékenységek során fontos támogatni a harmonikus tárgyak, eszközök, alakulását.

Meg kell ismertetni a tanulókat a szélsőségektől tartózkodó, ízléses testkultúrával, öltözködéssel, igényes belső, külső téralakítással, tágyhasználattal.

Környezettudatosság

A diákokban lakó gyermeket képessé kell tenni a fenntartható környezettel harmonikus életvezetésre, a környezettudatos magatartás elemeinek felismerésére.

Váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt és tekintsék értéknek természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, fenntartható harmonikus működését.

Alakulnaknak ki környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, valamint igény a környezet értékeinek megőrzésére.

Ismerje fel és kerülje a minden nap életben előforduló, környezetet szennyező anyagokat, környezetre káros tevékenységeket.

Utasítsa el a szándékos környezetrombolást.

Testi- és lelki egészség

A diákok feladata az egészséges életmód – életviteli szokások tudatos felépítése gyakorlása, az ezekhez szükséges ismeretek átadása.

Alakítsa ki az egyéni diákokon életritmuskoz igazodó napirendet, biztosítson egészséges és nyugodt körülményeket.

A diákokon terek közös rendezésével, dekorálásával neveljen a lakókörnyezet esztétikus, harmonikus és célszerű kialakítására.

Támogassuk felkészülésüket az önálló életvitelre, önellátásra, családi életre, valamint a családi munkamegosztásra, a háztartási gazdálkodásra.

Fontos szerepet kapnak a párokcsapatokkal, családteremtéssel, gyermekgondozással és neveléssel kapcsolatos ismeretek.

A saját életvezetéshez szükséges technikák elsajátítatása nevelőmunkánk alapvető része.

Nyújtsunk megfelelő ismereteket ahoz, hogy elutasíthassa a káros függőségekhez vezető szokásokat.

Tanítsuk meg, hogyan kerülheti el az egészségét, biztonságát veszélyeztető helyzeteket.

Válsághelyzetben nyújtsunk támaszt, tanítsuk meg a segítségkérésre.

Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A diákokban élő gyermekeknél a kortárs közösség életében való részvétel meghatározó élmény. A kollégista saját értékeiről – a család mellett a diákokon egyéni vagy csoportos foglalkozásokon kap visszajelzést, ebben a közegben szerez tapasztalatokat, alakul személyisége. Számára ez a szocializáció fő terepe.

- a foglalkozásokon sajátítsa el a társadalmi érintkezés alapvető szabályait
- ismerje meg és tartsa be az alapvető illemszabályokat, a társas kapcsolatok elfogadott formáit
- legyen képes az adott helyzetnek megfelelő magatartási format alkalmazni a társas élet különböző színterein
- ismerje meg a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat és ennek tudatában alakítsa tevékenységét
- ismerkedjen az alapvető emberi szabadságjogokkal, kötelezettségekkel és az öket megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel

Hon- és népísmertetés:

- a foglalkozások és tevékenységek célja megismertetni lakókörnyezetünk kulturális örökségeit, hagyományait
- országunk, nemzetünk megismerésével jusson el a hazaszereteig
- az anyanyelv igényes használatára nevelés nyújtson segítséget a szociális hátrányok leküzdéséhez
- életkorának megfelelő szinten ismerje meg az ország és a magyarság szimbólumait, hagyományait
- elemi szinten kapjon ismereteket az európaiakról, az európai kulturális hagyományok és örökség témaköréből

8. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓKNAK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÓ, TEHETSÉGGONDOZÓ, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉST SEGÍTŐ FOGLALKOZÁSOK TERVE

CSOPORTFOGLALKOZÁSOK ÉVES ÓRASZÁMA

Témakörök	1-8. évfolyam	9. Évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
Tanulás	3	4	3	3	1
Énkép, önismeret, pályaorientáció	3	3	3	4	3
Európai azonosságtudat, Egyetemes kultúra	3	3	3	2	4
Környezettudatosság	2	2	2	2	2
Testi és lelki egészség	4	4	4	4	4
Felkészülés a felnőtt lét szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés.	3	3	3	3	3
Hon- és népísmertetés	4	3	4	4	3
Összesen:	22	22	22	22	20

A FOGLALKOZÁSOK IDŐKERETEI ÁTCOSPOTOSÍTHATÓK!

Témakörök

- Tanulás
- Énkép, önismeret, pályaorientáció
- Európai azonosságtudat, Egyetemes kultúra
- Környezettudatosság
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire. Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés. Gazdasági nevelés
- Hon- és népísmertetés

TANULÁS

A kollégiumi foglalkozásokon alapfeladat, hogy a kollégiumi élet egész időszakában figyelemmel kísérje azt, hogy hogyan tanulnak a kollégisták.

a) Tanulási módszerek a kollégiumban:

- egyéni tanulás

- tanulás közösségen
- segítő tanulás
- ellenőrzött tanulás
- differenciált tanulás

b) Tanulási szokások alakítása, korrekciója:

- gondolkodás, emlékezetfejleszték, koncentráció, bevésésé, ismétlés, gyakorlás
- tanulási sorrend
- olvasásfejlesztés
- szövegértés fejlesztés
- beszédművelés
- ellenőrzés

c) Tanulási technikák:

- szövegolvasás
- lényegkiemelés
- illusztráció
- jegyzetkészítés

d) Könyvtárhaználat, dokumentumismeret:

- könyvtárhaználati ismeretek,
- segédesszközök és dokumentumok használata (könyvek, folyóiratok, video, CD-ROM, Internet stb.).

ÉNKÉP, ÖNISMERET, PÁLYAORIENTÁCIÓ

Az önismereti foglalkozások célja, a kollégista személyiségeinek, jellemének, aktuális pszichés állapotának megismerése és fejlesztése egyénileg és csoportban.

A kollégiumi együttélés feltétele a közösen meghatározott szabályok betartása, a bizalmi léhkör kialakítása a csoportban, közösségen.

a) Ki vagyok én:

- önismereti készségek és képességek kialakítása, fejlesztése
- az ember külső és belső tulajdonságai
- érzelmeink és indulataink (félelem, harag, agresszió, részvét, örööm, szeretet)
- belső mozgatóerőink (önmegvalósítási technikák)
- történetek értelmezése, beszélhetések másokról és önmagunkról
- megjelenés, magatartás, viselkedés
- nemiségek, szerelem, házasság, társismeret, barátság

b) Egyén és társadalom:

- egyén, család, közösség
- konfliktuskezelés és lehetőségei
- motiváció és az értékrend

c) Pályaorientáció:

- a képességek meghatározása, felismerése (nyelvi kifejező készség, számolási képesség, kezügyesség, fizikai teherbírás, kapcsolatteremtési képesség).

- szituációs feladatok, játékok
- érdeklődés szerepe a pályaválasztásban
- tájékozódás a pályaválasztás, pályaismeret dokumentumaiban, eligazodás a pályaválasztási alapfogalmakban
- álláskeresést segítő technikák - szituációs játékok
- élethosszig tartó tanulásra nevelés

9. EURÓPAI AZONOSÁGTUDAT, EGYETEMES KULTÚRA

A minden nap tevékenységek során támogassuk az esztétikus és harmónikus anyagok választását. Segítsük az egyéni ízlés alakulását. Mutassunk példát a szélsőségektől tartózkodó divatos testkultúrára, öltözködésre, ízléses külső-belső tér alakítására.

a) *Európaiság:*

- európai kulturális hagyományok
- Európai Unió

b) *Mindennapok művészete:*

- fogalom meghatározás: divat, ízlés, szépség, művészet
- környezetünk használati tárgyai, műalkotásai
- zenehallgatás, múzeumlátogatás, színházlátogatás
- előítélet, tetszés, divatok, hóbortok

c) *Alkotás öröme:*

- diákotthon dekorálása
- ritmizálás, éneklés, zenélés
- közös produkciók
- egyszerű dramatikus eszközök használata
- közös dramatikus produkciók
- ünnepek lebonyolítása
- kollégiumi hagyományok

d) *Műveltség értéke:*

- műveltségi játékok, vetélkedők
- előadások szervezése

e) *Gondolatok közlése:*

- napi szintű tájékozódás és beszélgetés a világban történtekről
- megbeszélés, véleménycsere
- könyvtárasználat

f) *Informatikai ismeretek gyakorlati alkalmazása:*

- számítástechnikai ismeretek gyakorlása, felhasználása

10. KÖRNYEZETTUDATOSSÁG

A kollégiumban folyó környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható, környezettudatos, környezettel harmonikus életvezetésre. Ösztönözzük a tanulókat a környezet védelmére arra, hogy tartózkodjanak környezetük káro terhelésétől, utasítsák el mindenzt ami környezetük állapotát rontja.

a) *Környezet állapota:*

- a diákotthon külső és belső környezete

- az élő környezet alakítása, védelme (növényápolás, kertgondozás, madárvédelem)
- a kollégium működése és a környezetvédelem (környezetterhelő tevékenységek, energia fogyasztás, anyagok pazarló felhasználása)
- hulladék kezelése – szelektív hulladékgyűjtés
- vásárlási fogyasztási szokásaink.
- igények és szükségletek
- környezetbarát termék

b) Közös felelősségeink:

- közvetlen környezetünk állapota
- hol vannak a településen problémás, veszélyes szennyezett helyek, hol vannak értékes, védelemre, megőrzésre érdemes helyek, épületek
- kapcsolatok környezetvédkkel

11. TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG

A kollégiumi csoportfoglalkozások célja, hogy felkészítse a kollégistákat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, gyakorlására, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére.

a) Társas kapcsolataink:

- az érthető közlés megtanulása
- mások elfogadása, a másság elfogadása
- tematikus beszélgetések, közösségépítő drámajáték
- segítség kérése, segítség nyújtása

b) Élet a kollégiumban:

- önálló feladatak elvégzése, önértékelés, értékelés
- kiben bízhat, kihez fordulhat a problémáival, kitől kérhet tanácsot, segítséget, veszélyes helyzetek felismerése, megoldása
- jogok, kötelességek, kötelezettségek, felelőségek
- diákoknigménzat munkája
- Tübségi és a kisebbségi léthelyzetek a minden nap életben
- kapcsolatok a sérült, fogyatékos embertársakkal

c) Testi- leksi egészségeink:

- balesetek, vészbeli helyzetek elkerülése
- a biztonságot veszélyeztető helyek és helyzetek megbeszélése
- személyi higiénia
- helyes testápolás elsajátítása
- egészséges napirend összeállítása
- testi- és leksi változások a serdülőkorban
- a serdülő lányok és fiúk testi-, leksi-, érzelmi különbségei és hasonlóságai
- beszélgetés a kamaszkorban átalakuló kapcsolatokról, szeretetről, szerelemről, az egészséget károsító szokásokról

- a vitruális világ hatása a viselkedésre, életmódunkra
- függőséghez vezető lépések, szokások megelőzése
- szűrővizsgálatok
- kondicionáló tornák, tánc, jóga

12. FELKÉSZÜLÉS A FELNÖTT LÉT SZEREPEIRE, AKTÍV ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, DEMOKRÁCIÁRA NEVELÉS, GAZDASÁGI NEVELÉS

A témakör célja annak elősegítése, hogy az egyén megtalálja helyét, szerepét, feladatait a családi, az iskolai, a kollégiumi közösségen. Elsajátítsa a társadalmi érintkezés alapvető szabályait.

a) Én és a család:

- a család és története- családi történetek
- szerepek és szabályok a családban
- saját tapasztalakot feldolgozása, beszélgetések, szituációs játékok segítségével

b) A kollégium és az iskola:

- jogok és kötelességek
- a kollégium és az iskola írott és iratlan törvényei és szabályai
- alapvető illemszabályok
- gyakorlás szituációs játékok, csoportépítő tréning segítségével

c) A társadalom:

- a másik ember megismerése
- alá- és fölérendeltségi kapcsolatok
- irodalmi példák és saját élmények feldolgozása különböző kifejezési formák segítségével

d) A háztartás:

- szerepek, feladatok a családban, házimunkák célszerű tervezése
- időterv készítése
- háztartási eszközök használatának elsajátítása
- egyszerű konyhatechnikák (teafőzés, melegítés, higed ételek elkészítése)
- vásárlás a meglévő szolgáltatások megismerése
- a szükséglet és a kínálat megbeszélése
- a reklámok üzenete
- kiadások tervezése, közüzemi számlák, lakhatási támogatás, élelmiszer vásárlása

13. HON- ÉS NÉPISMERET

Ismerje lakóhelye, Magyarország népi hagyományait és az Uniós országok népeinek kultúráját. A kollégiumi környezet értékei épüljenek be személyiségébe.

a) Helyismeret, helytörténet:

- a kollégium közvetlen környezete
- tájékozódási gyakorlatok
- a település, a környező tájegység megnevezései, a legfontossabb nevezetességek bemutatása, élő szóban, rajzban, fotón

b) Múltismeret, hagyományok:

- néhány helyszín megismérése és bemutatása szóbeli, képes, írásos anyag segítségével vagy kirándulás keretében a helyszínen (Tatai Vár, Esztergom Király Palota, Egri Vár stb.)
- múzeumlátogatás kultúrája, a múzeumi anyag feldolgozásának különböző módjai
- a magyarság és /vagy a magyarországi nemzetiségek egyes hagyományainak megismerése
- választott népi hagyomány megelevenítése (népdalok, gyermekjátékok).
- a határon kívül élő magyarság

c) Jelenismeret:

- tájékozódás a térképen
- a diákönkormányzat munkájának megismerése

d) Szimbólumok:

- nemzeti ünnepeink, nemzetiségeink ünnepEI
- aktív részvétel ünnepeinken
- címerünk, zászlónk eredete
- a Himnusz és a Szózat ismerete

e) Nemzetiségi kollégiumok kapcsolata anyanyelvi területekkel:

- tanulmányi kirándulás

14. A DIÁKOTTHONI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉGÉGNEK ELVEI

A közösségi élet szervezésének elvei

A diákokban élő gyermekek a hét minden napját kortárs közösségen töltik

Kisiskolás korban a diákoknak családhelyettesítő szerepet is be kell töltenie. A közösségnek pótolnia kell a család hiányát és ellensúlyozni a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyermekeket ért negatív, olykor traumatikus hatásokat.

Serdűlőkorban különösen nagy szerepet kap a közösség, a kortárs kapcsolatok személyiségformáló hatása. Mindez legteljesebben a diákokban töltött szabadidőben bontakozik ki.

A közösségi élet megszervezésének fő területei

Strukturált szabadidő

Szervezett, irányított tevékenység. Megismerteti a gyermekeket a szabadidő eltöltésének legkülönfélébb formáival. Felkelti érdeklődését, kibontakoztatja képességeit.

Strukturálatlan szabadidő

Minden gyermek tetszése, ismeretei, aktuális hangulati állapota szerint tölti ezt az időt.

Az arányok meghatározásánál fontos szempont, hogy a szabadidőt értelmes, fejlesztő tevékenységek tölték ki, de ne legyen túlszabályozott, adjon módot a kötetlen tevékenységre, elvonulásra, pihenésre, önálló döntésre.

Ezen elvek mentén kell meghatározni a szabadidő strukturális bontását és szervezni a szabadidős tevékenységeket.

A közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei:

- beilleszkedés segítése
- csoporton belüli kapcsolatok fejlesztése
- „MI” tudat, csoporttudat kialakítása

- közös élmények, közös tevékenységek
- csoporton belüli munkamegosztás

Művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

Mindkét terület a közösségi élet fejlesztésének fő színtere, egyben a hátrány kompenzáció fontos eszköze, mert:

- sikerélményt nyújt, kompenzálja a tanulási kudarcokat,
- segíti a személyiség harmonikus alakulását, sokoldalú fejlődését,
- prevenciós hatása kiemelkedő, amennyiben segíti a helyes értékrend kialakulását,
- megtanít az alkalmazkodásra, a csoportérdek elfogadására,
- növeli a gyermekek feszültségtűró képességét,
- növeli az önbizalmat, segít a pozitív önértékelés kialakításában,
- egészséges testi-lelki fejlődést biztosít,
- egészséges életmódra nevel, segíti az egészséges életvitel megalapozását.

15. A DIÁKOTTHON HAGYOMÁNYAI

A diákokon szoros egységen működik az intézmény egészével. Beleolvad az iskola hagyományrendszerébe, aktívan részt vállal a közös programok megszervezésében, lebonyolításában. Az intézmény diákönkormányzata összehangoló, szervező, összekötő szerepet tölt be. A közös munka mellett keressük az önálló arculat megteremtésének lehetőségeit.

Diákotthoni kezdeményezések

Hagyományos programjaink a szervezett rendezvényeinken kívül Tatán:

- játékkölcsönzés, játéktár létrehozása
- jóga foglalkozás
- egyesületi sportkörök
- "Akikre büszkék vagyunk" – év végi jutalmazás
- Szuperbajnokság – rendszeres sportolási lehetőség
- Ki-Mit-Tud – művészeti vetélkedő
- film klub
- csoportkirándulások
- havi kézművesfoglakozások – aktualitásnak megfelelően

Hagyományos programjaink a szervezett rendezvényeinken kívül Kömlődön:

- bakancsolás tűrák
- Tök jó buli!
- téli sporttűrák
- adventi esték
- Ki mit tud?
- diszkó
- nyári tábor szervezése

Továbbfejlesztési tervezet

Tatán:

- nyári táborozás,
- színházlátogatás,
- rendszeres kirándulás

Kömlődön:

- nyári táborozás,
- erdei iskola,

A diákoknak anyagi keretei rendkívül korlátozottak. A szülők pénzügyi támogatására nem támashozhatunk. Programjainkhoz pályázatok útján és szponzorok, támogatók megnyerésével próbálunk anyagi fedezetet biztosítani.

Keressük a szabadidő hasznos eltöltésének azon formáit, amelyek nem, vagy csak csekély anyagi ráfordítást igényelnek.

16. AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI

Kapcsolattartás az iskolával

Az iskolával való kapcsolattartást megkönnyíti, hogy egy épületben működünk és a diákoknak lakói egy iskolába járnak.

Különösen az alsó tagozatos tanítókkal napi kapcsolatban vagyunk. Kölcsönös egymás szakmai megsegítése, a felmerülő problémákat közösen beszéljük meg, és közösen keressük a megoldást.

A diákoknak aktívan részt vesznek az iskola szabadidős programjaiban.

Közös szülői értekezleteket tartunk.

Helyettesítés, hospitálás formájában részt egymás szakmai munkájában. Az iskola nevelési értekezletein részt vesznek a felsőfokú végzettséggel rendelkezők.

Évente kétszer közös nevelőtestületi értekezletet tartunk. Részt veszünk az iskola által szervezett továbbképzéseken.

Közös a diákonkormányzat.

Kapcsolattartás a szülővel

A diákoknak elhelyezés alatt a közvetlen szülői felügyeleti jog gyakorlására nincs lehetőség. A tanuló felügyeletét a diákoknak látja el. A szülő gyermeke neveléséhez való joga azonban nem szűnik meg. Jogosult figyelemmel kísérni gyermekeknek diákoknak ellátását.

A kapcsolattartás megkönnyítése érdekében tanév elején, vagy a diákoknak beköltözéskor írásban is a szülő kezébe adjuk a tanév rendjét. A diákoknak csoport életrendjének nyugalma érdekében látogatási időt határoztunk meg. Előzetes megbeszélés, vagy rendkívüli eset kapcsán ettől természetesen el lehet térni.

Szükség esetén a diákoknak is lehetőséget ad a tanulónak arra, hogy kapcsolatba léphessen a családdal.

Amennyiben a család nem érdeklődik a gyermek diákoknak élete felől, időben nem viszi haza hétvégén, a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel konzultálva keressük a megoldást.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezlet: évente két alkalommal, beköltözéskor és a félévi bizonyítványosztáskor
- írásbeli tájékoztató a diákoknak működési rendjéről
- nevelőtanári fogadónap kéthetente pénteken
- családlátogatás
- problémamegoldó esetmegbeszélés a szülő bevonásával
- egyéni fejlesztési terv megbeszélése
- szülő meghívása az intézményi rendezvényekre
- telefon, levél

17.A GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK

A diákokonba sok esetben kerül olyan gyermek, aki nél a szülő vagy nem tudja (szociális, életvezetési, stb. Okokból), vagy nem akarja (deviancia) biztosítani gyermeké iskoláztatásának feltételeit.

Rendszeres oka az is, hogy a szülő nem képes biztosítani a gyermek felügyeletét az iskolán kívüli időszakban. Gyakori, hogy a gyermek már megélt deviáns események után költözik be a diákokonba.

A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok a tanulók sajátos nevelési igényéből fakadóan is napi munkánk részét képezik.

Tevékenységi formák

1) Beilleszkedés segítése:

- a jelentkező gyermek hátterének feltárása
- kapcsolatfelvétel a küldő intézménnyel
- dokumentáció bekérésre
- személyes találkozás, megbeszélés a családdal, gyermekékkel
- diákokon bemutatása, tájékoztatás az intézmény rendjéből
- ismerkedés a befogadó csoporttal
- beköltözés megbeszélése
- írásbeli tájékoztató megküldése, átadása
- beiratkozás, adminsztáció
- a csoport és a dolgozók felkészülése az új gyermek fogadására, beköltözésére
- megkülönböztetett figyelem az első időszakban
- egyéni bánásmód

2. Prevenció, problémamegoldás:

- rendszeres kapcsolattartás a családdal
- esetmegbeszélés az összes érintett fél bevonásával
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
 - az osztályfőnök és nevelőtanárok segítségével felsméri a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermeket
 - kapcsolatot tart az önkormányzatokkal, jegyzővel, gyámhatósággal
 - a gyermek veszélyeztettsége esetén a gyermekjóléti szolgálattal egyeztetve kezdeményezi a védelembe vételt
- szükség esetén a szülővel egyeztetve kezdeményezük a gyermek pszichológiai, pszichiátriai vizsgálatát, felülvizsgálatát

XXII. HELYI TANTERV

A tankönyvválasztás elvei iskolánkban:

Az adaptált szakmai programokat csak nagyon ritkán követik a tanagyaghoz illeszkedő tankönyvek. Ennek hiányában a nem sajátos nevelési igényű tanulóknak készült tankönyv feldolgozása mélysegében, tartalmában, igazodjon tanulóink tudásszintjéhez - Az egyes tantárgyak tankönyvei egymásra épüljenek. A könyvekhez tartozzon feladatlap,- az otthoni munka, a megerősítés, a gyakorlás, a tanuló önálló munkáltatása, a tudás ellenőrzése céljából.

Nevelőtestületünk döntése szerint azokat a tankönyveket rendeljük meg elsődlegesen, amelyek olcsók, a tantárgyak tantervezéhez illeszkednek.

Tanulóink a Köznevelési Törvény értelmében sajátos nevelési igényük miatt ingyenes tankönyvellátásban részesülnek. Ennek igazolása a szülő nyilatkozatával és a szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői határozatával történik. A tankönyvellátás szabályait a tankönyvpiac rendjéről szóló törvény szabályozza.

ÁLTALÁNOS ISKOLAI TANTERV AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK SZÁMÁRA

**Készült az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
4. sz. melléklete alapján (Kerettantervek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók
számára)**

ALAPFOKÚ NEVELÉS-OKTATÁS SZAKASZA, ALSÓ TAGOZAT, 1–4. ÉVFOLYAM

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült tanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A tantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiségi-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul.

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás e szakaszában a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységeknek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáció jellegének. Az alsó tagozat első évfolyamán javasolt tananyag elsajátítására – a Nemzeti alaptanterv által biztosított lehetőséggel elve –**két tanévet tervezünk**.. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységet tesz lehetővé a tanulók számára. **Ha a tanuló jó képességű, vagy a többségi általános iskolából került intézményünkbe, egy tanév alatt is elsajátíthatja az első évfolyam tananyagát.**

Az 1–2. évfolyamon a fő cél a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek.

Olyan fejlettségi szintre kell hozni a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerének, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen. A tanulókat fogékonytává, befogadóvá kell tenni a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkorai sajátosságoknak, a fejlettségek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindenkel felkeltve érdeklődésüköt a tanulás iránt.

A 3–4. évfolyamon a cél az alapvető képességek és alapképzések fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembetételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Kiemelt feladat a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

E szakasz feladata a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozása. Az életkor jellemzőkhöz illeszkedő – a spontán belátáson alapuló – szabálykövetési képesség megerősítése, az

alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozása a minden nap iskolai gyakorlatban. Szociális konvenciók (köszönés, megszólítás stb.) szerepének tudatosítása a közösségi életben.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az otthon, az iskola, a lakóhely alapvető személyi viszonyainak megismerése, biztos tájékozódás kialakítása az alapvető téri és időrelációkban, a nevezetes események megismerése, az ezzel kapcsolatos élmények feldolgozása. Hagyományok, népszokások megismerése, felelevenítése az azokban való aktív részvétel feltételeinek megteremtésével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai keretek között gyakorolható demokratikus részvétel. A házirend értelmezésével a jogok és kötelességek szerepének megértése. Érzékenység kialakítása mások problémái, nehézségei iránt, megoldások keresése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanulók önmaguk megismerésére motiváló tanulási környezet létrehozásával az önmagukra jellemző tulajdonságok, érzelmi és indulati megnyilvánulásokat ismerik meg. Az énkép, önismeret alakítása, fejlesztése, szociális tanulás, az ember jellegzetes külső- és belső jegyeinek megismerése. Az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség, elfogadás alapozása. A gyakran előforduló konfliktusok kezelésének gyakorlása, helyes magatartás bemutatásával. Az együttműködés és közreműködés a csoportban, közösségen, a meghatározott feladatok végzésében. A családi és az iskolai szerepek megismerése, alkalmazkodás és azonosulás a családi és iskolai viszonyrendszerekben.

A családi életre nevelés

Személyes élmények alapján a családi élet jellemzőinek megbeszélése, élmények, történések, családi események feldolgozása. A családon belüli kapcsolatok, egymás segítése, felelősségvállalás a családon belüli feladatokért, az egymásrautaltság tudatosítása.

A testi és lelki egészségre nevelés

A testi fejlettségek, adottságoknak megfelelő egészségtudatos táplálkozás, a mértéktelenség, mohóság elkerülése, az önkörlátozás gyakorlása. Tisztálkodási szokások napi ritmusának kialakítása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Gyakorlati tevékenységekben a részvétel különbözőségeinek megfigyelése, hasonlóságok és különbségek, egymás erősségeinek és gyengeségeinek felismerése, az együttműködésre alapozott segítés és a segítéshatásainak megtapasztalása.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása minden nap feladatakban.

Pályaorientáció

Foglalkozások, foglalkozásokhoz rendelt tevékenységek megismerése, egyeztetése, tapasztalatgyűjtés. Az érdeklődés felkeltése, egyéni érdeklődések erősítése. Olyan feltételek, tevékenységek biztosítása, amelyek során a tanulók kipróbálhatják képességeiket.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Vásárlások, társasjátékok, szituációk segítségével a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának a felismertetése.

Médiatudatosságra nevelés

Életkornak megfelelő gyermekműsorok hallgatása, nézése és a tapasztalatok megbeszélése. A valóság és a virtuális valóság megkülönböztetésének elemi példáival az értelmező, kritikai gondolkodás alapozása.

A tanulás tanítása

A tanulás iránti érdeklődés felkeltése, sok személyes élmény biztosítása a tanulói tevékenység serkentésével. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek lehetőségeinek megismerése, az azokban való részvétel igényének kialakítása, alapozása.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelv-elsajátítás folyamatában elsődleges feladat a szókincsfejlesztés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése. Ennek során a tanuló képek tartalmáról szóbeli leírást ad, elsajátítja az írás, olvasás képességét. Feladat a szöveg információhordozó funkciójának tudatosítása, az értő olvasásra törekvés. Tények, gondolatok, érzések felismerése, átélése olvasott szöveg alapján, dramatizálás.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló érdeklődésének felkeltése és pozitív irányultság kialakítása a más nyelveken megszólaló beszéd és a más nyelveken beszélők iránt.

Matematikai kompetencia

Jellemzője a cselekvő, személyes tapasztalatszerzés. A fejlesztés feladata az elemi rendszerező képesség és kombinatív képesség fejlesztése. Kialakul a tanuló fejlettségének megfelelő szintű, biztos számfogalma. Alapműveleteket végez, manipulál. Ismeri és használja a mértékegységeket. Képes mennyiségi következtetésre, becslésre, mérésre.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló érdeklődéssel fordul a környezet tárgyai, élőlényei, jelenségei felé. A minden nap életben előforduló jelenségek körében tapasztalatszerzésre törekszik. Tanári irányítás mellett, de mindenkorban hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, ezek eredményeit értelmezni is tudja. Alkalmazza a segédeszközöket. Figyel az ember és természet kölcsönhatásának folyamataira. Gyakorlatias ismeretekre tesz szert. Értékeli a természet szépségét, törekszik annak védelmére, a környezet megóvására (növényapolás, madáretetés). Igyekszik elsajátítani és lehetőség szerint betartani az egészséges életmódot szabályait.

Digitális kompetencia

A számítógép megismerése, egyszerű kezelési műveletek végzése, szoftverek futtatása irányítással. A tanuló motivált az IKT-eszközök használata iránt.

Szociális és állampolgári kompetencia

Az iskolai életrend biztonságában a tanulók jól érzik magukat. Ismerik a magatartási szabályokat. Kötődnek a pedagógushoz és a társaikhoz. Szociális képességeik főként az osztályban megélt saját

élmények alapján fejlődnek: felelősségtudat, kitartó, szorgalmaz munka, mások teljesítményének elismerése, jó és rossz elkülönítése, reális önértékelés.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia
A tanuló tud segítséget kérni.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló ismeri az alkotás örömet. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, képzőművészeti elemek alkalmazásával.

Hatókony, önálló tanulás

A középpontban az olyan alapvető készségek fejlesztése áll, mint az írás, olvasás, számolás, az IKT-eszközök használata. A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. A tanuló a tanuláshoz szükséges taneszközök használatában biztos, gyakorlott. Érdeklődik a tanulás iránt, érdeklődése az elérte sikerekből, a fejlesztő értékelés során kapott elismerésből és biztatásból, valamint a korábbi tapasztalatok alapján kialakult kíváncsiságból táplálkozik.

Egységeség és differenciálás

Az egységeség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységeség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységeséget.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a szükséges tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközegyüttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelési szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüköt, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében-oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésben részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző –

módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus irányíthatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhoz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvési, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-racionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együttesen jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni. Így a fejlesztési-nevelési-oktatási-képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; az identitás és önismeret mint szocializációs cél; párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek; valamint a kíváncsiság mint motiváció.

Kötelező tantárgyak és óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1/1. évfolyam	1/2. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	6	7
Matematika	4	4	4	3+1	4
Erkölcstan	1	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2	2
Ének-zene	2	2	1	2	2
Vizuális kultúra	1	1	2	2	2
Informatika	-	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1+1	1	1+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5
Játék, dráma és tánc	2	2	-	-	-
Dráma és tánc	-	-	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	25	27

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1–4. évfolyam

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv ismerete és használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít. A nyelv az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Kulcsszerepe van a kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőképesség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a kritikai érzék kialakításában. Az anyanyelvi készségek birtoklása segíti a társadalom közösségeiben való aktív részvételt. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy legalapvetőbb célja az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása, illetve fejlesztése, valamint az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátíttatása.

A magyar nyelv a tanulás célja és az ismeretszerzés eszköze is. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése. Feladata az eredményes olvasás-, írástanulás feltételeinek megteremtése, az ehhez szükséges készségek kialakítása, megerősítése. Kiemelkedő szerepe van a nyelv rendszerére, a helyesírásra vonatkozó alapvető tudás elsajátításában.

Az alapozásban építeni kell a tanulók tapasztalatszerzésére, a fogalmak tartalmának lassú érlelésére, az értelmes és fejlesztő célú gyakoroltatásra. A pedagógus feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréséhez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához.

Az irodalmi nevelés feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához kisiskolás korban a szövegolvasáshoz kapcsolódó szövegelemző és értelmező együttgondolkodás, egymás véleményének meghallgatása, megismerése, a saját gondolatok kifejtése, valamint az irodalmi szövegekkel kapcsolatos tapasztalatszerzés, az esztétikai, erkölcsi értékek felfedezése, érzelmileg is megalapozott befogadása nyit utat.

Az iskolai oktatás, nevelés a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdését, a jól működő funkciók továbbfejlődését individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával támogatja.

A tantárgy feladatai a vizuális észlelés és differenciálás, auditív észlelés és differenciálás, fonematiskus észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analizáló-szintetizáló képesség, ritmus, mozgás, finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. A kommunikációs képességek fejlesztése különféle élethelyzetek során, az aktív és passzív szókincsgazdagítás, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kultúrált nyelvi magatartás, viselkedés gyakorlása, továbbá a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is.

Kiemelt feladat az önismeret erősítése, lehetőséget teremtve a véleménynyilvánításra, mások véleményének meghallgatására. A szövegtartalom visszaadásának gyakorlása különféle kommunikációs eszközökkel történik, fokozódó önállósággal valósul meg.

Az írás eszközszintű használata, a helyesírási készség fejlesztése, továbbá a rendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok figyelembe vételével valósul meg.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
--	--------------------------	--------------------------

1/1. évfolyam	7	252
1/2. évfolyam	7	252
2. évfolyam	7	252
3. évfolyam	6	216
4. évfolyam	7	252

1–2. évfolyam

Az anyanyelv a viselkedési szabályrendszer átadásának egyik leghatékonyabb eszköze.

A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamata a kisiskolások nevelésében a tanulók együttműködésére épül, kooperatív technikákat alkalmazva. A pedagógus a tanulók fejlettségére figyelve, differenciált tervezéssel és tanulásirányítással fokozatosan növeli a terhelést és a teljesítményelvárásokat. A tanulók előmenetelét fejlesztő értékeléssel segíti elő. Élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatakkal fejleszti a kulcskompetenciák összetevőit, az alapvető képességeket és alapkészségeket. Formálja az attitűdököt, közvetíti az elemi ismereteket, valamint a tanulási és magatartási szokásokat. Mintákat és gyakorlótérpet ad magatartási normák, szabályok elsajátításához, a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédpunkció fejlesztése az elsődleges feladat. A beszédfejlesztést az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételevel végezzük a nyelv funkcióinak megfelelően.

A bevezető szakasz célja átvezetni a gyermeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységeibe. A szakasz feladata olyan fejlettségi szintre hozni a tanuláshoz nélkülvilágosnak tűnő pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszközrendszerével, módszereivel, terápiáival –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására az állapotához mért kellő idő biztosítása mellett felkészült legyen. Fel kell kelteni az érdeklődését a tanulás iránt, oly módon, hogy tág teret adunk az életkorának, a fejlettségének megfelelő játéknak és mozgásnak. A tanulót fogékonnyá, befogadóvá kell tenni a könyezet, a közvetlenül megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt.

Az olvasás és írás tanításának kezdő időszakában kiemelt szerepet kap a cselekvéses tanulás. A tantárgy tanítása során megvalósul az olvasás elsajátításához szükséges hármas asszociáció kialakítása és megerősítése, a vizuális, akusztikus és beszédmotoros észlelés, a téri és síkbeli tájékozódás, a grafomotoros készségek és a vizuális, akusztikus memória fejlesztése.

Az olvasás és írás jelrendszerének elsajátítása a diákok egyéni sajátosságainak figyelembenélével történik. A szavak olvasásának begyakorlása során az olvasott szavak és a köztük lévő grammatikai viszonyok felismertetésére is figyelmet kell fordítani.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 252; Heti óraszám: 7

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret 252
Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása –folyamatos	46
Olvasás előkészítése	90
Írás előkészítése	78
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	19
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	19

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása folyamatos	Órakeret 46 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megfelelő hangképzés, beszédléggzés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.</p> <p>Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanggalás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.</p> <p>A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése.</p> <p>A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).</p> <p>A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.</p> <p>Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítéloképesség kialakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1 Beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Légzőgyakorlatok Beszédléggzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal</p> <p>Szívó - fújó gyakorlatok Szájterben való tájékozódás gyakorlása</p> <p>Ajakizom és nyelvgyakorlatok Hallási gyakorlatok Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése</p> <p>Szótag ismétlése, gagyogási</p>	<p>Ének-zene: hangképzés, léggzés, artikuláció, ritmus, gyerekdalok, körjátékok.</p> <p>Testnevelés és sport: vitálkapacitás növelése.</p> <p>Környezetismeret: természet, a környező</p>

	<p>gyakorlatok A hangok tiszta ejtésének gyakorlása. Hang-, szótag- és szósor ismétlése. Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása.</p> <p>Szavak ismétlése</p> <p>Mondatalkotások</p> <p>Sorolók, mondókák, versek tanulása</p> <p>A szívdobogás egyenletes lüktetésének megfigyeltetése.</p> <p>Mondókák, énekek, versek ritmusának ütemeztetése, hasonlítva a szívdobogáshoz.</p> <p>A beszédhangok időtartamának érzékeltetése.</p> <p>Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással.</p> <p>Szavak ritmusának megfigyeltetése, szótagolás előkészítése akusztikus úton.</p> <p>Rövid és hosszú hangok időtartam szerinti megkülönböztetése.</p> <p>Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés).</p> <p>Rövid hallott szövegek megértése hallás után.</p> <p>Szöveges kiejtési gyakorlatok.</p>	világ hangjai; a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények neve, a velük kapcsolatos ismeretek, család, otthon, óvoda, iskola.
1.2. Beszédfejlettség	<p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás).</p> <p>A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással.</p> <p>Saját élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése.</p> <p>Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása.</p> <p>Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek</p>	

	<p>kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása.</p> <p>Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása.</p> <p>Kérdezés és válaszadás gyakorlása minden nap élethelyzetekben.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata minden nap élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban.</p> <p>Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése.</p>	
1.3. Memoriterek szöveghű tolmacsolása	<p>Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás.</p> <p>Érzelmek kifejezése.</p> <p>Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel.</p> <p>Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása.</p> <p>Nyelvtörök, kiszámolók tanulása.</p> <p>Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, hangsúly, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás előkészítése	Órakeret 90 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése. Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése. Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás. Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése. Szókincsbővítés. Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1 Testséma fejlesztés, téri tájékozódás térben, síkban	<p>Jobb - bal fogalmának és a kezesség kialakítása.</p> <p>A test tudatos megismérése tükrrel</p> <ul style="list-style-type: none"> - milyen vagyok? - milyen vagy? - miben hasonlítunk, különbözünk? <p>Fent lent, középen</p> <p>Testforgalom, testrészek funkcióinak gyakorlása.</p> <p>Alatt, fölött, mellett, mögött, előtt</p> <p>Alá-fölé, mellé, elé - mögé - közé</p>	<p>Matematika: számlálás, sorszámok.</p> <p>Környezetismeret: szűkebb és tágabb környezetünk tárgyai, élőlényei, tulajdonságok megnevezése, összehasonlítása,</p>

	<p>Helyhatározás adott képhez viszonyítva</p> <ul style="list-style-type: none"> - sor / alsó, felső, középső / - oszlop / jobb oldali, bal oldali, középső / fogalmának kialakítása 	<p>megfigyelése.</p> <p>Ének-zene: ritmus, ciklikus sorok.</p>
2.2. Percepciófejlesztés Betekintés az olvasás jelrendszerébe	<p>A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése.</p> <p>A szem fixációs működésének erősítése: ismerkedés egymással, társak megfigyelése, utánzása irányított szemmozgásokkal.</p> <p>Vizuális zártág-egészlegesség észlelésének alakítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát felismertetni - Hiányos képek felismertetése, mi hiányzik rólá? - Rejtett figurák megtalálása <p>Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása</p> <p>Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tárgyakból kirakott minták folytatása - rajzos-képi minták elrendezése - sorminták folytatása <p>Vizuális helyzet-pozíció felismertetése</p> <p>Vizuális memóriafejlesztés: A közvetlen környezet hangjainak felismertetése / papírtépés, kulcscsörgés stb. /</p> <p>Egymás hangjának felismerése</p> <p>Zenei hangok és zörejek megkülönböztetése: magnetofonról /utcai zajok, gyerek stb. /</p> <p>Különböző anyagú tárgyak hangjának megismertetése: fa, fém, üveg</p> <p>Soralkotás akusztikus úton</p> <ul style="list-style-type: none"> - dob, síp hangja felváltva - magas, mély hang felváltva <p>Adott hang kiemeltetés szógyűjtéssel</p> <p>Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban.</p> <p>Hang és betű azonosítása.</p>	<p>Vizuális kultúra: tájékozódás síkban, színek, formaérzékelés, formafelismerés.</p> <p>Testnevelés és sport: ritmikus mozgások.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: a dramatizálás egyszerű kellékei.</p>

	Betűk felismerése szavakban, szövegben.	
2.3 Az írott szöveg megértése	Tájékozódás a tankönyvben. A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel. Szótag és kép egyeztetése.	
Kulcsfogalmak/fo galmak	Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, , nyelv, fogisor, szájpadlás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás előkészítése	Órakeret 78 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása. Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiségek fejlesztése. Dominancia megerősítése. Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett írásmozgás alapozása, kialakítása. Szabályos betűelem alakítás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az írás jelrendszere	Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása. Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal. Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása. Tájékozódás vonalközben. Nagymozgások, kismozgások végzése. Gyurmából különböző formák, méretek alakítása. Különböző formák, méretek megváltoztatása Ritmikus sorminták készítése, folytatása. A taktilis csatorna fejlesztése: tapintással felismerni a tárgyat. Az íráshoz szükséges helyes testtartás kialakítása. A kézíráshoz szükséges ceruzafogás elsajátítása. Egyeszerű formák vázolása, rajzolása,	<i>Matematika:</i> térbeli-, síkbeli tájékozódás. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, finommozgások, térbeli tudatosság. <i>Vizuális kultúra:</i> formaérzékelés.

	<p>vonalkövetés, ráírás. Sorkövetés, sorváltási tevékenység. Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása. Írott kisbetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. Betűelemek írása tollbamondással.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairov, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskenvonal, hullámvonal,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 19 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése. Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése. Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). Helyes beszédhangsúly kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása: Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás).</p> <p>Beszélgetés Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. Saját élmények egyszerű megfogalmazása. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez. Nyelvi mintakövetés beszédben.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> magatartási szabályok, viselkedésminták.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, hang, időtartam.</p> <p><i>Erkölcsstan:</i> jó, rossz.</p>
4.2 Szavak jelentése, szókincs	Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkal, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével.	

4.3 Hang, betű, szótag, szó	A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. Szavak hangokra bontása. Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. Szótagolás tapssal, szótagok számlálása.	
4.4 Modalitás szerinti mondatfajták	Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, név.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5 Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 19 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Ritmusrészék fejlesztése. Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakézség növelése. Szabálytudat megerősítése. Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.2 Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekek versei Kortárs magyar szerzők gyermekek versei, meséi	Mesehallgatás. Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. Rövid gyermekek versek, versrészletek meghallgatása, elolvásása, megtanulása. Rövid mesék olvasása.	<i>Ének-zene:</i> ritmusérzék, népdalok, népi játékok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a dramatizálás egyszerű kellékei.
1.2. Lírai alkotások jellemzői	Vers, versszak felismerése.	
1.3. Báb- és drámajátékok jellemzői	A mesék cselekményének eljátszása.	<i>Erkölcstan:</i> jó, rossz.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.	

A fejlesztés várt eredményei	Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés. A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe,
-------------------------------------	--

	<p>kérdésekkel, válaszadással. Szókincs gyarapodása. Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában. Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése. Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről. Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba.</p>
--	--

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 252; Heti óraszám: 7

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret 252
Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása –folyamatos	46
Olvasás, az írott szöveg megértése	88
Írás, szövegalkotás	72
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	23
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	23

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 46 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megfelelő hangképzés, beszédléggés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.</p> <p>Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanggalás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.</p> <p>A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése.</p> <p>A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).</p> <p>A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.</p> <p>Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítéloképesség kialakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1.Beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése.</p> <p>Beszédléggés tudatosítása léggőgyakorlatokkal.</p> <p>Szájtérben való tájékozódás gyakorlása.</p> <p>A hangok tiszta ejtésének</p>	<p><i>Ének-zene:</i> hangképzés, léggés, artikuláció, ritmus, gyerekdalok, körjátékok.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> vitálkapacitás növelése.</p>

	<p>gyakorlása.</p> <p>A beszédhangok időtartamának érzékeltetése.</p> <p>Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással.</p> <p>Hang-, szótag- és szósor ismétlése.</p> <p>Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása.</p> <p>Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés).</p> <p>Versek, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése.</p> <p>Rövid hallott szövegek megértése hallás után.</p> <p>Szöveges kiejtési gyakorlatok.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> természet, a környező világ hangjai; a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények neve, a velük kapcsolatos ismeretek, család, otthon, óvoda, iskola.</p>
1.2 Beszédfejlettség	<p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa, részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás).</p> <p>A helyes ejtés gyakorlása játékos utánmondással.</p> <p>Saját élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése.</p> <p>Képről – kérdések segítségével – mondatok alkotása.</p> <p>Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása.</p> <p>Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása.</p> <p>A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is.</p> <p>Kérdezés és válaszadás gyakorlása minden nap élethelyzetekben.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata minden nap élmények kapcsán folytatott</p>	

	beszélgetésekben, szituációkban. Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése.	
1. 3 Memoriterek szöveghű tolmacsolása	Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás. Érzelmek kifejezése. Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. Nyelvtörök, kiszámolók tanulása. Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, hangsúly, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret 88 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Akusztikus, vizuális megfigyelő- és differenciáló-képesség fejlesztése. Téri, síkbeli tájékozódás, lateralitás fejlesztése. Jelfelismerés, rész-egész viszony, soralkotás. Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A hangos olvasás megtanulása szótároló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése. Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással. Szókincsbővítés. Értő olvasás fejlesztése. A néma olvasás elemi szintű kialakítása. Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése. Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1 Felkészülés az olvasásra	Tárgyak, képek, vizuális jelek azonosságának, hasonlóságának, különbségeinek megfigyelése, megfogalmazása. Képolvasási gyakorlatok végzése. A rész-egész viszonyának megtapasztalása. Szótárolás tapssal kísérve. Közvetlen környezet hangjainak	Matematika: számlálás, sorszámok. Környezetismeret: szűkebb és tágabb környezetünk tárgyai, élőlényei, tulajdonságok megnevezése, összehasonlítása,

	<p>megfigyelése, differenciálása. Beszédhangok megkülönböztetése. Rövid-hosszú hangok differenciálása. Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása. Zöngés-zöngétlens hangok megkülönböztetése. A téri tájékozódás fejlesztése, irányok megnevezése. Irányított szemmozgás gyakorlása, szemfixáció megerősítése. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. Szövegtanulási technikák megismerése. Jelek, piktogramok, rajzos utasítások felismerése, értelmezése.</p>	<p>megfigyelése.</p> <p>Ének-zene: ritmus, ciklikus sorok.</p> <p>Vizuális kultúra: tájékozódás síkban, színek, formaérzékelés, formafelismerés.</p> <p>Testnevelés és sport: ritmikus mozgások.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: a dramatizálás egyszerű kellékei.</p>
2. 2 Az olvasás jelrendszere	<p>Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban. Hang és betű azonosítása. Betűk felismerése szavakban, szövegen. Az olvasás jelrendszerének megtanulása (kisbetűk). A választott anyanyelv-tanítási módszernek megfelelően az olvasás jelrendszerének, technikájának elsajátítása. Ajánlott betűtanítási menet: / A magánhangzók tanítása artikulációs mozgások után, szavakból szótagnál szavakból hangleválasztással, a más-salhangzóknál szavakból hangleválasztással, játékos hangutánzással / Egy- és többtagú szavak kirakása, összeolvasása. Szótagnak, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótagnál, ill. szóképes formában. Hangos olvasás gyakorlása. Törekvés a szöveghű olvasásra. Hangsúly, hanglejtés érzékeltetése.</p>	
2.3 Az írott szöveg megértése	Tájékozódás a tankönyvből	

	<p>Tájékozódás a szövegben.</p> <p>Az adatok visszakeresése.</p> <p>Információk kiemelése.</p> <p>A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel.</p> <p>Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése.</p> <p>Mondatok kiegészítése képek segítségével.</p> <p>Mondatok hangos és néma olvasása.</p> <p>Rövid szöveg hangos és néma olvasása.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása.</p> <p>Cím, szereplők, események megbeszélése.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása (segítséggel, irányítással).</p> <p>Tartalom elmondása.</p> <p>A történet dramatizálása.</p> <p>Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése.</p> <p>Közmondások, szólások jelentésének megbeszélése.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p> <p>A műelvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék öröme kapcsán.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, írásjel, pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, , nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogisor, szájpadlás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, néma olvasás, hangos olvasás, cím, tartalom, cselekmény, szereplő, , szín.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás, szövegalkotás	Órakeret 72 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Síkbeli és téri tájékozódás fejlesztése. A vonalközben való tájékozódás kialakítása. Vizuális észlelés, optikus differenciáló képesség, formaérzékelés, emlékezet, sorrendiségek fejlesztése. Dominancia megerősítése. Mozgáskoordináció, szem-kéz koordináció, finommozgás, összerendezett	

	<p>írásmozgás alapozása, kialakítása. Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés. Az írás funkciójának megismertetése. Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás. Az íráskézség megalapozása. Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés. Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása. Az eszközszintű írás előkészítése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1 Az írás jelrendszere	<p>Térbeli, síkbeli tájékozódás gyakorlása. Az irányok felismerése, megnevezése és összekapcsolása az irányokat kifejező szavakkal. Az írófelületen való tájékozódás gyakorlása. Tájékozódás vonalközben. Nagymozgások, kismozgások végzése. Az íráshoz szükséges helyes testtartás kialakítása. A kézíráshoz szükséges ceruzafogás elsajátítása. Egyszerű formák vázolása, rajzolása, vonalkövetés, ráírás. Sorkövetés, sorváltási tevékenység. Betűelemek vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása, kapcsolása. Írott kisbetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. Írott kisbetűk összekapcsolása. Betűk írása tollbamondással. Írásjelek írása, alkalmazása. Szavak írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. Szószerkezetek írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. Önellenőrzés irányítással. Hibajavítás segítséggel.</p>	<p>Matematika: térbeli-, síkbeli tájékozódás.</p> <p>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció, finommozgások, térbeli tudatosság.</p> <p>Vizuális kultúra: formaérzékelés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairom, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskevonal, hullámvonal, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 23 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése.</p> <p>Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése.</p> <p>Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése.</p> <p>Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok).</p> <p>Helyes beszédhangsúly kialakítása.</p> <p>A nyelvhasználat alapozása.</p> <p>A kis- és a nagybetűk használata.</p> <p>A helyesírási készség megalapozása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása:</p> <p>Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás).</p> <p>Beszélgetés, vita:</p> <p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben.</p> <p>Saját élmények egyszerű megfogalmazása.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Nyelvi mintakövetés beszédben.</p> <p>Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> magatartási szabályok, viselkedésminták.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, hang, időtartam.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> jó, rossz.</p>
4.2 Szavak jelentése, szókincs	Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével.	
4.3 Hang, betű, szótag, szó	<p>A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban.</p> <p>Betűk válogatása, csoportosítása.</p> <p>Szavak hangokra bontása.</p> <p>Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük.</p> <p>Szótárolás tapssal, szótagok számlálása.</p>	

4.4 Modalitás szerinti mondatfajták	Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel.	
4.5 Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál. Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. Nagybetűk használata nevek írásakor és mondatkezdésnél. Mondatvégi írásjelek alkalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, név.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5 Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 23 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Ritmusrészék fejlesztése. Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakézség növelése. Szabálytudat megerősítése. Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1 Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekek versei Kortárs magyar szerzők gyermekek versei, meséi	Mesehallgatás. Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvásása, megtanulása. Rövid mesék olvasása.	<i>Ének-zene:</i> ritmusérzék, népdalok, népi játékok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a dramatizálás egyszerű kellékei. <i>Erkölcstan:</i> jó, rossz.
5.2 Epikus művek jellemzői	Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. Cselekmény megfogalmazása segítséggel. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata.	
5.3 Lírai alkotások jellemzői	Vers, versszak felismerése.	

5.4 Báb- és drámajátékok jellemzői	A mesék cselekményének eljátszása.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.	

A fejlesztés várt eredményei	Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés. Érhető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban. A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással. Szókincs gyarapodása. Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában. Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése. Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről. Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba. Konkrét élethelyzetekben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak helyes megítélése. A szavak hangokra bontása, betűkből szavak alkotása. Szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása ütemes szótároló formában. A kisbetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Szavak, rövid mondatok másolása előkészítéssel írott, nyomtatott szövegről.
-------------------------------------	---

2. évfolyam

Éves óraszám: 252; Heti óraszám: 7

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret 252
Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása –folyamatos	46
Olvasás, az írott szöveg megértése	88
Írás, szövegalkotás	72
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	23
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	23

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 46 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A megfelelő hangképzés, beszédlégzés és hangoztatás fejlesztése. Törekvés az érthető és kifejező beszédre. Megfelelő beszédtempó kialakítása.</p> <p>Az auditív észlelés és figyelem, beszédhanggalás fejlesztése. A beszédszervek mozgásának tudatosítása.</p> <p>A beszédérzékelés, beszédértés, szövegértés és beszédprodukció képességének fejlesztése. Beszédkedv felkeltése és a beszédbátorság növelése.</p> <p>A verbális emlékezet és a szóbeli kifejezőképesség fejlesztése (szókincs, mondatalkotás).</p> <p>A kommunikációs képesség fejlesztése a megfelelő szocializáció elérése érdekében különböző élethelyzetekben.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása.</p> <p>Rövid kiszámolók, mondókák, versek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>Megfigyelő képesség, koncentráció, kooperáció, feladattudat, feladattartás, időbeli tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Helyes önismeret, erkölcsi érzék, ítéloképesség kialakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1 Beszédhallás, hallás utáni értés	<p>Hangfelismerési és hangutánzó gyakorlatok végzése.</p> <p>Beszédlégzés tudatosítása légzőgyakorlatokkal.</p> <p>Szájterben való tájékozódás gyakorlása.</p> <p>A hangok tiszta ejtésének gyakorlása.</p> <p>A beszédhangok időtartamának érzékeltetése.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> hangképzés, légzés, artikuláció, ritmus, gyerekdalok, körjátékok.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> vitálkapacitás növelése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természet, a környező</p>

	<p>Beszédritmus, beszédtempó megfigyelése és visszaadása utánmondással.</p> <p>Hang-, szótag- és szósor ismétlése.</p> <p>Hang, szótag, szó fogalmának kialakítása.</p> <p>Képek, tárgyak megnevezése (szókincsfejlesztés).</p> <p>Versek, mondókák ritmusának megfigyelése, érzékelése.</p> <p>Rövid hallott szövegek megértése hallás után.</p> <p>Szöveges kiejtési gyakorlatok.</p>	<p>világ hangjai; a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények neve, a velük kapcsolatos ismeretek, család, otthon, óvoda, iskola.</p>
1.2 Beszédfejlettség	<p>Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársra, részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben.</p> <p>Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Társas nyelvi magatartás gyakorlása, elsajátítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás).</p> <p>Saját élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs- és beszédgyakorlatok végzése.</p> <p>Eseményekről, élményekről, képekről, képsorokról az érzelmek kifejezésével, az időrend betartásával mondatok alkotása.</p> <p>Természetes beszédhangsúly mintaadás utáni gyakorlása.</p> <p>A magyar nyelv szabályainak megfelelő hangsúly, hanglejtés elsajátítása, alkalmazása spontán beszédben is.</p> <p>A kijelentés és a kérdés beszéddallamának megfigyelése, gyakorlása hangerő, hanglejtés, hangsúly érzékeltetésével.</p> <p>Kérdezés és válaszadás gyakorlása minden nap élethelyzetekben.</p> <p>Konkrét élethelyzetekben érzéklelesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak megnevezése.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak használata minden nap</p>	

	élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben, szituációkban. Szerepek eljátszása dramatikus eszközökkel, konfliktusok megjelenítése.	
1.3 Memoriterek szöveghű tolmacsolása	Mimetizálás – helyzethez alkalmazkodó arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás. Érzelmek kifejezése. Ritmikus tevékenységek végzése szövegkísérettel. Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly kialakítása. Nyelvtörök, kiszámolók tanulása. Gyermekdalok, körjátékok éneklése, eljátszása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Belégzés, kilégzés, levegővétel, hang, szó, rövid, hosszú, halk, hangos, hangerő, gyors, lassú, tempó, hangsúly, kép, esemény, vers, mondóka, kiszámoló, dal, jel, szokás, kérdés, válasz, jó, rossz, szép, csúnya.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2 Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret 88 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	Az olvasás teljes jelrendszerének elsajátítása a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembe vételével. A hangos olvasás megtanulása szótároló, illetve szóképes szinten, az olvasástechnika fejlesztése. Szavak, mondatok, rövid szövegek tartalmának megértése, értelmezése, a megértés bizonyítása segítséggel, irányítással. Szókincsbővítés. Értő olvasás fejlesztése. A néma olvasás elemi szintű kialakítása. Az olvasási készség fejlesztése. Algoritmus követése. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következtetés, összefüggések felismerése. Képeskönyvek, gyermekkönyvek bemutatása során az olvasás iránti érdeklődés felkeltése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2. 1 Felkészülés az olvasásra	Rövid-hosszú hangok differenciálása. Globálisan észlelt nyelvi egységek (szavak) hangokra bontása. Zöngés-zöngötlen hangok megkülönböztetése. Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) játékos memóriagyakorlatok végzése. Szövegtanulási technikák megismerése.	Matematika: számlálás, sorszámok. Környezetismeret: szűkebb és tágabb környezetünk tárgyai, élőlényei, tulajdonságok megnevezése, összehasonlítása, megfigyelése.

2.2 Az olvasás jelrendszere	<p>Hanganalízis: hangok felismerése, megkülönböztetése, kapcsolása, leválasztása, helyének meghatározása a szóban.</p> <p>Hang és betű azonosítása.</p> <p>Betűk felismerése szavakban, szövegben.</p> <p>Az olvasás teljes jelrendszerének megtanulása (kis- és nagybetűk).</p> <p>Egy- és többszövű szavak kirakása, összeolvasása.</p> <p>Szótagok, szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása szótároló, ill. szóképes formában.</p> <p>Hangos olvasás gyakorlása.</p> <p>Törekvés a szöveghű olvasásra.</p> <p>Hangsúly, hanglejtés érzékeltetése.</p>	<p>Ének-zene: ritmus, ciklikus sorok.</p> <p>Vizuális kultúra: tájékozódás síkban, színek, formaérzékelés, formafelismerés.</p> <p>Testnevelés és sport: ritmikus mozgások.</p> <p>Technika, életvitel és gyakorlat: a dramatizálás egyszerű kellékei.</p>
2. 3 Az írott szöveg megértése	<p>Tájékozódás a tankönyvben.</p> <p>Tájékozódás a szövegen.</p> <p>Az adatok visszakeresése.</p> <p>Információk kiemelése.</p> <p>A megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel.</p> <p>Szó és kép, illetve mondat és kép egyeztetése.</p> <p>Mondatok kiegészítése képek segítségével.</p> <p>Mondatok hangos és néma olvasása.</p> <p>Rövid szöveg hangos és néma olvasása.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megosztása.</p> <p>Cím, szereplők, események megbeszélése.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatak megoldása (segítséggel, irányítással).</p> <p>Tartalom elmondása.</p> <p>A történet dramatizálása.</p> <p>Szerepjátékok, önismereti gyakorlatok végzése.</p> <p>Közmondások, szólások jelentésének megbeszélése.</p> <p>Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, a szöveg tartalmában rejő nevelési lehetőségek felhasználásával.</p>	

	A műélvezet megtapasztalása a befeledelezés, a játék öröme kapcsán.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Azonos, egyforma, különböző, hang, betű, szótag, szó, mondat, szöveg, írásjel, pont, vessző, kérdőjel, felkiáltójel, kisbetű, nagybetű, nyomtatott betű, betűkártya, nyelv, fogisor, szájpaplás, ajak, sor, oszlop, vízszintes, függőleges, bal, jobb, alatt, fölött, mellett, között, előtt, mögött, oldal, néma olvasás, hangos olvasás, cím, tartalom, cselekmény, szereplő, közmanodás, szólás, szín.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3 Írás, szövegalkotás	Órakeret 72 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szabályos betűalakítás és -kapcsolás elsajátítása, vonalközbe helyezése. Algoritmuskövetés. Iránykövetés. Íráshasználati módok megismerése: másolás, tollbamondás, emlékezetből írás. Az íráskézség megalapozása. Rendezett, tiszta írásmunkára nevelés. Önellenőrzés, hibajavítás megalapozása. Az eszközszintű írás előkészítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3. 1 Az írás jelrendszere	Írott kis- és nagybetűk vázolása, elhelyezése a vonalközben, írása. Írott kis- és nagybetűk összekapcsolása. Betűk írása tollbamondással. Írásjelek írása, alkalmazása. Szavak írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. Magán- és mássalhangzók hosszúságának megfigyelése, jelölése. Szószerkezetek írása másolással, tollbamondással és emlékezetből. Nagybetűk alkalmazása nevek írása során. Mondatkezdő nagybetű használata. Önellenőrzés irányítással. Hibajavítás segítséggel.	<i>Matematika:</i> térbeli-, síkbeli tájékozódás. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, finommozgások, térbeli tudatosság. <i>Vizuális kultúra:</i> formaérzékelés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonal, vonalköz, vastag vonal, segédvonal, margó, rajta, vissza, ráírás, grafitceruza, postairod, álló egyenes, fekvő egyenes, ferde egyenes, kör, csészevonal, kapuvonal, cseppvonal, fecskévonal, hullámvonal, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4 Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 23 óra
--------------------------------------	---	---------------------------

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális észlelés, -figyelem, -differenciálás fejlesztése. Kommunikációs képesség, nonverbális kommunikáció fejlesztése. Szókincsbővítés. Verbális emlékezet növelése. Időtartamok érzékelésének fejlesztése (hangok). Helyes beszédhangsúly kialakítása. A nyelvhasználat alapozása. A kis- és a nagybetűk használata. A helyesírási készség megalapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolat zárása: Társas nyelvi magatartás kialakítása (bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás).</p> <p>Beszélgetés, vita: Figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa, részvétel a tanulócsoporthoz folyó beszélgetésben. Saját élmények egyszerű megfogalmazása. Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Nyelvi mintakövetés beszédben. Konkrét élethelyzetben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak tisztázása.</p>	<p>Környezetismeret: magatartási szabályok, viselkedésminták.</p> <p>Ének-zene: ritmus, hang, időtartam.</p> <p>Erkölcstan: jó, rossz.</p>
4.2 Szavak jelentése, szókincs	Szókincsbővítés: tárgyakkal, képekkel, rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakkal, a szavak jelentésének sokoldalú érzékeltetésével.	
4.3 Hang, betű, szótág, szó	A beszédhangok differenciálása és felismerése szavakban. Betűk válogatása, csoportosítása. Szavak hangokra bontása. Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának megfigyelése, helyes ejtésük gyakorlása, jelölésük. Szótágolás tapssal, szótágok számlálása.	
4.4. Modalitás szerinti mondatfajták	Kérdés, kijelentés és felszólítás mondathangsúlyának érzékeltetése mintakövetéssel.	

4.5 Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	Magánhangzók időtartamának jelölése előkészítés után másolásnál, tollbamondásnál. Hosszú mássalhangzók jelölése a szavakban másolással. Nagybetűk használata nevek írásakor és mondatkezdésnél. Mondatvégi írásjelek alkalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemutatkozás, köszönés, megszólítás, kérés, megköszönés, kérdezés, válaszadás, búcsúzás, beszélgetés, vita, vélemény, hang, betű, szótag, szótárolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5 Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 23 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív és vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Ritmusrészék fejlesztése. Ítéloképesség, erkölcsi érzék formálása. Empátiakézség növelése. Szabálytudat megerősítése. Kommunikációs készség, együttműködési készség kialakítása. Szóbeli szövegalkotás, kreativitás fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1 Szerzők és művek Népköltészet Klasszikus magyar szerzők gyermekversei Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi	Mesehallgatás. Mondókák, kiszámolók, népi játékok, népdalok tanulása, eljátszása. Rövid gyermekversek, versrészletek meghallgatása, elolvásása, megtanulása. Rövid mesék olvasása.	Ének-zene: ritmusérzék, népdalok, népi játékok. Technika, életvitel és gyakorlat: a dramatizálás egyszerű kellékei. Erkölcstan: jó, rossz.
5.2 Epikus művek jellemzői	Szereplők, helyszín kiemelése irányítással. Cselekmény megfogalmazása segítséggel. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmának ismerete, használata.	
5.3 Lírai alkotások jellemzői	Vers, versszak felismerése.	
5.4 Báb- és drámajátékok jellemzői	A mesék cselekményének eljátszása.	

Kulcsfogalmak/fogalmak	Mese, vers, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, helyszín, báb, jó, rossz, szép, csúnya.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>Saját személyi adatok elmondása. Napszaknak megfelelő köszönés. Érthető, tagolt beszéd helyes köznyelvi kiejtéssel, helyes ritmusban. A kommunikációs készség fejlődése. Bekapcsolódás a beszélgetésekbe, kérdésekkel, válaszadással.</p> <p>Szókincs gyarapodása. Közreműködés egyszerű üzenetek átadásában. Ismeret- és élménykörből tárgyak megnevezése. Kérdések és szemléltetés segítségével beszámolás eseményekről. Négy-öt mondóka, vers ismerete, bekapcsolódás a dramatikus játékokba. Konkrét élethelyzetekben megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak helyes megítélése.</p> <p>Az olvasás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni sajátosságok figyelembevételével).</p> <p>A szavak hangokra bontása, betűkből szavak alkotása. Szavak, mondatok, rövid szövegek olvasása ütemes szótároló, illetve lassú szóképes formában.</p> <p>Beszámolás hangosan vagy némán olvasott szövegrészletek tartalmáról kérdések segítségével. A szereplők és események megnevezése.</p> <p>A szövegértést bizonyító feladatak megoldása előkészítés után, segítséggel.</p> <p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása.</p> <p>Szavak, rövid mondatok másolása előkészítéssel írott, nyomtatott szövegről. 3–4 betűből álló szavak leírása tollbamondás után. Begyakorolt szavak leírása emlékezetből.</p> <p>Az írott nagybetűk alkalmazása másolásnál önállóan, tollbamondásnál előkészítés után.</p> <p>Rendezett, olvasható íráskép.</p>

3–4. évfolyam

Az anyanyelv birtoklása pozitívan hat a társas kapcsolatok alakulására, a társadalom közösségeiben (pl. család, iskola, munkahely) való aktív részvételre. Meghatározó szerepe van a társadalom egyéb értékeinek közvetítésében is.

Az irodalmi művek elemzésével megalapozzuk az együttműködés, együttérzés, segítőkészség, önkéntes feladatvállalás, felelősségvállalás, tisztelet, kötelességtudat, önfegyelem készségét. E tevékenység során alakul a tanuló attitűdjé önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fejlődik az önismerete, erősödik az önbizalma. Az ismerettartalmú szövegek olvasásával egészséges és tudatos életmódra, környezettudatosságra ösztönözzük a tanulókat. Fontos a család szerepének hangsúlyozása, az erkölcsi normák közvetítése.

Az irodalmi nevelés fejleszti a kritikai érzéket. Megteremti az önkifejezés iránti nyitottságot. Fejleszti a kreativitást, gazdagítja az önismeretet.

A szövegértés-szövegalkotási kompetencia fejlesztése a különböző észlelések, tapasztalatok megfogalmazását teszi lehetővé szóban és írásban. Segíti a saját gondolatok pontosabb kifejezését,

mások gondolatainak követését. Erősíti a döntési és szervezőképességet, a vitakészséget és az önérvényesítést. Fejleszti a kritikai gondolkodáshoz szükséges kulcskompetenciákat. Az infokommunikációs technikák alkalmazása lehetővé teszi az önálló ismeretszerzést.

A szakasz kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. A 3–4. évfolyam feladata a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés. A tanulási, viselkedési szokások kialakítása, magatartási normák közvetítése elősegíti a tanulók személyiségének érését, önismeretük fejlődését.

Az anyanyelvi kompetencia alapozása és fejlesztése a szövegértés-szövegalkotás tevékenységgrendszerébe ágyazva valósul meg. A nyelvtan tanítása során tudatosodik a nyelvhasználat. A képességefejlesztés áll a középpontban, ezért a megfigyelésé, a tapasztalásé, a feladathelyzetből kiinduló, készségeket fejlesztő gyakorlati tevékenységé a vezető szerep. Az irodalmi ismeretek célja, hogy műveken keresztül gazdag tapasztalatokhoz jutassa a tanulókat a világról, az emberi természetről, az emberi létről, érzelmekről, a valósághoz való sokrétű viszonyulásról. Cél a szövegértés fejlesztése, szövegösszefüggések megláttatása. Fontos szerepet kap a helyesírási szokások kialakítása, megerősítése.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozottan szükség van a játékos, önkifejező gyakorlatok lehetőségének megteremtésére, amelyek támogatják a nyelvi tudatosság, az árnyalt önkifejezés megvalósulását, felkeltik a másik megértésének igényét, alakítják az erre alkalmassá tevő képességet. A korai tanulási kudarcok kialakulásának megelőzése érdekében a fejlesztés kritikus pontjain hosszabb fejlesztő szakaszok iktathatók be.

3. évfolyam

Éves óraszám: 216; Heti óraszám: 6

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret 216
Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása –folyamatos	38
Olvasás, az írott szöveg megértése	66
Írás, szövegalkotás	50
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	42
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 38 óra
Előzetes tudás	<p>Hangképzés pontossága; érthető, tagolt beszéd; időtartam, hangsúly érzékelhetése; beszédértés képességének fejlettsége.</p> <p>Utasítások megértése és követése.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség fejlettsége; szókincs, mondatalkotási képesség fejlettsége.</p> <p>Tanult memoriterek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>A páros és csoportos kommunikáció készségének fejlettsége.</p> <p>Társalgási kedv kortárs csoportban.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanglellási fejlesztése.</p> <p>Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly, hangsín, beszédritmus használata.</p> <p>A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a minden nap érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre.</p> <p>Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témaiban.</p> <p>Szóbeli szövegek kommunikációs séminárok, nyelvi jellemzőinek használata.</p> <p>Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése.</p> <p>A minden nap élet és a tankönyvek szókincsének ismerete.</p> <p>Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszédtartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.</p> <p>Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása.</p> <p>Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>Empátia, szociális készségek formálása.</p> <p>Ítéloképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1 Beszédhallás, hallás utáni	Helyes beszédléggés megfigyelése	Ének-zene: ritmus,

	<p>értés</p> <p>és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek mondása során.</p> <p>Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szövegkörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban.</p> <p>Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése.</p> <p>Mondatfonetikai gyakorlatok végzése.</p> <p>Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtípust megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás.</p> <p>Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.</p> <p>Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe.</p> <p>Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten.</p> <p>Segítséggel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával.</p>	<p>légzés, hangulati elemek, népszokások.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> vitálkapacitás növelése, ritmikus gyakorlatok, mozgáskoordináció, térbeli tudatosság.</p> <p><i>Matematika:</i> tulajdonságok, viszonyszavak.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természet, a környező világ hangjai, a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények nevei, a velük kapcsolatos ismeretek; család, otthon, óvoda, iskola, ünnepek.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreativitás, fantázia.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> jó, rossz, választás.</p>
1.2 Beszédfejlettség	<p>Saját és közösségi élmények megfogalmazása.</p> <p>Mindennapi élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgóképmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával.</p> <p>Mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok.</p> <p>Az iskolai életben előforduló események megbeszélése.</p> <p>Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa).</p> <p>Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata.</p> <p>Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés.</p> <p>Udvariassági formák gyakorlása:</p>	

	<p>megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása.</p> <p>Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során.</p> <p>Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében.</p> <p>Címadási gyakorlatok.</p> <p>Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (bábjáték, árnyjáték).</p> <p>Önismereti gyakorlatok.</p> <p>Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása.</p> <p>A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata minden nap élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben.</p> <p>Különböző magatartásformák elemzése, értékelése.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választások.</p>	
1.3 Memoriterek szöveghű tolmacsolása	<p>Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan).</p> <p>Nyelvtörök, kiszámolók tanulása.</p> <p>Verstanulás.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása.</p> <p>Tanult szövegek (versek, nyelvtörök, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmacsolása.</p> <p>Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal.</p> <p>Különféle dramatikus formák kipróbálása (pl. bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Belégzés, kilégzés, hang, szó, mondat, szöveg, hangerő, hangsúly, tempó, valóság, mese, vers, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, érzés, érzellem, élmény, hangulat, vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, időrend, sorrend, esemény, cím, jó, rossz, szép, csúnya.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret 66 óra
--------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás. Tartalomfeldolgozás, szövegelemzés segítséggel. A tartalmi megértést bizonyító feladatok segítséggel, irányítással történő megoldása. Beszámolás a némán olvasott szövegrészek tartalmáról kérdések segítségével.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szóképes, illetve folyamatos olvasás képességének kialakítása, szöveghű olvasásra törekvés erősítése. Megfelelő olvasási tempó kialakítása. Hangos olvasásnál megfelelő hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése. Olvasástechnika fejlesztése. Szövegértő képesség fejlesztése az önállóság fokozásával. Szövegelemzés, lényegkiemelés, következetettség, összefüggések felismerése. Információkereső technikák megalapozása. A kifejező olvasás képességének fejlesztése. Az olvasás megszerettetése, az irodalom szeretete iránti igény felkeltése, olvasóvá nevelés. Az erkölcsi és esztétikai értékrend formálása, környezettudatos nevelés, nemzeti identitástudat megalapozása szöveg tartalmában rejő nevelési lehetőségek felhasználásával. Fantázia, kreativitás, beleélő képesség növelése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1 Az olvasás jelrendszere	Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. Mondatok hangos és néma olvasása. Szövegek hangos és néma olvasása. Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. Tájékozódás a szövegben. Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása.	Ének-zene: hangerőgyakorlatok, népszokások, népdalok, érzelemvilág. Vizuális kultúra: vizuális analízis-szintézis, vizuális megjelenítés, fantázia, képzelet. Környezetismeret: ismeretek az élő és élettelen környezetről. Informatika: IKT-eszközök.
2.2 Az írott szöveg megértése	Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése. Rövid szöveg megismerése, tartalmának megértése.	

	<p>Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése.</p> <p>Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban.</p> <p>Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése.</p> <p>Tanulság megfogalmazása segítséggel.</p> <p>Tartalom elmondása.</p> <p>Szövegösszefüggések keresése.</p> <p>Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. <p>Dramatizálás.</p> <p>Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatok visszakeresése, – információk kiemelése. <p>A műélvezet megtapasztalása a befeleledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén.</p> <p>Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése.</p> <p>Versolvasás, verstanulás.</p> <p>Versek hangulatának átélése, befeleledkezés a ritmus, a zene révén.</p> <p>Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása.</p> <p>Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése.</p> <p>Gyermeklexikon használata.</p> <p>Ismerkedés gyermekújságokkal.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak		Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés, helyszín, időpont, vázlat, találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás, szövegalkotás	Órakeret 50 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Szavak, rövid mondatok írása tollbamondással látási-hallási megfigyelés után. Tanult helyesírási normák alkalmazása. Önellenőrzés alkalmazása irányítással. Hibajavítás segítséggel.</p> <p>Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Kézségszintű másolás (írottól és nyomtatotttól) rövid szövegek írása során, íráskézség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással. Eszközszintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése. Önellenőrzés képességének szokássá alakítása. Lendületes, esztétikus íráskép kialakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1 Az írás jelrendszere	<p>Az írástechnika gyakorlása. Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. Szavak, szószerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottól, nyomtatotttól). Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. Írásjelek alkalmazása. Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. Hibafelismerés, hibajavítás segítséggel.</p>	<p><i>Matematika:</i> számlálás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> finommozgás, testtartás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finommozgás, esztétikum.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p>
3.2 Szövegalkotás írásban	Szavak gyűjtése és írása. Mondatok kiegészítése. Mondatbővítés. Mondatbefejezés.	

	Mondatalkotás. Címadás. Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával. Meghívó megfogalmazása, megírása. Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, sms, e-mail, rendezett íráskép.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 42 óra
Előzetes tudás	A teljes magyar ábécé betűinek ismerete. Mondatkezdés és a mondatzáró írásjel ismerete. Adott szókészletben tanult helyesírási szabályok alkalmazása. Gyakorlottság alapvető kommunikációs helyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematiskus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással. A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – részvétel a tanulócsoportban folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. <p>Beszélgetés, vita:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyzettfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez, – a vitakultúra formálása, – vélemény megfogalmazása, megosztása. <p>Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.</p>	<p>Környezetismeret: társas kapcsolatok, viselkedési formák.</p> <p>Matematika: halmazok.</p>
4.2. Szavak jelentése, szókincs	Szavak csoportosítása jelentésük	

	<p>szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. <p>Állandósult szókapcsolatok értelmezése. Közmondások, szólások értelmezése. A szókincs folyamatos gyarapodása.</p>	
4.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék	<p>Hang és betű megkülönböztetése. A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – jelölése begyakorolt szóanyagban. 	
4.4. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<p>Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után. A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben. A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben. Szótagolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint. Az elválasztás eseteinek megfigyelése. A teljes ábécé, betűrend ismerete. A mondat szavakra tagolása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Hang, betű, szótag, szótagolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, kötőjel, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név, magánhangzó, mássalhangzó, kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, tudakozódás, kérés, tiltás, parancs, utasítás, örööm, fájdalom, meglepődés, kívánság, melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történés, főnév, köznév, tulajdonnév, számnév, határozott, határozatlan.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az olvasástechnika alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Erkölcsi érzék, ítéloképesség formálása. Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése.</p>	

Az olvasás örömének és a mű élvezetének megtapasztaltatása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>5.1. Szerzők és művek</p> <ul style="list-style-type: none"> – Népköltészeti <p>– Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>– Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>– Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései</p> <p>Ajánlott magyar szerzők és művek: Arany János: <i>Őszbe csavarodott</i> Bartos Erika: <i>Maci a Holdon, Budapest</i> Csukás István: <i>Hideg szél fúj, Sün Balázs</i> Fazekas Anna: <i>Ősz, Télapó, Tél, Szüret</i> Gárdonyi Géza: <i>Gólyák, Cifra mese, Macskánk</i> József Attila: <i>Betlehemi királyok, Altató,</i> Nemes Nagy Ágnes: <i>Cifra palota, Lila fecske, Madarak, Nyári rajz</i> Petőfi Sándor: <i>Itt van az ősz, itt van újra, Nemzeti dal (részlet)</i> Szabó Lőrinc: <i>A szél meg a nap,</i> Tamkó Sirató Károly: <i>Mondjam még?</i> Weöres Sándor: <i>Vásár (részlet), Ha vihar jő a magasból, Újesztendő, Száncsengő, Galagonya, Birkaiskola, Szép a fenyő, Nól a dér, álom jár</i> Zelk Zoltán: <i>A tölgyfa születésnapja, Kőd és fény, Télapó és a hóember, Alszik a szél, Október, Hova futsz, te kicsi őz?, Az állatok iskolája, Mikulás bácsi csizmája, Rajzpapír</i></p>	<p>Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. Népi játékok eljátszása. Találós kérdések olvasása. Magyar és más népek meséinek olvasása.</p> <p>Gyermekek versek olvasása. Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása.</p> <p>Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel.</p> <p>Könyvtárlátogatás.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> népdalok, népi játékok, megzenésített versek.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a dramatizálás egyszerű kellékei.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> tanulságok.</p>

Ajánlott európai szerzők és művek: Szutyejev: Az alma, Miau, A három kiscica, A sün, akit meg lehetett simogatni		
5.2. Epikus művek jellemzői	<p>Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása.</p> <p>A történet idejének és helyszínének azonosítása.</p> <p>Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítséggel.</p> <p>Történet főszereplőinek azonosítása.</p> <p>Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása.</p> <p>Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma.</p>	
5.3. Lírai alkotások jellemzői	<p>Versek hangos és néma olvasása.</p> <p>A lírai mű témajának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése.</p> <p>A vers versszakokra bontása.</p> <p>A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszúsága, szótagszáma).</p> <p>Rím felismerése.</p> <p>A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ellentét, – ismétlés (refrén). 	
5.4. Báb- és drámajátékok jellemzői	<p>Népi játékok játszása.</p> <p>Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása.</p> <p>Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékban (pl. bábjáték).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Író, költő, valóság, mese, népmese, vers, verssor, versszak, rím, refrén, mondóka, kiszámloló, dal, népi játék, történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya.	

A fejlesztés várt eredményei	A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.
-------------------------------------	---

	<p>Négy-öt mondóka, vers ismerete.</p> <p>A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolása.</p> <p>Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban.</p> <p>A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben.</p> <p>Kérdésekre adekvát válaszadás a szituációnak megfelelően.</p> <p>Önálló vélemény alkotása. Az életkornak megfelelő erkölcsi ítélet alkotása.</p> <p>A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása.</p> <p>Összefüggő szóbeli szöveg alkotása kevés segítséggel.</p> <p>Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.</p> <p>Olvasott szövegrészletek, szövegek tartalmáról beszámolás segítséggel.</p> <p>Szövegértést bizonyító egyszerű feladatok megoldása. A szereplők, helyszín, időpont megnevezése. Az események sorba rendezése.</p> <p>Szövegelemzés végzése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.</p> <p>Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.</p> <p>A begyakorolt alapszókészlet szavainak leírása tollbamondással, emlékezetből való írással.</p> <p>Előkészítés után 4–5 mondatból álló szöveg leírása tollbamondás után.</p> <p>Az írott nagybetűk alkalmazása.</p> <p>Írásos feladatok megoldása fokozódó önállósággal.</p> <p>A tanult nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek alkalmazása.</p> <p>Önenellenőrzés, hibajavítás.</p> <p>Tiszta, rendezett, könnyen olvasható íráskép.</p>
--	---

4. évfolyam

Éves óraszám: 252; Heti óraszám: 7

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret 252
Beszédkészség fejlesztése, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása –folyamatos	48
Olvasás, az írott szöveg megértése	76
Írás, szövegalkotás	58
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	46
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	24

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret 48 óra
Előzetes tudás	<p>Hangképzés pontossága; érthető, tagolt beszéd; időtartam, hangsúly érzékeltetése; beszédértés képességének fejlettsége.</p> <p>Utasítások megértése és követése.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség fejlettsége; szókincs, mondatalkotási képesség fejlettsége.</p> <p>Tanult memoriterek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>A páros és csoportos kommunikáció készségének fejlettsége.</p> <p>Társalgási kedv kortárs csoportban.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Helyes artikuláció, tiszta ejtés, hangképzés, beszédhanglellás fejlesztése.</p> <p>Beszédkedv, társalgási kedv növelése. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez.</p> <p>Megfelelő hangerő, hanglejtés, hangsúly, hangsín, beszédritmus használata.</p> <p>A verbális kommunikációs eszközök alkalmazása a minden nap érintkezés során. Törekvés erősítése a mások számára érthető és kifejező beszédre.</p> <p>Összefüggő beszéd további fejlesztése az életkornak megfelelő témaiban.</p> <p>Szóbeli szövegek kommunikációs sémáinak, nyelvi jellemzőinek használata.</p> <p>Szóbeli szövegalkotás, kommunikációs képesség, beszédkészség fejlesztése.</p> <p>A minden nap élet és a tankönyvek szókincsének ismerete.</p> <p>Helyzetfelismerés, szituációhoz igazodó, beszédtartalomnak megfelelő szóhasználat. A beszélői szándék és az érzelmek kifejezése.</p> <p>Mondat- és szövegfonetikai eszközök alkalmazása.</p> <p>Verbális emlékezet fejlesztése. Memoriterek szöveghű tolmacsolása.</p> <p>Empátia, szociális készségek formálása.</p> <p>Ítéloképesség, erkölcsi érzék alakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1 Beszédhallás, hallás utáni értés	Helyes beszédléggzés megfigyelése és alkalmazása hangkapcsolatok, szósorok, szövegek, versek	Ének-zene: ritmus, légzés, hangulati elemek, népszokások.

	<p>mondása során.</p> <p>Hangkapcsolatok tiszta ejtésének gyakorlása változó szó- és szövegkörnyezetben, toldalékos szavakban és a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatokban.</p> <p>Hangkapcsolatok, szósorok ismétlése.</p> <p>Mondatfonetikai gyakorlatok végzése.</p> <p>Különböző beszédhelyzetnek megfelelő hangerő, hangszín, beszédtempó megválasztása, gyakorlása; ritmusváltás, hangerőváltás, szünettartás.</p> <p>Szókincs gyarapítása szógyűjtéssel, képek és kérdések segítségével; tulajdonságok gyűjtése, kiválasztása, mondatba foglalása.</p> <p>Rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavak gyűjtése.</p> <p>Szavak mondatba helyezése, beépítése a beszédbe.</p> <p>Szókincs bővítése mondat és szöveg szinten.</p> <p>Egyes tantárgyak szakszavainak beépítése a minden nap szóhasználatba.</p> <p>Segítséggel három-négy mondat összefűzése az időrend betartásával.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> vitálkapacitás növelése, ritmikus gyakorlatok, mozgáskoordináció, térbeli tudatosság.</p> <p><i>Matematika:</i> tulajdonságok, viszonyszavak.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> természet, a környező világ hangjai, a tanulókat körülvevő tárgyak és élőlények nevei, a velük kapcsolatos ismeretek; család, otthon, óvoda, iskola, ünnepek.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreativitás, fantázia.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> jó, rossz, választás.</p>
1.2 Beszédfejlettség	<p>Saját és közösségi élmények megfogalmazása.</p> <p>Minden nap élmények, olvasmányok, látvány-, hang-, mozgókép élmények tartalmának felidézése, elmondása az időrend betartásával.</p> <p>Minden nap élethelyzetekhez kapcsolódó szituációs gyakorlatok. Az iskolai életben előforduló események megbeszélése.</p> <p>Bekapcsolódás társak és felnőttek beszédébe (figyelem a kortárs és felnőtt beszélgetőtársa).</p> <p>Beszédpartnerhez alkalmazkodó nyelvi formák használata.</p> <p>Társas nyelvi magatartási formák gyakorlása: tematikus társalgás, üzenetközvetítés.</p>	

	<p>Udvariassági formák gyakorlása: megszólítás, kérés, megköszönés, jókívánság megfogalmazása. Viselkedési normák betartása könyvtárban, színházban, múzeumban, kiránduláson, tömegközlekedés során. Irodalmi szövegek reprodukálása az irodalmi élményszerzés érdekében. Címadási gyakorlatok. Szerepjátékok gyakorlása mesedramatizálással (babjáték, árnyjáték). Önismereti gyakorlatok. Véleményalkotás, mások véleményének meghallgatása. A jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalmainak helyes megítélése és használata minden nap élmények kapcsán folytatott beszélgetésekben. Különböző magatartásformák elemzése, értékelése. Az életkornak megfelelő erkölcsi választások.</p>	
1.3 Memoriterek szöveghű tolmácsolása	<p>Mimetizálás (arcjáték, tekintet, gesztikuláció, testtartás használata a helyzethez alkalmazkodóan). Nyelvtörök, kiszámolók tanulása. Verstanulás. Ünnepekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid versek megtanulása. Tanult szövegek (versek, nyelvtörök, kiszámolók) szöveghű és kifejező tolmácsolása. Ismert szövegek megjelenítése dramatikus játékkal. Különféle dramatikus formák kipróbálása (pl. babjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Belégzés, kilégzés, hang, szó, mondat, szöveg, hangerő, hangsúly, tempó, valóság, mese, vers, mondóka, kiszámoló, nyelvtörő, érzés, érzellem, élmény, hangulat, vélemény, vita, párbeszéd, rokon értelmű szavak, ellentétes jelentésű szavak, időrend, sorrend, esemény, cím, jó, rossz, szép, csúnya.	

Tematikai egység/	2. Olvasás, az írott szöveg megértése	Órakeret
-------------------	--	----------

Fejlesztési cél		76 óra
Előzetes tudás	Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás. Tartalomfeldolgozás, szövegelemzés segítséggel. A tartalmi megértést bizonyító feladatok segítséggel, irányítással történő megoldása. Beszámolás a némán olvasott szövegrészek tartalmáról kérdések segítségével.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céjlai		
2.1 Az olvasás jelrendszere	Rendszeres mesehallgatás a tanító tolmácsolásában vagy az infokommunikációs eszközök használatával. Olvasástechnika fejlesztését szolgáló gyakorlatok végzése. Hangerő, hangsúly, hanglejtés megfelelő használata. Az írásjelek hangsúly- és értelemmódosító szerepének érzékeltetése hangos olvasásnál. Mondatok hangos és néma olvasása. Szövegek hangos és néma olvasása. Törekvés a pontos, kifejező, szöveghű olvasásra. Tájékozódás a szövegben. Válogató-, staféta- és párbeszédes formában a hangos olvasás gyakorlása.	Ének-zene: hangerőgyakorlatok, népszokások, népdalok, érzelemvilág. Vizuális kultúra: vizuális analízis-szintézis, vizuális megjelenítés, fantázia, képzelet. Környezetismeret: ismeretek az élő és élettelen környezetről. Informatika: IKT- eszközök.
2.2 Az írott szöveg megértése	Mondatok hangos és néma olvasása, tartalmának megértése. Rövid szöveg megismerése,	

	<p>tartalmának megértése. Rövid szöveg üzenetének, érzelmi tartalmának megértése. Az olvasmányhoz kapcsolódó személyes élmények felidézése és megfogalmazása szóban. Cím, szereplők, helyszín kiemelése, időpont megállapítása, cselekmény követése. Tanulság megfogalmazása segítséggel. Tartalom elmondása. Szövegösszefüggések keresése. Olvasmányokhoz kapcsolódó feladatok megoldása segítséggel, irányítással:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a megértés bizonyítása rajzzal, színezéssel, – mondatok és képek egyeztetése, – szereplők tulajdonságainak felismerése, – vázlatkészítés rajzzal, szöveg kiegészítésével, – mondatok kiegészítése, tagmondatok összekapcsolása. <p>Dramatizálás. Ismerettartalmú szövegek olvasásával információkereső technikák alkalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az adatok visszakeresése, – információk kiemelése. <p>A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén. Közmondások, szólások, találós kérdések értelmezése. Versolvasás, verstanulás. Versek hangulatának átélése, belefeledkezés a ritmus, a zene révén. Ismerkedés a néphagyományokkal; ezek őrzése, ápolása. Ünnepkekhez, népszokásokhoz, jeles napokhoz kapcsolódó rövid szövegek olvasása, értelmezése. Gyermeklexikon használata. Ismerkedés gyermekújságokkal.</p>	
Kulcsfogalmak/f		Stafétaolvasás, párbeszéd, gondolatjel, bekezdés, helyszín, időpont, vázlat,

ogalmak	találós kérdés, népszokás, hagyomány, szabály.
----------------	--

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Írás, szövegalkotás	Órakeret 58 óra
Előzetes tudás	<p>Az írás teljes jelrendszerének ismerete (egyéni haladási ütemnek megfelelően). A kis- és nagybetűk szabályos alakítása és kapcsolása. Szavak, rövid mondatok írása tollbamondással látási-hallási megfigyelés után. Tanult helyesírási normák alkalmazása. Önenlénkorzés alkalmazása irányítással. Hibajavítás segítséggel.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Auditív és vizuális észlelés, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése. Síkbeli tájékozódás, irány- és aránykövetés. Rész és egész megfigyelése. Szem-kéz koordinációja, összerendezett írásmozgás kialakítása. Írástechnika automatikus alkalmazása. Kézségeszintű másolás (írottól és nyomtatotttól) rövid szövegek írása során, íráskészség fejlesztése. Mondatok írása tollbamondással, látási-hallási megfigyeltetés után emlékezetből írással. Eszközszintű íráshasználat az írásos feladatmegoldásokban. Önalálló szövegalkotás fejlesztése. Rugalmas gondolkodás, fantázia növelése. Önenlénkorzés képességének szokássá alakítása. Lendületes, esztétikus íráskép kialakítása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1 Az írás jelrendszere	<p>Az írástechnika gyakorlása. Segédvonal nélküli füzet használata. Betűalakítások és kapcsolások gyakorlása az új vonalrendszerben. Szavak, szószerkezetek, mondatok, összefüggő szövegek másolása (írottól, nyomtatotttól). Szavak, rövid mondatok írása látási-hallási előkészítéssel, tollbamondással. Szavak, rövid mondatok írása emlékezetből. Írásjelek alkalmazása. Nagybetűk alkalmazása nevek és a mondatok írása során. Az írástempó fokozása, a folyamatos, lendületes írás gyakorlása. Az íráshoz szükséges helyes testtartás megőrzése. Hibafelismerés, hibajavítás segítséggel.</p>	<p><i>Matematika:</i> számlálás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> finommozgás, testtartás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finommozgás, esztétikum.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-eszközök.</p>
3.2 Szövegalkotás írásban	Szavak gyűjtése és írása.	

	<p>Mondatok kiegészítése.</p> <p>Mondatbővítés.</p> <p>Mondatbefejezés.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Címadás.</p> <p>Szövegalkotás mondatok összekapcsolásával.</p> <p>Meghívó megfogalmazása, megírása.</p> <p>Rövid szöveges üzenetek írása sms és e-mail formában.</p> <p>Két-három soros jellemzés megfogalmazása, leírása.</p> <p>Gondolatok, érzelmek, vélemények kifejezése írásban.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egy-, két- és háromjegyű betű, írott kis- és nagybetű, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, tollbamondás, másolás, ékezet, hiba, ellenőrzés, javítás, szöveg, szó, mondat, cím, vélemény, értesítés, meghívó, hirdetés, sms, e-mail, rendezett íráskép.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 46 óra
Előzetes tudás	A teljes magyar ábécé betűinek ismerete. Mondatkezdés és a mondatzáró írásjel ismerete. Adott szókészletben tanult helyesírási szabályok alkalmazása. Gyakorlottság alapvető kommunikációs helyzetekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kommunikációs képesség fejlesztése. Szókincs gyarapítása. A nyelvhasználat pontosítása szótani, hangtani ismeretek tudatosításával. Fonematikus észlelés és verbális emlékezet fejlesztése. A helyesírás alapozása, fejlesztése másolással, tollbamondással, emlékezetből írással. A kiejtés, szóelemzés elvének alkalmazása a begyakorolt szókészletben, analizálás, szintetizálás. A közlési helyzethez alkalmazkodó nyelvhasználat fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Alapvető kommunikációs helyzetek nyelvi és magatartási mintái	<p>Kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és kapcsolatzárás:</p> <ul style="list-style-type: none"> – részvétel a tanulócsoporthan folyó beszélgetésben, – társas nyelvi magatartási formák alkalmazása. <p>Beszélgetés, vita:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyzetfelismerés, – alkalmazkodás a beszédhelyzethez, – a vitakultúra formálása, – vélemény megfogalmazása, 	<p><i>Környezetismeret:</i> társas kapcsolatok, viselkedési formák.</p> <p><i>Matematika:</i> halmazok.</p>

	<p>megosztása.</p> <p>Nyelvi mintakövetés beszédben és írásban.</p> <p>A tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben, spontán beszédben.</p> <p>Az életkornak megfelelő erkölcsi választás és értékelés.</p>	
5.2. Szavak jelentése, szókincs	<p>Szavak csoportosítása jelentésük szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rokon értelmű szavak, – több jelentésű szavak, – azonos alakú szavak. <p>Állandósult szókapcsolatok értelmezése.</p> <p>Közmondások, szólások értelmezése.</p> <p>A szókincs folyamatos gyarapodása.</p>	
5.3. Hang, betű, szótag, szó, szótő, toldalék	<p>Hang és betű megkülönböztetése.</p> <p>A magánhangzók és mássalhangzók időtartama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – jelölése begyakorolt szóanyagban. <p>Toldalékos szó megfigyelése, szótő és toldalék elkülönítése.</p> <p>A kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése a szavakban és a szavak végén, – helyesírása begyakorolt szókészletben. 	
5.4. Szófajok	<p>Szavak csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kérdések alapján; – jelentés szerint. 	
5.5. Modalitás szerinti mondatfajták	<p>Mondatfajták: közlés, kérdés, felkiáltás, óhajtás, felszólítás</p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelése, – felismerése olvasott szövegekben, – helyes használata a minden nap beszédben, – írásbeli gyakorlása. 	
5.6. Alapvető nyelvhelyességi és helyesírási szabályok, írásjelek	<p>Írásjelek megfigyelése, használata a mondatok végén előkészítés után.</p> <p>A „j” hang kétféle jelölése begyakorolt alapszókészletben.</p> <p>A szóvégi -ó, -ő, -ú, -ű jelölésének gyakorlása megadott szókészletben.</p>	

	Szótágolás, szavak csoportosítása szótagszám szerint. Az elválasztás eseteinek megfigyelése. A teljes ábécé, betűrend ismerete. A mondat szavakra tagolása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang, betű, szótag, szótágolás, szó, mondat, írásjel, pont, kérdőjel, felkiáltójel, vessző, kötőjel, időtartam, hosszú, rövid, hangsúly, kisbetű, nagybetű, név, magánhangzó, mássalhangzó, kijelentő mondat, kérdő mondat, felszólító mondat, felkiáltó mondat, óhajtó mondat, közlés, kijelentés, megállapítás, kérdés, érdeklődés, tudakozódás, kérés, tiltás, parancs, utasítás, örööm, fájdalom, meglepődés, kívánság, melléknév, tulajdonság, ige, cselekvés, történés, főnév, köznév, tulajdonnév, számnév, határozott, határozatlan.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Az olvasástechnika alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Auditív, vizuális figyelem és emlékezet fejlesztése. Időbeli tájékozódás, sorrendiség fejlesztése. Ritmusérzék fejlesztése. Szövegértő képesség folyamatos fejlesztése. Szóbeli szövegalkotás fejlesztése. Erkölcsei érzék, ítéloképesség formálása. Kommunikációs készség, együttműködési készség megerősítése. Empátia, kreativitás fejlesztése. Az olvasás öröömének és a mű élvezetének megtapasztaltatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.2 Szerzők és művek – Népköltészet	Mondókák, kiszámolók meghallgatása, olvasása. Népi játékok eljátszása. Találós kérdések olvasása. Magyar és más népek meséinek olvasása.	Ének-zene: népdalok, népi játékok, megzenésített versek. Informatika: IKT-eszközök.
– Klasszikus magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Klasszikus európai szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései – Kortárs magyar szerzők gyermekversei, meséi, elbeszélései	Gyermekek versek olvasása. Mese, meserészletek szereposztás szerinti felolvasása. Elbeszélések közös és önálló olvasása, feldolgozása tanári segítséggel. Könyvtárlátogatás.	Technika, életvitel és gyakorlat: a dramatizálás egyszerű kellékei. Erkölcstan: tanulságok.
Ajánlott magyar szerzők és művek: <i>Csoszogi, az öreg suszter</i>		

<p>Kányádi Sándor: <i>Hófoltos még a határ, Kelj föl, nap</i> Lázár Ervin: <i>Öregapó madarai</i> Móra Ferenc: <i>Tükros Kata, A pillangók királya, Vasgyúró Gyurka</i> Móricz Zsigmond: <i>Iciri-piciri, Kevélykereki, Kuckókirály, A köszöntő, A nehéz kétgarasos, A török és a tehenek, Esik a hó, Nyitnikék (részletek), Falusi hangverseny</i> Varró Dániel: <i>Buszvezetők</i></p> <p>Ajánlott európai szerzők és művek: Andersen: <i>A két gyertya, A rendíthetetlen ólomkatona, A három versenyugró</i> Aesopus: <i>Kincs a szőlőben, Az oroszlán és az egér, A róka és a gólya</i> Grimm: <i>A csillagruha</i> La Fontaine: <i>A tücsök és a hangya</i> Richard Scarry: <i>Mentenek a tűzoltók, Miből lesz a kenyér?</i></p>		
<p>4.3 Epikus művek jellemzői</p>	<p>Rövid epikai művek, népköltészeti alkotások, elbeszélések hangos és néma olvasása. A történet idejének és helyszínének azonosítása. Az események sorrendjének, összefüggéseinek megállapítása segítséggel. Történet főszereplőinek azonosítása. Tartalommondás; a cím és a szöveg kapcsolatának magyarázata; címadás gyakorlása. Szereplők tulajdonságainak és cselekedeteinek megítélése – a jó, a rossz, a szép, a csúnya fogalma.</p>	
<p>4.4 Lírai alkotások jellemzői</p>	<p>Versek hangos és néma olvasása. A lírai mű témajának és hangulatának, érzelmi tartalmának felismerése. A vers versszakokra bontása. A versszak felismerése, egyszerű jellemzése (sorok száma, hosszsága, szótagszáma). Rím felismerése.</p>	

	A költői nyelv néhány sajátosságának megfigyelése: – ellentét, – ismétlés (refrén).	
4.5 Báb- és drámajátékok jellemzői	Népi játékok játszása. Mese, meserészlet megtanulása, közös eljátszása, előadása. Mindennapi konfliktusok átéltése dramatikus játékban (pl. bábjáték).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Író, költő, valóság, mese, népmese, vers, verssor, versszak, rím, refrének, mondóka, kiszámoló, dal, népi játék, történet, szereplő, főszereplő, helyszín, párbeszéd, hangulat, ellentét, ismétlés, jó, rossz, szép, csúnya.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>A hangok hosszúságának érzékeltetése. Megfelelő beszédtempó, hangerő, beszédtechnika, hangsúly.</p> <p>Négy-öt mondóka, vers ismerete.</p> <p>A megtanulandó memoriterek képességi szintnek megfelelő tolmácsolása.</p> <p>Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő részvétel a dramatikus, szerep- és szituációs játékokban.</p> <p>A megismert nyelvi formák alkalmazása a társas érintkezésben.</p> <p>Kérdésekre adekvát válaszadás a szituációnak megfelelően.</p> <p>Önálló vélemény alkotása. Az életkornak megfelelő erkölcsi ítélet alkotása.</p> <p>A környezet tárgyairól, eseményekről, élményekről három-négy összefüggő mondat megfogalmazása.</p> <p>Összefüggő szóbeli szöveg alkotása kevés segítséggel.</p> <p>Szóképes, illetve folyamatos, szöveghű olvasás, megfelelő hangsúlyozás.</p> <p>Olvasott szövegrészletek, szövegek tartalmáról beszámolás segítséggel.</p> <p>Szövegértést bizonyító egyszerű feladatak megoldása. A szereplők, helyszín, időpont megnevezése. Az események sorba rendezése.</p> <p>Szövegelemzés végzése segítséggel. Összefüggések észrevétele a szövegben.</p> <p>Mondatok és rövid szövegek másolása írott és nyomtatott mintáról.</p> <p>A begyakorolt alapszókészlet szavainak leírása tollbamondással, emlékezetből való írással.</p> <p>Előkészítés után 4–5 mondatból álló szöveg leírása tollbamondás után.</p> <p>Az írott nagybetűk alkalmazása.</p> <p>Írásos feladatak megoldása fokozódó önállósággal.</p> <p>A tanult nyelvhelyességi és helyesírási ismeretek alkalmazása.</p> <p>Önellenőrzés, hibajavítás.</p> <p>Tiszta, rendezett, könnyen olvasható íráskép.</p>
--	--

MATEMATIKA

1–4. évfolyam

A matematikatanítás célja, hogy lehetővé tegye a tanulók számára a környező világ térförmáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését. Feladata felkelteni a tanulók érdeklődését, segíteni a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt, tapasztalati úton megalapozva a tanulók matematikai ismereteit, változatos tevékenységekkel alakítva ki a matematikai fogalmakat. Fejlesztenie kell a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszerzés, kombinativitás, induktív, deduktív és valószínűségi következtetések), ezáltal lehetővé tenni a tanulók gondolkodásának fejlődését.

A pontos matematikai nyelv használatára való törekvés, a gondolatok szabatos megfogalmazása tevékenységek során alakul a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával, a pontos, fegyelmezett munkavégzés és az önenellenőrzés igényének kialakításával együtt.

A matematikai kompetencia fejlesztése csak a többi kulcskompetenciával együtt, egymással összhangban, egymást felerősítve valósítható meg. A matematikaórákon megszerzett készségek, képességek, ismeretek birtokában a tanulók alkalmassá válnak az önálló tanulásra, eszközökkel használják azokat más területeken, különböző kontextusokban (továbbtanulás, otthon, munkahely) való alkalmazásra. A matematikai nevelés hozzájárul a természettudományos és technikai kompetencia fejlődéséhez. Vannak közös fejlesztési területeik, mint a tájékozódási képesség fejlesztése térben, síkban, időben és a világ mennyiségi viszonyaiban, valamint a kognitív képességek fejlesztése. Vannak olyan készségek, mint a becslés, mérés, számlálás, számolás, melyeket pl. különböző számításoknál alkalmazznak. Az ének, zene tanulása fejleszti a matematikai gondolkodás különböző formáit. A ritmusgyakorlatok, kottaírás, kottaolvásás, számkotta használata hozzájárulnak az akusztikus és vizuális figyelem és emlékezet, valamint a szerialitás fejlesztéséhez. A matematikai kompetenciát eszközökkel használják a tanulók a földrajzi ismeretek tanulása során is. Tájékozódnak síkban különböző léptékű térképeken, térben a földgömbön és az időzónákban. Becslési, mérési és számolási készségüket alkalmazzák a távolságok becslésére, mérésére, a magassági számok pontos leolvasására, a földrészek, országok területe, lakossága és a népsűrűsége közötti összefüggések értelmezésére, számításokra. A testnevelés órák nagymértékben hozzájárulnak a motoros képességek fejlődéséhez, ezzel segítik a tanulókat a matematikai és szerkesztő eszközök használatában. A különböző ugrások, dobások alkalmával fejlődik becslési, mérési készségük. Rendgyakorlatoknál a számlálásra végzett mozgássorok hozzájárulnak a számlálás ritmusának kialakulásához.

A rajz tanítása során a vizuális nyelv alapelemeinek (vonalak, sík- és térförmák) előállítása, azok rendezése, azonosságok, hasonlóságok észrevétele, arányok, kontrasztok megfigyelése, ismétlések, ritmusok leképezése, szimmetrikus alakzatok létrehozása segíti a formaérzékelés, a térlátás és a vizuális gondolkodás fejlesztését, a geometriai ismeretek elmélyítését.

A digitális kompetencia fejlesztése, az IKT-eszközök használata hozzájárul a megismerési képesség, a verbális és a nonverbális kommunikáció fejlődéséhez. Az órákon segíti az önálló ismeretszerzést, a matematikai készségek, képességek fejlesztését, a matematika iránti pozitív attitűd kialakulását, az önismeret, az önértékelés fejlődését. Habilitációs foglalkozások keretében fejlesztő programok segítségével hozzájárul a tanulók alapképességeinek fejlesztéséhez.

A matematikai kompetencia fejlesztése közben különböző szervezeti keretekben (egyéni, páros, csoport és kooperatív formában) tevékenykednek a tanulók. Ezáltal fejlődik együttműködési készségük, nő a toleranciájuk, kialakul egymás iránti érdeklődésük, megtanulják társaik elfogadását.

A matematikatanulás hatékonyságának egyik fontos feltétele a módszerek megválasztása. A kisiskolások legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért kezdetben játékos tevékenységek megszerzésével biztosítunk lehetőséget a gyerekeknek a közvetlen tapasztalatszerzésre.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyerekeknek hosszabb ideig (több éven át) lehetőséget kell teremteni a matematikai problémák cselekvéses tapasztalatra alapozó megoldására. A motiváló hatású

tanulási környezet, a játékok, a különböző matematikai eszközök, IKT-eszközök, digitális tananyagok felkeltik a tanulók érdeklődését, igényét a világ megismerésére, saját ismereteik, képességeik fejlesztésére, az érdeklődés ébrentartására, pozitív attitűd kialakulására a tantárgy, a tanulás iránt, minden biztosítéka a sikeres együtt-tanulásnak.

Az egy osztályba kerülő gyermekek pszichés funkciói, képességei, ismeretei, az egész személyiségeük nagyon különböző. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók képességprofilja jelentősebb eltérést mutat, mint ép társaiké. Ezért nagyon fontos minden tanuló egyéni fejlődési folyamatának a megismerése, és az ehhez igazodó differenciált nevelés, oktatás, fejlesztés. A pedagógusnak fel kell tárképeznie az osztály tanulóinak ismereteit, képességeit, érdeklődésüket, motiváltságukat, tanulási stílusukat, szokásait, tempójukat. Fel kell tárni társas kapcsolataikat, fizikai és pszichés állapotukat.

Szükséges és lehetséges differenciálni a tartalmak és tevékenységek szintjén egyaránt. A tartalmi differenciálás megnyilvánulhat a feladatok mennyiségeiben, a feladatok minőségeiben és a kivitelezés módjában. A tevékenységek szintje is különböző lehet. Lehet elvontan, verbális szinten megoldani a feladatokat, de ugyanazok a feladatok megoldhatók eszközökkel, a cselekvés szintjén is. Differenciálni lehet segítsnyújtással is. Segíthetjük a tanulást eszközök biztosításával, az eszközök használatának segítésével, a feladat megismétlével, a feladatok algoritmizálásával, mintaadással, analógia alkalmazásával és célrányos kérdésekkel.

A tanulásban akadályozott tanulóknál gyakran előfordul súlyos képességzavar, illetve valamelyik képesség hiánya. Ezeket a problémákat nem lehet kizárolag a tanítási órák keretei között orvosolni. Ilyen esetekben szükség van külön habilitációs foglalkozásokra, ahol célrányos fejlesztési terv alapján egyéni fejlesztéssel lehet korrigálni és/vagy kompenzálni a képességzavarokat és hiányokat.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	4	72
1/2. évfolyam	4	72
2. évfolyam	4	72
3. évfolyam	3+1	72
4. évfolyam	4	72

1–2. évfolyam

Az első két év kiemelt célja a tanulási képességek alapozása, a tantárgy iránti érdeklődés, a tanulási kedv felkeltése, a tantárgy megszerettetése. A matematikai tevékenységek elvégzéséhez és az ismeretek befogadásához szükséges a megfelelő szomatikus és pszichés állapot fejlesztése is. Fontos feladat a matematikai eszközök használatának megismerésével az önálló ismeretszerzés lehetőségének megteremtése, a tanulók ismereteinek, készségeinek, képességeinek, érdeklődésének a feltárképezése, és ehhez igazodó tanulási módok, eljárások megkeresése, alkalmazása. Az IKT-eszközök megismerése, használata tanári segítséggel történik.

Az elemi gondolkodási műveletek alapozása cselekvéssel, cselekvésre épülő tapasztalatok megfogalmazásával valósul meg, csakúgy, mint a matematikai nyelv alapozása, ismerkedés a matematikai alapfogalmakkal, jelekkel. Az alkotás örömének megtapasztalása, a folyamatos ösztönzés a matematikai tevékenykedésre, kitartó feladatmegoldásra egyrészt a motiváció erősödését, másrészt a tanulók önértékelésének és önismeretének kialakítását segíti. A módszerek megválasztása támogatja a folyamatos tanári visszajelzés lehetőségeit, a társakkal közös tevékenységek megvalósulását azért, hogy az elősegítse az elemi kommunikációs képességek fejlesztését, társas kapcsolatokban való működtetését.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében biztosítani kell a terápiás fejlesztést a tanulók sérült vagy/és fejletlen pszichikus funkcióinak, készségeinek, képességeinek és gondolkodásának javítására, kompenzálsára úgy, hogy a tevékenységek segítsék elő a tanulók együttműködését, az egymás iránti tolerancia kialakulását. Vonatkozik ez a figyelem terjedelmének, tartósságának növelésére, a koncentráció időtartamának növelésére, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésére, a finommotoros mozgáskoordináció fejlesztésére is.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	16
Számelmélet, algebra	68
Geometria – mérés	40
Függvények, az analízis elemei	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, válogatás gyakorlatátása. Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerailitás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság) osztályozás, rendezés	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával Azonosságok-különbségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása. „Mi változott meg? Játék Kártyajátékok „Keresd az egyforma jelű!” -megkezdett válogatás folytatása a felismert szempont alapján. Sorminták színezése, egyeztetése. Felismerés, rámutatás, megnevezés. Játék építőkockával, Lego- és Duplo elemekkel. Tárgyak összehasonlítása	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás. <i>Környezetismeret:</i> formaérzékelés, tárgyak tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlításuk, csoportosításuk, tapasztalatok szerzése. <i>Ének-zene:</i> ritmikus sorok alkotása. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tárgyak tulajdonságai, csoportosítások, rendezések.
1.2. Matematikai logika	Állítások igazságának eldöntése	

Igaz-hamis állítások	személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról.	
1.3. Kombinatorika Kombinatorikai feladatok	Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával, színezéssel, minél több lehetőség előállítása próbálgatással.	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szín, alak, méret, tulajdonság, összehasonlítás, minden, egyetlen, egyik sem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 68 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mennyiségi állandóság kialakítása. A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. Biztos számfogalom kialakítása az 5-ös számkörben, tájékozódás az 5-ös számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése az 5-ös számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével. Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása minden nap elethelyzetekből kiindulva. Szövegértés, szövegalkotás alapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számkori ismeretek az 5-ös számkörben	Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, segítségével).	Magyar nyelv és irodalom: beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, lényeg kiemelése, szövegalkotás, saját gondolatok megfogalmazása, indoklása.
Halmazok számossága	Halmazok számosság szerinti rendezése, összehasonlítása, a szempontok megfogalmazása Konkrét formában való szemléltetés, cselekedtetés útján ismerkedés a mennyiségekkel. Sok, kevés, semmi fogalmak használata Számfogalom megerősítése az 5-ös számkörben. Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel.	Környezetismeret: nagyságrendek a természetben (becslés és mérés, hosszúság). Ének-zene: ütemek kialakítása és jelzése, egyenletes mérőritmus, ütemezett mozgáskivitelezés. Vizuális kultúra: történetek vizuális
Számok írása, olvasása 5-ig Számok bontása	Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása,	

	lejegyzése. Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítása tevékenységgel, rajzzal.	megjelenítése síkban, téren. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció.
Számok viszonyítása, rendezése Relációs jel	Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel.	
Számegyenes Számszomszédok	Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyenesen, számszomszédok megállapítása. értelmezése.	
Számtulajdonságok	Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. Számok tulajdonságainak megnevezése.	
2.2. Műveletek Műveleti jelek (+, -, =, <, >) Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése	Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata. Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával. Összeadás leolvasása képekről, megjelenítése kirakással A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása. Számegyenes használata. Tapasztalatszerzés az ugyanannyi hozzáadása majd elvétele tevékenységről	
Egyszerű szöveges feladatok	Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése Egyszerű szöveges feladatok eljátszása, lerajzolása, kirakása, megoldása művelettel nevelő segítséggel.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros-páratlan számok	Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása. Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegyenesen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számok neve, jele, relációs jel, (kisebb-nagyobb) szomszéd számegyenes, sorszám, sorszámnév, páros, páratlan,	

	művelet, műveleti jel, összeadás-kivonás, bontás, hozzátevés, elvétel, semmi, üres, sok, kevés, összehasonlítás.
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria – mérés	Órakeret 40 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése. Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Térbeli, síkbeli helyzetek – Térbeli helyzetek	Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után.	Magyar nyelv és irodalom: beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása.
3.2. Síkbeli alakzatok Síkidomok tulajdonságai	Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítása tárgyak, matematikai eszközök, használatával. Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján.	Környezetismeret: térbeli, síkbeli tájékozódás, formaérzékelés, irányok, távolságok, hosszúság; mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, becslése, mérése, természetes mérőeszközök.
3.3. Térbeli alakzatok Testek tulajdonságai	Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. Építés szabadon és minta alapján. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján.	Ének-zene: formaérzékelés, azonosság, hasonlóság. Vizuális kultúra: szín- és formaérzékelés, vizuális megjelenítés téren, síkban, konstruálás, modellezés.
3.3. Mérés Gyakorlati mérések	Kisebb, nagyobb, egyenlő fogalmak megfelelő használata, jártasság a hosszúságok, tömegek, ūrtartalmak összehasonlításában becsléssel, összeméréssel.	
Mérőeszközök	Mérés alkalmi mértékegységekkel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forma (háromszög, négyzet, kör, gömbölyű, szögletes, kocka), térbeli és síkbeli viszonyszó	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei		Órakeret 20 óra
Tantárgyi fejlesztési célok	Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. A rendezés, kiegészítés gyakorlatátása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
4.1. Relációk Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között	Biztos jelhasználat adott számú halmazok összehasonlításánál. A nyíl, mint jel értelmes írása, használata, az összefüggések megfogalmazása. Egyszerű kapcsolatok felismerése, megfogalmazása, jelölése Egyszerű sorozat folytatása írásban, tárgyakkal, mozgással.	Magyar nyelv és irodalom: beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás. Ének-zene: ciklikus sorok.	
4.2. Sorozatok Sorba rendezések	Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságai. Ciklikus sorok megfigyelése, és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal).	Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés. Testnevelés és sport: ismétlődő, ciklikus mozgássorok, soralkotások, relációk.	
Egyszerű sorozatok Növekvő-csökkenő számsorok	Egyszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján. .		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Összefüggés, ellentétes viszonyoszó, sorozat, hozzárendelés.		

A fejlesztés várt eredményei	Személyek, tárgyak, alakzatok csoportosítása azonosság, azonos tulajdonság alapján. Nagyságbeli, térbeli és síkbeli viszonyoszavak használata. Biztos számfogalom 5-ös számkörben. Jártasság 5-ös számkörben. Térbeli és síkbeli helyzetek létrehozása, létrehozott helyzetek leolvasása, megfogalmazása. Összefüggések felismerése, jelölése egyszerűbb esetekben. Egyszerű sorozatok folytatása megadott szabály alapján.
------------------------------	--

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	13+3
Számelmélet, algebra	63+5
Geometria – mérés	36+4
Függvények, az analízis elemei	17+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, válogatás gyakorlatátása. Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szeriálitás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. <i>Halmazok</i> Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság)	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával, IKT-eszközök alkalmazásával. Azonosságok-különözések megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás. <i>Környezetismeret:</i> formaérzékelés, tárgyak tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlításuk, csoportosításuk, tapasztalatok szerzése.
1.2. <i>Matematikai logika</i> Igaz-hamis állítások	Állítások igazságának eldöntése személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról.	<i>Ének-zene:</i> ritmikus sorok alkotása.
1.3. <i>Kombinatorika</i> Kombinatorikai feladatok	Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával, színezéssel, minél több lehetőség előállítása próbálgatással.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tárgyak tulajdonságai, csoportosítások, rendezések. <i>Testnevelés és sport:</i>

		mozgáskoordináció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szín, alak, méret, tulajdonság, összehasonlítás, minden, egyetlen, egyik sem.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 68 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mennyiségi állandóság kialakítása. A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. Biztos számfogalom kialakítása a 10-es számkörben, tájékozódás a 20-as számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése a 10-es számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével. Tájékozódás a számegyenesen. Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása minden napi élethelyzetekből kiindulva. Szövegértés, szövegalkotás alapozása. Analógiás gondolkodás értelmezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számköri ismeretek a 10-es számkörben	Határozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök segítségével).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, lényeg kiemelése, szövegalkotás, saját gondolatok megfogalmazása, indoklása.
Halmazok számossága	Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámlálással. Mennyiségek kirakása játékpénzzel. Számfogalom megerősítése a 10-es számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, úrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel.	<i>Környezetismeret:</i> nagyságrendek a természetben (becslés és mérés, hosszúság). <i>Ének-zene:</i> ütemek kialakítása és jelzése, egyenletes mérőritmus, ütemezett mozgás-kivitelezés.
Sorszámok, sorszámnevek	Sorszámok, sorszámnevek használata valós helyzetekben.	
Számok írása, olvasása 10-ig Számok bontása	Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése. Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítása	<i>Vizuális kultúra:</i> történetek vizuális megjelenítése síkban, téren. <i>Testnevelés és sport:</i>

	tevékenységgel, rajzzal.	mozgáskoordináció.
Számok viszonyítása, rendezése Relációs jel	Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel.	
Számegyenes Számszomszédok	Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyenesen, számszomszédok megállapítása. Egy- és kétjegyű számok értelmezése.	
Számtulajdonságok Helyi érték	Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. Számok tulajdonságainak megnevezése.	
2.2. Műveletek Műveleti jelek (+, -, =, <, >) Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése	Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata. Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával, tárgyak, matematikai eszközök kirakásával, IKT-eszközökkel. A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzésük művelettel. Matematikai művelethez történetek alkotása.	
Fejben számolás	Fejben számolás 10-es számkörben	
Az összeadás tagjainak felcserélhetősége	A tagok felcserélhetőségének érzékeltetése kirakásokkal (matematikai eszközökkel, IKT-eszközökkel), rajzzal, lejegyzésük műveletekkel.	
Egyszerű szöveges feladatok	Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése matematikai eszközök kirakásával, rajzban, lejegyzésük műveletekkel. Matematikai műveletekhez történet alkotása.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros-páratlan számok	Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása. Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegyenesen.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számok neve, jele, relációs jel, egyjegyű-kétjegyű szám, kerek tízes, (kisebb-nagyobb) szomszéd, számegyes, sorszám, sorszámnév, pénz, forint, ár, áru, olcsó-drága, sorszám, páros, páratlan, művelet, műveleti jel, összeadás-kivonás, bontás, hozzátevés, elvétel, semmi, üres, sok, kevés, összehasonlítás.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria – mérés		Órakeret 40 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése. Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékégekkel. Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
3.1. Térbeli, síkbeli helyzetek – Térbeli helyzetek	Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után.	Magyar nyelv és irodalom: beszédkészsg, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása.	Környezetismeret: térbeli, síkbeli tájékozódás, formaérzékelés, irányok, távolságok, hosszúság; mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, becslése, mérése, természetes mérőeszközök.
	– Síkbeli helyzetek		
3.2. Síkbeli alakzatok Síkidomok tulajdonságai	Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítása tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök használatával. Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján.	Ének-zene: formaérzékelés, azonosság, hasonlóság.	Vizuális kultúra: szín- és formaérzékelés, vizuális megjelenítés térben, síkban, konstruálás, modellezés.
3.3. Térbeli alakzatok Testek tulajdonságai	Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. Építés szabadon és minta alapján. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság)	Technika, életvitel és gyakorlat: környezet elemeinek tulajdonságai,	

	alapján.	
3.4. Mérés Gyakorlati mérések	Mennyiségek mérése (hosszúság, tömeg, ürtartalom) választott mértékegységekkel. Hosszúság, magasság, szélesség mérése és összehasonlítása választott egységekkel.	kreativitás, mérőeszközök használata, térbeli helyzetek, építések térben, síkban.
Mérőeszközök	Ismerkedés a literrel, kilogrammal, méterrel. Pénzhasználat. Gyakorlati mérések-tapasztalatszerzés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forma (háromszög, négyzet, kör, gömbölyű, szögletes, kocka), térbeli és síkbeli viszonyszó, becslés, mérés, hosszúságmérték, ürmérték, tömegmérték, mértékegység.	

Tematisai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 20 óra
Tantárgyi fejlesztési célok	Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Relációk Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok között	Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel).	Magyar nyelv és irodalom: beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás.
4.2. Sorozatok Sorba rendezések	Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján (nagyság, szélesség, hosszúság, magasság, tömeg stb.). Halmazok sorba rendezése számosság alapján. Számok sorba rendezése. Ciklikus sorok megfigyelése, az ismétlődések megfogalmazása és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal).	Ének-zene: ciklikus sorok. Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés. Testnevelés és sport: ismétlődő, ciklikus mozgássorok, soralkotások, relációk.
Egyeszerű sorozatok	Egyeszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján.	

4.3. Függvények Hozzárendelések	<p>Személyek, tárgyak, matematikai eszközök egymáshoz rendelése szóbeli utasítás és jelkártyák alapján.</p> <p>Hozzárendelések párosító játékokban (pl. logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság megváltoztatásával).</p> <p>Számjegyek hozzárendelése tárgyhalmazokhoz, számképekhez, színes rudakhoz.</p> <p>Természetes számok hozzárendelése a számegyenes pontjaihoz és geometriai alakzatokhoz.</p>	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Összefüggés, ellentétes viszonyoszó, sorozat, hozzárendelés.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>Személyek, tárgyak, alakzatok csoportosítása azonosság, azonos tulajdonság alapján.</p> <p>Nagyságbeli, térbeli és síkbeli viszonyiszavak használata.</p> <p>Biztos számfogalom 10-es számkörben.</p> <p>Összeadások és kivonások 10-es számkörben. Egyszerű szóbeli szöveges feladatok megoldása.</p> <p>Alkotás térben, síkban.</p> <p>Térbeli és síkbeli helyzetek létrehozása, létrehozott helyzetek leolvásása, megfogalmazása.</p> <p>A tanult térbeli és síkbeli alakzatok felismerése, tulajdonságaik megfogalmazása.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése a hosszúság, tömeg, ūrtartalom méréséről.</p> <p>Összefüggések felismerése, jelölése egyszerűbb esetekben.</p> <p>Egyszerű sorozatok folytatása megadott szabály alapján.</p>
-------------------------------------	--

2. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	14+2
Számelmélet, algebra	64+4
Geometria – mérés	36+4
Függvények, az analízis elemei	17+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális, auditív és taktilis percepció fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, válogatás gyakorlatátása. Kombinatorikus gondolkodás alapozása. Szerailitás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.4. Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságai (szín, forma, nagyság)	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök tulajdonságainak megfigyelése, kiemelése, egyeztetése, megfogalmazása, jelölése jelkártyával, IKT-eszközök alkalmazásával. Azonosságok-különbségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval. Tárgyak válogatása, csoportosítása választott és adott tulajdonság alapján. Tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása.	Magyar nyelv és irodalom: beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás. Környezetismeret: formaérzékelés, tárgyak tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlításuk, csoportosításuk, tapasztalatok szerzése.
1.5. Matematikai logika Igaz-hamis állítások	Állítások igazságának előállítása személyek, tárgyak, matematikai eszközök halmazáról.	Ének-zene: ritmikus sorok alkotása.
1.6. Kombinatorika Kombinatorikai feladatok	Kombinatorikai feladatok megoldása matematikai eszközök kirakásával, színezéssel, minél több lehetőség előállítása próbálgatással.	Technika, életvitel és gyakorlat: tárgyak tulajdonságai, csoportosítások, rendezések.

		<i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szín, alak, méret, tulajdonság, összehasonlítás, minden, egyetlen, egyik sem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 68 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mennyiségi állandóság kialakítása. A számlálás ritmusának kialakítása, a finommotorika, szem-kéz koordináció fejlesztése. Biztos számfogalom kialakítása a 10-es számkörben, tájékozódás a 20-as számkörben saját élményből kiindulva, majd a számolási készség fejlesztése a 20-as számkörben, változatos gyakorlati feladatok segítségével. Tájékozódás a számegyenesen. Az összeadás és kivonás tartalmi megértésének alapozása minden napi élethelyzetekből kiindulva. Szövegértés, szövegalkotás alapozása. Analógiás gondolkodás értelmezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számköri ismeretek a 20-as számkörben	Hatórozott és határozatlan halmazok alkotása (személyek, tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök segítségével).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, lényeg kiemelése, szövegalkotás, saját gondolatok megfogalmazása, indoklása.
Halmazok számossága	Halmazok számosságának megállapítása le- és megszámítással. Mennyiségek kirakása játékpénzzel. Számfogalom megerősítése a 20-as számkörben, választott mértékegységekkel végzett mérésekkel (hosszúság, ūrtartalom). Mennyiségek egyeztetése számnévvel, számképpel, számjeggyel.	<i>Környezetismeret:</i> nagyságrendek a természetben (becslés és mérés, hosszúság). <i>Ének-zene:</i> ütemek kialakítása és jelzése, egyenletes mérőritmus, ütemezett mozgáskivitelezés.
Sorszámok, sorszámnevek	Sorszámok, sorszámnevek használata valós helyzetekben.	 <i>Vizuális kultúra:</i> történetek vizuális megjelenítése síkban, téren.
Számok írása, olvasása 20-ig Számok bontása	Számok írása és olvasása változatos feladathelyzetekben. Adott elemszámú tárgyhalmazok bontása matematikai és IKT-eszközökkel. A kirakásokról bontások megfogalmazása, lejegyzése.	

	Bontott alakú számoknak megfelelő helyzetek előállítása tevékenységgel, rajzzal.	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció.
Számok viszonyítása, rendezése Relációs jel	Különböző elemszámú halmazok összehasonlítása tárgyak, matematikai és IKT-eszközök segítségével, jelölésük relációs jelekkel.	
Számegyesen Számszomszédok	Számok viszonyítása, sorba rendezése, helyük megkeresése a számegyesesen, számszomszédok megállapítása. Egy- és kétjegyű számok értelmezése.	
Számtulajdonságok Helyi érték	Számok válogatása, csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. Számok tulajdonságainak megnevezése. Tízes csoportok alkotása, tízesek, egyesek helyi értékének értelmezése.	
2.2. Műveletek Műveleti jelek (+, -, =, <, >) Összeadás, kivonás tartalmának kialakítása: halmazok bővítése, szűkítése, halmazok egyesítése, különbsége, halmazok összemérése	Műveleti jelek megismerése, értelmezése, írása, kiolvasása, használata. Műveletek megjelenítése egyszerű történetek lejátszásával, tárgyak, matematikai eszközök kirakásával, IKT-eszközökkel. A mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzésük művelettel. Matematikai művelethez történetek alkotása.	
Fejben számolás	Fejben számolás 10-es számkörben, eszközhasznállattal 20-as számkörben.	
Szóbeli összeadás, kivonás	Kerek tízesekhez egyjegyűek adása. Teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele. Teljes kétjegyű számokhoz egyjegyűek hozzáadása, elvétele tízesatlépés nélkül.	
Az összeadás tagjainak felcserélhetősége	A tagok felcserélhetőségének érzékeltetése kirakásokkal (matematikai eszközökkel, IKT-eszközökkel), rajzzal, lejegyzésük	

	műveletekkel.	
Egyszerű szöveges feladatok	Szóban megfogalmazott, egyszerű szituációkba ágyazott szöveges feladatok lejátszása, megjelenítése matematikai eszközök kirakásával, rajzban, lejegyzésük műveletekkel. Matematikai műveletekhez történet alkotása.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros-páratlan számok	Halmaz elemeinek (személyek, tárgyak, matematikai eszközök) párosítása. Páros és páratlan számok helyének megfigyelése a számegyenesen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számok neve, jele, relációs jel, egyjegyű-kétjegyű szám, kerek tízes, (kisebb-nagyobb) szomszéd, számegyenes, sorszám, sorszámnév, pénz, forint, ár, áru, olcsó-drága, sorszám, páros, páratlan, művelet, műveleti jel, összeadás-kivonás, bontás, hozzátevés, elvétel, semmi, üres, sok, kevés, összehasonlítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria – mérés	Órakeret 40 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztése. Gyakorlati mérések gyakoroltatása választott és szabványmértékegységekkel. Mennyiségek közötti tájékozódás és a becslés képességének alakítása. Szabványmértékegységek nevének, jelének megismertetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Térbeli, síkbeli helyzetek – Térbeli helyzetek	Térbeli helyzetek megfigyelése, leolvasása, megfogalmazása. Térbeli helyzetek létrehozása tárgyak, matematikai eszközök építésével – szabadon, minta és szóbeli utasítás után.	Magyar nyelv és irodalom: beszédkézség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása.
– Síkbeli helyzetek	Síkbeli helyzetek létrehozása függőleges és vízszintes síkban. Síkbeli helyzetek leolvasása, megfogalmazása. Építés saját fantázia, minta, szóbeli utasítás alapján.	Környezetismeret: társbeli, síkbeli tájékozódás, formaérzékelés, irányok, távolságok, hosszúság; mérhető anyagi

3.2. Síkbeli alakzatok Síkidomok tulajdonságai	Síkidomok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása, előállítása tárgyak, matematikai eszközök, IKT-eszközök használatával. Síkidomok összehasonlítása, azonosságok, különbségek megfogalmazása. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján.	tulajdonságok felismerése, becslése, mérése, természetes mérőeszközök. <i>Ének-zene:</i> formaérzékelés, azonosság, hasonlóság. <i>Vizuális kultúra:</i> szín- és formaérzékelés, vizuális megjelenítés térben, síkban, konstruálás, modellezés.
3.3. Térbeli alakzatok Testek tulajdonságai	Testek tulajdonságainak megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása. Építés szabadon és minta alapján. Csoportosításuk, rendezésük adott tulajdonság (forma, nagyság) alapján.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> környezet elemeinek tulajdonságai, kreativitás, mérőeszközök használata, térbeli helyzetek, építések térben, síkban.
3.3. Mérés Gyakorlati mérések	Mennyiségek mérése (hosszúság, tömeg, ūrtartalom) választott mértékegységekkel. Hosszúság, magasság, szélesség mérése és összehasonlítása választott egységekkel. Úrtartalom mérése és összehasonlítása különböző mérőeszközökkel. Tömeg mérése és összehasonlítása.	<i>Testnevelés és sport:</i> motoros készségek és képességek, térbeli tudatosság (elhelyezkedés térben, mozgásirány, eszközre és társa vonatkozó térbeli viszonyok), alak- és formaészlelés.
Mérőeszközök Szabványmértékegységek	Mérőeszközök megismerése. Mérendő anyagokhoz mérőeszközök rendelése. Mérés szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek nevének és jelének megismerése, használata (m, dm, kg, l, dl).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Forma (háromszög, négyzet, kör, gömbölyű, szögletes, kocka), térbeli és síkbeli viszonyzó, becslés, mérés, hosszúságmérték, ūrmérték, tömegmérték, mértékegység.	

Tematisai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 20 óra
Tantárgyi fejlesztési célok	Az összehasonlítás, az összefüggés- és szabályfelismerés alapozása. A rendezés, kiegészítés gyakoroltatása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok

4.1. Relációk Összefüggések személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számossága között	Személyek, tárgyak, geometriai alakzatok közötti egyszerű kapcsolatok, összefüggések felismerése. Relációk megfogalmazása szóban, jelölésük (összekötés, nyíl, relációs jel).	Magyar nyelv és irodalom: beszédkészsg, szóbeli szövegek megértése, értelmezése, szövegalkotás.
4.2. Sorozatok Sorba rendezések	Személyek, tárgyak sorba rendezése különböző tulajdonságaik alapján (nagyság, szélesség, hosszság, magasság, tömeg stb.). Halmazok sorba rendezése számosság alapján. Számok sorba rendezése. Ciklikus sorok megfigyelése, az ismétlődések megfogalmazása és folytatása tevékenységgel (építéssel, kirakással, színezéssel, rajzzal).	<i>Ének-zene:</i> ciklikus sorok. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés. <i>Testnevelés és sport:</i> ismétlődő, ciklikus mozgássorok, soralkotások, relációk.
Egyeszerű sorozatok Növekvő-csökkenő számsorok	Egyeszerű sorozatok folytatása megadott, felismert és választott szabály alapján. Állandó különbségű növekvő és csökkenő számsorok leolvasása, folytatása.	
4.3. Függvények Hozzárendelések	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök egymáshoz rendelése szóbeli utasítás és jelkártyák alapján. Hozzárendelések párosító játékokban (pl. logikai készlet elemeinek egymáshoz rendelése egy tulajdonság megváltoztatásával). Számjegyek hozzárendelése tárgyhalmazokhoz, számképekhez, színes rudakhoz. Természetes számok hozzárendelése a számegyenes pontjaihoz és geometriai alakzatokhoz.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Összefüggés, ellentétes viszonyoszó, sorozat, hozzárendelés.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus	Személyek, tárgyak, alakzatok csoportosítása azonosság, azonos tulajdonság alapján. Nagyságbeli, térbeli és síkbeli viszonyiszavak használata.
---	---

végére	<p>Biztos számfogalom 10-es számkörben. Jártasság 20-as számkörben. Összeadások és kivonások 10-es számkörben készségszinten, 20-as számkörben eszközhasznállal. Egyszerű szóbeli szöveges feladatok megoldása.</p> <p>Alkotás térben, síkban. Térbeli és síkbeli helyzetek létrehozása, létrehozott helyzetek leolvasása, megfogalmazása. A tanult térbeli és síkbeli alakzatok felismerése, tulajdonságaik megfogalmazása. Tapasztalatok gyűjtése a hosszúság, tömeg, ūrtartalom méréséről.</p> <p>Összefüggések felismerése, jelölése egyszerűbb esetekben. Egyszerű sorozatok folytatása megadott szabály alapján.</p>
---------------	--

3–4. évfolyam

A két év kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. Feladata a tantárgy iránti érdeklődés folyamatos fenntartása, azért, hogy a tanulók szívesen és aktívan tevékenykedjenek a matematikaórákon; helyes tanulási szokások kialakítása; az önálló tanulás kialakulásának segítése egyénre szabott motivációval, tanulási módokkal, eljárásokkal; a matematikai ismeretek bővítése, készségek, képességek fejlesztése változatos tevékenységek, saját élmények és tapasztalatok alapján. Az IKT-eszközök használata a tanítás-tanulási folyamat különböző szakaszaiban jelenik meg. A gondolkodási módok gyakorlása valós élethelyzetekből kiindulva történik a szövegértés, szövegalkotás fejlesztésével, a tanult matematikai fogalmak, a matematikai nyelv egyre pontosabb használatával.

A kreativitás és az alkotókedv felkeltése matematikai tevékenységek során valósul meg, törekedve a minél pontosabb és kitartó munkavégzésre, az önenellenőrzésre ösztönzésre. Az önértékelés és az önismeret fejlesztése párhuzamosan valósul meg az önbizalom folyamatos megerősítésével, az együttműködési képesség, a segítőkészség fejlesztésével, mások segítségének, észrevételeinek elfogadásával.

A 3–4. évfolyamon a figyelem terjedelmének, tartósságának és a koncentráció időtartamának növelése kiegészül az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztésével, a mozgásos, képi és fogalmi emlékezet fejlesztésével. Kiemelt figyelmet kell fordítani a finommotoros mozgáskoordináció további fejlesztésére a matematikai és a szerkesztőeszközök használatának során is. A sérülésekből, fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdése differenciálással és egyénre szabott tanulási eljárásokkal, terápiás, fejlesztő programokkal kiegészítve valósul meg.

A Gondolkodási módszerek alapozása, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, valamint a Függvények, az analízis elemei és a Statisztika, valószínűség téma köröknel javasolt óraszámok az új ismeretek feldolgozására vonatkoznak, ezeknek a témaköröknek az ismereteit eszközként használjuk a többi témakör tanulásakor.

3. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	7+3
Szármelélet, algebra	71+4
Geometria – mérés	33+4
Függvények, az analízis elemei	19+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Színek és formák érzékelése. A nagyságbeli viszonyszavak, a logikai készlet elemeinek, a tanult geometriai alakzatok és a számok tulajdonságainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, állítások, tulajdonságok pontos megfogalmazása. Vizuális kultúra: formaérzékelés, színek, tájékozódás síkban.
Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai	Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása.	Technika, életvitel és gyakorlat: formaérzékelés, finommotoros mozgáskoordináció. Informatika: szimbólumok, jelek.
Kombinatorikus feladatok	Kombinatorikus játékok, építések, színezések.	

1.2. Matematikai logika Igaz, hamis állítások	Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nagyságbeli viszonyszó, tulajdonság, szín, forma.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 75 óra
Előzetes tudás	Biztos számfogalom 10-es számkörben, jártasság 20-as számkörben. Összeadás, kivonás 10-es számkörben készségszinten, 20-as számkörben eszközzel. Fejlődő matematikai szövegértő képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számfogalom megerősítése 20-as számkörben A 100-as számkör Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám	Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámlálása. A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. Tízes csoportok alkotása. Számok írása, olvasása, értelmezése. Számok modellezése matematikai eszközökkel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, írott és hallott egyszerű szövegek megértése, a válaszok szabatos megfogalmazása.
Sorszám Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám	Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegyeségekkel. (hosszúság, tömeg, ūrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal.	<i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem. <i>Testnevelés és sport:</i> nagymozgások, mozgáskoordináció. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szerelés.
Számsorok Számok tulajdonságai	Tájékozódás a számegyenesen és a százas táblán. Egyes és tízes számszomszédok leolvasása. Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása.	<i>Informatika:</i> kódolás, dekódolás, algoritmusok, matematikai és
Bontás	Számok bontása tízesek és egyesek	

	összegére matematikai eszközökkel. Bontások lejegyzése.	képességfejlesztő programok.
2.2 Műveletek Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel Összeadás, kivonás százas számkörben: – kerek tízesek összeadása, kivonása, – kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül,	Fejben számolás. Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. Történetek megjelenítése tevékenységgel. Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése műveettel. Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. Önellenőrzés, számológép használata.	
Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák	A szorzó- és bennfoglaló táblák memorizálása.	
A matematikai jelek (+ – : < > =) Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége Műveletek közötti összefüggések	Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. Valóságos helyzetek, történések elképzelése.	

Egyszerű szöveges feladatok	Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátszással, kirakással, rajzban. Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Mennyiségi következtetések. A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok	A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százas; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek százas; összeadás, összeadandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 37 óra
Előzetes tudás	Formaérzékelés, alakzatok megkülönböztetése. Mérési tapasztalatok a hosszúság, tömeg, ūrtartalom és idő méréséről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Érzékelés pontosságának fejlesztése. Tájékozódás síkban, téren, időben és a mennyiségi viszonyokban. Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek). Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága). Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakorlatája. Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1 Téri elemek Vonalak (töré, egyenes)	Egyenes és görbe vonalak előállítása pálcikákkal, zsinórral. Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: – egyenes, görbe vonal	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás. <i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás téren,

Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek)	Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT- eszközökkel. Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.	síkban; formaérzékelés, konstruálás, kreativitás; tükrös alakzatok.
3.2. Síkbeli alakzatok Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör	Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük. Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel. Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása: Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.	Technika, életvitel és gyakorlat: formaérzékelés, kreativitás; becslés, mérés, számítás. Informatika: tájékozódási képesség, sík- és térlátás, rajzoló programok.
3.3. Térbeli alakzatok Kocka, téglatest, gömb	Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. Testek előállítása gyurmából. Építés kockákból minta alapján és szabadon. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: Testek összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.	Ének-zene: ütemezés.
3.4. Transzformációk Tükrös alakzatok, tengelyes szimmetria Tükrozés	Tükrös alakzatok megfigyelése a környezetben. Tükrös alakzatok vizsgálata síktükörrel. Tükrös alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtогatással. Tükrös alakzatok előállítása térben. Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. Alakzatok és tükörképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása.	
3.5. Mérés Hosszúság, ūrtartalom, tömeg	Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Becslés, megmérés, kimérés. Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között.	
Szabványmértékegységek – hosszúság (m, dm, cm) – ūrtartalom (hl, l, dl) – tömeg (kg, dkg)	Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése.	

	Ugyanannak a mennyiségeknek megmérése különböző mértékegységekkel.	
Mértékváltás	Mértékváltás következtetéssel.	
Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc	Múlt, jelen, jövő fogalma. Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk. Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel. Időpont leolvasása percnnyi pontossággal. Óra beállítása adott időpontra.	
Pénz, forint	Pénzérmék megismerése, használata. A forint jele: Ft Mennyiségek be- és felváltása. Ugyanannak a mennyiségek kifizetése többféleképpen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Olyan érzékelés, figyelem- és összehasonlítási képesség, melyek lehetővé teszik az összefüggések meglátását, a szabályfelismerést.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés. Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása. Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése. Relációs szókincs használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Összefüggések	Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmazok, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás. Ének-zene: hangsorok. Vizuális kultúra: soralkotás. Testnevelés és sport: soralkotás.
4.2. Sorozatok Szabályfelismerés, szabálykövetés	Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal egy tulajdonság változásával.	

	Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése. Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. Számok rendezése. Hiányos számsorok kiegészítése.	
Növekvő és csökkenő számsorok	Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. Állandó különbségű sorozatok folytatása minden irányban megadott és választott szabály alapján.	
4.3. Függvények megadása, ábrázolása Táblázat olvasása	A minden nap életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.	

A fejlesztés várt eredményei	Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása. Kész halmazról igaz, nem igaz állítások megfogalmazása. Állítások igazságának előtöntése. Számok írása, olvasása, értelmezése 100-as számkörben. Számok összehasonlítása, helyük a számsorban, számszomszédok. Összeadás, kivonás 20-as számkörben készségszinten. A négyzet, téglalap, háromszög, kör felismerése, megnevezése. A négyzet és a téglalap tulajdonságainak ismerete. A kocka, téglalap és a gömb felismerése, megnevezése. A tanult mértékegységek ismerete, használata. Nem matematikai és matematikai relációk felismerése, jelölése. Szabály felismerése, megfogalmazása egyszerűbb esetekben. Állandó különbségű sorozatok folytatása minden irányban.
-------------------------------------	--

4. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	7+3
Számelmélet, algebra	71+4
Geometria – mérés	33+4
Függvények, az analízis elemei	19+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Színek és formák érzékelése. A nagyságbeli viszonyszavak, a logikai készlet elemeinek, a tanult geometriai alakzatok és a számok tulajdonságainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A társakkal való együttműködés segítése. A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Finommotoros mozgáskoordináció fejlesztése. Vizuális érzékelés és észlelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés gyakoroltatása; közös tulajdonságok felismerése, kiemelése (analizálás). Matematikai fogalmak értelmezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 Halmazok Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása	Személyek, tárgyak, matematikai eszközök, számok, geometriai alakzatok összehasonlítása. Tulajdonságok megfigyelése, megfogalmazása. Közös tulajdonság kiemelése.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás, állítások, tulajdonságok pontos megfogalmazása. Vizuális kultúra: formaérzékelés, színek, tájékozódás síkban.
Csoportosítás adott vagy választott szempont szerint Osztályozás, rendezés Tulajdonságok jelölése Tulajdonságok változásai	Csoportosítások, rendezések, osztályozások adott vagy választott szempont szerint. Tulajdonságok jelölése jelkártyákkal. Jelkártyák értelmezése. Transzformációs játékok egy tulajdonság változásával, a változás megfigyelése, megfogalmazása.	Technika, életvitel és gyakorlat: formaérzékelés, finommotoros mozgáskoordináció. Informatika: szimbólumok, jelek.
Kombinatorikus feladatok	Kombinatorikus játékok, építések, színezések.	

1.2. Matematikai logika Igaz, hamis állítások	Igaz, nem igaz állítások megfogalmazása tárgyak, számok és geometriai alakzatok halmazáról. Állítások igazságának eldöntése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nagyságbeli viszonyszó, tulajdonság, szín, forma.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Szármelmelet, algebra	Órakeret 75 óra
Előzetes tudás	Biztos számfogalom 10-es számkörben, jártasság 20-as számkörben. Összeadás, kivonás 10-es számkörben készségszinten, 20-as számkörben eszközzel. Fejlődő matematikai szövegértő képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Valós helyzetek, összefüggések elképzelése, műveletek tartalmának megértése. Számolási készség fejlesztése változatos gyakorlással. Szenzomotoros, algoritmusos, analógiás gondolkodás fejlesztése. A matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számfogalom megerősítése 20-as számkörben A 100-as számkör Számfogalom mint a halmaz tulajdonsága, számossága; darabszám	Tárgyak, matematikai eszközök meg- és leszámlálása. A számlálás ritmusának (szem, kéz koordinációjának) kialakítása. Tízes csoportok alkotása. Számok írása, olvasása, értelmezése. Számok modellezése matematikai eszközökkel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás, írott és hallott egyszerű szövegek megértése, a válaszok szabatos megfogalmazása.
Római számok I, V, X, L, C	A római számok írása, olvasása, használatuk a minden nap élet különböző területein (kerületek, hónapok, emeletek).	<i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem.
Sorszám Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám	Sorszám írása, olvasása, használata valós helyzetekben. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabványmértékegységekkel. (hosszúság, tömeg, ūrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése öt- és tízforintosokkal.	<i>Vizuális kultúra:</i> ritmikus sorok, szeriálitás. <i>Testnevelés és sport:</i> nagymozgások, mozgáskoordináció. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szeriálitás.
A tízes számrendszer szerkezeti sajátosságai A helyiérték-táblázat	Helyi értékek közötti összefüggések megfigyelése és megfogalmazása. Helyi érték, alaki érték, valódi érték	<i>Informatika:</i> kódolás,

<p>szerkezete Helyi érték, alaki érték, valódi érték Viszonyítás</p>	<p>kapcsolatának megfigyelése, megfogalmazása. Számok modellezése, összehasonlítása, a relációs jelek ($<$ $>$ $=$) értelmezése, használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata.</p>	<p>dekódolás, algoritmusok, matematikai és képességfejlesztő programok.</p>
<p>Számsorok Számok tulajdonságai</p>	<p>Tájékozódás a számegyenesen és a százas táblán. Egyes és tízes számszomszédok leolvásása. Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása.</p>	
Bontás	<p>Számok bontása tízesek és egyesek összegére matematikai eszközökkel. Bontások lejegyzése.</p>	
<p>2.2 Műveletek Összeadás, kivonás 20-as számkörben tízesátlépéssel Összeadás, kivonás százas számkörben: <ul style="list-style-type: none"> – kerek tízesek összeadása, kivonása, – kerek tízesekhez egyesek hozzáadása, teljes kétjegyű számokból az egyesek elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz kerek tízesek hozzáadása, elvétele, – teljes kétjegyű számokhoz teljes kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépés nélkül, – teljes kétjegyű számokhoz egyjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel, – teljes kétjegyű számokhoz teles kétjegyű számok hozzáadása, elvétele tízesátlépéssel </p>	<p>Fejben számolás. Összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás és részekre osztás értelmezése. Történetek megjelenítése tevékenységgel. Mennyiségi változások megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése művelettel. Műveletek modellezése matematikai eszközökkel. Összeadás, kivonás eszközökkel, majd egyre elvontabb szinten. Önellenőrzés, számológép használata.</p>	
<p>Szorzás, bennfoglalás, részekre osztás A 10-es, 5-ös, 2-es szorzó- és bennfoglaló táblák ismétlése A 4-es, 3-as, 6-os szorzó és</p>	<p>A szorzó- és bennfoglaló táblák memorizálása.</p>	

bennfoglaló táblák		
A matematikai jelek (+ – : < > =) Műveleti tulajdonságok: a tagok és tényezők felcserélhetősége Műveletek közötti összefüggések	Matematikai jelek használata a műveletek lejegyzésekor. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Az összefüggések megfigyelése, megfogalmazása, lejegyzése. Valóságos helyzetek, történések elköpzelése.	
Egyszerű szöveges feladatok	Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük lejátszással, kirakással, rajzban. Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Mennyiségi következtetések. A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése számológéppel.	
2.3. Szármelmeleti ismeretek Páros, páratlan számok	A páros, páratlan számok fogalmának kiterjesztése a 100-as számkör számaira. Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százas; egyjegyű, kétjegyű, háromjegyű szám; kerek tízes, kerek százas; összeadás, összeandandó, összeg; kivonás, kisebbítendő, kivonandó, maradék, különbség; szorzás, bennfoglalás, osztás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 37 óra
Előzetes tudás	Formaérzékelés, alakzatok megkülönböztetése. Mérési tapasztalatok a hosszúság, tömeg, ūrtartalom és idő méréséről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A figyelem terjedelmének és tartósságának növelése. Érzékelés pontosságának fejlesztése. Tájékozódás síkban, térben, időben és a mennyiségi viszonyokban. Kreativitás fejlesztése, konstruálási kedv felkeltése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, azonosságok megállapítása (vonalak, síkidomok, testek).	

	<p>Képi emlékezet fejlesztése (geometriai alakzatok, mérőeszközök, mértékegységek nagysága).</p> <p>Mérő- és szerkesztőeszközök célszerű használata, becslés, mérés gyakorlatása. Összefüggés megértése, mennyiségi következtetések. Szenzomotoros és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1 Téri elemek Vonalak (törbe, egyenes)	<p>Egyenes és görbe vonalak előállítása pálcikákkal, zsinórral.</p> <p>Vonalak rajzolása szabad kézzel, vonalzóval, körzővel.</p> <p>Vonalak tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – egyenes, görbe vonal – nyitott, zárt vonal – töröttvonal. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás térben, síkban; formaérzékelés, konstruálás, kreativitás; tükrös alakzatok.</p>
Egyenes helyzete (függőleges, vízszintes, ferde egyenesek)	<p>Különböző helyzetű egyenesek modellezése pálcikákkal, IKT-eszközökkel.</p> <p>Egyenesek helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.</p> <p>Két vagy több egyenes egymáshoz viszonyított helyzetének megfigyelése, megfogalmazása.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> formaérzékelés, kreativitás; becslés, mérés, számítás.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódási képesség, sík- és térlátás, rajzoló programok.</p>
Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek	<p>Párhuzamos, merőleges, metsző egyenesek kirakása pálcikákkal, rajzolásuk vonalzóval.</p>	
Pont és vonal helyzete	<p>Pont és vonal helyzetének megfigyelése, egymáshoz való viszonyuk megfogalmazása (rajta, kívül, belül).</p> <p>Adott helyzet létrehozása.</p>	<p><i>Ének-zene:</i> ütemezés.</p>
3.2. Síkbeli alakzatok Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör	<p>Síkidomok felismerése a környezetben, megnevezésük.</p> <p>Síkidomok előállítása tépéssel, vágással; rajzolásuk szabad kézzel és a szerkesztő eszközökkel.</p> <p>Síkidomok jellemzőinek megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határoló vonalak (egyenes, görbe), – határoló egyenesek száma, – oldalak helyzete, – oldalak nagysága. <p>Síkidomok összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.</p>	

<p>3.3. Térbeli alakzatok Kocka, téglatest, gömb</p>	<p>Testek felismerése a környezetben, megnevezésük. Testek előállítása gyurmából. Építés kockákból minta alapján és szabadon. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (egyenes- és görbe lap), – határoló lapok száma, – határoló lapok helyzete, – határoló lapok alakja (négyzet, téglalap). <p>Testek összehasonlítása, analizálása, a közös tulajdonságok kiemelése, csoportosításuk.</p>	
<p>3.4. Transzformációk Tükros alakzatok, tengelyes szimmetria Tükrozés</p>	<p>Tükros alakzatok megfigyelése a környezetben. Tükros alakzatok vizsgálata síktükörrel. Tükros alakzatok előállítása tépéssel, vágással, hajtogatással. Tükros alakzatok előállítása térben. Alakzatok tükrözése térben, síkban síktükörrel. Alakzatok és tükröképük összehasonlítása, az azonosság és a különbség megfogalmazása.</p>	
<p>3.5. Mérés Hosszúság, ürtartalom, tömeg</p>	<p>Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Becslés, megmérés, kimérés. Összefüggések felfedezése a mértékegység nagysága és a mérőszám között.</p>	
<p>Szabványmértékegységek</p> <ul style="list-style-type: none"> – hosszúság (m, dm, cm) – ürtartalom (hl, l, dl) – tömeg (kg, dkg) 	<p>Szabványmértékegységek értelmezése, nevük, jelük. Mérendő anyagok, mérőeszközök, mértékegységek egymáshoz rendelése. Ugyanannak a mennyiségnak megmérése különböző mértékegységekkel.</p>	
<p>Mértékváltás</p>	<p>Mértékváltás következtetéssel.</p>	
<p>Idő mértékegységei: év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc</p>	<p>Múlt, jelen, jövő fogalma. Előtte, utána, korábban, később viszonyfogalmak érzékeltetése, használatuk.</p>	

	<p>Időtartam érzékelése, mérése egyenes tempójú mozgással, hanggal, szabvány egységekkel.</p> <p>Időpont leolvásása percnyi pontossággal.</p> <p>Óra beállítása adott időpontra.</p>	
Pénz, forint	<p>Pénzérmék megismerése, használata.</p> <p>A forint jele: Ft</p> <p>Mennyiségek be- és felváltása.</p> <p>Ugyanannak a mennyiségnek kifizetése többféleképpen.</p>	
3.6 Kerület, terület Négyzet, téglalap kerülete, területe	<p>Kerület fogalmának alapozása körüljárással, méréssel.</p> <p>Négyzet és a téglalap kerületének számítása mért vagy adott adatok alapján.</p> <p>Terület fogalmának előkészítése lefedéssel.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térbeli elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Olyan érzékelés, figyelem- és összehasonlítási képesség, melyek lehetővé teszik az összefüggések meglátását, a szabályfelismerést.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Összehasonlítás, összefüggés felfogása, megfogalmazása, jelölése, rendezés, kiegészítés.</p> <p>Induktív-deduktív következtetések gyakoroltatása.</p> <p>Relációk, sorozatok, függvények, táblázatok megértése. Logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Relációs szókincs használata.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1 Összefüggések	Kapcsolatok felfedezése a környezetben, tárgyhalmaik, számok, műveletek, mennyiségek, mértékegységek és geometriai alakzatok körében. Összefüggések megértése, megfogalmazása, jelölése vonallal, nyíllal, relációs jelekkel, nyitott mondatokkal.	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> hangsorok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> soralkotás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> soralkotás.</p>
4.2. Sorozatok Szabályfelismerés, szabálykövetés	Szabályjátékok logikai készettel, számokkal egy tulajdonság változásával. Szabály felismerése,	

	<p>megfogalmazása, lejegyzése. Táblázat kitöltése adott és felismert szabály alapján. Sorozatok folytatása tárgyakkal, logikai játékkal, rajzban. Számok rendezése. Hiányos számsorok kiegészítése.</p>	
Növekvő és csökkenő számsorok	<p>Növekvő és csökkenő számsorok alkotása megadott és felismert szabály alapján. Állandó különbségű sorozatok folytatása minden két irányban megadott és választott szabály alapján.</p>	
4.3. Függvények megadása, ábrázolása Táblázat olvasása	<p>A minden nap életből megfigyelt, gyűjtött, számlált, mért adatok lejegyzése, táblázatba rendezésük. Táblázat adatainak értelmezése, kitöltésük adott és felismert szabály alapján.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kapcsolat, különbség, azonosság, szabály, táblázat, sorozat, függvény.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása. Kész halmazról igaz, nem igaz állítások megfogalmazása. Állítások igazságának eldöntése.</p> <p>Számok írása, olvasása, értelmezése 100-as számkörben. Számok összehasonlítása, helyük a számsorban, számszomszédok. Összeadás, kivonás 20-as számkörben készségszinten. Összeadás, kivonás 100-as számkörben tízesátlépés nélkül analógia és eszközök segítségével. Gyakorlottság a tanult szorzó- és bennfoglaló táblákban.</p> <p>A négyzet, téglalap, háromszög, kör felismerése, megnevezése. A négyzet és a téglalap tulajdonságainak ismerete. A négyzet és a téglalap kerületének mérése, számítása mért adatok alapján (szükség esetén segítséggel). A kocka, téglalap és a gömb felismerése, megnevezése. A tanult mértékegységek ismerete, használata.</p> <p>Nem matematikai és matematikai relációk felismerése, jelölése. Szabály felismerése, megfogalmazása egyszerűbb esetekben. Állandó különbségű sorozatok folytatása minden két irányban.</p>
--	--

ERKÖLCSTAN

1–4. évfolyam

Az erkölstan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, ahogy az ép, úgy az enyhe értelmi fogyatékos gyermeket közösségehez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A multidiszciplináris jellegű tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője ezért az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a sajátos nevelési igényű tanulók értékrendszerébe is beépüljenek, belső igénnyé váljanak.

A tantárgy középpontjában a formálódó gyermeki személyiségeg áll testi, szellemi és lelki értelemben. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmi szerkezetet. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, valamint hazánk Alaptörvénye rögzíti az ember elidegeníthetetlen jogát az élethez és a szabadsághoz, következésképpen az erkölstan a személy egyediségét és méltóságát helyezi középpontba, annak képességeitől függetlenül. Erre az alapelvre kell épülnie minden társas kapcsolatnak és közösségi szerveződésnek. Az erkölstan magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását önmagához, társaihoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermeket nevelésének kiemelt célja, hogy a foglalkozások azonos erővel hassanak a különböző értelmi képességekkel rendelkező, eltérő szociális körülmények között élő, kulturális és etnikai szempontból heterogén csoportot képező tanulók fejlődésére.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanulók erkölcsi érzékének kialakítása és fejlesztése, az európai civilizációban általánosan elfogadott erkölcsi értékek tanulmányozása és ezek alkalmazása a minden napokban azzal a szándékkal, hogy minden segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölstan tanulása során az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára is az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződésekkel állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget. A sajátos nevelési igényű tanulók egyedi képességstruktúrájának tükrében az erkölctani alapozás, az erkölcsöz kapcsolódó kvalitások fejlesztése, valamint az elsajátított tudás szinten tartása a felnőtté válás folyamata során, életminőséget befolyásoló tartópilléré válik.

Az erkölstan tantárgy azoknak az alapértékeknek a megerősítésére törekszik, amelyek összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényből is kiolvasható.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során törekedni kell a normaértelmezés egyszerű voltára, az ehhez kapcsolódó követelmények konkrét megfogalmazására.

A magatartást befolyásoló értékek/erények egy része személyes jellegű, mivel az énnel és az identitással áll kapcsolatban. Ezeket az értékeket, illetve erényeket az erkölstan órákon erősíteni kell.

Az erkölcsi érzék, a lelkismeret fejlesztése lehetővé teszi, hogy gyermekünk olyan értékeket erősítse meg magukban, amelyek egyszerre igazodnak az alapvető erkölcsi értékekhez, valamint saját és közösségeik érdekeikhez.

Az erkölcsi nevelés célja a felelős gondolkodás, valamint a tudatos cselekvés kialakulásának elősegítése. Cél továbbá az empátia, a szolidaritás képességének erősítése is. Az erkölcsi nevelés fő feladata az igazságosság és a méltányosság elvének megértetése és elfogadtatása a gyerekekkel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél különös tekintettel kell lenni az érzelmi intelligencia fejlesztésére is, amely a viselkedést lényegi módon befolyásolja.

Az erkölstan tantárgy felépítése nem elsősorban ismeret-, hanem érték- és fejlesztésközpontú; ezért fontossága az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél kiemelkedő. A tananyag felépítése spirális szerkezetű. Az életkornak megfelelő résztémák és tevékenységek hátterében évről évre

ugyanazok a nagy tematikai egységek térnek vissza más-más konkrét előfordulási szinten, más-más hangsúlyokkal építve a korábbi tapasztalatokra, kiegészítve és szintetizálva őket. A kétéves szakaszokon belül azonban sem a nagy témaörök, sem pedig a résztémák tantervi egymásutánja nem jelent előírt sorrendet. Az, hogy melyik kérdéskör mikor kerüljön sorra, egyértelműen a tanulócsoportban jelen lévő enyhe értelmi fogyatékos gyermekek mentális érettségének ismeretében határozható meg.

A tananyag tartalmát az enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére hétköznapi életből merített és oda visszacsatolható tapasztalatokra és személyes élményekre kell felépíteni. Ezeket természetes módon egészíthetik ki az életkornak, valamint az adott tanuló mentális képességeinek megfelelő erkölcsi kérdéseket felvető történetek, mesék, mondák, irodalmi vagy publicisztikai szövegek, filmek vagy digitális formában elérhető egyéb tartalmak. Az erkölctan a tanulókra nem közlések befogadóiként, hanem a tanulási folyamat aktív kérdező, mérlegelő, próbálkozó, vitatkozó és útkereső résztvevőiként tekint.

Mivel az erkölcsi nevelés már kisgyermekkorban, a családban elkezdődik, majd az óvodában és egyre távolodó környezeti hatások között folytatódik ideérte a kortársi csoportokat és a médiát is a gyerekek sem az első napon, sem pedig a későbbiekben nem „tiszta lapként” lépnek be az iskola kapuján. Különösképpen igaz ez az enyhe értelmi fogyatékos tanulókra, hiszen a készségek és képességek eltérő viszonylatában más és más ösztönösen kialakult erkölcsi rendet hoznak magukkal. Ezzel összhangban, illetve ezt alakítva kell megpróbálni segítséget nyújtani az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak ahhoz, hogy el tudjanak igazodni az egymásnak sokszor ellentmondó értéktartalmú információk, üzenetek között, illetve hogy választást igénylő helyzetekben lelkülszeretük szavára hallgatva, morálisan helyes döntéseket tudjanak hozni az életük különböző színterein.

Mivel ez sohasem jön létre a gyerekek személyes megérintődése és elhatározása nélkül, a pedagógus feladata a példamutatás mellett a figyelem ráirányítása a különböző élethelyzetek morális vonatkozásaira, a kérdezés, a gondolkodás és az állásfoglalás bátorítása, a szabad beszélgetések, valamint a nézőpontváltást gyakoroltató szerepjátékok és viták moderálása. Nem lehet azonban elégé hangsúlyozni különösen az általános iskolai korosztályhoz tartozó enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében hogy az eredmény a közvetítés módján műlik. Egy hiteles felnőtt, akinek értékekkel kapcsolatos nézetei összhangban vannak a tetteivel, példája révén hat az enyhe értelmi fogyatékos tanulók erkölcsi értékítéleteire.

Az erkölcsi tanulást számos pedagógiai módszer és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az élményszerűség, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. Az erkölctanórák kitüntetett munkaformája lehet sok egyéb mellett: a szabad beszélgetés, az önkifejező alkotás, a vita, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, a rendszerezés és az elemzés, valamint az iskolai és a helyi közösség életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű kulturális és közösségi értékteremtésbe való tevékeny bekapcsolódás. Az erkölcsi nevelés komoly lehetőségeit kínálják ugyanakkor az olyan tanórán kívüli formák is, mint például az iskolai hagyományok ápolása, a társak segítése, vagy a közösség számára végzett bármilyen hasznos tevékenység.

Mindezzel összhangban az értékelés módja is eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől. Az osztályozás nélküli értékelés fontos területe lehet a kívánatos magatartási értékek rendszeres megerősítése szóban vagy bármilyen egyéb formában egyrészt a pedagógus, másrészt a társak és a közösség részéről. Az ilyen típusú visszajelzések befogadására jó keretet nyújthatna a tanulói portfólió.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	1	36

1/2. évfolyam	1	36
2. évfolyam	1	36
3. évfolyam	1	36
4. évfolyam	1	36

1–2. évfolyam

Az iskolai erkölcsi nevelés a kisgyermekkor alapokra épít. A szeretett személyek által megjelenített erkölcsi normák alakítják ki az első ítéleteket arról, hogy mi a jó, és mi a rossz. A gyerekek az óvodában megismerednek a társas normák első intézményesített formáival. Ezek betartása révén tapasztalatokat szereznek a családnál tágabb közösséghoz tartozás élményéről és rendjéről. A gyermek viselkedésének alakulása függ a környezeti hatásoktól, és visszahat a gyermek egész személyiségenek fejlődésére. Az alapvető viselkedési normák megismerése lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók képesek legyenek érzelmeket, mozgásukat ellenőrizni.

Az általános iskola 1–2. évfolyamán egyre több időt töltenek a gyerekek a kortársaikkal. Az együttműködést igénylő feladatokban sikereket és kudarcokat élnek át, amelyek jó alapot adnak az önismeret, a társas kultúra, valamint a szociális kompetencia fejlődésének tudatos pedagógiai eszközökkel való támogatására.

Az ismeretátadás, a képességfejlesztés és a normaközvetítés egyaránt elősegíti az egyéni identitástudat kialakulását, a helyi nemzeti, európai közösségekhez való tartozás személyes megélését. Az 1–2. évfolyamos tanulónak lehetőséget kell biztosítani, hogy átélje a közösséghoz, szülőföldhöz, nemzethez tartozás örömet.

Az első két évfolyamon az önismeret és önértékelés, a szociális és környezeti érzékenység, a szűkebb és tágabb környezetben (család, iskola, lakóhely) való tájékozódás, alapvető kommunikációs formák megismerése, elemi magatartási szabályok gyakoroltatása a cél.

A tanulók megismerési folyamataira az észlelés, a figyelem, az emlékezet, a képzelet és a gondolkodás ráépülhet a szóbeli anyanyelvi kommunikáció célzott fejlesztése. Az önkifejezés különféle formái, a mesélés, az élményeken alapuló rajzolás, festés, mintázás és a mozgás lehetőséget teremtenek a kifejezőképesség életkornak megfelelő formálásához is.

A tantárgy lehetőséget nyújt az 1–2. osztályos gyermekek harmonikus fejlődéséhez szükséges állandóság és érzelmi biztonság megtérítéséhez.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az én világom	5+1
Társaim – Ők és én	6+1
Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	9+1
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	6+1
A környező világ	6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Az én világom	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása. Egészséges önértékelés megalapozása. Szűkebb környezet megismerése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Ki vagyok én?</i></p> <p>Személyes adataim</p> <ul style="list-style-type: none"> – vezeték- és keresztnévem, becenevem, – születési helyem, születésem ideje, – lakcímem, <p>Külső jegyeim</p> <ul style="list-style-type: none"> – külső tulajdonságaim, megjelenésem, – kire hasonlítok a családban, <p>Belső tulajdonságaim</p> <ul style="list-style-type: none"> – mit szeretek magamban, – miben vagyok ügyes, – jó és rossz tulajdonságaim. <p>Kedvenceim</p> <ul style="list-style-type: none"> – kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, mesehőseim, <p>Élettörténetem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kisgyermekkori, óvodai élményeim, – óvodám és iskolám összehasonlítása. 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> külső és belső tulajdonságok, helyes önismeret, testkép, testalkat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotás (önarcenkép), lényegkiemelés, vizuális jelek.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lány, fiú, születésnap, tulajdonság, kedvenc, élmény.
------------------------------------	---

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Társaim – Ők és én	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megéreztetése, közösségi érzés kialakítása. Az egymáshoz való odafordulás jelentőségének elmélyítése. Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése. Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Társas kapcsolataim</i> <ul style="list-style-type: none"> – ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom; – iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal; – kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben; <i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekkel</i> <ul style="list-style-type: none"> – a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak; – felnőttek, társak udvarias megszólítása; – segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; – helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával. 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok. <i>Környezetismeret:</i> közösségi viselkedésformák és magatartási normák.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokon, ismerős, ismeretlen, barát, felnőtt, gyermek, megszólítás, köszönés, segítségkérés, udvariasság, illem, szeretet.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Családi-rokonai kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Közösségeim</i> <ul style="list-style-type: none"> – milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most; <i>Családom</i> <ul style="list-style-type: none"> – kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz; 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok. <i>Környezetismeret:</i>	

<ul style="list-style-type: none"> – kapcsolat a családtagokkal; – segítség és munkamegosztás a családban; – gyermekkori élményeim; – ünnepek és hagyományok a családban; <p><i>Napirendem</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – egy napom otthon; – milyen feladataim vannak otthon; – egy napom az iskolában; – milyen feladataim vannak az iskolában; 	<p>családi és személyes kapcsolatok.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> családrajz.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, rokon, közösség, segítségnyújtás, hagyomány, ünnep, szabadidő, hétköznap, feladat.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A lakóhelyi környezet és a lakóhely hagyományainak megismertetése. Tájékozódás a lakóhelyen, a lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Lakóközösség, amelyben éllek</i>	<ul style="list-style-type: none"> – lakóhelyem jellegzetességei; – ki lakik az utcában, kik a szomszédaim; 	Magyar nyelv és irodalom: verbális és metakommunikáció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lakóhely, szomszéd, .	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. A környező világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megóvására irányuló felelősségérzet megalapozása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Jó és rossz</i>	<ul style="list-style-type: none"> – történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). 	Magyar nyelv és irodalom: mesék világa, verbális és metakommunikáció.
<i>Növények és állatok környezetünkben</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – növények szerepe életünkben; – állatok szerepe környezetünkben; 		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tulajdonság, jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos,
A fejlesztés várt eredményei	A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezik személyi adatairól, külső tulajdonságairól. A körülötte élő gyermekekhez és felnőttekhez barátságos magatartással közeledik, pozitívan viszonyul a környezetéhez. Udvariasan kommunikál környezetével (gyerekkel, felnőttel) köszönés, kérés, beszélgetés során.

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az én világom	5+1
Társaim – Ők és én	6+1
Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	9+1
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	6+1
A környező világ	6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Az én világom	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása. Egészséges önértékelés megalapozása. Szűkebb környezet megismérése. Szociális és környezeti érzékenység alakítása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Ki vagyok én?</i></p> <p>Személyes adataim</p> <ul style="list-style-type: none"> – vezeték- és keresztnévem, becenevem, – születési helyem, születésem ideje, – lakcímem, – iskolám adatai (név, cím, osztályfok). <p>Külső jegyeim</p> <ul style="list-style-type: none"> – külső tulajdonságaim, megjelenésem, – kire hasonlítok a családban, – milyennek látom magam, <p>Belső tulajdonságaim</p> <ul style="list-style-type: none"> – mit szeretek magamban, – mit szeretnek bennem mások, – miben vagyok ügyes, – jó és rossz tulajdonságaim. <p>Kedvenceim</p> <ul style="list-style-type: none"> – kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, mesehőseim, – miért szeretem kedvenceimet (kedvencekhez fűződő személyes 		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> külső és belső tulajdonságok, helyes önismeret, testkép, testalkat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotás (önarcenkép), lényegkiemelés, vizuális jelek.</p>

érzések, élmények).	
Éleettörténetem:	
<ul style="list-style-type: none"> – kisgyermekkori, óvodai élményeim, – óvodám és iskolám összehasonlítása. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lány, fiú, születésnap, tulajdonság, kedvenc, élmény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társaim – Ók és én	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megérzéztetése, közösségi érzés kialakítása. Az egymáshoz való odafordulás jelentőségének elmélyítése. Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése. Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Társas kapcsolataim</i>	<ul style="list-style-type: none"> – családi-rokonai kapcsolataim, közeli és távoli rokonaim; – ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom; – iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal; – kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben; <i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekkel</i> <ul style="list-style-type: none"> – a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak; – felnőttek, társak udvarias megszólítása; – a kérés, felszólítás, figyelmeztetés, érdeklődés módjai; – segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; – helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokon, ismerős, ismeretlen, barát, felnőtt, gyermek, megszólítás, köszönés, segítségkérés, udvariasság, illem, szeretet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Családi-rokonai kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése. Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Közösségeim</p> <ul style="list-style-type: none"> – milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most; – milyen közösségekhez tartozom az iskolában és az iskolán kívül. <p>Családom</p> <ul style="list-style-type: none"> – kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz; – kapcsolat a családtagokkal; – a családi együttlét örömei; – helyem a családban; – segítség és munkamegosztás a családban; – gyermekkori élményeim; – ünnepek és hagyományok a családban; – otthoni szabadidős tevékenységek. <p>Napirendem</p> <ul style="list-style-type: none"> – egy napom otthon; – milyen feladataim vannak otthon; – egy napom az iskolában; – milyen feladataim vannak az iskolában; – hétköznapok és hétvégék napirende (miben hasonlít, miben különbözik egy hétköznapi hétvégi napuktól). 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.</i></p> <p><i>Környezetismeret: családi és személyes kapcsolatok.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: családrajz.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, rokon, közösség, segítségnyújtás, hagyomány, ünnep, szabadidő, hétköznap, feladat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhelyi környezet és a lakóhely hagyományainak megismertetése. Tájékozódás a lakóhelyen, a lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése. A különböző településfajták jellegzetességei.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Lakóközösség, amelyben élök</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – lakóhelyem jellegzetességei; – lakóközösségem tagjai, a velük való kapcsolatom; – ki lakik az utcában, kik a szomszédaim; 		<i>Magyar nyelv és irodalom: verbális és metakommunikáció.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lakóhely, szomszéd	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. A környező világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megovására irányuló felelősségérzet megalapozása.	
	Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Jó és rossz	<ul style="list-style-type: none"> – történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). <p><i>Növények és állatok környezetünkben</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – növények szerepe életünkben; – állatok szerepe környezetünkben; – növények ápolása, állatok gondozása; 	<i>Magyar nyelv és irodalom: mesék világa, verbális és metakommunikáció.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tulajdonság, jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos, növény, állat, gondozás, felelősség	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezik személyi adatairól, külső tulajdonságairól.</p> <p>A körülötte élő gyermekekhez és felnőttekhez barátságos magatartással közeledik, pozitívan viszonyul a környezetéhez.</p> <p>Udvariasan kommunikál környezetével (gyerekkel, felnőttel) köszönés, kérés, beszélgetés során.</p> <p>Képességeinek megfelelően nyitott a természet szépségeire, óvja, vigyázza környezetét.</p> <p>Érzéseit, gondolatait rajzban, mozgással és szóban fejezi ki.</p> <p>Különbséget tesz mese és valóság között.</p>
---	--

2. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az én világom	6
Társaim – Ők és én	6+1
Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	9+1
Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	6+1
A környező világ	6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Az én világom	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját tulajdonságok felismerése, azonosítása, megfogalmazása. Egészséges önértékelés megalapozása. Szűkebb környezet megismerése. Szociális és környezeti érzékenység alakítása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Ki vagyok én?</i></p> <p>Személyes adataim</p> <ul style="list-style-type: none"> – vezeték- és keresztnévem, becenevem, – születési helyem, születésem ideje, – lakcímem, – iskolám adatai (név, cím, osztályfok). <p>Külső jegyeim</p> <ul style="list-style-type: none"> – külső tulajdonságaim, megjelenésem, – kire hasonlítok a családban, – milyennek látom magam, – miből ítélnek meg bennünket mások. <p>Belső tulajdonságaim</p> <ul style="list-style-type: none"> – mit szeretek magamban, – mit szeretnek bennem mások, – miben vagyok ügyes, – miben hasonlítok társaimra, miben különbözöm tőlük, – jó és rossz tulajdonságaim. <p>Kedvenceim</p> <ul style="list-style-type: none"> – kedvenc játékaim, állataim, ruháim, könyveim, ételeim, meséim, 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> külső és belső tulajdonságok, helyes önismeret, testkép, testalkat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> kreatív alkotás (önarcenkép), lényegkiemelés, vizuális jelek.</p>	

<p>mesehőseim,</p> <ul style="list-style-type: none"> – miért szeretem kedvenceimet (kedvencekhez fűződő személyes érzések, élmények). <p>Élettörténetem:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kisgyermekkor, óvodai élményeim, – óvodám és iskolám összehasonlítása. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lány, fiú, születésnap, tulajdonság, kedvenc, élmény.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Társaim – Ók és én	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Személyes kapcsolatokban és a környezetben való tájékozódás képességének fejlesztése. Társak, barátok, segítő közeg fontosságának megéreztetése, közösségi érzés kialakítása. Az egymáshoz való odafordulás jelentőségének elmélyítése. Alapvető kommunikációs formák megismerése, tudatos használatának fejlesztése, személyes érzések és gondolatok kifejezése. Elemi magatartási szabályok megismertetése iskolai és iskolán kívüli helyzetekben, azok gyakoroltatása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Társas kapcsolataim</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.	
<ul style="list-style-type: none"> – családi-rokonai kapcsolataim, közeli és távoli rokonaim; – ki a rokonom, ki az ismerősöm, ki a barátom; – iskolai kapcsolataim az iskolában dolgozó felnőttekkel és osztálytársakkal; – kiket szeretek és kiket nem szeretek környezetemben; – hogyan tudom kifejezni szeretetemet, hogyan fejezik ki mások felém a szeretetüket. 	<i>Környezetismeret:</i> közösségi viselkedésformák és magatartási normák.	
<i>Kommunikáció kapcsolatfelvétel felnőttel, gyerekkel</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – gondolataim kifejezése szavakkal, gesztusokkal stb.; – a megfelelő köszönés formái felnőtteknek, társaknak; – felnőttek, társak udvarias megszólítása; – a kérés, felszólítás, figyelmeztetés, érdeklődés módjai; – segítség kérése ismerős felnőttől, társtól vagy idegenektől; – helyzetgyakorlatok az alapvető illemszabályok betartásával. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokon, ismerős, ismeretlen, barát, felnőtt, gyermek, megszólítás, köszönés, segítségkérés, udvariasság, illem, szeretet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Közvetlen közösségeim – A család és a gyerekek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás		

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Családi-rokon kapcsolatok tudatosítása. Tapasztalatszerzés különböző családi értékekről. Az otthoni és iskolai együttélés örömeinek tudatosítása. Az ünnepekkel és azok hagyományaival való ismerkedés. Mindennapi szokásaink megismerése, szabályok és tilalmak szükségességének megértetése. Az egészséges élethez szükséges napirend megismertetése.
	Ismerekek/Fejlesztési követelmények
<i>Közösségeim</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: verbális és metakommunikáció, dramatikus játékok.</i>
<ul style="list-style-type: none"> – milyen csoportokhoz tartoztam régen, milyen csoportokhoz tartozom most; – milyen közösségekhez tartozom az iskolában és az iskolán kívül. 	
<i>Családom</i>	<i>Környezetismeret:</i> családi és személyes kapcsolatok. <i>Vizuális kultúra:</i> családrajz.
<ul style="list-style-type: none"> – kik élnek a családban családtagok bemutatása, családrajz; – kapcsolat a családtagokkal; – a családi együttlét örömei; – helyem a családban; – segítség és munkamegosztás a családban; – gyermekkorai élményeim; – ünnepek és hagyományok a családban; – otthoni szabadidős tevékenységek. 	
<i>Napirendem</i>	
<ul style="list-style-type: none"> – egy napom otthon; – milyen feladataim vannak otthon; – egy napom az iskolában; – milyen feladataim vannak az iskolában; – hétköznapok és hétvégék napirende (miben hasonlít, miben különbözik egy hétköznapi hétvégi napoktól). 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, rokon, közösség, segítségnyújtás, hagyomány, ünnep, szabadidő, hétköznap, feladat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tágabb közösségeim – A lakóhelyi közösség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lakóhelyi környezet és a lakóhely hagyományainak megismertetése. Tájékozódás a lakóhelyen, a lakóhellyel kapcsolatos tapasztalatok bővítése. A különböző településfajták jellegzetességei.	
	Ismerekek/Fejlesztési követelmények	
<i>Lakóközösség, amelyben élek</i>	<ul style="list-style-type: none"> – lakóhelyem jellegzetességei; – lakóközösségeim tagjai, a velük való kapcsolatom; – ki lakik az utcában, kik a szomszédaim; – lakóhelyi környezetem hagyományai. 	
<i>Más lakóhelyek és azok szokásai</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: verbális és metakommunikáció.</i> <i>Környezetismeret:</i> életközösségek a lakókörnyezetben,	

– lakóhelyemtől távoli helyek.	mindennapi élethelyzetek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lakóhely, szomszéd, falu, város, szokás, hagyomány.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. A környező világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A lakóhely élővilágához fűződő személyes kapcsolat kialakulásának elősegítése. A környező élővilág megóvására irányuló felelősségérzet megalapozása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Jó és rossz <ul style="list-style-type: none"> – történetek, mesék jó és rossz tulajdonsággal felruházott szereplői (jó-rossz, szép-csúnya, jóságos-gonosz, igazságos). Növények és állatok környezetünkben <ul style="list-style-type: none"> – növények szerepe életünkben; – állatok szerepe környezetünkben; – növények ápolása, állatok gondozása; – mit tehet egy kisgyermek környezete védelméért. 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesék világa, verbális és metakommunikáció. <i>Környezetismeret:</i> kerti és szobanövények gondozása, házi és ház körül élő állatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló elemi ismeretekkel rendelkezik személyi adatairól, külső tulajdonságairól. A körülötte élő gyermekekhez és felnőttekhez barátságos magatartással közeledik, pozitívan viszonyul a környezetéhez. Udvariasan kommunikál környezetével (gyerekkel, felnőttel) köszönés, kérés, beszélgetés során. Képességeinek megfelelően nyitott a természet szépségeire, óvja, vigyázza környezetét. Érzéseit, gondolatait rajzban, mozgással és szóban fejezi ki. Különbséget tesz mese és valóság között.
---	---

3–4. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló közvetlen környezetébe való beilleszkedésének, sikeres, egyben önálló életvezetésének kulcsa az erkölcsi normák által meghatározott értékekhez való alkalmazkodás. Az elfogadás, a segítőkészség elveinek megismerése elősegíti a közösségebe való hatékony beilleszkedést. A 3–4. évfolyamos tanulónak is lehetőséget kell biztosítani, hogy átélje a közösséghoz, szülőföldhöz, nemzethez tartozás örömet.

A 3–4. évfolyamon az önfegyelem, az önkontroll, a szociális magatartás kialakulásának, a konfliktusok kezelésének segítése a cél. Kiemelt szerepet kap a szociális érzékenység erősítése, a többféle közösséghoz tartozás felismertetése; az összetartozás, a szabályok szerepének megértése.

A tantárgy lehetőség kínál a családi életre nevelés, a hazafias nevelés különféle témáinak feldolgozásához, amit össze lehet hangolni az anyanyelvi kommunikációs kompetencia aktuális fejlesztési céljaival. Az érzések, gondolatok kifejezésére a rajzolás, festés, mintázás önkifejezési formái mellett egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak a szabad, oldott hangulatú beszélgetések.

Törekedni kell a szűkebb és tágabb környezetben jelen levő kulturális örökség bemutatására, annak feltárására, a néphagyományok és helyi tradíciók megismerésére, elsősorban a közvetlen tapasztalás útján.

3. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Milyen vagyok, milyennek látnak mások	5+2
Közösségenben és egyedül – a társaim és én	6+2
Az osztály és az iskola	5+1
Kulturális nemzeti közösség	9+2
A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	3+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Milyen vagyok, milyennek látnak mások	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek tulajdonságainkról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önismeret, önelfogadás segítése, példakép keresése. Önfegyelem, önkontroll, szociális magatartás kialakulásának segítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Tulajdonságaim</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – külső és belső tulajdonságaim, – miben vagyok ügyes, – kapcsolataim társakkal, felnőttekkel. <p><i>Szokásaim, érzelmaim, indulataim</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – minden nap feladataim az iskolában és otthon; – szabadidős tevékenységeim; – érzéseim, indulataim kifejezése (öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség). 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesék, történetek szereplőinek tulajdonságai, véleményalkotás.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> külső és belső tulajdonságok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Külső, belső tulajdonság, önismeret, szokás, érzelem, indulat, örööm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség, segítőkészség,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Közösségenben és egyedül – a társaim és én	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A testbeszéd alapelemeinek ismerete. Személyes tapasztalatok az osztályközösség működéséről.	
A tematikai egység	Hatókony kommunikáció feltételeinek tudatosítása. A baráti kapcsolatok	

nevelési-fejlesztési céljai	létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. Szociális érzékenység erősítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Párbeszéd	<ul style="list-style-type: none"> – beszélgetés helyzetei, beszélgető partnereim; – beszélgető partnerek figyelembe vétele (gyerek-felnőtt, család-iskola). 	<i>Magyar nyelv és irodalom: figyelem a beszélgető társra.</i>
Az igazi barát	<ul style="list-style-type: none"> – hogyan választok barátot; – ki az igazi barátom, milyen tulajdonságai vannak. 	<i>Környezetismeret: emberi kommunikáció, beszéd</i>
Békében és haragban	<ul style="list-style-type: none"> – helyes viselkedési formák; – veszekedés, verekedés elkerülése, kibékülés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Párbeszéd, odafigyelés, testbeszéd, arcjáték, testtartás, hanglejtés, barátság, örööm, bánat, harag, veszekedés, kibékülés,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Az osztály és az iskola	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Az osztály szintjén megélt különböző tapasztalatok a tanórákhoz és egyéb közösségi tevékenységekhez kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A többféle közösséghoz tartozás felismertetése. Az osztályon belüli összetartozás érzésének megerősítése. Szabályok szerepének és fontosságának megértése a közösség életében. A saját iskolához való kötődés érzésének erősítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
A mi osztályunk	<ul style="list-style-type: none"> – kapcsolataim az osztályban, – közös és különböző tulajdonságaink, – közös szokásaink, – egymás segítése, összetartásunk. 	<i>Magyar nyelv és irodalom: verbális kommunikáció.</i>
Az osztály működése	<ul style="list-style-type: none"> – közös szabályaink tanórán, szünetben, egyéb helyzetekben, – hogyan és miért tartjuk be a szabályainkat. 	<i>Környezetismeret: magatartásformák, szabályok, viselkedési normák az iskolai környezetben.</i>
A mi iskolánk	<ul style="list-style-type: none"> – iskolánk névadója, – iskolai szokások és hagyományok. 	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: osztály- és iskolai rendezvények, a közösségért végzett munka.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, osztály, összetartozás, hagyomány, szabály, szabályalkotás.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Kulturális nemzeti közösség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A családban, az iskolában és a lakóhelyen korábbiakban megélt, ciklikusan visszatérő ünnepek és szokások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>A nyelv, ami összeköt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – milyen nyelvet használunk a családban, szűkebb és tágabb környezetünkben. <p><i>Szokások és jelképek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – magyarországi népszokások; <p><i>Ünnepek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – családi ünnepek; – nemzeti és állami ünnepeink. 	<i>Magyar nyelv és irodalom: mások véleményének megértése, elfogadása.</i> <i>Környezetismeret: jeles napok, ünnepek, hagyományok.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyanyelv, , népszokás, családi ünnep, nemzeti és állami ünnep.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Helyi vagy múzeumi honismereti tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A múlt értékeinek megőrzése, továbbörökítése	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Lakóhelyi épített örökségünk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a múlt építészeti emlékei; – lakóhelyünk története; <p><i>Tárgyaink világa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban; – a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. <p><i>A világ öröksége</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei, építményei, világörökség. 	<i>Környezetismeret:</i> lakóhely története, természeti környezet, hazánk fő nevezetességei, tájvédelmi körzet, háztartási eszközök. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a technika vívmányainak minden napjai használata.	

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Épített örökség, tárgyi örökség, múzeum, világörökség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. A minden és én – születés és elmúlás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a születésről, a halálról, az elhunytakra való megemlékezésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Kezdet és vég</i> <ul style="list-style-type: none"> – a dolgok keletkezése és véget érése; – Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. <i>A világ megismerése</i> <ul style="list-style-type: none"> – kíváncsiság és információszerzés világunkról; – személyes közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés; 	<i>Magyar nyelv és irodalom: elképzelt helyzetek megjelenítése, ismerkedés az információhordozókkal, információ keresése.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Születés, elmúlás, kezdet, vég, élet, halál, túlvilág, képzelet.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló életkorának és képességének megfelelő szinten képe van saját külső és belső tulajdonságairól. Figyel másokra, egyszerűen ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait. Bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe. Kialakul szabálytudata, képes a szabályok betartására. Képes másokkal kapcsolatot kialakítani, felnőtt segítségével konfliktusokat feloldani. Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához.
-------------------------------------	--

4. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Milyen vagyok, milyennek látnak mások	5+1
Közösségenben és egyedül – a társaim és én	6+2
Az osztály és az iskola	6+1
Kulturális nemzeti közösség	9+2
A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	3+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Milyen vagyok, milyennek látnak mások	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek tulajdonságainkról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önismeret, önelfogadás segítése, példakép keresése. Önfegyelem, önkontroll, szociális magatartás kialakulásának segítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Tulajdonságaim</i> – külső és belső tulajdonságaim, – miben vagyok ügyes, – kapcsolataim társakkal, felnőttekkel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mesék, történetek szereplőinek tulajdonságai, véleményalkotás.	
<i>Szokásaim, érzelmaim, indulataim</i> – minden nap feladataim az iskolában és otthon; – szabadidős tevékenységeim; – érzéseim, indulataim kifejezése (öröm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség).	<i>Környezetismeret:</i> külső és belső tulajdonságok. <i>Vizuális kultúra:</i> emberábrázolás a művészettel, karakterábrázolás filmekben.	
<i>Hősök és példaképek kedvenc mesehősei, pozitív tulajdonságaikkal való azonosulás.</i>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Külső, belső tulajdonság, önismeret, szokás, érzelem, indulat, örööm, bánat, düh, szomorúság, önzés, önzetlenség, segítőkészsg, példakép, mesehős.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Közösségenben és egyedül – a társaim és én	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A testbeszéd alapelemeinek ismerete. Személyes tapasztalatok az osztályközösség működéséről.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hatókony kommunikáció feltételeinek tudatosítása. A baráti kapcsolatok létrehozásához, megtartásához és az esetleges konfliktusok kezeléséhez szükséges készségek fejlesztése. Szociális érzékenység erősítése.
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Párbeszéd</i> – beszélgetés helyzetei, beszélgető partnereim; – a testbeszéd szerepe (testtartás, arcjáték); – beszélgető partnerek figyelembe vétele (gyerek-felnőtt, család-iskola).	Magyar nyelv és irodalom: figyelem a beszélgető társra. <i>Környezetismeret:</i> emberi kommunikáció, beszéd, testbeszéd.
<i>Az igazi barát</i> – hogyan választok barátot; – ki az igazi barátom, milyen tulajdonságai vannak.	
<i>Békében és haragban</i> – helyes viselkedési formák; – veszekedés, verekedés elkerülése, kibékülés.	
<i>Elfogadva és elutasítva</i> – érzésem, ha magányos vagyok; – hogyan fogadnak el társaim.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Párbeszéd, odafigyelés, testbeszéd, arcjáték, testtartás, hanglejtés, barátság, örööm, bánat, harag, veszekedés, kibékülés, magányosság, elfogadás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Az osztály és az iskola	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az osztály szintjén megélt különböző tapasztalatok a tanórákhoz és egyéb közösségi tevékenységekhez kapcsolódóan.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A többféle közösséghoz tartozás felismertetése. Az osztályon belüli összetartozás érzésének megerősítése. Szabályok szerepének és fontosságának megértése a közösség életében. A saját iskolához való kötődés érzésének erősítése.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A mi osztályunk</i> – kapcsolataim az osztályban, – közös és különböző tulajdonságaink, – közös szokásaink, – egymás segítése, összetartásunk.	Magyar nyelv és irodalom: verbális kommunikáció. <i>Környezetismeret:</i> magatartásformák, szabályok, viselkedési normák az iskolai környezetben.	
<i>Az osztály működése</i> – közös szabályaink tanórán, szünetben, egyéb helyzetekben, – hogyan és miért tartjuk be a szabályainkat.		
<i>A mi iskolánk</i> – iskolánk névadója, – iskolai szokások és hagyományok.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> osztály- és iskolai rendezvények, a	

	közösségért végzett munka.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, osztály, összetartozás, hagyomány, szabály, szabályalkotás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Kulturális nemzeti közösség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	A családban, az iskolában és a lakóhelyen korábbiakban megélt, ciklikusan visszatérő ünnepek és szokások.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak megértetése, hogy a magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelképek, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek; az ezekkel való azonosulás elősegítése. Ismerkedés Magyarországon élő más népcsoportok kulturális hagyományaival.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>A nyelv, ami összeköt</i> <ul style="list-style-type: none"> – milyen nyelvet használunk a családban, szűkebb és tágabb környezetünkben. <i>Szokások és jelképek</i> <ul style="list-style-type: none"> – magyarországi népszokások; – a magyarságot kifejező jelképek. <i>Ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none"> – családi ünnepek; – nemzeti és állami ünnepeink. <i>Más kultúrák, más szokások, más ünnepek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Magyarország másfajta kulturális közösségei; – szokásaiak, ünnepeiik. 	<i>Magyar nyelv és irodalom: mások véleményének megértése, elfogadása.</i> <i>Környezetismeret: jeles napok, ünnepek, hagyományok.</i> <i>Vizuális kultúra: különböző kultúrák tárgyi világával való ismerkedés.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyanyelv, jelkép, nemzeti jelkép, népszokás, családi ünnep, nemzeti és állami ünnep.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. A környezetem és én – Az épített és a tárgyi világ	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Helyi vagy múzeumi honismereti tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A múlt értékeinek megőrzése, továbbörökítése. A helyes fogyasztói magatartás alapozása.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Lakóhelyi épített örökségünk</i> <ul style="list-style-type: none"> – a múlt építészeti emlékei; 	<i>Környezetismeret:</i> lakóhely története,	

<ul style="list-style-type: none"> – lakóhelyünk története; – múzeumfalvak. <p><i>Tárgyaink világa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a múlt tárgyi emlékei a családban és a múzeumokban; – a régi világ és napjaink tárgyainak összehasonlítása. <p><i>A világ öröksége</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a világ legszebb, legkülönlegesebb helyei, építményei, világörökség. 	természeti környezet, hazánk fő nevezetességei, tájvédelmi körzet, háztartási eszközök. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> a technika vívmányainak mindennapjai használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Épített örökség, tárgyi örökség, múzeum, világörökség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. A minden és én – születés és elmúlás	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a születésről, a haláról, az elhunytakra való megemlékezésről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kezdet és a vég elvont fogalmának megismertetése a gyerekek életkorának megfelelő szinten.	
Ismeretek/Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Kezdet és vég</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – a dolgok keletkezése és véget érése; – különböző mítoszok a világ keletkezéséről; – Bibliai ismeretek a világ teremtéséről és végéről. <p><i>A világ megismerése</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kíváncsiság és információszerzés világunkról; – személyes közvetlen és közvetett tapasztalatszerzés; – elköpzeléseim a világról. 		<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> elképzelt helyzetek megjelenítése, ismerkedés az információhordozókkal, információ keresése. <i>Környezetismeret:</i> születés és halál. <i>Vizuális kultúra:</i> kitalált történetek és szereplők megjelenítése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Születés, elmúlás, kezdet, vég, élet, halál, túlvilág, képzelet.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló életkorának és képességének megfelelő szinten képe van saját külső és belső tulajdonságairól.</p> <p>Figyel másokra, egyszerűen ki tudja fejezni érzéseit, gondolatait. Bekapcsolódik csoportos beszélgetésbe.</p> <p>Kialakul szabálytudata, képes a szabályok betartására.</p> <p>Képes másokkal kapcsolatot kialakítani, felnőtt segítségével konfliktusokat feloldani.</p> <p>Érzelmileg kötődik a magyar kultúrához.</p> <p>Elemi szinten megismeri más népek hagyományait, kulturális jelenségeit. A múlt értékeinek megismerésére és azok megóvására törekszik.</p>

KÖRNYEZETISMERET

1–4. évfolyam

Az Ember és természet műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismérő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel.

A kerettanterv figyelembe veszi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók megismerési sajátosságait, ezért az olyan megismerési helyzetekre helyezi a hangsúlyt, amelyekben az aktív tevékenység, a közvetlen tapasztalatszerzés, a cselekvések sokasága, a konkrét gyakorlati vonatkozások értelmezése szerepel. A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észlelésre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig. A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások. A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető és -védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége. A tanterv elsajátítása során már az első évfolyamtól kezdve tudatosan formálja környezetvédelmi attitűdjüket, környezetkímélő magatartásukat, és ez a magatartás a későbbi életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelvvé válik.

A természettudományos műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretelsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amelyek alkalmasak a minden nap tevékenységen való felhasználásra. A tanulók ismeretelsajátításában a természeti környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. A folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítani a kapcsolatrendszer feltárására, az élő és élettelen természet szoros kölcsönhatására, az ember és természet összetartozására, egymásra utaltságára, az ember természetben betöltött helyének és szerepének felismerésére.

A tanterv olyan jelenségekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, és kihatással vannak a jövő alakulására. Ezek az egészségmegőrzéssel, természeti forrásokkal összefüggő problémák. Ezek feltárása, megértése hangsúlyos az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál is.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt cél az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő korszerű tudások elsajátítása, a fogalmak folyamatos értelelése, pontosítása. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik. A tanulói aktivitás és tevékenységközpontúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazása. A tanterv célja a tájhoz, a házahoz, a közösséghoz tartozás örömenek, felelősségének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése. A kognitív képesség, a megismerő képesség fejlesztése, a megismerési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik. A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelemezése, a beszédprodukció kerül a középpontba. Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatakban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, a társak segítése.

Az Ember és természet műveltségterület fejlesztési feladatai a NAT-ban meghatározott tudásterületekre tagolódnak. A kialakított szerkezet egyrészt diszciplináris szerveződésű, másrészről támogatja az integrált szemléletet, valamint hangsúlyozza a kiemelt fejlesztési célokat. Segíti a

részletes fejlesztési feladatok, valamint a közműveltségi tartalom integrált szemléletű és célszerű megfogalmazását. Segíti a képességek, a gondolkodás fejlesztését, elemi szinten a természetismeret, a speciális technikai, gazdasági, társadalmi, etikai alkalmazások közötti kapcsolatok, összefüggések feltárását. A kerettanterv követi a NAT által meghatározott tudásterületek témaköreit, amelyek közműveltségi tartalmakat foglalnak magukban. A témakörok közül az elsőt, a *Tudomány, technika és kultúra* műveltségtartalmát és fejlesztési feladatait beépítettük a többi témaköbe.

A fejlesztendő készségek, képességek az elemi természettudományos műveltség megszerzését és gyakorlatban való alkalmazását teszik lehetővé. Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben, a kísérleti eszközök használata, továbbá a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	2	72
1/2. évfolyam	2	72
2. évfolyam	2	72
3. évfolyam	2	72
4. évfolyam	2	72

1–2. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók beilleszkedése az új iskolai környezetbe hosszabb ideig tartó folyamat. A beszoktatás időszaka hosszabb, mint a többségi általános iskolában. A feladat-, szabálytudat kialakítása, egymás elfogadása sok játékos gyakorlaton keresztül történik. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, segítsen az olyan készségek megalapozásában, mint együttérzés, segítőkészség, kötelességtudat, tisztelet, feladattudat. Alakuljon ki a közösséghoz tartozás érzése, az otthon, a lakóhely, az iskola megbecsülése. A tanulónak elemi ismereteket kell szereznie önmagáról, meg kell tanulnia érzelmei, empátiája kifejezését, és ki kell alakulnia társas toleranciájának, a beteg és sérült, fogyatékos társak iránti együttérző és segítő magatartásnak. Fontos cél az egészséges életmódra nevelés, az arra való törekvés erősítése. A nevelés célja a természet szeretete, a környezetkímélő, környezetvédő magatartás kialakítása.

A természettudományos kompetencia, a természettudományos műveltség alapozása a minden napjai gyakorlatban szerzett játékos tapasztalatszerzéssel történik. Az anyanyelv elsajátításában a beszédészlelés, a beszédértés, beszédpunkció fejlesztése elsődleges feladat. A beszédindíték, a beszédkedv, a szókincsgyaratítás, -aktivizálás az 1-2. évfolyamban nagyon fontos. A gondolkodási műveletek és a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem) segítik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezését konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés során. Saját élményű tevékenységek formájában gyakorolva biztosítható a beilleszkedés, az együttműködés, a kapcsolatteremtés képességének fejlődése, a másság, a sérült társak elfogadása. Fontos cél, hogy a tanuló tudja elfogadni mások segítségét, képességeinek, életkorának megfelelően tudjon segítséget adni.

Az óvodából az iskolába érkező enyhén értelmi fogyatékos gyermekek iskolára felkészültsége jelentősen eltér ép kortársaiktól. A spontán szerzett ismereteik hiányosak, pontatlanok. A környezetismeret tanítása során felkeltjük érdeklődésüket közvetlen környezetük, társaik és önmaguk iránt. Az életkorai sajátosságuknak és egyedi képességeikhez igazodó játékokon keresztül lehetséges csak a tantárgy megszerettetése. A játékok szolgálják az aktív figyelem- és emlékezetfejlesztést. A játékos gyakorlásban keresztül alakítják ki a legfontosabb képzeteket, alapvető fogalmakat, ezek megjelenítését rajzban, formázással, mintázással. Bővítsék szókincsüket, alkalmazzák helyesen a tanult fogalmakat. A közvetlen környezet felfedezésén, önmaga megismerésén keresztül fokozatosan bővíti a megismerés körét. A valóság megfigyelését kövesse annak képi megjelenítése, rajzon, fotón, maketten, terepasztalon történő ábrázolása, amely alkalmas a játékos gyakorlásra, majd szóbeli megerősítésre. A téri, időbeli tájékozódás kezdetben csak tanteremben történjen, konkrét tárgyhoz, valóságos történésekhez kötötten. Ezeken a fejlesztési szinteken haladva lesznek képesek elsajtítani a tanulók azokat az alapokat, amelyekre a következő évek tanulási folyamatait, a tanuló gondolkodási képességének, érzelmi világának fejlesztését építhetjük. Az elsődleges a kíváncsiság, az érdeklődés, a motiváció felkeltése és fenntartása, a szabálytudat, feladattudat kialakítása.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	7+1
Rendszerek	7+1
Felépítés és működés	9+1
Állandóság és változás	14+2
Az ember megismerése és egészsége	16+2
Környezet és fenntarthatóság	11+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Anyag, energia, információ	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korszerű elemi természettudományos műveltség alapozása. Tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen környezetből. A valóság sokféleségének érzékeltetése. A pontos érzékelés, észlelés, aktív figyelem, emlékezet fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása az együttmunkálkodás, a társas együttlét szabályainak elsajátítására. A megismerés módszereinek bővítése. A kreativitás fejlesztése, az érzékelés pontossáta, a kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése,	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Anyag A közvetlen környezetben előforduló anyagok érzékelhető, mérhető tulajdonságai	Irányított megfigyeléssel anyagok vizsgálata érzékeléssel (látás, hallás, tapintás, ízérzékelés, szaglás). Összehasonlítás, csportosítás, becslés, mérés játékosan. Játékos megfigyelések rögzítése rajzban.	Matematika: egyszerű mérések. Vizuális kultúra: megismerő és befogadóképesség, kreativitás.
1.2. Kölcsönhatások, erők Hang-, fényjelenségek	Különféle eredetű hangok felismerése, játékos megfigyelések végzése. Játékos fény-, árnyékkísérletek megfigyelése, reprodukálása. A tapasztalatokról rövid mondatok alkotása.	Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, aktív és passzív szókincsbővítés.
1.3. Információ Jel, jelzés, információ Tankönyvben jelek,	Információszerzés érzékeléssel, az anyagok, élelmiszerek tulajdonságainak vizsgálata, Egyszerű jelek, jelzések felismerése,	

	értelmezése, használata tankönyvekben, munkafüzetekben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tulajdonság, időjárás, hang, fény, jelrendszer, szabály,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Rendszerek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemi térbeli és időbeli tájékozódás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Játékos gyakorlatokkal, közvetlen tapasztalatszerzéssel a térbeli és időbeli tájékozódás, orientációs képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Kíváncsiság felkeltése. Feladat- és szabálytudat kialakítása. Építőjátékokkal szerzett tapasztalatok feldolgozása, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, képzelet, emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Tér, idő, nagyságrendek a természetben Egyszerű térbeli, időbeli relációk, irányok Közvetlen iskolai és otthoni környezet A lakóhely és iskola környéke Napok, napszakok, hónapok, évszakok Időrend, sorrendiség,	Tárgyak egymáshoz való viszonyítása. Történések időrendi csoportosítása képek, rajzok, ábrák segítségével.	Matematika: becslés, mérés; tájékozódás térben és időben. Technika, életvitel és gyakorlat: növények és állatok gondozása, hulladékgyűjtés.
2.3. Szerveződési szintek Növények, állatok a környezetünkben	Az állatok élőhelyeiről közvetlen tapasztalatszerzés. Képek gyűjtése, csoportosítása	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irány, idő, sorrendiség, hónap, nap, napszak, évszak, családi, , téli álom, költöző madár, élőlény, háziállat, ház körül élő állat, vadon élő állat, táplálék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Felépítés és működés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek, tapasztalatok a közvetlen élővilágról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés tanulmányi sétákon, kirándulásokon. A szociális képesség fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával. A tájékozódási képesség fejlesztése. A vizuális észlelés, érzékelés fejlesztése. A tapasztalatok kifejezése rajzban, szóban. Kommunikációs képesség fejlesztése. Ismeretek szerzése az anyagok közvetlenül érzékelhető tulajdonságairól, az élőlények közvetlen környezetéről, növény- és állatvilágról, az időjárás elemeiről.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Anyagok kémiai tulajdonságai Élő és élettelen természet A közvetlen környezetben gyakran használt tárgyak anyagai A víz szerepe, előfordulási állapotai A víz előfordulása a természetben (eső, hó, ivóvíz, folyóvíz)	Anyagok vizsgálata érzékszervi úton. Föld, víz, műanyag, üveg összehasonlítása, megnevezése. Csapadékformák megfigyelése, évszakokhoz kapcsolása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Anyagok tulajdonságai. Víz, tisztálkodás.
3.2. A közvetlen környezet növény- és állatvilága Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet) Az állatok és kicsinyei	Közvetlen megfigyelés, elemi tapasztalatszerzés a közvetlen környezetben élő állatokról, növényekről. Egyeszerű kísérletek végzése a különböző életfeltételek megvonásával a növényeknél (víz, fény, tápanyag megvonása) Csoportosítás adott szempontok szerint.	
3.3. A közvetlen környezet életközösségei Park, erdő, mező, víz, vízpart	Közvetlen tapasztalatszerzés kirándulások, séták során. Rajzok készítése a látottakról.	
3.4. Változatos élővilág Zöldségek Gyümölcsök A közvetlen környezet állatvilága (háziállatok, ház körül élő állatok, vadon élő állatok)	Séta a piacon, zöldségesboltban. Főbb élőlénycsoportok felismerése. Az élőlények egyszerű csoportba sorolása. Házi, illetve ház körül élő állatok megfigyelése, megnevezése adott szempontok alapján	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, életjelenség, gyümölcs, zöldség, fa, termés, fejlődés, ház körül élő állat, vízállat,.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	4. Állandóság és változás	Órakeret 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Motoros képességek fejlesztése. A környezet megismérése iránti érdeklődés kialakítása, egyszerű játékos kísérletekben részvétel. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tájékozódó képesség fejlesztése. erősítése. A percepció, cselekvéses gondolkodás irányítása, az érzékelés pontossítása, a kreativitás és a finommotorika fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Állapot Az anyagok és tárgyak érzékelhető tulajdonságai	A hétköznapi életben használt egyszerű tárgyak, anyagok csoportosítása fizikai jellemzőik	

(átlátszóság, keménység, rugalmasság, érdesség-simaság, íz, szag, szín)	alapján (szín, nagyság, anyag, hőmérséklet...). .	
4.2. Változás – Fizikai változások: Alakváltozások Az évszakok változásai Helyzet- és helyváltoztatás	Gyurmázás, alakváltozás megfigyelése. Képek csoportosítása az évszakokról, rajzok készítése. Mozgásos cselekvéssorok, játékos gyakorlatok során a helyzet- és helyváltoztatás megkülönböztetése.	
4.3. Folyamat Termék-előállítás, újrahasznosítás	Só-liszt gyurmából ajándékkészítés, gyümölcs-, zöldségsaláták készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Anyag, tulajdonságai, mozgási helyzet, életszakasz, növekedés, fejlődés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tanuló saját testéről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatok szerzése, saját testének és tulajdonságainak megismerése játékos gyakorlatokon keresztül, a figyelem, az érzékelés, az észlelés, a kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, Motoros képességek fejlesztése. A téri orientációs képesség fejlesztése. Szociális képességek fejlesztése. Feladat- és szabálytudat erősítése, a problémák felismerése, okok keresése, empátiakézség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Az emberi test fő részei Érzékszervek Testmozgás és az egészség	Rész, egész viszonyának felismerése, kiegészítés rajzban, puzzle játék. Mozgásos játékokban való aktív részvétel.	Testnevelés és sport: mozgásos játékok.
5.2. Önfenntartás Az emberi test fő részei Időjárásnak megfelelő öltözködés Helyes tisztálkodási szokások	A helyes és helytelen viselkedési és tevékenységi forma megkülönböztetése. Babaöltözött az időjárásnak megfelelően. Játékos gyakorlatok végzése. Tisztálkodási szokások gyakorlása.	Technika, életvitel és gyakorlat: öltözködés, étkezés, tisztálkodás.
5.5. Magatartás Helyes emberi viselkedési formák megfigyelése	Hasonlóság – különbözőség, helyes – helytelen megkülönböztetése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testrész, a fej részei, egészség, betegség, higiénés szabály, tisztálkodási eszköz, helyes öltözködés, helyes-helytelen, veszély, veszélyhelyzet, testmozgás,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Környezet és fenntarthatóság		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a közvetlen környezetünkbelől. Tapasztalatok szerzése sétákon, kirándulásokon.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, ráismerés képességének fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat kialakítása. Csoportban való együttműködés kialakítása. A másik gyerek elfogadása. Az esztétikai érzékenység fejlesztése. Felnőtt segítségének elfogadása. Szelektív hulladékgyűjtés segítséggel. Együttműködő, aktív részvétel kirándulásokon. Kíváncsiság, motiváltság felkeltése és fenntartása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
6.1. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészséges, gondozott környezet A közvetlen környezet (tanerem, lakás, szoba) rendjének megteremtése, megóvása Szelektív hulladékgyűjtés	A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megóvása, ruházat, bútorzat tisztaságának megóvása.		
Energiatakarékkosság Takarékkosság az árammal, a vízzel	Elemi szintű energiatakarékkossági technikák gyakorlása (villany lekapcsolása, víz elzárása).		
A Föld szépsége, egyedisége A közvetlen környezetben előforduló parkok, erdők, vizek	Sétákon, kirándulásokon részvétel. Adott szempontok szerint irányított megfigyelések végzése. Az élményekről, tapasztalatokról rajzok készítése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tisztaság, rend, egészséges környezet, szemetelés, takarékkosság,		

A fejlesztés várt eredményei	A szociális képességének fejlődése során alakuljon ki a tanuló együttműködése társaival és tanárával. Irányítás segítségével megfigyelések végzése, adott szempontok szerinti válogatás,. Az időbeli események helyes sorrendbe állítása. Érdeklődése, kíváncsisága, motiváltsága egyre hosszabb ideig fenntarhatató. A tapasztalatok kifejezése egyszerű, rövid mondatokkal. . Elemi ismeretek szerzése saját testéről. Együttműködő részvétel kirándulásokon, sétákon.
-------------------------------------	--

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	7+1
Rendszerek	7+1
Felépítés és működés	9+1
Állandóság és változás	14+2
Az ember megismerése és egészsége	16+1
Környezet és fenntarthatóság	11+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Anyag, energia, információ	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korszerű elemi természettudományos műveltség alapozása. Tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen környezetből. A valóság sokféleségének érzékeltetése. A pontos érzékelés, észlelés, aktív figyelem, emlékezet fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása az együttmunkálkodás, a társas együttlét szabályainak elsajátítására. A megismerés módszereinek bővítése. A kreativitás fejlesztése, az érzékelés pontossája, a kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése, információgyűjtő, feldolgozó, szabálykövető magatartás kialakítása, feladattudat és szabálytudat erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Anyag A közvetlen környezetben előforduló anyagok érzékelhető, mérhető tulajdonságai Anyag és forma kapcsolata Halmazállapot-változások Csapadékformák	Irányított megfigyeléssel anyagok vizsgálata érzékeléssel (látás, hallás, tapintás, ízérzékelés, szaglás). Összehasonlítás, csoportosítás, becslés, mérés játékosan. Játékos megfigyelések rögzítése rajzban.	Matematika: egyszerű mérések. Vizuális kultúra: megismerő és befogadóképesség, kreativitás.
1.2. Kölcsönhatások, erők Hang-, fényjelenségek	Különféle eredetű hangok felismerése, játékos megfigyelések végzése. Játékos fény-, árnyékkísérletek megfigyelése, reprodukálása. A tapasztalatokról rövid mondatok alkotása.	Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, aktív és passzív szókincsbővítés.
1.3. Információ Jel, jelzés, információ	Információszerzés érzékeléssel, az anyagok, élelmiszerek	

Tankönyvben jelek, jelmagyarázatok Közlekedési jelek Tiltást jelentő jelek	tulajdonságainak vizsgálata, tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű jelek, jelzések felismerése, értelmezése, használata tankönyvekben, munkafüzetekben. A tiltást jelentő és a közlekedési jelek információinak játékos gyakorlása, szituációs játékok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tulajdonság, időjárás, hang, fény, jelrendszer, szabály, közlekedés,.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Rendszerek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemi térbeli és időbeli tájékozódás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Játékos gyakorlatokkal, közvetlen tapasztalatszerzéssel a térbeli és időbeli tájékozódás, orientációs képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Kíváncsiság felkeltése. Pozitív attitűd kialakítása az élővilág, növények, állatok iránt. Feladat- és szabálytudat kialakítása. Építőjátékokkal szerzett tapasztalatok feldolgozása, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, képzelet, emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Tér, idő, nagyságrendek a természetben Egyszerű térbeli, időbeli relációk, irányok Közvetlen iskolai és otthoni környezet A lakóhely és iskola környéke Saját élettörténet (régen és most) Napok, napszakok, hónapok, évszakok Időrend, sorrendiség, az idő kifejezése a minden nap kommunikációban Jeles napok, ünnepek (családi és társadalmi ünnepek)	Tárgyak egymáshoz való viszonyítása. Történések időrendi csoportosítása képek, rajzok, ábrák segítségével.	Matematika: becslés, mérés; tájékozódás térben és időben. Technika, életvitel és gyakorlat: növények és állatok gondozása, hulladékgyűjtés.
2.2. Rendszer, rendszer és környezete A rész, és az egész viszonya, összetettség Az épületek, tárgyak részei (lakás, iskola, használati tárgyak) A növény fő részei Az állat testének fő részei A lakóhely, iskola környezetének állapotmegóvása	Növények részeinek összerakása, kiegészítése rajzos ábrákon. Hulladékgyűjtő használata. Iskolai papírgyűjtés, elemek, műanyagok gyűjtése. Akváriumgondozás, ház körül élő állatok etetése, gondozása. Szobanövények, kiskerti növények gondozása.	

Szelektív hulladékgyűjtés Növény és állatgondozás		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irány, idő, sorrendiség, hónap, nap, napszak, évszak, családi, társadalmi ünnep, növényi rész, állati testrész, szelektív hulladékgyűjtés, egészséges táplálkozás, téli álom, költöző madár, élőlény, háziállat, ház körül élő állat, vadon élő állat, táplálék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Felépítés és működés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek, tapasztalatok a közvetlen élővilágról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés tanulmányi sétákon, kirándulásokon. A szociális képesség fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával. A tájékozódási képesség fejlesztése. A vizuális észlelés, érzékelés fejlesztése. A tapasztalatok kifejezése rajzban, szóban. Kommunikációs képesség fejlesztése. Ismeretek szerzése az anyagok közvetlenül érzékelhető tulajdonságairól, az élőlények közvetlen környezetéről, növény- és állatvilágról, az időjárás elemeiről.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Anyagok kémiai tulajdonságai Élő és élettelen természet A közvetlen környezetben gyakran használt tárgyak anyagai A víz szerepe, előfordulási állapotai A víz előfordulása a természetben (eső, hó, ivóvíz, folyóvíz) Az élő és élettelen környezet	Anyagok vizsgálata érzékszervi úton. Föld, víz, levegő, műanyag, üveg összehasonlítása, megnevezése. Csapadékformák megfigyelése, évszakokhoz kapcsolása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Anyagok tulajdonságai. Víz, tisztálkodás.
3.2. A közvetlen környezet növény- és állatvilága Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet) Az állatok és kicsinyei	Közvetlen megfigyelés, elemi tapasztalatszerzés a közvetlen környezetben élő állatokról, növényekről. Egyszerű kísérletek végzése a különböző életfeltételek megvonásával a növényeknél (víz, fény, tápanyag megvonása) – búza csíráztatása, növekedésének megfigyelése különböző körülmények között. Ráísmérés, megnevezés. Csoportosítás adott szempontok szerint.	
3.4. Változatos élővilág Zöldségek Gyümölcsök A közvetlen környezet állatvilága	Séta a piacra, zöldségesboltban. Főbb élőlénycsoportok felismerése. Az élőlények egyszerű csoportba sorolása.	

(háziállatok, ház körül élő állatok, vadon élő állatok)	Szobanövények gondozása. Házi, illetve ház körül élő állatok megfigyelése, megnevezése adott szempontok alapján (méret, alak, szín, mozgás, szaporodás, kultakaró).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, életjelenség, halmazállapot, gyümölcs, zöldség, fa, termés, fejlődés, ház körül élő állat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Állandóság és változás	Órakeret 16 óra
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Állapot Az anyagok és tárgyak érzékelhető tulajdonságai (átlátosság, keménység, rugalmasság, érdesség-simaság, íz, szag, szín) Becslés, mérés A minden nap életben használatos mennyiségek Természetes mérőeszközök (pohár, kanál, csipetnyi...)	A hétköznapi életben használt egyszerű tárgyak, anyagok csoportosítása fizikai jellemzőik alapján (szín, nagyság, anyag, hőmérséklet...). (Az anyagfajta és használata közti összefüggés felismerése.) Egyeszerű kísérletekkel, játékos formában a figyelem irányítása.	<i>Matematika:</i> becslés, mérés; érzékelhető tulajdonságok (szín, forma). <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagfajták, megmunkálásuk, ajándékkészítés.
4.2. Változás – Fizikai változások: Alakváltozások Halmazállapot-változások felismerése, megnevezése (olvadás, fagyás) Az évszakok változásai Helyzet- és helyváltoztatás	Gyurmázás, alakváltozás megfigyelése. A víz különböző megjelenési formáinak vizsgálata. Közvetlen tapasztalatszerzés a természetben. Képek csoportosítása az évszakokról, rajzok készítése. Mozgásos cselekvéssorok, játékos gyakorlatok során a helyzet- és helyváltoztatás megkülönböztetése.	<i>Testnevelés és sport:</i> hely-, helyzetváltoztatás.
4.3. Folyamat Termék-előállítás, újrahasznosítás	Só-liszt gyurmából ajándékkészítés, gyümölcs-, zöldségsaláták készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, tulajdonság, becslés, mérés, halmazállapot-változás tűz, tűzoltás, mozgási helyzet, életszakasz, növekedés, fejlődés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az ember megismerése és egészsége		Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tanuló saját testéről.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatok szerzése, saját testének és tulajdonságainak megismerése játékos gyakorlatokon keresztül, a figyelem, az érzékelés, az észlelés, a kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, társai, a más sérült ember elfogadása, segítése képességeinek megfelelően. Motoros képességek fejlesztése. A téri orientációs képesség fejlesztése. Szociális képességek fejlesztése. Feladat- és szabálytudat erősítése, a problémák felismerése, okok keresése, empátiakészség fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
5.1. Az emberi test fő részei Érzékszervek Testmozgás és az egészség	Rész, egész viszonyának felismerése, kiegészítés rajzban, puzzle játék. Mozgásos játékokban való aktív részvétel.	Testnevelés és sport: mozgásos játékok.	
5.2. Önenntartás Az emberi test fő részei Időjárásnak megfelelő öltözködés Érzékszerveink és védelmük magunkon és másokon Helyes étkezési szokások Helyes tisztálkodási szokások	A helyes és helytelen viselkedési és tevékenységi forma megkülönböztetése. Babaöltözöttetés az időjárásnak megfelelően. Játékos gyakorlatok végzése. Az étkezési és tisztálkodási szokások gyakorlása.	Technika, életvitel és gyakorlat: öltözködés, étkezés, tisztálkodás.	
5.3. Magatartás Helyes emberi viselkedési formák megfigyelése A gyerekekre leselkedő veszélyek	Hasonlóság – különözöség, helyes – helytelen megkülönböztetése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testrész, a fej részei, egészség, betegség, higiénés szabály, tisztálkodási eszköz, egészséges táplálkozás, érzékelés, napirend, testmozgás, helyes öltözködés, emberi tulajdonság, hasonlóság-különözöség, helyes-helytelen, veszély, veszélyhelyzet, testmozgás, emberi életkor.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Környezet és fenntarthatóság		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a közvetlen környezetünkbelől. Tapasztalatok szerzése sétaikon, kirándulásokon.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, ráismerés képességének fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat kialakítása. Csoportban való együttműködés kialakítása. A másik gyerek elfogadása. Az esztétikai érzékenység fejlesztése. Felnőtt segítségének elfogadása. Szelektív hulladékgyűjtés segítséggel. Együttműködő, aktív részvétel kirándulásokon. Kíváncsiság, motiváltság felkeltése és fenntartása.		

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
6.1. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészses, gondozott környezet A közvetlen környezet (tanerem, lakás, szoba) rendjének megteremtése, megóvása Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében Szelektív hulladékgyűjtés	A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megóvása, ruházat, bútorzat tisztaágának megóvása. Információs jelek felismerése, rajzok készítése, képek gyűjtése. A szobanövények, kerti növények gondozása, akváriumi állatok gondozása (hal, teknős) segítséggel. Madáretető készítése, madarak etetése télen.	
Energiatakarékkosság Takarékkosság az árammal, a vízzel	Elemi szintű energiatakarékkossági technikák gyakorlása (villany lekapcsolása, víz elzárása).	
A Föld szépsége, egyedisége A közvetlen környezetben előforduló parkok, erdők, vizek	Sétákon, kirándulásokon részvétel. Adott szempontok szerint irányított megfigyelések végzése. Az élményekről, tapasztalatokról rajzok készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Tisztaság, rend, egészséges környezet, szemetelés, takarékkosság, növény, állat, élőlény, növény- és állatgondozás.

A fejlesztés várt eredményei	A szociális képességének fejlődése során alakuljon ki a tanuló együttműködése társaival és tanárával. Irányítás segítségével megfigyelések végzése, adott szempontok szerinti válogatás, csoportosítás és egymáshoz rendezés. Az időbeli események helyes sorrendbe állítása. Érdeklődése, kíváncsisága, motiváltsága egyre hosszabb ideig fenntartható. A tapasztalatok kifejezése egyszerű, rövid mondatokkal. Biztonságos tájékozódás a közvetlen környezetében. Az ismert állatok, növények adott szempontok szerinti csoportosítása, megnevezése. Elemi ismeretek szerzése saját testéről. Életkorának és képességeinek megfelelő ismeretek az energiatakarékkosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről, a szabályok betartása. Együttműködő részvétel kirándulásokon, sétákon, egyszerű játékos kísérletek végzésében.
------------------------------	---

2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	7+1
Rendszerek	7+1
Felépítés és működés	9+1
Állandóság és változás	15+1
Az ember megismerése és egészsége	17+1
Környezet és fenntarthatóság	11+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Anyag, energia, információ	Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A korszerű elemi természettudományos műveltség alapozása. Tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen környezetből. A valóság sokféleségének érzékeltetése. A pontos érzékelés, észlelés, aktív figyelem, emlékezet fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása az együttmunkálkodás, a társas együttlét szabályainak elsajátítására. A megismerés módszereinek bővítése. A kreativitás fejlesztése, az érzékelés pontossája, a kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése, információgyűjtő, feldolgozó, szabálykövető magatartás kialakítása, feladattudat és szabálytudat erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Anyag A közvetlen környezetben előforduló anyagok érzékelhető, mérhető tulajdonságai Anyag és forma kapcsolata Halmazállapot-változások Csapadékformák	Irányított megfigyeléssel anyagok vizsgálata érzékeléssel (látás, hallás, tapintás, ízérzékelés, szaglás). Összehasonlítás, csoportosítás, becslés, mérés játékosan. Játékos megfigyelések rögzítése rajzban.	Matematika: egyszerű mérések. Vizuális kultúra: megismerő és befogadóképesség, kreativitás.
1.2. Kölcsönhatások, erők Hang-, fényjelenségek	Különféle eredetű hangok felismerése, játékos megfigyelések végzése. Játékos fény-, árnyékkísérletek megfigyelése, reprodukálása. A tapasztalatokról rövid mondatok alkotása.	Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, aktív és passzív szókincsbővítés.
1.3. Energia Energiaforrások a háztartásban	Játékos kísérletek végzése melegítésre, fűtésre.	

Energiatakarékosság	Szógyűjtés a tapasztalatokkal kapcsolatban, rövid mondatokba illesztésük.	
1.4. Információ Jel, jelzés, információ Tankönyvben jelek, jelmagyarázatok Közlekedési jelek Tiltást jelentő jelek Kommunikáció az állatvilágban, tájékozódás, hang, illat alapján	Információszerzés érzékeléssel, az anyagok, élelmiszerek tulajdonságainak vizsgálata, tapasztalatok megfogalmazása. Egyszerű jelek, jelzések felismerése, értelmezése, használata tankönyvekben, munkafüzetekben. A tiltást jelentő és a közlekedési jelek információinak játékos gyakorlása, szituációs játékok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tulajdonság, időjárás, hang, fény, jelrendszer, szabály, közlekedés, kommunikáció, energiatakarékosság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Rendszerek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemi térbeli és időbeli tájékozódás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Játékos gyakorlatokkal, közvetlen tapasztalatszerzéssel a térbeli és időbeli tájékozódás, orientációs képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Kíváncsiság felkeltése. Positív attitűd kialakítása az élővilág, növények, állatok iránt. Feladat- és szabálytudat kialakítása. Építőjátékokkal szerzett tapasztalatok feldolgozása, analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése, képzelet, emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Tér, idő, nagyságrendek a természetben Egyszerű térbeli, időbeli relációk, irányok Közvetlen iskolai és otthoni környezet A lakóhely és iskola környéke Irányok, távolságok, becslés, mérés Saját élettörténet (régen és most) Napok, napszakok, hónapok, évszakok Időrend, sorrendiség, az idő kifejezése a minden nap kommunikációban Jeles napok, ünnepek (családi és társadalmi ünnepek)	Tárgyak egymáshoz való viszonyítása. Történések időrendi csoportosítása képek, rajzok, ábrák segítségével.	Matematika: becslés, mérés; tájékozódás térben és időben. Technika, életvitel és gyakorlat: növények és állatok gondozása, hulladékgyűjtés.
2.2. Rendszer, rendszer és környezete	Növények részeinek összerakása, kiegészítése rajzos ábrákon.	

A rész, és az egész viszonya, összetettség Az épületek, tárgyak részei (lakás, iskola, használati tárgyak) A növény fő részei Az állat testének fő részei A lakóhely, iskola környezetének állapotmegóvása Szelektív hulladékgyűjtés Növény és állatgondozás	Hulladékgyűjtő használata. Iskolai papírgyűjtés, elemek, műanyagok gyűjtése. Akváriumgondozás, ház körül élő állatok etetése, gondozása. Szobanövények, kiskerti növények gondozása.	
2.3. Szerveződési szintek Növények, állatok a környezetünkben Az élőlények élőhelyei, táplálkozása, táplálkozási módok	Az állatok élőhelyeiről közvetlen tapasztalatszerzés. Képek gyűjtése, csoportosítása élőhely és táplálkozás szerint.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Irány, idő, sorrendiségek, hónap, nap, napszak, évszak, családi, társadalmi ünnep, növényi rész, állati testrész, szelektív hulladékgyűjtés, egészséges táplálkozás, téli álam, költöző madár, élőlény, háziállat, ház körül élő állat, vadon élő állat, táplálék.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	3. Felépítés és működés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek, tapasztalatok a közvetlen élővilágról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Tapasztalatszerzés tanulmányi sétákon, kirándulásokon. A szociális képesség fejlesztése kooperatív technikák alkalmazásával. A tájékozódási képesség fejlesztése. A vizuális észlelés, érzékelés fejlesztése. A tapasztalatok kifejezése rajzban, szóban. Kommunikációs képesség fejlesztése. Ismeretek szerzése az anyagok közvetlenül érzékelhető tulajdonságairól, az élőlények közvetlen környezetéről, növény- és állatvilágról, az időjárás elemeiről.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Anyagok kémiai tulajdonságai Élő és élettelen természet A közvetlen környezetben gyakran használt tárgyak anyagai A víz szerepe, előfordulási állapotai A víz előfordulása a természetben (eső, hó, ivóvíz, folyóvíz) Az élő és élettelen környezet	Anyagok vizsgálata érzékszervi úton. Föld, víz, levegő, műanyag, üveg összehasonlítása, megnevezése. Csapadékformák megfigyelése, évszakokhoz kapcsolása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Anyagok tulajdonságai. Víz, tisztálkodás.
3.2. A közvetlen környezet növény- és állatvilága Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet) Az állatok és kicsinyei	Közvetlen megfigyelés, elemi tapasztalatszerzés a közvetlen környezetben élő állatokról, növényekről. Egyeszerű kísérletek végzése a	

	különböző életfeltételek megvonásával a növényeknél (víz, fény, tápanyag megvonása) – búza csíráztatása, növekedésének megfigyelése különböző körülmények között. Ráísmérés, megnevezés. Csoportosítás adott szempontok szerint.	
3.3. A közvetlen környezet életközösségei Park, erdő, mező, víz, vízpart	Közvetlen tapasztalatszerzés kirándulások, séták során. Rajzok készítése a látottakról.	
Természetvédelem	A természet értékeinek védeése – konkrét példák megismerése.	
3.4. Változatos élővilág Zöldségek Gyümölcsök A közvetlen környezet állatvilága (háziállatok, ház körül élő állatok, vadon élő állatok)	Séta a piacon, zöldségesboltban. Főbb élőlénycsoportok felismerése. Az élőlények egyszerű csoportba sorolása. Szobanövények gondozása. Házi, illetve ház körül élő állatok megfigyelése, megnevezése adott szempontok alapján (méret, alak, szín, mozgás, szaporodás, kultakaró).	
3.5. A Föld és a Nap A napsugárzás hatása az élővilágra Az időjárás tényezői Csapadékfajták Napszakok, évszakok	Rajzos ábrák készítése. IKT-eszközök használata, pl. képek keresése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, életjelenség, halmozállapot, gyümölcs, zöldség, fa, termés, fejlődés, ház körül élő állat, vízállat, kultakaró, időjárási tényező.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Állandóság és változás	Órakeret 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Motoros képességek fejlesztése. A környezet megismerése iránti érdeklődés kialakítása, egyszerű játékos kísérletekben részvétel. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tájékozódó képesség fejlesztése. Együttműködés, csoporttechnikák kialakítása. A másik elfogadásának erősítése. A percepció, cselekvéses gondolkodás irányítása, az érzékelés pontosítása, a kreativitás és a finommotorika fejlesztése.	
	Ismeretek	Fejlesztési követelmények
4.1. Állapot Az anyagok és tárgyak	A hétköznapi életben használt egyszerű tárgyak, anyagok	Matematika: becslés, mérés; érzékelhető

érzékelhető tulajdonságai (átlatásoság, keménység, rugalmasság, érdesség-simaság, íz, szag, szín) Becslés, mérés A minden nap életben használatos mennyiségek Természetes mérőeszközök (pohár, kanál, csipetnyi...)	csoportosítása fizikai jellemzőik alapján (szín, nagyság, anyag, hőmérséklet...). (Az anyagfajta és használata közti összefüggés felismerése.) Egyszerű kísérletekkel, játékos formában a figyelem irányítása.	tulajdonságok (szín, forma). <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagfajták, megmunkálásuk, ajándékkészítés.
4.2. Változás – Fizikai változások: Alakváltozások Halmazállapot-változások felismerése, megnevezése (olvadás, fagyás) Az évszakok változásai Helyzet- és helyváltoztatás	Gyurmázás, alakváltozás megfigyelése. A víz különböző megjelenési formáinak vizsgálata. Közvetlen tapasztalatszerzés a természetben. Képek csoportosítása az évszakokról, rajzok készítése. Mozgásos cselekvéssorok, játékos gyakorlatok során a helyzet- és helyváltoztatás megkülönböztetése.	Testnevelés és sport: hely-, helyzetváltoztatás.
– Kémiai változások Az égés, az égés haszna, kára Tűzvédelem A tűzoltók munkája	Beszélgetés, képek, ábrák elemzése, rajzok készítése az égésről. Szituációs gyakorlatokban részvétel tűriadió esetére.	
– Biológiai változások Életszakaszok (növények életében) Életszakaszok az ember és az állatok életében (születés, növekedés, fejlődés, öregedés) A növények, állatok élete a különböző évszakokban	Képek, ábrák segítségével sorbarendezés, csoportosítás, Megfigyelések végzése. Zöldségnövények, virágmagok ültetése, gondozása, a fejlődés rajzos ábrázolása, közös tabló készítése. Fotók, filmek, videók elemzése.	
4.3. Folyamat Termék-előállítás, újrahasznosítás	Só-liszt gyurmából ajándékkészítés, gyümölcs-, zöldségsaláták készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyag, tulajdonság, becslés, mérés, halmazállapot-változás tűz, tűzoltás, mozgási helyzet, életszakasz, növekedés, fejlődés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a tanuló saját testéről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tapasztalatok szerzése, saját testének és tulajdonságainak megismerése játékos gyakorlatokon keresztül, a figyelem, az érzékelés, az észlelés, a kíváncsiság, érdeklődés felkeltése, társai, a más sérült ember elfogadása,	

	segítése képességeinek megfelelően. Motoros képességek fejlesztése. A téri orientációs képesség fejlesztése. Szociális képességek fejlesztése. Feladat- és szabálytudat erősítése, a problémák felismerése, okok keresése, empátia-készség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Az emberi test fő részei Érzékszervek Testmozgás és az egészség	Rész, egész viszonyának felismerése, kiegészítés rajzban, puzzle játék. Mozgásos játékokban való aktív részvétel.	Testnevelés és sport: mozgásos játékok.
5.2. Önfenntartás Az emberi test fő részei Időjárásnak megfelelő öltözködés Érzékszerveink és védelmük magunkon és másokon Helyes étkezési szokások Helyes tisztálkodási szokások	A helyes és helytelen viselkedési és tevékenységi forma megkülönböztetése. Babaöltözöttetés az időjárásnak megfelelően. Játékos gyakorlatok végzése. Az étkezési és tisztálkodási szokások gyakorlása.	Technika, életvitel és gyakorlat: öltözködés, étkezés, tisztálkodás.
5.3. Szaporodás, egyedfejlődés Különböző életkorok	Fényképek, képek gyűjtése, csoportosítása.	
5.4. Öröklődés A család tagjai Külső tulajdonságok (arc, alkat)	Hasonlóságok, különbözőségek felismerése.	Erkölcstan: család.
5.5. Magatartás Helyes emberi viselkedési formák megfigyelése A gyerekekre leselkedő veszélyek	Hasonlóság – különbözőség, helyes – helytelen megkülönböztetése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Testrész, a fej részei, egészség, betegség, higiénés szabály, tisztálkodási eszköz, egészséges táplálkozás, érzékelés, napirend, testmozgás, helyes öltözködés, emberi tulajdonság, hasonlóság-különbözőség, helyes-helytelen, veszély, veszélyhelyzet, testmozgás, emberi életkor.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a közvetlen környezetünkbeli. Tapasztalatok szerzése sétákon, kirándulásokon.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, ráismerés képességének fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat kialakítása. Csoportban való együttműködés kialakítása. A másik gyerek elfogadása. Az esztétikai érzékenység fejlesztése. Felnőtt segítségének elfogadása. Szelektív hulladékgyűjtés segítséggel. Együttműködő, aktív részvétel kirándulásokon. Kíváncsiság, motiváltság felkeltése és fenntartása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
6.1. Globális környezeti rendszerek. Az egészséges, gondozott	A környezet rendjének betartása, óvása.	

környezet jellemzői		
6.2. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészséges, gondozott környezet A közvetlen környezet (tanerem, lakás, szoba) rendjének megteremtése, megóvása Vizek védelme, víztakarékosság Természetvédelem Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében Környezetszennyezés Szelektív hulladékgyűjtés	A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megóvása, ruházat, bútorzat tisztaságának megóvása. Információs jelek felismerése, rajzok készítése, képek gyűjtése. A szobanövények, kerti növények gondozása, akvárium állatok gondozása (hal, teknős) segítséggel. Madáretető készítése, madarak etetése télen.	
Energiatakarékosság Takarékosság az árammal, a vízzel	Elemi szintű energiatakarékossági technikák gyakorlása (villany lekapcsolása, víz elzárása).	
A Föld szépsége, egyedisége A közvetlen környezetben előforduló parkok, erdők, vizek	Sétákon, kirándulásokon részvétel. Adott szempontok szerint irányított megfigyelések végzése. Az élményekről, tapasztalatokról rajzok készítése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tisztaság, rend, egészséges környezet, természetvédelem, talaj, víz, szemetelés, takarékosság, növény, állat, élőlény, növény- és állatgondozás.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	A szociális képességének fejlődése során alakuljon ki a tanuló együttműködése társaival és tanárával. Irányítás segítségével megfigyelések végzése, adott szempontok szerinti válogatás, csoportosítás és egymáshoz rendezés. Az időbeli események helyes sorrendbe állítása. Érdeklődése, kíváncsisága, motiváltsága egyre hosszabb ideig fenntarható. A tapasztalatok kifejezése egyszerű, rövid mondatokkal. Biztonságos tájékozódás a közvetlen környezetében. Az ismert állatok, növények adott szempontok szerinti csoportosítása, megnevezése. Elemi ismeretek szerzése saját testéről. Életkorának és képességeinek megfelelő ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről, a szabályok betartása. Együttműködő részvétel kirándulásokon, sétákon, egyszerű játékos kísérletek végzésében.
--	---

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyamon a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, erkölcsi érzékük fejlesztésére, cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudat kialakítására, elmélyítésére fókuszál.

A feladattudat és a szabálykövető képesség megerősítése a közösséghez való tartozás, a nemzeti összetartozás érzésének erősítése, hagyományaink, kulturális értékeink és hazánk, természetföldrajzi viszonyainak megismerése által valósul meg.

Az életkort és a sérüléseket figyelembe véve van szükség a családi és iskolai szerepek megismerésére és gyakorlására, amely támogatja az önismeret képességének kialakítását, s az egészséges, tudatos életmód megismerését. Külön figyelmet kell fordítani a sérült társak elfogadására, a társak segítésére. Cselekvő, tevékeny tapasztalatszerzés során alakul a természeti és társadalmi környezethez való pozitív viszony, a részvétel igénye a természeti környezet ápolásában, gondozásában. Jelentős szerepet kapnak a tanulói kísérletek a folyamatos tanulói motiváció megvalósítása érdekében.

3. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	7+1
Rendszerek	7+1
Felépítés és működés	9+1
Állandóság és változás	14+2
Az ember megismerése és egészsége	16+2
Környezet és fenntarthatóság	11+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Anyag, energia, információ	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az anyagok érzékelhető tulajdonságainak felismerése, játékos kísérletekben részvétel. Egyszerű jelek, jelzések felismerése, elemi ismeretek az energiáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természettel előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban. Információk feldolgozása különböző területekről, információs jelek felismerése. Energiatákarékosságra nevelés. Kommunikációs készség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Anyag A környezetben előforduló gyakori anyagfélék Anyag-forma kapcsolata Halmazállapot Csapadékformák	Anyagok halmazállapotainak felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés. Csoportosítás halmazállapotok szerint. A tapasztalatok rögzítése rajzban, tábló készítése.	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagfélék.
1.2. Információ Jel, jelzés, információ Jelek, jelmagyarázat, tankönyvek Közlekedési jelek Tiltást, veszélyt jelentő jelek Tűz és katasztrófa elhárítására felhívó jelek Kommunikáció az állatvilágban	Múzeumlátogatás. Könyvtárlátogatás. Kirándulások, séták állatkertben, természetvédelmi területeken, tanösvényeken. Részvétel tűzriadós gyakorlatokban, szituációs játékokban. Információgyűjtés.	Vizuális kultúra: információs jelek.

(hang, fény, illat alapján)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, jelzés, jelrendszer.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Rendszerek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemi tájékozódási ismeretek. Rész-egész viszonya. A tanuló saját élettörténetének eseményei. Az idő sorrendisége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tér, idő orientációs képesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat erősítése. Szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Kooperatív technikák elsajátítása, gyakorlása. Elemi térképolvasás gyakorlása. Pozitív érzelmek, attitűd, képzelet, emlékezet fejlesztése.	
Ismertető	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
2.1. Tér, idő, nagyságrendek A lakóhely és környéke A saját felszerelés pontos helye a lakásban, osztályban A lakóhely közigazgatási, kulturális, egészségügyi intézményei Irányok, távolság, hosszúság Tájékozódás az időben, saját élettörténet a születéstől máig Az idő mérése, alkalmi és szabványegységei, az idő becslése, mértékegységei Jeles napok, ünnepek Nemzeti ünnep	Tapasztalatok szerzése séták, kirándulások alkalmával. Rajzos ábrák, makettek készítése. Terepasztal berendezése. Játékos tájékozódási gyakorlatok iránytűvel. Események időbeli sorrendbeállítása, időszalag, időnaplár készítése. Események, jelenségek rögzítése, fogalmazás szóban, írásban, rajzban.	<i>Matematika:</i> mértékegységek, mérés, becslés, nagyítás, kicsinyítés. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ünnepi versek. <i>Ének-zene:</i> ünnepi dalok.
2.2. Rendszer, rendszer és környezete Rész, egész, összetettség, funkció (élőlények, épületek, tárgyak, eszközök részei) természetes és mesterséges (épített) környezetben A növények, zöldségek, gyümölcsök részei, a	Irányított megfigyelések, elemzések alapján játékos szerelési, építési gyakorlatok. A növények, állatok és részeik csoportosítása adott szempontok alapján. Tanulmányi séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása szóban és írásban, rajzok, tablók készítése. Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközök használata, tárgyak készítése.

virág részei, a mag, a termés részei Az állatok testfelépítése, testrészei A közvetlen és tágabb környezet állapotának megóvása Környezetvédelem		
2.3. Szerveződési szintek Élőlény, egyed, csoport, életközösség Az élőlények csoportjai Az élőlényekre jellemző tulajdonságok A lakóhely felépítése, működése	Csoportosítás adott szempontok szerint (élőhely, kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szaporodás, életmód). Megfigyelés a természetben (állatkert, vadaspark, a baromfiudvarban, stb.), képanyagon, filmen, IKT-eszközök használata. Egy választott élőlényre jellemző tulajdonságok megfigyelése, elemzése. A terepasztal felépítése makettekkel, utakkal stb.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Középület, térkép, időmértékegység, ünnep, élőhely, kültakaró, mozgás, táplálkozás, szaporodás, életmód, életközösség.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Felépítés és működés	Órakeret 10 óra
--------------------------------------	-------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Elemi ismeretek a környezet természetes és mesterséges anyagairól, megmunkálásáról, a halmazállapotok változásairól.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Közvetlen tapasztalatszerzés és -feldolgozás tanulmányi séták és kirándulások során. Az analizáló, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. A természet megismerésében pozitív attitűd erősítése. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata. Kommunikációs képesség fejlesztése. Kauzáris gondolkodás fejlesztése, tájékozódási képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Az anyagok kémiai tulajdonságai Élő és élettelen természet A környezet anyagai A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj) Anyagformák és tulajdonságaik Az anyagok megmunkálhatósága	Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. Vágás, tépés, gyurmázás.	Technika, életvitel és gyakorlat: Az anyagok megmunkálása. Anyagfajták.
A víz szerepe A víz előfordulása a természetben Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó Az ivóvíz	A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása.	
3.2. Az élő és élettelen környezet Termesztett növények Növénytermesztés, állattenyésztés Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás Életfeltételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet) A növény élete az ültetéstől a terméshozatalig	Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése. Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése. Az állatok életfeltételeinek vizsgálata konkrét példákban (akvárium halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj megfigyelése).	
3.3. A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek Park, erdő, rét, mező, vizek,	Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése.	

vízpartok Élőhely Természetvédelem	A természet értékeinek védése.	
3.4. Változatos élővilág A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények) A zöldségeskert, gyümölcsöskert növényei A növény részei A virág része, a termés és részei A gomba Főbb állatcsoportok A vadon élő állatok és a házi és ház körül élő állatok Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember) Madár, emlős, rovar	Séta a piacra, zöldségesboltban, állatkertben, vadasparkban, díszállat-kereskedésben. Séta a piacra, zöldségesboltban, konyhakertben, gyümölcsösben. A zöldség- és gyümölcsfélék érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata. Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kultakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. A vadon élő és a házi állatok csoportosítása. Képek csoportosítása. Rajzok, tablók készítése. Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján.	
3.5 A Föld és a Nap A Föld alakja, mozgásai Napszakok, évszakok változása Az időjárás tényezői (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél) A víz körforgása Napenergia	Megfigyelések a természetben, maketten, képek, filmek segítségével. Elemi ismeretek gyűjtése az égitestekről. Elemi szintű térképísmérő szerzése. Megfigyelések végzése a Nap állásáról és a csillagos égboltról. Planetárium-látogatás. Időjárási naptár készítése. Távcső használata. IKT-eszközök használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, életjelenség, a víz különböző halmozállapotai és előfordulása, oldhatóság, növénytermesztés, állattenyésztés, zöldségek, gyümölcsök részei, szaporodásuk, élőhely, égitest, időjárási tényező, a víz körforgása.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Állandóság és változás	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az anyagok érzékelhető tulajdonságai. Egyszerű becslések, mérések. Halmazállapot-változások. Anyagmegmunkálás.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerőképesség fejlesztése. Kreativitás fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Tér-, időorientációs képesség fejlesztése. A szociális képességek, együttműködő képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Analizáló, szintetizáló készség fejlesztése. Figyelem, emlékezet fejlesztése. A helyes magatartási normák erősítése. Kreativitás fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, a helyes és helytelen megkülönböztetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Állapot Anyagok és testek mérhető tulajdonságai A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, úrtartalom) Hőmérő – Celsius skála (szobahőmérséklet, testhőmérséklet, láz)	A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. Mérőeszközök használatának gyakorlása.	Matematika: mérés, mértékegységek.
4.2. Változás – Fizikai változások Alakváltozások (aprítás, darabolás, aprázódás) Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban) Az évszakok változásai, következményei a természetben, a minden napi életben Helyzet- és helyváltoztatás	A változásokat kiváltó hatások azonosítása a minden nap környezetben megfigyelhető jelenségek esetében. A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése. Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. Rajzok, tablák készítése. Időjárási naptár készítése. A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Anyagok feldolgozása. Hulladékgyűjtés, hulladékhasznosítás. Testnevelés és sport: mozgás, sportágak.
– Kémiai változások Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei A tűzoltók munkája	A változások felismerése, az összefüggések megértése. Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése. Éghető és éghetetlen anyagok csoportosítása. Teendők tűzriadó esetén. Információs jelek felismerése. Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban.	
4.3. Folyamat Példák a hulladék újrahasznosítására (papír, fém,	Megfigyelések, képek elemzése. Filmeken, ábrákon, képeken összefüggések felismerése.	

műanyag) Termék előállítása (papírgyártás, kenyérsütés) Az ember természetalakító tevékenysége (természeti és épített környezet)	Gyümölcslé, szörp, lekvár készítése felnőtt segítségével.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Becslés, mérés, anyagi tulajdonság, mérőeszköz, mértékegység, a víz változásai, égés, tűz, tűzoltás, életszakasz, újrahasznosítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját testrészeinek felismerése, az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megismерési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiaképzés fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a mássággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzális gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Az emberi test részei A mozgás szerepe az egészséges életmódban Játék, sport	A főbb testrészek megnevezése. Játékos gyakorlatok a testrészek mozgatására.	Testnevelés és sport: játék, sport.
5.2. Az érzékszervek védelme Egészséges életmód Egészséges táplálkozás Helyes fogápolás Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkorú betegség) A káros élvezeti szerek	A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. Figyelem a hang- és fényártalmakra. Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablókészítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. A káros élvezeti szerek elutasítása.	
5.3. Magatartás Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében Viselkedések betegség esetén Viselkedés közösségekben Önismertetés	A károsító szerek elutasítása. Veszélyeztető magatartásformák felismerése.	

Veszélyek a gyerekekre	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az emberi test részei, tisztálkodás, tisztálkodási eszköz, gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer, helyes táplálkozás, fogapolás, mozgás, sport, testedzés, életműködés, növekedés, változás, önismeret.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Igény a környezet rendjére. Elemi szintű energiatakarékossági technikák. Sétákon, kirándulásokon szerzett tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természeteszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és a kritikai érzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
6.1. Globális környezeti rendszerek Az egészséges, gondozott környezet	Törekvés a tisztaságra és a rendre.	Technika, életvitel és gyakorlat: a természetes és épített környezet. Növény- és állatgondozás.
6.2. Elő és élettelen környezeti tényezők	Elő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben.	
6.3. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészséges, gondozott környezet A közvetlen és tágabb környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek rendjének megóvása Vizek védelme, víztakarékosság	Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és tágabb környezetről. Törekvés a víztakarékosságra.	
Természetvédelem Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében	Élősrök növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés. Kisállatok gondozása. Felelősség a rábízott élőlényekért. Madáretető készítése, madarak etetése télen.	
Energiatakarékosság Takarékosság az árammal, a vízzel Fűtés, szellőztetés	Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok.	
A Föld szépsége, egyedisége A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség	Információs jelek felismerése. Séta, kirándulás során megfigyelések végzése.	

Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek		
A tanuló közvetlen környezetében előforduló kulturális értékek	Színház-, múzeumlátogatás, emlékhelyek, templomok megtekintése. IKT-eszközök használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, energiatakarékkosság, víztakarékkosság, környezetszennyezés, növény-, állatgondozás, felelősség, Nemzeti Park, tájvédelmi körzet.	

A fejlesztés várt eredményei	Tapasztalatok, megfigyelések, ismeretek szerzése a környezetben előforduló legismertebb tárgyak, anyagok tulajdonságairól, az élőlényekről, természeti formákról, jelenségekről. Aktív részvétel egyszerű kísérletek, mérések végzésekor. Tapasztalatok megfogalmazása szóban, rajzos formában. Adott szempontok szerint csoportosítás. Egyszerű összefüggések felismerése. Tájékozódás térben, időben a tanuló saját lakóhelyén. Irányok, iránytű használata. Az idő mérése, mértékegysége. Elemi szintű térképísmérő. A másság elfogadása. A sérült embertársak segítése. Társainak és saját testének védelme. Aktív részvétel a környezet óvásában. Szelektív hulladékgyűjtés. Energiatakarékkosságra törekvés.
-------------------------------------	--

4. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	7+1
Rendszerek	7+1
Felépítés és működés	9+1
Állandóság és változás	15+1
Az ember megismerése és egészsége	17+1
Környezet és fenntarthatóság	11+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Anyag, energia, információ	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az anyagok érzékelhető tulajdonságainak felismerése, játékos kísérletekben részvétel. Egyszerű jelek, jelzések felismerése, elemi ismeretek az energiáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerés módszereinek bővítése. A szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Csoportmunka, kooperatív technikák alkalmazása. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Tapasztalatok szerzése a közvetlen környezetben és az élettelen természetben előforduló anyagokról, kölcsönhatásokról, az ismeretek bővítése. A tapasztalatok feldolgozása szóban, írásban, rajzban. Információk feldolgozása különböző területekről, információs jelek felismerése. Energiatákarékosságra nevelés. Kommunikációs készség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
1.1. Anyag A környezetben előforduló gyakori anyagfélék Anyag-forma kapcsolata Halmazállapot Csapadékformák	Anyagok halmazállapotainak felismerése, megnevezése, tapasztalatszerzés, kísérletezés. Csoportosítás halmazállapotok szerint. A tapasztalatok rögzítése rajzban, tábló készítése.	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagfélék.
1.2. Kölcsönhatások Mágnes, vonzás, taszítás Mozgások Iránytű	Megfigyelések, játékos kísérletek. Anyagok csoportosítása a mágnesesség alapján. Ismerkedés az iránytűvel.	
1.3. Energia Energiaforrások Energia felhasználása	Egyszerű kísérletek, játékok készítése (szélforgó). Gyűjtőmunka, beszámoló készítése	Technika, életvitel és gyakorlat: energia a háztartásban.

Energiát felhasználó berendezések, fűtő, hűtő háztartási eszközök Energiafajták (nap, szél, víz, elektromos, fény)	az energiáról.	
1.4. Információ Jel, jelzés, információ Jelek, jelmagyarázat, tankönyvek Közlekedési jelek Tiltást, veszélyt jelentő jelek Tűz és katasztrófa elhárítására felhívó jelek Kommunikáció az állatvilágban (hang, fény, illat alapján)	Múzeumlátogatás. Könyvtárlátogatás. Kirándulások, séták állatkertben, természetvédelmi területeken, tanösvényeken. Részvétel tűzriadós gyakorlatokban, szituációs játékokban. Információgyűjtés.	Vizuális kultúra: információs jelek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmazállapot, halmazállapot-változás, mágneses kölcsönhatás, iránytű, háztartási elektromos eszköz, energiafajta, jelzés, jelrendszer.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	2. Rendszerek		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemi tájékozódási ismeretek. Rész-egész viszonya. A tanuló saját élettörténetének eseményei. Az idő sorrendisége.		
A tematiskei egység nevelési-fejlesztési céljai	Tér, idő orientációs képesség fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Megfigyelőképesség fejlesztése. Feladattudat, szabálytudat erősítése. Szociális, együttműködő képesség fejlesztése. Kooperatív technikák elsajátítása, gyakorlása. Elemi térképolvasás gyakorlása. Pozitív érzelmek, attitűd, képzelet, emlékezet fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
2.1. Tér, idő, nagyságrendek A lakóhely és környéke A saját felszerelés pontos helye a lakásban, osztályban A lakóhely közigazgatási, kulturális, egészségügyi intézményei Írányok, távolság, hosszúság Fő világtájak, iránytű Magyarország domborzati térképe Alapvető térképjelek (államhatár, felszíni formák, vizek, főváros, települések, útvonalak)	Tapasztalatok szerzése séták, kirándulások alkalmával. Rajzos ábrák, makettek készítése. Terepasztal berendezése. Játékos tájékozódási gyakorlatok iránytűvel. Események időbeli sorrendbeállítása, időszalag, időnaptár készítése. Események, jelenségek rögzítése, fogalmazás szóban, írásban, rajzban.		Matematika: mértékegységek, mérés, becslés, nagyítás, kicsinyítés. Magyar nyelv és irodalom: ünnepi versek. Ének-zene: ünnepi dalok.

Alaprajz, térkép, kicsinyítés, nagyítás Tájékozódás az időben, saját élettörténet a születéstől máig Az idő mérése, alkalmi és szabványegységei, az idő becslése, mértékegységei Jeles napok, ünnepek Nemzeti ünnep		
2.2. Rendszer, rendszer és környezete Rész, egész, összetettség, funkció (élőlények, épületek, tárgyak, eszközök részei) természetes és mesterséges (épített) környezetben A növények, zöldségek, gyümölcsök részei, a virág részei, a mag, a termés részei Az állatok testfelépítése, testrészei A közvetlen és tágabb környezet állapotának megóvása Környezetvédelem	Irányított megfigyelések, elemzések alapján játékos szerelési, építési gyakorlatok. A növények, állatok és részeik csoportosítása adott szempontok alapján. Tanulmányi séták, kirándulások, megfigyelések, tapasztalatok megfogalmazása szóban és írásban, rajzok, tablók készítése. Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása.	Technika, életvitel és gyakorlat: eszközök használata, tárgyak készítése.
2.3. Szerveződési szintek Élőlény, egyed, csoporthoz köthető tulajdonságok Az élőlények csoportjai Az élőlényekre jellemző tulajdonságok A lakóhely felépítése, működése	Csoportosítás adott szempontok szerint (élőhely, kültakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szaporodás, életmód). Megfigyelés a természetben (állatkert, vadaspark, a baromfiudvarban, stb.), képanyagon, filmen, IKT-eszközök használata. Egy választott élőlényre jellemző tulajdonságok megfigyelése, elemzése. A terepasztal felépítése makettekkel, utakkal stb.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Középület, térkép, időmértékegység, ünnep, élőhely, kültakaró, mozgás, táplálkozás, szaporodás, életmód, életközösségek.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Felépítés és működés	Órakeret 10
--------------------------------------	-------------------------	-------------

		óra
Előzetes tudás	Elemi ismeretek a környezet természetes és mesterséges anyagairól, megmunkálásáról, a halmazállapotok változásairól.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelés, összehasonlítás, vizsgálódás képességének fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Közvetlen tapasztalatszerzés és -feldolgozás tanulmányi séták és kirándulások során. Az analizáló, szintetizáló készség fejlesztése. Érdeklődés, motiváltság folyamatos fenntartása. A természet megismerésében pozitív attitűd erősítése. Szociális képesség fejlesztése. A kooperatív technikák alkalmazása. Információszerző eszközök használata. Kommunikációs képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, tájékozódási képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
3.1. Az anyagok kémiai tulajdonságai Élő és élettelen természet A környezet anyagai A természetben előforduló és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj) Anyagformák és tulajdonságaik Az anyagok megmunkálhatósága	Természetes és mesterséges anyagok gyűjtése, csoportosítása. Az anyagfajták és a használat közötti összefüggés felismerése. Vágás, tépés, gyurmázás.	Technika, életvitel és gyakorlat: Az anyagok megmunkálása. Anyagfajták.
A víz szerepe A víz előfordulása a természetben Eső, hó, jégeső, folyóvíz, tó Az ivóvíz	A víz vizsgálata, halmazállapotainak megnevezése, felismerése, a víz hőfokának mérése. A csapadék különböző formáinak megkülönböztetése. A víz mint életfontosságú anyag tudatosítása.	
Vízben oldódó és nem oldódó anyagok	Egyszerű kísérletek végzése cukorral, sóval, homokkal, kaviccsal.	
3.2. Az élő és élettelen környezet Termeszett növények Növénytermesztés, állattenyésztés Életjelenségek: táplálkozás, légzés, növekedés, fejlődés, mozgás, szaporodás Életfélételek (levegő, víz, tápanyag, napfény, hőmérséklet) A növény élete az ültetéstől a terméshozatalig	Az életjelenségek megfigyelése, egyszerű kísérletek végzése. Babnövény ültetése, fejlődési napló vezetése. Az állatok életfeltételeinek vizsgálata konkrét példákban (akvárium halak, kutya, macska, hörcsög, papagáj megfigyelése).	
Az állatok szaporodása	Az állatok életjelenségeinek,	

Különféle szaporodási formák (pete, tojás, elevenszülő) Az életfeltételek, életjelenségek az ember életében	utódgondozási szokásainak megfogalmazása. Kicsinyeik megnevezése. Megadott szempontok szerinti csoportosítás.	
3.3. A lakóhely közvetlen és tágabb környezetében található életközösségek Park, erdő, rét, mező, vizek, vízpartok Előhely Természetvédelem	Kirándulások, séták során élőlények megfigyelése. Az élőlények közötti kapcsolatok felismerése. A természet értékeinek védelme.	
3.4. Változatos élővilág A közvetlen környezet növényvilága (fák, bokrok, virágos növények) A zöldségeskert, gyümölcsökert növényei A növény részei A virág része, a termés és részei Néhány lágyzsárú, fás szárú növény A gomba Főbb állatcsoportok A vadon élő állatok és a házi és ház körül élő állatok Az élőlények csoportjai (növény, állat, ember) Madár, emlős, rovar	Séta a piacon, zöldségesboltban, állatkertben, vadasparkban, díszállat-kereskedésben. Séta a piacon, zöldségesboltban, konyhakertben, gyümölcsösben. A zöldség- és gyümölcsfélék érzékelhető, mérhető tulajdonságainak vizsgálata. Megfigyelés, analízis-szintézis, tapasztalatok rögzítése rajzban, írásban. Az állatok jellemzőinek megfigyelése a kultakaró, mozgás, végtagok, táplálkozás, szájszerv, érzékelés, szaporodás szerint. A vadon élő és a házi állatok csoportosítása. Képek csoportosítása. Rajzok, tablók készítése. Az élőlények egyszerű csoportosítása adott szempontok alapján.	
3.5 A Föld és a Nap A Föld alakja, mozgásai Napszakok, évszakok változása Az időjárás tényezői (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél) A víz körforgása Napenergia	Megfigyelések a természetben, maketten, képek, filmek segítségével. Elemi ismeretek gyűjtése az égitestekről. Elemi szintű térképismérő szerzése. Megfigyelések végzése a Nap állásáról és a csillagos égboltról. Planetárium-látogatás. Időjárási naptár készítése. Távcső használata. IKT-eszközök használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életfeltétel, életjelenség, a víz különböző halmazállapotai és előfordulása, oldhatóság, növénytermesztés, állattenyésztés,	

zöldségek, gyümölcsök részei, szaporodásuk, élőhely, égitest, időjárási tényező, a víz körforgása.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Állandóság és változás	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az anyagok érzékelhető tulajdonságai. Egyszerű becslések, mérések. Halmazállapot-változások. Anyagmegmunkálás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	A megismerőképesség fejlesztése. Kreativitás fejlesztése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Tér-, időorientációs képesség fejlesztése. A szociális képességek, együttműködő képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése. Analizáló, szintetizáló készség fejlesztése. Figyelem, emlékezet fejlesztése. A helyes magatartási normák erősítése. Kreativitás fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, a helyes és helytelen megkülönböztetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Állapot Anyagok és testek mérhető tulajdonságai A mérhető anyagi tulajdonságok felismerése, megismerése, mérése Mérési rendszerek (tömeg, hosszúság, hőmérséklet, úrtartalom) Hőmérő – Celsius skála (szobahőmérséklet, testhőmérséklet, láz)	A mérhető tulajdonságok vizsgálata, a vizsgálati módszerek gyakorlása (megfigyelés, viszonyítás, becslés, mérés). A figyelem irányítása, az emlékezet mobilizálása. Mérőeszközök használatának gyakorlása.	Matematika: mérés, mértékegységek.
4.2. Változás – Fizikai változások Alakváltozások (aprítás, darabolás, aprázódás) Halmazállapot-változások (olvadás, fagyás, párolgás, csapadékformák, fagyasztás, szárítás, locsolás a háztartásban) Az évszakok változásai, következményei a természetben, a minden nap életben Helyzet- és helyváltoztatás	A változásokat kiváltó hatások azonosítása a minden nap környezetben megfigyelhető jelenségek esetében. A természetben lejátszódó és az ember által létrehozott halmazállapot-változások megfigyelése, megbeszélése. Képek gyűjtése, rendezése adott szempontok alapján. Rajzok, tablák készítése. Időjárási naptár készítése. A mozgásban megnyilvánuló állandóság és változás megfigyelése, tanulmányozása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Anyagok feldolgozása. Hulladékgyűjtés, hulladékhasznosítás. Testnevelés és sport: mozgás, sportágak.
– Kémiai változások Az égés, tűz, tűzvédelem, tűzoltás eszközei A tűzoltók munkája	A változások felismerése, az összefüggések megértése. Megfigyelés, beszélgetés, képek, ábrák elemzése. Éghető és éghetetlen anyagok	

	csoportosítása. Teendők tűzriadó esetén. Információs jelek felismerése. Aktív részvétel tűzriadós gyakorlatokban.	
<ul style="list-style-type: none"> – Biológiai változások Életszakaszok (növények, állatok, ember) Csírázás, növekedés, fejlődés, öregedés, lebomlás, komposztálás Növények, állatok évszakonkénti változásai (Az évszakok változásainak következményei a növények, állatok életében) Az ember életkorai szakaszai A változások oka, irányá (Megfordítható és nem megfordítható változások) Keverékek, oldatok Égés 	A biológiai változások, mozgásjelenségek megfigyelése a közvetlen környezetünkben. A ciklikus változások megfigyelése a növények, állatok életében. Az ember életkorai szakaszainak jellemzői – beszélgetések, saját élmények, családi fényképek segítségével. Ismerkedés az egyirányú életfolyamatokkal. Tea, limonádé készítése. Egyeszerű anyagokból keverékek készítése és szétválasztása.	
4.3. Folyamat Példák a hulladék újrahasznosítására (papír, fém, műanyag) Termék előállítása (papírgyártás, kenyérsütés) Az ember természetalakító tevékenysége (természeti és épített környezet)	Megfigyelések, képek elemzése. Filmeken, ábrákon, képeken összefüggések felismerése. Gyümölcslé, szörp, lekvár készítése felhőt segítségével.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Becslés, mérés, anyagi tulajdonság, mérőeszköz, mértékegység, a víz változásai, égés, tűz, tűzoltás, életszakasz, újrahasznosítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját testrészeinek felismerése, az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megismérési módszerek, tartós figyelem, emlékezet fejlesztése, a szociális képesség, interperszonális képesség fejlesztése, empátiaképesség fejlesztése, helyes magatartási szokások megerősítése, pozitív attitűd kialakítása a másággal kapcsolatban, illetve a mások elfogadására, megsegítésére; az egészséges életmód alapvető szabályai betartásának erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. A motoros képességek fejlesztése. A kauzáris gondolkodás fejlesztése, döntési képesség fejlesztése, az időbeli tájékozódás képessége, az összehasonlítás, viszonyítás képességének	

	fejlesztése, az elemi ítéletalkotás képességének fejlesztése. Együttműködési formák működtetése, problémaérzékenység fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
5.1. Az emberi test részei A mozgás szerepe az egészséges életmódban Játék, sport	A főbb testrészek megnevezése. Játékos gyakorlatok a testrészek mozgatására.	Testnevelés és sport: játék, sport.
5.2. Az érzékszervek védelme Egészséges életmód Egészséges táplálkozás Helyes fogápolás Egészség és betegség (néhány fertőző gyermekkorú betegség) A káros élvezeti szerek	A helytelen táplálkozás okozta problémák felismerése. Figyelem a hang- és fényártalmakra. Csoportosítás, gyűjtőmunka, rajzolás és tablókészítés az egészséges életmóddal kapcsolatban. A helyes viselkedési szokások megismerése betegség esetén, részvétel szituációs játékokban. A káros élvezeti szerek elutasítása.	
5.3. Szaporodás, egyedfejlődés Az életkorai szakaszok időbelisége a születéstől a halálig	Információgyűjtés a családról, feldolgozás, tablókészítés. Rajz- és tablókészítés.	
5.4. Öröklődés A család Különböző emberi külső és belső tulajdonságok (ilyen vagyok)	Tulajdonságok megnevezése, csoportosítás (külső-belső). Hasonlóságok, különbségek észrevétele.	
5.5. Magatartás Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében Viselkedések betegség esetén Viselkedés közösségekben Önismeret Veszélyek a gyerekekre	A károsító szerek elutasítása. Veszélyeztető magatartásformák felismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az emberi test részei, tisztálkodás, tisztálkodási eszköz, gyermekbetegség, védőoltás, fertőzés és járvány, orvos, gyógyszer, helyes táplálkozás, fogápolás, mozgás, sport, testedzés, életműködés, növekedés, változás, önismeret.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Igény a környezet rendjére. Elemi szintű energiatakarékossági technikák. Sétákon, kirándulásokon szerzett tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. Pozitív attitűd kialakítása a természet szépségének megóvására, természeteszeretetre. Kommunikációs készség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. Kooperatív technikák alkalmazása. A kauzális gondolkodás és a	

kritikai érzék fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
6.1. Globális környezeti rendszerek Az egészséges, gondozott környezet	Törekvés a tisztaságra és a rendre.	Technika, életvitel és gyakorlat: a természetes és épített környezet. Növény- és állatgondozás.
6.2. Élő és élettelen környezeti tényezők	Élő és élettelen megkülönböztetése konkrét példák alapján a közvetlen környezetben.	
6.3. A környezeti rendszerek állapota, fenntarthatóság Egészséges, gondozott környezet A közvetlen és tágabb környezet (iskola, lakás, közlekedési eszközök, parkok, játszóterek rendjének megóvása Vizek védelme, víztakarékkosság	Tablókészítés, plakátkészítés, képek gyűjtése, csoportosítás, elemzés a közvetlenebb és tágabb környezetről. Törekvés a víztakarékkosságra.	
Természetvédelem Növény- és állatgondozás a tanuló közvetlen környezetében	Elősarok növényeinek (dísznövények, palánták) gondozása, növényültetés. Kisállatok gondozása. Felelősség a rábízott élőlényekért. Madáretető készítése, madarak etetése télen.	
Környezetszennyezés Levegő-, talaj-,vízszenyezés Szelektív hulladékgyűjtés	A levegő, víz, talaj szennyező anyagainak megfigyelése a természetes és mesterséges környezetben. Egyszerű kísérletek végzése a különböző szennyező anyagokkal.	
Energiatakarékkosság Takarékkosság az árammal, a vízzel Fűtés, szellőztetés	Törekvés az energiatakarékos életvitelre, egyszerű technikák gyakorlása, szituációs játékok.	
A Föld szépsége, egyedisége A lakóhely közvetlen környezetében előforduló természeti nevezetesség Nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek – információs jelek	Információs jelek felismerése. Séta, kirándulás során megfigyelések végzése.	
A tanuló közvetlen környezetében előforduló kulturális értékek	Színház-, múzeumlátogatás, emlékhelyek, templomok megtekintése. IKT-eszközök használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, energiatakarékkosság, víztakarékkosság, környezetszennyezés, növény-, állatgondozás, felelősség, Nemzeti Park, tájvédelmi körzet.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>Tapasztalatok, megfigyelések, ismeretek szerzése a környezetben előforduló legismertebb tárgyak, anyagok tulajdonságairól, az élőlényekről, természeti formákról, jelenségekről. Aktív részvétel egyszerű kísérletek, mérések végzésekor. Tapasztalatok megfogalmazása szóban, rajzos formában. Adott szempontok szerint csoportosítás. Egyszerű összefüggések felismerése. Tájékozódás térben, időben a tanuló saját lakóhelyén. Irányok, iránytű használata. Az idő mérése, mértékegysége. Elemi szintű térképísmertet. A másság elfogadása. A sérült embertársak segítése. Társainak és saját testének védelme. Aktív részvétel a környezet óvásában. Szelektív hulladékgyűjtés. Energiatakarékosságra törekvés.</p>
---	--

ÉNEK-ZENE

1–4. évfolyam

A művészeti tevékenység, a művészletek hatása semmivel nem pótolható szerepet játszik személyiségeink fejlődésében, az ízlés, a kreativitás, az érzések árnyalt kifejezésének fejlesztésében. A műalkotások által közvetített magatartásminták elsajátítása a kulturális közösség fennmaradásának biztosítéka, az egyén szocializációjának döntő mozzanata.

A kultúra értékeinek megismérése közös élményanyaggal szolgálja az összetartozás érzésének erősítését. A művészeti nevelés segítséget nyújt a tanulóknak abban, hogy felismerjék, becsüljék a kultúra értékeit, hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához.

Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszerettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése. Ennek eszköze, a zenei élmény, személyiség- és közösségi-formáló erejével, pedagógiai jelentőséggel, jóval túlmutat a zenélés tevékenységén. A tanítás célja a zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.

Ének-zenei oktatásunk jellemzője az értékközvetítés és az értékőrzés, a Kodály-módszer segítségével. E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll. Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

A zenei reprodukció téma-körében a pedagógus feladata az éneklés különböző formáinak (hangszerkísérletes éneklés, egy- és többszólamú éneklés) megismertetése, hallás utáni daltanítással magyar és külföldi népzenei anyag bemutatása, aktív éneklessel maradandó élmények nyújtása, az énekes és hangszeres improvizáció, az alkotó és önkifejező tevékenység fejlesztése, valamint a felismerő kottaolvasás elemeinek (relatív szolmizáció, kézjelek, ritmikai és dallami összetevők) tanítása. A zenei befogadás téma-körében a zeneművekben való tájékozódást segítő kompetenciák (emlékezet, zenei fantázia, koncentráció) fejlesztése és a zenehallgatás anyagának az újszerű médiatartalmak felhasználásával is történő bemutatása, ismertetése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik. A tanórákon kiemelt cél az előzenére épülő befogadói élmények megteremtése. E cél elérése érdekében az éneklés, az aktív zenélés változatos formáit szerepelhetjük. Az aktív zenélés, mint csapatmunka, mint közösségi élmény, nagy segítséget nyújt a hátrányos szociokulturális státusz leküzdésében, az eredményes társadalmi integrációban, a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentésében. A sikeres énekőrei munka segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását.

Az oktatás fontos részét képezi a zene és a mozgás összekapcsolása, a néptánc oktatása, valamint a kultúrát közvetítő intézmények bevonásával a koncert-pedagógia lehetőségeinek kihasználása. Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, melynek célja a kiemelkedő teljesítményre képes tanulók segítése, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	2	72
1/2. évfolyam	2	72

2. évfolyam	1	36
3. évfolyam	2	72
4. évfolyam	2	72

1–2. évfolyam

A szakasz oktató-nevelőmunkájának célja átvezetni a gyerekeket az óvodai játékközpontú tevékenységből az iskolai tanulás tevékenységébe. Feladata a tanulót felkészíteni az alapvető kultúrtechnikák befogadására, fogékonytánni a környezet, a természet és a társas kapcsolatok iránt, teret biztosítva az életkornak és a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak.

Az ének-zene hatékony tanítása is biztosítja ebben a szakaszban az átmenet sikerességét. A dalok, játékok tanításával, az ének-zene eszközrendszerével segítheti tanulóinkat az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a feszültségtől mentes, oldott kommunikáció átélésében. A játékos, felszabadult lékgör segítséget nyújt a félélnök, a szorongás leküzdésében, a harmonikus személyiségfejlesztésben, a személyiség egészének kiteljesedésében. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a megfelelő önértékelés, a saját személyiség megismerésében nagy jelentőségű. A társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges reális önkép, megfelelő önismeret megalapozásában, az egymáshoz való alkalmazkodóképesség, együttműködési készség erősítésében az énekóráknak is fontos szerep jut.

Az együttérzés, segítőkészség, tisztelet készségének fejlesztése a dalokon, játékokon keresztül már a bevezető szakaszban megkezdődik. A beszédértés és beszédcentrikusság előtérbe helyezését a dalok tanulása, szövegüknek elemző elsajátítása, a kifejezések magyarázata segíti az énekörák munkájában.

Az életkornak megfelelő gyermekdalok éneklésével, hallgatásával, gyermekműsorok nézésével és a tapasztalatok megbeszélésével a valóság és a virtuális valóság megkülönböztetését segítjük elő. A tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, személyes élmények biztosításával, új ismeretek átadásával már ebben az életkorban segítjük a tudatos tanulás megalapozását.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció	36

Zenei befogadás

36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséretek ritmushangszerekkel.</p> <p>Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 ÉNEKLÉS Óvodás dalok-gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai	Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. Ritmuskísérletes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.	Magyar nyelv és irodalom: A hangképzés, a beszédléggzés és a hangoztatás fejlesztése. Artikuláció, hangerő, hanglejtés, hangsúly, beszédrítmus. A dalok szövegeinek megismérése, értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs és emlékezet-fejlesztés. Verbális emlékezet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kísérlet. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.</p> <p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése.</p>	

	Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól. Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Auditív figyelem fejlesztése, hangszínek és fogalmak összekapcsolása. Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, zajok, zörejek Hangok, hangzások	A hallott részletek elemzése, megbeszélése. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Beszédhang, artikuláció, auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése hangok segítségével.	
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok	A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása.	<i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek leírása és megjelenítése különféle technikák segítségével.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei emlékezet,. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.		

A fejlesztés várt eredményei	Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok felismerése. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése.. Aktív befogadás, érzelmi átélés.
-------------------------------------	---

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció	32+4
Zenei befogadás	33+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséretek ritmushangszerekkel.</p> <p>A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében.</p> <p>A kottaírás és -olvasás elemi szintjének kialakítása.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 ÉNEKLÉS Óvodás dalok-gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés	Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. Ritmuskísérletes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A hangképzés, a beszédléggzés és a hangoztatás fejlesztése. Artikuláció, hangerő, hanglejtés, hangsúly, beszédritmus. A dalok szövegeinek megismerése, értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs és emlékezet-fejlesztés. Verbális emlékezet.

<p>1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG</p> <p>Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban</p> <p>Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban</p> <p>A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással</p>	<p>A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján.</p> <p>A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban.</p> <p>Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban.</p> <p>Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban.</p>	<p>Matematika: Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés. Időtartam, időrend. Számsorok, számok ritmusa, csoportosítás, elrendezés.</p> <p>Testnevelés és sport: Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy és finom mozgások fejlesztése. Térérzékelés, testtartás. Ritmikus mozgások.</p>
<p>1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS</p> <p>Egyszerű ritmusértékek</p> <p>Kettes ütem, ütemvonal, zárvonal, ismétlőjel</p> <p>Szolmizációs hangok és kézjelek</p>	<p>Alapvető zenei ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára.</p>	<p>Vizuális kultúra: A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Átélt, elképzelt vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kíséret. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtözés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése.</p> <p>A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása.</p> <p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>A dallamhallás képességének erősítése.</p> <p>Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között.</p> <p>Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól.</p> <p>Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Auditív figyelem fejlesztése, hangsínek és fogalmak összekapcsolása.</p> <p>A hangzás különbségeinek megfigyelése.</p>	

Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, zajok, zörejek Hangok, hangzások	A hallott részletek elemzése, megbeszélése. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról. Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Beszédhang, artikuláció, auditív figyelem, auditív differenciálás. <i>Érzelmek kifejezése</i> hangok segítségével. <i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. <i>Figyelemfejlesztés.</i> <i>Motoros és auditív emlékezet fejlesztése.</i> <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek leírása és megjelenítése különféle technikák segítségével.
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok	A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.	

A fejlesztés várt eredményei	Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése. Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása. A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. A többször hallott hangok felismerése. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése.. Aktív befogadás, érzelmi átélés.
-------------------------------------	---

2. évfolyam

Éves óraszám:36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció	17+2
Zenei befogadás	16+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 19 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az óvodából és otthonról hozott énekes-zenei kifejezőképesség szintjének fejlesztése, a hangterjedelem bővítése.</p> <p>Ritmushangszeres megszólaltatások, ritmuszenekar kialakítása, egyszerű ritmusok szabad, kötetlen megszólaltatása, dalkíséretek ritmushangszerekkel.</p> <p>Zenei alkotás a megismert ritmikai, dallami, tempó- és dinamikai elemekkel. A zenei kreativitás és fantázia fejlesztése játékos gyakorlatokkal, énekes, ritmushangszeres és mozgásos rögtönzésekkel.</p> <p>Énekes rögtönzések, az énekhang, éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Tájékozódás kialakítása a különféle kottarendszerek írásában, olvasásában, felismerésében, a zenei hangok megjelenítésében.</p> <p>A kottaírás és -olvasás elemi szintjének kialakítása.</p> <p>A perceptív, a cselekvéses, a fogalomalkotó, logikus gondolkodás fejlesztése. Azonosítás, összehasonlítás, megkülönböztetés, csoportosítás, konkretizálás, válogatás képességének fejlesztése.</p> <p>Motorikus és auditív funkciók összekapcsolása, észlelés, figyelem- és emlékezetfejlesztés. Algoritmizált és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p>	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 ÉNEKLÉS Óvodás dalok-gyermekdalok Dalok az állatokról Gyermekdalok, körjátékok Ünnepek dalai Évszakok dalai Kánonéneklés	Éneklés különféle tempókban (lassan, gyorsan, közepesen) és dinamikával (halkan, hangosan). Törekvés a tiszta éneklés, az értelmes szövegkezelés szabályainak betartására. Törekvés a dalkezdés és dalzárás pontosságának betartására. Ritmuskísérletes éneklés. Részvétel a közös éneklésben, dalok tanulásában, a különféle éneklési játékokban,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A hangképzés, a beszédléggzés és a hangoztatás fejlesztése. Artikuláció, hangerő, hanglejtés, hangsúly, beszédrítmus. A dalok szövegeinek megismerése, értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs és emlékezet-fejlesztés.

	gyakorlatokban.	Verbális emlékezet.
1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Ritmushangszeres játékok, szabad és kötött formákban Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban A zene jellemzőinek megjelenítése mozgással	A tanult dalok felismerése jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Aktív, cselekvő részvétel a körjátékok, mozgásos játékok tanulásában, előadásában, a különböző játékos gyakorlatokban. Egyéni adottságok szerint részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. Dallam írása vershez, adott ritmushoz. Aktív részvétel a zenére történő ritmikus mozgásokban, a tér- és formagyakorlatokban, szabad és kötött formákban. Énekes rögtönzések kialakítása.	<i>Matematika:</i> Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. <i>Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés.</i> Időtartam, időrend. Számsorok, számok ritmusa, csoportosítás, elrendezés. <i>Testnevelés és sport:</i> Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy és finom mozgások fejlesztése. <i>Térérzékelés, testtartás.</i> <i>Ritmikus mozgások.</i>
1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Egyszerű ritmusértékek Kettes ütem, ütemvonal, zárvonal, ismétlőjel Szolmizációs hangok és kézjeleik Ritmuskotta, három vonalas kotta, színes kotta Betűkotta Ötvonalas kotta, rögzített dó-hellyel	Alapvető zenei ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén. A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek megismerésére, pontos használatára.	<i>Vizuális kultúra:</i> A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Átélt, elképzelt vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmus, dallam, szöveg. Lassú, közepes, gyors tempó. Halk és hangos éneklés. Pontos szövegkiejtés, artikuláció. Körjáték, ünnep, évszak. Kánonéneklés. Ritmushangszer, ritmuszenekar. Kísérlet. Szabad játék. Ritmikus mozgás. Dallamrögtönzés. Ritmusérték, -jelölés. Vonal és vonalköz. Szín, hang.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történésekkel megelőlegező képességek alakítása. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. A dallamhallás képességének erősítése. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a hangok között. Alapvető ismeretek szerzése a hangok jellemző tulajdonságairól. Figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Auditív figyelem fejlesztése, hangsínek és fogalmak összekapcsolása.	

	A hangzás különbségeinek megfigyelése. Perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, zajok, zörejek Hangok, hangzások	A hallott részletek elemzése, megbeszélése. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallamfordulatok felismerése kézjelről, színes kottáról. Dallamfordulatok elemzése: ismétlődés, lépés, ugrás a dallamokban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Beszédhang, artikuláció, auditív figyelem, auditív differenciálás. <i>Érzelmek kifejezése</i> hangok segítségével. <i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. <i>Figyelemfejlesztés.</i> <i>Motoros és auditív emlékezet fejlesztése.</i> <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek leírása és megjelenítése különféle technikák segítségével.
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Zajok, zörejek, zenei hangok Kellemes és kellemetlen hangok Egyidejű hangzások Emberi hang: beszéd- és énekhangok		A többször hallott, meghallgatott hangok, környezetünk hangjainak, a ritmushangszerek hangjának felismerése. Több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Az emberi hang sokféleségének megfigyelése, felismerése. A hang különféle jellemzőinek megállapítása, összehasonlítása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei emlékezet, zenei fantázia. Zörej, zenei hang, beszédhang, énekhang. Hangerő, hangmagasság, hangszín, időtartam. Kellemes és kellemetlen hang.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának fejlődése. Az éneklési kedv, az énekhang, a zenei hallás és a muzikalitás fejlődése. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Játékbátorság erősödése, kreativitás fejlődése. Képesség az örömteli zenélésre. Bátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, hangzás után és kottaképről egyaránt. Törekvés a ritmusok pontos megszólaltatására. Ismeretek a ritmusok írásáról, olvasásáról. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a közös játékokban, megszólaltatásokban. A közös zenélés szabályainak betartása. Dallamok éneklése a kották segítségével. A zenei hallás és a zenei memória fejlődése. A többször hallott hangok felismerése, differenciálás a hangok között. Az emberi hang (beszéd és énekhang) sokféleségének megfigyelése, felismerése, kifejezése. A zenei hang jellemző tulajdonságainak összehasonlítása, felismerése, kifejezése. Aktív befogadás, érzelmi átélés.
--	--

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyam kiemelt célja a tanulási képességek intenzív fejlesztése. E szakasz feladatai a kreativitásra, a tevékenységre való ösztönzés, a tanulók személyiségeinek érése, önismeretük fejlődése a tanulási, viselkedési szokások kialakításával, magatartási normák közvetítésével.

Az énekórai munkának segítenie kell a tanulókat a kapcsolatrendszerük építésében, az önmegvalósítás, önkifejezés gyakorlásában, a megfelelő önértékelés erősítésében. A fokozódó kitartással történő együttműködés, a családi és iskolai szerepek megismerése erősíti a társas kultúra érzését.

A differenciálás fontos szerepet játszik énekórai feladatok megvalósításában is, kiemelt figyelmet fordítva az anyanyelvi kommunikáció segítésére a beszédértés és beszédcentrikusság előtérbe helyezésével a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett. A gondolkodási műveletek és a funkcionális képességek, a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés, a szabálytudat kialakítása fejlődik az ének-zene tanítása által.

3. évfolyam

Éves óraszám:72 ; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció	32+4
Zenei befogadás	32+4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályban kialakított készségek, képességek, attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, az éneklés és a muzikalitás megfelelő szintje. A belső hallás képességének tudatosítása, erősítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. Személyiségfejlesztés, közösséggépítés az éneklés segítségével. A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával. A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. A kottaírás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai. Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése. Érzelmi átlélez, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás. Ráísmérés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Észlelés, megismérés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. Összefüggések felismerése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
1.1 ÉNEKLÉS Gyermekdalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok	<p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlással. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban.</p> <p>Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélő, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása.</p> <p>Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására.</p> <p>Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához.</p> <p>A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján</p> <p>A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Ritmuskísérletes éneklés.</p> <p>Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: Beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes szövegkiejtés. Szómagyarázat, szókincsismertet. A dalok szövegeinek értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs- és emlékezet-fejlesztés. Verbális emlékezet, memoriterek tolmácsolása.</i></p> <p><i>Matematika: Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. Időtartam, időrend. Az észlelés fokozatos pontossítása. Finommotoros mozgáskoordinációk.</i></p> <p><i>Testnevelés és sport: Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy- és finommozgások fejlesztése. Térérzékelés, testtartás. Mozgások zenére. Mozgások különféle térfogatban. Mozgás egyénileg és párban, csoportban. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok, utánzó és fantáziajátékok.</i></p>
1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban	<p>Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban.</p> <p>Aktív részvétel a ritmusosztinátiós gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban.</p> <p>Ellenritmus-, rákritmus megszólaltatása.</p> <p>Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal.</p> <p>A zenei élmények kifejezése változatos formákban.</p> <p>A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére.</p> <p>Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban.</p>	
1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS A négyes ütem A hármas ütem Újabb ritmusértékek	<p>Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban.</p>	

További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor Számkotta Ötvonalas kotta írása-olvasása, vándorló dó-hellyel	Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára, a hétfokú hangsor megismerésére Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. Aktív részvétel kották másolásában, írásában- olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. Kottaolvasás „némán”, a belső hallás tudatosítása. Különféle kották használata tanári segítséggel.	Csoportos improvisációs játékok, tanári irányítással. Gyermekjátékok motívumainak szabad és kötött variálása. Egyszerű tánclépések improvisálása. Fantáziajátékok elképzelt helyzetekben. <i>Vizuális kultúra:</i> A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Versek, mondókák, kitalált történetek vizuális megjelenítése. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus. Ritmusosztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés-válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályban kialakított zenei készségek, képességek, attitűdök. A zenei hallás, zenei memória, megosztott figyelem, koncentráció, muzikalitás megfelelő szintje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. A belső hallás tudatosítása, erősítése. Ritmusok felismerése kottakép alapján. A dallamhallás képességének erősítése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok, hangzások között. A zenei memória fejlesztése.	

	A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, hangzások Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére Történetek, érzések, élmények, hangulatok	Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről. Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése. Egyeszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbözőség. Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése. Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése zenei hangok, dalok, dallamok segítségével. <i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Hangszerek hangzása, zenei hangok Egyidejű hangzások	A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, kórus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.	

A fejlesztés várt eredményei	Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés. Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése.
-------------------------------------	---

<p>Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>Ismeretek a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Képesség a hallás utáni daltanulásra.</p> <p>Részvétel kánonéneklésben.</p> <p>Muzikálitás, zenei hallás fejlődése.</p> <p>A zenei kreativitás fejlődése.</p> <p>Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban.</p> <p>Az örömteli zenélés képességének átélése.</p> <p>Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén.</p> <p>Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása.</p> <p>A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével.</p> <p>Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a muzikálitás fejlődése.</p> <p>A többször hallott hangok, hangzások felismerése.</p> <p>Dalok felismerése jellemző részleteik alapján.</p> <p>Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.</p> <p>Aktív befogadás, érzelmi átélést.</p>

4. évfolyam

Éves óraszám:72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei reprodukció	33+3
Zenei befogadás	33+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei reprodukció	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályban kialakított készségek, képességek, attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, az éneklés és a muzikalitás megfelelő szintje. A belső hallás képességének tudatosítása, erősítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, közös és egyéni éneklése. Szöveg – dallam – ritmus pontos párosítása. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése. Dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. Tapasztalatok szerzése a kánonéneklés terén. Személyiségfejlesztés, közösséggépítés az éneklés segítségével. A ritmus- és dallamhangszeres improvizáció készségének fejlesztése, a tanult zenei szerkezetek, tempók, dinamikai árnyalatok, valamint az eltérő karakterek felhasználásával. A mozgásos rögtönzések fejlesztése a fantázia szabadságával. A kreativitás fejlesztése, az örömteli zenélés képességének átélése. A zenei fantázia fejlesztése. A ritmikai és dallami ismeretek bővítése, erősítése. A kottaírás- és olvasás elemi szintjének megerősítése. A relatív szolmizáció használata, a dó hang helyének változásai. Ritmusok és dallamok felismerése kotta alapján, a belső hallás erősítése. Érzelmi átlélez, ráhangolódás segítése, odafordulás, beleélés elérése. Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás és logikus gondolkodás fejlesztése. Koncentráció-, kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás. Ráísmérés, felismerés, besorolás, megkülönböztetés, összehasonlítás képességének fejlesztése. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Észlelés, megismérés, megértés, rögzítés, azonosítás, bevésés folyamatának erősítése. Összefüggések felismerése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
1.1 ÉNEKLÉS Gyermekdalok, körjátékok Dalok az állatokról, évszakokról, ünnepekről Párosító dalok Virágénekek Régi stílusú magyar népdalok Új stílusú magyar népdalok Más népek dalai Kánonok	<p>Élményszerzés az örömteli éneklés gyakorlással. Egyéni képességeik szerinti részvétel a közös éneklésben, daltanulásban.</p> <p>Minél több tanult dal, közös és egyéni, átélő, a tartalomnak megfelelő énekléssel történő előadása.</p> <p>Törekvés a kifejező, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a helyes légzés és artikuláció tanult szabályainak betartására.</p> <p>Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához.</p> <p>A tanult dalok felismerése, jellemző ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumaik alapján</p> <p>A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján.</p> <p>Ritmuskísérletes éneklés.</p> <p>Zenei ízlés fejlődése, kedvenc dalok választása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: Beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes szövegkiejtés. Szómagyarázat, szókincsismertet. A dalok szövegeinek értelmezése, érzelmek kifejezése, szókincs- és emlékezet-fejlesztés. Verbális emlékezet, memoriterek tolmácsolása.</i></p> <p><i>Matematika: Kapcsolatok felismerése, az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, osztályozás, érzékelés. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. Időtartam, időrend. Az észlelés fokozatos pontossítása. Finommotoros mozgáskoordinációk.</i></p> <p><i>Testnevelés és sport: Az egyensúlyérzék fejlesztése, a mozgáskoordináció erősítése, a nagy- és finommozgások fejlesztése. Térérzékelés, testtartás. Mozgások zenére. Mozgások különféle térfogatban. Mozgás egyénileg és párban, csoportban. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok, utánzó és fantáziajátékok.</i></p>
1.2 GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések Hangszeres rögtönzések Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban	<p>Dallamok kitalálása saját névre, mondókák, versek megzenésítése, zenés előadása, kötött és szabad formákban.</p> <p>Aktív részvétel a ritmusosztinátiós gyakorlatokban, ritmuszenekari megszólaltatásokban.</p> <p>Ellenritmus-, rákritmus megszólaltatása.</p> <p>Kérdés-válasz játékok kitalálása ritmusokkal és dallamokkal.</p> <p>A zenei élmények kifejezése változatos formákban.</p> <p>A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban, kötött és szabad gyakorlatok zenére.</p> <p>Dramatizálható zenei anyagok mozgásos megjelenítése, szabad és kötött formákban.</p>	
1.3 FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS A négyes ütem A hármas ütem Újabb ritmusértékek	<p>Új ismeretek szerzése a ritmusok jelölése, megszólaltatása terén.</p> <p>A tanult ritmusértékek felismerése, részvétel írásukban, olvasásukban.</p>	

További szolmizációs hangok, a teljes hétfokú hangsor Számkotta Ötvonalas kotta írása-olvasása, vándorló dó-hellyel	Tájékozódás a hanglétrán és a vonalrendszerben. Törekvés a szolmizációs hangok és kézjelek pontos használatára, a hétfokú hangsor megismerésére Aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban, versek, mondókák ritmizálásában, ritmusok differenciált megszólaltatásában. Aktív részvétel kották másolásában, írásában- olvasásában, tanári segítségnyújtás mellett. Kottaolvasás „némán”, a belső hallás tudatosítása. Különféle kották használata tanári segítséggel.	Csoportos improvisációs játékok, tanári irányítással. Gyermekjátékok motívumainak szabad és kötött variálása. Egyszerű tánclépések improvisálása. Fantáziajátékok elképzelt helyzetekben. <i>Vizuális kultúra:</i> A dalok érzelmi világának, az átélt élményeknek a megjelenítése különböző technikák segítségével. Versek, mondókák, kitalált történetek vizuális megjelenítése. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ritmus, dallam, szöveg, tartalom és hangulat. Szómagyarázat. Párosító dal, virágének. Régi stílus, új stílus. Dalkezdés és -zárás. Lassú, közepes és gyors tempó, lassítás, gyorsítás. Halk és hangos éneklés, halkítás, hangosítás. Ritmuszenekar, ellenritmus, rákritmus. Ritmusosztinató. Ritmusérték. Zenei kérdés-válasz. Zene és mozgás. Dallamrögtönzés. Ötfokú hangsor, hétfokú hangsor. Szám és hang. Vándorló dó-hang. Belső hallás.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Az 1–2. osztályban kialakított zenei készségek, képességek, attitűdök. A zenei hallás, zenei memória, megosztott figyelem, koncentráció, muzikalitás megfelelő szintje.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek erősítése. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek alakítása, fejlesztése. A belső hallás tudatosítása, erősítése. Ritmusok felismerése kottakép alapján. A dallamhallás képességének erősítése. A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmű zenehallgatás kialakítása, megfigyelési szempontok segítségével a zeneművek elemzése. Egyre hosszabb zenei részletek hallgatása. Az emocionális érzékenység fejlesztése, differenciálás a zenei hangok,	

	<p>hangzások között. Vokális és instrumentális hangszínek felismerése, a hangsínhallás fejlesztése.</p> <p>A zenei memória fejlesztése.</p> <p>A figyelem irányultságának és intenzitásának fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése képességének fejlesztése.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat felismerése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat erősítése.</p> <p>Logikus, analógiás, perceptív és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1 BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE Hangok, hangzások Játékok, gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére Történetek, érzések, élmények, hangulatok	Részvétel játékokban, gyakorlatokban a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. Konszonáns és disszonáns hangzások felismerése, elemzése. A hangzás keltette érzések megfogalmazása. Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével. Ritmus- és dallam megszólaltatása fokozatosan, emlékezetből. Alapritmusok, ütemfajták, egyszerű dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betükottáról, kottaképről. Dallamok irányának, mozgásának követése, érzékelése. Egyszerűbb dallampárok összehasonlító megfigyelése: azonosság, hasonlóság, különbség. Dallamsorok elemzése, összehasonlítása, jelölése. Dalok felismerése rövid zenei részlet alapján.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése zenei hangok, dalok, dallamok segítségével. <i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése. <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.
2.2 ZENEHALLGATÁS Környezetünk hangjai Hangszerek hangzása, zenei hangok Egyidejű hangzások Kórusok hangzása A tanult dalok különböző stílusú (klasszikus, népzenei, könnyűzenei) feldolgozásai Részletek zenés mesékből, cselekményes zeneművekből, klasszikus zenei művekből	A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. A zenehallgatás tanult szabályainak a betartása. Kezdetben rövid ideig tartó, később egyre hosszabb zenei részletek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése. Kórusok hangjának, hangzásának	

	megfigyelése. A hangzás különbségeinek megfigyelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmussor, dallamsor. Dallampár. Kellemes és kellemetlen hangzás. Hangszer, korus. Zenés mese. Megfigyelési szempont.	

A fejlesztés várta eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>Kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés. Az éneklési kedv és énekbátorság erősödése. Énekhang, éneklési kedv fejlődése, részvétel a különféle éneklési játékokban, gyakorlatokban. Ismeretek a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása. Képesség a hallás utáni daltanulásra. Részvétel kánonéneklésben. Muzikalitás, zenei hallás fejlődése. A zenei kreativitás fejlődése. Aktív részvétel a ritmikai, dallami és mozgásos improvizációkban. Az örömteli zenélés képességének átlélése. Növekvő játékbátorság a zenei folyamatok mozgásos ábrázolása terén. Ritmusok felismerése, írása-olvasása, pontos megszólaltatása. A ritmusérzék fejlődése, aktív részvétel a ritmikus játékokban, gyakorlatokban. A tanult kották felismerése, olvasása, dallamok éneklése kották segítségével. Az írásbeli feladatok pontos kivitelezése tanári segítségnyújtás mellett. Egyre nagyobb fokú önállóság a zenei írás-olvasás terén. A zenei hallás, a zenei memória, a muzikalitás fejlődése. A többször hallott hangok, hangzások felismerése. Dalok felismerése jellemző részleteik alapján. A tanult hangszerek, korusok hangjának, hangzásának felismerése, többszöri meghallgatás után. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Aktív befogadás, érzelmi átlélés.</p>
---	--

VIZUÁLIS KULTÚRA

1–4. évfolyam

A vizuális kultúra (rajz, kézművesség) tantárgy közvetlen célja az alkotás öröme, az önmegvalósítás, a felszabadultság kialakítása a tanulókban a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével a kézműves és művészeti jellegű alkotások létrehozására során.

A Művészeti műveltségterület, ezen belül a vizuális kultúra célja egýrészt az ízlés, képzeliőről, önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének elvezetéhez.

A vizuális kultúra tantárgy a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítására a művészettel és önkifejezéssel indirekt módon és integráltan kínál lehetőséget. Az erkölcsi nevelés terén kitartásra és erőfeszítésre tanít a feladatok végrehajtásában, az alkotások eszmei tartalmának értelmezésével és kifejezésével. A magyar alkotók, népi kézműves- és iparművészük munkáinak megismerése és

értékelése révén nemzeti azonosságudatra ébreszti a tanulókat. Az önismeret és társas kultúra fejlesztésére alkalmat kínálnak a gyermekmunkából akár tanórai, akár intézményi szinten szervezett kiállítások, amelyek során lehetőség nyílik a pedagógusi értékeléssel párhuzamosan történő önértékelésre és társértékelésre. A lelki egészség megőrzése, illetve annak helyreállítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése különösen fontos az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében. Az érzelmi nevelés számos aspektusát foglalja magában a művelődési anyag a saját, a társak és a képzőművészek alkotásainak révén. A természeti téma alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására való törekvés és a minden élő iránti tisztelet kialakítására.

A kiemelt fejlesztési feladatok közé tartozik a tanulók megismérő és befogadó képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével. Kreativitásuk, alkotóképességük és művészeti-esztétikai befogadó képességük élénkítése során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk is. Az önismeret, önértékelés, önszabályozás magasabb fejlettségi szintre emelésére szintén jó alkalmat kínálnak a rajzórák, foglalkozások.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a műveltségi terület lehetőségeket kínál a tehetség kibontakoztatására is. A gyakorlati, manipulációs tevékenységek élményszerűségükkel segítik az ismeretek elmélyítését és serkentik a tanulók kreativitását.

A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelésének-oktatásának valamennyi momentumát átszövi a habilitációs-rehabilitációs tevékenység. A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás fejlesztésére egyik legalkalmasabb színtér a művészletek műveltségterület. A rajz, a kézművesség és a médiaismeret tantárgyként és szabadidős foglalkozásként egyaránt változatos és széleskörű lehetőségeket kínál a figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésére, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítására, a feladattartás erősítésére.

A képzőművészeti alkotások esztétikai élményt adóan támogatják a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozását, valamint az esztétikai érzékenység készségeinek fejlesztését. A téri, időbeli tájékozódás fejlesztése a tanulók művészeti befogadó és alkotó tevékenységeinek során egyaránt megvalósul. A kommunikációs képességek, az élmények, benyomások megfogalmazásának, kifejezésének képessége szóban és ábrázolásban egyaránt fontos rehabilitációs feladat. A finommotorika és a célszerű, tudatos eszközhasználat fejlesztése egyben a cselekvéses tanulás, ismeretszerzés eszközéül is szolgál.

A tanulók felelősségerzetének kialakítása, megerősítése maguk és környezetük iránt szociális kompetenciáik, erkölcsi tartásuk egyik legfontosabb komponense, tehát kiemelt habilitációs feladat. Az egyéni vagy közös alkotás örömként felfedezése, megélése motivációs élményként segíti az ok-okozati összefüggések, következmények felismerését, következtetések levonását, vagyis a kauzális gondolkodást.

Az önismeret, önértékelés, a társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség alapját képezik a tanulásnak és a későbbi munkavégzésnek, a harmonikus, élhető felnőttkor megteremtésének.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motivációt kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenysége ágyazott kognitív fejlesztés. A különféle matériákkal, eszközökkel végzett tevékenységek során szerzett mozgásos és kognitív tapasztalatok transzfer hatásként érvényre juthatnak a közismereti tantárgyaknál is. A rajz tantárgy alkalmat kínál az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozására, amellyel pozitív énképük, társadalmi integrációjukat erősíti és támogatja a társadalmi esélyigazságosság megnyilvánulásait.

A tanulók kulcskompetenciának fejlesztését sokoldalúan szolgálhatja direkt és indirekt módon a vizuális kultúra tantárgy. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára elengedhetetlen a sok érzékszervi tapasztalat, a megfigyelések sokszínűsége és a manipulatív tevékenységre épülő ismeretgazdagítás. A kreativitás, kíváncsiság, divergens gondolkodás, eredeti látásmód és alkotókedv nem intelligenciafüggő, ezért a tanítványok sikeresek lehetnek e területen. Az anyanyelvi kommunikáció

terén a beszédértés és a beszéprodukció fejlesztését kiemelt feladatként említi az Irányelv. A tantárgy számos lehetőséget teremt a beszélgetésre, az érzelmek, gondolatok kifejezésére, véleménynyilvánításra, az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazására a közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. A gyermeki alkotások közbeni mérések, becslések, a betöltendő tér tervezése közvetlenül hatnak a matematikai logikai kompetencia fejlődésére. A természettudományos kompetencia fejlesztésére jó alkalom a természet utáni rajzok, festmények készítése. Digitális kompetenciafejlesztésre az interneten történő kutatások, „képtárlátogatások”, vizuális fejlesztő játékok adnak lehetőséget.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	1	36
1/2. évfolyam	1	36
2. évfolyam	2	72
3. évfolyam	2	72
4. évfolyam	2	72

1–2. évfolyam

A vizuális kultúra elsődleges célja kisiskolás korban, hogy a gyermeki alkotási vágyra és játékos kedvre alapozva átvezetést képezzen az óvodai nevelési fázisból az iskola világába, fejlesztve a hatékony tanuláshoz szükséges képességek kialakítását, megerősítését. A közös gyermeki alkotások során fejlődik a tanulók kommunikációs és kooperációs, reális ön- és társértékelési képessége.

Cselekvéses-tapasztalati tudásokhoz jutva értékelik és óvják a természeti és az épített környezet értékeit, felszabadultságot és örömet jelent azok szépsége, esztétikuma. Ha örömköt lelik az alkotás folyamatában és alkotásaik eredményében, erősödik pozitív énképük.

A tanórákon az erkölcsi nevelés a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlásaként valósulhat meg. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gondolkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílhat alkalom.

A kulcskompetenciák fejlesztése közvetlenül az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén valósul meg, de az anyanyelvi kommunikáció, a matematikai kompetencia és a hatékony, önálló tanulás elősegítésére is lehetőséget nyújt a tantárgy.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	10
Kifejezés, képzőművészet	11
Vizuális kommunikáció	7
Tárgy- és környezetkultúra	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 10 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.</p> <p>Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. A vonal A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem. 1.2. A folt A folt keletkezése. A folt változtathatósága. 1.3. A szín Szín, színritmusok alapszínekkel.	<p>A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése.</p> <p>Képi elemek komponált megjelenítése.</p> <p>Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása.</p>	<p><i>Matematika:</i> egyenes; vonalak, halmazok, azonosság, különbözőség; síkidomok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás - álló, fekvő és ferde egyenes, hullám- és körvonál.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés,	

foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvezetés, szabályos, szabálytalan.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 11 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkotótevékenység 2.1. Hangulatok, élmények Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.	Alkotótevékenységen: Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.	Környezetismeret: évszakok, természeti jelenségek, élőlények. Ének-zene: zenehallgatás, gyermekdalok, mondókák. Magyar nyelv és irodalom: gyermekversek az évszakokról, természetről.
Befogadás – alkotás 2.2. Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, legfontosabb megkülönöztető jegyei.	Befogadó tevékenységen: Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámzás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 7 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése;	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkotótevékenység 3.1. Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben Tárgyas napirend. Egyszerű pictogramok.	Alkotótevékenységen: Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 8 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkotótevékenység 4.3. Tárgyak alkotása, díszítése Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból. Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás.	Alkotótevékenységben: Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. Egyszerű tárgy elkészítése.	Matematika: sorozat, ritmus, viszonyítások. Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás. .
Kulcsfogalmak/ fogalmak	gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, , kisebb-nagyobb, egyforma, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.	

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	9+1
Kifejezés, képzőművészet	9+1
Vizuális kommunikáció	7
Tárgy- és környezetkultúra	9

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 10 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében. Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. A vonal A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem. 1.2. A folt A folt keletkezése. A folt változtathatósága. 1.3. A szín Szín, színritmusok alapszínekkel. 1.4. Forma és nagyság Forma és nagyság három dimenzióban, térförmák. Természeti formák ritmusa.	A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. Képi elemek komponált megjelenítése. Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása.	Matematika: egyenes; vonalak, halmazok, azonosság, különbözőség; síkidomok. Magyar nyelv és irodalom: írás - álló, fekvő és ferde egyenes, hullám- és körvonál. Ének-zene: ritmus, zenei aláfestés. Környezetismeret: termések; baleset-

Mesterséges formák megfigyelése. 1.5. Síkforma, térförmák Szabályos és szabálytalan síkformák.		megelőzés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés, foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvezetés, szabályos, szabálytalan.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 10 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkotótevékenység 2.1. Hangulatok, élmények Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával. Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.	Alkotótevékenységen: Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.	Környezetismeret: évszakok, természeti jelenségek, élőlények. Ének-zene: zenehallgatás, gyermekdalok, mondókák. Magyar nyelv és irodalom: gyermekversek az évszakokról, természetről.

Befogadás – alkotás 2.2. Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc,) legfontosabb megkülönböztető jegyei.	Befogadó tevékenységekben: Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal. Élménykifejezés egyéni formaalkotással. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámzás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 7 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Befogadó tevékenység 3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése Nonverbális kommunikációs eszközök. A vizuális hatáskeltés eszközei. Egyszerű jelzések, piktogramok.	Befogadó tevékenységekben: Képolvasás. Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. Térbeli irányok jelzése, értelmezése. Emberi gesztusok értelmezése képi	<i>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás.</i> <i>Környezetismeret: biztonságos közlekedés, napszakok, napirend.</i>

	jelekből. Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: életviteli-szociális kompetenciák (empátia, kommunikáció, kooperativitás).</i>
<i>Alkotótevékenység 3.2. Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben Tárgyas napirend. Rajzos naprend. Egyszerű pictogramok. Fotók.</i>	<i>Alkotótevékenységen: Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz).</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 9 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátítása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Befogadó tevékenység 4.1. Művészeti környezet Múzeum- és képtárlatogatások, megfigyelések. 4.2. Élettér – természeti és épített környezet Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság.</i>	<i>Alkotótevékenységen: Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. Egyszerű tárgy elkészítése. Befogadó tevékenységen: Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján. A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti</i>	<i>Matematika: sorozat, ritmus, viszonyítások. Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás. Környezetismeret: Családi élet eseményei – ajándék az ünnepeltnek. Családi ünnepek. Környezet- és egészségvédelem.</i>
<i>Alkotótevékenység 4.3. Tárgyak alkotása, díszítése Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból.</i>		

Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás.	színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fűzés, damil, cérla, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárta, bőrszíj, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló képes: <ul style="list-style-type: none">– az elemi balesetmegelőzési szabályok betartására,– a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére,– egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére,– egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára,– utánzással egyszerű formákat készíteni,– esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat,– saját alkotása feletti örökre.
---	--

2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	16+3
Kifejezés, képzőművészet	18+3
Vizuális kommunikáció	13+1
Tárgy- és környezetkultúra	16+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 19 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.</p> <p>Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. A vonal A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem.	A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése. Képi elemek komponált megjelenítése. Legalább két grafikai és színes technika alkalmazása.	Matematika: egyenes; vonalak, halmazok, azonosság, különbözőség; síkidomok.
1.2. A folt A folt keletkezése. A folt változtathatósága.		Magyar nyelv és irodalom: írás - álló, fekvő és ferde egyenes, hullám- és körvonál.
1.3. A szín Szín, színritmusok alapszínekkel.		Ének-zene: ritmus, zenei aláfestés.
1.4. Forma és nagyság Forma és nagyság három dimenzióban, térfogat.		Környezetismeret: termések; baleset-

Mesterséges formák megfigyelése. 1.5. Síkforma, térförmák Szabályos és szabálytalan síkformák. Szabályos és szabálytalan térförmák. Sík és térförmákból alkotott ritmusok. Formaredukciók.		megelőzés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés, foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvezetés, szabályos, szabálytalan.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészeti		Órakeret 21 óra + folyamatos
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Alkotótevékenység 2.1. Hangulatok, élmények Évszakok hangulatának kifejezése. Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez. Színhangulat kifejezése foltképzéssel. Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel. Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.	Alkotótevékenységenben: Átélt élmények, hallott, látott vagy elkapott történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben. Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.	Környezetismeret: évszakok, természeti jelenségek, élőlények. Ének-zene: zenehallgatás, gyermekdalok, mondókák.	 Magyar nyelv és irodalom: gyermekversek az évszakokról, természetről.

Hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.		
<i>Befogadás – alkotás 2.2. Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</i>	<i>Befogadó tevékenységen: Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével természeti formákból. Élménykifejezés vonalakból alakított formaikkal. Élménykifejezés egyéni formaalkotással. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.</i>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<i>Ősz, barna, hangulat, fa, táj, nap, arc, önarckép, víz, hullámzás, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemelés (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, rügy, rózsaszín, piros, fehér.</i>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 14 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyeszerűbb jelzései.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Befogadó tevékenység 3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése Nonverbális kommunikációs eszközök.</i>	<i>Befogadó tevékenységen: Képolvasás. Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel. Térbeli irányok jelzése,</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás. Környezetismeret: biztonságos közlekedés,</i>

A vizuális hatáskeltés eszközei. Technikai képalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége. Egyszerű jelzések, piktogramok.	értelmezése. Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből. Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.	napszakok, napirend. <i>Technika, életvitel és gyakorlat: életviteli-szociális kompetenciák (empátia, kommunikáció, kooperativitás).</i>
<i>Alkotótevékenység 3.2. Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i> Tárgyas napirend. Rajzos naprend. Egyszerű piktogramok. Fotók.	<i>Alkotótevékenységen:</i> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép). Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, integetés, magyarázat, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 18 óra + folyamatos
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési képesség; formaésszelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Befogadó tevékenység 4.1. Művészeti környezet Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések. 4.2. Élettér – természeti és épített környezet Az épített környezet esztétikuma. Az épített környezet védelme. Környezettudatosság.</i>	<i>Alkotótevékenységen: Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel. Egyszerű tárgy elkészítése.</i> <i>Befogadó tevékenységen: Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint.</i>	<i>Matematika: sorozat, ritmus, viszonyítások.</i> <i>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás.</i> <i>Környezetismeret: Családi élet eseményei – ajándék az ünnepeltnek. Családi ünnepek. Környezet- és egészségvédelem.</i>
<i>Befogadás-alkotás Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés.</i>	<i>Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján.</i>	

<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>4.3. Tárgyak alkotása, díszítése</i></p> <p>Tárgykészítés természeti formákból.</p> <p>Tárgykészítés agyagból.</p> <p>Tárgykészítés papírból.</p> <p>Tárgyak csomagolása,</p> <p>díszcsomagolás.</p>	<p>A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, Országház, Szent Korona).</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Fűzés, damil, cérla, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárta, bőrszíj, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi balesetmegelőzési szabályok betartására, – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére, – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, – a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábra, rajz készítésére, – a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotás létrehozására, – társaival való kooperációra a közös alkotás során, – családábrázolás értelmezésére, – egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára, – térbelisségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére, – munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni, – tudatosan változtatni az alkotás nagyságát, – utánzással egyszerű formákat készíteni, – esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat, – saját alkotása felettes örökre.
--	---

3–4. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja, hogy a rajz és vizuális kultúra tantárgy elményt adóan járuljon hozzá a tanulási képességek intenzív fejlesztéséhez, a sérülésből eredő hátrányok leküzdéséhez, kreativitásra, aktivitásra ösztönözve az enyhén értelmi fogyatékos kisiskolásokat. Az egyéni vagy közös alkotótevékenység elősegíti a kisgyermekek személyiségeinek pozitív változásait, énképük pozitív megerősítését, kiváltképp az önismeret és a társas kultúra, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása tekintetében.

A rajz tantárgy természetes módon kínál alkalmakat az individualizációs eljárásoknak akár terápiás, akár tehetséggondozási célzattal.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben és a kulcskompetenciákban, hogy megvalósuljon az erkölcsi nevelés, a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlása során.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílik alkalom.

A kulcskompetenciák fejlesztése közvetlenül az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén valósul meg, de az anyanyelvi kommunikáció, a matematikai kompetencia és a hatékony, önálló tanulás elősegítésére is lehetőséget nyújt a tantárgy.

3. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	18+2
Kifejezés, képzőművészet	18+2
Vizuális kommunikáció	12+2
Tárgy- és környezetkultúra	16+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 20 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Adekvát eszközhasználat. Alapszínek ismerete. A sík- és térförmák megkülönböztetésének képessége. Egyszerű alkotások létrehozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. A tanulói személyiségi érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. Képességfejlesztési fókuszok: érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színkompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. A vonal A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője. A vonal, mint a folt határa 1.2. A folt Folt létrehozása különféle technikákkal. Foltképzés ceruzával. 1.3. A szín Színkeverés. Színritmusok. Forma- és színkompozíciók	Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. Kontúr, behatárolás alkalmazása. Folt létrehozása színkeveréssel. Alapszínek tudatos alkalmazása. Másolás és leképezés. Színezés vonalhatárok betartásával. .	Matematika: vonalfajták, növekvő és csökkenő sor. Ének-zene: érzelmi hatások és grafikus leképezésük; zenei és grafikai ritmus. Környezetismeret: termések, levelek.

Iétrehozása adott formákból.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lágy, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszén, folthatár, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 20 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Vizes alapú festési technika. Biztos eszközhasználat. Kooperáció társakkal közös mű létrehozásában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>2.1. Hangulatok kifejezése</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p><i>2.2. Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei <i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>2.3. Saját élmények interpretációi</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázzsal.</p> <p>.</p>	<p><i>Alkotótevékenységen:</i></p> <p>Átélt élmények, hallott, látott vagy elköpzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban.</p> <p>Polaritások érzékeltetése fekete és fehér színnel.</p> <p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p> <p><i>Befogadó tevékenységen:</i></p> <p>Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése.</p> <p>Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése.</p> <p>Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása.</p> <p>Esztétikai élmény átélese.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> az élőlények és az évszakok;</p> <p>környezeti fenntarthatóság – hulladék hasznosítása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népi és műalkotások a természetről.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hegy, domb, völgy, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, örööm,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 14 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Az alapszínek ismerete, a kevert színek felismerése és azonosítása. Az alapvető technikák (rajzolás, színezés, festés) alkalmazásának képessége. Vizuális percepciós képesség, figyelem, emlékezet. Képesség az alkotásra, befogadásra és az új technikák elsajátítására.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térítés fejlesztése. Rekonstrukciós képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvásás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Befogadó tevékenység 3.1. Vizuális jelek értelmezése, „olvasása” Képolvasás. Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok.	Alkotótevékenységen: Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép).	<i>Matematika: mértani testek.</i>
Befogadó-alkotó tevékenység 3.2. Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció Tárgyak nézetei.	Befogadó-alkotó tevékenység: Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: fogyasztói szokások.</i>
Alkotótevékenység 3.3. Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.	Befogadó tevékenységen: Képolvasás. Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. Plakátok értelmezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 18 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Egyszerű, használható tárgy készítése.	

	Az alkotás nagyságának tudatos befolyásolása. Utánzással egyszerű formák készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátítatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. Képességfejlesztési fókuszok: manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyúság; tiszta munkaterület iránti igény.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Befogadó tevékenység</i> 4.1. Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <i>Alkotótevékenység</i> 4.2. Tárgyak készítése Egyszerű tárgyak készítése. Tárgykészítés agyagból. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése. Sablonhasználat.	A alkotótevékenységen: Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. Agyagedény díszítése pecsételéssel. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel. Sablon használata a tárgyak készítésénél. Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel. Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag. Törekvés ízléses díszítésre. Befogadó tevékenységen: Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Tárgyak és funkciók megismerése.	<i>Technika, életvitel- és gyakorlat: használati tárgyak készítése.</i> <i>Környezetismeret: környezet- és egészségvédelem, baleset-megelőzés.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás.	

A fejlesztés várt eredményei	<i>A tanuló képes:</i> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára,
-------------------------------------	---

	– az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására,– a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával,– forma- és színritmus létrehozására,– egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére,– társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére,– képen látható dolgok megnevezésére,

4. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	18+2
Kifejezés, képzőművészet	18+2
Vizuális kommunikáció	13+1
Tárgy- és környezetkultúra	17+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 20 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Adekvát eszközhasználat. Alapszínek ismerete. A sík- és térfogat megkülönböztetésének képessége. Egyszerű alkotások létrehozása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. A tanulói személyiségi érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. Képességfejlesztési fókuszok: érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színkombinációs képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.4. A vonal A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője. A vonal, mint a folt határa 1.5. A folt Folt létrehozása különféle technikákkal. Foltképzés ceruzával. 1.6. A szín Színkeverés. Színritmusok. Forma- és színkombinációk	Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. Kontúr, behatárolás alkalmazása. Folt létrehozása színkeveréssel. Alapszínek tudatos alkalmazása. Másolás és leképezés. Színezés vonalhatárok betartásával. Sokszorosítási technikák alkalmazása. Tárgykészítési technikák alkalmazása. Sík- és térfogat megfigyelése.	Matematika: vonalfajták, növekvő és csökkenő sor. Ének-zene: érzelmi hatások és grafikus leképezésük; zenei és grafikai ritmus. Környezetismeret: termések, levelek.

<p>létrehozása adott formákból.</p> <p>1.7. Reprodukció, sokszorosítás Sokszorosítás nyomtatással. A nyomtatás dekoratív felhasználása. Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása.</p> <p>1.8. Síkforma, térfogalom A vonal mint a síkforma körvonala. A folt mint a térfogalom árnyéka. Pozitív-negatív forma. Kompozíciók forgásformákból. Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal. Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból bababház.</p>	<p>Sík- és térfogamák gyakorlati szempontú differenciálása. A forgásformák (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton. A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lágy, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszén, folthatár, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 20 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Vizes alapú festési technika. Biztos eszközhasználat. Kooperáció társakkal közös mű létrehozásában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Alkotótevékenység</p> <p>2.1. Hangulatok kifejezése</p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel</p>	<p>Alkotótevékenységen:</p> <p>Átelt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban.</p> <p>Polaritások érzékeltetése fekete és fehér színnel.</p>	<p>Környezetismeret: az élőlények és az évszakok;</p> <p>környezeti fenntarthatóság – hulladék hasznosítása.</p> <p>Ének-zene:</p>

és formával. Díszletfestés bábelőadáshoz. Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben. Befogadás 2.2. Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei Befogadás – alkotás 2.3. Saját élmények interpretációi Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan. Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázzsal. Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háztartási hulladékparkból. Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel. Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel.	Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal. Befogadó tevékenységeiben: Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése. Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése. Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.	zenehallgatás. <i>Magyar nyelv és irodalom: népi és műalkotások a természetről.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hegy, domb, völgy, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, örööm, boldogság, ködös, elmosódott, hideg szín, meleg szín.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 14 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Az alapszínek ismerete, a kevert színek felismerése és azonosítása. Az alapvető technikák (rajzolás, színezés, festés) alkalmazásának képessége. Vizuális percepciós képesség, figyelem, emlékezet. Képesség az alkotásra, befogadásra és az új technikák elsajátítására.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Térlátás fejlesztése. Rekonstruktív képesség fejlesztése. Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

Tevékenységek		
<p><i>Befogadó tevékenység</i> <i>3.1. Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i> Képolvasás. Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet). Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok.</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i> <i>3.2. Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i> Tárgyak nézetei.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i> <i>3.3. Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i> Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.</p>	<p><i>Alkotótevékenységen:</i> Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz, alaprajz, térkép).</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i> Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján. Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján.</p> <p><i>Befogadó tevékenységen:</i> Képolvasás. Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl.. kocka – négyzet). Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl: hasáb, henger). Egyszerű jelzések, piktogramok megértése. Plakátok értelmezése.</p>	<p><i>Matematika: mértani testek.</i></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: fogyasztói szokások.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 18 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Egyszerű, használható tárgy készítése. Az alkotás nagyságának tudatos befolyásolása. Utánzással egyszerű formák készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátítatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. Képességfejlesztési fókuszok: manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyさ; tiszta munkaterület iránti igény.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Befogadó tevékenység</i> <i>4.1. Irányított megfigyelés – a</i>	<i>Alkotótevékenységen:</i> Egyszerű tárgyak készítése az	<i>Matematika: mértani testek.</i>

<p><i>környezet tárgyai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Alkotótevékenység</i> 4.2. Tárgyak készítése Egyszerű tárgyak készítése. Tárgykészítés agyagból. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése. Sablonhasználat.</p>	<p>otthon és az iskola világából (pl.: tolltartó: henger bevonása színes papírral). Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábboxák. Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása. Agyagedény díszítése pecsételéssel. Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel. Sablon használata a tárgyak készítésénél. Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel. Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag. Törekvés ízléses díszítésre.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i> Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint. Tárgyak és funkciók megismerése.</p>	<p><i>Technika, életvitel- és gyakorlat: használati tárgyak készítése.</i></p> <p><i>Környezetismeret:</i> környezet- és egészségvédelem, baleset-megelőzés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére, – egyszerű jelenetábrák megértésére, – a plakátok, reklámok elemi kritikájára, – saját alkotása feletti örökre.
--	--

INFORMATIKA

3–4. évfolyam

A 21. század iskolarendszere a nevelés-oktatás során az enyhén értelmi fogyatékos gyermeket is felkészíti az információs kor kihívásaira. A tantárgy célja az informatikai műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai tudás alkalmazása más műveltségi területekben. Ennek során az informatikai szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a minden nap életben, és csökkenjen az informatikai eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségből, a fogyatékosságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitelle alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkor frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiáról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, feldolgozás, tárolás és átadás technikáinak elsajátításához – mindenig a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitális adatbázis-rendszerek és az oktatóprogramok célirányos használata során az önértékelési képességeik fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhasználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé. Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

Az informatika tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szókincse. A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszthető és gyakoroltatható. Az informatikai nevelés segíti az egészségvédelmi szokások helyes normáinak kialakulását, fejleszti a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességét.

Az informatika tantárgy sajátos fejlesztési célja e szakaszban elsősorban a sérült megismerési képességek korrigálása. Annak ki- és felhasználása, hogy a tantárgy kiválóan alkalmas a percepciós hibák kialakulásának megelőzésére, a szerialitás, a finommotorikai készségek fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálságára. A tantárgyi fejlesztés során az alsó tagozatban történik a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának alapozása, a megfigyelő, analizáló, rendszerező képességük fejlesztése.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
3. évfolyam	1	36
4. évfolyam	1	36

3. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	3
Alkalmazói ismeretek	6+1
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	12+1
Infokommunikáció, információs társadalom	6+1
Könyvtári informatika	4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Informatikai eszközök használata	Órakeret 3
Előzetes tudás	Egyszerű utasítások végrehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt. A használt alkalmazások kezelésének megismertetése. Alapszintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében. A tanulók informatikai szemléletének alapozása. Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Balesetvédelmi és egészségügyi előírások. A számítógép részei és működtetésük: egér funkciói, billentyűzet funkciói, főbb részei. Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek.	A számítógép részeinek (gépház, képernyő, billentyűzet, egér) megismerése. Egér használata: húzás és kattintás. Ismerkedés a betű- és számbillentyűkkel. Adott informatikai eszközök kezelése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció. <i>Vizuális kultúra:</i> színek, formák, nagyságok, esztétika. <i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben, viszonylatok. <i>Környezetismeret:</i> balesetvédelem, egészségvédelem.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számítógép, gépház, képernyő, billentyűzet, egér, program, húzás, kattintás, enter, irány.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek		Órakeret 7
Előzetes tudás	Önfegyelem, motiváltság, érdeklődés, finommotorika, szem-kéz koordinációs képességének megalapozottsága.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése).		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Egyszerű grafikus és szöveges felület rajzoló- és szövegszerkesztő programokban.		Grafikus felület eszközökészletének megismerése. Ábrák kiszínezése. Személyhez kötődő egyszerű ábrák, rajzok készítése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció. <i>Vizuális kultúra:</i> színek, formák, esztétika. .
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rajzolóprogram, szövegszerkesztő program, rajzeszköz, szöveg, ábra, információ, adat, irány.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel		Órakeret 13
Előzetes tudás	Alkalmazható tájékozódási és sorbarendezési képesség. Spontán próbálkozások cselekvésekben. Mobilizálható adottságok az algoritmusok felismerésében.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az időbeli tájékozódás fejlesztése a minden nap életben előforduló helyzetek sorrendiségeinek megfigyelése során. Jelek, szimbólumok értelmezése. Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ megjelenési formái: jelek, szimbólumok. Teknőcgrafika, irányjátékok.		Részvétel a tanteremben szervezett irányjátékokban. Mindennapi cselekvések utasítási sorrendjének felsorolása, sorrendbe állítása. Események képsorainak sorba rendezése. Képolvasás és beszéd pontos	<i>Matematika:</i> sorrendiség. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejező képesség. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> napirend.

	<p>értelmezése. Gyermekek által ismert jelek összegyűjtése.</p>	<p>Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés.</p> <p><i>Testnevelés és sport: mozgásos kommunikáció.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szimbólum, jel, napirend, sorrend, adatbázis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 7
Előzetes tudás	Tájékozottság a tanuló által eddig megismert informatikai eszközökről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése.</p> <p>Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek Gyermekeknek készített weblapok.	A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel.	<i>Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, olvasás, kommunikáció.</i>
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák	Eligazodás a logikai rendben meglévő információforrások között, használatuk megtanulása, szokások elsajátítása.	<i>Matematika: problémamegoldó gondolkodás.</i>
4.3 Az információkezelés A személyes adatok fogalma.	Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.	
4.4 Gyerkeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.	Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése egyszervolt.hu weboldal, sulinet.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, elektronikus média, információforrás, weblap (www), weboldal, blog, személyes adat, e-szolgáltatás, internet	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika	Órakeret 4
Előzetes tudás	Az ábécé ismerete.	

	Értő olvasás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár mint információforrás megismertetése. Könyvtárhelyszíni műveltség iránti igény felkeltése. Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos). Az osztálykönyvtár. A könyvtárhelyszíni használat szabályai.	Képesítságok, képeskönyvek nézegetése. Könyvespolc rendezése az osztályban tanári segítséggel (írók, címek). Látogatás az iskolai könyvtárban. Érdeklődésnek, életkorai sajátosságoknak megfelelő könyv kiválasztása. Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, betűrend, beszéd, olvasás. <i>Matematika:</i> sorrend.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtár, tartalomjegyzék, szabadpolc, szerző, író, könyvcím, ábécé, betűrend, betűrendes keresés.	

Fejlesztés várt eredményei	A számítógép fő részeinek ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata, „komunikálás” a számítógéppel. A tanult informatikai alapfogalmak értése, használata. Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata. Különféle formákban tanári segítséggel. Életkornak megfelelő, ismert elektronikus média eszközeinek használata önállóan vagy segítséggel. Játékos oktatóprogramok tudatos használata. Az itt szerzett ismeret felhasználása más tantárgyakban. Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása. Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően. Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.
-----------------------------------	--

4 évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	4
Alkalmazói ismeretek	6+1
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	13+1
Infokommunikáció, információs társadalom	7
.Könyvtári informatika	4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Informatikai eszközök használata	Órakeret 4
Előzetes tudás	Egyszerű utasítások végrehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés felkeltése a tantárgy iránt. A használt alkalmazások kezelésének megismertetése. Alapszintű jártasság kialakítása az adott informatikai eszközök kezelésében. A tanulók informatikai szemléletének alapozása. Életkornak megfelelő játékok, oktató és fejlesztő programok használata. Szem- és kézkoordináció, iránytartás, finommotorika, taktilis, vizuális, akusztikus észlelés, perceptív, fogalomalkotó-, analógiás gondolkodás, kommunikációs készség, szándékos figyelem fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Interaktív kapcsolattartás eszközei. Alapvető informatikai eszközök. Használt informatikai alapfogalmak. Ismert „felhasználóbarát” készségfejlesztő, játék-, didaktikai célú szoftverek.	Ismerkedés a számítógépek használatának balesetvédelmi és egészségügyi előírásaival, a számítógépek üzemeltetési rendjével. Információ befogadása, fogalmak megjegyzése. Funkcióbillentyűk megismerése: enter és iránybillentyűk (kurzorvezérlők) használata. A megismert alkalmazások indítása és futtatása.	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció. Vizuális kultúra: színek, formák, nagyságok, esztétika. Matematika: tájékozódás térben és időben, viszonylatok. Környezetismeret: balesetvédelem, egészségvédelem.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Számítógép, gépház, képernyő, billentyűzet, egér, program, húzás, kattintás, enter, irány.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 7
Előzetes tudás	Önfegyelem, motiváltság, érdeklődés, finommotorika, szem-kéz koordinációs képességének megalapozottsága.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű rajzoló és szövegszerkesztő program megismertetése és használata. Vizuális, akusztikus észlelés, érzékelés és a finommotorikai képesség továbbfejlesztése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás gondolkodási képesség fejlesztése (minták lekövetése).	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása	Kétközös gépelést tanító program megismerése és folyamatos használata. Multimédiás programokban az egér használata.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció. <i>Vizuális kultúra:</i> színek, formák, esztétika.
2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információmegjelenítés Adatgyűjtés, -értelmezés. Közhasznú információk.	Adatok gyűjtése, értelmezése. Közvetlen környezetben található közhasznú információforrások felfedezése, megismerése.	<i>Matematika:</i> tájékozódás síkban, viszonylatok. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közvetlen környezet megismerése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rajzolóprogram, szövegszerkesztő program, rajzeszköz, szöveg, ábra, információ, adat, irány.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 14
Előzetes tudás	Alkalmazható tájékozódási és sorbarendezési képesség. Spontán próbálkozások cselekvésekben. Mobilizálható adottságok az algoritmusok felismerésében.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az időbeli tájékozódás fejlesztése a minden nap életben előforduló helyzetek sorrendiségeinek megfigyelése során. Jelek, szimbólumok értelmezése. Kognitív eljárások kipróbálása a cél eléréséhez, problémamegoldó képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök Információ megjelenési formái:	Spontán szimbolikus kommunikáció gyakorlása. Szimbólumok felfedezése a közvetlen	<i>Matematika:</i> sorrendiség. <i>Magyar nyelv és</i>

jelek, szimbólumok. .	környezetben. Problémamegoldás próbálkozással.	<i>irodalom:</i> verbális kifejező képesség.
3.2. Algoritmizálás (és adatmodellezés) Algoritmusok adatai. Adatbázisok	Egyszerű algoritmusok használata informatikai környezetben számítógépen. Irányok, útvonalak követése Egyszerű algoritmusok felismerése, megfogalmazása, végrehajtása. Adatok gyűjtése, értelmezése, feldolgozása segítséggel. Néhány minden nap adatbázis megismerése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> napirend. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos kommunikáció.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szimbólum, jel, napirend, sorrend, adatbázis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 7
Előzetes tudás	Tájékozottság a tanuló által eddig megismert informatikai eszközökről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik megismertetése. Informatikai szemlélet formázása. Gyermeki alkotó fantázia, tájékozottság fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek Gyermeknek készített weblapok.	A számítógépes technika felhasználása információkeresésre, ismeretek szerzésére tanári segítséggel.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, olvasás, kommunikáció.
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák Lehetőségek és kockázatok az infokommunikáció során.	Az informatika eszközrendszerére alapvető használatának gyakorlása.	<i>Matematika:</i> problémamegoldó gondolkodás.
4.3. Médiainformatika Iskolai weboldal, blog.	Tájékozottság a gyerekek számára készített legális felületeken. Lehetőleg felnőtt segítségével ismerkedés az iskola weboldalával, blogjával, tartalmának megtekintése.	
4.4. Az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai A személyes adatok fogalma.	Válogatás, válogatás magyarázata. Személyes adatok fogalmának megismerése. Saját adataik megadása.	

	Információ megbízhatóságának és veszélyeinek megismerése konkrét példákon keresztül.	
4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata Gyereknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások.	Gyerekeknek szóló, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismerése egyszervolt.hu weboldal, sulinet.hu weboldal megkeresése, mesék, zene, játékok indítása, futtatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, elektronikus média, információforrás, weblap (www), weboldal, blog, személyes adat, e-szolgáltatás, internet	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika		Órakeret 4
Előzetes tudás	Az ábécé ismerete. Értő olvasás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtár mint információforrás megismertetése. Könyvtárhelyszíni műveltség iránti igény felkeltése. Analógiás gondolkodás fejlesztése, szabadpolc használatára ösztönzés.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek		Kapcsolódási pontok
Könyvtár fogalma, szerkezete – felépítése, szolgáltatásai (hagyományos). Az osztálykönyvtár. Az iskolai könyvtár. A könyvtárhelyszíni szabályai.	Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. Látogatás az iskolai könyvtárban. Érdeklődésnek, életkorai sajátosságoknak megfelelő könyv kiválasztása. Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására.	Tartalomjegyzék értelmezése, használata tanári útmutatás alapján. Látogatás az iskolai könyvtárban. Érdeklődésnek, életkorai sajátosságoknak megfelelő könyv kiválasztása. Tájékozódás a betűrendben tanári segítséggel. Könyvtári viselkedés alapszabályainak megismerése, törekvés a betartására.	Magyar nyelv és irodalom: ábécé, betűrend, beszéd, olvasás. Matematika: sorrend.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtár, tartalomjegyzék, szabadpolc, szerző, író, könyvcím, ábécé, betűrend, betűrendes keresés.		

Fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A számítógép fő részeinek ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata, „komunikálás” a számítógéppel. A tanult informatikai alapfogalmak értése, használata. A sérült funkciók korrigálásának megkezdése. Egyszerű grafikus és szöveges felület megismerése, használata. Próbálkozás a grafikus önkifejezésben. A szépség és összhang megfigyelése a rajzos modellekben.
---	---

Motiváció erősödése a közhasznú információk gyűjtésében.
Cselekvések sorrendiségeinek felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel.
Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására törekvés.
Több infokommunikációs segítő eszköz felismerése, használata segítséggel.
Életkornak megfelelő, ismert elektronikus média eszközeinek használata önállóan vagy segítséggel.
Játékos oktatóprogramok tudatos használata. Az itt szerzett ismeret felhasználása más tantárgyakban.
Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.
Irányított információszerzés az internetről.
Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel az életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása.
Az osztály szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően.
Tájékozódás az iskola könyvtárában segítséggel.
Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

Az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgy közvetlen célja a tanuló számára fontos, a minden nap előforduló, önmaga ellátásával és a társadalmi környezetben való eligazodással összefüggő ismeretek elsajátítása, a tevékenységek elvégzéséhez szükséges képességek és készségek kialakítása.

A tantárgy elsajátítása segítséget nyújt az életszerű feladatok végrehajtásával és a konkrét problémahelyzetek megoldásával az iskola és a munka világa közötti kapcsolat felismerésére. A gyakorlati munkavégzés hozzájárul a tudás elismeréséhez, az alkotó munka megbecsüléséhez.

Az életvitel tantárgy feladata olyan képességek, készségek, szokások kialakítása, amelyek segítik az enyhén értelmi fogyatékos tanulót a hétköznapi élet feladatainak ellátásában, képességeikhez igazodó módon a tanult gyakorlati ismeretek egyre nagyobb önállósággal történő alkalmazásában. Megismerteti az anyagok alakíthatóságát és az alakítási technikákat, biztosítja az eszközök megismerését és célszerűségét. A tantárgy biztosítja a munkafolyamatok gyakorlásához szükséges időt, fenntartja a munkavégzés sikerességével, az alkotás örömének átélésével a munkavégzéshez szükséges pozitív hozzáállást. Kellő önbizalmat ad a gyakorlati tevékenységek végzéséhez és kialakul a reális önismeret, önértékelés a tevékenységekben. A tantárgy feladata a munkafolyamatok ésszerű sorrendjének megismertetése, az elkészült alkotások és a környezeti rend megóvási fontosságának felismeretése.

A tantárgy hozzájárul a célszerű és esztétikus élettér kialakításának igényléséhez, a praktikus élet szokásrendszerének elsajátításához, folyamatos figyelmet fordít a tanulók érdeklődésének felkeltésére, motiválására. A munkatevékenység sikerességének érdekében feladata az olyan személyiségjegyek erősítése, mint a pontosság, türelem, rendszeret és egymás megbecsülése.

A családi munkamegosztás szerepeinek megismerése és kipróbálása során segíti a tanuló fokozatos bekapcsolódását az önellátásba és a házimunka elvégzésébe.

A tevékenységek végzése támogatja a manuális képességek fejlődését, a finommotorika, a mozgáskoordináció összerendezettségét, amely a munkavégző képesség alapja. A tantárgy a munkafolyamatok és az egyes szakmák legjellemzőbb tevékenységeinek bemutatásával megalapozza a pályaorientációt és nagy szerepet játszik a pályaválasztás előkészítésében.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	1	36
1/2. évfolyam	1	36
2. évfolyam	2	72
3. évfolyam	1	36
4. évfolyam	2	72

1–2. évfolyam

A tantárgy a célok elérése érdekében az erkölcsi nevelés területén különösen nagy hangsúlyt helyez a tevékenységek végzéséhez szükséges rend és magatartási formák szokássá alakítására, amely elősegíti a koncentrált figyelmet és lehetővé teszi a fokozódó önállóság kialakulását. Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek megérti, hogy a munkatevékenységhez szükséges biztonságos, rendezett környezet megóvása önmaga és a társak testi épségét szolgálja.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés területén a tanuló megtanulja, hogy környezetének szokásrendszere és hagyományai ápolása, az ünnepek méltósága műlik az életkorának megfelelően segített környezeti rend megtartásán.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztési területet a tantárgy a reális énkép és önismeret kialakításával, a képességek és készségek kialakításának folyamatát segíti a reális önértékelés és a saját teljesítmény összhangjának megteremtésével. A tanulót fejlettségi szintjének megfelelő feladatok végrehajtásával a teljesítmény fokozására ösztönzi, felismerteti a közösségről végzett munka és egymás segítésének fontosságát.

A családi életre nevelésben a tantárgy a környezet ápolásának, a rendezettség és az esztétikus megjelenés fontosságának felismertetésével vesz részt. A fenntarthatóság, környezettudatosság terén a tantárgy megismerteti az anyagok, formák tulajdonságait, a megmunkálhatóságot, az újrahasznosítás lehetőségeit.

A pályaorientáció területén kialakul a tanulóban a kedvelt tevékenységek végzéséhez kapcsolódó sikeres eredmény.

Minden gyakorlati munkafolyamat megismérése az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterület fejlesztéséhez járul hozzá az eszközök, anyagok nevének, tulajdonságainak, funkcióinak megismerésével.

A tantárgy fontos szerepet játszik a választás szabadságának támogatásában, a változások figyelése és tudatosítása által a környezet megfigyelésében és alakításában.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tanuló elfogadja társai különbözőségét, tiszteletben tartja mások véleményét, képes együttműködni társaival és betartja a szociális érintkezés alapvető szabályait.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	16
Anyagok alakítása, modellezés	14
Háztartás, gazdálkodás, életmód	6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözökдés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat)	Igény a rendezett külső megjelenésre. Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztása. Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. Ruhanemű elrakása, hajtогatása, lábbeli tisztítása.	Környezetismeret: Az étkezési és tisztálkodási szokások játékos gyakorlása. A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megővása, ruházat, bútorzat tisztaságának megővása. Testnevelés és sport: vezényszavak ismerete, teljesítése.
1.2. Tisztálkodás (érzékszervek, kéz és láb tisztántartása, fogápolás) Eszköözök Alkalmak Helyei	Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. Helyes fogápolás. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs	

	gyakorlatok végzése.	
1.3. Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai	Szabályok gyakorlása valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vész helyzetek megfigyelése, felismerése).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, találás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés		Órakeret 14 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzélés megjelenítése az alkotásokban.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
2.1. Képlékeny anyagok alakítása	Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). Agyag, gyurma megmunkálása		<i>Matematika:</i> azonosságok-különbözőségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval, tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása.
2.2. Papírmunkák	A papír fajtának, tulajdonságainak megismerése. Megmunkálása tépéssel, nyírással, hajtogatással.		
2.3. Manipuláció fonallal, zsineggel	Formakövetés, formaalakítás, fűzés.		
2.4. Természetes anyagok	Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzélés alapján.		<i>Környezetismeret:</i> szűkebb és tágabb környezet tárgyai, tulajdonságok megnevezése, összehasonlítása, megfigyelése.
2.5. Modellezés	Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kemény, puha, képlékeny, homok, agyag, gyurma, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, , papír, sima, gyűrt, hajtogatás, él, tépés, , cérla, fonal, zsineg, spárga, szál, , természetes anyag, műanyag, termés, falevél, toboz, makk, , kavics		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Önmegfigyelés, érzések, tapasztalatok megfogalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
3.1. Egészség, betegség 3.2. Egészséges életmód kialakítása	Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. Napirend összeállítása. A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, kifejezőkézség fejlesztése. <i>Testnevelés és sport:</i> sportjátékok. <i>Környezetismeret:</i> séta, kirándulás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közérzet, hangulat, jól érzem magam. rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.		

A fejlesztés várt eredményei	Öltözködés, tisztálkodás tevékenységeinek elvégzése fokozódó önállósággal. Kulturált, szabályos étkezés. A közvetlen környezet rendben tartása. A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete és betartása.
-------------------------------------	--

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	13+3
Anyagok alakítása, modellezés	13+1
Háztartás, gazdálkodás, életmód	5+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözökдés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat)	Igény a rendezett külső megjelenésre. Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztása. Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata. Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása. Ruhanemű elrakása, hajtогatása, lábbeli tisztítása.	Környezetismeret: Az étkezési és tisztálkodási szokások játékos gyakorlása. A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megővása, ruházat, bútorzat tisztaságának megővása. Testnevelés és sport: vezényszavak ismerete, teljesítése.
1.2. Tisztálkodás (érzékszervek, kéz és láb tisztántartása, fogápolás) Eszköözök Alkalmak Helyei	Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. Helyes fogápolás. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs	

	gyakorlatok végzése.	
1.3. Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban)	Szabályok gyakorlása terepasztalon, maketten, csoportos tréning a terepen, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészbeli helyzetek megfigyelése, felismerése). Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, tállalás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyelj!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés		Órakeret 14 óra
Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzélés megjelenítése az alkotásokban.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
2.1. Képlékeny anyagok alakítása	Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). Agyag, gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítása, adott formák keresése a környezetben.	Matematika: azonosságok- különbségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval, tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása.	
2.2. Papírmunkák	A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismерése. Megmunkálása tépéssel, nyírással, vágással (olló használatának gyakorlása), hajtogatással.		
2.3. Manipuláció fonallal, zsineggel	Formakövetés, formaalakítás, fűzés. Csokorkötés öltözködéshez, csomagoláshoz.		
2.4. Természetes anyagok	Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzélés alapján.	Környezetismeret: szűkebb és tágabb környezet tárgyai, tulajdonságok megnevezése, összehasonlítása, megfigyelése.	
2.5. Modellezés	Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák)	Vizuális kultúra: tájékozódás síkban,	

	<p>felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján.</p>	<p>térben, színek, formaérzékelés, formafelismerés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Kemény, puha, képlékeny, homok, agyag, gyurma, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyűrt, hajtогatás, él, tépés, nyírás, nedvszívó, éghető, cérra, fonal, zsineg, spárka, szál, csomó, csomózás, csokor, természetes anyag, műanyag, termés, falevél, toboz, makk, csuhé, kavics, sík, tér, modell, makett, terv, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Önmegfigyelés, érzések, tapasztalatok megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére. Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Egészség, betegség 3.2. Egészséges életmód kialakítása	Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. Napirend összeállítása. A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. Egészséges táplálkozás megismerése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása).	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, kifejezőkézség fejlesztése. <i>Testnevelés és sport:</i> sportjátékok. <i>Környezetismeret:</i> séta, kirándulás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közérzet, hangulat, jól érzem magam. rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>Öltözködés, tisztálkodás tevékenységeinek elvégzése fokozódó önállósággal. Kulturált, szabályos étkezés. A közvetlen környezet rendben tartása. A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete és betartása. A természetes anyagok minél szélesebb körének megismerése és használata. A megismert anyagok csoportosítása tulajdonságaik alapján. A tanuló saját egészségi állapotának megbízható értékelése.</p>
---	--

2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	14+8
Anyagok alakítása, modellezés	14+18
Háztartás, gazdálkodás, életmód	6+12

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes higiénia, az esztétikus környezet és a kulturált étkezési szokások iránti igény kialakítása. Elemi szabályismeret, szabályalkalmazás, biztonságos gyalogos közlekedés kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés Étkezés Személyes tér gondozása (tanulóhely, játszóhely, tisztálkodás helye, ruházat)	<p>Igény a rendezett külső megjelenésre.</p> <p>Fokozódó önállósággal az aktuális tevékenységek gyakorlása, az időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztása.</p> <p>Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek végzése, a szükséges eszközök kiválasztása, megfelelő használata.</p> <p>Az adott helyszínek és eszközök rendeltetésszerű, körültekintő használata és rendben tartásának gyakorlása.</p> <p>Ruhanemű elrakása, hajtogatása, lábbeli tisztítása.</p> <p>A ruházkodás. A ruhák anyagai és azok származása. A gyapjú földolgozása. A textil megmunkálása.</p>	<p>Környezetismeret: Az étkezési és tisztálkodási szokások játékos gyakorlása.</p> <p>A közvetlen környezet, iskola, lakóhely rendjének megteremtése, megóvása, ruházat, bútorzat tisztaságának megóvása.</p> <p>Testnevelés és sport: vezényszavak ismerete, teljesítése.</p>
1.2. Tisztálkodás (érzékszervek, kéz és láb tisztántartása, fogapolás) Eszközök	Irányítással a tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok	

Alkalmak Helyei	végzése. Helyes fogápolás. A tisztálkodás helyszíneinek megismerése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő szituációs gyakorlatok végzése.	
1.3. Közlekedés Gyalogos közlekedés szabályai Közlekedés saját településen, az iskola környezetében (városban, faluban)	Szabályok gyakorlása terepasztalon, maketten, csoportos tréning a terepen, valós helyzetben, folyamatosan (úttesten való átkelés, vészbeli helyzetek megfigyelése, felismerése). Beszámoló, gyűjtés, válogatás, csoportosítás, tanulmányi séta tapasztalatai alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szekrény, fogas, öltöző, felsőruha, fehérnemű, lábbeli, fűzés, gombolás, megkötés, lábbeli, cipőkefe, cipőkrém, időjárás, étkezés, evőeszköz, terítés, tállalás, abrosz, tanulóhely, játszóhely, mosdó, WC, tisztálkodási eszköz, lefekvés, felkelés, gyalogátkelőhely, zebra, forgalom, jelzőlámpa, jármű, rendőr, karjelzés, Állj! Várj! Indulj! Nézz körül! Balra, azután jobbra figyel!	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az anyagok sokféleségének tudatosítása, változatos alakítási technikák elsajátítása, saját elképzélés megjelenítése az alkotásokban.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Képlékeny anyagok alakítása	Manipulálás homokkal, darával (homokozó, homoktábla, daratábla). Agyag, gyurma megmunkálása, gömb és hengerforma előállítása, adott formák keresése a környezetben. Ismerkedés a fazekassággal. Használati tárgy és dísztárgy közötti különbségek. Az anyagok vizsgálata anyagtulajdonságok. Az anyagok feldolgozása. Célszerű és takarékos anyagfelhasználás.	<i>Matematika:</i> azonosságok- különbözőségek megállapítása, megnevezése, kifejezésük tevékenységgel, szóval, tulajdonságok változásának megfigyelése, megfogalmazása. <i>Környezetismeret:</i> szűkebb és tágabb környezet tárgyai, tulajdonságok
2.2. Papírmunkák	A papír fajtáinak, tulajdonságainak megismerése. Megmunkálása tépéssel, nyírással,	

	vágással (olló használatának gyakorlása), hajtogatással.	
2.3 A fa, mint természeti anyag	. A fa, mint átalakított anyag. Környezetünk fából készült tárgyai. Anyagszükséglet felmérése, becslés, mérés. A fához kötődő ősi mesterségek megismerése (A nyersanyag és alapanyag fogalma.)	megnevezése, összehasonlítása, megfigyelése. Vizuális kultúra: tájékozódás síkban, térben, színek, formaérzékelés, formafelismerés.
2.4. Manipuláció fonallal, zsineggel	Formakövetés, formaalakítás, fűzés. Csokorkötés öltözökötéshez, csomagoláshoz.	
2.4. Természetes anyagok	Gyűjtés, csoportosítás (kavics, termések, falevél), formakitöltés, alkotások készítése minta és egyéni elképzélés alapján. Szárazvirág, csuhé, vessző, stb. felhasználása. A természetes anyagok szerepe őseink környezet átalakító tevékenységében. A környezet-átalakítás és környezetvédelem, kapcsolata, összefüggései	
2.5. Modellezés	Sík- és térbeli elemek (logikai készlet, színes rúd, építőkockák) felhasználásával, csoportosítás, válogatás forma, nagyság, szín alapján. Néhány elemből készült modell összeállítása minta alapján. Saját elképzélés alapján síkbeli és térbeli formák készítése spontán módon és előzetes terv alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kemény, puha, képlékeny, homok, agyag, gyurma, sógyurma, gömbölyítés, hengerítés, sodrás, lapítás, mélyítés, csigavonal, papír, sima, gyűrt, hajtogatás, él, tépés, nyírás, nedvszívó, éghető, cérla, fonal, zsineg, spárta, szál, csomó, csomozás, csokor, természetes anyag, műanyag, termés, falevél, toboz, makk, csuhé, kavics, sík, tér, modell, makett, terv, tulajdonság, forma, szín, nagyság, méret.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Önmegfigyelés, érzések, tapasztalatok megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	Képesség fejlesztése a tanuló saját testi fejlődésének, változásának tudatos figyelemmel kísérésére.	

	Képesség kialakítása egészségi állapota regisztrálására, megbízható megfogalmazására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Egészség, betegség 3.2. Egészséges életmód kialakítása 3.3. Háztartástan	Saját test megfigyelése, a tapasztalt érzések felismerése, megnevezése. Napirend összeállítása. A rendszeres mozgás szükségességének felismerése. A munka és pihenés közötti egyensúlyra törekvés. Egészséges táplálkozás megismérése (kerülendő és fontos ételek megnevezése, csoportosítása). A házi munkák fajtái .A családi munkamegosztás. A takarékoskodás fontossága. Mi lenne a helyes munkamegosztás a családban? Ajándékozás (megemlékezés, csomagolás, meghívó, asztaldísz, ajándékkészítés). Családi gazdálkodás: bevétel, kiadás, zsebpénz Ismerkedés a takarékkossági lehetőségekkel a minden nap életben és a vásárlás során Ismerkedés alapvető szolgáltatásokkal szerepjáték során Takarítás eszközeinek csoportosítása Egyszerűbb feladatok: portörlés, felmosás Terítés ebédhez. Zöldség - gyümölcssaláta készítése	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, kifejezőkézség fejlesztése. <i>Testnevelés és sport:</i> sportjátékok. <i>Környezetismeret:</i> séta, kirándulás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közérzet, hangulat, jól érzem magam. rosszul érzem magam, napirend, rendszeres, néha, testi változás (fogváltás), nélkülözhetetlen táplálék, kerülendő étel, ital.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Öltözködés, tisztálkodás tevékenységeinek elvégzése fokozódó önállósággal. Kulturált, szabályos étkezés. A közvetlen környezet rendben tartása. A gyalogos közlekedés szabályainak ismerete és betartása. A természetes anyagok minél szélesebb körének megismérése és használata. A megismert anyagok csoportosítása tulajdonságaik alapján. Anyagok alakításánál az alaptechnikák egyre önállóbb kivitelezése, az
--	---

	<p>eszközök balesetmentes használata. Egyszerű, néhány elemből álló modell összeállítása utánzással és egyéni elképzés alapján. A tanuló saját egészségi állapotának megbízható értékelése.</p>
--	---

3–4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés terén kiemelt figyelmet fordít az alkotó munka megszerettetésére, a munkavégzés elemi szabályrendszerének megismertetésére és mások munkájának megbecsülésére. Megfelelő módon válik képessé a segítség kérésére és elfogadására környezetétől.

A nemzeti öntudat és hazafias nevelés terén az ünnepekre készülődés és az ünnepi hangulat elkülönítése a hétköznapoktól a környezet rendjében és a megjelenésben. A tantárgy segíti az önismeret és társas kapcsolati kultúra elveit a tevékenységek során kialakuló választással a kedvelt alapanyagok és megmunkálási módok között.

A családi életre nevelésben nagy szerepet játszik a tantárgy az esztétikus környezet kialakításában. Nagy hangsúlyt helyez a családi életben való munkamegosztás megismerésére, a tanuló képességeinek függvényében az egyszerű önellátási és háztartási munka elvégzésére. Felismerteti a környezetvédelem lehetőségeit a minden nap életben és a hétköznapi tevékenységek idő és energiatakarékos elvégzésének lehetőségére figyelmeztet.

A tanuló a pályaorientáció megalapozásának érdekében megismeri az érdeklődését felkeltő elemi munkákat. A tantárgy tanulása során a tanuló megismeri a környezet technikai berendezéseit, funkcióját, mélyülnek ismeretei az anyagok tulajdonságairól és alakíthatóságukról, a célszerű használatról. Belátja a környezeti károkozás megelőzésének fontosságát, felismeri a veszélyekre felhívó jelzéseket.

Az esztétikai-művészeti tudatosság a minden nap élet és környezet esztétikumának kialakulásában, az ízlésének alakulásában támogatja.

A szociális és állampolgári kompetencia területe a közösségi élet normáihoz történő alkalmazkodás során jelenik meg, szerepet kap a közlekedés elemi szabályainak megismerésében és gyakorlásában, a társadalmi beilleszkedésre való felkészítésben.

3. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	10
Anyagok alakítása, modellezés	9+3
Háztartás, gazdálkodás, életmód	14

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Egyszerűbb öltözködési, tisztálkodási, étkezési teendők közel önálló elvégzése. Fegyelmezett részvétel csoportos közlekedésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszeres és következetes testi higiéné megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátítatása. A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése. A tömegközlekedés során a kulturált közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakorlatitása. A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátítatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	Igény a rendezett külső megjelenésre. Az öltözék kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, napszak, alkalom). Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés gyakorlása).	Környezetismeret: információ, jelek, jelmagyarázat, közlekedési jelek, tiltást, veszélyt jelentő jelek. A gyerekekre leselkedő veszélyek. Vizuális kultúra: egyszerű jelzések, piktogramok megértése, plakátok értelmezése.
Saját ruhanemű gondozása	Hajtogszerelés gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez, úszáshoz).	
Étkezés	Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs	

	megmosása, étezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása).	
Közösségi tér gondozása	Söprés, szemétgyűjtés, portalanítás. Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata.	
1.2. Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)	A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. A tisztálkodás helyszíneinek megismерése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése.	
Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n	Situációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismérése.	
1.3. Közlekedés Tömegközlekedés Tömegközlekedési illemszabályok	Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása, közlekedési eszközök csoportosítása. Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetekben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Napszak, alkalom, ünnepi ruha, sportruházat, ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, áramütés, takarítóeszközök, veszélyes anyagok, piktogramok és jelentésük, tömegközlekedési eszközök, , udvariasság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Anyagok és eszközök megbízható használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése. Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Fa megmunkálása Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei. Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)	Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés, faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás).	Környezetismeret: A környezetben előforduló gyakori anyagfélék, anyag-forma kapcsolata, halmazállapot. Természetes és mesterséges anyagok (fa, fém, lebegő, víz,
2.2. Varrás, vágás Tű balesetmentes használatának	Tű befűzése, csomó kötése. Egyszerű öltések gyakorlása	

szabályai Vágóeszközök balesetmentes használata	papíron, textilen. Különböző anyagok (textil, műanyag, papír) vágása (csík, egyszerű formák).	talaj), anyagformák és tulajdonságaik. Az anyagok megmunkálhatósága.
2.3. Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése	Falevél préselése, ragasztása (képeslap). Kavics festése (állat, tárgyak). Termések, magok felhasználásával játékok, díszek készítése.	Vizuális kultúra: alkotótevékenység, egyszerű tárgyak készítése.
2.4. Modellezés	Terepasztalon, homokozóban térbeli alakzatok készítése tervez, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). Kockákból, építőelemekből ház, házsor, utcakép építése (segítséggel) látszati rajz alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szalma, nád, mag, termés, fonal, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, szeg, kalapács, harapófogó, mérés, mérőeszköz, pontosság, tervrajz, sík, tér.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. Az egészséges életmód iránti igény felkeltése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Teendők betegség, baleset esetén.	Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték).	Környezetismeret: Egészség és betegség. Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében. A mozgás szerepe az egészséges életmódban. Egészséges táplálkozás. Káros élvezeti szerek hatása a szervezetre. Energiatakarékosság, takarékosság az árammal, a vízzel. Fűtés, szellőztetés.
3.2. Egészséges életmód	Az egészséges életmód kialakításának feltételei, előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása).	
3.3. Munkamegosztás a családban Saját környezet rendben tartása	Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. Takarítás, takarítási eszközök.	
Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló	Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése, növények	

környezetében.	és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság).	
3.4. Takarékosság	A személyes teendők számbavétele a takarékosság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, káros szokás, felelősség, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékosság, pazarlás.	

A fejlesztés várt eredményei	A test és a ruházat gondozása, a kapcsolódó alapvető tevékenységek, szokások ismerete és rendszeres elvégzése. A tanuló környezetében meglévő veszélyforrások ismerete és elkerülése. Takarítóeszközök ismerete, célszerű használata. A gyalogos közlekedés szabályainak helyes alkalmazása a gyakorlatban, a tömegközlekedés eszközeinek és módjának ismerete, Néhány famegmunkálási, alakítási eszköz és technika elsajátítása, irányítással használati tárgy készítése. Varróeszközök használata, egyszerű öltésekkel varrás. Esztétikus alkotások készítése természetes anyagokból. Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók megismerése. Aktív részvétel a család életében, képességének megfelelő feladat vállalásával. Életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről.
-------------------------------------	--

4. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	19
Anyagok alakítása, modellezés	18+6
Háztartás, gazdálkodás, életmód	28

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Egyszerűbb öltözködési, tisztálkodási, étkezési teendők közel önálló elvégzése. Fegyelmezett részvétel csoportos közlekedésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rendszeres és következetes testi higiéné megteremtéséhez szükséges tevékenységek elsajátítatása. A tevékenységek során előforduló veszélyek tudatosítása, és azok kivédésének megismertetése. A tömegközlekedés során a kultúrál közlekedés illemszabályainak megismertetése és gyakorlatitása. A legfontosabb közlekedési jelzőtáblákra vonatkozó tudnivalók elsajátítatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	Igény a rendezett külső megjelenésre. Az öltözék kiválasztása több szempont mérlegelésével (időjárás, napszak, alkalom). Öltözködés tempójának és az önállóság fokának javítása (gombolás, csatolás, fűzés gyakorlása).	Környezetismeret: információ, jelek, jelmagyarázat, közlekedési jelek, tiltást, veszélyt jelentő jelek. A gyerekekre leselkedő veszélyek. Vizuális kultúra: egyszerű jelzések, piktogramok megértése, plakátok értelmezése.
Saját ruhanemű gondozása	Hajtogszerelés gyakorlása, hiányok észlelése, jelzése (gombhiány, húzózár hibája). Ruhanemű gondos tárolása, számontartása (testneveléshez, úszáshoz).	
Étkezés	Az étkezéshez kapcsolódó tevékenységek egyre önállóbb végzése, a tanult tevékenységek spontán elvégzése (gyümölcs	

	megmosása, étezéshez kapcsolódó helyi szokások spontán gyakorlása).	
Közösségi tér gondozása	Söprés, szemétygyűjtés, portalanítás. Takarítóeszközök ismerete, célszerű, rendszeres használata.	
1.2. Tisztálkodás (tusolás, fürdés menete, szabályai, haj- és körömápolás)	A tisztálkodás helyes menetének gyakorlása, személyes higiénét szolgáló gyakorlatok végzése. A tisztálkodás helyszíneinek megismерése, a tisztálkodási alkalmakhoz kötődő gyakorlatok végzése.	
Veszélyforrások mosdóban, fürdőszobában, WC-n	Situációs gyakorlatok, veszélyforrások felismerése, csoportosítása, aktuális piktogramok megismерése.	
1.3. Közlekedés Tömegközlekedés Tömegközlekedési illemszabályok Jelzőtáblák	Tömegközlekedés tudnivalóinak gyakorlása, közlekedési eszközök csoportosítása. Csoportos közlekedés gyakorlása valós helyzetekben. Gyakorlás modellált helyzetekben. A jelzőtáblák céljának, formájának, jelentésének tanulása, gyakorlása. A városi gyalogos és tömegközlekedés . - közlekedés szolgáltatási területekre (posta, bolt, patyolat, piac, áruház...) - szárazföldi – vízi -légi közlekedés - mentők - telefonhívás, segítségkérés - pályaudvari megfigyelések (vonat, autóbusz)- Menetrendek - vonatbusz	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Napszak, alkalom, ünnepi ruha, sportruházat, ápoltság, aktuálisan használt konyhai eszközök és tevékenységek, áramütés, takarítóeszközök, veszélyes anyagok, piktogramok és jelentésük, tömegközlekedési eszközök, közlekedési jelzőtáblák, tiltó táblák, tájékoztató jelzések, udvariasság.	

Tématiskei egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Anyagok és eszközök megbízható használata.	
A tematikai egység/ nevelési-fejlesztési	A környezet anyagaival kapcsolatos ismeretek bővítése. A tervezéshez	

céljai	szükséges képességek fejlesztése egyszerű tárgy készítése során. Finommozgások fejlesztése. Mérések pontos elvégzése. Modellezés menetének megtervezése, algoritmuskövetés fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
2.1. Fa megmunkálása Fa tulajdonságai, megmunkálásának eszközei. Fa használatának területei (épület, bútor, tüzelés, papír)	Fából készült tárgyak keresése (válogatás, csoportosítás). Hurkapálcika, puhafa megmunkálása (darabolás, csiszolás, tördelés, faragás, festés, ragasztás, szegelés, szeghúzás). Egyszerű fa tárgyak készítése (pl: nyárs, edényalátét, stb). Fa nyárs, edényalátét, stb). Fa megmunkálása (pl. darabolás, vágás, hasítás, csiszolás, festés alkalmazásával.).Munkamenet tervezése, kivitelezése. Mérés gyakorlása.	Környezetismeret: A környezetben előforduló gyakori anyagfélék, anyag-forma kapcsolata, halmazállapot. Természetes és mesterséges anyagok (fa, fém, levegő, víz, talaj), anyagformák és tulajdonságaik. Az anyagok megmunkálhatósága.	Vizuális kultúra: alkotótevékenység, egyszerű tárgyak készítése.
2.2. Varrás, vágás Tű balesetmentes használatának szabályai Vágóeszközök balesetmentes használata	Tű befűzése, csomó kötése. Egyszerű öltések gyakorlása papíron, textilen. (fércelés, kézi gépoltés, lánc –és pelengaoltás). Fonal kötözése Különböző anyagok (textil, műanyag, papír) vágása (csík, egyszerű formák).		
2.3. Természetes anyagok felhasználásával alkotások készítése	Falevél préselése, ragasztása (képeslap). Kavics festése (állat, tárgyak). Termések, magok(szalma, vessző, száraz magvak-termések, száraz virágok, gyapjú, toll, stb). felhasználásával játékok, díszek készítése.		
2.4. Fémek	Fémek különböző állapotai, tulajdonságai. Fém huzal, fém lemez megismerése. Fémek tulajdonságainak megfigyelése, megtapasztalása. A nyersanyag, az alapanyag és a termék fogalmának elmélyítése Fém megmunkálás eszközeinek megismerése.. A helyes, balesetmentes szerszámszámhasználat gyakorlása		
2.4. Modellezés	Terepasztalon, homokozóban térbeli		

	<p>alakzatok készítése tervek, minta alapján (vár, autópálya, vasútvonal). Kockákból, építőelemekből ház, házsor, utcakép építése (segítséggel) látszati rajz alapján. Fémépítőből egyszerűbb szerkezetek összeállítása, szerszámhasználat gyakorlása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szalma, nád, mag, termés, fonal, alaklemez, befűzés, puhafa, keményfa, szeg, kalapács, harapófogó, mérés, mérőeszköz, pontosság, tervrajz, sík, tér.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Teendők számbavétele a gyógyulás és az egészség megőrzésének érdekében. Az egészséges életmód iránti igény felkeltése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Teendők betegség, baleset esetén. Gyógyszerek tárolása, alkalmazásuk feltételei.	Szülő, tanár tájékoztatása, orvos, mentő értesítése (telefonálás gyakorlása, szerepjáték). Gyógyszerekkel kapcsolatos veszélyek megismerése, balesetek elkerülése.	Környezetismeret: Egészség és betegség. Helyes magatartási formák a betegség megelőzésében. A mozgás szerepe az egészséges életmódban. Egészséges táplálkozás. Káros élvezeti szerek hatása a szervezetre. Energiatakarékosság, takarékosság az árammal, a vízzel. Fűtés, szellőztetés.
3.2. Egészséges életmód	Az egészséges életmód kialakításának feltételei, előnyeinek megismerése a saját egészség fenntartásában (egészséges táplálkozás, rendszeres mozgás, káros szokások elutasítása). Gyakori fertőző betegségek megelőzése és terjedésének megakadályozása Néhány gyógynövény és hatásuk az emberi szervezetre Gyermekbalesetek és megelőzésének lehetőségei Elsősegélyláda felszerelése, sérülések ellátása Egészségkárosító szerek és elutasításuk (hatása az emberi szervezetre, veszélyei)	
3.3. Munkamegosztás a családban Saját környezet rendben tartása	Részvétel a családi munkában (vásárlás, takarítási munkák). Rendezett környezet kialakítása és fenntartása, szelektív hulladékgyűjtés. Takarítás, takarítási eszközök.	
Növényápolás, kisállat gondozása a tanuló környezetében.	Az élőlények tartásával járó felelősség megismerése, növények és állatok gondozásához kapcsolódó teendők számbavétele (rendszeresség, felelősség, megbízhatóság).	
3.4. Takarékosság	A személyes teendők számbavétele a takarékosság körében (víz, villany, fűtés, ruhák megkímélése, zsebpénz beosztása)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Veszélyforrás, segítségkérés helyszínei, formája, egészséges életmód, döntés, választás, káros szokás, felelősség, gondozási feladat, rendszeresség, megbízhatóság, takarékosság, pazarlás.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>A test és a ruházat gondozása, a kapcsolódó alapvető tevékenységek, szokások ismerete és rendszeres elvégzése. A tanuló környezetében meglévő veszélyforrások ismerete és elkerülése. Takarítóeszközök ismerete, célszerű használata. A gyalogos közlekedés szabályainak helyes alkalmazása a gyakorlatban, a tömegközlekedés eszközeinek és módjának ismerete, a közlekedési jelzőtáblák utasításainak megértése. Néhány famegmunkálási, alakítási eszköz és technika elsajátítása, irányítással használati tárgy készítése. Varróeszközök használata, egyszerű öltésekkel varrás. Esztétikus alkotások készítése természetes anyagokból. Makettek, modellek készítése tervrajz alapján, változatos anyagfelhasználással. Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók megismerése. Aktív részvétel a család életében, képességének megfelelő feladat vállalásával. Életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről.</p>
---	---

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

1–4. évfolyam

A testnevelés és sport műveltségi terület célja a motoros tevékenységeken keresztül a gyermekközpontú személyiségfejlesztés, az egyéni motoros képességek, a testi és lelki kondíciók eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével a rendszeres fizikai aktivitás, az egészségtudatos, aktív életvezetésre való szocializáció elősegítése. Ennek érdekében a mozgáskészség, a motoros, kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, a motiváció a szabadidős sportokban való aktív részvételre, a szociális és emocionális képességek pozitív megerősítése, preventív egészségtudatos életvezetési szokások kialakítása. E célt szolgálja – többek között – az 1–6. évfolyamon külön témaörök tárgyalt és önálló fejlesztési területként megjelölt tánc tantárgy is.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a fentebb felsorolt célok kiegészülnek a gyakran társuló testtartásbeli, mozgáskoordinációs és egyéb motoros anomáliák kezelésével, amelyek javítása a szomatopedagógia eszközrendszerével a testnevelés tantárgy habilitációs céljai között szerepel. A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanuló kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, hogy erősítse a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

A motoros készségfejlesztés-edzettség a fittségi szintnövelő és -megtartó testgyakorlatok végzése során, a motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása mellett valósul meg. A motoros készségfejlesztés-mozgástanulás területén a sportág-specifikus és általános taktikai elemek elsajátítása egyénileg, párban és csoportban, valamint a motoros tanulással kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése során valósul meg.

A játék, játékosság szerepe kisgyermekkortól az ifjúkorig egyaránt fontos. Ezt szolgálhatják a játékos mozgásformák egyénileg, párban, csoportban, a sportág-előkészítő mozgásos játékok, az alkotó és kooperatív játékos feladatok, a kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal. Az egyénileg, párban, csoportban végzett játékos és sportág-specifikus versenyek nagy jelentőségük a tanulók kognitív, affektív és szociális képességeinek fejlesztésében.

Preventív, életvezetési, egészségfejlesztési célokat szolgálnak a szabadidős sporttevékenységek, az élelmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni és társas tevékenységek.

A fentiekben kívül kiemelt általános fejlesztési feladatokat jelent a sajátos nevelési igényű tanulók esetében az erő, állóképesség, ügyesség, gyorsaság növelése, a koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése. Pozitív jellemzők – akaraterő, bátorítás, fair play – kialakítása és fenntartása.

Kiemelt habilitációs/rehabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképesség erősítése, motiváció és bátorítás a mozgásos feladatok végrehajtására. Mozgásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömének felfedeztetésével. A mozgásos alaptechnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, az egyensúlyozó képesség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségek függvényében. A betegségekkel és az időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Külön figyelmet kell fordítani a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra. A viszonyszavak felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során. A gyermekek/tanulók önismereti képességének fejlesztése, az önállóság és a versenyszemmel erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képességét támogatja.

A testnevelés tantárgy a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvé által megjelölt kompetenciafejlesztési feladatok megvalósítására integráltan kínál lehetőséget.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváció és differenciált feladatkiosztásokon kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységebe ágyazott kognitív fejlesztés.

A testi-lelki egészségre nevelés sokféle aspektusa valósítható meg a tantárgy keretében: a kitartás, az erőnlét, a fizikai állóképesség és a kooperativitás fejlesztésével a későbbi munkavégzés és a társadalmi integráció, az egyéni boldogulás esélye kap támogatást.

Az erkölcsi nevelés a kitartásban és erőfeszítésben, a sportszerűség megnyilvánulásaiban valósul meg a csapatjátékok során. Az egymásért való felelősségvállalás, a társ segítése, a társas kultúra fejlesztésének jó alkalmai a sorversenyek, a csapatjátékok és versenyfeladatok.

A fizikai állóképesség és a motoros képességek erősen befolyásolják a tanulók iskolai teljesítményét, pályaorientációs lehetőségeit és a jövőbeni munkaerő-piaci alkalmasságukat. A szabadtéri testnevelésőrök és szabadidős sporttevékenységek, túrák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre. Testnevelésről az önállóan végzett, egyéni mozgás- vagy tartásrehabilitációs gyakorlatoknál nagy szerepe van a hatékony, önálló tanulásnak, amelynek transzfer hatása hasznosulhat a közismereti tantárgyak művelésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	5	180
1/2. évfolyam	5	180
2. évfolyam	5	180
3. évfolyam	5	180
4. évfolyam	5	180

1–2. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekeknek ép kortársaikhoz hasonlóan lételeme a mozgás. A mozgásos játékformák során bővülnek önmagukról és szűkebb-tágabb környezetükéről szerzett tapasztalataik, ismereteik, fejlődnek kognitív és prekognitív képességeik.

Az iskolás létförmája első két évében a testnevelés és sport tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátíttatása, a mozgás örömenek felfedeztetése, az egészséges életmódra nevelés és az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos kisgyermek számára a testnevelés tantárgy számos lehetőséget kínál a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciók fejlesztésére.

Kulcskompetenciáik fejlesztését számos területen szolgálhatja a testnevelés és a sport. Az anyanyelvi kommunikáció, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztését kiemelt feladatként említi az Irányelv. A testnevelésórákon vagy szabadós sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékeltek beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására. Az olvasás-írás elsajátításában elvitathatatlan a vizuomotoros koordináció, a lateralitás, a szerialitás biztonságos alkalmazása, amelyek – főképp a kisgyermekek – testnevelésórainak jelentős részét adják. A feladatak véghajtásához gyakorta szükséges a téri orientációra utaló viszonyszavak megértése és az azok alapján történő cselekvés. A matematikai kompetencia fejlesztése transzferhatások révén, a funkcionális képességek javulása az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg. A természettudományos kompetencia a minden nap élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelésórákon.

A gyógypedagógia eszköztárán, valamint az esetleges terápiás szükségleteken és lehetőségeken túl meghatározó az egyéni különbségekhez alkalmazkodó időmennyiség, a játékosság biztosítása, valamint a gyermeki kíváncsiság fenntartása/felkeltése.

1/1. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	37
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	40
Játék	45
Versenyzés	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	18
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 37 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.</p> <p>Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.</p> <p>Egészséges testi fejlődés támogatása.</p> <p>Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Motorikus képességek fejlesztése.</p> <p>Mozgásigény felkeltése és fenntartása.</p> <p>A motoros képességek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömének átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Gimnasztika 1.2. Torna	Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés. Törzshajlítások előre-hátra. Szökdelések.	Matematika: szerződés, relációk, számlálás. .

	Egyszerű kéziszer-gyakorlatok. Lábgyakorlatok. Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.	Környezetismeret: egészséges életmód, higiéné, önálló öltözés, vetkőzés. Ének-zene: ritmikus mozgások zenére.
Kulcsfogalmak/fo galmak	Szökdelés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, , fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, kéziszer, labda, szalag, tornabot,.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testvázlat tudatosítása, lateralitás, sserialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kineszettikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térezékelési képességek fejlesztésével.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.</p> <p>Testtérfép, lateralitás, sserialitás tudatosítása.</p> <p>Szenzoros integráció fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatakban, a gyermektáncban.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Testséma tudatosítását szolgáló játékok	<p>Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással.</p> <p>Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel.</p> <p>Egyszerű játéktárgyak felismerése</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: Szövegértés-szövegalkotás szóban. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p>

	<p>tapintás útján. Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával. Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.</p>	<p>Környezetismeret: testrészek, higiénés szokások, öltözés-vetkőzés.</p> <p>Ének-zene: ritmusra, zenére járás, táncelemek.</p>
2.2. Atlétikai elemek	<p>Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján. Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú. Futóiskola: sarokemelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok. Kötetlen futások. Rövid, gyors futások.</p>	
2.3. Torna A talajtorna és az atlétika alapmozgásai	<p>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok. Támaszok tornaszámoly alkalmazásával. Guruló átfordulás. Alacsony tornaszekrényre felugrás, leugrás Tornapadon járás, fordulatok. Függés bordásfalon, Gyertya kartámasszal. Testsúly megtartása támaszban karhajítással. Négykézlab járás. Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás. Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel. Egyensúly gyakorlatok. Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon. Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés. Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlese – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, baba, séta, forgás, sebesség, gurulás,	

Tematikai egység/	3. Játék	Órakeret
-------------------	----------	----------

Fejlesztési cél		45 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.</p> <p>Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése.</p> <p>Versenyszellel kialakítása és fenntartása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önenlőrzés; „beszéd”–mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb. Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb. Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.	Egyénileg, páron, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója.	<i>Magyar nyelv és irodalom: Viszonyiszavak.</i> Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Népmesék, mondókák, népdalok, kiszámolók.
3.2. Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok	Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vettközés.
3.3. Sor- és váltóversenyek Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével	Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játékevékenységen. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.	<i>Ének-zene:</i> énekes mondókák, ritmusra mozgás, ritmusra tárgy adogatása.
3.4. Labdajátékok, versenyek Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, futball-labda	Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. Gurítások, dobások célba, irányba, feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. Labdaiskola falnál. Labda adogatása körben, zene ritmusára.	

	Páros labdázás. Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. Labdaátvétel. Labdavezetés. Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, tenisz-, -, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés¹	Órakeret 25 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem; portszerű megélése; egészséges versenyszemmel; döntésképesség; reagáló képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyszavak; a versenyekhez,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés²	Órakeret 18 óra (folyamatos)
--	--	--

¹ A versenyjátékok ütemezhetőek a diáksport és a szabadidős tevékenység idejére is. A tehetséggondozást, az egyes sportágban tehetséget mutató gyermek – szülői egyetértéssel – szakendezőhöz irányítását vállalhatja a testnevelés órát tartó pedagógus, de az élsport nem alapfeladat.

² Az egészségfejlesztés témaöréhez nem csak a mozgásos aktivitás kapcsolódhat, a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a speciális fizikai mozgáskorrekción mellett nagy jelentőségű lehet a könnyített testnevelés és a szabad levegőn úzhető sporttevékenységek.

Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségeinek megteremtése. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképesség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
5.1. <i>Testi-lelki higiéné</i> Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése	Testi higiénés ismeretek és azok minden napjai gyakorlatának javítása. Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; napirend.	
5.2. <i>Természetben ūzhető sportok</i> Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%át töltsek szabadban a tanulók. A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hóolvásás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.	
5.3. <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekción</i> (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.)	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartásjavító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.		
Kulcsfogalmak/f	Pihenés, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel,		

ogalmak	káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.
----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 15 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgásnyelv megalapozása. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás javítása. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás eléményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. Muzikalitás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. Mozgás-narráció Mozgásos dramatikus játékok Kézjátékok 6.2. Tematikus mozgások 6.3. Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei	Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. Közös cselekvés tanári narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. .	<i>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás.</i> <i>Ének-zene: zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.</i>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – az alapvető biztonsági szabályok betartására, – testrészei megnevezésére, – testhelyzetének és a testhelyzet változásainak érzékelésére,
---	---

	<ul style="list-style-type: none">– a járás és futás közötti különbség gyakorlati differenciálására,– a tanult játékok nevének felismerésére,– az alapvető higiénés követelmények betartására,– a mozgás és játék élvezetére.
--	--

1/2. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35+6
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	35+6
Játék	35+7
Versenyzés	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	17
Tánc	14

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 41 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. A motoros képességek fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömenének átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Gimnasztika 1.2. Torna	Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés. Törzshajlítások előre-hátra. Szökdelések.	Matematika: szeriálitás és relációk, számlálás. Magyar nyelv és

	<p>Egyszerű kéziszer-gyakorlatok. Bordásfal-gyakorlatok. Lábgyakorlatok. Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.</p>	<p><i>irodalom:</i> Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, higiéné, önálló öltözés, vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmikus mozgások zenére.</p>
Kulcsfogalmak/fo galmak	Szökdélés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, kéziszer, labda, szalag, tornabot, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 41 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testvázlat tudatosítása, lateralitás, sserialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kinesztetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térérzékelési képességek fejlesztésével.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.</p> <p>Testtérfép, lateralitás, sserialitás tudatosítása.</p> <p>Szenzoros integráció fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p>A vízbiztonság megalapozásának előkészítése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>2.1. Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i></p>	<p>Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással. Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel. Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján. Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával. Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés-szövegalkotás szóban. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testrészek, higiénés szokások, öltözés-vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusra, zenére járás, táncelemek.</p>
<p><i>2.2. Atlétikai elemek</i></p>	<p>Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján. Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával. Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú. Futóiskola: sarokmelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok. Kötetlen futások. Rövid, gyors futások. Állórajt. Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva.</p>	
<p><i>2.3. Torna</i> A talajtorna és az atlétika alapmozgásai</p>	<p>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok. Támaszok tornaszámoly alkalmazásával. Guruló átfordulás. Alacsony tornaszekrényre felugrás, Tornapadon járás, fordulatok. Függés bordásfalon, Gyertya kartámasszal. Testsúly megtartása támaszban karhajlítással. Négykézlab járás. Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás. Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel. Tarkóállás segítséggel. Függeszkedés</p>	

	Egyensúly gyakorlatok. Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon. Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés. Kötélugrás. Helyből és rövid rohammal távolugrás. Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlese – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.	
2.4. Ismerkedés az úszás alapjaival	Vízi játékok, fújó gyakorlatok vizben, siklás segítséggel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, baba, séta, forgás, sebesség, gurulás, lengetés, medence, siklás, buborék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 42 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés. Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése. Versenyszellel kialakítása és fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önenellenőrzés; „beszéd”–mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Futó és fogójátékok – fogócska, macska és egerek stb. Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb. Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.	Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója	<i>Magyar nyelv és irodalom: Viszonyiszavak.</i> Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Népmesék, mondókák, népdalok, kiszámolók.
3.2. Énekes és mondókás körjátékok – népi gyermekjátékok	Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. Népi gyermekjátékok értése és	Környezetismeret:

<p>3.3. Sor- és váltóversenyek Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</p> <p>3.4. Labdajátékok, versenyek A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumilabda, kislabda, gyógylabdák, futball-labda</p>	<p>reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játékvezékenységen. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal. Gurítások, dobások célba, irányba, feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással. Labdaiskola falnál. Labda adogatása körben, zene ritmusára.. Páros labdázás. Érkező labda megfogása és továbbadása társnak. Labdaátvétel. Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.).</p>	<p>egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vettközés.</p> <p>Ének-zene: énekes mondókák, ritmusra mozgás, ritmusra tárgy adogatása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, , páros, átadás, elkapás.,</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés ³	Órakeret 25 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem; portszerű megélése; egészséges versenyszemmel; döntésképesség; reagáló képesség.	

³ A versenyjátékok ütemezhetőek a diáksport és a szabadidős tevékenység idejére is. A tehetséggondozást, az egyes sportágban tehetséget mutató gyermek – szülői egyetértéssel – szakedzőhöz irányítását vállalhatja a testnevelés órát tartó pedagógus, de az élsport nem alapfeladat.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés.
4.2. Labdás versenyek Kidobó játék Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny	Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, higiéne, önálló öltözés, vetkőzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés ⁴	Órakeret 17 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féléníkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és élvezete; döntésképesség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

⁴ Az egészségfejlesztés témaöréhez nem csak a mozgásos aktivitás kapcsolódhat, a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a speciális fizikai mozgáskorrekción mellett nagy jelentőségű lehet a könnyített testnevelés és a szabad levegőn úzhető sporttevékenységek.

5.1. Testi-lelki higiéné Relaxációs gyakorlatok Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése Az úszás elemei	Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. Testi higiénés ismeretek és azok minden napjai gyakorlatának javítása. Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása.	Ének-zene: relaxációs zenék. Környezetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; napirend.
5.2. Természetben ūzhető sportok Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%át tölték szabadban a tanulók. A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatak a szabadban is elvégezhetőek. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés.	Informatika: számítógép-használat behatárolt időkeretekkel és célirányosan. Magyar nyelv és irodalom: gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.
5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.)	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatak végrehajtása. Testtartásjavító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatak megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekción, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 14 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mozgásnyelv megalapozása. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás javítása. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztalatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyon keresztül a kontaktusteremtés	

	<p>lehetőségének kialakítására.</p> <p>A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése.</p> <p>Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése.</p> <p>Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése.</p> <p>Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása.</p> <p>Muzikalitás fejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>6.1. Mozgás-narráció Mozgásos dramatikus játékok Kézjátékok</p> <p>6.2. Tematikus mozgások</p> <p>6.3. Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</p>		
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>	<p>Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal.</p> <p>Közös cselekvés tanári narrációra.</p> <p>Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése.</p> <p>Egyszerű lépések között álló karikázók, körtáncok.</p> <p>Térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás.</i></p> <p><i>Ének-zene: zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.</i></p>

	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – az alapvető biztonsági szabályok betartására, – testrészei megnevezésére, – testhelyzetének és a testhelyzet változásainak érzékelésére, – a járás és futás közötti különbség gyakorlati differenciálására, – a tanult játékok nevének felismerésére, – empirikus szinten felismerni a labda mozgásának sajátosságait, – az alapvető higiénés követelmények betartására, – a mozgás és játék élvezetére.
A fejlesztés várt eredményei	

2. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35+5
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	35+5
Játék	35+7
Versenyzés	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	18
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül).</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása.</p> <p>Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése.</p> <p>Egészséges testi fejlődés támogatása.</p> <p>Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése.</p> <p>Motorikus képességek fejlesztése.</p> <p>Mozgásigény felkeltése és fenntartása.</p> <p>A motoros képességek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> felismerő, ráismerő és eszközhasználati készségek; gyors, pontos mozgási és testhelyzet-változtatási képesség; megfigyelési és döntési képesség; testérzékelés, a mozgás határainak tudatosítása; téri tájékozódás; a mozgás örömenének átélése; transzfer hatások a közismereti tantárgyakra.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Gimnasztika 1.2. Torna	Alapállás, terpeszállás, kartartások, karkörzés. Törzshajlítások előre-hátra. Szökdelések.	Matematika: szeriálitás és relációk, számlálás. Magyar nyelv és

	<p>Egyszerű kéziszer-gyakorlatok. Bordásfal-gyakorlatok. Lábgyakorlatok. Fej-, nyak-, váll-, törzsgyakorlatok. Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés. Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban.</p>	<p><i>irodalom:</i> Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, higiéné, önálló öltözés, vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmikus mozgások zenére.</p>
Kulcsfogalmak/fo galmak	Szökdélés, páros láb, jobb-bal, váltott láb, terpeszállás, harántterpesz, fej, törzs, ujj, kéz, kar, karhajlítás, nyújtás, körzés, kéziszer, labda, szalag, tornabot, bordásfal, hátsó és mellső függés, döntés, fordítás, előre, oldalt.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A testvázlat tudatosítása, lateralitás, sserialitás, vizuomotoros koordináció, egyensúlyérzékelés és észlelés fejlesztése.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>A közismereti tantárgyak tanulásának habilitációs megsegítése az észlelés, kinesztetikus érzékelés, figyelem, emlékezet és térerzékelési képességek fejlesztésével.</p> <p>Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák kialakítása, megerősítése.</p> <p>Testtérfélp, lateralitás, sserialitás tudatosítása.</p> <p>Szenzoros integráció fejlesztése.</p> <p>Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban, a gyermektáncban.</p> <p>A vízbiztonság megalapozásának előkészítése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás egyensúlyának megtartása kijelölt nyomvonalon; mozgás sebességének és irányának érzékelése; testrészek, testhelyzetek ismerete; saját test elfogadása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>2.1. Testséma tudatosítását szolgáló játékok</i></p>	<p>Testhelyzet tudatos változtatása: állások, ülések, fekvés hanyatt, háton, oldalt bemutatással és utánzással. Testrészek megkülönböztetése taktilis ingerlésre, testtájak megmutatása érintéssel. Egyszerű játéktárgyak felismerése tapintás útján. Célzott stimulációk játékok és labda adogatásával. Az egyensúly-érzékelés és -észlelés fejlesztése járással, forgással, gurulással, súlypont áthelyezésével.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés-szövegalkotás szóban. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> testrészek, higiénés szokások, öltözés-vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmusra, zenére járás, táncelemek.</p>
<p><i>2.2. Atlétikai elemek</i></p>	<p>Rövid távú futás és járás, hirtelen megállás, szóbeli instrukciók és bemutatás alapján. Mozgás sebesség, irány érzékelése lengetés, hintázás, gurulás alkalmával. Futás: lassú, kötetlen; hosszú egyenletes; változó iramú. Futóiskola: sarokmelés, térdemelés, kanyarodás, alakzatok. Kötetlen futások. Rövid, gyors futások. Akadályfutások (a gyermekkekhez adaptált akadályokkal). Állórajt. Szökdelés egy és páros lábbal; helyben és haladva. Szökdelés akadály felett (a gyermekkekhez adaptált akadályokkal).</p>	
<p><i>2.3. Torna</i> A talajtorna és az atlétika alapmozgásai</p>	<p>Támasz-, függés- és egyensúlygyakorlatok. Támaszok tornaszámoly alkalmazásával. Guruló átfordulás. Alacsony tornaszekrényre felugrás, leugrás – átugrás (5 ütemben: támasz, feltérdelés, felguggolás, felállás, leugrás). Tornapadon járás, fordulatok. Függés bordásfalon, gyűrűn, lengés gyűrűn. Gyertya kartámasszzal. Testsúly megtartása támaszban</p>	

	<p>karhajlítással.</p> <p>Négykézláb járás.</p> <p>Mellső és hátsó helyzetben kúszás, csúszás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra – egyedi megsegítéssel.</p> <p>Tarkóállás segítséggel.</p> <p>Függeszkedés bordásfalon és kötélen.</p> <p>Gyűrűn hintázás.</p> <p>Egyensúly gyakorlatok.</p> <p>Járás lábujjon, talpélen, gördülő sarkon.</p> <p>Utánlépés, fordulatok, sarokemelés, térdemelés.</p> <p>Kötélugrás.</p> <p>Helyből és rövid rohammal távolugrás.</p> <p>Dobás, csúsztatás, gurítás, rúgás megkísérlese – labdával és babzsákkal – célba, irányba és távolba.</p>	
2.4. Ismerkedés az úszás alapjaival	Vízi játékok, fújó gyakorlatok vízben, siklás segítséggel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, labda, kocka, baba, séta, forgás, sebesség, gurulás, lengetés, medence, siklás, buborék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 42 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása.</p> <p>Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása / fenntartása.</p> <p>Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Csapatszellemre, sportszerűségre nevelés.</p> <p>Együttműködés, kooperáció elősegítése.</p> <p>Siker és kudarc elviselése képességének fejlesztése.</p> <p>Versenyszellemben kialakítása és fenntartása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önenellenőrzés; „beszéd”–mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Futó és fogójátékok – fogócska,	Egyénileg, párban, csoportban	Magyar nyelv és

<p>macska és egerek stb.</p> <p>Páros fogó – Hátsó pár előre fuss! stb.</p> <p>Átfutó játékok – Gyertek haza, ludaim! Adj király katonát! stb.</p> <p>3.2. Énekes és mondókás köjrjátékok – népi gyermekjátékok</p> <p>3.3. Sor- és váltóversenyek Sor- és váltóversenyek sporteszközök (labdák) beépítésével</p> <p>3.4. Labdajátékok, versenyek A játékok során fokozatosan nehezített szabályokkal történik a játékvezetés, a tanulók haladásának függvényében. Játékok a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal: gumi labda, kislabda, gyógy labdák, kosárlabda, futball-labda</p>	<p>végezhető játékok elsajátítása szerrel és/vagy szer nélkül.</p> <p>Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója.</p> <p>Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója</p> <p>Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója.</p> <p>Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója.</p> <p>Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.</p> <p>Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játékvezékenységen.</p> <p>Személyes és társas folyamatok megélése.</p> <p>A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.</p> <p>Játékos ismerkedés a különböző anyagú, méretű és tulajdonságú labdákkal.</p> <p>Gurítások, dobások célba, irányba, feldobás, elkapás két kézzel, ölelő fogással.</p> <p>Labdaiskola falnál.</p> <p>Labda adogatása körben, zene ritmusára.</p> <p>Kétközös alsó és kétkezes felső labdafogás.</p> <p>Egykezes felső dobás gyakorlása falnál.</p> <p>Páros labdázás.</p> <p>Érkező labda megfogása és továbbadása társnak.</p> <p>Labdaátvétel.</p> <p>Labdavezetés.</p> <p>Adogató és kidobó csoportjátékok, versenyek (kidobó, Jancsi a körben, labdacica gurítással stb.).</p>	<p><i>irodalom:</i> Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Népmesék, mondókák, népdalok, kiszámolók.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, testi higiéné, önálló öltözés, vettközés.</p> <p><i>Ének-zene:</i> énekes mondókák, ritmusra mozgás, ritmusra tárgy adogatása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, labda (gumi-, tenisz-, pingpong-, kosár-, röp-, kézi-, gyógy-, futball-), gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felső fogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés ⁵	Órakeret 25 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: mozgáskoordináció; társakra figyelés; együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; önellenőrzés; „beszéd” mozgás koordináció; téri orientáció; kudarctűrés; győzelem; portszerű megélése; egészséges versenyszemmel; döntésképesség; reagáló képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Futó és ugróversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak megismerése és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése.	Magyar nyelv és irodalom: viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Környezetismeret: egészséges életmód, higiéné, önálló öltözés, vetkőzés.
4.2. Labdás versenyek Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobó játék Kézi és röplabda alapmozgásairól összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogócska, körjáték, sorverseny, váltóverseny, a játékok, sportágak neve, labdák neve, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés ⁶	Órakeret 18 óra (folyamatos)
--------------------------------------	--	------------------------------------

⁵ A versenyjátékok ütemezhetőek a diáksport és a szabadidős tevékenység idejére is. A tehetséggondozást, az egyes sportágban tehetséget mutató gyermek – szülői egyetértéssel – szakedzőhöz irányítását vállalhatja a testnevelés órát tartó pedagógus, de az élsport nem alapfeladat.

⁶ Az egészségfejlesztés témaöréhez nem csak a mozgásos aktivitás kapcsolódhat, a sajátos nevelési igényű tanulók esetében a speciális fizikai mozgáskorrekción mellett nagy jelentőségű lehet a könnyített testnevelés és a szabad levegőn úzhető sporttevékenységek.

Előzetes tudás			
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformák kialakítása. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazása, képességének és igényének erősítése. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása és szokássá válásának támogatása. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; rendszeres mozgás a szabadban, „levegőzés” igénye és elvezete; döntésképesség; gyors reagálás; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, megóvása a gyermekek szintjén.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
5.1. Testi-lelki higiéné Relaxációs gyakorlatok Testi-lelki higiéné Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése Az úszás elemei	Játékos relaxációs gyakorlatok végzése. Testi higiénés ismeretek és azok minden napjai gyakorlatának javítása. Lehetőség szerint az úszás elemeinek elsajátítása.	Ének-zene: relaxációs zenék.	Környezetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; napirend.
5.2. Természetben ūzhető sportok Valamennyi évszakban, lehetőség szerint a sportfoglalkozások 30%át töltsek szabadban a tanulók. A tornagyakorlatok kivételével valamennyi tematikai egységben szereplő feladatok a szabadban is elvégezhetőek. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása. Az időjárástól és a lehetőségektől függően futkározás a hóban, hógolyózás, csúszkálás, szánkózás, hóemberépítés.	Informatika: számítógép-használat behatárolt időkeretekkel és célirányosan.	Magyar nyelv és irodalom: gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség témaköréből.
5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción (Konzultációk, tudástranszferek az illetékes szakemberek között: ortopéd szakorvos, gyógytestnevelő, gyógytornász, konduktor, szomatopedagógus. Lehetőség szerint törekvés a tanterv szerinti foglalkozásokhoz való visszatéréshez.)	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok. A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartásjavító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.		

Kulcsfogalmak/fogalmak	Pihenés, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, egészséges és nem egészséges étel, káros anyag, szabad tér, szabad levegő, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás.
-------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 15 óra (folyamatos)
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A mozgásnyelv megalapozása. Testudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás javítása. Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. Muzikalitás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. Mozgás-narráció Mozgásos dramatikus játékok Kézjátékok 6.2. Tematikus mozgások 6.3. Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei	Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal. Közös cselekvés tanári narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok végzése. Egyszerű lépésekkel álló karikázók, körtáncok.	Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás. Ének-zene: zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Térirány, állás, ülés, fekvés, hanyatt, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, gyermekdal, népdal, hegedű, citera.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – az alapvető biztonsági szabályok betartására, – testrészei megnevezésére,
--	---

ciklus végén	<ul style="list-style-type: none">– testhelyzetének és a testhelyzet változásainak érzékelésére,– szöködelésekre, alap-, terpesz-, és harántállás, valamint nyak-, kar-, törzshajlítás és -körzés végzésére, ülő, fekvő testhelyzet elfoglalására (vezényszóra, bemutatás után és/vagy segítséggel),– a járás és futás közötti különbség gyakorlati differenciálására,– a tanult játékok nevének felismerésére,– empirikus szinten felismerni a labda mozgásának sajátosságait,– az alapvető higiénés követelmények betartására,– a mozgás és játék élvezetére.
---------------------	---

3–4. évfolyam

A 3–4. évfolyamon a testnevelés és sport tantárgy fő célja a mozgásformák elsajátítatása, a mozgás örömeinek megélése, az egészséges életmódra nevelés. Az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése az ismeretek koncentrikus bővítésével együtt történik.

Fokozott figyelmet kell fordítani az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség korrekciójára. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a gyermek és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök kialakítása a feladat.

3. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35+5
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	35+5
Játék	35+7
Versenyzés	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	18
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés –edzettség, fittség	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Vezényszóra, bemutatás után és /vagy segítséggel szökdélések, alap-, terpesz-, és harántállás, valamint nyak-, kar-, törzshajlítás és -körzés végrehajtása. Irányítás mellett egyszerű kétütemű gyakorlatok kivitelezése. Alapvető tartásos helyzetek felvétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A motoros képességek fejlesztése. A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Torna	Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben.	Matematika: sserialitás és relációk, számlálás.

	<p>Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.</p> <p>Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban;</p> <p>Hajlított tartások:</p> <ul style="list-style-type: none"> - csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. <p>Fogásmódok: alsó- és felsőfogás.</p> <p>Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt.</p> <p>Mellső fekvőtámasz.</p> <p>Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötél) gyakorlatok</p> <p>Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal.</p> <p>Bordásfalgyakorlatok.</p> <p>Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés,</p> <p>emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások.</p> <p>Négy ütemű szabadgyakorlatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Viszonyszavak.</p> <p>Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene; dráma és tánc:</i> ritmikus mozgások zenére.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és - döntés, bokafogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcserkörzés, ugrókötél, súlyzó, tornabot, buzogány, tornapad, zsámoly.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	<p>A biztonsági szabályok betartása.</p> <p>Kialakult testtérféle, iram- és irányérzékelés mozgás közben.</p> <p>A tanult gyakorlatok véghajtása irányítás mellett.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása.</p> <p>A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése.</p> <p>Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése.</p> <p>Természletes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatakban, a gyermektáncban.</p> <p>Vízi biztonság megteremtése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképesség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Szenzomotoros koordináció	Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok – pl. szappanbuborék elkapása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés-szövegalkotás szóban.

2.2. Rendgyakorlatok	Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Testfordulatok helyben, ugrással. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopan.	Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Környezetismeret: testrészek, higiénés szokások, öltözés-vetkőzés.
2.3. Torna	Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. Guruló átfordulás előre-hátra. Bordásfalon függő gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.	
2.4. Atlétika Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajttal Kötélugrás különféle fajtái Kislabdahajítás Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai	Futásfajták gyakorlása. Kötélugrás különféle fajtának gyakorlása. Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon.	
2.5. Úszás	Légzőgyakorlatok, vízbe ugrás, merülés –felügyelettel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, térköz, távköz, tenyér, oldalsó középtartás, fejállás, kézállás, híd, függés, tigrisbukfenc, tarkóállás, szekrényugrás, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobbantás, belégzés-kilégzés, uszoda, medence, higiéné, zuhany, strand.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 42 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A játékszabályok fontosságának felismerése és elismerése. Labdakezelés elemei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása. Csapat szellemre, sportszerűségre nevelés. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselésének képessége. Versenyszemmel kialakítása és fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Labdás játékok Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Labdarúgás elemei	Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Népi gyermekjátékok – népmesék, mondókák, népdalok, kiszámolók.
3.2. Futáson alapuló játékok Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek	Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója. Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.	<i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vetkőzés.
3.3. Népi gyermekjátékok	Élményszerűség és öröm érzékteltetése a társas játéktevékenységben.	
3.4. Küzdősportok elemei	Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Játékok neve, szabály, védekezés, , célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel.	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés	Órakeret 25 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A versenyek szabályainak ismerete és betartása. A versenyfeladatok nevének ismerete. Saját és társak testi épségének védelme.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önenellenőrzés; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszellel; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Futó, ugró és akadályversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályinak	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz

Ugróiskola Kötélugrás-verseny 4.2. Labdás versenyek Kidobójáték Kézi és röplabda alapmozgásairól összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny	megismerése és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. A sportoló mint példakép elfogadása.	kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Környezetismeret: egészséges életmód.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, sportág, labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség, kidobós, futball, kötélugró verseny.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 18 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A testi-lelki egészség alapjainak minden napjai gyakorlata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok mint az önségítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképesség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Testi-lelki egészség Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése	Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. Testi higiénés ismeretek és azok minden napjai gyakorlása.	Ének-zene: relaxációs zenék, zenehallgatás. Környezetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; napirend.

5.2. Természetben ūzhető sportok Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás Kerékpározás, görkorcsolyázás	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermekirodalmi alkotások az egészség- betegség témaöréből.
5.3. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
Kulcsfogalmak/fo galmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizlaló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekción, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás, káros napsugárzás, kullancs.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 15 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Beszédértés, imitációs képesség. A gyakorlatok végrehajtásához szükséges mozgásállapot.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktsteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyaival, illetve páros gyakorlatokban. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése. Térbeli alkalmazkodás fejlesztése. Laterálitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése. Helyes testtartás kialakítása és automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktsteremtés lehetőségének kialakítására. A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése. Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése. Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal. Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre	

	törékvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. <i>Mozgás-narráció</i> Mozgásos dramatikus játékok 6.2. <i>Tematikus_mozgások</i> 6.3. <i>Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei</i> Fiú és lány szerepek a táncban	Kézjátékok. Közös cselekvés tanári narrációra. Közös cselekvés tanulói narrációra. Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok. Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel. Egyszerű lépésekből álló karikázók, körtáncok. Metrum, tempó, ritmus érzékelése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> dramatizálás. <i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni és használni a legfontosabb kézi- és tornaszereket, – vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtására, – tartáshelyzetek felvételére, – irány, ütem tartására, – labdával irányított dobások, rúgások kivitelezésére, – a játékszabályok betartására, – aktív részvételre a közös játékokban, – a gyakorolt mozgáselemek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti alkalmazására, – teste és ruházata tisztán tartására, – a minőségi ételek felismerésére, – egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzésére, – egyszerű tánclépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján,
-------------------------------------	---

4. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35+5
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	35+5
Játék	35+7
Versenyzés	25
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	18
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés –edzettség, fittség	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Vezényszóra, bemutatás után és /vagy segítséggel szökdélések, alap-, terpesz-, és harántállás, valamint nyak-, kar-, törzshajlítás és -körzés végrehajtása. Irányítás mellett egyszerű kétütemű gyakorlatok kivitelezése. Alapvető tartásos helyzetek felvétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A motoros képességek fejlesztése. A tanulók mozgásképességének és fittségének növelése (eszközökkel és azok nélkül). A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása és fenntartása. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Egészséges testi fejlődés támogatása. Mozgásműveltség kialakítása és fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Mozgásigény felkeltése és fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Torna	Egyszerű fej-, nyak-, váll-, törzs-, kar-, lábgyakorlatok ütemes végzése 2 és 4 ütemben.	Matematika: sserialitás és relációk, számlálás.

	<p>Nyújtás, hajlítás, fordítás, döntés.</p> <p>Tartásos helyzetek: ujjtartás, nyújtott, zárt kartartás – előre, oldalt és magas tartásban;</p> <p>Hajlított tartások:</p> <ul style="list-style-type: none"> - csípőhöz, mellkashoz, vállhoz, térdhez. <p>Fogásmódok: alsó- és felsőfogás, madárfogás.</p> <p>Állások: alap, terpesz, oldalt és haránt.</p> <p>Mellső fekvőtámasz.</p> <p>Egyszerű társas és kéziszer- (labda, kötél) gyakorlatok</p> <p>Szergyakorlatok: pad, zsámoly, bordásfal.</p> <p>Bordásfalgyakorlatok.</p> <p>Mozgásos alapformák: térdelés, ülés, fekvés,</p> <ul style="list-style-type: none"> - emelés, leengedés, hajlítás, körzések, szökdelések, ugrások, rugózások, összetett törzsmozgások. <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vetkőzés.</p> <p><i>Ének-zene; dráma és tánc:</i> ritmikus mozgások zenére.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	Alsó, felső, magas, mély, ütem, fekvőtámasz, nyújtott ülés, törzsemelés és - döntés, bokafogás, hintázás (bölcső), malomkörzés, tölcserkörzés, ugrókötél, súlyzó, tornabot, buzogány, tornapad, zsámoly.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 40 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A biztonsági szabályok betartása. Kialakult testtérfélep, iram- és irányérzékelés mozgás közben. A tanult gyakorlatok vérehajtása irányítás mellett.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hely- és helyzetváltoztató mozgásformák kialakítása. A pszichikus funkciók (figyelem, emlékezet, gondolkodás) és gondolkodási műveletek (összehasonlítás, konkretizálás, differenciálás) fejlesztése. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és a téri tájékozódó képesség fejlesztése. Természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatakban, a gyermektáncban. Vízi biztonság megteremtése. Képességfejlesztési fókuszok: pontos reakciók szóbeli instrukciókra; döntésképesség; szociális képességek; testhelyzet-érzékelési képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Szenzomotoros koordináció	Szem-kéz koordinációs játékok, versenyfeladatok –	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés-

	pl. szappanbuborék elkapása.	szövegalkotás szóban. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.
2.2. Rendgyakorlatok	Térköz, távköz, takarás, igazodás tartása, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Testfordulatok helyben, ugrással. Menetelés ütem-, lépés- és távköztartással, tempóváltásokkal; a lépésváltás megkísérlése. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.	Környezetismeret: testrészek, higiénés szokások, öltözés-vetkőzés.
2.3. Torna	Támaszgyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen. Guruló átfordulás előre-hátra. Gyűrűn és bordásfalon függő gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.	
2.4. Atlétika Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajittal Kötélugrás különféle fajtái Magasugrás és távolugrás elemei Kislabdahajítás Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai	Futásfajták gyakorlása. Kötélugrás különféle fajtának gyakorlása. Magasugrás és távolugrás elemeinek gyakorlása. Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatása különféle módokon.	
2.5. Úszás	Légzőgyakorlatok, siklás, lebegés, vízbe ugrás, merülés –felügyelettel.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vonal, oszlop, menetelés, lépésváltás, térköz, távköz, tenyér, oldalsó középtartás, fejállás, kézállás, híd, függés, tigrisbukfenc, tarkóállás, szekrényugrás, futó- és ugróiskola, váltófutás, hajítás, keresztlépés, dobbantás, belégzés-kilépzés, uszoda, medence, higiéné, zuhany, strand.	

Tematisai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 42 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A játékszabályok fontosságának felismerése és elismerése. Labdakezelés elemei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egészséges életmód és a rendszeres fizikai aktivitás iránti igény megalapozása. Fizikai erőnlét, állóképesség kialakítása/fenntartása. Csapat szellemre, sportszerűségre nevelés. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása.	

	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Siker és kudarc elviselésének képessége. Versenyszemmel kialakítása és fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Labdás játékok Dobó és elfogó játékok Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben Átadások helyben és mozgás közben Célba rúgó és célba dobó játékok Zsinórlabda és labdarúgás elemei	Egyénileg, párban, csoportban végezhető játékok elsajátítása szerrel és /vagy szer nélkül. Szerepjátékok, szabályjátékok, feladatjátékok értése és reprodukciója. Kreatív és kooperatív játékok értése és reprodukciója. Sportelőkészítő játékok értése és reprodukciója.	Magyar nyelv és irodalom: Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. Népi gyermekjátékok – népmesék, mondókák, népdalok, kiszámolók.
3.2. Futáson alapuló játékok Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel Sor- és váltóversenyek	Népi gyermekjátékok értése és reprodukciója. Érzelmek és motivációk szabályozásának elemi szintű megvalósítása.	Környezetismeret: egészséges életmód, testi higiéne, önálló öltözés, vetkőzés.
3.3. Népi gyermekjátékok	Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játékterékenységen.	
3.4. Küzdősportok elemei	Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés elemi szintű ismerete és gyakorlata.	
Kulcsfogalmak/fogalmak	Játékok neve, szabály, védekezés, támadás, védő, támadó, cselezés, célba dobás, labdavezetés, kikerülés, átvétel.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés	Órakeret 25 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A versenyek szabályainak ismerete és betartása. A versenyfeladatok nevének ismerete. Saját és társak testi épségének védelme.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. A sportoló mint példakép megjelenítése. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; önenellenőrzés; kudarctűrés; győzelem sportszerű megélése; egészséges versenyszemmel; szociális kompetenciák; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

		Tevékenységek	
4.1. Futó, ugró és akadályversenyek Sorversenyek Váltóversenyek Futóverseny Ugróiskola Kötélugrás-verseny	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályinak megismerése és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek megismerése és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.	Magyar nyelv és irodalom: viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés.	
4.2. Labdás versenyek Kosárra dobó verseny Labdavezetési verseny Kidobójáték Kézi és röplabda alapmozgásainból összeállított versenyek Labdarúgás alapjai – kapura rúgó verseny	Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának megismerése. A sportoló mint példakép elfogadása.	Környezetismeret: egészséges életmód.	
4.3. A sportági versenyek alapjai A versenyfeladatok, labda és labda nélküli sportági versenyek egyre nehezítettebb formái, közelítve a valódi sportági versenyekhez.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Páros fogó, sorverseny, váltóverseny, sportág, labda, gurítás, dobás, pattintás, megfogás, elkapás, kétkezes, egykezes, felsőfogás, alsó fogás, páros, átadás, elkapás, labdavezetés, adogatás, győztes, ellenfél, vesztes, tisztelet, sportszerűség, kidobós, zsinórlabda, kosárlabda, futball, kötélugró verseny.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 18 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A testi-lelki egészség alapjainak minden napi gyakorlata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének felismertetése. A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, féléníkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. A tanulók meggyőzése a baleset-megelőzés fontosságáról, a bekövetkezett baleset esetén a teendők tudatosítása. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; döntésképesség; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, óvása a gyermekek szintjén.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. <i>Testi-lelki egészség</i> Relaxációs gyakorlatok Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat. Pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése	Játékos relaxációs gyakorlatok végzésére való képesség kialakítása. Testi higiénés ismeretek és azok minden napjai gyakorlása.	Ének-zene: relaxációs zenék, zenehallgatás. Környezetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; napirend.
5.2. <i>Természetben úzhető sportok</i> Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem Kocogás Kerékpározás, görkorcsolyázás	Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.	Magyar nyelv és irodalom: gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.
5.3. <i>Könnyített testnevelés, tartáskorrekción</i>	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok, a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint. A tantervben foglalt, nem ellenjavalt gyakorlatok, feladatak végrehajtása. Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatak megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
Kulcsfogalmak/fo galmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, egészséges életmód, tápláló étel, hizlaló étel, egészségre káros anyag, szabad tér, természet, időjárás, túra, gyógytorna, korrekció, korrigálás, képesség, betegség, állapot, javulás, káros napsugárzás, kullancs.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 15 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Beszédértés, imitációs képesség. A gyakorlatok végrehajtásához szükséges mozgásállapot.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportos játék- és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktsteremtés lehetőségének kialakítása a tér tárgyainval, illetve páros gyakorlatokban. Testudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelésének fejlesztése.	

	<p>Térbeli alkalmazkodás fejlesztése.</p> <p>Lateralitás és szerialitás kialakítása, illetve fejlesztése.</p> <p>A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése.</p> <p>Metrum, tempó, ritmus érzékelése képességének fejlesztése.</p> <p>Helyes testtartás kialakítása és automatizálása.</p> <p>Az együttmozgás élményének megtapasztaltatása.</p> <p>Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés lehetőségének kialakítására.</p> <p>A pozitív önértékelés és reakcióképesség növelése.</p> <p>Népi mozgásos gyermekjátékok megismertetése.</p> <p>Érzelmek elemi szintű kifejezésének képessége, gesztusokkal, mozdulatokkal.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: testhelyzet és változásai; pontos megfigyelésre törekvés; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>6.1. Mozgás-narráció Mozgásos dramatikus játékok</p> <p>6.2. Tematikus_mozgások</p> <p>6.3. Népi gyermekjátékok, a népi tánc elemei Fiú és lány szerepek a táncban</p>	<p>Kézjátékok.</p> <p>Közös cselekvés tanári narrációra.</p> <p>Közös cselekvés tanulói narrációra.</p> <p>Induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok.</p> <p>Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése.</p> <p>Érzelmek kifejezése nagymozgásokkal, tánclépésekkel.</p> <p>Egyszerű lépések között álló karikázók, körtáncok.</p> <p>Metrum, tempó, ritmus érzékelése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás.</p> <p>Ének-zene: zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térirány, hanyattfekvés, háton, hason, oldalt, járás, távolság, futás, test, kéz, láb, has, hát, fej, szem, orr, fül, séta, forgás, sebesség, ritmus, tempó, játék, dal, néptánc, csárdás, rida, gyermekdal, népdal, hegedű, citera, forgás, utánlépés, keresztlépés.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismerni és használni a legfontosabb kézi- és tornaszereket, – vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtására, – tartáshelyzetek felvételére, – irány, ütem tartására, – labdával irányított dobások, rúgások kivitelezésére, – a játékszabályok betartására, – aktív részvételre a közös játékokban, – a gyakorolt mozgáselemek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti alkalmazására, – teste és ruházata tiszta tartására, – a minőségi ételek felismerésére, – egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzésére, – egyszerű tánclépés utánzására bemutatás után és/vagy szóbeli
---	--

	instrukció alapján, – gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra játék és körtánc során.
--	--

JÁTÉK, DRÁMA ÉS TÁNC

(A tantárgy a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára írt kerettanterv
felhasználásával készült)

1. évfolyam

A tantárgy célja: hogy a tanuló egyre jobban ismerje meg a játék, dráma és tánc folyamán környezetét, a tárgyakat, jelenségeket, építse kapcsolatot társaival és a felnőttekkel, fejlessze kommunikációs készségét. A dramatikus-, és játéktervezékenység alkalmazása a tanításban olyan módszer, amellyel a gondolkodás műveleteit (elvonatkoztatás, általánosítás, rendszerezés) segítve a szellemi tevékenység színvonalát is fejlesztjük. A játékos tevékenység intenzívebbé teszi a tanulás, ismeretszerzés, gyakorlás folyamatát, ugyanakkor pihentető is.

A játék, dráma és tánc segítségével egyre jobban megisméri tanulóink környezetük tárgyait, jelenségeit, fejlődnek közösségi kapcsolataik, együttműködési készségük, bővül viselkedési repertoárjuk, kommunikációjuk. Didaktikus, és drámajátékok segítségével fejlődnek kognitív funkciói, beszédkészsége és a szókincse. Az elemi konstrukciós játék során fejlődik figyelme, képzelete, emlékezete, gondolkodása, finommotorikája, manuális készsége..

Az örömet nyújtó tevékenység megismerése, birtokba vétele tanulóink életében is fontos tényező. A foglalkozások a játék eszközével alakítják a közösségi élet szempontjából fontos magatartásmódokat, szabályokat, a társas együttélés elemi követelményeit..

A játék és tánc során fejlődik mozgásuk, alkalom nyílik a tanultak gyakorlásra, más szituációban való alkalmazására. Tapasztalatokat szereznek és bővítik azokat, észlelésük, gondolkodásuk, képzeletük, érzelmi életük fejlődik, gazdagodik.

A játék- foglalkozások során készségek alakulnak ki: kezdeményezőbbé, találékonnyabbá válik a gyermek. Cselekvéseiben kitartóbbá válik, képes bizonyos erőfeszítésekre.

A dráma és tánc az érzékelés és a kommunikáció kiváló fejlesztője

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
1/1. évfolyam	2	72
1/2. évfolyam	2	72

1/1- 1/2. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Szerepjáték	10
Didaktikus játék	10
Szabályjáték	10
Spontán játék	8
Szabadban játszható játékok	8
Dramatikus játékok	26

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Szerepjáték	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Együttműködés és türelem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Beszéddel, mozgással kísért játék játszása.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szerepjáték 3-4 gyerek között. Egymás „szabályait” elfogadni. A környezetében zajló eseményeket játékában megjeleníteni. Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. Bekapcsolóni dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Élmények eljátszása. – Családi élet eseményei. – Családtagok egymáshoz való viszonya, munkájuk. – Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. – Bábozás, dramatizálás. <p><i>Tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása (anya, nagymama, testvér). Különböző munkák eljátszása (mosogatás, seprés). Különböző foglalkozások eljátszása (boltos, fodrász, orvos). 	<p><i>Kommunikáció:</i> foglalkozások, család, mesék.</p> <p><i>Ének-zene:</i> felelgetős játékok.</p>

	Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség, tanult mesék új fogalmai.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Didaktikus játék	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Szerep és beszéd összhangja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Logikai és funkcionális összefüggések észrevétele.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Differenciálni 6-8 féle hangot. Megnevezni az alapszíneket. Ismerni testrészeit, érzékszerveit. Felismerni a napszakokat képek alapján. 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni. 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is). Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy fogalmakat és használni ezeket. A tanult formákat megnevezni. Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni. Szabályokat követni a didaktikai játékok során.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELÉS: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. – ANALÍZÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. – LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. – IDŐFOGALOM, időbeli tájékozódás fejlesztése. – Beszédfeljlesztő didaktikai játékok, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. – BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítése. Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok: <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy utólagos megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halk-hangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás</p>	<p>Olvasás- írás: térorientációs gyakorlatok.</p> <p>Számolás, mérés: tájékozódás, összefüggések felismerése.</p>

	<p>után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? képkiegészítés – pl. arcon érzékszervek, házon ablak.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése, pl. virág növekedése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása, pl.: különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés stb.</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből több hasonló kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Különböző szín, forma, magánhangzó, számjegyegyeztetések, magánhangzók, számjegyek válogatása, játékkal kirakása, kilépése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	„Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Szabályjáték	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Elmélyült játék.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céjlai	Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.	
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Bekapcsolóni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban. A szabályokat követni, társaira figyelni. A vereséget elfogadni, elviselni. Értelemfejlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni: 20-30 percig képes legyen	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mozgásos szabályjátékok. – Értelemfejlesztő szabályjátékok. <p><i>Tevékenységek</i></p> <p>Csoportos mozdulatjátékok játszása, különböző körjátékokban, párválasztókban részvétel.</p> <p>Labdajátékok játszása – célba dobások: gurítás, dobás egymásnak.</p>	<p>Testnevelés: labdás gyakorlatok, sorversenyek.</p> <p>Ének-zene: körjátékok, párválasztók.</p>

<p>odafigyni a tanuló egy-egy szabályjáték menetére. Türelmesen kivárni, amíg sorra kerül.</p>	<p>Csoportos ügyességi játékok (kötélhúzás, kosárba dobás, futójátékok). Könnyebb versenyjátékok játszása – egyéni, illetve csoportos versengésekben való részvétel. Érzékelést fejlesztő játékok játszása. Megfigyelést fejlesztő játékok játszása (Mi változott meg? 6-8 tárggyal). Figyelmet fejlesztő játékok. Szelektív figyelmi funkciók fejlesztése (méret- és formaérzékelő játékok játszása bekötött szemmel). Társasjátékok játszása közösen, illetve egyszerűbbeket párban (színegyeztetésen alapuló lépegetés).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás, futás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Spontán játék	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Érdeklődés játéktárgyak iránt, kreativitás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.	

Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Segítséggel a felkínált játéklehetőségek közül választani, adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal.	<p><i>Ismeretek</i> Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett.</p> <p><i>Tevékenység</i> Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal. A felkínált lehetőségek közül választás segítséggel (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	Kommunikáció: beszélgetés, egyszerű szófordulatok, szókincs.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elérhető játéktárgyak neve.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Szabadban játszható játékok		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Balesetek elkerülése, megfelelő óvatosság.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Türelmes várakozás a játékeszköz használatára.		
Fejlesztési feladatok	Ismeretek – tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Betartani a balesetvédelemi szabályokat játék közben.	<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Játék játszótéri eszközökön. – minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. – Játék a természet kínálta játékokkal. – Télen: hógolyózás, szánkózás, hóemberépítés. <p><i>Tevékenységek</i> Aszfaltra rajzolás. Ugróiskola. Ugrókötél, hullahopp-karika használata. Kavicsokkal sorkirakás, válogatás. Futó- és fogójátékok játszása. Hógolyózás, szánkózás segítséggel.</p>	Rajz: formázások különböző anyagokból.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, gödör, alagút, fa, ág, kavics, kő, fogó, futás, hó, hógolyó, hóember, szánkó.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. .Dramatikus játékok	Órakeret 26 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Aktív, kreatív részvétel a játékban. Szabályok betartása. Tudjon a társára figyelni</p> <p>Játékbátorság kialakulása. A csoportos feladatokban vegyen részt. Társait ne zavarja. Koncentráció intenzitásának, idejének növekedése. Önfegyelem fejlődése. Tudja a megtanult verseket, mondókákat, rövid történeteket elmondani. Ismerje, és vegyen részt aktívan a megtanult népi játékokban.</p> <p>Tudjon egyszerű ritmust visszatapsolni. Képes legyen a szabályokat betartani.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. Érzékelő játékok: Színek, formák, hangok, illatok, ízek felismerése. Térérzékelő gyakorlatok. Tájékozódás hangok segítségével, tapintással, szaglással. Színek, hangok, illatok, formák felidézése (fantáziajáték).	Összpontosításra nevelő, érzékszerveket finomító játékok. Különböző színek keresése a teremben, egymáson stb.). Páros gyakorlatok, egymás felfedezése tapintás és hangok segítségével. Tárgyak felismerése tapintás segítségével. Egymás megfigyelése, tárgyak megfigyelése és felidézése. Hangforrás felismerése (szél, vihar, madár stb.). Térkitöltő játékok zenei aláfestéssel. Különböző fűszerek, gyümölcsök, stb. felismerése szaglás és ízelés alapján.	Környezetismeret Matematika
6.2. Utánzó játékok: Egyeszerű mozgások és cselekvések utánzása., és tükrözése. Hangok utánzása. Elképzelt vagy képzeletbeli lények mozgásának, hangjának utánzása (fantáziajáték).	Tükörjáték (A tanító lassú, könnyen utánozható mozgást végez, a gyerekek tükröként követik). Csoportos játék keretében érzelmek, minden nap tevékenységek utánzása némajátékkal. Cselekvéssorok utánzása. Állatok mozgásának utánzása. Állathangok utánzása. Hanglejtés, hangszín utánzása	Magyar Testnevelés
Tükörjáték (A tanító lassú, könnyen utánozható mozgást végez, a gyerekek tükröként követik). Csoportos játék keretében érzelmek, minden nap tevékenységek utánzása némajátékkal. Cselekvéssorok utánzása. Állatok mozgásának utánzása. Állathangok utánzása. Hanglejtés, hangszín utánzása	Mondókák, kiszámolók, énekek, versek megtanulása, összekötése mozgással. Mozgáskoncentrációt fejlesztő gyakorlatok (sportjátékok eljátszása tárgyak nélkül). Tárgyak megfigyelése és felidézése (szín, forma, elhelyezkedés alapján). Képek megfigyelése és felidézése. Mozgások, gesztusok megfigyelése és felidézése	Testnevelés, magyar
6.3 Ritmikus játékok dallal,	Népi gyermekjátékok, körjátékok	Ének-zene

mondókával: Ritmusgyakorlatok tapssal és járással. Egyensúly, ritmus és térezék fejlesztése.	megtanulása. Ritmusos mondókák megtanulása. Ismert dalok kísérése ritmushangszerekkel. Ritmusérzék fejlesztő játékok, gyakorlatok (tapsfordító, ritmustelefon). Ritmusok megjelenítése mozgással. Ismerkedő, csoportalakító játékok	Testnevelés
6. 4.Beszédfejlesztő gyakorlatok, légzésgyakorlatok: Kifejezőkézség fejlesztő, és beszédkézség fejlesztő gyakorlatok. Kommunikációs játékok. A kreativitás és a spontán beszédkézség fejlesztése.	Rádiós játék ismert verssel, mondókával (adott jelre hangosít, halkít). Egyszerű artikulációs gyakorlatok mozgással összekötve. Meseszövés megadott elemekből. Szójátékok. Szuációs játékok. A levegővel „gazdálkodás” megtanulása.	Magyar
6.5. Történetek feldolgozása a dráma eszköztárával: Csoportos improvizációs játékok tanári irányítással zajló dramatikus játékban. Egyszerű magatartásformák, viselkedések elemzése a csoportos improvizációk kapcsán.	A tanár által megadott téma kiscsoportos jelenetek bemutatása. Kiscsoportos tablók (állóképek) bemutatása. Ismert mesék jeleneteinek eljátszása némajátékkal, majd szöveggel	Magyar
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szín, forma, hang, tapintás, tükör, ritmus, tabló	

DRÁMA ÉS TÁNC

(EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. melléklet 1.4)

A dráma és tánc tanítása olyan művészeti és művészeti-pedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc eszközeinek megismerése és kreatív alkalmazása segíti a tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megeremelését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását. Szolgálja a tanulók beszédfeljlesztését, mozgásfeljlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását. Szerepet játszik a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, a térbeli tájékozódás, az érzékelés fejlesztésében, az együttműködési készség kialakításában. A hagyományok megismerése hatékonyan járulhat hozzá a közösségi tudat és az önonazonosság erősítéséhez.

A mozgásos-táncos tevékenységek fejlesztik a ritmusérzéket, a térrézékelést, a testtartást, a testtudatot, a mozgáskoordinációt és az állóképességet.

A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységpontjú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A tematikai egységekhez az időkeretek ajánlatként határozhatók meg, mivel a téma feldolgozása komplex gyakorlati tevékenységek keretében valósul meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszámajánlás az éves összes óraszám vonatkozásában nyújt tájékoztatást. A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján dolgozhatók fel.

A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás elősegíti a művészeti ágak jellemzőinek megismerését, és mindenek eredményeként kialakul bennük a művészletek megismerésének igénye.

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek megszerzésében, készségek kialakításában és képességek fejlesztésében.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
2. évfolyam	1	36
3. évfolyam	1	36
4. évfolyam	1	36

2. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Csoportos játék és megjelenítés	5+2
Rögtönzés és együttműködés	6
A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	7
Történetek feldolgozása	7+2
Megismerő- és befogadóképesség	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Egyszerű gyermekjátékok szabályainak ismerete és megtartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Játékbátorság kialakítása. Képességfejlesztés játékok és gyakorlatok során. Együttműködés fejlesztése párban, kiscsoportban, osztályközösségen. Beszédfejlesztés rövid szövegeken alapuló gyakorlatokkal. Térhasználat és tájékozódás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Térkitöltő és -kihasználó gyakorlatok egyszerű mozgáselemekek, illetve alapfokú táncelemek felhasználásával. Az egyensúly fejlesztését és a koordinációt javító játékok. Érzékelésfejlesztő gyakorlatok. Több érzékterületre épülő gyakorlatok (színek, illatok, hangok, formák, anyagok érzékelése, felismerése). Mozgásos, hang- és térrézékelő gyakorlatok. Egyszerű mozgások és tartáshelyzetek utánzása, tükrözése (pl. tükrjátékokkal). Ritmus-, mozgás- és beszédgyakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriagyakorlatok. Népi gyermek- és dramatikus játékok (ritmikus játékok dallal, mondókával stb.) tanulása. Mondókák, nyelvtörök alkalmazása a beszédfejlesztés során (légzőgyakorlat, kapacitásnövelés, artikulációs gyakorlatok, hangképző gyakorlatok, szókincsfejlesztő- és hangerőgyakorlatok, stb.).	Magyar nyelv és irodalom: Megfelelő beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés. Figyelem, megfigyelés, logikai sémák, tempó, ritmus, emlékezet, érzelem, képzelet; szövegtanulási technikák; játékosság, zeneiség, ritmusélmény; tájékozódás térben. Környezetismeret: Életközösségek – testfelépítés, életmód és viselkedés kapcsolata. Ének-zene: Ritmusos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játék, páros játék, kiscsoportos játék; szabálykövetés; alkalmazkodás; utánzás (hangutánzás, mozgásutánzás), légzőgyakorlat, hangerőfokozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A játékhelyzet megértése, elfogadása, bevonódás az életkornak megfelelően.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kreativitás fejlesztése tárgyak eredeti funkciótól eltérő használatával vagy bábként való alkalmazásával. A fantázia fejlesztése különböző dramatikus tevékenységen keresztül. Az együttműködés fejlesztése páros és csoportos tevékenységekben.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Utánzó- és fantáziajátékok. Kreatív játékok tárgyakkal és tárgyak nélkül. Tárgyak használatának megjelenítése (a tárgy csak „önmaga” nem lehet). Fantáziajátékok elköpzelt tárgyakkal. Játékok bábokkal vagy bábként használt tárgyakkal. Állóképek rögtönzése egész csoportban, majd kiscsoportokban. Megtervezett állóképek és állóképsorok bemutatása. Csoportos vagy páros rögtönzések. Rövid rögtönzések tervezése és bemutatása kiscsoportban, a tanító által megadott szempontok alapján. Állóképek és rögtönzések alapszintű megbeszélése. Rövid rögtönzések tárgyanimációval, bábok alkalmazásával. Gyermekjátékok motívumainak szabad variálása. Egyszerű táncelőzetek, mozgásmotívumok improvizálása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Báb- és drámajáték jellemzői: szereplő, helyszín. <i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Együttműködési képesség kialakítása a családtagokkal, az iskolatársakkal, felnőttekkel. Szókincsbővítés. Az önismeret fejlesztése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fantázia, báb, szereplő, helyszín, rögtönzés, állókép, állóképsor.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvénének tanulmányozása	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Mesék ismerete, mese és valóság különbsége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mese alapvető szerkezeti elemeinek felismertetése. A történet helyszínének, szereplőinek, cselekményének megfigyeltetése. A színházi formanyelv megfigyeltetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
A beszéd, az ének és a mozgás összekapcsolása játékhelyzetben és/vagy ritmikus formában. Hangulatok, hangulatváltozás érzékeltetése, mozgáson, hangokon keresztül. A mese helyszíneinek és szereplőinek azonosítása, a főhős kiválasztása és a választás indoklása. Mesei szereplők megjelenítése tanítói segítséggel. A mese helyszíneinek megjelenítése dramatikus eszközökkel	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Epikus művek sajátosságai; hősök, érzelmi tartalmak, erkölcsi választások. Mese jellemzői. <i>Erkölcsstan:</i> Kapcsolatok, erkölcsi választások.	

(állókép, hangok). Egy jelenet szerkezetének megfigyelése (kezdő és befejező mondatai, fordulópontja) a csoporton belüli irányított játékokban. A mese tipikus szófordulatainak használata játékokban. A mese lehetséges személyes tanulságainak összegyűjtése. A színház vagy bábszínház egyes formai elemeinek megfigyelése látott előadásban, illetve alkalmazása saját játékokban (pl. egyszerű jelmezek, kellékek használata).	
Kulcsfogalmak fogalmak	Kezdet, befejezés, főszereplő, mellékszereplő, helyszín, cselekmény, jelmez, kellék, jelenet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Közreműködés tervezésben és közös játékban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rögtönzési képesség fejlesztése tanári irányítással zajló csoportos játékok során. Fantázia fejlesztése. Helyes viselkedési szokások kialakítása érdekében egyszerű magatartásformák megfigyeltetése és rögzítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Szerepjáték tárgyakkal vagy anélkül, közösen kitalált, megegyezésen alapuló jelzésrendszerrel. Csoportos, játékos improvisációs tevékenység tanítói irányítással vagy részvétellel. Egyszerű magatartásformák, viselkedések megbeszélése (elemzése) a csoportos improvisációk kapcsán. Ismert vagy közösen kialakított történet megjelenítése. A történetek feldolgozása dramatikus tevékenységekben. Egy-egy epizód, megjelenítése a tanult bábos, mozgásos módokon (pl. rögtönzött beszéddel vagy némán). Felkészülés a történet egyes részeinek kiscsoportos továbbgondolására állókép, állóképsor, drámai tartalmú állókép, néma vagy mozgásos, illetve párbeszédes jelenetek, továbbá a tanult és a csoportos játékokban használt tevékenységek alkalmazásával.	Magyar nyelv és irodalom: Élethelyzetekben, irodalmi alkotásokban magatartásformák, érzelmek megfigyelése. Technika, életvitel és gyakorlat: A saját felelősség belátása, vállalása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jelenet, állókép, lassítás, gyorsítás, tárgyhasználat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Közreműködés a közös játékban. A jeles ünnepekhez kötődő egyes néphagyományok ismerete.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Ismerkedés versek, mesék befogadását, elmondását segítő, fejlesztő játékokkal és gyakorlatokkal.</p> <p>Játékos és kreatív tevékenységek révén báb- vagy gyermekszínházi előadások több szempontú és élményszerű befogadásának elősegítése.</p> <p>A tanulók közvetlen környezetében élő hagyományokhoz, szokásokhoz kapcsolódó szertartások megismertetése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzéket és a mozgáskultúrát fejlesztő játékok és gyakorlatok (pl. szövegritmizálási gyakorlatok további hangszerelések kitalálásával és azok alkalmazásával).</p> <p>Fantáziajátékok a vers/mese szövegéből, hangulatából kiindulva, mozgásos improvizációk.</p> <p>Tánc- és mozgásmotívumok tanulása.</p> <p>Egyszerű tánc- és mozgásmotívumok összekötése.</p> <p>A tanulók közvetlen környezetében élő szokásokhoz, hagyományokhoz kapcsolódó szertartások, azok dramatikus vonatkozásainak megismerése, megjelenítése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Epikus művekben a konfliktusok és azok feloldásának felismerése. Népi mondókák, rígmusok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Rítmusos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek. Ünnepekhez kapcsolódó dalcsokor.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színházi előadás, konfliktus, szokás, hagyomány, ünnep, szertartás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Közreműködés a játékokban.</p> <p>Aktív, alkotó közreműködés a csoportos dramatikus tevékenységekben.</p> <p>A kreativitás és fantázia mozgósítása a különböző játékokban és dramatikus tevékenységekben.</p> <p>Az egyéni és közös tevékenység szabályainak ismerete és megtartása.</p>
---	---

3. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Csoportos játék és megjelenítés	5+1
Rögtönzés és együttműködés	6
A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	7
Történetek feldolgozása	7+2
Megismerő- és befogadóképesség	7+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Játékbátorság. Együttműködés párban, kiscsoportban, osztályközösségen. A dramatikus tevékenységek és az életkornak megfelelő térhasználat, tájékozódás a téren. Az alapvető játékok, dramatikus formák személyes élményként történő ismerete. Egyszerű tánc- és mozgásmotívumok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés fejlesztése játékhelyzetekben. Egyensúly-, ritmus- és térérzékelés továbbfejlesztése. Beszédfejlesztés szövegeken alapuló gyakorlatokkal. Térhasználat és tájékozódás fejlesztése. A mozgás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Ritmusjátékokkal kombinált térköltöző gyakorlatok és játékok – egyre több megkötés figyelembevételével. Érzékelő játékok és gyakorlatok. Az érzékelés több területét is igénybe vevő és/vagy tartós figyelemmel kísért hosszabb cselekvésben megvalósuló játékok. Népi gyermekjátékok, a játékhöz szükséges táncos alaplépések közös megismerése, dramatikus játékok. Az egyensúly fejlesztését és a koordinációt javító mozgásos játékok.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Megfelelő beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés. Figyelem, megfigyelés, logikai sémák, tempó, ritmus, emlékezet, érzellem, képzelet; szövegtanulási technikák; játékosság, zeneiség, ritmusélmény; népművészeti alkotások jellemzői. <i>Ének-zene:</i> Ritmusos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek, ritmushangszerek.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmus, tempó, mozgásritmus, beszédrítmus, együttműködés, egymásra figyelés, népi játék.
------------------------------------	--

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Tárgyak eredeti funkciótól eltérő használatával vagy bábként való alkalmazásával szerzett tapasztalatok. Állóképekkal, állóképsorokkal végzett dramatikus tevékenységen szerzett gyakorlat. Csoportos és kiscsoportos rögtönzésekben szerzett gyakorlat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az improvizációs készség fejlesztése kötött formákban, kötött témaúkban. A pontos kifejezőkészség fejlesztése a megjelenítésben. Egyszerűbb bábos technikák megismertetése. Egyszerű tánclépések, mozgásmotívumok megismertetése az improvizációs készség fejlesztése érdekében. Csoportos, kiscsoportos együttműködés fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Fantáziajátékok elképzelt tárgyakkal, elképzelt személyekkel, elképzelt helyzetekben. Csoportkohéziót erősítő játékok. Csoportos, kiscsoportos rögtönzések és/vagy jelenetek tanítói irányítással (pl. adott helyszínen, szereplőkre, viszonyokra, időre való megkötéssel). Játékok bábként használt tárgyakkal és/vagy bábokkal (pl. játék ujjbábokkal, játék felülről mozgatható bábokkal). Egyszerű tánclépések, mozgásmotívumok megismerése és improvizálás különböző hangulatú zenékre, hangszerre.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Bábjáték jellemzői: szerep, helyzet, párbeszéd. <i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerep, párbeszéd, kellék, hangulat, bábjáték, bábjelmez, táncművészeti technika, táncművészeti eszközök.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A mese legalapvetőbb szerkezeti elemei. Szereplő, főszereplő, mellékszereplő, helyszín, cselekmény, jelenet, jelmez és kellék fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mese/történet alapvető szerkezeti elemeinek megismerése, az erre vonatkozó ismeretek alkalmazása dramatikus tevékenységen. A látott előadás szerepeinek, helyszíneinek azonosítása, illetve terének és idejének megállapítása. A színházi formanyelv legalapvetőbb elemeinek felismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

A megjelenítés előkészítéseként a mese/történet helyszíneinek és szereplőinek azonosítása, illetve viszonyaik meghatározása. Kiscsoportos tablók/jelenetek megtervezése és bemutatása a mese/történet kiválasztott momentumainak megragadásával. A látott színházi előadás (hivatalos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diáksínjátszó csoportok előadásainak) megbeszélése,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Hősök, történet helyszíne, szereplők és viszonyok, beszélgetés, vita. <i>Erkölstan:</i> Erkölcsi választások, érzelmi tartalmak, véleménymegosztás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Indítás, befejezés, szereplő, a cselekmény haladása, színpad, hang, zene, kellék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Közreműködés különféle rövid jelenetek tervezésében és megvalósításában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rögtönzési, improvizációs készség fejlesztése. Történetek értelmezése és feldolgozása dramatikus eszközök alkalmazásával. Egyszerű magatartásformák, viselkedések megfigyelése, értelmezése megjelenítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Szerepjáték tárgyakkal vagy anélkül, illetve kitalált, megegyezésen alapuló jelzsrendszerrel. Részvétel állóképek (tablók), illetve páros, kiscsoportos és egész osztályos jelenetek megvalósításában megadott cím, mondat, fogalom, történetrészlet alapján, valamint a jelenetek elemző megbeszélésében. Megváltoztatott szempont alapján újrajátszás, a különbségek megfigyelése. Felkészülés a történet egyes részeinek kiscsoportos továbbgondolására, állókép, állóképsor, drámai tartalmú állókép, néma vagy mozgásos, illetve párbeszédes jelenetek, továbbá a tanult és a csoportos játékokban használt tevékenységek alkalmazásával.	<i>Erkölstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek; véleménymegosztás, beszélgetés, vita. .	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jelenet, néma jelenet, állókép és tabló, történet és cselekmény – ezek azonosságai és különbségei.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő- és befogadóképesség	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Szabályfelismerés és szabálykövetés, aktív közreműködés a dramatikus tevékenységekben. Egyszerű tánc- és mozgásmotívumok ismerete. A tanulók közvetlen környezetében élő szokások, hagyományok egyes dramatikus elemeinek ismerete.	
A tematikai egység	A ritmusérzék és a mozgáskultúra fejlesztése.	

nevelési-fejlesztési céljai	Játékos és kreatív dramatikus tevékenységek gyakorlása. Báb- vagy gyermekszínházi előadás megtekintése és feldolgozása. Dramatikus jellegű néphagyományok megismerése, alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tanult vagy választott irodalmi mű szövegéből, hangulatából kiindulva színházi/bábszínházi eszközökkel (technikákkal) végzett dramatikus tevékenység egész csoportban és kiscsoportban. A választott mű feldolgozását, befogadását, segítő mozgásos és/vagy mozgásos/szöveges improvizáció. Ritmusérzéket és a mozgáskultúrát fejlesztő játékok és gyakorlatok</p> <p>Színházi előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) közös megtekintése. Színházi előadás megtekintésének előkészítése, a látottak feldolgozása dramatikus tevékenységekkel. Tánc- és mozgásmotívumok tanulása, azok összekötése. A közvetlen környezetben ismert népszokásokhoz kapcsolódó hagyományok, szertartások megismerése, egy-egy dramatikus motívum megjelenítése.</p>	<p><i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzéklethesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Ritmusrasónos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek, ritmushangszerek; akusztikus zene befogadása; zenei fantázia.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színész/bábszínész/táncos, világítás, díszlet, kellék, zene, népszokás, hagyomány.

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló aktívan részt vesz a közös alkotó játékokban. Kreativitását és fantáziáját mozgósítja az adott témán és cselekvésen belül együttműködve társaival.
-------------------------------------	---

4. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Csoportos játék és megjelenítés	5+1
Rögtönzés és együttműködés	6
A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	7
Történetek feldolgozása	7+2
Megismerő- és befogadóképesség	7+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Játékbátorság. Együttműködés párban, kiscsoportban, osztályközösségen. A dramatikus tevékenységek és az életkornak megfelelő térhasználat, tájékozódás a téren. Az alapvető játékok, dramatikus formák személyes élményként történő ismerete. Egyszerű tánc- és mozgásmotívumok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés fejlesztése játékhelyzetekben. Egyensúly-, ritmus- és térérzékelés továbbfejlesztése. Beszédfejlesztés szövegeken alapuló gyakorlatokkal. Térhasználat és tájékozódás fejlesztése. A mozgás fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ritmusjátékokkal kombinált térkörlítő gyakorlatok és játékok – egyre több megkötés figyelembevételével. Érzékelő játékok és gyakorlatok. Az érzékelés több területét is igénybe vevő és/vagy tartós figyelemmel kísért hosszabb cselekvésben megvalósuló játékok. Az osztott figyelmet erősítő, egyszerre 2-3 szempontot figyelembe vevő memória-, beszéd-, ritmus- és koncentrációfejlesztő játékok. Népi gyermekjátékok, a játékhöz szükséges táncos alaplépések közös megismerése, dramatikus játékok. Az egyensúly fejlesztését és a koordinációt javító mozgásos játékok. Összetett mozgások és tartáshelyzetek utánzása, tükrözése. Rövid versek, mondókák, nyelvtörök közös megtanulása és felhasználása beszédtechnikát javító gyakorlatokban.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Megfelelő beszédlégzés, hangképzés, hangoztatás, helyes ejtés. Figyelem, megfigyelés, logikai sémák, tempó, ritmus, emlékezet, érzellem, képzelet; szövegtanulási technikák; játékosság, zeneiség, ritmusélmény; népművészeti alkotások jellemzői.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Ritmusos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek, ritmushangszerek.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ritmus, tempó, mozgásritmus, beszédritmus, együttműködés, egymásra figyelés, népi játék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rögtönzés és együttműködés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Tárgyak eredeti funkciótól eltérő használatával vagy bábként való alkalmazásával szerzett tapasztalatok. Állóképekkel, állóképsorokkal végzett dramatikus tevékenységen szerzett gyakorlat. Csoportos és kiscsoportos rögtönzésekben szerzett gyakorlat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az improvizációs készség fejlesztése kötött formákban, kötött témaúkban. A pontos kifejezőkészség fejlesztése a megjelenítésben. Egyeszerűbb bábos technikák megismertetése. Egyeszerű táncelőzetek, mozgásmotívumok megismertetése az improvizációs készség fejlesztése érdekében. Csoportos, kiscsoportos együttműködés fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Fantáziajátékok elképzelt tárgyakkal, elképzelt személyekkel, elképzelt helyzetekben. Csoportkohéziót erősítő játékok. Csoportos, kiscsoportos rögtönzések és/vagy jelenetek tanítói irányítással (pl. adott helyszínre, szereplőkre, viszonyokra, időre való megkötéssel). Rögtönzések, jelenetek alapszintű elemző megbeszélése. Játékok bábként használt tárgyakkal és/vagy bábokkal (pl. játék ujjbábokkal, játék felülről mozgatható bábokkal). Egyeszerű táncelőzetek, mozgásmotívumok megismerése és improvizálás különböző hangulatú zenékre, hangeffektekre.	Magyar nyelv és irodalom: Bábjáték jellemzői: szerep, helyzet, párbeszéd. <i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerep, párbeszéd, kellék, hangulat, bábjáték, bábjáték, táncelőzet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A mese legalapvetőbb szerkezeti elemei. Szereplő, főszereplő, mellékszereplő, helyszín, cselekmény, jelenet, jelmez és kellék fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mese/történet alapvető szerkezeti elemeinek megismerése, az erre vonatkozó ismeretek alkalmazása dramatikus tevékenységen. A látott előadás szerepeinek, helyszíneinek azonosítása, illetve terének és idejének megállapítása.	

A színházi formanyelv legalapvetőbb elemeinek felismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>A megjelenítés előkészítéseként a mese/történet helyszíneinek és szereplőinek azonosítása, illetve viszonyaik meghatározása.</p> <p>Kiscsoportos tablók/jelenetek megtervezése és bemutatása a mese/történet kiválasztott momentumainak megragadásával.</p> <p>A látott színházi előadás (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) megbeszélése, a legalapvetőbb dramaturgiai ismeretek feltárása (főszereplő, szereplő, indítás, befejezés, tér, idő, viszonyok).</p> <p>A megfigyelt színházi hatáselemek (kellék, jelmez, díszlet, berendezési tárgyak, zene) használatával kiscsoportos jelenet tervezése és bemutatása (köötött cím/téma/idő megadásával), a jelenetek megbeszélése, elemzése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Hősök, történet helyszíne, szereplők és viszonyok, beszélgetés, vita.</p> <p><i>Erkölcsstan:</i> Erkölcsi választások, érzelmi tartalmak, véleménymegosztás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Indítás, befejezés, szereplő, a cselekmény haladása, színpad, hang, zene, kellék.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Közreműködés különféle rövid jelenetek tervezésében és megvalósításában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	<p>A rögtönzési, improvizációs készség fejlesztése.</p> <p>Történetek értelmezése és feldolgozása dramatikus eszközök alkalmazásával.</p> <p>Egyszerű magatartásformák, viselkedések megfigyelése, értelmezése megjelenítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Szerepjáték tárgyakkal vagy anélkül, illetve kitalált, megegyezésen alapuló jelzésrendszerrel.</p> <p>Valóságon alapuló és/vagy fiktív történetek kitalálása, ezek dramatikus megjelenítése kiscsoportos vagy páros tevékenységen, a jelenetek elemző megbeszélése.</p> <p>Improvizáció köötött formákban, köötött témaikban, illetve címmel.</p> <p>Részvétel állóképek (tablók), illetve páros, kiscsoportos és egész osztályos jelenetek megvalósításában megadott cím, mondat, fogalom, történetrészlet alapján, valamint a jelenetek elemző megbeszéléésében.</p> <p>Megváltoztatott szempont alapján újrajátszás, a különbségek megfigyelése.</p> <p>Különböző történetek több szempontú feldolgozása változatos dramatikus tevékenységek alkalmazásával,</p> <p>Felkészülés a történet egyes részeinek kiscsoportos továbbgondolására, állókép, állóképsor, drámai tartalmú állókép, néma vagy mozgásos, illetve párbeszédes jelenetek, továbbá a tanult és a csoportos játékokban használt tevékenységek alkalmazásával.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Cím, mondat, fogalom, történetváz.</p> <p><i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek; véleménymegosztás, beszélgetés, vita.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Együttműködés és egymás munkájának jó szándékkal történő értékelése, érzések és ellenérzések építő jellegű kifejezése, a vélemények nyílt közlése, egyszerű indoklása.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jelenet, néma jelenet, állókép és tabló, történet és cselekmény – ezek azonosságai és különbségei.	
Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Megismérő- és befogadóképesség	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Szabályfelismerés és szabálykövetés, aktív közreműködés a dramatikus tevékenységekben. Egyszerű tánc- és mozgásmotívumok ismerete. A tanulók közvetlen környezetében élő szokások, hagyományok egyes dramatikus elemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A ritmusérzék és a mozgáskultúra fejlesztése. Játékos és kreatív dramatikus tevékenységek gyakorlása. Báb- vagy gyermekszínházi előadás megtékinthése és feldolgozása. Dramatikus jellegű néphagyományok megismerése, alkalmazása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Tanult vagy választott irodalmi mű szövegéből, hangulatából kiindulva színházi/bábszínházi eszközökkel (technikákkal) végzett dramatikus tevékenység egész csoportban és kiscsoportban. A választott mű feldolgozását, befogadását, segítő mozgásos és/vagy mozgásos/szöveges improvizációk. Ritmusérzéket és a mozgáskultúrát fejlesztő játékok és gyakorlatok (pl. szövegritmizálási gyakorlatok, további hangszeresítések kitalálásával és azok alkalmazásával). Színházi előadások (hivatalos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diáksínijátszó csoportok előadásainak) közös megtékinthése. Színházi előadás megtékinthésének előkészítése, a látottak feldolgozása dramatikus tevékenységekkel: ennek során a szereplők viszonyainak, jellemének kibontása, Tánc- és mozgásmotívumok tanulása, azok összekötése. A közvetlen környezetben ismert népszokásokhoz kapcsolódó hagyományok, szertartások megismerése, egy-egy dramatikus motívum megjelenítése.	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Epikus művek, lírai és népművészeti alkotások sajátosságai.</p> <p><i>Erkölcsstan:</i> Élethelyzetekben érzékletesen megtapasztalható elemi erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Rítmusos énekes gyakorlatok, alapritmusok, ütemek, ritmushangszerek; akusztikus zene befogadása; zenei fantázia.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Az ünnepléshez kötődő viselkedéskultúra és öltözködéskultúra elemeinek elsajátítása és betartása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Színész/bábszínész/táncos, világítás, díszlet, kellék, zene, népszokás, hagyomány.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló aktívan részt vesz a közös alkotó játékokban. Kreativitását és fantáziáját mozgósítja az adott témán és cselekvésen belül együttműködve társaival. A dramatikus tevékenység gyakorlásához szükséges szabályok ismerete és megtartása. Dramatikus tevékenységek és színházi eszközök alkalmazása a játékok vagy a megjelenítés során.</p>
--	--

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat 5-8. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült tanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban s figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiségi-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul.

Célok és feladatok

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tudásgyarapítást, a képességek, a személyiség fejlesztését a konkrét tapasztalásokra alapozva a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell elérni.

Az 5.-6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközzszintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkézszégek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve. A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terapiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességekhez kell igazítani. Végső soron mindennek meg kell alapoznia a tanulók felkészítését az önálló életvitelre, és önálló munkavégzésre, a tanulói a képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A 7.-8. évfolyam legfontosabb célja a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsi nevelés

A szabályok létrehozásának folyamatában való részvétel megtapasztalása, gyakorlati alkalmazása, a megbeszélés, a megegyezés, a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. A magatartásban, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás stb. megismertetése, gyakoroltatása, befogadása. A negatív tapasztalatok feldolgozása, irigység, közömbösségek, harag, durvaság stb., azok hatásai.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Tantárgyi tanulmányai során megismert történelmi és kulturális értékeink alapján tudatosodjon a nemzeti összetartozás érzése. Közösségi tevékenységgel, lakóhelyén aktív részvétellel váljon részesévé a jelentősebb társadalmi eseményeknek, ünnepeknek, ezen élmények segítségével, alakuljon ki bennük a közösséghöz való tartozás, a hazaszeretet.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az iskolai demokráciában, a diákoknokmányzat tevékenységeiben való aktív részvétellel a demokratikus technikák gyakorlása: véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselet. A tanulói jogok és kötelességek arányainak tudatosítása.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az éntudat, az énkép (önismeret) fejlesztése, törekvés önmaga minél sokrétűbb fizikai, pszichikai, erkölcsi megismerése.

A családi életre nevelés

A család fogalma, típusai, tagjai, feladatai, családfa, generációk együttelése, családi munkamegosztás, gazdálkodás a családban, a család szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében, egymásrautaltság, lelki közösség.

A testi és lelki egészségre nevelés

A mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével, a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatása. Önellátó, testápoló technikák. Az érzeli intelligencia mélyítése, gazdagítása, az önismeret alakítása, az önértékelés képességének fejlesztése.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. Segítő feladatok az iskolai életben, rendszeresség.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Mindennapi tevékenységeiben váljon általánossá a környezetkímélő, takarékos magatartás, alakuljon ki a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvás igénye.

Pályaorientáció

A munka szerepe az ember életében. Érdeklődési területek, vonzódások tudatosítása, reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A fizikai és a szellemi munka (a szülők és ismerősök szakmája, ismert szakmák rendszerezése fizikai és szellemi munkacsoporthoz, melyek a két szakmacsoport lényegi különbségei és hasonlóságai).

Gazdasági és pénzügyi nevelés

Részvétel a pénz kezelésében, évfolyam-tevékenységen, a családból hozott példákkal a célszerű gazdálkodás gyakorlása, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. A saját felelősség, az értékteremtő munka felismerése. Gazdasági, pénzügyi intézmények szerepe a minden nap életben.

Médiai tudatosságra nevelés

A különböző médiumok, mint ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, az alkalmazásokban lévő veszélyforrások. Tudatosság kialakítása a válogatásban.

A tanulás tanítása

Az életkor jellemzők figyelembevételével a kreativitás fejlesztése, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés, a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. Az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulásszervezési módok fokozott alkalmazása. Az egyéni tanulási stílus figyelembevétele, egyéni tanulási stratégiák érvényesítése.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Feladata az anyanyelvhez való pozitív attitűd kialakítása. Szókincsfejlesztés. Különböző helyzetekben szóban, írásban megnyilvánuló kommunikációs képesség kialakítására törekvés. Szövegértés fejlesztése. A tanuló a nyelvi funkciók birtokában képes érvelni, vitázni. Az írásbeli kommunikációban. Elvárás a normakövető helyesírásra törekvés. Képes, a kép-, ábra, grafikon- és diagram-elemzésre. Elsajátítja a jegyzetkészítés alapjait. A metakommunikációs eszközök értelmezésére és alkalmazására törekszik. Képes könyvtárhaseználatra. Képes különböző típusú szövegek megkülönböztetésére, információk gyűjtésére és feldolgozására.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-tanulásában elsősorban hallásra támaszkodó nyelvtanulás valósul meg. Az elsajátítás során a kommunikáció játékos keretek között zajlik, sok helyzetgyakorlattal. Célja a tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltése. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel.

Matematikai kompetencia

A tanuló fejben vagy írásban végzett számításai során matematikai műveleteket végez, s ezt mint eszközt alkalmazza különböző minden napi probléma megoldása céljából. A matematika órákon elsősorban az elemi számolási készségek fejlesztése valósul meg. Ide tartozik a számírás készsége, az összeadás, kivonás, szorzás, osztás, a törtek használata, a mértékegység-váltás. A tanuló figyelmet fordít a térbeli, időbeli, mennyiségi viszonyokban való pontosabb tájékozódásra. A szövegek értő olvasásával képes adatgyűjtésre, a feladat lényeges elemeinek a kiválasztására. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahaseználat kialakítása. Elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet), a segédeszközök alkalmazása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló felismeri a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóban használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudásalkalmazásra képes az ember és természet kölcsönhatása vonatkozásában. A minden nap életben előforduló természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekszik. A természeti és gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket felismeri, megérzi. Megismeri az emberi test felépítését, működését, értékeli az egészséget, törekszik annak megőrzésére, ismeri a káros szokások, szenvedélyek egészségromboló hatását. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, az emberiséget fenyegető járványok, veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete. Felismeri a gazdaság környezetkárosító hatását (éghajlatváltozás, savas esők) és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseit. Belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

Digitális kompetencia

Számítógépes alkalmazásokat ismer. Képes az elektronikus média használatára. Ismeri az információkeresés technikáit, ezeket a tanórán, tanórán kívül és a hétköznapi életben is alkalmazza. A világhálón elérhető információkat megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is kamatoztatja. A

megszerzett információt irányítással, majd egyre önállóbban képes kezelni, azokból prezentációkat, beszámolókat állít össze. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Fontos feladat, hogy a tanuló felismerje az elektronikus kommunikációban rejő veszélyeket és törekedjen ezek elkerülésére. A valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségek megláttatása nyomán kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. Ismeri az alapvető magatartási, viselkedési szabályokat, megnyilvánulásai az alkalomnak és helyzetnek megfelelőek.

Fejlesztendő készségek: a személyközi viselkedés készségei (tolerancia, kapcsolatteremtő képesség, mások elfogadása, konfliktuskezelés, asszertivitás, segítés másokon); az önmagunkkal szembeni viselkedés (következmények vállalása, etikus viselkedés, pozitív énkép, érzelmek kifejezése, pozitív énkép, önelfogadás); feladattal kapcsolatos viselkedés (együttműködési készség, kommunikáció feladatvégzés közben, csoporton belüli aktivitás).

A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Terveket készít céljai megvalósításához. Tudja fogadni mások segítségét, és tud segítséget adni. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatak megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai elemek alkalmazásával Nyitott a kulturális sokféleség megismérésére. Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Fontos megismernie a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerést. Érzékeny a művészeti önkifejezés felismerésére. A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával.. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is. Feladat az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.

Hatókony, önálló tanulás

Az önálló tanuláshoz szükséges más kompetenciák: kognitív kompetenciák (értelmi intelligencia, kreativitás, alternatív gondolkodás) emocionális kompetenciák (érzelmi intelligencia, érzelmi tulajdonságok) fizikális kompetencia (erő, fizikai állóképesség, ügyesség, gyorsaság, edzettség, ellenálló képesség) affektív kompetencia (feladattartás, feladattűrés, újrakezdés, kitartás), szociális kompetenciák (pl.: együttműködési készség.) és kommunikációs készség. Az önálló tanulásra képes tanuló szükségszerűen rendelkezik ezen kompetenciákat alkotó képességek eszközeivel (számtalan készséggel), alapismeretekkel és pozitív attitűddel. Bizonyos tanuláshoz szükséges tulajdonságokkal is, ilyen az igényesség, a fegyelem, a rendszeresség, a következetesség. A tanulás az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára különösen megerőltető, mert több időre van szükségük, gyakrabban éri őket kudarc, ezért folyamatos feladat a motiváltság biztosítása, kudarctűrésük fejlesztése.

Tantárgyak és óraszámok az 5–8. évfolyamon

Tantárgyak	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4	4	4
Ídegen nyelv (angol vagy német)	-	-	2	2
Matematika	4	4	3+1	4
Erkölcstan	1	1	1	1
Történelem és társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1+1	2	2
Ének-zene	2	2	1	1
Rajz és vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1+1	1+1
Életvitel és gyakorlati ismeretek	1+1	1+1	2	1+1
Testnevelés	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

5–8. évfolyam

Az egyéni, a közösségi, a társadalmi kommunikáció alapja a magyar nyelv ismerete és használata. A nyelv kultúrát formál, őriz és közvetít. A nyelv az emberi kommunikáció, a gondolkodás, a tanulás, az önismeret kibontakozásának közege, előfeltétele és legfőbb eszköze. Kulcsszerepe van a kulturális önazonosság, tudatosság és kifejezőképesség, az erkölcsi, az esztétikai, a történeti és a kritikai érzék kialakításában. Az anyanyelvi készségek birtoklása segíti a társadalom közösségeiben való aktív részvételt. A magyar nyelv és irodalom műveltségi területnek meghatározó szerepe van az önálló tanulás kialakításában, az önműveléshez szükséges képességek fejlesztésében.

A magyar nyelv és irodalom tantárgy legalapvetőbb célja az anyanyelvi kommunikációhoz szükséges képességek kialakítása, illetve fejlesztése, valamint az ehhez elengedhetetlen ismeretek elsajátítatása.

A magyar nyelv a tanulás célja és az ismeretszerzés eszköze is. Célja és feladata a szókincsfejlesztés és -gazdagítás, a növekvő igényű helyes nyelvhasználat erősítése, a nyelvi hátrányok csökkentése, a jövendő tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben, az élethosszig tartó tanulás során használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése. A kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése.

Az irodalmi nevelés feladata az olvasás megszerettetése, az olvasási kedv felkeltése és megerősítése. Az irodalmi műveltség megalapozásához felső tagozatban a tantárgy az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre.

Az alapozásban építeni kell a tanulók tapasztalatszerzésére, a fogalmak tartalmának lassú érlelésére, az értelmes és fejlesztő célú gyakoroltatásra. A pedagógus feltérképezi a tanulók egyéni fejlesztési szükségleteit. Kellő időt enged a tanulási feladatok pszichológiai feltételeinek beéréséhez, és személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel esélyt teremt a sikeres iskolai pályafutás, valamint az élethosszig tartó tanulás biztonságos megalapozásához. Az eszközszintű olvasás elsajátítatása, az önkifejező írás megszerettetése, a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárának megismertetése, használatának megerősítése szintén a tantárgy tanításának célja és feladata..

A tantárgy feladatai közé tartozik a vizuális észlelés és differenciálás, auditív észlelés és differenciálás, fonematikus észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezőképesség, analizáló-szintetizáló képesség, ritmus, mozgás, finommotorika és a szem-kéz koordináció fejlesztése. A kommunikációs képességek fejlesztése, különféle élethelyzetekben az aktív és passzív szókincsgazdagítás, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kulturált nyelvi magatartás, viselkedés gyakorlása, továbbá a tanult nyelvi fordulatok alkalmazása tanulási helyzetben és a spontán beszédben is. Mindezek során megvalósul az önkorekciós képesség fejlesztése, a hibakeresés, -javítás, a helyesírási problémahelyzetek felismertetése.

Kiemelt feladat az önismeret erősítése, lehetőséget teremtve a véleménynyilvánításra, mások véleményének meghallgatására. A szövegtartalom visszaadásának gyakorlása különféle kommunikációs eszközökkel történik, fokozódó önállósággal valósul meg.

Az írás eszközszintű használata, a helyesírási készség fejlesztése, továbbá a rendezett íráskép kialakítása az egyéni adottságok figyelembe vételével valósul meg.

Az iskolai oktatás, nevelés a sérülésből, a fogyatékokból eredő tanulási nehézségek leküzdését, a jól működő funkciók továbbfejlődését individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával támogatja.

A magyar nyelv és irodalom tantárgyban az ismeretek és a fejlesztési követelmények felhasználásánál, továbbá az irodalmi művek feldolgozásánál ajánlott figyelembe venni a

tanulóközösség összetételét, az írás, olvasás technikájának elsajátításában megjelenő egyéni különbségeket, a kommunikációs készség eltérő sajátosságait.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók vonatkozásában az ismeretszerzési folyamatban a saját olvasási élmény, a hallás utáni szövegértés differenciált alkalmazása is lehetséges. Az irodalmi kultúra, az irodalmi művek értelmezése, a táblázatban megjelenő közműveltségi tartalmak a Nemzeti alaptanterv alapján kerültek meghatározásra, figyelembe véve a kerettantervvel megcélzott tanulókat. érintett. Elsajátításuk, az adott művekkel való ismerkedés tanári segítséggel, részletek feldolgozásával is megvalósítható.

A szöveghű felidézésre ajánlott művek a táblázatokban dőlt szedéssel láthatók. Ezek kiválasztásánál is alkalmazható a differenciált követelmény.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	5	180
6. évfolyam	4	144
7. évfolyam	4	144
8. évfolyam	4	144

5-6. évfolyam

A tantárgy fontos szerepet tölt be a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében. A kulcskompetenciák közül hangsúlyos az anyanyelvi kommunikáció, amelynek során a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének. A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése kiemelt szerepet kap, mert az önismeret alakításával a tantárgy segíteni tudja a társadalmi beilleszkedést. A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyéni képességekhez igazodó ütem és elvárás megjelenik a tanítás-tanulás folyamatában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszédcentrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vételével történik, a nyelv funkcióinak megfelelően.

A nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével a tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók az egyéni képességekhez igazodóan, megfelelő szinten tudják alkalmazni a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

5. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
Olvasás és az írott szöveg megértése	folyamatos
Írás, szövegalkotás	folyamatos
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	65+25
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	65+25

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások követése. Kialakult verstanulási technika.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhöz igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.</p> <p>Képességejlesztési fókuszok: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Beszédtechnika: a) a helyes beszédléggzés b) megfelelő beszédhang, hanglejtés c) pontos artikuláció d) ritmus, tempó e) időtartam f) hangsúly, hangerő g) szünet h) a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Metakommunikáció: – mimika, – testtartás,	A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd gyakorlása, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása. Főfogalom alá rendezés, értelmező	Ének-zene: ritmus, hangképzés, légvétel.

<ul style="list-style-type: none"> – távolságítás – tekintet. <p>Beszéd(meg)értés:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) szavak b) mondatok c) szöveg szintjén. <p>Beszédkézség.</p> <p>Kommunikációs helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kapcsolatfelvétel, – kapcsolattartás, – vélemény- és szándéknyilvánítás, – vita, – kérés, – kérdés. 	<p>szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazása.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizálás-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Vers- és prózamondás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	<p>Szövegértő olvasás.</p> <p>Iskolai könyvtár használata.</p> <p>Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. A könyvekből történő tanulás megalapozása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezése során. Figyelem. Auditív észlelés: szövegemlékezet. Emlékezet: olvasottak felidézése. Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás. Kreatív szövegalkotás. Tanulást segítő eljárások. Szövegfeldolgozás. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.	Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással, a szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. Aktív és passzív szókincs gyarapítása.	<p><i>Matematika: szöveges feladatok értelmezése, adatgyűjtés.</i></p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; természettismeret:</i></p>

	<p>Az információs kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.</p> <p>A könyv mint információforrás értékének felismerése.</p> <p>Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása.</p> <p>Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése.</p> <p>Ismeretszerzés a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése.</p> <p>Érdeklődésének megfelelő könyv választása.</p> <p>Adatkeresés, adatgyűjtés.</p> <p>Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</p>	<p>szövegértelmezés, szövegelemzés, tények, információk gyűjtése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, írás emlékezetből, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önenlőrzés fejlesztése. A helyesírás fejlesztése: másolással, látó-halló tollbamondással, emlékezetből írással. Saját és mások írásunkainak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően. Képességfejlesztési fókuszok: Finommotorika fejlesztése írásmozgással. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Reproduktív írás Félig produktív írás A szöveg nyelvi jellegzetességei Szövegalkotás, szöveg-átalakítás Leíró és elbeszélő jellegű szövegek (fogalmazás). Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása: <ul style="list-style-type: none"> – bevezetés – tárgyalás – befejezés. Cím szerepe. Hír (hirdetés). Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete. Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog.</p>	<p>Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. Emlékezetből való írás. Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása. Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén vagy önenellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata – tanári segítséggel. Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása. Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílus hatásuk megfigyelése. Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása. Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. Szöveg átalakítása: <ul style="list-style-type: none"> – bővítéssel: díszítő jelzők használata, – szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban. Címalkotás. Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. Olvasottakról vázlat készítése. Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése.</p>	<p><i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra; technika, életvitel és gyakorlat: finommotorika fejlesztése.</i></p> <p><i>Informatika: kommunikációs technikák.</i></p>
--	--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.
------------------------------------	---

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 90 óra
Előzetes tudás	A tanuló alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Ismeri a rokon értelmű szavak, többjelentésű, azonos alakú szavak fogalmát. Képes ezek felismerésére, szövegben való alkalmazásukra. A tanult szófajokban tud csoportosítani. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek
BETŰK: Magánhangzók, mássalhangzók. Szótőhöz kapcsolódó toldalékok hangrendjének, illeszkedésének szabálya. A mássalhangzók egymásra hatása a beszédben, írásban (hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés). – mellérendelő szószerkezet. MONDATOK Mondatok átalakítása: – tőmondat alkotása – bővített mondat. Mondatalkotás. Szófajok, szavak mondatbeli funkciója. SZÖVEG Szövegalkotás.	Csoportosítás, válogatás, vizsgálódás. Betűrend készítése, lexikon használata. Elválasztás szabályainak alkalmazása. Szavak csoportosítása szófajuk, jelentéstartalmuk alapján. Gyűjtés, csoportosítás. Szavak átalakítása: – képzéssel – jelezéssel – ragozással. Szószerkezet alkotása, átalakítása. Szószerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből. A szószerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/mondatokba. Mondat tagolása, tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Helyes szórend meghatározása. Helyes hangsúly gyakorlása. Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása. Szövegalkotás megadott szempontok alapján. Tanári	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; természetismeret: kutató munkában a lexikonhasználat, betűrend gyakorlása.

	útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Beszédhang, magánhangzó, mássalhangzó, szóelem, hangalak és jelentés, szókincs, szófaj, helyesírási szabály.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 90 óra
Előzetes tudás	Irodalmi művek olvasásakor az élményt nyújtó szerep megtapasztalása. Az olvasottak értelmezése: cím, szereplők, helyszín megfogalmazásával. Kötői nyelv, irodalmi nyelv sajátosságainak ismerete. Vers és próza megkülönböztetése. Hangsúlyos olvasás. Dramatizálás elemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása, fejlesztése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondani való megfigyelése. Szókincsbővítés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Csoóri Sándor: Moziba megy a hold Nemes Nagy Ágnes: Nyári rajz Szabó Lőrinc: Hajnali rigók MŰFAJOK: EPIKA MESE, MÜMESÉK, MÁS NÉPEK MESÉI Feldolgozásra ajánlott művek: Válogatás magyar népmesegyűjteményből. Grimm: Békakirály, Holle anyó H. C. Andersen: A császár új ruhája Aiszoposz: A farkas és a bárány La Fontaine: A farkas és a bárány Mese a kisasszonyról, aki szörnyeteget szeretett (lengyel népmese) A Szépséges Róza (szlovák népmese) Mese egy tojásról (román népmese) A gida-leány (görög népmese) Egy öreg király (kárpát-ukrajnai	Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése. Az egyes műnemek jellemző jegeinek felismerése. Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése. Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiallapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése. A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. Összecsengő sorok jelölése. A versben az ismétlődő sorok, kifejezések	Ének-zene: ritmus jellemzői, szerepe. Vizuális kultúra: hangulat, érzelmek megjelenése a művészletekben. Erkölcstan: magatartás, érzelmek, erkölcsi értékek.

<p>népmese).</p> <p>LEGENDA: Feldolgozásra ajánlott mű: Arany János: Rege a csodaszarvarsról (részlet).</p> <p>MONDA: Feldolgozásra ajánlott művek: Lengyel Dénes: A lacikonyha. Dózsa György párviadala. A nagyidai cigányok. Székelytámad, Székelybánja. Spártai felelet. A dobozi-dűlő. A Szent Anna tó.</p> <p>BIBLIAI TÖRTÉNETEK: Feldolgozásra ajánlott történetek: Az édenkerti történet Noé és a bárka Öt kenyér és két hal</p> <p>ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY: <i>Fazekas Mihály: Lúdas Matyi</i></p> <p>ELBESZÉLÉS: Feldolgozásra ajánlott művek: Móra Ferenc: A kis bice-bóca A kincskereső kisködmön – részlet.</p> <p>REGÉNY: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk.</p> <p>DRÁMA: A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.</p>	<p>felismerése. Összehasonlítás. A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése. Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli „leírása”, illusztrálása. A költői jelzők és költői képek felismerése. Szövegrészletek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása. A tanuló saját véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása. Irodalmi kifejezésformákból válogatás, a szövegek felhasználása, „beépítése” saját szövegalkotáshoz. Egy-egy szöveg(-részlet) bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvásás). Színházlátogatás (dráma).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mese, népmese, legenda, monda, vers, próza, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja. Képes könyvtárasználatra, megadott szempontok alapján. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).</p>
-------------------------------------	--

Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. Tudja az írást kommunikációs célokra használni.
Szavakat átalakít, csoportosít, szóösszetételeket alkot, használ saját gondolatainak kifejezése érdekében.
mondatot alkotni, átalakítani a közlés szándékához igazítva.
A kijelölt memoritereket szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja.
Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, a szereplőket, helyszínt

6. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
Olvasás és az írott szöveg megértése	folyamatos
Írás, szövegalkotás	folyamatos
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	72
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások követése. Kialakult verstanulási technika.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. Egyéni képességhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, a tanult elemek beépítése a társas kapcsolatokba. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Beszédtechnika: i) a helyes beszédléggzés j) megfelelő beszédhang, hangléjtés k) pontos artikuláció l) ritmus, tempó m) időtartam n) hangsúly, hangerő o) szünet p) a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Metakommunikáció: – mimika, – testtartás, – távolságtartás	A metakommunikációs eszközök megismerése során a testbeszéd megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd gyakorlása, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása. Főfogalom alá rendezés, értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak	Ének-zene: ritmus, hangképzés, légvétel.

<ul style="list-style-type: none"> – tekintet. <p>Beszéd(meg)értés:</p> <ul style="list-style-type: none"> d) szavak e) mondatok f) szöveg szintjén. <p>Beszédkészség.</p> <p>Kommunikációs helyzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kapcsolatfelvétel, – kapcsolattartás, – vélemény- és szándéknyilvánítás, – vita, – kérés, – kérdés. 	<p>alkalmazása.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizálás-szintetizálás, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Vers- és prózamondás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Tények, adatok, információk felismerésében az önállóság növelése. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása, erősítése. A könyvekből történő tanulás megalapozása. Önálló könyvtárhasználat előkészítése. Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés az olvasott szöveg értelmezése során. Figyelem. Auditív észlelés: szövegemlékezet. Emlékezet: olvasottak felidézése. Motiváció fenntartása, fejlesztése az olvasott szövegek megfelelő megválasztásával. Összefüggéselátás, összefüggések felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Szövegelemzés, szövegértő (néma) olvasás. Kreatív szövegalkotás. Tanulást segítő eljárások. Szövegfeldolgozás. Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.	Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással, a szövegből – adott szempontok alapján – adatok kiemelése. Törekvés önálló olvasásra, szövegfeldolgozásra. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs kommunikációs	<i>Matematika: szöveges feladatok értelmezése, adatgyűjtés.</i> <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> <i>természetismeret:</i> <i>szövegértelmezés,</i>

	<p>társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.</p> <p>A könyv mint információforrás értékének felismerése.</p> <p>Különböző szépirodalmi, ismeretterjesztő, tankönyvi és médiaszövegek hangos olvasása.</p> <p>Az olvasott szöveg adott szempontok szerinti tagolása, lényegkiemelés, tömörítés, adatkeresés. Felolvasás, az olvasottak ismertetése.</p> <p>Ismeretszerzés a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése.</p> <p>Érdeklődésének megfelelő könyv választása.</p> <p>Adatkeresés, adatgyűjtés.</p> <p>Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</p>	<p>szövegelemezés, tények, információk gyűjtése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás.</p> <p>Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, írás emlékezetből, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Írásbeli kifejezőképesség megerősítése, az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Az írás eszközjellegű használatának kialakítása. Önenlőrzés fejlesztése. A helyesírás fejlesztése: másolással, látó-halló tollbamondással, emlékezetből írással. Saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok:</p> <p>Finommotorika fejlesztése írásmozgással. Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Hallási figyelem fejlesztése: diktálás utáni írás.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Reproduktív írás Félig produktív írás A szöveg nyelvi jellegzetességei Szövegalkotás, szöveg-átalakítás Leíró és elbeszélő jellegű szövegek (fogalmazás). Elbeszélés jellegű szöveg tagolódása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bevezetés – tárgyalás – befejezés. <p>Cím szerepe. Hír (hirdetés). Leírás irodalmi és ismeretterjesztő szövegekben. Jellemzés tipikus jegyei. Jellemzés szerkezete. Meghívó, e-mail, sms, csetelés, blog.</p>	<p>Néhány mondatos szöveg önálló alkotása. Emlékezetből való írás. Tanult nyelvhelyességi, helyesírási ismeretek alkalmazása. Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén vagy önenellenőrzéskor, javításkor a megfelelő segédkönyvek használata – tanári segítséggel. Hibátlan (betűkihagyás és betűcsere nélküli) másolás, szavak, mondatok, néhány mondatnyi szöveg látó-halló tollbamondás és emlékezet alapján történő írása. Feladatlapok, táblázatok kitöltése, postai űrlapok kitöltése; vázlatkészítés tanulása. Hangutánzó, hangulatfestő szavak, szólások, közmondások, idézetek beépítése a mondatokba, a szövegbe, stílus hatásuk megfigyelése. Mondatok bővítése, változatos mondatfajták beépítése a szövegbe, a mondat szórendjének, a szöveg mondatrendjének vizsgálata, a lehetséges változatok számbavétele. A tanult nyelvtani szabályok alkalmazásával írásbeli szöveg alkotása. Elbeszélő jellegű szöveg jellemző jegyeinek felismerése, gyűjtése. Szöveg átalakítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bővítéssel: díszítő jelzők használata, – szűkítéssel: lényegkiemelés, tömörítés. <p>Elbeszélő jellegű szöveg alkotása írásban. Címalkotás. Meghívó, hír, hirdetés gyűjtése, megfigyelése, készítése. Leírás készítése, átalakítása bővítéssel, szűkítéssel. Olvasottakról vázlat készítése. Jellemzésből leírás, elbeszélés megfogalmazása, rögzítése.</p>	<p><i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra; technika, életvitel és gyakorlat: finommotorika fejlesztése.</i></p> <p><i>Informatika: kommunikációs technikák.</i></p>
--	--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	
Tematisai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	A tanuló alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Ismeri a rokon értelmű szavak, többjelentésű, azonos alakú szavak fogalmát. Képes ezek felismerésére, szövegben való alkalmazásukra. A tanult szófajokban tud csoportosítani. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematisai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanult nyelvtani, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazásának fejlesztése. Szóbeli és írásbeli nyelvhasználat legalapvetőbb elveinek, normáinak elsajátítatása. Képességfejlesztési fókuszok: Akusztikus figyelem: helyesírási szabályok. Szeriálitás: betűrend.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
SZÓELEMÉK, SZAVAK: Szófajok: – főnév – melléknév – számnév – névmás – ige. Jelző szerepe a szövegben. SZÓSZERKEZETEK: – alárendelő szószerkezet – mellérendelő szószerkezet. MONDATOK Mondatalkotás. Szófajok, szavak mondatbeli funkciója. SZÖVEG Szövegalkotás.	Szavak csoportosítása szófajuk, jelentéstartalmuk alapján. Gyűjtés, csoportosítás. Szavak átalakítása: – képzéssel – jelezéssel – ragozással. Szószerkezet alkotása, átalakítása. Szószerkezetek keresése, gyűjtése irodalmi szövegből. A szószerkezetek felismerése a mondatokban, azok ki/beemelése a mondatokból/mondatokba. Mondat tagolása, tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Számbeli egyeztetés gyakorlása, ellenőrzése, javítása. Szövegalkotás megadott szempontok alapján. Tanári útmutatás alapján szövegalkotás, kiegészítés, módosítás. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; természettismeret: kutató munkában a lexikonhasználat, betűrend gyakorlása.
Kulcsfogalmak/fo galmak	Beszédhang, magánhangzó, mássalhangzó, szóelem, hangalak és jelentés, szókincs, szófaj, helyesírási szabály.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Irodalmi művek olvasásakor az élményt nyújtó szerep megtapasztalása. Az olvasottak értelmezése: cím, szereplők, helyszín megfogalmazásával. Költői nyelv, irodalmi nyelv sajátosságainak ismerete. Vers és próza megkülönböztetése. Hangsúlyos olvasás. Dramatizálás elemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céjlái	Az irodalmi ismeretek fejlesztése, az olvasás készséggé alakítása, fejlesztése. A tanulók nyelvi kulturáltságának növelése. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek elsajátításával a hosszú távú emlékezet fejlesztése. Auditív figyelem, észlelés: hallott irodalmi szövegekből való tartalommondás, érzelmek, mondanivaló megfigyelése. Szókincsbővítés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
MŰNEMEK: LÍRA, EPIKA, DRÁMA MŰFAJOK: LÍRA DAL: Petőfi Sándor: Reszket a bokor mert... Petőfi Sándor: – Fa leszek, ha – Befordultam a konyhára – Megy a juhász szamáron – Füstbe ment terv – Anyám tyúkja MŰFAJOK: EPIKA MESE, MŰMESÉK, MÁS NÉPEK MESÉI Feldolgozásra ajánlott művek: Válogatás magyar népmesegyűjteményből. NÉPBALLADA Feldolgozásra ajánlott művek: Kőmíves Kelemen; Kádár Kata ELBESZÉLŐ KÖLTEMÉNY: Petőfi Sándor: János vitéz ELBESZÉLÉS:	Az irodalmi művek elemzése, értelmezése, az irodalmi szövegek alapstruktúrájának megismerése. Irodalmi művek műfaji jellemzőinek felismerése. Az egyes műnemek jellemző jegyeinek felismerése. Az irodalmi kifejezésformák, a költői eszközök, az irodalmi szövegek szerkezetének megismerése. Az alapvető emberi viselkedés- és magatartásformák, érzések, lelkiállapotok, hangulatok, erkölcsi fogalmak és értékek, a valóság és a képzelet, a szocializációs és a társadalmi kérdések irodalmi ábrázolási módjainak megismerése. A vers tartalma alapján a költői szándék, a vers hangulatának megfogalmazása. Összecsengő sorok jelölése. A versben az ismétlődő sorok, kifejezések felismerése. Összehasonlítás. A vers ritmusának különböző módon történő bemutatása, jelzése. Vers képszerűségének felismerése, egy-egy kép szóbeli „leírása”, illusztrálása. A költői jelzők és költői képek felismerése. Szövegrészletek tagozódásának	Ének-zene: ritmus jellemzői, szerepe. Vizuális kultúra: hangulat, érzelmek megjelenése a művészletekben. Erkölcstan: magatartás, érzelmek, erkölcsi értékek.

Feldolgozásra ajánlott művek: Móra Ferenc: A kis bice-bóca A kincskereső kisködmön – részlet. REGÉNY: Gárdonyi Géza: Egri csillagok Feldolgozásra ajánlott művek: Fekete István: Tüskevár, Vuk Lázár Ervin: Bikfi-bukfenc-bukferenc DRÁMA: A helyi lehetőségek függvényében egy színpadi mű megtekintése.	(bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. A szerzői szándék, a szöveg hangulatának jellemzése, megfogalmazása. A tanuló saját véleményének (szándék, hangulat) a szövegből vett idézetekkel való indoklása. Irodalmi kifejezésformákból válogatás, a szövegek felhasználása, „beépítése” saját szövegalkotáshoz. Egy-egy szöveg(-részlet) bemutatása (szerepjáték, szituációs játék, felolvásás). Színházlátogatás (dráma).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Népdal, ballada, népballada, mesegers, próza, elbeszélés, elbeszélő költemény, regény, rím, memoriter.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni. Az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználja. Képes könyvtárasználatra, megadott szempontok alapján. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Olvasható, áttekinthető írásművek készítésére képes, megadott szempontok alapján. Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Szavakat átalakít, csoportosít, szóösszetételeket alkot, használ saját gondolatainak kifejezése érdekében. A tanult szószerkezeteket felismeri, gyűjti, csoportosítja. Képes hiányos és bővített mondatot alkotni, átalakítani a közlés szándékához igazítva. A kijelölt memoritereket szöveghűen, megfelelő hangsúllyal elmondja. Tanult irodalmi művek tartalmát ismeri, a szereplőket, helyszínt azonosítja. Irodalmi alkotások esetében tud összehasonlítni, értelmezni, elemezni. Líra, epika, dráma fogalmát ismeri, tud ennek megfelelően csoportosítást végezni.</p>
---	---

7–8. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a jövendő tanulmányokhoz szükséges és a felnőtt életben használható olvasni és írni tudás (szövegértés és szövegalkotás) gondozása és továbbfejlesztése, a kultúrához hozzásegítő, valamint a nemzeti hovatartozás érzését növelő anyanyelvi képességeknek, készségeknek a továbbfejlesztése, valamint a beszédkultúra, az önkifejezést segítő kommunikáció fejlesztése.

A hatékony, önálló tanulás technikái az egyéni képességekhez és tanulási stílushoz igazodva alakulhatnak ki, felkészítve a tanulót az élethosszig tartó tanulásra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a tanulás tanítása úgy és azért jelenik meg, hogy az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével el tudjuk érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését, az egész életen át tartó tanulás elemeinek megismertetését, gyakoroltatását.

A kulcskompetenciák közül a tantárgyban fokozott figyelem irányul az anyanyelvi kommunikációra az önkifejezés erősítése érdekében. Ennek során a hivatali kommunikáció gyakoroltatása is sor kerül, támogatva az önálló életvitelre való felkészítést.

A segítséggérés, segítségnyújtás különböző formáinak megismertetése irodalmi-, ismeretterjesztő művekből gyűjtött példákkal történik, a társadalmi beilleszkedés segítésének érdekében.

7. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
Olvasás és az írott szöveg megértése	folyamatos
Írás, szövegalkotás	folyamatos
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	72
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Beszédtechnikai elemek használata. Megfelelő, önkifejezéshez elegendő aktív és passzív szókincs. Beszélő szándékának felismerése. Szövegértő olvasás. Belelől képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs készség. Vizuális és auditív emlékezet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Vers- és prózamondás. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Mondatfonetikai eszközök.	Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallató szempontjából is. A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése. Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával. Memoriterek tanulása. Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására. Hangos és néma olvasás, szövegelemzés.	Ének-zene: ritmusgyakorlatok. Testnevelés és sport: a mozgás kifejező ereje. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; természettudományok: ismeretterjesztő szövegek olvasása.

	Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása. Adott témakörben helyzetgyakorlatok, improvizációk.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás, helyzetgyakorlat, improvizáció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló az olvasást információszerzéshez használja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Szókincsbővítés. Figyelem. Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. Gondolkodás: olvasottak elemzése. Összefüggések felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek.	A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása. A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Ábrák, illusztrációk értelmezése. Vélemény megfogalmazása. Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. Versek, prózai részletek szöveghű felidézése. Vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás	<i>Matematika:</i> szöveges feladatok értelmezése. <i>Informatika:</i> ismeretszerzés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.	

Tematikai egység/	Írás, szövegalkotás	Órakeret
-------------------	---------------------	----------

Fejlesztési cél			folyamatos
Előzetes tudás	Írás használata kommunikációs céllal.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára. Az egyéni fogalmazási stílus kialakításának, a választékos kifejezési formák használatának támogatása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép. Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása.</p>		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Helyesírás: magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb. A minden nap élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.	<p>Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata.</p> <p>Saját és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata.</p> <p>Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése.</p> <p>Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása helyesírást fejlesztő gyakorlatok során.</p> <p>A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettek, a témának és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a minden nap élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p> <p>Szövegalkotások javítása.</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</p> <p>termézetismeret:</p> <p>lényegkiemelés, vázlatkészítés, írásbeli beszámolóknál a tanultak alkalmazása.</p> <p>Vizuális kultúra:</p> <p>eszétikus munka.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önenellenőrzés, nyelvtani szabály, stílus, egyéni írásmód, önkifejezés.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása. Képességfejlesztési fókuszok: Hallási figyelem: nyelvtani szabályok. Vizuális észlelés: leírtak önenellenőrzése. Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok felidézése. Szerződés. Intermodalitás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
SZAVAK: A szókincs rétegződésének fogalma, csoportosítása:	Szavak csoportosítása, átalakítása. Szószervezetek átalakítása a szerkezet megváltoztatásával,	Minden tantárgy: a tanult helyesírási szabályok alkalmazása.

<ul style="list-style-type: none"> – irodalmi változat, – köznyelvi változat, – népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), – csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknélv, argónyelv). <p>Szószerkezet alkotása.</p> <p>Mondatalkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> – a beszélő szándéka, logikai minőség alapján. – a beszélő kommunikációs szándékának megfelelően. 	<p>bővíttéssel (többszörös bővíttéssel is), szűkítéssel, rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás.</p> <p>Gyűjtés, válogatás, átalakítás.</p> <p>Gyakorlás, ellenőrzés, javítás.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés), idézet szempontjából.</p> <p>Szerkezet megváltoztatása bővíttéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével.</p> <p>Mondatok tagolása, hiányzó írásjelek pótlása.</p> <p>Lehetséges szórend meghatározása.</p> <p>Vázlatkészítés.</p> <p>Olvasottakról vázlat készítése.</p> <p>Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makroszerkezet alapján.</p> <p>Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus érteleм) összefüggéseinek vizsgálata.</p> <p>Személyes történet elmondása megadott szempontok betartásával, téma-választás alapján (téma-választás, címadás, anyaggyűjtés, jegyzetelés, rendezés), a címzettnek, a témanak és a mondanivalónak megfelelő szövegek a minden nap élet magán- és hivatalos műfajaiban könyv- és műsorajánlás, irodalmi, zenei, színházi és filmélményekről, közösségi rendezvényről beszámoló,</p> <p>Szűkítéssel, bővíttéssel a hangulat, a stílus megváltoztatása, a szerkezet (a bevezetés/előzmény, a befejezés) megváltoztatása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szófaj, átalakítás, csoportosítás, tagolás, szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom, téma, téma-választás, önletrajz, kérvin, beszámoló, interjú.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Műfaji jellemzők ismerete, tájékozódás közöttük.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggés-látás fejlesztése. Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. Önálló feldolgozás fejlesztése. Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek. Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A RENESZÁNSZ IRODALMA <i>Janus Pannonius: Pannónia dicsérete</i> (epigramma) Balassi Bálint Ajánlott mű: Egy katonaének	A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbözősségek felismerése. Összecsengő sorok jelölése. Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. Szövegrészletek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. Dramatizálás, felolvasás. Elbeszélési és történeti átírás gyakorlása. Memoriterek megtanulása.	Ének-zene; vizuális kultúra: a ritmus más-más formái. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: az írók, költők művei, életrajzi adatai és a történelmi korok.
A BAROKK IRODALOM Feldolgozásra ajánlott művek: Bujdosóénekek Mikes Kelemen: 112. levél Petőfi Sándor: – <i>Az Alföld, (tájílira)</i> – <i>Nemzeti dal (dal)</i> Arany János – <i>Családi kör (életkép)</i> – <i>A walesi bárdok (ballada)</i> – <i>Toldi (elbeszélő költemény)</i> Mikszáth Kálmán Arany János: Írószobám (elégia); A fülemile (elbeszélő) Mikszáth Kálmán: A néhai bárány; A két koldusdiák (részletek)		
Móricz Zsigmond Ajánlott művek: Hét krajcár (novella); Légy jó mindenhalálig Világirodalom: Ajánlott művek: A. A. Milne: Micimackó (részlet)		

Színmű Megválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás)		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életrajzi adat, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színjáték, színmű.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló képes az olvasott művek mondanivalóját megfogalmazni, képes az olvasottak időrendi, történeti átlátására, összefoglalására. Képes szövegalkotáskor az alkalomhoz és a helyzethez igazodni. Verset és prózát (részleteket) kontaktstartás mellett értelmezve, a (helyes) ritmus, hanglejtés és hangsúlyok alkalmazásával elmond, bemutat (felolvasás). Képes különböző műfajú szöveg élményt nyújtó olvasására. Képes hangulati szempontú szövegelemzésre. Képes az írást céljainak elérése érdekében használni. A tanult nyelvtani szabályokat alkalmazza önálló írása során. Igyekszik rendezett külalakú, olvasható írásműveket készíteni. Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről. Képes beszélgetni egy-egy irodalmi alkotásról. Az olvasottakban felismeri az ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, cselekvések következményeit. Szöveghűen elmondja a tanult verseket, versrészleteket.
-------------------------------------	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
Olvasás és az írott szöveg megértése	folyamatos
Írás, szövegalkotás	folyamatos
Anyanyelvi kultúra, ismeretek az anyanyelvről	72
Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Beszédtechnikai elemek használata. Megfelelő, önkifejezéshez elegendő aktív és passzív szókincs. Beszélő szándékának felismerése. Szövegértő olvasás. Belelől képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Improvizációs képesség fejlesztése. Memoriterekkel az emlékezet fejlesztése. A mondatfonetikai eszközök használatának fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Kommunikációs készség. Vizuális és auditív emlékezet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Vers- és prózamondás. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Mondatfonetikai eszközök.	Az alkalomnak, a helyzetnek megfelelő szöveg alkotása, azok értékelése, értelmezése a hallgató szempontjából is. A mondatfonetikai eszközök használatát fejlesztő gyakorlatok végzése. Vitában való részvétel, mások véleményének tiszteletben tartásával. Memoriterek tanulása. Vers- és prózamondó gyakorlatok az irodalmi alkotások segítségével. Törekvés a szóbeli szövegalkotásban a változatos kifejezésformák alkalmazására. Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Irodalmi művek önálló és csoportos dramatizálása.	Ének-zene: ritmusgyakorlatok. Testnevelés és sport: a mozgás kifejező ereje. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; természettudományok: ismeretterjesztő szövegek olvasása.

	Adott téma körben helyzetgyakorlatok, improvizációk.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegelemzés, beleélő képesség, dramatizálás, helyzetgyakorlat, improvizáció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Olvasás és az írott szöveg megértése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló az olvasást információszerzéshez használja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az olvasástechnika folyamatos fejlesztése mellett a szövegértés, a szóbeli kifejező- és szövegalkotó képesség fejlesztése; esztétikai élményt nyújtó olvasás. Önálló tanulás fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: Szókincsbővítés. Figyelem. Akusztikus és vizuális észlelés: irodalmi művek hallgatása, olvasása. Gondolkodás: olvasottak elemzése. Összefüggések felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hangos és néma olvasás, szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Különböző jellegű, műfajú szövegek, pl. levél, napló, útirajz, ismeretterjesztő szöveg, klasszikus ifjúsági művek.	A közlés tartalmához és a közlő szándékához igazodó mondatfonetikai eszközök alkalmazása. A felolvasás szabályainak ismeretében kifejező, értelmező hangos olvasás. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Különböző műfajú szövegek hangos és néma olvasása. Tartalmi szempontú szövegelemzés. Hangulati szempontú szövegelemzés. Ábrák, illusztrációk értelmezése. Vélemény megfogalmazása. Lexikonhasználat, internetes keresőprogramok használata. Versek, prózai részletek szöveghű felidézése. Vázlatírás, lényegkiemelés, összefoglalás, tanári irányítással jegyzetkészítés.	<i>Matematika:</i> szöveges feladatok értelmezése. <i>Informatika:</i> ismeretszerzés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szövegelemzés, közlés, szövegalkotás, illusztráció, lényegkiemelés, vázlat, jegyzet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Írás használata kommunikációs céllal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az írás technikája, valamint a helyesírás folyamatos fejlesztése mellett az írásbeli kifejezőképesség fejlesztése. Törekvés erősítése az írásbeli munkák rendezettségére, pontosságára. Az egyéni fogalmazási stílus kialakításának, a választékos kifejezési formák használatának támogatása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Vizuális észlelés: íráskép. Vizuális emlékezet: helyesírási szabályok alkalmazása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Helyesírás: magánhangzók illeszkedése, hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kivetés, összetett szavak, írásmódosulás, elválasztás, rövidítések kétféle írása, írásjelek használata stb.</p> <p>A minden nap élet magán- és társas műfajai: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p>	<p>Az írásbeli szövegalkotás változatos kifejezésformáinak (rokon értelmű és hangulatfestő szavak, idézetek) használata.</p> <p>Változatos témájú és műfajú szövegek alkotása, a szövegek megadott szempontok alapján történő átalakítása.</p> <p>Saját és mások munkájának ellenőrzése, javítása, helyesírási segédkönyvek használata.</p> <p>Rendezett, pontos írásbeli munkák készítése.</p> <p>Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása helyesírást fejlesztő gyakorlatok során.</p> <p>A szövegszerkezet elemzése, stílushibák javítása, a címzettnek, a témanak és a mondanivalónak megfelelő szöveg alkotása a minden nap élet magán- és társas műfajaiban: leírás, jellemzés, elbeszélés, önarckép, levél.</p> <p>Szövegalkotások javítása.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> <i>természetismeret:</i> <i>lényegkiemelés,</i> <i>vázlatkészítés, írásbeli beszámolóknál a tanultak alkalmazása.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> <i>esztétikus munka.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önenellenőrzés, nyelvtani szabály, stílus, egyéni írásmód, önkifejezés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi kultúra, anyanyelvi ismeretek	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az eddig tanult nyelvtani ismeretek megszilárdítása, ismétlése, a hiányok pótlása.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: Hallási figyelem: nyelvtani szabályok. Vizuális észlelés: leírtak önenellenőrzése. Emlékezet: tanult nyelvtani szabályok</p>	

felidézése. Szerelitás. Intermodalitás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>SZAVAK:</p> <p>Szóalkotás:</p> <p>képzéssel, jelezéssel, ragozással,</p> <p>A szókincs rétegződésének fogalma, csoportosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – irodalmi változat, – köznyelvi változat, – népnyelvi változat (tájszók, nyelvjárások), – csoportnyelvek (szaknyelv, hobbinyelv, diáknelyelv, argónyelv). <p>Szószerkezet alkotása.</p> <p>Mondatalkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> – átalakítás a szerkezet alapján – a beszélő kommunikációs szándékának megfelelően. <p>Levél jellemző jegyei.</p> <p>A levél formai, helyesírási követelményei.</p>	<p>Szavak csoportosítása, átalakítása. Mozaikszavak keletkezése, értelmezése.</p> <p>Szószerkezetek átalakítása a szerkezet megváltoztatásával, bővíttéssel (többszörös bővítéssel is), szűkítéssel, rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Szószerkezetek összeillesztésével mondatalkotás.</p> <p>Gyűjtés, válogatás, átalakítás. Gyakorlás, ellenőrzés, javítás.</p> <p>Mondatalkotás.</p> <p>Szövegből mondatok válogatása lényegkiemelés (jegyzetelés), idézet szempontjából.</p> <p>Szerkezet megváltoztatása bővíttéssel, szűkítéssel, helyettesítéssel, a részek cseréjével.</p> <p>Mondatok csoportosítása szerkezet alapján.</p> <p>Lehetséges szórend meghatározása.</p> <p>Vázlatkészítés. Levél, válaszlevél készítése.</p> <p>Olvasottakról vázlat készítése.</p> <p>Tagolatlan (elbeszélés, leírás, jellemzés jellegű) szövegek tagolása a makroszerkezet alapján.</p> <p>Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegekben a nyelvi forma és a jelentés (a szó szerinti és a metaforikus értelelm) összefüggéseinek vizsgálata.</p> <p>Személyes történet elmondása megadott szempontok betartásával, téma választás alapján (téma választás, címadás, anyaggyűjtés, jegyzetelés, rendezés), a címzettnek, a témanak és a mondanivalónak megfelelő szövegek a minden nap élet magán- és hivatalos műfajaiban (önéletrajz, meghatalmazás, elismervény, könyv- és műsorajánlás, irodalmi,</p>	<p><i>Minden tantárgy: a tanult helyesírási szabályok alkalmazása.</i></p>

	zenei, színházi és filmélményekről, közösségi rendezvényről beszámoló, interjú készítése, beszámolás ismeretanyagokból). Szűkítéssel, bővítéssel a hangulat, a stílus megváltoztatása, a szerkezet (a bevezetés/előzmény, a befejezés) megváltoztatása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szófaj, átalakítás, csoportosítás, tagolás, szépirodalom, ismeretterjesztő irodalom, téma, témaválasztás, önéletrajz, kérvény, beszámoló, interjú.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Műfaji jellemzők ismerete, tájékozódás közöttük.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Irodalom iránti érdeklődés fenntartása. Megfelelően motivált befogadói magatartás kialakítása az irodalom és más művészeti ágak iránt. Megismert művek jellemzőinek, sajátosságainak megfigyelése, összefüggés-látás fejlesztése. Az élmények, érzések ismeretté, tudássá transzformálása. Epikai művek korábban tanult jellemzőinek felidézése. Az olvasott művek eseményeinek, történéseinek, logikai kapcsolatának, ok-okozati összefüggéseinek felismerése. Önálló feldolgozás fejlesztése. Könyvtárlátogatás az önálló ismeretszerzés folyamatában. Képességfejlesztési fókuszok: Emlékezet: memoriterek. Figyelem: különbözőség és hasonlóság a művekben. Gondolkodás: elemzés, összehasonlítás, analógiák felismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A FELVILÁGOSODÁS IRODALMA Csokonai Vitéz Mihály: A reményhez (elégia) Ajánlott művek: Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság (dal) Kazinczy Ferenc A XIX. SZÁZAD IRODALMA Kölcsey Ferenc: Himnusz; Huszt (epigramma) Vörösmarty Mihály: Szózat) – Egy gondolat bánt engemet (óda) – István öcsémhez (költői levél). Jókai Mór Ajánlott művek: Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban	A vers szereplőinek, formájának, tagozódásának, képeinek megfigyelése. Hasonlóságok, különbözőségek felismerése. Összecsengő sorok jelölése. Írók, költők jellemző életrajzi adatainak megismerése. A vers tartalma alapján a költői szándék megfogalmazása. Szövegrészletek tagozódásának (bevezetés, tárgyalás, befejezés) megfigyelése. Cselekmény tér- és időbeli viszonyainak meghatározása. Szereplők tulajdonságainak gyűjtése, csoportosítása. Szöveg hangulati tartalmainak véleményezése. Dramatizálás, felolvasás. Elbeszélési és történeti átírás	Ének-zene; vizuális kultúra: a ritmus más-más formái. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: az írók, költők művei, életrajzi adatai és a történelmi korok.

<p>Petőfi Sándor: Pató Pál úr; Szeptember végén Jókai Mór: A kőszívű ember fiai (részlet) vagy A nagyenyedi két fűzfa</p> <p>A XX. SZÁZAD IRODALMA – KORTÁRS IRODALOM <i>Ady Endre:</i> – <i>Föl – földobott kő</i> – Sem utódja, sem boldog őse... <i>József Attila: A Dunánál; Rejtelmek</i> <i>Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem</i> (részletek) <i>Radnóti Miklós: Nem tudhatom</i> <i>Babits Mihály</i> <i>Ajánlott művek: Cigány a</i> <i>siralomházban; Ősz és tavasz</i> <i>között</i></p> <p>Kosztolányi Dezső Ajánlott művek: <i>Esti Kornél (novella)</i> <i>Este, este (dal)</i> <i>Ének Virág Benedekről</i> <i>Örkény István</i> <i>Ajánlott művek: Meddig él egy fa?;</i> <i>Az autóbuszvezető</i> <i>Szabó Lőrinc</i> <i>Ajánlott művek: Lóci óriás lesz;</i> <i>Semmiért egészen</i> <i>Juhász Gyula</i> <i>Ajánlott művek: Anna öröök; A</i> <i>Tiszához</i> <i>Tóth Árpád</i> <i>Ajánlott művek: Elégia egy</i> <i>rekettyebokorhoz; Esti sugárkoszorú</i> <i>Illyés Gyula</i> <i>Ajánlott művek:</i> <i>Szörnyű fegyver (epigramma);</i> <i>Dunántúli reggel (tájlíra)</i> <i>Gion Nándor</i> <i>Ajánlott mű: A kárókatonák még</i> <i>nem jöttek vissza</i> <i>Weöres Sándor</i> <i>Ajánlott művek: Önarckép;</i> <i>Boldogság</i> <i>Egy-egy választott mű</i> <i>Csukás István, Mányi Iván, Szabó</i> <i>Magda, Tamási Áron írásaiból.</i></p>	<p>gyakorlása. Memoriterek megtanulása.</p>	
---	--	--

<p>További ajánlott művek:</p> <p>Ady Endre: Hárrom őszi könnycepp (dal); Párisban járt az Ősz (tájlíra)</p> <p>József Attila: Ars poetica (tanító, bölcselő költemény); Külvárosi éj (tájlíra)</p> <p>Radnóti Miklós: Két karodban (dal)</p> <p>Babits Mihály</p> <p>Örkény István: Egypercesek</p> <p>Kortárs irodalom:</p> <p>Két-három szépprózai és öt magyar lírai alkotás (lakóhelyi sajátosságok figyelembe vétele lehetséges).</p> <p>R. Kipling: A dzsungel könyve (részlet)</p> <p>Színmű</p> <p>Megválasztása a lakóhelyi lehetőségekhez igazítható (színházlátogatás)</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Életrajzi adat, magyar irodalom, világirodalom, vers, próza, színjáték, színmű.	

A fejlesztés várta eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes az olvasott művek mondanivalóját megfogalmazni, képes az olvasottak időrendi, történeti átlátására, összefoglalására.</p> <p>Képes szövegalkotáskor az alkalomhoz és a helyzethez igazodni.</p> <p>Verset és prózát (részleteket) kontaktstartás mellett értelmezve, a (helyes) ritmus, hanglejtés és hangsúlyok alkalmazásával elmond, bemutat (felolvasás).</p> <p>Képes különböző műfajú szöveg élményt nyújtó olvasására.</p> <p>Képes hangulati szempontú szövegelemzésre.</p> <p>Fogalmazásában, szóhasználatában, beszédében egyéni stílusa alakulóban van.</p> <p>Képes az írást céljainak elérése érdekében használni.</p> <p>A tanult nyelvtani szabályokat alkalmazza önálló írása során.</p> <p>Igyekszik rendezett külalakú, olvasható írásműveket készíteni.</p> <p>A tanulás céljából tud lényeget kiemelni, vázlatot készíteni.</p> <p>Rendelkezik ismeretekkel a tanult írók, költők életéről.</p> <p>Olvasás útján szerzett ismereteiről írásban is öt-hat mondatban számot ad.</p> <p>Képes beszélgetni egy-egy irodalmi alkotásról.</p> <p>Az olvasottakban felismeri az ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, cselekvések következményeit. Szöveghűen elmondja a tanult verseket, versrészleteket.</p>
--	--

ANGOL NYELV

7–8. évfolyam

Az idegen nyelv korai tanulása társadalmi igény. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóktól nagy erőfeszítést követel, ezért az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei és fejlettségük határozza meg. Az idegen nyelv tanítása enyhén értelmi fogyatékos tanulók részére tanórai keretben, az általános iskola 7. évfolyamától javasolt, de az idegennyelv-tudás iránti társadalmi igények növekedése miatt – a szülők igénye szerint – szakkör vagy egyéb nem kötelező jellegű foglalkozás keretében korábban is megkezdhető az iskola döntése alapján, de szigorúan a tanulók szükségleteihez és képességeihez igazodva.

Az általános iskola felső tagozatán a cél az, hogy az idegen nyelv tanítása járuljon hozzá a más tantárgyaknál megszerzett alapkézségek megerősödéséhez a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a rendszeres ismétlés és gyakorlás megteremtésével. Az új ismeretek elsajátítatása konkrét tapasztalásra, cselekvésre alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérüléseit, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve tünteti ki. A tananyagot a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességekhez kell igazítani.

A tanulókat bevezetve egy idegen nyelv tanulásába, fel kell kelteni az érdeklődésüket, fenntartani a motivációjukat a nyelvtanulás iránt; meg kell alapozni a nyelvtanulásukat, ily módon is elősegíteni társadalmi beilleszkedésüket, növelni esélyeiket.

Az idegen nyelvi kompetencia szorosan kapcsolódik és épít az *anyanyelvi kompetenciára*, hiszen a beszédértés és a beszéprodukció az elsődleges, anyanyelven is. Az anyanyelv tanulása során megtapasztalt nyelvi problémák nehezítik az idegen nyelv oktatását. A négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írás és az olvasás nagyon kis mértékben jelenik meg a felső tagozaton az idegen nyelv oktatása során, és célja csupán a hallottak megerősítése, támogatása. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának célrendszerében a kommunikációs kompetencia fejlesztésén van a fő hangsúly. A nyelvi kompetencia magába foglalja a lexikai, grammatikai, szemantikai és fonológiai ismereteket, továbbá ezek használatának képességét.

Az interkulturális kompetencia fejlesztése során megismertetjük a tanulókat annak az országnak (vagy országoknak) a kultúrájával, amelynek a nyelvét tanulják. Ezért a nyelvtanítást minden össze kell kapcsolni a minden nap élet kultúrájának megismertetésével. Folyamatosan erősítjük a nyelvtanuló interkulturális tudatosságát, azaz, hogy a tanuló legyen képes felismerni és megérteni a saját és az idegen kultúra jellegzetességeit, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket, s ezáltal erősödjen a hazafias érzése, a magyarságtudata, valamint váljon nyitottabbá és érzékenyebbe más népek kultúrája iránt. A nyelvtanítás során törekednünk kell a pozitív hozzáállás és motiváció kialakítására az idegen nyelv tanulása és más kultúrák megismerése iránt.

Az információs technológiák és az informatikai kompetencia használata ma már elkerülhetetlen, s az idegen nyelv tanításának és tanulásának folyamatába beépítve nagyszerű lehetőséget kínál arra, hogy közvetlenebb kapcsolatot alakíthassanak ki a tanulók a célnyelvvel, és ismerjék meg, majd próbálják meg alkalmazni a kapcsolatteremtéshez szükséges stratégiákat a célnyelvi közösség egy-egy tagjával. Az információs technológiák alkalmazása a célnyelvi kultúra megismerését színesebbé, érzékletesebbé teszi, továbbá az önálló ismeretszerzés és a későbbi önálló tanulás lehetőségét is nagymértékben segítheti.

A tantárgyak közötti integráció elérésében nagy szerepe van az idegen nyelv tanításának és tanulásának. Az idegen nyelv tanulása nemcsak további lehetőséget nyújt a tanulóknak a más tantárgyakban korábban megszerzett tudás felelevenítésére, gyakorlására, új kapcsolódási pontok kialakítására, hanem újabb nyelvi, kulturális, interkulturális, földrajzi és történelmi ismeretekkel gazdagítja a tanulókat, melyeket más tantárgyak tanulása során is felhasználhatnak.

Az idegen nyelv tanulása teret biztosít a csoportos és kooperatív tanulási formák alkalmazásának, egyénre szabott módszerek és az önművelés igénye kialakításának, valamint

változatos nevelési lehetőségek kihasználásának, továbbá elősegíti a tanulók önismeretének és önbizalmának fejlesztését az egyéni adottságok és képességek megismérésén keresztül.

A differenciálás a tanítás minden részében megjelenik, s ezáltal tekintettel vagyunk az egyéni sajátosságokra, képességekre. Az értékelés során elsősorban a tanuló egyéni fejlődését, motivációját, a nyelvtanulásra irányuló akaratát kell értékelnünk, s az értékeléssel a további nyelvtanulásukat kell segítenünk.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a nyelvtani anyag többségének elsajátítása implicit módon történik, azaz nem magát a nyelvtani szabályt tanítjuk, hanem a nyelvtani szerkezetet használtatjuk szövegkörnyezetben. Az idegen nyelvi kommunikáció során – a nagyszámú ismétlés révén – a tanuló automatikusan elsajátítja, majd alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat. A nyelvi kompetencia kialakítása érdekében változatos interakciókban folyamatosan fejlesztjük a tanulók hallási észlelését, hallás utáni szövegértését, célzott és tartós figyelmét, elsősorban verbális emlékezetét és beszédkészségét. A sikeres kommunikáció érdekében hosszabb időkeretre, folyamatos ismétlésre, gyakorláusra, játékos keretek között történő, cselekvéshez kötött megvalósításra, egyéni megerősítésre, helyzetgyakorlatokra van szükség.

Az idegen nyelv olvasásának és írásának tanítása enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében csak egyéni fejlettséghoz igazodva, a tanulókban erősödő igény alapján javasolt. Az olvasott szöveg értése és az íráskészség fejlesztése csupán másodlagosan, illetve harmadlagosan támogatja a hallás utáni értést és a beszédüket.

Idegen nyelvi szempontból a 7–8. évfolyam a bevezető, alapozó szakasz, melynek során a tanuló megismerekedik egy idegen nyelv tanulásával, felismeri, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát; megpróbálja felfedezni és megérteni a nyelvet vezérlő különböző, alapszintű szabályokat, melyeknek segítségével a későbbiekben egyre tudatosabbá teheti nyelvtanulását. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát, mely egyben erősíti magyarságtudatát, hazafias érzéseit, közösséghoz tartozását. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi érzéke, javul kötelességtudata, együttérzése, empátiája, segítőkészsége, tisztelete mások iránt. Megtapasztalja és megpróbálja megérteni, hogy cselekedeteiért, mondataiért felelősséggel tartozik. A helyzetgyakorlatok során igyekszik betartani a szabályokat, és tiszteli társait.

A szakasz alapvető feladata, hogy a tanulók más műveltségi területeken megszerzett ismereteire támaszkodva, olyan alapvető nyelvi fordulatokkal ismertesse meg a tanulókat, melyeket a minden nap élethelyzetükben felismerhetnek és alkalmazhatnak, s amelyek megalapozzák motivációjukat a későbbi (szakiskolai) nyelvtanulásra.

Az idegen nyelv tanulása során fokozatosan fejlődik önismeretük, kifejező és kapcsolatteremtő készségük (vélemény, akarat, érzellem), a személyes tapasztalatok tudatosításán keresztül pedig bővülnek ismereteik, formálódik szemléletmódjuk, a világról alkotott képük.

Az étkezés, ételek, sport téma körök lehetőséget adnak az egészséges életmód tudatosítására, a preventív szemlélet kialakítására, a betegségek megelőzésére.

Már a nyelvtanítás bevezetésekor tudatosítani kell a tanulókban az idegen nyelv tanulásának jelentőségét a későbbi életükre, pályaválasztásukra, munkavállalási esélyeikre nézve.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-oktatása során nem beszélhetünk a(z) (európai) nyelvi szintek meghatározásáról, mivel az idegen nyelv tanulását az egyéni képességek nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére igyekeznünk kell a lehető legtöbbet elsajátítatni a tanulókkal, az egyéni lehetőségek függvényében.

Alapvető cél, hogy a tanuló próbálja meg megérteni és használni a gyakoribb minden nap kifejezéseket és a legelembb alapvető fordulatokat, amelyek célja a minden nap szükséletek konkrét kielégítése, továbbá a tanulók hallás utáni figyelmének, fonetikai kifejezésének, szándékos figyelmének, verbális emlékezetének, idegen nyelvi gondolkodásának fejlesztése. A cselekvéshez kötött beszédfeljlesztés növelte az idegen nyelvi megnyilvánulások számát, de a magyar nyelvet sem zárhatjuk ki a tanítási órákból.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
7. évfolyam	1	36
8. évfolyam	1	36

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok, beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	folyamatos
Témakörök, szókincs	folyamatos

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédszándékok, beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló saját és családja személyes adatainak ismerete. Számfogalom 20-as számkörben. Állatok, néhány növény ismerete, testrészek nevei, testséma, irányok, helyviszonyok ismerete. Alapfokú térképhasználat. Élelmiszerek, ételek neveinek ismerete. A kommunikáció alapvető feltételeinek, alapvető szófaji csoportosítások ismerete. Törekvés ritmustartásra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiségek fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BESZÉDSZÁNDÉKOK: Köszönési formák: Hi! Hello. Napszakok szerinti köszönési formák: Good morning, good day, good afternoon, good evening, good night. Elköszönés: Bye. Goodbye. See you tomorrow. Bemutatkozás: What's your name? My name is Tom. How old are you? I am 13. Who are you? I'm a girl. Where are you from? I'm from Who's this? This is ... Utasítások Stand up. Sit down. Come here. Stop. Go to ... Turn around.	BESZÉDÉRTÉS <ul style="list-style-type: none">– A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása.– Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.– Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet).– Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése.– Egyéni megnyilvánulási lehetőségek.– Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok.– Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a	Ének-zene: (ritmus tartása, ritmusváltás, hangképzés, intonálás). <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, a kommunikáció alapjai, hangképzés. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése, a mozgás kifejező ereje, testséma, légzés. <i>Természetismeret:</i> környezetünk

<p>Titulusok: Mr, Mrs, Miss. Köszönet és sajnálat kifejezése: Thank you. Sorry. Udvariassági formák: Here you are. Please. Nice to see you. Nice to meet you. Egyszerű kérdések (információkérés). Egyszerű feleletek (információadás) How are you? I'm fine, thank you. ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> – beszédhelyzethez és a beszédpártnerekhez. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. – Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	<p>tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Hon- és népísmerek:</i> ünnepek, népszokások.</p> <p><i>Földrajz:</i> szigetország, térképhasználat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finom mozgások fejlesztése, válaszadás rajzzal.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Beszédkézszség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A beszéd megértése. A környezetében körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédkézszség, beszédbátorság fokozatos növelése. A minden nap életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdésalkotások. – Releváns válasz adása a tanult kérdésekre. – Dalok, mondókák. – Környezete tárgyainak megnevezése. – Néhány beszédfordulat témakörökönként. 	<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az angol nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. – Probléma jelzése, segítségkérés. 	<p><i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangképzés, szóhatárok, a mondat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rövid szövegrésszeknél törekvés a mondatok sorrendiségeinek megjegyzésére. - Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. - Érzelmek, vélemény kifejezése. - Javítás elfogadása, törekvés önkorekcióra. - Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra. - Ritmustartás, ritmusváltás. - A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során. 	<p>intonálás.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tárgyak, élőlények nevei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Fogalomkörök	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Megfelelő anyanyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátítatása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a tébeliség előjárószínának gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Létezés kifejezése (be, is, are). - Birtoklás kifejezése (have got). - Időbeliség: Present időhatározók (now, sometimes, never, usually, always, today), - Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, határozatlan névelők. - Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevont alakok, többes szám kiejtése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. - Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. - A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkal, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajok, igemódok, mondatfajták, ragok, jelek.</p> <p><i>Matematika:</i> tő- és sorszámnevek, alapvető matematikai műveletek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> intonálás, hangsúlyozás, ritmustartás.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Létezés, birtokviszony, felszólító mondat, gyakoriság, előjárószó, tő- és sorszámnév, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Témakörök, szókincs	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Elsősorban a természettismeret, matematika, társadalomismeret órákon megszerzett ismeretek alkalmazása. A tanuló saját és közvetlen családja személyes adatai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tévékenységek	Kapcsolódási pontok
EMBERI KAPCSOLATOK: Az ÉN személyem: bemutatkozás, személyi adatok, , lakcím, Az ÉN családom: családtagok nevei. TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK: Hazám, hazám fővárosa, lakóhelyem. A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója, néhány nagyobb városa, ünnepek. TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK: , évszakok, , napszakok, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD: Testrészek. VÁSÁRLÁS: Élelmiszerek, ételek nevei. ORSZÁGISMERET: Ünnepek: Halloween, Christmas, Easter	<ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Angolul beszélő országok felsorolása. – Nagy Britannia országai, fővárosa, néhány városa megnevezése. – Magyar és brit iskolák összehasonlítása. – Brit ünnepek és szokások megismerése. – Reális önkép kialakítása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Elemi szintű tájékozódás térképen. 	<p><i>Természettismeret:</i> növények, állatok, hazám, célország, földrajzi ismeretek, térképhasználat.</p> <p><i>Matematika:</i> mennyiségi és minőségi viszonyok, időbeliség, sorrendiség.</p> <p><i>Informatika:</i> internet használata, információkeresés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, család, szűkebb-tágabb környezet, célország, nemzetiség, zászló, évszak, hónap, nap, időpont, napirend, ruházat, sport, élelmiszer, vásárlás, főtkezés, üzlet.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mértén merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait. Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tőmondatait. Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra
---	--

	<p>releváns válaszokat adjonlgyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven (Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)</p>
--	--

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok, beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	folyamatos
Témakörök, szókincs	folyamatos

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Beszédszándékok, beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló saját és családja személyes adatainak ismerete. Számfogalom 20-as számkörben. Állatok, néhány növény ismerete, testrészek nevei, testséma, irányok, helyviszonyok ismerete. Alapfokú térképhasználat. Élelmiszerek, ételek neveinek ismerete. A kommunikáció alapvető feltételeinek, alapvető szófaji csoportosítások ismerete. Törekvés ritmustartásra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiségek fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BESZÉDSZÁNDÉKOK: <ul style="list-style-type: none"> – Köszönési formák: Hi! Hello. – Napszakok szerinti köszönési formák: Good morning, good day, good afternoon, good evening, good night. – Elköszönés: Bye. Goodbye. See you tomorrow. – Bemutatkozás: What's your name? My name is Tom. How old are you? I am 13. – Titulusok: Mr, Mrs, Miss. – Köszönet és sajnálat kifejezése: Thank you. Sorry. – Udvariassági formák: Here you are. Please. Nice to see you. 	BESZÉDÉRTÉS <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a 	<i>Ének-zene: (ritmus tartása, ritmusváltás, hangképzés, intonálás).</i> <i>Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, a kommunikáció alapjai, hangképzés.</i> <i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése, a mozgás kifejező ereje, testséma, légzés.</i> <i>Természetismeret: környezetünk</i>

<p>Nice to meet you.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érdeklődés a másik személy hogyléte felől: How are you? I'm fine, thank you. And you? – Egyszerű kérdések (információkérés). – Egyszerű feleletek (információadás). – Modális jelentés kifejezése: képesség kifejezése: I can jump up high. – Vélemény kérése: Do you like? – Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: What's this? This is a.../ It's a... – Dicséret: That's great! Well done. – Jókíváságok: Merry Christmas! Happy Birthday! Happy Easter! Happy Halloween! – A telefonálás konvenciói. 	<ul style="list-style-type: none"> – beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. – Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	<p>tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Hon- és népísméret:</i> ünnepek, népszokások.</p> <p><i>Földrajz:</i> szigetország, térképhasználat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finom mozgások fejlesztése, válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Beszédkézszség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A beszéd megértése. A környezetében körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédkézszség, beszédbátorság fokozatos növelése. A minden nap életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önenellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdésalkotások. – Releváns válasz adása a tanult kérdésekre. – Dalok, mondókák. – Környezete tárgyainak megnevezése. – Néhány beszédfordulat témakörönként. 	<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az angol nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. – Probléma jelzése, segítségkérés. 	<p><i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangképzés, szóhatárok, a mondat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus,</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rövid szövegrésszeknél törekvés a mondatok sorrendiségeinek megjegyzésére. - Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. - Érzelmek, vélemény kifejezése. - Javítás elfogadása, törekvés önkorekcióra. - Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra. - Ritmustartás, ritmusváltás. - A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során. 	<p>intonálás.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tárgyak, élőlények nevei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Fogalomkörök	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Megfelelő anyanyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátítatása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeliség előljárószínnek gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Létezés kifejezése (be, is, are). - Cselekvések kifejezése (igék). - Felszólító mód (igék). - Birtoklás kifejezése (have got). - Birtokviszony kifejezése (My mother's name is...). - Birtokos névmások (My pen). - Modalitás kifejezése: képesség (I can...). - Időbeliség: Present Simple, Present Continuous, időhatározók (now, sometimes, never, usually, always, today), évszakok, hónapok, napok, időpontok, előljárószavak (at, in, on). 	<ul style="list-style-type: none"> - Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. - Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. - A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkal, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajok, igemódok, mondatfajták, ragok, jelek.</p> <p><i>Matematika:</i> tő- és sorszámnevek, alapvető matematikai műveletek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> intonálás, hangsúlyozás, ritmustartás.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Térbeliség: előjárószavak (in, on, at). – Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, sorszámcsoportok 1-12-ig, főnevek többes száma, a/an, some/any határozatlan névelők. – Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevonás, többes szám kiejtése. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Létezés, birtokviszony, felszólító mondat, gyakoriság, előjárószó, tő- és sorszámnév, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Témakörök, szókincs	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Elsősorban a természettudományok, matematika, társadalomtudományok órákon megszerzett ismeretek alkalmazása. A tanuló saját és közvetlen családjához közel álló adatok megismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célcsoporttal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
EMBERI KAPCSOLATOK: Az ÉN személyem: bemutatkozás, személyi adatok, külsőm, életkor, születésnap, lakcím, kedvenc sportom, színem, ételeim, barátom. Az ÉN családom: családtagok nevei. TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK: Hazám, hazám fővárosa, lakóhelyem. Iskolám, az iskola berendezései, iskolai felszerelések, utasítások a tanórán. A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója, néhány nagyobb városa, ünnepek. TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK: Időjárás, évszakok, hónapok, napok, napszakok, időpontok. Állatok, növények.	<ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Angolul beszélő országok felsorolása. – Nagy Britanniában elhelyezkedő városok megnevezése. – Magyar és brit iskolák összehasonlítása. – Brit ünnepek és szokások megismérése. – Reális önkép kialakítása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Elemi szintű tájékozódás térképen. 	<i>Természettudományok:</i> növények, állatok, hazám, célcsoport, földrajzi ismeretek, térképhasználat. <i>Matematika:</i> mennyiségi és minőségi viszonyok, időbeliség, sorrendiség. <i>Informatika:</i> internet használata, információkeresés.

<p>EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD:</p> <p>Testrészek.</p> <p>Az orvosnál.</p> <p>Napirend.</p> <p>Öltözködés, ruházat.</p> <p>Sport.</p> <p>VÁSÁRLÁS:</p> <p>Élelmiszerrek, ételek nevei.</p> <p>Főétkezések.</p> <p>Üzletek nevei, néhány jellemző árucikk neve.</p> <p>Vásárlás.</p> <p>ORSZÁGISMERET:</p> <p>Ünnepek:</p> <p>Halloween, Christmas, Easter</p> <p><i>Irodalmi művek feldolgozása</i></p> <p>videofilmmel, megbeszéléssel.</p> <p>Ajánlott művek:</p> <p>Mark Twain: Koldus és királyfi,</p> <p>Charles Dickens: Christmas Carol;</p> <p>Robin Hood.</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Személyes adat, család, szűkebb-tágabb környezet, célország, nemzetiségi, zászló, évszak, hónap, nap, időpont, napirend, ruházat, sport, élelmiszer, vásárlás, főétkezés, üzlet.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére</p>	<p>A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mérten merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait.</p> <p>Próbálja meg a beszédszándékokat automatikusan felismerni, a lényegét megérteni és azokhoz alkalmazkodni.</p> <p>Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tőmondatait. Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra releváns válaszokat adjon. Próbálja a tanult nyelvtani szerkezeteket alkalmazni. Igyekezzen megfelelő ritmussal a tanult egyszerű mondatokat megismételni, törekedjen a megfelelő kiejtésre, hanglejtésre.</p> <p>Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven. Próbáljon meg saját magáról 12-15 mondatban összefüggően beszélni.</p> <p>(Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)</p>
---	--

Német nyelv

7-8. évfolyam

Az idegen nyelv korai tanulása társadalmi igény. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóktól nagy erőfeszítést követel, ezért az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei és fejlettségük határozza meg. Az idegen nyelv tanítása enyhén értelmi fogyatékos tanulók részére tanórai keretben, az általános iskola 7. évfolyamától javasolt, de az idegennyelv-tudás iránti társadalmi igények növekedése miatt – a szülők igénye szerint – szakkör vagy egyéb nem kötelező jellegű foglalkozás keretében korábban is megkezdhető az iskola döntése alapján, de szigorúan a tanulók szükségleteihez és képességeihez igazodva.

Az általános iskola felső tagozatán a cél az, hogy az idegen nyelv tanítása járuljon hozzá a más tantárgyaknál megszerzett alapkézségek megerősödéséhez a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a rendszeres ismétlés és gyakorlás megteremtésével. Az új ismeretek elsajátítatása konkrét tapasztalásra, cselekvésre alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérüléseit, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve tünteti ki. A tananyagot a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességekhez kell igazítani.

A tanulókat bevezetve egy idegen nyelv tanulásába, fel kell kelteni az érdeklődésüket, fenntartani a motivációjukat a nyelvtanulás iránt; meg kell alapozni a nyelvtanulásukat, ily módon is elősegíteni társadalmi beilleszkedésüket, növelni esélyeiket.

Az idegen nyelvi kompetencia szorosan kapcsolódik és épít az anyanyelvi kompetenciára, hiszen a beszédértés és a beszéprodukció az elsődleges, anyanyelven is. Az anyanyelv tanulása során megtapasztalt nyelvi problémák nehezítik az idegen nyelv oktatását. A négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írás és az olvasás nagyon kis mértékben jelenik meg a felső tagozaton az idegen nyelv oktatása során, és célja csupán a hallottak megerősítése, támogatása. Az idegen nyelv tanításának és tanulásának célrendszerében a kommunikációs kompetencia fejlesztésén van a fő hangsúly. A nyelvi kompetencia magába foglalja a lexikai, grammatikai, szemantikai és fonológiai ismereteket, továbbá ezek használatának képességét.

Az interkulturális kompetencia fejlesztése során megismertetjük a tanulókat annak az országnak (vagy országoknak) a kultúrájával, amelynek a nyelvét tanulják. Ezért a nyelvtanítást minden össze kell kapcsolni a minden nap élet kultúrájának megismertetésével. Folyamatosan erősítjük a nyelvtanuló interkulturális tudatosságát, azaz, hogy a tanuló legyen képes felismerni és megérteni a saját és az idegen kultúra jellegzetességeit, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket, s ezáltal erősödjen a hazafias érzése, a magyarságtudata, valamint váljon nyitottabbá és érzékenyebben más népek kultúrája iránt. A nyelvtanítás során törekednünk kell a pozitív hozzáállás és motiváció kialakítására az idegen nyelv tanulása és más kultúrák megismerése iránt.

Az információs technológiák és az informatikai kompetencia használata ma már elkerülhetetlen, s az idegen nyelv tanításának és tanulásának folyamatába beépítve nagyszerű lehetőséget kínál arra, hogy közvetlenebb kapcsolatot alakíthassanak ki a tanulók a célnyelvvel, és ismerjék meg, majd próbálják meg alkalmazni a kapcsolatteremtéshez szükséges stratégiákat a célnyelvi közösség egy-egy tagjával. Az információs technológiák alkalmazása a célnyelvi kultúra megismerését színesebbé, érzékletesebbé teszi, továbbá az önálló ismeretszerzés és a későbbi önálló tanulás lehetőségét is nagymértékben segítheti.

A tantárgyak közötti integráció elérésében nagy szerepe van az idegen nyelv tanításának és tanulásának. Az idegen nyelv tanulása nemcsak további lehetőséget nyújt a tanulóknak a más tantárgyakban korábban megszerzett tudás felelevenítésére, gyakorlására, új kapcsolódási pontok kialakítására, hanem újabb nyelvi, kulturális, interkulturális, földrajzi és történelmi ismeretekkel gazdagítja a tanulókat, melyeket más tantárgyak tanulása során is felhasználhatnak.

Az idegen nyelv tanulása teret biztosít a csoportos és kooperatív tanulási formák alkalmazásának, egyénre szabott módszerek és az önművelés igénye kialakításának, valamint

változatos nevelési lehetőségek kihasználásának, továbbá elősegíti a tanulók önismeretének és önbizalmának fejlesztését az egyéni adottságok és képességek megismérésén keresztül.

A differenciálás a tanítás minden részében megjelenik, s ezáltal tekintettel vagyunk az egyéni sajátosságokra, képességekre. Az értékelés során elsősorban a tanuló egyéni fejlődését, motivációját, a nyelvtanulásra irányuló akaratát kell értékelnünk, s az értékeléssel a további nyelvtanulásukat kell segítenünk.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a nyelvtani anyag többségének elsajátítása implicit módon történik, azaz nem magát a nyelvtani szabályt tanítjuk, hanem a nyelvtani szerkezetet használtatjuk szövegkörnyezetben. Az idegen nyelvi kommunikáció során – a nagyszámú ismétlés révén – a tanuló automatikusan elsajátítja, majd alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat. A nyelvi kompetencia kialakítása érdekében változatos interakciókban folyamatosan fejlesztjük a tanulók hallási észlelését, hallás utáni szövegértését, célzott és tartós figyelmét, elsősorban verbális emlékezetét és beszédkészségét. A sikeres kommunikáció érdekében hosszabb időkeretre, folyamatos ismétlésre, gyakorláusra, játékos keretek között történő, cselekvéshez kötött megvalósításra, egyéni megerősítésre, helyzetgyakorlatokra van szükség.

Az idegen nyelv olvasásának és írásának tanítása enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében csak egyéni fejlettséghoz igazodva, a tanulókban erősödő igény alapján javasolt. Az olvasott szöveg értése és az íráskészség fejlesztése csupán másodlagosan, illetve harmadlagosan támogatja a hallás utáni értést és a beszédüket.

Idegen nyelvi szempontból a 7–8. évfolyam a bevezető, alapozó szakasz, melynek során a tanuló megismerekedik egy idegen nyelv tanulásával, felismeri, hogy anyanyelvén kívül más nyelven is kifejezheti magát; megpróbálja felfedezni és megérteni a nyelvet vezérlő különböző, alapszintű szabályokat, melyeknek segítségével a későbbiekben egyre tudatosabbá teheti nyelvtanulását. Felfedezi a nyelvtanulás és a cényelvi kultúra fontosságát, mely egyben erősíti magyarságtudatát, hazafias érzéseit, közösséghoz tartozását. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi érzéke, javul kötelességtudata, együttérzése, empátiája, segítőkészsége, tisztelete mások iránt. Megtapasztalja és megpróbálja megérteni, hogy cselekedeteiért, mondataiért felelősséggel tartozik. A helyzetgyakorlatok során igyekszik betartani a szabályokat, és tiszteli társait.

A szakasz alapvető feladata, hogy a tanulók más műveltségi területeken megszerzett ismereteire támaszkodva, olyan alapvető nyelvi fordulatokkal ismertesse meg a tanulókat, melyeket a minden nap élethelyzetükben felismerhetnek és alkalmazhatnak, s amelyek megalapozzák motivációjukat a későbbi (szakiskolai) nyelvtanulásra.

Az idegen nyelv tanulása során fokozatosan fejlődik önismeretük, kifejező és kapcsolatteremtő készségük (vélemény, akarat, érzellem), a személyes tapasztalatok tudatosításán keresztül pedig bővülnek ismereteik, formálódik szemléletmódjuk, a világról alkotott képük.

Már a nyelvtanítás bevezetésekor tudatosítani kell a tanulókban az idegen nyelv tanulásának jelentőségét a későbbi életükre, pályaválasztásukra, munkavállalási esélyeikre nézve.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók idegennyelv-oktatása során nem beszélhetünk a(z) (európai) nyelvi szintek meghatározásáról, mivel az idegen nyelv tanulását az egyéni képességek nagymértékben befolyásolják. Ennek ellenére igyekszünk kell a lehető legtöbbet elsajátítatni a tanulókkal, az egyéni lehetőségek függvényében.

Alapvető cél, hogy a tanuló próbálja meg megérteni és használni a gyakoribb minden nap kifejezéseket és a legelembb alapvető fordulatokat, amelyek célja a minden nap szükséletek konkrét kielégítése, továbbá a tanulók hallás utáni figyelmének, fonetikai kifejezésének, szándékos figyelmének, verbális emlékezetének, idegen nyelvi gondolkodásának fejlesztése. A cselekvéshez kötött beszédfejlesztés növelte az idegen nyelvi megnyilvánulások számát, de a magyar nyelvet sem zárhatjuk ki a tanítási órákból.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
7. évfolyam	2	72
8. évfolyam	2	72

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok, beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	folyamatos
Témakörök, szókincs	folyamatos

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Beszédszándékok, beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló saját és családja személyes adatainak ismerete. Számfogalom 20-as számkörben. Állatok, néhány növény ismerete, testrészek nevei, testséma, irányok, helyviszonyok ismerete. Alapfokú térképhasználat. Élelmiszerek, ételek neveinek ismerete. A kommunikáció alapvető feltételeinek, alapvető szófaji csoportosítások ismerete. Törekvés ritmustartásra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiségek fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BESZÉDSZÁNDÉKOK: <ul style="list-style-type: none"> – Köszönési formák: Hallo! Tschüß! – Napszakok szerinti köszönési formák: Guten Morgen! Guten Tag! Guten Abend! Gute Nacht! – Elköszönés: Auf Wiedersehen! – Bemutatkozás: Ich bin... – Köszönet és udvariassági formák kifejezése: Danke schön, Bitte schön. – A három nem : der, die, das – Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: Was ist das? Das ist... – Dicséret: Gut! Sehr gut! 	BESZÉDÉRTÉS <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a 	<i>Ének-zene: (ritmus tartása, ritmusváltás, hangképzés, intonálás).</i> <i>Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, a kommunikáció alapjai, hangképzés.</i> <i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése, a mozgás kifejező ereje, testséma, légzés.</i> <i>Természetismeret: környezetünk</i>

	<ul style="list-style-type: none"> – beszélgetéshez. – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	<p>tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Hon- és népísmertet:</i> ünnepek, népszokások.</p> <p><i>Földrajz:</i> szigetország, térképhasználat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finom mozgások fejlesztése, válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Beszédkészség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A beszéd megértése. A környezetében körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédkészség, beszédbátorság fokozatos növelése. A minden nap életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önenellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdésalkotások. – Releváns válasz adása a tanult kérdésekre. – Dalok, mondókák. – Néhány beszédfordulat téma köröként. – Az udvarias társadalmi érintkezés eszközei. 	<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az német nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. – Probléma jelzése, segítségkérés. – Rövid szövegrészekenél törekvés a mondatok sorrendiségeinek megjegyzésére. – Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. – Érzelmek, vélemény kifejezése. – Javítás elfogadása, törekvés önkorrekciónra. – Törekvés a partnerhez való 	<p><i>Testnevelés és sport:</i> légzésteknikai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangképzés, szóhatárok, a mondat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, intonálás.</p> <p><i>Természetismeret:</i> tárgyak, élőlények nevei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> válaszadás rajzzal.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – alkalmazkodásra. – Ritmustartás, ritmusváltás. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	7. Fogalomkörök	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Megfelelő anyanyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátítatása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a terbeliség előljárószónak gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Létezés kifejezése: sein ige. – Birtoklás kifejezése :haben ige. – Időbeliség: jelen, – időhatározók : jetzt, előljárószavak : in – Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig – határozatlan névelők: ein(e) – Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevonás alakok, többes szám kiejtése. 	<ul style="list-style-type: none"> – Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. – Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. – A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkal, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás. 	<i>Magyar nyelv</i> és <i>irodalom</i> : szójelzők, igemódok, mondatfajták, ragok, jelek. <i>Matematika</i> : tő- és sorszámcímekek, alapvető matematikai műveletek. <i>Ének-zene</i> : intonálás, hangsúlyozás, ritmustartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Létezés, birtokviszony, előljárószó, tőszámnév, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	8. Témakörök, szókincs	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Elsősorban a természettudomány, matematika, társadalomtudomány órákon megszerzett ismeretek alkalmazása. A tanuló saját és közvetlen családjához személyes adatai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok

EMBERI KAPCSOLATOK: Az ÉN személyem: bemutatkozás, személyi adatok, lakcím, színem, Az ÉN családom: családtagok nevei. TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK: Hazám, lakóhelyem. A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK: évszakoknapszakok, EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD: Testrészek. VÁSÁRLÁS: Élelmiszerek, ételek nevei. ORSZÁGISMERET: Ünnepek: Márton nap, Karácsony, Húsvét <i>Irodalmi művek feldolgozása</i> videofilmmel, megbeszéléssel.	<ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. Németül beszélő országok felsorolása. – Németország fővárosa, néhány városa megnevezése. – Német ünnepek és szokások megismerése. – Reális önkép kialakítása. 	<i>Természetismeret:</i> növények, állatok, hazám, célország, földrajzi ismeretek, térképhasználat. <i>Matematika:</i> mennyiségi és minőségi viszonyok, időbeliség, sorrendiség. <i>Informatika:</i> internet használata, információkeresés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, család, környezet, célország zászló, évszak	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mértén merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait. Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tőmondatait. Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven. (Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)
-------------------------------------	--

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok, beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	folyamatos
Témakörök, szókincs	folyamatos

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. Beszédszándékok, beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A tanuló saját és családja személyes adatainak ismerete. Számfogalom 20-as számkörben. Állatok, néhány növény ismerete, testrészek nevei, testséma, irányok, helyviszonyok ismerete. Alapfokú térképhasználat. Élelmiszerek, ételek neveinek ismerete. A kommunikáció alapvető feltételeinek, alapvető szófaji csoportosítások ismerete. Törekvés ritmustartásra.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándékok megismertetése utánzással történő nyelvtanítás előnyben részesítésével. A beszédészlelés, a verbális emlékezet, az idegen nyelvi gondolkodás és a sorrendiség fejlesztése. Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. Társas nyelvi magatartás kialakítása. A figyelem terjedelmének növelése. Önismeret, önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BESZÉDSZÁNDÉKOK: <ul style="list-style-type: none"> – Köszönési formák: Hallo! Tschüß! – Napszakok szerinti köszönési formák: Guten Morgen! Guten Tag! Guten Abend! Gute Nacht! – Elköszönés: Auf Wiedersehen! – Bemutatkozás: Ich bin... Ich heiße... – Köszönet és udvariassági formák kifejezése: Danke schön, Bitte schön. – Érdeklődés a másik személy hogyléte felől: Wie geht's? – Egyszerű kérdések : Wann hast du Geburtstag? – Igenlés, tagadás: Wer ist das? 	BESZÉDÉRTÉS <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, egyszerű mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a 	<p><i>Ének-zene:</i> (ritmus tartása, ritmusváltás, hangképzés, intonálás).</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> beszédértés, a kommunikáció alapjai, hangképzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése, a mozgás kifejező ereje, testséma, légzés.</p> <p><i>Természetismeret:</i> környezetünk</p>

Ist das ...?		
<ul style="list-style-type: none"> – Vélemény kérése: Was macht du gern? Was ißt/trinkst du gern? – A három nem : der, die, das – Tárgyak, dolgok megnevezése, azonosítása: Was ist das? Das ist... – Dicséret: Gut! Sehr gut! – Jókíváságok – A telefonálás konvenciói. 	<ul style="list-style-type: none"> – beszédpartnerekhez. – Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez. – Társadalmi szokások használata a beszédhelyzetekben (kulturális eltérések, udvariassági formák alkalmazása). – A különböző köszönési formák felismerése, megfelelő alkalmazásuk megpróbálása. – Személyes adatai ismerete, bemutatkozás. Néhány adat megadása magáról. – A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. (Kézmozdulattal a hanglejtés követése, eltérő intonációk megfigyelése.) – Szavak differenciálása. – Nyelvi egységek megértése. 	<p>tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Hon- és népísmertető:</i> ünnepek, népszokások.</p> <p><i>Földrajz:</i> szigetország, térképhasználat.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> finom mozgások fejlesztése, válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Titulus, köszönési forma, udvariassági forma, képesség kifejezése, vélemény kifejezése, ünnepekkel kapcsolatos köszönés/köszöntés, szokás. Kérdés-felelet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	10. Beszédkészség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	A beszéd megértése. A környezetében körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Egyre biztosabb beszédkészség, beszédbátorság fokozatos növelése. A minden nap életben előforduló beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal. Önenelőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Kérdésalkotások. – Releváns válasz adása a tanult kérdésekre. – Dalok, mondókák. – Környezete tárgyainak megnevezése. – Néhány beszédfordulat témakörönként. – Az udvarias társadalmi 	<ul style="list-style-type: none"> – Próbálkozás az német nyelv hangjainak helyes kiejtésével. – Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. – Probléma jelzése, segítségkérés. – Rövid szövegrészekenél törekvés 	<p><i>Testnevelés és sport:</i> légzésttechnika.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> hangképzés, szóhatárok, a mondat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, intonálás.</p>

érintkezés eszközei.	<ul style="list-style-type: none"> - a mondatok sorrendiségeinek megjegyzésére. - Nonverbális eszközök alkalmazása válaszadáskor. - Érzelmek, vélemény kifejezése. - Javítás elfogadása, törekvés önkorrekciónak. - Törekvés a partnerhez való alkalmazkodásra. - Ritmustartás, ritmusváltás. - A fenti követelmények teljesítése rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése során. 	<p><i>Természetszeret:</i> tárgyak, élőlények nevei.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> válaszadás rajzzal.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mimika, gesztus, szó, mondat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	11. Fogalomkörök	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Megfelelő anyanyelvi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon történő elsajátítatása. A térbeli tájékozódás fejlesztése a térbeli időbeliség előjárószínű gyakorlása során. Hallási figyelem, irányított figyelem, idegen nyelvi gondolkodás, verbális memória, időbeli viszonyok kifejezésének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Létezés kifejezése: sein ige. - Cselekvések kifejezése , igeragozás - Felszólító mód (igék). - Birtoklás kifejezése :haben ige. - Birtokviszony kifejezése : von - Birtokos névmások: mein, dein... - Modalitás kifejezése: képesség (Ich möchte, ich wisse...). - Időbeliség: jelen, múlt, jövő időhatározók : jetzt, manchmal, selten... évszakok, hónapok, napok, időpontok: Wann? elöljárószavak: im+Monat 	<ul style="list-style-type: none"> - Nyelvtani fordulatok automatizmusig gyakorlása. - Törekvés a sorrendiség megtartására, a logikus felépítettségre. - A fenti követelmények teljesítése a következő tevékenységek során: mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkal, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajok, igemódok, mondatfajták, ragok, jelek.</p> <p><i>Matematika:</i> tő- és sorszámnevek, alapvető matematikai műveletek.</p> <p><i>Ének-zene:</i> intonálás, hangsúlyozás, ritmustartás.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Térbeliség: Wo ist ..? (links, rechts, vorn, hinten, oben, unten) elöljárószavak (in, aus, nach). – Mennyiségek kifejezése: tőszámok 1-20-ig, 1-100-ig sorszámnevek 1-12-ig, fónevek többes száma: die/sind – határozatlan névelők: ein(e) – Hangtani ismeretek: szóhangsúly, intonáció, összevont alakok, többes szám kiejtése. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Létezés, birtokviszony, felszólító mondat, gyakoriság, elöljárószó, tő- és sorszámnév, többes szám, összevonás, szóhangsúly, intonálás.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	12. Témakörök, szókincs	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Elsősorban a természettismeret, matematika, társadalomismeret órákon megszerzett ismeretek alkalmazása. A tanuló saját és közvetlen családjára személyes adatai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanuló szókincsének, világról alkotott szemléletének bővítése, a célországgal kapcsolatos kulturális ismeretek átadása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
EMBERI KAPCSOLATOK: Az ÉN személyem: bemutatkozás, személyi adatok, különböző, életkor, születésnap, lakcím, kedvenc sportom, színem, ételeim, barátom. Az ÉN családom: családtagok nevei. TÁRSADALMI KÖRNYEZETÜNK: Hazám, hazám fővárosa, lakóhelyem. Iskolám, az iskola berendezései, iskolai felszerelések, utasítások a tanórán. A célnyelvi ország neve, fővárosa, zászlója, néhány nagyobb városa, ünnepek. TERMÉSZETI KÖRNYEZETÜNK: Időjárás, évszakok, hónapok,	<ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítása. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. Németül beszélő országok felsorolása. – Németország fővárosa, néhány városa megnevezése. – Magyar és német iskolák összehasonlítása. – Német ünnepek és szokások megismerése. – Reális önkép kialakítása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Elemi szintű tájékozódás térképen. 	<i>Természettismeret:</i> növények, állatok, hazám, célország, földrajzi ismeretek, térképhasználat. <i>Matematika:</i> mennyiségi és minőségi viszonyok, időbeliség, sorrendiség. <i>Informatika:</i> internet használata, információkeresés.

<p>napok, napszakok, időpontok. Állatok, növények. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD: Testrészek. Az orvosnál. Napirend. Öltözködés, ruházat. Sport. VÁSÁRLÁS: Élelmiszer, ételek nevei. Főétkezések. Üzletek nevei, néhány jellemző árucikk neve. Vásárlás. ORSZÁGISMERET: Ünneppek: Márton nap, Karácsony, Húsvét <i>Irodalmi művek feldolgozása</i> videofilmmel, megbeszéléssel.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Személyes adat, család, szűkebb-tágabb környezet, célország, nemzetiség, zászló, évszak, hónap, nap, időpont, napirend, ruházat, sport, élelmiszer, vásárlás, főétkezés, üzlet.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>A tanuló legyen motivált arra, hogy képességeihez mértén merjen megszólalni a különböző kommunikációs helyzetekben. Alkalmazza a tanult a nonverbális és verbális elemeket, a kommunikáció szabályait. Próbálja meg a beszédszándékokat automatikusan felismerni, a lényegét megérteni és azokhoz alkalmazkodni. Próbálja meg felismerni és megérteni a tanult szavakat és kifejezéseket, a tanár egyszerű utasításait, tőmondatait. Ismerje fel a tanult kérdéseket, s azokra releváns válaszokat adjon. Próbálja a tanult nyelvtani szerkezeteket alkalmazni. Igyekezzen megfelelő ritmussal a tanult egyszerű mondatokat megismételni, törekedjen a megfelelő kiejtésre, hanglejtésre. Igyekezzen megtanulni néhány dalt, mondókát idegen nyelven. Próbáljon meg saját magáról 5-10 mondatban összefüggően beszálni. (Az eredményeket minden tanuló saját fejlődési szintjéhez kell mérni, s inkább az akarat, a motiváció dominál, semmint a pontos nyelvhasználat.)</p>
--	---

MATEMATIKA

5–8. évfolyam

A matematikatanítás célja, hogy lehetővé tegye a tanulók számára a környező világ térförmáinak, mennyiségi viszonyainak, összefüggéseinek megértését, a valóság megismerését. Feladata felkelteni a tanulók érdeklődését, segíteni a pozitív attitűd kialakulását a tantárgy tanulása iránt, tapasztalati úton megalapozva a tanulók matematikai ismereteit, változatos tevékenységekkel alakítva ki a matematikai fogalmakat. Fejlesztenie kell a tanulók matematikai készségeit (számlálás, számolás, mennyiségi következtetések, becslés, mérés, mértékegységváltás, szöveges feladatok megoldása) és matematikai képességeit (rendszerzés, kombinativitás, induktív-, deduktív- és valószínűségi következtetések), ezáltal lehetővé tenni a tanulók gondolkodásának fejlődését.

A pontos matematikai nyelv használatára való törekvés, a gondolatok szabatos megfogalmazása tevékenységek során alakul a matematikatanulás szokásrendjének gyakorlásával, a pontos, fegyelmezett munkavégzés és az önenellenőrzés igényének kialakításával együtt.

A matematikai kompetencia fejlesztése a többi kulcskompetenciával együtt, egymással összhangban, egymást felerősítve valósítható meg. A matematikaórákon megszerzett készségek, képességek, ismeretek birtokában a tanulók alkalmassá válnak az önálló tanulásra, eszközökkel használják azokat más kompetenciaterületek elsajátítására, különböző kontextusokban (továbbtanulás, otthon, munkahely) való alkalmazásra. A matematikai nevelés hozzájárul a természettudományos és technikai kompetencia fejlődéséhez. Vannak közös fejlesztési területeik, mint a tájékozódási képesség fejlesztése térben, síkban, időben és a világ mennyiségi viszonyaiban. Vannak olyan készségek, mint a becslés, mérés, számlálás, számolás, melyeket alkalmaznak különböző számításoknál. Az ének, zene tanulása fejleszti a matematikai gondolkodás különböző formáit. A ritmusgyakorlatok, kottaírás, kottaolvasás, számkotta használata hozzájárulnak az akusztikus és vizuális figyelem és emlékezet, valamint a szerialitás fejlesztéséhez. A matematikai kompetenciát eszközökkel használják a tanulók a földrajzi ismeretek tanulása során is. Tájékozódnak síkban különböző léptékű térképeken, térben a földgömbön és az időzónákban. Becslési, mérési és számolási készségük alkalmazzák a távolságok becslésére, mérésére, a magassági számok pontos leolvasására, a földrészek, országok területe, lakossága és népsűrűsége közötti összefüggések értelmezésére, számításokra. A testnevelésők nagymértékben hozzájárulnak a motoros képességek fejlődéséhez, ezzel segítik a tanulókat a matematikai és szerkesztő eszközök használatában. A különböző ugrások, dobások alkalmával fejlődik becslési, mérési készségük. Rendgyakorlatoknál a számlálásra végzett mozgássorok hozzájárulnak a számlálás ritmusának kialakulásához. A rajz tanítása során a vizuális nyelv alapelemeinek (vonalak, sík- és térförmák) előállítása, azok rendezése, azonosságok, hasonlóságok észrevétele, arányok, kontrasztok megfigyelés, ismétlések, ritmusok leképezése, szimmetrikus alakzatok létrehozása segíti a formaérzékelés, a térlátás és vizuális gondolkodás fejlesztését, a geometriai ismeretek elmélyítését. A digitális kompetencia fejlesztése, IKT-eszközök használata hozzájárulnak a megismerési képesség, a verbális és a nonverbális kommunikáció fejlődéséhez. Az IKT az órákon segíti az önálló ismeretszerzést, a matematikai készségek, képességek fejlesztését, a matematika iránti pozitív attitűd kialakulását, az önismeret, az önértékelés fejlődését. Habilitációs foglalkozások keretében fejlesztő programok segítségével hozzájárul a tanulók alapképességeinek fejlesztéséhez.

A matematikai kompetencia elsajátítása érdekében különböző szervezeti keretekben (egyéni, páros, csoport- és kooperatív formában) tevékenykednek a tanulók. Ezáltal fejlődik együttműködési készségük, nő a toleranciájuk, kialakul egymás iránti érdeklődésük, megtanulják társaik elfogadását.

A matematikatanulás hatékonyságának egyik fontos feltétele a módszerek megválasztása. A kisiskolások legfontosabb tevékenysége a játék. Ezért kezdetben játékos tevékenységek megszerzésével biztosítunk lehetőséget a gyerekeknek a közvetlen tapasztalatszerzésre.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyerekeknek hosszabb ideig (több éven át) lehetőséget kell teremteni a matematikai problémák cselekvéses tapasztalatra alapozó megoldására. A motiváló hatású tanulási környezet, a játékok, a különböző matematikai eszközök,

IKT-eszközök, digitális tananyagok felkeltik a tanulók érdeklődését, igényét a világ megismerésére, saját ismereteik, képességeik fejlesztésére, az érdeklődés ébrentartására, pozitív attitűd kialakulására a tantárgy, a tanulás iránt, mindez biztosítéka a sikeres együtt-tanulásnak.

Az egy évfolyamba kerülő gyermekek pszichés funkciói, képességei, ismeretei, az egész személyiségeük nagyon különbözők. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók képességprofilja jelentősebb eltérést mutat, mint ép társaiké. Ezért nagyon fontos minden tanuló egyéni fejlődési folyamatának a megismerése és az ehhez igazodó differenciált nevelés, oktatás, fejlesztés. A pedagógusnak fel kell tárképeznie az évfolyam tanulóinak ismereteit, képességeit, érdeklődésüket, motiváltságukat, tanulási stílusukat, szokásaikat, tempójukat. Fel kell tárni társas kapcsolataikat, fizikai és pszichés állapotukat.

Szükséges és lehetséges differenciálni a tartalmak és tevékenységek szintjén egyaránt. A tartalmi differenciálás megnyilvánulhat a feladatok mennyiségében, a feladatok minőségében és a kivitelezés módjában. A tevékenységek szintje is különböző lehet. Lehet elvontan, verbális szinten megoldani a feladatokat, de ugyanazok a feladatok megoldhatók eszközökkel, a cselekvés szintjén. Differenciálni lehet segítsnyújtással is. Segíthetjük a tanulást eszközök biztosításával, az eszközök használatának segítésével, a feladat megismétlével, a feladatok algoritmizálásával, mintaadással, analógia alkalmazásával és célirányos kérdésekkel.

A tanulásban akadályozott tanulóknál gyakran előfordul súlyos képességzavar illetve valamelyik képesség hiánya. Ezeket a problémákat nem lehet kizárolag a tanítási órák keretei között orvosolni. Ilyen esetekben szükség van külön habilitációs foglalkozásokra, ahol célirányos fejlesztési terv alapján egyéni fejlesztéssel lehet korrigálni és/vagy kompenzálni a képességzavarokat és hiányokat.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	4	144
6. évfolyam	4	144
7. évfolyam	4	144
8. évfolyam	4	144

5–6. évfolyam

A két év célja – mindenkorral tevékenységre épülve – a tanulók alapképzésének megerősítése, gyakorlási lehetőségek beiktatásával. Az ismeretek bővítését konkrét tapasztalásra alapozva, a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve kell megvalósítani. Az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és tanulási módok kialakítása támogatja az ismeretek bővítésének, a képességek és készségek megerősítésének lehetőségét, kiegészülve különböző szintű tevékenységekkel, cselekvéses és elvont szinten. A gondolkodási műveletek egyre elvontabb szinten jelennek meg, a gondolkodási fajták gyakorlása matematikai problémák megoldása során történik. A matematikai fogalmak, kifejezések megértése, egyre pontosabb használata a matematikatanulás folyamatában, a tanulók cselekvését a középpontba állítva történik. Figyelmet kell fordítani az alkotó

kedv ösztönzésére, kreativitás fejlesztésére, törekedve a minél kitartóbb és pontosabb munkavégzésre, önellenőrzésre.

A figyelem terjedelmének, tartósságának növelése, a koncentráció időtartamának növelése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése minden tanórán fontos feladat.

5. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	11+1
Számelmélet, algebra	62+8
Geometria, mérés	30+4
Függvények, az analízis elemei	20+3
Statisztika, valószínűség	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése. Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Halmazok Évfolyamozás.	Személyek, tárgyak, logikai készlet elemeinek elhelyezése halmazábrákba. Évfolyamozás egy, illetve egyszerre két szempont alapján. Megfigyelés, lényeges jegyek kiemelése, azonosítás, megkülönböztetés.	Vizuális kultúra: alakzatok, színek, tájékozódás síkban. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegértés, szövegalkotás.
Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz.	Rész halmaz előállítása különféle alaphalmazokon személyekkel, tárgyakkal, logikai készlet elemeivel. Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz kapcsolatának értelmezése. A halmazábra különböző részeinek jelölése jelkártyákkal. Elemek besorolása a halmazábra különböző részeibe.	<i>Természettismeret:</i> kognitív képességek. <i>Informatika:</i> problémamegoldó gondolkodás, szimbólumok, jelek.
Metszethalmaz.	Személyeknek, tárgyaknak, logikai	<i>Technika, életvitel és</i>

	<p>készlet elemeinek megfigyelése, közös tulajdonságuk kiemelése, megfogalmazása, metszethalmaz képzése.</p> <p>A halmazábra különböző részeinek elnevezése.</p>	<p><i>gyakorlat:</i> formaérzékelés, finommotoros mozgáskoordináció.</p>
1.2. <i>Matematikai logika</i> Állítások igazságtartalma.	<p>Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábra különböző részeiről.</p> <p>Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint.</p> <p>Állításokhoz halmazok alkotása.</p> <p>A logikai kifejezések pontos használata.</p> <p>Tulajdonságok tagadása, a logikai „nem” fogalmának használata.</p> <p>Logikai „és” fogalmának használata.</p> <p>A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata.</p>	
1.3. <i>Kombinatorika</i> .	<p>Kombinatorikus játékok.</p> <p>Elemek sorba rendezése.</p> <p>Lehetőségek sokféleségének észrevétele.</p> <p>Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: néhány lehetőség, egyre több lehetőség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, metszethalmaz, logikai kifejezés, „és”, „nem”, „egyik sem”, „ minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	Jártasság 100-as számkörben. Biztos műveletfogalom 20-as számkörben. Összeadás, kivonás 100-as számkörben tízesátlépés nélkül. Jártasság a tanult szorzótáblákban. Egyszerű szöveges feladatok megoldása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása. Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önenellenőrzés gyakoroltatása. Megtartó emlékezet fejlesztése. Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. Számok Számok 1000-es számkörben.</p>	<p>Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100-as számkörben. Tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése. Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára. Kétjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. Relációs jelek használata. Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen. Számok egyes, tízes szomszédjainak megállapítása. Számok kerekítése. Számok bontása összeg és szorzat alakban. Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, százas, ezres csoportok alkotása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ritmikus sorok, szenzualitás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, nagymozgások.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szenzualitás, pénz beosztása.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> évszázadok, királyok neve előtti szám, épületek építési évszáma.</p>
<p>Az 1000-es számkör. A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete.</p>	<p>Helyiérték-táblázat bővítése 1000-ig- A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszerese, tizedrésze; százszorosa, századrésze; ezerszerese, ezredrésze). Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása. Teljes három- és négyjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, ürtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése öt-, tíz-, száz- és ezer forintosokkal. Számok képzése egy vagy több feltételellet.</p>	<p><i>Informatika:</i> kódolás, dekódolás, algoritmusok, matematikai és képességfejlesztő programok.</p>

Római számok: I, V, X, L, C, D, M.	Tanult római számok írása, olvasása a minden nap élet különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja).	
Viszonyítás.	Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, majd elvont szinten.	
A relációs jelek (< > =).	A relációs jelek (< > =), használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata.	
Számok helye a számsorban.	Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon Egyes-, tízes-, százas- és ezres számszomszédok leolvasása.	
Számok tulajdonságai.	Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása Pontos matematikai fogalmak használata.	
Bontás.	Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. Bontások lejegyzése.	
Közönséges törtszámok Törtek a minden nap életben.	Törtrészek előállítása tevékenységgel (darabolás, színezés, kirakás). Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállítása- A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között.	
Negatív szám. Negatív számok a minden nap életben.	Hőméréséletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérésékre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal. Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyón). Negatív számok írása, olvasása. 0 középpontú számegyenes készítése. Negatív számok keresése a számegyenesen. Összehasonlításuk egymással,	

	0-val, pozitív számokkal.	
2.2. Műveletek Szóbeli műveletek. Összeadás, kivonás 1000-es számkörben.	Fejben számolás. Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel – az egyjegyű számok analógiájára. Műveletek modellezése.	
A 8-as, 9-es, 7-es szorzó- és bennfoglaló táblák.	A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása. A 8-as, 9-es, 7-es szorzó- és bennfoglaló táblák kiépítése. Azonos tagú összeadások lejegyzése szorzással. Szorzások lejegyzése azonos tagú összeadásokkal. Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása.	
Összefüggések a műveletek között.	Műveletek közötti összefüggések felfedezése. Kerek tízesek, százasok, ezrek szorzása, osztása analógia alapján. Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között.	
Írásbeli műveletek. Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Műveletekben szereplő számok elnevezése. Műveleti tulajdonságok.	Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel. Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten. Műveletek eredményének becslése. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Matematikai fogalmak használata. Számológép használata önellenőrzésre.	
Egyszerű és összetett szöveges feladatok.	Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük (lejátszással, kirakással, rajzban). A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre.	
2.3. Számelméleti ismeretek	A páros-, páratlan számok	

Páros, páratlan számok. Oszthatósági szabályok.	fogalmának kiterjesztése az 1000-es és számkör számaira. Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás. Oszthatósági szabályok felismerése matematikai példák megoldásával (2, 5, 10).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki, helyi, valódi érték; egyes, tízes, százas, ezres,; összeadás: összeadandó (tag), összeg, kivonás: kisebbítendő, kivonandó, különbség, maradék, szorzás: szorzandó, szorzó, részszorzat, szorzat, osztás: osztandó, osztó, hányados, maradék, törtszám, számláló, nevező, törtvonal, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, többszörös.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Vonalak (török, egyenes) fajtái. Különböző helyzetű egyenesek (függőleges, vízszintes, ferde). Egyenesek egymáshoz viszonyított helyzete (párhuzamos, merőleges, metsző). Pont és vonal helyzete. Síkbeli alakzatok (háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör). Térbeli alakzatok (kocka, téglalap, gömb). Tükörös alakzatok. Alakzatok tükrözése síktükörrel. Szabvány mértékegységek (100-as számkörnek megfelelő). Négyzet-, téglalap kerülete, területe.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése. Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között. Becslés, mérés és számolás gyakorlatátása. Fogalmi gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A tér elemei	Szögek rajzolása. Derékszög előállítása hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése. A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése. Szerkesztő eszközök használata.	Vizuális kultúra: tájékozódás térben, síkban, formaérzékelés, konstruálás, kreativitás. Technika, életvitel és gyakorlat: formaérzékelés, kreativitás, alkotókedv. .
3.2. Síkbeli alakzatok Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör.	Síkidomok előállítása, rajzolása. Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata: határoló vonalak, oldalak száma, oldalak nagysága, oldalak helyzete, átlók száma és nagysága, szimmetria tengelyek száma	

	alapján.	
3.3. Térbeli alakzatok Testek. Téglatest, kocka.	<p>Testek építése egységkockákból szabadon és adott feltétellel.</p> <p>Testek építése lapokból.</p> <p>Testek alkotórészeinek megfigyelése, elnevezése (lap, él, csúcs).</p> <p>Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (törbe-, síklap); – határoló lapok száma; – határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap); – határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú); – határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos). 	
3.4. Transzformációk Tükörzés, nagyítás, kicsinyítés.	<p>Síkidomok tükrözése egy tükörtengely segítségével négyzethálón.</p> <p>Síkidomok nagyítása, kicsinyítése négyzethálón</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egység mérete változik; – az egységek száma változik. 	Vizuális kultúra: tükrös alakzatok.
Másolás.	Szakaszok és szögek másolása vonalzóval és körzővel. Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora).	
Szerkesztés.	Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón. Különböző sugarú körök szerkesztése. Szerkesztő eszközök használata. Szerkesztési lépések sorrendjének követése.	
3. 6. Mérés, mértékegységek Hosszúság-, tömeg-, ürtartalom. Szabvány mértékegységek: <ul style="list-style-type: none"> – hosszúság (km, m, dm, cm, mm); – tömeg (t, kg, dkg, g); – ürtartalom (hl, l, dl, cl, ml). 	<p>Mérés választott és szabvány mértékegységekkel.</p> <p>Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése.</p> <p>Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.</p> <p>Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása</p>	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: becslés, mérés, számítás.</i> <i>Természettismeret: mérések, mértékegységek a fizikai és kémiai</i>

	gyakorlati mérések alapján.	számításokban.
Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.	A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. Időpont leolvasása percnnyi pontossággal, különböző módokon. Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. .	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: tájékozódás időben.
Pénz.	Forint (Ft). Pénznemek megismerése, használata. Mennyiségek be- és felváltása. Mennyiségek kifizetése többféleképpen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Téri elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület, szerkesztés.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Tárgyak tulajdonságainak összehasonlítása, megkülönböztetése, kiemelése. Tárgyak sorba rendezése különféle tulajdonságok szerint. Összefüggések felfedezése, megfogalmazása, jelölése a gyermekek környezetéből vett példákon. A tanult számkörben számok sorba rendezése. Számsorok folytatása adott szabály-, vagy szabály felismerése alapján. Tevékenységre épülő gondolkodási műveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. Megismerési módszerek továbbfejlesztése. Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. Logikus gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Összefüggések	Összefüggések felismerése, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számai között; kifejezése rajzzal, jelekkel. Összefüggések keresése megadott szempont szerint a látszólag különböző dolgok között.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás. Vizuális kultúra; testnevelés és sport: soralkotás.
4.2. Sorozatok	Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal. Szabály felismerése,	Ének-zene: hangsorok.

	<p>megfogalmazása, lejegyzése, alkalmazása műveletekkel a hiányzó adatok pótlására.</p> <p>Sorozatok képzése geometriai alakzatokkal, számokkal adott, vagy felismert szabály alapján.</p> <p>Ciklikus sorok folytatása.</p> <p>Állandó különbségű sorozatok folytatása mindlét irányban.</p> <p>Változó különbségű sorozatok folytatása.</p> <p>Hányados sorozatok folytatása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Grafikon, értéktáblázat, összefüggés, szabály.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. Statisztika, valószínűség	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tartós, összpontosított figyelem. Együttműködési képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. Tapasztalatok bővítése a véletlen és nem véletlen eseményekről. Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámítása, mérések eredménye. .	Technika, életvitel és gyakorlat: grafikonok értelmezése.
5.2. A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek.	Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek (péntfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok) végzése. Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata. Spontán tippelések az események várható bekövetkeztéről.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, grafikon, diagram.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>Elemek halmazokba rendezése két szempont szerint. Adott tulajdonságú részhalmaz előállítása alaphalmazon. Közös tulajdonságok felismerése, metszet előállítása. Egyszerű állítások, tagadások megfogalmazása. Logikai kifejezések pontos használata. Minél több lehetőség előállítása kombinatorikus feladatokban.</p> <p>Biztos számfogalom 100-as számkörben. Jártasság 1 000-es és számkörben. A szorzó- és bennfoglaló táblák tudása (szükség esetén táblázat segítségével). A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel). Egyszerű szöveges feladatok önálló megoldása.</p> <p>Testek és síkidomok egy és több szempontú csoportosítása a tanult tulajdonságok alapján Sorozatok folytatása a felismert szabály alapján. Adatok leolvasása táblázatból,</p>
-------------------------------------	---

6. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	12+2
Számelmélet, algebra	62+6
Geometria, mérés	31+4
Függvények, az analízis elemei	21+2
Statisztika, valószínűség	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Halmaz elemeinek adott, illetve választott szempont szerinti válogatása, csoportosítása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Válogatás, csoportosítás, rendszerezés logikai összefüggések alapján. Analizáló, szintetizáló, döntési képesség fejlesztése. Cselekvéses, logikus gondolkodás gyakoroltatása. Kombinatorikus szemlélet kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Halmazok Évfolyamozás.	Személyek, tárgyak, logikai készlet elemeinek elhelyezése halmazábrákba. Évfolyamozás egy, illetve egyszerre két szempont alapján. Megfigyelés, lényeges jegyek kiemelése, azonosítás, megkülönböztetés.	Vizuális kultúra: alakzatok, színek, tájékozódás síkban. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés, szövegértés, szövegalkotás.
Alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz.	Rész halmaz előállítása különféle alaphalmazokon személyekkel, tárgyakkal, logikai készlet elemeivel. Az alaphalmaz, részhalmaz és kiegészítő halmaz kapcsolatának értelmezése. A halmazábra különböző részeinek jelölése jelkártyákkal. Elemek besorolása a halmazábra különböző részeibe.	<i>Természettismeret:</i> kognitív képességek. <i>Informatika:</i> problémamegoldó gondolkodás, szimbólumok, jelek.
Metszethalmaz.	Személyeknek, tárgyaknak, logikai	<i>Technika, életvitel és</i>

	<p>készlet elemeinek megfigyelése, közös tulajdonságuk kiemelése, megfogalmazása, metszethalmaz képzése.</p> <p>A halmazábra különböző részeinek elnevezése.</p> <p>Alá- és fölérrendeltségi viszony felismerése.</p> <p>Venn-diagram értelmezése.</p>	<p><i>gyakorlat:</i> formaérzékelés, finommotoros mozgáskoordináció.</p>
1.2. Matematikai logika Állítások igazságtartalma.	<p>Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábra különböző részeiről.</p> <p>Állítások megítélése igazságtartalmuk szerint.</p> <p>Állításokhoz halmazok alkotása.</p> <p>A logikai kifejezések pontos használata.</p> <p>Tulajdonságok tagadása, a logikai „nem” fogalmának használata.</p> <p>Logikai „és” fogalmának használata.</p> <p>A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egyik sem” kifejezések használata.</p>	
1.3. Kombinatorika.	<p>Kombinatorikus játékok.</p> <p>Elemek sorba rendezése.</p> <p>Lehetőségek sokféleségének észrevétele.</p> <p>Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: néhány lehetőség, egyre több lehetőség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, metszethalmaz, logikai kifejezés, „és”, „nem”, „egyik sem”, „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 68 óra
Előzetes tudás	Jártasság 100-as számkörben. Biztos műveletfogalom 20-as számkörben. Összeadás, kivonás 100-as számkörben tízesátlépés nélkül. Jártasság a tanult szorzótáblákban. Egyszerű szöveges feladatok megoldása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök célszerű használata. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás, viszonyítás gyakoroltatása. Számolási készség fejlesztése, ellenőrzés, önenellenőrzés gyakoroltatása. Megtartó emlékezet fejlesztése.	

	Analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számok 1000-es és 10 000-es számkörben.	<p>Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100-as számkörben.</p> <p>Tízes számrendszer szerkezeti sajátosságának értelmezése.</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása.</p> <p>Törekvés a matematikai fogalmak pontos használatára.</p> <p>Kétjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása.</p> <p>Relációs jelek használata.</p> <p>Számok pontos és becsült (közelítő) helye a számegyenesen.</p> <p>Számok egyes, tízes szomszédjainak megállapítása.</p> <p>Számok kerekítése.</p> <p>Számok bontása összeg és szorzat alakban.</p> <p>Mennyiségek megszámlálása (pénz), tízes, százas, ezres csoportok alkotása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ritmikus sorok, szenzualitás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció, nagymozgások.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szenzualitás, pénz beosztása.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> évszázadok, királyok neve előtti szám, épületek építési évszáma.</p> <p><i>Informatika:</i> kódolás, dekódolás, algoritmusok, matematikai és képességfejlesztő programok.</p>
Az 1000-es és 10 000-es számkör. A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete.	<p>Helyiérték-táblázat bővítése 1000-ig, majd 10 000-ig.</p> <p>A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszerese, tizedrésze; százszorosa, századrésze; ezerszerese, ezredrésze).</p> <p>Helyi érték, alaki érték, valódi érték közötti összefüggések megállapítása.</p> <p>Teljes három- és négyjegyű számok írása, olvasása, értelmezése a valóság mennyiségeivel.</p> <p>Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, ürtartalom).</p> <p>Különböző mennyiségek kifizetése öt-, tíz-, száz- és ezer forintosokkal.</p>	

	Számok képzése egy vagy több feltétellel.	
Római számok: I, V, X, L, C, D, M.	Tanult római számok írása, olvasása a minden nap élet különböző területein (dátum, kerület, évszázad, óra számlapja).	
Viszonyítás.	Számok összehasonlítása (azonos és különböző nagyságrendű számok) matematikai eszközökkel, majd elvont szinten.	
A relációs jelek (< > =).	A relációs jelek (< > =), használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának használata.	
Számok helye a számsorban.	Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon Egyes-, tízes-, százas- és ezres számszomszédok leolvasása.	
Számok tulajdonságai.	Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása Pontos matematikai fogalmak használata.	
Bontás.	Számok bontása összeg- és szorzat alakra matematikai eszközökkel, majd elvont szinten. Bontások lejegyzése.	
Közönséges törtszámok Törtek a minden nap életben.	Törtrészek előállítása tevékenységgel (darabolás, színezés, kirakás). Egységtörtek, egységtörtek többszöröseinek előállítása- A törtrész kódolása, neve, jele (közönséges törtszám). Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. Közönséges törtek írása, olvasása, értelmezése. Közönséges törtek helye a számegyenesen. Egységtörtek összehasonlítása matematikai modellekben.	
Negatív szám. Negatív számok a minden nap életben.	Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal. Ellentétes mennyiségek	

	<p>értelmezése (adósság-vagyon). Negatív számok írása, olvasása. 0 középpontú számegyenes készítése. Negatív számok keresése a számegyenesen. Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal.</p>	
2.2. Műveletek Szóbeli műveletek. Összeadás, kivonás 1000-es és 10 000-es számkörben.	<p>Fejben számolás. Szóbeli összeadás, kivonás kerek tízesekkel, százasokkal, ezresekkel – az egyjegyű számok analógiájára. Műveletek modellezése.</p>	
A 8-as, 9-es, 7-es szorzó- és bennfoglaló táblák.	<p>A tanult szorzó- és bennfoglaló táblák folyamatos memorizálása. A 8-as, 9-es, 7-es szorzó- és bennfoglaló táblák kiépítése. Azonos tagú összeadások lejegyzése szorzással. Szorzások lejegyzése azonos tagú összeadásokkal. Szorzó-, bennfoglaló táblák memorizálása.</p>	
Maradékos osztás.	<p>Maradékos osztás kirakással, lejegyzésük, a maradék jelölése.</p>	
Összefüggések a műveletek között.	<p>Műveletek közötti összefüggések felfedezése. Kerek tízesek, százasok, ezrek szorzása, osztása analógia alapján. Összefüggések a szorzó és bennfoglaló táblák között.</p>	
Írásbeli műveletek. Összeadás, kivonás három- és négyjegyű számokkal. Két- és háromjegyű számok szorzása egy- és kétjegyű szorzóval. Három- és négyjegyű számok osztása egyjegyű osztóval. Műveletekben szereplő számok elnevezése. Műveleti tulajdonságok.	<p>Műveletek megjelenítése, megoldása matematikai eszközökkel. Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten. Műveletek eredményének becslése. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai és IKT-eszközökkel. Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása.</p>	

	Matematikai fogalmak használata. Számológép használata önellenőrzésre.	
Összeadás, kivonás közönséges törtekkel.	Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. Az egy egésznél kisebb törtek pótlása egy egészre. Műveletek cselekvésben való értelmezése. Műveletek lejegyzése.	
Egyszerű és összetett szöveges feladatok.	Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megjelenítésük (lejátszással, kirakással, rajzban). Ismert és ismeretlen adatok megállapítása, az adatok közti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Együttes emlékezés adatokra és összefüggésekre. A megfelelő matematikai művelet kiválasztása, a várható eredmény becslése, a művelet kiszámítása, ellenőrzése, adekvát válasz megfogalmazása a kérdésre. Összetett szöveges feladatok értelmezése. Történések megjelenítése matematikai modellekkel. Problémák logikai sorrendjének megállapítása, a megoldás logikai menetének megfogalmazása. Összefüggések megértése, kódolása (számfeladat, számegyes, táblázat, rajz, nyitott mondat, halmazábra, grafikon). Tapasztalatok gyűjtése matematikai elemek párosításával, a tapasztalatok megfogalmazása.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok. Oszthatósági szabályok.	A páros-, páratlan számok fogalmának kiterjesztése az 1000-es és 10 000-es számkör számaira. Gyakorlati tevékenységre épülő szabályalkotás. Oszthatósági szabályok felismerése matematikai példák megoldásával (2, 5, 10).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki, helyi, valódi érték; egyes, tízes, százas, ezres, tízezres; összeadás: összeandó (tag), összeg, kivonás: kisebbítendő,	

kivonandó, különbség, maradék, szorzás: szorzandó, szorzó, részszorzat, szorzat, osztás: osztandó, osztó, hányados, maradék, törtszám, számláló, nevező, törtvonal, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, minusz, többszörös.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Vonalak (töröké, egyenes) fajtái. Különböző helyzetű egyenesek (függőleges, vízszintes, ferde). Egyenesek egymáshoz viszonyított helyzete (párhuzamos, merőleges, metsző). Pont és vonal helyzete. Síkbeli alakzatok (háromszög, négyzet, téglalap, sokszög, kör). Térbeli alakzatok (kocka, téglalap, gömb). Tükörös alakzatok. Alakzatok tükrözése síktükörrel. Szabvány mértékegységek (100-as számkörnek megfelelő). Négyzet-, téglalap kerülete, területe.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Geometriai alakzatok konstruálása, kreativitás és finommotorika fejlesztése. Tájékozódási képesség fejlesztése síkban, térben és mennyiségek között. Becslés, mérés és számolás gyakorlatátása. Fogalmi gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A tér elemei Félegyenek, szakasz, szög.	Egyenes és pont helyzetének vizsgálata. Félegyenek rajzolása, pont elnevezése. Szakaszok rajzolása, megmérése, kimérése, elnevezése. Szögek rajzolása. Derékszög előállítása hajtogatással, rajzolása négyzethálón, jelölése. A szögek alkotórészeinek (szár, csúcs, szögtartomány) megnevezése. Szerkesztő eszközök használata.	<i>Vizuális kultúra:</i> tájékozódás térben, síkban, formaérzékelés, konstruálás, kreativitás. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> formaérzékelés, kreativitás, alkotókedv. <i>Informatika:</i> tájékozódási képesség, sík- és térlátás, rajzoló programok. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, szövegalkotás.
3.2. Síkbeli alakzatok Sokszög, háromszög, négyzet, téglalap és kör.	Síkidomok előállítása, rajzolása. Síkidomok tulajdonságainak vizsgálata: határoló vonalak, oldalak száma, oldalak nagysága, oldalak helyzete, átlók száma és nagysága, szimmetria tengelyek száma alapján.	
Szabályos sokszög.	Szabályos sokszögek oldalainak, szögeinek vizsgálata, azonosságok	

	<p>megállapítása. Síkidomok csoportosítása a megismert tulajdonságok alapján. Összehasonlítás adott szempont szerint. Azonosságok, különbségek megfogalmazása.</p>	
3.3. Térbeli alakzatok Testek. Téglatest, kocka.	<p>Testek építése egységkockákból szabadon és adott feltétellel. Testek építése lapokból. Testek alkotórészeinek megfigyelése, elnevezése (lap, él, csúcs). Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása:</p> <ul style="list-style-type: none"> – határoló lapok (görbe-, síklap); – határoló lapok száma; – határoló lapok alakja (háromszög, téglalap, négyzet, körlap); – határoló lapok nagysága (egybevágó, különböző nagyságú); – határoló lapok helyzete (merőleges, párhuzamos). 	
3.4. Transzformációk Tükörözés, nagyítás, kicsinyítés.	<p>Síkidomok tükrözése egy tükörtengely segítségével négyzethálón. Síkidomok nagyítása, kicsinyítése négyzethálón</p> <ul style="list-style-type: none"> – az egység mérete változik; – az egységek száma változik. <p>A síkidomok és tükörképük vizsgálata, összehasonlítása. Azonosságok, különbségek megállapítása. Az egybevágó és hasonló fogalmak alapozása.</p>	Vizuális kultúra: tükrös alakzatok.
3.5. Szerkesztés Párhuzamos, merőleges egyenesek.	Párhuzamos és merőleges egyenesek rajzolása négyzethálón, majd szerkesztésük derékszögű vonalzókkal.	
Másolás.	Szakaszok és szögek másolása vonalzával és körzővel. Az adott- és a kapott téri elemek összehasonlítása (ugyanakkora).	
Felezés.	Szakaszok és szögek felezése körzővel és vonalzával.	

	A szakaszfelező merőleges és a szögfelező fogalmának alapozása.	
Szerkesztés.	Négyzet és téglalap rajzolása négyzethálón. Különböző sugarú körök szerkesztése. Szerkesztő eszközök használata. Szerkesztési lépések sorrendjének követése.	
3. 6. Mérés, mértékegységek Hosszúság-, tömeg-, ürtartalom. Szabvány mértékegységek: – hosszúság (km, m, dm, cm, mm); – tömeg (t, kg, dkg, g); – ürtartalom (hl, l, dl, cl, ml).	Mérés választott és szabvány mértékegységekkel. Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése. Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: becslés, mérés, számítás.</i> <i>Természettismeret: mérések, mértékegységek a fizikai és kémiai számításokban.</i>
Mértékváltás.	Mértékváltások következtetéssel (tízszerese, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).	
Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.	A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. Időtartam érzékelése a minden nap életből vett példákkal. Időtartam számítása. Mértékváltások a különböző időmértékek között. Tájékozódás a naptárban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: tájékozódás időben.</i>
Pénz.	Forint (Ft). Pénznemek megismerése, használata. Mennyiségek be- és felváltása. Mennyiségek kifizetése többféleképpen.	
3.7. Kerület, terület	Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással. Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és	

	nagyságú egységekkel. A mértékegységek nagysága és a mérőszámok közötti összefüggés megállapítása. Négyzet és téglalap területének mérése az egységek összeszámításával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Téri elem, síkbeli alakzat, térbeli alakzat, transzformáció, mértékegység, pénz, kerület, terület, szerkesztés.	

Tematisai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Tárgyak tulajdonságainak összehasonlítása, megkülönböztetése, kiemelése. Tárgyak sorba rendezése különféle tulajdonságok szerint. Összefüggések felfedezése, megfogalmazása, jelölése a gyermekek környezetéből vett példákon. A tanult számkörben számok sorba rendezése. Számsorok folytatása adott szabály-, vagy szabály felismerése alapján. Tevékenységre épülő gondolkodási műveletek.	
A tematisai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlítás, általánosítás, szabályalkotás, kiegészítés gyakorlása. Megismérési módszerek továbbfejlesztése. Összefüggések egyre elvontabb szinten történő kifejezése. Logikus gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Összefüggések	Összefüggések felismerése, személyek, tárgyak, helyzetek, geometriai alakzatok, halmazok számai között; kifejezése rajzzal, jelekkel. Összefüggések keresése megadott szempont szerint a látszólag különböző dolgok között.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés, szövegalkotás. Vizuális kultúra; testnevelés és sport: soralkotás.
4.2. Sorozatok	Szabályjátékok logikai készlettel, számokkal. Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése, alkalmazása műveletekkel a hiányzó adatok pótlására. Sorozatok képzése geometriai alakzatokkal, számokkal adott, vagy felismert szabály alapján. Ciklikus sorok folytatása. Állandó különböző sorozatok folytatása minden irányban.	Ének-zene: hangsorok.

	Változó különbségű sorozatok folytatása. Hányados sorozatok folytatása.	
4.3. Függvények megadása, ábrázolása	Adatok gyűjtése, sorozatba, táblázatba rendezése. Sorozatban, táblázatban szereplő adatok közötti összefüggések, szabályok felismerése, megfogalmazása segítséggel, lejegyzése. Hiányos sorozatba, táblázatba rendezett adatok kiegészítése. Grafikonok olvasása, értelmezése. Értéktáblázat kiegészítése szöveggel, matematikai alakban megadott szabály alapján. Grafikus megjelenítés	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Grafikon, értéktáblázat, összefüggés, szabály.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. Statisztika, valószínűség		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tartós, összpontosított figyelem. Együttműködési képesség.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Adatgyűjtési technikák, adatok ábrázolási módjának megismertetése. A tanulók szemléletének formálása, „a valószínűségi gondolkodásmód” alapozása. Tapasztalatok bővítése a véletlen és nem véletlen eseményekről. Kombinatorikus gondolkodás és a valószínűségi szemlélet fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek		Kapcsolódási pontok
5.1. Statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, közvetlen környezetben megfigyelhető események megszámlálása, mérések eredménye. Ábrázolásuk grafikonon, diagramon közösen. Grafikonok, diagramok értelmezése, leolvasása.		Technika, életvitel és gyakorlat: grafikonok értelmezése.
5.2. A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek.	Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek (péntfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok) végzése.		

	<p>Egyeszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése.</p> <p>A lejegyzések összesítése táblázatba.</p> <p>A táblázat adatainak leolvasása, értelmezése.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről.</p> <p>A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata.</p> <p>Spontán tippelések az események várható bekövetkeztéről.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, grafikon, diagram.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Elemek halmazokba rendezése két szempont szerint.</p> <p>Adott tulajdonságú részhalmaz előállítása alaphalmazon.</p> <p>Közös tulajdonságok felismerése, metszet előállítása.</p> <p>Egyeszerű állítások, tagadások megfogalmazása.</p> <p>Logikai kifejezések pontos használata.</p> <p>Minél több lehetőség előállítása kombinatorikus feladatokban.</p> <p>Biztos számfogalom 100-as számkörben.</p> <p>Jártasság 1 000-es és 10 000-es számkörben.</p> <p>A törtszámok és a negatív számok ismerete.</p> <p>A szorzó- és bennfoglaló táblák tudása (szükség esetén táblázat segítségével).</p> <p>A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel).</p> <p>Egyeszerű szöveges feladatok önálló megoldása.</p> <p>Testek és síkidomok egy és több szempontú csoportosítása a tanult tulajdonságok alapján. Szabvány mértékegységek és a közöttük lévő váltószámok ismerete.</p> <p>A téglalap és a négyzet kerületének mérése, számítása; területének mérése lefedéssel.</p> <p>Szerkesztések: szögek és szakaszok rajzolása, másolása, felezése;</p> <p>párhuzamos-, merőleges egyenesek szerkesztése, téglalap- és négyzet rajzolása.</p> <p>Racionális számok összehasonlítása, összefüggések felfedezése, szabály megfogalmazása.</p> <p>Sorozatok folytatása a felismert szabály alapján.</p> <p>Adatok leolvasása táblázatból, koordináta-rendszer adatpárjainak leolvasása, lejegyzése.</p> <p>Adatok táblázatba beírása a felismert szabály alapján, ábrázolásuk koordináta-rendszerben.</p> <p>Statisztikai adtok lejegyzése, ábrázolása egyszerűbb esetekben.</p> <p>Valószínűségi játékokban az esetek lejegyzése.</p>
---	---

7–8. évfolyam

A két év célja a tanulók felkészítése az önálló életvitelre, az önálló munkavégzésre, az egyéni képességeikhez igazodó továbbtanulásra, a társadalmi beilleszkedés elősegítésére. Olyan ismeretek, képességek, készségek kialakítása, ami biztosítja az önálló tanulás lehetőségét, és felkészíti őket az egész életen át tartó tanulásra. Enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt szerepe van az egyénre szabott önálló tanulási eljárások és módok használatának, alkalmazásának, a tanuló motiváltsága megteremtésének.

A matematika tantárgy sajátos fejlesztési célja a figyelem terjedelmének, tartósságának fokozatos növelése és szinten tartása, a koncentrációképesség fejlesztése, az auditív és vizuális észlelés és érzékelés pontosságának fejlesztése.

7. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	6+2
Számelmélet, algebra	64+4
Geometria – mérés	32+4
Függvények, az analízis elemei	20+4
Statisztika, valószínűség	6+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	<p>Elemek halmazokba rendezése két szempont szerint. Adott tulajdonságú részhalmaz előállítása alaphalmazon. Közös tulajdonságok felismerése, metszet előállítása. Egyszerű állítások, tagadások megfogalmazása. Logikai kifejezések pontos használata. Minél több lehetőség előállítása kombinatorikus feladatakban.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésiképesség fejlesztése. Analógiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Halmazok Alap-, rész-, kiegészítő halmaz és metszethalmaz.	<p>A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témafelületeken, tantárgyakban. Elemek szétválogatása több feltétel szerint. Halmazok kapcsolatának felismerése: nincs közös elemük, egyik a másiknak része, van közös elemük, de egyik sem része a másiknak.</p>	<p>Vizuális kultúra: alakzatok.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, kifejezőképesség, szövegértés, szövegalkotás.</p>
1.2. Matematikai logika Állítások és tagadások igazságtartalma.	<p>Állítások és tagadások megfogalmazása . Állítások alap-, rész- és kiegészítő halmazokról. Állítások halmazok metszetéről. Hibás állítások javítása. Feltétel tagadása: a logikai „nem”.</p>	<p>Természettismeret; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz: halmazelméleti, logikai ismeretek használata.</p>

	Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”.	Informatika: algoritmus, problémamegoldó gondolkodás.
1.3. Kombinatorika Kombinációk és variációk. Lehetőségek száma. Rendszerezési sémák.	Sorba rendezés. Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítása. Rendszerezési sémák megismerése, rögzítése (egyszerű lejegyzések, táblázatok).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz, variáció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 68 óra
Előzetes tudás	Jártasság 10 000-es számkörben. Biztos műveletfogalom 100-as számkörben. Összeadás, kivonás 10 000-es számkörben. Jártasság a tanult szorzótáblákban. Egyszerű szöveges feladatok megoldása. Törtszám fogalmának ismerete. Negatív szám fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása. Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása. Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése. Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számok 100 000-es és számkörben. Számfogalom megerősítése, biztos számfogalom kialakítása 100000-es számkörben.	Pontos matematikai fogalmak előrelényítése, használata. Négyjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése, számtulajdonságok megállapítása. Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata.	<i>Földrajz:</i> népesség száma, területek nagysága. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés, szövegalkotás. <i>Kifejezőképesség,</i>

	<p>Pontos és becsült (közelítő helye) helyük keresése a számegyenesen. Számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédainak megállapítása. Számok kerekítése. Tájékozódási képesség fejlesztése. Számok bontása összeg és szorzat alakban. Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.</p>	<p>mondatértés, mondatalkotás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> ritmikus sorok, szerelitás.</p>
Az 100 000-es számkör: A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete. Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata. Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám.	<p>A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszerese, tizedrésze). Összefüggésekre való emlékezés. Teljes ötjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, ūrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. Becslés, mérés, ellenőrzés. Számok képzése egy vagy több feltétellel.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> nagymozgások, mozgáskoordináció.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szerelitás, vásárlás (pl. fél-negyed kiló). Pénz beosztása.</p> <p><i>Informatika:</i> kódolás, dekódolás, algoritmusok. Matematikai- és képességfejlesztő programok.</p>
Viszonyítás.	A relációs jelek (< > =), használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyebb megértése.	
Számok helye a számsorban.	Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon. Egyes-, tízes-, százas-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása.	
Számok tulajdonságai.	Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk.	
Bontás.	Számok bontása összeg- és szorzat alakra. Bontások lejegyzése.	
Törtszámok.	Törtrészek előállítása, ábrázolása, jelölése törtszámmal. Törtszám értelmezése. Összefüggések keresése,	

	<p>megfogalmazása az egész és a tört részek között, a tört részek száma és nagysága között. Helyük a számegyenesen. Közönséges törtek összehasonlítása matematikai eszközök segítségével: azonos nevezőjű, azonos számlálójú és különböző nevezőjű törtek összehasonlítása. 10, 100, 1000 nevezőjű törtek írása tizedes tört alakban. Helyiérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. Tájékozódás a helyiérték-táblázatban Összefüggések megállapítása a tized-, század- és ezredrészek között. Tizedes törtek modellezése. Tapasztalatok gyűjtése a minden nap életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. Tizedes törtek írása helyiérték-táblázatba, olvasásuk. Tizedes törtek szűkítése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük.</p>	
Negatív szám.	<p>Negatív szám fogalmának elmelýítése. Hőméréskletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőméréskletre, hőmérésklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal. Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyón). Tapasztalatok gyűjtése a minden nap életből vett példákból. Negatív számok írása, olvasása. 0 középpontú számegyenes készítése. Negatív számok helye a számegyenesen. Összehasonlításuk egymással, 0-val, pozitív számokkal.</p>	
2.2. Műveletek Szóbeli műveletek. Szóbeli műveletek 10 000-es és 100 000-es számkörben.	<p>Fejben számolás gyakorlása. Szóbeli összeadás, kivonás kerek számokkal az egyjegyű számok analógiájára. Kerek számok szorzása, osztása</p>	

	<p>egyjegyű szorzóval és osztóval. Positív egész számok szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Mennyiségi változások megfigyelése (tízszerese, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze), a kapott eredmény helye a helyiérték-táblázatban. Összefüggések megértése, megfogalmazása. Matematikai nyelv pontos használata.</p>
Írásbeli műveletek Összeadás, kivonás 100 000-es számkörben. Három- és négyjegyű és ötjegyű számok szorzása egyjegyű szorzóval. Két, három, jegyű számok szorzása kétjegyű szorzóval Három, négy, ötjegyű számok osztása egyjegyű osztóval (kétjegyű osztóval).	<p>Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel. Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvonatabb szinten, a fokozatok betartásával. Műveletek eredményének becslése. Becslés, számolás, ellenőrzés. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT-eszközökkel. Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Számológép használata önenellenőrzésre.</p>
Műveletek közönséges törtekkel.	<p>Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. Közönséges törtek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel. Közös többszörös keresése. Különböző nevezőjű közönséges törtek összeadása, kivonása. Közönséges törtek szorzása egész számmal. Közönséges törtek osztása egész számmal. Műveletek cselekvésben való értelmezése, rajzos megjelenítése.</p>
Műveletek tizedes törtekkel.	Tizedes törtek összeadása, kivonása.

	Helyi értékes írásmód alkalmazása. Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal. Számok értékének és a helyük változásának megfigyelése és megfogalmazása. Számlálás, számolás. Analízis, szintézis. Összefüggések megértése, megfogalmazása. Mennyiségi következtetések. Tájékozódás a helyiértéktáblázatban. Matematikai nyelv pontos használata.
Egyszerű és összetett szöveges feladatok.	Feladatak értelmezése, adatok gyűjtése és lejegyzésük. Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése. Megoldás lejegyzése nyitott mondattal, művelettel. Várható eredmény becslése kerekített értékben. A feladat kiszámítása, a kapott eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becsült értékkel és a valósággal. A válasz megfogalmazása. Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése. Szövegértés, szövegalkotás. Összefüggések megállapítása. Mennyiségi következtetések. Becslés, számítás, ellenőrzés. Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.
2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok. Oszthatósági szabályok.	A tanult ismeretek felidézése. Oszthatósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki-, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százas, ezres, tízezres, százezres, tizedes törtek, törtszám, számláló, nevező, törtvonall; egyszerűsítés, bővítés, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, római szám, többszörös.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Testek és síkidomok egy és több szempontú csoportosítása a tanult tulajdonságaik alapján. Szabvány mértékegységek és a közöttük lévő váltószámok ismerete. A téglalap és a négyzet kerületének mérése, számítása; területének mérése lefedéssel. Szerkesztések: szögek és szakaszok rajzolása, másolása, felezése; párhuzamos-, merőleges egyenesek szerkesztés, téglalap, négyzet rajzolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás. Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése. A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása. Becslés, mérés képességének fejlesztése. Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A tér elemei Szög, szögfajták.	Szögek rajzolása vonalzóval, szögmérővel. A szög részeinek megnevezése. A szög mérése, mértékegység neve, jele (fok, °). Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, horoműszög, teljesszög.	Vizuális kultúra: térszemlélet, térlátás; sík- és térgéometriai ismeretek, kreativitás. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> formaérzékelés, kreativitás, alkotókedv. Ki- és megmérés, szerkesztések, szerkesztőeszközök használata, háztartási ismeretek.
3.2. Síkbeli alakzatok Síkidomok.	Síkidomok előállítása, vizsgálatuk, csoportosításuk a megállapított tulajdonságok alapján.	 <i>Informatika:</i> tájékozódási képesség, sík- és térlátás, rajzoló programok. <i>Természettismeret:</i> mérések, mértékegységek a fizikai és kémiai
Háromszög.	Háromszögek előállítása tépéssel, vágással, rajzolással. Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek). Évfolyamozásuk oldalak hosszúsága szerint: különböző oldalú, egyenlő szárú és egyenlő oldalú (szabályos) háromszögek. Évfolyamozásuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek.	

Kör.	Különböző sugarú körök rajzolása. A kör alkotórészeinek rajzolása, elnevezése, jelölése: középpont, sugár, átmérő, húr, körvonal, körív, körlap, körcikk, körszelet. A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján.	számításokban.
3.3. Térbeli alakzatok Testek.	Testek építése lapokból. Testek kiterítése, testhálók készítése. Testek és testhálók egymáshoz rendelése. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: kiterjedésük, határoló lapok alakja, helyzete szerint.	
Kocka, téglatest.	A kocka és a téglatest tulajdonságainak megfigyelése, megállapítása mérések alapján, összehasonlításuk: <ul style="list-style-type: none"> – lapok, élek, csúcsok száma; – kiterjedésük (hosszúság, szélesség, magasság) mérete; – határoló lapok alakja, mérete; – határoló lapok helyzete. 	
3.4. Transzformációk Tükörzés.	Síkidomok tükrözése egy tükörtengellyel, szerkesztéssel. Az eredeti és a tükrözött síkidom összehasonlítása, azonosságok és különbségek megállapítása: egybevágó síkidomok.	
Nagyítás, kicsinyítés.	Nagyítás, kicsinyítés szerkesztéssel: oldalak hosszúságának növelése kétszeresére, háromszorosára...; csökkentése felére, harmadára... Az eredeti és a kapott síkidom összehasonlítása, azonosság és különbség megfogalmazása: alakjuk megegyezik, nagyságuk különbözik, oldalaik aránya egyenlő: hasonló síkidomok.	
3.5. Szerkesztés Szögek.	Szögek szerkesztése: 360° , 180° , 90° , 45° , 60° és 30° -os szögek.	
Négyzet, téglalap.	Négyzet és téglalap szerkesztése adott méretek alapján.	

Háromszög.	Háromszög szerkesztése: – három oldalból; – két oldalból és a közbezárt szögből; – egy oldalból és a rajta fekvő két szögből.	
3. 6. Mérés, mértékegységek	Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése. Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.	
Területmérés.	Terület mérése választott és szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: km^2 , m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 .	
Mértékváltás.	Mértékváltások következtetéssel (tízszerese, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).	
Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.	A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. Időtartam érzékeltetése a minden nap életből vett példákkal. Időtartam számítása. Mértékváltások a különböző időmértékek között. Tájékozódás a naptárban.	
Pénz.	Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás. Háztartási költségvetés tervezése.	
3.7. Kerület, terület Sokszögek kerülete.	Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással.	
Négyzet és téglalap területe.	Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel.	

	Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámításával. Négyzet és téglalap területének kiszámítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szögfajta, háromszög, kör, négyszög, mértékegység, test,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Számok, mennyiségek, mértékegységek összehasonlítása, a közöttük lévő összefüggések, kapcsolatok felfedezése. Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése egyszerűbb esetekben. Állandó és változó különbségű sorozatok folytatása minden irányban adott és felismert szabály alapján.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. Függvény szerű gondolkodás alapozása. Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
4.1. Összefüggések	Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. A felismert összefüggések megfogalmazása viszonyszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel.		
4.2. Sorozatok	Számok rendezése. Állandó és változó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. Hányados sorozatok folytatása.	Ének-zene: hangsorok. Vizuális kultúra: soralkotás. Testnevelés és sport: soralkotás.	
4.3. Függvények megadása, ábrázolása	Összetartozó adatpárok felismerése. Táblázatok hiányzó adatainak kiegészítése szabály megállapítása után. Tapasztalati függvények készítése leszámlált, mért adatok alapján. Függvények ábrázolása grafikonnal, leolvasása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Függvény, koordináta-rendszer, tengely, középpont.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Statisztika, valószínűség	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Tapasztalat az adatok gyűjtésében és lejegyzési módjaiban. Biztos és lehetetlen események megkülönböztetése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. A valószínűségi szemlélet alapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Statisztika Statisztikai adatok, kísérletek.	Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése. Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük. Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal. Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból.	Technika, életvitel és gyakorlat: adatok (pl. villanyszámla) értelmezése. Természettismeret: események bekövetkezésének megítélése.
5.2. A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek. Gyakoriság.	Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek végzése (pénzfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok, dobókockák, pörgettyűk, piros-kék korongok, pénzérmék, számkártyák, játékkártyák, dominókészlet, színes golyók / (éldául Babilon-golyók), játékrulett). Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése. A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdiagramba. Az események gyakoriságának megfigyelése. Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről. Az események előfordulási gyakoriságának megállapítása. A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata. Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről. Valószínűségi fogalmak használata. „Biztos”, „Lehetetlen” fogalmak használata. „Lehet, de nem biztos” (lehetséges) megértése. Következtetés a relatív gyakoriságra.	

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, statisztika, grafikon, diagram.

A fejlesztés várt eredményei	<p>Elemek több szempont szerinti rendezése a halmazábrák különböző részeibe. Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábrákról. Állítások igazságának eldöntése. A logikai kifejezések pontos használata. Minél több (összes) lehetőség előállítása kombinatorikus feladatokban. Biztos számfogalom 10 000-es és 100 000-es számörben. A törtszámok és a negatív számok ismerete. Szorzó- és bennfoglaló táblák ismerete (szükség esetén táblázat segítségével). A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel). Műveletek közönséges törtekkel és tizedes törtekkel. Egyszerű és összetett szöveges feladatok megoldása (szükség esetén segítséggel). Testek, síkidomok egy és több szempont szerinti csoportosítása. Speciális háromszögek megnevezése. Szakaszok, szögek szerkesztése, felezése; négyzet, téglalap és háromszög szerkesztése. Mértékváltások következtetéssel. Négyzet és téglalap területének számítása.</p> <p>Racionális számok összehasonlítása, összefüggések felfedezése, szabály megfogalmazása. Sorozatok folytatása a felismert szabály alapján. Adatok leolvasása táblázatból, koordináta-rendszer adatpárjainak leolvasása, lejegyzése. Adatok beírása táblázatba a felismert szabály alapján, ábrázolásuk koordináta-rendszerben.</p> <p>Statisztikai adatok lejegyzése, ábrázolása egyszerűbb esetekben. Valószínűségi játékokban az esetek lejegyzése.</p>
-------------------------------------	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 144; Heti óraszám: 4

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	6+2
Származelmélet, algebra	65+4
Geometria – mérés	33+3
Függvények, az analízis elemei	20+2
Statisztika, valószínűség	7+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Elemek halmazokba rendezése két szempont szerint. Adott tulajdonságú részhalmaz előállítása alaphalmazon. Közös tulajdonságok felismerése, metszet előállítása. Egyszerű állítások, tagadások megfogalmazása. Logikai kifejezések pontos használata. Minél több lehetőség előállítása kombinatorikus feladatakban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Megfigyelő, elemző, lényeglátó és döntésiképesség fejlesztése. Analógiás, logikus és kombinatorikus gondolkodás fejlesztése, a gondolkodási műveletek elmélyítésével.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Halmazok Alap-, rész-, kiegészítő halmaz és metszethalmaz.	A tanult halmazelméleti ismeretek alkalmazása más matematikai témakörökben, tantárgyakban. Elemek szétválogatása több feltétel szerint. Halmazok kapcsolatának felismerése: nincs közös elemük, egyik a másiknak része, van közös elemük, de egyik sem része a másiknak.	Vizuális kultúra: alakzatok. Magyar nyelv és irodalom: szókincsbővítés, kifejezőképesség, szövegértés, szövegalkotás.
Végtelen és üres halmaz.	Végtelen és üres halmazok megfigyelése, létrehozása. Halmazok kapcsolatának vizsgálata.	Természettismeret; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz: halmazelméleti, logikai ismeretek használata.
1.2. Matematikai logika Állítások és tagadások igazságtartalma.	Állítások és tagadások megfogalmazása a végtelen és üres halmazokról. Állítások alap-, rész- és kiegészítő	

	<p>halmazokról. Állítások halmazok metszetéről. Hibás állítások javítása. Feltétel tagadása: a logikai „nem”. Több feltétel egyidejű teljesülése: logikai „és”. Valamelyik feltétel teljesülése: logikai „vagy”.</p>	<p><i>Informatika:</i> algoritmus, problémamegoldó gondolkodás.</p>
1.3. Kombinatorika Kombinációk és variációk. Lehetőségek száma. Rendszerezési sémák.	<p>Sorba rendezés. Variációk képzése különböző nem matematikai és matematikai elemekből tevékenységgel: egyre több lehetőség, összes lehetőség előállítása. Rendszerezési sémák megismerése, rögzítése (egyszerű lejegyzések, táblázatok).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Halmaz, alaphalmaz, részhalmaz, kiegészítő halmaz, metszethalmaz, üres halmaz, végtelen halmaz, variáció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Számelmélet, algebra	Órakeret 69 óra
Előzetes tudás	Jártasság 10 000-es számkörben. Biztos műveletfogalom 100-as számkörben. Összeadás, kivonás 10 000-es számkörben. Jártasság a tanult szorzótáblákban. Egyszerű szöveges feladatok megoldása. Törtszám fogalmának ismerete. Negatív szám fogalma.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Matematikai eszközök biztos, célszerű használatának kialakítása. Konkretizálás, absztrahálás, kódolás gyakoroltatása. Elemzés, összehasonlítás, csoportosítás és általánosítás egyre önállóbb alkalmazása. Matematikai problémamegoldás, logikus gondolkodás egyre elvontabb szinten. Szövegértés, szövegalkotás, a matematikai nyelv egyre pontosabb használata. A számlálási, számolási, becslési és ellenőrzési képesség, valamint a megtartó emlékezet fejlesztése. Kíváncsiság ébrentartása, az önbizalom folyamatos megerősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Számok Számok 100 000-es és 1 000 000-s számkörben. Számfogalom megerősítése,	Pontos matematikai fogalmak elmélyítése, használata. Négyjegyű számok írása, olvasása, összehasonlítása, rendezése,	Földrajz: népesség száma, területek nagysága.

biztos számfogalom kialakítása 100000-es számkörben.	számtulajdonságok megállapítása. Összehasonlítási képesség fejlesztése, a relációs jelek használata. Pontos és becsült (közelítő helye) helyük keresése a számegyenesen. Számok egyes, tízes, százas, ezres szomszédainak megállapítása. Számok kerekítése. Tájékozódási képesség fejlesztése. Számok bontása összeg és szorzat alakban. Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szövegértés, szövegalkotás. Kifejezőképesség, mondatértés, mondatalkotás. <i>Ének-zene:</i> ritmizálás, ütemezés, finommotoros mozgáskoordináció, auditív figyelem. <i>Vizuális kultúra:</i> ritmikus sorok, szeriálitás.
Az 100 000-es és 1 000 000-s számkör: A tízes számrendszer szerkezeti sajátossága. A helyiérték-táblázat szerkezete. Helyi érték, alaki érték, valódi érték kapcsolata. Számfogalom mint a mérés eredménye, mérőszám.	Helyiérték-táblázat bővítése 1 000 000-ig. A helyi értékek között lévő összefüggések megfigyelése, megfogalmazása (tízszerese, tizedrésze). Összefüggésekre való emlékezés. Teljes öt- és hatjegyű számok írása, olvasása, értelmezése. Számok értelmezése a valóság mennyiségeivel. Mennyiségek meg- és kimérése választott és szabvány mértékegységekkel (hosszúság, tömeg, ūrtartalom). Különböző mennyiségek kifizetése tíz-, száz-, ezer-, tízezer forintosokkal. Becslés, mérés, ellenőrzés. Számok képzése egy vagy több feltétellel.	<i>Testnevelés és sport:</i> nagymozgások, mozgáskoordináció. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> szeriálitás, vásárlás (pl. fél-negyed kiló). Pénz beosztása. <i>Informatika:</i> kódolás, dekódolás, algoritmusok. <i>Matematikai- és képességfejlesztő programok.</i>
Viszonyítás.	A relációs jelek (< > =), használata. A több, kevesebb, ugyanannyi fogalmának mélyebb megértése.	
Számok helye a számsorban.	Tájékozódás a számegyenesen és a számtáblákon. Egyes-, tízes-, százas-, ezres-, tízezres számszomszédok leolvasása.	
Számok tulajdonságai.	Számok tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása. Pontos matematikai fogalmak kialakítása, használatuk.	
Bontás.	Számok bontása összeg- és szorzat	

	<p>alakra. Bontások lejegyzése.</p>	
Törtszámok.	<p>Törtrészek előállítása, ábrázolása, jelölése törtszámmal. Törtszám értelmezése. Összefüggések keresése, megfogalmazása az egész és a törtrészek között, a törtrészek száma és nagysága között. Helyük a számegyenesen. Közönséges törtek összehasonlítása matematikai eszközök segítségével: azonos nevezőjű, azonos számlálójú és különböző nevezőjű törtek összehasonlítása. 10, 100, 1000 nevezőjű törtek írása tizedes tört alakban. Helyérték-táblázat kiterjesztése a tizedes törtek felé. Tájékozódás a helyérték-táblázatban Összefüggések megállapítása a tized-, század- és ezredrészek között. Tizedes törtek modellezése. Tapasztalatok gyűjtése a minden nap életben használt tizedes tört formában felírt mennyiségekről. Tizedes törtek írása helyérték-táblázatba, olvasásuk. Tizedes törtek szűkitése, bővítése, összehasonlításuk, rendezésük.</p>	
Negatív szám.	<p>Negatív szám fogalmának elmélyítése. Hőmérsékletek leolvasása, hőmérő beállítása adott hőmérsékletre, hőmérséklet változásának megfigyelése, jelölése nyíllal. Ellentétes mennyiségek értelmezése (adósság-vagyon). Tapasztalatok gyűjtése a minden nap életből vett példákból. Negatív számok írása, olvasása. 0 középpontú számegyenes készítése. Negatív számok helye a számegyenesen. Összehasonlításuk egymással,</p>	

	0-val, pozitív számokkal.
2.2. Műveletek Szóbeli műveletek. Szóbeli műveletek 10 000-es és 100 000-es számkörben.	Fejben számolás gyakorlása. Szóbeli összeadás, kivonás kerek számokkal az egyjegyű számok analógiájára. Kerek számok szorzása, osztása egyjegyű szorzóval és osztóval. Pozitív egész számok szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel. Mennyiségi változások megfigyelése (tízszerese, százszerese, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze), a kapott eredmény helye a helyiérték- táblázatban. Összefüggések megértése, megfogalmazása. Matematikai nyelv pontos használata.
Írásbeli műveletek Összeadás, kivonás 100 000-es és 1 000 000-s számkörben. Három- és négyjegyű számok szorzása két- és háromjegyű szorzóval. Öt- és hatjegyű számok osztása egyjegyű osztóval (kétjegyű osztóval).	Műveletek értelmezése, megoldása matematikai eszközökkel. Mennyiségek közötti összefüggések megállapítása, lejegyzése nyitott mondatokkal. Műveletek megoldása egyre elvontabb szinten, a fokozatok betartásával. Műveletek eredményének becslése. Becslés, számolás, ellenőrzés. Tapasztalatok gyűjtése a tagok és tényezők felcserélhetőségéről, a műveletek inverzitásáról. Műveletek közötti összefüggések megjelenítése matematikai- és IKT- eszközökkel. Műveletek közötti összefüggések megfigyelése, megfogalmazása. Számológép használata önellenőrzésre.
Műveletek közönséges törtekkel.	Azonos nevezőjű törtek összeadása, kivonása. Közönséges törtek bővítése, egyszerűsítése matematikai eszközökkel. Közös többszörös keresése. Különböző nevezőjű közönséges törtek összeadása, kivonása.

	<p>Közönséges törtek szorzása egész számmal és közönséges tört számmal.</p> <p>Közönséges törtek osztása egész számmal és közönséges törttel, a reciprok érték fogalmának értelmezése.</p> <p>Műveletek cselekvésben való értelmezése, rajzos megjelenítése.</p>
Műveletek tizedes törtekkel.	<p>Tizedes törtek összeadása, kivonása.</p> <p>Helyi értékes írásmód alkalmazása.</p> <p>Tizedes törtek szorzása, osztása egész számmal.</p> <p>Tizedes törtek szorzása tizedes törttel.</p> <p>Tizedes tört szorzása, osztása tízzel, százzal, ezerrel.</p> <p>Számok értékének és a helyük változásának megfigyelése és megfogalmazása.</p> <p>Számlálás, számolás.</p> <p>Analízis, szintézis.</p> <p>Összefüggések megértése, megfogalmazása.</p> <p>Mennyiségi következtetések.</p> <p>Tájékozódás a helyiérték-táblázatban.</p> <p>Matematikai nyelv pontos használata.</p>
Egyszerű és összetett szöveges feladatok. Fordított szövegezésű feladatok.	<p>Feladatok értelmezése, adatok gyűjtése és lejegyzésük.</p> <p>Összefüggések megállapítása, a probléma megfogalmazása, feladatterv készítése.</p> <p>Megoldás lejegyzése nyitott mondattal, művelettel.</p> <p>Várható eredmény becslése kerekített értékben.</p> <p>A feladat kiszámítása, a kapott eredmény ellenőrzése, összehasonlítása a becsült értékkel és a valósággal.</p> <p>A válasz megfogalmazása.</p> <p>Rajzokhoz, ábrákhoz, műveletekhez egyszerű szöveges feladatok készítése.</p> <p>Szövegértés, szövegalkotás.</p> <p>Összefüggések megállapítása.</p>

	Mennyiségi következtetések. Becslés, számítás, ellenőrzés. Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	
2.3. Számelméleti ismeretek Páros, páratlan számok. Oszthatósági szabályok.	A tanult ismeretek felidézése, kiterjesztése a 1 000 000-s számkörre. Oszthatósági szabályok alkalmazása matematikai példák megoldásával (2, 5, 10).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szám neve, jele; alaki-, helyi-, valódi érték; egyes, tízes, százas, ezres, tízezres, százezres, milliós; tizedes törtek, törtszám, számláló, nevező, törtvonal; egyszerűsítés, bővítés, egész szám, negatív szám, pozitív szám, plusz, mínusz, római szám, többszörös.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Geometria, mérés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Testek és síkidomok egy és több szempontú csoportosítása a tanult tulajdonságaik alapján. Szabvány mértékegységek és a közöttük lévő váltószámok ismerete. A téglalap és a négyzet kerületének mérése, számítása; területének mérése lefedéssel. Szerkesztések: szögek és szakaszok rajzolása, másolása, felezése; párhuzamos-, merőleges egyenesek szerkesztés, téglalap, négyzet rajzolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Konstruálás, kreativitás fejlesztése sík- és térmértani alakzatok előállításával, fogalomalkotás. Szerkesztési ismeretek bővítése, szerkesztőeszközök egyre pontosabb használata, finommotorika fejlesztése. A tiszta, áttekinthető munka iránti igény kialakítása. Becslés, mérés képességének fejlesztése. Mértékváltások következtetéssel, analógiás gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A tér elemei Szög, szögfajták.	Szögek rajzolása vonalzóval, szögmérővel. A szög részeinek megnevezése. A szög mérése, mértékegység neve, jele (fok, °). Szögek viszonyítása a derékszöghöz, szögfajták: hegyesszög, derékszög, tompaszög, egyenesszög, homorúszög, teljesszög.	Vizuális kultúra: térszemlélet, térlátás; sík- és térgéometriai ismeretek, kreativitás. Technika, életvitel és gyakorlat: formaérzékelés, kreativitás, alkotókedv. Ki- és megmérés,

3.2. Síkbeli alakzatok Síkidomok.	Síkidomok előállítása, vizsgálatuk, csoportosításuk a megállapított tulajdonságok alapján.	szerkesztések, szerkesztőeszközök használata, háztartási ismeretek.
Háromszög.	Háromszögek előállítása tépéssel, vágással, rajzolással. Tulajdonságok megállapítása méréssel (oldalak, szögek). Évfolyamozásuk oldalak hosszúsága szerint: különböző oldalú, egyenlő szárú és egyenlő oldalú (szabályos) háromszögek. Évfolyamozásuk szögek nagysága szerint: hegyes-, derék- és tompaszögű háromszögek.	<i>Informatika:</i> tájékozódási képesség, sík- és térlátás, rajzoló programok. <i>Természettismeret:</i> mérések, mértékegységek a fizikai és kémiai számításokban.
Kör.	Különböző sugarú körök rajzolása. A kör alkotórészeinek rajzolása, elnevezése, jelölése: középpont, sugár, átmérő, húr, körvonal, körív, körlap, körcikk, körszelet. A sugár és az átmérő közötti összefüggés megállapítása mérések alapján.	
Speciális négyszögek.	Négyszögek vizsgálata az oldalaik helyzete, hosszúsága, szögeik nagysága és a szimmetriatengelyek száma szerint: – két párhuzamos oldala van (trapéz); – két-két párhuzamos oldala van (paraleogramma); – minden szöge derékszög (téglalap); – minden oldala egyenlő (rombusz); – minden oldala egyenlő és minden szöge derékszög (négyzet); – egyik átlója mentén szimmetrikus (deltoid).	
3.3. Térbeli alakzatok Testek.	Testek építése lapokból. Testek kiterítése, testhálók készítése. Testek és testhálók egymáshoz rendelése. Testek tulajdonságainak megfigyelése, megfogalmazása: kiterjedésük, határoló lapok alakja,	

	helyzete szerint.	
Kocka, téglatest.	A kocka és a téglatest tulajdonságainak megfigyelése, megállapítása mérések alapján, összehasonlításuk: <ul style="list-style-type: none"> - lapok, élek, csúcsok száma; - kiterjedésük (hosszúság, szélesség, magasság) mérete; - határoló lapok alakja, mérete; - határoló lapok helyzete. 	
Henger, kúp.	Henger és kúp előállítása gyurmából, építésük testhálóból. Tulajdonságok megfigyelése, határoló lapok számának, alakjának megállapítása.	
3.4. Transzformációk Tükrözés.	Síkidomok tükrözése egy tükrötengellyel, szerkesztéssel. Az eredeti és a tükrözött síkidom összehasonlítása, azonosságok és különbségek megállapítása: egybevágó síkidomok.	
Nagyítás, kicsinyítés.	Nagyítás, kicsinyítés szerkesztéssel: oldalak hosszúságának növelése kétszeresére, háromszorosára...; csökkentése felére, harmadára... Az eredeti és a kapott síkidom összehasonlítása, azonosság és különbség megfogalmazása: alakjuk megegyezik, nagyságuk különbözik, oldalaik aránya egyenlő: hasonló síkidomok.	
3.5. Szerkesztés Szögek.	Szögek szerkesztése: 360° , 180° , 90° , 45° , 60° és 30° -os szögek.	
Négyzet, téglalap.	Négyzet és téglalap szerkesztése adott méretek alapján.	
Háromszög.	Háromszög szerkesztése: <ul style="list-style-type: none"> - három oldalból; - két oldalból és a közbezárt szögből; - egy oldalból és a rajta fekvő két szögből. 	
3. 6. Mérés, mértékegységek	Mérés választott és szabványmértékegységekkel. Mennyiségek becslése, megmérése, kimérése. Mennyiségek összehasonlítása, sorba rendezése.	

	Mértékegységek közötti összefüggések megállapítása gyakorlati mérések alapján.	
Területmérés.	Terület mérése választott és szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: km^2 , m^2 , dm^2 , cm^2 , mm^2 .	
Térfogatmérés.	Térfogat mérése választott és szabványmértékegységekkel. Szabványmértékegységek értelmezése, neve, jele: m^3 , dm^3 , cm^3 . Hosszúság-, terület- és térfogat-mértékegységek közötti összefüggések megállapítása tapasztalatok alapján.	
Mértékváltás.	Mértékváltások következtetéssel (tízszerese, százszorosa, ezerszerese; tizedrésze, századrésze, ezredrésze).	
Időmértékek: évezred, évszázad, év, évszak, hónap, hét, nap, óra, perc, másodperc.	A múlt, jelen, jövő viszonyfogalmak értelmezése, használata. Időpont leolvasása percnyi pontossággal, különböző módokon. Negyed-, fél-, háromnegyed óra leolvasása, beállítása. Időtartam érzékeltetése a minden nap életből vett példákkal. Időtartam számítása. Mértékváltások a különböző időmértékek között. Tájékozódás a naptárban.	
Pénz.	Pénzhasználat, kifizetés, be- és felváltás. Háztartási költségvetés tervezése.	
3.7. Kerület, terület Sokszögek kerülete.	Sokszögek kerületének mérése és kiszámítása összeadással.	
Négyzet és téglalap területe.	Négyzet, téglalap kerületének mérése, kiszámítása összeadással és szorzással. Négyzet és téglalap területének lefedése különböző alakú és nagyságú egységekkel. Négyzet és téglalap területének mérése a négyzetcentiméterek összeszámítással.	

	Négyzet és téglalap területének kiszámítása.	
3.8. Térfogat, felszín A téglatest és kocka felszíne.	Testekhez testhálók rendelése. Testek felszínének számítása: a határoló lapok és a testhálók közötti összefüggés megfigyelése. Testek felszínének számítása a határoló lapok területének összeadásával, szorzással.	
A téglatest és kocka térfogata.	A téglatest és a kocka térfogatának mérése választott és szabványmértékegységekkel. A téglatest és a kocka térfogatának számítása gyakorlati tevékenységgel, adott és mért adatok alapján.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szögfajta, háromszög, kör, négyszög, mértékegység, test, felszín, térfogat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Függvények, az analízis elemei	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Számok, mennyiségek, mértékegységek összehasonlítása, a közöttük lévő összefüggések, kapcsolatok felfedezése. Szabály felismerése, megfogalmazása, lejegyzése egyszerűbb esetekben. Állandó és változó különbségű sorozatok folytatása minden irányban adott és felismert szabály alapján.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlító, általánosító és lényegkiemelő képesség fejlesztése. Függvényszerű gondolkodás alapozása. Számköri ismeretek mélyítése sorozatok alkotásával.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Összefüggések	Összefüggések konkrét mennyiségek, természetes számok, egységtörtek, geometriai alakzatok, mértékegységek között. A felismert összefüggések megfogalmazása viszonyszavakkal, kifejezése matematikai jelekkel.	
4.2. Sorozatok	Számok rendezése. Állandó és változó különbségű sorozatok folytatása adott és felismert szabály alapján, sorozatok kiegészítése. Hányados sorozatok folytatása.	<i>Ének-zene: hangsorok.</i> <i>Vizuális kultúra: soralkotás.</i> <i>Testnevelés és sport:</i>

4.3. Függvények megadása, ábrázolása	Összetartozó adatpárok felismerése. Táblázatok hiányzó adatainak kiegészítése szabály megállapítása után. Tapasztalati függvények készítése leszámlált, mért adatok alapján. Függvények ábrázolása grafikonnal, leolvasása.	soralkotás.
Derékszögű koordináta-rendszer.	Pontok meghatározása síkban. Adatpárok ábrázolása derékszögű koordináta-rendszerben. A táblázat adatai közötti kapcsolat felismerése, megfogalmazása, közös szabályalkotás, az adatok beírása táblázatba. Függvények ábrázolása, leolvasása, jelölésük nyilakkal, szabállyal, nyitott mondattal.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Függvény, koordináta-rendszer, tengely, középpont.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Statisztika, valószínűség	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Tapasztalat az adatok gyűjtésében és lejegyzési módjaiban. Biztos és lehetetlen események megkülönböztetése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összehasonlítás, rendezés, általánosítás, következtetés gyakoroltatása és a logikus gondolkodás fejlesztése. Statisztikai adatok, grafikonok elemzésének alapozása. A valószínűségi szemlélet alapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Statisztika Statisztikai adatok, kísérletek.	Adatok, tevékenységek, kísérletek eredményeinek gyűjtése. Lejegyzésük, elemzésük, rendezésük, értékelésük. Ábrázolásuk grafikonnal, diagrammal. Adatok leolvasása a diagramról, táblázatból.	Technika, életvitel és gyakorlat: adatok (pl. villanyszámla) értelmezése. Természettismeret: események bekövetkezésének megítélése.
5.2. A valószínűség-számítás elemei Valószínűségi kísérletek. Gyakoriság.	Megfigyelések, vizsgálatok, játékos valószínűségi kísérletek végzése (péntfeldobás, golyóhúzás, különböző szerencsejátékok, dobókockák, pörgettyűk, piros-kék korongok, pénzérmék, számkártyák, játékkártyák, dominókészlet, színes	

	<p>golyók // (éldául Babilon-golyók), játékrulett).</p> <p>Egyszerű valószínűségi kísérletek eredményeinek lejegyzése.</p> <p>A lejegyzések összesítése táblázatba, oszlopdiagramba.</p> <p>Az események gyakoriságának megfigyelése.</p> <p>Tapasztalatok gyűjtése véletlen és biztos eseményekről.</p> <p>Az események előfordulási gyakoriságának megállapítása.</p> <p>A „biztos” és a „lehetetlen” fogalmak használata.</p> <p>Egyre tudatosabb tippelések az események várható bekövetkeztéről.</p> <p>Valószínűségi fogalmak használata.</p> <p>„Biztos”, „Lehetetlen” fogalmak használata.</p> <p>„Lehet, de nem biztos” (lehetséges) megértése.</p> <p>Következtetés a relatív gyakoriságra.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lehetőség, kísérlet, táblázat, adat, statisztika, grafikon, diagram.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>Elemek több szempont szerinti rendezése a halmazábrák különböző részeibe.</p> <p>Állítások és tagadások megfogalmazása a halmazábrákról.</p> <p>Állítások igazságának eldöntése.</p> <p>A logikai kifejezések pontos használata.</p> <p>Minél több (összes) lehetőség előállítása kombinatorikus feladatokban.</p> <p>Biztos számfogalom 10 000-es és 100 000-es számkörben.</p> <p>Jártasság 1 000 000-s számkörben.</p> <p>A törtszámok és a negatív számok ismerete.</p> <p>Szorzó- és bennfoglaló táblák ismerete (szükség esetén táblázat segítségével).</p> <p>A tanult írásbeli műveletek megoldása (szükség esetén számológéppel).</p> <p>Műveletek közönséges törtekkel és tizedes törtekkel.</p> <p>Egyszerű és összetett szöveges feladatok megoldása (szükség esetén segítséggel).</p> <p>Testek, síkidomok egy és több szempont szerinti csoportosítása.</p> <p>Speciális háromszögek, négyszögek megnevezése.</p> <p>Szakaszok, szögek szerkesztése, felezése; négyzet, téglalap és háromszög szerkesztése.</p> <p>Henger és kúp tulajdonságainak ismerete.</p> <p>Mértékváltások következtetéssel.</p> <p>Négyzet és téglalap területének számítása.</p> <p>Kocka és téglatest felszínének számítása, térfogatának mérése.</p> <p>Racionális számok összehasonlítása, összefüggések felfedezése, szabály</p>
--	--

	<p>megfogalmazása. Sorozatok folytatása a felismert szabály alapján. Adatok leolvasása táblázatból, koordináta-rendszer adatpárjainak leolvasása, lejegyzése. Adatok beírása táblázatba a felismert szabály alapján, ábrázolásuk koordináta-rendszerben.</p> <p>Statisztikai adatok lejegyzése, ábrázolása egyszerűbb esetekben. Valószínűségi játékokban az esetek lejegyzése.</p>
--	---

ERKÖLCSTAN

Az erkölcsstan alapvető feladata az erkölcsi nevelés, ahogy az ép, úgy az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek közösségehez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása. A multidiszciplináris jellegű tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője ezért az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a sajátos nevelési igényű tanulók értékrendszerébe is beépüljenek, belső igénnyé váljanak.

A tantárgy középpontjában a formálódó gyermeki személyiség áll – testi, szellemi és lelki értelemben. Ez határozza meg a tanulás-tanítás folyamatát, illetve a tartalmi szerkezetet. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, valamint hazánk Alaptörvénye rögzíti az ember elidegeníthetetlen jogát az élethez és a szabadsághoz, következésképpen az erkölcsstan a személy egyediségét és méltóságát helyezi középpontba, annak képességeitől függetlenül. Erre az alapelvre kell épülnie minden társas kapcsolatnak és közösségi szerveződésnek. Az erkölcsstan magába foglalja az ember minden fontos viszonyulását – önmagához, társaihoz és közösségeihez, környezetéhez és a világhoz –, mert ezek alapozzák meg azt az értékrendet, amelyre az ember döntései során támaszkodhat. Az enyhe értelmi fogyatékos gyermekek nevelésének kiemelt célja, hogy a foglalkozások azonos erővel hassanak a különböző értelmi képességekkel rendelkező, eltérő szociális körülmények között élő, kulturális és etnikai szempontból heterogén csoportot képező tanulók fejlődésére.

Az erkölcsi nevelés fő célja a tanulók erkölcsi érzékének kialakítása és fejlesztése, az európai civilizációban általánosan elfogadott erkölcsi értékek tanulmányozása és ezek alkalmazása a minden napokban – azzal a szándékkal, hogy minden segítségükre legyen a megfelelő életvezetés és értékrend kialakításában, az önálló véleményformálásban, erkölcsi problémáik tudatosításában és a felelős döntéshozatalban. Az erkölcsstan tanulása során – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára is – az elemi értékek fokozatosan értékrenddé, többé-kevésbé koherens, folyamatosan formálódó meggyőződésekkel állnak össze, amelyek később meghatározó módon befolyásolják a felnőttkori életmódot, életfelfogást és életminőséget. A sajátos nevelési igényű tanulók egyedi képességstruktúrájának tükrében az erkölcsstani alapozás, az erkölcsköz kapcsolódó kvalitások fejlesztése, valamint az elsajátított tudás szinten tartása a felnőtté válás folyamata során, életminőséget befolyásoló tartópilléré válik.

Az erkölcsstan tantárgy azoknak az alapértékeknek a megerősítésére törekzik, amelyek összhangban állnak az egyetemes és európai emberi értékrenddel, amely az Alaptörvényből is kiolvasható.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során törekedni kell a normaértelmezés egyszerű voltára, az ehhez kapcsolódó követelmények konkrét megfogalmazására.

A magatartást befolyásoló értékek/erények egy része személyes jellegű, mivel az énnel és az identitással áll kapcsolatban. Ezeket az értékeket, illetve erényeket az erkölcsstan órákon erősíteni kell.

Az erkölcsi érzék, a lelkismeret fejlesztése lehetővé teszi, hogy gyermekeink olyan értékeket erősítsekenek meg magukban, amelyek egyszerre igazodnak az alapvető erkölcsi értékekhez, valamint saját és közösségeik érdekeihez.

Az erkölcsi nevelés célja a felelős gondolkodás, valamint a tudatos cselekvés kialakulásának elősegítése. Cél továbbá az empátia, a szolidaritás képességének erősítése is. Az erkölcsi nevelés fő feladata az igazságosság és a méltányosság elvénék megértetése és elfogadtatása a gyerekekkel. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél különös tekintettel kell lenni az érzelmi intelligencia fejlesztésére is, amely a viselkedést lényegi módon befolyásolja.

Az erkölcsstan tantárgy felépítése nem elsősorban ismeret-, hanem érték- és fejlesztésközpontú; ezért fontossága az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél kiemelkedő. A tananyag felépítése spirális szerkezetű. Az életkornak megfelelő résztémák és tevékenységek hátterében évről évre ugyanazok a nagy tematikai egységek térnek vissza – más-más konkrét előfordulási szinten, más-más hangsúlyokkal –, építve a korábbi tapasztalatokra, kiegészítve és szintetizálva őket. A kétéves

szakaszokon belül azonban sem a nagy témaikörök, sem pedig a résztémák tantervi egymásutánja nem jelent előírt sorrendet. Az, hogy melyik kérdéskör mikor kerüljön sorra, egyértelműen a tanulócsoporthan jelen lévő enyhe értelmi fogyatékos gyermekek mentális érettségének ismeretében határozható meg.

A tananyag tartalmát az enyhe értelmi fogyatékos tanulók részére hétköznapi életből merített és oda visszacsatolható tapasztalatokra és személyes élményekre kell felépíteni. Ezeket természetes módon egészíthetik ki az életkornak, valamint az adott tanuló mentális képességeinek megfelelő erkölcsi kérdéseket felvető történetek, mesék, mondák, irodalmi vagy publicisztikai szövegek, filmek vagy digitális formában elérhető egyéb tartalmak. Az erkölctan a tanulókra nem közlések befogadóiként, hanem a tanulási folyamat aktív – kérdező, mérlegelő, próbálkozó, vitatkozó és útkereső – résztvevőiként tekint.

Mivel az erkölcsi nevelés már kisgyermekkorban, a családban elkezdődik, majd az óvodában és egyre távolodó környezeti hatások között folytatódik – ideérte a kortársi csoportokat és a médiát is –, a gyerekek sem az első napon, sem pedig a későbbiekben nem „tiszta lapként” lépnek be az iskola kapuján. Különösképpen igaz ez az enyhe értelmi fogyatékos tanulókra, hiszen a készségek és képességek eltérő viszonylatában más és más ösztönösen kialakult erkölcsi rendet hoznak magukkal. Ezzel összhangban, illetve ezt alakítva kell megpróbálni segítséget nyújtani az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknak ahhoz, hogy el tudjanak igazodni az egymásnak sokszor ellentmondó értéktartalmú információk, üzenetek között, illetve hogy választást igénylő helyzetekben lelkismeretük szavára hallgatva, morálisan helyes döntéseket tudjanak hozni az életük különböző színterein.

Mivel ez sohasem jön létre a gyerekek személyes megérintődése és elhatározása nélkül, a pedagógus *feladata* a példamutatás mellett a figyelem ráirányítása a különböző élethelyzetek morális vonatkozásaira, a kérdezés, a gondolkodás és az állásfoglalás bátorítása, a szabad beszélgetések, valamint a nézőpontváltást gyakoroltató szerepjátékok és viták moderálása. Nem lehet azonban eléggyé hangsúlyozni – különösen az általános iskolai korosztályhoz tartozó enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében –, hogy az eredmény a közvetítés módján műlik. Egy hiteles felnőtt, akinek értékekkel kapcsolatos nézetei összhangban vannak a tetteivel, példája révén hat az enyhe értelmi fogyatékos tanulók erkölcsi értékítéleteire.

Az erkölcsi tanulást számos pedagógiai módszer és tevékenység segítheti, amelyek legfontosabb közös jellemzője az élményszerűség, a fizikai, szellemi és lelki értelemben vett cselekvő tanulói részvétel. Az erkölctanórák kitüntetett munkaformája lehet sok egyéb mellett: a szabad beszélgetés, az önkifejező alkotás, a vita, a szerepjáték, a megfigyelés, a kérdezés, a rendszerezés és az elemzés, valamint az iskolai és a helyi közösségi életébe, esetleges problémáinak megoldásába, a különböző szintű kulturális és közösségi értékteremtésbe való tevékeny bekapcsolódás. Az erkölcsi nevelés komoly lehetőségeit kínálják ugyanakkor az olyan tanórán kívüli formák is, mint például az iskolai hagyományok ápolása, a társak segítése, vagy a közösség számára végezett bármilyen hasznos tevékenység.

Mindezzel összhangban az értékelés módja is eltér a hagyományos tantárgyi értékeléstől. Az osztályozás nélküli értékelés fontos területe lehet a kívánatos magatartási értékek rendszeres megerősítése – szóban vagy bármilyen egyéb formában – egyrészt a pedagógus, másrészt a társak és a közösség részéről. Az ilyen típusú visszajelzések befogadására jó keretet nyújthatna a tanulói portfólió.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	1	36
6. évfolyam	1	36

7. évfolyam	1	36
8. évfolyam	1	36

5–6. évfolyam

A közös európai és a magyar múlt örökségének megbecsülése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél is számottevő, hiszen a személyes identitás megalapozásának és fejlesztésének egyik jelentőségteljes pontja. Ebben az életszakaszban alakul ki, illetve erősödik meg a távlatosabb *időszemlélet* az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében. Erre építve az erkölcsstan számos témaköre sikeresen kapcsolható össze a *nemzeti öntudat* és a *hazafias nevelés* céljaival. Ugyanennek a fejlődésbeli váltásnak a talaján fokozatosan alakul ki a gyerekekben az előrelátás képessége, amely fontos lelki alapja lehet a *másokért való felelősségvállalás* és a *környezettudatos életmód* kialakulásának, valamint később a *kezdeményezőképesség* és a *vállalkozói kompetencia* megalapozásának.

11–12 éves korban már megélt tapasztalatai vannak a gyerekeknek a jogok és kötelezettségek közötti kapcsolatról, mint ahogy arról is, hogy a társas együttéléshez szükségképpen hozzátaroznak az érdekkellentétek és a konfliktusok. Az erkölcsstan keretében ekkor feldolgozásra kerülő témaik jó alkalmakat kínálnak az *önismérőt* és a *társas kultúra*, a *demokráciára* nevelés alapjainak lerakására, valamint a *szociális és állampolgári kompetencia* erőteljes fejlesztésére.

Az épség és fogyatékosság, valamint az egészség és a betegség témaköreben nagy szükség van gyógypedagógiai tanár kompetenciájára a gyakorlatban. A határ nagyon szűk; az enyhe értelmi fogyatékos tanuló erkölcsi fejlődéséhez döntő módon járul hozzá, hogy legyen alapvető ismerete a fogyatékosságról, mint állapotról. Ismernie kell a különböző fogyatékosságtípusokból adódó életvezetési eltéréseket, az ebből fakadó nehézségeket, hogy empátiaérzéke fejlődjön. Ettől függetlenül nem szabad, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló státuszát magára vonatkoztassa a téma tárgyalásánál, hiszen az alakuló személyiségre negatív irányban hathat.

Az erkölcsstan órák hasznos támogatói lehetnek az *anyanyelvi kommunikáció* és a *digitális kompetencia* fejlődésének is.

Ezeket az éveket a nagy barátkozások jellemzik, ami felértékeli a gyerekek számára az *önismertetőt* és a *társas kapcsolatokkal összefüggő témaikat*. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók körében alapvető cél az *anyagi javakhoz* és a *pénzhez való viszony elmélyült feldolgozása* annak érdekében, hogy a tanulók értékrendje a későbbi – lehetőségekhez képest önálló – életvezetésüköt is pozitív irányban befolyásolja.

Az erkölcsi témaik ezekben az években jó nyersanyagot kínálnak az érdek- és értékkonfliktusok felismeréséhez és feldolgozásához is. A foglalkozásokon érdemes kiemelt szerephez juttatni az elkövetett hibák vagy rossz döntések miatt bekövetkező károk enyhítéséről, a jóvátételről és a jó visszaállításának lehetőségeiről való gondolkodást, valamint az ehhez kapcsolódó kommunikációs és közösségi technikák életkornak és képességeknek megfelelő szinten való elsajátítását.

A konfliktusok elemzése során fel kell mutatni, illetve meg kell erősíteni a problémák erőszakmentes, konstruktív és morálisan elfogadható kezelésének a mintáit. Különös tekintettel kell lenni az enyhe értelmi fogyatékos tanulók személyiségeből és az adott tanuló képességeiből fakadó eltérésekre és biztosítani kell a több szinten történő differenciálást. Szinte valamennyi témaik alkalmas a tanulók szociális érzékenységének fejlesztésére, amihez ebben az életkorban különösen jó eszközök kínálnak a szerepjátékok. A szabad beszélgetés mellett talán ez a forma tudja leginkább elősegíteni a tanulókat foglalkoztatónak kérdések felszínre hozatalát, a kétélyek megfogalmazását és a közös válaszkeresést.

5. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Test és lélek	6
Kapcsolat, barátság, szeretet	6+1
Kapcsolat, barátság, szeretet	5+1
Társadalmi együttélés	6+1
A technikai fejlődés hatásai	5+1
A mindeniséget kutató ember	5

Tematikai egység	Test és lélek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az egészséges életmóddal kapcsolatos alapvető ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>Fejlődés és szükségletek</i> Testi és lelki tulajdonságaim változása az évek során. Az ember legfontosabb fizikai és lelki szükségletei. Miben tér el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember?	<i>Természetismeret:</i> kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei; a serdülő személyiségének jellemző vonásai	
<i>Egészség és betegség</i> Az egészséges ember tulajdonságai. Hogyan vigyázhat egy gyermek az egészségére? Egészséget veszélyeztető okok. Hogyan és miért betegedhet meg valaki? Milyen az, amikor én beteg vagyok?	<i>Testnevelés és sport:</i> önkéntesítési játékok.	
<i>Ép testben ép lélek</i> A jó és a rossz lelkiállapot jellemzői.		
Kulcsfogalmak/fo galmak	Testi tulajdonság, lelki tulajdonság, egészség, betegség, fogyatékosság, lelkiismeret, szándék, döntés.	

Tematikai egység	Kapcsolat, barátság, szeretet	Órakeret 7
------------------	-------------------------------	------------

		óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Olvasott, hallott, látott, megélt történetek, amelyek középpontjában a barátság témaja áll.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az őszinte baráti kapcsolatok jelentőségére való rávilágítás. A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szímpátia-kapcsolatokban. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Baráti kapcsolatok</i> Barátság, titok, őszinteség, hazugság, tisztelet, egymás segítése. Egymásra utaltság a kapcsolatokban.	<i>Magyar nyelv és irodalom: a közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; minden nap kommunikációs szituációk gyakorlása.</i>	
<i>A kapcsolat ápolása</i> A szeretet. A szeretet kimutatásának formái. A figyelmesség szerepe. Konfliktusok a barátságban és annak forrása. A konfliktushelyzetek feloldása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Barát, ismerő, rokonszerv, ellenszerv, barátság, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, közömbösségek, harag, fájdalom, megértés,	

Tematikai egység	Kortársi csoportok	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Iskolai és iskolán kívüli közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösséghez való tartozás fontosságának megérzetétése. A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Közösségeim</i> A csoport fogalma, csoporthoz való tartozás.	<i>Magyar nyelv és irodalom: közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés).</i>	
<i>A mi csoportunk</i> A mi csoportunk jellemzői, a csoporttagok összekapcsolódásának oka, tevékenysége, szokásai és jellemzői.		
<i>Konfliktusok a csoportban</i> Konfliktusok és problémák előfordulása, és azok megoldása. Véltén és szándékos károkozás. Büntetés elfogadása, a vétség helyrehozása.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés, idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, hiba, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősségg.	

Tematiskai egység	Társadalmi együttelés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi ismeretek különféle népekről, vallásokról és a társadalmi egyenlőtlenségekről. Személyes lakóhelyi tapasztalatok ugyanezkről.	
A tematiskai egység nevelési-fejlesztési céljai	Figyelemfelhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettekre és következményekre..	
Ismerekek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzeten belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepék.</p> <p>Vallási közösségek Ismert vallási közösségek Magyarországon. Többféle vallási csoport egymás mellett élése.</p> <p>Társadalmi egyenlőtlenségek Gazdagok és szegények világa. Miért alakul ki vagyon különbség az emberek között? Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján?</p> <p>Virtuális közösségek A virtuális közösségek szerepe minden nap életünkben. Mi az, amit lehet, és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> valóság és képzelet.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népcsoport, vallási közösség, többség, kisebbség, szokás, hagyomány, ünnep, társadalom, vagyon, egyenlőség, egyenlőtlenség, igazságosság, igazságtalanság, tisztelességes és tisztességtelen előnyszerzés, gazdagság, szegénység, virtuális közösség.	

Tematiskai egység	A technikai fejlődés hatásai	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az ember és a természet közötti kapcsolatra vonatkozó általános ismeretek. Különböző technikai eszközök használatához kapcsolódó személyes tapasztalatok.	
A tematiskai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében. A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével.	
Ismerekek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Az ember és a technika</i> „Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét?” A mai világ</p>	<i>Természetismeret:</i> a környezet és az ember egysége.	

<p>legfontosabb technikai eszközei, ezek hatása az egyén és közösségek életére.</p> <p><i>Enyém, tiéd, miénk</i> A személyes, a magán- és a közösségi tulajdon. A tulajdon védelmének formái. Hogyan vigyázzunk meglévő értékeinkre?</p> <p><i>A mozgóképek hatása</i> A reklámokról és azok emberekre gyakorolt hatásáról.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> környezettudatosság.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> tervezett és alakított környezet; vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogyasztás, technikai eszköz, függőség, magántulajdon, közösségi tulajdon, köztulajdon, média, reklám.

Tematicai egység	A mindeniséget kutató ember	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi ismeretek magyar tudósok, művészek munkájáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>A vallás mint lelki jelenség</i> A természeti és természetfölötti világról. Különböző elképzelések a hitről.</p> <p><i>A tudomány</i> A tudósokról és a tudomány világáról. Mit csinálnak a tudósok? Milyen kérdésekre keresik a válaszokat és milyen módon?</p> <p><i>A művészet</i> A művészetről, a művészkről és a különböző művészeti ágakról. Mit csinálnak a művészek? Miért fontos számunkra az, amit tesznek? Hozzáink melyik művészeti terület áll a legközelebb és miért?</p>	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a Biblia; történetek az Öszövetségből; egy- és többistenhit; Az Újszövetség; Jézus története <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> képek és formák a költészetben;	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természeti erő, természetfeletti erő, vallás, egyház, templom, szertartás, vallási jelkép, ima, szent könyv, szent hely, tudomány, tudományos megismerés, művészet, művészeti alkotás,	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.</p> <p>Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget.</p> <p>Képességeinek tükrében gondolkodik saját személyiséjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.</p> <p>Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; rendelkezik a</p>
---	--

konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.

Fontos számára a közösséghoz való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat.

Elfogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait.

.

6. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Test és lélek	6
Kapcsolat, barátság, szeretet	6+1
Kapcsolat, barátság, szeretet	5+1
Társadalmi együttélés	5+1
A technikai fejlődés hatásai	5+1
A mindeniséget kutató ember	5

Tematikai egység	Test és lélek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az egészséges életmóddal kapcsolatos alapvető ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók testi és lelki egészséggel kapcsolatos ismereteinek gyarapítása és az önmagukért való felelősség érzésének erősítése. A beteg és a fogyatékos emberek iránti empátia fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Fejlődés és szükségletek</i> Testi és lelki tulajdonságaim változása az évek során. Az ember legfontosabb fizikai és lelki szükségletei. Miben tér el egymástól a gyerek, a felnőtt és az idős ember?	<i>Természetismeret:</i> kamaszkori változások: testkép, testalkat; az egészséges táplálkozás alapelvei; a serdülő személyiségének jellemző vonásai; az önismeret és az önfejlesztés eszközei; veszélyforrások különféle élethelyzetekben; káros szenvedélyek.	
<i>Egészség és betegség</i> Az egészséges ember tulajdonságai. Hogyan vigyázhat egy gyermek az egészségére? Egészséget veszélyeztető okok. Hogyan és miért betegedhet meg valaki? Milyen az, amikor én beteg vagyok?	<i>Testnevelés és sport:</i> önéletrajz, önkörnyezet, sport, élethelyzetekben, káros szenvedélyek.	
<i>Fogyatékosság</i> Sérült felnőttek és gyerekek a szűkebb és a tágabb környezetünkben. A sérült emberek állapota hogyan akadályozza minden nap tevékenységükét? Korosztályi lehetőségek a sérült tanulók támogatásában. Tudunk-e olyan sérült emberekről, akik kiemelkedő képességekkel rendelkeznek a tudomány, a sport és a művészet területén?		
<i>Ép testben ép lélek</i> A jó és a rossz lelkiállapot jellemzői. Mi a lelki egészség? Hogyan tudunk rá		

vigyázni?	
A lelkiismeret Lelkiismeretünk és tetteink egymásra hatása.	
Kulcsfogalmak/fo galmak	Testi tulajdonság, lelki tulajdonság, egészség, betegség, fogyatékosság, lelkiismeret, szándék, döntés.

Tematikai egység	Kapcsolat, barátság, szeretet	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Olvasott, hallott, látott, megélt történetek, amelyek középpontjában a barátság témaja áll.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az őszinte baráti kapcsolatok jelentőségére való rávilágítás. A tanuló helyének és szerepének átláttatása különböző kortárs-, illetve szímpátia-kapcsolatokban. Olyan kommunikációs technikák megismertetése, amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában.	
Ismertetek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<i>Kapcsolataim</i> Szorosabb vagy lazább kapcsolat. A rokonszenvet és ellenszenvet meghatározó tényezők.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a közlési szándéknak megfelelő nyelvi és nem nyelvi jelek használata; minden nap kommunikációs szituációk gyakorlása.	
<i>Baráti kapcsolatok</i> Barátság, titok, őszinteség, hazugság, tisztelet, egymás segítése. Egymásra utaltság a kapcsolatokban. Fájdalom okozása és annak következményei. Bocsánatkérés, megbocsátás.	<i>Vizuális kultúra:</i> vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.	
<i>A kapcsolat ápolása</i> A szeretet. A szeretet kimutatásának formái. A figyelmettség szerepe. Milyen szerepe van a kapcsolat ápolásában a személyes találkozásoknak, a telefonnak, az internetnek és a közös programoknak? Konfliktusok a barátságban és annak forrása. A konfliktushelyzetek feloldása.	<i>Testnevelés és sport:</i> együttműködés némajátékos, szöveges és mozgásos tevékenység során; alkalmazkodás, az érdekkérvényesítés alapvető lehetőségei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Barát, ismerős, rokonszenv, ellenszenv, barátság, őszinteség, hazugság, szeretet, tisztelet, közömbösségek, harag, fájdalom, megértés, sértés, megbocsátás, konfliktus.	

Tematikai egység	Kortársi csoportok	Órakeret 6 óra
------------------	--------------------	-------------------

Előzetes tudás, tapasztalat	Iskolai és iskolán kívüli közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A közösséghez való tartozás fontosságának megérzetétése.</p> <p>A csoporttagok közötti összetartozás érzésének jelentőségére való figyelemfelhívás. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismertetése.</p> <p>A csoporton belüli konfliktuskezelés és kárenyhítés néhány technikájának gyakorlati megismertetése. Alapvető tisztelet kialakítása más – tölünk teljesen független – csoportokkal szemben.</p>	
Ismерetek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Közösségeim</i> A csoport fogalma, csoporthoz való tartozás.</p> <p><i>A mi csoportunk</i> A mi csoportunk jellemzői, a csoporttagok összekapcsolódásának oka, tevékenysége, szokásai és jellemzői.</p> <p><i>Mások csoportjai</i> Más csoportok jellemzői; hasonlóságok és különbségek az egyes csoportok között.</p> <p><i>Konfliktusok a csoportban</i> Konfliktusok és problémák előfordulása, és azok megoldása. Vétlen és szándékos károkozás. Büntetés elfogadása, a vétség helyrehozása. A vétség helyrehozásának lehetőségei.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> közéleti kommunikáció (megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, alkalmi beszéd, köszöntés).</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> konszenzus kialakításának képessége és eszköztáranak megismerése a dramatikus tevékenységek előkészítése során; egymás munkája iránti tisztelet, figyelem, öszinteség és tapintat a megbeszélések során, belső irányítású csoportszerveződés dramatikus tevékenységek során.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, összetartás, beilleszkedés, idegen, kirekesztés, általánosítás, előítélet, hiba, vétség, bűn, megbocsátás, jóvátétel, felelősség.	

Tematikai egység	Társadalmi együttélés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi ismeretek különféle népekről, vallásokról és a társadalmi egyenlőtlenségekről. Személyes lakóhelyi tapasztalatok ugyanezkről.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az etnikai és vallási sokszínűség tudatosítása és elfogadatása, a kisebbségi tanulók esetében ezek identitáselemként való megerősítése.</p> <p>A szociális érzékenység fejlesztése és a személyes felelősség érzésének felkeltése.</p> <p>Figyelemfelhívás az internet használatához és a virtuális közösségekhez kapcsolódó tettekre és következményekre. A vilagháló közösségi portálainak használatához kapcsolódó lehetőségek mellett szükséges tudatosítani az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára az azokban rejlő veszélyforrásokat.</p> <p>Az alkalmazásokhoz kapcsolódó kulturált és felelős magatartás elemi követelményeinek megismertetése.</p>				
	<table border="1" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</th><th style="text-align: center;">Kapcsolódási pontok</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td> <p>Etnikai közösségek Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környékünkön? Kik vannak többségen az országban, és kik alkotják a kisebbséget? Én hová tartozom?</p> <p>Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzetén belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepek.</p> <p>Vallási közösségek Ismert vallási közösségek Magyarországon. Többféle vallási csoport egymás mellett élése.</p> <p>Társadalmi egyenlőtlenségek Gazdagok és szegények világa. Miért alakul ki vagyon különbség az emberek között? Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján? Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne? Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni?</p> <p>Virtuális közösségek A virtuális közösségek szerepe minden nap i életünkben. Mi az, amit lehet, és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?</p> </td><td> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.</p> <p>Vizuális kultúra: valóság és képzelet.</p> <p>Testnevelés és sport: némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk; improvisációk összefűzése jelenetsorokká; történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységekkel.</p> </td></tr> </tbody> </table>	Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	<p>Etnikai közösségek Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környékünkön? Kik vannak többségen az országban, és kik alkotják a kisebbséget? Én hová tartozom?</p> <p>Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzetén belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepek.</p> <p>Vallási közösségek Ismert vallási közösségek Magyarországon. Többféle vallási csoport egymás mellett élése.</p> <p>Társadalmi egyenlőtlenségek Gazdagok és szegények világa. Miért alakul ki vagyon különbség az emberek között? Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján? Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne? Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni?</p> <p>Virtuális közösségek A virtuális közösségek szerepe minden nap i életünkben. Mi az, amit lehet, és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.</p> <p>Vizuális kultúra: valóság és képzelet.</p> <p>Testnevelés és sport: némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk; improvisációk összefűzése jelenetsorokká; történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységekkel.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok				
<p>Etnikai közösségek Milyen népcsoportok élnek hazánkban, illetve a környékünkön? Kik vannak többségen az országban, és kik alkotják a kisebbséget? Én hová tartozom?</p> <p>Hazánkban élő népcsoportok. Kisebbség és többség a nemzetén belül. Nemzeti és nemzetiségi jelképek, szokások és hagyományok, ünnepek.</p> <p>Vallási közösségek Ismert vallási közösségek Magyarországon. Többféle vallási csoport egymás mellett élése.</p> <p>Társadalmi egyenlőtlenségek Gazdagok és szegények világa. Miért alakul ki vagyon különbség az emberek között? Kire mondhatjuk, hogy gazdag, illetve szegény? Minek alapján? Elképzelhető-e olyan társadalom, amelyben mindenki egyforma anyagi helyzetben van? Ha lenne ilyen, az igazságos társadalom lenne? Kell-e a gazdagoknak segíteniük a szegényeket? Mikor jogos valakit kedvezményben részesíteni?</p> <p>Virtuális közösségek A virtuális közösségek szerepe minden nap i életünkben. Mi az, amit lehet, és mi az, amit nem lehet, vagy éppen veszélyes közreadni magunkról és másokról egy internetes közösségi oldalon?</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a magyarság eredete; mondák, krónikák, nyelvtudomány; hasonlóságok és különbségek a katolikus és a protestáns vallások között.</p> <p>Vizuális kultúra: valóság és képzelet.</p> <p>Testnevelés és sport: némajátékos, szöveges és mozgásos improvizációk; improvisációk összefűzése jelenetsorokká; történetek feldolgozása különféle drámajátékos tevékenységekkel.</p>				
Kulcsfogalmak/fogalmak	Népcsoport, vallási közösség, többség, kisebbség, szokás, hagyomány, ünnep, társadalom, vagyon, egyenlőség, egyenlőtlenség, igazságosság, igazságtalanság, tiszteességes és tiszteességtelen előnyszerzés, gazdagság, szegénység, virtuális közösség.				

Tematikai egység	A technikai fejlődés hatásai	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az ember és a természet közötti kapcsolatra vonatkozó általános ismeretek. Különböző technikai eszközök használatához kapcsolódó személyes tapasztalatok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Annak tudatosítása, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében. A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása a közösségi és a köztulajdon fogalmának bevezetésével. A modern technika minden nap életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismertetése. A média viselkedést befolyásoló hatásainak tudatosítása.
Ismерetek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az ökológiai lábnyom</i> Mit jelent az ökológiai lábnyom? Az ökológiai lábnyom összetevői. Az ember és a természet közötti kapcsolat.	<i>Természetismeret: a környezet és az ember egysége.</i>
<i>Az ember és a technika</i> „Hogyan befolyásolja a technika fejlődése az ember életét?” A mai világ legfontosabb technikai eszközei, ezek hatása az egyén és közösségek életére. A technikai eszközöktől való függőség és a függőség kialakulása.	<i>Magyar nyelv és irodalom: a tömegkommunikáció legfőbb üzeneteinek dekódolása.</i>
<i>Enyém, tiéd, miénk</i> A személyes, a magán- és a közösségi tulajdon. A tulajdon védelmének formái. Hogyan vigyázzunk meglévő értékeinkre?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: környezettudatosság.</i>
<i>A mozgóképek hatása</i> A reklámokról és azok emberekre gyakorolt hatásáról.	<i>Vizuális kultúra: tervezett és alakított környezet; vizuális kommunikáció, jelértelmezés, jelalkotás; kép és szöveg.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogyasztás, technikai eszköz, függőség, magántulajdon, közösségi tulajdon, köztulajdon, média, reklám.

Tematikai egység	A mindenget kutató ember	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Elemi ismeretek magyar tudósok, művészek munkájáról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó alapvető ismeretek bővülésének elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<i>A vallás mint lelke jelenség</i> A természeti és természetfölötti világról. Különböző elköpzelések a hitről.		<i>Természetismeret: a Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben;</i>
<i>Vallási közösség és vallási intézmény</i> A vallásokhoz kötődő jelképek és szertartások. A világ vallásai közül melyek vannak jelen a lakóhelyünkön és		<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: a Biblia;</i>

<p>Magyarországon?</p> <p>A tudomány A tudósokról és a tudomány világáról. Mit csinálnak a tudósok? Milyen kérdésekre keresik a válaszokat és milyen módon? Én milyen kérdéseket tennék fel a világról, ha tudós lennék? Világhírű magyar tudósok.</p> <p>A művészet A művészetiéről, a művészkről és a különböző művészeti ágakról. Mit csinálnak a művészek? Miért fontos számunkra az, amit tesznek? Hozzánk melyik művészeti terület áll a legközelebb és miért?</p>	<p>történetek az Ószövetségből; egy- és többistenhit; Az Újszövetség; Jézus története; a kereszténység kialakulása és elterjedése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> képek és formák a költészetben; az irodalmi művek szóbeli és írásbeli szövegműfajainak jellemzői.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Természeti erő, természetfeletti erő, vallás, egyház, templom, szertartás, vallási jelkép, ima, szent könyv, szent hely, tudomány, tudományos megismerés, művészet, művészeti alkotás, világkép.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló tisztában van az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért. Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, és elfogadja a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget. Képességeinek tükrében gondolkodik saját személyiséjegyein, törekszik vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére. Gondolkodik rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is. Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával. Fontos számára a közösséghoz való tartozás érzése; képes elfogadni a közösségi normákat. Elfogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat. Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségehez mértén szerepet vállal a rászorulók segítésében. Megbecsüli a neki nyújtott segítséget. Tisztában van azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekszik rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet. Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait. Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek.</p>
--	---

7–8. évfolyam

Az általános iskola szakaszáró éveiben megnő azoknak a kérdéseknek a köre és bővül azoknak az élethelyzeteknek a sora, amelyekben az enyhe értelmi fogyatékos tanulók is önálló döntéseket hoznak – s ezzel együtt fokozódik a felelősségeük önmagukkal, társaikkal és környezetükkel szemben. Ez a helyzet fontos kapcsolódási pontokat kínál a másokért való felelősségvállalás és az önkéntesség, valamint a pályaorientáció témaörének nevelési céljaihoz, illetve a kezdeményezőkészség és vállalkozói kompetencia fejlesztéséhez.

Erre az életkorra új dimenziókkal bővül a fiúk és a lányok kapcsolata, s az ezzel összefüggő témaik tanórái feldolgozása szerepet vállalhat a testi és lelki egészségre, illetve a családi életre nevelés általános céljainak megvalósításában. A témaörrel való foglalkozás különösen fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelése során, következésképpen az erkölcstan tanítási-tanulási folyamatában is.

13–14 évesen az enyhe értelmi fogyatékos tanulók is nagymértékben önálló használói a legkülönbözőbb technikai eszközöknek, sajnos nem minden megfelelő kompetenciákkal felvértezve. Az erkölcstan órák keretében ebből kifolyólag központi helyet kell kapnia a médiatudatosságra nevelésnek – hangsúlyozva, hogy ez egyúttal fontos szelete az állampolgárságra és demokráciára nevelésnek, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztésének is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók már érzékelik az egyes társadalmi csoportok lehetőségei és életesélyei közötti különbségeket, szembesülnek a társadalmi igazságosság kérdéskörébe sorolható problémákkal, és a gyógypedagógus segítségével képesek erről elgondolkodni. Következésképpen az erkölcstan órák keretében direkt formában is felvetődhetnek a kirekesztettség, az előítéletek, valamint a méltányosság kérdéseit feszegető témaörök. Az órai beszélgetéseknek hála ugyancsak lehetővé válik a lelkiismeret szociális dimenziójának a fejlődése.

Az életkorra jellemző önállósodást, önállóságra törekvést az iskola véleményt, választást és döntést igénylő helyzetek teremtésével tudja támogatni. Ebből az erkölcstan valós, vagy a valóságoshoz nagyon hasonló morális dilemmák mérlegeltetésével veheti ki a maga részét. Ekkoriban a dilemmák már hangsúlyosan célozhatják a személyes jövőkép kialakítását, valamint az identitás különféle dimenziókban való stabilizálódását. E folyamat kiegészítőjeként fontos szerepet kap az erkölcstan órákon annak a megerősítése, hogy másnak ugyanúgy joga van a saját identitáshoz, amelynek a szokásokban és vélekedésekben megnyilvánuló másságát tiszteletben kell tartani. Jelentős szerepet kap az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésénél az identitás lépésről-lépéstre történő alakítása, különös tekintettel a fogyatékosság állapotából adódó egyéni képességekre és készségekre.

Ebben a szakaszban kiemelt szerep juthat az órákon az adott konkrét témaikhoz kapcsolódó információk különféle forrásokból való összegyűjtésének és rendszerezésének, a kritikai gondolkodás fejlesztésének.

7. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Ki vagyok én, és mi vezérl a tetteimet?	5+1
Párkapcsolat és szerelem	5+1
Egyén és közösség	5+1
Helyem a világban	5+1
Mi dolgunk a világban?	5+1
Hit, világkép, világnézet	5+1

Tematikai egység	Ki vagyok én, és mi vezérl a tetteimet?	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	A nyelv és nyelvhasználat, emberi kommunikáció téma körében szerzett alapvető anyanyelvi ismeretek. A tettek belső mozgatóerővel kapcsolatos személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése. Az öneffogadás és az akaraterő fejlődésének támogatása. Ösztönzés a személyes értékválasztásra, és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása.	
Ismertetés/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Nyelv és gondolkodás Gondolat, gondolkodás.	Magyar nyelv és irodalom: a kommunikációs céloknak megfelelő szövegek írása; a nyelv állandósága és változása.	
Tudás és értelelem Érdeklődési kör, tehetség, elszántság, sikeresség és sikertelenség jellemzői. Ki miben tehetséges?	Technika, életvitel és gyakorlat: tanulási pálya; környezet és pályaválasztás; megélhetés.	
Ösztönzők és mozgatóerők Tettek és döntések. Pozitív és a negatív érzések és érzelmek hatása testi, lelkى állapotunkra. Lehet-e befolyásolni az érzelmeket? Vágyaim és céljaim.	Vizuális kultúra: érzelmek, hangulatok kifejezése.	
Érték és mérték Mi igazán fontos az életemben? Melyek az én értékeim?		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, gondolkodás, szó, tudás, értelelem, tehetség, sikér, kudarc, felelősség, érzés, érzelem, igény, vágy, cél, döntés, akarat, érték.
------------------------------------	--

Tematicai egység	Párkapcsolat és szerelem	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	A nemi éréssel és a szaporodással kapcsolatos biológiai ismeretek. A párkapcsolatok terén szerzett személyes tapasztalatok.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Vonzódás A serdülőkor. A serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódásról.		Természetismeret: nemi jellegek, a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek, lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei; az abortusz egészségi és erkölcsi kérdései; a fogamzás feltételei, szülés/születés főbb mozzanatai.
Együttjárás Szerelem. Párkapcsolat. Érettség és éretlenség. Párkapcsolati intimitás.		
Házasság, család és otthonteremtés A házasság. A család. Házasságkötés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei		
Visszaélés a nemiséggel Prostitúció.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi érés, vonzás, taszítás, szerelem, nemi vágy, szexuális kapcsolat, házasság, család, gyerekvállalás, terhesség, prostitúció,	

Tematicai egység	Egyén és közösség	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Formális és informális, iskolai és iskolán kívüli közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Közösségeim Saját csoportjaim. A csoportokban történő állandó változások. Szímpátiakapcsolatok – kötődések a csoporthoz. Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban?		Természetismeret: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció;
Erőt adó közösség		

Közösségi együttlét. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. Szerepem a közösségen. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént?	családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelküismertetés,

Tematikai egység	Helyem a világban	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az Európáról, a globalizációról és a multikulturális társadalmakról szerzett történelmi és földrajzi egyszerű ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az európai identitás kialakulásának támogatása a tanulókban. A más kultúrák iránti nyitottság erősítése. A legfontosabb általános társadalmi normák funkciójának megértetése és a betartásukra vonatkozó igény elfogadatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Tágabb otthonunk: Európa Az Európai Unió. A társadalmi együttélés közös normái Az együttélés szabályai a társadalomban. Törvények. A szabály- és törvényszegés büntetése a társadalomban. Bűnmegelőzés. Büntetés. Jóvátétel. Új technikák, új szabályok A világháló kulturált használata. Alapvető etikai szabályok a világhálón.	Földrajz: éhezés és szegénység a világban; az Európai Unió lényegének megértése; a Kárpát-medence népei. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: egyenlőség és egyenlőtlenségek a társadalomban; állampolgári jogok és kötelességek; az Európai Unió létrejötte és működése; a globalizáció előnyei és veszélyei;	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, menekült, befogadó ország, előítélet, etnikai konfliktus, az együttélés szabályai, szabályszegés, büntetés, megelőzés.	

Tematikai egység	Mi dolgunk a világban?	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az alkohol, a cigarette és a drogok káros hatásaival kapcsolatos egészségtani ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes jövőkép kialakulásának segítése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek mellett elköteleződés támogatása.	

Ismerekek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p><i>Jól-lét és jólét</i> Öröm és bánat. Az öröm és bánat forrásai. Az életünkben megjelenő javak és lehetőségek. A javakhoz való ragaszkodás. A javakról történő lemondás. A pénz szerepe az ember életében. A testi és lelki egészség szerepe az ember életében.</p> <p><i>A média és a valóság</i> Televízió, rádió, újság, világháló. Milyen képet kapunk a média által a valóságról? Tájékozódás az információk világában. Hiteles és hitelten információk megkülönböztetése.</p>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az alapvető sajtóműfajok egyszerű jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában. <i>Vizuális kultúra:</i> képek, látványok, médiaszövegek, események tanári segítséggel való elemzése a vizuális közlés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jólét, öröm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, drog, alkohol, függőség, értelmes élet, média, befolyásolás, hitelesség.

Tematicai egység	Hit, világkép, világnézet	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Vallásokhoz kapcsolódó, történelmi, jelenismereti, irodalmi és művészeti elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tények és vélemények elkülönítése. Ismeretek a nagy világvallásokról.	
Ismerekek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>A nagy világvallások világképe</i> A világvallások helye és szerepe. A jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalma.</p> <p><i>Párbeszéd és együttműködés</i> A különböző vallásokat követő emberek együttműködésének jelentősége.</p>	<i>Földrajz:</i> a világvallások és különböző kultúrák találkozásai a Föld különféle térségeiben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tény, vélemény, állítás, értékelés, tévhít, előírás, tízparancsolat, meggyőződés, világnézet, hit, vallás, erkölcsi tanítás.	

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló megérte, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére. Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát. Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.
-------------------------------------	--

Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcsről, a világvallásokról.

Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.

A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

8. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Ki vagyok én, és mi vezérl a tetteimet?	5+1
Párkapcsolat és szerelem	6
Egyén és közösség	6
Helyem a világban	6
Mi dolgunk a világban?	6
Hit, világkép, világnézet	6

Tematikai egység	Ki vagyok én, és mi vezérl a tetteimet?	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	A nyelv és nyelvhasználat, emberi kommunikáció téma körében szerzett alapvető anyanyelvi ismeretek. A tettek belső mozgatóerővel kapcsolatos személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése a saját mozgatóerőre való visszajelzés révén. Az öneffogadás és az akaraterő fejlődésének támogatása. Ösztönzés a személyes értékválasztásra, és az ezzel járó feszültségek kezelésének gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Nyelv és gondolkodás Gondolat, gondolkodás. Mi minden befolyásolja, hogy mit gondolok?		Magyar nyelv és irodalom: a kommunikációs céloknak megfelelő szövegek írása; a nyelv állandósága és változása.
Tudás és értelelem Érdeklődési kör, tehetség, elszántság, sikeresség és sikertelenség jellemzői. Ki miben tehetséges?		Technika, életvitel és gyakorlat: tanulási pálya; környezet és pályaválasztás; megélhetés.
Ösztönzők és mozgatóerők Tettek és döntések. Pozitív és a negatív érzések és érzelmek hatása testi, lelki állapotunkra. Lehet-e befolyásolni az érzelmeket? Vágyaim és céljaim. Mi az, ami akarattal elérhető, és mi az, ami nem? Hogyan hat ránk a siker és a kudarc?		
Érték és mérték Mi igazán fontos az életemben? Melyek az én értékeim?		Természeti ismeret: a személyiséggel összetevői, érzelmi adottságok.

	Vizuális kultúra: érzelmek, hangulatok kifejezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nyelv, gondolkodás, szó, tudás, értelelem, tehetség, sikер, kudarc, felelősség, érzés, érzelem, igény, vágy, cél, döntés, akarat, érték.

Tematikai egység	Párkapcsolat és szerelem	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	A nemi éréssel és a szaporodással kapcsolatos biológiai ismeretek. A párkapcsolatok terén szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egymás iránti felelősségi érzésének felkeltése. A szexuális visszaélések veszélyeinek tudatosítása – különös tekintettel az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetleges kiszolgáltatottságával kapcsolatos lehetséges helyzetekre.	
Ismertető/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Vonzódás</i> A serdülőkor. A serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódásról. Szimpátiakapcsolatok – tapintatos jelzés és tapintatos hárítás.</p> <p><i>Együttjárás</i> Szerelem. Párkapcsolat. Érettség és éretlenség. Párkapcsolati intimitás. A párkapcsolatban rejő örömförások és konfliktusok. A diákszerelem szépsége.</p> <p><i>Házasság, család és otthonteremtés</i> A házasság. A család. Házasságkötés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. Családalapítás. Családtervezés.</p> <p><i>Visszaélés a nemiséggel</i> Prostitúció. Pedofília. Pornográfia. Szexuális bántalmazás. A felsorolt fogalmak ismertetőjegyeinek megbeszélése. Hogyan lehet elkerülni, hogy ilyesminek az áldozataivá válunk? Hol lehet segítséget kérni ilyen jellegű fenyegetettség esetén? Mi a teendő, ha egy társunkat ilyen veszély fenyegeti?</p>		Természetismeret: nemi jellegek, a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek, lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei; az abortusz egészségi és erkölcsi kérdései; a fogamzás feltételei, szülés/születés főbb mozzanatai.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi érés, vonzás, tasztás, szerelem, nemi vágy, szexuális kapcsolat, házasság, család, gyerekvállalás, terhesség, prostitúció, pornográfia, szexuális bántalmazás, áldozat.	

Tematikai egység	Egyén és közösség	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Formális és informális, iskolai és iskolán kívüli közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismерetek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Közösségeim</i> Saját csoportjaim. A csoportokban történő állandó változások. Szimpátiakapcsolatok – kötődések a csoporthoz. Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban?</p> <p><i>Erőt adó közösség</i> Közösségi együttlét. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. Szerepem a közösségen. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént?</p> <p><i>Korlátozó közösség</i> Önálló vélemény felvállala az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p><i>Szabadság és korlátozottság</i> Szabadság. Az egyén szabadsága. Alkalmazkodás. Választás. Segítségkérés. Engedelmesség. A jó és a rossz közötti választás. Szabályhoz kötődés és lelkismeret. Az előítélet és megnyilvánulási formái.</p>		<i>Természetismeret:</i> leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeldolás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

Tematikai egység	Helyem a világban	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az Európáról, a globalizációról és a multikulturális társadalmakról szerzett történelmi és földrajzi egyszerű ismeretelemek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az európai identitás kialakulásának támogatása a tanulókban. A más kultúrák iránti nyitottság erősítése. A legfontosabb általános társadalmi normák funkciójának megértetése és a betartásukra vonatkozó igény elfogadtatása.	
Ismertetek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Tágabb otthonunk: Európa</i> Az Európai Unió. Az Európai Unió jelképei. Hasonlóságok és különbségek az európai emberek között.</p> <p><i>Színesedő társadalmak</i> A munkavállalás lehetőségei külföldön. Különböző kultúrák együttelése. Az etnikai konfliktusok megelőzésének lehetőségei.</p> <p><i>A társadalmi együttélés közös normái</i> Az együttélés szabályai a társadalomban. Törvények. A szabály- és</p>	<i>Földrajz:</i> éhezés és szegénység a világban; az Európai Unió lényegének megértése; a Kárpát-medence népei. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> egyenlőség és egyenlőtlenségek a	

<p>törvényszegés büntetése a társadalomban. Bűnmegelőzés. Büntetés. Jótétel.</p> <p>Új technikák, új szabályok A világháló kulturált használata. Alapvető etikai szabályok a világhálón.</p>	<p>társadalomban; állampolgári jogok és kötelességek; az Európai Unió létrejötte és működése; a globalizáció előnyei és veszélyei; Magyarország Alaptörvénye; a magyarországi nemzetiségek és etnikai kisebbségek; a cigány (roma) népesség helyzete.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, menekült, befogadó ország, előítélet, etnikai konfliktus, az együttélés szabályai, szabályszegés, büntetés, megelőzés.

Tematicai egység	Mi dolgunk a világban?	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Az alkohol, a cigaretta és a drogok káros hatásaival kapcsolatos egészségtani ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes jövőkép kialakulásának segítése, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek mellett elköteleződés támogatása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Jól-lét és jólét</i> Öröm és bánat. Az öröm és bánat forrásai. Az életünkben megjelenő javak és lehetőségek. A javakhoz való ragaszkodás. A javakról történő lemondás. A pénz szerepe az ember életében. A testi és lelki egészség szerepe az ember életében.</p>		Magyar nyelv és irodalom: az alapvető sajtóműfajok egyszerű jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában.
<p><i>Boldogulás, boldogság</i> A jövőkép. Sikerek és kudarrok az emberi életpályán. A tanulás, a pénz, a munka és az emberi kapcsolatok életvezetéshez kapcsolódó szerepe. Különböző foglalkozások. Mindennapi feszültségoldás – hasznos és káros lehetőségek.</p>		Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: tudományos és technikai forradalom; a világháló.
<p><i>A média és a valóság</i> Televízió, rádió, újság, világháló. Milyen képet kapunk a média által a valóságról? Tájékozódás az információk világában. Hiteles és hiteltelen információk megkülönböztetése.</p>		Vizuális kultúra: képek, látványok, médiaszövegek, események tanári segítséggel való elemzése a vizuális közlés köznapi és művészeti formáinak felhasználásával; a

	mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jólét, örökm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, drog, alkohol, függőség, értelmes élet, média, befolyásolás, hitelesség.

Tematikai egység	Hit, világkép, világnézet	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás, tapasztalat	Vallásokhoz kapcsolódó, történelmi, jelenismereti, irodalmi és művészeti elemi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tények és vélemények elkülönítése. Ismeretek a nagy világvallásokról.	
Ismertetek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Az ember mint értékelő és erkölcsi lény</i> Különbség tény és vélemény között. Igaz és hamis állítások. Tévhitek és előírások. Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő megszüntetésüköt?</p> <p><i>A nagy világvallások világképe</i> A világvallások helye és szerepe. A jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalma.</p> <p><i>Párbeszéd és együttműködés</i> A különböző vallásokat követő emberek együttműködésének jelentősége.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> személyes véleményt kifejező vizuális megjelenítés adott témában.</p> <p><i>Földrajz:</i> a világvallások és különböző kultúrák találkozásai a Föld különféle térségeiben.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tény, vélemény, állítás, értékelés, tévhit, előírás, tízparancsolat, meggyőződés, világnézet, hit, vallás, erkölcsi tanítás.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló megérte, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások megértésére.</p> <p>Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát.</p> <p>Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.</p> <p>Képességeinek megfelelő szinten elképzeli saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.</p> <p>Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.</p> <p>Ismeretei vannak a függőséget okozó szokások súlyos következményeiről.</p> <p>Irányítás mellett ismereteket szerez a közvetlen környezetében jelenlevő hagyományokról, az emberi- és a társas kapcsolatok természetéről, az erkölcsről, a világvallásokról, a kereszténység európai hagyományaiból.</p> <p>Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.</p> <p>A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzelésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.</p>
---	--

TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

5–8. évfolyam

Az Ember és társadalom műveltségterület a felső tagozatban ismerteti meg a tanulókkal a múltról való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghez tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, az erkölcsstan, az etika, a hon- és népismérő, a társadalmi, gazdasági és állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységek biztosítják a feltételeket a tanulók számára a közműveltségi tartalmak elsajátításához.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókusza helyezésére. Az Ember és társadalom műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségek fejlődéséhez, különös tekintettel a kritikai gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés és az európai tudat erősítésére.

A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti- és európai identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A célcsoport tanulóinak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindenkor figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókusza kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a kritikai és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát. A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a szociális és állampolgári kulcskompetenciák.

Az Ember és társadalom műveltségterület a tanítási-tanulási folyamatokon keresztül olyan nevelési célokat valósít meg, amelyek az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára is biztosítják a szűkebb és tágabb környezetbe való beilleszkedést; elősegítik a közösséghez tartozás pozitív élményeinek átélését. Kiemelt figyelmet kell fordítani a személyiséget erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozására. Az életkorai jellemzőkhöz illeszkedő – spontán belátáson alapuló – szabálytudat kialakítására, a szabálykövetési képesség megerősítésére, az alkalmazkodás és az önérvényesítés, a felelősségvállalás képességének alapozására. Az alapvető szociális konvenciókhoz való alkalmazkodást ki kell alakítani, az ebben való jártasságokat tovább kell erősíteni a tanuló sikeres közösségi beilleszkedése érdekében. A demokratikus részvétel megismerésének gyakorlása kiemelt nevelési cél; amelyet lépésről-lépéstre kell megvalósítani, közvetlen tapasztalatszerzés útján (pl. az iskolaközösség életében való aktív részvétel). Az empatikus és problémákra érzékeny attitűd kialakítása alapozza meg a szociális képesség fejlődését, mint a nevelési célok egyik sarokpontját.

A felső tagozatban bővíteni kell a nevelési célokat: a közösségi szabályok kialakításában a tanuló aktív szerepet vállal, a szabályokat belső elhatározásból alkalmazza, a változó körülményekhez rugalmasan alkalmazkodik, ismeri a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés fogalmát, a közösségen

pozitív erkölcsrend mentén találja meg a helyét. A tanuló a közösségi élethez esetlegesen kapcsolódó negatív élményeket képes feldolgozni, ismerve azok negatív hatásait. A hazaszeretet, a nemzeti összetartozás érzése tudatosul benne a tanulmányai során megismert történelmi és kulturális értékek alapján. A véleménynyilvánítás, döntéshozatal, képviselet jogát képességei szerint képes gyakorolni, ismeri jogait és kötelességeit.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	2	72
6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	2	72
8. évfolyam	2	72

5–6. évfolyam

Az alsó tagozat tudásanyagára építve kell megismertetni a tanulókkal az emberi közösség történetét, továbbá ezen történések jelennel való kapcsolatát. A tanulásban akadályozott tanulók képességeit figyelembe véve kell bemutatni a történelem eseményeit, különös tekintettel az összefüggésekre. A műveltségterületen középpontba kell állítani a (1) múlt reális megismerését, (2) a pontos tájékozódást térben és időben, (3) a nemzeti- és európai identitástudat kialakítását, (4) az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényesrűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra, a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőinek figyelembevételével. Ebben a szakaszban ismerkednek meg a tanulók a történelmi időszámítással, a történelmi korokkal és színterekkel. A különböző képek, szemléltetések, digitális tananyagok segítik a tájékozódást a történelmi korokban. A történelmi képzetek helyes kialakítását dramatikus technikák alkalmazása segíti. Az ismeretanyag lehetőséget ad a kort jellemző mítoszok és mondák, művészeti és zenei értékek megismerésére. A több irányból történő demonstrálás segíti elő a tanulásban akadályozott tanulók számára, hogy megismerjék, a különböző történelmi korok társadalmaiban hogyan éltek az emberek. A célcsoportozottan tanulók időbeli tájékozódásának fejlesztésekor hangsúlyt kell fektetni a múlt, a jelen és a jövő közötti viszonyításra – elsősorban a minden nap élet eseményeire utalva. A folyamatos fejlesztés eredményeképpen erősödik a tanulók időről alkotott képzete, az események sorrendje közötti összefüggések felismerése. Az időről alkotott képzetek kialakítását segíti az időszalag. A történelmi színtereken keresztül a tanulók téri tájékozódása fejlődik, elsősorban történelmi térképek segítségével.

A társadalmi ismeretek tanítási-tanulási folyamatai során a tanulók megismerkednek a családi és iskolai közösséghoz való tartozás fontosságával és szerepeivel. Tudatossá válik a diákok számára a közösségen belüli helyük, megismerik jogait és kötelezettségeiket. Felismerik a közösség alakulásának jelentőségét, egyúttal az egyén szerepét a csoportban.

5. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az őskor és az ókori Kelet	22+4
Az antikvitás	26+4
A magyarság történetének kezdetei	16

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Az őskor és az ókori Kelet	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	Elemi topográfiai ismeretek. Tájékozódás és viszonyítás térben és időben.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Civilizációk emlékezete – a történelmi megismerés fogalmának kialakítása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli képességek, képzelet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Az őskori ember világa Az ember megjelenése és elterjedése a Földön. A barlanglakó és a termelő ősemmber. A tűz szerepe az emberiség történetében. Földművelés, állattenyésztés. Cserekereskedeleml.	Tájékozódás a térképen. Idő ábrázolása téri-vizuális eszközökkel. Időbeli relációk: a jelen, a múlt és a régmúlt megkülönböztetése. Térbeli relációk: tájékozódási pontok keresése a térképen, az emberiség megjelenésének elterjedési helye és irányvonala. Az ókori államok helyének megkeresése a térképen. Illusztráció készítése. A témahez kapcsolódó tartalmi elemek válogatása, megkülönböztetése, összehasonlítása. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása, megkülönböztetése. Ismeretszerzés a dokumentumok forrásairól.	Magyar nyelv és irodalom: anyanyelvi kommunikáció, beszédprodukció; drámajáték. Természetismeret: tájékozódás a térképen. Vizuális kultúra: őskori művészetek. Matematika: időszámítás, pénzhasználathoz kötődő számítások. Informatika: interaktív taneszközök használata.
1.2. Ókori keleti örökségünk Mezopotámia. Egyiptom. Kína. India.	válogatása, megkülönböztetése, összehasonlítása. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása, megkülönböztetése. Ismeretszerzés a dokumentumok forrásairól. Kiállítási anyag – rajzok, makettek, képanyagok – összeállítása a kor jellegzetes ruházataiból, használati eszközeiből. Jellemzések, példák felsorolása. Időszakos és állandó kiállítások látogatása a múzeumban. Gyűjtőmunka az őskorhoz és az ókori Kelet világához kapcsolódva.	
1.3 Ószövetségi történetek A világ keletkezéséről való ismeretek. A világ teremtése. Az Édenkert. A Vízözön.		
Kulcsfogalmak/fo	Jelen, múlt, régmúlt, barlanglakó ősemmber, régészeti lelőhely, barlangrajz, őskori	

galmak	eszközhasználat, őskori mesterség, állattenyésztés, növénytermesztés, sumér, Tigris, Eufrátesz, ékírás, Nílus, fáraó, múmia, piramis, porcelán, selyem, papír, Nagy fal, Indus, maharadzsa, tízes számrendszer, állam, birodalom, édenkert, Isten, föld, ég, növény, állat, vízözön, első emberpár.
---------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Az antikvitás	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Az őskor és az ókori Kelet.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Civilizációk emlékezete – az antikvitás mint az európai alapműveltség bölcsőjének bemutatása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli tájékozódás, képzelet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. Az ókori Görögország – istenek, hősök, tudósok, művészek és az olimpia</p> <p>Történetek a görög mondavilágból.</p> <p>Az ókori tudományok és művészeteik.</p> <p>Az ókori olimpiai játékok.</p> <p>2.2. Az athéni demokrácia és a görög-perzsa háborúk</p> <p>A legjelentősebb görög városállamok: Athén és Spárta.</p> <p>Az ókori Athén és Spárta mindennapjai.</p> <p>A görög-perzsa háborúról: a marathóni csata (Kr. e. 490).</p> <p>A trójai faló története.</p> <p>2.3. Hadvezérek, csaták, uralkodók az ókori Rómában</p> <p>A római hadsereg és a katonák élete.</p> <p>Róma fénykora.</p> <p>Julius Caesar.</p> <p>Augustus császár.</p> <p>Rómaiak hazánk területén.</p> <p>A Római Birodalom bukása.</p> <p>2.4. Újszövetségi történetek</p> <p>A kereszteny vallás kialakulása és elterjedése.</p> <p>Jézus Krisztus születése.</p> <p>Krisztus Pilátus előtt.</p> <p>Az utolsó vacsora.</p> <p>A feltámadás.</p>	<p>Időábrázolás síkban és térben (időszalag-időtorony). Történet olvasása, feldolgozása. A témahez kapcsolódó tartalmi elemek válogatása. Csata modellezése.</p> <p>Helyszínek megkeresése a térképen. Tematikus képanyagok elemzése. Antik és modern – összehasonlításra épülő feladatok a tudomány, a művészeteik és a sport témaörében. Beszélgetés az olimpiai eszméről. Athén és Spárta – a városállamok különbségeinek felfedezése.</p> <p>Történet olvasása Athénról. A görög főváros antik történelmi emlékhelyeinek képről történő felismerése. A hadviselés eszközei, az életmód modellezése. Romulusz és Rému sz történetének összehasonlítása a valósággal. Az ókori Róma nevezetes épületeinek bemutatása. Az olasz főváros legfontosabb tárgyi emlékeinek megnevezése képről.</p> <p>Bepillantás az ókori Róma minden napjaiba: öltözködés, szórakozás, társasági élet, rabszolgapiac, iskola (beszélgetés, életképek modellezése, illusztrációkészítés). A római hadsereg bemutatása – beszélgetés alapvető szempontok szerint a</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincsbővítés; szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a térképen.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> az antik kor építészete.</p> <p><i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> ókori és modern sportágak.</p> <p><i>Informatika:</i> IKT-tan eszközök alkalmazása.</p>

	<p>hadviselés legfontosabb elemeiről: (1) fegyverek, (2) stratégia, (3) emberi tényezők (katonák). Illusztrációk készítése. Pannónia provincia helyzetének, szerepének megismerése a Római Birodalom területén. A bukás okainak közös feltárása. Történetek olvasása, beszélgetés Jézus Krisztus életéről – szerepe a történelem alakulásában.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Időszalag, időtorony, Hellász, Perzsa Birodalom, Marathón, trójai faló, olimpia, Athén, Akropolisz, városállam, szoptató anyafarkas, Romulusz és Rémusz, Róma, Itália, Tiberis, Colosseum, padlófűtés, tóga, tunika, lakoma, mozaikpadló, viasztabla, rabszolgapiac, árverés, gladiátor, légió, teknősbéka-alakzat, hajtótábla, hódítás, provincia, Pannónia, császár, hadvezér, őrtorony, borostyánút, Aquincum, barbár, monda, Jézus Krisztus, betlehemi királyok, feltámadás.</p>	

Tematiskei egység/ Fejlesztési cél	3. A magyarság történetének kezdetei	Órakeret 16 óra
Tantárgyi fejlesztési célok	Fogalomalkotás a magyar nemzettörténet legfontosabb eseményeiről. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: térbeli- és időbeli tájékozódás, történelmi gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról A magyarok eredete. Rege a csodaszarvasról. Vérszerződés. A Kárpát-medence a honfoglalás előtt. Honfoglalás, letelepedés. Kalandozó hadjáratok.	A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtoronyon. Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Illusztráció készítése. Múzeum, tájház, emlékmű látogatása. Tablókészítés. Adatok leolvasása térképről. Időszalagon, időtoronyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. .	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szemelvények a szépirodalomból. <i>Természettudomány:</i> a lakókörnyezet természeti szépségei. <i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel.
A fejlesztés várta eredményei	A tanuló meg tudja különböztetni a történelem forrásait, példákat is tud kapcsolni hozzá. Ismeri a történelmi időszámítás egységeit. Alapvető szinten tájékozódik a történelmi térképen. Az időszalagon felismeri a tárgyalt történelmi időszakokat, évszámokat, kapcsol hozzá tanult ismeretet. Időrendbe helyezi a tanult eseményeket időszalagon, időtoronyon. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköréiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad	

	a tanult elemi történelmi ismereteiről.
--	---

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A középkori Európa	16
A magyarság történetének kezdetei	24
A magyarság történetének kezdetei	12
Magyarország a XVII–XVIII. században	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A középkori Európa	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az antikvitásról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A ciklusosság megismertetése a történelmi korszakok tükrében. Nézőpontváltás alkalmazása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: tér- és időbeli képességek, képzelet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 A nyugati és a keresztény államiság főbb jellemzői A hunok szerepe a Római Birodalom hanyatlásában.	Történetek olvasása, megbeszélése. Explorációhoz kötött tevékenységek. A vallások mint különböző kultúrák közvetítői – csoportosítások, fogalomgyűjtések – különös tekintettel a tanulói célcsoport eltérő tanulási képességeire. A középkori világ vezető vallásainak összehasonlítása. Adatok leolvasása térképről. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szemelvények a szépirodalomból; illemszabályok.
1.2 Az iszlám vallás, az arab hódítás kulturális hagyatéka (A legalapvetőbb ismeretek szintjén.)	Adatok leolvasása térképről. Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása. A középkor különböző társadalmi csoportjai – fogalmakhoz, azonosságokhoz és különbségekhez kötődő feladatok. A szerzeseti életmód modellezése.	<i>Vizuális kultúra:</i> művészletek és vallás kapcsolata.
1.3 A középkori élet színterei és szereplői (uradalmak, kolostorok, városok, egyetemek) Céhmesterek és kereskedők. Mindennapi élet a középkori várakban. Kolostori élet: történetek az egyház szerepéiről. A lovagi életmód és a keresztes hadjáratok.	Európa legjelentősebb középkori városainak megkeresése a térképen. A középkori város mint kulturális színtér bemutatása. A	<i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> a természetes és az épített környezet.

	hadviselés és a vallások kapcsolatának felismerése a középkori keresztenység tükrében. A lovagi életmód – a lovagokhoz kapcsolódó eszménykép bemutatása – illemszabályok a gyakorlatban. A lovagi tornák modellezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vallás, keresztenység, iszlám, Keletrómai Birodalom, Nyugatrómai Birodalom, Bizánc, hun, király, nemes, jobbágy, lovag, lovagi torna, pápa, latin nyelv, szerzetes, kolostor, város, hadviselés, illemszabály.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. A magyarság történetének kezdetei		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a középkori Európáról.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Fogalomalkotás a magyar nemzettörténet legfontosabb eseményeiről. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: térbeli- és időbeli tájékozódás, történelmi gondolkodás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
2.1. Történetek a magyarság vándorlásáról és a honfoglalásról A magyarok eredete. Rege a csodaszarvasról. Vérszerződés. A Kárpát-medence a honfoglalás előtt. Honfoglalás, letelepedés. Kalandozó hadjáratok.	A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyon. Mondák, történetek olvasása, feldolgozása. Adott történetben a valós és a fiktív elemek megkülönböztetése. Illusztráció készítése. Múzeum, tájház, emlékmű látogatása. Tablókészítés. Adatok leolvasása térképről. Időszalagon, időtornyon történő ábrázolás – összefüggések felismerése. Rajzos történeti napló készítése. A lakóhely történelmi emlékhelyeinek fölkeresése. Látogatás az Országházban, a koronázási ékszerek megtékintése. Jelképek ábrázolása kézműves technikákkal. Történelmi szituációk bevonásával tananyag, tananyagrészletek elmondása. A jelentős történelmi személyiségekről három-négy mondatos beszámoló készítése. Szövegalkotás képről, képsorozatról. Tárgyi emlékek gyűjtése, válogatása.	Magyar nyelv és irodalom: szemelvények a szépirodalomból. Természetismeret: a lakókörnyezet természeti szépségei. Matematika: számítások alapműveletekkel. Vizuális kultúra: az Árpád-kori műveltség, építészet, képzőművész - kultúra és művészet az Anjou-korban.	
2..2. Az államalapítás: Géza és Szent István Géza fejedelem. I. (Szent) István, Magyarország királya. Államalapítás. Koronázási ékszerek.			
2.3. Az Árpád-ház uralkodói, szentjei I. (Szent) László, a lovagkirály. Szent Imre herceg. Szent Gellért. Árpád-házi Szent Margit. Könyses Kálmán.			

<p>II. András. A királyi dekrétumok szerepe a nemzettörténetben.</p> <p>IV. Béla.</p> <p>2.4. Nagy Lajos, a hódító és törvényhozó Anjou-házi királyok: Károly Róbert és Nagy Lajos Gazdasági intézkedések Mindennapi élet az Anjou-házi királyok idején</p> <p>2.5. Hunyadi János a törökellenes küzdelmek érén A nándorfehérvári diadal</p> <p>2.6. Hunyadi Mátyás portréja Az igazságos Mátyás Élet Mátyás király udvarában Élet a Mátyás-kori városokban</p> <p>2.7. A mohácsi csata és következményei A mohácsi vész előzményei – a Dózsa-féle parasztháború A mohácsi vész A három részre szakadt Magyarország</p>	<p>Játékterékenységek a lovagi életmód reprezentációjának érdekében. Tárgyi és írásos történelmi emlékek felismerése, csoportosítása. A különböző várostípusok jellemzőinek csoportosítása. A külső veszélyek felismerésének szerepe az ország életében. A törökök és a magyarok motivációinak felismerése, megfogalmazása. A Mátyás királyról szóló mesék erkölcsi tanulságai. A reneszánsz erények megfogalmazása szépirodalmi szemelvények tükrében. A történelmi szituációk eljátszása. A legfontosabb nemzeti történelmi adatok rendezése időszalagon, időtornyón. Szövegértési feladatok megoldása. Különböző élethelyzetek bemutatása, jellemzőinek összehasonlítása. A törökök és a magyarok motivációinak felismerése, megfogalmazása.</p>	<p>országainak helyzete a második évezred első felében.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Vándorlás, honfoglalás, Urál-hegység, Levédia, Etelköz, Kárpát-medence, államalapítás, állam, koronázási ékszer, szent, lovagkirály, törvény, hódítás, gazdaság, diadal, csata, királyi udvar, szabad királyi város, mezőváros, bányaváros, reneszánsz, erény, parasztfelkelés, Királyi Magyarország, Erdélyi Fejedelemseg, Török Hódoltság.</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. A világ és Európa a kora újkorban	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Ismeretek Magyarország történetének kezdeteiről.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A történelmi gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kauzális gondolkodás, képzelet, tér- és időbeli tájékozódás	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A nagy földrajzi felfedezések Amerika felfedezése. Felfedezők és hódítók.	Történelmi szövegek olvasása, feldolgozása a nagy földrajzi felfedezőkről. Időszalagon,	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés.

<p>3.2. Vallási újítók – reformáció és katolikus megújulás Történetek a kor emberének gondolkodásáról; reformáció és ellenreformáció.</p> <p>3.3. Fényes uralkodói udvarok XIV. Lajos udvara.</p> <p>3.4. Az alkotmányos királyság létrejötte Angliában</p> <p>3.5. A felvilágosult gondolkodók</p>	<p>időtornyön Amerika fölfedezésének meghatározása – jelenhez való viszonyítása. Atlaszhasználat – helyszínek megkeresése a térképen; adatok olvasása térképről. Református és katolikus templom látogatása, a hasonlóságok és eltérések megfigyelése. Az alkotmányos királyság múltja és jelene – képek csoportosítása, jellemzők összehasonlítása és megkülönböztetése. Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása. A gyarmatosítók és az őslakosok ellentétének megvilágítása különböző szituációs játékokon keresztül. A különböző kereszteny vallási irányzatok jegyeinek megkülönböztetése, szókártyák csoportosítása. Társadalmi-történelmi, erkölcsi problémák felismerése, megfogalmazása elemi szinten.</p>	<p><i>Természettismeret: a természettudományos fölfedezések.</i></p> <p><i>Matematika: számolás-mérés; adatok összevetése.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: a barokk kor művészete.</i></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: modellkészítés.</i></p> <p><i>Földrajz: a fölfedezések hatása az emberiség Földről alkotott gondolkodására.</i></p> <p><i>Informatika: interaktív taneszközök használata.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Felfedezés, világmindenség, távcső, mikroszkóp, Kopernikusz, Amerigo Vespucci, Kolumbusz Kristóf, vallás, reformáció, ellenreformáció, katolikus, protestáns, királyi udvar, felvilágosodás, gyarmat, gyarmatosító, őslakó, függetlenségi harc.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Magyarország a XVII–XVIII. században	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a világról és Európáról a kora újkorban.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A történeti megismerés eszközeinek, módszereinek kialakítása és fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: képzelet, tér- és időbeli tájékozódás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Végvári küzdelmek Szigetvár. Eger. Drégelyvár. Kőszeg.	Történetek olvasása, feldolgozása. Végvárak megkeresése a térképen. Tinói historiás énekeinek hallgatása kortárs lantművészkek előadásában. Bocskai Istvánról, Bethlen Gáborról történet feldolgozása. A végvárakról rajz, makett készítése. A hős várkapitányok jellemzése,	Magyar nyelv és irodalom: anyanyelvi kommunikáció; végvári költészet; szövegértés.
4.2. Bocskai István és a hajdúk Bocskai szerepe a magyar reformációban.		Természettismeret: természeti kincsek.
		Matematika: számítások

<p><i>4.3. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora Bethlen Gábor idején</i></p> <p><i>4.4. Zrínyi Miklós, a hadvezér</i></p> <p><i>4.5. A Rákóczi-szabadságharc kiemelkedő személyiségei, céljai</i> Zrínyi Ilona, Munkács hős asszonya. Thököly Imre. II. Rákóczi Ferenc élete.</p> <p><i>4.6. Magyarország újjáépítése a Habsburg Birodalomban</i> Nemzetiségi viszonyok. Hétköznapi élet a kurucok és labancok korában.</p>	<p>tulajdonságok csoportosítása. Művészeti alkotások gyűjtése az eseményekről. Események sorrendbe helyezése. Drámajáték – II. Rákóczi Ferenc életének fölidézése. Bécs, Bécsújhely, Sárospatak, Kassa városainak meghutatása a térképen. Kurucok és labancok – történet feldolgozása. Részletek megtekintése kapcsolódó történelmi filmekből.</p>	<p>alapműveletekkel.</p> <p><i>Földrajz:</i> terképhasználat.</p> <p><i>Ének-zene:</i> reneszánsz és barokk zene hallgatása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> reneszánsz és barokk műalkotások.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Végvár, vitéz, szablya, lant, Tinódi Lantos Sebestyén, önálló magyar hadsereg, politikus, költő, hadvezér, Buda visszafoglalása, minaret, mecset, dzsámi, hajdú, kuruc, labanc, históriás ének.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló meg tudja különböztetni a történelem forrásait, példákat is tud kapcsolni hozzá. Ismeri a történelmi időszámítás egységeit. Alapvető szinten tájékozódik a történelmi térképen. Az időszalagon felismeri a tárgyalt történelmi időszakokat, évszámokat, kapcsol hozzá tanult ismeretet. Időrendbe helyezi a tanult eseményeket időszalagon, időtornyón. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköréiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad a tanult elemi történelmi ismereteiről. Különbséget tesz a különböző történelmi korok, valamint a magyar és a világtörténelem eseményei között. Ismeri a világtörténelem tanult fordulópontjait; a magyar történelmi tudáskánon legfontosabb sarokpontjait – évszámok, események, uralkodók tükrében. A magyar koronázási ékszereket megnevezi. A megismert mondák, legendák, rövid történetek tartalmát segítséggel elmondja. Megkülönbözteti a történetek mesés és valóságos eseményeit. A történelmi hősökkel érzelmileg képes azonosulni. Ok-okozati összefüggéseket tanári irányítás mellett félismer.</p>
--	--

7–8. évfolyam

A történelem tanításának alapvető célja ebben a szakaszban nemzeti történelünk kiemelkedő eseményeinek felelevenítése a kritikai gondolkodás tükrében. A társadalmak kialakulásának történelmi körülményei, azok működésének sajátosságai felkészítí a tanulókat a történelmi múlt értelmezésére, egyúttal a társadalmi jelenségek közötti hatékony eligazodásra. A tanítás-tanulás folyamatában központi cél, hogy felébressze az enyhe értelmi fogyatékos tanulókban a társadalom kérdései iránt való

érdeklődést, elősegítse a diákok hazaszeretetének további erősödését, továbbá hozzásegítse őket ahhoz, hogy elfogadják Magyarország jogilag szabályozott demokratikus értékeit.

Az Ember és társadalom műveltségterület tanítás-tanulás folyamatán belül a tanulók célcsoportjára való tekintettel a képességek, jártasságok és készségek formálása az ismeretszerzés gyakorlatában történik. A történelem és társadalmi ismeretek tananyagának elsajátítása során a diákok megismeri, hogy a történelem eseményei az ember megjelenésének kezdetétől fogva egymással összefüggésben, társadalmi keretek között mennek végbe. A műveltségterület tartalmának elsajátítása során tényszerű, valós és alkalmazható ismeretekhez jut, és képességének megfelelően gyarapítja tudását. Kialakul a tanuló pozitív attitűdje a történelmi múlthoz, erősödik nemzeti identitása.

A kompetencia alapú tanítási-tanulási folyamat során kiemelt szerepet kap a tér- és időbeli tájékozódási képesség fejlesztése, valamint az időbeli viszonyítás képességének kialakítása; a különböző társadalmak kultúrájának és életmódjának megismertetése; az ok- okozati összefüggések megláttatása, különös tekintettel az egymást követő időkben a történelmi-történeti változásokra. A tanulókat képessé kell tenni a következtetésekre, a véleménynyilvánításra, az ésszerű vitára, az alapvető történelmi-társadalmi törvényszerűségek felismerésére.

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Történelmi áttekintés	8+2
A forradalmak és a polgárosodás kora Európában	14+4
A forradalmak és a polgárosodás kora Európában	8+2
Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében	30+4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történelmi áttekintés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az ötödik-hatodik évfolyamon tanult történelmi ismeretek.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tanult történelmi csomópontok felidézése térben és időben. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális és auditív emlékezet, analitikus és szintetikus gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>A történelem forrásai és a történelmi időszámítás</i> Őskori társadalmak.	Időszalag készítése, a történelmi források megnevezése a tanult történelmi korokból. A régész eszközeinek megnevezése. Múzeumlátogatás, őskori leletek megtekintése. Térképről leletek helyének leolvasása. A zsákmányolás és a termelő ősemeber életmódjának összehasonlítása. Térképhasználat, terepasztal alkalmazása. Tárgyi emlékek fölismerése az ókorból, különös tekintettel az ókori Kelet, Görögország és Róma hagyatékaira. A forrásokhoz kapcsolódóan szövegfeldolgozás.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció; dramatizálás; irodalmi szemelvények. <i>Természettudomány:</i> a tudomány helyzete az egyes történelmi korokban.
<i>A középkori Magyarországról tanultak átismétlése</i> (korai szakasz, érett szakasz, késői szakasz) Árpád-házi királyok. Anjou-házi királyok és a Hunyadiak. Hazánk három részre szakadása.	Térképhasználat. Adatok leolvasása időszalagról, időtöronyról. A vándorlás és honfoglalás állomásainak megnevezése. Múzeumlátogatás, a koronázási ékszerek megtekintése.	<i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel. <i>Vizuális kultúra:</i> festészet. <i>Ének-zene:</i> válogatás a népdalkincsből. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> magyar népi mesterségek.

	Tablókészítés a tanult uralkodókról. Tematicus feladatlapok megoldása.	Földrajz: térképolvasás. Informatika: interaktív taneszközök használata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ötödik-hatodik évfolyamon megismert fogalmak.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	1. A forradalmak és a polgárosodás kora Európában	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a XVII–XVIII. századi Magyarországról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A nemzettudat és az állampolgári ismeretek kialakítása, tudatosítása, fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kauzális gondolkodás, hazaszeretet.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1 A francia forradalom vívmányai és árnyoldalai A nagy francia forradalom – a polgári átalakulás kezdete.	A történelmi események időrendi sorrendbe rendezése. Adatok olvasása térképről. Gyűjtőmunka a történelmi személyiségek életéről. Dramatikus technikák: vita a társadalom különböző csoportjai képviselőinek szerepében. Érvek ütköztetése. Plakátkészítés a francia forradalom jelszavaival.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Vitakézség; a hivatalossá vált magyar nyelv. Himnusz és a Szózat
1.2. Napóleon fölelmeződése és bukása Napóleon élete, híres háborúi Európában.	Fogalomalkotás az újkori társadalom és gazdaság jellemzőiről. Információgyűjtés a góz erejéről. Ismeretanyagok gyűjtése a történelmi anyagokhoz, beszámoló készítése Mária Terézia koráról. Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókártyák és képek segítségével. A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. Képvétítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere.	<i>Természetismeret:</i> feltalálók és találmányok.
1.3. Az ipari forradalom találmányai Ipari találmányok és feltalálói.	Ismeretanyagok gyűjtése a történelmi anyagokhoz, beszámoló készítése Mária Terézia koráról. Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókártyák és képek segítségével. A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. Képvétítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere.	<i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel.
1.4. A magyar reformkor képviselői (Széchenyi, Kossuth, Kőlcsey, Wesselényi) A polgárosodás Magyarországon.	Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókártyák és képek segítségével. A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. Képvétítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere.	<i>Ének-zene:</i> nemzeti himnuszok; Kossuth Lajos toborzódalai.
1.5. A forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai Gróf Széchenyi István élete és munkássága. Báró Wesselényi Miklós. Kossuth Lajos. Táncsics Mihály. Ellenzéki szervezkedés az 1840- es években. A magyar nyelv hivatalossá tétele.	Egy-egy történelmi korról eseménynaptár készítése. Szóbeli beszámoló a tanult reformkori személyiségek tevékenységéről szókártyák és képek segítségével. A történelmi személyiségek tevékenységeinek csoportosítása. A reformkori országgyűlések vívmányai – táblázatba rendezés. Helytörténeti kiállítások, múzeumok látogatása. Képvétítés – adatgyűjtés, tények megfogalmazása – véleménycsere.	<i>Rajz és vizuális kultúra:</i> a történelmi események ábrázolása képzőművészeti alkotások tükrében.
	Részvétel helytörténeti sétákon a	<i>Földrajz:</i> topográfiai ismeretek; településformák az újkorban – Európa országai.

Az 1848. március 15-i események Pesten. Az első független magyar kormány megalakulása, intézkedései. A szabadságharc legfontosabb eseményei.	reformkorhoz kötődő emlékhelyekhez. Öltözékek, viseletek megnevezése és bemutatása. Időszalag, térkép használata. Események képei – időrendben történő csoportosítás. Az első független magyar kormány bemutatása, adatok gyűjtése a miniszterekről. Múzeumlátogatás az 1848/49. évi forradalom és szabadságharc eseményeihez kapcsolódóan. Feladatlapok megoldása. Interaktív tananyagok alkalmazása lehetőség szerint. Az aradi vértanúkról adatok gyűjtése, megemlékezés a hősököről.	<i>Informatika: interaktív taneszközök alkalmazása.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Polgári forradalom, nemzetállam, függetlenségi harc, polgár, szabad paraszt, munkás, törvényhozás, országgyűlés, gőzgép, gőzmozdony, gőzhajó, gyáripar, vasúthálózat, gózeke, vetésforgó, reform, haladó gondolkodás, nemzeti megújulás, magyar nyelv, gróf, báró, Magyar Tudományos Akadémia, kőhíd, pesti árvíz, Védegylet, röpirat, pozsonyi országgyűlés – alsótábla, felsőtábla, törvényjavaslat, törvény, haladó, maradi, márciusi ifjak, ellenzék, Pilvax Kávéház, Landerer Nyomda, Helytartótanács, Városháza, pákozdi csata, tábornok, trónfosztás, világosi fegyverletétel, aradi vértanúk.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. A nemzetállamok kora	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a forradalmakról és a polgárosodás koráról Európában és Magyarországon.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A nemzeti, hazafias érzelmek szerepének bemutatása a nemzetállam életében. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás, kauzalitás.	
Ismeretek	Kapcsolódási pontok	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek
2.1. Az egységes német nemzetállam létrejötte Az olasz nemzetállam létrejötte. Az egységes német állam megalakulása.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés.	Gyűjtőmunka a könyvtárban. Adatok gyűjtése térképről. Adatok leolvasása időszalagról, időtoronról – évszámok bejelölése. Információk gyűjtése a XIX. század polgárainak minden napjairól.
2.2. Polgárháború az Egyesült Államokban A rabszolgaság eltörléséért vívott harc.	Természettismeret: tudósok, feltalálók és találmányai (Ganz Ábrahám, Irinyi János, Eötvös Loránd, Semmelweis Ignác).	Történelmi események időrendi sorba rendezése. Magyarok minden napjai a szabadságharc leverése után – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények

<p>2.3. A megtorlás és a kiegyezés Magyarországon A gyarmatosítás szerepe a világpolitika alakulásában – az alapvető ismeretek szintjén.</p> <p>2.4. A dualista Magyarország jelentős személyiségei A kiegyezés jelentősége</p> <p>2.5. Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei Az Osztrák-Magyar Monarchia.</p> <p>2.6. Birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért, élet a gyarmatokon</p>	<p>hozzáfűzésével. Drámajáték – a néma ellenállás megjelenítése a Habsburg elnyomás idején. A kiegyezés pozitív következményei – fogalmak azonosítása, csoportosítása, megkülönböztetése Magyarország és Ausztria szempontjából. Budapest fejlődése a XIX. század második felében – épületek azonosítása korabeli képekről. A kiegyezéshez kötődő történelmi személyiségekről adatok, képek gyűjtése (Deák Ferenc, Ferenc József, Erzsébet királyné). Gazdasági-társadalmi változások – fogalmak csoportosítása, egyeztetése. A változások szerepének felismerése az emberek életében. A vasúthálózat fejlődése – adatok, képek gyűjtése a XIX. század második felének magyar vasútépítéséről.</p>	<p>alapműveletekkel.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> építészet.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak	<p>Rémuralom, teljhatalom, önkényuralom, néma ellenállás, osztrák császár, magyar király, Osztrák-Magyar Monarchia, tőke, bank, vasúthálózat, gőzmalom, gőzeke, gőzcséplőgép, hajógyártás, mozdony- és vagongyártás, Budapest, világváros, Városliget, Operaház.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Hazánk és a nagyvilág a XX. század első felében	Órakeret 34 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a nemzetállamok koráról.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A történelmi tanulás képességének fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: empátia, kritikai gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>3.1. Az első világháború jellemzői és következményei Európában és Magyarországon Az első világháború előzményei. Az első világháború kirobbanása. Hazánk részvételé az első világháborúban. Az első világháború főbb eseményei. Őszirözsás forradalom.</p>	<p>Gyűjtőmunka a könyvtárban a „nagy háborúról.” Az Antant és a Központi hatalmak országainak csoportosítása. Térképhasználat. Helyszínek, adatok leolvasása a történelmi térképekről. Háborús frontvonalaik meghatározása. Képek gyűjtése, csoportosítása folyóiratokból. A gyűjtemény alapján rövid fogalmazás készítése. Adatok leolvasása időszalagról, időtoronról</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szépirodalmi szemelvények; érvelési készségek és képességek.</p> <p><i>Természettismeret:</i> a XX. század első felének legjelentősebb fölfedezései az atombomba.</p>

<p>Tanácsköztársaság.</p> <p>3.2. Trianon és következményei Az Osztrák-Magyar Monarchia fölbomlása. A trianoni döntés és következményei.</p> <p>3.3. A nagy gazdasági világválság és következményei az Egyesült Államokban és Európában A nagy gazdasági világválság.</p> <p>3.4. Diktatúrák és diktátorok Európában Kommunizmus, fasizmus és nemzetiszocializmus Lenin, Sztálin, Mussolini, Hitler. A nemzetiszocialista, fasiszta eszmék térhódítása Európában. Adolf Hitler hatalomra jutása és a nemzetiszocialista eszmék előretörése.</p> <p>3.5. Politikus portrék a két világháború között Magyarországon Magyarország a két világháború között – Horthy Miklós kormányzó.</p> <p>3.6 . A határon túli magyarság sorsa Hazánk helyzete a második világháború kirobbanása előtt.</p> <p>3.7. A második világháború jellemzői és következményei A második világháború kirobbanása. A második világháború főbb eseményei, technikai újításai. A második világháború befejezése. A párizsi békeszerződés.</p> <p>3.8. Magyarország a második világháborúban Hazánk belépése a második világháborúba. Hazánk szerepe a második világháborúban.</p>	<p>– évszámok bejelölése. Játékfilmrészlet (pl. Nyugaton a helyzet változatlan), dokumentumfilmrészletek megtekintése előzetes szempontok alapján. Információk gyűjtése a XX. század első felében élt polgárainak minden napjairól. Történelmi események időrendi sorba rendezése. Fiktív levél írása a frontvonalról. Frontok modellezése terepasztalon – a villámháború és az állóháború fogalmának kialakítása. Az országhatárokon belül és kívül élő magyarok minden napjai a trianoni döntést követően – életképekről tények megfogalmazása önálló vélemények hozzáfűzésével. A személyes vélemény és a tény megkülönböztetése. A gazdasági válság megfogalmazása, jellemzőinek csoportosítása. Mindennapi élet modellezése a nagy gazdasági világválság idején. Dramatikus technikák alkalmazása – szituációs játékok. Érvek megfogalmazása a fajgyűlöettel, idegengyűlössel szemben. A fasiszta és a szövetséges országok csoportosítása. Bekövetkezett változások felismerése a háborús kronológia áttekintésével. A II. világháború hadieszközeinek megnevezése. Háborúellenes plakát készítése. Fasiszta eszmék felismerése. Antifasiszta, háborúellenes versek gyűjtése, felolvasása. Tablókészítés. Játékfilm-részlet (pl. Schindler listája), dokumentumfilmek megtekintése, megbeszélése. A világháborúkhöz kötődő emlékhely felkeresése. Életkép a koncentrációs táborokban – jellemzők gyűjtése. Részletek olvasása, értelmezése Anna Frank naplójából. Következtetések megfogalmazása a II. világháború eseményeinek tükrében, tanári irányítás mellett.</p>	<p>Matematika: – számítások alapműveletekkel; területszámítások; – halmazok; számítások tizedes törtekkel.</p> <p>Földrajz: topográfiai ismeretek.</p> <p>Rajz és vizuális kultúra: a világháborúk hatása a művészeti ágakra.</p> <p>Életvitel és gyakorlati ismeretek: minden nap életvezetés megváltozott körülmények között.</p> <p>Informatika: interaktív taneszközök alkalmazása.</p>
--	---	--

A Don-kanyar magyar katonái: megemlékezés a hősi halottakról.		
3.9. A holokauszt Európában és Magyarországon Hazánk német megszállása. Deportálás. Koncentrációs táborok Európában.		
Kulcsfogalmak/fo galmak	Merénylet, trónörökös, világháború, antant, központi hatalmak, hadüzenet, állóháború, villámháború, front, lövészárok, tank, tengeralattjáró, felderítő repülőgép, mérges gáz, őszirózsás forradalom, köztársaság, Tanácsköztársaság, trianoni békeszerződés, jóvátétel, haderőcsökkentés, hitelfelvétel, bank, rádió, világválság, munkanélküliség, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajgyűlölet, antifasiszta, hadiállapot, zsidótörvény, koncentrációs tábor, deportálás, Don-kanyar, nyilas hatalomátvétel, atombomba, Hiroshima, Nagaszaki, párizsi békeszerződés.	
A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló kezelní tudja a kiemelkedő történelmi személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat. Ismeri a reformkor haladó politikusainak nevét és törekvéseikről néhány mondatban beszámol. A reformkor eseményei között történelmi összefüggéseket szempontosor szerint fölismer tanári irányítás mellett.</p> <p>Összefüggéseket tud említeni a világtörténelem és hazánk történelmények eseményei között. A nemzeti alapműveltséghez tartozó évszámokhoz történelmi ismeretet kapcsol. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköreiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad a tanult elemi történelmi ismereteiről. Gazdasági, társadalmi változásokra példát tud mondani. A térképen meg tudja mutatni a szabadságharc legfontosabb helyszíneit, szempontosor alkalmazásával beszámol a történelmi eseményekről. Információkat képes gyűjteni a történelmi atlaszból.</p> <p>Képről felismeri gróf Széchenyi Istvánt, Kossuth Lajost, Táncsics Mihályt, Deák Ferencet. Felismeri Budapest történelmileg nevezetes épületeit. Felismeri, hogy a trianoni békeszerződés mekkora veszteségeket jelentett hazánk számára.</p> <p>A második világháború főbb helyszíneiről, évszámairól, legfontosabb eseményeiről a térkép adatainak segítségével beszámol. A nemzetiszocialista, fasizta eszmék tartalmát fölismeri, a faj- és idegengyűlöletet elutasítja.</p> <p>Néhány történelmi tárgyú verset, elbeszélést, regényt ismer. Magyarországhoz, hazánk történelmi személyiségeihez pozitív attitűddel viszonyul.</p> <p>A tanult ismeretekhez kapcsolódó dokumentumanyagot képességei szerint értelmezi. Egyszerű összefüggéseket fölismer, azokból következtetéseket képes levonni. A történelem műveltségterülethez kapcsolódó eszközöket, tantárgyi segédleteket a jártasság szintjén tudja alkalmazni.</p>	

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében	18+2
A globalizálódó világ és Magyarország	10
Társadalmi szabályok	10
Állampolgári ismeretek	10
Pénzügyi és gazdasági kultúra	12
A munka világa	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Hazánk és a nagyvilág a XX. század második felében	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Ismeretek hazánkról és a nagyvilágról a XX. század első felében.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A történelmi tanulás képességének fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás, kauzalitás	
Ismeretek	Kapcsolódási pontok	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek
1.1. A hidegháború: az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedése Hatalmi csoportosulások kialakulása a II. világháború befejezése után.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés; szépirodalmi szemelvények; érvelési készségek és képességek.	Adatok, tényinformációk gyűjtése a XX. század második felében éltek polgárok minden napjairól. Időszalag, időtorony alkalmazása, történelmi évszámok jelölése. Térképről adatok leolvasása. Rövidítések – fogalmak egyeztetése (pl. ENSZ, NATO, Varsói Szerződés). A keleti blokk és a nyugati blokk országainak csoportosítása. Mindennapi élet modellezése a demokratikus vezetés alatt álló és a szocialista vezetés alatt álló országokban. A személyi kultusz jellemzőinek csoportosítása. A tervgazdálkodás – rámutatás a hamis eszményekre egyszerű modellezéssel. Tárgyi és írásos emlékek megtekintése az ötvenes évekből. A személyi kultusz,
1.2. A kettéosztott Európa A berlini fal kiépítése.	Természettudományok: fegyveres konfliktusok hatása az élővilágra.	
1.3. Az arab–izraeli konfliktusok Izrael állam létrejötte.	Matematika: számítások alapműveletekkel; halmazok.	
1.4. A szovjet megszállás és a kommunista diktatúra jellemzői Magyarországon Rákosi Mátyás hazánk élén: a sztálini rendszer magyarországi másolata. Az emberek élete az 1950-es	Földrajz: topográfiai ismeretek.	Rajz és vizuális kultúra: a XX. század második

<p>évek elején.</p> <p>1.5. Az 1956-os forradalom és szabadságharc kiemelkedő személyiségei és céljai Az 1956-os forradalom és Nagy Imre miniszterelnöksége.</p> <p>1.6. A Kádár-korszak jellemzői (a megtorlástól a rendszer bukásáig) A forradalom megtorlása. A gazdasági reformok évei. Az 1980-as évek vége, a Kádár-rendszer válsága.</p> <p>1.7. A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon A demokratikus átalakulás és a piacgazdaság létrejötte A népképviseleten alapuló demokrácia kiépülése</p> <p>1.8. A határon túli magyarság sorsa Az 1989-es romániai forradalom az erdélyi magyarság szempontjából</p>	<p>a diktatúra, a pártállam jellemző jegyeinek félismerése. Évszámok jelölése időszalagon. Szocialista iparvárosok jelölése térképen; rajz, makett készítése a gyárvárosokról. Címerek összehasonlítása a XX. század különböző korszakaiban. Jellemzők megkülönböztetése. Gyűjtőmunka – tárgyi emlékek a tárgyalt történelmi időszakokból. Látogatás az 1956-os forradalomhoz kapcsolódó múzeumi kiállításon. Játékfilm, dokumentumfilm megtekintése az 1956-os forradalomról és szabadságharcról. Képek gyűjtése, csoportosítása a hatvanas, hetvenes, nyolcvanas évek hazai életmódjáról. A Kádár-korszak legfontosabb jegyeiről történő fogalomalkotás, a társadalmi berendezkedéshez kapcsolódó jellemzők rendezése, csoportosítása főfogalmak alá. Csoportosítás tanári irányítás mellett: okok, melyek a kommunista hatalom összeomlásához vezettek. Plakátképek bemutatása: a szovjet csapatok kivonulása Magyarország területéről.</p>	<p>felének legfontosabb művészeti alkotásai.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Hidegháború, keleti blokk, nyugati blokk, Egyesült Nemzetek Szervezete, NATO, Varsói Szerződés, földosztás, kisbirtokrendszer, koalíciós kormány, személyi kultusz, infláció, többpártrendszer-egypártrendszer, címerváltozás, diktatúra, pártállam, termelőszövetkezet, jegyrendszer, munkatábor, forradalom, szabadságharc, politikai fogoly, kölcsönfelvétel, eladósodás, a többpártrendszer újjáéledése, a szovjet csapatok kivonulása.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. A globalizálódó világ és Magyarország	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Ismeretek hazánkról és a nagyvilágról a XX. század második felében.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A történelmi tanulás képességének fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás; megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás a cselekvés szintjén.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Az Európai Unió létrejötte és az	Plakátkészítés az Európai Unió	Magyar nyelv és

<p><i>európai polgárok alapvető jogai</i> Az Európai Unió szerepe a történelmi-társadalmigazdasági események alakulásában</p> <p>2.2. A vasfüggöny lebontása és következményei a keleti blokk országaiban A szocialista államrendszerek föl bomlásának következményei</p> <p>2.3. Globális problémák: <i>urbanizáció, környezetszennyezés, terrorizmus, migráció, klímaváltozás</i> A tudományos-technikai forradalom hatása az emberek minden napjai életére</p> <p>2.4. Az Alaptörvény, a jogállamiság intézményei a mai Magyarországon Az Alaptörvény múltja és jelene – az alapvető jogok</p> <p>2.5. A gazdasági élet területei és a munka világa</p> <p>2.6. A határon túli magyarság sorsa</p> <p>2.7. A magyarországi romák kultúrája, helyzetének változásai</p>	<p>történetéhez kapcsolódóan. A legfontosabb események jelölése időszalagon. A szocialista országok utódállamai nevének, fővárosainak csoportosítása – az adott nemzethez kötődő információk gyűjtése. Az új államhatárok megkeresése a térképen. Különböző technológiákról történő információgyűjtés. Tablókészítés az utóbbit két évtized technikai változásairól. Érvek és ellenérvek gyűjtése, azok ütköztetése a fogyasztói társadalom téma köréhez kapcsolódóan tanári irányítás mellett. A Magyarországon életbe lépett Alaptörvény értelmezése. Feladatak megoldása az alapvető jogok érvényesítésével kapcsolatosan. Gyűjtőmunka, tablókészítés. A Magyarországon élő nemzetiségekhez kötődő tradíciók bemutatása – hagyományőrző foglalkozások keretében. A határainkon túl élő magyarság helyzete a világban – fotók gyűjtése, honlapok keresése; információk gyűjtése a magyar identitás megőrzésével kapcsolatosan, tanári irányítás mellett. Fogalmak, képek csoportosítása a globalizált világ téma körében.</p>	<p><i>irodalom: szövegértés; válogatás a nemzetiségek irodalmának szemelvényeiből.</i></p> <p><i>Természetismeret: természetvédelem.</i></p> <p><i>Matematika: számítások alapműveletekkel.</i></p> <p><i>Földrajz: az Európai Unió országai.</i></p> <p><i>Ének-zene: az Európai Unió himnusza</i></p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra: a nemzeti kisebbségekhez tartozó művészek jeles alkotásai.</i></p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek: nemzetiségekhez kötődő mesterségek.</i></p> <p><i>Informatika: interaktív taneszközök alkalmazása.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, Szovjetunió, Csehszlovákia, Jugoszlávia, államrendszer, államhatár, jóléti társadalom, globális probléma, fenntarthatóság, fogyasztói társadalom, alaptörvény, jogállamiság, demográfia, népesedés, kisebbség, vallás, határon túli magyarság.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Társadalmi szabályok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető szabályok a környezetünkben.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A szabálytudat erősítése. A közösségi együttélés szabályainak megismertetése, gyakorlása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: erkölcsi érzék, kritikai gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>3.1. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog</p> <p>A szokás és a hagyomány Illemtani alapismeretek Az erkölcsi jó és rossz A jog szerepe az emberek mindennapjaiban</p> <p>3.2. Az emberi alapjogok</p> <p>3.3. A gyermekek jogai, diákjogok Hivatalos ügyeink (ügyintézés)</p>	<p>Közismert népszokások, néphagyományok fölelevenítése. Az erkölcsi értékekhez kapcsolódó csoportosítások a jó és a rossz fogalmának tükrében. A jog és erkölcs kapcsolatának értelmezése egyszerű példákon keresztül, különös tekintettel a gyakoribb normasértésekre. Az emberi alapjogokról való beszélgetés – az oki tényezők összegyűjtése. Az Emberi és polgári jogok nyilatkozata – a legfőbb pontok megismerése. Jogok és kötelességek a társadalomban – beszélgetés az emberek együttéléséhez szükséges normákról. Különbségek foltárása az okok és az okozatok szempontjából – saját gondolatok szöbeli megfogalmazása. A Gyermekek jogairól szóló 1989. évi ENSZ Egyezmény alapelveinek értelmezése. Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diáklethez kapcsolódó kötelességek. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, minden napjairól. A minden nap élethez kötődő egyszerűbb ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése. Mindennapi ügyintézések modellezése, a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok tükrében. Az ügyintézés alapvető faktorai – ügyintézési technikák lépésről-lépésre. Ügyintézés a világhálón – internetes felületről ügyintézési lehetőségek, egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció fogalmazási ismeretek.</p> <p>Természettismeret: szokásrendek a természet világában.</p> <p>Matematika: halmazalkotási műveletek.</p> <p>Életvitel és gyakorlati ismeretek: életvezetési technikák.</p> <p>Földrajz: az egyén és a közösség szerepe a hazai és a világ országai együttműködésének tekintetében.</p> <p>Informatika: interaktív taneszközök használata; ügyintézés a világhálón.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, ENSZ, A gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezmény, illemszabály, ügyintézés, internet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Állampolgári ismeretek	Órakeret 10 óra
--	----------------------------------	----------------------------

Előzetes tudás	Társadalmi szabályok.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek elsajátítatása, médiatudatosság erősítése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás, kauzalitás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Államformák, politikai rendszerek 4.2. Demokratikus alapelvek 4.3. Magyarország politikai intézményei 4.4. A média és a nyilvánosság szerepe A televízió világa A rádió világa Az internet világa 4.5. Állampolgári jogok és kötelességek Állampolgári jogok Állampolgári kötelességek.	Államformák: köztársaság és királyság – legfontosabb jellemzők összegyűjtése. A demokratikus és a diktatórikus politikai rendszer jellemzőinek azonosítása, példák gyűjtése. A demokrácia szerkezeti pontjainak megállapítása. A demokratikus választás modellezése. A demokratikus alapelvek legfőbb alkotóelemeinek összegyűjtése. Az antik és a modern demokrácia összehasonlítása tartalmi szempontok szerint. Beszélgetés a törvényhozás, a végrehajtás és az igazságszolgáltatás intézményeiről az elemi ismeretek szintjén. A törvények szerepe az emberek életében – véleményalkotás. Látogatás a Parlamentben. Helyi önkormányzat fölkeresése. A tömegtájékoztatás eszközeinek megismerése. Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoporthoz könnnyen érhető hírekkel. A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása. Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása. Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása. A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól. Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén. Az alapvető jogok és kötelességek értelmezése, példák gyűjtése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció; szépirodalmi szemelvények. <i>Természettismeret:</i> a hangyák világa. <i>Matematika:</i> halmazalkotási műveletek, számlálás; arányok. <i>Rajz és vizuális kultúra:</i> a témához kapcsolódó képzőművészeti alkotások; építészet: az Országház. <i>Ének-zene:</i> zeneművek. <i>Földrajz:</i> a Föld országai. <i>Informatika:</i> interaktív tanezközök használata.

Tablókészítés.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, kormány, törvényszék, parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, állampolgári jog és kötelezettség.	
Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. Pénzügyi és gazdasági kultúra	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. A jövedelem szerepe a családban Bevételek és kiadások Megtakarítás, hitel Rezsi Zsebpénz	A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül. A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül. A rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében. A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése. A magyar fizetőeszközökhez kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció. <i>Természetismeret:</i> energiatakarékosság.
5.2. A pénz és formái Érme és bankjegy Virtuális pénz, bankkártya Árfolyam, infláció	Különböző fizetési módok modellezése. A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. A különböző pénzek átváltása – a leggyakrabban használt számítások szintjén. Érdekkességek gyűjtése a pénz világáról. A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről. A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása. A vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témaban.	<i>Matematika:</i> alapműveletek; mértékváltások. <i>Vizuális kultúra:</i> bankjegyeken és bankkártyákon látható művészeti ábrázolások. <i>Földrajz:</i> más országok pénznemei.
5.3. Pénzintézetek és tevékenységük Hitel Kamat Tőke		<i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata.
5.4. Vállalkozói alapismeretek		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezsi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, bank, bankkártya, hitel, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	9. A munka világa		Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető pénzügyi és gazdasági ismeretek.		
Tantárgyi fejlesztési célok	A munkavállalásra ösztönzés. Különböző foglalkozások és munkahelyek megismertetése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás, szociabilitás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
6.1. Elhelyezkedés és munkavállalás A munka és a munkaviszony jelentősége	Információk gyűjtése, rendszerezése a munkavállalásról. Munkaserződések értelmezése, elemzése, megbeszélése. Munkalehetőségek gyűjtése különböző forrásokból. Különböző foglalkozási ágazatok gyűjtése újsághirdetésekkel, világhálóról. Szuíációs játékok különböző munkaviszonyhoz kapcsolódó helyzetek megjelenítésére. A munkaviszonnyal kapcsolatos jogok és kötelességek csoportosítása. Adatok, információk gyűjtése és csoportosítása a foglalkozások világából. A fizikai és szellemi munka azonosságainak és különbségeinek feltárása. Szakmák azonos és eltérő jegyeinek feltérképezése. Tablókészítés.	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció; szövegértés.	
6.2. Gazdasági ágazatok, foglalkozások Mezőgazdaság Ipar Bányászat Energiatermelés Kereskedelem Vendéglátás Közlekedés Távközlés Bank Biztosítás Egyéb		Matematika: számítások alapműveletekkel. Ének-zene: népdalok, munkadalok.	
6.3. Fizikai és szellemi munka		Vizuális kultúra: képzőművészeti alkotások a munka világából.	
		Technika, életvitel és gyakorlat: a munka szerepe az ember életében.	
		Földrajz: érdekes munkák a világ minden tájáról.	
		Informatika: interaktív taneszközök használata.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munka, munkaviszony, foglalkozás, munkahely, gazdaság, gazdasági ágazatok, mezőgazdaság, ipar, bányászat, energiatermelés, kereskedelem, vendéglátás, közlekedés, távközlés, bank, biztosítás, fizikai munka, szellemi munka.		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló kezelní tudja a kiemelkedő történelmi személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat. Ismeri a reformkor haladó politikusainak nevét és törekvéseikről néhány mondatban beszámol. A reformkor eseményei között történelmi összefüggéseket szempontosan szerint fölismer tanári irányítás mellett. Összefüggéseket tud említeni a világtörténelem és hazánk történelmének
--	--

eseményei között. A nemzeti alapműveltséghez tartozó évszámokhoz történelmi ismeretet kapcsol. Az adott tematikai egység tárgyalt témaköreiben – képességeinek megfelelően – írásban és/vagy szóban számot ad a tanult elemi történelmi ismereteiről. Gazdasági, társadalmi változásokra példát tud mondani. A térképen meg tudja mutatni a szabadságharc legfontosabb helyszíneit, szempontos alkalmazásával beszámol a történelmi eseményekről. Információkat képes gyűjteni a történelmi atlaszból.

Képről felismeri gróf Széchenyi Istvánt, Kossuth Lajost, Táncsics Mihályt, Deák Ferencet. Felismeri Budapest történelmileg nevezetes épületeit. Felismeri, hogy a trianoni békeszerződés mekkora veszteségeket jelentett hazánk számára.

A második világháború főbb helyszíneiről, évszámairól, legfontosabb eseményeiről a térkép adatainak segítségével beszámol. A nemzetiszocialista, fasiszta eszmék tartalmát félismeri, a faj- és idegengyűlöletet elutasítja.

Néhány történelmi tárgyú verset, elbeszélést, regényt ismer. Magyarországhoz, hazánk történelmi személyiségeihez pozitív attitűddel viszonyul.

A tanult ismeretekhez kapcsolódó dokumentumanyagot képességei szerint értelmezi. Egyszerű összefüggéseket félismer, azokból következtetéseket képes levonni. A történelem műveltségterülethez kapcsolódó eszközöket, tantárgyi segédleteket a jártasság szintjén tudja alkalmazni.

A tanuló képességei szerint elsajátítja a társadalomhoz, állampolgársághoz és a gazdasághoz kapcsolódó alapvető ismereteket. Felismeri az emberi közösséghoz kapcsolódó kulcsszerepű tényezőket és folyamatokat; utóbbi területen lehetőségei szerint tájékozódik. Az alapvető emberi jogokat és kötelességeket ismeri; az alkotó, demokratikus közösség értékrendjét elfogadja. Tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban.

A média és nyilvánosság szerepét ismeri, azok különböző területein képességei szerint tájékozódik; egyúttal különbözetet próbál tenni tény és vélemény között. A világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről tud, az egyéni virtuális jelenlét előnyeiről és hátrányairól képet alkot.

Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében. Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében. A fizikai és szellemi munka jellegzetességeit megkülönbözteti, tájékozódik az egyes gazdasági ágazatokban, reális képet alkot a munkavállalás jelentőségéről.

Az élethosszig tartó tanulás fontosságát, az egyén állandó alkalmazkodásának szerepét képessége szerint magára vonatkoztatja folyamatosan változó világunkban.

HON- ÉS NÉPISMERET

5. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az én világom	12
Találkozás a múlttal	12
Magyarország helyzete	12

Az Ember és társadalom műveltségterület a felső tagozatban – a bevezető periódusnak tekintett első négy évfolyamon meghatározott környzetismereti tudásra építve – ismerteti meg a tanulókkal a múlról való tudás jelentőségét; valamint a társadalmi együttélés, a közösséghoz tartozás szerepét és lehetőségeit. A történelem, az erkölcsstan, az etika, a hon- és népismertet, a társadalmi, gazdasági és állampolgári ismeretek ismeretköreihez kapcsolódó tevékenységformák biztosítják a feltételeket a tanulók számára a közműveltségi tartalmak elsajátításához.

A műveltségi terület tanítási-tanulási folyamatában figyelembe kell venni a tanulásban akadályozottság gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit, különös tekintettel a sajátélményű tevékenységek fókusza helyezésére. Az Ember és társadalom műveltségterület fontos szerepet kap – a tanulásban akadályozottság kritériumait figyelembe véve – a térbeli és időbeli tájékozódás, valamint az időbeli viszonyítás fejlesztésében. Lehetővé teszi az emberiség kulturális értékeinek megismerését; a történelmi és társadalmi összefüggések megértését. Az ismeretek folyamatos bővítésével hozzájárul a tanulásban akadályozott tanulók személyiségeinek fejlődéséhez, különös tekintettel a kritikai gondolkodásra, a kommunikáció köréhez tartozó tevékenységek hatékony alkalmazására, a nemzeti érzés és az európai tudat erősítésére.

A műveltségterületen középpontba kell állítani a múlt reális megismerését, a térben és időben való pontos tájékozódást, a nemzeti- és európai identitástudat kialakítását, az ok-okozati összefüggések láttatását. A tanulóknak képessé kell válniuk az alapvető tanulságok levonására, az ítéletalkotásra, a törvényszerűségek felismerésére, a véleménynyilvánításra úgy, hogy a pedagógia mindvégig figyelembe vegye a tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit.

A műveltségterület tanítási-tanulási folyamatában az egyéni képességek figyelembe vételével központi szerepet kap a differenciálás, a gyakorlatban alkalmazva a korszerű óravezetési technikák adaptált változatait; pozitív módon erősítve a tanulók ismeretszerzésre irányuló törekvéseit.

A fejlesztési feladatok közül fókusza kerül a cselekvés szintjén a megkülönböztetés-azonosítás-összehasonlítás képességének, az algoritmusok felismerésének, az elvonatkoztatás és általánosítás képességének a fejlesztése.

A tantárgy a tanulásszervezési eljárások, módszerek megválasztásával támogatja a kommunikációs készségek és képességek fejlesztését, az elfogadó és elutasító attitűd felismerését és megkülönböztetését, a kritikai és a történelmi gondolkodás kialakítását, a térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztését, az ismeretszerzéshez kapcsolódó eszközök adekvát használatát. A tudás elsajátításában központi szerepet kapnak: az anyanyelvi kommunikáció; a digitális illetékesség; a hatékony, önálló tanulás; és a szociális és állampolgári kulcskompetenciák.

A hon- és népismeret is az alsó tagozatban megszerzett ismeretanyagra épít. A tanulásban akadályozott tanulók a felső tagozatban ismerkednek meg hazánk fekvésével, fővárosával és annak nevezetességeivel. Megismérik Magyarország jelképeit, a nemzeti értékeket, lakóhelyük történelmi emlékhelyeit, híres személyiségeit. A helytörténeti séták és gyűjtőmunkák segítik elő az ismeretszerzést a gyakorlatban.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	1. Az én világom		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	A családdal kapcsolatos ismeretek, élmények.		
Tantárgyi fejlesztési célok	Ismeretalkotás az egyén helyéről és szerepérol a szűkebb és tágabb környezetben. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: időbeli és térbeli tájékozódás, szociabilitás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
1.1. Családunk története A családi közösség, helyem a családban. Éleットörténetem: Ki vagyok én? A család múltja és története. Családfa.	Információgyűjtés a családról. Családi ünnepekről beszélgetés. Éleットörténetről szóbeli beszámoló. Érdekességek mesélése a családi legendáriumból. Családi fényképekről beszélgetés. A család leírására, családtagok megnevezése. Rajzos, fényképes családfakészítés. Képgyűjtés az adott településről. Térképen való tájékozódás, különböző információk gyűjtése a településsel kapcsolatban. Helytörténeti kiállítás látogatása. Hivatalos honlapon történő tájékozódás. Helyi hagyományokról, történelmi eseményekről információgyűjtés. A településen élő (onnan elszármazott), a tanulóknak példaképül állítható híres emberek életútjáról beszélgetés, fényképes tablókészítés a legfontosabb információkkal. Érdekességek gyűjtése az adott településsel kapcsolatban. Beszélgetés a személyes és családi kötődésekkel a téma tükrében. Beszélgetés hazánk legfőbb tájegységeiről, képek gyűjtése. A nemzeti és a helyi közösség tudásbázisának feltérképezése – tablókészítés a pozitív értékek kiemelésével a		Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció; szövegértés; szépirodalmi szemelvények. <i>Természetismeret:</i> szülők és utódok az élővilágban; hazánk természeti kincsei. <i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel. <i>Vizuális kultúra:</i> a család ábrázolása a művészeteiben; helyi kulturális örökség. <i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> makett készítése. <i>Természetismeret:</i> tájékozódás a térképen. <i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata.

	<p>legalapvetőbb ismeretek szintjén. Képek gyűjtése, csoportosítása egyszerűbb szempontok figyelembevétel.</p> <p>Rövid szépirodalmi szemelvényekből való tájékozódás, információgyűjtés. Érdekességek gyűjtése a helyi iskola történetével kapcsolatosan. Tablókészítés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, unokatestvér, nagyszülő, dédszülő, rokonság, újszülöttkor, csecsemőkor, óvodáskor, kisiskoláskor, előd, ős, generáció, családfa, családi ünnep, település, város, falu, főváros, táj, haza, hagyomány, diáklelet.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Találkozás a múlttal	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az én világom.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az időben való tájékozódási képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: nemzettudat, empátia.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Nagyszüleink, dédszüleink világa falun és városban	Fényképek gyűjtése a nagyszülőkről, dédszülőkről; beszélgetés a régmúlt idők mindennapjairól. Használati tárgyak gyűjtése, bemutatása, azokról való beszélgetés. Hasonlóságok és különbségek gyűjtése a modern idők mindennapjainak tükrében.	<i>Magyar nyelv és irodalom;</i> kommunikáció; szövegértés; szépirodalmi szemelvények.
2.2. A paraszti ház és háztartás, a ház népe Falusi élet a múltban.	Lehetőség szerint látogatás tájházban. A parasztház jellegzetességeinek azonosítása; közvetlen, illetve közvetett forrásból. Beszélgetés a paraszti háztartáshoz kötődő hagyományos életformáról.	<i>Természetismeret:</i> háziállatok; táplálkozás.
2.3. A hétköznapok rendje (táplálkozás, ruházat, életvitel) A régmúlt idők étkezési szokásai. Ruházkodás a régmúlt időkben. Az emberek minden napjai.	Tájékozódás a hétköznapi életről régi képeslapok, használati tárgyak, reprodukciós nyomtatványok segítségével. Régi receptek gyűjtése. Beszélgetés a táplálkozás kiemelt szerepéiről, különös tekintettel az eltérő életformáakra.	<i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel.
2.4. Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete Húsvéti ünnepkör. Pünkösd ünnepkör. Karácsonyi ünnepkör.	Információk gyűjtése a pedagógus által válogatott, egyszerűsített visszaemlékezésekben – az adatokból közösen napirend	<i>Rajz és vizuális kultúra:</i> a paraszti világ ábrázolása.
2.5. Hitélet és közösségi élet Közösségek az ember világában.	Érdekképzés a hagyományos hét napjainak ünnepeiből, a hagyományos hét napjainak ünnepeiből.	<i>Ének-zene:</i> népdalok világa.

	<p>készítése. A gazdag és szegény ember minden napjainak összehasonlítása, párhuzam fólállítása napjainkhoz kötötten. Az ünnepekhez kapcsolódó legfontosabb információk összegyűjtése, azokról való beszélgetés. A néphagyományok lehetőség szerinti fölelevenítése a szűkebb (esetlegesen tágabb) közösségen. Egyszerűbb hagyományőrző játékokkal való megismerkedés. Beszélgetés az egyén szerepéről a közösségen. Beszélgetés a hit szerepéről a vallásos emberek életében – példákon keresztül. Beszélgetés az alapvető szabályok betartásáról. A közösség pozitív értékeinek összegyűjtése és megbeszélése. Csatlakozási lehetőségek földerítése helyi értékteremtő közösségekhez. A családi közösség szerepeinek feltárása szituációs játékok által.</p>	<p>életformák; népi mesterségek.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a térképen; hazánk tájegységei.</p> <p><i>Testnevelés:</i> népi sportjátékok.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nagyszülő, dédszülő, falu, város, régmúlt, parasztház, háztartás, húsvét, pünkösdi, karácsony, vallás, vallásos ünnep, néphagyomány, hagyományőrzés, közösség, közösségi élet, értékteremtés.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Magyarország helyzete	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Találkozás a múlttal.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A magyar kulturális örökségről való tájékozódás lehetőségének biztosítása. Kooperatív technikák alkalmazása. Képességfejlesztési fókuszok: nemzettudat, erkölcsi érzék.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Az ősi magyar kultúra hagyatéka A magyarok őseiről	Beszélgetés a magyar őstörténetről, a legalapvetőbb tudás mentén. Képek gyűjtése a magyar őstörténetről, annak továbbhagyományozódásáról a népművészettel. A témához kapcsolódó rajzkészítés.	<i>Magyar nyelv és irodalom;</i> kommunikáció; szépirodalmi szemelvények.
3.2. Magyarok a történelmi és mai Magyarország területén	Múzeumlátogatás. Érdekességek földerítése az írott forrásokból, különös tekintettel a nép nevére,	<i>Természettismeret:</i> az ósmagyarok természeti környezete; a magyar természeti örökség.
3.3. Néprajzi tájak, tájegységek és etnikai csoportok a Kárpát-medencében. A szomszédos		

<p>országok.</p> <p>3.4. Természeti és épített örökségünk, a szellemi kulturális örökség és a világörökség elemei</p> <p>3.5. A magyar tudomány és kultúra eredményei a világban</p>	<p>nyelvére stb. Beszélgetés a történelem szerepéiről a nemzet életében. Információgyűjtés a történelmi Magyarország területén élő magyarok minden napjairól. A magyarlakta területek azonosítása, határon túli tájegységek, magyar városok megnevezése a térképen. Beszélgetés a történelmi Magyarország területén élő, a tanulók számára példaképül állítható híres emberek életútjáról, fényképes tablókészítés. A magyar néprajzi tájak megnevezése, megkeresése a térképen. A tájegységek csoportosítása jellegzetességeik és legismertebb településük szerint. A nemzeti kisebbségek azonosítása, anyaországról való ismeretek, érdekességek gyűjtése, tablókészítés kulturális értékeikről, néphagyományaikról. Néhány alapvető formula elsajátítása a nemzeti kisebbségek nyelveiből (pl. köszönés, búcsúzás). A szomszédos országok felsorolása, fővárosuk megnevezése, térképen való azonosításuk. A magyar örökségnak tekintett természeti és épített kulturális örökségről adatok, információk, képek, érdekességek gyűjtése, csoportosítása. Múzeumlátogatás, tanulmányi kiránduláson való részvétel. Beszélgetés a magyar tudomány és kultúra eredményeiről, különös tekintettel a nemzetközi hírnevű szerzett tudósokra és művésztekre. Ismeretterjesztő filmek, filmrészletek megtekintése a témaval kapcsolatosan. Tablókészítés.</p>	<p><i>Matematika:</i> számítások alapműveletekkel; mértékváltások, hosszúsághoz kötődő számítások.</p> <p><i>Rajz és vizuális kultúra:</i> ősmagyar művészet; a határon túli magyarság kulturális öröksége. híres magyar művészek.</p> <p><i>Életvitel és gyakorlati ismeretek:</i> néphagyományokhoz kötődő egyszerű játékok készítése; ételreceptek; népi mesterségek.</p> <p><i>Földrajz:</i> tájékozódás a térképen; hazánk és a történelmi Magyarország tájegységei.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Őstörténet, ősművészet, néphagyomány, nemzeti kisebbség, történelmi Magyarország, Kárpát-medence, anyaország, kulturális örökség, tudomány, kultúra.</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két</p>	<p>A tanuló ismeri Magyarország nemzeti hagyományait és értékeit. Fogalmi képet</p>
--	---

évfolyamos ciklus végén	<p>alkot arról, hogy a magyar kultúra az európai művelődés szerves részét alkotja; ismeretekkel rendelkezik szűkebb és tágabb környezetének múltjáról és jelenéről. Hazánk főbb tájegységeit megkülönbözteti, azokhoz kapcsolódva néhány jellegzetességről szóban és/vagy írásban, néhány mondatban beszámol.</p> <p>Nagyszülei és szülei életéről tájékozódik; képet alkot gyermek- és felnőttkorukról, különös tekintettel a régmúlt idők hétköznapjaira, ünnepnapjaira. Tudomása van közvetlen környezetének népszokásairól, azokat tiszteli és őrzi. Ismeretekkel rendelkezik a történelmi Magyarország területén élő honfitársaink múltjáról és jelenéről; a magyarlakta területeken élő közösségek értékteremtő munkájáról.</p> <p>A magyar kultúra és tudomány világban elfoglalt helyéről alapvető ismeretekkel rendelkezik, a nemzetközi hírnevet szerző művészek és tudósok közül néhányat megnevez, munkásságuk iránt érdeklődik. Folyamatosan erősödő nemzeti identitástudattal rendelkezik.</p>
--------------------------------	--

TERMÉSZETISMERET

5–8. évfolyam

A műveltségterület középpontjában a természet és az azt megismérő ember áll. A természettudományos műveltség kialakításának alapja a természettel való közvetlen, megértő és szeretetteljes kapcsolat. A tanulók a tantárgy elsajátítása során megismerkednek a természeti és technikai környezettel.

A kerettanterv figyelembe veszi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók megismerési sajátosságait, ezért az olyan tanulási helyzetek kialakítására helyezi a hangsúlyt, amelyben az aktív tevékenység, a közvetlen tapasztalatszerzés, a cselekvések sokasága, a konkrét gyakorlati vonatkozások értelmezése szerepel. A tanulási folyamatban az érzékelésre, az észleléstre, a személyes élményekre, felfedezésekre építve jut el a tanuló a bonyolultabb gondolkodási műveletig, az elemi problémamegoldásig. A műveltségi anyag elsajátításában központi helyet kap a sokféle tanulási környezet, így a gyűjtőmunka a természetben, terepséta, terepgyakorlatok, kirándulások. A környezet, a természet, az emberi kapcsolatok megismerése nyomán fejlődik és alakul ki a tanulók tudatos természetszerető- és védő magatartása, kapcsolatteremtő képessége. A tanterv elsajátítása során már az első évfolyamtól kezdve tudatosan formálja környezetvéző attitűdjüket, környezetkímélő magatartásukat, és ez a magatartás a későbbi életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelvvé válik.

A természettudományi műveltség az egyén és a társadalom számára meghatározó jelentőségű. Az egészség tudatos megőrzése, a természeti és a technikai, az épített környezet felelős, fenntartható átalakítása, természettudományos kutatások és azok eredményeinek alkalmazása nélkül elképzelhetetlen.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak az ismeretelsajátítási folyamat során olyan tudásrendszerek alapjait kell kiépíteniük, amely alkalmas a minden nap tevékenységen való felhasználásra. A tanulók ismeretelsajátításában a természeti környezeti világ elemi megismerésének lehetősége tűzhető ki célul. A folyamat során kiemelt figyelmet kell fordítani a kapcsolatrendszerek feltárására, az élő és élettelen természet szoros kölcsönhatásaira, az ember és természet összetartozására, egymásra utaltságára, az ember természetben betöltött helyének és szerepének felismerésére.

A tanterv olyan jelenségekkel is foglalkozik, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség életét, és hatással vannak a jövő alakulására. Ezek az egészségmegőrzéssel, természeti forrásokkal összefüggő problémák. Ezeknek feltárása, megértése hangsúlyos az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál is.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt cél az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő korszerű tudások elsajátítása, a fogalmak folyamatos értelelése, pontosítása. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése aktív tevékenységek során, folyamatos gyűjtőmunkával, pozitív megerősítéssel és következetes segítségadással történik.

A tanulói aktivitás és tevékenységek központúság érdekében szükséges a vizsgáló munkaeszközök, kísérleti eszközök, egyéni igényekhez igazított taneszközök alkalmazására.

A tanterv célja a tájhoz, a házahoz, a közösségekhez tartozás örömeinek, felelősséggének és érzelmi biztonságának kialakítása közben a térbeli és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése. A kognitív képesség, a megismérő képesség fejlesztése, a megismérési módszerek elsajátítása, tapasztalatok szerzése közben, értelmezéssel, pontosítással kísérve történik. A kommunikációs képesség fejlesztésében a szókincsbővítés, a fogalmak értelmezése, a beszédprodukció kerül a középpontba. Az érdeklődés, a nyitottság, a kíváncsiság felkeltésének és tartósságának fokozásával megvalósítható a cselekvési képesség gazdagítása, az önkifejezési formák erősítése, a szociális képességek fejlesztése, együttműködés a feladatakban, kapcsolatteremtés és együttműködési szokások kialakítása, társak segítése.

Az Ember és természet műveltségterület fejlesztési feladatai a NAT-ban tudásterületekre tagolódnak. A kialakított szerkezet egyrészt diszciplináris szerveződésű, másrészt támogatja az integrált

szemléletet, valamint hangsúlyozza a kiemelt fejlesztési célokat. Segíti a részletes fejlesztési feladatok, valamint a közműveltségi tartalom integrált szemléletű és célszerű megfogalmazását. Segíti a képességek, a gondolkodás fejlesztését, elemi szinten a természetismeret, a speciális technikai, gazdasági, társadalmi, etikai alkalmazások közötti kapcsolatok, összefüggések feltárását.

A kerettanterv követi a NAT által meghatározott tudásterületek témaköreit, amelyek közműveltségi tartalmakat foglalnak magukban. A témaköörök közül az elsőt, a *Tudomány, technika és kultúra* műveltségtartalmát és fejlesztési feladatait beépítettük a többi témakörbe. A fejlesztendő készségek, képességek az elemi természettudományos műveltség megszerzését és gyakorlatban való alkalmazását teszik lehetővé. A tanulási tevékenységek közül kiemelt jelentőségű a megfigyelés, a közvetlen tapasztalatszerzés, vizsgálódás, aktív részvétel a kísérletekben és a kísérleti eszközök használata, a balesetmentes kísérletezés szabályainak elsajátítása.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	2	72
6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	4	144
8. évfolyam	4	144

5–6. évfolyam

A tantárgy tanítása során a következő nevelési célokat valósítjuk meg: szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése, a feladattudat erősítése. A megismert történelmi, kulturális és természeti értékeink alapján a nemzeti összetartozás érzésének erősítése. Éntudat és énkép fejlesztése. Pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése. Az egészséges életmódra való tudatos törekvés technikáinak elsajátítása. A mozgás és az egészséges életmód kapcsolatának felismerése. A szociális érzékenység fejlesztése, az együttérző, segítő magatartás erősítése. A környezetkímélő, takarékos magatartás, a természet és az épített környezet iránti szeretet és a megóvás igénye, törekvés az önálló tanulásra, együttműködő, kooperatív, interaktív technikák alkalmazására.

A kulcskompetenciák közül kiemelendő a szókincsfejlesztés, szövegértés, az információk gyűjtése, feldolgozása, a konkrét cselekvéssel összekapcsolt tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység. Az IKT-eszközök használata támogatja a tudásforrások keresését és felhasználását, növeli a tanulók motivációját.

Kiemelt fejlesztési cél és feladat az életkorral és a sajátos nevelési igényekkel összhangban lévő, az egyén sajátosságaira és lehetőségeire építő megismerési módszerek megtanítása. A pedagógus feladata erős figyelmet fordítani arra, hogy a tanulók a periodikus változásokat, összefüggéseket megértsék, a kapcsolatokat felismerjék a növény- és állatvilág vonatkozásában, valamint az élettelen természet kapcsolatában. A tanulók számára fontos, hogy közvetlen tapasztalatokat gyűjtsenek, ezért kell lehetővé tenni a vizsgáló és kísérletező eszközök rendszeres használatát.

5. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	11+1
Rendszerek	28+1
Felépítés és működés kapcsolata	10+1
Állandóság, változás	14+1
Környezet, fenntarthatóság	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, energia, információ		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az alsó évfolyamokban szerzett ismeretek az élettelen természet anyagairól, halmazállapot-változásairól. Egyszerű információs jelek ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természettudományosan megalapozott, tanulók által megfigyelhető tapasztalatok bővítése, alkalmazása, az érdeklődés, a kíváncsiság, a motiváció erősítése az élettelen természet anyagai és jelenségei iránt. Kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. A szociális képesség fejlesztése csoportmunka során. Aktív részvétel biztosítása a kísérletekben. Önálló megismerés, tapasztalatok rögzítése szóban, írásban, rajzban. Egyszerű információk feldolgozási képességének fejlesztése, szociális érzékenység, felelősségtudat fejlesztése, ok-okozati összefüggések felismerése.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Anyag Anyagfajták a minden nap környezetben (fémek, fák, bőr, szövet, üveg, műanyag, kerámia, papír). Tulajdonságaik.	Tulajdonságok vizsgálata. Megfigyelések előre megadott szempontok szerint, csoportosítások. Egyszerű kísérletek végzése különböző köznapi anyagokkal (alakítható, rugalmas, hajlítható, törékeny, morzsolható, faragható, olvasztható, szilárd, képlékeny, folyékony, légszerű).	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagok megmunkálása.	
Halmazállapotok.	A környezet legismertebb anyagai halmazállapotának felismerése (víz, levegő, zsír, olaj).		
Tömegmegmaradás.	Egyszerű fizikai változások		

	Iétrehozása. Mérések, vizsgálatok (törés, darálás, hajtogatás).	
Oldatok, keverékek.	Ételek (saláták) készítése. Italok (szörpök, teák) készítése. Alkotórészeik mérése előtte és utána. Jelenségek értelmezése segítséggel a tömegmegmaradás szempontjából.	<i>Matematika:</i> Mérések. Mérőeszközök használata, mértékegységek.
Víz a természetben.	Példák gyűjtése személyes tapasztalatok alapján (eső, folyó, tó).	
Kölcsönhatások, erők Egyszerű kölcsönhatások a minden nap környezetben (mechanikai, melegítés, hűtés, mágneses vonzás, tasztás, halmazállapot-változások, térfogatváltozás (hőterjedés, hőtáplálás, hőáramlás, hőszugárzás), statikus, elektromasszázs, hang- és fényforrások).	A vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök használatának gyakorlása. Ok-okozati összefüggések felismerése. Jelenségek, változások felismerése, elemzése irányítással. A mágneses jelenség megfigyelése játékos kísérletekkel.	
<i>Energia</i> Energiaforrások a háztartásban. Energia, energiafajták. Az elektromos energia felhasználása, szerepe a minden nap életben (fűtés, főzés, hűtés...). Megújuló és nem megújuló energiaforrások.	A tapasztalatok összehasonlítása a minden nap élet történéseivel. Egyszerű kísérletek végzése a hang, fény, anyag kapcsolatára. Az energia elemi szintű értelmezése. Energiahordozók megfigyelése (fűtőanyagok, üzemanyagok, tápanyagok). Ábrák, képek megfigyelése, elemzése adott szempontok szerint folyamatos segítséggel. Összefüggések felfedezése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Energia, energiafajták. Az emberi szervezet energiaszükséglete – táplálkozás.
Az emberi szervezet energiaszükséglete, felhasználása (normál testsúly, mértékletesség, változatosság).	Élelmiszerek tájékoztatójának megfigyelése. Táplálkozás, életvitel, testsúly összefüggéseinek felfedezése.	
<i>Információ</i> Jelek, jelzések (közlekedési jelzőtáblák, piktogramok, katasztrófavédelmi jelzésrendszer).	Irányított megfigyelések a minden nap életünket segítő, tájékoztató jelrendszerkről (élelmiszerek, háztartási vegyszerek, közlekedési jelző- és tiltó táblák, életvédő, katasztrófa-megelőző, menekülést segítő	

	jelzések, internet pictogramok).	
A természet jelzései. Növények jelzései, állatok kommunikációja.	Példák gyűjtése személyes tapasztalatok alapján (pl. hervadó növény, kiszáradt fa, kutya, macska hangjelzései).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyagi tulajdonság, megmunkálhatóság, kölcsönhatás, mértékegység, energiafajta, energiaforrás, információs jel, jelrendszer.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 29 óra
Előzetes tudás	Az alsó évfolyamokon megszerzett tájékozódási ismeretek. Az időjárás elemeinek ismerete. Az eddig tanult növények, állatok jellemzőinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerés módszereinek alkalmazása fokozott önállósággal és tartóssággal. A térbeli, időbeli tájékozódási képességek fejlesztése. Térképhasználati ismeretek bővítése. Nemzeti tudat erősítése. A kommunikációs, együttműködési képességek fejlesztése. Az analizáló és szintetizáló gondolkodás, kauzális képesség fejlesztése. A rendszerező képesség fejlesztése. Ökológiai szemlélet alapozása, célirányos megfigyelésekre épülő tartós észlelés, rész-egész viszonyainak elemzése, összefüggések, kapcsolatrendszerek felfedezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér és idő Tájékozódás a lakóhelyen és környékén, hely, irány, távolságok meghatározása. Térkép és földgömb. Világtájak a valóságban és a térképen. A térkép tájolása. Iránytű. Alaprajz, térképvázlat, síktérkép, domború térkép. Hazánk térképe. Domborzati viszonyokat jelölő színek, jelek. Vizek ábrázolása a térképen. Ciklusok a természetben (napszakok, évszakok, az élővilág változásai ennek megfelelően). Az időmérés lehetőségei, eszközei (óra, perc, másodperc). Időjárás. Mozgás és idő összefüggése.	Tájékozódási gyakorlatok a lakóhelyen és környékén, az épített és természetes környezetben. Az iránytű használatának gyakorlása. Felszíni formák és világtájak ráismerési szinten. Alaprajzok, egyszerű térképvázlatok rajzolása. A látott, tapasztalt valóság ábrázolása homokasztalon, terepasztalon. Vizsgálódáshoz, méréshez szükséges eszközök (óra, hőmérő) használatának gyakorlása. Az időjárás elemeinek figyelemmel kísérése napszaknak és az adott évszaknak megfelelően. Időjárás-jelentések értelmezése. Időjárás naptár készítése. Hőmérsékletmérések. Napi és évi változások figyelemmel kísérése, rögzítése. A napszakok és a Nap állásának megfigyelése, összekapcsolása. (A	Földrajz: tájékozódás térképen, időjárási jelenségek, napszakok, évszakok.

		Hold változásainak megfigyelése.)	
<i>Rendszer, a rendszer és környezete</i> Természeti és mesterséges technikai és épített rendszerek környezetünkben. Természetes táj, mesterséges környezet. Élőlény és élőhelye, lakóház és közmű kapcsolatai. Rendszerek egymásba ágyazódása (szoba-ház, város-ország).	Séták, kirándulások során irányított megfigyelések. A tapasztalatok megbeszélése, vázlatok, rajzok, tablók készítése. Megfigyelések végzése, részvétel csoportmunkában (építőjátékok, legázás, terepasztal berendezése stb. során).		
<i>Mezőgazdasági kultúrák (főbb kultúrnövényeink, tenyészített állatok)</i> Élőlények a ház körül. Rendszer részei, ház részei, ország részei, élőlények részei.	A gazdaságok hatékony működésének megfigyelése természetes környezetben, tanulmányi séták alkalmával. Múzeumlátogatás, rövid beszámoló készítése a látottakról. Összefüggések keresése, feltárása, a növénytermesztés, állattenyésztés között (komposztálás, trágyázás, állatok etetése, silózás, széna, szalma). A rovarkártevőket pusztító hasznos állatok (énekesmadarak, sün, vakondok), és a biológiai növényvédelem összefüggéseinek felfedezése. A kölcsönös egymásrautaltság felismerése konkrét példákban. Az okos gazdálkodás és a fenntartható fejlődés összefüggésének felismerése.		
<i>Szerveződési színtek, hálózatok</i> Hálózatok a természetben és a mesterséges környezetben. Táplálék, energiaellátás, úthálózat. Élőlény és élőhely, a lakóház és a közműellátás.	Példák gyűjtése egy-egy élőhely táplálékláncaira és táplálékpiramisára.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térkép, iránytű, felszíni forma, vizek, térképjelek, időmérés, időjárási naptár, időjárás-jelentés, természeti és mesterséges környezet, hálózat, rendszer.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Felépítés és működés kapcsolata	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Az eddig tanult növények és állatok faji, egyedi jellemzőinek ismerete.	

	Alapvető ismeretek az időjárásról és a földről.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természettudományosan megalapozott megismerési, tapasztalatszerzési folyamatok elsajátítása. A megtartó emlékezet, kommunikációs, koncentrációs képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel vizsgálatokban, kísérletekben, önálló és csoportos munkában, helyes tanulási szokások, feladattudat elmélyítése, szabályok betartása. Az élővilág rendszerezése, ismeretek szerzése az életközösségekről és összetevőikről. Összefüggések elemi szintű megismerése, összefüggések felfedezése, környezettudatos attitűd formálása, ökológiai szemlélet alapozása, felelősségtudat fejlesztése, környezetszeretetre nevelés, kritikai érzék fejlesztése, fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Élőlények A virágos növények testfelépítése, életfeltételei (víz, levegő, talaj, napfény, hőmérséklet). Fás- és lágyzsárv növények (szilva, szőlő). Szobanövények, kerti növények gondozása. Az állatok általános testfelépítése (egy gerinces és egy gerinctelen testfelépítés összehasonlítása /pl. házi és ház körül élő állatok/). Az állatok életfeltételei (élőhelyi feltételek, táplálék, víz). Az állatok életmódjának főbb jellemzői (aktív mozgás, táplálkozás, szaporodás, utódgondozás, viselkedés). Testfelépítés, testalkat, életmód kapcsolata (ragadozók, patások, halak, madarak). A testalkat változatossága.	Egy-egy virágos növény részeinek, testfelépítésének vizsgálata (tulipán, petúnia). Nagyító használata. Rajzos vázlatok készítése. Kísérletek növényekkel (életfeltételek biztosítása, megvonása), elgondolások, következtetések. A növénygondozás alapsabályai, egy választott növény gondozása. Naplóvezetés. Néhány gerinces és gerinctelen állat testfelépítésének megfigyelése, vizsgálata. Csoportosítások megadott szempontok szerint. Jeles napok (Állatok világnapja, Madarak és fák napja). Tablók, rajzok készítése. Képek, filmek, állatkerti látogatások, kirándulások tapasztalatai alapján a fajok sokféleségének érzékelése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Virágos növény, állatcsoport, erdő, mező, víz, vízparti időjárás.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság, változás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A környezet anyagainak felismerése, megnevezése. A tanult mérőeszközök, mértékegységek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természettudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben,	

	kísérletezésekben. Kooperatív technikák alkalmazása. Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, technikai készség és kreatív képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Állapot Anyagok és testek minőségi és mennyiségi tulajdonságai.	Anyagok, testek érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése, felismerése, megnevezése, összehasonlítása. Egyszerű, minden nap életben használható mérőeszközök alkalmazása. Összehasonlítások végzése (hosszúság, tömeg, ürtartalom, hőmérséklet). Mérések gyakorlása. A gyakran használt mértékegységek fokozatos megismerése (kg, l, m, cm, °C).	Matematika: mérések, mértékegységek.
Változás Változások környezetünkben Természeti változások: víz halmozállapot-változásai, kőzetek mállása, aprózódása. Technikai változások: darabolás, darálás, faragás.	Példák gyűjtése, csoportosítása, folyamatok megfigyelése, tapasztalatok elmondása.	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagmegmunkálás.
Fizikai változások.	Fizikai változásokra példák gyűjtése.	
Kémiai változások: égés, tűzvédelem.	Tűz, égés, kára, haszna, kiinduló anyag és keletkezett anyagok összehasonlítása.	
Változásokat irányító információk. Tervrajz – házépítés. Útterv – utazás.	Építőjátékokból, legóból házépítés. Útitervkészítés.	
Egyensúly, stabilitás	Egyszerű, hétköznapi példák, játékos kísérletek segítségével a fogalom bevezetése (mérleghinták, hőmérséklet-mérések, hideg-meleg-langos).	
Folyamat, a rendszerek történetisége Ajándékok, dísztárgyak, használati eszközök, környezetünk tárgyai.	Elemzés, tervezés segítséggel. Kiindulási anyagokból termékek készítése, a folyamatok megbeszélése, a megmunkálás lépései, eszközei. Konkrét tevékenységek végzése, pl. origami, kenyérsütés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minőségi és mennyiségi tulajdonság, mérőeszköz, fizikai, kémiai, biológiai változás, termékkészítési folyamat,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet, fenntarthatóság		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozaton szerzett ismeretek a közvetlen és tágabb környezetünkről.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség, az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, az ember természeti környezetéről, a környezeti rendszerek állapotáról, védelméről, fenntarthatóságáról szerzett ismeretek bővítése. Környezetvédő tevékenységek gyakorlása, információszerző képesség fejlesztése. A természetes és a kulturális értékek megbecsülése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, felelősségtudat további erősítése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Globális környezeti rendszerek Életvitel és fenntarthatóság. Környezettudatos magatartás.	Helyes és helytelen magatartások elemzése. Egyszerű megoldások keresése. Az egyén lehetőségei a környezet megóvásában (étkezés, szelektív hulladékgyűjtés, fűtés, csomagolás, közlekedés).		
A víz körforgása. Időjárási jelenségek, folyamatok. Táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében.	Kirándulásokon tapasztalatok gyűjtése, lejegyzése.		Földrajz: időjárás, éghajlat.
Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők. Az élőlények alkalmazkodása a környezeti tényezőkhöz, feltételekhez (levegő, víz, talaj, hőmérséklet, fényviszonyok).	Példák gyűjtése a növények, állatok alkalmazkodásáról (növények és fényviszonyok, vízigény, hőmérséklet, állatok, téli álam, kültakaró, költözés).		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, időjárási jelenség, kölcsönhatás, környezetszennyeződés, veszélyeztetett faj,		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Aktív részvétel a kísérletek végzésében. Tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságainak ismerete. Kölcsönhatások, változások, folyamatok ismerete a minden nap környezetben. Egyre önállóbb tapasztalatszerzés, a tapasztalatok megfogalmazása és lejegyzése írásban és rajzban. Ismeretek a különféle energiaforrásokról, törekvés az energiatakarékos életmódra.
---	--

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Felépítés és működés kapcsolata	15
Állandóság, változás	15
Az ember megismerése és egészsége	22
Környezet, fenntarthatóság	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Felépítés és működés kapcsolata	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az eddig tanult növények és állatok faji, egyedi jellemzőinek ismerete. Alapvető ismeretek az időjárásról és a földről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természettudományos megalapozott megismerési, tapasztalatszerzési folyamatok elsajátítása. A megtartó emlékezet, kommunikációs, koncentrációs képesség fejlesztése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel vizsgálatokban, kísérletekben, önálló és csoportos munkában, helyes tanulási szokások, feladattudat elmélyítése, szabályok betartása. Az élővilág rendszerezése, ismeretek szerzése az életközösségekről és összetevőikről. Összefüggések elemi szintű megismerése, összefüggések felfedezése, környezettudatos attitűd formálása, ökológiai szemlélet alapozása, felelősségtudat fejlesztése, környezetszeretetre nevelés, kritikai érzék fejlesztése, fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Élőlények A virágos növények testfelépítése, életfeltételei (víz, levegő, talaj, napfény, hőmérséklet). Fás- és lágyzsárv növények (szilva, szőlő). Ehető és mérgező gombák (testfelépítés, tápanyagfelvétel, szaporodás). Az állatok általános testfelépítése (egy gerinces és egy gerinctelen testfelépítés összehasonlítása /pl. házi és ház körül élő állatok/). Az állatok életfeltételei (élőhelyi feltételek, táplálék, víz). Az állatok életmódjának főbb jellemzői (aktív mozgás, táplálkozás, szaporodás,	Egy-egy virágos növény részeinek, testfelépítésének vizsgálata (tulipán, petúnia). Nagyító használata. Rajzos vázlatok készítése. A gombák testfelépítésének, életfeltételeinek vizsgálata. Gombák és növények összehasonlítása irányított megfigyeléssel. Hasonlóságok és különbségek felfedezése. A gombafogyasztás szabályai! Néhány gerinces és gerinctelen állat testfelépítésének megfigyelése, vizsgálata. Csoportosítások megadott szempontok szerint.	

utódgondozás, viselkedés). Testfelépítés, testalkat, életmód kapcsolata (ragadozók, patások, halak, madarak). A testalkat változatossága.	Jeles napok (Állatok világnapja, Madarak és fák napja). Tablók, rajzok készítése. Képek, filmek, állatkerti látogatások, kirándulások tapasztalatai alapján a fajok sokféleségének érzékelése.	
Életközösségek Életközösségek a egy közeli természetes élőhelyen. Természetvédelem, természeti értékek megőrzésének lehetőségei.	Hazai mezők, rétek, erdőségek, vizek, vízpartok legjellemzőbb élőlényeinek megfigyelése. Kirándulások, filmek, képek segítségével az élőlények és élettelen összetevők közötti kapcsolatrendszerek felfedezése.	
Az élővilág rendszerezése Legjellegzetesebb élőlénycsoportok. Gombák, növények, állatok. A hierarchikus rendszerek megismérése (gerinces, gerinctelen, emlős...).	Példák gyűjtése, rendszerezés, konkretizálás, általánosítás, megkülönböztetés, azonosítás.	
Föld, Nap, Naprendszer Bolygórendszerünk, bolygók megnevezése. A Föld tengelyforgása, keringése a Nap körül. Időjárás, éghajlati övek, évszakok. A napsugárzás jelentősége.	A Nap, Föld, Hold kölcsönhatásainak elemi szintű megismérése. Látogatás a Planetáriumba. Filmek, képek, ábrák elemzése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Virágos növény, állatcsoport, erdő, mező, víz, vízparti életközösség, időjárás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság, változás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A környezet anyagainak felismerése, megnevezése. A tanult mérőeszközök, mértékegységek használata.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természettudományos ismeretszerzési képesség fejlesztése. Az önálló ismeretszerzési képesség fejlesztése. Tapasztalatok, eredmények megfogalmazása szóban, rögzítése írásban, rajzban, kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív részvétel vizsgálatokban, mérésekben, kísérletezésekben. Kooperatív technikák alkalmazása. Az élettelen természetben bekövetkező fizikai, kémiai, biológiai változások ismereteinek bővítése. Algoritmikus gondolkodás fejlesztése, technikai készség és kreatív képesség fejlesztése, a természet iránti pozitív attitűd erősítése.	
Állapot Anyagok és testek minőségi és	Anyagok, testek érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése,	<i>Matematika: mérések, mértékegységek.</i>

mennyiségi tulajdonságai.	felismerése, megnevezése, összehasonlítása. Egyszerű, minden nap életben használható mérőeszközök alkalmazása. Összehasonlítások végzése (hosszúság, tömeg, ürtartalom, hőmérséklet). Mérések gyakorlása. A gyakran használt mértékegységek fokozatos megismerése (kg, l, m, cm, °C).	
Változás Változások környezetünkben Természeti változások: víz halmazállapot-változásai, kőzetek mállása, aprózódása. Technikai változások: darabolás, darálás, faragás.	Példák gyűjtése, csoportosítása, folyamatok megfigyelése, tapasztalatok elmondása.	Technika, életvitel és gyakorlat: anyagmegmunkálás.
Kémiai változások: égés, tűzvédelem.	Tűz, égés, kára, haszna, kiinduló anyag és keletkezett anyagok összehasonlítása.	
Biológiai változások: szaporodás, fejlődés, mozgás, táplálkozás, légzés.	Tanult növények, állatok közül egy- egy példán keresztül az életjelenségek felsorolása. Változások felfedezése.	
Újrahasznosítás.	Szelektív hulladékgyűjtés gyakorlása iskolai és otthoni környezetben.	
Az ember természetalakító tevékenységei.	Példák gyűjtése, keresése az ember felszín- és tájformáló tevékenységére (külszíni fejtés, mészkőbányák, cementgyártás). Törekvés felismerése a táj eredeti arculatának visszaállítására.	Földrajz: Magyarország.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Minőségi és mennyiségi tulajdonság, mérőeszköz, fizikai, kémiai, biológiai változás, termékkészítési folyamat, újrahasznosítás, információfeldolgozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon szerzett ismeretek az ember testéről és az egészséges életmódról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség és az önálló tanulás képességének fejlesztése, kommunikációs képesség, a szociális képesség fejlesztése. Törekvés erősítése az egészséges táplálkozási szokások betartására. Megfelelő viselkedési formák kialakítása és betartása betegségek, fertőzések, járványos	

	betegségek esetén, a szociális együttélés szabályainak betartása, feladat- és szabálytudat erősítése. A másság elfogadása, sérült embertársaink segítése, kritikai gondolkodás fejlesztése, empátiakészség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Testkép, testalkat, mozgás</i> Az emberi test arányai, méretviszonyai, testalkat, szimmetria. <i>Testtájak, testsúly, soványság, elhízás, a mozgás szerepe életünkben.</i>	A rendszeres mozgás és sport hatása és jelentőségének felismerése, összefüggés a mozgás és a normál testsúly fenntartása között. Mozgássérült társak elfogadása, segítése.	<i>Testnevelés és sport:</i> edzés.
<i>Önfenntartás</i> Az egészséges táplálkozás alapelvei, módjai. Tápanyagok, vitaminok. Szent-Györgyi Albert. Mennyiségi és minőségi szempontok.	Törekvés az egészséges táplálkozás szabályainak betartására. Napi étrend összeállítása. A tudós munkájának megismerése. Információk gyűjtése, feldolgozása.	<i>Természetismeret:</i> tápanyagok.
Személyi higiénia. Az érzékszervek védelme és tisztaága. Orvosi ellátás. Fertőző és járványos betegségek, védőoltás. Alapfokú elsősegélynyújtás.	Helyes testápolás. Járványos és fertőző betegség esetén a szükséges előírások betartása. Veszélyhelyzetek felismerése otthon, az iskolában, a közlekedésben. Orvosi segítségnyújtás kérése, elfogadása, mentőhívás. Az előírások betartása. Teendők elsősegélynyújtáskor. Szuíációs gyakorlatok. Plakátok, tablók elemzése, készítése.	
<i>Egyedfejlődés</i> Az emberi egyedfejlődés szakaszai. Serdülőkori változások.	Felismerés és összehasonlítás jellemző jegyek alapján. A serdülőkorra jellemző tulajdonságok gyűjtése. A szülői és saját tulajdonságok közötti hasonlóság keresése.	
<i>Magatartás</i> Milyen vagyok, milyen szeretnék lenni. Önismeret, viselkedési normák, szabályok szerepe. Kapcsolatok társakkal és a családdal. Az iskolai élet szabályai, házirend.	Közösségi viselkedési normák ismerete. Képanyagok, filmek elemzése. Szuíációs játékokban az önismeret fejlesztése.	
Kulcsfogalmak/	Testméret, testalkat, tápanyag, testi és érzékszervi sérülés, járvány és fertőzés,	

fogalmak | betegség, elsősegélynyújtás, gyógyítási mód, magatartás.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Környezet, fenntarhatóság	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Az alsó tagozaton szerzett ismeretek a közvetlen és tágabb környezetünkről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség, az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, az ember természeti környezetéről, a környezeti rendszerek állapotáról, védelméről, fenntarthatóságáról szerzett ismeretek bővítése. Környezetvédő tevékenységek gyakorlása, információszerző képesség fejlesztése. A természetes és a kulturális értékek megbecsülése. Kauzális gondolkodás fejlesztése, kritikai érzék fejlesztése, felelősségtudat további erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Globális környezeti rendszerek Életvitel és fenntarthatóság. Környezettudatos magatartás.	Helyes és helytelen magatartások elemzése. Egyszerű megoldások keresése. Az egyén lehetőségei a környezet megóvásában (étkezés, szelektív hulladékgyűjtés, fűtés, csomagolás, közlekedés).	
A víz körforgása. Időjárási jelenségek, folyamatok. Táj és ember kapcsolata a Kárpát-medencében.	Kirándulásokon tapasztalatok gyűjtése, lejegyzése.	Földrajz: időjárás, éghajlat.
Környezeti tényezők Kölcsönhatások a természetes, a mesterséges környezet és az időjárás között.	Az éghajlat és az időjárás környezetre gyakorolt hatásainak megfigyelése, felismerése képek, filmek segítségével. Megbeszélések, elemzések, rendszerezések, csoportosítások. Épületek hő- és vízszigetelésének fontossága, egyszerű bemutató kísérletek megfigyelésével, megbeszélésével.	Technika, életvitel és gyakorlat: mesterséges környezet.
Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők. Az élőlények alkalmazkodása a környezeti tényezőkhöz, feltételekhez (levegő, víz, talaj, hőmérséklet, fényviszonyok).	Példák gyűjtése a növények, állatok alkalmazkodásáról (növények és fényviszonyok, vízigény, hőmérséklet, állatok, téli álam, kültakaró, költözés).	
A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága A környezeti állapot és az ember egészsége.	Természetközeli és leromlott állapotú élőhelyek megfigyelése sétákon, kirándulásokon. Tapasztalatok megbeszélése,	Technika, életvitel és gyakorlat: szelektív hulladékgyűjtés.

A környezetszennyezés jellemző esetei, következményei (levegő-, víz-, talajszennyezés). Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei. Megtartás lehetőségei. Veszélyeztetett fajok védelme (túzok, parlagi sas, fekete gólya, pilisi len, magyar kökörcsin). Energiatakarékosság. Szelektív hulladékgyűjtés.	tablók, plakátok készítése, összefüggések keresése a tiszta, egészséges környezet és a szennyezett környezet hatásairól az ember egészségi állapotára. Részvétel a jeles napok alkalmával rendezett környezetvédelmi megmozdulásokon (szemétszedés). A környezetvédelmi problémák felismerése. Kirándulások, filmek segítségével tájékozódás nemzeti parkjainkról, tájvédelmi körzetekről. Könyvek, internet segítségével ismeretek gyűjtése kiemelten védett természeti értékeinkről.	
A Föld szépsége, egyedisége A Kárpát-medence természeti és kulturális értékei. Hazánk nagy tájai, vizei és felszíninformái, éghajlati sajátosságai. Jellegzetes növénytakarójuk, állatviláguk.	Ismeretterjesztő kiadványok, filmek segítségével ismeretek bővítése, érdekességek, értékek felfedezése. A térkép használata, térképísmertet. A földrajzi fogalmak ismerete.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz: természeti és kulturális értékek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntarthatóság, időjárási jelenség, kölcsönhatás, környezetszennyeződés, veszélyeztetett faj, energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, földrajzi fogalmak, térképísmertet.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Aktív részvétel a kísérletek végzésében. Tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságainak ismerete. Kölcsönhatások, változások, folyamatok ismerete a minden nap környezetben. Egyre önállóbb tapasztalatszerzés, a tapasztalatok megfogalmazása és lejegyzése írásban és rajzban. Ismeretek a különféle energiaforrásokról, törekvés az energiatakarékos életmódra. Környezetünkben található egyes természeti és technikai rendszerek ismerete. Életközösségek élő és élettelen összetevőinek megkülönböztetése, ismeretek az élőlények, az emberi test felépítéséről. Az egészséges életmód feltételeinek ismerete. Aktív részvétel a környezetvédelő tevékenységekben. Tájékozottság a Naprendszerrel, a bolygókról. Térképísmertet, térképhasználat. IKT-eszközök használata.
--	--

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyam kerettanterve tantárgyi bontásban közli a közműveltségi tartalmakat, ezen belül azonban továbbra is megtartja a NAT által meghatározott tudásterületek szerinti felépítést.

KÉMIA

A kémiatanítás célja, hogy sajátos eszközeivel járuljon hozzá a tanulók a természetről, a környezet anyagairól, folyamatairól alkotott világképének alakításához. A tanulók érdeklődésének felkeltése a kémiai ismeretek elsajátítása iránt az egyik legfontosabb motivációs feladat. A tanulók számára fontos a tapasztalati tanulás, a tanulói tevékenység középpontba állítása, ezért a pedagógusnak fokozott figyelmet kell fordítania a kísérletekben, vizsgálódásokban való aktív részvételre úgy, hogy balesetmentes kísérletezés, a szabályok pontos betartása és fegyelmezett munkavégzés valósuljon meg. A kémia és hétköznapi életünk szoros kapcsolatának felismerését szolgálja az egészséges és káros élvezeti szerek bemutatása, az utóbbiak tudatos elutasításának céljából. A háztartási vegyszerek vizsgálatát és balesetmentes használatát gyakorolni kell.

A kémia tanítása során – figyelembe véve az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képességeit, gondolkodását –, a következő kiemelt nevelési célokat tüzzük ki: együttműködésre épülő kooperatív, interaktív tanulási technikák elsajátítása és tanulási módok alkalmazása. A minden nap tevékenységben a környezetkímélő, takarékos magatartás általánossá válása, a természeti és épített környezet iránti szeretet és megóvása. A munka szerepének értékelése az ember életében. A szociális értékelés fejlesztése. Részvétel az iskolában, lakóhelyén, tágabb környezetben rendezett környezetvédelmi rendezvényeken, akciókban.

7. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	7+2
Rendszerek	7+2
Felépítés és a működés kapcsolata	7+2
Állandóság, változás	9+3
Az ember megismerése és egészsége	9+3
Környezet és fenntarthatóság	4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Anyagok tulajdonságai, kölcsönhatásai, változásai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. A kommunikációs képesség, a motoros képességek, a kauzális gondolkodás, a rendszerező képesség fejlesztése.	

	Feladattudat és szabálytudat erősítése. Aktív kísérletező attitűd. A kísérletezés szabályainak betartása. Az anyagok érzékelhető fizikai, kémiai tulajdonságainak felismerése. A periódusos rendszer legfontosabb elemeinek felismerése. Vegyszerek, élelmiszerök jelzéseinak ismerete, ok-okozati összefüggések felfedezése, hasonlóságok, különbségek felfedezése, problémafelvető képesség fejlesztése, értelmes cselekvés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tudomány Irinyi János munkássága.	A tudósok munkásságának megismerése, információgyűjtés, feldolgozás.	Informatika: IKT-eszközök használata.
Anyagok Balesetmentes kísérletezés. A kísérletezés eszközei. A kísérletezés a megismerés és felfedezés tevékenysége. A tárgyak anyagának minőségi és mennyiségi jellemzői. A hétköznapi életben gyakori keverékek, vegyületek és elemek. Keverékek, oldatok.	A kísérletezés eszközeinek megismerése. Balesetmentes kísérletezés szabályainak megismerése és betartása. Az anyagok vizsgálata egyszerű kísérletekkel. Elemek, keverékek, vegyületek tulajdonságainak vizsgálata. Keverékek, oldatok készítése és szétválasztása, a kiinduló és keletkezett anyagok tulajdonságainak vizsgálata. Általánosítás, analízis, szintézis. Az alkotórészek arányai és a keletkezett anyagok tulajdonságai közti összefüggés felismerése (telítetlen, telített oldatok készítése).	Technika, életvitel és gyakorlat: tárgyak anyagának tulajdonságai.
Vízben és zsírban oldódó anyagok. (Só, cukor, paprika, víz, zsír, olaj, benzin, aceton, körömlakk, alkohol). Vegyületek (víz, szén-dioxid, szén-monoxid, nátrium-klorid, nitrogén-klorid).	Kísérletek végrehajtása különböző anyagokkal és oldószerekkel. Vízben és zsírban oldódó anyagok vizsgálata. Tapasztalatok megbeszélése, egyszerű folyamatábrák készítése. Tanári bemutató kísérlet (vízbontás) segítségével a vegyület-keverék fogalmának megértése, a különbségek felfedezése, tapasztalatok megbeszélése, a jelenségek értelmezése.	
Kölcsönhatások A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése. Fizikai változások (alak, hőmérséklet, halmazállapot, térfogatváltozások, kémiai	Irányított tanulói és tanári bemutató kísérletek segítségével a változások fajtáinak megfigyelése, elemzése. Az égés fajtáiak, feltételeinek vizsgálata, összegyűjtése. Hasonlóságok, különbségek felfedezése.	

változások. Egyesülés, égés, bomlás.		
<i>Energia</i> A fizikai és kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban. Halmazállapot-változás, oldódás, tűzgyújtás.	Egyszerű kísérletekkel, mérésekkel az energiaváltozások vizsgálata.	
<i>Információ</i> Az elemek és vegyületek kémiai jelölése. Vegyjel, néhány elem vegyjele. Szóegyenletek (Pl. NaOH, vagyis nátrium-hidroxid; NaCl, vagyis konyhasó; HCl, vagyis sósav stb.).	A periódusos rendszer legismertebb elemeinek keresése, fémes, nemfémes csoportosítása. Élelmiszerek, vegyszerek tájékoztatójának értelmezése, a tanult vegyszerek szóegyenletének megismerése. Figyelmeztető, veszélyt jelző piktogramok értelmezése (méregjel). Gyakorlati példák keresése, elkészítése. Receptek gyűjtése, befőzési, tartósítási módok keresése (cukorszirup, sóoldat).	<i>Földrajz:</i> mészkőhegyek, tengervíz.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kísérletezés, kísérleti eszköz, szerves és szervetlen anyag, fizikai és kémiai változás, folyamat, só, sav, bázis, elemi összetétel, elem, fotoszintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Halmazállapot-változások, az égés jelensége. Kémiai ismeretek az anyagokról, fizikai és kémiai változásokról. Az anyagok összetétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Aktív részvétel kísérletekben, balesetmentes kísérletezés. A tűzoltás különböző módjainak ismerete. Információs jelek ismerete és alkalmazása. A természeti rendszerek felépítésében legfontosabb anyagok ismerete. Épített rendszerek fogalmának ismerete. Képzelet, fantázia, kreativitás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása, ok-okozati összefüggések felfedezése, IKT-eszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér, idő, nagyságrendek Az atomok, molekulák mérete.	Mikroszkópos vizsgálatok végzése (vízminta, hagymanyúzat...). A méretek látható, majd érzékszervekkel fel nem ismerhető tartományának érzékelése ábrák, filmek, internetes információk	Természetismeret; biológia-egészségtan: mikroszkóp.

	segítségével.	
Anyagmennyiségek. Tömeg és híg oldatok.	Keverékek, oldatok összetevőinek vizsgálata mérésekkel. Hígítás- és sűrűsítés-gyakorlatok végzése.	Matematika: mérések.
Kémiai, fizikai folyamatok gyorsítása, lassítása (főzés, hűtés).	Oldódás-vizsgálatok különböző hőmérsékleten. (Tapasztalatok értelmezése, lejegyzése, rajzos, írásos vázlat formájában.)	
Rendszer, rendszer és környezete Egy-egy használati tárgy előállítása (papírból, fából, műanyagból, nádból játékok, dísztárgyak készítése). A fizikai, kémiai tulajdonságok összefüggései.	Ajándékok, dísztárgyak előállítása során a kiinduló anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a megmunkálás lehetőségeinek felismerése, eszközhasználat.	Technika, életvitel és gyakorlat: tárgyak készítése.
A kísérleti berendezés rendszerként való működése. Sorrendiségek, funkció, alá-, fölérendeltségi viszonyok (pl. hevítés: fémtálcá, kémcsőfogó, hőmérő, kémcsőállvány, hőforrás).	A használt kísérleti eszközök részeinek megismerése.	
Az égés feltételei. Tűzoltási lehetőségek. Az égés veszélyeire felhívó információs jelek (a dohányzás tiltása, tűzveszélyes hely, robbanásveszély).	Az égés feltételeinek ismerete. A tűzoltás lényegének megbeszélése a feltételek alapján. A különböző tüzek oltási módjainak megismerése. Situációs gyakorlatok, teendők tűz esetén, tűzoltás, riasztás, a védekezés, megelőzés teendőinek ismerete. A tűzriadó gyakorlatain részvétel. Az égés veszélyeire felhívó információs jelek felismerése.	
Természeti rendszerek A növények életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai (víz-, szén-dioxid-, oxigén-, kiegészítésként nitrogén-, foszfor-, káliumigény). Fotoszintézis.	Szemléltető képek, ábrák segítségével a rendszer elemeinek, a körfolyamatokban történő változásainak, átalakulásának értelmezése, megbeszélése (pl. oxigén – széndioxid). A Nap energiája fontosságának felismerése a földi élet működésének szempontjából.	Természetismeret; biológia-egészségtan; fizika: Energia, fotoszintézis. A növényi élet. Tápanyagok. Ásványi anyagok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tűz, fotoszintézis, hőhatás, korrozióvédelem, oxidáció, fotoszintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Felépítés és a működés kapcsolata	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az anyag tulajdonságairól és változásairól. Jártasság a kísérletezésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív részvétel a tanulói kísérletekben. Az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzáris gondolkodás, a kommunikációs képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Az információszerzés lehetőségeinek bővítése. IKT-eszközök használata. Praktikus kémiai ismeretek alkalmazása a háztartásokban. Képzelet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Szervetlen és szerves anyagok A minden napokból ismert anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak, bázisok, természetes és mesterséges anyagok) fizikai és kémiai tulajdonságai. Felhasználásuk.	Szerves és szervetlen anyagok fizikai és kémiai tulajdonságainak megismerése, elsajátítása.	
Az időjárás A földi vízkészlet különböző formái (tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz).	Különböző vízminták vizsgálata összetétel, tisztaság szerint. Ásványvizek tájékoztatóinak olvasása, tartalmak összehasonlítása. Ismeretek gyűjtése a hazai gyógyvizek előfordulásairól, gyógyító hatásairól filmekből, turisztikai magazinokból, internetről.	Földrajz: A Föld vizei. Hazai gyógyvizek lelőhelyei.
A víz körforgása (tengervíz-esővíz kapcsolata).	Sóoldat bepárlása, desztillálása által az összefüggések felfedezése, megértése.	
A levegő kémiai összetétele (nitrogén, oxigén, szén-dioxid, nemesgázok).	A levegő legfontosabb alkotórészeinek megismerése ábraelemzéssel. Az oxigén százalékarányának felismerése kísérlet alapján. Az oxigén–szén-dioxid egyensúlyi állapot fontosságának felismerése (ember, állat, növény).	
Nap, Naprendszer A világ anyagi egysége.	Látogatás a Planetáriumba. Érdekkességek keresése, felfedezése a makro- és mikrovilág felépítése, rendszere között.	Földrajz: a Naprendszer.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerves és szervetlen anyag, elem, fém, ötvözet, vízkő, ásványvíz, gyógyvíz, tengervíz, édesvíz, a levegő kémiai összetétele, Naprendszer.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság, változás	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az anyagok tanult fizikai, kémiai tulajdonságainak, változásainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív részvétel a kísérletekben, balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása. A kommunikációs készség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a finommotorika fejlesztése. Információszerzés bővítése. IKT-eszközök használata. Ismeretek szerzése egyirányú és megfordítható változásokról, kémiai folyamatokról. Körfolyamatok értelmezése, ok-okozati összefüggések felismerése, az elképzelés, következtetés, általánosítás képességeinek fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A rendszer állapota és változásai</i> A hőmérséklet és nyomás, mint állapotjelző (víz, levegő).	Összefüggések keresése, felfedezése a folyékony és légnemű anyagok hőmérsékletváltozása és nyomásviszonyai között. Példák gyűjtése a nyomás és a hőmérséklet kapcsolatáról a hétköznapi életből, pl. a kávédő, kukta, hőlégbalon, gőzgép, gózmozdony, gőzhajó működéséről.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: háztartási eszközök és közlekedési eszközök működése.</i> <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ipari forradalom.</i>
Változások Kémiai reakciók többféle szempont szerint: – gyors-lassú – egyesülés-bomlás. Oxidáció-redukció (redoxi folyamatok),	A gyors és lassú égés, feltételei, kísérőjelenségei ismerete. Tűzvédelmi alapismeretek elsajátítása, betartása. Alkotórészek vizsgálata vízbontás esetén. Hidrogén égésének megfigyelése. Durranógáz-próba megfigyelése. A kiinduló anyag és a keletkezett anyagok vizsgálata, a folyamat lépéseinak rögzítése.	
Változások iranya Egyirányú, megfordítható változások, körfolyamatok értelmezése. Szén égetése – szén-dioxid	Egy-egy példán keresztül a kémiai folyamatok irányának bemutatása, a tapasztalatok megbeszélése, a folyamatok értékelése.	
Egyensúly Telített oldat, oldódás, kristályosodás. Halmazállapot-változások	Só-, cukor-, timsókristály készítése. Okok keresése – a hőmérséklet függvényében az egyensúlyra való törekvés felfedezése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hőmérséklet, nyomás, kémiai reakció, gyors égés, lassú égés, egyesülés, bomlás, oxidáció, redukció, sav-lúg, szénsav, széndioxid, kénsav, kénessav, sósav, salétromsav, mészégetés, mészoldás, telített-, telítetlen oldat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Az ember megismerése és egészsége		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az ember szervezete, egészséges életmód.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs képesség fejlesztése, a problémamegoldó és kauzális képesség fejlesztése, kritikai képesség fejlesztése. Ismeretek bővítése az egészséges táplálkozás összetevőiről. A tápanyag-, kalóriatáblázatok adatainak értelmezése. A mértékletes táplálkozás előnyei. A kémiai ismeretek alkalmazása a minden napokban, a vegyszerek használati utasításainak értelmezése, betartása, szociális készség fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Magatartás Energiaitalok alkotórészei, kémiai tulajdonságai, hatása. Drog, kávé, kóla, szerves oldószerek kémiai hatása.	Filmek elemzése, következmények felismerése. Doppingszerek, veszélyforrások elkerülése. Probléma felismerése, és a problémamegoldás keresése.		
Egészség Egészséges táplálkozás. Zsírok, cukrok szerepe a helyes táplálkozásban, túlfogyasztás. Élelmiszerek tápanyag- és energiatartalma. Tápanyagtáblázatok.	Táplálékkiramis-elemzés. Elhízás veszélyeinek felismerése. Tápanyagtáblázat értelmezése, használata. Használati utasítás értelmezése.		Természetismeret; biológia-egészségtan: táplálkozás. Fizika: energiatartalom.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, zsírban, vízben oldódó vitamin, élvezeti szer, energiatartalom, táplálékkiramis, tápanyagtáblázat, használati utasítás, fogyasztóvédelem, szavatosság, vegyszer, tisztítószer, gyógyszer.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság		Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek. Az energia.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a szociális képességek fejlesztése. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységekben, szelektív hulladékgyűjtésre törekvés, környezettudatos attitűd erősítése. Törekvés erősítése a takarékos életmódra. A globális környezeti problémákról információk gyűjtése, elemzése; kritikai érzék fejlesztése, a felelősségtudatos vállalásának erősítése. IKT-eszközök használata.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Élő és élettelen környezeti tényezők A víz- és a levegő tisztasága. Szennyező források és a szennyezés megelőzésének	Hírek, időjárás-jelentések értelmezése, folyamatos nyomon követése. Tablók, rajzok, rövid beszámolók		Technika, életvitel és gyakorlat: víztisztítás.

mindennapi, végrehajtható formái. Helyes szokások.	készítése a természetes vizek, a levegő állapotáról. Megoldások keresése a szennyeződések csökkentésére. Helyes szokások gyakorlása szituációs feladatokban, s természetes közegben.	
<i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága Környezeti terhelés (szennyező, mérgező anyagok).</i>	Részvétel a jeles környezetvédelmi napok alkalmával szervezett iskolai, helyi vagy társadalmi akciókon, megmozdulásokon.	
Szelektív hulladékgyűjtés. Lomtalanítás, hulladékudvarok. Veszélyes hulladék.	Folyamatos, szelektív hulladékgyűjtés. Veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése (felnőtt irányítással).	
Anyag- és energiatakarékosság. Energiatakarékos izzók, áramtalanítás, vízcsap-elzárás, felesleges fűtés, helyes szellőztetés.	Törekvés az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a helyes szokások tudatos gyakorlása.	<i>Természetismeret; fizika: Energiatakarékosság. Energiatakarékos izzók.</i>

8. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	7
Rendszerek	8+2
Felépítés és a működés kapcsolata	7
Állandóság, változás	9+2
Az ember megismerése és egészsége	9+2
Környezet és fenntarthatóság	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, kölcsönhatás, energia, információ	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Anyagok tulajdonságai, kölcsönhatásai, változásai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség fejlesztése. A kommunikációs képesség, a motoros képességek, a kauzális gondolkodás, a rendszerező képesség fejlesztése. Feladattudat és szabálytudat erősítése. Aktív kísérletező attitűd. A kísérletezés szabályainak betartása. Az anyagok érzékelhető fizikai, kémiai tulajdonságainak felismerése. A periódusos rendszer legfontosabb elemeinek felismerése. Vegyszerek, élelmiszerök jelzéseinek ismerete, ok-okozati összefüggések felfedezése, hasonlóságok, különbségek felfedezése, problémafelvető képesség fejlesztése, értelmes cselekvés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tudomány Müller Ferenc, Hevesi György.	A tudósok munkásságának megismerése, információgyűjtés, feldolgozás.	Informatika: IKT-eszközök használata.
A periódusos rendszer. Mengyelejv.	Tájékozódás a periódusos rendszerben.	
Elemek. Fémes, nem fémes elemek tulajdonságai.	A megfigyelt, létrehozott keverékek, vegyületek alkotórészeinek vizsgálata egyszerű modellek segítségével, az elemek csoportosítása tulajdonságaik alapján.	
Vegyületek csoportosítása. Fém, fém-oxid-bázis, nemesfém, nemesfém-oxid – sav, sók. Indikátoros vizsgálatok (citromlé,	A hétköznapi életben használt savak, lúgok indikátoros vizsgálata. Néhány háztartási vegyszer vizsgálata, tapasztalatainak	

ecetes víz, szappan, sóoldat, cukoroldat). Lúgos, savas kémhatás. Balesetvédelem.	elemzése, kémiai alkotórészek, hatások szempontjából. Balesetmentes vegyszerhasználat elsajátítása.	
Kölcsönhatások, erők Molekula, atom, atommag (az atomok felépítése, legelembbb szinten, csak érdekességként).	Elemti szintű ismeretek szerzése az anyagok szerkezetéről, felépítéséről ábrák, természettudományos ismeretterjesztő filmek, modellek segítségével. Kísérletek, vizsgálatok nagyítóval, mikroszkóppal.	
Közömbösítés: sav + lúg = só + víz. Sav-bázis reakciók: nátronlúg + sósav = konyhasó + víz meszes víz + szénsav = mészkő + víz (cseppkőbarlang).	Sav-bázis reakciók elemzése.	
Energia A fizikai és kémiai változások energiaviszonyai hétköznapi példákban. Halmazállapot-változás, oldódás, tűzgyújtás.	Egyszerű kísérletekkel, mérésekkel az energiaváltozások vizsgálata.	
Információ Az elemek és vegyületek kémiai jelölése. Vegyjel, néhány elem vegyjele. Szóegyenletek (Pl. NaOH, vagyis nátrium-hidroxid; NaCl, vagyis konyhasó; HCl, vagyis sósav stb.).	A periódusos rendszer legismertebb elemeinek keresése, fémes, nemfémes csoportosítása. Élelmiszerek, vegyszerek tájékoztatójának értelmezése, a tanult vegyszerek szóegyenletének megismerése. Figyelmeztető, veszélyt jelző piktogramok értelmezése (méregjel). Gyakorlati példák keresése, elkészítése. Receptek gyűjtése, befőzési, tartósítási módok keresése (cukorszirup, sóoldat).	Földrajz: mészkőhegyek, tengervíz.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kísérletezés, kísérleti eszköz, szerves és szervetlen anyag, fizikai és kémiai változás, folyamat, só, sav, bázis, elemi összetétel, elem, fotoszintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Halmazállapot-változások, az égés jelensége. Kémiai ismeretek az anyagokról, fizikai és kémiai változásokról. Az anyagok összetétele.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség, kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Aktív részvétel kísérletekben, balesetmentes kísérletezés. A tűzoltás különböző módjainak ismerete. Információs jelek ismerete és alkalmazása. A természeti rendszerek felépítésében legfontosabb anyagok ismerete. Épített rendszerek fogalmának ismerete. Képzelet, fantázia, kreativitás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása, összehasonlítás, elemzés gyakorlása, ok-okozati összefüggések felfedezése, IKT-eszközök használata.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér, idő, nagyságrendek Az atomok, molekulák mérete.	Mikroszkópos vizsgálatok végzése (vízminta, hagymanyúzat...). A méretek látható, majd érzékszervekkel fel nem ismerhető tartományának érzékelése ábrák, filmek, internetes információk segítségével.	Természetsmeret; biológia-egészségtan: mikroszkóp.
Rendszer, rendszer és környezete Egy-egy használati tárgy előállítása (papírból, fából, műanyagból, nádból játékok, dísztárgyak készítése). A fizikai, kémiai tulajdonságok összefüggései.	Ajándékok, dísztárgyak előállítása során a kiinduló anyagok tulajdonságainak vizsgálata, a megmunkálás lehetőségeinek felismerése, eszközhasználat.	Technika, életvitel és gyakorlat: tárgyak készítése.
Természeti rendszerek A növények életéhez szükséges tápanyagok kémiai tulajdonságai (víz-, szén-dioxid-, oxigén-, kiegészítésként nitrogén-, foszfor-, káliumigény). Fotoszintézis.	Szemléltető képek, ábrák segítségével a rendszer elemeinek, a körfolyamatokban történő változásainak, átalakulásának értelmezése, megbeszélése (pl. oxigén – széndioxid). A Nap energiája fontosságának felismerése a földi élet működésének szempontjából.	Természetsmeret; biológia-egészségtan; fizika: Energia, fotoszintézis. A növényi élet. Tápanyagok. Ásványi anyagok.
A talaj tápanyagtartalmának természetes és mesterséges utánpótlása (trágya, műtrágya).	Tapasztalati úton ismeretek szerzése a talaj tápanyagtartalmának pótlására cserepes virágok esetén, kiskertekben, födeken.	
Az állatok és az ember életéhez szükséges anyagok (szénhidrátok, szőlőcukor, keményítő, rostok /cellulóz/, zsírok, olajok, fehériék, szerves savak, csersav, citromsav, víz, oxigén, ásványi anyagok).	Legfontosabb tápanyagainak tulajdonságainak vizsgálata irányított kísérletek alapján. A tapasztalatok elemzése, rögzítése írásban.	
Épített rendszerek Fémek általános jellemzői, előállításuk (vas, alumínium, réz...).	Tapasztalatok gyűjtése egyszerű kísérletek alapján a legismertebb fémek tulajdonságairól. Ábrák, képek, filmek segítségével	

Vas- és alumíniumkohászat. Fontosabb ötvözetek (acél, sárgaréz, bronz...).	elemi ismeretek szerzése a fémek előállításáról. Az alapanyag és előállított fém közti változás megértetése (a bomlás-redukció lényegének elemi szintű értelmezése).	
Korrózióvédelem (festés, olajozás, ötvözés, rozsdamentes acél).	Megfelelő korrózióvédelmi eljárások ismerete. Tűzvédelmi plakátok készítése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: fémkohászat.</i>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Molekula felépítése, oldatfajta, tűz, fotoszintézis, testfelépítő anyag, tápanyag, hőhatás, korrózióvédelem, oxidáció, fotoszintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Felépítés és a működés kapcsolata		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az anyag tulajdonságairól és változásairól. Jártasság a kísérletezésben.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív részvétel a tanulói kísérletekben. Az analizáló, szintetizáló képesség, a kauzális gondolkodás, a kommunikációs képesség fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Az információszerzés lehetőségeinek bővítése. IKT-eszközök használata. Praktikus kémiai ismeretek alkalmazása a háztartásokban. Képzelet fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Szervetlen és szerves anyagok A minden napokból ismert anyagok (elemek, fémek, ötvözetek, sók, savak, bázisok, természetes és mesterséges anyagok) fizikai és kémiai tulajdonságai. Felhasználásuk.	Szerves és szervetlen anyagok fizikai és kémiai tulajdonságainak megismerése, elsajátítása.		
A Föld Ércek, ásványok, hegységképző kőzetek.	Elemi ismeretek a Föld anyagairól, a hegységképzősekéről, a különböző kőzetek, ásványok, ércek előfordulásáról. Filmek, könyvek, folyóiratok segítségével érdekességek, információk gyűjtése. Kirándulások, tanösvények, közetminták, ércminták tanulmányozása, tapasztalatok megbeszélése.		Földrajz: A Föld. Kőzetek. Ásványok. Hegyek.
Vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás kémiai alapjai. Háztartási gépek védelme, természetbarát megoldások. Barlangképződés (ennyhén savas)	A vízkőképződés ismerete. A háztartásokban a vízlágyítás és a vízkőoldás természetes megoldásainak ismerete. Az ásványvizek és a desztillált víz		

esővíz, lúgos mészkőoldás, cseppkőképződés, Aggteleki-karszt, Pálvölgyi-cseppkőbarlang stb.).	összehasonlítása párologtatással. Képek keresése barlangokról, a képek alapján megfigyelések.	
Az időjárás A földi vízkészlet különböző formái (tengervíz, édesvíz, ásványvíz, gyógyvíz, esővíz).	Különböző vízminták vizsgálata összetétel, tisztaság szerint. Ásványvizek tájékoztatóinak olvasása, tartalmak összehasonlítása. Ismeretek gyűjtése a hazai gyógyvizek előfordulásairól, gyógyító hatásairól filmekből, turisztikai magazinokból, internetről.	Földrajz: A Föld vizei. Hazai gyógyvizek lelőhelyei.
A víz körforgása (tengervíz-esővíz kapcsolata).	Sóoldat bepárlása, desztillálása által az összefüggések felfedezése, megértése.	
Nap, Naprendszer A világ anyagi egysége.	Látogatás a Planetáriumba. Érdekességek keresése, felfedezése a makro- és mikrovilág felépítése, rendszere között.	Földrajz: a Naprendszer.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerves és szervetlen anyag, elem, fém, ötvözeti, só, sav, bázis, természetes és mesterséges anyag, érc, ásvány, közletek, vízkő, vízkeménység, vízlágyítás, vízkőoldás, ásványvíz, gyógyvíz, tengervíz, édesvíz, a levegő kémiai összetétele, Naprendszer.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság, változás	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Az anyagok tanult fizikai, kémiai tulajdonságainak, változásainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív részvétel a kísérletekben, balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása. A kommunikációs készség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a finommotorika fejlesztése. Információszerzés bővítése. IKT-eszközök használata. Ismeretek szerzése egyirányú és megfordítható változásokról, kémiai folyamatokról. Körfolyamatok értelmezése, ok-okozati összefüggések felismerése, az elkövetés, következtetés, általánosítás képességének fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A rendszer állapota és változásai A hőmérséklet és nyomás, mint állapotjelző (víz, levegő).	Összefüggések keresése, felfedezése a folyékony és légnemű anyagok hőmérsékletváltozása és nyomásviszonyai között. Példák gyűjtése a nyomás és a hőmérséklet kapcsolatáról a hétköznapi életből, pl. a kávéfőző, kukta, hőlégballon, gőzgép, gőzmozdony, gőzhajó működéséről.	Technika, életvitel és gyakorlat: háztartási eszközök és közlekedési eszközök működése. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ipari

		forradalom.
Változások irányára Egyirányú, megfordítható változások, körfolyamatok értelmezése. Szén égetése – szén-dioxid Szénsav előállítása, bomlása Kénessav előállítása, bomlása Mészegyetés-mészoltás Mészkő oldása – cseppkőképződés stb.	Egy-egy példán keresztül a kémiai folyamatok irányának bemutatása, a tapasztalatok megbeszélése, a folyamatok értékelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hőmérséklet, nyomás, kémiai reakció, gyors égés, lassú égés, egyesülés, bomlás, oxidáció, redukció, sav-lúg, szénsav, széndioxid, kénsav, kénessav, sósav, salétromsav, mészegyetés, mészoldás, telített-, telítetlen oldat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Az ember szervezete, egészséges életmód.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs képesség fejlesztése, a problémamegoldó és kauzális képesség fejlesztése, kritikai képesség fejlesztése. Ismeretek bővítése az egészséges táplálkozás összetevőiről. A tápanyag-, kalóriatáblázatok adatainak értelmezése. A mértékletes táplálkozás előnyei. A kémiai ismeretek alkalmazása a minden napokban, a vegyszerek használati utasításainak értelmezése, betartása, szociális készség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Önfenntartás Legfontosabb tápanyagok összetétele (molekulák, víz).	Tápanyagok összetételének vizsgálata.	Természetismeret; biológia-egészségtan: tápanyagok.
Magatartás Energiaitalok alkotórészei, kémiai tulajdonságai, hatása. Drog, kávé, kóla, szerves oldószerek kémiai hatása.	Filmek elemzése, következmények felismerése. Doppingszerek, veszélyforrások elkerülése. Probléma felismerése, és a problémamegoldás keresése.	
Egészség Egészséges táplálkozás. Zsírok, cukrok szerepe a helyes táplálkozásban, túlfogyasztás. Élelmiszerk tápanyag- és energiatartalma. Tápanyagtáblázatok. Veszélyes anyagok a háztartásban (vízkőoldó, hypó, fagyálló folyadékok, zsíroldó vegyszerek, tisztítószerek,	Táplálékpiramis-elemzés. Elhízás veszélyeinek felismerése. Tápanyagtáblázat értelmezése, használata. Használati utasítás értelmezése.	Természetismeret; biológia-egészségtan: táplálkozás. Fizika: energiatartalom.

gyógyszerek). Fogyasztóvédelem, szavatosság.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, zsírban, vízben oldódó vitamin, élvezeti szer, energiatartalom, táplálékpiramis, tápanyagtáblázat, használati utasítás, fogyasztóvédelem, szavatosság, vegyszer, tisztítószer, gyógyszer.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Egészségvédelmi és környezetvédelmi ismeretek. Az energia.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a szociális képességek fejlesztése. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, aktív részvétel a környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenységben, szelektív hulladékgyűjtésre törekvés, környezettudatos attitűd erősítése. Törekvés erősítése a takarékos életmódra. A globális környezeti problémákról információk gyűjtése, elemzése; kritikai érzék fejlesztése, a felelősség tudatos vállalásának erősítése. IKT-eszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Élő és élettelen környezeti tényezők A víz- és a levegő tisztasága. Szennyező források és a szennyezés megelőzésének mindennapi, végrehajtható formái. Helyes szokások.	Hírek, időjárás-jelentések értelmezése, folyamatos nyomon követése. Tablók, rajzok, rövid beszámolók készítése a természetes vizek, a levegő állapotáról. Megoldások keresése a szennyeződések csökkentésére. Helyes szokások gyakorlása szituációs feladatokban, s természetes közegben.	Technika, életvitel és gyakorlat: víztisztítás.
A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága Környezeti terhelés (szennyező, mérgező anyagok).	Részvétel a jeles környezetvédelmi napok alkalmával szervezett iskolai, helyi vagy társadalmi akciókon, megmozdulásokon.	
Szelektív hulladékgyűjtés. Lomtalanítás, hulladékudvarok. Veszélyes hulladék.	Folyamatos, szelektív hulladékgyűjtés. Veszélyes hulladékok megfelelő elhelyezése (felnőtt irányítással).	
Anyag- és energiatakarékosság. Energiatakarékos izzók, áramtalánítás, vízcsap-elzárás, felesleges fűtés, helyes szellőztetés.	Törekvés az anyag- és energiatakarékos életvitelre, a helyes szokások tudatos gyakorlása.	Természetismeret; fizika: Energiatakarékosság. Energiatakarékos izzók.

FIZIKA

A fizikai ismeretek elsajátítása során cél a korszerű fizikai személetmódra nevelés, a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránti nyitottság kialakítása, a gazdaság környezetkárosító hatásának és a környezetvédelmi törekvések összefüggéseinek felismertetése, a természeti, a gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggések felismertetése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók képesség- és gondolkodásstruktúrájára alapozva a fejlesztés érdekében fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a tanulók erősen kötődnek az érzékeléshez, az észleléshez, a közvetlen tapasztalatszerzéshez, ezért nagyon sok egyszerű kísérletre, gyakorlásra, mérésre, becslésre és ezek többszöri megismétlésére van szükség ahhoz, hogy a fizikai jelenségeket, folyamatokat megértsék, illetve az ismereteket alkalmazni tudják a minden nap életben. A hatékony tanulási módszerek elsajátítása teszi lehetővé az egyre bővülő, önálló ismeretszerzést könyvekből, internetről és más forrásokból.

7. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, kölcsönhatások, energia	5+2
Rendszerek	3+1
A felépítés és működés kapcsolata	4+2
Állandóság és változás	11+4
Az ember megismerése és egészsége	7+2
Környezet és fenntarthatóság	4+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, kölcsönhatások, energia		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az anyagok fizikai, kémiai tulajdonságairól, változásairól.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerőképesség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. A motorikus képesség fejlesztése. Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. A kísérletezés szabályainak betartása. Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. Mérőeszközök pontos használata. A fizika és a minden nap élet kapcsolatának felismertetése. Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, kitartó, fegyelmezett munka elsajátítása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
Anyagok Sűrűség (anyag, tömeg, térfogat) fogalma. Mérőeszközök. Mérleg, rugós erőmérő.	Különböző sűrűségű anyagok megfigyelése, összehasonlítása. Mérőeszközök használata (mérleg, rugós erőmérő). Alkotórészek egymáshoz viszonyított elhelyezkedésének megfigyelése.	Természettismeret; kémia: Anyagok tulajdonságai; Halmazállapotok.	
Halmazállapotok, halmazállapot-változások (víz előfordulásai: víz, jég, pára, gőz).	Hőmérséklet mérése, halmazállapot-változásokra kísérletek végzése. Az anyagok sűrűsége és halmazállapot-változásai közötti összefüggések felismerése.	Matematika: Mérés. Mértékegységek.	
Elektromos vezetők, szigetelők, mágnesezhető, nem mágnesezhető anyagok.	Különböző anyagok elektromos vezetőképességének egyszerű vizsgálata.		

	Anyagok csoportosítása adott szempontok alapján.	
Kölcsönhatások, erők Energia fogalma, mértékegysége. (Energia, munkavégző képesség), energiafajták (víz, szél, nap, fosszilis energiafajták, atomenergia, elektromos, hő-, mozgási, helyzeti, rugalmas). Energiaátalakulások, energiamegmaradás. Energiatakarékosság. Az erő fogalma, nagysága, iránya, mértékegysége (Rugós erőmérő).	Élelmiszertáblázatok elemzése, elemi szintű értelmezés. A minden nap életben tapasztalt erőhatások megismerése, mérési gyakorlatok végzése. Energiafajták megfigyelése természeti környezetben és kísérleti helyzetben.	Biológia-egészségtan; természetismeret: tápanyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: energiafelhasználás, energiatakarékosság.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sűrűség, halmazállapot-változás, anyagi tulajdonság, energiafajta, kölcsönhatás, mozgásállapot-változás, erőfajta, energiatakarékosság.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Hosszúság, idő mérésének mértékegységei. Mérési gyakorlatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. Ok-okozati összefüggések feltárása. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágóból, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése, IKT-eszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér, idő, nagyságrendek Hosszúság és idő mértékegységei. Atomi méretek (méretarányos szemléltetés). Jellegzetes rövid és hosszú időskálák a természetben (emberi skála, földtörténet, fényév).	A hosszúság és idő vonatkozásában mérési gyakorlatok, mértékegységek átváltása. Érdekességek gyűjtése filmekből, internetről, ismeretterjesztő kiadványokból.	Matematika: Hosszúság- és időmérés, mértékegységek.
Hierarchikus rendszerek és hálózatok Példák hálózatokra (elektromos hálózat, internet). Szerkezetek (pl. kerékpár).	Példák gyűjtése hálózatokra a mesterséges környezetben. Szerkezetek összeállítása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Infrastruktúra. Szerelés.
Természeti rendszerek A Naprendszer objektumai (bolygók, Hold, üstökös, meteorok). A világűr megismerésének	Látogatás a Planetáriumba, csillagvizsgálóba. Vizsgálódások távcsövekkel. Érdekességek gyűjtése a világűrről (csoportmunka).	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés. Informatika: információszerzés.

eszközei (távcső, ūrteleszkóp, robotok, Mars-járó).	Információk internetről, filmekből, könyvekből.	
Épített rendszerek Példák: energiaellátás, információs rendszerek, közlekedés, települések.	Térképrajzolás stb.	Földrajz: térkép, Naprendszer.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hosszúság-mértékegység, időmértékegység, atom, méretarány, életkor, földtörténeti kor, korszak, bolygó, hold, üstökös, meteor, távcső, ūrteleszkóp.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A felépítés és működés kapcsolata	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az energiáról, hőről és fényről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés, kíváncsiság, fantázia erősítése. A feladat-, szabálytudat erősítése. A kommunikációs képesség fejlesztése. Információk gyűjtése és feldolgozása. Internethasználat. A megújuló energiaforrások és szerepük. Következtetés, általánosítás fejlesztése, összefüggések felismerése, kritikai érzék, reális gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A Föld belső szerkezete (földrengések, rezgéshullámok)</i>	Érdekességek gyűjtése a földrajzkönyvekből, tájékoztató irodalomból, atlaszból, internetről.	<i>Földrajz: A Föld szerkezete.</i> <i>A Nap, a Hold, a bolygók.</i>
<i>A Nap</i> A Nap hő- és fényenergiájának hatása a földi életre. (hőterjedés – sugárzás, a fény fizikai jellemzői).	Egyszerű hőtani, fénytani kísérletek végzése hőterjedéssel, hőszugárzással, fényterjedéssel kapcsolatban.	
Napenergia-termelés, felhasználás (megújuló energiaforrás, napkollektorok). A minden napokban használatos, napenergiával működő eszközök (pl. számológépek).	A napenergiával dolgozó eszközök összegyűjtése a valóságban, illetve képanyagon. Felhasználásukról ismeretek gyűjtése csoportmunkában.	
<i>Naprendszer</i> Bolygók, holdak és a rajtuk uralkodó fizikai viszonyok. A Hold jellemzői, fázisai (telihold, félhold, újhold).	Planetárium-látogatás. Ismerkedés a bolygók, holdak elhelyezkedésével, szerepével. Információk gyűjtése a bolygók, holdak elhelyezkedéséről, a rajtuk uralkodó fizikai viszonyokról híradásokból, újságokból, TV-, rádióadásokból, internetről. A ciklikusság fogalmának elmélyítése az égitestek mozgásában. A tudományos kutatások eredményei és a tévhitek	

	összehasonlítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Napenergia, földkéreg, izzó magma, földrengés, hőenergia, hőszigárdás, fénysugárzás, fénysebesség, bolygó, Hold (telihold, félhold, újhold), csillagászat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a mozgásról, hely- és helyzetváltoztató mozgások, mozgásfajták, növények és állatok mozgása, sportágak, az ember mozgása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása. A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése. Egyszerű számítások végzése. A fizikai ismeretek alkalmazása a minden napokban. A munkavégzést segítő eszközök, gépek működésének fizikai értelmezése. Az energiamegmaradás törvényének elemi szintű megismertetése. A motoros képességek fejlesztése. Az ok-okozati összefüggések feltárása. Szókincsbővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, általánosítások, szociális motiváltság erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Mozgások jellemzése Mozgás és nyugalom (viszonylagosság). Egyenes vonalú egyenletes mozgás (út, idő, irány, sebesség, állandó sebesség).	Testek helyének, helyzetének meghatározása. Különböző mozgástípusok felismerése konkrét példákon. Mozgásfajták csoportosítása. Kísérletezés különböző mozgásfajtára. Út, idő mérése, adatok lejegyzése. Egyszerű számítások végzése. Sebességjelző adatainak értelmezése, GPS alkalmazása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Közlekedési eszközök; A biztonságos közlekedés.
Mozgásállapot-változás Változó mozgások. Egyenletesen változó mozgások. Átlagsebesség. Körmozgás jellemzése. Tengely körüli mozgás.	Az erő mozgásállapot-változtató hatásának felismerése példákon. Különböző mozgásfajták megkülönöztetése. Labdajátékok, biliárd.	
Az erő és a sebességváltozás kapcsolata. Gyorsulás, lassulás	Tömeg, sebesség, tehetetlenség kapcsolatának felismerése, megértése.	
Közlekedési alkalmazások. Balesetvédelem.	Kapaszkodás, biztonsági öv használata, kerékpározás szabályainak ismerete, védőfelszerelések használata, ok-okozati összefüggések felismerése (a végén). Példák keresése helyes és helytelen	

	kanyarodási módokra. Megfelelő sebességgel való közlekedés (követési távolság betartása, belátás, szabálykövetés).	
Változások irányá Megfordítható és megfordíthatatlan folyamatok. Egyensúlyi állapotra törekvés (centripetális erő). Sportok, karbantartási eszközök használata.	Megfigyelések, példák gyűjtése sportokból (pl. kalapácsvetés lényege). Háztartási eszközök működése (centrifuga, turmix). A mozgásokat segítő és gátló erők hatásainak felismerése.	Testnevelés és sport: sportágak.
Egyensúly Tömegmérés, mérleg. Termikus egyensúly. Energiamegmaradás törvénye elemi szinten. (Testek belső energiájának változásai).	Mérések gyakorlása, mértékegységek átváltása, megfigyelés, becslés, viszonyítás, párosítás, összehasonlítás. Mérlegek összeállítása (szerelőkészlet). Összefüggések feltárása. Hőmérsékletmérések gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése.	Természetismeret; biológia-egészségtan: az élő test.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozgás, mozgásfajta, mozgásállapot-változás, termikus kölcsönhatás, nyomás, sebesség, út, idő.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az ember táplálkozása, tápanyagok. Érzékszervek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerőképesség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember szervezetének működésében. A kísérletezés szabályainak betartása. Az érzékszervek védelmének megismertetése. Egészségvédelmi ismeretek. Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Empátiakézség fejlesztése. A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>A biológiai mozgás fizikai alapjai A sport szerepe az ember életében. Magasugrás, súlylökés, úszás, labdarúgás, stb. Erőhatások, energiafelhasználás.</i>	Példák gyűjtése és filmek elemzése a sportoláshoz szükséges feltételekről, erőhatásokról, energiafelhasználásról.	Testnevelés és sport: Edzés. Sportágak.
<i>Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Veszélyek (áramütés). Veszélyt jelző táblák, információk.</i>	A veszélyt jelző táblák információinak felismerése, és a veszély tudatos elkerülése. A szórakoztatás és háztartási	

Érintésvédelmi ismeretek (konnektor, védődugók).	berendezések használata, az érintésvédelmi szabályok betartásával.	
Az elektromosság felhasználása a gyógyászatban.	Képek, filmek elemzése az elektromosság felhasználásáról a gyógyászatban (csoportmunka). Beszámolók készítése szóban, rajzban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Energiahordozó, erőnléti állapot	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Földrajzi ismeretek, a természet földrajzi ismerete. Földfelszín, időjárás, a víz körforgása. Környezetszenyezés, környezetvédelem.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Információszerzés gyakorlása. Önálló tanulás. IKT-eszközök használata. Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapokban. Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, kritikai gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A földi időjárás fő jellemzői Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata. Lékgöri és tengeri áramlatok (Golf-áramlat, szélrendszerek).		Földrajzi ismeretek alkalmazása. Érdekességek, információk gyűjtése képekről, filmből, atlaszokból, ismeretterjesztő könyvekből. Összefüggések felismerése a földrajzi szélesség, illetve a tengerszint feletti magasság időjárást meghatározó tényezőiről.	Földrajz: Áramlatok. Szélrendszerek. Időjárási jelenségek.
Az időjárás-előrejelzés.		Az időjárás-előrejelzés értelmezése, információfeldolgozás, ábraelemzés újságokból, televízióból.	
A légköri fizikai tulajdonságai (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék). A vízkörforgás fizikai háttere, szél). Csapadékfajták. Légnymás és mérése (Barometér).		A légköri fizikai tulajdonságainak elemzése. Összefüggések felismerése. A víz körforgására kísérletek végzése. Elemi ismeretek szerzése a frontképződésekről. Olvasmány-feldolgozás.	Földrajz: légnymás.
Természeti katasztrófák (viharok, földrengések, cunamiik kiváltó okai)		Ismertető filmek elemzése.	
A kárenyhítés lehetőségei,		Az előrejelzés fontosságának	

<p>előrejelzés. Megfelelő viselkedési formák veszélyhelyzetekben.</p>	<p>felismerése, példák gyűjtése a modern földrengés- és vihar- előrejelző eszközökről. A megfelelő magatartás tanúsítása veszélyhelyzetekben. Részvétel szituációs játékokban.</p>	
<p><i>A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága</i> A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere (erdőirtás, légszennyezés, vízszennyezés, talaj-, zaj-, fényszennyezés). Útépítés, házépítések, lakóparkok építése. Fenntarthatóság, védelem.</p>	<p>Kirándulások, séták, irányított megfigyelések, elemzések adott témaival kapcsolatban. Tablók, fotók, rajzok készítése. Rövid beszámolók készítése a helyi környezeti problémákról fotókkal, rajzokkal. Érdekességek gyűjtése természettudományos kiadványokból, filmekből a környezet állapotának védelméről, az emberi tevékenységekről.</p>	<p><i>Földrajz: a Föld nagy tájai.</i></p>
<p>Energiatakarékos eljárások, eszközök. (szigetelés, energiatakarékos izzók, berendezések, főzési, fűtési módszerek).</p>	<p>Az energiatakarékos eljárásokkal való megismерkedés és alkalmazásuk otthon és a közösségi tereken. Törekvés az energiatakarékos technikák alkalmazására.</p>	
<p>Takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei.</p>	<p>Tájékozódás internetről, könyvekből, a legújabb környezetbarát technikai találmányokról, eszközökről.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési eszközök.</i></p>
<p>Energiatermelés módjai, kockázata. Hazai erőművek. (Fosszilis erőművek, atomerőmű).</p>	<p>Hazánk erőműveinek elhelyezkedése, energiatermelésének ismerete. Az energiatermelés kockázatáról információk gyűjtése filmekből, ismeretterjesztő kiadványokból, internetről.</p>	<p><i>Földrajz: erőművek, atomerőmű.</i></p>
<p>A szennyező-anyagokkal való szakszerű bánásmód (vegyszerek, tisztítószerek, olajok, gyógyszerek, elemek, patronok).</p>	<p>Tudatos, szelektív hulladékgyűjtés. A szennyezőanyagok biztonságos tárolásáról, felhasználásáról, megsemmisítéséről ismeretek szerzése. A vegyszereken, tisztítószereken lévő információk feldolgozása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Időjárás, áramlat, szélirány, légnymás, légkör, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, a környezeti rendszerek védelme, energiatakarékkosság, szennyező anyag, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés.</p>	

8. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, kölcsönhatások, energia	6+2
Rendszerek	4+1
A felépítés és működés kapcsolata	3+1
Állandóság és változás	11+4
Az ember megismerése és egészsége	7+2
Környezet és fenntarthatóság	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, kölcsönhatások, energia		Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az anyagok fizikai, kémiai tulajdonságairól, változásairól.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévőképesség és a gondolkodási műveletek (válogatás, csoportosítás, elemzés, általánosítás) fejlesztése. A motorikus képesség fejlesztése. Aktív részvétel a kísérletekben, mérésekben. A kísérletezés szabályainak betartása. Megfigyelések, vizsgálódások gyakorlott végrehajtása. Energiatakarékosságra törekvés erősítése. Mérőeszközök pontos használata. A fizika és a minden nap élet kapcsolatának felismertetése. Kooperatív technikák alkalmazása, pontos munkavégzésre törekvés, kitartó, fegyelmezett munka elsajátítása.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Kölcsönhatások, erők Energia fogalma, mértékegysége. (Energia, munkavégző képesség), energiafajták (víz, szél, nap, fosszilis energiafajták, atomenergia, elektromos, hő-, mozgási, helyzeti, rugalmas). Energia mértékegysége: J, Kj. Energiaáltalakulások, energiamegmaradás. Energiatakarékosság. Az erő fogalma, nagysága, iránya, mértékegysége (Rugós erőmérő).		Élelmiszerláblázatok elemzése, elemi szintű értelmezés. A minden nap életben tapasztalt erőhatások megismerése, mérései gyakorlatok végzése. Energiafajták megfigyelése természeti környezetben és kísérleti helyzetben.	Biológia-egészségtan; természetismeret: tápanyagok. Technika, életvitel és gyakorlat: energiabelhasználás, energiatakarékosság.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyagi tulajdonság, energiafajta, kölcsönhatás, mozgásállapot-változás, erőfajta, energiatakarékosság.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Hosszúság, idő mérésének mértékegységei. Mérési gyakorlatok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismérő képesség fejlesztése, térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Hálózatok és épített rendszerek értelmezése. Ok-okozati összefüggések feltárása. Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése. Önálló információgyűjtésre és tanulásra törekvés. Ismeretek bővítése a mikro- és makrovilágából, a képzelet fejlesztése, összehasonlítás adott szempontok szerint, összefüggések felismerése, IKT-eszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér, idő, nagyságrendek Hosszúság és idő mértékegységei. Atomi méretek (méretarányos szemléltetés). Jellegzetes rövid és hosszú időskálák a természetben (emberi skála, földtörténet, fényév).	A hosszúság és idő vonatkozásában mérési gyakorlatok, mértékegységek átváltása. Érdekességek gyűjtése filmekből, internetről, ismeretterjesztő kiadványokból.	Matematika: Hosszúság- és időmérés, mértékegységek.
Hierarchikus rendszerek és hálózatok Példák hálózatokra (elektromos hálózat, internet). Szerkezetek (pl. kerékpár).	Példák gyűjtése hálózatokra a mesterséges környezetben. Szerkezetek összeállítása.	Technika, életvitel és gyakorlat: Infrastruktúra. Szerelés.
Természeti rendszerek A Naprendszer objektumai (bolygók, Hold, üstökös, meteorok). A világűr megismerésének eszközei (távcső, űrteleszkóp, robotok, Mars-járó).	Látogatás a Planetáriumba, csillagvizsgálóbaba. Vizsgálódások távcsövekkel. Érdekességek gyűjtése a világűrről (csoportmunka). Információk internetről, filmekből, könyvekből.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértés. Informatika: információszerzés.
Épített rendszerek Példák: energiaellátás, információs rendszerek, közlekedés, települések.	Térképrajzolás stb.	Földrajz: térkép, Naprendszer.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hosszúság-mértékegység, időmértekegység, atom, méretarány, életkor, földtörténeti kor, korszak, bolygó, hold, üstökös, meteor, távcső, űrteleszkóp.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A felépítés és működés kapcsolata	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Ismeretek az energiáról, hőről és fényről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés, kíváncsiság, fantázia erősítése. A feladat-, szabálytudat erősítése. A kommunikációs képesség fejlesztése. Információk gyűjtése és feldolgozása. Internethasználat. A megújuló energiaforrások és szerepük. Következtetés, általánosítás fejlesztése, összefüggések felismerése, kritikai érzék, reális gondolkodás fejlesztése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A Föld belső szerkezete (földrengések, rezgéshullámok)	Érdekkességek gyűjtése a földrajzkönyvekből, tájékoztató irodalomból, atlaszból, internetről.	Földrajz: A Föld szerkezete. A Nap, a Hold, a bolygók.
Naprendszer Bolygók, holdak és a rajtuk uralkodó fizikai viszonyok. A Hold jellemzői, fázisai (telihold, félibold, újhold).	Planetárium-látogatás. Ismerkedés a bolygók, holdak elhelyezkedésével, szerepével. Információk gyűjtése a bolygók, holdak elhelyezkedéséről, a rajtuk uralkodó fizikai viszonyokról híradásokból, újságokból, TV-, rádióadásokból, internetről. A ciklikusság fogalmának elmélyítése az égitestek mozgásában. A tudományos kutatások eredményei és a tévhitek összehasonlítása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Napenergia, födkéreg, izzá magma, földrengés, hőenergia, hőszugárzás, fénysugárzás, fénysebesség, bolygó, Hold (telihold, félibold, újhold), csillagászat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Ismeretek a mozgásról, hely- és helyzetváltoztató mozgások, mozgásfajták, növények és állatok mozgása, sportágak, az ember mozgása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív részvétel a kísérletezésben, az önálló kísérletezés szabályainak tudatos alkalmazása. A mozgás fizikai értelmezése, fajtái. Pontos mérések, becslések, viszonyítások gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése. Egyszerű számítások végzése. A fizikai ismeretek alkalmazása a minden napokban. A munkavégzést segítő eszközök, gépek működésének fizikai értelmezése. Az energiamegmaradás törvényének elemi szintű megismertetése. A motoros képességek fejlesztése. Az ok-okozati összefüggések feltárása. Szókincsbővítés fizikai fogalmakkal, következtetések, általánosítások, szociális motiváltság erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Egyensúly Tömegmérés, mérleg. Egyszerű gépek (egyoldalú, kétoldalú emelők, csigák). Termikus egyensúly. Energiamegmaradás törvénye elemi szinten. (Testek belső energiájának változásai).	Mérések gyakorlása, mértékegységek átváltása, megfigyelés, becslés, viszonyítás, párosítás, összehasonlítás. Kísérletek végzése egyszerű gépekkel. Mérlegek összeállítása (szerelőkészlet). Egyensúlyi állapotok létrehozása.	Természetismeret; biológia-egészségtan: az élő test.

	Összefüggések feltárása. Példakeresés emelők, csigák alkalmazására. Hőmérsékletmérések gyakorlása. Mérési adatok lejegyzése.	
Nyomás Szilárd testek nyomása (nyomóerő, nyomott felület). Nyomás a folyadékban. Nyomás a légnemű anyagokban.	Nyomással kapcsolatos egyszerű kísérletek végzése különböző halmazállapotú anyagokban. Nyomással kapcsolatos ábrák elemzése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozgás, mozgásfajta, mozgásállapot-változás, egyensúlyi állapot, egyszerű gép, termikus kölcsönhatás, nyomás, sebesség, út, idő.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ember megismerése és egészsége	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az ember táplálkozása, tápanyagok. Érzékszervek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévőképesség, a kommunikációs képesség, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás, a kritikai érzék fejlesztése. Fizikai, kémiai hatások, jelenségek szerepének ismerete az ember szervezetének működésében. A kísérletezés szabályainak betartása. Az érzékszervek védelmének megismertetése. Egészségvédelmi ismeretek. Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Empátiakézség fejlesztése. A másság, a sérült ember elfogadása, segítése, együttműködés, a kritikai érzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<i>Az energia szerepe az élővilágban</i> Táplálkozás – energiabelhasználás.	Táplálkozási táblázatok értelmezése. A mozgás és a táplálkozás közötti kapcsolat elemzése. Orvos, egészségügyi szakember ajánlásainak elfogadása. Változatos, egészséges táplálkozás elveinek betartása.	<i>Természettismeret;</i> <i>biológia-egészségtan:</i> a táplálkozás és a mozgás szervrendszere.
<i>A táplálék mint energiahordozó.</i> Az élelmiszerök fő tápanyagai, élettani szerepük. Zsírok, olajok, szénhidrátok – fűtőanyagok. Fehérjék – építőanyagok.	Az emésztés és a légzés folyamatai, összefüggésének elemzése. Az égés feltételeinek ismerete. Napi, heti egészséges étrend összeállítása.	<i>Természettismeret;</i> <i>kémia; biológia-egészségtan:</i> <i>tápanyagok</i> <i>égésfeltételei.</i>
<i>A biológiai mozgás fizikai alapjai</i> A sport szerepe az ember életében. Magasugrás, súlylökés, úszás, labdarúgás, stb. Erőhatások, energiabelhasználás.	Példák gyűjtése és filmek elemzése a sportoláshoz szükséges feltételekről, erőhatásokról, energiabelhasználásról.	<i>Testnevelés és sport:</i> <i>Edzés. Sportágak.</i>

Az érzékelés fizikája A fény, a színkép. A fény terjedése, fénytörés, szivárvány A látás alapja, a szemlencse működése. Lencsék, domború, homorú lencsék, nagyítók.	Kísérletezés prizmával, nagyítóval, domború lencsével, homorú lencsével. Képalkotások megfigyelése, rajzos ábrák elemzése.	<i>Természetismeret; biológia-egészségtan: érzékszervek és működésük.</i>
Látáshibák és javításuk (rövidlátás, távollátás). Szemüveghasználat. Látásvédelem – egészségvédelem. (Túlzott és gyenge fény, erős napfény, hegesztés).	A látáshibák okainak elemzése rajzos ábrákon. Szemüveghasználat, napszemüveg-használat, védőszemüveg alkalmazása az adott fényviszonyoknak megfelelően, illetve a látáshibák korrigálására. Látássérült embertársaink segítése.	
A hang, ultrahang szerepe az élővilágban.	Érdekességek gyűjtése az állatok hangokkal történő kommunikációjáról filmek, hanganyagok segítségével. Példák gyűjtése az ultrahang szerepérol a gyógyászatban.	
A hallás fizikai alapjai (hangrezgés, hanghullámok, hangterjedések).	Kísérletek végzése a hang terjedéséről különböző közegekben. Modell- és ábraelemzés a hallás folyamatával kapcsolatban.	
Káros környezeti hatások, zajszennyezés. Erős hanghatással járó foglalkozások. Védőfelszerelések.	A hallószervek tudatos védelme és óvása az erős hanghatásoktól (pl. zene). A halláskárosodás elkerülése védőfelszereléssel. A hallássérült ember elfogadása és segítése.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: munkafolyamatok és védőfelszerelések.</i>
Az elektromos áram hatása az élő szervezetre. Veszélyek (áramütés). Veszélyt jelző táblák, információk. Érintésvédelmi ismeretek (konnektor, védődugók).	A veszélyt jelző táblák információinak felismerése, és a veszély tudatos elkerülése. A szórakoztató és háztartási berendezések használata, az érintésvédelmi szabályok betartásával.	
Az elektromosság felhasználása a gyógyászatban.	Képek, filmek elemzése az elektromosság felhasználásáról a gyógyászatban (csoportmunka). Beszámolók készítése szóban, rajzban.	
Kulcsfogalmak/	Tápanyag, energiahordozó, erőnléti állapot, fénytörés, lencse, képalkotás,	

fogalmak

hangterjedés, zajszennyezés, érintésvédelem.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Földrajzi ismeretek, a természet földrajzi ismerete. Földfelszín, időjárás, a víz körforgása. Környezetszennyezés, környezetvédelem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség, kommunikációs képesség, kauzális gondolkodás, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Információszerzés gyakorlása. Önálló tanulás. IKT-eszközök használata. Energiatakarékosságra törekvés erősítése a hétköznapokban. Tudatos fogyasztói és természetvédő magatartás, kritikai gondolkodás fejlesztése, törekvés az egészséges környezet, az élő természet megóvására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A földi időjárás fő jellemzői Időjárási jelenségek, a földfelszín és az időjárás kapcsolata. Lékgöri és tengeri áramlatok (Golf-áramlat, szélrendszerek).	Földrajzi ismeretek alkalmazása. Érdekességek, információk gyűjtése képekről, filmből, atlaszokból, ismeretterjesztő könyvekből. Összefüggések felismerése a földrajzi szélesség, illetve a tengerszint feletti magasság időjárást meghatározó tényezőiről.	Földrajz: Áramlatok. Szélrendszerek. Időjárási jelenségek.
Az időjárás-előrejelzés.	Az időjárás-előrejelzés értelmezése, információfeldolgozás, ábraelemzés újságokból, televízióból.	
A légkör fizikai tulajdonságai (napsugárzás, hőmérséklet, csapadék). A vízkörforgás fizikai háttere, szél). Csapadékfajták. Légnymás és mérése (Barométer).	A légkör fizikai tulajdonságainak elemzése. Összefüggések felismerése. A víz körforgására kísérletek végzése. Elemi ismeretek szerzése a frontképződésekről. Olvasmány-feldolgozás.	Földrajz: légnymás.
Természeti katasztrófák (viharok, földrengések, cunamiik kiváltó okai)	Ismeretterjesztő filmek elemzése.	
A kárenyhítés lehetőségei, előrejelzés. Megfelelő viselkedési formák veszélyhelyzetekben.	Az előrejelzés fontosságának felismerése, példák gyűjtése a modern földrengés- és vihar-előrejelző eszközökről. A megfelelő magatartás tanúsítása veszélyhelyzetekben. Részvétel szituációs játékokban.	
A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága A természetkárosítás fajtáinak fizikai háttere (erdőirtás,	Kirándulások, séták, irányított megfigyelések, elemzések adott témával kapcsolatban. Tablók, fotók, rajzok készítése.	Földrajz: a Föld nagy tájai.

légszennyezés, vízszennyezés, talaj-, zaj-, fényszennyezés. Útépítés, házépítések, lakóparkok építése. Fenntarthatóság, védelem.	Rövid beszámolók készítése a helyi környezeti problémákról fotókkal, rajzokkal. Érdekességek gyűjtése természettudományos kiadványokból, filmekből a környezet állapotának védelméről, az emberi tevékenységekről.	
Energiatakarékos eljárások, eszközök. (szigetelés, energiatakarékos izzók, berendezések, főzési, fűtési módszerek).	Az energiatakarékos eljárásokkal való megismerkedés és alkalmazásuk otthon és a közösségi tereken. Törekvés az energiatakarékos technikák alkalmazására.	
Takarékos, kényelmes, biztonságos közlekedés eszközei.	Tájékozódás internetről, könyvekből, a legújabb környezetbarát technikai találmányokról, eszközökről.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: közlekedési eszközök.</i>
Energiatermelés módjai, kockázata. Hazai erőművek. (Fosszilis erőművek, atomerőmű).	Hazánk erőműveinek elhelyezkedése, energiatermelésének ismerete. Az energiatermelés kockázatáról információk gyűjtése filmekből, ismeretterjesztő kiadványokból, internetről.	Földrajz: erőművek, atomerőmű.
A szennyező-anyagokkal való szakszerű bánásmód (vegyszerek, tisztítószerek, olajok, gyógyszerek, elemek, patronok).	Tudatos, szelektív hulladékgyűjtés. A szennyezőanyagok biztonságos tárolásáról, felhasználásáról, megsemmisítéséről ismeretek szerzése. A vegyszereken, tisztítószereken lévő információk feldolgozása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Időjárás, áramlat, szélirány, légnyomás, légkör, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, a környezeti rendszerek védelme, energiatakarékkosság, szennyező anyag, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés.	

BIOLOGIA-EGÉSZSÉGTAN

A biológia tanításának célja megismertetni a természeti, gazdasági, valamint a társadalmi folyamatok közötti összefüggéseket, lehetővé tenni, hogy a tanulók a természettudományos jelenségek körében vizsgálódásra törekedjenek.

A biológiai ismeretek elsajátítása az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében azért kiemelt jelentőségű, mert mind a környezet megismeréséhez, mind az önellátó testápoló technikák elsajátításához, mind az egészségük védelmének kialakításához segítséget, tapasztalatszerzési és -megosztási lehetőséget igényelnek. Az emberi test felépítésének, működésének megismerése során tanulják meg értékelni az egészséget, törekvés alakul ki bennük annak megőrzésére, megismerik a káros szokások egészségromboló hatását. Nyitottá válnak a környezettudatos gondolkodás és cselekvés, pl. a veszélyes hulladékok kezelése iránt.

A pedagógus feladata az interaktív tanulási technikák kialakításának segítése, a motivációt és az érdeklődést fenntartó tanulásszervezési eljárások alkalmazása.

7. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Anyag, energia, információ	3
Rendszerek	5+2
A felépítés és a működés kapcsolata	5+2
Állandóság és változás	9+4
Környezet és fenntarthatóság	9+4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyag, energia, információ	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az élőlények táplálkozása, testfelépítése. A mozgás. Alkalmazkodóképesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség, a kommunikációs képesség fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismerése. Kooperatív technikák. IKT-eszközök alkalmazása. Gyűjtőmunkák. A természetben zajló kölcsönhatások, erők, biológiai információk ismerete. Önálló, kitartó munkavégzés, együttműködő képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Anyag Az élő rendszerek anyagi összetétele. Kölcsönhatások, erők. Az élőlények alkalmazkodása a gravitációhoz (súly, súlytalanság problémája). Érdekességek: testfelépítésbeli alkalmazkodások a különböző közegben élő állatoknál (pl. áramvonalas hal, úszóhólyag, szőrős talp, csőrtípusok, lábtípusok stb.).	Egyszerű kísérletek végzése (nyomás, közegellenállás, felhajtóerő).	Kémia: szerves és szervetlen anyagok. Fizika: Tömeg, súly. Energia.
Energia A napfény és a földi élet összefüggése. Fotoszintézis. Táplálkozás, légzés szerepe a szervezet energiaellátásában. Az állatok hőháztartása, testhőmérséklet szabályozása. A mozgás, az életmód és az energiaszükséglet	Táplálékláncok készítése. Anyag- és energiaforgalom felismerése. Példák felidézése a természeti körfolyamatokról. Gyűjtőmunka. Állandó és változó testhőmérsékletű állatok csoportosítása. Példák keresése, összefüggések	

(ragadozók – sebesség; növényevők – menekülés).	felfedezése a mozgás, az életmód és energiaszükséglet között.	
<i>Információ</i> A környezeti jelzések és érzékelésük biológiai jelentősége. (Tollazat, illatok, mozgásképek, testbeszéd, viselkedési formák különböző szituációkban, hangjelzések.) A biológiai információ szerepe az önenntartásban és fajfenntartásban. A biológiai sokféleségből rejlő információ. Az élőlények különböző alkalmazkodóképességének felismerése (tűróképesség, fajok és életfeltételek).	A biológiai információ jelentőségének felismerése. Példák gyűjtése. Enciklopédiák, lexikonok használata. Gyűjtőmunka, növénytani kísérletek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Alkalmazkodás, gravitáció, testbeszéd, hang-, szín-, illatjelzés, tűróképesség, önenntartás, fajfenntartás, állandó testhőmérséklet, változó testhőmérséklet, az élő szervezet energiaellátása, fotoszintézis, biológiai információ.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Életközösségek működése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli, időbeli tájékozódás képességének erősítése. A kommunikációs képesség, analizáló, szintetizáló képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Hálózatok az élővilágban: összefüggések felfedezése, önálló információszerzés, együttes munkában részvétel.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér és idő Az élővilág méretskálája (a szerveződési szintek összevetése).	Vizsgálatok mikroszkóppal, nagyítóval. Rendezések, csoportosítások, hasonlóságok, különbségek felfedezése.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: időszalag.
Az életközösségek térbeli elrendeződése (zonálitás földrajzi szélesség és tengerszint feletti magasság szerint).	Földrajzi ismeretek alkalmazása. Összefüggések felfedezése az életközösségek és a helyük között.	Földrajz: a Föld övezetessége.
Az élővilág törzsfejlődésének időskálája, jelentősebb eseményei. (Földtörténet – első élőlények megjelenése).	A törzsfejlődés időskálájának ábraelemzése. A földtörténeti eseményekről szemléltető filmek megtekintése, animációk elemzése. Grafikonértelmezés.	

<i>Rendszer, rendszer és környezete A sejt, a szervezet és az életközösség, mint rendszer (elemek és kapcsolatok).</i>	Ábrák, képek, modellek, makettek összeállítása (puzzle). Rész-egész kapcsolatának, szerepének megértése elemi szinten.	
A környezet fogalma, a rendszer és környezet kapcsolata, biológiai értelmezése a sejt, egyed, életközösség és a bioszféra szintjén.	Az élőlények, élettelen összetevők válogatása, rendezése, csoportosítása adott szempontok szerint. Szűkebb, tágabb kapcsolatrendszerök összefüggésének felismerése, az alá-fölérendeltség viszonyainak értelmezése.	
A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései.	Példák keresése az élőlények alkalmazkodására a természetföldrajzi környezethez.	Földrajz: A Föld.
Szerveződési szintek, hálózatok A biológiai szerveződés szintjei (egyed alatti és feletti). A szintek közötti kapcsolatok. (Moszatok szerepe a légkör oxigénháztartásában.) Hálózati elv az élővilágban, biológiai hálózatok.	Megfigyelések, vizsgálódások mikroszkóppal, nagítóval. Ismeretek gyűjtése olvasmányokból, szemelvényekből, elektronikus médiából. Érdekességek keresése baktériumokról, moszatokról.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretskála, szerveződési szint, földtörténeti kor, sejt, egyed, baktérium, moszat, szervezet, életközösség, biológiai hálózat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A felépítés és a működés kapcsolata	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A víz, a tápanyagok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő képesség, a kommunikációs képesség, a problémamegoldó gondolkodás, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A tér-, időbeli tájékozódás erősítése. A kémiai ismeretek felhasználása az egészséges életmód kialakításában. A Föld övezetessége és az ott kialakuló jellegzetes növény- és állatvilág közötti összefüggés felismertetése. Az élővilág egyszerű rendszerezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Anyagok A víz biológiai szerepe.	Vizes élőhelyek felsorolása. Érdekességek gyűjtése a különböző élőlények szervezetében előforduló vízmennyiségről. Példák keresése a víztakarékos növényekről, állatokról (teve, kaktusz).	Földrajz: természetes vizek. Technika, életvitel és gyakorlat: növény- és állatgondozás.

	Növénygondozás, állatgondozás (tiszta ivóvíz fontosságának belátása, csíráztatás – öntözés csapvízzel). Kísérlet desztillált vízzel.	
Élőlények A sejt felépítése (növényi, állati). A növényi és állati szövetek fő típusai.	Mikroszkópos vizsgálatok a sejtek felépítésére. Növényi és állati sejt összehasonlítása.	
Baktériumok, vírusok.	Olvasmányelemzés, szövegértés.	
Gombák (egy kalapos gomba példáján). A gombák elhelyezkedése az élőlények csoportjai között.	A kalapos gomba vizsgálata, összehasonlítása más növényekkel. Hasonlóságok, különbségek felfedezése. Vizsgálódás nagyítóval.	
Növények és állatok általános jellemzői (testfelépítés, kültakaró, táplálkozás, légzés, szaporodás, életmód).	Néhány jellegzetes növény és állat vizsgálata adott szempontok szerint. Elemzés, összehasonlítás.	
Testfelépítés, életmód és környezet kapcsolata.	Példák gyűjtése a természetből.	
Életközösségek Egyed feletti szerveződési szintek. Fajok egyedei közötti kapcsolatok (csoportos életmód: szerepek, rangsor, együttműködés). Magányos életmód. Fajok köztői kapcsolatok.	Megfigyelés, elemzés az életközösség szerveződéséről, a fajok és az egyedek életéről.	
Az életközösségek belső kapcsolatai.	Az élő és élettelen összetevők csoportosítása. A kölcsönös egymásrautaltság felismerése.	
A fajok közötti kölcsönhatások típusai egy-egy konkrét példával (együttélés, versengés, elősködés).	Megfigyelések, egyszerű vizsgálatok terepen, kirándulások alkalmával. Filmek megtekintése, olvasmányok elemzése. Érdekességek, példák gyűjtése (egy-egy konkrét példa megbeszélése).	
Életközösségek táplálkozási kapcsolatai, hálózatai: – Táplálékláncok – Termelő szervezetek – növények – Fogyasztó szervezetek – állatok – Lebontó szervezetek –	Csoportosítások, táplálkozási hálózatok bonyolult rendszerének felismerése. Táplálékláncok készítése – különböző életközösségekben. Táplálkozási piramis értelmezése. Körfolyamatok, egyensúly	

baktériumok, gombák.	összefüggéseinek felismerése.	
Az állatok viselkedésformái (életmódok, életszakaszok, szituációk – táplálkozás, táplálékszerzés, párzás, védekezés).	Megfigyelések az állatok viselkedésformáiról. Informatikai eszközhasználat. Információfeldolgozás (filmek, képek, könyvek).	
<i>Biomok</i> A Föld éghajlati övezeteinek jellemzői, a jellegzetes növényvilág kialakulása közötti összefüggés (pl. tajgaerdő fenyői, esőerdő).	Tablókészítés, élőhelyek bemutatása.	
A növény és állatvilág alkalmazkodási módjai az éghajlati viszonyokhoz (pl. az állatok kultakarója, a növények gyökérzete, levelei). A biomok főbb jellemzői, területi elhelyezkedésük.	Rendszerezés, csoportosítás adott szempontok szerint.	Földrajz: a Föld övezetei.
Az élővilág rendszerezése (egysejtűek, növények, állatok, gombák) Az élővilág elsődleges csoportokra való felosztása. Főbb rendszertani csoportok: faj, évfolyam, törzs. Egysejtűek. Növények országa. Állatok országa. Gombák országa.	Az eddig tanult növény- és állatfajok csoportosítása megadott szempontok szerint. Növény- és állathatározó könyvek tanulmányozása. Hasonlóságok, különbségek felismerése, általánosítás, rendszerbe sorolás. Táblázatalkotások.	
Az élővilág fajgazdagsága, ennek jelentősége. Evolúció (közel 2 millió ismert és ugyanennyi ismeretlen faj).	Érdekességek, szemelvények feldolgozása.	
Nap, Naprendszer A napsugárzás és a földi élet közötti összefüggés (hősugárzás, fény sugárzás). Fotoszintézis. Szűk és tág tűróképességű fajok, alkalmazkodás módjai.	Szemelvényfeldolgozás, elemzés, értelmezés. Összefüggések felfedezése. Példák sorolása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Víz, szerves, szervetlen anyag, tápanyag, vitamin, a szervrendszer felépítése, egyed és faj, tápláléklánc, evolúció, fotoszintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás	Órakeret 13 óra
--------------------------------------	------------------------	---------------------------

Előzetes tudás	Az életközösségek. A növények, állatok mozgása. Fotoszintézis. Az élővilág felépítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	Biológiai, természettudományos ismeretek alapozása. Biológiai fogalmak megértése, elsajátítása. Kapcsolatok felismertetése a kémiaban és a fizikában elsajátított ismeretekkel. A megismerőképesség, a kritikus gondolkodás, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Interaktív eszközök használata, pontos, kitartó munkavégzésre, önálló információ- feldolgozásra, önálló tanulásra törekvés erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Állapot Az életközösségek állapotának jellemzése. Élőhelyek, s az ott élő, egymással kapcsolatban álló élőlények (növények, állatok).	Közvetlen tapasztalatszerzés kirándulásokon. Információk gyűjtése életközösségek állapotáról különféle információs eszközökkel. Vizsgálódások.	Földrajz: a Föld övezetessége.
Sajátos élő és élettelen környezeti feltételek (fajok egyedei közötti, fajok közötti, élő és élettelen összetevők közötti kapcsolatok).	Az élő és az élettelen világ közötti összefüggések feltárása konkrét példák alapján.	
Önszabályozás, viszonylagos egyensúly-megújulás.	Információs eszközök használata.	
Az ember hatása a bioszférára (káros és hasznos beavatkozások). Globális természeti problémák és következményei.	Adatgyűjtés, tablókészítés az emberi tevékenységről.	
Változás Az élőlények mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés). Az állatok mozgása: végtagok, mozgásszervek, mozgásfajták.	Példák rendszerezése a növények, állatok mozgásairól. Gyűjtőmunka, csoportosítás.	<i>Természetismeret; fizika: mozgás.</i>
Az élőlények hőháztartását befolyásoló fizikai változások (hőáramlás, hővezetés, hőszigetelés, hő sugárzás). Táplálkozás – belső energia. Hőszigetelés (szőrzet, zsírréteg, fagyús tollazat, pehelytollak). Téli álon: életfolyamatok lassulása. Környezeti hatások – napsugárzás. Csoportos életmód – egymás melengetése (pingvinek stb.).	Az élőlények életében bekövetkező változások a környezet fizikai és kémiai hatásaira. Csoportosítások, elemzések, általánosítások. Összefüggések felismerése.	

Nagy melegben – párologtatás, fokozott hőleadás.		
Fotoszintézis és a légzés lényege. A termelő szervezetek (növények) szerves anyag előállítása, oxigéntermelése (energiamegkötés).	Kísérletek végzése a fotoszintézisre és légzésre. Táplálékláncok készítése. Rajzos ábrák elemzése.	Kémia: tápanyag, energia, égés.
Hosszabb idő alatt bekövetkező változások (leszármazás, rokonság, evolúció). Fejlődési folyamat és a mai élővilág sokfélesége (fajok, rokon fajok, családok, rendek, törzsek). Rendszertani alapismeretek.	A változatosság, sokféleség élménye, értékelése családon belül. Az élővilág sokféleségének megfigyelése. Csoportosítás, táblázatkészítés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önszabályozás, viszonylagos egyensúly, megújulás, globális természeti probléma, üvegházhatás, felmelegedés, ózonlyuk, UV-sugárzás, ivóvízkészlet, hőháztartás, belső energia, EKG, EEG, fotoszintézis, szerves anyag, vérnyomás, pulzus, vércukorszint, evolúció, biológiai szabályozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság		Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Talaj, éghajlat, környezeti tényezők, környezetvédelem, szemétgyűjtés, ipar, mezőgazdaság, közlekedés.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megfigyelőképesség erősítése, a kommunikáció fejlesztése, kísérletező képesség, információgyűjtő és -feldolgozó képesség, a problémamegoldó gondolkodás és a kauzális gondolkodás fejlesztése. A kritikai érzék fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A globális környezeti rendszerekről, a környezetszenyezésről, a fenntarthatóságról ismeretek szerzése és rendszerezése. Felelősségtudatos magatartás erősítése, a szociális érzékenység és a közösségi érzés erősítése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Globális környezeti rendszerek A talaj termőképessége, védelme. A talaj sajátos életközössége (baktériumok, egysejtűek, gombák, moszatok, férgék, ízeltlábúak stb.). A tápanyagkészlet folyamatos megújulása. A talajszenyezés forrásai, okai (ipari, háztartási, mezőgazdasági). Az emberi tevékenységek felszínformáló hatásai.	Kísérletezés talajjal. Életközösségek egyedeinek vizsgálata, csoportosítása. Talajszenyezés, szennyező anyagok, hatások csoportosítása adott szempontok szerint. Az emberi tevékenység felszínformáló hatásainak elemzése, beszámolók készítése.		Földrajz: a Föld. Technika, életvitel és gyakorlat: Talajművelés; Talajszenyeződés; Szelektív hulladékgyűjtés; Ipari, mezőgazdasági tevékenységek.

Környezeti tényezők Az éghajlat hatása az épített környezetre (hőszigetelés). Felelős fogyasztói szemlélet.	Az egyéni felelősség belátása konkrét, minden nap példákon keresztül.	<i>Fizika:</i> a hő terjedése. <i>Kémia:</i> energia.
Az élőlényekre ható élettelen környezeti tényezők (levegő, víz, talaj, hőmérséklet), az alkalmazkodás módjai.	A környezeti tényezőkről, az élőlények alkalmazkodásáról tényanyagok gyűjtése, elemzések, vázlat-, tabló-, plakátkészítés.	<i>Földrajz:</i> Időjárás; Természetes vizek.
A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (talaj, víz, levegőszennyezés). Emberi, ipari, háztartási, mezőgazdasági tevékenységek környezetszennyező hatásai.	A környezetszennyeződés, az élőhelyek pusztulása problémáinak felismerése, véleményezése.	
Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem) Szelektív hulladékgyűjtés	Részvétel a jeles környezetvédelmi napok rendezvényisorozatain. Játékos vetélkedőkön részvétel. Szemetgyűjtési akciókon részvétel.	
A tudatos fogyasztói szokások (takarékosság, tudatosság, megfontoltság, előrelátás).	A tudatos fogyasztási szokások megismerése, konkrét példák gyűjtése.	
A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei (pl. lakóhely és környékének gondozása, szépítése).	Parkgondozás, fa- és virágültetés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Talaj-, víz-, levegőszennyezés, mezőgazdasági, ipari, háztartási szennyezőanyag, vegyszer, olajszenyezés, mérgező gáz, talajpusztulás, takarékosság, tudatosság, mérlegelés, megfontoltság.	

8. évfolyam

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Rendszerek	6
A felépítés és a működés kapcsolata	6
Állandóság és változás	9
Az ember megismerése	18
Környezet és fenntarthatóság	9

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Rendszerek	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Életközösségek működése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térbeli, időbeli tájékozódás képességének erősítése. A kommunikációs képesség, analizáló, szintetizáló képesség, kauzális gondolkodás fejlesztése. Finommotorika fejlesztése. Hálózatok az élővilágban: összefüggések felfedezése, önálló információszerzés, együttes munkában részvétel.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Tér és idő Az élővilág méretskálája (a szerveződési szintek összevetése).	Vizsgálatok mikroszkóppal, nagyítóval. Rendezések, csoportosítások, hasonlóságok, különbségek felfedezése.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: időszalag.
A biológiai óra fogalma, példái (az élő szervezetek belső szabályozottsága, ciklikusság öröklött és tanult megnyilvánulásai).	Példák gyűjtése az emberek és az állatok életéből (életkorú szakaszok és a kapcsolódó biológiai történések).	
Rendszer, rendszer és környezete A sejt, a szervezet és az életközösség, mint rendszer (elemek és kapcsolatok).	Ábrák, képek, modellek, makettek összeállítása (puzzle). Rész-egész kapcsolatának, szerepének megértése elemi szinten.	
A környezet fogalma, a rendszer és környezet kapcsolata, biológiai értelmezése a sejt, egyed, életközösség és a bioszféra szintjén.	Az élőlények, élettelen összetevők válogatása, rendezése, csoportosítása adott szempontok szerint. Szűkebb, tágabb kapcsolatrendszer	

	összefüggésének felismerése, az alá-fölérendeltség viszonyainak értelmezése.	
A természetföldrajzi környezet és az élővilág összefüggései.	Példák keresése az élőlények alkalmazkodására a természetföldrajzi környezethez.	Földrajz: A Föld.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretek, sejt, szervezet, életközösség, biológiai hálózat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A felépítés és a működés kapcsolata	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A víz, a tápanyagok.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség, a kommunikációs képesség, a problémamegoldó gondolkodás, a kauzális gondolkodás fejlesztése. A tér-, időbeli tájékozódás erősítése. A kémiai ismeretek felhasználása az egészséges életmódban kialakításában. A Föld övezetessége és az ott kialakuló jellegzetes növény- és állatvilág közötti összefüggés felismertetése. Az élővilág egyszerű rendszerezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) alapvető szerepe.	Táblázatok tanulmányozása, ábraelemzés. Életszerű példák keresése a „só-víz háztartás” egyensúlyi állapotára (szomjúság oka).	Kémia: Szerves és szervetlen anyagok. Tápanyagok.
Az élelmiszerek összetétele, tápértéke, az egészséges étrend (tápanyag, tápérték, termékösszetétel).	Az élelmiszerek összetételének tanulmányozása, tápanyag-összetételük elemzése. Tudatos fogyasztói magatartás gyakorlása. Élelmiszerek válogatása, ennek fontossága a hiánybetegségek esetén. Napi, heti étrend összeállítása. Receptgyűjtemény készítése, főzési gyakorlatok csoportmunkában.	
Az élővilág rendszerezése (egysejtűek, növények, állatok, gombák) Az élővilág elsődleges iscsoportokra való felosztása. Főbb rendszertani csoportok: faj, évfolyam, törzs. Egysejtűek. Növények országa. Állatok országa.	Az eddig tanult növény- és állatfajok csoportosítása megadott szempontok szerint. Növény- és állathatározó könyvek tanulmányozása. Hasonlóságok, különbségek felismerése, általánosítás, rendszerbe sorolás. Táblázatalkotások.	ismétlésnek ismétlésnek

Gombák országa.		
Nap, Naprendszer A napsugárzás és a földi élet közötti összefüggés (hősugárzás, fénysugárzás).	Szemelvényfeldolgozás, elemzés, értelmezés. Összefüggések felfedezése. Példák sorolása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Víz, szerves, szervetlen anyag, tápanyag, vitamin, a szervrendszer felépítése, egyed és faj, tápláléklánc, evolúció, fotoszintézis.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Állandóság és változás	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Az életközösségek. A növények, állatok mozgása. Fotoszintézis. Az élővilág felépítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Biológiai, természettudományos ismeretek alapozása. Biológiai fogalmak megértése, elsajátítása. Kapcsolatok felismertetése a kémiában és a fizikában elsajátított ismeretekkel. A megismerőképesség, a kritikus gondolkodás, a kauzális gondolkodás, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Interaktív eszközök használata, pontos, kitartó munkavégzésre, önálló információ-feldolgozásra, önálló tanulásra törekvés erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Önszabályozás, viszonylagos egyensúly-megújulás.	Információs eszközök használata.	
Az ember hatása a bioszféra-re (káros és hasznos beavatkozások). Globális természeti problémák és következményeik.	Adatgyűjtés, tablókészítés az emberi tevékenységről.	
Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások példái (EKG, EEG).	Érdekességek, információk feldolgozása könyvekből, lexikonokból, filmekről, internetről. Személyes tapasztalatok feldolgozása.	
Fotoszintézis és a légzés lényege. A termelő szervezetek (növények) szerves anyag előállítása, oxigéntermelése (energiamegkötés).	Kísérletek végzése a fotoszintézisre és légzésre. Táplálékláncok készítése. Rajzos ábrák elemzése.	Kémia: tápanyag, energia, égés.
Szénhidrátok szerepe az élővilág energiaellátásában. Tápanyagok elégetése a szervezet sejtjeiben (lassú égés, energia-felszabadulás).	Körfolyamatok elemzése ábrák, képanyagok, filmek segítségével.	

Az oxigén az égés feltétele.		
Az élettani folyamatok hatása a vérnyomásra, pulzusra, vércukorszintre. Életmód, táplálkozás, mozgás, aktivitás, pihenés, testi-lelki egyensúly.	Az egészséges életmód technikáinak alkalmazása. Ismerkedés a vérnyomásméréssel, vércukorszint-méréssel, pulzusméréssel.	
Hosszabb idő alatt bekövetkező változások (leszármazás, rokonság, evolúció). Fejlődési folyamat és a mai élővilág sokfélesége (fajok, rokon fajok, családok, rendek, törzsek). Rendszertani alapismeretek.	A változatosság, sokféleség élménye, értékelése családon belül. Az élővilág sokféleségének megfigyelése. Csoportosítás, táblázatkészítés.	
Folyamat A biológiai szabályozás lényege, mechanizmusai (pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet). A szabályozott állandó állapot biológiai jelentősége. A működés egyensúlyi állapotának folyamatos biztosítása.	A saját egészségi állapot iránti felelősség belátása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önszabályozás, viszonylagos egyensúly, megújulás, globális természeti probléma, üvegházhatás, felmelegedés, ózonlyuk, UV-sugárzás, ivóvízkészlet, hőháztartás, belső energia, EKG, EEG, fotoszintézis, szerves anyag, vérnyomás, pulzus, vércukorszint, evolúció, biológiai szabályozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ember megismerése	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az emberi test, az egészséges életmód. Önismeret. Mások elfogadása, közösségi normák betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megismerő képesség további erősítése. Kommunikációs képesség fejlesztése. Aktív részvétel kiscsoportos beszélgetéseken. Kauzális, problémamegoldó, analizáló, szintetizáló gondolkodás fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. Az ember szervrendszerére, szervei és azok működésének megismerése. A betegségek és azok megelőzési módjainak ismerete. Törekvés erősítése az egészséges életmódra. Önismeret fejlesztése. A viselkedési és társadalmi normák, szabályok betartása. Az önfegyelem, a belátás képességének fejlesztése. Konfliktuskezelés. Aggresszió elkerülése. Problémafeloldás segítése. Önzetlenség erősítése. IKT-eszközök használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Testkép, testalkat, mozgásképesség	Információgyűjtés. Ábraelemzés.	Informatika: internethasználat.

<p>Testalkat változása a növekedés során.</p> <p>Testkép-zavarok.</p> <p>Az ember szervrendszerei</p> <p>Szervek. Elhelyezkedésük.</p> <p>Mozgás: aktív és passzív szervrendszer.</p> <p>Mozgás és életmód kapcsolata.</p> <p>Normál testsúly tartása és a rendszeres mozgás.</p> <p>Gyakori mozgásszervi elváltozások, sérülések, és megelőzésük.</p> <p>A mozgásszegény életmód következményei.</p>	<p>Rendszeres, aktív sportolás.</p> <p>A mozgás és életmód kapcsolatának, összefüggéseinek feltárása.</p> <p>Egészségmegőrző technikák gyakorlása.</p> <p>Helyes, egészséges táplálkozás elsajátítása.</p> <p>Rendszeres tisztálkodás, megfelelő fogápolás fontosságának belátása.</p>	<p><i>Testnevelés és sport: mozgás, sport.</i></p> <p><i>Természettismeret; kémia: tápanyagok, vitaminok.</i></p>
<p>Táplálkozás: szervei, emésztési folyamatok.</p> <p>A tápcsatlakozási betegségei.</p> <p>A légzés: szervei, működése.</p> <p>A légzőszervek gyakori betegségei.</p> <p>Védekezés egyszerű gyógymódokkal.</p> <p>Keringés: szervei, működése.</p> <p>Kiválasztás szervei.</p>	<p>Az emberi szervezet szervrendszeri és szervei működésének megismerése, betegségeik és megelőzési lehetőségeinek megismerése.</p> <p>Egyeszerű ápolási technikák elsajátítása.</p>	
<p>Önfenntartás</p> <p>Érzékszervek.</p> <p>A bőr funkciói, bőrbetegségek, bőrápolás, a bőr védelme.</p> <p>A központi és környéki idegrendszer főbb részei.</p> <p>Érzékszervek: látás, hallás, egyensúlyszerv, ízlelés, szaglás szervei.</p> <p>Minőségi, mennyiségi táplálkozás.</p> <p>A táplálkozás hatása a keringésre, légzésre, anyagcserére.</p> <p>Idegi, hormonális szabályozás.</p>	<p>Kísérletezés fénytani és hőtani eszközökkel látásra és hallásra.</p> <p>Részvétel az iskolai orvosi vizsgálatokon, szűrővizsgálatokon.</p>	<p><i>Fizika: a hang terjedése, a fény terjedése, lencsék.</i></p>
<p>Szaporodás, egyedfejlődés</p> <p>Szaporodási szervrendszer.</p> <p>Nemi jellegek.</p> <p>Menstruáció, szexualitás.</p> <p>A szexualitás egészségügyi szabályai, fogamzásgátlás.</p> <p>Méhen belüli fejlődés, születés, születés utáni élet.</p> <p>Semmelweis Ignác, az anyák megmentője.</p>	<p>Beszélgetések az ember szaporodásáról.</p> <p>Megfelelő tájékoztató, felvilágosító kiadványok tanulmányozása.</p> <p>Információgyűjtés egészségügyi kiadványokból, filmekből, internetről.</p> <p>Semmelweis Ignác munkásságának megismerése.</p>	

Egészség Orvosi ellátásokkal kapcsolatos ismeretek. Szűrővizsgálat, védőoltás. Az egészséges életmód megőrzéséhez szükséges életvitel. Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek. Betegjogok.	Részvétel szűrővizsgálatokon. A védőoltás elfogadása. Alapfokú elsősegélynyújtási ismeretek gyakorlása. Ismerkedés a betegjogokkal.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat: Orvosi ellátás. Elsősegély-nyújtási ismeretek. Betegjogok.</i>
Magatartás A személyiségek összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok, önismeret, önfeljlesztés fontossága, viselkedési normák, szabályok szerepe. Családi és egyéni (személyi) kapcsolatok jelentősége. Tanulás szerepe. A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői. Családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, probléma-feloldás.	Szabályok, normák szerepének elfogadása. A tanulás fontosságának tudatosulása. Felelősségteljes magatartás. Csoportokban beszélgetések során önismeret fejlesztése. Konfliktuskezelések gyakorlása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Test, szervezet, szervrendszer, betegség, védekezés, megelőzés, szexualitás, orvosi ellátás, öröklődés, magatartás, önismeret, norma, szabály, serdülőkor.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezet és fenntarthatóság	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Talaj, éghajlat, környezeti tényezők, környezetvédelem, szemétgyűjtés, ipar, mezőgazdaság, közlekedés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A megfigyelőképesség erősítése, a kommunikáció fejlesztése, kísérletező képesség, információgyűjtő és -feldolgozó képesség, a problémamegoldó gondolkodás és a kauzális gondolkodás fejlesztése. A kritikai érzék fejlesztése. Kooperatív technikák alkalmazása. A globális környezeti rendszerekről, a környezetszenzerezséről, a fenntarthatóságról ismeretek szerzése és rendszerezése. Felelősségtudatos magatartás erősítése, a szociális érzékenység és a közösségi érzés erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
A környezeti rendszerek állapota, védelme, fenntarthatósága A környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggés (testi-lelki egészség).	Konkrét példákon keresztül az ember egészségének védelme és a megfelelő környezeti állapot fenntartása közötti kapcsolat meglátása.	Földrajz: Ipar és mezőgazdaság.

A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (talaj, víz, levegőszennyezés). Emberi, ipari, háztartási, mezőgazdasági tevékenységek környezetszennyező hatásai.	A környezetszennyeződés, az élőhelyek pusztulása problémáinak felismerése, véleményezése.	
Az élőhelyek pusztulásának okai, következményei, a fenntartás lehetőségei (aktív természetvédelem) Szelektív hulladékgyűjtés	Részvétel a jeles környezetvédelmi napok rendezvényisorozatain. Játékos vétélkedőkön részvétel. Szemétgyűjtési akciókon részvétel.	
A tudatos fogyasztói szokások (takarékkosság, tudatosság, megfontoltság, előrelátás).	A tudatos fogyasztási szokások megismerése, konkrét példák gyűjtése.	
A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei (pl. lakóhely és környékének gondozása, szépítése).	Parkgondozás, fa- és virágültetés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Talaj-, víz-, levegőszennyezés, mezőgazdasági, ipari, háztartási szennyezőanyag, vegyszer, olajszenyezés, mérgező gáz, talajpusztulás, takarékkosság, tudatosság, mérlegelés, megfontoltság.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Alapvető ismeretek a kémiai, fizikai, biológiai jelenségekről, törvényszerűségekről, ezek felhasználása a gyakorlatban, a minden nap életben, a háztartásban. Az élő és élettelen természet legfontosabb kölcsönhatásainak ismerete. A megfigyelésekben, kísérletekben önálló, szabálykövető részvétel. Egyszerűbb összefüggések megértése, tapasztalatok megfogalmazása szóban, vázlatkészítés. Törekvés a tanult szakkifejezések pontos használatára. Információk egyre önállóbb gyűjtése és feldolgozása. IKT-eszközök használata. Tudatos környezetvédelem és egészségvédelem, megoldások keresése a környezet- és egészségkárosítás elkerülésére. Az egészségügyi hálózat ismerete. Képesség segítségkérésre, segítségnyújtásra. Kialakult szabálytudat, képesség az együttműködésre, konfliktuskezelésre, reális önismeret.
--	---

FÖLDRAJZ

6–8. évfolyam

A Földünk-környezetünk műveltségi terület megismerteti a tanulókat a szűkebb és tágabb környezet természeti és társadalmi-gazdasági jellemzőivel, folyamataival. Elősegíti, hogy megismerjék és megfigyeljék nemzeti értékeinket, legyen képük hazánk természeti, társadalmi-gazdasági adottságairól, valamint az európai integrációban betöltött szerepről. Megismerteti – lehetőség szerint a gyakorlatban – a szűkebb és a tágabb természeti és társadalmi környezetben való tájékozódás, eligazodás alapvető eszközeit és módszereit. Vizsgálódásának középpontjában a természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok, jelenségek, valamint napjaink eseményei állnak. Valamennyit a társadalom szemszögéből mutatja be a természet-, a társadalom- és a környezettudományok vizsgálódási módszereinek alkalmazásával.

A tartalmak feldolgozása során fejlődik a tanulók földrajzi-környezeti gondolkodása, helyi, regionális és globális szemlélete. Megértik, hogy a természet egységes egész; a Föld egységes, és ez megköveteli az erőforrásokkal való ésszerű, takarékos gazdálkodást. A műveltségi terület minden jelenséget és folyamatot tér- és időbeli változásában, fejlődésében mutat be, kutatva az okokat és az összefüggéseket. A tanulók megismerik a változásokat, válásokat előidéző gazdasági és társadalmi folyamatokat is. Így fokozatosan kialakulhat a felelős magatartásuk a szűkebb és a tágabb természeti, illetve társadalmi környezet iránt.

A globalizálódó gazdasági, társadalmi és környezeti folyamatok értékelésével lehetővé válik, hogy a tanulók megismerjék az emberiség egész bolygónra kiterjedő természetatalakító tevékenységét, valamint az ebből fakadó, szintén világmérettű természeti és társadalmi problémákat.

A műveltségi terület tartalmi elemeinek feldolgozása a szűkebb és tágabb környezetünkről megszerzett ismeretek bővítése mellett hozzájárul a tanulók képességeinek fejlődéséhez. A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. A fogalmakkal, kulcsfogalmakkal az enyhén értelmi fogyatékos tanulók többször, változó helyzetekben találkoznak, így a kulcsfogalmak egyre gazdagodó tartalommal épülnek be az egyes tanulók fogalmi rendszerébe, szókincsébe.

A Európai Unió, valamint a távoli országok természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával a tantárgy hozzájárul a nyitott és befogadó magatartás kialakulásához, felkelti az igényt az eltérő kultúrák megismerése iránt. Felhívja a tanulók figyelmét a társadalmi-gazdasági érdekcsoportok tevékenységére, amelyek pusztítják a Föld természeti kincseit, értékeit, amelyek megőrzése a következő nemzedékek számára is fontos. Mindezzel hozzájárul a felelős és tudatos környezeti magatartás alakításához.

A természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti folyamatokban megfigyelhető kölcsönhatások feltárásával a műveltségi terület tartalmainak feldolgozása hozzájárul a korszerű természettudományi szemlélet és gondolkodásmód kialakulásához. Szüntelenül változó és globalizálódó világunk természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatainak megismeréséhez, megértéséhez elengedhetetlen a tanórákon kívüli tájékozódás, az információszerzés és a nyitott gondolkodás. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók oktatása-nevelése is elköpzelhetetlen a tanulók egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanítási-tanulási folyamatban növekvő hangsúlyt kap az információszerzés és feldolgozás képességének fejlesztése, különös tekintettel a digitális világ nyújtotta lehetőségek felhasználására.

Hazánk és a világ társadalom-földrajzi jellemzőinek bemutatásával fejlődik a tanulók szociális és állampolgári kompetenciája. Napjaink hazai társadalmi-gazdasági folyamatainak megismerése nagymértékben hozzájárul a tanulóknak a gazdasági élet eseményeiben történő eligazodásához, későbbi, felnőttkori aktív munkaerő-piaci szerepvállalásához.

A Földünk – környezetünk műveltségi területben megfogalmazott célkitűzések, fejlesztési feladatok és az azokhoz kötődő tartalmak elsajátítása a 6. évfolyamon kezdődik az enyhén értelmi fogyatékos tanulók iskoláiban, emiatt nem kapcsolódik időben közvetlenül a műveltségi területet az 1-4.

évfolyamon megalapozó Ember és természet műveltségi terület keretében megfogalmazottakhoz. A Földrajz tantárgy 6. évfolyamon kezdődő oktatása során törekedni kell az alapok felelevenítésére és az alapvető természettudományi – illetve részben a társadalom- és a környezettudományi – kapcsolatok megértésére. A műveltségi terület tartalmi és képességfejlesztési alapozása az 1–4. évfolyam alapján történik. Az 5–6. évfolyamra vonatkozó követelményrendszer már nemcsak az Ember és természet, hanem az Ember és társadalom műveltségi terület megfelelő fejlesztési területeihez is szervesen kapcsolódik, és arra épít. A földrajz integráló jellegű tantárgy, amely a természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségek, folyamatok összefüggéseinek megláttatásában és kölcsönhatásainak feltárásában alapvető szerepet tölt be, és a tanulók környezettudatos magatartásának alapozásáért és alakításáért is felelős.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tanulási sajátosságaik következtében több irányítást és egyéni segítséget igényelnek. A minden napokban is jól használható gyakorlati példákon és tapasztalatokon keresztül sajátíthatják el a földrajzi térben történő eligazodás alapvető eszközeit, módszereit.

Az egyszerű, elemi földrajzi ismeretek átadása az általános és a speciális képességek fejlesztésére, a specifikumokra figyelve történik, egyben habilitációs, rehabilitációs célok, feladatokat is hordoz. Ezek közül a legfontosabbak: a gondolkodási funkciók fejlesztése, a rövid és a hosszú távú figyelem és emlékezet fejlesztése, biztos tájékozódás meghatározása a közvetlen téren, a síkban, a jelek, a szimbólumok világában.

A tanulási szokások megerősítésével teremtődik meg a lehetősége a térképek, információhordozók használatának, a tankönyv, a feladatlap, munkalap használatának.

A célok eléréséhez a tantárgy sajátos fejlesztési feladatak révén járul hozzá. Ilyen feladat a hétköznapi életben felhasználható földrajzi-környezeti tudás elemeinek elsajátítása, folyamatos gyarapítása, a világgazdaság működésének a napi életünkre gyakorolt hatásainak elemzése példák segítségével.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	2	72
8. évfolyam	2	72

6. évfolyam

A földrajz tantárgy 6. évfolyamon történő tanulása során fejlődnek a tanulók tanuláshoz szükséges kognitív képességei: a tudatos megfigyelés képessége, a figyelem terjedelme, az analitikus és a szintetizáló gondolkodás. Képessé válnak a tantárgy-sajátos földrajzi ismerethordozók – térkép, földgömb, ábrák – használatára, valamint az IKT-eszközök tanári segítséggel történő célszerű alkalmazására. Fejlődik kommunikációs képességük, a tananyag feldolgozása során bővül szókincsük, fejlődik szövegértésük és a feladatmegoldásokhoz kapcsolódóan értékelési helyzetekben önértékelésük, önismeretük. A matematikai kompetencia birtokában képesek számadatok összevetésére, grafikonok, diagramok leolvasására, elemzésére.

A nevelés célja, hogy ismerjék és szeressék a környezetet és a környezetkímélő magatartás valjék követendővé számukra. A hazai természeti adottságainak megismerésével, a hazai tájak szépségeinek és kulturális örökségeinek feltárásával erősödik hazaszeretetük és kötődésük a magyar haza, a magyar nép iránt.

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Tájékozódás a földrajzi térben	6+6
Tájékozódás az időben	3+3
Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	9+9
Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól – A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai	8+8
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról	4+4
Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	6+6

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Tájékozódás a földrajzi térben	Órakeret 12 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Világtájak, irányok a térképen, alapvető térképjelek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céjlai	Az ismert tér fokozatos kitágítása. A térkép és a valóság kapcsolatának felismertetése. Összehasonlítás, differenciálás, analógiás gondolkodás fejlesztése. Tájékozódás a térképi ábrázolás jelrendszerének segítségével. A jelrendszer alkalmazása térábrázolásban.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A tér és ábrázolása 1.1. Téregységek – Személyes tér. A földrajzi tér: közvetlen környezet, lakóhely, környező táj, haza. – Földrészek és óceánok. A kontinensek neve, egymástól való távolsága. – Térhierarchia (kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egységek és termelési területek, régiók).	Tájékozódás a lakóhelyen, valamint annak szűkebb és tágabb környezetében. A földrajzi tér fogalmának kialakítása a közeli és a tágabb környezetben. Ismerkedés a földgömbbel. Tájékozódás a földgömbön és a Föld természetföldrajzi térképén.	Környezetismeret: térképi ábrázolás eszközei; a Föld alakja; elemi térképolvasási ismeretek.
1.2. Térábrázolás – Térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, térképvázlat; úti-	A földrajzi tartalmak ábrázolása térképen, földgömbön. Méretarány, aránymérték értelmezése; tanári segítséggel távolságmérés	Környezetismeret: tér, idő, nagyságrendek; nagyítás, kicsinyítés, alaprajz.

<p>és helyszínrajz.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Térképi ábrázolás: égtájak iránya, szín- és jelkulcs, felirat, aránymérték. – Térképfajták (pl. domborzati közigazgatási, turista-, autós, időjárási és kontúrtérkép). – Keresőhálózat és földrajzi fokhálózat. 	<p>különböző térképeken. Modellalkotás terepasztalon.</p> <p>Elemi térképolvasás (felismerés, keresés) gyakorlása. Eligazodás domborzati, közigazgatási és egyszerű tematikus és lakóhelyi környezetet ábrázoló térképen.</p> <p>Helyszínrajz, egyszerű vázlatrajz készítése a lakóhelyről és környékéről – bejárás, séta, a látott jellegzetes épületek, tereptárgyak rögzítése rajzzal.</p> <p>Tanári irányítással iránymeghatározás. Segítséggel keresés a földrajzi fokhálózat alkalmazásával.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> iránytű használata.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Személyes tér. Földrajzi tér: közvetlen környezet, lakóhely, környező táj, haza. Iránymeghatározás. Térképi ábrázolás, térképjelek. Térképfajta (domborzati, közigazgatási, turista-, autós, időjárási és kontúrtérkép). Földrajzi fokhálózat. aránymérték.
Topográfiai ismeretek		Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália, Antarktika, Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Tájékozódás az időben	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A környezetismeret keretében kialakult időfogalom.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tér-, időorientációs képesség fejlesztése. Jelenségek, folyamatok megfigyelése, a tapasztaltak adott szempontok szerinti rendezése. A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek érzékeltetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az idő 2.1. Időegységek	<p>A napi, az évi, a történeti és a földtörténeti időegységek.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Földrajzi-környezeti folyamatok időbeli nagyságrendje, időtartama példák alapján. 	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: időszámítás.</p> <p>Matematika: időtartam mérése.</p>

	áttekintése hazai konkrét példák alapján – periodikusan bekövetkező jelenségek, váltakozó folyamatok felismerése.	
2.2. Időrend Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténeti események időrendje regionális példák alapján.	A környezeti folyamatok időrendiségeinek felismerése konkrét példákban.	Természetismeret: tér, idő, nagyságrendek; a Föld mozgásainak következményei (évszakok, napszakok váltakozása).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Napi, évi, történelmi és földtörténeti időegység, tengely körüli forgás, Nap körüli keringés; évszak, napszak, váltakozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Tapasztalatok az anyagok tulajdonságainak megfigyeléséről, összehasonlításáról – az anyagok és megmunkálásuk lehetősége közötti összefüggésekkel ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók érdeklődésének felkeltése a természetben előforduló anyagok, felhasználásuk, hasznosíthatóságuk iránt. Az ismeretszerzés, tanulás során a földrajzi környezetben történő eligazodás képességének fejlesztése.</p> <p>A felszíninformák és kialakulásuk, a hegységek képződés és a lepusztulás-feltöltődés megértése. A felszín folyamatos változásának belátása.</p> <p>A hazai tájak életközösségeinek ökológiai szemléletű jellemzése, az élőhelyek földrajzi sajátosságainak, kapcsolatainak, folyamatos változásának felismertetése.</p> <p>Az időjárás és az éghajlat jelenségeinek értelmezése, konkrét Kárpát-medencei példák alapján.</p> <p>A nyersanyagok és energiahordozó-készletek végessége miatti takarékosság szükségességének beláttatása.</p> <p>Kooperatív technikák alkalmazása során az együttműködési képesség fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Tájékozódás a környezet anyagairól és jelenségeiről</i> 3.1. Anyagok, anyagi rendszerek	<p>Érzékszervi vizsgálatok alapján egyszerű megfigyelő eszközök használatával összehasonlítások megtétele – szín, keménység, szag, mintázat.</p> <p>Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok megismerése konkrét példákon: levegő-, talaj-,vízszenyezés.</p> <p>A háztartásban használt energiahordozók és nyersanyagok</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> energiatakarékkosság, háztartás; anyagok tulajdonságai.</p> <p><i>Informatika:</i> ismerethordozók használata.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p>

és hatásaik.	jelentőségének felismerése. Példák gyűjtése az energiatakarékos magatartás lehetőségeire. Válogatás tanári irányítással információs anyagokban és gyűjteményeikben (könyv- és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok).	könyvtárhaználat.
3. 2. Geoszférák – Felszínformák (hegységek, síkságok kialakulása). – Kiemelkedések és lepusztulások, feltöltődések. Hegysékképződés. A szél, a víz, a jég felszínalakító munkája. Jellegzetes felszínformák. – Időjárási-éghajlati elemek, jelenségek, légköri alapfolyamatok –felmelegedés, a víz körforgása és halmazállapot-változásai, csapadékképződés. – Éghajlati elemek változásai, éghajlat-módosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi-gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján. – A szél. A csapadék kialakulása és fajtái. A napsugárzás és a felmelegedés. A levegő hőmérséklete és változása.	Információk szerzése, kezelése, csoportosítása eltérő szempontok szerint. Szövegek feldolgozása, vizuálisan megjelenő információk (térképek, grafikonok) feldolgozása, értelmezése, magyarázata tanári irányítással. A felszín fejlődésében törvényszerűségek felismerése, következtetések levonása. A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásainak felismerése a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján). Az időjárás elemeinek szemléletes, közvetlen tapasztalására épülő megfigyelése; szövegek értelmezése. Az időjárási elemek felismerése megfigyelések, leírások nyomán.	Természetismeret: A víz halmazállapot-változásai. A víz körforgása.
3.3. Földrajzi övezetesség – Vízszintes földrajzi övezetesség – Forró és hideg éghajlatú tájak	A vízszintes földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése.	
3.4. Égitestek – Az égitestek látszólagos mozgása. – A Föld mozgásai és ezek következményei.		Természetismeret: felépítés és működés kapcsolata.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ásvány, kőzet, energiahordozó, ipari nyersanyag, mészkő, gránit, bazalt, homok, szén, felszínforma, hegység, síkság, hegysékképződés, lepusztulás, kiemelkedés, feltöltődés; Ráktérítő, Baktérítő; vízszintes földrajzi övezetesség, az égitestek látszólagos mozgása; időjárási-éghajlati elem, napsugárzás, hőmérséklet, szél, csapadék, a víz körforgása, éghajlat-módosító tényező,	

	talajtípus, napszak, évszak, váltakozás.
--	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól – A társadalmi-gazdasági élet szerveződése és folyamatai	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Információgyűjtési tapasztalatok; képesség irányított megfigyelési folyamatban való részvételre; tematikus térképek elemzése, értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Elemi fogalmak kialakítása az emberek gazdasági tevékenységről, a termelés természeti feltételeiről. Az IKT-eszközök használatának gyakoroltatása, a szerzett információk alkalmazása a tananyag feldolgozása során. Összefüggések megláttatása és megértetése egy táj, ország, kontinens természeti adottságai és gazdasága között. Együttműködési készség kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól</i></p> <p>4.1. A társadalmi-gazdasági élet szerveződése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A népesség területi eloszlása, a népességszám és befolyásoló tényezői, regionális különbségek. – A kulturális élet földrajzi alapjai (nyelvek, vallások). – A termelés természeti feltételei, a természeti erőforrások felhasználása. – A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. 	<p>A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. A letelepedést lehetővé tevő környezeti természeti tényezők megfigyelése.</p> <p>Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat).</p> <p>Tematikus képanyagok elemzése, összehasonlítása.</p> <p>A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján.</p> <p>Számadatok összevetése, grafikonok, diagramok leolvasása.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: történetek a honfoglalásról.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra; technika, életvitel és gyakorlat: kézműves technikák.</i></p> <p><i>Matematika: mennyiségi mutatók értelmezése.</i></p>
<p>4.2. A világgazdaság szerveződése és működése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Földrészek, országok szerepe a világgazdaságban, fő termékeik. – Nemzetközi gazdasági együttműködések és társadalmi-gazdasági szervezetek példái, jellemző tevékenységük. – A pénzvilág működése: bevétel 	<p>Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. Különböző információforrásokból szóbeli következtetések megfogalmazása.</p> <p>Tematikus térképek, képek, diagramok, ábrák értelmezése.</p> <p>Tematikus képanyagok elemzése.</p>	

és kiadás, fizetőeszközök (nemzeti és közös valuták).		
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népesség, vallás, nyelv, kultúra, településtípus (tanya, falu, város), munkamegosztás, termelés, természeti erőforrás, világgazdaság, nemzetközi gazdasági együttműködés, mezőgazdaság, bányászat, ipar, szolgáltatás, fizetőeszköz, valuta, földrajzi fekvés, szállítási, kereskedelmi útvonal, felszín, éghajlat, vízrajz, gazdasági ágazat, természeti és társadalmi kölcsönhatás, környezetkárosító hatás, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, hegyvidék, bányakincs, kitermelés, hőerőmű, környezetszenyezés (levegőszennyezés, vízszenyezés).
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Szemléleti térképolvasás. Tanári segítséggel a természetföldrajzi tényezőkre alapozott következtetések megfogalmazásának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyarország nagytájai átfogó természet- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeinek megismertetése. Múltunk jelentős alakjain, híres emberein keresztül a hazai táj ismeretén alapuló, a haza iránti pozitív érzelmek erősítése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza <ul style="list-style-type: none"> - A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok. - A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk. - Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi-gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei, környezettől függő életmódot összehasonlítása, hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzerő, 	<p>Szemléleti térképolvasás. Gyakorlatias térképhasználat. Tájékozódás Magyarország térképén. Magyar utazók feljegyzéseinek, útleírásainak feldolgozása. Szemelvények olvasása. Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat). Gyűjtemény - világraszóló felfedezések, híres magyarok. Tablókészítés.</p> <p>A társadalmi-gazdasági élet természeti adottságokkal való kapcsolatainak felismerése a lakóhelyről és környékéről vett példák alapján. Az életmód és a gazdálkodás változásainak bemutatása a Kárpát-medencében az eltérő jellegű földrajzi tájakról való példák alapján. A helyi környezet (iskola, település) természeti, társadalmi, gazdaságtörténeti, környezeti értékeinek és problémáinak</p>	

<p>gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A Kárpát-medence és hegységekere mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvénysülése a természeti adottságokon, hatás a gazdasági életben. – A tájak természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása. – A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi vonásai. 	<p>felismerése közvetlen tapasztalatszerzés alapján.</p> <p>A tájak jellegzetességeinek megismerése, jellemzésük során földrajzi kifejezések használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Főváros, hungarikum, világörökség.	
Topográfiai ismeretek	Kárpát-medence, Alföld, Kisalföld, Alpokalja, Dunántúli-dombság, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Budapest, Duna, Tisza, Balaton.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ember környezet-átalakító tevékenységeből következett természetkárosítás problémájának megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>6.1. Globális problémák A helyi környezetkárosítások következményei.</p> <p>6.2. Fenntarthatóság</p> <ul style="list-style-type: none"> – Fogyasztási szokások változása; energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés. – Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái. 	<p>Gyűjtőmunka: képek, cikkek a környezetet veszélyeztető emberi tevékenységekről, következményeikről (Száhel-övezet, esőerdők pusztulása, ózonlyuk) – az összefüggések megértése.</p> <p>Gyűjtés hazai katasztrófákról: tiszai ciánszennyezés, vörösiszap-szennyezés.</p> <p>Példák gyűjtése tanári segítséggel a környezetkárosítás megakadályozásának lehetőségeiről.</p> <p>A környezetvédelem eszközeinek és fokozatainak megismerése.</p>	<p>Természetismeret: természetvédelem, energiatakarékosság.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globális probléma, urbanizálódás, környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladék-keletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermék, környezetkárosítás.
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén	<p>A közvetlen földrajzi térben való tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmakat a tanuló felismeri a térképen és a földgömbön. Látja a térkép és a valóság kapcsolatát. Ismeri a Föld alakját. Megérte, hogy a térkép a valóság sajátos ábrázolása. Tud tájékozóni egyszerű térkép, térképvázlat alapján. Segítséggel képes műveletvégzésre a térképen, földgömbön. Képes elemi térképolvasásra (felismerés, keresés) és szemléleti térképolvasásra. Ismeri a történelmi és a földtörténeti időegységek időnagyságrendi és időtartambeli különbözőségét. A tanuló megérte, hogy a Föld története sokkal régebben kezdődött, mint az emberiségé. Tudja, hogy összefüggés van a Föld mozgásai és az időszámítás között. Tudja, hogy a felszín folyamatos változásban van. Ismeri a hegységekkel összefüggő folyamatokat. A fenntartható fejlődés érdekében belátja a nyersanyagok és energiaforrások környezetre kifejtett emberi hatásokat, és azokból adódó problémákat.</p> <p>Ismeri Magyarország nagytájainak átfogó természeti- és gazdaságföldrajzi jellegzetességeit. Képről megismeri lakóhelye és a főváros nevezetességeit. Magyarország tipikus tájait képről szóban képes jellemezni. (A tanulók a tevékenységek végzésében és a teljesítményekben az önállóság szempontjából nagy egyéni különbségeket mutathatnak.)</p>
---	---

7–8. évfolyam

A szakasz célja elfogadattni a tanulókkal a környezetet védő, a természeti kincseket takarékosan fogyasztó, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás követését.

Miközben a tantárgy tanulása során a tanulók megismерik a természeti környezetet, változásának és elemeinek kölcsönös egymásra hatásában kifejeződő törvényszerűségeket, gyakorlottá válnak a térképolvasásban. Tájékozódási lehetőséget kapnak Magyarország, Európa és a távoli kontinensek vonatkozásában is.

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Tájékozódás a földrajzi térben	4+2
Tájékozódás az időben	4+2
Tájékozódás a környezet anyagairól	10+7
Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól	8+2
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról- A földrajzi tér regionális szerveződése	15+10
Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	6+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Tájékozódás a földrajzi térben	Órakeret 6 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Tájékozódás térképen és földgömbön az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerésével. Elemi térképolvasás, és segítséggel műveletek végzése. Szemléleti térképolvasás esetenként segítséggel. Térképhasználat mint az ismeretszerzés és a terepen való tájékozódás eszközének ismerete. Gyakorlottság különböző tematikus térképek használatában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Analógiás gondolkodás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Megfigyelőképesség fejlesztése. A térképhasználat önállóságának és biztonságának növelése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A tér és ábrázolása 1.1. Téregységek - Földrajzi fokhálózat Térhierarchia. Térábrázolás: térrajz,	A térkép és a valóság kapcsolatának megfigyelése, a tapasztalatok alkalmazása. Szemléleti térképolvasás (egyszerű helymeghatározás, távolságbecslés,	Matematika: méretarány fogalma, számítások.

útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, úti- és helyszínrajz. Térképi ábrázolás elemei – jelkulcsok, méretarány.	egyenes és görbe vonal mentén távolságmérés) tanári irányítással. Helymeghatározás tanári segítséggel. Viszonyítási pontok következetes használata.	
1.2. Térábrázolás	A földrajzi tájékozódáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése földgömbön és bármilyen térképen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarány, aránymérték, keresőhálózat és földrajzi fokhálózat. Kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egység, termelési terület, régió, jelkulcs, topográfiai fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Tájékozódás az időben		Órakeret 6 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Tapasztalat a természetföldrajzi és a történelmi folyamatok és események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeiről.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az időbeli tájékozódás, az időfogalom fejlesztése a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek tudatosítása során.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
Az idő 2.1. Időegységek Példák a rövidebb és hosszabb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatokra. A Föld története. Napi időszámítás, évi időszámítás, a naptár, időeltolódás.	A szabályszerűen ismétlődő természeti és társadalmi környezeti változások leírása. A kontinensen - kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása.		
2.2. Időrend Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténeti események időrendje - regionális példák alapján.	Eligazodás a földtörténeti időegységekben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Földrajzi-környezeti folyamat; földtörténeti esemény, nap, évszak, napi és évi időszámítás, naptár.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Tájékozódás a környezet anyagairól		Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	A tanulók ismerik a hazai gazdaságban leggyakrabban használt anyagokat,		

	gyakori ásványokat, kőzeteket, ipari nyersanyagokat és energiahordozókat. A felszín folyamatos változásával tisztában vannak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Energiatakarékos magatartás kialakítása – saját lehetőségeik felismertetése a környezet és a természeti kincsek takarékos használatához történő hozzájárulásban. Gyakorlottság erősítése az IKT-eszközök használatában. A fogalomalkotó, rendszerező képesség fejlesztése. Helyes földrajzi képzetek kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Anyagok, anyagi rendszerek A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és kőzetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalmi-gazdasági életben: kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz. Környezetet károsító anyagok és hatásaik.	Az élő és élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése. A leggyakrabban előforduló ásványok és kőzetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók területi előfordulására példák adása. Válogatás tanári irányítással, információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv- és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok), világhálón. Az emberiség által legintenzívebben használt nyersanyag- és energiahordozó készletek végességének belátása. Törekvés az energiatakarékos magatartásra.	<i>Természetismeret:</i> természeti és mesterséges anyagok, energia, környezetvédelem. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok tulajdonságai, felhasználásuk, természeti és épített környezet.
3.2. Geoszférák – A talaj kialakulása. – Felszíni és felszín alatti vizek, talajtípusok hazai és regionális példái. Felszíni vizek: vízfolyások, állóvizek, tavak, tengerek és óceánok. A felszín alatti vizek. A felszíni jégtakaró. A víz körforgása. A vízszenyezés, vízvédelem.	A felszínformák megnevezéseinének összekötése a saját tapasztalattal, felismerésük, azonosításuk képek, leírások alapján. Különbségek és hasonlóságok felismerése, rövid megfogalmazása szóban vagy írásban. Képek csoportosítása megadott szempontok alapján (pl. felszín alatti/feletti vizek).	Kémia: a földi vízkészlet. Gyógyvíz, ásványvíz.

<p>3.3. Földrajzi övezetesség</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásai. – Az övezetesség elemeinek kapcsolatai regionális példákon. 	<p>A vízszintes és a függőleges földrajzi övezetesség természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti megnyilvánulásainak és hatásainak felfedezése. Az övezetesség elemei közötti kapcsolatok (egyszerű ok-okozati viszonyok) felismerése regionális példákon.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ipari nyersanyag, energiahordozó, a nyersanyag- és energiakészletek végessége. Kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz, talajtípus, talajképződés, forrás, patak, folyó, tó, talajvíz, karsztvíz, artézi víz, vízszennyezés, felmelegedés, szélrendszer, forró övezet, hideg övezet, függőleges övezetesség.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Gazdasági ágazatok, a gazdaság szerveződése. Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek megláttatása. Az új fogalmak, szerveződések felismerése a megismert országokhoz kapcsolódó példák értelmezésével, egyéni és csoportmunkával, gyakorlatokkal.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>4.1. A társadalmi-gazdasági élet szerveződése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Településtípusok (tanya, falu, város), jellemző képük, a hozzájuk kötődő tevékenységek, szerepük az országok társadalmi-gazdasági életében, a munkamegosztásban. – A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szerepük a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. – A földrajzi térben zajló kölcsönhatások és magyarázatuk regionális példák alapján. 	<p>A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek értelmezése. Természeti és gazdasági körülmények, hagyományok egyes népek gazdasági fejlődését, gondolkodásmódját befolyásoló szerepének felismerése példákon keresztül.</p> <p>Egyesről rendszeres megfigyelések, mérések, tanári irányítással, egyéni és csoportmunkával, vizsgálódások és modellalkotás.</p> <p>Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat).</p> <p>Természeti kölcsönhatásokkal kapcsolatos tények, szöveges információk ábrázolása tanári segítséggel.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> kölcsönhatások, erők.</p>

	<p>A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásai a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján) és közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban (pl. termelés – életmód) hazai és külföldi példák alapján.</p> <p>A természeti és társadalmi folyamatok hatásainak és kölcsönhatásainak eredményeképpen létrejövő környezeti változások felismerése. A termelő és a fogyasztó folyamatok rövid és hosszú távú következményeinek felismerése a környezetben regionális példákon.</p> <p>Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése példákban.</p> <p>A környezetkárosító kölcsönhatások következményeinek csökkentésére irányuló hazai és nemzetközi erőfeszítések érzékelése.</p> <p>Összefüggések keresése, felfedezése.</p> <p>Ok-okozati összefüggések keresése, következtetések.</p> <p>Törvényszerűségek meglátása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Településtípus, tanya, falu, város, gazdasági ágazat, fekvés, felszín, éghajlat, vízrajz, mezőgazdaság, bányászat, ipar, szolgáltatás. Fekvés – szállítási, kereskedelmi útvonal. Természeti és társadalmi kölcsönhatás, környezetkárosító hatás. Felszín, éghajlat, vízrajz, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás. Hegyvidék, bányakincs, kitermelés, hőerőmű, környezetszennyezés (levegőszennyezés, vízszennyezés). Tengerpart, halászat, közlekedés, szállítás, sólepárlás, elektromosenergia-termelés, idegenforgalom.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - A földrajzi tér regionális szerveződése	Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	Magyarország és a kontinensek térképeinek ismerete. Magyarország áttekintő tanulmányozása. A természeti adottságok és a gazdaság összefüggései.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyarország megismerésével a hazához és a magyarsághoz kötődő pozitív érzelmek erősítése. A közvetlen környezet társadalmi-gazdasági életének, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei	

	<p>összefüggéseinek megismertetése a tantárgy eszközeivel. Gyűjtőmunka, projekt, csoportos tevékenység keretében végzett feladatakkal az együttműködési és kommunikációs készség növelése. Tájékozódási képesség fejlesztése. Környezeti érzékenység erősítése.</p> <p>A természet szépségének felismertetése. Érdeklődés felkeltése idegen tájak iránt. Fogalomalkotó, analitikus és kauzális gondolkodás, képzelet fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>5.1. Európa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Európa földrajzi-környezetei jellemzői ok-okozati összefüggéseikben: természetföldrajzi kép (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természeti élővilág, talaj, tájak); társadalom-földrajzi kép (népesség, települések, életmódot, termelés, kereskedeleml, infrastruktúra; környezeti kép (állapot, problémák, lehetséges megoldások). – Az Európai Unió mint gazdasági szerveződés; az európai kulturális sokszínűség földrajzi alapjai – A kontinensrészek (Észak-Európa, Nyugat-Európa, Dél-Európa, Közép-Európa, Kelet-Európa) földrajzi jellemzői, különböző életterek közös és egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei. – Az egyes kontinensrészek meghatározó jelentőségű országainak (Németország, Franciaország, Egyesült Királyság, Oroszország, Olaszország, Észak-Európa országai, Lengyelország, Csehország) egyedi földrajzi-környezeti jellemzői, azok okai és következményei. 	<p>Az Európai Unió fő céljainak, értékeinek megismerése földrajzi-környezeti nézőpontból.</p> <p>Az együttműködések szükségességének felismerése.</p>	
<p>5.3. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok</p> <ul style="list-style-type: none"> – Afrika, Amerika, Antarktika, 	<p>Megfigyelés, illetve filmes illusztrációk segítségével, szemelvények, útleírások, képek</p>	

<p>Ausztrália és Óceánia, Ázsia természetföldrajzi jellemzői (fekvés, határok, domborzat, felszínformálódás, éghajlat, vízrajz, természetes élővilág, talaj, tájak); társadalom-földrajzi sajátosságai (népesség, települések, életmódot, termelés, kereskedelem, infrastruktúra); környezetei állapota (problémák, lehetséges megoldások, védett értékek); a természetföldrajzi övezetesség elemei, összefüggései, hatása a társadalmi-gazdasági életre, a környezetre.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az egyes kontinensek tipikus tájainak (esőerdő, szavanna, sivatag, monszuntáj, füves puszták területe, tajga, sarkvidék; farmvidék, ültetvény, öntözéses gazdálkodás területe, oázis, átalakuló ipari körzet, kikötőövezet) természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzői, az adottságok társadalmi hasznosítása, jellemző életmódja. - A távoli kontinensek meghatározó jelentőségű országai, országcsoportjainak (trópusi Afrika országai, arab világ, USA, Brazília, Kína, India, Japán, Délkelet-Ázsia gyorsan iparosodott országai és Ausztrália) földrajzi jellemzői és világgazdasági szerepe. 	<p>alapján helyes földrajzi képzetek kialakítása a földfelszínről.</p> <p>Ismerkedés távoli tájakkal, vizuális élmények szerzése a Föld különöző arculatú tájairól.</p> <p>Tájékozódás égtájak és nevezetes szélességi körök szerint.</p> <p>Ismertek gyűjtése, rendszerezése.</p> <p>Domborzati formák felismerése, a kialakult földrajzi képzetek szóbeli leírása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Északi-sarkpont, Egyenlítő, Déli- sarkpont, téritő, éghajlati övezet: hideg, mérsékelt, forró, monszunvidék, mediterrán táj, tajgavidék, sivatag. Ipari körzet, farm, öntözéses gazdálkodás, oázis.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	6. Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Fogyasztói szokások tudatosítása, a tudatos fogyasztói magatartás erősítése.	

céljai	Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. Globális problémák Az életminőség különbségeinek példái: az éhezés és a szegénység által leginkább veszélyeztetett országok, térségek; az urbanizálódás folyamata és jelenségei.		A természeti környezet közvetlen és közvetett hatásainak felismerése a múlt és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban konkrét hazai és külföldi példák alapján, vizuális források segítségével.	
6.2. Fenntarthatóság – Fogyasztási szokások változása; környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermékek; személyes és közösségi cselekvési lehetőségek; tudatos vásárlói magatartás. – Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.		Képek, filmek, személyes tapasztalatok alapján példák felismerése, gyűjtése. Összehasonlítás, megbeszélés, esetleg vita.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Környezettudatosság, energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, biotermék.		

A fejlesztés várt eredményei	Tájékozódás a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése bármilyen térképen. Térképolvasás nagy egyéni különbségekkel: szemléleti térképolvasás segítséggel, esetleg következtető térképolvasás. A fokhálózat segítségével történő helymeghatározás segítséggel. A térképen a tanult tájak megmutatása. Elemi szintű tájékozottság a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában. A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése. A gazdasági ágazatok szerepének ismerete a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatások és összefüggések elemi szintű magyarázata. Törekvés energiatakarékos magatartásra. A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségeinek tudatosulása. Az állóvíz és a folyóvíz felismerése képen. A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van. Ismeri a környezetvédelem feladatát, a vízszenyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.
-------------------------------------	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Tájékozódás a földrajzi térben	5+2
Tájékozódás az időben	5+2
Tájékozódás a környezet anyagairól	10+4
Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól	9+3
Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról- A földrajzi tér regionális szerveződése	15+4
Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	6+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Tájékozódás a földrajzi térben	Órakeret 7 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Tájékozódás térképen és földgömbön az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerésével. Elemi térképolvasás, és segítséggel műveletek végzése. Szemléleti térképolvasás esetenként segítséggel. Térképhasználat mint az ismeretszerzés és a terepen való tájékozódás eszközének ismerete. Gyakorlottság különböző tematikus térképek használatában.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Analógiás gondolkodás és cselekvéses gondolkodás fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Megfigyelőképesség fejlesztése. A térképhasználat önállóságának és biztonságának növelése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A tér és ábrázolása 1.1. Téregységek - Földrajzi fokhálózat Térhierarchia. Térábrázolás: térrajz, útvonalrajz, menetvázlat, térképszerű ábrázolások, úti- és helyszínrajz. Térképi ábrázolás elemei – jelkulcsok, méretarány.	A térkép és a valóság kapcsolatának megfigyelése, a tapasztalatok alkalmazása. Szemléleti térképolvasás (egyszerű helymeghatározás, távolságbecslés, egyenes és görbe vonal mentén távolságmérés) tanári irányítással. Helymeghatározás tanári segítséggel. Viszonyítási pontok következetes használata.	<i>Matematika: méretarány fogalma, számítások.</i>
1.2. Térábrázolás	A földrajzi tájékozódáshoz szükséges topográfiail fogalmak	

	felismerése, megnevezése földgömbön és bármilyen térképen.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarány, aránymértek, keresőhálózat és földrajzi fokhálózat. Kis-, közép-, nagytáj; közigazgatási egység, termelési terület, régió, jelkulcs, topográfiai fogalmak.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Tájékozódás az időben	Órakeret 7 óra + folyamatos
Előzetes tudás	Tapasztalat a természetföldrajzi és a történelmi folyamatok és események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeiről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontai	Az időbeli tájékozódás, az időfogalom fejlesztése a természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi és időtartambeli különbségeinek tudatosítása során.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az idő 2.1. Időegységek Példák a rövidebb és hosszabb távú természeti, társadalmi és környezeti folyamatokra. A Föld története. Napi időszámítás, évi időszámítás, a naptár, időeltolódás.	A szabályszerűen ismétlődő természeti és társadalmi környezeti változások leírása. A kontinensen - kontinenseken megismert események, jelenségek, folyamatok időrendbe állítása.	
2.2. Időrend Földrajzi-környezeti folyamatok, földtörténeti események időrendje - regionális példák alapján.	Eligazodás a földtörténeti időegységekben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Földrajzi-környezeti folyamat; földtörténeti esemény, nap, évszak, napi és évi időszámítás, naptár.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Tájékozódás a környezet anyagairól	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A tanulók ismerik a hazai gazdaságban leggyakrabban használt anyagokat, gyakori ásványokat, közleteket, ipari nyersanyagokat és energiahordozókat. A felszín folyamatos változásával tisztában vannak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontai	Energiatakarékos magatartás kialakítása – saját lehetőségeik felismertetése a környezet és a természeti kincsek takarékos használatához történő hozzájárulásban. Gyakorlottság erősítése az IKT-eszközök használatában. A fogalomalkotó, rendszerező képesség fejlesztése.	

Helyes földrajzi képzetek kialakítása.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Anyagok, anyagi rendszerek A tanulók szűkebb és tágabb környezetében előforduló ásványok és közetek, nyersanyagok és energiahordozók, illetve talajtípusok példái, jelentőségük a természetben, a társadalomi-gazdasági életben: kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz. Környezetet károsító anyagok és hatásai.	Az élő és élettelen anyagok rendszerezése, valamint a természeti és társadalmi életben, gazdaságban betöltött jelentőségük felismerése. A leggyakrabban előforduló ásványok és közetek, talajok; ipari nyersanyagok és energiahordozók területi előfordulására példák adása. Válogatás tanári irányítással, információs anyagokban és gyűjteményekben (könyv- és médiatár, kiállítási–múzeumi anyagok), világhalon. Az emberiség által legintenzívebben használt nyersanyag- és energiahordozó készletek végességének belátása. Törekvés az energiatakarékos magatartásra.	<i>Természetismeret:</i> természletes és mesterséges anyagok, energia, környezetvédelem. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok tulajdonságai, felhasználásuk, természletes és épített környezet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ipari nyersanyag, energiahordozó, a nyersanyag- és energiakészletek végessége. Kőolaj, kőszén, földgáz, vasérc, réz, talajtípus, talajképződés, forrás, patak, folyó, tó, talajvíz, karsztvíz, artézi víz, vízszenyezés, felmelegedés, szélrendszer, forró övezet, hideg övezet, függőleges övezetesség.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tájékozódás a környezet kölcsönhatásairól	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Gazdasági ágazatok, a gazdaság szerveződése. Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások.	
Tantárgyi fejlesztési célok	A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek megláttatása. Az új fogalmak, szerveződések felismerése a megismert országokhoz kapcsolódó példák értelmezésével, egyéni és csoportmunkával, gyakorlatokkal.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. A társadalmi-gazdasági élet szerveződése – Településtípusok (tanya, falu, város), jellemző képük, a hozzájuk kötődő	A tájak, országok, földrészek természeti és társadalmi jellemzőinek, azok összefüggéseinek értelmezése. Természeti és gazdasági	<i>Természetismeret:</i> kölcsönhatások, erők.

<p>tevékenységek, szereük az országok társadalmi-gazdasági életében, a munkamegosztásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A gazdasági ágazatok (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások), szereük a földrészeken, térségek, országok gazdasági életében. – A földrajzi térben zajló kölcsönhatások és magyarázatuk regionális példák alapján. 	<p>körülmények, hagyományok egyes népek gazdasági fejlődését, gondolkodásmódját befolyásoló szerepének felismerése példákon keresztül.</p> <p>Egyesre és rendszeres megfigyelések, mérések, tanári irányítással, egyéni és csoportmunkával, vizsgálódások és modellalkotás.</p> <p>Információgyűjtés tanári irányítással (földrajzi helyek, térképek keresése, digitális lexikonhasználat).</p> <p>Természeti kölcsönhatásokkal kapcsolatos tények, szöveges információk ábrázolása tanári segítséggel.</p> <p>A természeti környezet közvetlen fellelhető hatásai a társadalmi-gazdasági folyamatokban (hazai példák alapján) és közvetett hatásainak felismerése a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban (pl. termelés – életmód) hazai és külföldi példák alapján.</p> <p>A természeti és társadalmi folyamatok hatásainak és kölcsönhatásainak eredményeképpen létrejövő környezeti változások felismerése. A termelő és a fogyasztó folyamatok rövid és hosszú távú következményeinek felismerése a környezetben regionális példákon.</p> <p>Az emberi tevékenységek által okozott környezetkárosító kölcsönhatások, folyamatok felismerése példákban.</p> <p>A környezetkárosító kölcsönhatások következményeinek csökkentésére irányuló hazai és nemzetközi erőfeszítések érzékelése.</p> <p>Összefüggések keresése, felfedezése.</p> <p>Ok-okozati összefüggések keresése, következtetések.</p> <p>Törvényszerűségek meglátása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/</p>		Településtípus, tanya, falu, város, gazdasági ágazat, fekvés, felszín, éghajlat,

fogalmak	vízrajz, mezőgazdaság, bányászat, ipar, szolgáltatás. Fekvés – szállítási, kereskedelmi útvonal. Természeti és társadalmi kölcsönhatás, környezetkárosító hatás. Felszín, éghajlat, vízrajz, mezőgazdaság, erdőgazdálkodás. Hegyvidék, bányakincs, kitermelés, hőerőmű, környezetszennyezés (levegőszennyezés, vízszennyezés). Tengerpart, halászat, közlekedés, szállítás, sólepárlás, elektromosenergia-termelés, idegenforgalom.
-----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról - A földrajzi tér regionális szerveződése	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Magyarország és a kontinensek térképeinek ismerete. Magyarország áttekintő tanulmányozása. A természeti adottságok és a gazdaság összefüggései.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Magyarország megismerésével a hazához és a magyarsághoz kötődő pozitív érzelmek erősítése. A közvetlen környezet társadalmi-gazdasági életének, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei összefüggéseinek megismertetése a tantárgy eszközeivel. Gyűjtőmunka, projekt, csoportos tevékenység keretében végzett feladatakkal az együttműködési és kommunikációs készség növelése. Tájékozódási képesség fejlesztése. Környezeti érzékenység erősítése. A természet szépségének felismertetése. Érdeklődés felkeltése idegen tájak iránt. Fogalomalkotó, analitikus és kauzális gondolkodás, képzelet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
5.1. Magyarország és a Kárpát-medence földrajza <ul style="list-style-type: none"> – A nemzeti kultúra és a magyarság nemzetközi híre: híres utazók, tudósok, szellemi és gazdasági termékek, történelmi, kulturális és vallási hagyományok, hungarikumok. – A lakóhely, a hazai tájak, nagytájak és országrészek: természetföldrajzi jellemzői, természeti, társadalmi erőforrásai, társadalmi-gazdasági folyamatai, környezeti állapotuk. – Hazánk természeti adottságai és a társadalmi-gazdasági élet kapcsolatai: közvetlen környezetünk társadalmi-gazdasági élete, a társadalmi-gazdasági élet tájanként eltérő természeti feltételei és lehetőségei, környezettől függő életmódot összehasonlítása, 	A hazai társadalmi-gazdasági élet földrajzi jellegzetességeinek felismerése tanári irányítással aktualitások alapján. Magyarország földjének részletes megismerése, kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. Tájékozódás Magyarország térképen. Jellegzetességek felismerése. Az egyes hazai országrészek, tájak hasonló és eltérő földrajzi jellemzőinek érzékelése, azok okainak és következményeinek felismerése.	Művészetek: népművészet.

<p>hagyományai, a gazdasági környezet változásai, idegenforgalmi vonzerő, gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok, a környező tájak környezeti állapotának hatása a hazai környezetre, a problémák kezelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Éghajlati elemek változásai, éghajlat-módosító tényezők, éghajlatok jellemzői, társadalmi- gazdasági hatások hazai és regionális példák alapján. – A Kárpát-medence és hegységekere mint természet- és társadalom-földrajzi egység: a medencejelleg érvénysülése a természeti adottságokban, hatás a gazdasági életben. A tájak természeti, kulturális, néprajzi, gazdaságtörténeti és környezeti értékei, átalakulása. – A magyarság által lakott, országhatáron túli területek, tájak közös és egyedi vonásai. – A Magyarországon és az országhatáron kívül élő magyarok viszonya és jogai a közös kultúrához, nyelvhez. 		
<p>5.2. Európa</p> <ul style="list-style-type: none"> – Közép-Európa (Németország, Lengyelország, Csehország) – A hazánkkal szomszédos országok földrajzi-környezeti jellemzői, jelentőségük a világban, társadalmi- gazdasági kapcsolataik hazánkkal. 	<p>Az Európai Unió fő céljainak, értékeinek megismerése földrajzi-környezeti nézőpontból.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Északi-sarkpont, Egyenlítő, Déli- sarkpont, téritő, éghajlati övezet: hideg, mérsékelt, forró, monszunvidék, mediterrán táj, tajgavidék, sivatag. Ipari körzet, farm, öntözéses gazdálkodás, oázis.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	6. Tájékozódás a regionális és a globális földrajzi, környezeti folyamatokról	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Fogyasztói szokások tudatosítása, a tudatos fogyasztói magatartás erősítése.	

céljai	Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. Globális problémák Az életminőség különbségeinek példái: az éhezés és a szegénység által leginkább veszélyeztetett országok, térségek; az urbanizálódás folyamata és jelenségei.		A természeti környezet közvetlen és közvetett hatásainak felismerése a múlt és a jelen társadalmi-gazdasági folyamataiban konkrét hazai és külföldi példák alapján, vizuális források segítségével.	
6.2. Fenntarthatóság – Fogyasztási szokások változása; környezettudatosság, energiatakarékosság, hulladékkeletkezés, szelektív hulladékgyűjtés, biotermékek; személyes és közösségi cselekvési lehetőségek; tudatos vásárlói magatartás. – Védett hazai és nemzetközi természeti értékek példái.		Képek, filmek, személyes tapasztalatok alapján példák felismerése, gyűjtése. Összehasonlítás, megbeszélés, esetleg vita.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Környezettudatosság, energiatakarékosság, szelektív hulladékgyűjtés, biotermék.		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Tájékozódás a földrajzi térben: az eligazodáshoz szükséges topográfiai fogalmak felismerése, megnevezése bármilyen térképen. Térképolvasás nagy egyéni különbségekkel: szemléleti térképolvasás segítséggel, esetleg következtető térképolvasás. A fokhálózat segítségével történő helymeghatározás segítséggel. A szomszédos országok és fővárosaik megnevezése. A térképen a tanult tájak megmutatása. Elemi szintű tájékozottság a különféle méretarányú és jelrendszerű térképek olvasásában. A vízszintes és a függőleges övezetesség kialakulása okainak felfedezése. A gazdasági ágazatok szerepének ismerete a földrészek, térségek, országok gazdasági életében. A földrajzi térben zajló felismert kölcsönhatások és összefüggések elemi szintű magyarázata. Törekvés energiatakarékos magatartásra. A természetföldrajzi folyamatok és a történelmi események időnagyságrendi, valamint időtartambeli különbségeinek tudatosulása. Az állóvíz és a folyóvíz felismerése képen. A tanuló tudja, hogy a víz a természetben állandó körforgásban van. Ismeri a környezetvédelem feladatát, a vízszenyezés okait és elkerülésének lehetőségeit.
---	---

ÉNEK-ZENE

5–8. évfolyam

A művészeti tevékenység, a művészletek hatása semmivel nem pótolható szerepet játszik személyiségünk fejlődésében, az ízlés, a kreativitás, az érzések árnyalt kifejezésének fejlesztésében. A műalkotások által közvetített magatartásminták elsajátítása a kulturális közösség fennmaradásának biztosítéka, az egyén szocializációjának döntő mozzanata. A kultúra értékeinek megismerése közös élményanyaggal szolgálja az összetartozás érzésének erősítését. A művészeti nevelés segítséget nyújt a tanulóknak abban, hogy felismerjék, becsüljék a kultúra értékeit. Hozzájárul a nemzeti és európai azonosságtudat kialakításához.

Az ének-zenei nevelés fő célja az ének megszeretettetése, a zene világának megismertetése és élményt adó megértetése. Ennek eszköze, a zenei élmény személyiség- és közösséggel formáló erejével, pedagógiai jelentőségevel jóval túlmutat a zenélés tevékenységén. A tanítás célja a zeneértő és zeneérző képességek fejlesztése, a szellemi és lelki tulajdonságok gyarapítása, a fantázia, az érzékenység fokozása a zenei élmények segítségével. A közös együttes élmény megteremtése segítségével a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósulhat meg.

Ének-zenei oktatásunk jellemzője az értékközvetítés és az értékőrzés, a Kodály-módszer segítségével. E módszer teljes embert fejlesztő pedagógia, melynek középpontjában az európai műveltségű, a magyar nemzeti hagyományt őrző, nyitott, kreatív, közösségi ember áll. Zenei örökségünk bemutatásával, tanításával erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét, kötődését saját népe és kultúrája értékeihez, a szülőföld, a haza és a nemzet fogalmának kialakítását.

A zenei reprodukció témaörében a pedagógus feladata az éneklés különböző formáinak (hangszerkísérletes éneklés, egy- és többszólamú éneklés) megismertetése, hallás utáni daltanítással magyar és külföldi népzenei anyag bemutatása, aktív éneklessel maradandó élmények nyújtása, az énekes és hangszeres improvizáció, az alkotó és önkifejező tevékenység fejlesztése, valamint a felismerő kottaolvasás elemeinek (relatív szolmizáció, kézjelek, ritmikai és dallami összetevők) tanítása. A zenei befogadás témaörében a zeneművekben való tájékozódást segítő kompetenciák (emlékezet, zenei fantázia, koncentráció) fejlesztése és a zenehallgatás anyagának az újszerű médiatartalmak felhasználásával is történő bemutatása, ismertetése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára a tanításban minden elem az ének-zenei élményekhez, tevékenységekhez kapcsolódik. A tanórákon kiemelt cél az előzenére épülő befogadói élmények megteremtése. E cél elérése érdekében az éneklés, az aktív zenélés változatos formáit szerepelhetjük. Az aktív zenélés mint csapatmunka, mint közösségi élmény, nagy segítséget nyújt a hátrányos szociokulturális státusz leküzdésében, az eredményes társadalmi integrációban, a fogyatékosságból eredő hátrányok csökkentésében. A sikeres énekórai munka segíti a belső kontroll erősítését, az önbizalom fejlesztését, a lelki egészség biztosítását.

Az oktatás fontos részét képezi a zene és a mozgás összekapcsolása, a néptánc oktatása, valamint a kultúrát közvetítő intézmények bevonásával a koncert-pedagógia lehetőségeinek kihasználása. Az egyéni különbségek figyelembe vételének fontos területe a tehetséggondozás, melynek célja a kiemelkedő teljesítményre képes tanulók segítése, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	2	72

6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	1	36
8. évfolyam	1	36

5–6. évfolyam

Az alapozó szakasz (5–6. évfolyam) oktató-nevelő munkája során a tanulói tevékenységek középpontjába az alapkészségek megerősítése, a tudásgyaratás, az egyéni adottságok megismerésén alapuló önismeret fejlesztése kerül. A tantárgyi tartalmakat, tevékenységeket, feladatokat a fejlődés egyéni üteméhez igazítjuk.

Az ének-zenei oktatás hangsúlyozott célja ebben a szakaszban az énekes és zenehallgatási kultúra továbbfejlesztése, a zenei műveltség alapozása, a zenei ízlés formálása.

A dalokon, zenéken keresztül a pozitív erkölcsi tapasztalatok bemutatásával erősítjük tanulóink felelősségtudatának kialakítását, igazságérzetük kibontakoztatását, fejlesztjük az együttérzés, segítőkészseg, kötelességtudat, önfegyelem készségét. A nemzeti öntudat, hazafias nevelés terén erősítjük tanulóink pozitív attitűdjét egyrészt önmagukhoz, másrészt szűkebb és tágabb környezetükhez is. Tantárgyunk tananyagának megismerése során, a művelődési, kulturális értékek elsajátításával tudatosul a nemzeti összetartozás érzése. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében a tantárgy szerepe a megfelelő személyiség- és közösségfejlesztés. Az éntudat, énkép, önismeret fejlesztése, a társadalmi beilleszkedést segítő belső kontroll erősítése, önbizalom-fejlesztés megvalósul a sikeres énekórak munka segítségével. A családi életre nevelést a harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítésével, a népdalok, népszokások ismeretével segítjük. Az egészséges és tudatos életmód kialakítása kiemelt feladatát, a mozgáskultúra, mozgáskoordináció erősítését a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével segíti a rendszeres ének-zenei munka. Az önkéntesség terén különös jelentőségű az együtt érző, segítőkész magatartás, a szociális érzékenység fejlesztése, az együttműködés képességének alakítása, az ének-zenei oktatás szociálpedagógiai hatásának felhasználása. A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következetetések levonása, a természeti és épített környezet iránti szeretet igényének erősítése kapcsolódik a népdalok által közvetített értékrend megismeréséhez. Az esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőképességet ebben a szakaszban a divergens problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás fejlesztése segíti. Fontos a megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai közé tartozik a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólámú énekléssel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, a ritmushangszerek használata, éneklés ritmushangszeres kísérétekkel is. Magyar népdalok, történeti énekek, más népek dalainak tanulása és a hallás utáni daltanulás kiemelt feladat.

Feladat a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlása. Ritmikai, dallami és formai elemek tanulása, egyre szilárdabb ismeretek a kottaíráshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok terén, a zenei ismeretek tudatosítása, a formaérzék fejlesztése. Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítését szolgálja a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlása, az énekes és hangszeres improvizációk megvalósítása.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára kiemelt szerepe van a zenei befogadáshoz szükséges képességek erősítésének, a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) fejlesztésének, a belső hallás képességének az egyénhez igazított legoptimálisabb erősítésének változatos és játékos gyakorlatok segítségével. A hatékony, önálló tanulás céljából támogatnunk kell tanulóinkat abban, hogy az énekórákon is legyenek képesek felismerni az új

ismeret elsajátításának módját, tudjanak segítséget, tanácsot kérni, legyenek képesek közös munkában, csoportban dolgozni.

A tudatos, irányított zenehallgatás gyakorlása után és közben lehetőséget kell teremteni hangverseny-látogatások, első hangverseny-élmények megszerzésére.

5. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei produkció	33+3
Zenei produkció	33+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei produkció	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.</p> <p>A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban.</p> <p>Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése.</p> <p>Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkal is.</p> <p>Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.</p> <p>Zenei ízlés fejlesztése.</p> <p>A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőszköözök felhasználásával.</p> <p>A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészsség fejlesztése.</p> <p>A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között.</p> <p>A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára.</p> <p>Egyre nagyobb önállóság a kottaírás-olvasás, másolás terén.</p> <p>Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése.</p> <p>Dalok közötti kapcsolatteremtés.</p> <p>Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése.</p> <p>Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Koncentráció, figyelem fejlesztése.</p> <p>Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése.</p> <p>Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Összefüggések felismerése, alkalmazása.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
1.1. ÉNEKLÉS Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Magyar történelmi dallamok. Rokon népek dalai. Megzenésített versek. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok.	Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. Örömteli és szorongásmentes éneklés. A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel. Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumai alapján. Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban. A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsoport összeállítása a kedvelt dalokból.	<i>Magyar nyelv és irodalom: Népköltészet, népdal, magyar és más népek mesái, megzenésített versek. Játékosság, zeneiség, ritmusélmény. A dalokban, zenékben megjelenő erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek. Szómagyarázat, szókincsismérlet. Szókincs- és emlékezefejlesztés. A verbális emlékezet fejlesztése. Dalok szöveghű tolmácsolása.</i> <i>Matematika: Az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. Időtartam, időrend.</i>
1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések. Egyeszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán. Ritmuspályák, dalkíséretek szabad és kötött formákban. Tempó- és dinamikai játékok, gyakorlatok. Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.	Aktív részvétel dallamok alkotásában szabad és kötött formákban. Ritmuszenekar megszólaltatása szabad és kötött formákban. Dalkíséretek létrehozása szabad és kötött formákban. Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése. Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban. A zenei élmények mozgásos és rajzos formákban történő kifejezése.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Magyarország történelme. Szokás, hagyomány, szabály, illem.</i> <i>Természettudományok: Rendszerek; élőlények, életközösségek. Éghajlat, időjárás.</i>
1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Új ritmusértékek Kottaírás a pótvonallal használatával.	Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról. Ritmusok felismerése és hangoztatása. A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban. Pótvonal használata a kottaírásban.	<i>Földrajz: Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek.</i>

		<p>Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A mozgáskoordináció erősítése, a nagy és finom mozgások fejlesztése.</p> <p>Szabályok betartása; Térbeli tudatosság. Mozgások zenére. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok. Ritmus-, mozgás- és beszédgayakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriagyakorlatok. Utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvizációs játékok, tanári irányítással.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Szabad asszociációs játékok. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Hang és kép együttes alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kifejező éneklés. Jeles nap. Katonadal, magyar történelmi dallam. Régi és új stílus. Ritmuszenekar. Dalkíséret. Ritmuslánc, dallamlánc. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Szinkópa, éles ritmus, nyújtott ritmus. Egész hang és szünet. Pótvonala.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 65 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, a belső hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történésekkel megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése. A belső hallás tudatosítása.	

	A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével. A hangsínhallás fejlesztése. Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése. Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése. Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése. Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése. Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése. Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése. Gyakorlatok a zenei fantázia erősítésére. Zenei hangzások elemzése, felismerése. Zenei karakterek megfigyelése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.	Gyakorlatok a zenei fantázia és a belső hallás fejlesztésére. Ritmusok, ütemfajták, dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betükottáról, kottaképről. Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése. Dalok felismerése zenei részlet alapján. Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás. Érzelmek kifejezése dalok, dallamok segítségével. Szöveg és zene kapcsolatai. Különböző stílusok felismerése. Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műlvezet megtapasztalása a képzelet révén.
2.2. ZENEHALLGATÁS Ismerkedés klasszikus zenetörténeti korszakokkal, zeneszerzőkkel. Különféle műzenei formák és műfajok megismerése. Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása. .	Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. A zenehallgatás tanult szabályainak betartása. A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése. Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén. Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel. Hangszerek hangjának felismerése. Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése. A szülföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése. A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez	<i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Motoros és auditív emlékezet fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. <i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.

	<p>kapcsolódó zenei részletek, történeti hangszerök hangjának hallgatása. A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon.</p> <p>Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények kifejezése szóban, rajzban, mozgással. Összefüggések felismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Vonós hangszer, fúvós hangszer. Népi hangszer, népi zenekar. Néptánc. Zeneszerző. Visszatérő szerkezet. Hangverseny, élő zene.	
A fejlesztés várt eredményei	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése. Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Képesség hallás utáni daltanulásra. Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése. Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása. Fokozott önállóság a különféle kották használatában.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Részvétel a tanult népdalok elemzésében. Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása. Nyitottság a zenei élmények befogadására.</p>	

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei produkció	36
Zenei produkció	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei produkció	Órakeret 3 6 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az éneklési kultúra fejlesztése, dalok tanulása, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv fejlesztése.</p> <p>Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának erősítése.</p> <p>A tanulók egyéni képességeik szerinti részvételének bátorítása a közös éneklésben, daltanulásban.</p> <p>Az énekhang tisztaságának, éneklési kedv bátorságának megőrzése.</p> <p>Tapasztalatok erősítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkal is.</p> <p>Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével.</p> <p>Zenei ízlés fejlesztése.</p> <p>A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése a különféle zenei kifejezőszköözök felhasználásával.</p> <p>A ritmikai, dallami, tempóbeli, dinamikai, formai és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészsség fejlesztése.</p> <p>A kreativitás fejlesztése a tanult zenei formák keretei között.</p> <p>A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára.</p> <p>Egyre nagyobb önállóság a kottaírás-olvasás, másolás terén.</p> <p>Érzelmi átélés, ráhangolódás, odafordulás, beleélés erősítése.</p> <p>Dalok közötti kapcsolatteremtés.</p> <p>Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése.</p> <p>Cselekvéses, perceptív, fogalomalkotó, analógiás, algoritmizált és logikus gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Koncentráció, figyelem fejlesztése.</p> <p>Érzelmi-akarati beállítódás, alkotó képzelet, zenei fantázia fejlesztése.</p> <p>Auditív és téri tájékozódás fejlesztése.</p> <p>Összefüggések felismerése, alkalmazása.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
1.1. ÉNEKLÉS Ünnepek dalai, jeles napok dalai. Magyar történelmi dallamok. Rokon népek dalai. Régi stílusú magyar népdalok. Új stílusú magyar népdalok. Más népek dalai.	Törekvés a kifejező, bátor, tiszta éneklésre, az értelmes szövegkezelésre, a szép éneklés szabályainak tudatosítására. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával, megfelelő tempó és hangerő választása a dalok előadásához. Örömteli és szorongásmentes éneklés. A tanult dalokból minél több előadása, közös és egyéni, átélt, a tartalomnak megfelelő énekléssel. Dalok felismerése ritmus-, dallam- vagy szövegmotívumai alapján. Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témaínak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. Részvétel a különféle énekes játékokban, gyakorlatokban. A tanult dalok csoportosítása, adott szempontok alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsokok összeállítása a kedvelt dalokból.	<i>Magyar nyelv és irodalom: Népköltészet, népdal, magyar és más népek mesái, megzenésített versek. Játékosság, zeneiség, ritmusélmény. A dalokban, zenékben megjelenő erkölcsi fogalmak, magatartásformák, érzelmek.</i> <i>Szómagyarázat, szókincsismérő. Szókincs- és emlékezefejlesztés.</i> <i>A verbális emlékezet fejlesztése. Dalok szöveghű tolmacsolása.</i> <i>Matematika: Az elvont gondolkodás erősítése. Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés.</i> <i>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés. Időtartam, időrend.</i>
1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések. Egyszerű zenei formák használata a rögtönzések folyamán. Ritmuspályák, dalkíséretek szabad és kötött formákban. Tempo- és dinamikai játékok, gyakorlatok. Hangulatok, érzelmi állapotok kifejezése hangszeres és énekes formákban. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.	Aktív részvétel dallamok alkotásában szabad és kötött formákban. Ritmuszenekar megszólaltatása 2-3 szólamban, szabad és kötött formákban. Dalkíséretek létrehozása szabad és kötött formákban. Ritmuskártyák megszólaltatása, rendezése. Részvétel a ritmusdominó, ritmusmemória, a dallamlánc, zenei kérdés-válasz játékokban. Kották kiegészítése. Adott ritmushoz és dallamhoz változatok írása.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> <i>Magyarország történelme.</i> <i>Szokás, hagyomány, szabály, illem.</i> <i>Természetismeret:</i> <i>Rendszerek; élőlények, életközösségek.</i> <i>Éghajlat, időjárás.</i>
1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Kottaírás a pótvonal használatával. A kvintáltás fogalma. A hajlítás fogalma, jelölése.	Szilárd ismeretek kialakítása a tanult ritmusokról. Ritmusok felismerése és hangoztatása.	<i>Földrajz: Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek.</i>

Dallamok utószolmizálása.	A hangsúlyviszonyok érzékeltetése a ritmusgyakorlatokban. Többszólamú ritmusgyakorlatok megszólaltatása, tájékozódás a szólamok között. Szilárd ismeretek kialakítása a szolmizációs hangokról, elhelyezkedésükről, kézjeleikről. Dallamok, dalrészletek utószolmizálása.	Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai. <i>Testnevelés és sport:</i> A mozgáskoordináció erősítése, a nagy és finom mozgások fejlesztése. Szabályok betartása; Térbeli tudatosság. Mozgások zenére. Csoportos játékok, hang- és térérzékelő gyakorlatok. Ritmus-, mozgás- és beszédgayakorlatokkal kombinált koncentrációs és memóriagyakorlatok. Utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvizációs játékok, tanári irányítással. <i>Vizuális kultúra:</i> Szabad asszociációs játékok. Átélt, elképzelt, vagy hallott esemény vizuális megjelenítése. Hang és kép együttes alkalmazása.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kifejező éneklés. Jeles nap. Katonadal, magyar történelmi dallam. Régi és új stílus. Ritmuszenekar. Dalkíséret. Ritmuslánc, dallamlánc. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Szinkópa, éles ritmus, nyújtott ritmus. Egész hang és szünet. Pótvonals. Kvintváltás. Hajlítás. Utószolmizálás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei készségek, képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás, a belső hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek felidézése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történésekkel megelőlegező képességek fejlesztése, erősítése. A belső hallás tudatosítása.	

	<p>A zenei hallás fejlesztése, az irányított figyelem alkalmazásának gyakorlása. Az irányított figyelmű zenehallgatás erősítése, zeneművek elemzése, adott megfigyelési szempontok segítségével.</p> <p>A hangsínhallás fejlesztése.</p> <p>Figyelem irányultságának és intenzitásának a fejlesztése.</p> <p>Figyelem, felismerés, összehasonlítás, azonosítás folyamatának erősítése.</p> <p>Hangzás – név – jel kapcsolat erősítése.</p> <p>Auditív és motoros kapcsolat fejlesztése.</p> <p>Analógiás, cselekvéses és fogalomalkotó gondolkodás fejlesztése.</p> <p>Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A zenei hallás és a zenei memória fejlesztése. Zenei hangzások elemzése, felismerése. Zenei karakterek megfigyelése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Történetek, érzések, élmények, hangulatok kifejezése zenei eszközök segítségével.</p>	<p>Ritmusok, ütemfajták, dallammotívumok felismerése kézjelről, színes kottáról, betűkottáról, kottaképről.</p> <p>Konszonáns és disszonáns hangzások felismerése, elemzése.</p> <p>Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése.</p> <p>Dalok felismerése zenei részlet alapján.</p> <p>Dallamsorok összehasonlítása, elemzése, jelölése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Auditív figyelem, auditív differenciálás.</p> <p>Érzelmek kifejezése dalok, dallamok segítségével. Szöveg és zene kapcsolatai.</p> <p>Különböző stílusok felismerése. Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műélvezet megtapasztalása a képzelet révén.</p>
<p>2.2. ZENEHALLGATÁS Ismerkedés klasszikus zenetörténeti korszakokkal, zeneszerzőkkel.</p> <p>Különféle műzenei formák és műfajok megismerése.</p> <p>Hangszerek, zenekarok, kórusok hangja, hangzása.</p> <p>.</p> <p>Történelmi zenék hallgatása.</p> <p>A rokon népek zenéje, hangszerei.</p> <p>Más népek hangszeres zenéje.</p> <p>, hangverseny-élmények.</p>	<p>Egyre hosszabb idejű zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése.</p> <p>A zenehallgatás tanult szabályainak betartása.</p> <p>A többször hallott, meghallgatott zenei részletek felismerése.</p> <p>Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén.</p> <p>Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel.</p> <p>Hangszerek hangjának felismerése, több hangszer egyidejű hangzásának felismerése.</p> <p>Kórusok hangjának, hangzásának megfigyelése.</p> <p>Vokális és instrumentális hangsínek megkülönböztetése, felismerése.</p> <p>A szülföld zenéjének megismerése mellett ismerkedés a rokon népek zenéjével, valamint más népek zenei kultúrájának, jellegzetes hangszeréinek, zenekarainak</p>	<p><i>Matematika:</i> Az észlelés, érzékelés pontosságának fejlesztése.</p> <p>Figyelemfejlesztés.</p> <p>Motoros és auditív emlékezet fejlesztése.</p> <p>Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.</p> <p>Rendezés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> érzelmek, események leírása, a leírás alapján kép készítése különféle technikákkal.</p>

	<p>hangjával, hangzásával.</p> <p>A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismerése.</p> <p>A tanult magyar történelmi dallamokhoz, énekekhez kapcsolódó zenei részletek, történeti hangszerek hangjának hallgatása.</p> <p>A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon.</p> <p>Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények kifejezése szóban, rajzban, mozgással.</p> <p>Összefüggések felismerése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dallamsor, népdal, elemzés. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Vonós hangszer, fúvós hangszer, hangszercsalád. Népi hangszer, népi zenekar. Néptánc. Zeneszerző. Keretes szerkezet, visszatérő szerkezet, rondóforma. Szimfónia, vonósnégyes. Hangverseny, élő zene.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Új ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet). Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Képesség hallás utáni daltanulásra, esetenként kottából történő daltanulással kiegészítve.</p> <p>Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Ritmikai-dallami ismereteik bővülése, megszilárdulása.</p> <p>Fokozott önállóság a különféle kották használatában.</p> <p>A zenei hallás, a zenei memória, a zenei figyelem, a belső hallás, a muzikalitás fejlődése.</p> <p>Részvétel a tanult népdalok elemzésében.</p> <p>Képesség ismeretek összekapcsolására az ének-zenei, valamint az irodalmi, történelmi, földrajzi tanulmányok egy-egy téma körében.</p> <p>A többször hallott hangok, hangzások felismerése.</p> <p>A meghallgatott hangszerek, kórusok hangjának, hangzásának felismerése.</p> <p>Zenei részletek irányított figyelmű hallgatása.</p> <p>Ismeretek szerzése zenetörténeti korokról, zenei műfajokról, zeneszerzők életéről, munkásságáról.</p> <p>Nyitottság a zenei élmények befogadására.</p>	

7–8. évfolyam

A 7–8. évfolyamon a tanulók tudásgyaratását a gondolkodási funkciók különböző sérülésének fokozott figyelembe vételével kell elérni. Célunk tanulóink felkészítése az önálló munkavégzésre, a társadalmi beilleszkedésre. E szakasz feladata a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelése, az önismeret fejlesztése.

Az ének-zene tantárgy fő szerepe ebben a szakaszban az örömteli éneklési kedv megőrzésében, a közös éneklés anyagának gyarapításában, a nemzeti zenekultúra értékeinek megbecsültetésében jelentkezik. A dalok, zenék megismerése által a tanulók erkölcsi érzékenek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük segítése valósulhat meg.

A hazafias nevelésben szereünk a nemzeti öntudat fejlesztése, a magyar népi kultúra, népzene, néphagyományok megismertetése, a kötődés erősítése szülőföldünkhez, hazánkhoz. Közösségi tevékenységgel, az ünnepek, társadalmi események aktív részvételével erősítsük a közösséghoz tartozás, a hazaszeretet érzését. Más népek kultúrájának megismerése, nyitottság más népek kultúrája iránt segíti tanulóinkat saját kultúrájuk megbecsülésében, világképük, szemléletmódjuk fejlődésében is. Énekórai tevékenységünkkel alakítjuk a tanulók attitűdjét önmagukhoz, szűkebb és tágabb környezetükhez, a történelmi múlthoz.

A sikeres társadalmi beilleszkedést segítő személyiségegyek erősítése, a megfelelő önismeret kialakítása, az önbizalom-fejlesztés megvalósul az énekórai munka segítségével.

A szokások, hagyományok megismerésével az erkölcsi normák közvetítése fontos szerepet biztosít a felelős párapárosok kialakításában, az egymásrautaltság, lelke közösség szerepének megismerésében, a családi konfliktusok kezelésében. Kiemelt feladat az önálló életvezetésre történő felkészítés.

A segítőkész magatartás, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás képességének alakítását segíti az énekórákon megvalósuló közösségi munka, a közösségi érzések erősítése.

A helyes szokásrend kialakítása, a környezet megfigyelése, következtetések levonása, a természeti környezet ápolása tantárgyunk feladatát is jelenti.

A pályaorientáció terén az iskola feladata a munka világáról képet adni. A tanulókat segíteni kell a munka szerepének, értékének felismerésében, pályájuk kiválasztásában, az ehhez szükséges képességek fejlesztésében. Ebben fontos szerepet játszik a népdalok erkölcsi világának, világképének megismertetése.

Fontos szereünk, hogy tanulóink értsék a médiumok nyelvét. Ismerjék a zenehallgatási, művelődési lehetőségeket, de tudatosuljon bennük a veszélyforrások felismerése, a választás, válogatás fontosságának ismerete is.

Énekórai munkánkkal segíthetjük tanulóinkat abban, hogy megtalálják helyüket a családi és társadalmi munkamegosztásban, felkészüljenek a közügyekben való aktív részvételre. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartási képességek fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség a dalokban, zenékben megjelenő gondolatok, érzések, élmények kifejezését jelenti, művészeti módszerek, technikák alkalmazásával. Az énekórákon megvalósuló rendszeres művészeti tevékenység fontos szerepet játszik a lelke egészség erősítésében, a személyiség- és közösségsfejlesztésben.

A tantárgy sajátos fejlesztési célja a tantervben meghatározott zenei anyag megszólaltatása egyszólamú éneklessel, alkalmanként hangszeres kísérettel, a kánonéneklés gyakorlása, éneklés ritmushangszeres kíséretekkel.

Az alkotó- és önkifejező tevékenység erősítése érdekében alkalmat kell teremteni a kötetlen és kötött énekes, hangszeres játékok, megszólalások gyakorlására, lehetőséget teremteni az énekes és

hangszeres improvizációkra. A kreatív zenei játékok, gyakorlatok az infotechnológia használatával is folynak.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében fokozott figyelmet kell fordítani, és gyakorlási lehetőséget teremteni a zenei írás-olvasás, a zenei kódrendszer alapelemeinek gyakorlására, a ritmikai, dallami és formai elemek rendszerezésére, a kottaíráshoz- és olvasáshoz szükséges elméleti alapok kialakítására.

A zenei befogadáshoz szükséges képességek fejlesztése: a zeneművekben való tájékozódást segítő zenei képességek (emlékezet, koncentráció, fantázia) erősítése a tudatos, irányított zenehallgatás mellett, és az önálló zenehallgatás gyakorlása során is történik. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények megteremtésére is lehetőséget kell teremteni.

7. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei produkció	16+2
Zenei produkció	16+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Zenei produkció	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése. A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkal is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. A ritmikai, dallami, tempóbéli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészsg fejlesztése. A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. Dalok közötti kapcsolatteremtés. Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése. Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. Együttes élményben való részvétel. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Megismérés, figyelem, emlékezet fejlesztése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. ÉNEKLÉS Jeles napok dalai. Himnuszok. Régi stílusú népdalok.	Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. A szép éneklés szabályainak betartása.	Magyar nyelv és irodalom: Népköltészet, népdal, magyar és más népek dalai. A dalokban,

<p>Új stílusú népdalok. Magyar tájak dalai. Népies műdalok. Más népek dalai.</p>	<p>A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. Hangulatos, jókedvű éneklés. A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsokor összeállítása kedvelt dalokból.</p>	<p>zenékben megjelenő erkölcsi fogalmak, magatartásformák. Érzelmi tartalmak, erkölcsi választások. Kompozíció, szerkezet, hatás. Verselés, zeneiség. Szómagyarázat, szókincsismertet. Szülőföld, haza, család, szülő és gyerekek.</p> <p><i>Matematika:</i> Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés. <i>Összehasonlítás,</i> azonosítás, megkülönböztetés. <i>Rendezés,</i> csoportosítás. <i>Absztrahálás,</i> konkretizálás. Analógiás gondolkodás.</p>
<p>1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával. Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami és ritmika erősítésére. Tempo- és dinamikai játékok, gyakorlatok. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban.</p>	<p>Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témaínak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. Ritmuspályázat változó ütemekben. Dalkíséretek szabad és kötött formákban. Ritmus- és dallamalkotások. Ritmuszenekar 2-3 szólamban is. Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. Kották kiegészítése. Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Magyarország történelme. Barátság, szeretet, tisztelet. Család, otthon. Egyén és közösség.</p>
<p>1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Új ritmusérték tanulása. Olvasógyakorlatok. Az eddigi kottaírási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása.</p>	<p>Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. Ritmusok felismerése és hangoztatása. Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. Dallamok, dalrészletek utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> Rendszerek. Élőlények, életközösségek. Éghajlat, időjárás.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek. Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A mozgáskoordináció</p>

		<p>erősítése. Szabályok betartása.</p> <p>Hagyományőrző mozgásos tevékenységek.</p> <p>Koncentrációs és lazító gyakorlatok; Különböző tánc- és mozgástípusok.</p> <p>Utánzó és fantáziajátékok.</p> <p>Csoportos improvisációs játékok, tanári irányítással. Különböző tánc- és mozgástípusok rögtönző jellegű felhasználása.</p> <p>Improvizációk összefűzése jelenetsorokká.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Az átélt élmények a megjelenítése különböző technikák segítségével.</p> <p>Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi stílus, új stílus. Daljáték. Népzenei dialektus. Népies műdal. Változó ütem. Ritmuszenekar. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmus- és dallamváltozat. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Tizenhatod ritmus. Olvasógyakorlat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamfokon kialakított figyelem, zenei memória, zenei hallás, belső hallás, zenei képességek és pozitív attitűdök használata. A ritmusérzék, a muzikálitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történésekkel megelőlegező képességek használata. A belső hallás tudatosítása. A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Rögzítés, zenei befogadás, átélés, beleélés, figyelem, észlelés, emlékezet fejlesztése.	

	<p>Hangszínhallás fejlesztése. Auditív emlékezet, alkotó és reproduktív képzelet fejlesztése. Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. A belső hallás tudatos használata. Zenei karakterek kifejezése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, csoportosítása, gyakorlása.</p> <p>2.2. ZENEHALLGATÁS Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. Különféle műzenei formák és műfajok. A szülföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. Történelmi zenék. Népies műdalok. Más népek népzenéje, hangszeres zenéje. Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. Zenehallgatás a technikai eszközök felhasználásával. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	<p>Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése.</p> <p>Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőszökeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszer, hangszínek megnevezése. Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal. Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek megismérése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különböző zenei stílusok felismerése. Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műélvezet megtapasztalása a képzelet, a ritmus és a zene révén. Az önálló műbefogadás minden teljesebb és gyakoribb élménye, a hatás feldolgozása.</p> <p><i>Matematika:</i> Az érzékelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> események, érzelmek kifejezése és képi rögzítése, különféle technikák segítségével.</p>

	<p>Magyar népi hangszer, népi zenekarok hangjának megismérése, eredeti hangfelvételek hallgatása.</p> <p>Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismérése.</p> <p>Más népek hangszeréinek, zenekarainak megismérése.</p> <p>Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén.</p> <p>Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel.</p> <p>A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon.</p> <p>Közvetlen hangverseny-élmények szerzése.</p> <p>Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása.</p>	
Kulcsfogalmak/fo galma	Népdalelemzés. Régi stílus, új stílus. Zenei karakter. Zeneszerző. Népi hangszer, népi zenekar. Népies műzene. Daljáték. Hangverseny, élő zene.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Hallás utáni daltanulás. Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén.</p> <p>Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása.</p> <p>Népdalok elemzése, jelölése.</p> <p>A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése.</p> <p>A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt.</p> <p>Képesség a zenei élmény átélésére.</p> <p>Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése.</p>
-------------------------------------	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Zenei produkció	16+2
Zenei produkció	16+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei produkció	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamokon kialakított zenei képességek, pozitív attitűdök. A ritmusérzék, a zenei hallás és a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési kultúra megőrzése, dalkincsbővítés, közös és egyéni éneklések. Az élményekből fakadó éneklési kedv megőrzése. Muzikalitás, zenei hallás, zenei ízlés fejlesztése. A tapasztalatok bővítése a kánonéneklésben, tanári segítséggel, szólamcserékkal is. Személyiségfejlesztés, közösségépítés az éneklés segítségével. A rögtönzés fejlesztése énekes és hangszeres formákban is. A ritmikai, dallami, tempóbéli, dinamikai, formai, és a szövegből kiinduló variáló- és rögtönzőkészsg fejlesztése. A formaalkotás fejlesztése, gyakorlatok egyszerű népzenei és műzenei formák mintájára. Az eddig tanult ritmikai és dallami ismeretek összefoglalása, rendszerezése. Érzelmi átélés, ráhangolódás, beleélés, tolerancia, empátia erősítése. Dalok közötti kapcsolatteremtés. Megfigyelés, felismerés, bevésés, azonosítás, csoportosítás, összehasonlítás, rendezés fejlesztése. Cselekvéses, fogalomalkotó, analógiás gondolkodás fejlesztése. Algoritmizált, problémamegoldó, kauzális és logikus gondolkodás fejlesztése. A kombinációs és asszociációs képességek fejlesztése. Kreativitás- és figyelemfejlesztés, érzelmi-akarati beállítódás erősítése. Zenei fantázia, alkotó képzelet fejlesztése. Együttes élményben való részvétel. Auditív és téri tájékozódás fejlesztése. Megismérés, figyelem, emlékezet fejlesztése.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. ÉNEKLÉS Jeles napok dalai. Himnuszok. Régi stílusú népdalok.	Törekvés egységes, szép éneklésre csoportban. A szép éneklés szabályainak betartása.	Magyar nyelv és irodalom: Népköltészet, népdal, magyar és más népek dalai. A dalokban,

<p>Új stílusú népdalok. Magyar tájak dalai. Népies műdalok. Más népek dalai. Ballagási dalok.</p>	<p>A közös dalrepertoár bővítése újabb dalokkal. Hangulatos, jókedvű éneklés. A szép éneklés tanult szabályainak tudatos használata. Érzelmi azonosulás a dalok hangulatával, tartalmával. Az értelmi és érzelmi kifejezés gazdagságának gyakorlása. Aktív részvétel a különféle énekes gyakorlatokban. A tanult dalok felismerése jellemző motívumaik alapján. A tanult dalok csoportosítása adott szempontok alapján. Kedvenc dalok választása. Dalcsokor összeállítása kedvelt dalokból. Aktív részvétel a ballagási dalok éneklésében.</p>	<p>zenékben megjelenő erkölcsi fogalmak, magatartásformák. Érzelmi tartalmak, erkölcsi választások. Kompozíció, szerkezet, hatás. Verselés, zeneiség. Szómagyarázat, szókincsismertet. Szülőföld, haza, család, szülő és gyerekek.</p> <p><i>Matematika:</i> Figyelem, észlelés, válogatás, évfolyamozás, érzékelés. <i>Összehasonlítás,</i> azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés, csoportosítás. Absztrahálás, konkretizálás. Analógiás gondolkodás.</p>
<p>1.2. GENERATÍV KREATÍV ZENEI TEVÉKENYSÉG Énekes rögtönzések. Hangszeres rögtönzések. Szabad és kötött gyakorlatok a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával. Egyéni és csoportos rögtönzések a dallami és ritmikai többszólamúság erősítésére. Tempo- és dinamikai játékok, gyakorlatok. A zenei összetevők megjelenítése mozgásos formákban. Zenei rögtönzések számítógép segítségével is.</p>	<p>Könnyű zenetörténeti dallamok, meghallgatott zeneművek témaínak éneklése, olvasógyakorlatok, énekes játékok. Ritmuspályázatok változó ütemekben. Dalkíséretek szabad és kötött formákban. Ritmus- és dallamalkotások. Ritmuszene kar 2-3 szólamban is. Ritmuslánc, dallamlánc, zenei kérdés-válasz. Kották kiegészítése. Ritmushoz, dallamhoz változatok alkotása. Számítógép használat, zenei rögtönzések, játékok a számítógép, az informatikai technika felhasználásával is. A zenei élmények kifejezése rajzos és mozgásos formákban is.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Magyarország történelme. Barátság, szeretet, tisztelet. Család, otthon. Egyén és közösség.</p> <p><i>Természetismeret:</i> Rendszerek. Élőlények, életközösségek. Éghajlat, időjárás.</p>
<p>1.3. FELISMERŐ KOTTAOLVASÁS Új ritmusérték tanulása. Olvasógyakorlatok. Az eddigi kottaírási-olvasási ismeretek erősítése, megszilárdítása.</p>	<p>Új ritmusérték megismerése, használata a ritmusgyakorlatokban. Ritmuskörök felismerése és hangolására. Ritmusgyakorlatok változó ütemekben. Dallamok éneklése és lejegyzése a tanult kottarendszerekben. Dallamok, dalrészletek</p>	<p><i>Földrajz:</i> Magyarország és a Kárpát-medence földrajza. Magyar tájegységek. Lakóhelyünk és környéke. Európa és országai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> A mozgáskoordináció</p>

	<p>utószolmizálása, olvasógyakorlatok éneklése.</p>	<p>erősítése. Szabályok betartása. Hagyományőrző mozgásos tevékenységek. Koncentrációs és lazító gyakorlatok; Különböző tánc- és mozgástípusok. Utánzó és fantáziajátékok. Csoportos improvisációs játékok, tanári irányítással. Különböző tánc- és mozgástípusok rögtönző jellegű felhasználása. Improvizációk összefűzése jelenetsorokká.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Az átélt élmények a megjelenítése különböző technikák segítségével. Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi stílus, új stílus. Daljáték. Népzenei dialektus. Népies műdal. Ballagási dal. Változó ütem. Ritmuszenekar. Zenei kérdés, zenei válasz. Ritmus- és dallamváltozat. Ritmikus mozgás, szabad mozgás. Tizenhatod ritmus. Olvasógyakorlat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Zenei befogadás	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamfokon kialakított figyelem, zenei memória, zenei hallás, belső hallás, zenei képességek és pozitív attitűdök használata. A ritmusérzék, a muzikalitás megfelelő szintje. Társadalomismereti, irodalmi, természettismereti anyagrészek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célai	A zenei befogadást elősegítő képességek megszilárdítása. A koncentráció, a zenei memória, a zenei fantázia, a zenei történéseket megelőlegező képességek használata. A belső hallás tudatosítása. A zenei esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlesztése, a zenei élmény átélése. Ráismerés, rögzítés, aktív befogadás képességének fejlesztése. Összetartozás, általánosítás, összefüggések felismerése. Auditív és motoros kapcsolat erősítése. Rögzítés, zenei befogadás, átlélez, belelélés, figyelem, észlelés, emlékezet	

	<p>fejlesztése. Hangszínhallás fejlesztése. Auditív emlékezet, alkotó és reproduktív képzelet fejlesztése. Általánosítás, képzettársítás, összehasonlítás, azonosítás, konkretizálás képességének erősítése. Algoritmizált, analógiás, fogalomalkotó és cselekvéses gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE A zenei hallás, zenei memória, zenei fantázia használata. A belső hallás tudatos használata. Zenei karakterek kifejezése. A tanult népdalok zenei elemzése, csoportosítása. Az eddig tanult ismeretek összefoglalása, csoportosítása, gyakorlása.</p> <p>2.2. ZENEHALLGATÁS Újabb zenetörténeti korszakok, zeneszerzők. Különféle műzenei formák és műfajok. A szülföld zenéje, eredeti népzenei felvételek és magyar zeneszerzők művei. A tanult dalok feldolgozásai, különböző zenei stílusokban. Történelmi zenék. Népies műdalok. Más népek népzenéje, hangszeres zenéje. Napjaink zenéje, stílusok, előadók, felvételek. Zenehallgatás a technikai eszközök felhasználásával. Hangverseny-látogatások, hangverseny-élmények.</p>	<p>Gyakorlatok a zenei fantázia, a zenei memória és a belső hallás használatára. Népdalok elemzése, dallamsorok összehasonlítása, jelölése.</p> <p>Egyre hosszabb idejű, néhány perces zenei részletek, klasszikus zeneművek irányított figyelmű meghallgatása, elemzése. Már meghallgatott, illetve ismeretlen zenei részletek hallgatása, elemzése. A zenehallgatás tanult formáinak, kereteinek megőrzése, néhány perces zenei részletek hallgatása irányított figyelemmel, megfigyelési szempontok alapján. A bemutatott zenei példák hangulatának, előadói apparátusának, zenei kifejezőszközeinek a felismerése. A többször hallott zenei részletek megnevezése. Zeneművek felépítésének, formájának megfigyelése, elemzése, hangszer, hangsínezek megnevezése. Ismerkedés klasszikus zenei műfajokkal. Az érzések, indulatok zenei ábrázolásainak felismerése, kifejezése. A magyar történelemhez kapcsolódó dallamok, hangszerek</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: Különböző zenei stílusok felismerése. Ismerkedés változatos ritmikai és zenei formálású művekkel, műfajokkal. A műélvezet megtapasztalása a képzelet, a ritmus és a zene révén. Az önálló műbefogadás minden teljesebb és gyakoribb élménye, a hatás feldolgozása.</i></p> <p><i>Matematika: Az érzékelés pontosságának fejlesztése. Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Rendezés.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: események, érzelmek kifejezése és képi rögzítése, különféle technikák segítségével.</i></p>

	<p>megismérése.</p> <p>Magyar népi hangszer, népi zenekarok hangjának megismérése, eredeti hangfelvételek hallgatása.</p> <p>Magyar zeneszerzők életének, munkásságának, műveinek megismérése.</p> <p>Más népek hangszeréinek, zenekarainak megismérése.</p> <p>Napjaink zenei irányzatai (jazz, populáris zene, alkalmazott zenék), zenei példák hallgatása.</p> <p>Az infotechnika megismérése, alkalmazása a zenehallgatás keretei között.</p> <p>Tájékozódás a meghallgatott zeneművek formája, műfaja terén.</p> <p>Ismerkedés híres zeneszerzők életének fontos eseményeivel.</p> <p>A helyi lehetőségek szerint részvétel hangversenyen, élő zenei bemutatásokon.</p> <p>Közvetlen hangverseny-élmények szerzése.</p> <p>Zenei jellegzetességek megfigyelése, zenei élmények befogadása, kifejezése, megfogalmazása.</p>	
Kulcsfogalmak/fo galmak	<p>Népdalelemzés. Régi stílus, új stílus. Zenei karakter. Zenetörténeti kor, korszak. Zeneszerző. Népi hangszer, népi zenekar. Népies műzene. Daljáték. Jazz, populáris zene, alkalmazott zeneművész. Hangverseny, élő zene.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	<p>A kulturált, esztétikus közös és egyéni éneklés megőrzése.</p> <p>Az éneklési kedv és énekbátorság szinten maradása.</p> <p>Ismeretek szerzése a tanult dalok kapcsán (tartalom, hangulat, szerkezet).</p> <p>Dalcsokor összeállítása, kedvenc dalok választása.</p> <p>Hallás utáni daltanulás, esetenként köttából történő daltanulással kiegészítve.</p> <p>Kánonéneklés tanári segítséggel.</p> <p>A zenei kreativitás, zenei fantázia fejlődése.</p> <p>Aktív részvétel a rögtönzéses játékokban, gyakorlatokban.</p> <p>Törekvés a zene belső lényegének megértésére.</p> <p>Önállóságra törekvés a ritmusértékek használata és lejegyzése terén.</p> <p>Biztonságos tájékozódás a vonalrendszerben, dallamok írása, olvasása, másolása fokozott önállósággal.</p> <p>Népdalok elemzése, jelölése.</p> <p>A többször hallgatott zenei részletek felismerése, elemzése.</p> <p>A szülőföld zenéjének ismerete, érdeklődés a szülőföld, a lakóhely zenei értékei iránt.</p>
--	--

	<p>Ismerkedés korunk zenei irányzataival (jazz, populáris és alkalmazott zenék). Képesség a zenei élmény átélésére. Érzelmek, hangulatok megfigyelése, azok kifejezése különféle formákban. Az esztétikai érzék, a zenei ízlés fejlődése. Képesség kapcsolatok találására a meghallgatott zenei példák, valamint tanulmányaik, olvasmányaik, filmélményeik között.</p>
--	--

VIZUÁLIS KULTÚRA

5–8. évfolyam

A vizuális kultúra tantárgy közvetlen célja az alkotás örömének, az önmegvalósításnak, a felszabadultságnak a kialakítása a tanulókban, a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével, a kézműves és művészeti jellegű alkotások létrehozására, összetönzés segítségével.

A művészletek műveltségterület, ezen belül a vizuális kultúra célja egyrészt az ízlés, a képzeli-, és az önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, az emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhén fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének elvezetéhez.

A vizuális kultúra tantárgy a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítására a művészet és önkifejezés eszközeivel indirekt módon és integráltan kínál lehetőséget:

Az erkölcsi nevelés terén kitartásra és erőfeszítésre tanít a feladatok végrehajtásában, az alkotások eszmei tartalmának értelmezésével és kifejezésével. A magyar alkotók, népi kézműves- és iparművészek munkáinak megismerése és értékelése révén nemzeti azonosságtudatra ébreszti a tanulókat. Önismeret és társas kultúra fejlesztésére alkalmat kínálnak a gyermekmunkákból alkotott (akár tanórai, akár intézményi szinten), szervezett kiállítások, amelynek során lehetőség nyílik a pedagógus értékeléssel párhuzamosan történő önértékelésre és társértékelésre. A lelki egészség megőrzése, illetve annak helyreállítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése különösen fontos az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében. Az érzelmi nevelés számos aspektusát foglalja magában a művelődési anyag a saját, a társak és a képzőművészek alkotásainak révén. A természeti téma alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre.

Kiemelt általános fejlesztési feladat a tanulók megismerő és befogadó képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével. Kreativitásuk, alkotóképességük és művészeti-esztétikai befogadó képességük élénkítése során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk is. Az önismeret, önértékelés, önszabályozás magasabb fejlettségi szintre emelésére szintén jó alkalmat kínálnak a rajzórák, foglalkozások.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a habilitációs rehabilitációs célú feladatokon túl a műveltségi terület lehetőségeket kínál a tehetség kibontakoztatására is. A gyakorlati, manipulációs tevékenységek élményszerűséggel segítik az ismeretek elmélyítését és serkentik a tanulók kreativitását.

A sajátos nevelési igényű gyermek/tanulók nevelésének-oktatásának valamennyi momentumát átszövi a habilitációs-reabilitációs tevékenység, ezért van szükség arra, hogy a tantárgy által teljesíthető kiemelt habilitációs/reabilitációs fejlesztési feladatokat leírjuk.

A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás fejlesztésére egyik legalkalmasabb színtér a művészletek műveltségterület. A rajz, a kézművesség és a médiaismeret tantárgyként és szabadidős foglalkozásként egyaránt változatos és széleskörű lehetőségeket kínál a figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésére, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítására, a feladattartás erősítésére.

A képzőművészeti alkotások esztétikai élményt adóan támogatják a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozását, valamint az esztétikai érzékenység készségeinek fejlesztését.

A téri, időbeli tájékozódás fejlesztése a tanulók művészeti befogadó és alkotó tevékenységeinek során egyaránt megvalósul. A kommunikációs képességek, az élmények, benyomások megfogalmazásának, kifejezésének képessége szóban és ábrázolásban egyaránt fontos rehabilitációs feladat. A finommotorika és a célszerű, tudatos eszközhasználat fejlesztése egyben a cselekvéses tanulás,

ismeretszerzés eszközéül is szolgál.

A tanulók felelősségérzetének kialakítása, megerősítése maguk és környezetük iránt szociális kompetenciáik, erkölcsi tartásuk egyik legfontosabb komponense, ezért kiemelt habilitációs feladat. Az egyéni vagy közös alkotás örömének felfedezése, megélése motivációs élményként segíti az ok-okozati összefüggések, következmények felismerését, következtetések levonását.

Az önismeret, önértékelés, a társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség alapját képezik a tanulásnak és a későbbi munkavégzésnek, a harmonikus, elhető felnőttkor megteremtésének.

A tantárgy jelentős szerepet vállal a kulcskompetenciák fejlesztésében is. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváció kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységek során szerzett mozgásos és kognitív tapasztalatok transzfer hatásként érvényre juthatnak a közismereti tantárgyaknál is. A rajz tantárgy alkalmat kínál az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozására, amellyel pozitív énképüket, társadalmi integrációjukat erősíti, és támogatja a társadalmi esélyigazságosság megnyilvánulásait.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kulcskompetenciának fejlesztését sokoldalúan szolgálhatja direkt és indirekt módon a vizuális kultúra tantárgy. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára elengedhetetlen a sok érzékszervi tapasztalat, a megfigyelések sokszínűsége és a manipulatív tevékenységre épülő ismeretgazdagítás. A kreativitás, kíváncsiság, divergens gondolkodás, eredeti látásmód és alkotókedv nem intelligenciafüggő, ezért a tanítványok sikeresek lehetnek e területen. Anyanyelvi kommunikáció – a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztését kiemelt feladatként említi az Irányelv. A tantárgy számos lehetőséget teremt a beszélgetésre, az érzelmek, gondolatok kifejezésére, véleménynyilvánításra, az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazására közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. A gyermeki alkotások közbeni mérések, becslések, a betöltendő tér tervezése közvetlenül hatnak a matematikai logikai kompetencia fejlődésére. A természettudományos kompetencia fejlesztésére jó alkalom a természet utáni rajzok, festmények készítése. Digitális kompetenciafejlesztésre az interneten való kutatások, „képtárlátogatások”, vizuális fejlesztő játékok adnak lehetőséget.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	2	72
6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	1	36
8. évfolyam	1	36

5–6. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az alsóbb évfolyamok munkájának szemléletbeli és metodikai tekintetben szerves folytatása. A szakasz fő feladata az alapkézségek megszilárdítása, eszköz szintű rajz- és kézműves-technikai tudás egyre önállóbb alkalmazása, az individuális jegyek, a saját stílus megjelenésének támogatása az alkotó és befogadó tevékenységen.

A terápiás szemlélet és gyakorlat, a cselekvéses helyzetekbe ágyazott képességfejlesztés, a kooperáció támogatása, a másokért vállalt felelősség és az igényes tárgyi-környezeti kultúra iránti igény erősítése az 5–6. évfolyamon is kiemelt feladat az esztétikai tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése érdekében. A világhírű magyar képzőművészek alkotásainak tanulmányozása nemcsak esztétikai öröömöt nyújt, hanem a nemzeti azonosságtudat és a hazafiság érzését is támogatja. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

5. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	18+2
Kifejezés, képzőművészet	18+2
Vizuális kommunikáció	13+1
Tárgy- és környezetkultúra	16+2

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 20 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Baleset-megelőzési szabályok betartása. Adekvát eszközhasználat. Forma megfigyelése és alkotása különféle technikákkal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek eszközsintű használata az alkotótevékenység során. A mértani testek tulajdonságainak megtapasztaltatása. A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. Felelősségvállalás kialakítása, erősítése a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért. Képességfejlesztési fókuszok: elemi absztrakció képessége; irányított észlelés; kompozíciós képesség; ábrázolási képesség változatos technikákkal.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

BEOFOGADÁS-ALKOTÁS 1.1. Műalkotások tematikus megfigyelése, leképezése saját élmény szerint Műalkotásokon vonalak és foltok. Foltfestés vizes alapon – foltok. Folthatások.	Alkotás Vonalabsztraktió alkotása. Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. A vonal mint a térbeliség kifejezőjének alkalmazása. Felületritmusok létrehozása. Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére.	Matematika: szerkesztési ismeretek; halmazok, mértani testek.
ALKOTÁS 1.3. Szabad alkotások síkban és téren Tárgyak ábrázolása síkban. Különféle felületek dekoratív felhasználása. Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térförmákból. Kocka, téglatest csomagolása.	Befogadás Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. Műalkotásokon vonalak és foltok felismerése, meghatározása. Foltfestés vizes alapon – foltok kontúrozása másolás után. A folthatások tanulmányozása absztrakt képzőművészeti alkotásokon.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Folthatár, kontúr, bizonytalan, elmosódott, folt- és színegyensúly, felület, barázda, vájat, hullámos, érdes, síkforma, térförmá, szabályos, szabálytalan, I

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 20 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Érzések interpretálása saját eszköztárral. A műalkotások által megjelenített érzelmek tudatos megfigyelése. Társakkal közös alkotás, változatos technikákkal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel. „Képolvasás” képességének kialakítása és fejlesztése. Verbális kifejezőképesség, érzelmek megfogalmazásának fejlesztése. Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése. Képességfejlesztési fókuszok: karakter alapfokú kifejezésének képessége; technikai képesség (dombormű-készítés); képolvasási képesség; asszociációs képesség; kompozíciós képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>BEFOGADÁS</p> <p>2.1. Tájak, emberek ábrázolása a képzőművészetben</p> <p>Műalkotások – tér- és tájábrázolás. (Székely Bertalan: Egri nő; Madarász Viktor: Hunyadi László csatája; Ferenczy Károly: Október; Szönyi István: Zebegényi temetés; Nagy István: Karám télen; Egri József: Napfelkelte).</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>2.2. Illusztrációk</p> <p>Kép versekhez, meséhez (pl. A három kívánság). Mese szereplőinek megmintázása.</p>	<p>Alkotás</p> <p>Felismerhető figurákkal kifejező kép készítése. Pregnáns jegyeket mutató emberábrázolás. Élménykifejezés a plasztika eszközrendszerével. Karakterábrázolás néhány jellemzőjének alkalmazása. Látványszerű alkotás modell után.</p> <p>Befogadás</p> <p>Műalkotások megfigyelése – tér- és tájábrázolás. Műalkotások megfigyelése képtárban, múzeumban és reprodukciókon.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Irodalmi élmény kifejezése a vizualitás eszközrendszerével. Mese szereplőinek megmintázása agyagból – dombormű készítése. Versekhez táj festése – közös alkotással, nagy felületen.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: mesék világa, gyermekversek.</i></p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szelíd táj, zord táj, figyelemirányítás, hangsúlyozás, térbeliség, mozgásvázlat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 14 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Képesség a vizuális élmények többféle csatornán kereszttüli kifejezésére. Egyszerű jelenetábrák megértése. Egyszerű piktogram készítése. Plakátok, reklámok értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Kísérletek segítése a látványszerű ábrázolásra. Képességfejlesztési fókuszok: megfigyelési képesség adott szempontok szerint; alakítási készség; színkeverés képessége; térlátás; elemi térábrázolás; elemzés; vizualizáció.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ALKOTÁS	Alkotás	Matematika: síkidomok

<p>3.1. A vizuális kommunikáció eszközei és technikái</p> <p>Látványszerű ábrázolás modell után.</p> <p>Látványszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>3.2. Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés</p> <p>Alaprajz, metszet, térképrajz.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>Forgásformák.</p> <p>Tárgyak kereszt- és hosszmetszete.</p>	<p>Emberalak rajzolása, festése.</p> <p>Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok).</p> <p>Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger).</p> <p>Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel.</p> <p>Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll, vizes alapú és vízfesték, tempera.</p> <p>Tusrajz virágcsendéletről.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p>Formák adott szempontú megfigyelése.</p> <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <p>Forgásformák megfigyelése és reprodukciója.</p> <p>Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása.</p>	<p>és testek.</p> <p>Földrajz: térkép-értelmezési ismeretek.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csendélet, valósághű, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet, forgásforma, kör	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 18 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Egyszerű papír és agyagtárgyak készítési technikái. Téri viszonyok felismerésére, értelmezése. Esztétikus tárgyi környezet iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Nehány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalás folyamat algoritmizálása. A tárgyalás folyamat lépéseinak tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

BEFOGADÁS-ALKOTÁS 4.1. Munkavázlat: A tárgy funkciójának meghatározása. Ismert anyagalaktási módok. Anyag és technika megválasztása. Kivitelezés. Díszítés.	<i>Befogadás-alkotás</i> A tárgy kipróbálása a gyakorlatban. <i>Befogadás</i> Szerkezet és anyag összefüggéseinak felismerése. A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalaktásban. <i>Alkotás</i> Tárgyak készítése Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. Használati, szórakozást szolgáló és dísztárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> vázlat készítése; a leírás műfaja. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok megmunkálása.	
ALKOTÁS 4.2. Tárgyak értelmezése és készítése Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből. Fonás, szövés. Használati, szórakozást szolgáló és dísztárgyak.	Funkció, anyagalaktási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Funkció, anyagalaktási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség.		

A fejlesztés várt eredményei	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – egyenletes foltot satírozással létrehozni, – műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni, – emlékezetből egyszerű rajzot készíteni, – tudatos színkeverésre temperával, vízfestékkel, – formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal), – funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait, – képek alapján tárgyakról rövid (szóbeli) jellemzést adni, – törekedni munkája igényes kivitelezésére, – tárgyat készíteni az általa választott technikával.
-------------------------------------	--

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	28
Kifejezés, képzőművészeti	20
Tárgy- és környezetkultúra	24

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 28 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Baleset-megelőzési szabályok betartása. Adekvát eszközhasználat. Forma megfigyelése és alkotása különféle technikákkal.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek eszközsziintű használata az alkotótevékenység során. A mértani testek tulajdonságainak megtapasztaltatása. A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. Felelősségvállalás kialakítása, erősítése a kulturált környezet megteremtéséért, illetve fenntartásáért. Képességfejlesztési fókuszok: elemi absztrakció képessége; irányított észlelés; kompozíciós képesség; ábrázolási képesség változatos technikákkal.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BEFOGADÁS-ALKOTÁS 1.1. Alkotás modell/minta alapján Természeti formák. Mértani testek tulajdonságai – oldalak, lapok, egyenlő, különböző.	Alkotás Vonalabsztrakció alkotása. Vonalhatár felismerése képzőművészeti alkotásokon fellelhető tónusok között. A vonal mint a térbeliiség kifejezőjének alkalmazása. Felületritmuskok létrehozása. Halmazmetszetek létrehozása vizuális elemekből. Szabályos és szabálytalan térfogatok felismerése, csoportosítása. Műalkotások inspirációjára fekete-	Matematika: szerkesztési ismeretek; halmazok, mértani testek.
ALKOTÁS 1.2. Szabad alkotások síkban és térben Tárgyak ábrázolása síkban. Különféle felületek dekoratív felhasználása.		

Ritmusképzés szabályos és szabálytalan térförmákból. Kocka, téglatest csomagolása.	<p>fehér kép készítése. Természeti formák megfigyelése és ábrázolása. Mértani testek ábrázolása síkban, kísérlet a térbeliség érzékeltetésére.</p> <p><i>Befogadás</i> Árnyékhatások megfigyelése, értelmezése. Mértani testek tulajdonságairól tapasztalatok szerzése – ahol a lapok találkoznak, él keletkezik. Barázdált formák megfigyelése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	, Felület, barázda, vájat, hullámos, érdes, síkforma, térförmá, szabályos, szabálytalan, lapos, domború, egyforma, egybevágó, derékszög.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Vizuális kommunikáció	Órakeret 20 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Képesség a vizuális élmények többféle csatornán kereszttüli kifejezésére. Egyszerű jelenetábrák megértése. Egyszerű pictogram készítése. Plakátok, reklámok értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása. Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása. Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása. Kísérletek segítése a látványszerű ábrázolásra. Képességfejlesztési fókuszok: megfigyelési képesség adott szempontok szerint; alakítási készség; színkeverés képessége; térlátás; elemi térábrázolás; elemzés; vizualizáció.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ALKOTÁS 3.1. A vizuális kommunikáció eszközei és technikái Látványszerű ábrázolás modell után. Látványszerű ábrázolás a szerkezet feltüntetésével.	Alkotás Emberalak rajzolása, festése. Természeti formák ábrázolása modell alapján, ceruzarajzzal, festéssel (falevél, gesztenye, gyümölcsök, virágok). Forgásforma rajza – szerkezet jelölésével (pl. átlátszó henger). Tárgyak két nézetének megrajzolása – segítséggel. Természeti formák ábrázolása háttérrel, környezettel – különféle technikákkal: ceruza, diópác, filctoll,	Matematika: síkidomok és testek. Földrajz: térkép-értelmezési ismeretek.
BEFOGADÁS 3.2. Vizuális jelek – képolvasás, értelmezés Alaprajz, metszet, térképrajz.		

BEOFOGADÁS-ALKOTÁS Forgásformák. Tárgyak kereszt- és hosszmetszete.	vizes alapú és vízfesték, tempora. Tusrajz virágcsendéletről. <i>Befogadás</i> Formák adott szempontú megfigyelése. Bonyolultabb formák metszetének megfigyelése (pl. mákgubó, paprika). „Előtt, mögött takarás” vizuális megfigyelése. Térképrajz értelmezése. Építészeti terek (ház, templom) alaprajzának tanulmányozása, kísérlet az értelmezésre. <i>Befogadás-alkotás</i> Forgásformák megfigyelése és reprodukciója. Forgás- és szögletes formák megfigyelése, vázolása. Tárgyak kereszt- és hosszmetszének megfigyelése, vázolása. Térkép alapján útvonal elkövetése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csendélet, valósághű, ellipszis, szerkezeti rajz, egész, forma, részlet, szerkezet, forgásforma, kör, takarás, keresztmetszet, hosszmetszet, felülnézet, oldalnézet, oszlop, boltozat, főhajó, mellékhajó.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 24 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Egyszerű papír és agyagtárgyak készítési technikái. Téri viszonyok felismerésére, értelmezése. Esztétikus tárgyi környezet iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Nehány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalaktató folyamat algoritmizálása. A tárgyalaktató folyamat lépéseinak tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

BEFOGADÁS-ALKOTÁS	Befogadás-alkotás Precíz alkotó folyamat végigvitеле. A tárgy kipróbálása a gyakorlatban.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> vázlat készítése; a leírás műfaja.	
4.1. Munkavázlat: A tárgy funkciójának meghatározása. Ismert anyagalaktási módok. Anyag és technika megválasztása. Kivitelezés. Díszítés.	Befogadás Szerkezet és anyag összefüggésein felismerése. A funkció irányító szerepének felismerése a tárgyalaktásban.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> anyagok megmunkálása.	
ALKOTÁS 4.2. Tárgyak értelmezése és készítése Kerámiatárgy, ruházati kiegészítők textilből. Fonás, szövés. Használati, szórakozást szolgáló és dísztárgyak.	Alkotás Tárgyak készítése funkció, forma, anyag, szépség szempontjainak tudatos figyelembevételével. Tárgyak gyűjtése, azokról leírás készítése. Használati, szórakozást szolgáló és dísztárgyak csoportosítása funkció, forma, anyag, szépség szempontjából.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Funkció, anyagalaktási mód, technika, kivitelezés, funkció, kézművesség.		

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes <ul style="list-style-type: none"> – egyenletes foltot satírozással létrehozni, – művészeti alkotásokon tónushatásokat észrevenni, – ismeretek szerzésére tapasztalati úton a mértani testekről, – felismerhető képet készíteni, – emberalak szoborszerű megjelenítésére, – műalkotásokhoz érzelmeket asszociálni, – emlékezetből egyszerű rajzot készíteni, – tudatos színkeverésre temperával, vízfestékkel, – formát ábrázolni (megközelítő hasonlósággal), – vázlatszerű ábrát készíteni, – egyszerű alaprajzot értelmezni, – funkció szerint csoportosítani közvetlen környezete tárgyait, – képek alapján tárgyakról rövid (szóbeli) jellemzést adni, – törekedni munkája igényes kivitelezésére, – tárgyat készíteni az általa választott technikával.
---	---

7–8. évfolyam

A tantárgy célja a 7–8. évfolyamon biztos tájékozódási képesség kialakítása a vizuális élmények világában a művészeti alkotások mélyebb átélésének motivációja, a tárgyi környezet esztétikuma iránti igény és tevékenység fenntartása segítségével.

A tantárgy az erkölcsi neveléshez, a pályaorientáció támogatásához és a médiatudatosság fejlesztéséhez kiemelten járul hozzá. A tanulói kulcskompetenciák fejlesztését több területen érinti, az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kiteljesedését egyértelműen célozza meg. Tartalmi keretet kínál a tehetséggondozásra, a gyógypedagógiai habilitációs-rehabilitációs eljárások indirekt támogatására.

7. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	8
Kifejezés, képzőművészeti	10
Vizuális kommunikáció	8
Tárgy- és környezetkultúra	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 7+1óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Foltképzés különféle technikákkal. Művészeti alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kommunikációs készségek fejlesztése a befogadó és alkotótevékenységekben. Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátítatása. Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése. Képességfejlesztési fókuszok: formaészlelés-formareprodukció; térezszlelés és térrendezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BEOGADÁS 1.1 A művészeti kifejezés eszközei Színek, tónusok. Sík- és térfogatók. Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: _Napfelkelte Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly. Szimmetria és aszimmetria –	Befogadás Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. Csoportosítások: sík- és térfogatók. Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fényvel és torzítással. Szimmetria és aszimmetria	Matematika: síkidomok, mértani testek.

<p>Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei.</p> <p>BEOFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <p>1.2. Térhatások, téri elemek Görbe felületek és forgásformák.</p> <p>ALKOTÁS</p> <p>1.3. Mozgás- és térábrázolás elemei Képalkotás mozdulatábrázolással – mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Vizuális ritmus. Makett.</p>	<p>észrevétele, megkülönböztetése A mozdulat mint kompozíciós eszköz megfigyelése.</p> <p><i>Befogadás – alkotás</i> Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója.</p> <p><i>Alkotás</i> Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. Térrendezés szín- és formaritmussal. Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, torzítás, szimmetria, aszimmetria.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 7+3óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális közlés köznapi és művészeti megnyilvánulásainak megkülönböztetése. Zenei élmény vizuális kifejezése az alkotó- és befogadó tevékenységen. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; lényegkiemelés képessége; képalkotás képessége; műelemző gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>ALKOTÁS</p> <p>2.1. Illusztráció</p> <p>Művészeti élmények megjelenítése.</p> <p>Jelenet ábrázolása.</p> <p>BEOFOGADÁS – ALKOTÁS</p> <p>2.2. Vizuális reflexiók zenei</p>	<p><i>Alkotás</i></p> <p>Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel, pl. Toldi ábrázolása festményen vagy bábfigurával.</p> <p>Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Toldival kapcsolatban.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Arany János: Toldi;</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p>

<p><i>tartalmakra</i></p> <p>Zenei élmény vizuális kifejezése. Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva; Chopin: G-moll mazurka. Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p> <p>BEOGADÁS</p> <p>2.3. Érzelmek megjelenítése a képzőművészetben</p> <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	<p>Személyes élmények vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Befogadás - alkotás</i></p> <p>Színtervszínyek megfigyelése és befogadása.</p> <p>Táj festése zenére – szabad önkifejezés.</p> <p>Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, vizes alapú festés, kevert technikák).</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p>A vizuális közlés köznapi és művészeti megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon.</p> <p>Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		Karakter, jellem, testfelépítés, becsületes, artista, zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 7+1 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Tudatos színkeverés, vízfestékkal. Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlat szerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a minden nap élet vizuális jelzéseinek értelmezésére és orientációs felhasználására. Hazafiság, nemzethető tartozás érzésének erősítése. Képességfejlesztési fókuszok: formamegfigyelés képessége; térlátás képessége; emberalak ábrázolásának képessége (főbb vonalakban, jellegzetességek alapján); vizuális kommunikációs képesség	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>BEOGADÁS</p> <p>3.1. Jelképek</p> <p>Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.</p>	<p><i>Befogadás</i></p> <p>Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségüről.</p> <p>Képalkotási lehetőségek ismerete.</p> <p><i>Alkotás</i></p> <p>Vizuális kommunikációt</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Szent István, államalapítás.</p> <p>Matematika: mértani testek.</p>

ALKOTÁS 3.2. Kísérlet a látvány ábrázolására Tárgyábrázolások környezeti háttérrel. Egyszerű emberábrázolás.	szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása. Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések). Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal. Nézetábrázolás képsíkrendszerben. Emberalak látványszerű ábrázolása modell után.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 9+1óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése. Tárgykészítés igényes kivitelezésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása összetettebb tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyi forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Nehány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalás folyamat algoritmizálása. A tárgyalás folyamat lépéseinak tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ALKOTÁS 4.1. Szabadon választott technikával használati és dísztárgyak alkotása Tárgytervezés és kivitelezés: – kerámia – szövés – ékszerkészítés – nemezelés – építészeti terek modellezése 4.2. Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval	Alkotás A tárgyalás folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban: Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával. Szövés – szádfán, kereten, szövőszéken. Ékszerkészítés – fagyöngy, kerámiagyöngy, üveggyöngy és bőr kombinációival. Nemezelés – labda, terítő, tarsoly	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: történelmi korok. Ének-zene: népzene.

<p>Egy vágyott tárgyról rajz készítése.</p> <p>BEOFOGADÁS</p> <p><i>4.3. A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma</i></p> <p>Történeti korok és modern társadalmak tárgyi környezetének tanulmányozása.</p> <p>BEOFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p><i>4.4. Zenei élmények vizuális megjelenítése</i></p> <p>Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió.</p>	<p>készítése.</p> <p>Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése.</p> <p>Egyszerű térráttervezések.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p>Szép tárgyak megtékintése – Iparművészeti Múzeum meglátogatása. (Vagy egyéb, a témahez kapcsolódó múzeumlátogatás a helyi lehetőségek függvényében.)</p> <p>Tájékozódás a lakóhely néprajzi környezetében.</p> <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <p>Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		Lakóhely, emberi szükséglet, célszerűség, hasznosság, kényelem, védelem, homlokzat, nyílászáró, puritán, luxus népművészet, iparművészet.

<p>A fejlesztés várt eredményei</p>	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére, – ritmikus, szimmetrikus képet komponálni, – egyszerű makettet készíteni, – két híres magyar képzőművészet megnevezni, – vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére, – egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával, – szabad képalkotó önkifejezésre, érzelvilága harmonizálása érdekében, – műélmény vizuális kifejezésére, – egyszerű formák látványszerű ábrázolására, – egyszerű használati és dísztárgy tervezésére és megalkotására, – közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására, – értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,
--	--

8. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális nyelv és technikák	6
Kifejezés, képzőművészeti	5
Vizuális kommunikáció	5
Tárgy- és környezetkultúra	5
Mozgóképkultúra és médiasmeret	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Órakeret 6 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Foltképzés különféle technikákkal. Művészeti alkotásokon tónushatások észlelése és értelmezése. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Vizuális kommunikációs készségek fejlesztése a befogadó és alkotótevékenységekben. Képi komponálás elméleti és gyakorlati elemeinek elsajátítatása. Műalkotások nyújtotta élmények értő befogadásának elérése. Képességfejlesztési fókuszok: formaészlelés-formareprodukció; térezslelés és térrendezés képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BEFOGADÁS 1.1 A művészeti kifejezés eszközei Színek, tónusok. Sík- és térförmák. Képi komponálás eszközei: fény, torzítás. Fények – Rembrandt alkotásai; Ferenczy Károly: Október; Egry József: _Napfelkelte Torzítások – Otto Dix és Kollwitz művei; Munch: A sikoly. Szimmetria és aszimmetria – Paál László, Munkácsy Mihály, Vasarely Viktor, Barcsay Jenő művei.	Befogadás Vizuális minőségek alapvető differenciálása, felismerése: szín, tónus, műalkotásokon megfigyelésük. Szabályos és szabálytalan mértani formák tudatosítása. Csoportosítások: sík- és térförmák. Képi komponálás eszközeinek észrevétele: figyelemvezetés, hangsúlyozás fénnyel és torzítással. Szimmetria és aszimmetria észrevétele, megkülönböztetése A mozdulat mint kompoziciós eszköz megfigyelése.	Matematika: síkidomok, mértani testek.

BEOFOGADÁS – ALKOTÁS 1.2. Térhatások, téri elemek Görbe felületek és forgásformák.	Befogadás – alkotás Görbe felületek és forgásformák megfigyelése, reprodukciója.	
ALKOTÁS 1.3. Mozgás- és térábrázolás elemei Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Vizuális ritmus. Makett.	Alkotás Képalkotás mozdulatábrázolással – tetszőleges technikával. Formaredukció alkalmazása. Grafikai technikák alkalmazásának képessége. Térrendezés szín- és formaritmussal. Szénrajz készítése – fényhatás érzékeltetésével. Makett készítése: játszótér, utcarészlet, parasztház, stb.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, parasztház, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Órakeret 5 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Felismerhető kép készítése. Emberalak szoborszerű megjelenítése. Műalkotásokhoz érzelmek asszociációja. Emlékezetből egyszerű rajz készítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális közlés köznapi és művészeti megnyilvánulásainak megkülfölböztetése. Zenei élmény vizuális kifejezése az alkotó- és befogadó tevékenységben. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel. Képességfejlesztési fókuszok: vizuális kommunikáció átfordítása verbális kommunikációra; lényegkiemelés képessége; képalkotás képessége; műelemző gondolkodás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
ALKOTÁS 2.1. Illusztráció Művészeti élmények megjelenítése. Jelenet ábrázolása.	Alkotás Művészeti élmények megjelenítése a tanult vizuális eszközökkel Nyilas Misi ábrázolása festményen vagy bábfigurával. Jelenet ábrázolása grafikai eszközökkel, pl. Nyilas Misivel kapcsolatban. Személyes élmények vizuális megjelenítése.	Magyar nyelv és irodalom; Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig. Ének-zene: zenehallgatás.
BEOFOGADÁS – ALKOTÁS 2.2. Vizuális reflexiók zenei tartalmakra Zenei élmény vizuális kifejezése. Haydn: Évszakok; Vivaldi: Évszakok; Smetana: Moldva;	Befogadás - alkotás	

<p>Chopin: G-moll mazurka. Beethoven: VI. Pastorale szimfónia; Mozart: G-moll szimfónia; Kis éji zene.</p> <p>BEOFOGADÁS 2.3. Érzelmek megjelenítése a képzőművészettel</p> <p>Művészeti alkotások megfigyelése az érzelmek kifejezése szempontjából – Picasso: Artista család majommal; Anyaság; Vasaló nő; Daumier: Mosónő.</p>	<p>Színviszonyok megfigyelése és befogadása. Táj festése zenére – szabad önkifejezés. Zene hatására vonal- és formakompozíció létrehozása (kréta, tus, tempera, festés, kevert technikák).</p> <p><i>Befogadás</i> A vizuális közlés köznapi és művészeti megnyilvánulásainak megkülönböztetése konkrét példákon. Legjelentősebb stílusok, művészeti alkotások felismerése / ismerete.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Karakter, jellem, testfelépítés, vézna, szerény, , zenemű, képzőművészeti alkotás, hangszeres zene, szimfónia.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció	Órakeret 5 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Tudatos színkeverés temperával, Formák ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlat szerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képesség fejlesztése a minden nap élet vizuális jelzéseinek értelmezésére és orientációs felhasználására. Hazafiság, nemzethető tartozás érzésének erősítése. Képességfejlesztési fókuszok: formamegfigyelés képessége; térlátás képessége; emberalak ábrázolásának képessége (főbb vonalakban, jellegzetességek alapján); vizuális kommunikációs képesség	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
BEOFOGADÁS 3.1. Jelképek Magyar nemzeti relikviák – Szent Korona, jogar, címer, magyar zászló.	Befogadás Magyar nemzeti relikviák tanulmányozása, beszélgetés a történetiségükről. Képalkotási lehetőségek ismerete.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Szent István, államalapítás. Matematika: mértani testek.
BEOFOGADÁS-ALKOTÁS Grafikus vázlatok; fényképezés.	Befogadás-alkotás Magyar nemzeti relikviák érzelmi hatására grafikus vázlatok készítése; fényképezés.	
ALKOTÁS 3.2. Kísérlet a látvány ábrázolására Tárgyábrázolások környezeti háttérrel.		

<p>Mozgásvázlatok.</p> <p>3.3. Álló- és mozgóképi szimbólumok</p> <p>Reklámok folyóiratokban és televízióban.</p> <p>Logók.</p> <p>Plakátok.</p>	<p>Alkotás</p> <p>Vizuális kommunikációt szolgáló emblémák, logók, magyarázó ábrák alkotása.</p> <p>Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása (ásványok, cseppkövek, termések).</p> <p>Forgás- és szögletes formák ábrázolása, önárnyék és vetett árnyékhatásokkal.</p> <p>Nézetábrázolás képsíkrendszerben.</p> <p>Mozgásvázlatok készítése.</p> <p>Vizuális közlések, szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása.</p> <p>Reklámok tanulmányozása, elemzése – realitások és marketingfogás különbségének érzékelése konkrét példákon.</p> <p>Logók tervezése szabadon választott technikával.</p> <p>Plakáttervezés.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		Vetett árnyék, önárnyék, előlnézet, felülnézet, oldalnézet, arány, ásvány, kőzet, cseppkő, cseppkőbarlang, reklám.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Órakeret 5óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Képolvasás – művészeti alkotások megfigyelése, elemzése. Tárgykészítés igényes kivitelezésben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céjlai	Jártasság kialakítása összetettebb tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány újabb kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. A tárgyalás folyamat algoritmizálása. A tárgyalás folyamat lépéseiinek tudatosítása, a sorrendiség fontosságának érzékeltetése. Képességfejlesztési fókuszok: környezettudatosság; elemzőképesség; tervezés képessége.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>ALKOTÁS</p> <p>4.1. Szabadon választott technikával használati és dísztárgyak alkotása</p> <p>Tárgytervezés és kivitelezés:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kerámia – építészeti terek modellezése <p>4.2. Alkotás képzeleti-érzelmi inspirációval</p> <p>Egy vágott tárgyról rajz készítése.</p> <p>BEFOGADÁS</p> <p>4.3. A lakókörnyezet esztétikuma régen és ma</p> <p>Épületek elemzése funkció és forma szempontjából.</p> <p>BEFOGADÁS-ALKOTÁS</p> <p>4.4. Zenei élmények vizuális megjelenítése</p> <p>Nép- és/vagy műzenei alkotásra vizuális reflexió.</p>	<p>Alkotás</p> <p>A tárgyalkotó folyamat gyakorlása, a tanult ismeretek elmélyítése a gyakorlatban:</p> <p>Kerámia – edények készítése és igényes díszítése pecsételővel, írókával.</p> <p>Egyszerű tárgyak áttervezése és kivitelezése.</p> <p>Egyszerű térráttervezések.</p> <p>Befogadás</p> <p>Építészeti jellemzők – funkció és forma összefüggéseinek felismerése konkrét példákon.</p> <p>Környezettudatosság lehetőségeinek ismerete és saját élettérbeli lehetőségek szerinti alkalmazása.</p> <p>Funkció irányító szerepének felismerése konkrét példákon.</p> <p>Szentendrei Skanzen megtekintése – verbális és vizuális reflexiók.</p> <p>Településtípusok jellemzőinek felfedezése –falu, város.</p> <p>Befogadás-alkotás</p> <p>Nép- és/vagy műzene hallgatása, élmények kifejezése temperafestéssel, tusrajzzal.</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: történelmi korok.</p> <p>Földrajz: települések.</p> <p>Ének-zene: népzene.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Társasház, panelház, felhőkarcoló, kunyhó, családi ház, irodaház, színház, templom, parlament, település, park, tér, főút, mellékutca, autópálya, felüljáró, aluljáró..</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. Mozgóképkultúra és médiaismeret	Órakeret 14 óra +1 (folyamatos)
Előzetes tudás	Film, televízió, videó, komputerjáték, web, internet – információk és gyakorlatok az enyhén értelmi fogyatékos gyermek / tanuló élethelyzeteiből.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képességének fejlesztése és az audiovizuális média társadalmi szerepének, működési módjának tisztázása, a tudatos „médiafogyasztói” attitűd kialakítása. Kommunikációs és együttműködési készség támogatása.	

	Az alkotásra és a művészeti értékek nyitott befogadására való beállítódás. A megfigyelés, a tájékozódás, a rendszerezés képességének fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> médiászövegek értelmezése; tolerancia; empátia; önálló és kritikus attitűd kialakítása; nyitottság az információk iránt; személyes adatok védelme.
--	---

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>5.1. Elemi elméleti ismeretek a média világáról A mozgókép alaptulajdonságai: ábrázolás és reprodukció. Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. Projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.</p> <p>5.2. A média társadalmi szerepe Közlésmód, hatás, informálás és dokumentálás, szórakoztatás, szolgáltatás, illetve az üzleti-gazdasági funkció. Reklám. Hírműsor.</p> <p>5.3. Nyomtatott médium: Újság, képregény, fotóregény.</p> <p>5.4. Az internet</p> <ul style="list-style-type: none"> – tanulás, – kinyílt a világ, – információk, – játék, – kommunikáció, – veszélyek. <p>5.5. Műsorelemzés – elemi szinten, saját élmények alapján</p>	Mozgóképi szövegek értelmezése, elemi szintű feldolgozása: adathordozók, megjelenés helye, a valóságábrázoláshoz való viszony, műfaj szerint. Művek, műsorok, illetve azok részleteinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése – megbeszélése, elemzése. Az ábrázolás eszközeinek tanulmányozása konkrét példákon. Projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. Az internet kipróbálása/használatának gyakorlása: pl. gyermekek számára készült oldalak látogatása, képnézegetés/válogatás, információkeresés, ismerkedés a kommunikáció különböző formáival. Az internethasználat veszélyeinek belátása.	Magyar nyelv és irodalom: megfilmesített alkotások.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reklám, befolyásolás, tudatosság, adatvédelem, művészfilm, dokumentumfilm, tömegkommunikáció, média, médium, reprodukció.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none"> – műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelésére, – ritmikus, szimmetrikus képet komponálni, – egyszerű makettet készíteni, – két híres magyar képzőművész megnevezni, – vizuális és verbális kommunikáció megfeleltetésére, – egyszerű, élmény utáni alkotás létrehozására választott technikával, – szabad képalkotó önkifejezésre, érzelemvilága harmonizálása érdekében, – műélmény vizuális kifejezésére, – egyszerű formák látványszerű ábrázolására, – egyszerű plakátok tervezésére és kivitelezésére, – egyszerű használati és dísztárgy tervezésére és megalkotására,
---	--

	<ul style="list-style-type: none">– közvetlen környezet esztétikumának, rendjének fenntartására,– értékítéletet hozni természeti és mesterséges környezetének esztétikájára vonatkozóan,– a mozgóképes közlésmód elemi értelmezésére,– különbségtételre a dokumentum és a játékgép között,– kritikával szemlélni a reklámokat,– a személyiségepítő műsorválasztásra,– internetes viszonylatban ügyelni saját biztonságára, személyes adatai védelmére.
--	--

INFORMATIKA

5–8. évfolyam

A 21. század iskolarendszere a nevelés-oktatás során az enyhén értelmi fogyatékos gyermekeket is felkészíti az információs kor kihívásaira. A tantárgy célja az informatikai műveltségterület elemeinek elsajátítása, készségek, képességek fejlesztése, az informatikai tudás alkalmazása más műveltségi területekben. Ennek során az informatikai szemlélet kialakítása annak érdekében, hogy a tanulók ismereteiket hasznosítani tudják a minden nap életben, és csökkenjen az informatikai eszközök használatával a földrajzi elhelyezkedésből, a lehetőségek különbözőségéből, a fogyatékosságból eredő hátrány, növekedjenek a tanulók esélyei.

A tantárgy tanítása során a fókusz arra helyeződik, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanulót egyéni képességeinek figyelembe vételével az életvitelle alakításához szükséges információkhoz és azok alkalmazásához tudjuk hozzásegíteni, továbbá olyan praktikus készségek, képességek fejlesztésére, amelyek a tárgyi ismeretszerzés mellett a tudás mindenkor frissítésének, ezzel az élethosszig tartó tanulásnak a feltételei. A nevelési-oktatási folyamatban a tanulók alapvető ismereteket szereznek az információs technológiáról, az információszerzés jogi és etikai szabályairól.

A tantárgy feladata a tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése és a tantárgy iránti pozitív attitűd kialakítása változatos tevékenységekkel, tapasztalati úton. A tanulók a közvetlen környezet jeleit, üzenettartalmát értelmezve és megjelenítve jutnak el az információszerzés, -feldolgozás, -tárolás és -átadás technikáinak elsajátításához – mindenkor a gyermeki kíváncsiságra építve. A tanulók tevékenységek és a tapasztalatok megosztása és megbeszélése során jutnak el a hétköznapi algoritmusokban előforduló adatok olvasásához, rendezéséhez.

A digitális adatbázis-rendszer és az oktatóprogramok céllirányos használata során a tanulók önértékelési képességei fejlődnek, a társak munkájának értékelése során a kulturált véleményformálás gyakorlására nyílik lehetőség, a tanulók készségeket szereznek az együttműködés megvalósításához és az egymás iránti tolerancia kialakulásához. A tantárgy fókuszál a könyvtárhozsználat megismertetésére, a különböző médiumok elérésére, a tanuláshoz és a közhasznú tájékozódáshoz szükséges ismeretanyag szelekciójára és feldolgozásának lehetőségeire. Figyelmet fordít az öncélú és túlzott informatikai eszközözhözsználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának elemzésére, a veszélyek felismertetésére.

A tantárgyat tanítónak az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a legfőbb feladata az információs és kommunikációs kultúra alapjainak közvetítése a gyermekek felé.

Az IKT-eszközök széleskörű ismerete, használni tudása motiválja és képessé teszi a tanulót az önálló ismeretszerzésre a közös és az egyéni munkában egyaránt. Az IKT-eszközök használata közben fejlődik a tanulók verbális, nonverbális és elektronikus kommunikációs képessége. Az anyanyelvi kommunikációval szoros kapcsolatban gyakorolhatja a beszédértést, az „élőbeszéd”, az „írott beszéd” formáit.

Az informatika tanulása során előforduló idegen szavak helyes kiejtése és tartalmának megértése során fejlődik figyelme, hallási észlelése, emlékezete, bővül szókincse. A funkcionális képességek fejlesztése mellett a matematikai kompetenciák közül a problémamegoldó gondolkodás, algoritmizálás, szabálytudat fejleszthető és gyakoroltatható. Az informatikai nevelés segíti az egészségvédelmi szokások helyes normáinak kialakulását, fejleszti a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességét.

Az informatikai kompetencia fejlesztése közben a tanuló megisméri önmagát és saját lehetőségeit, a multimédiás technikák megismerése új lehetőséget nyit számára az ismeretszerzési folyamatban. A szociális kompetenciával szoros összefüggésben kerül sor a felnőtt élethez szükséges közügyekben való tájékozódás gyakorlására.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	1	36
6. évfolyam	1	36
7. évfolyam	2	72
8. évfolyam	2	72

5–6. évfolyam

Az informatika tantárgy sajátos fejlesztési célja a tanulók sérült megismerési képességeinek kompenzálása, a szín-, forma- és nagyságemlékezet fejlesztése, az észlelés hibáinak korrekciója. A finommotorika tudatos fejlesztését szolgálja a kétkezes gépelés megalapozása.

A tantárgy alkalmas a szerialitás fejlesztésére, az emlékezet sérülésének kompenzálására, ezért feladata a megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség megerősítése.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a tantárgy adta lehetőségeket fel kell használni a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének fejlesztésére, valamint a problémamegoldó gondolkodás begyakorlására. A kommunikáció során törekedni kell a helyes nyelvhasználatra, az olvasási képesség tudatos erősítésére.

5. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	4+1
Alkalmazói ismeretek	8+1
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	8+1
Infokommunikáció, információs társadalom	8+1
Könyvtári informatika	4

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Informatikai eszközök használata	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Számítógép fő részeinek ismerete. Billentyűzet és egér tanult funkcióinak használata, „kommunikálás” a számítógéppel. A tanult informatikai alapfogalmak értése és használata. A megismerő tevékenység kompenzálsági technikáinak megjelenése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakorlata. Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Játék- és didaktikai célú szoftverek és webtankönyvek. Programok ablak-gombjai.	A számítógép részei: be- és kimeneti perifériák használata. Vezérő billentyűk megismerése: a Backspace és a Delete. Jelentésmódosító billentyűk megismerése: a Shift és a Caps Lock. Alfanumerikus billentyűk megismerése: írásjelek és szóközbillentyű. Egér használata: kijelölés. A programok ablakgombjainak	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, szókincsbővítés. Vizuális kultúra: esztétika. Matematika: tájékozódás téren és időben, viszonylatok. Természettismeret: balesetvédelem,

	használata.	egészségvédelem.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Be- és kimeneti periféria, vezérlő billentyű, jelentésmódosító billentyű, alfanumerikus billentyű, írásjel, szóközbillentyű, ablak-gomb.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Egyszerű grafikus és szöveges felület ismerete, használata egyszerűbb esetekben. Tapasztalatok a közhasznú információk gyűjtésében.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakorlatátása. Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében. Közhasznú információforrások használatának megismertetése. Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű rajzos és szöveges dokumentum. Dокументum elnevezése. Mentés, behívás. Billentyűzet további funkciói.	Egyszerű, kreatív alkotás a számítógéppel: rajzos, rövid szöveges dokumentumok készítése. Az alkalmazói szoftverek újabb eszközeinek és funkcióinak megismerése. Hibajavítás kész szövegben: törlés kétféleképpen. Írásjelek megismerése és alkalmazása szövegben. Dокументumok elnevezése, mentése, behívása.	<i>Magyar nyelv és irodalom: billentyűzet, kommunikáció.</i> <i>Vizuális kultúra: színek, formák, nagyságok, esztétika.</i> <i>Matematika: tájékozódás síkban, viszonylatok.</i> <i>Technika, életvitel és gyakorlat: környezettudatosságra nevelés.</i>
2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés Adatok rendezése. Közhasznú információk. Internet előnyei és veszélyei.	.	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Kurzor, mentés, behívás, dokumentumnév, táblázat, SDT, adat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Cselekvések sorrendiségeinek felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel. Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására való törekvés.	

	Egyszerű hétköznapi algoritmusok értelmezése és végrehajtása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése. Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása. Teknőcgrafika alkalmazási területe. Irányok a képernyőn – teknőcgrafika. Alakzatok teknőccel.	Teknőcgrafika alkalmazási területének megismerése. Teknőc mozgatása a képernyön irány-billentyűkkel. Irányok gyakorlása.	<i>Matematika: sorrendiség.</i> <i>Magyar nyelv és irodalom: verbális kifejezőképesség.</i> <i>Technika, életvitel és gyakorlat: napirend.</i>	
3.2. Algoritmizálás (és adatmodellezés). Mindennapi élet összetettebb feladatainak algoritmusai.	Adatok, ötletek gyűjtése. Lejátszás, algoritmusok módosításával, tanári segítséggel.	<i>Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés.</i> <i>Testnevelés és sport: mozgásos kommunikáció.</i>	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Teknőcgrafika, toll fel, le; vonalvastagság, vonalszín, ismétlődés, irányító, irányított.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanulók életkorának megfelelő, ismert elektronikus média, eszközök felismerése, használata önállóan vagy segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül. Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakoroltatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információs közlési rendszerek. Életkornak megfelelő számítógépes információhordozók.	Internet megismerése. A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére, kezdetben segítséggel. Életkoruknak megfelelő	<i>Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, fogalmazás.</i>

<p>4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és -küldés.</p> <p>Veszélyek.</p> <p>4.3. Médiainformatica.</p> <p>4.4. Információkezelés jogi és etikai vonatkozása.</p> <p>Adatbiztonság, adatmegőrzés, Netikett.</p> <p>4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata.</p> <p>Gyerekeknek szóló elektronikus szolgáltatások.</p>	<p>információhordozókban irányított keresés.</p> <p>Internetes portálok használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Adatbázis, mobilkommunikáció, információküldés, információfogadás, elektronikus levelezés, Netikett.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	<p>Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel a tanuló életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása.</p> <p>Az évfolyam szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően.</p> <p>Igény a szabadpolc használatára.</p> <p>Tájékozódás az iskola könyvtárában – segítséggel.</p> <p>Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése.</p> <p>Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel.</p> <p>Olvasási képesség fejlesztése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Információhordozók leggyakoribb típusai a minden nap életben. Könyvtári szolgáltatások. Folyóiratok, újságok, könyvek csoportosításának szempontjai. Katalógus. Irányított forrás- és információkeresés.	Szabadon választott újság, könyv kikeresése. Beszélgetés a választott könyvről.. Tanulmányokhoz kapcsolódó könyvek, folyóiratok kiválasztása.	<i>Magyar nyelv és irodalom; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz; matematika: könyv használata, információkeresés.</i>

**Kulcsfogalmak/
Fogalmak**

Folyóirat, katalógus, internetes szótár, Wikipédia.

A fejlesztés várt eredményei végén	<p>A számítógép perifériáinak ismerete, a billentyűzet és az egér tanult funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel.</p> <p>Szabálykövető magatartás. Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum lehetőleg önálló, ha szükséges, egyéni segítségadással megvalósuló elkészítése. Információforrás irányított keresése a neten, a közhasznú információforrások megtalálása és felhasználása a minden nap életben.</p> <p>Tájékozódás az ABC betűrendben a könyvespolcon, a könyvtárban segítséggel, szerző vagy cím alapján könyv kiválasztása a katalógusból – segítséggel. Tartalomjegyzék használata – segítséggel.</p> <p>Az olvasottakról beszámoló – kérdések alapján.</p>
---	---

6. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	5+1
Alkalmazói ismeretek	8+1
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	8
Infokommunikáció, információs társadalom	8
Könyvtári informatika	5

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Informatikai eszközök használata	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Számítógép fő részeinek ismerete. Billentyűzet és egér tanult funkcióinak használata, „kommunikálás” a számítógéppel. A tanult informatikai alapfogalmak értése és használata. A megismerő tevékenység kompenzálsási technikáinak megjelenése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az érdeklődés fokozása az informatikai környezet eszközei iránt. Az informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának alapozása. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás – a legszükségesebb perifériák bemutatása és használatuk gyakorlata. Interaktív kommunikációs attitűd kialakítása; taktilis, vizuális, akusztikus észlelés szükség szerinti fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Bemeneti, kimeneti perifériák. Az informatikai eszközök egészére gyakorolt hatása. A számítógép működtetése: egér és billentyűzet funkciói.	<ul style="list-style-type: none"> Felhasználói felület kezelése: webes tankönyvek működésének megismerése. Adott informatikai eszközök kezelésének gyakorlása. Egyszerű oktatóprogramok interaktív használata. A számítógépes manuális-vizuális kommunikáció gyakorlása a programokkal. 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció, szókincsbővítés. <i>Vizuális kultúra:</i> esztétika. <i>Matematika:</i> tájékozódás térben és időben, viszonylatok. <i>Természettismeret:</i>

		balesetvédelem, egészségvédelem.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Be- és kimeneti periféria, vezérlő billentyű, jelentésmódosító billentyű, alfanumerikus billentyű, írásjel, szóközbillentyű, ablak-gomb.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Egyszerű grafikus és szöveges felület ismerete, használata egyszerűbb esetekben. Tapasztalatok a közhasznú információk gyűjtésében.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Rajzos, szöveges dokumentumok létrehozása céljából a gépkezelés gyakorlatátára. Gyakorlottság fejlesztése adatok rendezésében. Közhasznú információforrások használatának megismertetése. Motivációs, koncentrációs képesség fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása Egyszerű rajzos és szöveges dokumentum. Dокументum elnevezése. Mentés, behívás. Billentyűzet további funkciói. 2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés Adatok rendezése. Közhasznú információk. Internet előnyei és veszélyei.	Kétkeresz geszterest tanító program folyamatos használata. Gyűjtött adatok táblázatba rendezése, kijelölés gyakorlása. Csoportosítás adott szempontok szerint. Munkadarabok (ön)értekelése megbeszélt szempontoknak megfelelően. Gyakorlottság szerzése a közhasznú információk keresésében (moziműsor, telefonkönyv). Irányított adatkeresés a világhálón (SDT, on-line játékok). Információforrások etikus felhasználásának megismerése.	<i>Magyar nyelv és irodalom: billentyűzet, kommunikáció.</i> <i>Vizuális kultúra: színek, formák, nagyságok, esztétika.</i> <i>Matematika: tájékozódás síkban, viszonylatok.</i> <i>Technika, életvitel és gyakorlat: környezettudatosságra nevelés.</i>
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Kurzor, mentés, behívás, dokumentumnév, táblázat, SDT, adat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Cselekvések sorrendiségeinek felismerése, kifejezése, rendezése különféle formákban tanári segítséggel. Algoritmizáló és problémamegoldó gondolkodási képesség alkalmazására való törekvés.	

	Egyszerű hétköznapi algoritmusok értelmezése és végrehajtása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A problémafelismerő és a kreatív gondolkodás előhívása és/vagy továbbfejlesztése. Adottságok kibontakoztatása, pontos szabálykövetés erősítése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
3.1. Algoritmizálás (és adatmodellezés). Mindennapi élet összetettebb feladatainak algoritmusai.	Ismétlődő utasítások végrehajtása – betűk, számok, alakzatok előállítása. Adatok, ötletek gyűjtése. Lejátszás, algoritmusok módosításával, tanári segítséggel. Algoritmikus játékban irányító és/vagy irányítottként való részvétel.		
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Teknőcgrafika, toll fel, le; vonalvastagság, vonalszín, ismétlődés, irányító, irányított.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók életkorának megfelelő, ismert elektronikus média, eszközök felismerése, használata önállóan vagy segítséggel.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő, még ismeretlen eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek, káros hatásainak megismertetése, törekvés kialakítása a megelőzésre. Az informatika eszközrendszerének használata tanári segítséggel vagy anélkül. Tájékozódás és az információszerzés technikáinak megismertetése, a számítógép helyes használatának gyakorolatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információs közlési rendszerek. Életkornak megfelelő számítógépes információhordozók.	Internetes portálok használata. Információk küldése és fogadása tanár, illetve felnőtt segítségével. Saját adat védelme. Számítógépen előállított, rögzített tantárgyakhoz kapcsolódó információ felkutatása, használatának megismerése, használata.	Magyar nyelv és irodalom: beszédértés, fogalmazás.
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és -küldés. Veszélyek.	Netikett alapjainak megismerése. További, gyermeknek szóló	

4.3. Médiainformatica.	szolgáltatások megismerése (pl. tantárgyak anyagát segítő programok, játékos weblapok).	
4.4. Információkezelés jogi és etikai vonatkozása. Adatbiztonság, adatmegőrzés, Netikett.		
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Adatbázis, mobilkommunikáció, információküldés, információfogadás, elektronikus levelezés, Netikett.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Tanár, felnőtt segítségével, irányított kereséssel a tanuló életkorának, fejlettségének, érdeklődési körének megfelelő könyv, újság kiválasztása. Az évfolyam szabadpolcos könyvtárának használata, válogatás az érdeklődésnek megfelelően. Igény a szabadpolc használatára. Tájékozódás az iskola könyvtárában – segítséggel. Könyvtári viselkedés alapvető szabályainak ismerete, gyakorlása, betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismertetése. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása segítséggel. Olvasási képesség fejlesztése.	
Ismeretek		
Információhordozók leggyakoribb típusai a minden nap életben. Könyvtári szolgáltatások. Folyóiratok, újságok, könyvek csoportosításának szempontjai. Katalógus. Irányított forrás- és információkeresés.	Információhordozók leggyakoribb típusainak megismerése. Ajánlott könyv megkeresése. Évfolyamkönyvtár könyveinek rendezése adott szempont alapján, katalógus készítése – tanári segítséggel.	<i>Magyar nyelv és irodalom; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz; matematika: könyv használata, információkeresés.</i>
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Folyóirat, katalógus, internetes szótár, Wikipédia.	

A fejlesztés várt eredményei a két	A számítógép perifériáinak ismerete, a billentyűzet és az egér tanult
---	---

évfolyamos ciklus végén	<p>funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel.</p> <p>Szabálykövető magatartás. Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum lehetőleg önálló, ha szükséges, egyéni segítségadással megvalósuló elkészítése. Információforrás irányított keresése a neten, a közhasznú információforrások megtalálása és felhasználása a minden nap életben. A hétköznapi algoritmusok értelmezése, alkalmazásuk.</p> <p>Felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerének kiválasztása tanári segítséggel. Algoritmikus képesség egyéni haladáshoz képest elvárt megerősödése, a grafikai kifejezőképesség önállósulása.</p> <p>Több, gyermeknek szóló weboldal és program ismerete, a gyermek számára készült honlapok használata önállóan vagy tanári segítséggel.</p> <p>Tájékozódás az ABC betűrendben a könyvespolcon, a könyvtárban segítséggel, szerző vagy cím alapján könyv kiválasztása a katalógusból – segítséggel. Tartalomjegyzék használata – segítséggel.</p> <p>Az olvasottakról beszámoló – kérdések alapján.</p>
--------------------------------	--

7–8. évfolyam

Az informatika tantárgy sajátos fejlesztési céljai a finommotorika és a szem-kéz koordináció tudatos fejlesztésének folytatása, a tanulók intellektuális kompetenciáinak, algoritmizáló és tervező készségének, valamint problémamegoldó gondolkodásának további erősítése. A megfigyelő, analizáló, szintetizáló, rendszerező képesség fejlesztésével a figyelem, a megkülönböztetés, az azonosítás képességének fejlesztése a tanulók egyéni képességeinek, haladási szintjének a figyelembe vételével.

A válogatáshoz kapcsolódó feladatokban, az ítéletalkotás, döntés meghozatalában, az önálló indoklás kialakításában a pedagógusnak mind az önálló munkára, mind a segítséggel megvalósuló tevékenységre lehetőséget kell teremtenie.

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	7+1
Alkalmazói ismeretek	13+2
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	25+2
Infokommunikáció, információs társadalom	13+2
Könyvtári informatika	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Informatikai eszközök használata	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Számítógép perifériáinak ismerete. Billentyűzet és egér tanult funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel. Megismert oktató-, játék-, fejlesztő programok futtatása. Élményeik, érzései kreatív kifejezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés megerősítése a tantárgy iránt. Perifériák, háttértárok megismertetése. Informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának erősítése. Információ befogadása, fogalmak értése, megjegyzése. Ismerkedés a virtuális világgal. Informatikai alapismeretek alkalmazása más tantárgyakban. Információ keresésének, gyűjtésének gyakoroltatása. Túlzott informatikai eszközhasználat káros hatásának tudatosítása. Hatékony, önálló tanuláshoz szükséges motiváció fenntartása IKT-eszközökkel.	

	Helyes informatikai szemlélet kialakítása. Szándékos figyelem tartósságának további erősítése. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. A digitális technológia megfelelő használatának megismertetése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Operációs rendszer és/vagy egy segédprogram alapszolgáltatása. Be- és kiviteli perifériák. Állományok tárolása: háttértárak. Képernyő részei. Ablak-gombok. 1.2. Elektronikus számítógépek fejlődése. Az informatika történetének magyar tudósa. 1.3. Mobilkommunikációs eszközök. Virtuális tanulási környezet, „Netikett”.	Operációs rendszerek futtatása, váltása. Számítógéphez csatlakoztatható perifériás eszközök működtetése. Háttértárak megismerése. Programok ablak-gombjainak használata. Operációs rendszer és a használt programok képernyőinek megismerése. Aktív szókincs bővítése. .	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció, szókincsbővítés. <i>Vizuális kultúra:</i> esztétika. <i>Matematika:</i> matematikai gondolkodás és problémamegoldás. <i>Természettismeret:</i> tudósok.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Windows, CD, DVD, pendrive-méret, ablak-gomb, operációs rendszer, mobilkommunikációs eszköz, címsor, menüsor, eszköztár, alkalmazási terület, gördítőszáv, csúszka.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum készítése lehetőleg önállóan. Információforrás irányított keresése a neten. Közhasznú információforrások használata a minden nap életben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődési kör bővítése. A számítógép eszközsíntű használata más tantárgyakban. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. Képesség fejlesztése a digitális technológiák megfelelő használatához. Az informatika társadalmi szerepének bemutatása konkrét példák alapján. Programok használata jogi és erkölcsi alapjainak megismertetése. Függőség megelőzése. Nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Tájékozottság igényének alakítása a jeles napokban, nemzeti és nemzetközi ünnepekben.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása. Rajzolóprogram még ismeretlen eszközei. Rajzos, szöveges, táblázatos dokumentumok létrehozása, formázása. Nyomtatás. Szövegszerkesztés, a vágólap használata.</p> <p>2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés. Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök. Táblázatok, diagramok, grafikonok, következetések.</p>	<p>Rajzos illusztráció készítése, a teljes eszköztár használatával. Igényesség a munkadarabok esztétikus külalakjára. Szövegszerkesztés elemi lehetőségeinek kipróbálása, karakterválasztás, betűméret, szöveg elhelyezése, hibajavítás. Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök megismerése, tájékozódás a használatukról.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, helyesírás.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: esztétika.</i></p> <p><i>Matematika: koordinátarendszer, arányosság, mértékegységek.</i></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: testi és lelki egészség.</i></p>
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Diagram, grafikon, karakter, betűméret, elhelyezés, vágólap, cella, sor, oszlop, nyomtatás.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	Hétköznapi algoritmusok értelmezése, alkalmazása. Felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerének kiválasztása tanári segítséggel. Kialakult szabálykövető magatartás, megerősödött algoritmikus képesség, önállósult grafikai kifejező képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismétlődő utasítások végrehajtása – görbe vonalú betűk, számok, alakzatok előállítása. Irányok gyakoroltatása. Probléma megoldása tanári segítséggel és/vagy önállóan. Pontos szabálykövetés erősítése. Kreativitás, szépérzék fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Alakzatok tekniáccal	Érdekes minták ismétlések segítségével. Minták önálló tervezése, rajzolása. Adatok gyűjtése, tervkészítés. Adatok megjelenítése: rajzban, írásban, jelekkel.	<p><i>Matematika:</i> sorrendiségek, irányok, formák.</p> <p><i>Magyar nyelv és</i></p>

3.2. Algoritmizálás (és adatmodellezés) Iskolai élet algoritmusai	<i>irodalom:</i> verbális kifejező képesség. <i>Vizuális kultúra:</i> vizuális megjelenítés. <i>Testnevelés és sport:</i> mozgásos kommunikáció.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Teknőcgrafika, beállítási lehetőség, szög- és lépésnagyság.

Tematicai egységi/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Több, gyermeknek szóló weboldal és program ismerete. Egy, gyermek számára készült honlap használata önállóan vagy tanári segítséggel. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének felmérése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek beláttatása, káros hatásainak megismertetése, törekvés erősítése a megelőzésre. Képesség kialakítása az informatika eszközrendszerének önálló vagy segítséggel történő alapvető használatára. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének elvárása. Céltudatos, biztonságos net-használatra szoktatás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek. Információhordozók ismert körének bővítése.	Életkornak megfelelő információhordozók körének bővítése, megismerésük, használatuk.	Magyar nyelv és <i>irodalom:</i> fogalmazás.
4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és -küldés, e-mail. Veszélyek.	Adatokkal való visszaélés veszélyeinek, következményeinek megismerése. Hatékony, céltudatos információszerzés gyakorlása.	
4.3. Médiainformatica. Céltudatos információszerzés.		
4.4. Információkezelés jogi és etikai vonatkozása	Információforrások biztonságos, etikus felhasználása.	

Biztonsági kérdések	
4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata. E-szolgáltatások a minden nap életben.	E-szolgáltatások jelentőségének megismerése. Gyermekeknek szóló szolgáltatások körének további bővítése.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Informatikai levelezési nyelv, visszaélés, következmény, online, csevegőprogram, e-mail, honlap, kezdőoldal, link (hivatkozás).

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás betűrendben a könyvespolcon, könyvtárban – segítséggel. Szerző vagy cím alapján könyv kiválasztása a katalógusból – segítséggel. Tartalomjegyzék használata – segítséggel. Az olvasottakról beszámoló – kérdések alapján.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások céltudatos használatának kialakítása. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása, lehetőleg önállóan. Pozitív viszonyulás kialakítása a könyvtárhoz használathoz.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Lakóhelyi könyvtár. Bibliográfia. Kézikönyvek, lexikonok. Elektronikus könyvtár.	Dokumentumok csoportosítása. Adott feladathoz segédanyag keresése önállóan vagy csoportmunkában – tanári irányítással. Elektronikus könyvtárhoz használat megismerése.	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Tárgymutató, névmutató, kézikönyv, lexikon, ismeretterjesztő könyv.	

A fejlesztés várt eredményei	A net célirányos használata. A program- és adatvédelem szabályainak betartása. Tapasztalatok az informatikai eszközök és információhordozók használatában. Az információforrások etikus használata. A számítógép-kezelés alapjainak elsajátítása. Testi és lelki egészség megóvása érdekében a függőség megelőzése, a net veszélyeinek elhárítása. Törekvés a gyermeki adottságok kibontakoztatására. A számítógép egyre biztosabb, önálló kezelése. Algoritmizáló képesség megerősödése, önállósulása.
-------------------------------------	--

	<p>Szabálykövető magatartás, megerősödött feladattudat kialakulása. Önbizalom, önértékelés fejlődése. Képesség cél tudatos információszerzésre. Iskolai feladathoz dokumentum kiválasztása segítséggel, majd egyre önállóban.</p> <p>Tárgy- és névmutató használata. Beszámoló a szerzett információról – kérdések segítségével. Hagyományos és elektronikus könyvtárszolgáltatások igénybevétele tanuláshoz, szórakozáshoz.</p>
--	--

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Informatikai eszközök használata	7+1
Alkalmazói ismeretek	13+2
Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	25+2
Infokommunikáció, információs társadalom	13+2
Könyvtári informatika	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Informatikai eszközök használata	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Számítógép perifériáinak ismerete. Billentyűzet és egér tanult funkcióinak használata. Alapszintű „kommunikálás” a számítógéppel. Megismert oktató-, játék-, fejlesztő programok futtatása. Élményeik, érzései kreatív kifejezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Érdeklődés megerősítése a tantárgy iránt. Perifériák, háttértárak megismertetése. Informatikai ismeretek és az informatikai környezet tudatos használatának erősítése. Információ befogadása, fogalmak értése, megjegyzése. Ismerkedés a virtuális világgal. Informatikai alapismeretek alkalmazása más tantárgyakban. Információ keresésének, gyűjtésének gyakoroltatása. Túlzott informatikai eszközhasználat káros hatásának tudatosítása. Hatékony, önálló tanuláshoz szükséges motiváció fenntartása IKT-eszközökkel. Helyes informatikai szemlélet kialakítása. Szándékos figyelem tartósságának további erősítése. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. A digitális technológia megfelelő használatának megismertetése. Perceptív fogalomalkotó, analógiás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Operációs rendszer és/vagy egy segédprogram	Perifériák csoportosítása. Elektronikus számítógépek	Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció,

alapszolgáltatása. Be- és kiviteli perifériák. Állományok tárolása: háttértárak. Képernyő részei. Ablak-gombok. 1.2. Elektronikus számítógépek fejlődése. Az informatika történetének magyar tudósa. 1.3. Mobilkommunikációs eszközök. Virtuális tanulási környezet, „Netikett”.	fejlődésének megismerése. Neumann János magyar származású természettudós munkásságáról ismeretek gyűjtése. Mobilkommunikációs eszközök megismerése és használatuk. Virtuális tanulási környezet kezelésének megismerése, használata.	szókincsbővítés. Vizuális kultúra: esztétika. Matematika: matematikai gondolkodás és problémamegoldás. Természettismeret: tudósok.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Windows, CD, DVD, pendrive-méret, ablak-gomb, operációs rendszer, mobilkommunikációs eszköz, címsor, menüsor, eszköztár, alkalmazási terület, gördítőszáv, csúszka.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Alkalmazói ismeretek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Egyszerű, rajzos, szöveges dokumentum készítése lehetőleg önállóan. Információforrás irányított keresése a neten. Közhasznú információforrások használata a minden nap életben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Érdeklődési kör bővítése. A számítógép eszközsíntű használata más tantárgyakban. Tanuláshoz szükséges belső motivációk kialakítása. Képesség fejlesztése a digitális technológiák megfelelő használatához. Az informatika társadalmi szerepének bemutatása konkrét példák alapján. Programok használata jogi és erkölcsi alapjainak megismertetése. Függőség megelőzése. Nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Tájékozottság igényének alakítása a jeles napokban, nemzeti és nemzetközi ünnepekben.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>2.1. Írott és audiovizuális dokumentumok elektronikus létrehozása. Rajzolóprogram még ismeretlen eszközei. Rajzos, szöveges, táblázatos dokumentumok létrehozása, formázása. Nyomtatás. Szövegszerkesztés, a vágólap használata.</p> <p>2.2. Adatkezelés, adatfeldolgozás, információ-megjelenítés. Adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök. Táblázatok, diagramok, grafikonok, következtetések.</p>	<p>Szövegszerkesztési műveletek gyakorlása, dokumentum minél önállóbb készítése. Dokumentum nyomtatása. Szövegek és kép másolása vágólap használatával. Dokumentumok készítése az iskolai élet eseményeihez, jeles napokhoz kapcsolódva. Táblázat létrehozása. Táblázatkezelés alapfogalmainak megismerése egyszerű példákon. Diagramok, grafikonok megismerése, adatok leolvasása. Adatbázisból történő információszerezés módjainak megismerése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, helyesírás.</i></p> <p><i>Vizuális kultúra: esztétika.</i></p> <p><i>Matematika: koordinátarendszer, arányosság, mértékegységek.</i></p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat: testi és lelki egészség.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ Fogalmak</p>		<p>Diagram, grafikon, karakter, betűméret, elhelyezés, vágólap, cella, sor, oszlop, nyomtatás.</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel	Órakeret 27 óra
<p>Előzetes tudás</p>		<p>Hétköznapi algoritmusok értelmezése, alkalmazása. Felvetett egyszerű problémákra a megoldás módszerének kiválasztása tanári segítséggel. Kialakult szabálykövető magatartás, megerősödött algoritmikus képesség, önállósult grafikai kifejező képesség.</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>		<p>Ismétlődő utasítások végrehajtása – görbe vonalú betűk, számok, alakzatok előállítása. Irányok gyakoroltatása. Probléma megoldása tanári segítséggel és/vagy önállóan. Pontos szabálykövetés erősítése. Kreativitás, szépérzék fejlesztése.</p>
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>3.1. A probléma megoldásához szükséges módszerek és eszközök kiválasztása Alakzatok tekniáccal</p> <p>3.2. Algoritmizálás (és</p>	<p>Érdekes minták ismétlések segítségével. Minták önálló tervezése, rajzolása. Adatok gyűjtése, tervkészítés. Adatok megjelenítése: rajzban, írásban, jelekkel.</p>	<p><i>Matematika:</i> sorrendiségek, irányok, formák.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális</p>

adatmodellezés) Iskolai élet algoritmusai		kifejező képesség. Vizuális kultúra: vizuális megjelenítés. Testnevelés és sport: mozgásos kommunikáció.
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Teknőcgrafika, beállítási lehetőség, szög- és lépésnagyság.	

Tematikai egységi/ Fejlesztési cél	4. Infokommunikáció, információs társadalom	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Több, gyermekeknek szóló weboldal és program ismerete. Egy, gyermekek számára készült honlap használata önállóan vagy tanári segítséggel. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének felmérése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontai	Az infokommunikációt segítő különféle eszközök bemutatása és lehetőségeik kipróbálása. Az elektronikus média eszközeinek és lehetőségeinek megismertetése. A tanulók életkorának megfelelő, legelterjedtebb elektronikus szolgáltatások megismertetése. Az IKT-eszközök túlzott használata veszélyeinek beláttatása, káros hatásainak megismertetése, törekvés erősítése a megelőzésre. Képesség kialakítása az informatika eszközrendszerének önálló vagy segítséggel történő alapvető használatára. A számítógép-használat helyes szokásrendszerének elvárása. Céltudatos, biztonságos net-használatra szoktatás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Információkeresés, információközlési rendszerek. Információhordozók ismert körének bővítése. 4.2. Az információs technológián alapuló kommunikációs formák. Információfogadás és -küldés, e-mail. Veszélyek. 4.3. Médiainformatika. Céltudatos információszerzés.	A számítógépes technika felhasználása a tudás bővítésére egyre önállóbban. Információk küldése és fogadása minél önállóbban. Informatikai levelezési nyelv használata. Adatokkal való visszaélés veszélyeinek, következményeinek megismerése. Hatékony, céltudatos információszerzés gyakorlása.	Magyar nyelv és irodalom: fogalmazás.
4.4. Információkezelés jogi és etikai vonatkozása Biztonsági kérdések	Információforrások biztonságos, etikus felhasználása.	

4.5. Az e-szolgáltatások szerepe és használata. E-szolgáltatások a minden nap életben.	Kommunikáció a számítógép egy biztonságos csevegő programja segítségével, on-line beszélgetés.	
Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Informatikai levelezési nyelv, visszaélés, következmény, online, csevegőprogram, e-mail, honlap, kezdőoldal, link (hivatkozás).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Könyvtári informatika	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Tájékozódás betűrendben a könyvespolcon, könyvtárban – segítséggel. Szerző vagy cím alapján könyv kiválasztása a katalógusból – segítséggel. Tartalomjegyzék használata – segítséggel. Az olvasottakról beszámoló – kérdések alapján.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások céltudatos használatának kialakítása. Tantárgyak anyagához megfelelő információs forrás kiválasztása, lehetőleg önállóan. Pozitív viszonyulás kialakítása a könyvtárhasználathoz.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Lakóhelyi könyvtár. Bibliográfia. Kézikönyvek, lexikonok. Elektronikus könyvtár.	Keresési módszerek alkalmazása. Elektronikus könyvtárhasználat megismerése. Tematikus gyűjtőmunka – segítséggel. Médiumok típusba sorolása.	

**Kulcsfogalmak/
Fogalmak**

Tárgymutató, névmutató, kézikönyv, lexikon, ismeretterjesztő könyv.

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A számítógép főbb perifériás egységeinek használata önállóan vagy segítséggel, funkcióik ismerete.</p> <p>A számítógép és a mobilkommunikációs eszközök fontosabb alkalmazási területeinek és jelentőségüknek ismerete a mai társadalomban.</p> <p>A net célrányos használata.</p> <p>A program- és adatvédelem szabályainak betartása.</p> <p>Tapasztalatok az informatikai eszközök és információhordozók használatában.</p> <p>Az információforrások etikus használata.</p> <p>A számítógép-kezelés alapjainak elsajátítása.</p> <p>Többféle formázást tartalmazó, szöveges, rajzos, táblázatos dokumentumok elkészítése.</p> <p>Adatok táblázatos, diagramos, grafikonos megjelenítésének értelmezése.</p> <p>Információfeldolgozási képesség gyakorlati hasznosságának belátása.</p> <p>Testi és lelki egészség megóvása érdekében a függőség megelőzése, a net veszélyeinek elhárítása.</p> <p>Törekvés a gyermeki adottságok kibontakoztatására.</p> <p>A számítógép egyre biztosabb, önálló kezelése.</p> <p>Iskolai algoritmusok értelmezése, minél önállóbb alkalmazása.</p> <p>Algoritmizáló képesség megerősödése, önállósulása.</p> <p>Grafikai kifejezőképesség önállósulása.</p> <p>Szabálykövető magatartás, megerősödött feladattudat kialakulása.</p> <p>Önbizalom, önértékelés fejlődése.</p> <p>Képesség cél tudatos információszerzésre.</p> <p>Iskolai feladathoz dokumentum kiválasztása segítséggel, majd egyre önállóban.</p> <p>Tárgy- és névmutató használata.</p> <p>Beszámoló a szerzett információról – kérdések segítségével.</p> <p>Hagyományos és elektronikus könyvtárszolgáltatások igénybevétele tanauláshoz, szórakozáshoz.</p> <p>A korszerű technológiákon alapuló könyvtári ismerethordozókból, számítógépes, hálózatokból, multimédiás oktatóprogramokból történő információszerzés lehetőségének, módjának ismerete.</p>
--	---

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

5–8. évfolyam

A tantárgy tanításának célja a tanulók közvetlen környezetében szerzett tapasztalataikból kiindulva kialakítani a pontosabb, tudatosabb eligazodásukat a technika, a társadalom és a munka világában. A kerettanterv épít a NAT-ban megfogalmazott alapelvekre, kiemelt fejlesztési területekre és figyelembe veszi az abban kijelölt fő feladatokat.

A tantárgy a fejlesztési feladatok vonatkozásában szintetizáló tevékenységet tölt be. Kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a tanulók életmódjának, szokásainak, magatartásformáinak alakítása próbák és gyakorlási lehetőségek során történjen. A pedagógus a tanulók egyediségének, megváltozott tulajdonság-együttsejnekn figyelembe vételével járul hozzá a kommunikációs, cselekvési és szociális kompetenciák kialakításához. Feladata az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban, egyre önállóbb tevékenységre készítéssel elsajátíttatni.

A tantárgy kiemelt habilitációs és rehabilitációs feladatai közé tartozik a gondolkodási funkciók, műveletek fejlesztése, a problémafelismerő, a tervező, alakító, konstruáló képesség fejlesztése, a kíváncsiság, motiváltság ébrentartása. A cselekvőképesség fejlesztése, az önellátás kialakítása érdekében a fejlesztés a megfelelő technikák elsajátítására fókuszál, a motorikus képességek fejlesztését állítva a középpontba. A munkához való helyes viszonyulás kialakításához szükség van az akaraterő, kitartás tudatos fejlesztésére, a reális énkép, önismeret kialakítására. Támogatni-segíteni kell a tanulókat a távlati lehetőségeik felismerésében, az önfejlesztő magatartás elfogadásában és gyakorlásában is.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	2	72
6. évfolyam	2	72
7. évfolyam	2	72
8. évfolyam	2	72

5–6. évfolyam

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében az 5–6. évfolyam fókuszál a megismérési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra építve. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység, melyben előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon mindenkorban jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A nevelési folyamatban jellemző az egész személyiséget fejlesztésére való törekvés. A pedagógiai munka középpontjában a saját élményen, tapasztalon alapuló egészségmegóvás problémakörének felismerése áll, a személyes lehetőség és szerep ki- és megtalálása és gyakorlása az életvezetésben, az egészség megóvásában. Az életvezetési problémák felismerése kiterjed a családi környezetre is.

5. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A személyes szükséletekkel kapcsolatos teendők	9+1
Anyagok alakítása, modellezés	33+3
Háztartás, gazdálkodás, életmód	23+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A személyes szükséletekkel kapcsolatos teendők	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Gyakorlottság az önkiszolgálásban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ápolt, kulturált megjelenéshez szükséges rutinfeladatok megbízható elvégzése. Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	Divattal, öltözködéssel kapcsolatos ismeretek szerzése (üzletek kínálata, divatlapok tanulmányozása, egyéni ízlés, előnyös viselet, öltözködési stílus).	Természetismeret: A serdülőkor sajátosságai. Összefüggések felismerése az étkezés minősége és az egészség között.
Saját ruhanemű gondozása	Fehérnemű-használat fontosságának belátása (napi váltás, mosás).	
Étkezés	Korszerű, sokoldalú táplálkozás	

	megismerése (tanulmányi séta, üzletek kínálata, saját tapasztalat elmondása, fogyókúra, táplálkozási zavarok felismerése).	
1.2. Tisztálkodás (a pubertáskor testi higiénéje)	Megbízható, önálló tisztálkodás, körömápolás, testápoló szerek használatának gyakorlása. Dezodorálás.	
1.3. Közlekedés Tömegközlekedés Kerékpáros közlekedés Illemszabályok Jelzőtáblák	Az időjárás hatásának felismerése a közlekedés biztonságára (gyűjtőmunka, baleseti leírások, statisztika). Kerékpározás szabályainak megismerése. Előzékenység, udvariasság szabályainak megismerése, gyakorlása. A közlekedési táblák ismeretének bővítése, tanulmányi séta forgalmas csomópontokon, közlekedési parkban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Divat, ízléses, előnyös, kirívó, fogyókúra, táplálkozási zavar, anorexia, elhízás, pubertáskor, testi változás, testápolás, közlekedési szabály, baleseti statisztika, időjárási front, rendőri intézkedés, közlekedési csomópont, forgalomirányítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Elemei munkaszokások ismerete, helyes testtartás, rend, balesetvédelem, anyagtakarékosság jelentősége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tevékenységek örömének biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Papírmunkák	Papír (selyempapír, karton, krepp-papír újságpapír, hullámpapír) megmunkálása (karcolás, festés, lyukasztás, ragasztás, papírmásé), tárgyak készítése alkalmakra (jelmez, álarc, dekoráció, ajándék).	Vizuális kultúra: alkotás változatos technikával.
2.2. Drót, zsineg, fonal, alufólia alakítása	Formák, tárgyak készítése minta és egyéni elképzelés alapján. Fonás, sodrás, hajlítás.	

2.3. Természetes anyagok használata	Toboz, makk, csuhé, kavics, parafa, termések felhasználásával babák, díszek, képek készítése (festés, ragasztás).	
2.4. Modellezés	Egyszerű ház megtervezése, alaprajz, nézeti rajzok és látszati rajz alapján. Makett készítése. A házépítés modellezése. Építőanyagok megismérése tanulmányi kirándulások során (építkezés, szaküzlet felkeresése). Építés, szerelés fémépítő és tetszés szerinti építőjáték felhasználásával (autó, daru, kerítés, jelzőlámpa). Különböző méretű csavarok, anyák összeszerelése. Puhafa ragasztása, faragása, szögelése, szögek kihúzása, kalapács, fogó használata (képkeret).	<i>Matematika:</i> mérés, becslés, kicsinyítés, nagyítás. <i>Informatika:</i> alkotások dokumentálása (digitális fénykép). <i>Természetismeret:</i> szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.
2.5. Hulladékkezelés	Törekvés a takarékos anyaghasználatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismérése, lehetőségek szerinti gyakorlása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Papírfajta, tervrajz, lépték, arány, építési mód, épületelem, funkció, szelektív, újrahasznosítás.	

Tematiskai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás, életmód	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmód elveinek elfogadása. Igény a környezet rendjére. Elemi szintű takarékossági technikák ismerete.	
A tematiskai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Pénzügyi ismeretek bővítése. Igények és lehetőségek felmérése, képesség kialakítása ezek mérlegelésére.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Egészség-betegség: betegségmegelőzés 3.2. Egészséges életmód	Különféle szituációk feldolgozása (tréning, szerepjáték). Táplálkozás: javasolt és kevésbé javasolt élelmiszerek gyűjtése, csoportosítása. Mozgás, sport területei a	<i>Természetismeret:</i> Viselkedés betegség esetén. Veszélyeztető magatartásformák felismerése.

	<p>mindennapi tevékenységek között (testedzés, kondicionálás, természetjárás).</p>	A károsító szerek elutasítása. Környezetszennyezés, levegő-, talaj-, vízszennyezés.
3.3. Takarékos energiafogyasztás	<p>A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékossági technikák (energiatkarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére).</p>	
3.4. Házimunkák Lakásgondozás	<p>Rendszeres és időközönként szükséges munkák elvégzése (csoportosítás, gyakorlás, tanulmányi séta). Tevékenység tervezése, gyakorlása, utómunkák.</p> <p>Egyszerű háztartási munkák és ház körüli teendők. Háztartási kisgépek működtetése. A családi munkamegosztás. Vásárlás boltban, piacra, szolgáltatások igénybevétele - posta, gyógyszertár, közintézmények szolgáltatásai.</p>	<p><i>Informatika:</i> gyűjtőmunka az internet segítségével.</p> <p><i>Matematika:</i> műveletek végzése, költségvetés.</p>
Ételkészítés	Vendéglátás (situációs gyakorlatok).	
3.3. Gazdálkodás	<p>A család költségvetése, bevétel, kiadás. Közüzemi számlák tanulmányozása, összehasonlítása (a tapasztaltak elemzése). Példák átmeneti pénzügyi zavarok kezelésére.</p>	
Vásárlás	Zsebpénz, háztartási pénz, vásárlások tervezése, akciók, kedvezmények, diszkont, internetes vásárlás – ismeretek szerzése, tapasztalatok megbeszélése.	

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Tápanyag, zsír, szénhidrát, vitamin, kondicionálás, energiafajta, házimunka, eszköz, tevékenység, költségvetés, bevétel, kiadás, banki művelet, kölcsön, kamat, határidő, akció, leértékelés, kedvezmény.

**A fejlesztés várt
eredményei**

Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás.
Az élelmiszerek ismerete és csoportosítása az egészséges táplálkozás megvalósítása és az étkezési zavarok elkerülése érdekében.
A test változásainak érzékelése, a pubertáskornak megfelelő higiéniai szokások bevezetése.
Önállósulás a gyalogos és közösségi közlekedésben, a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítása.
Új anyagok és újabb technikák megismerése a tárgyak alakításához, modellek készítéséhez.
Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók körének bővítése.

6. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	9+1
Anyagok alakítása, modellezés	33+3
Háztartás, gazdálkodás, életmód	23+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Gyakorlottság az önkiszolgálásban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ápolt, kulturált megjelenéshez szükséges rutinfeladatok megbízható elvégzése. Biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Önkiszolgálás Öltözködés	Divattal, öltözködéssel kapcsolatos ismeretek szerzése (üzletek kínálata, divatlapok tanulmányozása, egyéni ízlés, előnyös viselet, öltözködési stílus).	Termézetismeret: A serdülőkor sajátosságai. Összefüggések felismerése az étkezés minősége és az egészség között.
Saját ruhanemű gondozása	Fehérnemű-használat fontosságának belátása (napi váltás, mosás).	

Étkezés	Korszerű, sokoldalú táplálkozás megismerése (tanulmányi séta, üzletek kínálata, saját tapasztalat elmondása, fogykúra, táplálkozási zavarok felismerése).	
1.2. Tisztálkodás (a pubertáskor testi higiénéje)	Megbízható, önálló tisztálkodás, körömápolás, testápoló szerek használatának gyakorlása. Dezodorálás.	
1.3. Közlekedés Tömegközlekedés Kerékpáros közlekedés Illemszabályok Jelzötáblák	Az időjárás hatásának felismerése a közlekedés biztonságára (gyűjtőmunka, baleseti leírások, statisztika). Kerékpározás szabályainak megismerése. Előzékenység, udvariasság szabályainak megismerése, gyakorlása. A közlekedési táblák ismeretének bővítése, tanulmányi séta forgalmas csomópontokon, közlekedési parkban. Információk értelmezése a tömegközlekedésről - menetrend, késés, jegyelővétel, útipoggyász. Csomagolás rövidebb, hosszabb utazásra. A tömegközlekedési, a szállítási eszközök környezetszenyező hatása, veszélyek. A felelősség értelmezése a közlekedésben. Helyzetgyakorlatok, helyzetek modellezések, döntések elemzése	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Divat, ízléses, előnyös, kirívó, fogyókúra, táplálkozási zavar, anorexia, elhízás, pubertáskor, testi változás, testápolás, közlekedési szabály, baleseti statisztika, időjárási front, rendőri intézkedés, közlekedési csomópont, forgalomirányítás.
------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés		Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Elemi munkaszokások ismerete, helyes testtartás, rend, balesetvédelem, anyagtakarékkosság jelentősége.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tevékenységek örömének biztosítása. Esztétikus munkadarabok készítése során az önállóság növelése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
2.1. Papírmunkák	Papír (selyempapír, karton, krepp-papír újságpapír, hullámpapír) megmunkálása (karcolás, festés, lyukasztás, ragasztás, papírmásé), tárgyak készítése alkalmakra (jelmez, álarc, dekoráció, ajándék).	Vizuális kultúra: alkotás változatos technikával.	
2.2. Drót, zsineg, fonal, textil, bőr, agyag, műanyag, fa, alufólia alakítása	Formák, tárgyak készítése minta és egyéni elképzelés alapján. Fonás, sodrás, hajlítás. Textil szabása, illesztése a tanult öltésformákkal. Díszítő munkák. Szövés, hurkolás. Elemi ruhajavító eljárások. Textíliák a lakásban. A természetes anyagok	Matematika: mérés, becslés, kicsinyítés, nagyítás. Informatika: alkotások dokumentálása (digitális	

	<p>helyettesíthetősége. A műanyagok. Tulajdonság és funkció. A környezetre ártalmatlan anyagok. A műanyagok alakíthatósága. A fa megmunkálása - illesztési, szerelési formák és módok. A bőrmegmunkálás. Egyszerű tárgykészítés - és szerszámhasználat. Anyagtakarékkosság, hulladékhasznosítás. A népművészeti hagyományai - a természetes anyagok felhasználása - tárgykészítés. Fazekasság. A munkavégzés higiéniája.</p>	<p>fénykép).</p> <p>Természetismeret: szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.</p>
2.3. Természetes anyagok használata	Toboz, makk, csuhé, kavics, parafa, termések felhasználásával babák, díszek, képek készítése (festés, ragasztás).	
2.4. Modellezés	<p>Egyszerű ház megtervezése, alaprajz, nézeti rajzok és látszati rajz alapján. Makett készítése. A házépítés modellezése.</p> <p>Építőanyagok megismerése tanulmányi kirándulások során (építkezés, szaküzlet felkeresése).</p> <p>Építés, szerelés fémépítő és tetszés szerinti építőjáték felhasználásával (autó, daru, kerítés, jelzőlámpa).</p> <p>Különböző méretű csavarok, anyák összeszerelése.</p> <p>Puhafa ragasztása, faragása, szögelése, szögek kihúzása,</p>	

	kalapács, fogó használata (képkeret).	
2.5. Hulladékkezelés	Törekvés a takarékos anyaghazsnálatra, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területeinek megismerése, lehetőségek szerinti gyakorlása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Papírfajta, tervrajz, lépték, arány, építési mód, épületelem, funkció, szelektív, újrahasznosítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gázdálkodás, életmód	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmód elveinek elfogadása. Igény a környezet rendjére. Elemi szintű takarékkossági technikák ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ok-okozati összefüggések felismerése képességének fejlesztése. Problémamegoldó képesség fejlesztése. Pénzügyi ismeretek bővítése. Igények és lehetőségek felmérése, képesség kialakítása ezek mérlegelésére.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Egészség-betegség: betegségmegelőzés 3.2. Egészséges életmód	Különféle szituációk feldolgozása (tréning, szerepjáték). Táplálkozás: javasolt és kevésbé javasolt élelmiszerek gyűjtése, csoportosítása. Mozgás, sport területei a minden nap tevékenységek között (testedzés, kondicionálás, természetjárás).	Természetismeret: Viselkedés betegség esetén. Veszélyeztető magatartásformák felismerése. A károsító szerek elutasítása. Környezetszenyezés,

3.3. Takarékos energiafogyasztás	A víz-, elektromosság-, hőenergia használata során alkalmazható takarékossági technikák (energiatkarékos égők, szigetelés, odafigyelés a vízcsapok kifogástalan működésére).	levegő-, talaj-,vízszenyezés. <i>Informatika:</i> gyűjtőmunka az internet segítségével.
3.4. Házimunkák Lakásgondozás	Rendszeres és időközönként szükséges munkák elvégzése (csoportosítás, gyakorlás, tanulmányi séta). Tevékenység tervezése, gyakorlása, utómunkák. Egyeszerű háztartási munkák és ház körüli teendők. Háztartási kisgépek működtetése. A családi munkamegosztás. Vásárlás boltban, piacra, szolgáltatások igénybevétele - posta, gyógyszertár, közintézmények szolgáltatásai.	<i>Matematika:</i> műveletek végzése, költségvetés.
Ételkészítés	Vendéglátás (szituációs gyakorlatok).	
3.3. Gazdálkodás	A család költségvetése, bevétel, kiadás. Közüzemi számlák tanulmányozása, összehasonlítása (a tapasztaltak elemzése). Példák átmeneti pénzügyi zavarok kezelésére.	
Vásárlás	Zsebpénz, háztartási pénz, vásárlások tervezése, akciók, kedvezmények, diszkont, internetes vásárlás – ismeretek szerzése,	

	tapasztalatok megbeszélése.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, zsír, szénhidrát, vitamin, kondicionálás, energiafajta, házimunka, eszköz, tevékenység, költségvetés, bevétel, kiadás, banki művelet, kölcsön, kamat, határidő, akció, leértékelés, kedvezmény.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás. Az élelmiszerek ismerete és csoportosítása az egészséges táplálkozás megvalósítása és az étkezési zavarok elkerülése érdekében. A test változásainak érzékelése, a pubertáskornak megfelelő higiéniás szokások bevezetése. Önállósulás a gyalogos és közösségi közlekedésben, a kerékpáros közlekedés szabályainak elsajátítása. Új anyagok és újabb technikák megismerése a tárgyak alakításához, modellek készítéséhez. Az egészséges életmód érdekében szükséges tennivalók körének bővítése. A tanuló életkorának és képességeinek megfelelően ismeretek az energiatakarékosságról, a szelektív hulladékgyűjtésről. A gazdálkodással és pénzhasználattal kapcsolatos fogalmak megismerése.
--	--

7–8. évfolyam

A szakasz célja felismertetni a munka és technika szükségességét és hasznát az ember életében.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók egyéni tulajdonságaira fókuszálva kell segíteni az eredményesség összefüggéseinek felismertetését a tervezés, szervezés, kivitelezés között, a tanulói tevékenységekre alapozva. Ehhez szükség van az individuális különbségekhez igazodva az önértékelő- és az ítéloképesség fejlesztésére.

Az életmód és a munka világának összefüggései, az életmódból adódó problémák megláttatása során a szabad időre mint szükségletre is figyelmet kell fordítani, támogatva az egyensúly kialakítását a munka-tanulás-szabadidő szervezésében. Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek bővítése, a veszélyek és elkerülésük lehetőségének ismerete.

Az egyéni különbségek szerepet játszanak a pályaválasztásban, a pályaterületek kiválasztásában és megismérésében is. A pályacél, a folyamatos fejlődés lehetőségének kialakítása érdekében fókuszba kerül a munkavégzés és kézügyesség alakítása, az eszközhasználati jártasság gyakorlása, a tanulás szerepének felismertetése a sikerben.

7. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	6
Anyagok alakítása, modellezés	19
Háztartás, gazdálkodás, életmód	24
Pályaorientáció	23

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Következetes testápolás, tudatos higiénés magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célai	Az esztétikus külső megjelenésre törekvés erősítése. A tájékozódás eszközeinek és módjának megismertetése és alkalmazása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1.Önkiszolgálás	Önállóság a személyes teendők elvégzésében (a tanultak alkalmazása a napi tevékenységekben, a szolgáltatások rendszeres igénybevétele, fodrász, bőrápolás, kozmetikai szerek, sminkelés, körömápolás), a túlzások kerülése.	Földrajz: tájékozódás a térképen. Informatika: internet: menetrend használata, útvonaltervezés.

1.2. Közlekedés	A település közlekedési viszonyainak ismerete. Tájékozódás a térképen. Közlekedési útvonal kiválasztása. A közlekedési szabályok ismerete és betartása. Tájékozódás a menetrendben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bőrápolás, sminkelés, alkalomnak megfelelés, térképfajta, közlekedési útvonal, közlekedési szabály és jelzés, menetrend.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	Konkrét tárgy megfigyelése, lényeges és lényegtelen körülmény felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Műveleti algoritmusok pontos követése a tervezésben és a kivitelezésben. Egyszerűbb hibák felfedezése és javítása irányítással.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Modellezés	Általánosan használt egyszerű gépek, berendezések (működő modellek) készítése, tanulmányozása. Csengő, elemlámpa, izzó ellenőrzése, Vasúti pálya, vasúti modell működésének megfigyelése. Háztartási gépek használata,	Természetismeret: egyszerű szerkezetek működési elve,

	világítás, fűtés, vízhasználat (balesetmentes, szakszerű használat, időzítő, fokozat beállítása), az eszközök megfigyelése működés közben. szobanövény áltültetése) és javítása irányítással. Makett készítése változatos anyagokból, építőelemekből. Alaprajz, térkép tanulmányozása, készítése, eligazodás alaprajzon, térképen.	balesetvédelmi ismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gép, technikai rendszer, biztosíték, , vízvezeték, gázvezeték, időzítő, tömítés, hőfokszabályozó, balesetvédelem, használati utasítás, garancia.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	A pénz értékének ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vásárlói jogok megismerése, és szükség esetén alkalmazása. A gazdálkodással, pénzkezeléssel kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
3.1. Vásárlás. Szavatosság. Jótállás. Garancia. Csere.	Vásárlás során lényeges körülmények mérlegelése. Szavatossági idő, kezelés, fogyaszthatóság, tárolás módja a piktogramokon: piktogramok megfigyelése, leolvasása. Vásárolt áru cseréje, a feltételek megismerése.		Matematika: kamatszámítás, százalékszámítás.

3.2. Háztartási pénzgazdálkodás	Bevétel, kiadás tervezése, fiktív és valós adatokkal. Közüzemi számlák tanulmányozása, értelmezése.	
3.3. Felelős pénzkezelés	Készpénz, bankkártya használata. Megtakarítások, kölcsön, törlesztés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bevétel, kiadás, rezsi, háztartási füzet, készpénz, bankkártya, jelszó, automata, átutalás, kamat, kölcsön, jelzálog, árverezés, megtakarítás, pontosság, folyószámla.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Pályaorientáció		Órakeret 23 óra
Előzetes tudás	Önismерет.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.		
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
4.1. Önismeret. Képességek. Főbb érdeklődési területek.	Önismereti foglalkozások, tréning; szívesen végzett tevékenységek, érdeklődés irányának számbavétele, megfogalmazása.		Magyar nyelv és irodalom: értő olvasás, fogalmazási készség.
4.2. Pályaválasztással kapcsolatos alapfogalmak.	A felmerült alapfogalmak megismerése, értelmezése, gyakorlati példák keresése, megbeszélése.		Informatika: tájékozódás az interneten.

4.3. Pályaképek, pályatükrök, egyes foglalkozások megismerése.	Foglalkozások, a szükséges készségek, a végzett tevékenységek, eszközök számbavétele. Üzemlátogatás. Munkahelyek, foglalkozások megfigyelése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önismeret, tréning, képesség, készség, őszinteség, továbbtanulás,	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás. Tájékozódás térképen, közlekedési jelzések felismerése és alkalmazása. Menetrend használata. Közlekedéssel kapcsolatos tájékoztatás figyelemmel kísérése.
--	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők	5
Anyagok alakítása, modellezés	18
Háztartás, gazdálkodás, életmód	25
Pályaorientáció	24

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Következetes testápolás, tudatos higiénés magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célai	Az esztétikus külső megjelenésre törekvés erősítése. A tájékozódás eszközeinek és módjának megismertetése és alkalmazása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1.Önkiszolgálás	Önállóság a személyes teendők elvégzésében (a tanultak alkalmazása a napi tevékenységekben, a szolgáltatások rendszeres igénybevétele, fodrász, bőrápolás, kozmetikai szerek, sminkelés, körömápolás), a túlzások kerülése.	Földrajz: tájékozódás a térképen. Informatika: internet: menetrend használata, útvonaltervezés.

1.2. Közlekedés	A település közlekedési viszonyainak ismerete. Tájékozódás a térképen. Közlekedési útvonal kiválasztása. A közlekedési szabályok ismerete és betartása. Tájékozódás a menetrendben.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bőrápolás, sminkelés, alkalomnak megfelelés, térképfajta, közlekedési útvonal, közlekedési szabály és jelzés, menetrend.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Anyagok alakítása, modellezés	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Konkrét tárgy megfigyelése, lényeges és lényegtelen körülmény felismerése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Műveleti algoritmusok pontos követése a tervezésben és a kivitelezésben. Egyszerűbb hibák felfedezése és javítása irányítással.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2.1. Modellezés	Általánosan használt egyszerű gépek, berendezések (működő modellek) készítése, tanulmányozása. Csengő, elemlámpa, izzó ellenőrzése, belső égésű motor modelljének tanulmányozása. Vasúti pálya, vasúti modell működésének	Természettismeret: egyszerű szerkezetek működési elve,

	<p>megfigyelése. Háztartási gépek használata, világítás, fűtés, vízhasználat (balesetmentes, szakszerű használat, időzítő, fokozat beállítása), az eszközök megfigyelése működés közben. Háztartási eszközök hibájának megfigyelése (csöpögő csap, WC-tartály, festékhiba, szobanövény áültetése) és javítása irányítással. Makett készítése változatos anyagokból, építőelemekből. Alaprajz, térkép tanulmányozása, készítése, eligazodás alaprajzon, térképen.</p>	balesetvédelmi ismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gép, technikai rendszer, belső égésű motor, elektromos hálózat, biztosíték, áramtalánítás, mérőóra-állás, vízvezeték, gázvezeték, időzítő, tömítés, hőfokszabályozó, balesetvédelem, használati utasítás, garancia.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Háztartás, gazdálkodás		Órakeret 25 óra
Előzetes tudás	A pénz értékének ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vásárlói jogok megismerése, és szükség esetén alkalmazása. A gazdálkodással, pénzkezeléssel kapcsolatos elemi összefüggések felismerése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek		Kapcsolódási pontok
3.1. Vásárlás. Szavatosság. Jótállás. Garancia.	Vásárlás során lényeges körülmények mérlegelése. Szavatossági idő,		Matematika:

Csere.	kezelés, fogyaszthatóság, tárolás módja a piktogramokon: piktogramok megfigyelése, leolvasása. Vásárolt áru cseréje, a feltételek megismerése.	kamatszámítás, százalékszámítás.
3.2. Háztartási pénzgazdálkodás	Bevétel, kiadás tervezése, fiktív és valós adatokkal. Közüzemi számlák tanulmányozása, értelmezése. Háztartási füzet használata (zsebpénz felhasználásának figyelemmel kísérése, a kiadások elemzése, hasznos vagy haszontalan célra költötte-e, gyűjtés nagyobb vásárlás megvalósítására).	
3.3. Felelős pénzkezelés	Készpénz, bankkártya használata. Megtakarítások, kölcsön, törlesztés. Bank felkeresése, viselkedési szabályok megismerése, betartása; tennivalók, szükséges dokumentumok megismerése a banki szolgáltatás igénybevételéhez.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bevétel, kiadás, rezsi, háztartási füzet, készpénz, bankkártya, jelszó, automata, átutalás, kamat, kölcsön, jelzálog, árverezés, megtakarítás, pontosság, folyószámla.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Pályaorientáció	Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Önismерet.	
A tematikai egység	Szakmák, és a szükséges képességek minél szélesebb körű megismertetése.	

nevelési-fejlesztési céljai		
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Önismeret. Képességek. Főbb érdeklődési területek.	Önismereti foglalkozások, tréning; szívesen végzett tevékenységek, érdeklődés irányának számbavétele, megfogalmazása.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> értő olvasás, fogalmazási készség. <i>Informatika:</i> tájékozódás az interneten.
4.2. Pályaválasztással kapcsolatos alapfogalmak.	A felmerült alapfogalmak megismerése, értelmezése, gyakorlati példák keresése, megbeszélése.	
4.3. Pályaképek, pályatükrök, egyes foglalkozások megismerése.	Foglalkozások, a szükséges készségek, a végzett tevékenységek, eszközök számbavétele. Üzemlátogatás. Munkahelyek, foglalkozások megfigyelése.	
4.4. Pályaalkalmasság.	A vizsgált foglalkozásokhoz szükséges képességek, készségek számbavétele.	
4.5. Pályaválasztással kapcsolatos dokumentumok.	Önéletrajz készítése, jelentkezési lap tanulmányozása, kitöltése.	
4.6. Továbbtanulási, szakmatanulási lehetőségek.	Pályaválasztási tanácsadó felkeresése. Pályaválasztási kézikönyv, szakmákkal kapcsolatos ismertető tanulmányozása.	
4.7. A munkavállalás feltételei.	Tájékozódás a munkaerőpiacra.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önismeret, tréning, képesség, készség, öszinteség, továbbtanulás, pályaválasztás, pályaalkalmasság, önéletrajz, pályaválasztási tanácsadó,	

jelentkezési lap, foglalkozás, szakma, munkaügyi központ, munkakör, beosztás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére

Ápolt, kulturált megjelenés, következetes és rendszeres testápolás.
Tájékozódás térképen, közlekedési jelzések felismerése és alkalmazása.
Menetrend használata. Közlekedéssel kapcsolatos tájékoztatás figyelemmel kísérése.
Működő modellek készítése irányítással.
Vásárlással, szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos fogyasztóvédelmi szabályok és információk ismerete.
Háztartási pénzgazdálkodás, felelős pénzkezelés elemeinek megértése, az ismeretek alkalmazása.
Pályaválasztás során felmerülő szempontok és teendők megismerése és mérlegelése a helyes döntés érdekében.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

A testnevelés és sport műveltségi terület célja a motoros tevékenységeken keresztül a gyermekközpontú személyiségfejlesztés, az egyéni motoros képességek, a testi és lelki kondíciók eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével a rendszeres fizikai aktivitás, az egészségtudatos, aktív életvezetésre való szocializáció elősegítése. Ennek érdekében a mozgáskészség, a motoros, kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése, a motiváció a szabadidős sportokban való aktív részvételre, a szociális és emocionális képességek pozitív megerősítése, preventív egészségtudatos életvezetési szokások kialakítása. E célt szolgálja – többek között – az 1–6. évfolyamon külön tematikai egységen tárgyalt és önálló fejlesztési területként megjelölt tánc tantárgy is.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a fentebb felsorolt célok kiegészülnek a gyakran társuló testtartásbeli, mozgáskoordinációs és egyéb motoros anomáliák kezelésével, amelyek javítása a szomatopedagógia eszközrendszerével a testnevelés tantárgy habilitációs céljai között szerepel. A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanuló kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, hogy erősítse a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

A motoros készségfejlesztés-edzettség a fittségi szintnövelő és megtartó testgyakorlatok végzése során, a motoros képességek fejlesztésének és szerepének tudatosítása mellett valósul meg. A motoros készségfejlesztés-mozgástanulás területén a sportágspecifikus és általános taktikai elemek elsajátítása egyénileg, párban és csoportban, valamint a motoros tanulással kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése során valósul meg.

A játék, játékosság szerepe kisgyermekkortól az ifjúkorig egyaránt fontos. Ezt szolgálhatják a játékos mozgásformák egyénileg, párban, csoportban, a sportág-előkészítő mozgásos játékok, az alkotó és kooperatív játékos feladatok, a kognitív, affektív és szociális képességek fejlesztése játékkal. Az egyénileg, párban, csoportban végzett játékos és sportág-specifikus versenyek nagy jelentőségűek a tanulók kognitív, affektív és szociális képességeinek fejlesztésében.

Preventív, életvezetési, egészségtudományos fejlesztési célokat szolgálnak a szabadidős sporttevékenységek, az életmódot, életstílust és életminőséget befolyásoló egyéni és társas tevékenységek.

A fentiekben kívül kiemelt általános fejlesztési feladatokat jelent a sajátos nevelési igényű tanulók esetében az erő, állóképesség, ügyesség, gyorsaság növelése, a koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése. Pozitív jellemzők – akaraterő, bátor, fair play – kialakítása és fenntartása.

Kiemelt habilitációs/reabilitációs fejlesztési feladat a mozgásigény, kezdeményezőképesség erősítése, motiváció és bátorítás a mozgásos feladatok végrehajtására. Mozgásos játékokban szabálytartásra, együttműködésre nevelés a játék örömeinek felfedeztetésével. A mozgásos alaptechnikák elsajátítása, a kitartás és az állóképesség fejlesztése kiemelt feladat az általános kondicionálás, testi hajlékonyság, végtagok ügyességének fejlesztése, a gyorsaság, az ugró, dobó, az egyensúlyozó képesség alakításával összhangban, a tanuló terhelhetőségének függvényében. A betegségekkel és az időjárási tényezőkkel szembeni ellenálló-képesség, edzettség biztosítása a mozgás segítségével.

Külön figyelmet kell fordítani a saját testen való biztonságos tájékozódás kialakítására a függőleges és vízszintes zónákban, a téri viszonyok pontos felismerésére és orientációra. A viszonyok felfogása, adekvát használata, a téri biztonság erősítése folyamatos feladat a tantárgy tanítása során. A gyerekek/tanulók önismereti képességének fejlesztése, az önállóság és a versenyszemmel erősítése a mozgásfejlesztő, kondicionálást biztosító gyakorlatok önálló végzését és az általános helytállás képességét támogatja.

A testnevelés tantárgy a NAT és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén által megjelölt kompetenciafejlesztési feladatok megvalósítására integráltan kínál lehetőséget.

Enyhén értelmi fogyatékos gyerekek ismerettsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváció és differenciált feladatkiosztásokon kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenysége ágyazott kognitív fejlesztés.

A testi-lelki egészségre nevelés sokféle aspektusa valósítható meg a tantárgy keretében: a kitartás, az erőnlét, a fizikai állóképesség és a kooperativitás fejlesztésével a későbbi munkavégzés és a társadalmi integráció, az egyéni boldogulás esélye kap támogatást.

Az erkölcsi nevelés a kitartásban és erőfeszítésben, a sportszerűség megnyilvánulásaiban valósul meg a csapatjátékok során. Az egymásért való felelősségvállalás, a társ segítése, a társas kultúra fejlesztésének jó alkalmai a sorversenyek, a csapatjátékok és versenyfeladatok.

A fizikai állóképesség és a motoros képességek erősen befolyásolják a tanulók iskolai teljesítményét, pályaorientációs lehetőségeit és a jövőbeni munkaerő-piaci alkalmasságukat. A szabadtéri testnevelésőrök és szabadidős sporttevékenységek, túrák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására, minden élő iránti tiszteletre. Testnevelésőrön az önállóan végzett, egyéni mozgás- vagy tartásrehabilitációs gyakorlatoknál nagy szerepe van a hatékony, önálló tanulásnak, amelynek transzfer hatása hasznosulhat a közismereti tantárgyak művelésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	5	180
6. évfolyam	5	180
7. évfolyam	5	180
8. évfolyam	5	180

5–6. évfolyam

A testnevelés és sport tantárgy célja e szakaszban a mozgásformák készségszintre emelése, a mozgás örömének biztosítása, az egészséges életmódra nevelés, az esetleges testtartásbeli rendellenességek és a mozgásos ügyetlenség további korrekciója. A közösségi mozgásformák során a kooperáció, a sportszerűség alapjainak megteremtése, a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező attitűdök megszilárdítása.

Az órák feladata, hogy az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferhatást fejtsen ki a tanuló egyéni boldogulására.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók kulcskompetenciáinak fejlesztését széles körűen szolgálja a testnevelés és a sport. A testnevelésről vagy szabadős sporttevékenységek keretében életszerű alkalmak kínálkoznak az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására, a tantárgy szakkifejezéseinek fogalmi tisztázására és a szókincsbővítésre. Az anyanyelvi kompetencia művelésében a vizuomotoros koordináció, a lateralitás, a szerialitás biztonságos alkalmazása – amely gyakorta még felső tagozaton is gondot jelent – a testnevelés óráinak jelentős részét adják.

A kiemelt nevelési feladatok közül az erkölcsi nevelés, az önismeret, a másokért való felelősségvállalás képességének fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési feladat ellátására mód nyílik a testnevelésről, sportfoglalkozásokon.

5. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	32
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	47
Játék	36
Versenyzés	28
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	22
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 60 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A legfontosabb kézi- és tornaszerek ismerete és használata. Vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális képesség fejlesztése. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. Aerob és anaerob képességfejlesztés. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Mozgásműveltség fejlesztése. Mozgásigény fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának	

	képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.		
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
1.1. Torna Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támászok. Kéziszer-gyakorlatok.	Természletes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében. Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségenben. A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. Mászás bordásfalon.	Matematika: szeriatás és relációk. Magyar nyelv és irodalom: Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.	
1.2. Gimnasztikus mozgás Járások.	A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. Mászás bordásfalon.		
1.3. Atlétika Futások. Ugrások, dobások.	Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. Egyensúly-gyakorlatok. Járások törzs- és karmozgással összekötve. Futások iram- és irányváltással. Ugrások, dobások.	Természetismeret: emberi test, egészséges életmód. Ének-zene: zenehallgatás.	
1.4. Küzdő – húzó játékok			
1.5. Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Körzés, döntés, bemelegítés, 4-8 ütemű gyakorlat, egyensúly, súlypont.		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 80 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Mozgássorok végrehajtása vezényszóra. Irány- és ütemtartás.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágtechnikai elemek megismertetése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: egyensúlytartás; mozgáskoordináció téri orientációval.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
2.1. Rendgyakorlatok: Térköz, távköz, igazodás, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.	Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. Információk, jelek felismerése mozgásképben.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.	
2.2. Torna Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen. Guruló átfordulás előre-hátra. Tarkóállás.	Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű feladatokban.	<i>Természetszeret:</i> emberi test, pozitív higiénés szokások.	
2.3. Atlétika Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, állórajittal. Járások, futások, dobások, ugrások. Kislabdahajítás állóhelyből.	Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű		

Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai. 2.4. Úszás Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, síklás.	feladatokban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Terpeszállás, guruló átfordulás, terpesztés, ugródeszka, dobbantó, irány, iram, gyorsítás, lassítás, vágta, karmunka, lábmunka, merülés, lebegés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 60 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Labdával irányított dobások, rúgások kivitelezése. A játékszabályok betartása. Aktív részvétel a közös játékokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Élethosszig űzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Képességfejlesztési fókuszok: a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Labdás játékok: Dobó és elfogó játékok. Labdavezetés kézzel, lábbal.	Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak	<i>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló,</i>

<p>Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Zsinórlabda és labdarúgás elemei. Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda.</p> <p>3.2. Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>3.3. Sor-, akadály- és váltóversenyek</p> <p>3.4. Küzdősportok elemei</p>	<p>rendszer, szabálykövetés. Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok, hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Labdás játékok, gyakorlatok. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játékterületen. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása.</p>	<p>felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Hon- és népismeret: népi gyermekjátékok, néphagyományok.</i></p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ókor, Görögország, Olimpia.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Játékszabály, kosárlabda, átadás, alapvonal, oldalvonal, labdarúgás, labdaátvétel, kapu, kapufa, háló, szöglet (lábfej: belső, csőr), kézilabda, hatos, vonal, büntetődobás, oldalbedobás, kapura lövés, felugrás, taktika, továbbítás.</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés	Órakeret 53 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása.	

	Az elemi labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszemellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Sor-, akadály-, váltó- és ugróversenyek Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóverseny. Ugróiskola. Kötélugrás-verseny.	Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyiszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. <i>Természetismeret:</i> egészséges életmód.
4.2. Labdás versenyek Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Egyszerűsített szabályokkal: – labdarúgás – kosárlabda – kézilabda – zsinórlabda.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékszabály, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, verseny.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségeflesztés	Órakeret 41 óra (folyamatos)
--	---	---

Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés, Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással. Képességfejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>5.1. A mozgás mint életforma Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna).</p> <p>5.2. Testi-lelki egészség Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése.</p> <p>5.3. Természetben úzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével)</p>	<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben</p> <p>Fizikai fitness, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása.</p>	<p>Ének-zene: relaxációs zenék.</p> <p>Természetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztaalkodási szokások; napirend.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.</p>

	<p>Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi.</p> <p>Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem.</p> <p>Kocogás.</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p><i>5.4. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción</i></p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.</p>	<p>Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése.</p> <p>Önkontrollra, önuralomra törekvés. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatak végrehajtása. A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatak megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekción, sugárzás, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll.		

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 30 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Egyszerű tánclépés utánozása bemutatás után és /vagy szóbeli instrukció alapján. Testhelyzet és változásainak érzékelése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése. Együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: az önértékelés és reakcióképesség növelése; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; közös öröm és szabadságélmény megtapasztalása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>6.1. A tánc mint művészett – elmélet Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése.</p> <p>6.2. Mozgásos dramatikus és énekes játékok Kézjátékok. Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz).</p>	<p>Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtés kialakításának gyakorlása a tértárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban.</p> <p>Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése. Térbeli alkalmazkodás. Metrum, tempó, ritmus alkalmazása. Helyes testtartás automatizálása. Az együttmozgás élményének megtapasztalása. Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre. Közös cselekvés tanári narrációra. Technikai gyakorlatok: induló, megálló, "Vakvezetéses" gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> dramatizálás.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.</p>

	Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozdulat, motívum, irányzat, népzene, műzene, néhány élmény, etnikum, ritmus, tempó.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes</p> <ul style="list-style-type: none">– összetett mozgások, 4-ütemű tornagyakorlatok végrehajtására,– a testnevelés szakszavainak értésére (passzív szókincs szintjén) és adekvát mozgásos válaszokra,– erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint,– gyors futásra, magas- és távolugrás megkísérésére,– a mellúszás megkísérésére, helyes légzéstechnikával,– a labda átvételére és átadására,– a játékszabályok betartására, aktív részvételre a közös játékokban,– higiénés ismereteinek rutinszerű alkalmazására,– egyszerű tánclépésekre bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján,– zenével szinkronban mozgásra,– a tánc mint mozgás, mint örömförás élvezetére.
-------------------------------------	--

6. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	32
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	47
Játék	36
Versenyzés	28
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	22
Tánc	15

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 60 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A legfontosabb kézi- és tornaszerek ismerete és használata. Vezényszóra egyszerű mozgás(sor)végrehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális képesség fejlesztése. Biomechanikailag helyes testtartás kialakítása/fenntartása. Aerob és anaerob képességfejlesztés. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Mozgásműveltség fejlesztése. Mozgásigény fenntartása. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának	

	képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és szabályozás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>1.2. Torna Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. Kéziszer-gyakorlatok.</p> <p>1.2. Gimnasztikus mozgás zenére (zumba) Járások.</p> <p>1.3. Atlétika Futások. Ugrások, dobások. Emelés-hordás.</p> <p>1.4. Küzdő – húzó játékok</p> <p>1.5. Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére</p>	<p>Természletes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelése érdekében.</p> <p>Testtudat – saját test és eszközök szerepének felismerése az edzettségenben.</p> <p>A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal.</p> <p>Gimnasztika optimális élettani terhelés alkalmazásával.</p> <p>Társas gyakorlatok.</p> <p>Négy-nyolc ütemű gyakorlatok.</p> <p>Mászás és függeszkedés – kötélen, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány.</p> <p>Egyensúly-gyakorlatok.</p> <p>Járások törzs- és karmozgással összekötve.</p> <p>Futások iram- és irányváltással.</p> <p>Ugrások, dobások.</p> <p>Emelés-hordás – párban, társakkal.</p>	<p><i>Matematika:</i> szeriatás és relációk.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Viszonyszavak. Az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Természetismeret:</i> emberi test, egészséges életmód.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Függés, körzés, döntés, bemelegítés, 4-8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 80 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Mozgássorok végrehajtása vezényszóra. Irány- és ütemtartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágtechnikai elemek megismertetése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus- és téri tájékozódóképesség fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: egyensúlytartás; mozgáskoordináció téri orientációval.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>2.1. Rendgyakorlatok: Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba. Nyitódás, felzárkózás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>2.2. Torna Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen. Függeskedés, hintázás. Guruló átfordulás előre-hátra.</p>	<p>Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. Energiabefektetésre vonatkozó növekvő tudatosság – idő, gyorsaság, erő, állóképesség. Információk, jelek felismerése mozgásképben. Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepe az önreflexióban és önkontrollban. Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna-, az atlétika-, a sportágjellegű</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Természetszeret:</i> emberi test, pozitív higiénés szokások.</p>

<p>Kézállás, tarkóállás.</p> <p>2.3. Atlétika</p> <p>Futásfajták: terep-, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajittal.</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Kislabdahajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai.</p> <p>2.4. Úszás</p> <p>Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mellúszás kar- és lábmunkája siklás közben, eszközzel és eszköz nélkül.</p> <p>Váltóversenyek mellel érő vízben.</p>	<p>feladatokban.</p> <p>Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Terpeszállás, guruló átfordulás, függesszkedés, húzódzkodás, bátorugrás, terpesztés, ugródeszka, dobbantó, irány, iram, keresztlépés, gyorsítás, lassítás, vágta, mellúszás, karmunka, lábmunka, merülés, lebegés.</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 60 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Labdával irányított dobások, rúgások kivitelezése. A játékszabályok betartása.	

	Aktív részvétel a közös játékokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Élethosszig ūzhető egészségfejlesztő szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> a ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>3.1. Labdás játékok: Dobó és elfogó játékok. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Zsinórlabda és labdarúgás elemei. Sportjátékok: kosárlabda, labdarúgás, kézilabda.</p> <p>3.2. Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>3.3. Sor-, akadály- és váltóversenyek</p>	<p>Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés. Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. Népi gyermekjátékok, hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Labdás játékok, gyakorlatok. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.</p> <p>Ismertetek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól. Élményszerűség és örööm</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> népi gyermekjátékok, néphagyományok.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> ókor, Görögország, Olimpia.</p>

3.4. Küzdősportok elemei	érzékeltetése a társas játékterében.	
3.5. Az olimpiák története – sport idolok	Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékszabály, kosárlabda, indítás, átadás, alapvonal, oldalvonal, labdarúgás, labdaátvétel, kapu, kapufa, háló, szöglet (lábfej: külső, belső, csőr), kézilabda, hatos, vonal, büntetődobás, oldalbedobás, kapura lövés, felugrás, taktika, nyitás, továbbítás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés		Órakeret 53 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. Az elemi labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszemmel; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Sor-, akadály-, váltó- és ugróversenyek Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóverseny. Ugróiskola. Kötélugrás-verseny.		Egyszerűsített sportági versenyek végrehajtása egyszerűsített szabályokkal. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és	Magyar nyelv és irodalom: viszonyiszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma,

4.2. Labdás versenyek Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó jáék. Egyszerűsített szabályokkal: – labdarúgás – kosárlabda – kézilabda – zsinórlabda.	íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete.	szókincsbővítés. Természetismeret: egészséges életmód.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékszabály, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, verseny.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségeflejtés	Órakeret 41 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségeflejtő mozgásos tevékenységformákra nevelés, Relaxációs gyakorlatok mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos és rutinszerű alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, féléníkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikeres juttatással. Képességeflejtési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
5.1. A mozgás mint életforma Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates).	Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák megismerése és végzése. A relaxáció mint a lelki egészség-megőrzése egyik eszközének felismerése.	Ének-zene: relaxációs zenék. Természetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztaalkodási szokások; napirend.
5.2. Testi-lelki egészség Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése.	Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre. Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának belátása. Biztonságra és környezettudatosságra törekvés. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának felismerése. Önkontrollra, önuralomra törekvés. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések megismerése és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatak végrehajtása.	Magyar nyelv és irodalom: gyermekirodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.
5.3. Természetben úzhető sportok (a helyi adottságok figyelembe vételével) Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi. Túra – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.	A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó	
5.4. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción A könnyített testnevelés		

	individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.	gyakorlatok. Testtartás-javító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, sugárzás, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll.		

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	6. Tánc	Órakeret 30 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Egyszerű táncelőírás bemutatás után és /vagy szóbeli instrukció alapján. Testhelyzet és változásainak érzékelése. Képesség gyors indulásokra, irány- és iramváltásokra játék és körtánc során.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Csoportos játék és megjelenítőképesség fejlesztése. Rögtönzés és együttműködés képességének kialakítása. A fizikai képességek fejlesztésével a koordináció és koncentráció fejlesztése. A mozgásnyelv megalapozása és fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: az önértékelés és reakcióképesség növelése; járás, ugrás egyensúlyának megtartása; mozgás sebességének és irányának érzékelése; közös örööm és szabadságélmény megtapasztalása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
6.1. A tánc mint művészett – elmélet Élő és felvett színházi, tánc- és mozgásszínházi, köztük társaik vagy más tanulók által készített produkciók – megtekintése.	Öröm és szabadságélmény megtapasztalása. Az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktsteremtés kialakításának gyakorlása a tér	Magyar nyelv és irodalom: dramatizálás. Ének-zene: zenehallgatás, népzene, gyermekdalok.

<p>6.2. Mozgásos dramatikus és énekes játékok</p> <p>Kézjátékok.</p> <p>Énekes-táncos játékok (gyerekjátékok, leánykarikázók mozgásanyaga, szokásrendszere; egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz).</p> <p>6.3. Népi, táncos gyermekjátékok</p> <p>Régi stílusú táncok (ugrós, legényes táncok; páros forgatós típusú lépések; forgató mozgáscsoportjai).</p> <p>Új stílusú táncok (verbunk és csárdás táncok).</p> <p>A társastánc etikettjének néhány alapeleme.</p> <p>6.4. Népek, nemzetiségek, etnikumok táncaiból</p> <p>(Lánc-, körtáncok – Balkán – lépésanyaga és formavilága; szlovák és román táncanyag magyar párhuzamai.)</p>	<p>tárgyaival végzett, illetve páros gyakorlatokban.</p> <p>Testtudat, mozgás, mozdulatlanság érzékelése.</p> <p>Térbeli alkalmazkodás.</p> <p>Metrum, tempó, ritmus alkalmazása.</p> <p>Helyes testtartás automatizálása.</p> <p>Az együttmozgás élményének megtapasztala.</p> <p>Törekvés az egyensúlyi viszonyokon keresztül a kontaktusteremtésre.</p> <p>Közös cselekvés tanári narrációra.</p> <p>Technikai gyakorlatok: induló, megálló, gyorsító, lassító gyakorlatok.</p> <p>Fekvő partner gurítása előbb csípő-, majd láb- és kar “vezetéssel”.</p> <p>“Vakvezetéses” gyakorlat - folyamatos vezetésipont-váltással.</p> <p>Járás-fordulat elemekkel térbeli kompozíció készítése, egyénileg vagy csoportosan.</p> <p>Népi mozgásos gyermekjátékok és táncok megismerése, gyakorlása.</p> <p>Törekvés a társastánc illemszabályainak betartására.</p> <p>Érzelmek elemi szintű kifejezése gesztusokkal, mozdulatokkal.</p>	
--	--	--

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Mozdulat, motívum, irányzat, népzene, műzene, néhány népi-, szalon- és modern tánc, élmény, etnikum, ritmus, tempó, etikett.

**A fejlesztés várt
eredményei a két
évfolyamos ciklus
végén**

A tanuló képes

- összetett mozgások, 4–8-ütemű tornagyakorlatok végrehajtására,
- a testnevelés szakszavainak értésére (passzív szókincs szintjén) és adekvát mozgásos válaszokra,
- erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint,
- gyors futásra, magas- és távolugrás megkísérésére,
- a mellúszás megkísérésére, helyes légzéstechnikával,
- a labda átvételére és átadására,
- a játékszabályok betartására, aktív részvételre a közös játékokban,
- higiénés ismereteinek rutinszerű alkalmazására,
- egyszerű tánclépésekre bemutatás után és/vagy szóbeli instrukció alapján,
- zenével szinkronban mozgásra,
- a tánc mint mozgás, mint örömtörök elvezetére.

7–8. évfolyam

Az általános iskolai tanulmányok végéhez közeledve az enyhén értelmi fogyatékos tanulók testi nevelésében fő szempont a mozgás, a sport életmódbeli elemmé válása. Ezt a célt szolgálják a NAT-ban a mozgásnevelésre, mozgáskultúrára, a testi nevelés ismeretelemeire és az általános személyiségfejlesztésre vonatkozó közműveltségi tartalmak.

A tantárgy célja a mozgásformák készségszintre emelése, a mozgás igényének és az egészség megőrzésének életmódbeli szokásrendszerré válása, továbbá az erő és állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése azért, hogy a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése pozitív transzferként hasson a tanuló egyéni boldogulására.

A közösségi mozgásformák során a kooperáció és a sportszerűség gyakorlattá válása, a pozitív attitűdök megerősödése a tanuló és szociális környezete számára egyaránt kedvező feltételeket teremthet a munkaerő-piaci helytálláshoz.

A testnevelés és sport tantárgy nevelési és kulcskompetencia-fejlesztési lehetőségei közé tartozik az anyanyelvi kommunikációs fejlesztés a testnevelés órákon vagy szabadidős sporttevékenységek keretében, amely az auditíven érzékel beszéd megértésére – és a megértettek alkalmazásában –, és a (minimális) sportelméleti művelődési anyag feldolgozása során valósulhat meg. A természettudományos kompetencia a minden nap élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelésben és a sportban.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi és önismereti nevelés, a másokért való felelősségvállalás alapját képezhetik a tanulók boldogulásának.

7. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	50
Játék	40
Versenyzés	32
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	23

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 67 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Összetett mozgások, 4-8-ütemű gyakorlatok végrehajtása. Szóbeli utasításra a feladatok végrehajtása. A testnevelés és sport tantárgy szakszavainak megértése és adekvát mozgásos megválaszolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Aerob és anaerob képességfejlesztés. Mozgásigény fenntartása. Mozgásműveltség fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és	

	mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és -szabályozás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Gimnasztikai elemek: Bemelegítési technikák. Gimnasztikus mozgás Járások.	Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelésére.	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.
1.2. Torna Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. Mászás és függeskedés Kéziszer-gyakorlatok Társas gyakorlatok. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.	Testtudat – saját test és eszközök szerepének tudatosulása az edzettségenben. A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Gimnasztika, optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása. Gimnasztikus mozgás zenére (zumba). Járások törzs- és karmozgással összekötve. Mászás és függeskedés – kötélen, gyűrűn, bordásfalon.	Természetismeret: emberi test, egészséges életmód. Ének-zene: ütemezés, zenehallgatás.
1.3. Atlétika Futások. Ugrások, dobások. Emelés-hordás.	Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. Társas gyakorlatok. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végzése. Egyensúly-gyakorlatok végzése.	
1.4. Küzdősportok elemei Páros gyakorlatok.		
1.5. Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére		
1.6. Motoros tesztek (Cooper) Kizárolagosan diagnosztikus célzattal.		

	Futások iram- és irányváltással. Ugrások, dobások. Emelés-hordás – párban, társakkal. Páros és csoportos küzdőgyakorlatok végzése – légzéstechnikával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemelegítés, függés, körzés, döntés, 4–8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 86 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Erőfeszítés és kitartás (egyéni szintnek megfelelve) a gyakorlatok végrehajtása során. Szabálykövetés, szabálytartás a rend- és más gyakorlatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. További sportágtechnikai elemek megismertetése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; alkalmazkodási képesség.	

	Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	2.1. Rendgyakorlatok: Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés,	Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. Energiabefektetésre vonatkozó tudatosság kialakítása – idő,	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés,

<p>szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>2.2. Torna: Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen. Vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, hintázás. Guruló átfordulás előre-hátra. Kézállás, fejállás, tarkóállás – segítséggel.</p> <p>2.3. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajittal. Kislabda hajítás állóhelyből és keresztlépéssel. Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai.</p> <p>2.4. Tánc: Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok (zumba).</p> <p>2.5. Úszás: Merülési gyakorlatok, vízbe</p>	<p>gyorsaság, erő, állóképesség. Információk, jelek felismerése mozgásképben. Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek értelmezése – szerepük belátása az önreflexióban és önkontrollban. Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban. Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csoportban, kerékpározás-. torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban.</p>	<p>megbeszélés, rábeszélés formáiban. <i>Természetszeret:</i> emberi test. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> higiénés szokások.</p>
--	---	--

ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors-, siklás közben eszközzel és eszköz nélkül. Váltóversenyek mellig érő vízben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fejlődés, szakadozás, biztonság, biztonságérzet, vándormászás, gyors futás, tartós futás, leugrás, felugrás, átugrás, lábmunka, karmunka, hajítás, lökés, kartempó, lábtempó, gyorsúszás	

Tematisai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 67 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Labdával irányított dobások rúgások kivitelezése. A játékszabályok betartása. Aktív részvétel a közös játékokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem kialakítása és fenntartása. Élethosszig úzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása, továbbfejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; beleélő és együttműködő képesség; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Labdás játékok: Dobó- és elfogójátékok. Labdavezetés kézzel, lábbal,	Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak	<i>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló,</i>

<p>cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célbarúgó- és célbabobójátékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda.</p> <p>3.2. Népi gyermekjátékok és néphagyományok Futó- és fogójátékok</p> <p>3.3. Táncos játékok Az 1–6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából.</p>	<p>rendszer, szabálykövetés. Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok. Népi hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Labdás játékok, gyakorlatok. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játékterületen. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása.</p>	<p>felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Hon- és népismertetés:</i> néphagyományok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Kosárlabda, labdarúgás, röplabda, kézilabda, játékszabály, védő, támadó, cselezés, nyitás, érintés, áttétel, pontszerzés, góllövés, erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	4. Versenyzés	Órakeret 60 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. Az elemi labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszemmel; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség; versenyszemmel.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
4.1. Futó-, ugró-, akadály- és ügyességi versenyek Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, staféta stb.). Ugróiskola – magas, távol stb. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Kötélugró verseny. Kötélhúzó verseny.	Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyeszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete. További ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól, emblematikus személyiségeiről. Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből.	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyiszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. <i>Természetsmeret:</i> egészséges életmód. <i>Erkölcsstan:</i> emberi erények, kitartás, akarat. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> áttekintés: ókori Görögország (Olimpia).	
4.2. Labdás versenyek Kosárradobó-verseny. Labdavezetési verseny. Kidobójáték. Labdarúgás. Kosárlabda. Kézilabda. Zsinórlabda.			
4.3. Népi gyermekjátékok, versenyfeladatok (Bigézés, karikahajtás, diólesső, tojásbavágás, csizmadobáló, öcsigolyó /petanque/.)		<i>Hon- és népismérét:</i> gyermeki élet, gyermekjátékok régen.	

<p>4.4. Úszóverseny – egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>4.5. Küzdősportok elemei – birkózás</p> <p>4.6. Az olimpiák története – sportidolok</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kidobójáték, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, játékszabály; erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 46 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyeszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Egészségeflesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásukkal. Képességeflesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; a körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
------------------	---	----------------------------

<p><i>5.1. A mozgás mint életmód</i> Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). Táncok különféle műfajai.</p>	<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák gyakorlása, A relaxáció, mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszközének tudatosulása. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre, Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben, Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának megértése.</p>	<p><i>Ének-zene: relaxációs zenék.</i></p>
<p><i>5.2. Testi-lelki higiéné</i> Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok: – légzőgyakorlatok Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások.</p>	<p>szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre, Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben, Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának megértése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; rendszeresség.</p>
<p><i>5.3. Természetben ūzhető sportok (a helyi adottságok függvényében)</i> Labdajátékok, futóversenyek stb. – a torna kivételével valamennyi. Túra – balesetvédelem, kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p>	<p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának megértése. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések ismerete és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.</p>
<p><i>5.4. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción</i></p>	<p>A tantervben foglalt, nem</p>	

A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.	ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása. Testtartásjavító gyakorlatok. Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, prevenció, testtartás, gólyaállás, kobraállás.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a bemelegítési technikák alkalmazására, – 4–8 ütemű gyakorlatok végrehajtására, – küzdősportok során ügyelni saját és társai testi épségére, – alakzatváltozásokban együttműködésre, – erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint, – egy tanult elem önálló végrehajtására, – 10 méter leúszására az általa választott úszásnemben, – a labda céltudatos irányítására, – a gyakorolt mozgáselemelek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti, önálló alkalmazására, – higiénés ismeretei rutinszerű és saját igény szerinti alkalmazására, – a relaxációs gyakorlatok önsegítő alkalmazására nyugalmi helyzetben – az egészségtudatos magatartásformák szokásrendszerébe integrálására.
-------------------------------------	---

8. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	50
Játék	40
Versenyzés	32
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	23

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 67 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Összetett mozgások, 4-8-ütemű gyakorlatok végrehajtása. Szóbeli utasításra a feladatok végrehajtása. A testnevelés és sport tantárgy szakszavainak megértése és adekvát mozgásos megválaszolása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Aerob és anaerob képességfejlesztés. Mozgásigény fenntartása. Mozgásműveltség fejlesztése. Motorikus képességek fejlesztése. Elemi, ritmikus mozgásformákkal az ideg-, légzési, keringési és	

	mozgatórendszer fejlődésének elősegítése. Képességfejlesztési fókuszok: saját test mozgásszabályozásának képessége; mozgásos alapformák végrehajtásának képessége; mozgáskoordinációs képesség; erőkifejtés és -szabályozás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1.1. Gimnasztikai elemek: Bemelegítési technikák. Gimnasztikus mozgás Járások.	Természetes mozgások (eszközökkel és azok nélkül) a mozgásképesség és fittség növelésére.	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.
1.2. Torna Tartásos helyzetek, fogások, ülések, támaszok, függések. Mászás és függeszkedés Kéziszer-gyakorlatok Társas gyakorlatok. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok. Egyensúly-gyakorlatok.	Testtudat – saját test és eszközök szerepének tudatosulása az edzettségenben. A vázizomzat erősítése és nyújtása egyszerű, gimnasztikai gyakorlatokkal. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Gimnasztika, optimális élettani terhelés alkalmazásával az izmok mobilizálása, erősítése, nyújtása. Gimnasztikus mozgás zenére (zumba). Járások törzs- és karmozgással összekötve.	Természetismeret: emberi test, egészséges életmód. Ének-zene: ütemezés, zenehallgatás.
1.3. Atlétika Futások. Ugrások, dobások. Emelés-hordás.	Mászás és függeszkedés – kötélen, gyűrűn, bordásfalon. Kéziszer-gyakorlatok végzése – karika, szalag, labda, buzogány. Társas gyakorlatok. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végzése.	
1.4. Küzdősportok elemei Páros és csoportos küzdőgyakorlatok.		
1.5. Testtartást javító, erősítő és légzőgyakorlatok zenére		
1.6. Motoros tesztek (Cooper) Kizárolagosan diagnosztikus	Egyensúly-gyakorlatok végzése.	

célzattal.	Futások iram- és irányváltással. Ugrások, dobások. Emelés-hordás – párban, társakkal. Páros és csoportos küzdőgyakorlatok végzése – légzéstechnikával.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Bemelegítés, függés, körzés, döntés, 4–8 ütemű gyakorlat, emelés, hordás, egyensúly, súlypont.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 86 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Erőfeszítés és kitartás (egyéni szintnek megfelelve) a gyakorlatok végrehajtása során. Szabálykövetés, szabálytartás a rend- és más gyakorlatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes és nem természetes mozgásformák továbbfejlesztése. További sportágtechnikai elemek megismertetése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás-, kreativitást fejlesztő motoros tanulás. Koordinációs képesség, mozgástanulási, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazkodó, egyensúlyozó képesség, valamint az adekvát reakciók, a ritmus és téri tájékozódó képesség fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége; imitációs és elemző képesség; alkalmazkodási képesség.	

	Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
	2.1. Rendgyakorlatok: Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben.	Célorientált motoros tevékenységek, gondolkodás, kreativitás a motoros tanulásban. Energiabefektetésre vonatkozó	Magyar nyelv és <i>irodalom</i> : az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak

<p>Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás.</p> <p>Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban.</p> <p>Menetlés alakzatfelvétellel.</p> <p>2.2. Torna:</p> <p>Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon.</p> <p>Mászás kötélen.</p> <p>Vándormászás bordásfalon.</p> <p>Függeszkedés, hintázás.</p> <p>Guruló átfordulás előre-hátra.</p> <p>Kézállás, fejállás, tarkóállás</p> <p>2.3. Atlétikai elemek:</p> <p>Járások, futások, dobások, ugrások.</p> <p>Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú, állórajittal.</p> <p>Kislabda hajítás állóhelyből és keresztlépéssel.</p> <p>Különféle méretű és súlyú labdák célba juttatásának módozatai.</p> <p>2.4. Tánc:</p> <p>Régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok (zumba).</p> <p>2.5. Úszás:</p>	<p>tudatosság kialakítása – idő, gyorsaság, erő, állóképesség.</p> <p>Információk, jelek felismerése mozgásképben.</p> <p>Mozgás-specifikus kommunikációs szabályok, formák, jelek</p> <p>értelmezése – szerepük belátása az önreflexióban és önkontrollban.</p> <p>Természetes és nem természetes mozgásformák alkalmazása, gyakorlása, továbbfejlesztése a torna, az atlétika, a sportág jellegű feladatokban.</p> <p>Sportágtechnikai, taktikai és versenyelemek alkalmazása egyénileg, párban, csapatban, kerékpározás-, torna-, atlétika-, úszás- és egyéb vízisport-jellegű feladatokban.</p>	<p>alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Termézetismeret:</i> emberi test.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> higiénés szokások.</p>
---	---	--

Merülési gyakorlatok, vízbe ugrás, tudatos légzés vízben, siklás, mell-, gyors- és hátúszás kar- és lábmunkája siklás közben eszközzel és eszköz nélkül. Váltóversenyek mellig érő vízben.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fejlődés, szakadozás, biztonság, biztonságérzet, vándormászás, gyors futás, tartós futás, leugrás, felugrás, átugrás, lábmunka, karmunka, hajítás, lökés, kartempó, lábtempó, gyorsúszás, hátúszás, pillangóúszás, delfinmozdulat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Játék	Órakeret 67 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	Labdával irányított dobások rúgások kivitelezése. A játékszabályok betartása. Aktív részvétel a közös játékokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszemellem kialakítása és fenntartása. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése. Játékszabályok által az elemi döntésképesség és szabálytudat kialakítása, továbbfejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: ráismerő és a mozgásirányítás készsége; társakra figyelés, együttműködés; szabálykövetés, szabálytartás; belelőlő és együttműködő képesség; kudarc és győzelem sportszerű megélése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3.1. Labdás játékok: Dobó- és elfogójátékok.	Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv

<p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezsés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben.</p> <p>Célbarúgó- és célbabobójátékok.</p> <p>Kosárlabda.</p> <p>Labdarúgás.</p> <p>Röplabda.</p> <p>Kézilabda.</p> <p>3.2. Népi gyermekjátékok és néphagyományok</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>3.3. Táncos játékok</p> <p>Az 1–6. évfolyamon tanultak művelődési anyagából.</p>	<p>megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés.</p> <p>Sportági előkészítő kreatív és kooperatív játékok.</p> <p>Népi hagyományőrző mozgásos tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Labdás játékok, gyakorlatok.</p> <p>Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p>Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.</p> <p>Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játékterületen.</p> <p>Személyes és társas folyamatok megélése.</p> <p>A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlása.</p>	<p>kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Hon- és népismeret: néphagyományok.</i></p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Kosárlabda, labdarúgás, röplabda, kézilabda, játékszabály, védő, támadó, cselezsés, nyitás, érintés, feladás, átütés, pontszerzés, góllövés, erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”.</p>

<p>Tematicai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Versenyzés</p>	<p>Órakeret 60 óra (folyamatos)</p>
---	-----------------------------	--

Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. Az elemi labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Képességfejlesztési fókuszok: szabálykövetés, szabálytartás; egészséges versenyszellem; kooperáció; koordináció; döntési és reagáló képesség; versenyszellem.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
4.1. Futó-, ugró-, akadály- és ügynességi versenyek Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta stb.). Ugróiskola – magas, távol stb. Dobóversenyek (célna, távba különféle eszközökkel). Kötélugró verseny. Kötélhúzó verseny.	Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok a sportági versenyek szabályainak, technikai és taktikai elemeinek alkalmazásával. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával. Sportszerűség fogalmi jelentésének és gyakorlatának ismerete.	Magyar nyelv és irodalom: viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Természetismeret: egészséges életmód.
4.2. Labdás versenyek Kosárrabdó-verseny. Labdavezetési verseny. Kidobójáték. Labdarúgás. Kosárlabda. Kézilabda. Zsinórlabda.	További ismeretek szerzése az olimpia- és sporttörténet nagy alakjairól, emblematikus személyiségeiről. Ismeretek szerzése híres magyar és nemzetközi sportolókról a múltból és a jelenből.	Erkölcstan: emberi erények, kitartás, akarat. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: áttekintés: ókori Görögország (Olimpia).
4.3. Népi gyermekjátékok,		

<p>versenyfeladatok (Bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásbavágás, csizmadobáló, öcsigolyó /petanque/.)</p> <p>4.4. Úszóverseny – egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>4.5. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>4.6. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia</p>	<p>Hon- és népismérlet: gyermeki élet, gyermekjátékok régen.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kidobójáték, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda, játékszabály; erőszakos, kíméletes, sportszerűség, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 46 óra (folyamatos)
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyeszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségejlesztő mozgásos tevékenységformákra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepének tudatosítása. A tanulók betegségtudatának, féléníkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásukkal. Képességejlesztési fókuszok: egészségtudatosság; mozgásigény; a	

		körülményekhez való alkalmazkodás; a természet szeretete, fenntartható fejlődés.
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>5.1. A mozgás mint életmód Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, callanetics, talajtorna, pilates). Táncok különféle műfajai.</p> <p>5.2. Testi-lelki higiéné Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok: <ul style="list-style-type: none"> – légzőgyakorlatok – figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Egészséges életmódot alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése. Betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások.</p> <p>5.3. Természetben ūzhető sportok (a helyi adottságok függvényében) Labdajátékok, futóversenyek stb. <ul style="list-style-type: none"> – a torna kivételével valamennyi. Túra – balesetvédelem, kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem. Kocogás. Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p>	<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák gyakorlása, A relaxáció, mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszközének tudatosulása.</p> <p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásainak felismerése a testi-lelki egészségre,</p> <p>Prevencióra törekvés az életvezetésben, baleset-megelőzésben,</p> <p>Fizikai fittség, edzettség, helyes testtartás fontosságának megértése.</p> <p>Biztonságra és környezettudatosságra törekvés.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatásának megértése.</p> <p>Önkontroll, önuralom gyakorlása.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtása – a védő-óvó intézkedések ismerete és betartása (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő</p>	<p>Ének-zene: relaxációs zenék.</p> <p>Természetismeret: egészséges táplálkozás, kellő időtartamú alvás szerepe, tisztálkodási szokások; rendszeresség.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.</p>

<p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p><i>5.4. Könnyített testnevelés, tartáskorrekción</i></p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint.</p>	<p>ruházat).</p> <p>A tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok.</p> <p>A tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása.</p> <p>Testtartásjavító gyakorlatok.</p> <p>Preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, prevenció, testtartás, gólyaállás, kobraállás.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a bemelegítési technikák alkalmazására, – 4–8 ütemű gyakorlatok végrehajtására, – küzdősportok során ügyelni saját és társai testi épségére, – alakzatváltozásokban együttműködésre, – erőfeszítésre és kitartásra saját szintje szerint, – egy tanult elem önálló végrehajtására, – 10 méter leúszására az általa választott úszásnemben, – a labda céltudatos irányítására, – a gyakorolt mozgáselemelek, sportágak szabad térben, más körülmények közötti, önálló alkalmazására, – higiénés ismeretek rutinszerű és saját igény szerinti alkalmazására, – a relaxációs gyakorlatok önsegítő alkalmazására nyugalmi és stresszhelyzetben, – az egészségtudatos magatartásformák szokásrendszerébe integrálására.
--	--

OSZTÁLYFÖNÖKI ÓRÁK

5–8. évfolyam

Az osztályfönnöki órák sajátos szerepet töltnek be a tantárgyak rendszerében. Fejlesztési céljaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfönnöki óra az osztályfönnöki tevékenység tanórái kereteként, a tanulók közösségi életének fórumaként segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségejfejlesztést.

A tantárgy tematikai egységei szorosan kapcsolódnak a fejlesztési területekhez, azaz minden tematikai egység az egyes fejlesztési területek szempontjából kiemelt jelentőségű: közösség és személyiség – erkölcsi nevelés, önismeret és társas kultúra fejlesztése, családi életre nevelés; tanulás és munka – a tanulás tanítása, pályaorientáció; ember és társadalom – állampolgárságra, demokráciára nevelés, felelősségvállalás másokért, önkéntesség, nemzeti öntudat, hazafias nevelés; egészséges életmód – testi, lelki egészség, médiatudatosság.

Az osztályfönnöki órák célja a gyermekközösségeknek és az egyes tanulók személyiségeinek fejlesztésével a közösség és az egyén egymáshoz, valamint a társadalomhoz való helyes viszonyának megalapozásával, a tanulók erkölcsi tulajdonságainak, meggyőződésének formálásával, az egyéni és a közösségi érdekek összehangolásával fejleszteni a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését.

Az osztályfönnöki órán folyó munka hozzájárul – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az űszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjéinek kialakulásához.

Az osztályfönnöki órákon kiemelt szerepet kap az önismeret, az önel fogadás és az önfeljlesztés. Biztosítani kell a szociális érzékenység léhkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldásait segítő feladatakat. Az értékek életünkben meghatározó szerepének, az értékek védelmével kapcsolatos felelősségeinek a tudatosítása mellett a közvetlen környezet humán értékeinek keresése is a feladatak közé tartozik. Lehetőséget kell teremteni a serdülők kor testi-lelki változásával kapcsolatos saját élmények, vélemények megvitatására.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van annak, hogy a tanulók közvetlen és közvetett úton is szerezzenek tapasztalatokat a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Olyan helyzetek megteremtése is feladat, melynek során felkészítjük a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására. Tapasztalatokat gyűjthetnek a munka világáról, a szakmákról, ezáltal segíthetjük a pályaválasztásukat, a reális életcélok megfogalmazását, célkitűzését.

Az osztályfönnöki órák a tantervi tartalmakon túl jelentős színterei az aktuális kérdések, események feldolgozásának. A kerettanterv olyan arányos tartalommeghatározást érvényesít, amely lehetővé teszi az egyes közösségek, az eltérő felkészültségű, fejlettségű, érettségű tanulók számára a válogatást, a felhasználó által történő konkretizálást, olyan tevékenységmegválasztást, amely az aktualitásokhoz illeszkedő feldolgozást is lehetővé teszi.

Az évfolyamok óraszámai

	A tantárgy heti óraszáma	A tantárgy éves óraszáma
5. évfolyam	1	36
6. évfolyam	1	36
7. évfolyam	1	36
8. évfolyam	1	36

5–6. évfolyam

A két évfolyam fókuszában az áll, hogy a tanulói aktivitást serkentő módszerek alkalmazásával támogassa a tanulók önmagukért és a társakért való felelősségvállalását, annak megélését, hogy a társak és az egyén egymásra vannak utalva, ennek következményeként a másokért vállalt felelősséget áterzik, vállalásaiért helyt állnak, elfogadják, hogy a szabályok értük és a közösség védelméért vannak.

A tanulók felismerik jellemző tulajdonságaikat, jártasságot szereznek a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak alkalmazásában. Segítséggel keresnek olyan, az egyéni jellemzőikhez illeszkedő kikapcsolódást, szabadidős tevékenységet, amely hozzásegíti őket a testi, lelki egészség megteremtéséhez, képesek lesznek felismerni és segítséggel megfogalmazni érdeklődési körüket, amelyeket hozzá tudnak rendelni egyes tevékenységekhez, foglalkozásokhoz. Az osztályfőnöki órák fókuszálnak a családban betöltött szerepekre, a családi tevékenységrendszer jellemzőire, az egyes szerepekhez illeszkedő felelősségvállalás jellemzőire és arra, hogy a tanulók gyakorolják a különbségtételt a jóra ösztönző és a destruktív megnyilvánulások, jellemzők között.

(A javasolt órakeretek a helyi sajátosságokhoz igazodva szabadon változtathatóak.)

5. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Közösség és személyiség	11+1
Tanulás és munka	6+2
Én és a társadalom	8+1
Egészséges életmód	6+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közösség és személyiség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az én és mások reláció felismerése, az évfolyamszintű társas kapcsolatok alakulásának figyelemmel kísérése, megállapítások, észrevételek megtétele. Az iskolai szabályok betartásának, a szabályok alkalmazásának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése, a tanuló saját viselkedésének, reakcióinak, cselekedeteinek önmegfigyelésen alapuló értékelése. Kommunikáció, véleménynyilvánítás képességének fejlesztése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségeinek fejlesztése. Beleérző képesség, tolerancia fejlesztése, a saját és a mások cselekedeteiért érzett felelősségről felkeltése. Kooperatív technikák alkalmazása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> nyitottság, együttműködés, kommunikáció, figyelem, empátia, önkifejezés, véleményalkotás, -nyilvánítás, vitakészség, felelősség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1. Önismeret: tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás 2. Közösségek, amelyekben élek: iskola, évfolyam,	Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése. Az évfolyam mint közösség. A közösség életét befolyásoló	Hon- és népismeret: az én világom.

család	<p>szabályok szerepe az iskolai életben. Drámajátékok: konfliktus, vita, feloldás, megbeszélés, viszonyulás a témahez.</p> <p>Társas kapcsolatok az évfolyamban, a kapcsolatok kialakulása, változásai, alapvető illemszabályok betartása.</p> <p>A család mint egység, kapcsolatok, szerepek, feladatok. Helyem az évfolyamközösségen, a családban.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önismeret, tulajdonság, viselkedés, társas kapcsolat, vélemény, együttműködés, érték, elfogadás, viszony, szabálykövetés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tanulás és munka	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az önmegfigyelés, mások megfigyelése alapján megállapítások megtétele, következtetések levonása. Irányított, önálló tanulás, munkavégzés képessége. Különböző foglalkozások ismerete.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A tanulás iránti motiváció, pozitív attitűd fejlesztése. Az önállóság iránti igény, a felelősségérzet fejlesztése, erősítése. Egyéni tanulási módszerek alkalmazásának alapozása, fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: együttműködés, bizalom, önkifejezés, kitartás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1. A tanulás: motívumok, a tanulást segítő és nehezítő tényezők. A tanulás tervezése, egyéni tanulási stílus, tanulási stratégiák. 2. A munka: munkavégzés a családban, az iskolában.	A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Tanulási szokások, módok, technikák, az önismereten alapuló tanulási módszerek kialakítása, kimunkálása, a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása. A tanulás megtervezése, naplóvezetés a tapasztalatokról, következtetések, változtatások, célkitűzések segítséggel történő megfogalmazása, folyamatos értékelés.	Életvitel és gyakorlati ismeretek: foglalkozások, mesterségek; család, háztartási munka.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, koncentrálás, értékelés, önértékelés, tervezés, szervezés, választás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri és egymástól jól elkülöníti az egyes társadalmi színtereket. Felismeri helyét és ismeri szerepeit a különböző közösségekben.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Együttműködésen alapuló aktív részvétel a különböző színtereken zajló társadalmi eseményekben. Egymásra figyelés, alkalmazkodás erősítése különböző közösségekben. Képességfejlesztési fókuszok: konstruktív kommunikáció, tolerancia, bizalom, együttérzés, a közvetlen környezet értékeihez való ragaszkodás, érdeklődés az életkorának megfelelő állampolgári szerepvállalás iránt.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Életem színterei: az otthon, az iskola, a lakóhely – A családban: a család fogalma, típusai, tagjai, feladatai – Az iskolában: közösségek, szerepek, feladatok – A lakóhelyen: helyi társadalmi események, a részvétel lehetőségei	A család és annak szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében; a család feladatai: szeretet, érzelmi biztonság. Munkamegosztás a családban, szokások, ünnepek a családban. Alkalmazkodás az iskola rendjéhez, társakhoz, tanárokhoz; az iskola törvénye: a Házirend; az iskola hagyományainak megismerése, ápolása. Az iskolai és otthoni élet összehasonlítása, egyezőségek, különbségek, ezek eredete, a különbségek elfogadása. Nemzeti ünnepeink: március 15.; augusztus 20.; október 23., az ünnepek helyi aktualitásai, helytörténeti vonatkozások, történelmi emlékhelyek megismerése, személyes részvétel.	Hon- és népírás: az én világom.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, családi és nemzeti ünnep, hagyományápolás, érték.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészséges életmód	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri legjellemzőbb tulajdonságait, különbséget tesz pozitív és negatív tulajdonságok, viselkedések között. Fogékony mások véleményére, képes kulturált véleményalkotásra. Képes megfigyelni érzéseit, nyitott mások érzései iránt. Ismeri az egészséges táplálkozás, a sport jelentőségét.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek, képességek kialakítása. Az egészségmegőrzés igényének kialakítása, az egészséggárosító szokások kialakulásának megelőzése.	

Képességfejlesztési fókuszok: önismeret, önértékelés, akaraterő, válogatás, rendszerezés, ok-okozati összefüggéslátás.		
Ismertek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Lelki egészség: énerősítés, belső egyensúly. Testi egészség: étkezés, testedzés , sport, kikapcsolódás , regenerálódás.	Önmaga bemutatása, „ez vagyok – ez voltam”: fotók a múltról, a családról, a gyermekről. Adatok gyűjtése önmagáról. Pozitív tulajdonság, képesség. Pozitív tulajdonságok erősítése, negatív tulajdonságok leküzdésének technikái. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. A lélek egészsége, stressz, veszélyek. A segítség, a segítség szerepe, a segítségkérés formái, a hozzá kapcsolódó viselkedés. A test, lelki egészséget veszélyeztető szokások, szenvedélyek. Esetek, filmelőzmények megvitatása. Szabadidő eltöltésének, a személyiséget építő lehetőségeinek felismérése, kikapcsolódás, stresszoldás, szórakozás, tanulás. Választás és döntés, azok következményeinek megbeszélése.	Természetismeret: az ember megismerése és egészsége.
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Én-énerő, lelki egészség, testi egészség, akaraterő, stressz, kikapcsolódás, segítségkérés.

6. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Közösség és személyiség	12
Tanulás és munka	7+1
Én és a társadalom	8+1
Egészséges életmód	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közösség és személyiség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az én és mások reláció felismerése, az évfolyamszintű társas kapcsolatok alakulásának figyelemmel kísérése, megállapítások, észrevételek megtétele. Az iskolai szabályok betartásának, a szabályok alkalmazásának képessége.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Megfigyelőképesség fejlesztése, a tanuló saját viselkedésének, reakcióinak, cselekedeteinek önmegfigyelésen alapuló értékelése. Kommunikáció, véleménynyilvánítás képességének fejlesztése. A kulturált vita és konfliktuskezelés készségeinek fejlesztése. Beleérző képesség, tolerancia fejlesztése, a saját és a mások cselekedeteiért érzett felelősségről felkeltése. Kooperatív technikák alkalmazása. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> nyitottság, együttműködés, kommunikáció, figyelem, empátia, önkifejezés, véleményalkotás, -nyilvánítás, vitakészség, felelősség.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3. Önismeret: tulajdonság, viselkedés, önmegfigyelésen alapuló felismerés, befolyásolás 4. Közösségek, amelyekben élek: iskola, évfolyam,	Saját élmények gyűjtése, feldolgozása. Tulajdonságlista készítése, értelmezése. Az évfolyam mint közösség. A közösség életét befolyásoló	Hon- és népismeret: az én világom.

család	<p>szabályok szerepe az iskolai életben. Drámajátékok: konfliktus, vita, feloldás, megbeszélés, viszonyulás a témahez.</p> <p>Társas kapcsolatok az évfolyamban, a kapcsolatok kialakulása, változásai, alapvető illemszabályok betartása.</p> <p>A család mint egység, kapcsolatok, szerepek, feladatok.</p> <p>Helyem az évfolyamközösségen, a családban.</p> <p>A közösség célt, feladatait, az együttműködő közösség, a közös célok elérésének segítő és akadályozó tényezői. Együttműködésen, munkamegosztáson alapuló ismeretszerzés.</p> <p>Felelősségtudat, lelkismeretesség a társainkhoz, a családtagokhoz fűződő viszonyban. Őszinteség, segítőkészség. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önismeret, tulajdonság, viselkedés, társas kapcsolat, vélemény, együttműködés, érték, elfogadás, viszony, szabálykövetés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tanulás és munka	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Az önmegfigyelés, mások megfigyelése alapján megállapítások megtétele, következtetések levonása. Irányított, önálló tanulás, munkavégzés képessége. Különböző foglalkozások ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulás iránti motiváció, pozitív attitűd fejlesztése. Az önállóság iránti igény, a felelősségérzet fejlesztése, erősítése. Egyéni tanulási módszerek alkalmazásának alapozása, fejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: együttműködés, bizalom, önkifejezés, kitartás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3. A tanulás: motívumok, a tanulást segítő és nehezítő tényezők. A tanulás tervezése, egyéni tanulási stílus, tanulási stratégiák. 4. A munka: munkavégzés a családban, az iskolában. A munka és a személyiség, munkasiker, kudarc,	A különböző tantárgyak tanulását segítő speciális ötletek, eljárások. Tanulási szokások, módok, technikák, az önismereten alapuló tanulási módszerek kialakítása, kimunkálása, a tantárgyankénti speciális tanulási technikák alkalmazása.	Életvitel és gyakorlati ismeretek: foglalkozások, mesterségek; család, háztartási munka.

munkafegyelem. A tanulás és a munka értékelése, önértékelés, külső értékelés.	A tanulás megtervezése, naplóvezetés a tapasztalatokról, következtetések, változtatások, célkitűzések segítséggel történő megfogalmazása, folyamatos értékelés. Különböző foglalkozások ismerete, a végzésükhez szükséges tudáselemek összegyűjtése, elemzése. Kedvelt tevékenységek, összefüggések ezek és egyes foglalkozások között (pályatükör).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Figyelem, koncentrálás, értékelés, önértékelés, tervezés, szervezés, választás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri és egymástól jól elkülöníti az egyes társadalmi színtereket. Felismeri helyét és ismeri szerepeit a különböző közösségekben.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Együttműködésen alapuló aktív részvétel a különböző színtereken zajló társadalmi eseményekben. Egymásra figyelés, alkalmazkodás erősítése különböző közösségekben. Képességfejlesztési fókuszok: konstruktív kommunikáció, tolerancia, bizalom, együttérzés, a közvetlen környezet értékeihez való ragaszkodás, érdeklődés az életkorának megfelelő állampolgári szerepvállalás iránt.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Életem színterei: az otthon, az iskola, a lakóhely <ul style="list-style-type: none"> - A családban: a család fogalma, típusai, tagjai, feladatai - Az iskolában: közösségek, szerepek, feladatak - A lakóhelyen: helyi társadalmi események, a részvétel lehetőségei 	A család és annak szerepe az egyén egészséges, harmonikus fejlődésében; a család feladatai: szeretet, érzelmi biztonság. Munkamegosztás a családban, szokások, ünnepek a családban. Alkalmazkodás az iskola rendjéhez, társakhoz, tanárokhoz; az iskola törvénye: a Házirend; az iskola hagyományainak megismerése, ápolása. Az iskolai és otthoni élet összehasonlítása, egyezőségek, különbségek, ezek eredete, a különbségek elfogadása. A helyi társadalmi eseményekről tájékozódás a médiumokon keresztül, személyes részvétel. Nemzeti ünnepeink: március 15.; augusztus 20.; október 23., az ünnepek helyi aktualitásai, helytörténeti vonatkozások, történelmi emlékhelyek megismerése, személyes részvétel. A lakóhelyi környezet kulturális értékei, hagyományai, természeti kincsei, a megismételhetetlenségből is adódó ragaszkodás, a megóvás	Hon- és népísméret: az én világom.

	felelőssége. Az összefogás jelentősége az értékek védelme érdekében. Emlékhelyek, múzeumok, kulturális események látogatása. Természetvédelmi „őrjárat”.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, családtag, családi és nemzeti ünnep, hagyományápolás, érték.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészséges életmód	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri legjellemzőbb tulajdonságait, különbséget tesz pozitív és negatív tulajdonságok, viselkedések között. Fogékony mások véleményére, képes kulturált véleményalkotásra. Képes megfigyelni érzéseit, nyitott mások érzései iránt. Ismeri az egészséges táplálkozás, a sport jelentőségét.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A lelki egészség (mentálhigiéné) iránti igény felkeltése, ennek kialakításához és megőrzéséhez szükséges készségek, képességek kialakítása. Az egészségmegőrzés igényének kialakítása, az egészséggárosító szokások kialakulásának megelőzése. Képességfejlesztési fókuszok: önismeret, önértékelés, akaraterő, válogatás, rendszerezés, ok-okozati összefüggéslátás.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Lelki egészség: énerősítés, belső egyensúly. Testi egészség: étkezés, testedzés , sport, kikapcsolódás , regenerálódás.	Önmaga bemutatása, „ez vagyok – ez voltam”: fotók a múltról, a családról, a gyermekről. Adatok gyűjtése önmagáról. Pozitív tulajdonság, képesség. Pozitív tulajdonságok erősítése, negatív tulajdonságok leküzdésének technikái. Helyzetgyakorlatok, szituációs játékok. A lélek egészsége, stressz, veszélyek. A segítés, a segítség szerepe, a segítségkérés formái, a hozzá kapcsolódó viselkedés. A test, lelki egészséget veszélyeztető szokások, szenvedélyek. Esetek, filmélmények megvitáása. Viselkedésszabályozás a lelki egészség megőrzése érdekében. Szabadidő eltöltésének, a személyiséget építő lehetőségeinek felismerése, kikapcsolódás, stresszoldás, szórakozás, tanulás. Választás és döntés, azok következményeinek megbeszélése. Irodalmi példák gyűjtése. Dramatikus játék. Építém önmagam: egészséges életrend, napirend, szellemi,	Természetismeret: az ember megismerése és egészsége.

	fizikai munka, a feltöltődés helyes aránya, igényes szórakozás, sport, mozgás, a test és lélek egyensúlya.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Én-énerő, lelki egészség, testi egészség, akaraterő, stressz, kikapcsolódás, segítségkérés.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Fejlődött a tanuló önismerete, reális önértékelése.</p> <p>Kialakult a nyitottság a társas kapcsolatokra, fejlődött a szociális érzület.</p> <p>Felelősséget érez cselekedeteiért, vállalásaiért, megfelelően érzékeli és értékeli a sikert, a kudarcot.</p> <p>Felismeri az iskolai konfliktusokat, törekszik a megoldásra.</p> <p>Megszilárdul az iskolai követelmények szerinti normatartás.</p> <p>Tanulását (segítséggel) megtervezи. Felkészüléséhez figyelembe veszi az előzetes értékeléseket, tapasztalatokat. Különbséget tesz kedvelt és kevésbé kedvelt tevékenységek között, elfogadja, hogy nem csupán a kedvelt tevékenységeket kell elvégezni. Fokozódott kitartása, fejlődött felelősségérzete, feladtattudata.</p> <p>Isméri és tisztei a közösségi hagyományokat, részt vesz ápolásukban.</p> <p>Közvetlen környezete természeti és kulturális értékeit ismeri, megóvásukban aktívan részt vesz.</p> <p>Isméri a lelki és testi egészségmegőrzés érdekében legcélravezetőbb technikákat. Különbséget tud tenni pozitív és negatív tulajdonságok között. Képes erőfeszítéseket tenni, akarati tényezőket mozgósítani a változásért, a változtatásért. Elfogadja, hogy vannak olyan helyzetek, amikor segítséget kell kérni.</p>	

7–8. évfolyam

A tanulókat aktivizáló módszerek megtartásával az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltenek be annak támogatásában, hogy a tanulók megértsék a törvények szerepét minden napjainkban, elfogadják azok szükségszerűségét, az értékek és a szabályok viszonylagosságát, a normák követés fontosságát. Helyzeteket kell teremteni ahhoz, hogy tudjanak érvelni, meggyőzni, mások véleményét elfogadva kiállni meggyőződésük mellett, vagy elvetni azt, átérezhessék a felelősségvállalás jelentőségét, felismerjék, hogy kiknek tudnak segítséget nyújtani. Csoportos feladathelyzetekben teremtsünk lehetőséget arra, hogy megfogalmazhassák véleményüket és fogadják el mások érvelését.

Enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében kiemelt jelentősége van a pályaorientáció támogatásának, annak, hogy tájékozódjanak a továbbtanulással kapcsolatban, segítséggel ismerjék fel érdeklődési körüköt, összeegyeztessék azt a (szakma)tanulási lehetőségekkel.

7. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Közösség és személyiség	11+1
Tanulás és munka	6+2
Én és a társadalom	8+1
Egészséges életmód	6+1

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közösség és személyiség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Önismeret, a tanuló saját legjellemzőbb tulajdonságainak ismerete, készség a változásra, a változtatásra. Tudatos szabálykövetés képessége. Közösségi feladatok vállalása, teljesítés értékelése.	
A tematikai egység nevelési-	A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállás a meggyőződés mellett/elvetés. Az előítéletes	

fejlesztési céljai	magatartás, a sztereotíp megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk. Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének minden napjai életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normák követés fontosságának felismertetése. A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségfogadás képességének továbbfejlesztése. Képességfejlesztési fókuszok: önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség, konszenzusképesség, kudarctűrés, elfogadás.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1. Önismeret. 2. A társas kapcsolatok szerepe a közösségen. – Iskolai közösségek – A családi közösség		A helyes önértékelés kialakítása bírálat, önbírálat alapján. A bírálat segítő aspektusainak elfogadása. Elvárások önmagával és mások elvárásai a tanulóval szemben. Saját korlátainak a megismerése, felismerése. Reális célok kitűzése a személyiség pozitív megváltoztatására a fokozatosság érvényesítésével. Tolerancia a másság iránt, értékek megismerése, elfogadás. Megbeszélés: csoportok az évfolyamban, klikkek és barátok; sztárok és magányosok. Kortárcsoporthoz: konfliktusok csoporton belül, csoportthelyzet, alkalmazkodás, tűróképesség fogalmainak tisztázása. Egyéni képességek a közösség szolgálatában, kooperáció fontosságának, az egymásrautaltságnak a felismerése. A család, mint a nevelés legfőbb színtere: érzelmi védeeltség; generációk együttlése, egymás tiszteletben tartása; demokrácia a családban. Konfliktusok a családban, a türelem, megértés, odafigyelés szerepe a konfliktus kezelésében, feloldásában.	Erkölcstan: Erkölcsi személyiség, emberi társaság. Társas kapcsolatok.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Empátia, tolerancia, konfliktus- és kudarctűrő-képesség, egyéni képesség, egyéni érdek, közösségi érdek, egyéni cél, közösségi cél, elvárás, változás, változtatás, közéletiség, demokrácia, elfogadás, együttműködési készség.		

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Tanulás és munka	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanuló képes önálló tanulásra/tanulásához segítség kérésére, megtervezи tanulásának módját, önenellenőrzést végez.	

	Ismeri az életében reálian választható foglalkozások jellemzőit. Pozitív attitűddel rendelkezik a pályaválasztáshoz, a munka világának megismeréséhez.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulás időbeosztásának, a fegyelemnek, a kitartás képességének fejlesztése. A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységekkel való elfogadtatása, belső késztetés a tanulásra. A tanulás és a pályaválasztás közötti összefüggés beláttatása. Képességfejlesztési fókuszok: alkalmazkodóképesség, rugalmasság, kitartás, kudarctűrés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1. Tanulás: önértékelés, célkitűzések, tervezés és végrehajtás.	A tanulmányi és magatartási helyzet értékelése (helyzetelemzés és célmeghatározás a tanulók önértékelése alapján). Érdeklődés, jellem, motiváció a pályaválasztásban.	Erkölcstan: az emberi társadalom.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Célkitűzés, terv, teljesítmény, munkavégzés, pályakép, pályaválasztás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri, egymástól biztonságosan elkülöníti a társadalom különböző egységeit, az ember társadalomban való létezésének alapjait, alapvető törvényszerűségeit (iskolai, családi környezetében ismeri a szabályok szükségességét). Jól tájékozódik közvetlen környezetében a természeti és kulturális értékekben. Megbecsülésük, megóvásuk érdekében aktivitásra képes.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állampolgárság, a demokrácia fogalmak lényegi tartalmi elemeinek felismertetése saját tapasztalatok, élmények alapján. A demokratikus döntéshozásban való részvétel lehetőségeinek, alapvető szabályainak megismertetése. A lakóhelyhez, az országhoz való tartozás érzése, az identitástudat erősítése. Képességfejlesztési fókuszok: érdeklődés, médiumokból való tájékozódás, értékek felismerése, hagyományőrzés, pozitív viszonyulás mások véleményéhez, a változáshoz.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
1. Mindennapi demokrácia 2. Értékeink, védelmük	Az iskolai önkormányzat tevékenységében való részvétel. Vélemények megfogalmazása, döntés-előkészítő folyamatokban való részvétel.	Erkölcstan: az emberi társadalom. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: állampolgári jogok,

	<p>Életünk a „megsebzett bolygó”, a környezetvédelem szükségességének megértése; a környezeti ártalmak számbavétele, megelőzés.</p> <p>Magyarország leggyakrabban látogatott idegenforgalmi nevezetességei, földrajzi helyek, nemzeti parkjaink: képek gyűjtése, rendszerezés, filmek elemzése.</p>	kötelességek, politika, intézmények.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	demokrácia, döntés, kulturális örökség, természetvédelem.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Egészséges életmód	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló érzéseiben, viselkedésében felismeri a pozitívumokat, negatívumokat egyaránt, nyitott a változásra, változtatásra. Ismer különböző technikákat a lelki és testi megőrzés érdekében, megvalósításuk érdekében képes erőfeszítéseket tenni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A serdülőkor legjellemzőbb testi-lelki változásainak felismertetése, a lelki bántalmak, sérelmek kezelésének képessége. Képességfejlesztési fókuszok: önmegfigyelés, véleménynyilvánítás, konfliktuskezelés, empátia, tolerancia, elfogadás, erkölcs.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ol style="list-style-type: none"> 1. A serdülőkor testi, lelki jellemzői. 2. Konfliktusok a családban. 3. Kortárcsoportok. 4. A lelki és testi egészség összefüggései. 	<p>A serdülőkor biológiai és higiéniai problémái, a serdüléssel járó biológiai és pszichológiai változások, önmaga változásának, alakulásának leírása. Nyitottság, zárkózottság.</p> <p>Családi konfliktusok (generációs, életmódbeli, szokásokból eredő), megoldások keresése.</p> <p>Kortárs konfliktusok: rivalizálás különböző területei.</p> <p>Konfliktuskezelési technikák gyakorlása: vita, meggyőzés, konfrontáció. Empátia, elfogadás, tolerancia.</p> <p>Testkultúra a serdülőkorban, ízlés, ízléstelenség, egyéni stílus.</p> <p>Ismerkedés – kapcsolatteremtés, kortársak azonos érdeklődése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> sportágak, mozgásfajták.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> kapcsolatok, felelősség.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Viselkedés, konfliktus, belátás, megértés, vita, egészségmegőrzés, higiénia.	

8. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Közösség és személyiség	12
Tanulás és munka	7+1
Én és a társadalom	8+1
Egészséges életmód	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Közösség és személyiség	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Önismeret, a tanuló saját legjellemzőbb tulajdonságainak ismerete, készség a változásra, a változtatásra. Tudatos szabálykövetés képessége. Közösségi feladatok vállalása, teljesítés értékelése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vitakészség fejlesztése, érvelés, meggyőzés, mások véleményének elfogadása, kiállás a meggyőződés mellett/elvetés. Az előítéletes magatartás, a sztereotíp megnyilvánulások észrevétele, annak a felismerése, hogy a sztereotípiák kialakulásában nagyon fontos szerepet tölt be a viselkedésünk.</p> <p>Az egyéni és a közösségi érdek viszonyának, a szabályok, törvények szerepének minden nap i életünkben, az értékek és a szabályok viszonylagosságának, a normakövetés fontosságának felismertetése.</p> <p>A felelősségvállalás, a segítségnyújtás képességének fejlesztése. Segítségelfogadás képességének továbbfejlesztése.</p> <p>Képességfejlesztési fókuszok: önállóság, kreativitás, bizalom, önbizalom, önbecsülés, konfliktuskezelés, problémamegoldó képesség, konszenzusképesség, kudarctűrés, elfogadás.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3. Önismeret. 4. A társas kapcsolatok szerepe a közösségen.	A helyes önértékelés kialakítása bírálat, önbírálat alapján. A bírálat segítő aspektusainak elfogadása.	Erkölstan: Erkölcsi személyiség, emberi társaság. Társas kapcsolatok.

<ul style="list-style-type: none"> - Iskolai közösségek - A családi közösség - Közösségi élet a helyi társadalomban. 	<p>Elvárások önmagával és mások elvárásai a tanulóval szemben. Saját korlátainak a megismerése, felismerése. Reális célok kitűzése a személyiséget pozitív megváltoztatására a fokozatosság érvényesítésével. Tolerancia a másság iránt, értékek megismerése, elfogadás. Megbeszélés: csoportok az évfolyamban, klikkek és barátok; sztárok és magányosok. Kortárcsoporthoz: konfliktusok csoporton belül, csoportrendszer, alkalmazkodás, túróképesség fogalmainak tisztázása. Egyéni képességek a közösség szolgálatában, kooperáció fontosságának, az egymásrautaltságnak a felismerése. A család, mint a nevelés legfőbb színtere: érzelmi védeeltség; generációk együttelése, egymás tiszteletben tartása; demokrácia a családban. Konfliktusok a családban, a türelem, megértés, odafigyelés szerepe a konfliktus kezelésében, feloldásában. Az emberi együttelés írott és íratlan szabályai, a szabályok szintjei és egymásra épülésük: szokás, erkölcs, jog; a szabályok megszegésének büntetése. A helyesen kialakult értékek, magatartási normák megerősítése; az egyéni és a közérdek érvényre jutását szolgáló tevékenységekre való rávilágítás. Az önkormányzat működése az évfolyamban és az iskolában. Közéletiség, demokrácia, egyéni és közösségi részvétel.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Empátia, tolerancia, konfliktus- és kudarctűrő-képesség, egyéni képesség, egyéni érdek, közösségi érdek, egyéni cél, közösségi cél, elvárás, változás, változtatás, közéletiség, demokrácia, elfogadás, együttműködési készség.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Tanulás és munka	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A tanuló képes önálló tanulásra/tanulásához segítség kérésére, megtervezи tanulásának módját, önenellenőrzést végez. Ismeri az életében reáisan választható foglalkozások jellemzőit. Pozitív attitűddel rendelkezik a pályaválasztáshoz, a munka világának megismeréséhez.	
A tematikai egység nevelési-	A tanulás időbeosztásának, a fejelemek, a kitartás képességének fejlesztése.	

fejlesztési céljai	A tanulás pozitív, az életet gazdagító tevékenységek körében való elfogadtatása, belső késztetés a tanulásra. A tanulás és a pályaválasztás közötti összefüggés belátta. Képességfejlesztési fókuszok: alkalmazkodóképesség, rugalmasság, kitartás, kudarctűrés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
2. Tanulás: önértékelés, célkitűzések, tervezés és végrehajtás. 3. Pályaválasztás: a munka szerepe, felkészülés.	A tanulmányi és magatartási helyzet értékelése (helyzetelemzés és célmeghatározás a tanulók önértékelése alapján). Érdeklődés, jellem, motiváció a pályaválasztásban. Pályaválasztási elképzelések, érdeklődési területek, vonzódások. Reális pályakép a képességek, adottságok szerint, mérlegelés. A szakmatanulási lehetőségek megismerése – szakiskolák, speciális szakiskola. Jövőkép kialakítása, az értékteremtés sokszínűsége.	Erkölcstan: az emberi társadalom.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Célkitűzés, terv, teljesítmény, munkavégzés, pályakép, pályaválasztás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Én és a társadalom	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	A tanuló ismeri, egymástól biztonságosan elkülöníti a társadalom különböző egységeit, az ember társadalomban való létezésének alapjait, alapvető törvényszerűségeit (iskolai, családi környezetében ismeri a szabályok szükségességét). Jól tájékozódik közvetlen környezetében a természeti és kulturális értékekben. Megbecsülésük, megóvásuk érdekében aktivitásra képes.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állampolgárság, a demokrácia fogalmak lényegi tartalmi elemeinek felismertetése saját tapasztalatok, élmények alapján. A demokratikus döntéshozásban való részvétel lehetőségeinek, alapvető szabályainak megismertetése. A lakóhelyhez, az országhoz való tartozás érzése, az identitástudat erősítése. Képességfejlesztési fókuszok: érdeklődés, médiumokból való tájékozódás, értékek felismerése, hagyományőrzés, pozitív viszonyulás mások véleményéhez, a változáshoz.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
3. Állampolgárság: jogok és kötelességek 4. Mindennapi demokrácia 5. Értékeink, védelmük	„Állampolgár vagyok”, joggyakorlás és kötelesség-végrehajtás egyensúlyának felismerése. Az iskolai önkormányzat tevékenységében való részvétel.	Erkölcstan: az emberi társadalom. Történelem, társadalmi és állampolgári

	<p>Vélemények megfogalmazása, döntés-előkészítő folyamatokban való részvétel.</p> <p>Politika, politizálás, politikai események, fejlődő demokrácia, médiumok használata. Viták felmerülő problémákról. Hírfigyelés, elemzés.</p> <p>Kulturális örökségünk, amire, akire büszkék lehetünk. Életünk a „megsebzett bolygón”, a környezetvédelem szükségességének megértése; a környezeti ártalmak számbavétele, megelőzés.</p> <p>Magyarország leggyakrabban látogatott idegenforgalmi nevezetességei, földrajzi helyek, nemzeti parkjaink: képek gyűjtése, rendszerezés, filmek elemzése.</p>	<p><i>ismeretek:</i> állampolgári jogok, kötelességek, politika, intézmények.</p> <p><i>Földrajz:</i> Magyarország földrajzi adottságai.</p> <p><i>Természetismeret:</i> környezetvédelem, természetvédelem.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állampolgár, demokrácia, döntés, kulturális örökség, természetvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészséges életmód	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A tanuló érzéseiben, viselkedésében felismeri a pozitívumokat, negatívumokat egyaránt, nyitott a változásra, változtatásra. Ismer különböző technikákat a lelki és testi megőrzés érdekében, megvalósításuk érdekében képes erőfeszítéseket tenni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A serdülőkor legjellemzőbb testi-lelki változásainak felismertetése, a lelki bántalmak, sérelmek kezelésének képessége. Képességfejlesztési fókuszok: önmegfigyelés, véleménynyilvánítás, konfliktuskezelés, empátia, tolerancia, elfogadás, erkölcs.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tévékenységek	Kapcsolódási pontok
5. A serdülőkor testi, lelki jellemzői. 6. Konfliktusok a családban. 7. Kortárcsoportok. 8. A lelki és testi egészség összefüggései.	<p>A serdülőkor biológiai és higiéniai problémái, a serdüléssel járó biológiai és pszichológiai változások, önmaga változásának, alakulásának leírása. Nyitottság, zárkózottság.</p> <p>Családi konfliktusok (generációs, életmódbeli, szokásokból eredő), megoldások keresése.</p> <p>Kortárs konfliktusok: rivalizálás különböző területei.</p> <p>Konfliktuskezelési technikák gyakorlása: vita, meggyőzés, konfrontáció. Empátia, elfogadás, tolerancia.</p> <p>Testkultúra a serdülőkorban, ízlés, ízléstelenség, egyéni stílus.</p> <p>Ismerkedés – kapcsolatteremtés, kortársak azonos érdeklődése.</p>	<p><i>Természetismeret:</i> az ember megismerése és egészsége.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> sportágak, mozgásfajták.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> kapcsolatok, felelősség.</p>

	Párkapcsolat, a kapcsolatteremtés feltételei, az ismerkedés illemtana. Sztituációs játékok, helyzetgyakorlatok. A testi egészség érdekében tett erőfeszítések, helyes táplálkozás, sport, testmozgás, pihenés, kikapcsolódás. Anyaggyűjtések különböző médiumokból.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Viselkedés, konfliktus, belátás, megértés, vita, egészségmegőrzés, higiénia.	
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>Reális önértékelés, önfejlesztési igény kialakulása. A kritika elfogadása, a felelősség felismerése, készség személyiségeinek fejlesztésére. A közösségről érzett felelősség felismerése, érvényesítése.</p> <p>Saját helyének, szerepének felismerése adott közösségen, törekvés az önérvényesítés és a közösség érdekeinek összeegyeztetésére.</p> <p>Az egyéni adottságoknak megfelelő konfliktuskezelés a környezetben.</p> <p>Az iskola, a tágabb közösség elvárásainak megfelelő normatartás.</p> <p>Reális pályaválasztási célkitűzés, iskolaválasztás.</p> <p>Egyéni adottságaihoz mért erőkifejtés, én-erő mozgósítás a kitűzött célok megvalósítása érdekében.</p> <p>Alapvető állampolgári tájékozottság a közvetlen környezet demokratikus közéletében.</p> <p>Egyéni adottságokhoz igazodó részvétel a természeti értékek védelmében, a kulturális hagyományok ápolásában.</p> <p>A serdülőkor legjellemzőbb megnyilvánulásainak ismerete, képesség önmaga, reakciói elemezésére, következtetések levonására, a szükséges változtatások érdekében erőfeszítések tételere.</p> <p>A testi és lelki egészségi állapot szoros összefüggésének belátása, a megőrzésük érdekében leggyakrabban használható technikák ismerete, törekvés alkalmazásukra.</p>	

SZAKISKOLAI TANTERV AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK SZÁMÁRA

**Készült az EMMI kerettanterv 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
4. sz. melléklete alapján (Kerettantervezek az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára)**

AZ ENYHÉN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SPECIÁLIS SZAKISKOLA KÖTELEZŐ 9/E ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÁNAK TANTERVE

Célok és feladatok

Ebben a szakaszban – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzációja, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megeremtése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhén értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányait befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékosságból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalom a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a minden nap gyakorlatban az érzellem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az öt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkézsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal,

ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megővása és a sérülések elkerülése. A minden napos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szennedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősséget, kultúráját.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásra utaltságot.

A fenntarthatóságot és környezettudatosságot segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékkosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a minden nap alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló éettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megővásának igénye.

A gazdasági és pénzügyi nevelés folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapképzések kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a sikeres társadalomi beilleszkedéshez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetők. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek meghatározzák, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán jellemzően fejlesztendő

kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva, differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási éppesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az *anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen* elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni, racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az *idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterületen* a tanuló a tanult nyelv kommunikációs fordulatait, alapvető, minden nap élethelyzetek egyszerű fogalmait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a minden nap élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszzál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusan fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A *természettudományos és technikai kompetencia* területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a minden nap életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérzi, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a minden nap élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A *digitális kompetencia* azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A *szociális és állampolgári kompetencia* segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészült a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseletéről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételével.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mérten elsajátított kultúrtechnikai eszközöt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátításához, mer kérdezni és képes csportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Angol /német nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
	Állampolgári ismeretek	1+1	72
Ember a természetben	Természetismeret	2,5+0,5	108
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	72
Informatika	Informatika	2	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4+2	216
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfönnöki óra	1	36
Összesen		35	1260

Egyégegesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a *tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás háttérében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközegyüttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthalik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatakkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a

stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A minden napjai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Értékelési elvek és eljárások

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségeből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.

- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonyssága felerősödik.

Az önbizalomhiánnal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.
- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, azok valamennyi szakaszában folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékkelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelembre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességük, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük a mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a

problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, az adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetők, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkézsésg, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építse ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként elik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Módszertani segédlet

Itt néhány olyan, nem csupán módszertant érintő szempontot villantunk fel, amely a tanulást, egyben a pedagógus munkáját eredményesebbé teheti. A klasszikus három kérdés az oktatás kapcsán: Mit tanítunk? Kinek tanítunk? és Hogyan tanítunk?

A „mit” kérdésre a válasz a tanterv maga. A 2012-es NAT és a ráépülő tanterv az utóbbi évtizedek pedagógiai óhajtását valósíthatja meg: „Ne tananyagot (sok esetben egyetlen tankönyvet) tanítson, hanem képességeket fejlesszen az iskola!”

A tanterv segít abban, hogy a tervezőmunka fókuszában a képességek fejlesztése álljon – valamennyi műveltségi terület feltárja a fejlesztési területekkel lehetséges kapcsolatait: azt keresi, hogy milyen mértékben szolgálja a műveltségi terület céljait megjelenítő tantárgy az egyes műveltségi területek körébe tartozó, az oktatási folyamat szakaszaira lebontott fejlesztési célokat, és ezt valamennyi műveltségi terület esetében megteszi. Másrészt: a műveltségi területekhez kapcsolódó tartalmakkal a kulcskompetenciák fejlesztését veszi célba – ennek eredményeként a tanulók olyan feladatokban tevékenykednek, amelyek iránt érdeklődnek, és a már meglevő képzési készségeiket más kontextusban gyakorolva próbálhatják – képességeik közben fejlődnek, míg a tanuló egyszer csak ráébred, hogy ez a fajta tanulás örööm, sikerhez, önként megszerzett tudáshoz vezet, amely emeli önértékelését és a jövőbeni sikert is előfeltételezi: fő szerepe a tapasztalatszerzésnek van.

A javasolt tanulásszervezés a csoportos, páros tanulásszervezési módot részesíti előnyben, amellyel adott esetben jól megfér az egyéni munka vagy a frontális óraelem is – a hangsúlyeltolódás a lényeg! A helyi tantervek összeállításakor a szaktárgyi munkaközösségeknek, a megvalósítás folyamatában pedig a pedagógusoknak együtt kell gondolkodni, konzultálni, alkotó teamként működni, amikor arról döntenek, mit is fognak tanítani.

Kinek tanítunk?

Ez a tanterv sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült. A fogyatékossági típushoz tartozó gyerekek sajátosság-együttese széles

spektrumú. Csatlakozó problémáikat, nem múló tanulási nehézségeiket szakértői véleményben követheti nyomon a pedagógus. Közös sajátosságuk az értelmi funkciók elsődleges sérülése, a megismérő funkciók gyengesége. Valamennyi enyhén értelmi fogyatékos tanulónál általánosan megállapítható a téri orientáció, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a beszéd- és kommunikációs képesség, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérő mértékű zavara.

A speciális szakiskolai képzés számára elvárás, hogy fokozza toleranciakézséget a nagyobb mértékű egyéni alkalmazkodás és esélykiegyenlítő korrekciós nevelési hatások biztosításával. Ezért az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelésében részt vevő iskolákban az egyéni egészségügyi habilitációs rehabilitációs fejlesztő foglalkozások mellett valamennyi tanóra az egyéni fejlődési tervek korrekciós céljaival összhangban járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez. Ez az igény a pedagógus tanórai felkészülését is befolyásolja, hiszen több szempontot egyeztetve kell terveznie a tanulók és a saját tanórai tevékenységét.

Hogyan tanítsunk?

A tantárgypedagógiák gazdag módszertani kínálatot nyújtanak. A pedagógus-továbbképzések feladata a tanítók és tanárok módszertani kultúrájának bővítése, eszköztárának gazdagítása. Itt csupán néhány szempontra hívjuk fel a célcsoport pedagógusainak figyelmét.

- Mikor jó egy módszer? Akkor jó, ha hatékony és eredményes. Csak a megfelelő helyen és módon alkalmazott módszer eredményes. Ismerjünk meg minél több módszert, alkalmazzuk ezeket váltogatva – a legjobb módszer is unalmassá válhat!
- Tanítsuk meg tanulni a gyerekeket! Tanítsuk meg a tanuláshoz szükséges módszereket, pl. információszerzés, adatgyűjtés, lejegyzés, a fontos részek kiemelése, szavak aláhúzása, műveleti sorrend, kérdésfeltevés, ellenőrzés, vázlat készítése – ezzel eszközöt adunk a tanuláshoz.
- Figyelemfejlesztő játékokat, gyakorlatokat, feladatokat végezzünk napi rendszerességgel!
- Memorizálással lassan, de biztosan fejleszthető a memória! Tananyaghoz kapcsolódva vagy szabadidős programok, játék kapcsán fejlesszük az enyhén értelmi fogyatékos gyermeket emlékezetét!
- Legyen stratégiájuk a tanuláshoz! Tanítsuk meg, hogy a rövid távú memóriából hogyan juttathatják a hosszú távú memóriába az új ismereteket: ismételgetéssel, az új elemet a régiek közé illesztve kontextus kereséssel – tanultam-e már hasonlót? Ez a technika a régi és az új ismereteket puzzle-játékszerűen rendezi össze: a meglevő részletek segítenek az illeszkedési pontok felismerésében.
- Készítsenek a gyerekek gondolattérképet, ennek kulcsszavai is segítik a későbbiekbén a felidézést!
- A szemléltetést gondosan tervezzük! Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára részletes magyarázattal maradandó élményt, tudást nyújt.
- A motiváció biztosítása minden tanuló számára fontos, a figyelemzavarral küzdő tanulónak különösen. A motiváció kísérje végig a tanítási folyamatot – nem csak az óra elején van funkciója! Adjuk meg a feladatválasztás lehetőségét! A motiváció fenntartásában – mivel sikerre vezeti a tanulót – segítőnk a fejlesztő értékelés is.
- Igyekezzünk megismerni tanulóinkat, beszélgettünk tanítványainkkal, hallgassuk őket érdeklődéssel!
- Csak biztos tudásra építhetünk. A lemaradók felzárkóztatására szánunk időt!
- Tanítsunk a tanulóknak kooperatív technikákat! Szervezzünk csoportmunkát, ha rendszeresen dolgoznak együtt a tanulók, felszabadultan, hatékonyan fognak közösen tevékenykedni.

- A közvetlen tanulói tevékenykedés megvalósulására szervezzünk a tantárgyhoz, témahoz illeszkedő sok játékot, modellezést, tevékenységet, szerepjátékot.
Így a tanulók közvetlen aktivitás révén tesznek szert tudásra.
- Teremtsünk minél több tantermen, iskolán kívüli, élményszámba menő tanulási programot!

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhez.

Célja felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén.

Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére.

A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkézségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége.

A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött minden nap szerepének hangsúlyozása.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a minden nap élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiségi felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

A tantárgy az *önismерet* és a *társas kultúra* területén a szóbeli és írásbeli kifejezőkézségs fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.

A *testi* és *lelki egészességre* nevelés területét a tantárgy az egészsges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.

A *családi életre* nevelést az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlássával segíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A tantárgy a *fenntarthatóság, környezettudatosság* kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.

A *pályaorientációt* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicistikák elemzésével, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlássával, folyamatok kipróbálásával segíti.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.

A *médiaudatosságra* nevelést az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlássával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.

A *tanulás tanítását* az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével.

Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédpprodukció fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan, adekvát nyelvi eszközöket alkalmazva viselkedjen kommunikációs helyzetekben.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a kellő önismeret és a másokra való odafigyelés alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

A *hatékony, önálló tanulás kompetencia-területet* az egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátítására segíti, felkészít az egész életen át tartó tanulásra, az esetleges pályamódosítás szükségeségére.

Az *idegen nyelvi kompetencia* fejlesztése fontos annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez. A nyelvhasználat kommunikációs értékű fejlesztésével hozzájárul az én- és világkép kialakulásához, a tanuló szükségleteinek felismeréséhez és kielégítéséhez.

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	40
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	50
Szövegek értő olvasása	30
Kommunikáció – Médiaismeret	60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások megértése, követése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.</p> <p>A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkézség erősítése.</p> <p>A beszélő szándékának megértése.</p> <p>A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás.</p> <p>Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmacsolása.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

Ismertetek	Tanulói tevékenységek	
<p>Beszédtechnika:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, - megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, - a pontos artikuláció. <p>Beszéd(meg)értés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szavak, - mondatok, - szöveg szintjén. <p>Beszédkézség</p> <ul style="list-style-type: none"> - kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 	<p>Fejlesztési követelmények A tanuló egyéni képességeihez igazodóan</p> <ul style="list-style-type: none"> - a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, - aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése <p>Tanulói tevékenység A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása</p>	<p>Testnevelés és sport: légzéstechnika.</p> <p>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>

	<p>és gyakorlása.</p> <p>A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Analógiák készítése, a következetetek megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmanodások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kommunikációs képesség:szókincsbővítés,kifejezőkézség formai és tartalmi elemei,percepció: verbális és	
--	--	--

	vizuális hang, szó, mondat, szöveg. vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú).	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédléggés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése		Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismertetek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. – Tanulást segítő eljárások gyakorlása. – Szövegfeldolgozás. – Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Tények, adatok, információk növekvő önállósággyal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. <p>A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása <i>Tanulói tevékenység</i> Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös</p>	<i>Matematika:</i> adatgyűjtés. <i>Informatika:</i> tények, információk gyűjtése	

	<p>vázlatkészítés.</p> <p>Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.</p> <p>Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.</p> <p>Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <p>Motiváció, összefüggéslátás, összefüggések felismerése, önállóság.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	<p>Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni.</p> <p>Hangtani, szótani és mondattani alapismereteit alkalmazza. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályokat ismer.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A kommunikációs készség fejlesztése.</p> <p>A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: <ul style="list-style-type: none"> - <i>hangok, betűk</i> (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); - <i>szavak, szóelemek</i> (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; - <i>mondatokkal</i> kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító). - A mondatok szövegben betöltött szerepe. - Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. - Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). - Tájékoztatás, leírás stílusélémei. - Az írott beszéd felelőssége. - Pontos és szabatos megfogalmazás. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Betűrendbe rendezés. - Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. - Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. - Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. - Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése. <p>A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése,</p>	<p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program</p>
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: <ul style="list-style-type: none"> - tulajdonnevek írása, - mondatkezdés, - mondatvégi írásjelek, - szótagolás, szavak elválasztása, - rövid- és hosszú magánhangzók, - rövid- és hosszú mássalhangzók használata. - Helyesírási szótár használata. - Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával. 	<p>megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.). Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önenellenőrzés. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - akusztikus figyelem, - szeriatitás, - rövid- és hosszú távú emlékezet, <p>egyéni íráskép.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		<p>A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program</p>

Fejlesztési cél	50 óra		
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazásának igénye .Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. – Szöveg alkotása kép alapján. – Szöveg alkotása adott témára. – Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban 		<i>Fejlesztési feladat</i> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. – Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. <i>Tanulói tevékenység</i> Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése. <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata. <i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, önéletrajz. <i>Erkölcstan:</i> állásfoglalás. <i>Pályaorientáció:</i> önéletrajz, ürlapok kitöltése.

<p>vagy írásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magánjellegű és hivatalos szövegek stílusélémeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). 	<p>Levél írása adott témaiban barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés). Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám). Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – finommotorika; – téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése; – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén; tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. 	
<p>Kulcsfogalmak/ Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály,</p>		

fogalmak	fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.
-----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegek értő olvasása		Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Szövegolvasás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Olvasmányelmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – Egyszerűbb színdarabrézletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató). 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. <p>Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján.</p>	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés	

	<p>Hírek, használati utasítások értelmezése.</p> <p>Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint.</p> <p>Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom, és a témaival kapcsolatos élmények elmondása.</p> <p>Alkalomra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális és auditív észlelés, – figyelem, <p>emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Tájékozottság a médiafelületek köréről.	
A tematikai egység	Aktív és passzív szókincs gyarapítása.	

nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.</p> <p>Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika).</p> <p>Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.</p> <p>A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása.</p> <p>Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.</p>		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismertetek</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiamezők készítése. – A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források. – Könyvtárhelyszínök. Internethelyszínök az információszerzésre. – Az információ valóságosságának mérlegelése (hiteles, 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján. – Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk valóságosságának mérlegelése. – A médiából szerzett információ, reklámok kritikával, fenntartással 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tárgyalt irodalmi alkotások megtudása színházban, moziban, a látottak megbeszélése. <i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> médiamezők esztétikai megjelenítése

<p>pletyka, rágalom).</p> <ul style="list-style-type: none"> - A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. - A reklámok célja és természete. 	<p>fogadása.</p>
	<p><i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken. Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - önálló kritikai gondolkodás, médiászövegek értelmezése, - tolerancia, empátia, - nyitottság az információk iránt, - személyes adatok védelme, - vizuális és auditív észlelés, figyelem,

	<ul style="list-style-type: none">- emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, verbális készség, aktivitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cífolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni. Könyvtárt használ megadott szempontok alapján. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja. Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.</p>
---	--

ANGOL NYELV

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfeljlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismert néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, ürlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszhető idegennyelv-tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megróbálják megérteni és használni a gyakoribb, minden nap kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a minden nap szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszédbátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszédbátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősítéink kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővülhetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerni. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, minden napban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátítatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét.

Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulókban a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A tantárgy a digitális kompetencia terület fejlődését segíti a használt infokommunikációs eszközök jeleinek, utasításainak, szimbólumainak megértésével.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok – beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	15
Témakörök, szókincs	27
Olvasási készség	20
Íráskészség	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédszándékok – beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Idegen nyelvi beszédszándék, beszédbátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>Ismeretek</i></p> <p>BESZÉDSZÁNDÉKOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What's wrong? – Udvarias kérés: Can I... – Tiltás kifejezése: Don't... <p>BESZÉDÉRTÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. <p>Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédészlelés fejlesztése. – A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. – Verbális emlékezet fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Sorrendiség fejlesztése. – Erkölcsei tulajdonságok fejlesztése. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpártnerhez. – Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. – A figyelem terjedelmének növelése. – Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel. – Önismeret fejlesztése. – Önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Alapvető udvariassági formák alkalmazása.</p>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásfejlesztés.</p> <p><i>Ember és természet:</i> környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> személyes adatok, család, iskola.</p>
---	--	--

	<p>Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték). Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, passzív és aktív szókincs. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Bizonyos fokú beszédbátorság. A beszéd megértése. A tanuló környezetében, körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében.	

céljai	Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a minden nap életben is előfordulnak.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. – A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. – A közlésekben a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. – A tanult témaiban a kérdések felismerése, megértése. – Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. – Kérdésalkotások gyakorlása. – Dalok, mondókák tanulása. – Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra. – Környezete tárgyainak megnevezése. – Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédbátorság növelése. – Önenellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. – A minden nap beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. – Koncentráció, emlékezet fejlesztése. – Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. – A tanuló motivációjának fenntartása, növelése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Próbálkozás az angol nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatfajták a beszélő szándéka szerint, udvariassági formák.</p> <p><i>Matematika:</i> sorrendiség, időbeli sorrend, logikus gondolkodás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> helyes légzés, mozgásfejlesztés, válaszadás cselekvéssel.</p> <p><i>Természettismeret:</i> környezetének tárgyai, eseményei, élőlények.</p>

	<p>A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. Rövid szövegrészekenél törekvés a mondatok sorrendiségeinek megjegyezésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekciónak.</p> <p>Feladattípusok: rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlés, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, <p>passzív és aktív szókincs.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fogalomkörök	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A nyelv olyan szemantikai területei, melyek a kifejezéshez különböző nyelvtani struktúrákat használnak. Megfelelő anyanyelvi ismeretek és	

	a korábbi évfolyamokon tanult előzetes idegen nyelvi ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátítatása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismeretek</i></p> <p>IDŐBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> – folyamatos jelen idő (Present Continuous tense); – egyszerű jelen idő (Present Simple); – jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (never, sometimes, usually, often, always); – jelen idejű időhatározók (now, at the moment, today). <p>TÉRBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> – helyhatározók (next to, behind, over, under, opposite, between); – irányhatározók (up, down, right, left). <p>MENNYISÉGEK KIFEJEZÉSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> – anyagnevek (Countable-Uncountable nouns), – some, any, many, much, a 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Verbális memória fejlesztése. – Térbeli viszonyok fejlesztése. – Időbeli viszonyok fejlesztése. – Mennyiségi viszonyok fejlesztése. – Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása. Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szókártyákkal, csoportosítás, rendezés, párosítás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajtan, mondattan, dátum kifejezése, kérdőszavak.</p> <p><i>Matematika:</i> ismeretek százas számkörben, tő- és sorszámnevek, csoportosítás, rendszerezés, mértékegységek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> irányok, testséma, viszonyítási pontok.</p>

<p>lot of,</p> <ul style="list-style-type: none"> – egységek (a bottle of, a packet of, a piece of), – számok százas számkörben, kitekintés az ezres számkörre (two hundred, three hundred..., a thousand), – főnevek többes száma, rendhagyó főnevek, – dátum kifejezése. <p>MODALITÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képesség, udvarias kérés (I can swim. Can I open the window? Can you help me, please?) – néhány múlt idejű kifejezés (It wasn't me.) – mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige (went, saw, did, had) – kérdőszavak: What? Where? When? Who? Which? Why? 	<p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – vizuális és auditív észlelés, figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Témakörök, szókincs	Órakeret
--------------------------------------	---------------------	----------

		27 óra
Előzetes tudás	A tanulók más tartárgyakban szerzett háttérírásmeretei. Saját személyes adatok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs téma körökön keresztül.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. – Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. – ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. – VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. – KÖRNYEZETÜNK: <ul style="list-style-type: none"> – időjárás, természeti jelenségek, – élővilág (a 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Lexikai elemek elsajátítatása. – Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. – Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. – Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. – Egészséges életszemlélet formálása. – Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. – Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése. 	<p><i>Természetismeret:</i> élőlények, környezetünk tárgyai, a tanuló saját lakóhelye.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párbeszédek, kommunikációs feladatok.</p> <p><i>Informatika:</i> internet használata, információ keresése, szövegszerkesztés.</p>

<p>közvetlen környezet állatai, növényei),</p> <ul style="list-style-type: none"> - tajékozódást segítő feliratok (exit, stop, free, station...). <p>- ÉN ÉS A CSALÁDOM:</p> <p>Bemutatkozás ismétlése, bővítése: What do you collect? I collect stickers.</p> <p>What is your favourite food/sport/TV programme/number?</p> <p>Where do you live? I live at...</p> <p>Lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mozgásfejlesztés. - Térképísmert. - Testséma, térbeli tajékozódás, irányok. - Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról). Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - vizuális és auditív észlelés, figyelem, - rövid- és hosszú távú emlékezet, - passzív és aktív szókincs, - emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése. 	
Kulcsfogalmak/		Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény,

fogalmak	lakóhely, szoba
-----------------	-----------------

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Olvasási készség	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé ismerete, folyamatos olvasás anyanyelven	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az angol ábécé megismertetése. – A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszédek utánmondása, majd egyéni olvasása. – Bemutatkozás leírása. E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím, subject, from, to, Dear..., Please write soon) 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az angol és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése. – A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása. – A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással. – Személyes adatok megerősítése. <p><i>Az e-mail formai elemeinek felismerése</i></p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Az angol és a magyar ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, ürlapok, levélforma.</p> <p><i>Informatika:</i> levelezés, e-mail, szövegszerkesztés</p>

	<p>A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése.</p> <p>Angol nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, bátor megszólalás, – rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése, <p>passzív és aktív szókincs.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Íráskészség	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé betűinek ismerete, folyamatos írás anyanyelven, nagy- és kisbetűk, írásjelek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetés az angol nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanuló igyekezzen pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat. – Saját név leírása angolul (fordított sorrend). – Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata). 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Figyelemkoncentráció fejlesztése. – Pontosságra, önenellenőrzésre nevelés. – Olvasható íráskép kialakítása. – Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken. – Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre. – Levélforma/e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata. – Sorrendiség. – Emlékezet fejlesztése. – A magyar és az angol nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, másolás, levél.</p> <p><i>Informatika:</i> levelezés, e-mail írása, szövegszerkesztés, netikett.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - problémamegoldó képesség, - emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága, - emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, pontos munkavégzés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondattípusok, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakkódás.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>Olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni.</p> <p>A tanuló felismeri, hogy angolul máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért.</p> <p>Megpróbál nagyon rövid e-mailt írni.</p> <p>Próbál magáról 5-8 mondatban beszélni.</p> <p>Motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre.</p> <p>Ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben.</p> <p>Ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését.</p> <p>Próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.</p>
---	---

NÉMET NYELV

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismér néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszthető idegennyelv- tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, minden nap kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a minden nap szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszédbátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések német nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszédbátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősíténünk kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővülhetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismерheti. Ez szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, minden napokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátítatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét.

Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulókban a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A tantárgy a digitális kompetencia terület fejlődését segíti a használt infokommunikációs eszközök jeleinek, utasításainak, szimbólumainak megértésével.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándékok – beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	15
Témakörök, szókincs	27
Olvasási készség	20
Íráskészség	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédszándékok – beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Idegen nyelvi beszédszándék, beszédbátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>BESZÉDSZÁNDÉKOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Guten Morgen. Wie geht es euch? Was ist los? – Udvarias kérés: Ich möchte..., Darf ich... – Tiltás kifejezése: Nein... <p>BESZÉDÉRTÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. – Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédészlelés fejlesztése. – A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. – Verbális emlékezet fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Sorrendiség fejlesztése. – Erkölcsei tulajdonságok fejlesztése. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpátnerekhez. – Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel. – A figyelem terjedelmének növelése. – Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel. – Önismeret fejlesztése. Önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Alapvető udvariassági formák alkalmazása.</p>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásfejlesztés.</p> <p><i>Ember és természet:</i> környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> személyes adatok, család, iskola.</p>
---	--	--

	<p>Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték). Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, <p>passzív és aktív szókincs.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Bizonyos fokú beszédbátorság. A beszéd megértése. A tanuló környezetében, körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a	

mindennapi életben is előfordulnak		
Ismeretek		Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre. – A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása. – A közlésekben a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat. – A tanult témaiban a kérdések felismerése, megértése. – Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre. – Kérdésalkotások gyakorlása. – Dalok, mondókák tanulása. – Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra. – Környezete tárgyainak megnevezése. – Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédbátorság növelése. – Önenellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése. – A minden nap beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében. – Koncentráció, emlékezet fejlesztése. – Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése. – A tanuló motivációjának fenntartása, növelése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Próbálkozás a német nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével.</p> <p>Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása.</p> <p>A beszélő szándékának tükrözése intonációval.</p> <p>Probléma jelzése, segítségkérés.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>mondatfajták a beszélő szándéka szerint, udvariassági formák.</p> <p><i>Matematika:</i></p> <p>sorrendiségek, időbeli sorrend, logikus gondolkodás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p> <p>helyes léggzés, mozgásfejlesztés, válaszadás cselekvéssel.</p> <p><i>Természettismeret:</i></p> <p>környezetének tárgyi, eseményei, élőlények.</p>

	<p>Rövid szövegrészekenél törekvés a mondatok sorrendiségeinek megjegyezésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcíóra.</p> <p>Feladattípusok: rövid párbeszédek, hallás utáni ismétlés, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – hallási figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, <p>passzív Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan. és aktív szókincs.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.	

Előzetes tudás	A nyelv olyan szemantikai területei, melyek a kifejezéshez különböző nyelvtani struktúrákat használnak. Megfelelő anyanyelvi ismeretek és a korábbi évfolyamokon tanult előzetes idegen nyelvi ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátítatása	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>IDŐBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jelen idő (Presens); - jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (nie, manchmal, oft, immer); - jelen idejű időhatározók (jetzt, sofort, heute). <p>TÉRBELISÉG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - helyhatározók (neben, zwischen, vor, hinter, unter, über); - irányhatározók (oben, unten, links, rechts). <p>MENNYISÉGEK KIFEJEZÉSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - anyagnevek (zahlbar, unzählbar), - viel, viele, welche, - egységek (eine Flasche, ein Stück), - számok százas 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése. - Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. - Verbális memória fejlesztése. - Térbeli viszonyok fejlesztése. - Időbeli viszonyok fejlesztése. - Mennyiségi viszonyok fejlesztése. - Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása.</p> <p>Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szókártyákkal,</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szófajtan, mondattan, dátum kifejezése, kérdőszavak.</p> <p><i>Matematika:</i> ismeretek százas számkörben, tő- és sorszámnevek, csoportosítás, rendszerezés, mértékegységek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> irányok, testséma, viszonyítási pontok.</p>

<p>számkörben, kitekintés az ezres számkörre (zweihundert, dreihundert, tausend),</p> <ul style="list-style-type: none"> – főnevek többes száma, rendhagyó főnevek, – dátum kifejezése. <p>MODALITÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – képesség, udvarias kérés (Ich kann schwimmen. Kann ich das Fenster öffnen? Können sie mir helfen?) – néhány múlt idejű kifejezés (Ich habe nicht gesehen.) – mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige (war, gemacht, hatte) – kérdőszavak: Was? Wer? Wo? Wohin? Wann? Wie? 	<p>csoportosítás, rendezés, párosítás.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – vizuális és auditív észlelés, figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Témakörök, szókincs	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	A tanulók más tartágyakban szerzett háttérísmereletei.	

	Saját személyes adatok ismerete.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs téma körökön keresztül		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> - MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei. - Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése. - ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás. - VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás. - KÖRNYEZETÜNK: <ul style="list-style-type: none"> - időjárás, természeti jelenségek, - élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei), - tájékozódást 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Lexikai elemek elsajátítatása. - Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében. - Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása. - Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása. - Egészséges életszemlélet formálása. - Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása. - Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése. - Mozgásfejlesztés. - Térképísmertet. 	<p><i>Természetismeret:</i> élőlények, környezetünk tárgyai, a tanuló saját lakóhelye.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párbeszédek, kommunikációs feladatok.</p> <p><i>Informatika:</i> internet használata, információ keresése, szövegszerkesztés</p>	

<p>segítő feliratok (Ausgang, Halt, Geöffnet, Pause...).</p> <p>– ÉN ÉS A CSALÁDOM: Bemutatkozás ismétlése, bővítése: Was sammelst du? Ich sammle Servietten. Was ist dein lieblings Essen/Sport/TV programme/nummer? Wo wohnst du? Ich wohne in... Lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját szobájának leírása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Testséma, térbeli tájékozódás, irányok. – Időbeliség, sorrendiség fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében. Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolodási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról). Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – vizuális és auditív észlelés, figyelem, – rövid- és hosszú távú emlékezet, – passzív és aktív szókincs, emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba	

Tematicai egység/	Olvasási készség	Órakeret
-------------------	------------------	----------

Fejlesztési cél	20 óra	
Előzetes tudás	A magyar ábécé ismerete, folyamatos olvasás anyanyelven.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A német ábécé megismertetése. – A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszédek utánmondása, majd egyéni olvasása. – Bemutatkozás leírása. – E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím, Theme, von, für, Lieber..., Mit vielen Grüsse). 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A német és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése. – A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása. – A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással. – Személyes adatok megerősítése. – Az e-mail formai elemeinek felismerése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A német és a magyar ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése.</p> <p>A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése.</p> <p>Német nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása,</p>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, űrlapok, levélforma. <i>Informatika:</i> levelezés, e-mail, szövegszerkesztés

	válasz küldése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – motiváció, bátor megszólalás, – rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése, passzív és aktív szókincs.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Íráskészség	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A magyar ábécé betűinek ismerete, folyamatos írás anyanyelven, nagy- és kisbetűk, írásjelek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Bevezetés a német nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló igyekezzen pontosan lemasolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat. - Saját név leírása németül (fordított sorrend). <p>Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata)</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Figyelemkoncentráció fejlesztése. - Pontosságra, önenellenőrzésre nevelés. - Olvasható íráskép kialakítása. - Tájékozódás táblázatokban, ürlapokon, kérdőíveken. - Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre. - Levélforma/e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata. - Sorrendiség. - Emlékezet fejlesztése. - A magyar és a német nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra.</p> <p>Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, másolás, levél.</p> <p><i>Informatika:</i> levelezés, e-mail írása, szövegszerkesztés, netikett.</p>
---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - problémamegoldó képesség, - emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága, - emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, pontos munkavégzés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondattípusok, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakcím	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>Olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni. A tanuló felismeri, hogy németül máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért. Megpróbál nagyon rövid e-mailt írni. Próbál magáról 5-8 mondatban beszálni. Motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre. Ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben. Ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését. Próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.</p>
---	---

MATEMATIKA

A matematika segítséget ad a természettudományok, az informatika, a technikai, a humán műveltségterületek, illetve a választott szakma ismeretanyagának tanulmányozásához, a minden napi problémák értelmezéséhez, leírásához és kezeléséhez. Ezért a pedagógusoknak az a törekvésük, hogy a tanulók rendelkezzenek azzal a képességgel és készséggel, hogy alkalmazni tudják matematikai tudásukat, és felismerjék, hogy a megismert fogalmakat és tételeket változatos területeken használhatják.

A matematika tantárgy tanításának célja abban támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a minden napokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzeteiben, kialakítani nyitottságát a matematika iránt, fejleszteni együttműködési hajlandóságát a sikeres közös munka érdekében társaival. A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett, a gyakorlatias tudás megszerzése is előtérbe kerül.

A tantárgy feladata a gondolkodási funkciók fejlesztése, a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése, megszilárdítása, a mérések és számítások alkalmazása minden nap élethelyzetekben, az alkalmazásképes matematikai gondolkodás, a gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása. A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok-okozati összefüggések eredményeinek felismerése és elfogadása, a logikai, matematikai következtetések megismerése, gyakorlása a pedagógus által megtervezett élethelyzetekhez kötötten történik, a matematikai becslések pontosságának növelése, a mennyiségi, térbeli és időbeli változások felismerése, a hatások következtetése is tanulói tevékenységeken keresztül alakul.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmai választási döntés előkészítésének támogatására.

A *gazdasági* és *pénzügyi* nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására. A *fennmarthatóság*, *környezettudatosság* terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében. A *matematikai* kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást. A *természettudományos* és *technikai* kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel. A *digitális kompetenciaterület* ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek meghatározásával. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a minden napokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

Éves óraszám: **180**; Heti óraszám: **5**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási műveletek	50
Számtan. Műveletek	70
Mérések	60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 50
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. – A logikai kifejezések alkalmazása. – Adatok ábrázolása, azok leolvásása. 	<i>Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás.</i>

<p>következtetés, általánosítás, ítéletalkotás.</p> <p>– Nyitott mondatok.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Függvények jellemzése grafikon alapján. – Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Fogalmak értelmezése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.</p> <p>Elemek elhelyezése adott halmazokba.</p> <p>Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).</p> <p>Szövegelemzés, szövegértelmezés.</p> <p>A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.</p> <p>A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.</p> <p>Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről.</p> <p>Szöveges feladat lejegyzése</p>	
--	--	--

	<p>nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelőképesség, – irányított, tartós, tudatos figyelem, – emlékezet tartóssága, mobilizálása, – problémamegoldó képesség, matematikai összefüggések. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számtan. Műveletek	Órakeret 70
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata.</p> <p>Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.</p> <p>A zsebszámológép használata</p>	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Természletes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. – Számfogalom, számköri ismeretek. – Műveletek. – Szöveges feladatok. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A minden nap életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. – Biztos számfogalom a racionális számkörben. – A négy alapművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában. – Pontos és gyors számolás. – Zsebszámológép használata. – Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közönséges törtek, tizedes törtek.</p> <p>Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása.</p> <p>Természletes és racionális számok csoportosítása,</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos fogalmazás és szövegértés.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek, pályaorientáció:</i> a szakmákkal kapcsolatos problémák megjelenése a feladatokban, szövegekben.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> pénzügyi és gazdasági kultúrával kapcsolatos problémák megjelenése a feladatok megfogalmazásában.</p>

	<p>összehasonlítása, rendezése. Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése. Műveletek végzése természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Közönséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közönséges törttel. A százalék fogalma. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyeszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a minden nap gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none">– pontos munkavégzés,– szóbeli kifejezőképesség,– figyelem terjedelme,	
--	---	--

	<p>pontossága,</p> <ul style="list-style-type: none"> - emlékezet mobilizálása, - szabályalkalmazás, szabálykövetés, összefüggés-felismerés. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 60
Előzetes tudás	SI-alapmértékegységek ismerete, átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata.</p> <p>A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.</p> <p>Arányos alaprajz készítése.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Hosszúság, tömeg és ürtartalom mérése. - Idő mérése. - Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. <p>Szerkesztési feladatok</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérési rutinok kialakítása. - A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. - Geometriai alapismeretek, a tanult 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> takarékos, felelős életvezetés, pályaválasztással kapcsolatos ismeretek.</p>

	<p>mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. <p>Pontos, tiszta szerkesztésre törekvés megvalósítása.</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.</p> <p>Becslés.</p> <p>Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.</p> <p>Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.</p> <p>Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése, átváltások.</p> <p>Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.</p> <p>Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.</p> <p>Speciális négyszögek rendszerezése halmazábra segítségével, részhalmazok közötti kapcsolat bemutatása.</p> <p>A kör és alkotórészei.</p>	<p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a szükséges mérések pontos elvégzése, gyakorlati alkalmazások.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek;</i> <i>pályaorientáció:</i> a szükséges készségek célirányos alkalmazása, gyakorlása.</p>
--	--	--

	<p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális észlelés, – figyelem, – auditív észlelés, <p>pontosság.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet.</p> <p>Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.</p> <p>Jártasság az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.</p> <p>Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát.</p> <p>Jártasság sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindenkit irányban.</p> <p>Képes egyenes arányosság ábrázolására.</p> <p>Képes adatokból átlagszámításra.</p> <p>Felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben.</p> <p>Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.</p> <p>Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni.</p> <p>Zsebszámológépet pontosan használ.</p> <p>Egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között.</p> <p>Testek és síkidomok alkotórészeit felismeri.</p>
---	--

ERKÖLCSTAN

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Mindez támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógusnak abban van szerepe, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések megvitatásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő háttéret adnak. Az önismeretre és mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollja, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös, alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremti a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, a tanuló saját és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségen belüli és a közösségek közötti kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészségre nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az örööm és bátran egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párok kapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásukat, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismerésével segíti.

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az ítéloképesség, az erkölcsi, etikai, esztétikai érzék fejlesztése	folyamatos
Világkép, világnézet, hit	5
Egyén és közösség	9
Életvezetés	12
Párkapcsolat és szerelem	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi, etikai, esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Az egyéni és közösségi értékeket felismeri a tanuló, tud különbséget tenni a jó és rossz, az igaz és hamis, valamint a szép és a rűt között.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Saját értékei ismerete, és törekvés véleményének kulturált, öszinte megfogalmazására	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során. - Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> - Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> az

<ul style="list-style-type: none"> - Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok. - Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben. 	<ul style="list-style-type: none"> - megnevezése. - Követendő példaképek választása. - Elítélendő magatartás felismerése. - Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása. - Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása. - Meghallatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből, Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - motiváció, 	interneten fellelt tartalmak elemzése, értelmezése.
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> - önismeret, - kritikai gondolkodás, értékazonosulás, értékválasztás 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hűtlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, örööm, szenvédés.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Világkép, világnézet, hit		Órakeret 5 óra
Előzetes tudás	Vallásokhoz kapcsolódó, történelmi, jelenismereti, irodalmi és művészeti elemi ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Tények és vélemények elkülönítése.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az ember mint értékelő és erkölcsi lény, a jó és a rossz, a helyes és a helytelen fogalmának tisztázása. <p>Nagy világvallások legjellemzőbb szimbólumai</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Különbség felismerése tény és vélemény, igaz és hamis állítások között. - Tévhitek és előíletek fogalmának tisztázása. (Mi járul hozzá ezek fenntartásához, és mi segíti elő megszüntetésük?) 	<p><i>Műszaki rajz, vizuális kultúra: személyes véleményt kifejező vizuális megjelenítés adott témaiban.</i></p> <p><i>Informatika:</i> anyaggyűjtés a világvallások és különböző kultúrák</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – Tisztelet, tolerancia, a máság tudomásul vétele és elfogadása. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Saját tapasztalat, vélemény megfogalmazása. Tanulmányi séta, települése jellemző egyházi épületének megtekintése kívül-belül, a szokások, illemszabályok megismerése, betartása (öltözködés, viselkedés). Különböző vallások szimbólumainak, ünnepeinek, előírásainak gyűjtése. <i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> <ul style="list-style-type: none"> – komplex, kritikai gondolkodás, – tolerancia, értékazonosulás, értékválasztás. </p>	találkozásairól (a Föld különféle térségeiben).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tény, vélemény, állítás, értékelés, tévhít, előírás, meggyőződés, világnézet, hit, vallás, erkölcsi tanítás, a különböző vallásokkal kapcsolatos kifejezések.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egyén és közösség	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok.	
A tematikai egység	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés	

nevelési-fejlesztési céljai	iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Közösségek – erőt adó közösség. – Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. – Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i> Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Saját csoportjaim. – A csoportokban történő állandó változások. – Szimpátiakapcsolatok – kötődések a csoporthoz. – Különböző csoportok – különböző viselkedési elvárások. – Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott csoportban? <p><i>Tanulói tevékenység</i> Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségen.</p> <p>Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént? Situációs játék: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz</p>	<p><i>Állampolgári ismeretek:</i> leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>

	<p>kötődés és lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – komplex, kritikai gondolkodás, – tolerancia, <p>értékazonosulás, értékválasztás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Életvezetés		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A személyes jövőkép kialakulásának segítése.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A jövőkép (sikerek és kudarrok az emberi életpályán). – Öröm és bánat (az öröm és bánat forrásai), boldogulás, boldogság (az életünkben megjelenő javak és lehetőségek). 		<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A testi és lelki egészség mibenléte és fontosságának felismerése az ember életében. – Kiegyensúlyozott személyes életvitel és kialakuló jövőelképzés. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom: Az alapvető sajtóműfajok egyszerű jellemzőinek tudatosítása; hírek, események a médiában.</i></p>

	<p><i>Tanulói tevékenység</i> Különböző foglalkozások számbavétele. Mindennapi feszültségoldás – hasznos és káros lehetőségek (a feszültségoldás káros formái: gyógyszer, alkohol, drog, agresszív viselkedés) számbavétele, káros hatások és azok elkerülése, leküzdése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – komplex, kritikai gondolkodás, – megfigyelőképesség, – tolerancia, <p>értékazonosulás, értékválasztás.</p>	<p>A mozgóképi nyelv alapjainak, működésének értelmezése.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> tudományos és technikai forradalom; a világháló.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> pályaválasztás.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jólét, örööm, bánat, elégedettség, boldogság, boldogulás, vágy, remény, hiányérzet, elégedetlenség, boldogtalanság, drog, alkohol, függőség, értelmes élet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Párkapcsolat és szerelem	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A nemi ésséssel és a szaporodással kapcsolatos érzelmi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egymás iránti felelősséggel járó érzésének felkeltése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Vonzódás, együtt járás, szerelem, párkapcsolat, érettség és éretlenség. - A diákszerelem szépsége. - Házasság, család és otthonteremtés. A jó és a rossz házasság ismertetőjegyei. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - A serdülőkor jellemzőinek ismerete, a serdülőkorban bekövetkező testi és lelki változások. - A férfi-nő (fiú – lány) párkapcsolati vonzódással kapcsolatos pozitív és negatív tapasztalatok feldolgozása. - Szimpatiakapcsolatok – tapintatos lezárása, ízléses és tapintatos hárítás formáinak megismerése. - Párkapcsolatokkal összefüggő viselkedésminták megismerése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Saját jövőbeni tervezet megvitatása (családalapítás, családtervezés). Kiegyensúlyozott párkapcsolat ismertetőjegyeinek felismerése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - önismeret, - kritikai gondolkodás, 	<p><i>Természetismeret; osztályfőnöki óra:</i> nemi jellegek, a menstruációs ciklus folyamata; másodlagos nemi jellegek; lelki tulajdonságok; a fogamzásgátlás módjai, következményei, az abortusz egészségi és erkölcsi kérdései; a fogamzás feltételei, a szülés/születés főbb mozzanatai.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> életvezetés, gazdálkodás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód, kondicionálás.</p>
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none">- értékazonosulás,értékválasztás,beleérző képesség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Nemi érés, vonzás, taszítás, szerelem, házasság, család, gyerekvállalás.	

**A fejlesztés várt
eredményei az
évfolyam végén**

Megérzi a tanuló, hogy az ember egyszerre biológiai és gondolkodó lény, aki alkalmas tanulásra és mások elfogadására.
Életkorának és képességeinek megfelelő szinten ismeri önmagát, képes elemi szintű játasság elsajátítására az etikai gondolkodás alapkérdéseiben.
Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
Képességeinek megfelelő szinten elképzeli saját jövőjét; tudja, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
Életkorának és mentális képességének megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.
Képes megkülönböztetni a helyes és helytelen emberi cselekedeteket.
A tisztelet, szeretet, megbecsülés fogalmáról elképzésekkel rendelkezik, melyet saját segítőkész magatartásával támaszt alá.

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszer, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket. Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a minden napjában életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy segítséget nyújt az *erkölcsi nevelés* terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a *nemzeti azonosságtudatot* és a *hazafias nevelést* az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségének felismerését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a tantárgy segítséget nyújt a hivatalos szervekkel való kommunikációban, az ügyintézéseknel használatos nyelveket megismerésében, a személyes adatok gyakorlásában.

A *digitális kompetencia* területet erősíti a társadalmi kommunikációban használatos weboldalak, online adatlapok megismerése, a társadalmi, gazdasági élet eseményeinek nyomon követése az informatikai rendszerek keresztül.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területet támogatja az állampolgári jogok és kötelességek gyakorlási lehetőségeinek bemutatása, a demokratikus intézményrendszer megismerése.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
-----------------------	----------

Társadalmi szabályok	10+10
Állampolgári ismeretek	14+14
Pénzügyi és gazdasági kultúra	12+12

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Társadalmi szabályok	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Alapvető szabályok a környezetünkben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális érzékenység, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog. – A jog szerepe az emberek minden napjaiban. – Az emberi alapjogok. – A gyermekek jogai, diákjogok. – Hivatalos ügyeink (ügyintézés). – Ügyintézés a világhálón. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Jogok és kötelességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése. – Mindennapi ügyintézések modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok). – Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről-lépére). 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció, fogalmazási ismeretek.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, ügyintézés a világhálón.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> illemszabályok,</p>

	<p><i>Tanulói tevékenység</i> Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diáklethez kapcsolódó kötelességek. A gyermek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen elő gyermekkel életéről, minden napjairól. A minden nap élethez kötődő ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése (látogatás a megfelelő intézményben). Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> – erkölcsi érzék, – kritikai gondolkodás, – tolerancia, elfogadás, beleérző képesség.</p>	társadalmi normák, szolidaritás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Állampolgári ismeretek	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Társadalmi szabályok.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek).</p> <p>Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége.</p> <p>Tájékozodási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.</p>		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelességek. – Magyarország politikai intézményei. – Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, közoktatás, egészségügyi ellátás). – A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet). <p>A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A törvényhozó- és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése. – A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése. – Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselet).</p> <p>Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban.</p> <p>Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése,</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, fogalmazás.</p> <p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a témához kapcsolódó képzőművészeti alkotások; építészet: az Országház.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, világháló, közösségi portál.</p>	

	<p>okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.</p> <p>Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés).</p> <p>Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsapat számára könnyen érhető hírek ról.</p> <p>Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása.</p> <p>A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól.</p> <p>Kérdőívek, kérvények kitöltése.</p> <p>Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kritikai gondolkodás, – kauzális gondolkodás, <p>értékazonosulás, értékválasztás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, érzékeny adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, ürlap, anyakönyv, igazolvány.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Pénzügyi és gazdasági kultúra		Órakeret 24 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények fenntartása). – A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezsi, zsebpénz). – A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció). – Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke). – Vállalkozói alapismeretek. 		<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban. – A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tábló készítése. – Különböző fizetési módok modellezése. – A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése. <p>A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés).</p> <p>A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül.</p> <p>Családi költségvetés készítése, a rezisköltségek összehasonlítása a</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> alapműveletek, mértékváltások.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, tájékozódás a világhálón.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> vállalt kötelesség teljesítése, felelős életvezetés.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> munka és jövedelem közötti összefüggés.</p>

	<p>háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következetetések levonása).</p> <p>A magyar fizetőeszközökhez kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával.</p> <p>A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén.</p> <p>A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről.</p> <p>Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témaban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kritikai gondolkodás, – életvezetési képesség, <p>problémamegoldó gondolkodás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezsi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.	

**A fejlesztés várt
eredményei az**

A tanuló tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban.

évfolyam végén	Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről. Ismereteket szerez a jövedelem szerepérol az ember életvezetésének tükrében. Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.
-----------------------	---

TERMÉSZETISMERET

A tantárgy tanításának célja fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését; olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait. A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést. Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.

A tantárgy célja hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást. Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökologikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását. A gondolkodás rugalmasságának, a kritikai, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át. A megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátítását az emberi test működéséről, az egészséget megővő életvezetési szabályok kialakítása érdekében. A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez. A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, az életvezetési készségek fejlesztésében.

A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegővás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátítását.

Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a minden nap életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeretek adása a hang- és a fénytan körében. Az ember életvitelle szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).

A hangtan eredményeit felhasználó – a minden nap gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.

A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.

A minden nap kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékkosságra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátítására a kémiai anyagok felhasználása során.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerésével, a veszélyek elkerülésének bemutatásával és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetésével. Fontos szerepet tölt be a minden napjai gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosságra neveléssel jelenik meg.

A *természettudományos és technikai kompetenciaterület* fejlesztését segíti a gyakorlati életben előforduló folyamatok, jelenségek megértésével és alapvető óvatosság kialakításával az egészségvédelem, balesetvédelem és környezetvédelem érdekében.

Éves óraszám: **108**; Heti óraszám: **3**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	10+3
Egészségvédelem. Élő természet – az ember	20+3
Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek	15+3
Kémiai alapismeretek	15+3
Hétköznapok kémiája – kísérletezés	10+3
Fizikai alapismeretek	10+3

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat	Órakeret 13 óra
--------------------------------------	---	---------------------------

Előzetes tudás	Átfogó ismeretek növényekről, állatokról.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Élőlények és környezetük. – Ökológiai alapismeretek. – A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre. – Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról. – Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése. – Környezetszenyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése. – Környezetvédelem – környezetmegővás. – Háztartási hulladék, szerves-, szervetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás. – Szennyezőanyagok. Szennyezésmegelőzés. Szennyezésmentesítés. – Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszenyezés, 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele. – Az állattartás és növénygondozás felelősségeinek áterzése. – A természet szépségének, célszerűségének megélése. – Szöveges és képi információk értelmezése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások.</p> <p>Csoportosítás.</p> <p>Beszámoló.</p> <p>Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás.</p> <p>Tanulmányi kirándulás.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókincs, szóbeli és írásbeli szövegalkotás.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékkosság.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> közösségi érdekek.</p> <p><i>Informatika:</i> gyűjtőmunka a világhálón.</p> <p><i>Pályaorientáció;</i> szakmai alapozó ismeretek: környezetvédelem, takarékkosság.</p>

légszennyezés.	képességek, területek – motiváció, – önállóság, – praktikus készség, passzív- aktív szókincs.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfejlődés, mutáció, genetika, környezetszennyezés.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Egészségvédelem. Élő természet – az ember		Órakeret 23 óra
	Előzetes tudás	Az emberi testről tanult ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai		Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test felépítése. – Szervek, érzékszervek funkciója és működése. – Egészség – betegség. – Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat. – Kórelőzmény ismerete, számon tartása, 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése. – A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete. – Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése. 	<i>Erkölcstan:</i> életvezetési és életmódbeli ismeretek. <i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.	

<p>dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egészségvédelem és rehabilitáció. – Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban. – Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiségek. – Családtervezés, fogamzásgátlás. – Nemi betegségek. – Káros szenvédélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei). 	<ul style="list-style-type: none"> – Az egészségügyi dokumentumok, a gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete. – Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében. – Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium). Megfigyelés, önmegfigyelés. Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése. Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról. Kutatómunka és csoportos kutatómunka. Egyéni esetmegbeszélés.</p>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészségmegőrző mozgások, testi higiéne.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer.</p>
--	---	---

	<p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – önállóság, – komplex gondolkodás, – praktikus ismeretek, – verbális készség, – empátia, – önfegyelem 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek		Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Előzetes általános biológiai, fizikai és földrajzi ismeretek.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egészségtan. Az egészség megóvása. – Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei). – Járóbeteg-ellátás: 		<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Az emberi test és az egészséges környezet jellemzőinek megismerése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Intézménylátogatás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi</p>

<ul style="list-style-type: none"> - háziorvosi ellátás, szakrendelések. - Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások. - Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen. - Munkaalkalmassági vizsgálat. - Környezet-egészségtani, munka-egészségtani ismeretek. - A környezet testi-lelki hatása az egészségre. - A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiénéje. - Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága. - Fertőzések és járványok. - Mentálhigiéné. - Egészséges életmód 	<p>Kutatómunka. Egyéni és csoportos témafelidolgozás. Órai csoportos és egyéni megfigyelések. Család egészségi állapotának feltérképezése. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata. Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablókészítés. Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablókészítés a közösségi színtereken alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - önállóság, - verbális kommunikáció, - passzív- aktív szókincs, - komplex gondolkodás, praktikus készség. 	<p>intézményrendszer, egészségmegőrző és korrigáló segédeszközök.</p> <p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészségmegőrző mozgások, testi higiéne.</p>
--	---	---

<p>fontossága, egészségkárosító hatások.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Prevenciós tevékenységek. – Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen. – Elsősegélynyújtás. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, betegtájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhibás, prevenció, mentálhigiéné, közösségi szemlélet.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kémiai alapismeretek	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Átfogó ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. A természetben előforduló fontos nyagok és vegyületek megismertetése. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek). - Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra). - Halmazállapot-változások. - Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek. - A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete. - Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya. - Mérgező anyagok. - Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol. - Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát, szőlőcukor, répacukor. - Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása. - Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései. - Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben. - Tudatosság és meggondoltság a minden nap tevékenységekben. - Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja. - Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése. Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása. Gyűjtőmunka, rendszerezés. Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása. A használt anyagok</p>	<p><i>Matematika: a gondolkodás fejlesztése.</i></p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> - vitaminok. - Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben. - Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása. - Reakciósebesség, reakcióhő. - Környezeti és háztartási anyagok. - Építkezésnél használt anyagok: mészkar, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószereik, üveg. - Műanyagok, műanyaghulladék- kezelés, újrahasznosítás. 	<p>számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar). A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros). A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párolog, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására). A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes!, ártalmatlan). A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - irányított, tartós, tudatos figyelem, - verbális és vizuális emlékezet, - differenciáló készség, - verbális kommunikáció, - passzív-aktív szókincs, 	
---	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – matematikai összefüggések, – önállóság, – precizitás, <p>komplex gondolkodás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Hétköznapok kémiája – kísérletezés		Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Alapvető kémiai ismeretek. Kísérletezés szabályai, megfigyelések szóbeli megfogalmazása, konklúzió felismerése		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Összefüggések felfedezése. Tapasztalatok felhasználása a minden nap életben.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata. – Vízkeménység, vízkő. – Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid. – Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis 		<i>Fejlesztési követelmények</i> A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a minden nap gyakorlat összekapcsolása <i>Tanulói tevékenység</i> Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése. Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag,	<i>Matematika:</i> gondolkodás fejlesztése. <i>Informatika:</i> anyaggyűjtés a világhálón. <i>Pályaorientáció,</i>

<p>reakciók.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Szóda, szódabikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószerek. – Fertőtlenítőszerek. – Penész. – Rozsdásodás. – Alkoholok. – A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése). – Elővigyázatossági szabályok megismerése a kísérlettelkkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan. – Alapvető baleset-megelőzési szabályok ismerete és betartása. – Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése. – Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. 	<p>állag, szín megváltozása). Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan. A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban.</p> <p>Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság).</p> <p>Konklúziók verbális kifejezése. Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerök, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél. Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – motiváció, – megfigyelőképesség, – elemzés, – irányított, tartós, tudatos figyelem, – összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás, – kooperációs készség, – precizitás, – motiváció, 	<p><i>szakmai alapozó ismeretek:</i> környezetvédelem, takarékkosság, tűzvédelem, munkafolyamatokkal kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékkosság.</p>
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – praktikus készség, – kreativitás, <p>óvatosság.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrozió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Fizikai alapismeretek	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Érdeklődés a környezet jelenségei iránt	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a minden nap életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése. – Tükörök: sík, domború, homorú. – A szemüveg. – Az emberi szem és a látás. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról. <p>A fizika minden nap hasznosságának felismertetése</p>	<p><i>Matematika:</i> összefüggések felismerése.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségmegőrzés.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány. - A hang, mint hullám. Rezonancia. - Hangszerek. Visszhang. - Mágneses hatás megfigyelése. - Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése. - A testek elektromos állapota. - Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei. - Áramforrások: elem, akkumulátor. - Az áram mágneses hatása (elektromos motorok). - Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. - Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor). - Soros és párhuzamos kapcsolás minden nap háztartási példákkal. - Az elektromos feszültség. - Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás. - Élettani hatások. 	<p><i>Tanulói tevékenység</i> Megfigyelések. Mérések, mérésedmények leolvasása. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása. Mérések, becslések. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése). Kutatás egyénileg és csoportmunkában. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék). Mágneses vonzás megfigyelése, próbálhatása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - megfigyelőképesség, - precizitás, - vizuális és auditív figyelem, <p>verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.</p>	<p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés: a színek természete.</i></p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> – Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem. – Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárzásvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mindennapok fizikája – kísérletezés	Órakeret 13 óra
Előzetes tudás	Fizikai alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók érdeklődésének fenntartása a minden nap életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás). - A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása. - Elektromosság a minden napi éléthelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése. - Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében. - Az égés feltételei, tűzoltás. - A hullámmozgás, a hullámok terjedése. - Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai. - Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról. - A fizika minden napi hasznosságának felismertetése. <p>Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése.</p> <p>Mérések, mérés eredmények leolvasása.</p> <p>Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - motiváció, - irányított, tartós, tudatos figyelem, - kreativitás, 	<p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i></p> <p>balesetvédelem, környezetvédelem, takarékkosság, tűzvédelem, egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i></p> <p>egészségügyi intézményrendszer, egészségmegőrző és - korrigáló segédeszközök.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i></p> <p>önismeret, testi és lelki egészség.</p>
--	---	--

védekezés. Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia	– megfigyelőképesség, praktikus készség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	Jó rendszerezőképesség, gyakorlatiasság. Egészségtudatos életszemlélet kialakítása, követése. Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakulása. A tanuló általános és egyéni egészségi állapotát ismeri, azt felelősségteljesen kifejezi és megóvja. A kémiai jelrendszeret elemi szinten ismeri. A mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik. A minden napjai élet gyakorlati problémáinak megoldásához nyújtott segítséggel az aktív környezetvédelő magatartás kialakítását segíti a tantárgy. Baleset-megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmaz a kémiai anyagok felhasználása során. Ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit. A választott szakma tanulásához elegendő általános fizikai tájékozottság kialakítása. Ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben. Az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat.
---	---

Megisméri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében.
A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.

MŰSZAKI RAJZ, VIZUÁLIS NEVELÉS

A rajzolás a vizuális megismérés és közlés lényegmegragadó alapeszköze. A rajztanítás célja, hogy fejlessze a gyermekek látáskultúráját, finommotorikáját; érzelmekre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségeük fejlődéséhez. Az ábrázolás célja, hogy megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával, fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.

A rajztanítás feladata a vizuális kultúra alapértékeinek közvetítése, a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése, alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása.

A tantárgy segít megérteni az arányok jelentőségét, meghatározni a tárgyak formai karakterét. A tanuló megérte és megpróbálja megjeleníteni a téri helyzeteket, képessé válik a vizuális kommunikáció dekódolására, értelmezni próbálja a vizuálisan rögzített közléseket. A rajztanítás során fejlődik a tanuló finommotorikai képessége, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség, amely minden megalapozza a szakmai gyakorlatban alkalmazott technikákat.

A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediais szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az öket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni.

A tanuló a képek, látványok nézegetése során tapasztalatokat gyűjthet, azokat megfogalmazza, választ témahoz illő képeket, anyagokat, fejlődik a kreativitása.

Felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret* és a *társas kultúra* területén a vizuálisan megjelenő ismertetőjegyek, megkülönböztető jelzések megismerésével, az önálló ízlésvilág kialakításának segítésével. A *médiatudatosságra* nevelést a tömegkommunikációs eszközök divatformáló hatásának felismerésével és az irányzatok közötti választás támogatásával alakítja. Segíti az önálló, tudatos stílus kialakítását.

Az *esztétikai-művészeti tudatosság* és *kifejezőképesség* kompetenciaterületet fejleszti a kreativitás, az alkotókédy folyamatos fenntartásával, a tevékenységekkel szerzett vizuális tapasztalatokra biztatással, a környezet és az alakító tevékenység eredményeinek megfigyelésével.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységen	22
Műszaki rajz készítésének alapjai	50

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységen	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	Tudatos színkeverés temperával, vízfestékkel. Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A minden nap elet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása. Testek látványszerű ábrázolása	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Művészeti alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák). – Hétköznapi vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe). – Vizuális közlések – szöveg és kép együttes 	<i>Informatika:</i> adott információ és illusztráció keresése a világhálón. Produktum készítése adott témára (meghívó, plakát,

<p>kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei).</p> <p>Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása</p>	<p>hatásának tanulmányozása.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A művészeti alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok).</p> <p>Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témaéra anyag készítése (plakát, meghívó, tabló), versenyeztetése, és értékelése.</p> <p>Logó tervezése szabadon választott technikával.</p> <p>Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése.</p> <p>A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség) megvitatása.</p> <p>Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett).</p> <p>Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színkör).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő</i></p>	<p>logó, prezentáció), az elkészült munka kinyomtatása.</p>
---	---	---

	<p><i>képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – formamegfigyelés képessége, – térlátás képessége, – színlátás és harmónia, vizuális kommunikációs képesség. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vázlatrajz, makett, színdinamika, színkör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, graffiti, prezentáció, marketing	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Műszaki rajz készítésének alapjai	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről, forma ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A térlátás alakítása és erősítése. Képalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta). A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Térhatások, téri elemek. - Kísérlet a látvány ábrázolására. - Nézetábrázolás képsík rendszerben. - Szabványok. - Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány). - Szerkesztések. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése. - A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése. <p>Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszközkiegészítés, mérési pontosság), becslés. Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása. Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglalap, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően). Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - formaészlelés- 	<p><i>Matematika: mértani testek, mérések, átváltások, felületszámítási ismeretek.</i></p> <p><i>Pályaorientáció: a szakmához szükséges feladatok végzése.</i></p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> tájékozódás, anyaggyűjtés a meglátogatott munkahelyeken.</p>
---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> – formareprodukció, – térezslelés és térrendezés képessége, – lényegkiemelés képessége, – formamegfigyelés képessége, – térlátás és differenciált térrendezés képessége, – tárgytervezés és tárgyalás képessége, környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány	

A fejlesztés várta eredményei az évfolyam végén	Műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelése, tudatos színkeverés temperával, vízfestékkal. Igényesség a személyes tárgyak és környezet esztétikus alakítására. Ismeretek tapasztalati úton a mértani testekről, formaábrázolás (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítése, tárgy, egyszerű makett készítése a tanuló által választott technikával. Ismeretek a szabványokkal, szerkesztésekkel kapcsolatban. Mérés, mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri a tanuló. Egyszerű szakrajz (alaprajz, szabásminta) értelmezése, elkészítése. Törekvés munkája igényes kivitelezésére.
--	--

INFORMATIKA

Az információs kultúra alapjainak gyakorlatorientált megismerése a tanulókat hozzásegíti a munkájukhoz, az életvitük alakításához szükséges információk korszerű, gyors megszerzéséhez, feldolgozásához és alkalmazásához. Az informatika tantárgy célja tudatosítani az informatikai eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein. Az önálló számítástechnikai produktum (pl.: rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják az informatikai eszközöket.

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják az informatikai eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását. Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását. A tanulók képessé válnak adatgyűjtésekre – játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a *digitális kompetenciaterület* fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Számítógép alkalmazása	50
A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	22

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség. Érdeklődés az elektronikus információhordozók iránt.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a minden nap tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Dokumentumkészítés. - Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó). - Könyvtárhasonlítás, dokumentumismeret. - A számítógép 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> - A baleset-megelőzés szabályainak betartása. - Számítástechnikai eszközök kezelése. - Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód

<p>alkalmazása során felmerülő etikai és egésszségügyi fenntartások.</p>	<p>használata.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. - Szövegszerkesztési ismeretek. - Hardver eszközök fajtái, jellemzői. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése.</p> <p>Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása.</p> <p>Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés.</p> <p>Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása.</p> <p>Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).</p> <p>Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása).</p> <p>Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata.</p>	
--	--	--

	<p>A számítógéphez csatolható eszközök használata. Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – érzékszervi megismerések, – térbeli és időbeli tájékozódás, – irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása, – problémamegoldó képesség, finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 22 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségtakarékos alkalmazás.</p> <p>A világhálóról szerzett és az általa feltett információt kritikával,</p>	

fenntartással, felelősséggel kezelni.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása. - Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése. - A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok. <p>Káros szokások kialakulásának megelőzése</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Szakszerű eszközhasználat. - Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek. - A vilagháló használata a káros oldalak mellőzésével. <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.</p> <p>Etikai kódex közös összeállítása.</p> <p>A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.</p> <p>Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - szóbeli és írásbeli kifejezőképesség, - figyelem terjedelme, pontossága, 	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> káros hatások kivédése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> adatvédelem, intimitás, tartózkodó viselkedés a virtuális térben is.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírás, szókincs.</p>

	<ul style="list-style-type: none">- emlékezet mobilizálása,- szabályalkalmazás,szabálykövetés,összefüggés-felismerés,algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

A tanuló képes a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni.
Képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni.
Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni.
Értékeli a szövegszerkesztő program előnyeit, érzékelni a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát.
Képes saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni.
Képes önkörlátozásra, a káros tartalmak kerülésére.
Ismeri és képes használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait.
Ismer és tudatosan használ a számítógép káros hatását csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatokat.

PÁLYAORIENTÁCIÓ

A tantárgy fontos szerepet játszik a tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakításában, a tanulók aktív részvételével a munkavállalói kompetenciák és a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében.

A tantárgy kiemelt célja a sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése, a motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása, a tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.

A tantárgy célja, hogy a tanulóban felkeltsen az érdeklődésének, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődést, segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.

A pályaorientáció során a tanuló megisméri a betölthető foglalkozásokat, a tanulható szakmákat és összeegyezteti azokat személyiséggel, ambícióival.

A pályaorientáció támogatja a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiséggel, ambícióival, lehetőségeivel. Megisméri és elsajátítja a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézések, adminisztrációs teendők alapjait, felismeri ezek fontosságát.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *állampolgárságra* és *demokráciára* nevelés területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatásával, az *önismeret* és *társas kultúra* területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmatanulás lehetőségeinek felismertetésében.

A pályaorientáció feladata a munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott szakmai képzés megismertetése, megszerettetése. Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés. *Gazdasági* és *pénzügyi* nevelés területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés. A tanulók megismerik a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőit, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását.

A tantárgy az *anyanyelvi kompetenciaterületet* a munka világával kapcsolatos ismeretek körével, a szakmai nyelv megismertetésével segíti. Támogatja a munkahelyi kommunikáció megismerését, az önkifejezést a vállalt és ellátott feladatokkal kapcsolatban. A *szociális* és *állampolgári kompetenciaterület* fejődését segíti a társadalmi munkamegosztás szerkezetének és okainak megismertetésével, a munkakörök egymásra utaltságának bemutatásával és az egyéni munkavállalói fontosság érzésének kialakításával. Fejleszti az önismeretet a munkaképesség, pályalkalmasság és egyéni életpálya lehetőségének feltárásával. A kapcsolatteremtés és kapcsolattartás formáit bővíti a munkahelyi kommunikáció elvárt szabályainak és lehetőségeinek gyakorlásával.

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Munkavállalói ismeretek	16
Pályaorientáció	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Munkavállalói ismeretek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Munkavállalás iránti igény.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Munkahely-keresési ismeretek, munkafelvétel, - Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek, - Munkaegészségügyi ismeretek, - A munkahelyek szerkezete, felépítése, - Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok, - A munkavégzés szervezése. 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők. - Munkával kapcsolatos jogok és kötelességek, a munkaerő-piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások. - A munka világának hazai és európai sajátosságai, 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban,

	<p>jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei.</p> <ul style="list-style-type: none">- Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés.- Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakorlata, elsajátítása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel. Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai). Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása. Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. Munkavállalói jogok és kötelességek megbeszélése. Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás, szabadságkérés, betegállomány</p>	prezentáció készítése.
--	---	------------------------

	<p>igazolása).</p> <p>Munkahelyi kapcsolatok, problémavezetés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe).</p> <p>Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés).</p> <p>Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – alkalmazkodás, – szociabilitás, – önállóság, – motiváció, – szabálykövetés 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Pályaorientáció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szakmaválasztás és szakmaelsajátítás iránti érdeklődés.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése. - Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása. - Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése. - Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai. - Munkahelyi egészségvédelem 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése. - Személyes pályaalkalmasság feltárása. - Társas képességek megismerése. - Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása. - Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése. - Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Természettismeret:</i> egészségügyi alkalmasság (látás, hallás, állóképesség).</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban.</p>

szempontjai.	<p>Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világáról, hazai és európai sajátosságokról. Egyéni pályaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése. Munkaerő-piaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése. Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése. Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása. Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése (elkészült eszközök, megművelt kertek stb.).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikai érzék, – önismeret, – motiváció, – precizitás, – önállóság. 	
--------------	---	--

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.

**A fejlesztés várt
eredményei az
évfolyam végén**

A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnöttek munkavégzés iránt.

SZAKMAI ALAPOZÓ ISMERETEK

A tantárgy célja az egyéni életpálya-elképzések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján – a pályaválasztási döntés segítése. Megismerteti a választott szakmák munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző szakmacsoportokat, foglalkozásokat, tevékenységformákat. A feltételek függvényében egy vagy több szakterületen gyakorlatorientált, általános szakmai ismereteket nyújt.

A szakiskolában a szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlatban is megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket és felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés vagy rész-szakképesítés kiválasztására.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén a munkahelyeken, műhelyekben elvárt viselkedés megismertetésével, az *önismeret* és *társas kapcsolati kultúra* területén a munkatársi kapcsolatokban szokásos együttműködési képességek kialakításával, a munkavezetővel és a kollégákkal történő kapcsolattartás gyakorlásával.

A *testi és lelni egészségre* nevelés területén a munkaképesség és állóképesség fejlesztése és megtartása érdekében a saját személyre vonatkozó ismeretek nyújtásával segíti a tanulókat. Megismerteti az egyes foglalkozások egészségügyi, fizikai és pszichikai kockázatait, ezek elkerülésének lehetőségeit és a sérülések, károsodások megelőzésének fontosságát.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti felismerni a munkavégzéssel összefüggő veszélyek elkerülését segítő technikákat, megalapozza a műhelyekben szükséges, szerszámokkal, tevékenységekkel kapcsolatos óvatosságot, odafigyelést a saját és a munkatársak épségét veszélyeztető tényezők és folyamatok elkerülésére. Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlődését a tantárgy a szakmai nyelv gyakorlássával, a munkatársakkal és munkavezetővel szükséges önkifejezés segítésével és a munkafeladatok és utasítások megértésének támogatásával segíti. Elősegíti helyzethez illő szóhasználattal az információ kérését szóban és írásban, segít a vélemény, kritika, vita kulturált nyelvi formában történő megfogalmazásában.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén erősíti az együttműködést, a munkafegyelem kialakulását, a felelősségvállalást, a társadalmi cselekvőképesség növelését, a szabálykövető magatartás elfogadását, az erőfeszítést, a monotóniatűrést a munkafolyamatokban, élethelyzetekben. Fizikai és szociális helyzetekben eredményes alkalmazkodást biztosító, szilárd szokásrendszert alakít ki.

Éves óraszám: **216**; Heti óraszám: **6**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
-----------------------	----------

Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	folyamatos
Közlekedési ismeretek	folyamatos
Műhelygyakorlatok	144+72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Óvatos magatartás kialakulása a nem ismert tárgyakkal és gépekkel kapcsolatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek. – Veszélyes alapanyagok, energiaforrások. – Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök. – Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma. <p>Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése. – Alapvető óvatosság kialakulása. – Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása. – Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése.</p>

	<p>balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről. Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása. Tűzvédelmi gyakorlat. Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal. Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása. Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása. Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása. Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – megfigyelőképesség, – óvatosság, kooperációs készség. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Közlekedési ismeretek	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tömegközlekedési eszközök önálló, magabiztos igénybevétele.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Menetrend. – Átszállási lehetőségek. – Tömegközlekedési eszközök útvonala. – Lakóhely közlekedése. – Lakcím és munkahely, műhely címének pontos ismerete. <p>Bérletek, jegyek időbeli és térbeli hatályosságának ismerete</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A munkahely és lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és célszerűen. – Tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele. – Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete. – Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása <p><i>Tanulói tevékenység</i> Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése. Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése. Menetidő kipróbálása, pontos érkezés a munkahelyre.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése.</p>

	képességek, területek – figyelem, – önaljáság, – együttműködési készség, – pontosság, óvatosság.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Műhelygyakorlatok	Órakeret 144+72 óra
Előzetes tudás	Tűz- és balesetvédelmi ismeretek, motiváltság a munkavégzésre.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése. Itt nyílik lehetőség az intézményben oktatott szakmacsoport - specifikus alapozásra, a kiválasztott szakképesítésre jellemző szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítására, a készségek és képességek fejlesztésére.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A műhely helyiségeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése. – A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése. – Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása. – Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése. – A szükséges általános 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemezés. Szakmai szókincs kialakítás, Szakmai szövegértés. Matematika: logikai összefüggések keresése

<ul style="list-style-type: none"> - A gyártmányelőkészítés alapjainak megismerése - A kiválasztott szakmacsoportra jellemző anyagokkal kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása - Különféle nyersanyagok és azok feldolgozásának megismerése - Munkafolyamat menetének megismerése. - A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása. 	<p>elméleti elemekkel való összekapcsolás.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása. - A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, részszakképesítés vagy munkábaállást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása. Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása. Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról.</p> <p>A műhely, a munkahely berendezéseinek, eszközeinek, értékeinek megkímélése, megóvása</p> <p>A munkaműveletek kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása. Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.</p>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése.</p> <p>Természetismeret: Környezettudatosság</p> <p>Problémafelismerés</p> <p>Poblémamegoldás keresése</p>
---	--	---

	<p>Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása. Helyes testtartás és fogások gyakorlása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – praktikus készség, – kooperációs készség, – pontosság, precizitás, – irányított figyelem, – óvatosság, – team munka erősítése – rugalmasság – együttműködés <p>önállóság, önismeret</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló az intézmény szakmai képzésének megfelelő területen jártas lesz a gyakorlati műhelyekben és munkahelyeken, elsajátítja a képzés során használatos alapvető segítő munkák és részfeladatok elemeit.</p> <p>Tájékozott lesz a munkavégzés során elvárt teljesítménnyel és saját képességeivel kapcsolatban.</p> <p>A műhelygyakorlatok során kialakul a tanulóban a pontos és minőségi munkavégzés igénye, a környezettel szembeni felelőssége. A természettudományi tárgyak tananyagára építve fejlődik a tanulók mezőgazdasági, könnyűipari, műszaki szemlélete.</p> <p>Pályaválasztásuk megalapozottá válik.</p>
---	--

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Az enyhén értelmi fogyatékos fiatalok középfokú nevelésében-oktatásában jellemző a tudatos és rendszeres öntevékenység, önképzési igény valamennyi műveltségi terület, így a testnevelés és sport esetében is. Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egésztudatosság beépülése a személyiségvonalok rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *anyanyelvi kommunikáció* – a beszédértés és a beszédpdukció fejlesztése terén, a testnevelés órákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékelt beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A *matematikai kompetencia* fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A *természettudományos kompetencia* a minden nap élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése.

További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, a komplex személyiségsfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulókban.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Éves óraszám: **180**; Heti óraszám: **5**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	36
Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	36
Játék	52
Versenyzés	36
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeskedés bordásfalon, kötélen, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – A fittség és az edzettség kritériumai. – A terhelés élettani és pszichés értelmezése. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Minőséggelvű motoros tevékenységek 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó

<ul style="list-style-type: none"> - A nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. - Gimnasztika. - Egyensúlygyakorlatok. - Küzdőgyakorlatok. - Zenére végzett gyakorlatok. - Légzőgyakorlatok. 	<ul style="list-style-type: none"> - tökéletesítése. - Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. - Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő célirányos mozgások: fügeszkedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével. Tesztek, felmérések kizárálag diagnosztikus célzattal: <ul style="list-style-type: none"> - motoros (Cooper), - kardio-respiratorikus, </p>	funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban. <p><i>Természetismeret:</i> emberi test, egészséges életmód.</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – állóképesség, – erő, – izomerő, – állóképesség, – testösszetétel. <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – döntési képesség, – térikhasználási képesség, transzferhatások. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúlygyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemelek önálló végrehajtására.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemeinek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. - Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemelek tárából. - Rendgyakorlatok. - Torna. - Támaszgyakorlatok. - Mászás, vándormászás. - Függeszkedés, lendülés. - Guruló átfordulás előrehátra, tigrisbukfenc. - Atlétikai elemek: <ul style="list-style-type: none"> - Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. - Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. - Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. - Úszás. - A vízből mentés elemi szabályai. 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. - Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Természetes mozgások vérehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitеле (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés- és egyensúlygyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen, vándormászás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Természeti ismeret:</i> Emberi test. Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> versenyszemmel, nyertes elismerése, szabályok betartása.</p>
--	---	--

	<p>bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből. Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében. Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors, mell, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none">– instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége,– imitációs és elemző képesség,– alkalmazkodási képesség, a mozgás örömének átélése.	
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 52 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszeméllyel és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig úzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedvelteztetése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Dobó- és elfogójátékok. – Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. – Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. – Átadások helyben és 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés,

<p>mozgás közben.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Célba rúgó és célba dobó játékok. – Kosárlabda. – Labdarúgás. – Röplabda. – Kézlabda. – Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. – Szabadidős teremjátékok. 	<p>sportszerűségen és a sikerorientáltságban.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek meglátogatása, – szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. – Csapatépítés. – Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. – Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. – Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. – Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása. – Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játéktevékenységen. – Személyes és társas folyamatok megélése. – A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai</p>	<p>rábeszélés formáiban.</p>
--	---	------------------------------

	<p>elemekkel (kidobós).</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).</p> <p>Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.</p> <p>Preventív játékok és tevékenységek vízben.</p> <p>Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – szabálytudat, – kooperativitás, – asszertivitás, – kudarc és győzelem sportszerű megélése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 36 óra
Előzetes tudás	<p>Együttműködés a csapattársakkal, versenytárssal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. – Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. – Népi gyermek 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. – Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. – Az olimpia és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. – Példakép (választás, a választás megindokolása). <p><i>Tanulói tevékenység</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonyyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés.</p> <p><i>Természetismeret:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> képek, eredmények keresése honlapokon.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> önismeret – testi és lelki egészség.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - versenyjátékok, versenyfeladatok. - Küzdősportok elemei. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia 	<p>Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magasugrás, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei. Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása. Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és vérehajtása az írott és íratlan sportszerűsségi szabályok betartásával.</p>	
---	--	--

	<p>Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – szabálykövetés, – szabálytartás, – egészséges versenyszemellem, – kooperáció, – koordináció, döntési és reagáló képesség. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxáció gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

Tevékenységek	Fejlesztési követelmények	Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség téma köréből
<ul style="list-style-type: none"> – Otthon is végezhető testgyakorlatok. – Táncok különféle műfajai. – Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. – Relaxációs gyakorlatok. – Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. – Természetben üzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). – Kerékpározás, görkorcsolyázás. – Úszás termésszes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. – Könnyített testnevelés. 	<ul style="list-style-type: none"> – Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. – Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. – A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. – Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. – Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. – Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. 	

	<ul style="list-style-type: none">- Biztonság és környezettudatosság.- Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.- Önkontroll, önuralom.- Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége –a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).- A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. <p>A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásával</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.</p> <p>Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna).</p> <p>Relaxációs gyakorlatok:</p> <p>légzőgyakorlatok,</p> <p>figyelemösszpontosító és lazító testtartások.</p> <p>Természetben üzhető sportok:</p>	
--	---	--

	<p>labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – egészségtudatosság, – mozgásigény, – a körülményekhez való alkalmazkodás, – a természet szeretete, fenntartható fejlődés. 	
Kulcsfogalmak/		Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés,

fogalmak	korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömréning.
-----------------	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.
Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.
A szergyakorlatok teljesítése, önálló végrehajtása a tanuló képessége szerint.
Az ugróerő és súlypontemelkedés tudatos szabályozása.
A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.
A tanuló képes:
önállóan bemelegíteni;
a sportot életritmusába beépíteni;
legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és azoknak megfelelően cselekedni;
labdát céltudatosan irányítani;
labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban,
versenyekben;
higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki óra sajátos szerepet tölt be a tantárgyak rendszerében. Tartalmai, tevékenységei közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését. Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjéinek kialakulásához.

Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önfogadást és az önfeljlesztést, biztosítani a szociális érzékenység lékgörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül.

A tantárgy tudatosítja az értekek védelmével kapcsolatos felelösséget, bemutatja a közvetlen környezet humán értékeit.

Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására.

Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világáról, a szakmákról.

A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy az *erkölcsi nevelés* terén, irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül támogatást nyújt pozitív és negatív példák felismerésére, pozitív mintakövetésre; *nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés* területén hazánk múltjának, jelenének megismerésére az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés terén szerepet játszik az olvasott szövegekben a közéletiségi felismerésében, a múlt irodalmában a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követésében.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése területen fontos szerepet tölt be a tantárgy, a szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíti a társas

érintkezést. Az önismeretet fejleszti a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel, segíti a saját személyiséget megismerését az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A *testi és lelki egészségre* nevelésben az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerésével ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben, ezek felismerésével, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával vesz részt.

A *családi életre* nevelést az irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása erősíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területet támogatja a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán, illetve ezek gyakoroltatása szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terület egyre tudatosabbá válik a helyes szokásrend következetes alakítása során különböző életterekben (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

A *pályaorientáció* területét támogatja a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzésével, megbeszélésével, saját lehetőségek és motivációk összevetésével.

A *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen komplex ismereteket nyújt az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek bemutatásával a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. téma körökben.

A *médiatudatosságra* nevelést segíti az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, infokommunikációs eszközök igénybevételenek gyakorlásával.

A *tanulás tanítása* területet támogatja az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárásával, egyénre szabott értékeléssel, az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztésével.

A kulcskompetenciák közül az *anyanyelvi kommunikáció* hangsúlyos, a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve kell szerepet kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédpunkció fejlesztésének.

A *szociális és állampolgári kompetencia* fejlődését, a társadalmi beilleszkedést a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni.

Éves óraszám: **36**; Heti óraszám: **1**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beilleszkedés – Alkalmazkodás	12
Önismeret – Testi és lelki egészség	14
Aktuális téma	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás		Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend. – Tűz- és balesetvédelem. – Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. – Tanulás és tudás. – Új tantárgyak megismerése. – Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság). – Helyismeret. – Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése. 		<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – A szabályok elfogadása. – Helyes napirend kialakítása. – Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya. – Felkészülés a szakmatanulásra. – Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt. – Szolidaritás a rászorulókkal szemben. – Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p> <p>A szabályok megvitatása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Pályaorientáció:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a világhálón.</p>

	<p>Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, Helytörténeti Múzeum, kiállítás megtekintése). Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulók megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása stb.).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p>	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, szerialitás. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz kötődő tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség		Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját jó és rossz tulajdonságainak ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.		
Ismeretek		Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Önjellemzés, reális önértékelés. – Lelki bántalmak, sérelmek következményei. – Milyennek látom társaimat, ök hogy látnak engem? – Az emberi természet 		Fejlesztési követelmények <ul style="list-style-type: none"> – Reális önismeret. – Sérrelmeiről beszél a tanuló. – A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. – Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód. <i>Természetismeret:</i>

<p>megnyilvánulása, a helyes életvezetés kialakítása.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Negatív tulajdonságok számbavétele. – Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése. – Dohányzás (aktív – passzív). – Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galeri, szekta). 	<p>környezet életében.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése. – Segítségkérés módjának és helyének megismerése. – Segélykérő telefonszámok ismerete. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?</p> <p>Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önkritika).</p> <p>Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra.</p> <p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.</p> <p>Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.</p> <p>Saját élmények a felmerülő</p>	<p>egészséges életmód.</p>
--	---	----------------------------

	<p>témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Situációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a fenti helyzeteket (alkohol, cigarette és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, – emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, szeriatitás. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális téma	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számítartása	
A tematikai egység	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számítartása.	

nevelési-fejlesztési céljai	Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> – Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. – A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése <p><i>Tanulói tevékenység</i> Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Szűkebb és tágabb közösséggének ismerete. – Aktivitás, együttműködés. 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>

<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>		
<ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása, – emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás, szeriálitás. 		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.	

A fejlesztés várta eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. Képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismérése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Képes megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.</p>
--	--

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-10. évfolyamos közismereti tanterve

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, az OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához készült közismereti tanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A tantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

Célok és feladatok

A speciális szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacra való eredményes részvételre, a sikeres munkaerőpiaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségstruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmód, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiség komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a minden napjai gyakorlatban, az érzelem, az értelelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelem, az értelelem és a cselekvés összefüggésének

tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a minden nap életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kíváatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrája iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezésein, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókusza kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mérten biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elképzélések, vágyak, tervezek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok türésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igenné válik a testi épség megővása és a sérülések elkerülése. A minden napos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szennedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllön, az ápoltság összefüggéseire.

A családi életre nevelést segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségeit, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támpontokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és

közösségi érdekek összefüggését, az egymásrautaltságot. A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a minden nap életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet építésének megóvása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékkosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a minden nap alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló éettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megóvásának igénye.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékosság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségeire a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítségskérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a minden napokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepüket az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában. A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkézségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásokkal jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet. Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán. A 9–10. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyénre szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédprodukciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a tanuló a tanult nyelv alapvető, minden nap élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulatait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a minden nap élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a tér- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegységek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusan fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A természettudományos és technikai kompetencia területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a minden nap életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérzi, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a minden nap élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A digitális kompetencia azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A szociális és állampolgári kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátelményű tevékenységek formájában gyakorolatva biztosítja. A tanuló felkészül a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére.

Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseletéről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételevel.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mérten elsajátított kultúrtechnikai eszközök új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csoportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti résszakképesítés oktatásához kapcsolódó enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

9. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9. évfolyam heti óraszáma	éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+1	36+36
Matematika	Matematika	2	72
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
Informatika	Informatika	1	36
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfönöki óra	1	36
Közismeret összesen		12	432
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		23	828
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

10. évfolyam

Műveltségi terület	Tantárgy neve	10. évfolyam heti óraszáma	éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+1	35+35
Matematika	Matematika	2	70
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	35
	Társadalom ismeret	1	35
Informatika	Informatika	1	35

Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	175
	Osztályfőnöki óra	1	35
Közismeret összesen		13	455
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		23	828
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatakkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüköt, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet

biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyére szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A minden napjai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Értékelési elvek és eljárások

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáció tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzációsához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségeből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

Az egyénre fókusztáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.

Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.

A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.

Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.

Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.

Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.

A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonyさa felerősödik.

Az önbizalomhiánnal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.

A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témaüző, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.

A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, valamennyi szakaszban folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelembre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni, vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetők, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkincsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként elik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Módszertani segédlet

Itt néhány olyan, nem csupán módszertant érintő szempontot villantunk fel, amely a tanulást, egyben a pedagógus munkáját eredményesebbé teheti. A klasszikus három kérdés az oktatás kapcsán: Mit tanítunk? Kinek tanítunk? és Hogyan tanítunk?

A „mit” kérdésre a válasz a tanterv maga. A 2012-es NAT és a ráépülő tanterv az utóbbi évtizedek pedagógiai óhajtását valósíthatja meg: „Ne tananyagot (sok esetben egyetlen tankönyvet) tanítson, hanem képességeket fejlesszen az iskola!”

A tanterv segít abban, hogy a tervezőmunka fókuszában a képességek fejlesztése álljon – valamennyi műveltségi terület feltárja a fejlesztési területekkel lehetséges kapcsolatait: azt keresi, hogy milyen mértékben szolgálja a műveltségi terület céljait megjelenítő tantárgy az egyes műveltségi területek körébe tartozó, az oktatási

folyamat szakaszaira lebontott fejlesztési célokat, és ezt valamennyi műveltségi terület esetében megteszi. Másrészt: a műveltségi területekhez kapcsolódó tartalmakkal a kulcskompetenciák fejlesztését veszi célba – ennek eredményeként a tanulók olyan feladatokban tevékenykednek, amelyek felé érdeklődéssel fordulnak és a már meglevő készségeiket más kontextusban gyakorolva próbálgatják – képességeik eközben fejlődnek, míg a tanuló egyszer csak ráébred, hogy ez a fajta tanulás örömmel, sikerhez, általa önként megszerzett tudáshoz vezet, amely emeli önértékelését és a jövőbeni sikert is előfeltételezi: fő szerepe a tapasztalatszerzésnek van.

A javasolt tanulásszervezés a csoportos, páros, tanulásszervezési módot részesíti előnyben, amellyel adott esetben jól megfér az egyéni munka vagy a frontális óraelem is – a hangsúlyeltolódás a lényeg! A helyi tantervezek összeállításakor a szaktárgyi munkaközösségeknek, a megvalósítás folyamatában pedig a pedagógusoknak együtt kell gondolkodni, konzultálni, alkotó teamként működni, amikor arról döntenek, mit is fognak tanítani.

Kinek tanítunk?

Ez a tanterv sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült. A fogyatékossági típushoz tartozó gyerekek sajátosságegyüttese széles spektrumú. Csatlakozó problémáikat, nem múló tanulási nehézségeiket szakértői véleményben követheti nyomon a pedagógus. Közös sajátosságuk az értelmi funkciók elsődleges sérülése, a megismérő funkciók gyengesége. Valamennyi enyhén értelmi fogyatékos tanulónál általánosan megállapítható a téri orientáció, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a beszéd- és kommunikációs képesség, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérő mértékű zavara.

A speciális szakiskolai képzés számára elvárás, hogy fokozza toleranciakézségét a nagyobb mértékű egyéni alkalmazkodás és esélykiegyenlítő korrekciós nevelési hatások biztosításával. Ezért az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelésében részt vevő iskolákban az egyéni egészségügyi habilitációs rehabilitációs fejlesztő foglalkozások mellett valamennyi tanóra az egyéni fejlődési tervek korrekciós céljaival összhangban járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez. Ez az igény a pedagógus tanórai felkészülését is befolyásolja, hiszen több szempontot egyeztetve kell terveznie a tanulók és a saját tanórai tevékenységét.

Hogyan tanítunk?

A tantárgy-pedagógiák gazdag módszertani kínálatot nyújtanak. A pedagógus-továbbképzések feladata a tanítók és tanárok módszertani kultúrájának bővítése, eszköztárának gazdagítása. Itt csupán néhány szempontra hívjuk fel a célcsoport pedagógusainak figyelmét.

Mikor jó egy módszer? Akkor jó, ha hatékony és eredményes. Csak a megfelelő helyen és módon alkalmazott módszer eredményes. Ismerjünk meg minél több módszert, alkalmazzuk ezeket változatba – a legjobb módszer is unalmassá válhat!

Tanítsuk meg tanulni a gyerekeket! Tanítsuk meg a tanuláshoz szükséges módszereket, pl. információszerzés, adatgyűjtés, lejegyzés, a fontos részek kiemelése, szavak aláhúzása, műveleti sorrend, kérdésfeltevés, ellenőrzés, rajz készítése – ezzel eszközök adunk a tanuláshoz.

Figyelemfejlesztő játékokat, gyakorlatokat, feladatokat végezzünk napi rendszerességgel!

Memorizálással lassan, de biztosan fejleszhető a memória! Tananyaghoz kapcsolódva vagy szabadidős programok, játék kapcsán fejlesszük az enyhén értelmi fogyatékos gyermekem emlékezetét!

Legyen stratégiájuk a tanuláshoz! Tanítsuk meg, hogy a rövid távú memóriából hogyan juttathatják a hosszú távú memóriába az új ismereteket: ismételgetéssel, az új elemet a régiek közé illesztve kontextus kereséssel – tanultam-e már hasonlót? Ez a technika a régi és az új ismereteket puzzle-játék-szerűen rendezи össze: a meglevő részletek segítенek az illeszkedési pontok felismerésében.

Készítsenek a gyerekek gondolattérképet, ennek kulcsszavai is segítik a későbbiekben a felidézést!

A szemléltetést gondosan tervezzük! Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára részletes magyarázattal maradandó élményt, tudást nyújt.

A motiváció biztosítása minden tanuló számára fontos, a figyelemzavarral küzdő tanulónak különösen. A motiváció kísérje végig a tanítási folyamatot – nem csak az óra elején van funkciója! Adjuk meg a feladatválasztás lehetőségét! A motiváció fenntartásában – mivel sikerre vezeti a tanulót – segítőnk a fejlesztő értékelés is.

Igyekezzünk megismerni tanulóinkat, beszélgettünk tanítványainkkal, hallgassuk őket érdeklődéssel!

Csak biztos tudásra építhetünk. A lemaradók felzárkóztatására szánunk időt!

Tanítsunk a tanulóknak kooperatív technikákat! Szervezzünk csoportmunkát, ha rendszeresen dolgoznak együtt a tanulók, felszabadultan, hatékonyan fognak közösen tevékenykedni.

A közvetlen tanulói tevékenykedés megvalósulására szervezzünk a tantárgyhoz, témahoz illeszkedő sok játékot, modellezést, tevékenységet, szerepjátékot. Így a tanulók közvetlen aktivitás révén tesznek szert tudásra.

Teremtsünk minél több tantermen, iskolán kívüli, élményszámba menő tanulási programot!

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

9–10. évfolyam

A magyar nyelv és irodalom tantárgya a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre.

Legfontosabb célok:

A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra.

Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.

A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,

Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás,

Alakuljon ki eszköztudás, a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.

Jelentősen bővül aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és végzés valamint a szakmai munka területén

Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.

Tudjon folyamatosan hangosan vagy magában olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni

Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.

Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

A tantárgy feladatai a következők:

A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.

A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkézségek továbbépítése.

Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.

A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.

Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.

Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.

Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.

A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.

Szereplési biztonság kialakítása.

A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben:

Erkölcsi nevelés: irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a minden nap élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők és más publicisták szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával. A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.). Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicistikák elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiatudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Anyanyelvi kommunikáció területén a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tantárgy segíteni tudja a kellő önismeret alakításával a társadalmi beilleszkedést.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai: a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

A tanítás során fontos szempont a nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével hozzájárulni az énkép és a világkép kialakulásához, szükséglétéik felismeréséhez és kielégítéséhez. A tantárgy célja, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanuló legyen képes tájékozódni tömegkommunikációs eszközök segítségével a napi eseményekről.

A magyar nyelv és irodalom tanítása során elérhető a kulturált, megfelelő nyelvi eszközöket alkalmazó viselkedés kommunikációs helyzetekben.

9. évfolyam**Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	20
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	20
Irodalmi szöveg olvasása	12
Kommunikáció – Médiaismeret	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése. Események elmesélése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmacsolása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Ismeretek</p> <p>Beszédtechnika:</p> <p>a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő,</p> <p>a pontos artikuláció, a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</p> <p>Beszéd(meg)értés:</p> <p>szavak, mondatok, szöveg szintjén.</p> <p>Beszédkészsség</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Egyéni képességekhez igazodóan:</p> <p>a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben.</p> <p>A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás.</p> <p>Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.</p> <p>A kommunikáció céljának</p>	<p>Testnevelés és sport: légzéstechnika.</p> <p>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>
---	--	--

	<p>megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.</p> <p>A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása.</p> <p>Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek</p>	
--	--	--

	<p>megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés). Vers- és prózamondás gyakorlása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkézség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhasonlítás előkészítése. „Szabadpolcok” önálló	

céljai	használatának megtanulása. Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása. Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek		Kapcsolódási pontok
Ismeretek Könyvtárhasonlítat, információszerzés különböző eszközei. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.	Fejlesztési követelmények Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása. Tanulói tevékenység Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.	Matematika: adatgyűjtés. Informatika: tények, információk gyűjtése.	

	Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Motiváció. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése. Önállóság.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Ismeretek A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). Tájékoztatás, leírás stíluselemei.	Fejlesztési követelmények Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Tanári útmutatás alapján	Informatika: helyesírás-ellenőrző program.

<p>Az írott beszéd felelőssége.</p> <p>Pontos és szabatos megfogalmazás.</p> <p>Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:</p> <ul style="list-style-type: none"> tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata. <p>Hibakeresés, hibajavítás.</p> <p>Helyesírási szótár használata.</p> <p>Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.</p> <p>Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.</p>	<p>szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Jól olvasható egyéni íráskép.</p> <p>Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.</p> <p>A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.</p> <p>Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.</p> <p>Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.</p> <p>Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piiktogramok) felismerése, megnevezése.</p> <p>Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, sms stb.)</p> <p>Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.</p> <p>Írás a számítógépen, hibajavítás</p>	
---	--	--

	a helyesírási program használatával. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem, szerialitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. Szövegértés, szövegalkotás. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés). Egyeszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.	Fejlesztési követelmények Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése. Informatika: helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.	

<p>Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.</p> <p>Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).</p> <p>Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).</p>	<p>készítése.</p> <p>A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.</p> <p>Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása..</p> <p>Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott.</p> <p>A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Finommotorika.</p> <p>Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p>	
---	--	--

	Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Figyelem.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Olvasmányelmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása).	Fejlesztési követelmények A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. A megismert irodalmi alkotások	Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

<p>Egyeszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt.</p> <p>Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>előadásában képességek szerinti feladatvállalás</p> <p>Tanulói tevékenység DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás.</p> <p>Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témaival kapcsolatos élmények elmondása.</p> <p>Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p> <p>Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Ismert médiafelületek	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. Az információ valóságértékének mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. A reklámok célja és természete. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).	Fejlesztési követelmények Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. A továbbadandó hírek, információk valóságértékének mérlegelése. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. Tanulói tevékenység Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.	Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés. Informatika: etikai állásfoglalás.

	<p>Kutatómunka adott információ megkeresésére.</p> <p>Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.</p> <p>Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.</p> <p>Információk értékelése, mérlegelése.</p> <p>Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p> <p>Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság.</p> <p>Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cífolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap</p>	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni.</p> <p>Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni.</p> <p>Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).</p> <p>Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni.</p>
-------------------------------------	--

	<p>Tudja az írást kommunikációs célokra használni. Képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni. Képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni. Könyvtárhasonlat megadott szempontok alapján. Fogékony a művészeti élményekre.</p>
--	--

10. évfolyam

Éves óraszám: 70; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	20
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	20
Irodalmi szöveg olvasása	12
Kommunikáció – Médiaismeret	18

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése. Események elmesélése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmacsolása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Beszédtechnika: a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünnettartás, megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, a pontos artikuláció, a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. Beszéd(meg)értés: szavak, mondatok, szöveg szintjén. Beszédkészsség</p>	<p>Fejlesztési követelmények Egyéni képességekhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése Tanulói tevékenység A levegőbeosztás, a szünnettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a górcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának</p>	<p>Testnevelés és sport: légzéstchnika. Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>
--	--	---

	<p>megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.</p> <p>A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p>	
--	---	--

	<p>Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílus hatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés). Vers- és prózamondás gyakorlása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkézségs formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhelyszínen előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása.</p> <p>Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása.</p> <p>Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.</p> <p>Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása.</p> <p>Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.</p> <p>Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapsolódási pontok
Ismeretek Könyvtárhelyszínen előkészítése. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.	<p>Fejlesztési követelmények Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.</p> <p>Tanulói tevékenység Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése).</p> <p>Adatkeresés, adatgyűjtés.</p>	Matematika: adatgyűjtés. Informatika: tények, információk gyűjtése.

	<p>Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés.</p> <p>Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján.</p> <p>Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása.</p> <p>Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Motiváció.</p> <p>Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p> <p>Önállóság.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Ismeretek</p> <p>A mondatok szövegben betöltött szerepe.</p> <p>Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.</p> <p>Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).</p> <p>Tájékoztatás, leírás stíluselemei.</p> <p>Az írott beszéd felelőssége.</p> <p>Pontos és szabatos megfogalmazás.</p> <p>Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:</p> <p>tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótágolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata.</p> <p>Hibakeresés, hibajavítás.</p> <p>Helyesírási szótár használata.</p> <p>Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.</p> <p>Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Betűrendbe rendezés.</p> <p>Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.</p> <p>Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja.</p> <p>Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Jól olvasható egyéni íráskép.</p> <p>Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni.</p> <p>A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.</p> <p>Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.</p> <p>Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.</p> <p>Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések,</p>	<p>Informatika: helyesírás-ellenőrző program.</p>
---	--	--

	<p>piktogramok) felismerése, megnevezése.</p> <p>Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, sms stb.)</p> <p>Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.</p> <p>Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.</p> <p>Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.</p> <p>Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Akusztikus figyelem, szerelitás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása.	

Elfogadható színvonalú helyesírás. Önenellenőrzés fejlesztése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).</p> <p>Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.</p> <p>Szövegértés, szövegalkotás.</p> <p>Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés).</p> <p>Egyeszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.</p> <p>Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján.</p> <p>Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.</p> <p>Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).</p> <p>Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.</p> <p>Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján.</p> <p>Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.</p> <p>A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.</p> <p>Önéletrajz írása tartalmi és formai követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel.</p> <p>A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.</p> <p>Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.</p>	<p>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</p> <p>Informatika: helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.</p>

	<p>Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célközönségnek megfelelően.</p> <p>Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott.</p> <p>A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés).</p> <p>Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően.</p> <p>„Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Finommotorika.</p> <p>Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p>	
--	---	--

	Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Figyelem.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Olvasmányelmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. Kreatív szövegalkotás	Fejlesztési követelmények A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás Tanulói tevékenység DVD-, CD- és élő előadásban	Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

(alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).	<p>elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás.</p> <p>Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása.</p> <p>Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szükebb és tágabb közönségnek.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p> <p>Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Ismert médiafelületek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása.	

	Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés). Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. Az információ valóságértékének mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. A reklámok célja és természete. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).	Fejlesztési követelmények Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. A továbbadandó hírek, információk valóságértékének mérlegelése. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása. Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. Tanulói tevékenység Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban,	Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés. Informatika: etikai állásfoglalás.

	<p>tájékozódás katalógusban. Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.</p> <p>Információk értékelése, mérlegelése.</p> <p>Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p> <p>Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság.</p> <p>Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cífolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<p>A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni. Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni.</p> <p>Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).</p> <p>Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni.</p> <p>Tudja az írást kommunikációs célokra használni.</p> <p>Képes az olvasást az információszerzséshoz és átadáshoz felhasználni.</p> <p>Képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni.</p>
---	--

	Könyvtárhasználat megadott szempontok alapján. Fogékony a művészeti élményekre.
--	--

MATEMATIKA 9–10. évfolyam

A matematika tantárgy szerepe a speciális szakiskolában a szakmaelsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében. A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása. Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése. A tantárgy segíti az önálló életvitel megalapozását a pénzügyi ismeretek elsajátításával, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerésével. Lehetőséget teremt a háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzésére, a mennyiségek, az idő meghatározására.

A tantárgy jelentős szerepet kap a pályaorientáció területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmai választási döntés előkészítésének támogatására.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében.

A matematikai kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel.

A digitális kompetenciaterület ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a minden napokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

9. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási műveletek	12
Számtan. Műveletek	30
Mérések	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.	Fejlesztési követelmények A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése,	Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás

	<p>táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.</p> <p>Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p>Tanulói tevékenység Fogalmak értelmezése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.</p> <p>Elemek elhelyezése adott halmazokba.</p> <p>Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).</p> <p>Szövegelemzés, szövegértelmezés.</p> <p>A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.</p> <p>A „ minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága,</p>	
--	--	--

	mobilizálása. Problémamegoldó képesség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat. A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma. Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témahez kapcsolódó szókincse.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számtan. Műveletek	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. A zsebszámológép használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok	Fejlesztési követelmények A minden nap életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. Biztos számfogalom a racionális számkörben. A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. Tanulói tevékenység Természetes és racionális	

	<p>számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal.</p> <p>Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.</p> <p>Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal.</p> <p>Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal.</p> <p>Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a minden nap élethez kapcsolódó gyakorlatban.</p> <p>A százalék fogalma. Egyszerű százalékkérték-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részletre. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a minden nap gyakorlathoz kapcsolódóan.</p> <p>Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése,</p>	
--	---	--

	<p>válaszadás, ellenőrzés).</p> <p>A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Pontos munkavégzés.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p> <p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés.</p> <p>Összefüggés-felismerés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a minden nap életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hosszúság, tömeg és ūrtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Fejlesztési követelmények Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és	Magyar nyelv és irodalom; osztályfönnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemezés

	<p>szem előtt tartása.</p> <p>Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.</p> <p>Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása.</p> <p>Pontos, tiszta szerkeszt Tanulói tevékenység</p> <p>Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.</p> <p>Becslés.</p> <p>Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.</p> <p>Mértékegységek.</p> <p>Átváltások.</p> <p>Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.</p> <p>Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.</p> <p>Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.</p> <p>Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.</p> <p>Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.</p> <p>Sokszögek kerülete és területe (négyzet, téglalap, háromszög).</p>	
--	---	--

	<p>A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kisszámítása következetessel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel). Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán).A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.</p>	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között.</p> <p>Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete.</p> <p>Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben.</p> <p>A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni.</p> <p>Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.</p> <p>Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.</p> <p>Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát.</p> <p>Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindenki írányban.</p> <p>Képes egyszerű adatokból átlagszámításra.</p> <p>Ismerje a 10-es számrendszer milliós számkörben.</p> <p>Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.</p> <p>Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni.</p> <p>Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.</p>
-------------------------------------	---

10. évfolyam

Éves óraszám: 70; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási műveletek	10
Számtan. Műveletek	30
Mérések	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. Tanulói tevékenység Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyeszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „ minden”, „van olyan”, „van,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás</p>
--	---	---

	<p>amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.</p> <p>Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről.</p> <p>Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése. Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról.</p> <p>Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.</p> <p>Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat.</p> <p>A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma.</p> <p>Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számtan. Műveletek	Órakeret 30 óra
--------------------------------------	--------------------	--------------------

Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata.</p> <p>Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.</p> <p>A zsebszámológép használata.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>A minden nap életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.</p> <p>Biztos számfogalom a racionális számkörgen.</p> <p>A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában.</p> <p>Pontos és gyors számolás.</p> <p>Zsebszámológép használata.</p> <p>Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés.</p> <p>Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.</p> <p>Műveletek természetes számokkal.</p> <p>Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás,</p>	

	<p>egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal. Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a minden nap élethez kapcsolódó gyakorlatban. A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó). Fizetések, vásárlások részletre. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor). Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a minden nap gyakorlathoz kapcsolódóan. Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés). A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p>	
--	---	--

	Pontos munkavégzés. Szóbeli kifejezőképesség. Figyelem terjedelme, pontossága. Emlékezet mobilizálása. Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a minden nap életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hosszúság, tömeg és ürtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Fejlesztési követelmények Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete,	Magyar nyelv és irodalom; osztályfönnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

	<p>segítséggel terület és térfogat számítása.</p> <p>Pontos, tiszta szerkeszt Tanulói tevékenység</p> <p>Mérések végzése különböző mérőeszközökkel.</p> <p>Becslés.</p> <p>Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.</p> <p>Mértékegységek.</p> <p>Átváltások.</p> <p>Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.</p> <p>Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.</p> <p>Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.</p> <p>Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.</p> <p>Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.</p> <p>A kör és alkotórészei.</p> <p>Az átmérő és a sugár kapcsolata.</p> <p>Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton.</p> <p>Kocka és téglatest térfogatának mérése, kisszámítása következetetssel, majd mért adatok alapján.</p> <p>Hosszúság, terület, térfogat</p>	
--	---	--

	<p>mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása.</p> <p>Felszín- és térfogatszámítás.</p> <p>Gyakorlati vonatkozású feladatok.</p> <p>Szöveges feladatok végzése.</p> <p>Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel).</p> <p>Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között.</p> <p>Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet.</p> <p>A felmerülő szakkifejezések.</p> <p>Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.</p>	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni.

Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.
Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.
Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát.
Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján minden két irányban.
Képes egyszerű adatokból átlagszámításra.
Ismerje a 10-es számrendszer milliós számkörben.
Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.
Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni.
Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.

ERKÖLCSTAN **9–10. évfolyam**

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élethelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációjának felismerése. Mindezt támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógus szerepe az, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések feloldásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellentétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő hátteret adnak. Az önismeretre és a mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollálásának segítése, erősítése, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremti a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségen belülről és a közösséghoz tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészségre nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az örööm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és az egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párok kapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásuk fontosságának felismerését, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismertetésével segíti.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	18
Egyén, közösség, társadalom	10
Aktuális társas helyzetek	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló legyen képes egyéni és közösségi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rűt között!	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók törvénytisztelő, türelmes magatartásának, mások elfogadásának megalapozása. A saját értékek felismerése, törekvés erősítése véleményének kulturált megfogalmazására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során. Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás. Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben</p>	<p>Fejlesztési követelmények Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése. Követendő példaképek választása. Elítélendő magatartás felismerése. Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása. Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p> <p>Tanulói tevékenység Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom; osztályfönnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hűtlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, öröm, szenvedés</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egyén, közösség, társadalom	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Közösségek – erőt adó közösség. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. Együttérzés másokkal. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek.	Fejlesztési követelmények Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére: Saját közösségek. A közösségekben, társaságokban történő állandó változások. Barátságok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségen? Társadalmi normák, kívánatos, elfogadható, elfogadhatatlan magatartás. Tanulói tevékenység Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségen.	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

	Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént? Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális társas helyzetek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iskolai közösség és társas magatartás szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, konfliktusok feloldása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkalmazkodás, választás, segítségkérés. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.	Fejlesztési követelmények Barátok, kapcsolatok kialakítása. Konfliktusok, ellentétek okainak felismerése. Tapintat kialakítása mások érzéseivel kapcsolatban. Feszültségek feloldása. Tanulói tevékenység Situációs játékok: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás,

	<p>lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Komplex, kritikai gondolkodás.</p> <p>Tolerancia.</p> <p>Értékazonosulás,</p> <p>értékválasztás.</p>	<p>áldozatvállalás,</p> <p>konfliktuskezelés,</p> <p>problémafeloldás; a kamász helye a harmonikus családban;</p> <p>a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>Követendő magatartásminta választása.</p> <p>Saját vélemény kialakulása, mások véleményének tiszteletben tartása.</p> <p>Alkalmazkodás a közösséghöz.</p> <p>Idegenekkel szemben megfelelő távolságtartás, túlzott bizalom elkerülése.</p>
-------------------------------------	---

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	17
Egyén, közösség, társadalom	10
Aktuális társas helyzetek	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret 17 óra
Előzetes tudás	A tanuló legyen képes egyéni és közösségi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rút között!	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók törvénytiszteletű, türelmes magatartásának, mások elfogadásának megalapozása. A saját értékek felismerése, törekvés erősítése véleményének kulturált megfogalmazására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során. Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás. Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok. Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben	Fejlesztési követelmények Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése. Követendő példaképek választása. Elítélendő magatartás felismerése. Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása. Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása. Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt. Tanulói tevékenység	Magyar nyelv és irodalom; osztályfönnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés.

	<p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés. Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokonszenv, ellenszenv, húség, hütlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, öröm, szenvedés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egyén, közösség, társadalom	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Közösségek – erőt adó közösség. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség.	Fejlesztési követelmények Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a

<p>Együttérzés másokkal. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. Nemi, nemzetiségi, etnikai különbözőségek</p>	<p>a minél jobb pozíció megszerzésére: Saját közösségek. A közösségekben, társaságokban történő állandó változások. Barátságok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségen? Társadalmi normák, kívánatos, elfogadható, elfogadhatatlan magatartás. Tanulói tevékenység Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségen. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént?</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.</p>	<p>családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális társas helyzetek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iskolai közösség és társas magatartás szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, konfliktusok feloldása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkalmazkodás, választás, segítségkérés. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.	Fejlesztési követelmények Barátok, kapcsolatok kialakítása. Konfliktusok, ellentétek okainak felismerése. Tapintat kialakítása mások érzéseivel kapcsolatban. Feszültségek feloldása. Tanulói tevékenység Situációs játékok: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és lelkiismeret, az előírások és megnyilvánulási formái. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.	Osztályfönöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamás helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előírás, tévhít.	

<p>A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>Követendő magatartásminta választása. Empátia, tolerancia a társadalmi, etnikai, nemi különbözőségekkel szemben. Saját vélemény kialakulása, mások véleményének tiszteletben tartása. Alkalmazkodás a közösséghöz. Idegenekkel szemben megfelelő távolságtartás, túlzott bizalom elkerülése.</p>
--	---

TÁRSADALMI ISMERETEK

Építve az 8-9E évfolyamon megszerzett ismeretekre, kialakult készségekre, képességekre, erősödjön tanulóink történelmi, nemzeti azonosságudata, fejlődjön a minden napjai élet történelmi eseményeiben való eligazodási képességiük. Alakuljanak, és mélyüljenek a pozitív személyiségjegyeik. Fejlődjön átlátó, lényegkiemelő képességiük.

A nemzeti sorsfordulók felelevenítése biztosítja a tanulók számára azt, hogy a múltbeli történések lényegesebb pontjait felismerjék, megértsék, ezáltal a jelen történelmi eseményeiben is jobban tudjanak eligazodni. Felismerjék a sorsdöntő változásokat, megértsék azok lényegét. Tudják, hogy milyen fontos a történelmi hagyományok megbecsülése, és azok átörökítése a következő nemzedékre. A jelenkor történelmi eseményeinek megismerése, az állampolgári ismertekben való tájékozódás segítse a tanulókat életvitelükben, döntések meghozatalában. Segítse hozzá, hogy megismerjék és elfogadják a demokratikus állam jogszabályait, törekedjenek az állampolgári kötelességek tudatos betartására, valamint tudjanak elni állampolgári jogaiikkal is.

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A globalizálódó világ	6
Hazánk Magyarország	6
A kormányzati rendszer	7
Az állam feladata	7
Gazdasági ismeretek	9

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A globalizálódó világ	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás; megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás a cselekvés szintjén.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Globalizáció .A népességeloszlás, világélelmezés. . Az ENSZ megalakulása, szervezeti egységei. A NATO katonai szervezete. Európai Unió és- tagállamai, Euró, mint egységes európai pénznem	A globalizáció fogalma. A népességeloszlás az egyes földrészeken, ezek következményei: világélelmezési válság. Az ENSZ megalakulása, szervezeti egységei. A NATO katonai szervezete. Európai Unió - tagállamai, felépítése, célja, tevékenysége. Euró, mint egység Videofilmek megtekintése. Újságok, televíziós, rádiós hírek hallgatása, olvasása, értelmezése - lényegkiemelés, ismeretszerzés információkból önálló beszámoló készítése. Történetek, események, filmrészletek elemzése, elmondása, ok-okozati viszonyok felismerése, következmények levonása.	Állampolgári ismeretek Magyar nyelv és irodalom: szövegértés; válogatás a nemzetiségek irodalmának szemelvényeiből.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, népességeloszlás, világélelmezés, ENSZ, NATO, Európai Unió	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hazánk Magyarország	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek elsajátíttatása, médiatudatosság erősítése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Állam Kormányzati rendszer Államformák, állampolgárság Az állampolgárok jogai Alkotmány, Parlament, Választás	<p>Az állam feladatai és szervezete. A demokratikus állam felépítése. Kormányzati rendszere.</p> <p>Államformák: demokrácia és a diktatúra. A demokratikus, diktatórikus államformák összehasonlítása. Az állampolgárság, a magyar állampolgárság keletkezése, honosítás fogalma. A magyar állampolgárok alapvető jogai és kötelességei. Az alkotmány, mint alaptörvény. A magyar választási rendszer. Parlamenti választások, Önkormányzati választások. A választási jog. Személyes részvétel a törvényhozásban: népszavazás.</p> <p>Útlevél, vízumok - formanyomtatványok kitöltése. Statisztikai adatok gyűjtése, elemzése, adatokból következtetések levonása. es európai pénznem.</p> <p>Az Alkotmány egyes részeinek elolvasása, értelmezése. Önkormányzat szociális osztályán lévő formanyomtatványok kitöltési</p>	Állampolgári ismeretek

	módjának megismerése. Lehetőség szerint Parlament és helyi Önkormányzat meglátogatása	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Demokrácia, diktatória, alkotmány, jog, állampolgár	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A kormányzati rendszer		Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek). Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek		Kapcsolódási pontok
Az országgyűlés Állami vezetők. Közürtársasági elnök, miniszterelnök, miniszterek, A helyi önkormányzat A polgármesteri hivatal	Az országgyűlés feladata: törvényhozás és az állami vezetők megválasztása. A parlament ellenőrző szerepe és egyéb feladatai. Az országgyűlés működése. A közürtársasági elnök megválasztása, feladata. A kormány megválasztása, feladata. A miniszterelnök munkája. A miniszteriumok és a miniszterek munkája. Helyi önkormányzat feladatai, munkája. Önkormányzatok szervezeti felépítése. A polgármesteri hivatal és a polgármester munkája		Magyar, Állampolgári ismeretek

	Látogatás a helyi önkormányzatnál, polgármesteri hivatalban. Helyi önkormányzati lap, újság olvasása, ismeretfeldolgozás a kapott információkból. Helyi közéleti és művelődési események követése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Miniszter, köztársasági elnök, polgármester	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az állam feladata	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális érzékenység, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Rendőrség Honvédelem Polgárőrség Vám-, és pénzügyőrség Tűzoltók Bíróság Egészségügy Művelődésügy Társadalombiztosítás	Az ország belső rendjének védelme: rendőrség munkája. A bűnűldözés, a közrend és közbiztonság fogalmainak megismerése. A honvédelem, a katonaság szerepe. A hazা védelmének szükségessége. A sorozás, a katonai szolgálat ideje, a katonai behívó, alternatív szolgálat lehetősége. Rendészeti szervek munkája: polgárőrség, vám- és pénzügyőrök munkája, közlekedésrendészeti .A	Informatika: interaktív taneszközök használata, ügyintézés a világhálón. Erkölcstan: illemszabályok, társadalmi normák, szolidaritás. Magyar nyelv és irodalom:

	tűzoltóság munkája:helye, telefonszáma, munkája. A segélykérés lehetőségei, a tűzoltók értesítésének módja. A Magyarország külpolitikája. Diplomáciai kapcsolatok: nagykövetség, követség, konzulátus munkája. Az igazságszolgáltatás:a bíróság munkája. Polgári perek. Büntető eljárás. Az ügyészség munkája. A védelemhez és az ártatlansághoz való jog. Egészségügyi ellátás, társadalombiztosítás, a szociálpolitika. Művelődésügy, közoktatás, iskolán kívüli művelődés.	kommunikáció, fogalmazási ismeretek.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	alternatív szolgálat, diplomácia, nagykövet,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdasági ismeretek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

Családi költségvetés Munkaszerződés Vállalkozás Alapítványok Egyesületek Érdekvédelem Államháztartás Adózás	A családi háztartás. A családi munkamegosztás, családi szükségletek, kiadások. Családi költségvetés, takarékkossági lehetőségek. A munka világa. A munkaviszony létesítésének szabályai. Munkaszerződések, formanyomtatványok megismerése. Vállalkozás sikerességének a kritériumai: társadalmi hasznosság és nyereség. Kisvállalkozások, falusi kisgazdaságok. Vállalatok: részvénytársaságok, intézmények, szövetkezetek - mint munkavállalási lehetőségek. Egyesületek, alapítványok tevékenysége. A munkanélküliség -munkaügyi szervezetek. Érdekvédelmi, érdekképviseleti szervezetek. Az államháztartás: a nemzeti jövedelem megtermelése, a fogyasztás, a felhasználás. A nemzeti gazdaság főbb sarokpontjai: a gazdasági növekedés, a foglalkoztatottság, infláció, költségvetés, fizetési mérleg - egy-egy egyszerű példán keresztül történő megismerése. Az állam bevételei: az adók- az adózás formája, mértéke, személyi jövedelemadó fogalmának	Magyar Matematika Erkölcstan
--	---	------------------------------------

	megismertetése. Különböző adóformák megismerése: telek, ingatlan, örökösdési, gépjárműadó. A külgazdaság. Külkereskedelem, nemzetközi gazdasági szervezetek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fogyasztás, infláció, adó, adófajták	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Legyenek elemi ismereteik a világot érintő problémakörökről. Ismerjék a magyar állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit. Ismerjék fel, hogy miért fontos, hogy élni tudjon állampolgári jogaival. Legyenek ismeretei a demokratikus, és a diktatórikus államformákról, tudják azokat összehasonlítani Sorolják fel a legfontosabb állampolgári kötelességeket és jogokat. Tudják a rendőrség, a tűzoltóság, a mentők telefonszámát. Ismerjék fel a katonai behívó jelentőségét és értse meg a haza védelménynek fontosságát. Legyenek konkrét ismereteik a tűzoltóság, a rendőrség és a mentők munkájáról. Tudjanak családi költségvetést készíteni. Ismerjék a munkába állás, a munkavállalás szabályait. Ismerjék a munkanélküliség esetén szükséges teendőket. Tudják, hogy a szerzett jövedelem után adóznia kell. Ismerjenek adófajtákat. Ismerjék a lakóhelyén lévő Munkaügyi Központot, tudja a segélykérés módját
---	---

INFORMATIKA

9–10. évfolyam

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az önismeret és társas kultúra fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A médiatudatosság területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a digitális kompetenciaterület fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Számítógép alkalmazása	28
A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a minden nap tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata.	Fejlesztési követelmények A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.	Magyar nyelv és irodalom: pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. Testnevelés és sport: egészséges életmód

A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. Játékprogramok.	A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. Hálózati alapismeretek. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése Tanulói tevékenység A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatolható	
--	---	--

	<p>eszközök használata. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról). Játékprogramok mértékletes használata.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Megfigyelőképesség. Irányított, tartós, tudatos figyelem. Emlékezet tartóssága, mobilizálása. Problémamegoldó képesség. Finommotorika.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költséggünstő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.</p> <p>Káros szokások kialakulásának megelőzése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Szakszerű eszközhasználat.</p> <p>Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.</p> <p>Etikai kódex közös összeállítása.</p> <p>A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.</p> <p>Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p>Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: káros hatások.</p> <p>Testnevelés és sport: egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: helyesírás, szókincs.</p>
--	--	--

	<p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.</p>	
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	--

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Számítógép alkalmazása	28
A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és	

céljai	alkalmazása a minden nap tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. Játékprogramok.	<p>Fejlesztési követelmények A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismérése. Hálózati alapismeretek. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése Tanulói tevékenység A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: pontos szövegírás jelentősége, helyesírás.</p> <p>Testnevelés és sport: egészséges életmód</p>

	<p>szöveg- és rajzkészítés.</p> <p>Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása.</p> <p>Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).</p> <p>Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata.</p> <p>A számítógéphez csatolható eszközök használata.</p> <p>Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról).</p> <p>Játékprogramok mértékletes használata.</p> <p> </p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p> <p>Finommotorika.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).	

Fejlesztési cél	technikai kérdések	7 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelní.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.</p> <p>Káros szokások kialakulásának megelőzése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Szakszerű eszközhasználat.</p> <p>Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.</p> <p>Etikai kódex közös összeállítása.</p> <p>A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.</p> <p>Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p>Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: káros hatások.</p> <p>Testnevelés és sport: egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: helyesírás, szókincs.</p>
--	--	--

	<p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés. Összefüggés-felismerés.</p>	
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkörlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	--

TESTNEVELÉS ÉS SPORT 9–10. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulókban.

A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egésztudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció – a beszédértés és a beszédpdukció fejlesztése terén, a testnevelésről, vagy szabadős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékeltek beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A matematikai kompetencia fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A természettudományos kompetencia a minden nap élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

9. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	72
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	124
Játék	72
Versenyzés	72
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalon, kötélen, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A fittség és az edzettség kritériumai.</p> <p>A terhelés élettani és pszichés értelmezése.</p> <p>A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.</p> <p>Gimnasztika.</p> <p>Egyensúly-gyakorlatok.</p> <p>Küzdőgyakorlatok.</p> <p>Zenére végzett gyakorlatok.</p> <p>Légzőgyakorlatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.</p> <p>Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.</p> <p>Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őslelem gyógyhatásainak tudatosítása</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Differenciált, egyéni edzéstervezés készítése – segítséggel.</p> <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).</p> <p>Szereken történő céllírányos mozgások: függeskedések, mászások.</p> <p>Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).</p> <p>Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.</p> <p>Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.</p> <p>Tesztek, felmérések kizárolag diagnosztikus célzattal:</p> <p>motoros (Cooper),</p> <p>kardio-respiratorikus,</p> <p>állóképesség,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p>Osztályfőnöki óra: egészséges életmód</p>
--	---	--

	<p>erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás		Órakeret 124 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemelek önálló végrehajtása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok tárából. Rendgyakorlat. Torna. Támaszgyakorlatok.	Fejlesztési követelmények Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése Tanulói tevékenység Természetes mozgások	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.	

<p>Mászás, vándormászás. Függeskedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, Úszás.</p>	<p>végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitеле (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. Függeskedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tánctanítás, tutorálás mozgásos</p>	<p>Osztályfőnöki óra: Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. Erkölcstan: versenyszemlélem, nyertes elismerése, szabályok betartása.</p>
--	---	---

	<p>programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. Imitációs és elemző képesség. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömének átélése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, start, fejes, forduló	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszemmel és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Dobó- és elfogójátékok.</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezsés védővel szemben.</p> <p>Átadások helyben és mozgás közben.</p> <p>Célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Kosárlabda.</p> <p>Labdarúgás.</p> <p>Röplabda.</p> <p>Kézilabda.</p> <p>Küzdősportok – önvédelemi megközelítéssel.</p> <p>Szabadidős teremjátékok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.</p> <p>Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés.</p> <p>Csapatépítés.</p> <p>Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.</p> <p>Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés.</p> <p>Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.</p> <p>Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játéktevékenységen.</p> <p>Személyes és társas folyamatok megélése.</p> <p>A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Dobó és elfogó játékok játszása.</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban</p>
---	--	--

	<p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Küzdősportok – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).</p> <p>Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.</p> <p>Preventív játékok és tevékenységek vízben.</p> <p>Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálytudat.</p> <p>Kooperativitás.</p> <p>Asszertivitás,</p> <p>Kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	

Fejlesztési cél	72 óra	
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárral. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története – sportidolok.	Fejlesztési követelmények Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása). Tanulói tevékenység Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magas-, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba)	Magyar nyelv és irodalom: viszonyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Osztályfőnöki óra: egészséges életmód. Informatika: képek, eredmények keresése honlapokon. Erkölcstan: önismeret – testi és lelki egészség.

	<p>különféle eszközökkel).</p> <p>Sorversenyek. Váltóversenyek.</p> <p>Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny.</p> <p>Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok</p> <p>szabályszerű, csapatok közötti játéka.</p> <p>Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló).</p> <p>Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálykövetés, szabálytartás.</p> <p>Egészséges versenyszemmel.</p> <p>Kooperáció.</p> <p>Koordináció.</p> <p>Döntési és reagáló képesség.</p>	
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai. Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.	Fejlesztési követelmények Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. Életviteli alapelvek és	Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.

<p>Természetben ūzhető sportok (balesetvédelem: kullancsvessély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés.</p>	<p>szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszer: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában. Biztonság és környezettudatosság. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. Önkontroll, önuralom. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, idójárásnak megfelelő ruházat). A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikерhez juttatással.</p> <p>Tanulói tevékenység</p>	
---	--	--

	<p>Egészségfejlesztő motoros tevékenységek – egyénileg, párban, csapatban.</p> <p>Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna).</p> <p>Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.</p> <p>Természetben üzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p>	
--	--	--

	<p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Egészségtudatosság. Mozgásigény. A körülményekhez való alkalmazkodás. A természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Higiéné, relaxáció, edzettség, fitség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömréning.</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.
 Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.
 A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása.
 Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása.
 A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.
 A tanuló képes:
 önállóan bemelegíteni;
 a sportot életritmusába beépíteni;
 legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
 versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre;
 labdát céltudatosan irányítani;
 labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
 a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban,
 versenyekben;
 higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;

a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

10. évfolyam

Éves óraszám: 175; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	60
Játék	35
Versenyzés	35
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalon, kötélen, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A fittség és az edzettség kritériumai.</p> <p>A terhelés élettani és pszichés értelmezése.</p> <p>A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.</p> <p>Gimnasztika.</p> <p>Egyensúly-gyakorlatok.</p> <p>Küzdőgyakorlatok.</p> <p>Zenére végzett gyakorlatok.</p> <p>Légzőgyakorlatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.</p> <p>Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.</p> <p>Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őslelem gyógyhatásainak tudatosítása</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Differenciált, egyéni edzéstervezés készítése – segítséggel.</p> <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).</p> <p>Szereken történő céllírányos mozgások: függeskedések, mászások.</p> <p>Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).</p> <p>Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.</p> <p>Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.</p> <p>Tesztek, felmérések kizárolag diagnosztikus célzattal:</p> <p>motoros (Cooper),</p> <p>kardio-respiratorikus,</p> <p>állóképesség,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p>Osztályfőnöki óra: egészséges életmód</p>
--	---	--

	<p>erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás		Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemelek önálló végrehajtása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemelek tárából. Rendgyakorlat. Torna.	Fejlesztési követelmények Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése Tanulói tevékenység Természetes mozgások	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.	

<p>Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeskedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. Úszás. A vízből mentés elemi szabályai.</p>	<p>végrehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitelé (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. Függeskedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú</p>	<p>Osztályfőnöki óra: Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. Erkölcstan: versenyszemellem, nyertes elismerése, szabályok betartása.</p>
--	---	---

	<p>tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.</p> <p>Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexiós és önkifejezés érdekében.</p> <p>Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége.</p> <p>Imitációs és elemző képesség. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömének átélése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig úzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedvelte tette	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok.	Fejlesztési követelmények Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségen és a sikerorientáltságban. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. Csapatépítés. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játéktevékenységen. Személyes és társas folyamatok megélése.	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban

	<p>A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Dobó és elfogó játékok játszása.</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).</p> <p>Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.</p> <p>Preventív játékok és tevékenységek vízben.</p> <p>Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálytudat.</p> <p>Kooperativitás.</p> <p>Asszertivitás,</p> <p>Kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.
------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárssal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története –	Fejlesztési követelmények Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása). Tanulói tevékenység Sportági versenyek – szükség	Magyar nyelv és irodalom: viszonyyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Osztályföönüki óra: egészséges életmód. Informatika: képek, eredmények keresése honlapokon. Erkölcstan: önismерet

sportidolok, paralimpia	<p>szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása.</p> <p>Váltóversenyek.</p> <p>Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta).</p> <p>Ugróiskola – magas-, távolugrás.</p> <p>Dobóversenyek (célból, távba különféle eszközökkel).</p> <p>Sorversenyek. Váltóversenyek.</p> <p>Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny.</p> <p>Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok</p> <p>szabályszerű, csapatok közötti játéka.</p> <p>Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló).</p> <p>Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és</p>	<p>– testi és lelki egészség.</p>
-------------------------	--	-----------------------------------

	<p>csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálykövetés, szabálytartás.</p> <p>Egészséges versenyszemellem.</p> <p>Kooperáció.</p> <p>Koordináció.</p> <p>Döntési és reagáló képesség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségeflejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségeflejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Otthon is végezhető testgyakorlatok.</p> <p>Táncok különféle műfajai.</p> <p>Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata.</p> <p>Relaxációs gyakorlatok.</p> <p>Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.</p> <p>Természetben üzhető sportok (balesetvédelem:</p> <p>kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása.</p> <p>Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása.</p> <p>A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.</p> <p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szennedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.</p> <p>Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.</p> <p>Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.</p> <p>Biztonság és környezettudatosság.</p> <p>Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.</p> <p>Önkontroll, önuralom.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.</p>
---	---	--

	<p>gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.</p> <p>A tanulók betegségtudatának, fénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p>Tanulói tevékenység Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben úzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés: a tanulók</p> <td></td>	
--	--	--

	<p>egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Egészségtudatosság. Mozgásigény.</p> <p>A körülményekhez való alkalmazkodás.</p> <p>A természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömréning.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.
 Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.
 A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása.
 Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása.

A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.
A tanuló képes:
önállóan bemelegíteni;
a sportot életritmusába beépíteni;
legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
versenyjátékok, versenyzeladatok szakszavait értelmezni, és képes az
azoknak megfelelő cselekvésre;
labdát céltudatosan irányítani;
labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban,
versenyekben;
higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi
és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos
magatartásformákat.

OSZTÁLYFÖNÖKI ÓRA

9–10. évfolyam

Az osztályfönnök órák sajátos szerepet töltenek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfönnök óra az osztályfönnök tevékenység tanórái kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségejfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjéinek kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önfogadást és az öneffektivitást. Biztosítsa a szociális érzékenység léhkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjон képet a serdülőkor testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élevezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.

Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiségek megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségekfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiaudatosságra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédpunkció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatókony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátítatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beilleszkedés – Alkalmazkodás	6
Önismeret – Testi és lelki egészség	11
Aktuális téma	19

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe.	Fejlesztési követelmények A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.	Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.

Műhelyek, munkahelyek megismerése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).	Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport Tanulói tevékenység A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Szer általitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

Fejlesztési cél	11 óra	
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ök hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta).</p>	<p>Fejlesztési követelmények Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szennedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. . Tanulói tevékenység Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Ellensenv, rokonsenv, űszinteség, hazugság, választás,</p>	<p>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</p>

	<p>döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.</p> <p>Megelőzés.</p> <p>Situációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigarette és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális téma	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számítartása.	
A tematikai egység	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számítartása.	

nevelési-fejlesztési céljai	Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése.	<p>Fejlesztési követelmények Szűkebb és tágabb közösségi ismerete.</p> <p>Aktivitás, együttműködés Tanulói tevékenység Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p>Testnevelés és sport: egészséges életmód.</p> <p>Informatika: tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>

	<p>önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szerialitás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.</p>
---	---

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beilleszkedés – Alkalmazkodás	6
Önismeret – Testi és lelki egészség	11
Aktuális téma	18

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismerése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Tanulói jogok és kötelességek. Háziprend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek	Fejlesztési követelmények A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Érzeli azonosulás az elődök tetteivel. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.	Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.

<p>megismerése, munkatársi kapcsolatok.</p> <p>Bevált és új tanulási módszerek kialakítása.</p> <p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).</p>	<p>Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p> <p>Időbeosztás, órarend.</p> <p>Hatékonyúság ellenőrzése.</p> <p>Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.</p> <p>Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.</p> <p>Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.</p> <p>Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Akusztikus figyelem.</p> <p>Szer általitás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak		<p>Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismерет – Testi és lelki egészség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). Fiatalkori bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás stb.). A különböző, prevencióval	Fejlesztési követelmények Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szennedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. Segítségkérés módjának és helyének megismerése. Segélykérő telefonszámok ismerete. Tanulói tevékenység Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.

foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.	<p>nézegetése: régi – új, mi változott?</p> <p>Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására).</p> <p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.</p> <p>Ellenszenv, rokonszenv, összinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.</p> <p>Saját élmények a témaival kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.</p> <p>Megelőzés.</p> <p>Situációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigarette és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p>	
--	--	--

	<p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális téma	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számítartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számítartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösségi alakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése.	Fejlesztési követelmények Szűkebb és tágabb közösségi ismerete. Aktivitás, együttműködés Tanulói tevékenység Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak,	Magyar nyelv és irodalom: szövegértelmezés, szövegelemzés. Testnevelés és sport: egészséges életmód.

	<p>történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szeriatitás.</p>	<p>Informatika: tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témaival kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

A fejlesztés várt eredményei az

A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.

évfolyam végén	Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepék és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.
-----------------------	--

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető *feladata*, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhez.

Célja felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén.

Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére.

A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége.

A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a közönnapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött minden nap szerepének hangsúlyozása.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a minden nap élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A *nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést* segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az *állampolgárságra, demokráciára* nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiségi felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

A tantárgy az *önismерet* és a *társas kultúra* területén a szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.

A *testi* és *lelki egészségre* nevelés területét a tantárgy az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.

A *családi életre* nevelést az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával segíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A tantárgy a *fenntarthatóság, környezettudatosság* kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.

A *pályaorientációt* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicistikák elemzésével, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segíti.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. téma körében.

A *médiatudatosságra* nevelést az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlásával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.

A *tanulás tanítását* az egyéni szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyéni szabott értékelés, feladatainak segítségével.

Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédpárok fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan, adekvát nyelvi eszközöket alkalmazva viselkedjen kommunikációs helyzetekben.

A *szociális és állampolgári kompetencia* területén a kellő önismeret és a másokra való odafigyelés alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

A hatékony, önálló tanulás kompetencia-területet az egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátítatása segíti, felkészít az egész életen át tartó tanulásra, az esetleges pályamódosítás szükségeségére.

Az idegen nyelvi kompetencia fejlesztése fontos annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez. A nyelvhasználat kommunikációs értékű fejlesztésével hozzájárul az én- és világkép kialakulásához, a tanuló szükségleteinek felismeréséhez és kielégítéséhez.

Éves óraszám: **180**; Heti óraszám: **5**

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása

A tanulási képesség fejlesztése

Anyanyelvi ismeretek

Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek

Szövegek értő olvasása

Kommunikáció – Médiaismeret

Órakeret

folyamatos

folyamatos

40

50

30

60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél

Előzetes tudás

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása **Órakeret folyamatos**

Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Szóban kapott utasítások megértése, követése.

A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.

A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkézségek erősítése.

A beszélő szándékának megértése.

A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás.

Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.

A reproduktív beszéd képességének fejlesztése.

Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.

Fejlesztési Kapcsolódási pontok követelmények/ Tanulói tevékenységek

Fejlesztési követelmények Testnevelés és sport: légzéstechnika.

A tanuló egyéni képességeihez igazodóan

Osztályfőnöki óra:
kommunikációs
képesség.

Ismeretek

Ismeretek

- Beszédtechnika:

- a helyes beszédléggzés: levegőbeosztás, szünnettartás,
- megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangsín, hangerő,

- a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek

- a pontos artikuláció.
- Beszéd(meg)értés:
 - szavak,
 - mondatok,
 - szöveg szintjén.

alkalmazása,
aktív és passzív
szókincs
fejlesztése,
társas kapcsolatokba a
tanult elemek beépítése

- Beszédkészsség

- kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.

Tanulói tevékenység

A levegőbeosztás, a szünetartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben.

A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása.

Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos

szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.

A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.

Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.

Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek

meghatározása,
szépirodalmi kifejezések
gyűjtése, szólások,
közmondások beépítése a
szövegkörnyezetbe
(behelyettesítés).

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

- kommunikációs
képesség:
szókincsbővítés,
kifejezőkészsg
formai és tartalmi
elemei, percepció:
verbális és vizuális
hang, szó, mondat,
szöveg.

vizuális és akusztikus
figyelem, emlékezet (rövid
és hosszú távú).

Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő
szándéka, kommunikáció, összehasonlítás,
csoportosítás, főfogalom

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Tematikai egység/

A tanulási képesség

Órakeret folyamatos

Fejlesztési cél	fejlesztése
Előzetes tudás	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek
<i>Ismertetek</i>	<i>Fejlesztési követelmények</i> <i>Kapcsolódási pontok</i> <i>Matematika:</i> adatgyűjtés.
<ul style="list-style-type: none">• Könyvtárhasonlítás, információszerzés különböző eszközei.• Tanulást segítő eljárások gyakorlása.• Szövegfeldolgozás.• Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.	<ul style="list-style-type: none">• Tények, adatok, információk növekvő önérvényben történő gyűjtése felismerése az ismerethordozó/terje sztő médiákból. <p>A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása</p>
	<i>Tanulói tevékenység</i>
	Adatkeresés, adatgyűjtés.
	Vázlatok értelmezése, közös

vázlatkészítés.

Lényegkiemelés aláhúzással
megbeszélés alapján.

Összefüggések, cselekmény
egymásra épülésének
feltárása.

Kérdésfeltevés, válaszadás
az olvasottakkal
kapcsolatban.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

Motiváció, összefüggéslátás,
összefüggések felismerése,
önállóság.

Kulcsfogalmak/ fogalmak Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés,
lényegkiemelés, vázlat.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél

Előzetes tudás

Anyanyelvi ismeretek

Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a
tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni,
beszélgetésben részt venni.

Órakeret 40 óra

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Hangtani, szótani és mondattani alapismereteit alkalmazza. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályokat ismer.

A kommunikációs készség fejlesztése.

A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: <ul style="list-style-type: none"> • <i>hangok, betűk</i> (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); • <i>szavak, szóelemek</i> (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; • <i>mondatokkal</i> kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító). • A mondatok szövegben betöltött szerepe. • Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. • Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). 	<p><i>Fejlesztési követelmények</i> <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program</p> <ul style="list-style-type: none"> • Betűrendbe rendezés. • Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. • Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. • Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. • Környezetében meglévő jelzések, képi információk 	

• Tájékoztatás, leírás stíluselemei.• Az írott beszéd felelőssége.• Pontos és szabatos megfogalmazás.• Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: • tulajdonnevek írása,• mondatkezdés,• mondatvégi írásjelek,• szótagolás, szavak elválasztása,• rövid- és hosszú magánhangzók,• rövid- és hosszú mássalhangzók használata.• Helyesírási szótár használata.• Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával.	megértése. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat <i>Tanulói tevékenység</i> Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekkel

(szaknyelv, argó, SMS
stb.).

Másolás, tollbamondás,
ellenőrzés, önenellenőrzés.

Az írás képének,
sebességének,
Pontosságának folyamatos
javítása, értékelése.

Másolás, tollbamondás,
ellenőrzés, javítás,
gyakorlás változatos
formában.

Írás a számítógépen,
hibajavítás a helyesírási
program használatával.

Szövegek gyűjtése adott
stílusban, szövegalkotás a
kért stílusban.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

- akusztikus
figyelem,
- szenzorialitás,
- rövid- és hosszú

távú emlékezet,

egyéni íráskép.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése.

Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program

Tematikai egység/ Fejlesztési cél

Előzetes tudás

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek

Mondanivaló megfogalmazásának igénye .Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása

Mondanivaló megfogalmazása összefüggően.

Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása.

Elfogadható színvonalú helyesírás.

Önellenőrzés fejlesztése.

Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.

Órakeret 50 óra

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Ismertetők</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). • Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. • Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. • Szöveg alkotása kép alapján. • Szöveg alkotása adott téma által. • Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. • Magánjellegű és hivatalos szövegek 	<p><i>Fejlesztési feladat</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. • Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján. • Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. • A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.</p> <p>Az elkészített szöveg</p>	<p><i>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</i></p> <p><i>Informatika: helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.</i></p> <p><i>Osztályfőnöki óra: önismeret, önéletrajz.</i></p> <p><i>Erkölcstan: állásfoglalás.</i></p> <p><i>Pályaorientáció: önéletrajz, űrlapok kitöltése.</i></p>

stílusélémeinek, felolvasása, bírálata,
jellemzőinek megvitatása, javítása.

megismerése
(magánlevél, Levél írása adott témában
hivatalos levél, barátnak, idős rokonnak,
árajánlat, hivatalnak, tanárának,
önéletrajz). levél elolvasása után a
stílus alapján annak
megállapítása, hogy ki a
címzett.

A számítógép
használatához kapcsolódó
tevékenységek felelős
alkalmazása (blog, sms, e-
mail, csetelés).

Leírás készítése
elő személyről (barátom,
apám, tanárom), helyről
(iskolám, településem,
erdő, szobám).

Történetek, filmek,
irodalmi művek,
események összegzése
szóban és írásban.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

	<ul style="list-style-type: none">• finommotorika;• téri tájékozódás: vonalközben való elírás, íráskép rendezése;• emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén;	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegek értő olvasása	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Szövegolvasás.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése.	
Ismeretek	Aktív és passzív szókincs gyarapítása.	
Fejlesztési	Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	
Kapcsolódási pontok		

**követelmények/
Tevékenységek**

Ismertetek

- Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.
- Egyszerűbb színdarabrézletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt.
- Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).

*Fejlesztési
követelmények*

- A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.
- Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.
- Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.

*Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés,
szövegelemzés*

Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása

Tanulói tevékenység

Szövegfelismerés
(vers, regényrészlet,
használati utasítás,
reklámszöveg), a
stílusjegyek alapján.

Hírek, használati
utasítások
értelmezése.

Közösen olvasott
alkotás elemzése
formai és tartalmi
szempontok szerint.

Közös
színházlátogatás,
közösen kiválasztott
film megtekintése
moziban, a látottak
megbeszélése, a
tartalom, és a témaval
kapcsolatos élmények
elmondása.

Alkalomra előadással
készülés (a
kiválasztott anyag
elemzése,
szereposztás, próba),
és előadás szűkebb és
tágabb közönségnek.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő
képességek, területek*

- vizuális és
auditív
észlelés,
• figyelem,

emlékezet: tanultak,
olvasottak, látottak
felidézése

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás.
Szómagyarázat

**Tematikai egység/
Fejlesztési cél**

Előzetes tudás

**A tematikai egység nevelési-
fejlesztési céljai**

**Kommunikáció –
Médiaismeret**

Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Tájékozottság a
médiafelületek köréről.

Aktív és passzív szókincs gyarapítása.

Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak
megfelelő olvasási szokások gyakorlása.

Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió,

Órakeret 60 óra

televízió, informatika).

Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.

A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása.

Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i>	<i>Fejlesztési követelmények</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tárgyalt irodalmi alkotások megtekintése színházban, moziban, a látottak megbeszélése.
<ul style="list-style-type: none">• Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.• A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).• A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.• Könyvtárhelyszín.	<ul style="list-style-type: none">• Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján.• Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése.• Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása.• A továbbadandó hírek, információk	<i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás. <i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> médiafelületek esztétikai megjelenítése

Internethasználat az információszerzésre. • Az információ valóság tartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).• A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.• A reklámok célja és természete.	valóság tartalmának mérlegelése. • A médiából szerzett információ, reklámok kritikával, fenntartással fogadása.
<i>Tanulói tevékenység</i>	
Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.	
Kutatómunka adott információ megkeresésére.	
Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.	
Naplapot, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott téma szerint keresés, tájékozódás.	
Információk értékelése, mérlegelése.	
Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző	

területeken.

Kísérlet a valóság és a
virtuális valóság
szétválasztására.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

- önálló kritikai gondolkodás, médiaszövegek értelmezése,
- tolerancia, empátia,
- nyitottság az információk iránt,
- személyes adatok védelme,
- vizuális és auditív észlelés, figyelem,
- emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése,

verbális készség, aktivitás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, címlap, megerősítés, termék, áru, érték,

katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.

**A fejlesztés várta
eredményei az
évfolyam végén**

A tanuló társalgásban részt tud venni.

Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.

Könyvtárt használ megadott szempontok alapján.

Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).

Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni.

Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja.

Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.

ANGOL NYELV

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írás és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismér néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszthető idegennyelv- tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, minden nap kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a minden nap szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszédbátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszédbátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősítenünk kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővülhetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerheti. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, minden napokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátítatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét.

Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulókban a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A tantárgy a digitális kompetencia terület fejlődését segíti a használt infokommunikációs eszközök jeleinek, utasításainak, szimbólumainak megértésével.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe

Beszédszándék – beszédértési készség

Beszédkészség

Fogalomkörök

Témakörök, szókincs

Olvasási készség

Íráskészség

Órakeret

folyamatos

folyamatos

15

27

20

10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél

Előzetes tudás

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

Ismeretek

Beszédszándék – beszédértési készség

Idegen nyelvi beszédszándék, beszédbátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja

Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése

Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek

Órakeret folyamatos

Kapcsolódási pontok

Ismeretek

BESZÉDSZANDÉKOK:

- Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What's wrong?
- Udvarias kérés: Can I...
- Tiltás kifejezése: Don't...

BESZÉDÉRTÉS

- A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása.
- Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.
- Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet).
- Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése.
- Egyéni megnyilvánulási

Fejlesztési követelmények

- Beszédészlelés fejlesztése.
- A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása.
- Verbális emlékezet fejlesztése.
- Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.
- Sorrendiségek fejlesztése.
- Erkölcsei tulajdonságok fejlesztése.
- Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez.
- Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel.
- A figyelem terjedelmének növelése.
- Emlékezet fejlesztése, megerősítése

Osztályfőnöki óra: önismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok.

Magyar nyelv és irodalom:
udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai.

Testnevelés és sport:
mozgásfejlesztés.

Ember és természet: környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.

Társadalomismeret: személyes adatok, család, iskola.

lehetőségek.

Páros, csoportos,
szituációs gyakorlatok

cselekvéssel.

- Önismeret fejlesztése.
- Önkontroll,
- önenlőrzés
- képességének
- fejlesztése.

Tanulói tevékenység

Alapvető udvariassági
formák alkalmazása.

Vélemény megfogalmazása.

Kérdésekre egyéni, adaptált
válasz adása.

A beszéd ritmusának, az
intonációnak a megfigyelése
és utánzása, lehetőség szerint
minél pontosabb visszaadása.
Szavak differenciálása
(egyéni- és csoportverseny,
szerepjáték).

Irányított figyelem a
beszélőre, részvételi szándék
a beszélgetéshez.

*Hangsúlyosan fejlesztendő
képességek, területek*

- motiváció,
- hallási figyelem,
- rövid- és hosszú távú emlékezet,

passzív és aktív szókincs.

Kulcsfogalmak/ fogalmak Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.

**Tematikai egység/
Fejlesztési cél
Előzetes tudás**

**A tematikai egység
nevelési-fejlesztési céljai**

Ismeretek

Ismeretek

- Nonverbális

Beszédkészség

Bizonyos fokú beszédbátorság. A beszéd megértése. A tanuló környezetében, körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.

Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a minden napjai életben is előfordulnak.

**Fejlesztési
követelmények/
Tevékenységek**

Fejlesztési követelmények Magyar nyelv és irodalom:
mondatfajták a beszélő szándéka

- Beszédbátorság szerint, udvariassági formák. növelése.

Órakeret folyamatos

Kapcsolódási pontok

- eszközökkel való reagálás a hallott közlésre.
 - A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása.
 - A közlésekben a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat.
 - A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése.
 - Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre.
 - Kérdésalkotások gyakorlása.
 - Dalok, mondókák tanulása.
 - Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra.
 - Környezete tárgyainak megnevezése.
 - Cselekvéshez kötött *Tanulói tevékenység* beszédfejlesztés.
 - Önenellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.
 - A minden nap beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a kommunikáció érdekében.
 - Koncentráció, emlékezet fejlesztése.
 - Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése.
 - A tanuló motivációjának fenntartása, növelése.
- Matematika:* sorrendiség, időbeli sorrend, logikus gondolkodás.
- Testnevelés és sport:* helyes légzés, minél hatékonyabb mozgásfejlesztés, válaszadás cselekvéssel.
- Természettismeret:* környezetének tárgyai, eseményei, élőlények.
- Próbálkozás az angol nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével.

Megfelelő hangerővel,
hanglejtéssel, hangsúllyal,
intonációval kiejtett
szavak kialakítása.

A beszélő szándékának
tükrözése intonációval.

Probléma jelzése,
segítségkérés.

Rövid szövegrészekenél
törekvés a mondatok
sorrendiségeinek
megjegyezésére.

Javítás elfogadása, és
törekvés az önkorrekciónak.

Feladattípusok: rövid
párbeszédek, hallás utáni
ismétlések, memorizálás,
eljátszás, nyitott
dialógusok, drámajáték,
szerepjáték, audiovizuális
anyagok megtekintése.

*Hangsúlyosan
fejlesztendő képességek,
területek*

- motiváció,

- hallási figyelem,
- rövid- és hosszú távú emlékezet,

passzív és aktív szókincs.

Kulcsfogalmak/ fogalmak Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkan, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan

Tematikai egység/ Fejlesztési cél Előzetes tudás	Fogalomkörök	Órakeret 15 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		A nyelv olyan szemantikai területei, melyek a kifejezéshez különböző nyelvtani struktúrákat használnak. Megfelelő anyanyelvi ismeretek és a korábbi évfolyamokon tanult előzetes idegen nyelvi ismeretek
<i>Ismeretek</i>	<i>Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek</i>	<i>A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátíttatása.</i>
IDŐBELISÉG:	<i>Fejlesztési követelmények</i>	<i>Magyar nyelv és irodalom: szófajtan, mondattan, dátum kifejezése, kérdőszavak.</i>
<ul style="list-style-type: none">• folyamatos jelen idő (Present Continuous tense);	<ul style="list-style-type: none">• Hallási figyelem, irányított figyelem	<i>Matematika: ismeretek százas számkörben, tő- és sorszámnevek, csoportosítás,</i>

- egyszerű jelen idő (Present Simple);
 - jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (never, sometimes, usually, often, always);
 - jelen idejű időhatározók (now, at the moment, today).
 - helyhatározók (next to, behind, over, under, opposite, between);
 - irányhatározók (up, down, right, left).
- TÉRBELISÉG:**
- fejlesztése. Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.
 - Verbális memória fejlesztése.
 - Térbeli viszonyok fejlesztése.
 - Időbeli viszonyok fejlesztése.
 - Mennyiségi viszonyok fejlesztése.
 - Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.

- Tanulói tevékenység**
- Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása.

**MENNYISÉGEK
KIFEJEZÉSE:**

- anyagnevek

Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel,

- (Countable- kép- és szókártyákkal,
Uncountable csoportosítás, rendezés,
nouns), párosítás.
- some, any, many,
much, a lot of,
 - egységek (a bottle
of, a packet of, a *Hangsúlyosan*
piece of), *fejlesztendő*
 - számok százas *képességek, területek*
számkörben,
kitekintés az ezres • motiváció,
számkörre (two • vizuális és
hundred, three auditív észlelés,
hundred..., a figyelem,
thousand), • rövid- és hosszú
• főnevek többes távú emlékezet,
száma, rendhagyó • passzív és aktív
főnevek,
• dátum kifejezése. szókincs,

emlékezet: olvasottak,
látottak, hallottak
felidézése

MODALITÁS:

- képesség, udvarias
kérés (I can swim.
Can I open the
window? Can you
help me, please?)
- néhány múlt idejű
kifejezés (It
wasn't me.)
- mondókákban
megjelenő néhány

múlt idejű ige
(went, saw, did,
had)

- kérdőszavak:
What? Where?
When? Who?
Which? Why?

**Kulcsfogalmak/
fogalmak**

Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél

Előzetes tudás

**A tematikai egység nevelési-
fejlesztési céljai**

Ismeretek

Témakörök, szókincs

A tanulók más tartárgyakban szerzett háttérírásmeretei.

Saját személyes adatok ismerete.

A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása.

Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.

**Fejlesztési követelmények/ Kapcsolódási pontok
Tevékenységek**

Órakeret 27 óra

Ismertetek

- MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei.
- Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése.
- ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás.
- VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás.
- KÖRNYEZETÜNK:
 - időjárás, természeti jelenségek,
 - élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei),
 - tájékozódást segítő feliratok (exit, stop, free, station...).
- ÉN ÉS A CSALÁDOM:

Bemutatkozás ismétlése, bővítése: What do you collect?

Fejlesztési követelmények

- Lexikai elemek elsajátítatása.
- Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében.
- Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása.
- Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása.
- Egészséges életszemlélő formálása.
- Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása.
- Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése.
- Mozgásfejlesztés.
- Térképísmertet.
- Testséma, térbeli tájékozódás, irányok.

Természetismeret:

élőlények, környezetünk tárgyai, a tanuló saját lakóhelye.

Magyar nyelv és irodalom:

párbeszédek, kommunikációs feladatok.

Informatika: internet használata, információ keresése, szövegszerkesztés.

I collect stickers. What is
your favourite
food/sport/TV
programme/number?
Where do you live? I live
at...

- Időbeliség,
sorrendisége
fejlesztése.

Tanulói tevékenység

Lakóhelyem: a tanuló saját
városának rövid
bemutatása, saját
szobájának leírása.

Aktív és passzív szókincs
folyamatos bővítése egyéni
képességek függvényében.

Más műveltségi területeken
megszerzett információ
alkalmazása, újabb
kapcsolódási pontok
kialakítása (néhány
mondatos szöveg alkotása,
megtanulása egy-egy
témaáról).

Témakörökkel kapcsolatos
dalok, játékok, mondókák,
szituációs feladatok.

*Hangsúlyosan fejlesztendő
képességek, területek*

- motiváció,
- vizuális és auditív
észlelés, figyelem,
- rövid- és hosszú távú

emlékezet,

- passzív és aktív szókincs,
- emlékezet:
olvasottak, látottak,
hallottak felidézése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem,
vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba

Tematikai egység/ Fejlesztési cél

Olv

Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	5	180
Idegen nyelv	Angol /német nyelv	2	72
Matematika	Matematika	5	180
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	36
	Állampolgári ismeretek	1+1	72
Ember a természetben	Természettismeret	2,5+0,5	108
Művészetek	Műszaki rajz, vizuális nevelés	2	72
Informatika	Informatika	2	72
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4+2	216
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	180
	Osztályfőnöki óra	1	36
Összesen		35	1260

Egységeség és differenciálás

Az egységeség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységeség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata

az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszeret kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező *tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközegyüttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatakkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüköt, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták

közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A minden napjai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységeség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Értékelési elvek és eljárások

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáció tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fisiológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálsához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségeből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elérte fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységeinek, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.
- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.
- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, azok valamennyi szakaszában folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontossítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük a mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, az adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetőek, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkézség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként élík meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a

minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Módszertani segédlet

Itt néhány olyan, nem csupán módszertant érintő szempontot villantunk fel, amely a tanulást, egyben a pedagógus munkáját eredményesebbé teheti. A klasszikus három kérdés az oktatás kapcsán: Mit tanítunk? Kinek tanítunk? és Hogyan tanítunk?

A „mit” kérdésre a válasz a tanterv maga. A 2012-es NAT és a ráépülő tanterv az utóbbi évtizedek pedagógiai óhajtását valósíthatja meg: „Ne tananyagot (sok esetben egyetlen tankönyvet) tanítson, hanem képességeket fejlesszen az iskola!”

A tanterv segít abban, hogy a tervezőmunka fókuszában a képességek fejlesztése álljon – valamennyi műveltségi terület feltárja a fejlesztési területekkel lehetséges kapcsolatait: azt keresi, hogy milyen mértékben szolgálja a műveltségi terület céljait megjelenítő tantárgy az egyes műveltségi területek körébe tartozó, az oktatási folyamat szakaszaira lebontott fejlesztési célokat, és ezt valamennyi műveltségi terület esetében megteszi. Másrészt: a műveltségi területekhez kapcsolódó tartalmakkal a kulcskompetenciák fejlesztését veszi célba – ennek eredményeként a tanulók olyan feladatakban tevékenykednek, amelyek iránt érdeklődnek, és a már meglevő készségeket más kontextusban gyakorolva próbálhatják – képességeik eközben fejlődnek, míg a tanuló egyszer csak ráébred, hogy ez a fajta tanulás örömmel, sikerrel, önként megszerzett tudáshoz vezet, amely emeli önértékelését és a jövőbeni sikert is előfeltételezi: fő szerepe a tapasztalatszerzésnek van.

A javasolt tanulásszervezés a csoportos, páros tanulásszervezési módot részesíti előnyben, amellyel adott esetben jól megfér az egyéni munka vagy a frontális óraelem is – a hangsúlyeltolódás a lényeg! A helyi tantervek összeállításakor a szaktárgyi munkaközösségeknek, a megvalósítás folyamatában pedig a pedagógusoknak együtt kell gondolkodni, konzultálni, alkotó teamként működni, amikor arról döntenek, mit is fognak tanítani.

Kinek tanítunk?

Ez a tanterv sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült. A fogyatékossági típushoz tartozó gyerekek sajátosság-együttese széles spektrumú. Csatlakozó problémáikat, nem műlő tanulási nehézségeiket szakértői véleményben követheti nyomon a pedagógus. Közös sajátosságuk az értelmi funkciók elsődleges sérülése, a megismerő funkciók gyengesége. Valamennyi enyhén értelmi fogyatékos tanulónál általánosan megállapítható a téri orientáció, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a beszéd- és kommunikációs képesség, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérő mértékű zavara.

A speciális szakiskolai képzés számára elvárás, hogy fokozza toleranciaképességét a nagyobb mértékű egyéni alkalmazkodás és esélykiegyenlítő korrekciós nevelési hatások biztosításával. Ezért az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelésében részt vevő iskolákban az egyéni egészségügyi habilitációs rehabilitációs fejlesztő foglalkozások mellett valamennyi tanóra az egyéni fejlődési tervek korrekciós céljaival összhangban járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez. Ez az igény a pedagógus tanórai felkészülését is befolyásolja, hiszen több szempontot egyeztetve kell terveznie a tanulók és a saját tanórai tevékenységét.

Hogyan tanítunk?

A tantárgypedagógiák gazdag módszertani kínálatot nyújtanak. A pedagógus-továbbképzések feladata a tanítók és tanárok módszertani kultúrájának bővítése, eszköztárának gazdagítása. Itt csupán néhány szempontra hívjuk fel a célcsoport pedagógusainak figyelmét.

- Mikor jó egy módszer? Akkor jó, ha hatékony és eredményes. Csak a megfelelő helyen és módon alkalmazott módszer eredményes. Ismerjünk meg minél több módszert, alkalmazzuk ezeket váltogatva – a legjobb módszer is unalmassá válhat!
- Tanítsuk meg tanulni a gyerekeket! Tanítsuk meg a tanuláshoz szükséges módszereket, pl. információszerzés, adatgyűjtés, lejegyzés, a fontos részek kiemelése, szavak aláhúzása, műveleti sorrend, kérdésfeltevés, ellenőrzés, vázlat készítése – ezzel eszközökkel adunk a tanuláshoz.
- Figyelmeztető játékokat, gyakorlatokat, feladatokat végezzünk napi rendszerességgel!
- Memorálással lassan, de biztosan fejleszthető a memória! Tananyaghoz kapcsolódva vagy szabadidős programok, játék kapcsán fejlesszük az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek emlékezetét!
- Legyen stratégiájuk a tanuláshoz! Tanítsuk meg, hogy a rövid távú memóriából hogyan juttathatják a hosszú távú memóriába az új ismereteket: ismételgetéssel, az új elemet a régiek közé illesztve kontextus kereséssel – tanultam-e már hasonlót? Ez a technika a régi és az új ismereteket puzzle-játékszerűen rendezi össze: a meglevő részletek segítenek az illeszkedési pontok felismerésében.
- Készítsenek a gyerekek gondolattérképet, ennek kulcsszavai is segítik a későbbiekben a felidézést!
- A szemléltetést gondosan tervezzük! Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára részletes magyarázattal maradandó élményt, tudást nyújt.
- A motiváció biztosítása minden tanuló számára fontos, a figyelemzavarral küzdő tanulónak különösen. A motiváció kísérje végig a tanítási folyamatot – nem csak az óra elején van funkciója! Adjuk meg a feladatválasztás lehetőségét! A motiváció fenntartásában – mivel sikerre vezeti a tanulót – segítők a fejlesztő értékelés is.
- Igyekezzünk megismerni tanulóinkat, beszélgettünk tanítványainkkal, hallgassuk őket érdeklődéssel!
- Csak biztos tudásra építhetünk. A lemaradók felzárkóztatására szánunk időt!
- Tanítsunk a tanulóknak kooperatív technikákat! Szervezzünk csoportmunkát, ha rendszeresen dolgoznak együtt a tanulók, felszabadultan, hatékonyan fognak közösen tevékenykedni.
- A közvetlen tanulói tevékenykedés megvalósulására szervezzünk a tantárgyhoz, témához illeszkedő sok játékot, modellezést, tevékenységet, szerepjátékot. Így a tanulók közvetlen aktivitás révén tesznek szert tudásra.
- Teremtsünk minél több tantermen, iskolán kívüli, élményszámba menő tanulási programot!

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhez.

Célja felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén.

Legyen képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére.

A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkézségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége.

A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött minden nap szerepének hangsúlyozása.

Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a minden nap élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést segíti hazánk múltja, jelene megismérésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

A tantárgy az önismeret és a társas kultúra területén a szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt

lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.

A testi és lelki egészségre nevelés területét a tantárgy az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.

A családi életre nevelést az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a véleménynyilvánítás gyakorlásával segíti.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakorlatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A tantárgy a fenntarthatóság, környezettudatosság kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.

A pályaorientációt a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzésével, megbeszéléssel, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segíti.

Gazdasági és pénzügyi nevelés területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. téma körében.

A médiatudatosságra nevelést az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlásával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.

A tanulás tanítását az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédpdukció fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan, adekvát nyelvi eszközöket alkalmazva viselkedjen kommunikációs helyzetekben.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a kellő önismeret és a másokra való odafigyelés alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

A hatékony, önálló tanulás kompetencia-területet az egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátíttatása segíti, felkészít az egész életen át tartó tanulásra, az esetleges pályamódosítás szükségességére.

Az idegen nyelvi kompetencia fejlesztése fontos annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez. A nyelvhasználat kommunikációs értékű fejlesztésével hozzájárul az én- és világkép kialakulásához, a tanuló szükségléteinek felismeréséhez és kielégítéséhez.

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
-----------------------	----------

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	40
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	50
Szövegek értő olvasása	30
Kommunikáció – Médiaismeret	60

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása		Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások megértése, követése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése. A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése. Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.		
Ismertetek		Fejlesztési követelmények/ Tanulói tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismertetek</i> – Beszédtechnika: – a helyes beszédléggzés:		<i>Fejlesztési követelmények</i> A tanuló egyéni képességeihez igazodóan	<i>Testnevelés és sport:</i> légzéstechnika.

<ul style="list-style-type: none"> – levegőbeosztás, szünettartás, – megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangsín, hangerő, – a pontos artikuláció. – Beszéd(meg)értés: <ul style="list-style-type: none"> – szavak, – mondatok, – szöveg szintjén. – Beszédkészség <ul style="list-style-type: none"> – kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd. 	<ul style="list-style-type: none"> – a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, – aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése <p><i>Tanulói tevékenység</i> A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangsín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló-szintetizáló gyakorlatok</p>	<p>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>
--	---	---

	<p>végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások. Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészseg formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg, vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú). 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédléggés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
--------------------------------------	---------------------------------	------------------------

Előzetes tudás	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az ismerethordozók önálló használatának tanulása. Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</p>		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<i>Ismertetek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Könyvtárhelyszínen történő információk gyűjtése, összefüggések körülölelése. – Tanulást segítő eljárások gyakorlása. – Szövegfeldolgozás. – Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Tények, adatok, információk növekvő önállóságban történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. <p>A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása <i>Tanulói tevékenység</i> Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdez feltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i> Motiváció, összefüggéslátás, összefüggések felismerése, önállóság.</p>	<i>Matematika:</i> adatgyűjtés. <i>Informatika:</i> tények, információk gyűjtése	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	
Tematiskai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Hangtani, szótani és mondattani alapismereteit alkalmazza. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályokat ismer.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A kommunikációs készség fejlesztése. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: – <i>hangok, betűk</i> (magánhangzók, mássalhangzók csoportosítása); – <i>szavak, szóelemek</i> (ige, fónév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői; – <i>mondatokkal</i> kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Betűrendbe rendezés. – Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. – Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. – Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása. – Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése. <p>A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szavak betűrendbe rendezése,</p>	<i>Informatika: helyesírás-ellenőrző program</i>

<p>kérdő, óhajtó, felszólító).</p> <ul style="list-style-type: none"> – A mondatok szövegben betöltött szerepe. – Mondattípusok, egyszerű és összetett mondatok. – Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). – Tájékoztatás, leírás stíluselemei. – Az írott beszéd felelőssége. – Pontos és szabatos megfogalmazás. – Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: <ul style="list-style-type: none"> – tulajdonnevek írása, – mondatkezdés, – mondatvégi írásjelek, – szótagnak, szavak elválasztása, – rövid- és hosszú magánhangzók, – rövid- és hosszú mássalhangzók használata. – Helyesírási szótár használata. – Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával. 	<p>katalógus használata, készítése. Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok alakítása tetszés szerint. Mondatok helyesírása. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.). Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés. Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése. Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – akusztikus figyelem, – sserialitás, – rövid- és hosszú távú emlékezet, egyéni íráskép. 	
---	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése. Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó. Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 50 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazásának igénye. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése. Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). – Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek 	<i>Fejlesztési feladat</i> <ul style="list-style-type: none"> – Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. – Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat 	<i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése. <i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az

<p>elolvásása, megbeszélése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. – Szöveg alkotása kép alapján. – Szöveg alkotása adott témára. – Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. – Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). 	<p>alapján.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. – A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.</p> <p>Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.</p> <p>Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának, levél elolvásása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett.</p> <p>A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés).</p> <p>Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám).</p> <p>Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – finommotorika; – téri tájékozódás: 	<p>internet felelős használata.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, önéletrajz.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> állásfoglalás.</p> <p><i>Pályaorientáció:</i> önéletrajz, űrlapok kitöltése.</p>
---	---	--

	<p>vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése;</p> <ul style="list-style-type: none"> – emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén; <p>tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Szövegek értő olvasása	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Szövegolvasás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. – Egyszerűbb színdarabrézletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. – Kreatív szövegalkotás 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. – Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. – Szövegből – adott 	Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

<p>(alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>szempontok alapján – részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása <i>Tanulói tevékenység</i> Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján. Hírek, használati utasítások értelmezése. Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése mozion, a látottak megbeszélése, a tartalom, és a témaival kapcsolatos élmények elmondása. Alkalomra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális és auditív észlelés, – figyelem, <p>emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat</p>

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Tájékozottság a médiafelületek köréről.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<i>Ismeretek</i> <ul style="list-style-type: none"> – Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése. – A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). – A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források. – Könyvtárhelyszín. 	<i>Fejlesztési követelmények</i> <ul style="list-style-type: none"> – Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján. – Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése. – Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása. – A továbbadandó hírek, információk 	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tárgyalt irodalmi alkotások megtekintése színházban, moziban, a látottak megbeszélése. <i>Osztályfönnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés. <i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás. <i>Műszaki rajz, vizuális</i>

<p>Internethasználat az információszerzésre.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az információ valóság tartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom). – A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. – A reklámok célja és természete. 	<p>valóság tartalmának mérlegelése.</p> <ul style="list-style-type: none"> – A médiából szerzett információ, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.</p> <p>Kutatómunka adott információ megkeresésére.</p> <p>Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.</p> <p>Naplíkok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás.</p> <p>Információk értékelése, mérlegelése.</p> <p>Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – önálló kritikai gondolkodás, médiaszövegek értelmezése, – tolerancia, empátia, – nyitottság az információk iránt, – személyes adatok védelme, 	<p>nevelés: médiafelületek esztétikai megjelenítése</p>
---	--	---

	<ul style="list-style-type: none">– vizuális és auditív észlelés, figyelem,– emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése, verbális készség, aktivitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni. Könyvtárt használ megadott szempontok alapján. Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján). Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja. Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.</p>
---	--

ANGOL NYELV

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismér néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszthető idegennyelv- tudás elérése a cél, mely személyiségefelföldésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, minden nap kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a minden nap szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszédbátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

Kötelező előkészítő évfolyam

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszédbátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősítéink kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővülhetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismерheti. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, minden napokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátítatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás lehetőségét.

Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulókban a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A tantárgy a digitális kompetencia terület fejlődését segíti a használt infokommunikációs eszközök jeleinek, utasításainak, szimbólumainak megértésével.

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédszándék – beszédértési készség	folyamatos
Beszédkészség	folyamatos
Fogalomkörök	15
Témakörök, szókincs	27
Olvasási készség	20
Íráskészség	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédszándék – beszédértési készség	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Idégen nyelvi beszédszándék, beszédbátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p><i>Ismertetek</i></p> <p>BESZÉDSZÁNDÉKOK:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kapcsolatfelvétel – napszaknak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What's wrong? – Udvarias kérés: Can I... – Tiltás kifejezése: Don't... <p>BESZÉDÉRTÉS</p> <ul style="list-style-type: none"> – A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása. – Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása. – Nyitott párbeszédek (kérdés-felelet). – Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése. – Egyéni megnyilvánulási lehetőségek. <p>Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok</p>	<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Beszédészlelés fejlesztése. – A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása. – Verbális emlékezet fejlesztése. – Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése. – Sorrendiség fejlesztése. – Erkölcsei tulajdonságok fejlesztése. – Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethet és a beszédpartnerekhez. – Beszédbátorság meghatározása nagyszámú ismétléssel. – A figyelem terjedelmének növelése. – Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel. – Önismeret fejlesztése. – Önkontroll, önenellenőrzés képességének fejlesztése. <p><i>Tanulói tevékenység</i> Alapvető udvariassági formák alkalmazása. Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz</p>	<p>Osztályfőnöki óra: önismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásfejlesztés.</p> <p><i>Ember és természet:</i> környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> személyes adatok, család, iskola.</p>
--	---	--

	<p>adása.</p> <p>A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték).</p> <p>Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none">– motiváció,– hallási figyelem,– rövid- és hosszú távú emlékezet,passzív és aktív szókincs.	
--	---	--

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához alkalmazandó 9-10. évfolyamos közismereti tanterve

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára, az OKJ szerinti résszakképesítés oktatásához készült közismereti tanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A tantervi rendszer az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti Alaptanterven és a Sajátos nevelési igényű tanulók oktatására vonatkozó irányelveken alapul.

Célok és feladatok

A speciális szakiskolai iskolai oktatás felkészíti a tanulókat az egész életen át tartó tanulásra, a munkaerőpiacra való eredményes részvételre, a sikeres munkaerő-piaci és társadalmi integrációra.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók közismereti oktatásának a speciális szakiskolai képzésben kiemelt célja támogatni a szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítását és a sikeres szakmai vizsgára való felkészülést, gyakorlási-kipróbálási lehetőséget adni a társadalmi beilleszkedés, az önálló életvezetési technikák, a társadalmi cselekvőképesség, a személyiségsztruktúra megszilárdítására.

A szakiskolai képzés gyakorlási-kipróbálási lehetőséget teremt a társadalmi normáknak megfelelő életmódról, életvitel szervezéséhez, vezetéséhez. Támogatja a személyiséget komplex, harmonikus fejlődését, az önismeret, az önbizalom és a megfelelő önértékelés megerősödését, segíti a kognitív funkciók, az érzékelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás további fejlődését, teret enged a helyes és kívánatos társas kapcsolatok, viselkedési normák, szociális interakciók gyakorlásának.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés terén a tanulók erkölcsi érzékének továbbfejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése zajlik.

A szabálykövető magatartás érvényesítése a minden napjai gyakorlatban, az érzelmi, az értelemi és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. Segíti az érzelmi, az értelemi és a cselekvés összefüggésének tudatosítását a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével, az állampolgári ismeretek gyakorlati értelmezésével, a minden napjai életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

A folyamat végén az enyhén értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére.

Kibontakozik a közösségi élettel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkézsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mérlektartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A nemzeti azonosságtudat és hazafias nevelés segíti a magyar történelemre és hagyományokra, hazájára való büszkeség kialakulását, a más népek, azok kultúrájára iránti érdeklődés és tisztelet megnyilvánulását azzal, hogy támogatja a tanuló aktív részvételét szűkebb környezetének megemlékezésein, a történelmi múlthoz kapcsolódó ünnepeken. A társadalom, a társadalmi jelenségek megítélése fókusza kerül, a tanulót a pályaválasztási és önálló életkezdési ismeretei, motivációja segíti abban, hogy reális képet kapjon a társadalomban elfoglalt-elfoglalható helyéről.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit. Iskolai keretekben gyakorolja a demokratikus jogokat és megismeri a demokrácia szabályait. Az iskola az egyéni adottságokhoz és lehetőségekhez mértan biztosítja a tanuló részvételét a helyi civil társadalom életében, azért, hogy fogékony legyen a társadalom jelenségei, problémái iránt.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztése területén az enyhén értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya. A serdülőkorban, mint a személyiség kialakulásának döntő szakaszában, az életkorból adódó problémák kezelése érdekében kiemelt szerepet kapnak a feszültségek, a szorongás, a stressz, a fáradtság oldásának technikái, annak felismerése és leírása, hogy a tanuló önmaga hogyan változik, alakul. Az elközelések, vágyak, tervezek a felnőtt szerepekről – a felnőttkori önmaga megvalósításáról – akkor lesznek reálisak, ha a tanuló képes a kudarcok türésére, tanulságaik feldolgozására, hasznosítására.

A testi és lelki egészségre nevelés támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igényt válik a testi épség megővása és a sérülések elkerülése. A minden napos testedzés megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szemedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgás, a megjelenés, a küllem, az ápoltság összefüggéseire.

A családi élethez nyújtott támogatás segíti, hogy a tanuló a középfokú oktatás időszakában megismeri a harmonikus családi mintákat és a családi együttélés szabályait. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párok kapcsolatok megismerését, felelős párok kapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségeit, kultúráját.

A támogatást nyújtó társadalmi, egészségügyi rendszerek megismerése, a konfliktusok kezelési lehetőségeinek, az érzelmi bizonytalanságoknak, a magánéleti krízishelyzeteknek a felismerése a felnőttkorba lépő fiatalok számára támponokat nyújt az érzelmi élet válságaiban.

A felelősségvállalás másokért és önkéntesség területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együttérző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéri a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásra utaltságot. A szociális érzékenység, az együttműködés, a problémamegoldás, az önkéntes feladatvállalás és a megoldás képességének kialakulása, az alkalmazás általánossá válása a minden nap életben, a munka világában is támogatja a beilleszkedést.

A fenntarthatóságot, környezettudatosságot segítik azok a helyzetek, amelyekben a tanuló felismerheti, hogy az emberiség összefogása szükséges a környezet épségének megővása, a természet védelme érdekében.

A pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékkosságnak, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a minden nap alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és élettér kialakításának és megővásának igénye.

A pályaorientáció területén a tanuló reális önértékeléssel megismeri munkaerő-piaci lehetőségeit, a társadalmi munkamegosztás alapjait. Képességeinek, lehetőségeinek és érdeklődésének figyelembevételével pályát választ, megismeri és motiválttá válik a céljai elérése érdekében szükséges képességek fejlesztésében.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén a tanuló felkészül a változó gazdasági környezet lehetőségeihez történő alkalmazkodásra, megismeri a családi munkamegosztást, gazdálkodást, felismeri, hogy milyen az ésszerű, beosztó felhasználás, takarékkosság. A folyamatban kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségeire a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A tanuló a pedagógiai folyamatban és a valóságban is kipróbálhatja az ügyintézés útjait, a segítsékkérés lehetőségeit a lakhatás, a munkavállalás, a lakóhelyi, közösségi ügyintézés terén, tapasztalatokat szerezhet a döntései közvetlen és közvetett következményeinek és kockázatainak mérlegelésében.

A médiatudatosságra nevelés különös jelentőséget kap a médiumok használatának előtérbe kerülése, a tanulás, az önművelés területein történő felhasználása miatt. A médiatudatos magatartás a minden napokban, a munka világában való tájékozódás szolgálatában azt jelenti, hogy a tanulónak megfelelő gyakorlata alakul ki az információhordozók megválasztásában, használatában, megismeri a hétköznapi élet során szerepükét az ismeretek, a fontos információk megszerzésében, fejlődik képessége az óvatosság területén és az információk hitelességének ellenőrzésében, vigyáz személyes adatainak védelmére, mértéktartó az eszközök használatában.

A tanulás tanítása terület a tanuló számára lehetőséget ad az egyénre szabott, képességeknek megfelelő motivációra és a folyamatos fenntartásra az ismeretszerzésben. Segít elfogadni és megismerni a környezet folyamatos változását, fenntartani az igényt és képességet a tevékenységekkel és munkavégzéssel kapcsolatos ismeretek bővítésére a munkaerő-piaci és a társadalmi integráció elérése érdekében.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknak is fel kell készülniük a munkavállalásra, a változások kezelésére és a későbbi tanulásra is. Kompetenciákkal a társadalmi integráció, az önálló életvezetés és a felnőttkori munkaerő-piaci helytállás érdekében nekik is rendelkezniük kell. A valamiben kompetens fiatal tudja, hogy adott esetben mit kell tennie; tudása van róla, képes azt megtenni; kialakult a megfelelő képessége, és meg is akarja tenni, mert megfelelő attitűddel rendelkezik.

A kulcskompetencia különböző szintű kompetenciák rendszere – fejlesztésük egymásra épülő, tervezhető. Az alapkézségek kialakításához szükséges kompetenciák a jövőben való boldogulás várható igényei szerint kiegészülnek más olyan kompetenciákkal, amelyek a társadalomban való sikeres részvételhez, az egész életen át tartó tanuláshoz szükségesek. Ezek a kulcskompetenciák, amelyek nemcsak egyes tantárgyakhoz köthetőek. Kialakításuk, fejlesztésük a köznevelés feladataként az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat nevelő-oktató intézményekben is elvárásként jelenik meg.

Egy-egy terület fejlesztési feladatai valamennyi kompetenciát mozgósíthatják, illetve számos terület tartalmainak feldolgozása valamennyi kompetencia fejlesztésére hatással lehet.

Az egyes területek kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését célozzák meg a fejlesztési feladatok megvalósítása folyamán.

A 9–10. évfolyamon jellemzően fejlesztendő kulcskompetenciák meghatározhatóak, azonban egyénenként eltérő összetevők fejlesztésére helyeződik a hangsúly – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében ez különösen jellemző. Ezért a szakértői bizottságok és a gyógypedagógusok képességekre, részképességekre vonatkozó vizsgálati eredményeire is támaszkodva differenciált, egyéni szabott programokon keresztül érhető el a tanulási képesség egyénileg különböző szintre fejlesztése.

A tanuló az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen elsajátítja a társas, a társadalmi érintkezéshez, kapcsolatfelvételhez és kapcsolattartáshoz szükséges kommunikációs formákat, megerősödik beszédértése és beszédpunkciója. Fejlődik szöveg- és véleményalkotási képessége. Kommunikációja körülményeknek megfelelő alakítására, továbbá az egyéni racionális és sikeres vita stratégiáinak kialakítására és használatára törekszik. A hétköznapi helyzetekben a magyar helyesírás szabályait követve old meg írásos feladatokat.

Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterületen a tanuló a tanult nyelv alapvető, minden nap élethelyzetek egyszerű fogalmait, kommunikációs fordulatait felismeri, alkalmazza. Törekszik a tanult idegen nyelvi kultúra minél árnyaltsabb megismerésére.

Matematikai kompetenciaterületen a minden nap élethelyzetekben szükséges kognitív funkciók fejlesztésére fókuszál a terület. Bővül a biztonságot nyújtó ismeretek köre. A pedagógus gyakorlati tevékenységekkel folyamatosan segíti a térr- és időbeli viszonyok megerősítését, a mértékegségek egyre biztosabb használatát, a pénzkezelést és a szakmai ismeretek matematikai kompetenciát igénylő területeinek elsajátítását. A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikusan fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat és törekszik ezek pontos megfogalmazására.

A természettudományos és technikai kompetencia területen az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása folyik, a minden nap életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a cél. A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. Érzékeny a hazai és globális természeti környezeti problémák iránt. Képes és kész saját életében környezettudatos döntések meghozatalára. Megismeri az ember szerepét a gazdaság környezetkárosító hatásának kialakulásában, megérti, hogy a környezeti katasztrófák elkerülhetők. A tanuló megfigyeli és értelmezi a minden nap élethez köthető természeti jelenségeket. Gyakorlattá válik az egészségvédelemmel és betegségmegelőzéssel kapcsolatos ismeretek alkalmazása, bővül a környezet megismerésére való igénye és képessége.

A digitális kompetencia azt jelenti, hogy a tanuló képességeinek megfelelő szinten alkalmazza az infokommunikációs eszközöket a tanulás, a kapcsolattartás, a szórakozás és ismeretszerzés területén. Képes adott céllal és adott szempontok alapján dokumentumokat választani informatikai eszközök segítségével. Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll.

A szociális és állampolgári kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatait a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Az állampolgári kompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve zajlik úgy, hogy a pedagógus a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. A tanuló felkészül a közügyekben való aktív részvételre, képessé válik a családi munkamegosztásban a felnőtt szerepre, felkészül a társadalmi lét munkavállalási és állampolgári szerepeinek betöltésére. Bővülnek ismeretei a közügyekben való részvétel szabályairól, saját érdekeinek képviseletéről, az önérvényesítés és az ehhez történő segítségkérés lehetőségeiről. Gyakorolja a közösségi viselkedést az iskolai környezet lehetőségeinek igénybevételével. A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia területén a tanuló felismeri reális lehetőségeit, képességeinek határait, megtanulja, kitűzött céljai elérése érdekében, megfelelő formában kérni és elfogadni mások segítségét.

Felismeri a korának megfelelő élethelyzetekben a számára kedvező lehetőségeket és él azokkal, tájékozódik a pénz világában. Fejlődnek az életvezetési, munkavégzési, munkavállalói technikákra vonatkozó kompetenciái (tervezés, szervezés, ellenőrzés, értékelés, becslés, döntés, irányítás képessége, hierarchiatűrés képessége, megbízhatóság, felelősség- és kötelességtudat, tenni akarás). A kezdeményezőképesség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismeri fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tanuló érdeklődésének megfelelően motivált tevékenységeiben a kreativitásra, részt vesz alkotások létrehozásában, nyitottá válik művészeti alkotások befogadására. Az ötletgazdagság, a kíváncsiság és az alkotókedv kialakulásában nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterületen a tanuló igénybe vesz minden, képességeihez mértén elsajátított kultúrtechnikai eszközöt új ismeretek, információk elsajátítására, megismerésére. Tud segítséget kérni új ismeret elsajátítására, mer kérdezni és képes csportos munkában részt venni.

Az önálló, hatékony tanulásra képes tanuló képes közös munkában, csoportban dolgozni.

Tantárgyak és óraszámok

Az OKJ szerinti résszakképesítés oktatásához kapcsolódó enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola 9-10. évfolyamának tantárgyi rendszere. (A 9. évfolyamot megelőzi az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó speciális szakiskola kötelező előkészítő évfolyama.)

Műveltségi terület	Tantárgy neve	9–10. évfolyam (átlag heti időkeret)	2 tanéves óraszám
Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom	1+1	72+70
Matematika	Matematika	2	142
Ember és társadalom	Erkölcstan	1	71
	Társadalom ismeret	0,5	36
Informatika	Informatika	1	71
Testnevelés és sport	Testnevelés és sport	5	355
	Osztályfőnöki óra	1	71
Közismeret összesen		12,5	864
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt		21	1491
További szabad szakmai időkeret (szabad sáv)		2	142
Összefüggő szakmai gyakorlat		70	70

Az éves óraszám megadásánál 9. évfolyamon 36 héttel, 10. évfolyamon 35 héttel számolunk.

A társadalom ismeret tantárgyat a 9. évfolyamra tervezük heti egy órában.

Egységesség és differenciálás

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Egy olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszert kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a tanulói sajátosságok – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, az önálló munkavégzés és az együttműködés terén való fejlettsége, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszköz-együttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatakkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökktentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az egyik a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A másik a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetről, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetősségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A minden napjai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

Értékelési elvek és eljárások

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáció tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzációhoz, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségeből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

Az értékelés célja és feladata

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elérte fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

Az értékelés alapelvei

Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.

Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.

A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.

Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.

Egyeséges, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.

Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.

A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

Az értékelési formák

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.

A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.

A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, valamennyi szakaszban folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértekelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

Kulcskompetenciák és értékelés

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni, vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérje szöveges értékelés – ezzel a pedagógus a tanulók számára pontossítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetők, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkézség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatakkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkincsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróblásukra, bevezetésükre.

Mindezt egy innovációs folyamat részeként élik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

Módszertani segédlet

Itt néhány olyan, nem csupán módszertant érintő szempontot villantunk fel, amely a tanulást, egyben a pedagógus munkáját eredményesebbé teheti. A klasszikus három kérdés az oktatás kapcsán: Mit tanítunk? Kinek tanítunk? és Hogyan tanítunk?

A „mit” kérdésre a válasz a tanterv maga. A 2012-es NAT és a ráépülő tanterv az utóbbi évtizedek pedagógiai óhajtását valósíthatja meg: „Ne tananyagot (sok esetben egyetlen tankönyvet) tanítson, hanem képességeket fejlesszen az iskola!”

A tanterv segít abban, hogy a tervezőmunka fókuszában a képességek fejlesztése álljon – valamennyi műveltségi terület feltárja a fejlesztési területekkel lehetséges kapcsolatait: azt keresi, hogy milyen mértékben szolgálja a műveltségi terület céljait megjelenítő tantárgy az egyes műveltségi területek körébe tartozó, az oktatási folyamat szakaszaira lebontott fejlesztési célokat, és ezt valamennyi műveltségi terület esetében megteszi. Másrészt: a műveltségi területekhez kapcsolódó tartalmakkal a kulcskompetenciák fejlesztését veszi célba – ennek eredményeként a tanulók olyan feladatokban tevékenykednek, amelyek felé érdeklődéssel fordulnak és a már meglevő készségeiket más kontextusban gyakorolva próbálhatják – képességeik eközben fejlődnek, míg a tanuló egyszer csak ráébred, hogy ez a fajta tanulás örööm, sikerhez, általa önként megszerzett tudáshoz vezet, amely emeli önértékelését és a jövőbeni sikert is előfeltételezi: fő szerepe a tapasztalatszerzésnek van.

A javasolt tanulásszervezés a csoportos, páros, tanulásszervezési módot részesíti előnyben, amellyel adott esetben jól megfér az egyéni munka vagy a frontális óraelem is – a hangsúlyeltolódás a lényeg! A helyi tantervek összeállításakor a szaktárgyi munkaközösségeknek, a megvalósítás folyamatában pedig a pedagógusoknak együtt kell gondolkodni, konzultálni, alkotó teamként működni, amikor arról döntenek, mit is fognak tanítani.

Kinek tanítunk?

Ez a tanterv sajátos nevelési igényű, enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára készült. A fogyatékossági típushoz tartozó gyerekek sajátosságegyüttese széles spektrumú. Csatlakozó problémáikat, nem műlő tanulási nehézségeiket szakértői véleményben követheti nyomon a pedagógus. Közös sajátosságuk az értelmi funkciók elsődleges sérülése, a megismerő funkciók gyengesége. Valamennyi enyhén értelmi fogyatékos tanulónál általánosan megállapítható a téri orientáció, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a beszéd- és kommunikációs képesség, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérő mértékű zavara.

A speciális szakiskolai képzés számára elvárás, hogy fokozza toleranciakézségét a nagyobb mértékű egyéni alkalmazkodás és esélykiegyenlítő korrekciós nevelési hatások biztosításával. Ezért az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelésében részt vevő iskolákban az egyéni egészségügyi habilitációs rehabilitációs fejlesztő foglalkozások mellett valamennyi tanóra az egyéni fejlődési tervek korrekciós céljaival összhangban járul hozzá a tanulók fejlesztéséhez. Ez az igény a pedagógus tanórai felkészülését is befolyásolja, hiszen több szempontot egyeztetve kell terveznie a tanulók és a saját tanórai tevékenységet.

Hogyan tanítunk?

A tantárgy-pedagógiák gazdag módszertani kínálatot nyújtanak. A pedagógus-továbbképzések feladata a tanítók és tanárok módszertani kultúrájának bővítése, eszköztárának gazdagítása. Itt csupán néhány szempontra hívjuk fel a célcsoport pedagógusainak figyelmét.

Mikor jó egy módszer? Akkor jó, ha hatékony és eredményes. Csak a megfelelő helyen és módon alkalmazott módszer eredményes. Ismerjünk meg minél több módszert, alkalmazzuk ezeket váltogatva – a legjobb módszer is unalmassá válhat!

Tanítsuk meg tanulni a gyerekeket! Tanítsuk meg a tanuláshoz szükséges módszereket, pl. információszerzés, adatgyűjtés, lejegyzés, a fontos részek kiemelése, szavak aláhúzása, műveleti sorrend, kérdésfeltevés, ellenőrzés, rajz készítése – ezzel eszközökkel adunk a tanuláshoz.

Figyelemfejlesztő játékokat, gyakorlatokat, feladatakat végezzünk napi rendszerességgel!

Memorizálással lassan, de biztosan fejleszthető a memória! Tananyaghoz kapcsolódva vagy szabadidős programok, játék kapcsán fejlesszük az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek emlékezetét!

Legyen stratégiájuk a tanuláshoz! Tanítsuk meg, hogy a rövid távú memóriából hogyan juttathatják a hosszú távú memóriába az új ismereteket: ismételgetéssel, az új elemet a régiek közé illesztve kontextus kereséssel – tanultam-e már hasonlót? Ez a technika a régi és az új ismereteket puzzle-játék-szerűen rendező össze: a meglevő részletek segítenek az illeszkedési pontok felismerésében.

Készítsenek a gyerekek gondolattérképet, ennek kulcsszavai is segítik a későbbiekben a felidézést!

A szemléltetést gondosan tervezzük! Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára részletes magyarázattal maradandó élményt, tudást nyújt.

A motiváció biztosítása minden tanuló számára fontos, a figyelemzavarral küzdő tanulónak különösen. A motiváció kísérje végig a tanítási folyamatot – nem csak az óra elején van funkciója! Adjuk meg a feladatválasztás lehetőségét! A motiváció fenntartásában – mivel sikerre vezeti a tanulót – segítők a fejlesztő értékelés is.

Igyekezzünk megismerni tanulóinkat, beszélgettünk tanítványainkkal, hallgassuk őket érdeklődéssel!

Csak biztos tudásra építhetünk. A lemaradók felzárkóztatására szánunk időt!

Tanítsunk a tanulóknak kooperatív technikákat! Szervezzünk csoportmunkát, ha rendszeresen dolgoznak együtt a tanulók, felszabadultan, hatékonyan fognak közösen tevékenykedni.

A közvetlen tanulói tevékenykedés megvalósulására szervezzünk a tantárgyhoz, témahoz illeszkedő sok játékot, modellezést, tevékenységet, szerepjátékot. Így a tanulók közvetlen aktivitás révén tesznek szert tudásra.

Teremtsünk minél több tantermen, iskolán kívüli, élményszámba menő tanulási programot!

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

9–10. évfolyam

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető feladata, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával képessé váljanak a társadalmi kommunikációra, az önkifejezésre. Legfontosabb célok:

A tanuló készüljön fel a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességek elsajátítására, beállítódásokra, a kultúralt nyelvi magatartásra.

Rendelkezzen közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképességgel.

A beszéd formai és tartalmi oldalának fejlesztése: a tiszta artikuláció, a kommunikációs biztonságérzet kialakítása,

Az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó – képességekkel adekvát – szövegalkotás,

Alakuljon ki eszköztudás, a kultúrtechnikák alkalmazásának gyakorlásával és használatával.

Jelentősen bővül aktív és passzív szókincse a felnőtt élet, a munkavállalás és végzés valamint a szakmai munka területén

Irodalmi kifejezésformák befogadására nevelés.

Tudjon folyamatosan hangosan vagy magában olvasni, majd az olvasottakról tömörítve, a lényeget kiemelve beszámolni

Legyen képes részben önállóan, részben tanári segítséggel elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket. Tegyen kísérletet ezek erkölcsi és életvezetési értelmezésére.

Legyen képes formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

A tantárgy feladatai a következők:

A tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése.

A kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkézségek továbbépítése.

Az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

A mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használata.

A véleményalkotási képesség továbbfejlesztése.

Önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban.

Motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása.

Az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése.

A korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása.

Szereplési biztonság kialakítása.

A tanuló vegyen részt a dráma-, szerep és szituációs játékokban.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben:

Erkölcsei nevelés: irodalmi művek és más írásos szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése. Napilapokban, folyóiratokban, a minden nap élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetése.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők és más publicisták szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiségi felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkézség fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyisége fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítése ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismérésével. Saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi élekre nevelés: írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicistikák elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekkérényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiajogtudományra nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A tantárgy szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Anyanyelvi kommunikáció területén a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tantárgy segíteni tudja a kellő önismeret alakításával a társadalmi beilleszkedést.

A tantárgy sajátos fejlesztési céljai: a nyelvi kompetencia fejlesztése annak érdekében, hogy az egyéni képességekhez képest megfelelő szinten tudják alkalmazni a tanulók a szóbeli és írásbeli kommunikáció eszköztárát az önkifejezéshez, társas érintkezéshez, önérvényesítéshez.

A tanítás során fontos szempont a nyelvhasználat kommunikációs értékűvé fejlesztésével hozzájárulni az énkép és a világkép kialakulásához, szükségleteik felismeréséhez és kielégítéséhez. A tantárgy célja, hogy az enyhén értelmi fogyatékos tanuló legyen képes tájékozódni tömegkommunikációs eszközök segítségével a napi eseményekről.

A magyar nyelv és irodalom tanítása során elérhető a kulturált, megfelelő nyelvi eszközöket alkalmazó viselkedés kommunikációs helyzetekben.

9. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	20
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	20
Irodalmi szöveg olvasása	12
Kommunikáció – Médiaismeret	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése. Események elmesélése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmacsolása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Ismertetek</p> <p>Beszédtechnika:</p> <p>a helyes beszédléggés: levegőbeosztás, szünettartás, megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, a pontos artikuláció, a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</p> <p>Beszéd(meg)értés:</p> <p>szavak, mondatok, szöveg szintjén.</p> <p>Beszédkészsg</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Egyéni képességekhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás.</p> <p>Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.</p> <p>A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az</p>	<p>Testnevelés és sport: légzéstchnika.</p> <p>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>
--	---	---

	<p>egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.</p> <p>A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása.</p> <p>Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a</p>	
--	---	--

	<p>szövegkörnyezetbe (behelyettesítés).</p> <p>Vers- és prózamondás gyakorlása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkézség formai és tartalmi elemei.</p> <p>Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg.</p> <p>Vizuális és akusztikus figyelem.</p> <p>Emlékezet.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az önművelés igényének szinten tartása.</p> <p>Önálló könyvtárhazsnálat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása.</p> <p>Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása.</p> <p>Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.</p> <p>Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletellegítő szabadidős tevékenységek tanulása.</p> <p>Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.</p> <p>Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Ismertetek Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</p> <p>Tanulói tevékenység Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Motiváció. Összefüggésfeltárás, összefüggések felismerése. Önállóság.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.</p> <p>Tanulói tevékenység Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Motiváció. Összefüggésfeltárás, összefüggések felismerése. Önállóság.</p>	<p>Matematika: adatgyűjtés.</p> <p>Informatika: tények, információk gyűjtése.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.</p>

Fejlesztési cél		óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Ismeretek A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). Tájékoztatás, leírás stíluselemei. Az írott beszéd felelőssége. Pontos és szabatos megfogalmazás. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata. Hibakeresés, hibajavítás. Helyesírási szótár használata.	Fejlesztési követelmények Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket kiegészíti, módosítja. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása. Jól olvasható egyéni íráskép. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat. Tanulói tevékenység	Informatika: helyesírás-ellenőrző program.

<p>Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával. Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.</p>	<p>Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk. Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint. Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás. Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése. Megfogalmazások különböző stíluselemekekkel (szaknyelv, argó, sms stb.) Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában. Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem, szerialitás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.</p>	

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás	

nevelési-fejlesztési céljai	eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. Szövegértés, szövegalkotás. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés). Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. Szöveg alkotása, leírás készítése kép vagy adott téma alapján. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).</p>	<p>Fejlesztési követelmények Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. A címmelnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Tanulói tevékenység Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős</p>	<p>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</p> <p>Informatika: helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.</p>

	<p>alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetélés).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Finommotorika.</p> <p>Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás.</p> <p>Figyelem.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>Fejlesztési követelmények A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás Tanulói tevékenység DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése mozziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés</p>
--	--	---

	Auditív észlelés. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Ismert médiafelületek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfoltat, megerősítés). Könyvtárhasználat.	Fejlesztési követelmények Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. A továbbadandó hírek, információk valóságtartalmának mérlegelése.	Osztályfönöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés. Informatika: etikai állásfoglalás.

<p>Internethasználat az információszerzéshez.</p> <p>Az információ valóságértékének mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).</p> <p>A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.</p> <p>A reklámok célja és természete.</p> <p>Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).</p>	<p>Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitatása, ha indokolt, elfogadása.</p> <p>Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése.</p> <p>A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.</p> <p>Kutatómunka adott információ megkeresésére.</p> <p>Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.</p> <p>Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás.</p> <p>Információk értékelése, mérlegelése.</p> <p>Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Vizuális észlelés.</p> <p>Figyelem.</p> <p>Auditív észlelés.</p> <p>Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság.</p> <p>Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforgás, cáfolat, megerősítés, termék,</p>	

	áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap
--	---

A fejlesztés várt eredményei

A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.
Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni.
Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).
Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni.
Tudja az írást kommunikációs célokra használni.
Képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni.
Képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni.
Könyvtárhasonlat megadott szempontok alapján.
Fogékony a művészeti élményekre.

10. évfolyam

Éves óraszám: 70; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	folyamatos
A tanulási képesség fejlesztése	folyamatos
Anyanyelvi ismeretek	20
Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	20
Irodalmi szöveg olvasása	12
Kommunikáció – Médiaismeret	18

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Szóban kapott utasítások megértése, követése. Események elmesélése	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testbeszéd, mimika megértése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése. A beszélő szándékának megértése. A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása. A reproduktív beszéd képességének fejlesztése, memoriterek tanulása. Tanult szövegek kifejező tolmacsolása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Beszédtechnika: a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás, megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő, a pontos artikuláció, a kifejező képesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</p> <p>Beszéd(meg)értés: szavak, mondatok, szöveg szintjén.</p> <p>Beszédkészsg</p>	<p>Fejlesztési követelmények Egyéni képességekhez igazodóan: a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása, aktív és passzív szókincs fejlesztése, társas kapcsolatok kommunikációjába a tanult elemek beépítése Tanulói tevékenység A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés kialakítása és gyakorlása szövegolvasás közben. A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlás. Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédrítmus, a hangkapcsolatok szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása. A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése. Főfogalom alá rendezés, az „egész” részeinek felsorolása, a „rész” hozzárendelése az</p>	<p>Testnevelés és sport: légzéstchnika.</p> <p>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</p>
--	--	---

	<p>egészhez, hibás szókapcsolatok javítása, új fogalmak, szókapcsolatok tartalmának megismerése az értelmező szótár vagy rokon értelmű szavak alkalmazásával.</p> <p>Mondatpárok készítése, a mondat elemeinek cseréje, az eseményhez tartozó mondat kiválasztása, hibás elemek cseréje, feladat, utasítások végrehajtása.</p> <p>A mondat sorrendjének megállapítása, a hiányzó „láncszem” felismerése, kérdések, válaszok megfogalmazása a szöveghez, dramatizálás.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analizáló- szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Szavak és szókapcsolatok jelentéstartalmainak feltárása, szavak és szókapcsolatok szövegkörnyezetbe helyezése, rokon értelmű szavakból szósorok alkotása, a hangulati és a fokozati különbségek megállapítása, hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szövegkörnyezetbe, a stílushatások</p>	
--	--	--

	<p>véleményezése, a szépirodalmi és a köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szövegkörnyezetbe (behelyettesítés). Vers- és prózamondás gyakorlása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkésztség formai és tartalmi elemei. Percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg. Vizuális és akusztikus figyelem. Emlékezet.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom, analógia, analízis-szintézis.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A tanulási képesség fejlesztése	Órakeret folyamatos
Előzetes tudás	Iskolai könyvtár használata. Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	<p>Az önművelés igényének szinten tartása. Önálló könyvtárhazsnálat előkészítése. „Szabadpolcok” önálló használatának megtanulása.</p> <p>Ismeretnyújtás a könyvtár felépítéséről, működéséről, előző években szerzett információk rendszerezése, gyakorlása.</p> <p>Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.</p> <p>Az egyéni érdeklődésen alapuló, önművelő és szükségletkielégítő szabadidős</p>	

	tevékenységek tanulása. Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz. Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Ismeretek Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei. Tanulást segítő eljárások gyakorlása. Szövegfeldolgozás. Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.	<p>Fejlesztési követelmények Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból. Érdeklődésnek megfelelő könyv választása.</p> <p>Tanulói tevékenység Iskolai könyvtár rendszeres látogatása. Önálló könyvkölcsönzés megadott szempontok alapján (memoriterek keresése, kötelező olvasmány kikölcsönzése). Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Motiváció. Összefüggéslátás, összefüggések felismerése.</p>	<p>Matematika: adatgyűjtés.</p> <p>Informatika: tények, információk gyűjtése.</p>

	Önállóság.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Anyanyelvi ismeretek		Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Igékkal és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályok ismerete. Tanult helyesírási szabályokat igyekszik alkalmazni.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar nyelv rendszeréről és elemeiről meglévő ismeretek elmélyítése. A kommunikációs készség fejlesztése. Az elfogadható színvonalú helyesírás megalapozása. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Ismeretek A mondatok szövegben betöltött szerepe. Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok. Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség). Tájékoztatás, leírás stíluselemei. Az írott beszéd felelőssége.	Fejlesztési követelmények Betűrendbe rendezés. Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása. Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása. Tanári útmutatás alapján szöveget alkot a tanuló, a szövegeket	Informatika: helyesírás- ellenőrző program.	

<p>Pontos és szabatos megfogalmazás. Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása: tulajdonnevek írása, mondatkezdés, mondatvégi írásjelek, szótagolás, szavak elválasztása, rövid- és hosszú magánhangzók, rövid- és hosszú mássalhangzók használata.</p> <p>Hibakeresés, hibajavítás. Helyesírási szótár használata. Helyesírási ellenőrző program használata segítséggel számítógépen írás alkalmával. Köznyelv, irodalmi nyelv, szaknyelv, zsargon, argó, kortársi nyelv használata.</p>	<p>kiegészíti, módosítja. Beszédhangok rendszerével, szófajokkal, mondatalkotással kapcsolatos ismeretek. A magyar helyesírás szabályainak alkalmazása.</p> <p>Jól olvasható egyéni íráskép. Környezetében meglévő jelzéseket, képi információkat megérteni. A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.</p> <p>Tanulói tevékenység Szavak szófajokba sorolása, szófajok fontosabb jellemzői, helyesírásuk.</p> <p>Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.</p> <p>Mondatok helyesírása, mondatbővítés, szűkítés, összevonás.</p> <p>Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.</p> <p>Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, sms stb.)</p> <p>Az írás képének, sebességének, pontosságának folyamatos javítása, értékelése.</p> <p>Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.</p> <p>Írás a számítógépen, hibajavítás a</p>	
--	--	--

	<p>helyesírási program használatával. Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem, szeriatitás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek kifejezésére szolgáló szavak (öröm, bánat, harag, gyengédség). Szöveg, mondatfajták, szavak fajtáinak nevei.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban. Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	Mondanivaló árnyalt közlése, az írásbeli kifejezőképesség és az írás eszközjellegű használatának fejlesztése. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Elfogadható színvonalú helyesírás. Önellenőrzés fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás). Irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése. Szövegértés, szövegalkotás. Vázlat készítése (lényegkiemelés, szövegbővítés). Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása. Szöveg alkotása, leírás készítése	Fejlesztési követelmények Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete. Néhány mondatos szöveg önálló alkotása vázlat alapján. Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés. A címzetnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése. Önéletrajz írása tartalmi és formai	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése. Informatika: helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.

<p>kép vagy adott téma alapján. Elbeszélés, élménybeszámoló (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban. Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemei, jellemzői (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz). Önéletrajz írásának gyakorlása (tartalmi és formai elemek megismerése).</p>	<p>követelményeknek megfelelően (kézírásos, számítógépen írott). Az írás közben felmerülő helyesírási, értelmezési probléma esetén tanári segítséggel. A tanuló saját és mások írásmunkáinak ellenőrzése, javítása a tanult nyelvtani szabályoknak megfelelően.</p> <p>Tanulói tevékenység Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően. Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása. Ismert szövegről vázlat készítése (lényegkiemelés), vázlatpontok alapján szöveg bővítése (bőbeszédűség, felesleges körülmény kiszűrése) a célcsoportnak megfelelően. Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának stb., levél elolvasása után annak megállapítása stílus alapján, hogy kinek íródott. A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, SMS, e-mail, csetelés). Saját önéletrajz írása (munkahelyi pályázat, ösztöndíj, segély kérése) a célnak megfelelően.</p>	
---	--	--

	<p>„Önéletrajz” írása ismert irodalmi szereplőről (pl. János vitéz).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Finommotorika.</p> <p>Téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése.</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás.</p> <p>Figyelem.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Irodalmi szöveg olvasása	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Szövegértő olvasás. Tanult irodalmi művek felidézése, ismert memoriterek elmondása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése, szövegfeldolgozás alakítása. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. Minél több alkotást megismerni, megszeretni.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése. A szépirodalmi alkotások megjelenési formái (vers, próza, dráma, mese, mítosz, monda, regény, novella, elbeszélés). Művek és alkotók megismerése (korosztálynak megfelelő irodalmi alkotások, filmek, színdarabok választása). Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt. Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</p>	<p>Fejlesztési követelmények A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése. Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással. Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése. Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása. A megismert irodalmi alkotások előadásában képességek szerinti feladatvállalás Tanulói tevékenység DVD-, CD- és élő előadásban elhangzó művek megismerése nyomán az élmények, érzések, hangulatok, indulatok kifejezésével reagálás. Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése mozziban, a látottak megbeszélése, a tartalom és a témával kapcsolatos élmények elmondása. Alkalomra társaival előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba); előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés</p>
--	--	---

	Auditív észlelés. Emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kommunikáció – Médiaismeret		Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Szövegről olvasás, megfelelő szókincs. Ismert médiafelületek		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió, informatika). Média által elérhető információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.		
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
A kommunikáció formái: verbális, nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika). A hiteles információhoz jutás színterei: felnőttek, hírlapok, kommunikációs források. Szövegelemzés. A hír, információ hitelességének tisztázása (cáfolat, megerősítés).	Fejlesztési követelmények Látott, hallott, olvasott mondatok, szöveg értelmezése. A szövegből – adott szempontok alapján - információ kiemelése. Lehetőség szerint rendszeresen hírlap, folyóirat olvasása, hírműsorok nézése, hallgatása. A továbbadandó hírek, információk	Osztályfönnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés. Informatika: etikai állásfoglalás.	

<p>Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzéshez. Az információ valóságértékelése (hiteles, plétyka, rágalom). A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya. A reklámok célja és természete. Kreatív szövegalkotás, részvétel helyi újság, rádió műsorának készítésében (cikk írása, olvasói levél).</p>	<p>valóságértékelés. Az eltérő vélemény meghallgatása, megvitáta, ha indokolt, elfogadása. Számítógép mint információs eszköz használata, a kapott ismeretek értelmezése. A médiából szerzett információk, reklámok kritikával, fenntartással fogadása. Tanulói tevékenység Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből. Kutatómunka adott információ megkeresésére. Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban. Naplíkok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók közül választás. Információk értékelése, mérlegelése. Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés. Emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Virtuális valóság, látszat, valóság.	

	Mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret. Hírforrás, cífolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap
--	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

A tanuló képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával elni.
Képes meggyőzni, kulturáltan érvelni, kérdezni, együttműködni beszédpartnerével, véleményt elfogadni.
Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).
Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni, olvasható, áttekinthető írásműveket készíteni.
Tudja az írást kommunikációs célokra használni.
Képes az olvasást az információszerzéshez és átadáshoz felhasználni.
Képes a média által bemutatott valóságképet kritikával fogadni.
Könyvtárasználat megadott szempontok alapján.
Fogékony a művészeti élményekre.

MATEMATIKA 9–10. évfolyam

A matematika tantárgy szerepe a speciális szakiskolában a szakmaelsajátításhoz nélkülözhetetlen alapismeretek megszilárdítása, a matematikai műveletvégzések pontosságának növelése, készségszintű műveletvégzés elérése a racionális számok körében. A geometriai alakzatok tulajdonságainak bővítése, szerkesztési alapismeretek elsajátítása. Szabványmértékegységek megismerése és alapszintű alkalmazása, mértékváltások megerősítése.

A tantárgy segíti az önálló életvitel megalapozását a pénzügyi ismeretek elsajátításával, a munkabér, a háztartási költségvetés összefüggéseinek megismerésével. Lehetőséget teremt a háztartásban, kertben, közlekedésben a gyakorlati élethez szükséges mérések és számítások elvégzésére, a mennyiségek, az idő meghatározására.

A tantárgy jelentős szerepet kap a pályaorientáció területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmai választási döntés előkészítésének támogatására.

A gazdasági és pénzügyi nevelés terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A fenntarthatóság, környezettudatosság terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületen segíti a szabatos, pontos közlést a hétköznapi életben alkalmazott logikai következtetések megfogalmazásában, az ok-okozati összefüggések felismerésében.

A matematikai kompetenciaterületen alkalmas a hétköznapi életben való biztonságos eligazodáshoz szükséges ismeretek és jártasságok fejlődésének segítésére. A matematikai ismeretek segítik a szakmai ismeretek elsajátítását, a pénzkezelés szabályait, az időben és térben való tájékozódást.

A természettudományos és technikai kompetenciaterületet segíti a tárgyak, formák, jelenségek tulajdonságainak megismerésével, a folyamatok megértésére törekvéssel.

A digitális kompetenciaterület ismeretei bővülnek a matematikai számítások, mérések, folyamatok megismerésére alkalmazott informatikai eszközhasználat lehetőségeinek megteremtésével. Az adatok, táblázatok, grafikonok értelmezésének megismerése nagyban segítheti a tanulót a minden napokban, és különösen a média közleményeiben való reális tájékozódásban.

9. évfolyam

Éves óraszám: 72; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási műveletek	12
Számtan. Műveletek	30
Mérések	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 12 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cífolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.	Fejlesztési követelmények A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.	Magyar nyelv és irodalom: szókincs, Pontos fogalmazás

	<p>Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Fogalmak értelmezése, rendszerezése.</p> <p>Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére.</p> <p>Elemek elhelyezése adott halmazokba.</p> <p>Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).</p> <p>Szövegelemzés, szövegértelmezés.</p> <p>A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.</p> <p>A „ minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat.</p> <p>A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma.</p> <p>Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számtan. Műveletek	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata. Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében. A zsebszámológép használata.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok	Fejlesztési követelmények A minden nap életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. Biztos számfogalom a racionális számkörben. A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. Tanulói tevékenység Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság.	

	<p>Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törttel, osztás egész számmal.</p> <p>Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a mindennapi élethez kapcsolódó gyakorlatban.</p> <p>A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó).</p> <p>Fizetések, vásárlások részletre. Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).</p> <p>Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a minden nap gyakorlathoz kapcsolódóan.</p> <p>Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).</p> <p>A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Pontos munkavégzés.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p> <p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés.</p> <p>Összefüggés-felismerés.</p>	
--	---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céijai	A matematika elemi fogalmainak használata a minden nap életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hosszúság, tömeg és ūrtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Fejlesztési követelmények Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. Pontos, tiszta szerkeszt Tanulói	Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

	<p>tevékenység Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások. Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása. Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése. Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel. Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján. Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése. Sokszögek kerülete és területe (négyzet, téglalap, háromszög). A kör és alkotórészei. Az átmérő és a sugár kapcsolata. Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján. Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek</p>	
--	---	--

	<p>összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése. Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (mératarányos, szabványos jelölésekkel). Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között. Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mératarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.	

A fejlesztés várt eredményei	<p>A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni. Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát. Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján minden két irányban.</p>
-------------------------------------	--

	<p>Képes egyszerű adatokból átlagszámításra.</p> <p>Ismerje a 10-es számrendszer milliós számkörben.</p> <p>Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.</p> <p>Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni.</p> <p>Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.</p>
--	---

10. évfolyam

Éves óraszám: 70; Heti óraszám: 2

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Gondolkodási műveletek	10
Számtan. Műveletek	30
Mérések	30

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gondolkodási műveletek	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Logikai alapon állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás. Összefüggések. Valószínűség. Nyitott mondatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A logikai kifejezések alkalmazása. Adatok leolvasása. Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése. Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon. Tanulói tevékenység Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba. Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak). Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása. A „ minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása. Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről. Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szókincs, pontos fogalmazás</p>
--	--	--

	<p>Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról.</p> <p>Gyakorlati feladatok, átlagszámítás. Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Logikus, indoklás, érvelés, magyarázat.</p> <p>A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma.</p> <p>Halmaz, alaphalmaz. A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számtan. Műveletek	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Alapműveletek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A matematika elemi fogalmainak a minden nap életben való használata.</p> <p>Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.</p> <p>A zsebszámológép használata.</p>	
Ismerelek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése. Számfogalom, számköri ismeretek. Negatív számok. Műveletek. Összeg-, különbség-, szorzatalakok. Szöveges feladatok</p>	<p>Fejlesztési követelmények A minden nap életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása. Biztos számfogalom a racionális számkörben. A négy alapművelet biztonságos használata matematikai probléma megoldásában. Pontos és gyors számolás. Zsebszámológép használata. Saját és mások munkáinak ellenőrzése, javítása. Tanulói tevékenység Törtek: közönséges törtek, tizedes törtek, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, összehasonlítás, rendezés. Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése. Műveletek természetes számokkal. Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás, egyjegyű osztóval osztás szóban. Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása. Arányosság, következtetések, egyenes- és fordított arányosság. Műveletek racionális számokkal. Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása egész számmal és tizedes törettel, osztás egész számmal.</p>	
--	---	--

	<p>Közönséges és tizedes törtekkel végzendő műveletek gyakorlása a minden nap élethez kapcsolódó gyakorlatban.</p> <p>A százalék fogalma. Egyszerű százalékérték-kiszámítások (kamatok, árleszállítás, adó).</p> <p>Fizetések, vásárlások részletre.</p> <p>Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).</p> <p>Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapműveletek alkalmazásával a minden nap gyakorlathoz kapcsolódóan.</p> <p>Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelemezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).</p> <p>A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Pontos munkavégzés.</p> <p>Szóbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p> <p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés.</p> <p>Összefüggés-felismerés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés). Százalék (%).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Mérések	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	Mértékegységek átváltása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A matematika elemi fogalmainak használata a minden nap életben . A mérés eredményeinek pontos lejegyzése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Hosszúság, tömeg és ūrtartalom mérése. Idő mérése. Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások. Szerkesztési feladatok.	Fejlesztési követelmények Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése. A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása. Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban. Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítséggel terület és térfogat számítása. Pontos, tiszta szerkeszt Tanulói tevékenység Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés. Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel. Mértékegységek. Átváltások. Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.	Magyar nyelv és irodalom; osztályfönöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés

	<p>Mértékegységek ismétlése, összefüggések elmélyítése.</p> <p>Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.</p> <p>Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.</p> <p>Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.</p> <p>A kör és alkotórészei.</p> <p>Az átmérő és a sugár kapcsolata.</p> <p>Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton.</p> <p>Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következetéssel, majd mért adatok alapján.</p> <p>Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása.</p> <p>Felszín- és térfogatszámítás.</p> <p>Gyakorlati vonatkozású feladatok.</p> <p>Szöveges feladatok végzése.</p> <p>Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (mérarányos, szabványos jelölésekkel).</p> <p>Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között.</p> <p>Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.</p>	
--	--	--

	Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Vizuális észlelés. Figyelem. Auditív észlelés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet. A felmerülő szakkifejezések. Testhálózat (gyakorlati alkalmazások kapcsán). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak, koordinátarendszer.	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló képes összefüggéseket biztosan felismerni számok, mennyiségek, mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeinek ismerete. Jártasság a tanult geometriai számításokban és szerkesztésekben. A tanuló képes arányos alaprajzot készíteni. Képes alkalmazni a logikai kifejezéseket. Legyen jártas az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében. Tudjon állításokat tagadni, ismerje a tagadás logikai tartalmát. Legyen jártas sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján minden két irányban. Képes egyszerű adatokból átlagszámításra. Ismerje a 10-es számrendszer milliós számkörben. Képes a négy alapműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében. Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, zsebszámológépet pontosan használni. Képes az olvasható, áttekinthető írásbeli munkára.
--	--

ERKÖLCSTAN 9–10. évfolyam

A tantárgy kiemelt célja a speciális szakiskolában a felnőtt élettel összefüggő tevékenységek, magatartási formák megítélésének helyességére nevelés, a különböző élelthelyzetekben adódó döntések, cselekedetek motivációinak felismerése. Mindezt támogatja az emberi tulajdonságok széles körének bemutatása és megismerése, a pozitív és negatív tulajdonságok megkülönböztetése, az emberi, társadalmi kapcsolatokhoz szükséges etikai normák tudatosítása, a kapcsolatokban a nemi, vallási, etnikai, társadalmi hovatartozás miatti megkülönböztetés elítélése mellett az elfogadásra, toleranciára nevelés.

A pedagógus szerepe az, hogy támogatja az érzelmek kimutatását, azok megfelelő formáinak elsajátítását, mások érzelmeinek megértését. A nézeteltérések feloldásában a kulturált formák iránti igényt helyzetgyakorlatok, szerepjátékok segítenek felkelteni, amelyek az érdeksérelmek miatti ellenétek kölcsönös konszenzuson alapuló feloldására neveléshez is megfelelő hátteret adnak. Az önismeretre és a mások megismerésére törekvés iránti igény kialakítása, a saját belső tulajdonságok fejlesztése is tevékenységbe, adott szituációba ágyazottan történjen.

Kiemelt feladat a családi, iskolai, munkahelyi viselkedés kontrollálásának segítése, erősítése, a munkával létrehozott értékek megbecsülése.

A tantárgy legfontosabb pedagógiai jellemzője az értékek közvetítése, valamint az, hogy társadalmunk közös alapvető normái egyre inkább a tanulók viselkedésének belső szabályozó erőivé váljanak. Az életkorra jellemző önállósodást a speciális szakiskola azzal támogathatja, hogy megteremti a véleményt, választást és döntést igénylő helyzeteket, a valóságoshoz hasonló morális dilemmák mérlegelésének lehetőségét.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén az élet minden szegmensét befolyásoló, elfogadott erkölcsi normák, minták, követendő példák megismerésében, az értékek megbecsülésére nevelésben; az emberi magatartás, motivációk, konfliktusmegoldások és kommunikáció során a megértő, a toleráns, önmaga és mások értékeit tiszteletben tartó viselkedés kialakításában.

Az önismeret és társas kultúra terén segíti a reális és valós énkép kialakulását, a belső tulajdonságok megismerését, az emberi kapcsolatok dinamikájának megértését. A tanuló felismeri a közösségen élés és a közösséghez tartozás kötelezettségei és előnyei egyensúlyának fontosságát.

A testi és lelki egészségre nevelésben fontos szerepet játszik az egészséges társas kapcsolatok kialakításának és fenntartásának támogatásában, az örööm és bánat egyéni és közösségi megosztásával az egészséges lélek megőrzésének lehetőségében. Megerősíti az egymásra figyelés és az egymás segítése iránti igényt, a baráti kapcsolatok fontosságának felismerését.

A családi életre nevelésben a tantárgy segíti az együtt élés szabályainak, a szülői, testvéri és párok kapcsolatoknak a megértését és tiszteletben tartásuk fontosságának felismerését, a magánélet védelmét.

A szociális és állampolgári kompetenciákat a tantárgy a társadalmi igényeknek megfelelő viselkedési és kommunikációs lehetőségek bemutatásával, felismertetésével segíti.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	18
Egyén, közösség, társadalom	10
Aktuális társas helyzetek	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló legyen képes egyéni és közösségi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rűt között!	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók törvénytiszteletű, türelmes magatartásának, mások elfogadásának megalapozása. A saját értékek felismerése, törekvés erősítése véleményének kulturált megfogalmazására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során.</p> <p>Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás.</p> <p>Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok.</p> <p>Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése.</p> <p>Követendő példaképek választása.</p> <p>Elítélendő magatartás felismerése.</p> <p>Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása.</p> <p>Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása.</p> <p>Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.</p> <p>Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés.</p> <p>Társak, környezet jellemzése.</p> <p>Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hűtlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, öröm, szenvedés</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Egyén, közösség, társadalom</p>	<p>Órakeret 10 óra</p>
---	------------------------------------	-----------------------------------

Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Közösségek – erőt adó közösség. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. Együttérzés másokkal. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek.	<p>Fejlesztési követelmények Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére: Saját közösségek. A közösségekben, társaságokban történő állandó változások. Barátok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni az adott közösségen? Társadalmi normák, kívánatos, elfogadható, elfogadhatatlan magatartás. Tanulói tevékenység Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban. Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül. Szerepem a közösségen. Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént?</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p>	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

	Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális társas helyzetek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iskolai közösség és társas magatartás szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Az önismeret fejlesztése, konfliktusok feloldása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Alkalmazkodás, választás, segítségkérés. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.	Fejlesztési követelmények Barátok, kapcsolatok kialakítása. Konfliktusok, ellentétek okainak felismerése. Tapintat kialakítása mások érzéseivel kapcsolatban. Feszültségek feloldása. Tanulói tevékenység Situációs játékok: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás,	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.

	értékválasztás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.	

A fejlesztés várt eredményei	Követendő magatartásminta választása. Saját vélemény kialakulása, mások véleményének tiszteletben tartása. Alkalmazkodás a közösséghöz. Idegenekkel szemben megfelelő távolságtartás, túlzott bizalom elkerülése.
---	--

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	17
Egyén, közösség, társadalom	10
Aktuális társas helyzetek	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az ítéloképesség, az erkölcsi és az esztétikai érzék fejlesztése	Órakeret 17 óra
--	---	----------------------------

Előzetes tudás	A tanuló legyen képes egyéni és közösségi értékeket felismerni, tudjon különbséget tenni a jó és a rossz, az igaz és a hamis, valamint a szép és a rűt között!	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A tanulók törvénytisztelő, türelmes magatartásának, mások elfogadásának megalapozása.</p> <p>A saját értékek felismerése, törekvés erősítése véleményének kulturált megfogalmazására.</p>	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Az ember és az emberi kapcsolatok fejlődése, bővülése az egyéni élet során.</p> <p>Verbális és nem verbális jelek, mimika, testtartás.</p> <p>Belső pozitív és negatív emberi tulajdonságok.</p> <p>Véleménynyilvánítás megfelelő hangnemben és megfelelő összefüggésekben</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Irodalmi művekben, filmekben és köznyelvi szövegekben emberi alaptulajdonságok felismerése, megnevezése.</p> <p>Követendő példaképek választása.</p> <p>Elítélendő magatartás felismerése.</p> <p>Helyzetnek megfelelő kommunikációs forma és viselkedés gyakorlása.</p> <p>Kommunikációs és metakommunikációs jelek összehangolása.</p> <p>Meghallgatni, megvitatni, ha indokolt, elfogadni az eltérő véleményt.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.</p> <p>Saját külső és belső tulajdonságok megfigyelése és megfogalmazása, önjellemzés.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki óra: szövegértelmezés, szövegelemzés.</p>

	Társak, környezet jellemzése. Irodalmi művekben, filmekben és más médiákban az ember és az emberi kapcsolatok fejlődésének, bővülésének megfigyelése. Minél kevesebb segítséggel vélemény megfogalmazása. Viselkedésminták, napi helyzetek dramatizálása.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rokonszenv, ellenszenv, hűség, hütlenség, alkalmazkodás, gyávaság, bátorság, bizalom, bizalmatlanság, vita, magánélet, közélet, hit, örööm, szenvedés	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egyén, közösség, társadalom	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Formális és informális, iskolai közösségekben szerzett személyes tapasztalatok	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Az önismeret fejlesztése, valamint az önálló gondolkodás és cselekvés iránti igény kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Közösségek – erőt adó közösség. Alkalmazkodás, választás, segítségkérés, engedelmesség. Együttérzés másokkal. Páros kapcsolatok és közösségi kapcsolatok – hasonlóságok és különbségek. Nemi, nemzetiségi, etnikai különbözőségek	Fejlesztési követelmények Kapcsolati háló felrajzolása, saját helyzet rögzítése, törekvés a minél jobb pozíció megszerzésére: Saját közösségek. A közösségekben, társaságokban történő állandó változások. Barátok, kapcsolatok. Különböző közösségek – különböző viselkedési elvárások. Mit helyes és mit nem helyes tenni	Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás,

	<p>az adott közösségen?</p> <p>Társadalmi normák, kívánatos, elfogadható, elfogadhatatlan magatartás.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Önálló vélemény megfogalmazása, felvállalása az adott csoportban.</p> <p>Lehetőségek és következmények megbeszélése példákon keresztül.</p> <p>Szerepem a közösségen?</p> <p>Hogyan tudja az egyén segíteni a csoportot? Miképpen tudja a csoport segíteni az egyént?</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Komplex, kritikai gondolkodás.</p> <p>Tolerancia.</p> <p>Értékazonosulás,</p> <p>értékválasztás.</p>	<p>konfliktuskezelés,</p> <p>problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban;</p> <p>a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhít.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális társas helyzetek	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	Iskolai közösség és társas magatartás szabályainak ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése, konfliktusok feloldása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Alkalmazkodás, választás, segítséggérés. Megértés más viselkedésével kapcsolatban. Vigasztalás, együttérzés, nagylelkűség.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Barátságok, kapcsolatok kialakítása. Konfliktusok, ellentétek okainak felismerése. Tapintat kialakítása mások érzéseivel kapcsolatban. Feszültségek feloldása. Tanulói tevékenység Situációs játékok: A jó és a rossz közötti választás, szabályhoz kötődés és lelkiismeret, az előítélet és megnyilvánulási formái. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Komplex, kritikai gondolkodás. Tolerancia. Értékazonosulás, értékválasztás.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban; mások megismerése, megítélése és a kommunikáció; családi és iskolai agresszió, önzetlenség, alkalmazkodás, áldozatvállalás, konfliktuskezelés, problémafeloldás; a kamasz helye a harmonikus családban; a viselkedési normák és szabályok szerepe.</p>
<p>Kulcsfogalmak/fogalmak</p>		<p>Csoport, közösség, önállóság, korlátozás, alkalmazkodás, engedelmesség, szabály, lelkiismeret, választás, bűn, erény, előítélet, tévhit.</p>

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén

Követendő magatartásminta választása.
Empátia, tolerancia a társadalmi, etnikai, nemi különbözőségekkel szemben.
Saját vélemény kialakulása, mások véleményének tiszteletben tartása.
Alkalmazkodás a közösséghöz.
Idegenekkel szemben megfelelő távolságtartás, túlzott bizalom elkerülése.

TÁRSADALMI ISMERETEK

Építve az 8-9E évfolyamon megszerzett ismeretekre, kialakult készségekre, képességekre, erősödjön tanulóink történelmi, nemzeti azonosságtudata, fejlődjön a minden nap élet történelmi eseményeiben való eligazodási képességük. Alakuljanak, és mélyüljenek a pozitív személyiséggjegyeik. Fejlődjön átlátó, lényegkiemelő képességük.

A nemzeti sorsfordulók felelevenítése biztosítja a tanulók számára azt, hogy a múltbeli történések lényegesebb pontjait felismerjék, megértsék, ezáltal a jelen történelmi eseményeiben is jobban tudjanak eligazodni. Felismerjék a sorsdöntő változásokat, megértsék azok lényegét. Tudják, hogy milyen fontos a történelmi hagyományok megbecsülése, és azok átörökítése a következő nemzedékre. A jelenkor történelmi eseményeinek megismerése, az állampolgári ismertekben való tájékozódás segítse a tanulókat életvitelükben, döntések meghozatalában. Segítse hozzá, hogy megismerjék és elfogadják a demokratikus állam jogszabályait, törekedjenek az állampolgári kötelességek tudatos betartására, valamint tudjanak elni állampolgári jogaikkal is.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
A globalizálódó világ	6
Hazánk Magyarország	7
A kormányzati rendszer	7
Az állam feladata	7
Gazdasági ismeretek	9

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A globalizálódó világ	Órakeret 6 óra
--------------------------------------	-----------------------	-------------------

Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Képességfejlesztési fókuszok: kritikai gondolkodás; megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás a cselekvés szintjén.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tévékenységek	Kapcsolódási pontok
Globalizáció .A népességeloszlás, világélelmezés. . Az ENSZ megalakulása, szervezeti egységei. A NATO katonai szervezete. Európai Únió és- tagállamai, Euró, mint egységes európai pénznem	A globalizáció fogalma. A népességeloszlás az egyes földrészeken, ezek következményei: világélelmezési válság. Az ENSZ megalakulása, szervezeti egységei. A NATO katonai szervezete. Európai Únió - tagállamai, felépítése, célja, tévékenysége. Euró, mint egység Videofilmek megtekintése. Újságok, televíziós, rádiós hírek hallgatása, olvasása, értelmezése - lényegkiemelés, ismeretszerzés információkból önálló beszámoló készítése. Történetek, események, filmrészletek elemzése, elmondása, ok-okozati viszonyok felismerése, következmények levonása.	Állampolgári ismeretek Magyar nyelv és irodalom: szövegértés; válogatás a nemzetiségek irodalmának szemelvényeiből.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, népességeloszlás, világélelmezés, ENSZ, NATO, Európai Unió	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Hazánk Magyarország	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek elsajátíttatása, médiatudatosság erősítése	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Állam Kormányzati rendszer Államformák, állampolgárság Az állampolgárok jogai Alkotmány, Parlament, Választás	Az állam feladatai és szervezete. A demokratikus állam felépítése. Kormányzati rendszere. Államformák: demokrácia és a diktatúra. A demokratikus, diktatórikus államformák összehasonlítása. Az állampolgárság, a magyar állampolgárság keletkezése, honosítás fogalma. A magyar állampolgárok alapvető jogai és kötelességei. Az alkotmány, mint alaptörvény. A magyar választási rendszer. Parlamenti választások, Önkormányzati választások. A választási jog. Személyes részvétel a törvényhozásban: népszavazás. Útlevél, vízumok - formanyomtatványok kitöltése. Statisztikai adatok gyűjtése, elemzése, adatokból következtetések levonása. es európai pénznem. Az Alkotmány egyes részeinek elolvasása, értelmezése. Önkormányzat szociális osztályán lévő formanyomtatványok kitöltési módjának megismerése. Lehetőség szerint Parlament és helyi Önkormányzat meglátogatása	Állampolgári ismeretek
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Demokrácia, diktatúria, alkotmány, jog, állampolgár	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A kormányzati rendszer	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek). Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Az országgyűlés Állami vezetők. Köztársasági elnök, miniszterelnök, miniszterek, A helyi önkormányzat A polgármesteri hivatal	Az országgyűlés feladata: törvényhozás és az állami vezetők megválasztása. A parlament ellenőrző szerepe és egyéb feladatai. Az országgyűlés működése. A köztársasági elnök megválasztása, feladata. A kormány megválasztása, feladata. A miniszterelnök munkája. A miniszteriumok és a miniszterek munkája. Helyi önkormányzat feladatai, munkája. Önkormányzatok szervezeti felépítése. A polgármesteri hivatal és a polgármester munkája Látogatás a helyi önkormányzatról, polgármesteri hivatalban. Helyi önkormányzati lap, újság olvasása, ismeretfeldolgozás a kapott információkból. Helyi közéleti és művelődési események követése.	Magyar, Állampolgári ismeretek
Kulcsfogalmak/		Miniszter, köztársasági elnök, polgármester

fogalmak

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Az állam feladata	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális érzékenység, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Rendőrség Honvédelem Polgárőrség Vám-, és pénzügyőrség Tűzoltók Bíróság Egészségügy Művelődésügy Társadalombiztosítás	Az ország belső rendjének védelme: rendőrség munkája. A bűnuldözés, a közrend és közbiztonság fogalmainak megismerése. A honvédelem, a katonaság szerepe. A hazai védelmények szükségessége. A sorozás, a katonai szolgálat ideje, a katonai behívó, alternatív szolgálat lehetősége. Rendészeti szervek munkája: polgárőrség, vám- és pénzügyőrök munkája, közlekedésrendészeti. A tűzoltóság munkája:helye, telefonszáma, munkája. A segélykérés lehetőségei, a tűzoltók értesítésének módja. A Magyarország külpolitikája. Diplomáciai kapcsolatok: nagykövetség, követség, konzulátus munkája. Az igazságszolgáltatás:a bíróság munkája. Polgári perek. Büntető eljárás. Az ügyészség munkája. A védelemhez és az ártatlansághoz	Informatika: interaktív tan eszközök használata, ügyintézés a világhálón. Erkölcstan: illetékesbalyok, társadalmi normák, szolidaritás. Magyar nyelv és irodalom: kommunikáció, fogalmazási ismeretek.

	való jog. Egészségügyi ellátás, társadalombiztosítás, a szociálpolitika. Művelődésügy, közoktatás, iskolán kívüli művelődés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	alternatív szolgálat, diplomácia, nagykövet,	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Gazdasági ismeretek	Órakeret 9 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Családi költségvetés Munkaszerződés Vállalkozás Alapítványok Egyesületek Érdekvédelem Államháztartás Adózás	A családi háztartás. A családi munkamegosztás, családi szükséglétek, kiadások. Családi költségvetés, takarékkossági lehetőségek. A munka világa. A munkaviszony létesítésének szabályai. Munkaszerződések, formanyomtatványok megismerése. Vállalkozás sikerességének a kritériumai: társadalmi hasznosság és nyereség. Kisvállalkozások, falusi kisgazdaságok. Vállalatok: részvénytársaságok, intézmények, szövetkezetek - mint	Magyar Matematika Erkölcstan

	munkavállalási lehetőségek. Egyesületek, alapítványok tevékenysége. A munkanélküliség - munkaügyi szervezetek. Érdekvédelmi, érdekképviseleti szervezetek. Az államháztartás: a nemzeti jövedelem megtermelése, a fogyasztás, a felhasználás. A nemzeti gazdaság főbb sarokpontjai: a gazdasági növekedés, a foglalkoztatottság, infláció, költségvetés, fizetési mérleg - egy-egy egyszerű példán keresztül történő megismerése. Az állam bevételei: az adók- az adózás formája, mértéke, személyi jövedelemadó fogalmának megismertetése. Különböző adóformák megismerése: telek, ingatlan, örökösdési, gépjárműadó. A külürgazdaság. Külkereskedelem, nemzetközi gazdasági szervezetek.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	fogyasztás, infláció, adó, adófajták	

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Legyenek elemi ismereteik a világot érintő problémakörökrol. Ismerjék a magyar állampolgárok alapvető jogait és kötelességeit. Ismerjék fel, hogy miért fontos, hogy élni tudjon állampolgári jogaival. Legyenek ismeretei a demokratikus, és a diktatórikus államformákról, tudják azokat összehasonlítani Sorolják fel a legfontosabb állampolgári kötelességeket és jogokat. Tudják a rendőrség, a tűzoltóság, a mentők telefonszámát. Ismerjék fel a katonai behívó jelentőségét és értse meg a haza védelmének
---	---

fontosságát.

Legyenek konkrét ismereteik a tűzoltóság, a rendőrség és a mentők munkájáról.

Tudjanak családi költségvetést készíteni.

Ismerjék a munkába állás, a munkavállalás szabályait.

Ismerjék a munkanélküliség esetén szükséges teendőket.

Tudják, hogy a szerzett jövedelem után adóznia kell. Ismerjenek adófajtákat.

Ismerjék a lakóhelyén lévő Munkaügyi Központot, tudja a segélykérés módját

INFORMATIKA

9–10. évfolyam

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. Az informatikai eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulónak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, -feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló informatikai és információs eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való kritikus, biztonságos, etikus alkalmazása.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az önismeret és társas kultúra fejlesztésében az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A médiatudatosság területén az informatikai eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóságtartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

A tantárgy fontos szerepet tölt be a digitális kompetenciaterület fejlesztésében az informatikai eszközök használatának készségszintűvé emelésével, a gyakorlati élet minden területére kiterjedő felhasználás lehetőségeinek bemutatásával.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Számítógép alkalmazása	28
A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	8

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a minden nap tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi	Fejlesztési követelmények A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. A számítógép használata a	Magyar nyelv és irodalom: pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. Testnevelés és sport: egészséges életmód

fenntartások. Játékprogramok.	tanulásban, az ismeretszerzésben. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. Hálózati alapismeretek. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése Tanulói tevékenység A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép). Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata. A számítógéphez csatolható eszközök használata. Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról).	
----------------------------------	---	--

	<p>Játékprogamok mértékletes használata.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p> <p>Finommotorika.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni.</p> <p>Balesetmentes, költsékgímélő alkalmazás.</p> <p>A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelni.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.</p> <p>Káros szokások kialakulásának megelőzése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Szakszerű eszközhasználat.</p> <p>Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.</p> <p>Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.</p> <p>Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p>Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p> <p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés.</p> <p>Összefüggés-felismerés.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: káros hatások.</p> <p>Testnevelés és sport: egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: helyesírás, szókincs.</p>
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkörlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	--

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Számítógép alkalmazása	28
A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	7

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Számítógép alkalmazása	Órakeret 28 óra
Előzetes tudás	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése, és alkalmazása a minden nap tevékenységekben.	

Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.		
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkenner, digitális fényképezőgép, modem, CD-, DVD-lejátszó). Hálózati alkalmazások, keresőprogram használata. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások. Játékprogramok.	Fejlesztési követelmények A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata. A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. Szöveg- és ábraszerkesztési ismeretek. Adatbázis- és táblázatkezelés egyszerűbb eseteinek ismerete. Hardvereszközök fajtáinak, jellemzőinek megismerése. Hálózati alapismeretek. Szórakoztató, fejlesztő szabadidős célú felhasználás megismerése Tanulói tevékenység A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg- és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása. Adott tartalmak, képek megkeresése	Magyar nyelv és irodalom: pontos szövegírás jelentősége, helyesírás. Testnevelés és sport: egészséges életmód

	<p>keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).</p> <p>Levelezőprogram használata, levélküldés, -fogadás, az udvariassági formulák ismerete és használata.</p> <p>A számítógéphez csatolható eszközök használata.</p> <p>Produktumok készítése közös munkával (az osztály életéről, kirándulásról).</p> <p>Játékprogramok mértékletes használata.</p> <p> Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Megfigyelőképesség.</p> <p>Irányított, tartós, tudatos figyelem.</p> <p>Emlékezet tartóssága, mobilizálása.</p> <p>Problémamegoldó képesség.</p> <p>Finommotorika.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. e-mail, vírus, belépés, jelszó, megnevezések).	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni.</p> <p>Balesetmentes, költséggímélő alkalmazás.</p> <p>A világhálóról szerzett információt kritikával, fenntartással, a tanuló által feltett információt felelősséggel kezelní.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/	Kapcsolódási pontok

	Tevékenységek	
--	----------------------	--

<p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>A számítógép használata során szükséges egészségvédelmi feladatok.</p> <p>Káros szokások kialakulásának megelőzése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Szakszerű eszközhasználat.</p> <p>Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Megfontolt tartalmak elhelyezése a világhálóra.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamára.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata.</p> <p>Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni.</p> <p>Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása.</p> <p>A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése.</p> <p>Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p>Meggondolt, körültekintő kapcsolatteremtés, vásárlás a világhálón.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek:</p> <p>Szóbeli és írásbeli kifejezőképesség.</p> <p>Figyelem terjedelme, pontossága.</p> <p>Emlékezet mobilizálása.</p> <p>Szabályalkalmazás, szabálykövetés.</p> <p>Összefüggés-felismerés.</p>	<p>Osztályfőnöki óra: káros hatások.</p> <p>Testnevelés és sport: egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: helyesírás, szókincs.</p>
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szakkifejezések a számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatban (pl. közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).
------------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	Biztonságos, önálló eszközhasználat. Igénynek megfelelő tartalom keresése és önálló felhasználás. A tanuló képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Képes önkörlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Saját és mások személyiségi jogainak, intim szférájának megvédése.
---	--

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

9–10. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, komplex személyiségsfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészségtudatos szokások kialakítására a tanulókban. A testnevelés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját. A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjék, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egésztudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a rekreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az anyanyelvi kommunikáció – a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztése terén, a testnevelésórákon, vagy szabadidős sporttevékenységek keretében számos alkalom kínálkozik az auditíven érzékeltek beszéd megértésére és a megértettek alkalmazására.

A matematikai kompetencia fejlesztése indirekt módon, transzferhatások révén, funkcionális képességek, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet fejlesztésével valósul meg.

A természettudományos kompetencia a minden napjai élet természettudományi műveltségeként, egészségvédelmi, betegség- és baleset-megelőzési ismeretekként van jelen a testnevelés órákon.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás fejlesztése valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

9. évfolyam

Éves óraszám: 180; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	72
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	124
Játék	72
Versenyzés	72
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	20

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeskedés bordásfalon, kötélen, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.</p> <p>Gimnasztika. Egyensúly-gyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légzögyakorlatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Minőséggelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása Tanulói tevékenység Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő céllírányos mozgások: függeskedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.</p> <p>Tesztek, felmérések kizárolag diagnosztikus célzattal: motoros (Cooper), kardio-respiratorikus, állóképesség,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p>Osztályfőnöki óra: egészséges életmód</p>
--	---	--

	<p>erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás		Órakeret 124 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok vérehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemelek önálló vérehajtása.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok tárából. Rendgyakorlat. Torna. Támaszgyakorlatok.	<p>Fejlesztési követelmények Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése Tanulói tevékenység Természetes mozgások</p>	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.	

<p>Mászás, vándormászás. Függeskedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, Úszás.</p>	<p>vérehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitelé (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. Függeskedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tánctanítás, tutorálás mozgásos</p>	<p>Osztályfőnöki óra: Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. Erkölcstan: versenyszemmel, nyertes elismerése, szabályok betartása.</p>
--	--	---

	<p>programokban, gyakorlatokban. Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége. Imitációs és elemző képesség. Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömének átlése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, start, fejes, forduló	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Együttműködés, kooperáció elősegítése. A versenyszemmel és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig üzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedvelteítése	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Dobó- és elfogójátékok.</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.</p> <p>Átadások helyben és mozgás közben.</p> <p>Célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Kosárlabda.</p> <p>Labdarúgás.</p> <p>Röplabda.</p> <p>Kézilabda.</p> <p>Küzdősportok – önvédelemi megközelítéssel.</p> <p>Szabadidős teremjátékok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények</p> <p>Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.</p> <p>Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés.</p> <p>Csapatépítés.</p> <p>Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.</p> <p>Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés.</p> <p>Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.</p> <p>Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</p> <p>Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játékevékenységben.</p> <p>Személyes és társas folyamatok megélése.</p> <p>A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>Dobó és elfogó játékok játszása.</p> <p>Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).</p> <p>Labdavezetés kézzel, lábbal,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban</p>
--	--	--

	<p>cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.</p> <p>Küzdősportok – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).</p> <p>Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.</p> <p>Preventív játékok és tevékenységek vízben.</p> <p>Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.</p> <p>Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálytudat.</p> <p>Kooperativitás.</p> <p>Asszertivitás,</p> <p>Kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 72 óra
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárral.	

	Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célja	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története – sportidolok.	Fejlesztési követelmények Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása). Tanulói tevékenység Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magas-, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny.	Magyar nyelv és irodalom: viszonyaszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Osztályfönnöki óra: egészséges életmód. Informatika: képek, eredmények keresése honlapokon. Erkölcsstan: önismeret – testi és lelki egészség.

	<p>Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.</p> <p>Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló).</p> <p>Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.</p> <p>Egyeszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálykövetés, szabálytartás.</p> <p>Egészséges versenyszemmel.</p> <p>Kooperáció.</p> <p>Koordináció.</p> <p>Döntési és reagáló képesség.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségeflejlesztés	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete.	

	Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése.Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai. Testi higiéné tartalmi elemei és azok minden napjai gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. Természetben ūzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés.	Fejlesztési követelmények Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze. Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenveddélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre. Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság. Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.	Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészségbetegség témaköréből.

	<p>Biztonság és környezettudatosság. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása. Önkontroll, önuralom. Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat). A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése. A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p>Tanulói tevékenység Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban. Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben ūzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p>	
--	---	--

	<p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).</p> <p>Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Egészségtudatosság.</p> <p>Mozgásigény.</p> <p>A körülményekhez való alkalmazkodás.</p> <p>A természet szeretete, fenntartható fejlődés.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömtrening.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.</p> <p>Hatókony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.</p> <p>A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása.</p>
---	--

Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása.
A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.
A tanuló képes:
önállóan bemelegíteni;
a sportot életritmusába beépíteni;
legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;
versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre;
labdát céltudatosan irányítani;
labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;
a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben;
higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;
a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.

10. évfolyam

Éves óraszám: 175; Heti óraszám: 5

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	35
Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	60
Játék	35
Versenyzés	35
Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	10

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függesszkedés bordásfalon, kötélen, gyűrűn.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontjai	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>A fittség és az edzettség kritériumai. A terhelés élettani és pszichés értelmezése. A korábbi nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése. Gimnasztika. Egyensúly-gyakorlatok. Küzdőgyakorlatok. Zenére végzett gyakorlatok. Légzögyakorlatok.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Minőséggelvű motoros tevékenységek tökéletesítése. Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Vízi biztonság megteremtése, a víz mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása Tanulói tevékenység Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel. Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad). Szereken történő céllírányos mozgások: függeskedések, mászások. Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi). Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása. Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.</p> <p>Tesztek, felmérések kizárolag diagnosztikus célzattal: motoros (Cooper), kardio-respiratorikus, állóképesség,</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p>Osztályfőnöki óra: egészséges életmód</p>
---	---	--

	<p>erő, izomerő, állóképesség, testösszetétel.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Döntési képesség. Térkihasználási képesség. Transzferhatások.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok vérehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemelek önálló vérehajtása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai. Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemekek tárából. Rendgyakorlat. Torna.	Fejlesztési követelmények Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése. Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése Tanulói tevékenység Természetes mozgások	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.

<p>Támaszgyakorlatok. Mászás, vándormászás. Függeszkedés, lendülés. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc. Atlétikai elemek: Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal. Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése. Úszás. A vízből mentés elemi szabályai.</p>	<p>vérehajtása (sportág-specifikus jelleggel). Technikai és taktikai elemek véghezvitelé (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal. Szervezést elősegítő gyakorlatok: rendgyakorlatok, alakzatok felvétele, menetelések, ellenvonulások, nyitódások, zárkózás, szakadozások. Térköz, távköz, takarás, igazodás, testfordulatok adott irányokba járás közben. Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés, szakadozás. Soralkotások egyes és többes vonalban, oszlopban menetelés alakzatfelvétellel. Támaszgyakorlatok, függés és egyensúly-gyakorlatok talajon, padon, tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn, bordásfalon. Mászás kötélen, vándormászás bordásfalon. Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás szereken. Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc gyakorlása. Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások. Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal, verseny, időmérés. Tudatos, gyakorlati alapú</p>	<p>Osztályfőnöki óra: Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem. Erkölcstan: versenyszemmel, nyertes elismerése, szabályok betartása.</p>
---	---	---

	<p>tapasztalatszerzés a hazai és külföldi sportjátékok technikai és taktikai készletéből.</p> <p>Tánc, művészeti előadás és más mozgásformák alkalmazása az önreflexió és önkifejezés érdekében.</p> <p>Tánctanítás, tutorálás mozgásos programokban, gyakorlatokban.</p> <p>Úszás: gyors-, mell-, hátúszás saját tempóban, a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési technikák, vízi sportjátékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Instrukcióra gyors, pontos reagálás képessége.</p> <p>Imitációs és elemző képesség.</p> <p>Alkalmazkodási képesség. A mozgás örömének átlése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Játék	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
A tematikai egység	Együttműködés, kooperáció elősegítése.	

nevelési-fejlesztési céljai	A versenyszemmel és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedvelte tése	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Dobó- és elfogójátékok. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel. Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben. Átadások helyben és mozgás közben. Célba rúgó és célba dobó játékok. Kosárlabda. Labdarúgás. Röplabda. Kézilabda. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel. Szabadidős teremjátékok.	Fejlesztési követelmények Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban. Testnevelési és sportjátékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és kritikai értelmezés. Csapatépítés. Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése. Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés. Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása. Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása. Élményszerűség és örööm érzékeltetése a társas játéktevékenységen. Személyes és társas folyamatok megélése. A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.	Magyar nyelv és irodalom: az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban

	<p>Tanulói tevékenység Dobó és elfogó játékok játszása. Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós). Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezsés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok. Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások). Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki. Preventív játékok és tevékenységek vízben. Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója. Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Szabálytudat. Kooperativitás. Asszertivitás, Kudarc és győzelem sportszerű megélése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúsztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Versenyzés	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárral. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor- és váltóversenyek, illetve egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei. Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése. Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok. Küzdősportok elemei. Az olimpiák története – sportidolok, paralimpiák	Fejlesztési követelmények Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén. Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete. Az olimpia- és sporttörténet nagy alakjai, emblematiskus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből. Példakép (választás, a választás megindokolása). Tanulói tevékenység Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magas-, távolugrás.	Magyar nyelv és irodalom: viszonyyszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés. Osztályfönnöki óra: egészséges életmód. Informatika: képek, eredmények keresése honlapokon. Erkölstan: önismeret – testi és lelki egészség.

	<p>Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel).</p> <p>Sorversenyek. Váltóversenyek.</p> <p>Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny.</p> <p>Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.</p> <p>Népi gyermek versenyzők, versenyfeladatok (bigázás, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló).</p> <p>Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal.</p> <p>Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályinak ismerete és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Szabálykövetés, szabálytartás.</p> <p>Egészséges versenyszemmel.</p> <p>Kooperáció.</p>	
--	--	--

	Koordináció. Döntési és reagáló képesség.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletes, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	A gyakorolt mozgáselemelek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyeszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése.Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési célpontai	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Otthon is végezhető testgyakorlatok. Táncok különféle műfajai. Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata. Relaxációs gyakorlatok. Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe. Természetben úzhető sportok	Fejlesztési követelmények Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása. Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása. A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.	Magyar nyelv és irodalom: gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészségbetegség téma köréből.

<p>(balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).</p> <p>Kerékpározás, görkorcsolyázás.</p> <p>Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.</p> <p>Könnyített testnevelés.</p>	<p>Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiautatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.</p> <p>Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.</p> <p>Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.</p> <p>Biztonság és környezettudatosság. Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.</p> <p>Önkontroll, önuralom.</p> <p>Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége – a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).</p> <p>A könnyített testnevelés individuális lehetőségeinek megteremtése.</p> <p>A tanulók betegségtudatának, félénkségének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatással.</p> <p>Tanulói tevékenység Egészségfejlesztő motoros tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.</p>	
--	--	--

	<p>Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna). Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások. Természetben üzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés). Kerékpározás, görkorcsolyázás. Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen. Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása). Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Egészségtudatosság. Mozgásigény. A körülményekhez való alkalmazkodás.</p>	
--	--	--

	A természet szeretete, fenntartható fejlődés.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkabantartás, tréning, örömtrening.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás. Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni. A szergyakorlatok képesség szerinti teljesítése, önálló végrehajtása. Ugróerő és súlypont emelkedésének tudatos szabályozása. A tánc és a közös mozgás élményének élvezete. A tanuló képes: önállóan bemelegíteni; a sportot életritmussába beépíteni; legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni; versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és képes az azoknak megfelelő cselekvésre; labdát céltudatosan irányítani; labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni; a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben; higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében; a relaxációs gyakorlatokat önssegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.</p>
---	--

OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

9–10. évfolyam

Az osztályfőnöki órák sajátos szerepet töltnek be a tantárgyak rendszerében. Tartalmaik, tevékenységeik közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagnak értékmozzanatokkal történő felruházására.

Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést. Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatát, a szabálytudatot. Hozzájárulni – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az öszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjéinek kialakulásához.

Feladata, hogy erősítse – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önel fogadást és az önfeljlesztést. Biztosítsa a szociális érzékenység léhkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. Tudatosítsa az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, keresse a közvetlen környezet humán értékeit.

Adjон képet a serdülőkör testi-lelki változásairól – tudatosítsa a saját élményeket, véleményeket.

Alakítson ki riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – pontos képzetet és viszonyulást az élvezeti szerek használatának veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről.

Szerezzenek a tanulók saját tapasztalatokat – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről.

Készítse fel a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására.

Gyűjtsön tapasztalatokat a tanuló a munka világáról, a szakmákról. Feladat továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességek megfelelően – a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben, a nevelési célok elérésében és a kulcskompetenciák fejlesztésében:

Erkölcsi nevelés: irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül pozitív és negatív példa felismerése, pozitív mintakövetés.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés: hazánk múltjának, jelenének megismerése az írók, költők szemével.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés: a közéletiségi felismerése az olvasott szövegekben, demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése: szóbeli és írásbeli kifejezőkézségek fejlesztésével segíteni a társas érintkezést. Önismeret fejlesztése a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel. Saját személyiség megismerése, fejlesztése az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

A testi és lelki egészségre nevelés: az egészséges és tudatos életmódot jellemzőinek megismerése ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben. Ennek felismerése, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazása.

Családi életre nevelés: irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség: a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyalás, elfogadás, együttérzés, segítés irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán. Gyakorlatás szituációs játékokban, szerepjátékokban való megjelenéssel.

Fenntarthatóság, környezettudatosság: helyes szokásrend következetes alakítása különböző környezeti tényezők között (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.)

Pályaorientáció: a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzése, megbeszélése.

Gazdasági és pénzügyi nevelés: az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérényesítés, a munkamegosztás, a családi élet, a hivatalos ügyintézés, a gazdálkodás stb. témakörökben.

Médiajelentést adó nevelés: ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlása.

A tanulás tanítása: egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása, egyénre szabott értékelés, feladataadás segítségével el kell érni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését.

A kulcskompetenciák közül a tanításában hangsúlyosak az alábbiak:

Anyanyelvi kommunikáció: a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve hangsúlyos szerepet kell kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédpdukció fejlesztésének.

Szociális és állampolgári kompetencia: a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni a társadalmi beilleszkedést.

Hatókony, önálló tanulás: egyéni képességekhez igazodó ütemben és elvárással a tanulás tanításához kapcsolódó tantárgyi elemek elsajátítatása segíti ennek a kompetenciának a fejlesztését.

9. évfolyam

Éves óraszám: 36; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beilleszkedés – Alkalmazkodás	6
Önismeret – Testi és lelki egészség	11
Aktuális téma	19

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás		Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismérése.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek		Kapcsolódási pontok
Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe.	Fejlesztési követelmények A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.		Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.

Műhelyek, munkahelyek megismérése, munkatársi kapcsolatok. Bevált és új tanulási módszerek kialakítása. Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).	Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport Tanulói tevékenység A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása). Időbeosztás, órarend. Hatékonyúság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban. Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Szeriálitás.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz kötőző tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta).</p>	<p>Fejlesztési követelmények Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. Tanulói tevékenység Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása. Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról. Megelőzés.</p>	Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.

	<p>Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális téma	Órakeret 19 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számmontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számmontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok

<p>Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Szűkebb és tágabb közösség ismerete. Aktivitás, együttműködés Tanulói tevékenység Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás. A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése. Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepnek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem. Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása. Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás. Szerialitás.</p>	<p>Magyar nyelv és irodalom: szövegértelmezés, szövegelemzés. Testnevelés és sport: egészséges életmód. Informatika: tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>Az ünnepekkel, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.</p>

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben.
Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.
Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.

10. évfolyam

Éves óraszám: 35; Heti óraszám: 1

A tematikai egységek áttekintő beosztása

Tematikai egység címe	Órakeret
Beilleszkedés – Alkalmazkodás	6
Önismeret – Testi és lelki egészség	11
Aktuális téma	18

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Beilleszkedés – Alkalmazkodás	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	Helyes értékválasztás	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Reális pályatervezés, osztályközösség megismérése.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Tanulói jogok és kötelességek. Házirend. Tűz- és balesetvédelem. Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok. Tanulás és tudás. „A tanulás tanulása”, az egyén szerepe. Műhelyek, munkahelyek	Fejlesztési követelmények A szabályok elfogadása. Helyes napirend kialakítása. Érzelmi azonosulás az elődök tetteivel. Szolidaritás a rászorulókkal szemben. Aktív részvétel a lakóközösség és az iskolaközösség életében.	Magyar nyelv és irodalom; testnevelés és sport: egészséges életmód.

	<p>megismerése, munkatársi kapcsolatok.</p> <p>Bevált és új tanulási módszerek kialakítása.</p> <p>Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság stb.).</p>	<p>Bekapcsolódás a helyi öntevékeny csoportok munkájába (szakkör, énekkar, tánccsoport).</p> <p>Tanulói tevékenység</p> <p>A házirenddel, munkarenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p> <p>Időbeosztás, órarend.</p> <p>Hatékonyág ellenőrzése.</p> <p>Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével.</p> <p>Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban.</p> <p>Beszámoló az önálló tanulásról és a tanulópárok együttműködésének tapasztalatairól.</p> <p>Kapcsolatépítés, aktív együttműködés.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Akusztikus figyelem.</p> <p>Szeriálitás.</p>
Kulcsfogalmak/fogalmak		Egyéni tanulás, tanulócsoporthoz kötőző tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység.

Tematicai egység/ Fejlesztési cél	Önismeret – Testi és lelki egészség	Órakeret 11 óra
Előzetes tudás	Saját jó és rossz tulajdonságok ismerete. Mondanivaló megfogalmazása	

	összefüggően, több mondatban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	
Ismertetek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p>Önjellemzés, reális önértékelés. Lelki bántalmak, sérelmek következményei. Feszültségoldás. Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem? Az emberi természet megnyilvánulásai, a helyes életvezetés kialakítása. Negatív tulajdonságok számbavétele. Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásának megelőzése. Dohányzás (aktív – passzív). Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta). Fiatalkor bűnözés, kábítószer-használat. Fertőző betegségek (AIDS, hepatitis). Játékszenvedély (nyerőgép, számítógép, kártya, sportfogadás stb.). A különböző, prevencióval foglalkozó szervezetek és technikák megismerése.</p>	<p>Fejlesztési követelmények Reális önismeret. Sérelmeiről beszél a tanuló. A kritika elviselése, kiállás a saját vélemény mellett. Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében. A káros szenvedélyek felismerése, kialakulásuk elkerülése. Segítségkérés módjának és helyének megismerése. Segélykérő telefonszámok ismerete. Tanulói tevékenység Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése. Önjellemzés készítése, és megismertetése a társakkal (önkritika). Javaslatok és tervkészítés a „hibajavításra”. (Külső és belső tulajdonságok számbavétele) fénykép nézegetése: régi – új, mi változott? Feszültségoldásra alkalmazott módszerek megosztása társakkal. A feszültségoldás önpusztító formáinak kerülése (módszerek a lelki egyensúly visszaállítására).</p>	<p>Testnevelés és sport: mozgáskoordináció fejlesztése.</p>

	<p>Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn, bemutatásuk helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.</p> <p>Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.</p> <p>Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.</p> <p>Saját élmények a témaival kapcsolatban (szóbeli beszámolók).</p> <p>Beszélgetés a káros szokásokról, előadás, tájékoztató film a negatív hatásokról.</p> <p>Megelőzés.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni ezeket a helyzeteket (alkohol, cigarettá és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövidtávú: diktálás utáni írás.</p>	
--	--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, -elhárítás, önismeret, önjellemzés, önkritika, tervkészítés, hibajavítás, feszültségoldás, megelőzés, reális, pozitív és negatív változás, önpusztítás, prevenció.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Aktuális témák	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számmontartása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számmontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és a lakóhely életében. Osztályközösség alakítása.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete. A közösség építése érdekében a tanuló saját teendőinek feltérképezése.	Fejlesztési követelmények Szűkebb és tágabb közösség ismerete. Aktivitás, együttműködés Tanulói tevékenység Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. Tanulmányi séta, kirándulás, múzeumlátogatás.	Magyar nyelv és irodalom: szövegértelmezés, szövegelemezés. Testnevelés és sport: egészséges életmód. Informatika: tájékozódás,

	<p>A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.</p> <p>Aktív részvétel ünnepeken (családi és közösségi alkalmakon), az ünnepek megfelelő szokások, külsőségek megtartása (meghívó, plakátkészítés, vendégvárással kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban szerepvállalás, fényképezés, beszámoló szóban, írásban az eseményről).</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek Akusztikus figyelem.</p> <p>Emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p> <p>Emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás.</p> <p>Szerialitás.</p>	<p>adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Az ünnepekkal, eseményekkel, osztályközösséggel kapcsolatos fogalmak köre.	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén

A tanuló képes iskolai és gyakorló műhelyben végzett munkáit a tanult szabályok szerint végezni.
 Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empatikusan együttműködni beszédpartnerével.
 A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben.

Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében.

Megismeri az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjt, dokumentál.

KÖZÉPSÚLYOSAN ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁNAK HELYI TANTERVE

Célok, feladatok:

Az általános iskolai képzés céljai, feladatai

Az iskolai képzés során az egyéni bánásmód elvét alkalmazva biztosítható a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók személyiségének harmonikus fejlődése.

A képzés célja kialakítani a helyes közösségi magatartást, az együttműködési képességet és a szocializációs készséget a hiányosan működő képességek korrekciója, a hátrányok csökkentése érdekében, miközben folyamatos motivációval, az érdeklődés fenntartásával valósul meg a jól működő funkciók fejlesztése.

A képzés feladata minél nagyobb mértékben előkészíteni az önálló vagy támogatott életvezetés lehetőségét, kialakítani a környezethez való kötődés igényét, a közösségi alkalmazkodást és elfogadást, törekedve az önérvényesítéssel és önálló döntési képességgel rendelkezés kialakítására, a tanuló felkészítésére a lehető legeredményesebb társadalmi integrációra.

Az intézménytípus megalapozza a tanulói képességekhez és érdeklődéshez igazodó, készségfejlesztő speciális szakiskolai képzésben történő részvétel és a gyakorlati munkavégzés feltételeit úgy, hogy fokozott figyelmet fordít azoknak a kompetenciáknak a fejlesztésére, amelyre a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóknak az iskolai oktatás után szükségük lehet (a készségfejlesztő speciális szakiskola évfolyamain, napközi otthonokban, családban, lakóotthonokban, védő- vagy integrált munkahelyeken).

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelésében kiemelt figyelmet kell fordítani az egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazásával a képességstruktúra hiányosságainak kompenzációja, az épen maradt funkciók feltárással, és azokra építéssel. A pedagógusoknak feladatuk a gyakorlatorientált, a minden nap élet tevékenységeire felkészítő képzés megvalósítása, az életvezetési technikák megalapozása, elsajátítása, gyakorlása. A személyiségek gazdagítása érdekében az önfogadásra és mások elfogadására a toleráns magatartás kialakításával tehet szert a gyermek/tanuló.

Mindehhez olyan iskolai légbőrt kell teremteni, amelyben mind a tanuló, mind a felnőtt jól érzi magát, ahol az emberi és társas kapcsolatok a kölcsönös tiszteleten alapulnak, ahol minden tanuló teljes értékű emberként élheti meg önmagát, a másságot is elfogadva.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képes szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismeri és elfogadja az alapvető emberi értékeket, a személyiségeben rejlő pozitív tulajdonságokat meg tudja jeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben képes az adekvát viselkedésre, elfogadja társait és környezetét, megisméri, követi és igyekszik betartani a szabályokat. Interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés

A tanuló érdeklődik környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismeri a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mérten bekapsolódik az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan megisméri a szülőföld, a hazai legfontosabb értékeit, megisméri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan képessé válik az együttműködésre környezetével, közösségeben magatartása elfogadó. Megisméri és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Kialakul igénye az önállóságra, megisméri az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Közösségeknek alakításába bevonható, igényli a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megtapasztalja saját személyét, bekapcsolódik társas foglalkozásokba.

Megtanulja a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat megteremteni környezetével, cselekedeteit kontrollálni, képes a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan vagy segítséget kérve próbálja megoldani. Megtanul választani lehetőségei közül, képessé válik korlátozott felismerésére, megismeri az adekvát segítségkérés módszereit.

Megismeri a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

Családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal közreműködő önmaga ellátásában, ismeri a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mérten elfogadja és kéri személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló megismeri a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényli a rendszeres testmozgást, figyel testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mérten felismeri és elkerüli a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Testi és lelki érzéseit képes környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló igényli a kulturált környezetet, vigyáz lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Felismeri a szennyező anyagokat, kerüli a káros környezeti hatásokat. Igényévé válik a takarékosság az anyagokkal, energiával, kerüli a felesleges pazarlást. Megtanulja szükségleteihez mérten beosztani a javakat.

Megismeri és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

A tanuló motivációja felkelthető a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényli a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Képes önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, elfogadja a segítséget.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló megismeri a pénz fogalmát, adott nagyságrendben tisztában van az ár és az érték fogalmával. Tisztában van a takarékosság, a pazarlás és a felesleges fogalmával.

Képes saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiai tudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosul a virtuális valóság és az élet közötti különbség. Felismeri az elektronikus eszközök helyes információszerző és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyel a mértékletességre.

Tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényli az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képességeihez mérten bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, igényli gondolatainak, érzéseinek átadását, egyszerű utasításokat megért. Elsajátítja az anyanyelvi verbális vagy nem verbális kommunikáció alapelemeit, megisméri a beszéd kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját. Folyamatosan törekszik a formailag és tartalmilag helyes kommunikáció elsajátítására. Képes önállóan kapcsolatot teremteni és adekvát kommunikációban részt venni. Praktikus helyzetekben, a szükséges mennyiséggű segítség mellett, alkalmazni tudja a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikai ismereteket.

Matematikai kompetencia

A tanuló felismer elemi ok-okozati összefüggéseket, tevékenységekkel kísérve számlál, mennyiségeket összehasonlít. A minden nap életben használt egyszerű mértékegységeket ismeri. Megisméri a pénz értékének és az árak összefüggésének alapjait. Egyéni igényekhez igazodó segítséggel tájékozódik téren és időben.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló segítséggel tájékozódik alapvető természeti jelenségekben és folyamatokban. Megisméri testének működését, együttműködik szervezetének megóvásában és egészségének fenntartásában. Ügyel környezetének védelmére, képes a természet szépségeinek felismerésére.

Minél önállóbban, adekvátan alkalmazza környezetének berendezéseit és eszközeit.

Digitális kompetencia

A tanuló megisméri az információs eszközök használatának lehetőségeit a kapcsolatteremtés, a megismerés és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló fokozatosan elsajátítja a környezetével való együttműköést, lehetőségéhez képest segítséget nyújt rászoruló embertársainak, családjának. Megisméri a különböző népek és csoportok szokásait, kultúráját.

Megisméri állampolgári jogait és kötelezettségeit, megtanulja a helyes mértékű személyi segítség elfogadását.

Kezdeményező képesség és vállalkozói kompetencia

A tanuló területén minden nap életében megtanul egyszerű feladathelyzetekben célokat kitűzni, döntéseket hozni és kitartani az eredmény elérése érdekében.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló képes különböző művészeti élmények (zene, tánc, dramatikus előadás, irodalmi művek, képzőművészeti alkotások, film és fotó) befogadására. Különböző művészeti tevékenységekbe bevonható, kifejezi egyéni ízlését, igényét.

Hatókony, önálló tanulás

A tanuló az egyénileg eltérő mértékű tudáselsajátítási technikáknak megfelelően képes a képességeinek megfelelő mértékű támogatással új információkat megszerezni. Érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a világ felé, motivált a megismerésre.

Elfogadja a változás és a változtatás szükségességét.

Egysegesség és differenciálás

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának követendő szempontja az életkorai csoportokban történő fejlesztés megtartása mellett a tanulók egyéni haladási üteméhez igazodó, az önmagához mért fejlődést értékelő, sikerélményt biztosító, a reális életlehetőségeket folyamatosan szem előtt tartó oktatás, nevelés, képzés. A tananyag kiválasztásában és elrendezésében figyelembe kell venni, hogy a foglalkozások célja lépésről lépésre a károsodásokból eredő lemaradások csökkentése a meglévő képességekre építve tanórai keretek között, figyelembe véve a harmonikus személyiségejfejlődés igényeit. Fontos a folyamatos ismétlés, gyakorlás, nagy szerepe van a tevékenységek életközegben való alkalmazásának, a cselekvésbe ágyazott ismeretszerzésnek. A tantárgyak tananyagánál a fő hangsúly nem a műveltségátadáson van, hanem azon komplex képességek, készségek, kompetenciák kialakításán, amelyek elősegítik az alapvető fejlesztési célok megvalósítását.

A pedagógiai munka során törekedni kell a gyógypedagógiai nevelésben, fejlesztésben kiemelkedő jelentőségű érzelmi motivációra, játékosságra. A nevelési és oktatási módszereket mindenkorának és személyiségejéinek megfelelően kell megválasztani.

A tanterv a kultúrtechnikai tantárgyak tanítása során, a magasabb évfolyamokon sem javasol képesség szerinti differenciált csoportokat. A differenciálást az ismeretekben, módszerekben, a tanulói tevékenységekben és a segítségnyújtás mértékében, a tanítási órán kell megvalósítani, mert a gyakorlati pedagógiai tapasztalat azt mutatja, hogy minden tanuló képes fiatal felnőtt koráig ezen a téren továbbfejlődésre. A kamaszkor és annak befejeződése után is motiváltak a tanulók az olvasás, írás, számolás elsajátítására.

Az egyénre szabott nevelés és oktatás mellett is mutatkoznak - az adott csoporton belül - leszakadó, lemaradó tanulók. A lemaradás oka a súlyos akadályozottságban, hosszantartó betegségen, a képesség, tudás elsajátításához rendelkezésre álló időkeret szűkösségeiben keresendő. A tanulási képességek terén mutatkozó nagyfokú eltérések leküzdésére fontos a differenciált foglalkoztatás, egyéni és kiscsoportos formában.

Tanórai keretben a figyelemfelkeltés, a cselekedtetés, az ismeretek közvetítése és megerősítése differenciált formában, képesség szerinti csoportok kialakításával, esetenként egyéni bánásmóddal történik. Lehetőséget kell teremteni a feladatok elvégzésében az egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtásra, a szemléltető eszközök és tanulói segédletek szükséglet szerinti megválasztására. Ebben a munkában a legfontosabb segítők a pedagógiai asszisztensek és a gyermekfelügyelők. A tanulás szervezésénél döntő az állandó ösztönzés megvalósítása, a cselekedtetés, a különböző tantárgyaknál megjelenő tananyagok kapcsolódási pontjainak különböző szempontú megközelítése, megerősítése.

Az iskola tanulásszervezése a napközi otthoni foglalkozásokkal együtt egész napos. A tanulók házi feladatot csak saját kérésre kapnak, minden kötelező tanulási tevékenység az iskolában történik.

Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs tanórói foglalkozások célja a károsodásból eredő nagyfokú lemaradások csökkentése, a meglévő képességelekre építve az eredményes személyiségsfejlesztés megvalósítása tanórói keretek között egyéni és kiscsoportos formában.

A fejlesztés célja nem a tanórói tananyag átismétlése, hanem a képességek, készségek, kompetenciák terápiás fejlesztése:

- érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros koordináció, tájékozódás;
- bazális stimuláció, beszédfejlesztés, szociális és kommunikációs tevékenység segítése,
- művészeti foglalkozások, zene, rajz, tánc stb.;
- mozgásállapot javítása, sporttevékenység;

A tehetséggondozás során a fő hangsúly az épen maradt részképességek fejlesztésén van, és elsősorban érdeklődési körök alapján szerveződik. Legfontosabb feladata a szabadidő hasznos eltöltésére nevelés, művészettel, az egészséges életmóddal és környezettudatos magatartással összefüggő tevékenységek.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus irányutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára szükséges többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának kulcsmozzanatai:

- a bemeneti jellemzők megismerése, melyek alapjaiban kijelölök az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait;
- a kimeneti elvárások, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenet, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén szükséges a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszerével történik.

A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek) és a család legjellemzőbb mutatói (a családi szocializáció színterei, a kommunikációs, cél-racionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere) együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait, amelyre építeni lehet az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist - a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások, - a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindenkor figyelembe véve - a társadalmi szükségletből vezethetők le.

A társadalmi szükséglet meghatározásához kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalom sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési - nevelési - oktatási - képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők:

- nyitott pluralista tudománykép, mint világkép,
- a munka, a tanulás, a szabadidő, a szórakozás határainak elmosódása, az élethosszig való tanulás szükségessége

- a piaci elemek, mint a gazdasághoz való viszony fő jellemzői,
- nagy választási lehetőség, elágazó életutak, mint az életút jellemzői,
- a nevelés, mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje,
- az identitás és önismeret, mint szocializációs cél,
- párbeszéd, keresés, értékelés, válogatás, kritika, közvetlen megfigyelés, mint tipikus tevékenységek,
- érték pluralitás, egyéni boldogság, mint értékek, és a kíváncsiság, mint motiváció.

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés-oktatás-fejlesztés területei	Tantárgy	alsó tagozat				felső tagozat			
		1.-2.		3.-4.		5.-6.		7.-8.	
		Heti	2 Éves	Heti	2 Éves	Heti	2 Éves	Heti	2 Éves
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	288	4	288	4	288	5	360
	Olvasás-írás	2	144	3	216	4	288	2	144
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	144	2	144	3	216	3	216
	Játékra nevelés	2	144	2	144				
	Társadalmi ismeretek					1	72	2	144
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	144						
	Életvitel és gyakorlat			2	144	2	144	3	216
Természeti környezet	Környezetismeret					1	72	2	144
Művészetek	Ének-zene	2	144	2	144	2	144	2	144

	Ábrázolás-alakítás	3		2	144	2	144	2	144
Informatika	Információs eszközök használata							1	72
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	360	5	360	5	360		
	Testnevelés							5	360
Összesen		22		22		24		27	

Tantárgyi kerettantervezések értelmezése

Tematikai egység/Fejlesztési cél	Az egyes műveltségterületi tantárgyak nagyobb átfogó témaegységeit, témaköreit nevezi meg. A tematikai egység – az adott tantárgyi terület sajátosságaitól függően – lehet konkrét téma: pl. Mértékegységek, méretek, pén, de képességterület is: pl. Összefüggések felismerése. A tevékenységre épülő műveltségterületek tantárgyaiban a tematikai egységek fejlesztési célként jelennek meg.	Órakeret
Előzetes tudás	A témaör elsajátításához, azaz sikeres tanításához és tanulásához szükséges kulcsfogalmak, ismeretelemek, szabályok, képességek megnevezése a témaör sajátosságainak megfelelően.	
Tantárgyi fejlesztési célok	Az adott tematikai egység tanítási-tanulási folyamatában hangsúlyos, kiemelt fejlesztési feladatok megnevezése az adott két évfolyamonként meghatározott sajátos tantárgyi fejlesztési célok, feladatok alapján.	

Követelmények – Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési követelmények Ismeretek Tanulói tevékenységek A tematikai egység tartalmi elemeinek és/vagy fejlesztési feladatainak megjelenítése a tematikai egység sajátosságainak megfelelően	Ismeretekben vagy tevékenységekben hasonló tartalmú tantárgyak tematikai egységeinek jelzése, konkrét tudáselemekkel részletezve
Kulcsfogalmak/fogalmak	A tematikai egységben előforduló műveltség kulcsfogalmak, illetve a fogalmi gondolkodás fejlesztéséhez szükséges fogalmi összetevőinek jelzése.
A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végére	Az adott ciklus végén (az adott tantárgyban) elvárható legfontosabb tudás- és képességelemek.

**Számolás-mérés
Évfolyam: 1 - 8.**

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja kialakítani a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulóknál olyan elemi ismereteket, amelyek eljuttatják az érzékeléstől, észleléstől a tárgyfogalmak kialakulásához, megalapozni és kialakítani a tárgyakkal végzett cselekvésekkel a tanulók gondolkodási funkciót, elemi számfogalmát.

A pedagógusnak fejlesztenie kell a számolás és mérés elsajátításához szükséges alapkézségeket, az érzékelést, észlelést, figyelmet, emlékezetet, gondolkodási készséget és a problémamegoldó képességet, alapvető logikai összefüggések felismerése révén az ismereteket gyakorlatban alkalmazni. Feladata felkelteni, fenntartani a környezet iránti érdeklődést, a környezet megismérése során tudatos tevékenységeket végeztetni, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvéseket kialakítani, az alapvető térfélen- és időbeni tájékozódást fejleszteni, egyszerű utasításokat megérteni, követni.

Mennyiség- és számfogalmat kialakítani, mennyiségeket, számjegyeket felismerni, összehasonlítani, megváltoztatni, alapműveleteket végezni fejben és írásban.

Szöveges feladatokat értelmezni, a logikai összefüggéset felismerni, a megoldáshoz szükséges lépéset felállítani.

Méréseket végezni, különböző mértékegységek fajtait, léptéküket, gyakorlati alkalmazásukat megismerni.

A pénzzel kapcsolatos elemi ismereteket megszerezni, pénzérméket, bankjegyeket felismerni, értéküket, nagyságrendbeli különbségeket felismerni, a minden nap életben történő alkalmazásokat segítséggel gyakorolni. A banki pénzügyi műveletek alapjait megismerni (bankkártya, folyószámla, hitelszámla).

A tanterv teljesítéséhez javasolt óraterv

Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	2	2	3	3
2 éves óraszám	144	144	216	216
Ebből kötött	130	130	194	194
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	22	22

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	40	30	20	-
2. Tájékozódás	40	20	20	24
3. Mennyiségek - Műveletek	50	50	60	70
4. Mértékegységek, méretek, pénz	-	-	64	70
5. Összefüggések felismerése	-	30	30	30
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	22	22

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	30	10	20	10	15	5	-	-
2. Tájékozódás	15	25	10	10	15	5	14	10
3. Mennyiségek - Műveletek	20	30	25	25	35	25	30	40
4. Mértékegységek, méretek, pénz	-	-	-	-	20	44	40	30
5. Összefüggések felismerése	-	-	10	20	12	18	13	17
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7	11	11	11	11

1.-2. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok megértésére és betartására, és a csoportosan végzett tevékenység szabályainak, feltételeinek betartására neveléssel, a képességekhez igazodó feladatok végzésében és befejezésében a minél nagyobb kitartás kialakításával, valamint az alkalmazkodóképesség és feladattudat kialakításával, a türelem és pontosság megalapozásával.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében az együttműködéssel történő feladatvégzés megalapozása zajlik a csoportba való beilleszkedés és az iskolai viszonyrendszerben való eligazodás segítésével.

A tanulás tanítását a tantárgy az által nyújtott információk megismerése iránti igény és az ismeretek befogadása iránti érdeklődés felkeltése támogatja.

Az anyanyelvi kompetenciaterület fejlesztését a tantárgy ismereteihez és tevékenységeihez kapcsolódó kifejezések megismerésének megalapozásával segíti.

A tantárgy főként a matematikai kompetencia terület fejlesztésében játszik nagy szerepet, amennyiben támogatja az elemek kiválasztásának és megadott szempontok szerinti sorba rendezésének képességét, a tárgyak tulajdonságainak megismerését, a különbségek és azonosságok felismerését és csoportosításukat és a problémamegoldó képesség fejlesztését.

A tevékenységekkel kapcsolatos változások megfigyelése, létrehozása, az egyszerű ok-okozati összefüggések felismerése is a matematikai kompetenciaterület fejlesztését segíti.

A szociális és állampolgári kompetencia terület fejlődéséhez járul hozzá az együttműködő részvétel a feladatok végrehajtásában, a csoportmunkában az alapvető szabályok felismerése, és törekvés azok betartására.

A hatékony, önálló tanulás kompetenciaterület fejlődését segíti a tantárgy a taneszközei, feladatai iránt kíváncsiság felkeltésével, és a számok hétköznapi életben betöltött jelentőségének felismertetésével.

Számolás-mérés Évfolyam: 1

Évfolyam:1.

Elérhető makör: Elérhető tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Előzetes tudás: Különbségek érzékelése.	Óraszám: Órakeret: 30	
Elérhető kompetencia: Elérhető készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Azonosságok (egyezőségek) érzékelése. Elérhető gondolkodási funkciók fejlesztése. Formaérzékelés fejlesztése a tapintás, látás érzékelési csatornákon keresztül.		
Elérhető feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

differenciálás 3 méret között segítséggel.
erek és szögletes tárgyak szétválogatása
ányítással.
árom szín megkülönböztetése.

árgyak kiterjedése.
icsi, nagy, , ugyanakkora.
ormai tulajdonságok.
erek, szögletes.

elési gyakorlatok
iros-kék-sárga-zöld-, meleg-hideg.

Tárgyak méretének megtapasztalása.
Azonos jellegű tárgyakból sor kirakása kicsi- nagy
nagy-kicsi önalján, kifejezések hangoztatása.
Ugyanakkora keresése, összehasonlítása.
Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban.
Vegyes halmazból minta alapján egy-egy tárgy
kiválasztása
Színek megnevezése egyenként, hasonló színű
tárgyak keresése.
Gyors és lassú járás, mozdulatok utánzása.

Képes az irányított, közös
megismérő tevékenység
során társaival
együttműködni.
Képes érzékelni a tárgyak
alapvető formai
tulajdonságait, szín, forma
és méret szerint
(segítséggel) differenciál.

Ének, zene:
ritmusgyakor-
latok

Játékra nevelés:
didaktikus játékok

Mozgásnevelés

Kommunikáció

Javasolt fogalmak:

tevékenység beszéddel kísérve történjen.
tulajdonságait jelölő fogalmak.
s cselekvésekre: gurítsd! dob! kérem! tessék!

Évfolyam:1.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Utasítás megértése, betartása.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel. Rövid- és hosszú távú emlékezet fejlesztése. Figyelem. Lateralitás.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. A sorbaállási- helycserés- és helyváltoztatásos feladatokat megérteni és elvégezni. Felhívásra folyamatokat észrevenni. Türelmesen várakozni majdani eseményekre, várt eredményekre. A „várj! majd!, most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával. Térorientációs gyakorlatok: mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok, Időbeli tájékozódás évszakok változása 	<p>Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására.</p> <p>Jövő – jelen - múlt érzékeltetése cselekvésekkel.</p> <p>Éjszaka – nappal tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva.</p> <p>Reggeli, ebéd, vacsora. (napirend)</p> <p>Lassan, gyorsan gyakorlása cselekvésekkel.</p> <p>Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.</p>	<p>Képes felismerni az alapvető tér- és időbeli relációkat, és azokat növekvő önállósággal alkalmazza.</p> <p>A foglalkozás során érdeklődő, a csoportos tevékenységen aktívan részt vesz.</p> <p>Képes együttműködésre.</p>	<p>Kommunikáció: tájékozódás</p> <p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok, betűelemek írásának előkészítése</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Játékra nevelés</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!

Évfolyam:1.

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: Halmazok létrehozása egy szempont alapján.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Relációs jelek ismerete és alkalmazása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. • Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. • A „többet, kevesebbet” önállóan, az „ugyanannyit” segítséggel felismerni, jelezni. • Cselekvések mennyiségekkel, sok segítséggel. • Halmazok létrehozása, megváltoztatása sok segítséggel. • Mennyiségek összehasonlítása sok segítséggel. 	<p>Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (fajta, szín, méret stb.) nagyon különböző elemszámu halmazok összehasonlítása sok- kevés. Ismerkedés a relációs jellet. Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítséggel, majd önállóan, A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása. Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.</p>	<p>Képes közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. Képes felismerni a tárgyak alapvető mennyiségi tulajdonságait, a mennyiségi relációkat, és azokat (segítséggel) helyesen alkalmazni. Képes (segítséggel) használni a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játék, szerepjáték Önkiszolgálás Mozgásnevelés Kommunikáció</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: sok, kevés, semmi, Tegyél bele! Vegyél ki! Önts ki minden! Válaszd ki! Üres, teli Nagyon sok, sok-kevés, elfogyott, ugyanannyi

Évfolyam:1.

4. Témakör: Szabadon tervezhető A számolás-mérés témaköreinek összekapcsolása, és beillesztése az életvitel és gyakorlat minden napjai élethelyzeteibe	Előzetes tudás: Különbségek érzékelése. Utasítás megértése, betartása. Halmazok létrehozása egy szempont alapján.	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés, Életvitel és gyakorlat	Tantárgyi fejlesztési célok: Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel. Rövid- és hosszú távú emlékezet fejlesztése. Figyelem. Lateralitás. Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel. Relációs jelek ismerete és alkalmazása. A fentiek használata a minden napjai élethelyzetekben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elemi tapasztalat Téri tájékozódás Időbeli tájékozódás Mennyiségek felismerése	<ul style="list-style-type: none"> Ruhagondozás, szín és méret szerinti válogatás; eleje, hátulja; évszakhoz kötése. Figurás aprósütemény (állatok): válogatás, számlálgatás, viszonyítások. Virágszedés, falevél gyűjtése: forma, szín, nagyság. Kavics, termés gyűjtése: forma, szín, méret. Logikai készlet, pálcika, korong: építkezés, formakirakás. Homokban süteménysütés: forma, főfogalom. Mi hiányzik? Mi változott? felismerése, a minden napjai élet tárgyainak használatával. 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat: Önkiszolgálás Játékra nevelés Kommunikáció: olvasás-írás előkészítése Ének-zene Ábrázolás-alakítás Mozgásnevelés

Elvárt és javasolt fogalmak: kicsi, nagy, színek megnevezése, eleje, hátulja, évszakok megnevezése; számok felsorolása, és egyeztetése 10-ig; sok-kevés, több-kevesebb, semmi

Számolás-mérés
Évfolyam: 2.

Évfolyam:2.

1. Témakör: Elémi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Előzetes tudás: Különbségek érzékelése. Különbözőség, azonosság, és hasonlóság meglátása. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység • Differenciálás 3 méret között segítséggel. • Kerek és szögletes tárgyak szétválogatása irányítással. • Három szín megkülönböztetése. Tárgyak kiterjedése. • Kicsi, kisebb, nagy, nagyobb, ugyanakkora. Formai tulajdonságok. • Kerek, szögletes. Kör, négyzet, háromszög. Érzékelési gyakorlatok • Piros-kék-sárga-zöld-fehér-fekete, puha-kemény, meleg-hideg. Síkból-térbe • Gömb, kocka, gúla.		
Elvárt teljesítmény	Elvárt teljesítmény Tárgyak méretének megtapasztalása. Azonos jellegű tárgyakból sor kirakása kicsi- nagyobb-legnagyobb; nagy-kisebb-legkisebb sor kirakása önállóan, kifejezések hangoztatása. Ugyanakkora keresése, összehasonlítása. Jellegzetes tárgyak kitapogatása zsákban. Vegyes halmazból minta alapján egy-egy tárgy kiválasztása Színek megnevezése egyenként, hasonló színű tárgyak keresése. Gyors és lassú járás, mozdulatok utánzása.		
Kapcsolódási pontok	Képes az irányított, közös megismerő tevékenység során társaival együttműködni. Képes érzékelni a tárgyak alapvető formai tulajdonságait, szín, forma és méret szerint (segítséggel) differenciál. Ének, zene: ritmusgyakorlatok Játékra nevelés: didaktikus játékok Mozgásnevelés Kommunikáció		
Elvárt és javasolt fogalmak: minden tevékenység beszéddel kísérve történjen. Tárgyak tulajdonságait jelölő fogalmak. Felszólítás cselekvésekre: gurítsd! dobd! kérem! tessék!			

Évfolyam:2.

2. Témakör: Tájékozódás	<i>Előzetes tudás: Utasítás megértése, betartása.</i>	Óraszám: 25	
Fejlesztendő kompetencia:	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő irányítással, segítségnyújtással a feladatokat végrehajtani a társakra is figyelve. A sorbaállási- helycserés- és helyváltoztatásos feladatokat megérteni és elvégezni. Felhívásra folyamatokat észrevenni. Türelmesen várakozni majdani eseményekre, várt eredményekre. A „várj! majd!, most!” vezényszavak megértése és alkalmazkodás azokhoz. Egyszerű, konkrét kérdésekre válaszolni az igeidők helyes használatával. <p>Térorientációs gyakorlatok: ide, oda, elő, mögé, mellett, előtt, mögött, rá, alá irányok, eleje, vége, benne</p> <ul style="list-style-type: none"> Időbeli tájékozódás évszakok, napszakok változása 	<p>Cselekvések végzése változatos formában az adott térirány gyakorlására.</p> <p>Jövő – jelen - múlt érzékeltetése cselekvésekkel.</p> <p>Éjszaka – nappal tevékenységek valóságban és képekkel illusztrálva.</p> <p>Reggeli, ebéd, vacsora. (napirend)</p> <p>Délelőtti és délutáni tevékenységek az iskolában.</p> <p>Esti tevékenységek otthon és a diákokonban.</p> <p>Lassan, gyorsan gyakorlása cselekésekkel.</p> <p>Igeidők gyakorlása a napi feladatok elvégzésével és az iskolai napirenddel kapcsolatban.</p>	<p>Képes felismerni az alapvető tér- és időbeli relációkat, és azokat növekvő önállósággal alkalmazza.</p> <p>A foglalkozás során érdeklődő, a csoportos tevékenységen aktívan részt vesz.</p> <p>Képes együttműködésre.</p>	<p>Kommunikáció: tájékozódás,</p> <p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok, betűelemek írásának előkészítése</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Játékra nevelés</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Téri és időbeli tájékozódással kapcsolatos kifejezések, határozószók, irányok (erre, arra, ide, oda, előre, hátra, oldalra, felfelé, lefelé, sorban, mellett, előtt, mögött, alatt, alá, lassan, gyorsan, egyszerre, most, majd utána, előtte). Várj! Most! Majd! Kész!			

Évfolyam:2.

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: Halmazok létrehozása egy szempont alapján.	Óraszám: 30	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Relációs jelek ismerete és alkalmazása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. • Önálló, célirányos tevékenység egyszerű feladatvégzés során. • A „többet, kevesebbet, ugyanannyit” önállóan, felismerni, jelezni. • Cselekvések mennyiségekkel, minimális segítséggel. • Halmazok létrehozása, megváltoztatása minimális segítséggel. • Mennyiségek összehasonlítása minimális segítséggel. 	<p>Halmazok létrehozása különböző szempontok szerint (fajta, szín, méret stb.) nagyon különböző elemszámu halmazok összehasonlítása sok- kevés. Ismerkedés a relációs jellet. Sok-kevés-semmi halmazok létrehozása segítséggel, majd önállóan, A „nagyon sok”, a „legtöbb” halmaz létrehozása. Ugyanannyi megállapítása, hangoztatása.</p>	<p>Képes közös, egyirányú cselekvést végrehajtani tanárral, társakkal. Képes felismerni a tárgyak alapvető mennyiségi tulajdonságait, a mennyiségi relációkat, és azokat (segítséggel) helyesen alkalmazni. Képes (segítséggel) használni a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játék, szerepjáték</p> <p>Önkiszolgálás</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Kommunikáció</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: sok, kevés, semmi, Tegyél bele! Vegyél ki! Önts ki minden! még, több, Elégi! Válaszd ki! Üres, teli Nagyon sok. Legtöbb, sok, kevés-több, kevesebb, elfogyott, ugyanannyi			

Évfolyam:2.

4. Témakör: Szabadon tervezhető A számolás-mérés témaköreinek összekapcsolása, és beillesztése az életvitel és gyakorlat minden napjai élethelyzeteibe	Előzetes tudás: Különbségek érzékelése. Utasítás megértése, betartása. Halmazok létrehozása egy szempont alapján.	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés, Életvitel és gyakorlat	Tantárgyi fejlesztési célok: Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel. Rövid- és hosszú távú emlékezet fejlesztése. Figyelem. Lateralitás. Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel. Relációs jelek ismerete és alkalmazása. A fentiek használata a minden napjai élethelyzetekben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elemi tapasztalat Téri tájékozódás Időbeli tájékozódás Mennyiségek felismerése	<ul style="list-style-type: none"> Ruhagondozás, szín és méret szerinti válogatás; eleje, hátulja; évszakhoz kötése. Figurás aprósütemény (állatok): válogatás, számlálgatás, viszonyítások. Virágszedés, falevél gyűjtése: forma, szín, nagyság. Kavics, termés gyűjtése: forma, szín, méret. Logikai készlet, pálcika, korong: építkezés, formakirakás. Százas számológép (golyós) Mi hiányzik? Mi változott? felismerése, a minden napjai élet tárgyainak használatával. 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat: Önkiszolgálás Játékra nevelés Kommunikáció: olvasás-írás előkészítése Ének-zene Ábrázolás-alakítás Mozgásnevelés

Elvárt és javasolt fogalmak: kicsi, nagy, színek megnevezése, eleje, hátulja, évszakok megnevezése; számok felsorolása, és egyeztetése 10-ig; sok-kevés, több-kevesebb, semmi

3.-4. évfolyam

A tantárgy egyik legfontosabb szerepe és feladata az erkölcsi nevelésben a szabálykövetési képesség megerősítése, a fokozódó önfegyelemre, kitartásra nevelés. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a fokozódó együttműködéssel történő feladatvégzés kialakításával történik.

A tanulás tanításában a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, a feladatok elvégzésében a kitartásra és a nehézségek leküzdésére irányuló törekvések erősödnek.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztését a tantárgy a matematikai gondolkodáshoz szükséges fogalmak, tevékenységek megértésével, és a szókincs bővítésével éri el.

A matematikai kompetencia fejlesztése gyakorlati megfigyeléseken keresztül az egyszerű ok-okozati összefüggések felismerésével és a problémamegoldó képesség fejlesztésével, tevékenységebe ágyazott feladatvégzéssel valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését elsősorban a feladatmegosztás lehetőségének felismertetésével, a társak munkájának figyelemmel kísérésével, a helyes magatartás kialakításával a feladatok végrehajtása közbeni kapcsolattartással és az alapvető szabályok betartásával támogatja.

A hatékony, önálló tanulási kompetencia a kitartó, megfelelő segítséget kérni és elfogadni tudó feladattudat és feladatvégzés kialakításával fejlődik.

Számolás-mérés
Évfolyam: 3.

Évfolyam: 3.

1. Témakör: Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Előzetes tudás: A négy alapszín biztos ismerete. Különbözőségek, azonosságok érzékelése.	Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Mértni testek megismerése, megnevezése. Számfogalom kialakítása 3-as számkörben.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek – Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • A méret alapján történő differenciálás eredményét önállóan megfogalmazni. • Az ellentét-párokat felismerni. • A felismerések helyes alkalmazása a beszéd során. • Hasonlóságok, azonosságok, különbözőségek felismerése. • Három megadott jellemző alapján a megfelelő elemet megkeresni. • Tárgyat jellemzni minél több adattal. • A tanult kifejezéseket, fogalmakat szókincsébe építeni. • Téglalap felismerése, megnevezése, tulajdonságai • Kicsi, nagy, ugyanakkora, rövid- hosszú, egyenlő hosszú. • Vékony, vastag egyenlő vastagságú. • Kerek, szögletes, • Kocka, gömb. • Keskeny, széles, egyenlő szélességű. 	<p>Tárgyak, képek egyeztetése, differenciálása, egyeztetése egyre kisebb különbségekkel. Megfigyelések, összehasonlítások, egyenlővé tételek kiegészítéssel, lerövidítéssel. Becslés, ellenőrzés a környezet tárgyain. Válogatás tárgyak között, különböző formák összehasonlítása, tapintás, gurítás, egyeztetés tárgyképpel. Elemen válogatása különböző szempontok szerint. Formaegyeztetés, különbségek, egyezések megfogalmazása. Minta után egyszerű alakzatok kirakása, előrajzolt sablonokba a megfelelő elem illesztése. Tevékenységek logikai játékkal.</p>	<p>Képes megtalálni 3 megadott jellemző alapján a megfelelő elemet. Képes nagyság szerint önállóan differenciálni. Képes önállóan megfogalmazni a méret alapján történő differenciálás eredményét. Képes felismerni az ellentét-párokat, felismeréseit helyesen alkalmazni a beszéd során. Képes beépíteni szókincsébe a tanult kifejezések, fogalmak. Képes felismerni, és megfogalmazni játékos szituációban térbeli viszonyokat. Képes megérteni, és érhetően megfogalmazni helymeghatározásokat.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok, Kommunikáció: olvasás-írás előkészítése Ének-zene Ábrázolás-alakítás Mozgásnevelés</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Tárgyak kiterjedéséra, formai tulajdonságaira utaló szókincs. Viszonylagosság, ellentét meghatározása, ellentétes fogalmak. Hasonló és egyforma közti különbség, mérés, méret.</p>			

Évfolyam:3.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Tárgyak sorba rendezése. Időbeli és térbeli változások érzékelése cselekvésekkel.	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: A hónapok nevének, évszakokhoz tartozásuknak, sorrendiségeiknek biztos ismerete. Testséma, testvázlat fejlesztése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli viszonyokat felismerni és megfogalmazni játékos szituációban. • Helymeghatározások megértése és érthető megfogalmazása. • A balról jobbra és fentről le irány automatikus alkalmazása a különböző tevékenységek során. • Soralkotás, és írás során a balról jobbra irány spontán alkalmazása. • A négy fő irányt megérteni és megbízhatóan alkalmazni. • Napszakok neveinek gyakorlása, egyeztetése a minden napjai helyzetekkel. • Az aktuális nap, a tegnap és holnap meghatározása sok segítséggel. • Az évszakok körforgását megérteni, szóbeli megfogalmazásokat és szimbólumokat sorba rendezni. • Viszonyítások helyes, és tudatos alkalmazása. • Helyes igeidők segítséggel való használata a beszédfejlesztés során. • A viszony-szavakat helyesen alkalmazni a beszédfejlesztés során. • Alatta, fölötté, előtte, mellette, mögötte. • Közel, távol, fokozatokkal. • Elől, hátul, középen, eleje, közepe, vége. • Alá, fölé, mellé elő, mögé térben és vízszintes síkban • Fel-le begyakorlata • Balra-jobbra gyakorlata • Helymeghatározások. • Volt, van, lesz. • Napszakok, napirend. • Hét napjai. • Évszakok, hónapok. • Életkor fogalma. 	<p>Játékos gyakorlatok, helyzetek létrehozása, megváltoztatása, egyéni feladatok a tanterem tárgyaival. Nagymozgásos feladatok a szabadban, gurítás, dobás távolságának összehasonlítása.</p> <p>Soralkotás tanulókkal, játékossal, fogalmak gyakorlása tárgyakon, jelölés feladatlapon.</p> <p>Cselekvések helyváltoztatással, tárgyakkal, utasítások követése, megfogalmazása, egymás hibáinak észlelése, javítása.</p> <p>Irányok gyakorlása nagymozgásokkal, cselekvésekkel, vízszintes síkba, feladatlapon.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása nagymozgásokkal, táblánál végzett feladatokkal, eligazodás feladatlapon nyíllal jelölt irányok megértése, betartása.</p> <p>Eligazodás 3x3-as négyzethálóban meghat. (bal felső, jobb középső stb.) hely megtalálása, ill. jelölt hely megnevezése.</p> <p>Irányjelző nyilak megfigyelése az utcán.</p> <p>Napi események közös felidézése, eseményképek önálló sorba rakása.</p> <p>Spontán beszélgetés, élmények, tervez megfogalmazása múlt, jelen és jövő idejű igékkel.</p> <p>Napi tevékenységek felsorolása segítséggel eseményképek helyes sorrendbe rakása.</p> <p>Tevékenységek elhelyezése időben (fogmosás, kézmosás, átöltözés stb.).</p> <p>Napok sorrendjének gyakorlása, munkanapok, pihenőnapok megnevezése.</p> <p>Ünnepek, születésnapok elhelyezése időben.</p> <p>Évszakok váltakozásáról tabló készítése</p> <p>Képek nézegetése (különböző életkorú szereplők) öregek, fiatalok, gyerekek a családban.</p>	<p>Képes helyesen használni spontán beszédében igeidőket, a napszakok neveit, viszony-szavakat.</p> <p>Képes ismerni és (segítséggel) helyesen alkalmazni az alapvető tér- és időbeli relációkat.</p> <p>Képes megérteni, és megbízhatóan, alkalmazni a négy fő irányt.</p> <p>Képes alkalmazni a spontán soralkotást, és írás során a balról jobbra irányt.</p> <p>Képes elhelyezni időben a rendszeres napi tevékenységeket.</p> <p>Képes eseményképek segítségével napirendet összeállítani (értelmezéssel).</p> <p>Képes meghatározni kis segítséggel az aktuális napot, a tegnapi és holnap napot.</p> <p>Képes megérteni, és sorba rendezni szóban és szimbólumokkal az évszakok körforgását.</p>	<p>Játékra nevelés: szerepjáték, Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok, Kommunikáció tájékozódás időben, térben, Mozgásnevelés Ének-zene Életvitel és gyakorlat</p>
--	---	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak:

Hely- és irány meghatározások távolság gyakorlata

Időjárással kapcsolatos szavak, kifejezések (hideg, meleg; esik az eső, fúj a szél, köd)

Időt jelölő fogalmak (éjszaka, nappal, hétköznap, ünnepnap hétféle, vakáció).

Aktuális köszönések. Időegységek nevei.

Évfolyam:3.

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: A semmi és a nulla fogalma. Relációs jelek ismerete, és alkalmazása. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: A hozzáadás következményének, logikájának felismerése. Elemi gondolkodási funkciók fejlesztése. Vizuális ritmus kialakítása.	Óraszám: 25
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A hozzáadás-elvétel, bővítés - csökkentés logikáját megérteni. • Hozzávetőleg helyes becslés, mennyiségek reális megítélése. • A tanult számjegyeket felismerni és írni. • Az 1, 2, 3 számjegy, számkép és mennyiség felismerése, egyeztetése. • Mennyiségek számlálása 5-ig mechanikusan. • A 0 fogalmának megértése, szókincsbe építse. • Sok, kevés, semmi, 0 fogalma, írása. • Több, kevesebb, ugyanannyi. • 1, 2, 3 számjegy ismertetése, írása. • Mennyiségek létrehozása. • Mennyiség, számkép, számjegy egyeztetése. • Számkör bővítés 5-ig. • Számsorok, számszomszédok. 	<p>Halmazok létrehozása, tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Relációs jelek alkalmazása, mennyiségek átalakítása, azonos halmazok létrehozása mechanikus számlálás ötös körben.</p> <p>Számlálási gyakorlatok, pótlás, hozzáadás, elvétel, tárgyakkal, feladatlapon, mennyiségek kirakása, számjegy hozzárendelése, vázolása, írása, gyakorlása.</p> <p>Mennyiségek kiegészítése tárgyakkal, rajzzal, számjegyek sorba rendezése, számjegyek keresése a környezetben.</p> <p>Önálló írásos feladatmegoldások 3-as körben.</p> <p>Összehasonlítás, viszonyítás, növelés, elvétel, becslés gyakorlása.</p> <p>Mechanikus számlálással halmazok létrehozása (5 elemig).</p> <p>Meghatározott mennyiség létrehozása elvétellel, hozzáadással.</p> <p>Számjegy, számkép, mennyiség azonosítása. 3 bontása tárgyakkal, 3 létrehozása pótlással, hozzáadással.</p> <p>0 fogalma, létrehozása tárgyakkal, cselekvésekkel illetve cselekvések hiányával.</p>	<p>Biztos számfogalom, tárgyakat megbízhatóan számlál 5-ös körben.</p> <p>Képes mennyiségi átalakításokat 3-as körben önállóan végezni.</p> <p>Képes a növekedés és csökkenés fogalmát érteni, spontán beszédében megfelelően alkalmazni.</p> <p>Képes automatikusan a balról jobbra és fentről le irányt különböző tevékenységek során alkalmazni.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok</p> <p>Ének-zene</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Olvasás-írás</p> <p>Ábrázolás-alakítás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: sok, több, kevés, kevesebb, semmi, egyenlő, 1 és egyes, 2 és kettes stb. különbsége
növekvő, csökkenő sor, számkép, számjegy, hármas sor, kettes sor, ritmikus sor, kettesével, párosával, hármasával, emelkedő sorrend, számszomszédok, páros, páratlan számok, nulla, semmi, volt, nincs, elfogy, üres, „Tegyél hozzá!”, „Tedd egyenlővé!”

Évfolyam:3.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Oszlop és sor. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Direkt összefüggések felismerése. Analízis-szintézis, összehasonlítás, csoportosítás, problémamegoldó képesség megalapozása. Rövid-hosszútávú emlékezet, figyelem fejlesztése.	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Hibák, hiányok észlelése, jelezése. Jól ismert környezeti tárgyakat főfogalom alá rendelni. Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. A növekedés és csökkenés fogalmát megérteni, megfelelően alkalmazni a spontán beszédben. Figyelemfejlesztő gyakorlatok. Emlékezettefjlesztő játékok. Ok-okozati összefüggések. Növekvő, csökkenő számú halmazok. Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. Többcstornás érzékelés fejlesztése – vizuális, auditív, taktilis. 	<p>Soralkotás. Felsorolásból idegen elem észlelése, jelzése. Vegyes halmazban változtatások, hiányok észlelése. Vegyes halmaz elemeinek csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Hasonló képek között kisebb eltérések észlelése. Memória-játék.</p> <p>Tárgyat felismerése körülírás alapján.</p> <p>Hasonló ábrákon különbösségek felfedezése.</p> <p>Különböző ábrákon azonos elemek felfedezése.</p> <p>Meghatározott játék kitapogatása zsákban.</p> <p>Cselekvések, késleltetett utánzása.</p> <p>Képolvasás során megfigyelt kép utólagos felelevenítése.</p> <p>Ellentét-párok gyűjtése.</p> <p>Tevékenységek logikai játékkal.</p> <p>Logikai hibák felfedezése rövid történetben, hibák megbeszélése, javítása.</p>	<p>Képes felismerni hasonlóságot, azonosságot, különbözőséget.</p> <p>Képes felfedezni, jelezni és javítani feladatlapon különböző típusú „hibákat”.</p> <p>Képes a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket (segítséggel) használni.</p> <p>Képes megérteni alapvető fogalmakat, feltenni spontán kérdéseket beszélgetés során.</p> <p>Képes sort alkotni különböző tárgyakkal (balról jobbra), jelölni a sor elejét, végét, közepét.</p>	<p>Kommunikáció szókincsfejlesztés, szövegértés</p> <p>Olvasás-írás</p> <p>Életvitel és gyakorlat</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: különböző, hasonló, ugyanolyan, hiba, hibátlan, sorrend, hasonló-, sok, rengeteg, kevés, alig, Gyűjtőfogalmak: edények, írószerek, tisztaságszerek. oszlop, sor, bal-, jobb-, felső- és alsó szomszéd, méret, szín, forma

Évfolyam:3.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Oszlop és sor. Semmi és nulla. Tárgyak sorba rendezése. Négy alapszín.	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Vizuomotoros képességek fejlesztése. Verbális fejlesztés Helymeghatározás és iránymeghatározás képessége. Finommotorika, figyelem, emlékezet. Verbális memória.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elemi tapasztalatok Téri és időbeli tájékozódás Mennyiségek felismerése, mennyiségek állandósítása	<ul style="list-style-type: none"> • Válogatás (varródoboz – fonalak, gombok) • Építkezés (lego, duplo,) téri fogalmak begyakorlása járművek tologatása irányoknak megfelelően • Állatkert – főfogalom alá rendelés, összehasonlítások • Ceruzafaragás • Közlekedési rendőr, közlekedési táblák irányok, formák szerinti csoportosítás, válogatás játékosan. • Golyós számológép használata egyeztetés szintjén 20-as számhálón. • Vásárlás – pénz és tárgy egyeztetése gyakorló játék szintjén Mennyibe kerül? 5-100 Ft-os tételekkel. 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat
Elvárt és javasolt fogalmak: hosszú, rövid, vékony, vastag, irányok: alatta, fölötté, mellette, mögötte, balra, jobbra, külső tulajdonságok			

**Számolás-mérés
Évfolyam: 4.**

Évfolyam: 4.

1. Témakör: Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	<i>Előzetes tudás: A négy alapszin biztos ismerete.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Számolási készség, erkölcsi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Mértani testek megismerése, megnevezése. Vizuális megfigyelő elemző, és emlékezőképesség fejlesztése. Tájékozódás 5-ös számkörben.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> A méret alapján történő differenciálás eredményét önállóan megfogalmazni. Az ellentét-párokat felismerni. A felismerések helyes alkalmazása a beszéd során. Hasonlóságok, azonosságok, különbözőségek felismerése. Három megadott jellemző alapján a megfelelő elemet megkeresni. Tárgyat jellemzni minél több adattal. A tanult kifejezéseket, fogalmakat szókincsébe építeni Síkból - térbé Téglatest felismerése, megnevezése, tulajdonságai Kicsi, nagy, ugyanakkora, rövid- hosszú, egyenlő hosszú. Vékony, vastag egyenlő vastagságú. Kerek, szögletes, Kocka, gömb. Keskeny, széles, egyenlő szélességű. 	<p>Tárgyak, képek egyeztetése, differenciálása, egyeztetése egyre kisebb különbségekkel. Megfigyelések, összehasonlítások, egyenlővé téTEL kiegészítéssel, lerövidítéssel. Becslés, ellenőrzés a környezet tárgyain. Válogatás tárgyak között, különböző formák összehasonlítása, tapintás, gurítás, egyeztetés tárgyképpel. Elemen válogatása különböző szempontok szerint. Formaegyeztetés, különbségek, egyezések megfogalmazása. Minta után egyszerű alakzatok kirakása, előrajzolt sablonokba a megfelelő elem illesztése. Tevékenységek logikai játékkal.</p>	<p>Képes megtalálni 3 megadott jellemző alapján a megfelelő elemet. Képes nagyság szerint önállóan differenciálni. Képes önállóan megfogalmazni a méret alapján történő differenciálás eredményét. Képes felismerni az ellentét-párokat, felismeréseit helyesen alkalmazni a beszéd során. Képes beépíteni szókincsébe a tanult kifejezések, fogalmak. Képes felismerni, és megfogalmazni játékos szituációban térbeli viszonyokat. Képes megérteni, és érhetően megfogalmazni helymeghatározásokat.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok Kommunikáció: olvasás-írás előkészítése Ének-zene Ábrázolás-alakítás Mozgásnevelés</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Tárgyak kiterjedéséra, formai tulajdonságaira utaló szókincs. Viszonylagosság, ellentét meghatározása, ellentétes fogalmak. Hasonló és egyforma közti különbség, mérés, méret.</p>			

Évfolyam:4.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Tárgyak sorba rendezése.	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: A hónapok nevének, évszakokhoz tartozásuknak, sorrendiségeüknek biztos ismerete. A test koordinációjának, személyi zónájának fejlesztése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli viszonyokat felismerni és megfogalmazni játékos szituációban. • Helymeghatározások megértése és érthető megfogalmazása. • A balról jobbra és fentről le irány automatikus alkalmazása a különböző tevékenységek során. • Soralkotás, és írás során a balról jobbra irány spontán alkalmazása. • A négy fő irányt megérteni és megbízhatóan alkalmazni. • Napszakok neveit helyesen alkalmazni a spontán beszédben. • Az aktuális nap, a tegnap és holnap meghatározása kis segítséggel. • Az évszakok körforgását megérteni, szóbeli megfogalmazásokat és szimbólumokat sorba rendezni. • Viszonyítások helyes, és tudatos alkalmazása. • Helyes igeidők tudatos használata spontán beszéde során. • Spontán beszédben a viszony-szavakat helyesen alkalmazni. • Alatta, fölötté, előtte, mellette, mögötte. • Közel, távol, fokozatokkal. • Elől, hátul, középen, eleje, közepe, vége. • Alá, fölé, mellé elő, mögé térben és vízszintes síkban • Fenn-lenn, fel-le. • Bal-jobb, balra-jobbra. • Helymeghatározások. • Múlt, jelen, jövő, volt, van, lesz. • Elmúlt, most, később. • Napszakok, napirend. • Hét napjai. Tegnap, ma, holnap. • Évszakok, hónapok. • Életkor fogalma. 	<p>Játékos gyakorlatok, helyzetek létrehozása, megváltoztatása, egyéni feladatok a tanterem tárgyaival. Nagymozgásos feladatok a szabadban, gurítás, dobás távolságának összehasonlítása.</p> <p>Soralkotás tanulókkal, játékossal, fogalmak gyakorlása tárgyakon, jelölés feladatlapon.</p> <p>Cselekvések helyváltoztatással, tárgyakkal, utasítások követése, megfogalmazása, egymás hibáinak észlelése, javítása.</p> <p>Irányok gyakorlása nagymozgásokkal, cselekvésekkel, vízszintes síkba, feladatlapon.</p> <p>Bal-jobb gyakorlása nagymozgásokkal, táblánál végzett feladatokkal, eligazodás feladatlapon nyíllal jelölt irányok megértése, betartása.</p> <p>Eligazodás 3x3-as négyzethálóban meghat. (bal felső, jobb középső stb.) hely megtalálása, ill. jelölt hely megnevezése.</p> <p>Irányjelző nyilak megfigyelése az utcán.</p> <p>Napi események közös felidézése, eseményképek önálló sorba rakása.</p> <p>Spontán beszélgetés, élmények, tervez megfogalmazása múlt, jelen és jövő idejű igékkel.</p> <p>Napi tevékenységek felsorolása segítséggel eseményképek helyes sorrendbe rakása.</p> <p>Tevékenységek elhelyezése időben (fogmosás, kézmosás, átöltözés stb.).</p> <p>Napok sorrendjének gyakorlása, munkanapok, pihenőnapok megnevezése.</p> <p>Ünnepek, születésnapok elhelyezése időben.</p> <p>Évszakok váltakozásáról tabló készítése</p> <p>Képek nézegetése (különböző életkorú szereplők) öregek, fiatalok, gyerekek a családban.</p>	<p>Képes helyesen használni spontán beszédében igeidőket, a napszakok neveit, viszony-szavakat.</p> <p>Képes ismerni és (segítséggel) helyesen alkalmazni az alapvető tér- és időbeli relációkat.</p> <p>Képes megérteni, és megbízhatóan, alkalmazni a négy fő irányt.</p> <p>Képes alkalmazni a spontán soralkotást, és írás során a balról jobbra irányt.</p> <p>Képes elhelyezni időben a rendszeres napi tevékenységeket.</p> <p>Képes eseményképek segítségével napi rendet összeállítani (értelmezéssel).</p> <p>Képes meghatározni kis segítséggel az aktuális napot, a tegnapi és holnapi napot.</p> <p>Képes megérteni, és sorba rendezni szóban és szimbólumokkal az évszakok körforgását.</p>	<p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p> <p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok,</p> <p>Kommunikáció tájékozódás időben, térben,</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Ének-zene</p> <p>Életvitel és gyakorlat</p>
---	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Hely- és irány meghatározások, *fokozatok* (*távol, távolabb, legtávolabb*).

Időjárással kapcsolatos szavak, kifejezések (*fagy, hőség, vihar, köd*).

Időt jelölő fogalmak (*éjszaka, nappal, hétköznap, munkanap, pihenőnap ünnepnap hétvége, vakáció*).

Aktuális köszönések. Időegységek nevei.

Évfolyam:4.

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: A semmi és a nulla fogalma. Fejlesztendő kompetencia: : Számolási készség, erkölcsi nevelés	Óraszám: 25	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> A hozzáadás-elvétel, bővítés - csökkentés logikáját megérteni. Hozzávetőleg helyes becslés, mennyiségek reális megítélése. A tanult számjegyeket felismerni és írni. Az 1, 2, 3 számjegy, számkép és mennyiség felismerése, egyeztetése. Számfogalmat kialakítani 5-ig. Mennyiségek számlálása 5-ig mechanikusan. A 0 fogalmának megértése, szókincsébe építse. Sok, kevés, semmi, 0 fogalma, írása. Több, kevesebb, ugyanannyi. 1, 2, 3 számjegy ismertetése, írása. Mennyiségek létrehozása. Mennyiség, számkép, számjegy egyeztetése. Számkör bővítés 5-ig. Műveletek 5-ös körben. 	<p>Halmazok létrehozása, tárgyak csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Relációs jelek alkalmazása, mennyiségek átalakítása, azonos halmazok létrehozása mechanikus számlálás ötös körben.</p> <p>Számlálási gyakorlatok, pótlás, hozzáadás, elvétel, tárgyakkal, feladatlapon, mennyiségek kirakása, számjegy hozzárendelése, vázolása, írása, gyakorlása.</p> <p>Mennyiségek kiegészítése tárgyakkal, rajzzal, számjegyek sorba rendezése, számjegyek keresése a környezetben.</p> <p>Önálló írásos feladatmegoldások 3-as körben.</p> <p>Összehasonlítás, viszonyítás, növelés, elvétel, becslés gyakorlása.</p> <p>Mechanikus számlálással halmazok létrehozása (5 elemig).</p> <p>Meghatározott mennyiség létrehozása elvétellel, hozzáadással.</p> <p>Számjegy, számkép, mennyiség azonosítása.</p> <p>5 bontása tárgyakkal, 5 létrehozása pótlással, hozzáadással.</p> <p>0 fogalma, létrehozása tárgyakkal, cselekvésekkel illetve cselekvések hiányával.</p>	<p>Biztos számfogalom, tárgyakat megbízhatóan számlál 5-ös körben.</p> <p>Képes mennyiségi átalakításokat 5-ös körben önállóan végezni.</p> <p>Képes a növekedés és csökkenés fogalmát érteni, spontán beszédében megfelelően alkalmazni.</p> <p>Képes automatikusan a balról jobbra és fentről le irányt különböző tevékenységek során alkalmazni.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok</p> <p>Ének-zene</p> <p>Mozgásnevelés</p> <p>Kommunikáció</p> <p>Olvasás-írás</p> <p>Ábrázolás-alakítás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: sok, több, kevés, kevesebb, semmi, egyenlő, 1 és egyes, 2 és kettes stb. különbsége
növekvő, csökkenő sor, számkép, számjegy, hármas sor, kettes sor, ritmikus sor, kettesével, párosával, hármasával, sorszámnevek, körülbelül, pontosan annyi, emelkedő sorrend, szám-szomszédok, páros, páratlan számok, nulla, semmi, volt, nincs, fogy, elfogy, üres, „Tegyél hozzá!”, „Vegyél el!” „Tedd egyenlővé!”

Évfolyam:4.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Oszlop és sor.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Direkt összefüggések felismerése. Analízis-szintézis, összehasonlítás, csoportosítás, problémamegoldó képesség megalapozása. Rövid-hosszútávú emlékezet, figyelem fejlesztése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Hibák, hiányok észlelése, jelezése. • Jól ismert környezeti tárgyakat főfogalom alá rendelni. • Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. • A növekedés és csökkenés fogalmát megérteni, megfelelően alkalmazni a spontán beszédben. • Figyelemfejlesztő gyakorlatok. • Emlékezettefjlesztő játékok. • Ok-okozati összefüggések. • Növekvő, csökkenő számú halmazok. • Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. 	<p>Soralkotás. Felsorolásból idegen elem észlelése, jelzése. Vegyes halmazban változtatások, hiányok észlelése. Vegyes halmaz elemeinek csoportosítása különböző szempontok szerint.</p> <p>Hasonló képek között kisebb eltérések észlelése. Memória-játék.</p> <p>Tárgyat felismerése körülírás alapján.</p> <p>Hasonló ábrákon különbségek felfedezése.</p> <p>Különböző ábrákon azonos elemek felfedezése.</p> <p>Meghatározott játék kitapogatása zsákban.</p> <p>Cselekvések, késleltetett utánzása.</p> <p>Képolvasás során megfigyelt kép utólagos felelevenítése.</p> <p>Ellentét-párok gyűjtése.</p> <p>Tevékenységek logikai játékkal.</p> <p>Logikai hibák felfedezése rövid történetben, hibák megbeszélése, javítása.</p>	<p>Képes felismerni hasonlóságot, azonosságot, különbözősséget.</p> <p>Képes felfedezni, jelezni és javítani feladatlapon különböző típusú „hibákat”.</p> <p>Képes a megszerzett tapasztalatokat, ismereteket (segítséggel) használni.</p> <p>Képes megérteni alapvető fogalmakat, feltenni spontán kérdéseket beszélgetés során.</p> <p>Képes sort alkotni különböző tárgyakkal (balról jobbra), jelölni a sor elejét, végét, közepét.</p>	<p>Kommunikáció szókincsfejlesztés, szövegértés</p> <p>Olvasás-írás</p> <p>Életvitel és gyakorlat</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: különböző, hasonló, ugyanolyan, hiba, hibátlan, sorrend, hasonló-, ellentétes jelentésű szavak, sok, rengeteg, kevés, alig, Gyűjtőfogalmak: edények, írószerek, tisztaságszerek. oszlop, sor, bal-, jobb-, felső- és alsó szomszéd, méret, szín, forma

Évfolyam:4.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Oszlop és sor. Semmi és nulla. Tárgyak sorba rendezése. Négy alapszín.	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Vizuomotoros képességek fejlesztése. Verbális fejlesztés Helymeghatározás és iránymeghatározás képessége. Finommotorika, figyelem, emlékezet. Verbális memória.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elemi tapasztalatok Téri és időbeli tájékozódás Mennyiségek felismerése, mennyiségek állandósítása Analógiás szemléltetéssel pénz értékének és az egyre magasabb számkör érzékeltetése	<ul style="list-style-type: none"> Válogatás (varródoboz – fonalak, gombok) Állatkert – főfogalom alá rendelés, összehasonlítások Ceruzafaragás Közlekedési rendőr, közlekedési táblák irányok, formák szerinti csoportosítás, válogatás játékosan. Golyós számológép használata egyeztetés szintjén 20-as számhálón. Színes rudak Vásárlás – pénz és tárgy egyeztetése gyakorló játék szintjén Mennyibe kerül? 100 - 1000 Ft-os tételekkel. 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat.
Elvárt és javasolt fogalmak: hosszú, rövid, vékony, vastag, irányok: alatta, fölötté, mellette, mögötte, balra, jobbra, külső tulajdonságok			

5.-6. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelés területén az alkalmazkodó képesség megerősítésével, a fokozódó önfegyelemre, kitartásra neveléssel a szabályok együttes létrehozásának megtapasztalásával járul hozzá.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a tantárgy az együttműködéssel történő munkavégzés gyakorlásával és a feladat megosztási képesség kialakításával éri el.

A tanulás tanítása az önálló ismeretszerzés iránti igény fejlesztésével, a motivált, kitartó feladatvégzéssel valósul meg.

A matematikai kompetencia terület fejlesztésében a tantárgy fontos szerepet játszik a tulajdonságok és az ok-okozati összefüggések felismertetésével, a problémamegoldó képesség fejlesztésével.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését a feladatok végrehajtásában az együttműködő, konstruktív részvétel és az alapvető szabályok betartására törekvés jellemzi.

A hatékony, önálló tanulást a feladattudat megerősítése, a feladatvégzés közbeni próbálkozások, a lehetőségek keresése segíti.

Számolás-mérés

Évfolyam: 5.

Évfolyam:5.

1. Témakör: Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	Előzetes tudás: Tárgyak kiterjedése.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Térirányok. Helymeghatározás.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Különbségeket észlelni, tárgyat jellemzni megfelelő kifejezésekkel. • Minta után felismerhető formákat másolni. • Tanult formákat felismerni, megnevezni, differenciálni. • Aránytalanságokat érzékelni, és megfogalmazni munkavégzés során. • Formai tulajdonságok bővítése. • Síkidomok és mértani testek körének bővítése. • Méretek, arányok 	<p>Nagy-kicsi, vékony-vastag, lapos-mély-magas stb. fokozatai, összehasonlítások, párosítások, sorozatok létrehozása, különbségek érzékelhető ábrázolása rajzban, vágásban, gyurmázásban. Bonyolultabb formák egyeztetése, jellemzőik, felismerésük. Kocka, gömb, téglatest, henger, kúp megfigyelése, jellemzőik megfogalmazása. Hibás rajzon aránytalanságok felfedezése, javítása. Tevékenységek logikai játék elemeivel. Különböző formák létrehozása.</p>	<p>Képes felismerni, differenciálni, megnevezni, felismerhetően másolni minta után tanult formákat. Képes munkavégzése során észlelni különbségeket, megfelelő kifejezéssel jellemzni a tárgyat, érzékelni és megfogalmazni az aránytalanságokat.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: komplex alakító tevékenység, tárgyak előállítása,</p>
--	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: alap-, közép- és felső-fokú melléknevek, szabályos, szabálytalan, félkör, körcikk, körív, csillag, kereszt, kúp, henger, téglatest, túl sok, túl rövid stb., oldalak, csúcsok, egyenes és görbe vonalak, lenyomat, az eredeti tárgy fordította,

Évfolyam:5.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Tárgyak helymeghatározása.	Óraszám: 15
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Tájékozódás alaprajzon segítséggel.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Az alaprajz lényegének megértése, saját helyének megtalálása a tanterem alaprajzán. • A térkép lényegét, funkcióját megismerni. • A naptár funkciójának, beosztásának megismerése. • Az életkorral kapcsolatos fogalmakat, kifejezéseket adekvátan alkalmazni. • Különböző órákról időpontok leolvasása (mutatóś, digitális). • Biztosan megkülönböztetni délelőtti, és délutáni időpontokat. • A bal és jobb irány megkülönböztetése készség-szinten. • Élménybeszámoló 5-6 helyes sorrendben elmondott eseményről. • Tárgyak pontos helyének meghatározása. • Tájékozódás a tanterem alaprajzán. • Ismerkedés a térképpel. • Eligazodás a naptárban. • Életkor. • Óra. • Térirányok. • Események időbeli sorrendje. 	<p>Helyzetek felismerése, létrehozása, egyeztetése megfogalmazása. Utasítások pontos követése, valós helyzet felismerése, ábrázolása síkban. Tanterem bezárása, követése alaprajzon, berendezési tárgyak egyeztetése. Valóságos helyek jelölése alaprajzon és viszont. Megfigyelések az iskola környékének térképen séták alkalmával látottak felidézése. Környező utcák, terek megkeresése a térképen. Egy lapos naptáron hónapok megszámlálása, hetek, napok sokaságának érzékelése. Naptár beosztása, hónapok nevei, sorrendjük, számozásuk. Saját életkor, kisebb, nagyobb testvérek, szülők nagyszülők életkora, képen szereplők életkorának becslése. Óra számlapjának tanulmányozása, kis- és nagy- mutató funkciója, járásának iránya, az óramutatók állása egész órakor, nevezetes időpontok beállítása az órán. Másodpercmutató megfigyelése, egy percig tartó cselekvés (kar felemelése). Bal- jobb gyakorlása egymás mögött és egymással szemben. Az irányok megfigyelések az utcán, haladási irány. Eseményképek és személyes élmény mozzanatainak időrendi sorrendbe állítása.</p>	<p>Képes felismerni lakóhelye (Komárom – Esztergom megye), és Magyarország térképét, az irányokat, égtájakat segítséggel meghatározni. Képes felismerni a hasonlóságot az alaprajz és a térkép között, érteni az alaprajz lényegét, saját helyét megtalálni a tanterem alaprajzán. Eseményképeket (ötnél többet) sorba rendezni, beszámozni, néhány szóval kommentálni. Képes spontán beszédben az időbeli fogalmakat helyesen alkalmazni. Megkülönböztetni a bal és jobb irányt készség-szinten. Képes figyelmesen közlekedni az utcán, és felfedezni a tanult ismeretek gyakorlati előfordulását.</p>	<p>Kommunikáció tájékozódás térben, időben fogalmak, szókincs,</p>
--	--	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tükrökép, alaprajz, felülnézet, térkép, méret, arány, kicsinyítés, nagyítás, irány, utolsó előtti innenső- és túloldal, haladási irány, külső, belső kerületek, főútvonalak, mellékutcák, terek, közben, alatt, 1 hétköznap, 1 hónap, 1 év műlva, 1 héttel ez előtt, életkorok megnevezése újszülöttől idős korig, x perc műlva, x perccel múlt,

Évfolyam:5.

3.Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: Számnevek és viszonyyszavak helyes használata. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Óraszám: 35
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Számsor megbízható ismerete, (0-10), a növelés és csökkentés folyamatának, eredményének megértése. Számjegyeket megbízhatóan felismerni, és felismerhetően írni. Egyszerű műveleteket elvégezni irányítással, segédeszközökkel. Páros és páratlan mennyiségeket felismerni. A sorszámneveket helyesen alkalmazni a spontán tevékenységek során. Mennyiségek meghatározása, összehasonlítása. Számkör bővítés 10-ig. Számjegyek írása 10-ig. Műveletek. Páros és páratlan számok. Sorszámnevek. 	Számlálás hozzáadással és elvétellel oda-vissza. Mennyiségek összehasonlítása. Relációs jelek. Számkép kirakása, számjegyek ismertetése egyeztetése számképpel. Mennyiséggel, számjegyek írása, sorba rakása, számegyes készítése, beszámozása 10-ig. Műveleti jelek ismertetése, gyakorlása, összeadások, kivonások, pótások, bontások. Műveletek végzése segédeszközökkel és fejben. Egyszerű szöveges feladatok. Műveletek írása diktálás után. Páros számok fogalma, halmaz felezése, harmadolása. Maradék fogalma. Sorszámnevek jelölése.	Képes megbízhatóan felismerni, és felismerhetően írni a számjegyeket. Képes megbízhatóan számlálni 10-es körben, műveleteket önállóan végezni 10-es körön belül. Képes elvégezni segédeszközökkel, irányítással, egyszerű műveleteket, felolvasni az írásban elvégzett műveleteket. Képes a sorszámneveket helyesen alkalmazni spontán tevékenysége során.
		Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak: Növekedés, csökkenés, meg, + plusz, ból, - mínusz, összeg = egyenlő, marad, eredmény, Számjegy és mennyiség összefüggése.

páros, páratlan, maradék, előlről, hátulról, középről, két széléről,

Műveletvégzéshez kapcsolódó cselekvések megnevezése: aláhúzás, bekarikázás, áthúzás, jelölés, javítás,

Évfolyam:5.

4. Témakör: Mértékegységek, méretek, pénz	Előzetes tudás: Az összefüggő fogalmak tudatosulása.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Mértékegységek nagyságrendjének helyes megválasztása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A nagyságrendbeli különbségeket megérteni a méter és centiméter (m és cm) között. • Nehezebb, könnyebb súlyt differenciálni (min. 1/2 kg-os különbség esetén). • Nagyságrendbeli különbséget megérteni a mértékegységek között. • A pénzérmék egymáshoz viszonyított értékének, a darabszám és az érték különbözőségének megértése. • Számtani műveleteket végezni a pénzhasználat területén. • A hallott meteorológiai jelentések értelmezése. • Hosszúság mérése. • Súly mérése. • Térfogat mérése, mértékegységei. • Pénz. • Hőmérséklet. 	<p>Mérések a környezet tárgyain. Meghatározott méretű vonalak rajzolása. Becslés, mérés mérőszalaggal a teremben. Km fogalma, nagyságrendjének érzékelése (séta). Összeadások, kivonások hosszmértékekkel. Nagyságrendi különbség érzékelése (liszt, fűszer, gyógyszer mérése). Saját súly mérése személymérlegen, becslés, összehasonlítás. Gramm, dekagramm, kilogramm nagyságrendjének érzékelése élelmiszerök méréssel. Csomagolt áruk súlyának leolvasása, ellenőrzése. Liter, deciliter nagyságrendjének érzékelése. Mérések folyadékokkal. Számolási feladatok különböző mértékegységekkel. Pénzérmék (5, 10 forintos) értéke, értékük egymáshoz viszonyítása, pénzérmék váltása, meghatározott összeg kiszámolása 10-es körben Hőmérséklet fogalma, mérése, hőmérő működése, leolvasása Szöveges feladatok.</p>	<p>Képes eligazodni segítséggel a leggyakoribb mértékegységek használatában, méréseket tudatosan és pontosan végezni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás, fizetés, mérések,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Mérésekkel, mértékegységekkel kapcsolatos fogalmak, rövidítések.

Pénzérmék értékének tudatosodása, darabszám és érték fogalmának, viszonyának tisztázása.

Évfolyam:5.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Oszlop és sor fogalmának rögzödése. Tantárgyi fejlesztési célok: Direkt összefüggéseket felismertetése.	Óraszám: 12	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Érdeklődő hozzáállás, kérdések spontán megfogalmazása, információk tudatos gyűjtése a sétaik során. Feladatokat végezni egyre nagyobb önállósággal. Rávezetéssel a sorozat szabályainak megállapítása. Számok a minden nap életben. Megfigyelések az utcán. Figyelem fejlesztő játékok. Logikai feladatok. 	Mértékegységek helyes használata és a hibás alkalmazás javítása. Házzámok növekedése, csökkenése, páros és páratlan oldal. Jelzőtáblák, útbaigazító jelzések kirakatnézés, árak, (akciós ár, negatív szám). Társasjátékok dobókockával, dominázás. Memória játék, puzzle, pótlások ritmikus sorban. Számsorban, egyénre szabott feladatsor végzése, ellenőrzése, javítása Ok-okozati összefüggések felismerése, megfogalmazása eseményképpel kapcsolatban. Növekvő, csökkenő számsor folytatása.	Képes viszonylag tartós figyelemkoncentrációra, kitartó feladatvégzésre. Képes felismerni direkt összefüggéseket, logikus gondolkodást igénylő feladatok iránt érdeklődik. Képes rávezetéssel megállapítani a sorozat szabályát. Képes biztosan eligazodni sorok és oszlopok között, és oszlopok és sorok egyidejű figyelembevételére.	Kommunikáció tájékozódás térben, időben,

Elvárt és javasolt fogalmak: növekvő, csökkenő sorrend, véletlen, szabály, oda illik, sorrend, páros oldal, páratlan oldal, különböző mértékegységek, olcsó, drága, akció, Személy, helyszín, időpont és kérdőszavai.
Tő- és sorszámnevek fogalmának tisztázása.

Évfolyam:5.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Direkt összefüggések felismerése. Hozzáadás és elvétel következményének, logikájának felismerése.	Óraszám: 11	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Számnevek és viszonyfogalmak egyeztetése a számfogalommal, és a pénz mennyiségekkel. A pénz mennyiségek egyeztetése azok vásárlói értékkel.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Viszonylatok megláttatása. Vizuális elemző -és emlékezőképesség fejlesztése. Analízis-szintézis, összehasonlítás, csoportosítás, problémamegoldó képesség megalapozása. Számfogalom kiterjesztés 10. 000-ig.	<ul style="list-style-type: none"> • Szuíciós játék: vásárlás. • Segítséggel: Manipulációs játékok golyós számlálóval; 100-as hálóval ; és 100-as hálókkal • Kötgelés. • Tárgykép – pénz egyeztetése tízezres számkörig • Számológép használata 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat Társadalmi ismeretek Kommunikáció
Elvárt és javasolt fogalmak: olcsó, drága, elég, kevés, Forint, Euró, ezer, tízezer, százezer, Mi az ára? Mennyibe kerül? Visszajáró,			

Évfolyam:6.

1. Témakör: Elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól	<i>Előzetes tudás: Tárgyak kiterjedése.</i>	Óraszám: 5	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Térirányok. Helymeghatározás.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Különbségeket észlelni, tárgyat jellemzni megfelelő kifejezésekkel. • Minta után felismerhető formákat másolni. • Tanult formákat felismerni, megnevezni, differenciálni. • Aránytalanságokat érzékelni, és megfogalmazni munkavégzés során. • Formai tulajdonságok bővítése. • Síkidomok és mértani testek körének bővítése. • Méretek, arányok 	Nagy-kicsi, vékony-vastag, lapos-mély-magas stb. fokozatai, összehasonlítások, párosítások, sorozatok létrehozása, különbségek érzékelhető ábrázolása rajzban, vágásban, gyurmázásban. Bonyolultabb formák egyeztetése, jellemzőik, felismerésük. Kocka, gömb, téglatest, henger, kúp megfigyelése, jellemzőik megfogalmazása. Hibás rajzon aránytalanságok felfedezése, javítása. Tevékenységek logikai játék elemeivel. Különböző formák létrehozása.	Képes felismerni, differenciálni, megnevezni, felismerhetően másolni minta után tanult formákat. Képes munkavégzése során észlelni különbségeket, megfelelő kifejezéssel jellemzni a tárgyat, érzékelni és megfogalmazni az aránytalanságokat.	Ábrázolás, alakítás: komplex alakító tevékenység, tárgyak előállítása,
Elvárt és javasolt fogalmak: alap- közép- és felső- fokú melléknevek, szabályos, szabálytalan, félkör, körcikk, körív, csillag, kereszt, kúp, henger, téglatest, túl sok, túl rövid stb., oldalak, csúcsok, egyenes és görbe vonalak, lenyomat, az eredeti tárgy <u>fordítottja</u> .			

Évfolyam:6.

2. Témakör: Tájékozódás	<i>Előzetes tudás: Tárgyak helymeghatározása.</i>	Óraszám: 5
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Tájékozódás alaprajzon segítséggel.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Az alaprajz lényegének megértése, saját helyének megtalálása a tanterem alaprajzán. • A térkép lényegét, funkcióját megismerni. • A naptár funkciójának, beosztásának megismerése. • Az életkorral kapcsolatos fogalmakat, kifejezéseket adekvátan alkalmazni. • Különböző órákról időpontok leolvasása (mutatós, digitális). • Biztosan megkülönböztetni délelőtti, és délutáni időpontokat. • A bal és jobb irány megkülönböztetése készség-szinten. • Élménybeszámoló 5-6 helyes sorrendben elmondott eseményről. • Tárgyak pontos helyének meghatározása. • Tájékozódás a tanterem alaprajzán. • Ismerkedés a térképpel. • Eligazodás a naptárban. • Életkor. • Óra. • Térirányok. • Események időbeli sorrendje. 	<p>Helyzetek felismerése, létrehozása, egyeztetése megfogalmazása. Utasítások pontos követése, valós helyzet felismerése, ábrázolása síkban. Tanterem bezárása, követése alaprajzon, berendezési tárgyak egyeztetése. Valóságos helyek jelölése alaprajzon és viszont. Megfigyelések az iskola környékének térképen séták alkalmával látottak felidézése. Környező utcák, terek megkeresése a térképen. Egy lapos naptáron hónapok megszámlálása, hetek, napok sokaságának érzékelése. Naptár beosztása, hónapok nevei, sorrendjük, számozásuk. Saját életkor, kisebb, nagyobb testvérek, szülők nagyszülők életkora, képen szereplők életkorának becslése. Óra számlapjának tanulmányozása, kis- és nagy- mutató funkciója, járásának irányá, az óramutatók állása egész órakor, nevezetes időpontok beállítása az órán. Másodpercmutató megfigyelése, egy percig tartó cselekvés (kar felemelése). Bal- jobb gyakorlása egymás mögött és egymással szemben. Az irányok megfigyelések az utcán, haladási irány. Eseményképek és személyes élmény mozzanatainak időrendi sorrendbe állítása.</p>	<p>Képes felismerni lakóhelye, és Budapest illetve Magyarország térképét, az irányokat, égtájakat segítséggel meghatározni. Képes felismerni a hasonlóságot az alaprajz és a térkép között, érteni az alaprajz lényegét, saját helyét megtalálni a tanterem alaprajzán. Eseményképeket (ötnél többet) sorba rendezni, beszámozni, néhány szóval kommentálni. Képes spontán beszédben az időbeli fogalmakat helyesen alkalmazni. Megkülönböztetni a bal és jobb irányt készség-szinten. Képes figyelmesen közlekedni az utcán, és felfedezni a tanult ismeretek gyakorlati előfordulását.</p>	<p>Kommunikáció tájékozódás térben, időben fogalmak, szókincs,</p>
--	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tükrökép, alaprajz, felülnézet, térkép, méret, arány, kicsinyítés, nagyítás, irány, utolsó előtti innenső- és túloldal, haladási irány, külső, belső kerületek, főútvonalak, mellékutcák, terek, közben, alatt, 1 hét, 1 hónap, 1 év múlva, 1 héttel ez előtt életkorok megnevezése újszülöttől idős korig, x perc múlva, x perccel múlt,

Évfolyam:6.

3.Témakör: Mennyiségek - Műveletek	<i>Előzetes tudás: Számnevek és viszonyiszavak helyes használata.</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Számolási készség, erkölcsi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Páros-páratlan számok megkülönböztetése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Számsor megbízható ismerete, (0-10), a növelés és csökkentés folyamatának, eredményének megértése. Számjegyeket megbízhatóan felismerni, és felismerhetően írni. Egyszerű műveleteket elvégezni irányítással, segédesközökkel. Páros és páratlan mennyiségeket felismerni. A sorszámneveket helyesen alkalmazni a spontán tevékenységek során. Mennyiségek meghatározása, összehasonlítása. Számkör bővítés 20-ig. Számjegyek írása 10-ig. Műveletek. Páros és páratlan számok. Sorszámnevek. 	<p>Számlálás hozzáadással és elvétellel oda-vissza. Mennyiségek összehasonlítása. Relációs jelek. Számkép kirakása, számjegyek ismertetése egyeztetése számképpel. Mennyiséggel, számjegyek írása, sorba rakása, számegyenes készítése, beszámozása 10-ig. Műveleti jelek ismertetése, gyakorlása, összeadások, kivonások, pótolások, bontások. Műveletek végzése segédeszközökkel és fejben. Egyszerű szöveges feladatok. Műveletek írása diktálás után. Páros számok fogalma, halmaz felezése, harmadolása. Maradék fogalma. Sorszámnevek jelölése.</p>	<p>Képes megbízhatóan felismerni, és felismerhetően írni a számjegyeket. Képes megbízhatóan számlálni 10-es körben, műveleteket önállóan végezni 10-es körön belül. Képes elvégezni segédeszközökkel, irányítással, egyszerű műveleteket, felolvasni az írásban elvégzett műveleteket. Képes a sorszámneveket helyesen alkalmazni spontán tevékenysége során.</p>	<p>Kommunikáció szövegértelmezés, pontos megfogalmazás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Növekedés, csökkenés, meg, + plusz, ból, - mínusz, összeg = egyenlő, marad, eredmény, Számjegy és mennyiség összefüggése. páros, páratlan, maradék, előlről, hátulról, középről, két széléről, Műveletvégzéshez kapcsolódó cselekvések megnevezése: aláhúzás, bekarikázás, áthúzás, jelölés, javítás,			

Évfolyam:6.

4. Témakör: Mértékegységek, méretek, pénz	Előzetes tudás: Az összefüggő fogalmak tudatosulása.		
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Mértékegységek nagyságrendjének helyes megválasztása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> A nagyságrendbeli különbségeket megérteni a méter és centiméter (m és cm) között. Nehezebb, könnyebb súlyt differenciálni (min. 1/2 kg-os különbség esetén). Nagyságrendbeli különbséget megérteni a mértékegységek között. A pénzérmék egymáshoz viszonyított értékének, a darabszám és az érték különbözőségének megértése. Számtani műveleteket végezni a pénzhasználat területén. A hallott meteorológiai jelentések értelmezése. Hosszúság mérése. Súly mérése. Térfogat mérése, mértékegységei. Pénz. Hőmérséklet. 	<p>Mérések a környezet tárgyain. Meghatározott méretű vonalak rajzolása. Becslés, mérés mérőszalaggal a teremben. Km fogalma, nagyságrendjének érzékelése (séta). Összeadások, kivonások hosszmértékekkel. Nagyságrendi különbség érzékelése (liszt, fűszer, gyógyszer mérése). Saját súly mérése személymérlegen, becslés, összehasonlítás. Gramm, dekagramm, kilogramm nagyságrendjének érzékelése élelmiszerök méréssel. Csomagolt áruk súlyának leolvasása, ellenőrzése. Liter, deciliter nagyságrendjének érzékelése. Mérések folyadékokkal. Számolási feladatak különböző mértékegységekkel. Pénzérmék (5, 10 forintos) értéke, értékük egymáshoz viszonyítása, pénzérmék váltása, meghatározott összeg kiszámolása 10-es körben Hőmérséklet fogalma, mérése, hőmérő működése, leolvasása Szöveges feladatok.</p>	Képes eligazodni segítséggel a leggyakoribb mértékegységek használatában, méréseket tudatosan és pontosan végezni.	Életvitel és gyakorlat: vásárlás, fizetés, mérések,
Elvárt és javasolt fogalmak: Mérésekkel, mértékegységekkel kapcsolatos fogalmak, rövidítések. Pénzérmék értékének tudatosodása, darabszám és érték fogalmának, viszonyának tisztázása.			

Évfolyam:6.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Oszlop és sor fogalmának rögzödése. Tantárgyi fejlesztési célok: Direkt összefüggéseket felismertetése.	Óraszám: 18	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Érdeklődő hozzáállás, kérdések spontán megfogalmazása, információk tudatos gyűjtése a sétaik során. • Feladatokat végezni egyre nagyobb önállósággal. • Rávezetéssel a sorozat szabályainak megállapítása. • Számok a minden nap életben. • Megfigyelések az utcán. • Figyelem fejlesztő játékok. • Logikai feladatok. 	<p>Mértékegységek helyes használata és a hibás alkalmazás javítása.</p> <p>Házzámok növekedése, csökkenése, páros és páratlan oldal.</p> <p>Jelzőtáblák, útbaigazító jelzések kirakatnézés, árak, (akciós ár, negatív szám).</p> <p>Társasjátékok dobókockával, dominázás.</p> <p>Memória játék, puzzle, pótlások ritmikus sorban.</p> <p>Számsorban, egyénre szabott feladatsor végzése, ellenőrzése, javítása</p> <p>Ok-okozati összefüggések felismerése, megfogalmazása eseményképpel kapcsolatban.</p> <p>Növekvő, csökkenő számsor folytatása.</p>	<p>Képes viszonylag tartós figyelemkoncentrációra, kitartó feladatvégzésre.</p> <p>Képes felismerni direkt összefüggéseket, logikus gondolkodást igénylő feladatok iránt érdeklődik.</p> <p>Képes rávezetéssel megállapítani a sorozat szabályát.</p> <p>Képes biztosan eligazodni sorok és oszlopok között, és oszlopok és sorok egyidejű figyelembevételére.</p>	Kommunikáció tájékozódás térben, időben,

Elvárt és javasolt fogalmak: növekvő, csökkenő sorrend, véletlen, szabály, oda illik, sorrend, páros oldal, páratlan oldal, különböző mértékegységek, olcsó, drága, akció, Személy, helyszín, időpont és kérdőszavai.

Tő- és sorszámnevek fogalmának tisztázása.

Évfolyam:6.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Direkt összefüggések felismerése. Hozzáadás és elvétel következményének, logikájának felismerése.	Óraszám: 11	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Számnevek és viszonyfogalmak egyeztetése a számfogalommal, és a pénz mennyiségekkel. A pénz mennyiségek egyeztetése azok vásárlói értékkel.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Viszonylatok megláttatása. Vizuális elemző -és emlékezőképesség fejlesztése. Analízis-szintézis, összehasonlítás, csoportosítás, problémamegoldó képesség megalapozása. Számfogalom kiterjesztés 100. 000-ig.	<ul style="list-style-type: none"> • Szuíciós játék: vásárlás. • Segítséggel: Manipulációs játékok golyós számlálóval; 100-as hálóval ; és 100-as hálókkal • Kötgelés. • Tárgykép – pénz egyeztetése százezres számkörig • Számológép használata 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat Társadalmi ismeretek Kommunikáció
Elvárt és javasolt fogalmak: olcsó, drága, elég, kevés, forint, euro, ezer, tízezer, százezer, Mi az ára? Mennyibe kerül? Visszajáró,			

7.-8. évfolyam

A tantárgy a fejlesztési feladatok közül fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodási képesség megerősítésével, a fokozódó önfegyelemre, kitartásra neveléssel, a társak feladatvégzése és próbálkozásai közben a türelmes várakozásra.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a kitartó együttműködéssel történő munkavégzés megerősítésével, a gazdasági és pénzügyi nevelést játékokon keresztül, vásárlások segítségével a pénz értékének, szerepének megismérésével, a pénz használatával kapcsolatos feladatokkal segíti a matematikai ismeretek alkalmazását.

A tanulás tanításának fejlődése az önálló ismeretszerzéssel, a feladatok végrehajtásában többféle megoldás keresésével és megtalálásával, a belső igény kialakításával teljesül.

A matematikai kompetencia elsősorban a minden napí helyzetekben előforduló egyszerű feladatok megoldásának keresése, a tanult matematikai műveletek elvégzése, az egyszerű ok-okozati összefüggések felismerése és a problémamegoldó képesség fejlesztése terén jelentkezik.

A szociális ás állampolgári kompetencia a társakat segítve, a feladatok megoldásában együttműködő részvétellel és az alapvető szabályok betartásával fejlődik, amelyhez a hatékony, önálló tanulás, az önálló információ- és ismeretszerzés kialakítása, a tanács, segítség kérési lehetőségek elsajátítása, a feladattudat és feladattartás megerősítése társul.

Évfolyam: 7.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Tájékozódás alaprajzon, térképen és naptárban.	Óraszám: 14
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Az óra és az időmérés fogalmainak spontán alkalmazása beszédben.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően elmondani. • Felismerni lakóhelye térképét. • Felismerni Magyarország térképét, nagyobb tájegységeit. • Ismerni az égtájakat. • Spontán beszédben helyesen használni a megfelelő időegységeket. • Érteni az időegységek különböző nagyságrendjét. • Reális és irreális tervezet, elképzéléseket mérlegelni a jövőre vonatkozóan. • Tájékozódás a közvetlen környezetben. • Tájékozódás az iskola területén. • Irányok gyakorlása. • Ismerkedés a tágabb környezettel. • Földrajzi Atlasz – Térkép. • Égtájak. • Időmérés, az óra .negyed, fél, egész • Eligazodás a naptárban. Családi- saját születés - és névnap -, társadalmi, nemzeti Ünnepek • A hét napjai. Napirend • Életkor 	<p>Helyiségek megtalálása emelet és ajtószám alapján. Tanterem alaprajzának lerajzolása. Fénykép nézegetése különböző nagytáskban, részletek összehasonlítása, arányok megfigyelése. Saját település térképének tanulmányozása, iskolánk, lakóhelyünk megkeresése. Az otthon és az iskola közti útvonal „bejárása”. Magyarország térképének tanulmányozása. Földgömb nézegetése. Európa fogalma, Magyarország elhelyezkedése határai. Térkép méretének összehasonlítása, arányok, lépték. A négy égtáj megnevezése, felírása, gyakorlása. Egy hetes időtartam. Eligazodás az óra számlapján, tájékozódás napon, órán belüli időegységekben, időegységek periodikus változásainak megértése. Saját- és környezetből ismert személyek életkora, különböző életszakaszok elnevezései. Beszélgetés emlékekrol, jelenről, tervekről. Digitális óra használata</p>	<p>Alapvető ismeretek az égtájakról. Felismerni saját települése és Magyarország térképét. Megbízhatóan tájékozódni a minden nap tevékenységek szintjén. Képes biztosan eligazodni, üzeneteket, küldeményeket megbízhatóan átadni az iskolán belül. Képes lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően elmondani. Képes reális tervezet, elképzéléseket alakítani a jövőre vonatkozóan.</p>	<p>Társadalmi ismeret: tájékozódás, térképísmert, Információs eszközök használata: letöltött képek, térképek, légi felvételek, nagyítás, kicsinyítés,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Térkép, alaprajz tanulmányozásakor felmerülő fogalmak, szókincs. alagsor, földszint, emelet, padlás, jobbra, balra, szemben, hátunk mögött, kanyar, előtér, aula, tömegközlekedés, autó, parkoló, Az időegységek nevei, időbeli távolságok, időtartamuk: jövő hétf, múlt hónap, tegnapelőtt, holnapután, munkaidő, éjjel-nappal, 1 órája, 1 óráig, 1 órán keresztül, 1 óra műlva, egy hete, két hónapja,</p>			

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: Önenellenőrzés fontossága.	Óraszám: 30	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: A számjegyek és műveleti jelek írása, olvasása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel, kevés hibával. • Felismerni, kimondani, diktálásra leírni kétjegyű számokat, egymáshoz viszonyított értéküket megállapítani. • Összeadni kétjegyű számokat tetszőleges segítséggel (szükséges). • Írásbeli összeadást (2 tag) és írásbeli kivonást végezni (10-es átlépés nélkül). • Elvégezni a négy alapműveletet, az eredményt ellenőrizni becsléssel, és fejben (írásban). • Műveletek gyakorlása. • Számkör bővítése 20-ig. • Műveletek 20-as körben. • Számkör bővítése 100-ig. • Műveletek 100-as körben. • A számológép. 	Összeadás, kivonás, pótlás, bontás 10-es körben. Halmazok számlálása, bővítése egyesével. Számok leírása, összehasonlítása. Bontások, pótlások, kivonások 10 átlépéssel, több tényezős összeadások egymásmellé és egymás alá írva. Azonos tagok összeadásai során szorzás megemlítése. Műveletek kerek tízesekkel, kétjegyű számok növelése, csökkentése 10-esekkel. Tízes átlépés. Helyi érték jelentése! Az eddig tanult műveletek gyakorlása egyre magasabb számkörben. Műveletek végzése, eredmények értelmezése. Szöveges feladatok.	Képes műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel kis hiba százalékkal, ismerni a számológép funkcióját, használatának alapjait. Képes egyre magasabb szinten, egyre nagyobb önállósággal megoldani elemi számolási feladatokat. Képes feladat önként megértésére, megtervezésére, kiszámolására, megválasztására. Képes feladatát kitartóan igényesen végezni.	Életvitel és gyakorlat: vásárlás,
Elvárt és javasolt fogalmak: ismétlés, gyakorlás, számok nevei, kétjegyű szám, helyi érték, összeg, maradék, kivonás, összeadás, számológép billentyűi, körülbelül, becslés, számjegyek nevei, 10-es, 100-as helyi értéke, helyi érték, maradék, szorzás, osztás,			

Évfolyam:7.

4. Témakör: Mértékegységek, mérések, pénz	Előzetes tudás: Mérések végzése kis segítséggel. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Óraszám: 40
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • A környezetében levő tárgyakon pontos mérést végezni. • A mennyiségek állandóságának megértése. • Megérteni, hogy a nagyság és a súly között nincs feltétlenül összefüggés (könnyű- és nehéz). • Képes legyen az árakat nagyságrendileg differenciálni. • Megtanulni a pénz gondos megőrzésének, megbecsülésének fontosságát. • Kis segítséggel tájékozódni az időpontok között. • Hosszmértékek: méter, centiméter, kilométer. • Ürmértékek: liter, deciliter. • Súlymértékek: gramm, dekagramm. • A pénz. • Jövedelem, takarékoskodás, pénzügyek kezelése. • Időmérés: naptár, óra. 	<p>Mérések mérőszalaggal, hozzáadás, levonás, meghatározott hosszúságok bejelölése, km-es távolságok autóstérképen és a valóságban (sebesség és távolság összefüggései). Térbeli tárgyak 3 adatának lemérése. Mennyiséga állandóság szemléltetése folyadékméréssel. Súly növekedésének, csökkenésének megfigyelése hozzáadáskor, elvételkor háztartási mérlegen. Megfigyelések a különböző anyagok fajsúlyával kapcsolatban. 5, 10, 20 Ft-os pénzérmék felismerése, értékük. Meghatározott összeg kiszámolása többféleképpen. Összegek leírása diktálás után. Egyszerű szöveges feladatok felállítása, megoldása, megválaszolása. Papírpénzek felismerése, nagyságrendjük. Fizetés, nyugdíj, járadék, segély, rendszeres- és alkalmi jövedelem, pénzkezelés, banki műveletek. Időpontok megállapítása, leírása, kiolvasása. Lapozgatás TV újságban dátumok, időpontok olvasása.</p>	<p>Képes a környezetében levő tárgyakon pontos mérést végezni, alapvető jártassággal rendelkezni a tanult mértékegységek terén. Képes megérteni az időegységek különböző nagyságrendjét, a gyakorlatban spontán alkalmazni az idő- és térbeli tájékozódási készségét.</p> <p>Elemi ismeretekkel rendelkezni a pénzzel kapcsolatban (értékek összehasonlítása, nagyságrendbeli megkülönböztetése) megtanulni a pénz gondos megőrzését, megbecsülését, a gyakorlatban használni (segítséggel) a pénzt, mint fizetőeszközt.</p> <p>Képes az árakat nagyságrendileg differenciálni (200 Ft alatti, 1000 Ft feletti /4 jegyű/ összegek).</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: mérések, becslés, vásárlás, fizetés,</p>
--	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: hosszúság, szélesség, átmérő, kerület távolság, sebesség, liter, deciliter, készegynyit evőkanálnyi, kiskanálnyi, különböző mennyiségek meghatározások, forint, Ft. rövidítés +, -, plusz, mínusz, összeg, maradék, olcsó, drága, óra, perc, de, du., este, mértékegységek és használati területük, vásárlás, árak, pénztárblokk, fizetés, visszajáró pénz, vásár, akció, árleszállítás, különböző jövedelemforrások, és fizetni valók,

Évfolyam:7.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Egyszerű állítások, igazságok eldöntése.		
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Feladatmegoldás megtervezése logikai úton, az eredmény értékelése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Felnőtt irányítása nélkül közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. Felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat. Feladatot önállóan megérteni, megtervezni, kiszámolni, megválaszolni. Figyelemfejlesztő gyakorlatok és játékok. Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. Szöveges feladatok. 	Társasjátékok, vetélkedők, pontozásos versenyek villámkérdésekkel váltott témákban. Memória-játék, puzzle. Gondoltam egy számot. Történetben hibák felfedezése (irrealis időpont, mértékegység, életkor stb.). Ábra kiszámolása, másolása négyzethálón. Logikai hiba felfedezése történetben, rajzban. Szöveg értelmezése, megfelelő művelet helyes megválasztása. Több lépcsős feladatok megoldási terve, a lépések végrehajtása, rész-eredmények értelmezése.	Képes felnőtt irányítása nélkül közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. Képes keresni, felismerni, megfogalmazni az összefüggéseket a logikai gondolkodás elvárható szintjén, felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat.	Olvasás, írás: értő olvasás, játékszabályok, szöveges feladatok,
Elvárt és javasolt fogalmak: munka – fizetés, szerencse – nyeremény, tükrözés, bal-jobb oldal, fejtörő, vetélkedő, pontverseny, győztes, időtartam olcsóbb – drágább irány, távolság, szabály, sorrend, mértékegységek, mérőeszközök nevei, létszám, mennyiség, méret, időtartam fogalmak megfogalmazása, részeredmények, ellentétes műveletek (+,-)			

Évfolyam:7.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Számjegyek olvasása, helyi érték ismerete.	Óraszám: 11	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Pénzhasználatának fontossága, és a pénz kezelésének elsajátítása		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Analógiás gondolkodás 100-as hálóval. Relációk felismerése, relációs szókincs használata Számológép használata	<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás pénzzel • 100-as háló többszörösítése, kötegelés, 10-es, 100-as csoportok létrehozása; eredmény egyeztetése pénzzel • Fizetés pénzzel, pénz beosztása • Nyertem a lottón – pénz számlálása, mire költenéd 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása	Életvitel és gyakorlat Társadalmi ismeretek Információs eszközök használata
Elvárt és javasolt fogalmak: munka – fizetés, szerencse – nyeremény, olcsó, drága, akció, forint, ft, összeg, maradék, visszajáró pénz, árleszállítás, különböző jövedelem források, fizetnivalók, pénztár blokk, árak,			

Évfolyam: 8.

2. Témakör: Tájékozódás	Előzetes tudás: Tájékozódás alaprajzon, térképen és naptárban.	Óraszám: 10
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Az óra és az időmérés fogalmainak spontán alkalmazása beszédben.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> Lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően elmondani. Felismerni lakóhelye térképét. Felismerni Magyarország térképét, nagyobb tájegységeit. Ismerni az égtájakat. Spontán beszédben helyesen használni a megfelelő időegységeket. Érteni az időegységek különböző nagyságrendjét. Reális és irreális terveket, elképzeléseket mérlegelni a jövőre vonatkozóan. Tájékozódás a közvetlen környezetben. Tájékozódás az iskola területén. Irányok gyakorlása. Ismerkedés a tágabb környezettel. Földrajzi Atlasz – Térkép. Égtájak. Időmérés, az óra, negyed, fél, egész, háromnegyed Eligazodás a naptárban. A hét napjai. Napirend Életkor 	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p>Helyiségek megtalálása emelet és ajtószám alapján. Tanterem alaprajzának lerajzolása. Fénykép nézegetése különböző nagytársaságokban, részletek összehasonlítása, arányok megfigyelése. Saját település térképének tanulmányozása, iskolánk, lakóhelyünk megkeresése. Az otthon és az iskola közti útvonal „bejárása”. Magyarország térképének tanulmányozása. Földgömb nézegetése. Európa fogalma, Magyarország elhelyezkedése határai. Térkép méretének összehasonlítása, arányok, lépték. A négy égtáj megnevezése, felírása, gyakorlása. Egy hetes időtartam. Eligazodás az óra számlapján digitális órán is, tájékozódás napján, órán belüli időegységekben, időegységek periodikus változásainak megértése. Saját- és környezetből ismert személyek életkora, különböző életszakaszok elnevezései. Beszélgetés emlékekről, jelenről, tervekről.</p> <p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Alapvető ismeretek az égtájakról. Felismerni saját települése és Magyarország térképét. Megbízhatóan tájékozódni a minden nap tevékenységek szintjén. Képes biztosan eligazodni, üzeneteket, küldeményeket megbízhatóan átadni az iskolán belül. Képes lényeges információkat megfigyelni, összegyűjteni és összefüggően elmondani. Képes reális terveket, elképzeléseket alakítani a jövőre vonatkozóan.</p> <p>Társadalmi ismeret: tájékozódás, térkép ismeret, Információs eszközök használata: letöltött képek, térképek, légi felvétkek, nagyítás, kicsinyítés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Térkép, alaprajz tanulmányozásakor felmerülő fogalmak, szókincs. alagsor, földszint, emelet, padlás, jobbra, balra, szemben, hátunk mögött, kanyar, előtér, aula, tömegközlekedés, autó, parkoló,

Az időegységek nevei, időbeli távolságok, időtartamuk: jövő hét, múlt hónap, tegnapelőtt, holnapután, munkaidő, éjjel-nappal, 1 órája, 1 óráig, 1 órán keresztül, 1 óra múlva, egy hete, két hónapja,

Évfolyam:8.

3. Témakör: Mennyiségek - Műveletek	Előzetes tudás: Önenellenőrzés fontossága. Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Óraszám: 40	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel, kevés hibával. • Felismerni, kimondani, diktálásra leírni kétjegyű számokat, egymáshoz viszonyított értéküket megállapítani. • Összeadni kétjegyű számokat tetszőleges segítséggel (szükséges). • Írásbeli összeadást (2 tag) és írásbeli kivonást végezni (10-es átlépés nélkül). • Elvégezni a négy alapműveletet, az eredményt ellenőrizni becsléssel, és fejben (írásban). • Műveletek gyakorlása. • Számkör bővítése 20-ig. • Műveletek 20-as körben. • Számkör bővítése 100-ig. • Számlálás 100-ig tízesével. • Műveletek 100-as körben, kerek tízesekkel. • Számlálás 1000-ig százasával. • A számológép. 	<p>Összeadás, kivonás, pótlás, bontás 10-es körben. Halmazok számlálása, bővítése egyesével. Számok leírása, összehasonlítása. Bontások, pótlások, kivonások 10 átlépéssel, több tényezős összeadások egymás mellé és egymás alá írva. Azonos tagok összeadásai során szorzás megemlíttése. Műveletek kerek tízesekkel, kétjegyű számok növelése, csökkenése 10-esekkel. Tízes átlépés. Helyi érték jelentése! Az eddig tanult műveletek gyakorlása egyre magasabb számkörben. Műveletek végzése, eredmények értelmezése. Szöveges feladatok.</p>	<p>Képes műveleteket végezni önállóan, segédeszközökkel kis hiba százalékkal, ismerni a számológép funkcióját, használatának alapjait. Képes egyre magasabb szinten, egyre nagyobb önállósággal megoldani elemi számolási feladatokat. Képes feladat önálló megértésére, megtervezésére, kiszámolására, megválaszolására. Képes feladatát kitartóan igényesen végezni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: ismétlés, gyakorlás, számok nevei, kétjegyű szám, helyi érték, összeg, maradék, kivonás, összeadás, számológép billentyűi, körülbelül, becslés, számjegyek nevei, 10-es, 100-as helyi értéke, helyi érték, maradék, szorzás, osztás,

Évfolyam:8.

4. Témakör: Mértékegységek, mérések, pénz	Előzetes tudás: Mérések végzése kis segítséggel.	Óraszám: 30
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: A pénz használatának, fontosságának és a pénz kezelésének megértése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • A környezetében levő tárgyakon pontos mérést végezni. • A mennyiségek állandóságának megértése. • Megérteni, hogy a nagyság és a súly között nincs feltétlenül összefüggés (könnyű- és nehéz). • Képes legyen az árakat nagyságrendileg differenciálni. • Megtanulni a pénz gondos megőrzésének, megbecsülésének fontosságát. • Kis segítséggel tájékozódni az időpontok között. • Hosszmértékek: méter, centiméter, kilométer. • Ürmértékek: liter, deciliter. • Súlymértékek: gramm, dekagramm. • A pénz. • Jövedelem, takarékoskodás, pénzügyek kezelése. • Időmérés: naptár, óra. 	<p>Mérések mérőszalaggal, hozzáadás, levonás, meghatározott hosszúságok bejelölése, km-es távolságok autóstérképen és a valóságban (sebesség és távolság összefüggései). Térbeli tárgyak 3 adatának lemérése. Mennyiségtávolság szemléltetése folyadékméréssel. Súly növekedésének, csökkenésének megfigyelése hozzáadáskor, elvételkor háztartási mérlegen. Megfigyelések a különböző anyagok fajsúlyával kapcsolatban. 5, 10, 20 Ft-os pénzérmék felismerése, értékük. Meghatározott összeg kiszámolása többféleképpen. Összegek leírása diktálás után. Egyszerű szöveges feladatok felállítása, megoldása, megválaszolása. Papírpénzek felismerése, nagyságrendjük. Fizetés, nyugdíj, járadék, segély, rendszeres- és alkalmi jövedelem, pénzkezelés, banki műveletek. Időpontok megállapítása, leírása, kiolvasása. Lapozgatás TV újságban dátumok, időpontok olvasása.</p>	<p>Képes a környezetében levő tárgyakon pontos mérést végezni, alapvető jártassággal rendelkezni a tanult mértékegységek terén. Képes megérteni az időegységek különböző nagyságrendjét, a gyakorlatban spontán alkalmazni az idő- és térbeli tájékozódási készséget.</p> <p>Elemi ismeretekkel rendelkezni a pénzzel kapcsolatban (értékek összehasonlítása, nagyságrendbeli megkülböztetése) megtanulni a pénz gondos megőrzését, megbecsülését, a gyakorlatban használni (segítséggel) a pénzt, mint fizetőeszközöt.</p> <p>Képes az árakat nagyságrendileg differenciálni (200 Ft alatti, 1000 Ft feletti /4 jegyű/ összegek).</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: mérések,becslés, vásárlás, fizetés,</p>
--	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: hosszúság, szélesség, átmérő, kerület távolság, sebesség, liter, deciliter, készegnyi evőkanálnyi, kiskanálnyi, különböző mennyiségek meghatározások, forint, Ft. rövidítés +, -, plusz, mínusz, összeg, maradék, olcsó, drága, óra, perc, de, du., este, mértékegységek és használati területük, vásárlás, árak, pénztárblokk, fizetés, visszajáró pénz, vásár, akció, árleszállítás, különböző jövedelemforrások, és fizetni valók,

Évfolyam:8.

5. Témakör: Összefüggések felismerése	Előzetes tudás: Egyszerű állítások, igazságok eldöntése.	Óraszám: 17	
Fejlesztendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Feladatmegoldás megtervezése logikai úton, az eredmény értékelése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Felnőtt irányítása nélkül közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. Felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat. Feladatot önállóan megérteni, megtervezni, kiszámolni, megválaszolni. Figyelemfejlesztő gyakorlatok és játékok. Gondolkodást fejlesztő gyakorlatok. Szöveges feladatok. 	Társasjátékok, vetélkedők, pontozásos versenyek villámkérdésekkel váltott témákban. Memória-játék, puzzle. Gondoltam egy számot. Történetben hibák felfedezése (irreális időpont, mértékegység, életkor stb.). Ábra kiszámolása, másolása négyzethálón. Logikai hiba felfedezése történetben, rajzban. Szöveg értelmezése, megfelelő művelet helyes megválasztása. Több lépcsős feladatok megoldási terve, a lépések végrehajtása, rész-eredmények értelmezése.	Képes felnőtt irányítása nélkül közös játékban részt venni a szabályok betartásával, konfliktusok elkerülésével. Képes keresni, felismerni, megfogalmazni az összefüggéseket a logikai gondolkodás elvárható szintjén, felfedezni és megfogalmazni a logikai hibákat.	Olvasás, írás: értő olvasás, játékszabályok, szöveges feladatok,

Elvárt és javasolt fogalmak: munka – fizetés, szerencse – nyeremény, tükrözés, bal-jobb oldal, fejtörő, vetélkedő, pontverseny, győztes, időtartam olcsóbb – drágább irány, távolság, szabály, sorrend, mértékegységek, mérőeszközök nevei, létszám, mennyiségek, méret, időtartam fogalmak megfogalmazása, részeredmények, ellentétes műveletek (+,-)

Évfolyam:8.

Étmakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás: Számjegyek olvasása, helyi érték ismerete.</i>	Óraszám: 11
Eljelentendő kompetencia: Számolási készség, erkölcsi nevelés	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Pénzhasználatának fontossága, és a pénz kezelésének elsajátítása</i>	
Eljelentési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
Analógiai gondolkodás 100-as hálóval. elációk felismerése, relációk szókincs használata zámológep használata	<ul style="list-style-type: none"> • Vásárlás pénzzel • 100-as háló többszörösítése, kötegelés, 10-es, 100-as csoportok létrehozása; eredmény egyeztetése pénzzel • Fizetés pénzzel, pénz beosztása • Nyertem a lottón – pénz számlálása, mire költenéd 	Az elsajátított ismeretek gyakorlatban való életszerű alkalmazása
Ilvárt és javasolt fogalmak: munka – fizetés, szerencse – nyeremény, olcsó, drága, akció, forint, ft, összeg, maradék, visszajáró pénz, árleszállítás, különböző jövedelem források, fizetnivalók, pénztár blokk, árak,		

Játékra nevelés
Évfolyam: 1 - 4.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.- 2	3.- 4.
Heti óraszám	2	2
2 éves óraszám	144	144
Ebből kötött	130	130
Szabadon tervezhető órakeret	14	14

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.- 2.	3.- 4.

1. Gyakorló játék	20	-
2. Konstrukciós játék	20	-
3. Szerepjáték	20	20
4. Didaktikus játék	20	30
5. Szabályjáték	10	30
6. Spontán játék	20	20
7. Szabadban játszható játék	20	30
Szabadon tervezhető órakeret	14	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.
1. Gyakorló játék	10	10	-	-
2. Konstrukciós játék	10	10	-	-
3. Szerepjáték	9	11	10	10
4. Didaktikus játék	9	11	15	15
5. Szabályjáték	5	5	20	20

6. Spontán játék	11	9	10	10
7. Szabadban játszható játék	11	9	10	10
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7

Évfolyam: 1-4.

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja elérni, hogy a tanuló egyre jobban ismerje meg a játék folyamán környezetét, a tárgyat, jelenségeket, építsen kapcsolatot társaival és a felnőttekkel, fejlessze kommunikációs készségét. Rövid mesék figyelmes meghallgatása után segítséggel, 2-3 képpel kövesse a történetet. Használja adekvátan, az érzékszervek intenzív fejlesztésével a játéktárgyat (vigyázzon rájuk és tartsa rendben azokat).

A pedagógusnak meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló tanuljon meg alkalmazkodni az osztályközösséghoz, elfogadja a közösség szabályait, egyre tudatosabban és pontosabban tartsa be a szabályjátékokban a szabályokat.

Kellő motivációval kell kialakítani érdeklődését a játszóeszközök iránt, fejleszteni kreativitását, ízlését, esztétikai érzékét, fantáziáját, törekedve arra, hogy fejlődjön téri orientációs képessége és a környezetben való tájékozódása. Segítséggel tájékozódjon a játékok és játékszerek között, tudjon hosszabb ideig rendeltetésszerűen foglalkozni egy-egy játékeszközzel.

Didaktikus játékok segítségével fejlődjenek kognitív funkciói, beszédkészsége és a szókincse.

Az elemi konstrukciós játék során fejlődjön figyelme, képzelete, emlékezete, gondolkodása, finommotorikája, manuális készsége. Aktívan és szívesen vegyen részt a mozgásos játékokban, próbálja az egyenletes lüktetést követni.

A játéktervezések feladatai játéktípusonként:

Gyakorló játék: Az a játéktervezés, amelyen keresztül különböző képességeit gyakorolja. Ebben a tevékenységen a szerzett tapasztalatok nagymértékben fejlesztik a szenzormotoros funkciókat.

Feladata:

- Hang és beszéd játékos gyakorlása.
- Mozgást gyakorló játékok alkalmazása.
- Játékszerek, eszközök rakosgatásával történő tevékenykedtetés.
- Játéktervezés különböző anyagokkal.
- Adott tárgyakból (pl. kockák, labda) való közvetlen tevékenységen keresztül a tárgyat rendeltetésének, (pl. kockából építeni lehet) tulajdonságainak megismerése.

Konstrukciós játék: A manipulációs gyakorlójátékok spontán folytatása.

A szerepjáték egyik fajtája. Az egyik olyan játékevékenységi forma, amelyben a gyerek a felnőttek szerepét, tevékenységét sajátos játékkörülmények között: általánosított formában, képzelete segítségével, felnőttek által használt tárgyak helyettesítésére szolgáló játékeszközökkel újra alkotja.

Feladata:

- a tárgyak használata közben tovább fejlődjenek érzékszervei
- minél pontosabban figyeli meg a környező világot, annál pontosabb a „konstruálás”, fontos feladat, a lehető leg pontosabb megfigyeltetés
- képzelet fejlesztése
- gondolkodás fejlesztése
- manuális készség fejlesztése.

Szerepjáték: A témát különböző életszakaszokban más, és más hordozza: első életszakasz: a cselekvés, később a tárgy, legkifejelettebb formájában pedig a szerep.

Feladata:

- a különböző élmények legösszetettebb formában való lejátszása
- képzelet fejlesztése
- közösségi kapcsolatok fejlődése /együtt-játszás/
- megfigyelések pontosítása
- gondolkodás fejlesztése
- beszédkészség fejlesztése
- érzelmek egészséges elrendezése
- játékokkal való adekvát bánásmód
- esztétikai érzékek fejlesztése.

Didaktikus játék:

Módszer az ismeretek, tapasztalatok bővítésére. Oktatási célok szolgálatába állíthatók. Sérült gyerek nevelését ellátó iskolában a didaktikus játék a különböző tantárgyak tanításában a játékosságot segíti elő /pl. számolás-mérés/ tárgyban páratlan-páros tanításánál játékos párosítások/

Feladata:

- a tárgyak egymással kapcsolatba hozása
- ismeretek pontosítása, bővítése
- gondolkodás fejlesztése
- térbeli elhelyezkedés megismertetése
- időfogalom fejlesztése
- szocializációs készség fejlesztése.

Spontán játék:

Szabadon választott játékkal való játék szünetekben, délután.

Feladata:

- Ugyanaz, ami a többi játékfajtánál, de minden a gyerek határoz meg, ő kezdeményez, választ játékot stb.

Szabályjáték:

Különböző szabályok betartásán alapuló játék. A szabály meghatározza játék kezdetét, befolyását, befejezését. Kifejezetten közösségi játékforma.

Feladata:

- figyelem fejlesztés
- fegyelmezettségre nevelés
- testi fejlesztés, nagy mozgások koordinálása
- szocializáció fejlődésének segítése
- értelmi fejlesztés (gondolkodás, figyelem, emlékezet)
- ismeretek, felidézések készsége (pl. Mi változott meg?).

Szabadban játszható játékok:

Minden játékfajta játszható a szabadban, a mozgásos játékok esetében különösen indokolt a külső helyszín választása.

Feladata:

- a külső környezet megismerése a játékon keresztül.

1.-2. évfolyam

A Játékra nevelés tantárgy az erkölcsi nevelésben kiemelt szerepet játszik a közösségi játékokban megjelenő segítőkészség és önfegyelem viselkedési formáinak megalapozásával, a játékeszközök igazságos elosztásának gyakorlásával, a tevékenység idejének megismerésével, az együttjátszás képességének kialakításával, a játék menetében a türelem gyakorlásával, a siker és a kudarc feldolgozási képességének fejlesztésével.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területének fejlesztését segíti a környezetben való tájékozódás erősödése, a hagyományos népi gyermekjátékok, mondókák, népmesék, közmondások megismerése.

Az önismeret és a társas kultúra az alkalmazkodóképesség fejlesztésével, a közösségi játékban kulturált, kontrollált magatartás kialakításával, a játéktárgyak megosztási képességének fejlesztésével, mások igényeinek figyelésére ösztönzéssel és az érzelmi megnyilvánulások felismerésével és megértésével fejlődik.

A testi és lelki egészségre nevelés területén a tantárgynak fontos szerepe van mozgásos játékok közben a finommotorika, ügyesség, gyorsaság, kitartás fejlesztésében, a játéktervezékenység feszültségoldó hatásának felhasználásában, a lelki egészség és a saját és társai testi épségének megvédése érdekében az elővigyázatosságra felkészítésben.

A családi életrére nevelést játek közben a családi élet szerepének megismertetése, elmélyítése, az esetleges feszültségek feloldását a szerepjátékok támogatják.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetencia az egyszerű közlések, kérdések, utasítások megértésével, adekvát válaszok adásával és a képességeknek megfelelő nyelvi játékok megismerésével, fejlesztésével erősödik.

A matematikai kompetencia területet segíti a szabályok megismerése, betartása, egyszerű logikai sorrendek és következetetek levonása, a kognitív funkciók (érzékelés, észlelés, emlékezet, stb.) fejlesztése, és a térbeli viszonyok felismerésének gyakorlása.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében részt vesz a tantárgy a közösség szabályainak megismertetésével és elfogadtatásával, a tevékenységekbe kapcsolódással, a várakozás megtapasztalásával, a kialakult sorrend elfogadásával.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség területén a tantárgy az alkotás örömenek felfedezését, különböző anyagokból tárgyak létrehozását és a képzelet bevonásával helyzetek eljátszását, dramatizálását segíti.

Játékra nevelés

Évfolyam: 1-4.

Évfolyam: 1.

1. Témakör: Gyakorló játék	<i>Előzetes tudás: Tárgyak megfogása, elengedése. Tárgyak egymásra, és egymásba rakkosztása.</i>	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia: Szenzomotoros funkciók fejlesztése, különösen a látás, tapintás és fogás összerendezésében.</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A differenciáltan cselekvéset céllírnyossá változtatni. Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel. Játékok rendeltetésszerű használatára törekedtetés.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Felismerni a különböző tárgyak hangját, majd a hangot adó tárgyat megmutatni. • Bekapcsolóni a játékos utánzó gyakorlatokba. • Együttműködés, odafigyelés különböző járások közben atársakra. • Kapcsolódjon be kéz- és ujj játékokba. • A labdát gurítgatni, eldobni. • A földön kúszó-mászó gyakorlatokat végezni, alacsonyabb lejtőn fel – lemászni. • Játszani rövidebb ideig elmélyülten kockákkal, Montessori-eszközökkel. • Nagyobb gyöngyöt felfűzni bőrszalagra, damilra (hüvelyk- és mutatóujj együttes mozgásának differenciáltsága). • Felismerni különböző tárgyak hangját bekötött szemmel, majd megmutatni, illetve megnevezni azokat • Egyensúly gyakorlatok - mechanikus • Akusztikus észlelés fejlesztése, ritmusfejlesztés. Hallásfejlesztés, hang és beszéd játékos gyakorlása: hangforrások megfigyelése. • Taktiles és kinesztetikus fejlesztés. • Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. • Mozgáskoordináció, finommotorika, testséma fejlesztése. • Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. • Kéz és ujj játékok. • Húzások, labdagyakorlatok. • Kúszás, mászás, ugrálás, feltérkép, felülés. • Forgások, forgatások, egyensúly gyakorlatok. • Páros lábon ugrálás játék közben. • Fogások – látás- fogás koordináció kialakítása. 	<p>Ajak, arc, nyelv játékok. Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal a gyerek kelt hangot. Hangok gyakorlása (állathangok, harang), utánzása, játékokkal való ismerkedéskor (autó hangjának utánzása tologatás közben). Hintáztatás (eleinte felnőtt térdén), integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérve). Mondókázás, éneklés. Húzogatások, tologatások gördeszkán. Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása. Gyöngyfűzés szabadon, nagyobb méretű gyönggyel. Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>Ugróasztal, forgó tölcser billenőrács használata segítséggel. Formaegyeztető játékok.</p>	<p>Képes alkalmazkodni, együttműködni felnőttel, társaival, és a játékeszközök adekvátan használni. Képes legyen társaival mondókázni, énekelni. .</p>	<p>Kommunikáció: logopédiai gyakorlatok Mozgásfejlesztés: egyensúlygyakorlatok, labdás gyakorlatok Ének-zene: ritmusfejlesztés Ábrázolás-alakítás: finommotorika</p>
--	---	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: minden tevékenység, tárgy/játékszerek megnevezése, beszéddel kísérve.

Évfolyam: 1.

2. Témakör: Konstrukciós játék, manipulációs gyakorlójáték.	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű feladatot megért. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Értelmi képességek, manuális készség fejlesztése.	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Elfoglalni magát fakockával rövidebb ideig, elmélyülten rakosgatni eleinte vízszintes irányban. • Összeilleszthető síkidomokból kisebb építményeket készíteni, 2-3 elemet használva. • Golyók, pálcikák használata. • 3-4 játékeszközöt megismerni, rendeltetéseinek megfelelően használni. • Saját elgondolásokat megvalósítani, a véletlenszerűen épített konstrukciókat utólag megnevezni. • Építőkockából egyszerű konstrukció készítése. • Összeilleszthető síkidomok használata. • Golyók, pálcák használata. • Játékszerszámok használata. • Előre gyártott elemekből konstruálás (a rendelkezésre álló építőjáték, pl.: Duplo). • Csipeszelés • Szenzomotoros integráció; taktilis, kinesztetikus fejlesztés • Verbális fejlesztés, fantázia, kreativitás fejlesztése. • Adekvát eszközhasználat. 	<p>Fakocka rakosgatása, építkezés vízszintes irányban, – egyenes vonal végigrakása kockával a szőnyegen. Összeilleszthető síkidomokból térbeli konstrukció építése 2-3 elem felhasználásával.</p> <p>Kisebb térszerkezet építése golyókból, pálcikákból. Játékszerszámok próbálgatása, pl.: kalapács, seprű. Spontán építés, tetszés szerint, az építmény utólagos megnevezése.</p> <p>Egyszerűbb konstrukciók létrehozása (a rendelkezésre álló építőjáték pl.: Duplo).</p>	<p>Képes különböző építőjátékokkal, konstrukciós játékok elemeivel elmélyülten elfoglalni magát, a kirakott formákat utánozni és önállóan alkotni, a megismert eszközöket adekvát módon használni.</p>	<p>Olvasás - írás: finommotorika, szem-kéz koordináció</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: ház, kalapács, seprű, torony, vár, híd, vonat, golyó,

Évfolyam: 1.

3. Témakör: Szerepjáték	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű metakommunikációs jelzések észlelése, értése és használata. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Személyiségfejlesztés, alkalmazkodó képességek fejlesztése.	Óraszám: 9	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabadidőben a rendelkezésre álló eszközöket felhasználva eljátszani a környezetében zajló eseményeket kezdetleges szinten. • Elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal. • Természeti és társadalmi környezet hatásainak eljátszása. • Gyerekhez közel álló felnőttek munkája, tevékenységei, környezetben történő váratlan események eljátszása. • Spontán bábozás. • Mese-dramatizálása. • Szem-kéz koordináció, finommotrika, testséma fejlesztése. • Kreativitás, figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése. • Verbális fejlesztés. 	<p>Napi tevékenységek eljátszása. Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységének eljátszása. Különböző szakmák eljátszása, pl.: konyhás néni, doktor bácsi/doktor néni, tanító néni</p> <p>Kirakott, illetve barkácsolt bábokkal bábozás.</p> <p>Játék babákkal – sétáltatás, etetés, fürdetés, altatás.</p> <p>Főzöcskézés.</p>	<p>Képes eljátszani kezdetleges szinten a környezetében zajló eseményeket.</p> <p>Képes legyen játék közben énekelni, mondókázni.</p>	<p>Kommunikáció: szókincsfejlesztés,</p> <p>Ének, zene: mozgásos énekek</p> <p>Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa, 2-3 foglalkozás megnevezése, pl.: orvos, tanító, stb. kanál, pohár, fésű, autó, baba, telefon, szappan, törülköző, telefon, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve, <i>tanult mesék szereplői</i>			

Évfolyam: 1.

4. Témakör: Didaktikus játék	<i>Előzetes tudás:</i> Közlés megértése, követése. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Gondolkodási funkciók: analizáló, szintetizáló képesség kialakítása.	Óraszám: 9	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, szagot. 2-3 formát egyeztetni, feltünnöbb azonosságokat és különbségeket észrevenni. 2 részből álló képet szétszedni, később összerakni. Sorba rendezni pár mondatos mese képeit. Egy (több) információt tartalmazó kérést végrehajtani. Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet. Színeket egyeztetni. 2 elemből ritmikus sort alkotni. <p>A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> ÉRZÉKELÉST fejlesztő játékok: Tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: Figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai játékok. ANALÍZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. IDŐFOGALOM fejlesztése. BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. SZÓKINCS fejlesztés. <p>Kultúrotechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. 	<p>Tapintás-párosítások tapintással, leköött szemmel ízlelése, szaglása, majd megmutatása, melyik volt, amit értékeltek. Saját hang felismerése magnóról.</p> <p>Zörgetéssel egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása</p> <p>Funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése, hiányok pótlása.</p> <p>Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján.</p> <p>Egy információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása.</p> <p>Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása /szókincsbővítés/.</p> <p>Játékos színegyzetek, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások.</p> <p>Ritmikus sorok alkotása 2 elemből.</p> <p>Különböző vonalak, minták kilépegetése, kirakása játékokkal.</p> <p>Barkóba játék játszása.</p> <p>Játékos instrukciók követése analógiás sorok kirakása – több dologból több egyforma kiválasztása, kép-tárgy egyeztetése, szín, forma egyeztetése.</p> <p>Mennyiségek játékos összehasonlítása, összemérése.</p> <p>Formaegyeztető játékok.</p>	<p>Képes bekapsolódni és a szabályokat követni a didaktikai játékokban.</p> <p>Képes legyen képeskönyvet nézegetni.</p> <p>Képes legyen hangszerrelhangeltésre (dob, csörgő, triangulum/háromszög)</p> <p>Olvasás, írás: finommotorika fejlesztése</p> <p>Számolás – mérés: elemi tapasztalatok a tárgyak tulajdonságairól</p> <p>Ének-zene</p>	

Elvárt és javasolt fogalmak: Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, szagok megnevezése: édes, sós; kellemes illat Környezetünkben lévő hangok közül néhány megnevezése: madarak csiripelése, kutya ugatása; motor hangja, autó dudálása

Alapvető formák megnevezése: kör, négyzet, háromszög

Képes kirakó, dominó, képeskönyv, csörgő, dob, triangulum/háromszög

Évfolyam: 1.

5. Témakör: Szabályjáték	<i>Előzetes tudás: Együttműködni társakkal.</i>	Óraszám: 5	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Helyes magatartásformák kialakítása: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás. Közösségi érzés.</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. • 3-4 körjátékot, párválasztót ismerjen. • Betartani a szabályt egyszerűbb értelemfeljlesztő szabályjátékokban. • 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal. • Mozgásos szabályjáték. • Értelemfeljlesztő szabályjátékok. • Fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdik. • Népi gyermekjátékok • Nagymozgások, finommotorika, szem-kéz, szem-kéz-láb koordináció fejlesztése. • Megismérő képesség fejlesztése, tudatos, irányított cselekvés kialakítása. 	<p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást. Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal. Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása. Közös éneklés, mondókázás. Érzékelést fejlesztő játékok játszása. Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, pl.: Mi változott meg? – játék három tárggyal. Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal - a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával.</p>	<p>Képes bekapcsolódni a páros, illetve csapatos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni.</p>	<p>Mozgásnevelés mozgásügyesítés Ének, zene: ritmuskövetés Kommunikáció</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: sor, kör, vonal, pár, labda, fogó, hunyó			

Évfolyam: 1.

6. Témakör: Spontán játék	<i>Előzetes tudás: Játékeszközök használatát ismerni.</i>	Óraszám: 11	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Kitartás, türelem kialakítása</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Társak megkeresése és elfogadása a játék során.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> Tudjon segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, játsszon adekvátan a játéktárgyakkal. Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. Megfigyelőképesség, verbális képesség fejlesztése. Mozgásfejlesztés, kitartás, türelem kialakítása. Fantázia, kreativitás fejlesztése Szenzomotoros gyakorló játék 	<p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül válasszon segítséggel.</p> <p>Képes segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, adekvátan játszani a játéktárgyakkal.</p> <p>Ugróasztal, billenő rács, forgó tölcsér használata. Hintázás.</p>	<p>Képes elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal.</p>	<p>Mozgásnevelés: dobások, labdás gyakorlatok, kéziszer gyakorlatok, Ábrázolás-alakítás Kommunikáció</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Elérhető játéktárgyak nevei.

Évfolyam: 1.

7. Témakör: Szabadban játszható játékok	<i>Előzetes tudás: Szabálykövetés segítséggel.</i>	Óraszám: 11	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Mozgásfejlesztés- nagymozgások, egyensúly, térezslelés, szem-kéz-láb koordináció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Eszközök figyelmes használata, testi épség megővására törekvés.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Elfoglalni magát a szabadban, játékot találni magának. • Figyelni játék közben társaira (pl. a homokozóban ne szórja a homokot). • Futó és fogójátékokba bekapcsolódni. • Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel. • minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. • Hógolyózás, szánkózás, csúszkálás, hóemberépítés. • Körjátékozás. 	<p>Hintázás, mászókázás, csúszdázás segítséggel. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok raktatása. Segítség mellett futó, és fogójátékok játszása.</p>	<p>Képes társaival hosszabb ideig balesetmentesen játszani. Képes a játékeszközököt a gyakorló játékok szintjén adekvátan használni.</p>	<p>Mozgásnevelés: téri tájékozódás Ének-zene Kommunikáció</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó, futás			

Évfolyam: 1

Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás: Közös éneklés, mondókázás</i>			Óraszám: 7
<i>Fejlesztendő kompetencia: Képekben való gondolkodás</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megismérése, betartására való törekedtetés.</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
Javaslat: 1. Motoros cselekvéses játékok; mozgásos játékok 2. Néptáncra való felkészítés: Népi gyermekjátékok 1. • Szimbolikus tartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Szereptartalmú szabályjátékok, versengő játékok 2. • Népi párválasztók, felelgetősök. • Néptánc alapozása: körben járás, vonatkozás, kígyózás	Motoros cselekvéses játékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást. Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal. Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása. Közös éneklés, mondókázás. Érzékelést fejlesztő játékok játszása.	Képes bekapsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni irányítással.	Mozgásnevelés Ének-zene Kommunikáció	
Elvárt és javasolt fogalmak: gyors, lassú, halk, hangos, körbe, egyenesen				

Évfolyam: 2.

1. Témakör: Gyakorló játék	<i>Előzetes tudás: Tárgyak megfogása, elengedése.</i>	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia: Szenzomotoros funkciók fejlesztése, különösen a látás, tapintás, és fogás összerendezésében.</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Testmozgások megfigyelése, utánzása, mozgáskoordináció fejlesztése különféle tevékenységekkel.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Felismerni a különböző tárgyak hangját, majd a hangot adó tárgyat megmutatni. • Bekapcsolódni a játékos utánzó gyakorlatokba. • Együttműködés, odafigyelés különböző járások közben a társakra. • Kapcsolódjon be kéz- és ujj játékokba. • A labdát gurítgatni, eldobni. • A földön kúszó-mászó gyakorlatokat végezni, alacsonyabb lejtőn fel – lemászni. • Játszani rövidebb ideig elmélyülten kockákkal, Montessori-eszközökkel. • Gyöngyfűzés damilra (hüvelyk- és mutatóujj együttes mozgásának differenciáltsága). • Felismerni különböző tárgyak hangját bekötött szemmel, majd megmutatni, illetve megnevezni azokat. • Szín-formaegyeztetés. • Taktilis, kinesztetikus fejlesztés. • Hallásfejlesztés, hang és beszéd játékos gyakorlása: hangforrások megfigyelése. • Beszédfejlesztés, artikulációs gyakorlatok. • Játékos utánzási gyakorlatok, énekes, játékos mondókák utánzó mozgással. • Kéz és ujj játékok. • Húzások, labdagyakorlatok. • Kúszás, mászás, ugrálás, feltérdelés, felülés. • Forgások, forgatások, egyensúly gyakorlatok. • Páros lábon ugrálás játék közben. • Fogások – látás- fogás koordináció kialakítása. 	<p>Ajak, arc, nyelv játékok. Hangfelismerés, hallásfejlesztés kockákkal, csörgőkkel, haranggal a gyerek kelt hangot. Hangok gyakorlása (állathangok, harang), utánzása, játékokkal való ismerkedéskor (autó hangjának utánzása tologatás közben). Integetés, kéz- és ujjgyakorlatok (mondókákkal kísérve). Húzogatások, tologatások gördeskán. Autók, kisvonat húzogatása, tologatása. Tárgyak rakosgatása. Kockák egymás mellé, egymásra rakása. Montessori torony felfűzés; Montessori kockák, hordók felrakása, egymásba rakása. Gyöngyfűzés, két szempont (kicsi-nagy; két szín) alapján. Homokozás, homok töltése egyik vödörből a másikba, kavicsok rakosgatása.</p> <p>.Formaegyeztető játékok</p>	<p>Képes együttműködni felnőttel, társaival, játékeszközökkel adekvátan használni.</p>	<p>Kommunikáció logopédiai gyakorlatok, Mozgásfejlesztés: egyensúlygyakorlatok, labdás gyakorlatok, Ének-zene</p>
--	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: minden tevékenység, tárgy/játéktárgy megnevezése, beszéddel kísérve.

Évfolyam: 2.

2. Témakör: Konstrukciós játék, manipulációs gyakorlójáték.	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű feladatot megért. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Értelmi képességek, manuális készség fejlesztése.	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Elfoglalni magát fakockával rövidebb ideig, elmélyülten rakosgatni vízszintes/függőleges irányban. • Összeilleszthető síkidomokból kisebb építményeket készíteni, több elemet használva. • Golyók, pálcikák használata. • 3-4 játékeszközöt megismerni, rendeltetéseinek megfelelően használni. • Saját elgondolásokat megvalósítani, a véletlenszerűen épített konstrukciókat utólag megnevezni. • Építőkockából egyszerű konstrukció készítése. • Összeilleszthető síkidomok használata. • Golyók, pálcák használata. • Játékszerszámok használata. • Előre gyártott elemekből konstruálás (a rendelkezésre álló építőjáték, pl.: Lego, Pötyi). 	<p>Fakocka rakosgatása, építkezés vízszintes/függőleges irányban, – egyenes vonal végigrakása kockával a szönyegen. Összeilleszthető síkidomokból térbeli konstrukció építése több elem felhasználásával. Kisebb térszerkezet építése golyókból, pálcikákból. Játékszerszámok próbálgatása, pl.: kalapács, seprű, csavarhúzó, lapát Spontán építés, tetszés szerint, az építmény utólagos megnevezése. (Fa kis vasút) Egyszerűbb konstrukciók létrehozása (a rendelkezésre álló építőjáték pl.: Lego, Pötyi).</p>	<p>Képes különböző építőjátékokkal, konstrukciós játékok elemeivel elmélyülten elfoglalni magát, a kirakott formákat utánozni és önállóan alkotni, a megismert eszközöket adekvát módon használni.</p>
<p>Téri látásmód fejlesztése</p> <p>Elvárt és javasolt fogalmak: ház, kalapács, seprű, torony, vár, híd, vonat, golyó, csavarhúzó, lapát, vödör</p>		

Évfolyam: 2.

3. Témakör: Szerepjáték	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű metakommunikációs jelzések észlelése, értése és használata. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Személyiségsfejlesztés, alkalmazkodó képességek fejlesztése.	Óraszám: 11	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabadidőben a rendelkezésre álló eszközöket felhasználva eljátszani a környezetében zajló eseményeket kezdetleges szinten. • Elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal. • Természeti és társadalmi környezet hatásainak eljátszása. • Gyerekhez közel álló felnőttek munkája, tevékenységei, környezetben történő váratlan események eljátszása. • Spontán bábozás. • Mesefeldolgozás (1-2 szereplős mesék eljátszása) Mese-dramatizálása. • Szem-kéz koordináció, finommotrika, testséma fejlesztése. • Kreativitás, figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése • Manuális fejlesztés 	<p>Napi tevékenységek eljátszása. Szülők munkájának, illetve otthoni tevékenységének eljátszása. Különböző szakmák eljátszása, pl.: eladó, sofőr, postás. Bábozás. Játék: autóval, babával. Főzés. Vásárlás. Mondókák, versek, dalok együttmondása, eljátszása. Mesék eljátszása.</p>	<p>Képes eljátszani kezdetleges szinten a környezetben zajló eseményeket. Képes legyen játék közben énekelni, mondókázni.</p>	<p>Kommunikáció: beszédkészség és szókincsfejlesztés Ének, zene: mozgásos énekek</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: otthon, iskola, reggel, dél, este, reggeli, ebéd, vacsora, anya, apa, 2-3 foglalkozás megnevezése: eladó, sofőr, postás kanál, pohár, fésű, autó, baba, babakocsi, telefon, szappan, törülköző, telefon, 2-3 gyümölcs, illetve zöldség neve, tanult mesék szereplői			

Évfolyam: 2.

4. Témakör: Didaktikus játék	<i>Előzetes tudás:</i> Közlés megértése, követése. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Gondolkodási funkciók: analizáló, szintetizáló képesség kialakítása..	Óraszám: 11	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> Differenciálni 2-3 féle anyagot, hangot, ízt, szagot. 2-3 formát egyeztetni, feltünnöbb azonosságokat és különbségeket észrevenni. 3 részből álló képet szétszedni, később összerakni. Sorba rendezni pár mondatos mese képeit. Egy (több) információt tartalmazó kérést végrehajtani. Kiválasztani több tárgyból, képből a megnevezettet. Színeket egyeztetni. 2 elemből ritmikus sort alkotni. Diofilm vetítése. <p>A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> ÉRZÉKELÉST fejlesztő játékok: Tapintás fejlesztése. Hallási figyelem, diszkrimináció fejlesztése. Ízlelés, szaglás fejlesztése. FIGYELEM, EMLÉKEZET fejlesztése: Figyelem tartósságának, terjedelmének fejlesztése. A gondolkodás fejlesztését szolgáló didaktikai játékok. ANALÍZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség. LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. IDŐFOGALOM fejlesztése. BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok. Beszédfejlesztő didaktikai játékok. Játékos ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. SZÓKINCS fejlesztés. <p>Kultúrotechnikál tanításával kapcsolatos didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS körében használatos didaktikai játékok. 	<p>Tapintás-párosítások tapintással, lekötött szemmel ízlelése, szaglása, majd megmutatása, melyik volt, amit értékeltek. Saját hang felismerése magnóról.</p> <p>Zörgetéssel egyforma dobozokban lévő tárgyak hangjainak differenciálása</p> <p>Funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése, hiányok pótlása. Rövid mesék képeinek sorba rendezése, lejátszása instrukciók alapján.</p> <p>Diafilmen látott mese szereplőinek megnevezése, eljátszása segítséggel.</p> <p>Egy információt tartalmazó kérések végrehajtására utaló játékok játszása.</p> <p>Kirakott tárgyakból egy adott tárgy kiválasztása /szókincsbővítés/.</p> <p>Játékos színezhetetések, párosítások, válogatások, játékos összehasonlítások.</p> <p>Figyelemfejlesztő játékok (képek egyeztetése, képes lottó, képes dominó, puzzle; 2-3 részre vágott képek) összerakása.</p> <p>Formaegyeztető játékok.</p> <p>Ritmikus sorok alkotása 2 elemből.</p> <p>Különböző vonalak, minták kilépegetése, kirakása játékokkal. Barkóba játék játszása.</p> <p>Játékos instrukciók követése analógiás sorok kirakása – több dologból több egyforma kiválasztása, kép-tárgy egyeztetése, szín, forma egyeztetése.</p> <p>Mennyiségek játékos összehasonlítása, összemérése.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: Különböző játékok során használt tárgyak, ízek, szagok megnevezése: édes, sós, keserű, savanyú; kellemes/kellemetlen illat Környezetünkben lévő hangok körül néhány megnevezése: cica nyávogása, liba gágozása, kacska hápogása, autó motorjának felbúgása, síp, cintányér Alapvető formák megnevezés: kör, négyzet, háromszög, téglalap diafilm, diavetítő

Évfolyam: 2.

5. Témakör: Szabályjáték	<i>Előzetes tudás: Együttműködni társakkal.</i>	Óraszám: 5
<i>Fejlesztendő kompetencia: Helyes magatartásformák kialakítása: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás. Közösségi érzés.</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Egyszerű szabályok felismerése, megértése és betartása.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódni az egyszerűbb szabályjátékokba és együttműködni társaival. • 3-4 körjátékot, párválasztót ismerjen. • Betartani a szabályt egyszerűbb értelemfejlesztő szabályjátékokban. • 5-10 percig elmélyülten foglalkozni játékkal. • Énekes, mozgásos szabályjáték. • Értelemfejlesztő szabályjátékok. • Tudatos, irányított cselekvés fejlesztése. 	<p>Gyakorló és szerepjátékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást. Páros játékok játszása társsal. Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása. Érzékelést fejlesztő játékok játszása. Megfigyelést fejlesztő játékok játszása, pl.: Mi változott meg? – játék három tárggyal. Figyelmet fejlesztő szabályjátékok három tárggyal – a figyelem tartósságának, terjedelmének növelése különböző játékok játszásával. Segítséggel kuglizás, karikadobálóval játszás, szabályok betartásával.</p>	<p>Képes bekapcsolódni a páros, illetve csapatos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni. Eredményre való törekvés. Szerénység. Közösségi érzés, felelősségérzés, feladattudat fejlesztése. Tolerancia.</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: sor, kör, vonal, pár, labda, kugli, karika,		

Évfolyam: 2.

6. Témakör: Spontán játék	<i>Előzetes tudás: Játékeszközök használatát ismerni.</i>	Óraszám: 9	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Kitartás, türelem kialakítása</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Társak megkeresése és elfogadása a játék során.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Tudjon segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, játsszon adekvátan a játéktárgyakkal. • Spontán játék szabadon választott játéktárgyakkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. • Taktilis, kinesztetikus fejlesztés • Megfigyelőképesség, verbális épesség fejlesztése. • Mozgásfejlesztés, kitartás, türelem kialakítása. • Fantázia, kreativitás fejlesztése 	<p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével) közül válasszon segítséggel. Képes segítséggel választani a felkínált játéklehetőségek közül, adekvátan játszani a játéktárgyakkal.</p>	<p>Képes elfoglalni magát a meglévő, illetve a készített bábokkal. Képes elfoglalni magát kedvenc játéktevékenységevel, vagy a választott játéktevékenységgel.</p>	<p>Mozgásnevelés: dobások, labdás gyakorlatok, kéziszer gyakorlatok, Kommunikáció Ábrázolás-alakítás Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Elérhető játéktárgyak nevei. Játéktevékenységek megnevezései.			

Évfolyam: 2.

7. Témakör: Szabadban játszható játékok	<i>Előzetes tudás: Szabálykövetés segítséggel.</i>	Óraszám: 9	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Mozgásfejlesztés- nagymozgások, egyensúly, térezslelés, szem-kéz-láb koordináció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Eszközök figyelmes használata, testi épség megővására törekvés.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Elfoglalni magát a szabadban, játékot találni magának. • Figyelni játék közben társaira (pl. a homokozóban ne szórja a homokot). • Futó és fogójátékokba bekapsolódni • Játék a szabadtéri foglalkozási eszközökkel.(hintá, mászóka, homokozó) • minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. (körjátékozás) <p>Verbális fejlesztés.</p>	<p>Hintázás, mászókázás, csúszdázás segítséggel. Homokozóban építkezés, egyszerűbb, nagyobb formák megtöltése, kiborítása. Homokozóban „főzés”, illetve építkezés – forma megtöltése, kiborítása. Vár, gödör építése. Kavicsok raktatása. Segítség mellett futó, és fogójátékok játszása. Körjátékozás.</p>	<p>Képes társaival hosszabb ideig balesetmentesen játszani. Képes a játékeszközöket a gyakorló játékok szintjén adekvátan használni.</p>	<p>Mozgásnevelés: téri tájékozódás, Ének-zene Ábrázolás-alakítás Kommunikáció</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: hinta, mászóka, homok, „torta”, „süti”, „vár”, kő, sár, gödör, csúszda, fogó, futás

Évfolyam: 2.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Közös éneklés, mondókázás	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: Képekben való gondolkodás	Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megismérése, betartására való törekedtetés.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat:			
<p>1. Motoros cselekvéses játékok; mozgásos játékok</p> <p>2. Néptáncra való felkészítés: Népi gyermekjátékok</p> <p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szimbolikus tartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Szereptartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Erőfeszítést, küzdelmet igénylő szabályjáték (sótörés) • Műveletsort tartalmazó szabályjátékok (vonatozás, futójátékok) • Ugrójátékok, ugróiskolák • Dobó – elkapó játékok <p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Népi párválasztók, felelgetősök. • Néptánc alapozása: körben járás, vonatozás, kígyózás, oldalazó lépések, boka rúgása 	<p>Motoros cselekvéses játékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást.</p> <p>Páros játékok játszása először felnőttel, majd egy társsal.</p> <p>Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása.</p> <p>Közös éneklés, mondókázás.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p>	<p>Képes bekapsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni.</p> <p>Néptánc iránt érdeklődik.</p>	<p>Mozgásnevelés</p> <p>Ének-zene</p> <p>Kommunikáció</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: sótörés, vonatozás, masiniszta,			

A tantárgy szerepe az erkölcsi nevelésben a közösségi játékok során a segítőkésztség és az önfegyelem viselkedési formáinak fejlesztése, a játékeszközök igazságos elosztásának megerősítése, a közös játéktervezékenység formáinak bővítése, a türelem, kitartás gyakorlása a játék menetében, a siker és a kudarc feldolgozási képességének fejlesztése. Emellett fontos a gyermekek személyiségeinek kibontakoztatása alkalmazkodó-képességének fejlesztésével, pozitív érzelmi lékgörű, játékos, változatos helyzetekben.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés területe a környezetben való téri és időbeni tájékozódás megerősítésével, a hagyományos népi gyermekjátékok, mondókák, népmesék, közmondások ismeretének bővítésével erősödik.

Az önismeret és a társa kapcsolati kultúra fejlesztését az alkalmazkodóképesség megerősítésével, a közösségi játékokban kulturált, kontrollált magatartás fejlesztésével, a játéktárgyak megosztási képességének belső igényisé válásával és mások igényeinek figyelembe vételével éri el.

A tantárgy segíti a reális énkép kialakulását, az önálló, kreatív kezdeményezések megjelenését.

A testi és lelki egészségre nevelésben szerepet játszik a mozgásos játékok közbeni finommotorika, ügyesség, gyorsaság, kitartás fejlesztése, a játéktervezékenység feszültségoldó hatásának segítségével a lelki egészség megvédése, a saját és társak testi épsségének megőrzése, és a felkészítés az elővigyázatosságra.

A családi életre nevelés területén el lehet érni játék közben a családi élet feladatainak, szerepeinek megismerését, elmélyítését, szerepjátékokkal a családi feszültségek, konfliktusok feloldását.

Az anyanyelvi kommunikációt a tantárgy az egyszerű közlések, kérdések, utasítások megértésének, adekvát válaszok adásának fejlesztésével, mesék, versek, mondókák, közmondások értelmezésével és a képességeknek megfelelő nyelvi játékok megismertetésével támogatja.

A matematikai kompetenciaterület a szabályok megismerésével, betartásával, logikai sorrendek és következtetések levonásával, a kognitív képességek, figyelem, emlékezet, érzékelés, észlelés, gondolkodás fejlesztésével, a térbeli viszonyok, a téri orientáció felismerésével, gyakorlásával valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a közösség szabályainak megismerése és elfogadása, a tevékenységekbe történő bekapcsolódás, együttműködés, feladatvállalás, a várakozás megtapasztalása, a kialakult sorrend elfogadása szolgálja.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia a tevékenységekbe közreműködő társak bevonásával, az önálló és közös tervezés gyakorlásával, a szerepek és feladatok elosztásával és elvállalásával fejlődik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség az alkotás örömének megélése, különböző anyagokból tárgyak, alakzatok létrehozása, a fantázia bevonásával szerepek eljátszása, helyzetek dramatizálása, mesék, versek, mondókák hallgatása és előadása által fejlődik.

Évfolyam: 3.

3. Témakör: Szerepjáték	<i>Előzetes tudás: Együttműködés, és türelem.</i> <i>Fejlesztendő kompetencia: Személyiségfejlesztés, alkalmazkodó képességek fejlesztése.</i>	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Szerepjáték 3-4 gyerek között. • Egymás „szabályait” elfogadni. • A környezetében zajló eseményeket játékkában megjeleníteni. • Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. • Bekapcsolóni dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani. - Élmények eljátszása. - Családi élet eseményei. - Csalátagok egymáshoz való viszonya, munkájuk. - Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. - Bábozás, dramatizálás. • Szem-kéz koordináció, finommotorika, testséma fejlesztése. • Kreativitás, figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése • Manuális fejlesztés 	<p>Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása (anya, nagymama, testvér). Különböző munkák eljátszása (mosogatás, seprés). Különböző foglalkozások eljátszása (boltos, fodrász, orvos, tanító néni, takarító néni, konyhás néni, igazgató, irodai dolgozó, sofőr- buszvezető, mozdonyvezető; postás, parkápoló). Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.</p>	<p>Képes bekapcsolóni a dramatizálásba, neki megfelelő szerepet vállalni. Képes játek közben énekelni, mondókázni; továbbá segítséggel párbeszédet folytatni. (Kérdezz-felelek.)</p>	<p>Kommunikáció: foglalkozások, család, mesék</p> <p>Ének, zene: felelgetős játékok,</p> <p>Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz neve, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség neve, tanult mesék új fogalmai, parkápoló			

Évfolyam: 3.

4. Témakör: Didaktikus játék	<i>Előzetes tudás: Szerep és beszéd összhangja.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Gondolkodási funkciók: analizáló, szintetizáló képesség kialakítása..</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Logikai és funkcionális összefüggéseket észrevétele.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> - Differenciálni 6-8 féle hangot. - Megnevezni az alapszíneket. - Ismerni testrészeit, érzékszerveit. - Felismerni a napszakokat képek alapján. - 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni. - 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is). - Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy fogalmakat és használni ezeket. - A tanult formákat megnevezni. - Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni. - Szabályokat követni a didaktikai játékok során. • FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELÉS: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. • ANALIZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. • LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. • IDŐFOGALOM, időbeli tájékozódás fejlesztése. • BESZÉDFEJLESZTŐ DIDAKTIKAI JÁTÉKOK, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. • BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítés. <p>Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS során alkalmazott didaktikai játékok. 	<p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy utólagos megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halk-hangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak válogatása több szempont szerint (szín, méret, forma).</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? képkiegészítés– arcon érzékszervek, házon ablak.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése, pl.: virág növekedése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása, pl.: különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés, stb.</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből több hasonló kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Különböző szín, forma, magánhangzó, számjegyegyeztetések, magánhangzók, számjegyek válogatása, játékkal kirakása, kilépése.</p>	<p>Képes szabályokat elfogadni, követni és újakat alkotni a tárgyakkal folytatott tevékenység közben.</p> <p>Képes figyelni az akusztikus, vizuális, kinesztetikus ingerekre. A téri orientációs képesség alakulására, a sorrendiség alapjaira.</p>	<p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok,</p> <p>Számolás, mérés: tájékozódás, összefüggések felismerése</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: „Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok nevei.

Évfolyam:3.

5. Témakör: Szabályjáték	<i>Előzetes tudás: Elmélyült játék.</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Helyes magatartásformák kialakítása: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás. Közösségi érzés.</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban. • A szabályokat követni, társaira figyelni. • A vereséget elfogadni, elviselni. • Értelemfeljlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni: • 20-30 percig képes legyen odafigyelni egy-egy szabályjáték menetére. • Türelmesen kivárni, amíg soron következik – Énekes, mozgásos szabályjátékok. – Értelemfeljlesztő szabályjátékok. • Az eddig tanult szabályjátékok ismétlése. • Társasjáték: Ki nevet a végén? • Tudatos, irányított cselekvés fejlesztése. • Logikus gondolkodás, matematikai képességek fejlesztése 			

Elvárt és javasolt fogalmak: pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás, futás,

Évfolyam:3.

6. Témakör: Spontán játék	<i>Előzetes tudás: Érdeklődés játéktárgyak iránt, kreativitás.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Kitartás, türelem kialakítása</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel a felkínált játéklehetőségek közül választani, adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal. - Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. • Megfigyelőképesség, verbális épesség fejlesztése. • Mozgásfejlesztés, kitartás, türelem kialakítása. • Fantázia, kreativitás fejlesztése 	<p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek közül válasszon segítséggel (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	<p>Képes fogni, emelni, letenni, összeilleszteni, dobni, gurítani, nyitni, csukni, játékon keresztül az anyagok, tárgyak alapvető tulajdonságaival ismerkedni.</p> <p>Képes elfoglalni magát kedvenc játéktevékenységevel, vagy a választott játéktevékenységgel.</p>	<p>Kommunikáció: beszélgetés, egyszerű szófordulatok, szókincs</p> <p>Ábrázolás-alakítás</p> <p>Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Elérhető játéktárgyak nevei. Játéktevékenységek megnevezése.			

Évfolyam:3.

7. Témakör: Szabadban játszható játékok	<i>Előzetes tudás:</i> Balesetek elkerülése, megfelelő óvatosság. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Mozgásfejlesztés- nagymozgások, egyensúly, térezslelés, szem-kéz-láb koordináció	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> - Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat játék közben - Játék játszótéri eszközökön. - minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. - Játék a természet kínálta játékokkal. - Télen: hógolyózás, szánkózás, hóember-építés. - Verbális fejlesztés 	Hintázás, csúszdázás, mászókázás, rollerezés, tricikli használata. Homokozóban építkezés, formatöltés-kiöntés, vár, gödör, alagút építése. Fára mászás. Aszfaltra rajzolás. Ugróiskola. Ugráló kötél, hullahopp- karika használata. Kavicsokkal sorkirakás, válogatás. Futó- és fogójátékok játszása. Hógolyózás szánkózás segítséggel.	Képes betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben. Ábrázolás, alakítás: formázások különböző anyagokból Mozgásnevelés Ének-zene Kommunikáció
Elvárt és javasolt fogalmak: Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, gödör, alagút, fa, ág, kavics, kő, fogó, futás hó, hógolyó, hóember, szánkó,		

Évfolyam: 3.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Közös éneklés, mondókázás		Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: Képekben való gondolkodás	Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megismérése, betartására való törekedtetés.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat:			
<p>1. Motoros cselekvéses játékok; mozgásos játékok</p> <p>2. Néptáncra való felkészítés: Népi gyermekjátékok</p> <p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szimbolikus tartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Szereptartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Erőfeszítést, küzdelmet igénylő szabályjáték (sótörés) • Műveletsort tartalmazó szabályjátékok (vonatozás, futójátékok) • Ugrójátékok, ugróiskolák • Dobó – elkapó játékok <p>2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Népi párválasztók, felelgetősök. • Néptánc alapozása: körben járás, vonatozás, kígyózás, csárdás lépések, páros táncokra való felkészítés 	<p>Motoros cselekvéses játékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást.</p> <p>Páros játékok játszása egy társsal.</p> <p>Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása.</p> <p>Közös éneklés, mondókázás.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p>	<p>Képes bekapsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaira figyelni.</p>	<p>Mozgásnevelés Ének-zene Kommunikáció</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: pár, ugróiskola, kígyózás, csárdás			

Évfolyam: 4.

3. Témakör: Szerepjáték	<i>Előzetes tudás: Együttműködés, és türelem.</i> <i>Fejlesztendő kompetencia: Személyiségfejlesztés, alkalmazkodó képességek fejlesztése.</i>	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Szerepjáték 3-4 gyerek között. • Egymás „szabályait” elfogadni. • A környezetében zajló eseményeket játékkában megjeleníteni. • Bábokkal elfoglalni magát, rövidebb eseménysorokat eljátszani. • Bekapcsolóni dramatizálásba, neki megfelelő szerepet eljátszani. - Élmények eljátszása. - Családi élet eseményei. - Csalátagok egymáshoz való viszonya, munkájuk. - Felnőttek tevékenységei, munkái, váratlan események. - Bábozás, dramatizálás. • Szem-kéz koordináció, finommotorika, testséma fejlesztése. • Kreativitás, figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése • Manuális fejlesztés 	<p>Napi programok eljátszása, időbeliség figyelembevételével. Baba gondozása. Családi kapcsolatok eljátszása (anya, nagymama, testvér). Különböző munkák eljátszása (mosogatás, seprés). Különböző foglalkozások eljátszása (boltos, fodrász, orvos tanító néni, takarító néni, konyhás néni, sofőr, postás, parkápoló). Többször hallott és látott mese bábozása, a szöveg hallgatása közben. 2-5 szereplős mesék dramatizálása.</p>	<p>Képes bekapcsolóni a dramatizálásba, neki megfelelő szerepet vállalni. Képes legyen játék közben énekelni, mondókázni; továbbá segítséggel párbeszédet folytatni. (Kérdezz-felelek.)</p>	<p>Kommunikáció: foglalkozások, család, mesék Ének, zene: felelgetős játékok, Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: reggel-reggeli, dél-ebéd, este-vacsora, testrészek, néhány konyhai, illetve fürdőszobai eszköz neve, néhány élelmiszer, gyümölcs, zöldség neve, tanult mesék új fogalmai, parkápoló			

Évfolyam: 4.

4. Témakör: Didaktikus játék	<i>Előzetes tudás: Szerep és beszéd összhangja.</i>	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia: Gondolkodási funkciók: analizáló, szintetizáló képesség kialakítása..</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Logikai és funkcionális összefüggéseket észrevétele.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<p>- Differenciálni 6-8 féle hangot.</p> <p>- Megnevezni az alapszíneket.</p> <p>- Ismerni testrészeit, érzékszerveit.</p> <p>- Felismerni a napszakokat képek alapján.</p> <p>- 6-8 képből álló eseménysor képeit sorba rakni.</p> <p>- 3 elemből ritmikus sorokat alkotni (betűkből, számjegyekből is).</p> <p>- Ismerni a sok-kevés, kicsi-nagy fogalmakat és használni ezeket.</p> <p>- A tanult formákat megnevezni.</p> <p>- Magánhangzókat, számjegyeket egyeztetni, kilépni, végigrakni.</p> <p>- Szabályokat követni a didaktikai játékok során.</p> <p>- Diafilm vetítése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • FIGYELEM, EMLÉKEZET, ÉRZÉKELÉS: hallási figyelem, hallási diszkrimináció fejlesztése, ízlelés, szaglás fejlesztése. • ANALÍZÁLÓ-SZINTETIZÁLÓ képesség fejlesztése. • LOGIKAI MŰVELETEK játékos formái. • IDŐFOGALOM, időbeli tájékozódás fejlesztése. • BESZÉDFEJLESZTŐ DIDAKTIKAI JÁTÉKOK, ARTIKULÁCIÓS gyakorlatok. • BESZÉDMEGÉRTÉST fejlesztő játékok, SZÓKINCS bővítés. <p>Kultúrtechnikák tanításával kapcsolatos didaktikai játékok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • SZÁMOLÁS-MÉRÉS és OLVASÁS-ÍRÁS során alkalmazott didaktikai játékok. 	<p>„Zsákbamacska” játék játszása, a kitapintott tárgy utólagos megnevezése.</p> <p>Magas-mély differenciálása, halk-hangos differenciálása különböző játékok során.</p> <p>Tárgyak megfigyelése (kirakott tárgyak figyelése, majd letakarás után a megfigyelt tárgyak felsorolása).</p> <p>Mi hiányzik? képkiegészítés– arcon érzékszervek, házon ablak.</p> <p>5-6 képből álló eseménysor sorba rendezése, pl.: virág növekedése.</p> <p>3 információt tartalmazó artikulációs gyakorlatok játszása, pl.: különböző arckifejezések utánzása – sírás, nevetés, stb.</p> <p>Analógiás sorok kirakása – több tárgyból, illetve képből több hasonló kiválasztása.</p> <p>Azonos fogalom, eltérő ábra egyeztetése.</p> <p>Logikailag, funkcionálisan összefüggő képek egyeztetése.</p> <p>„Gondoltam valamire” játék.</p> <p>Különböző szín, forma, magánhangzó, számjegyegyeztetések, magánhangzók, számjegyek válogatása, játékkal kirakása, kilépése.</p> <p>Képes lottóval, képes dominóval, puzzle-val segítséggel játék.</p> <p>Diafilmen vetített mese szereplőinek megnevezése, egyszerű cselekvés megnevezése, segítséggel eljátszása.</p>	<p>Képes szabályokat elfogadni, követni és újakat alkotni a tárgyakkal folytatott tevékenység közben.</p> <p>Képes figyelni az akusztikus, vizuális, kinesztetikus ingerekre. A téri orientációs képesség alakulására, a sorrendiség alapjaira.</p> <p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok</p> <p>Számolás, mérés: tájékozódás, összefüggések felismerése</p>
<p>Keresztcsoportnak összerendezésére irányuló játékok, mondókára, énekre.</p> <p>Elvárt és javasolt fogalmak: „Gondoltam valamire” játék során szóba kerülő tárgyak, állatok nevei.</p>		

Évfolyam:4.

5. Témakör: Szabályjáték	<i>Előzetes tudás: Elmélyült játék.</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Helyes magatartásformák kialakítása: türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás. Közösségi érzés.</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megértése, elfogadása, az előforduló viták közös rendezése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Bekapcsolódni, aktívan részt venni a mozgásos szabályjátékokban. • A szabályokat követni, társaira figyelni. • A vereséget elfogadni, elviselni. • Értelemfeljlesztő szabályjátékokban a szabályokat követni: • 20-30 percig képes legyen odafigyelni egy-egy szabályjáték menetére. • Türelmesen kivárni, amíg soron következik. – Énekes, mozgásos szabályjátékok. – Értelemfeljlesztő szabályjátékok. • Az eddig tanult szabályjátékok ismétlése. • Társasjáték: Ki nevet a végén? • Tudatos, irányított cselekvés fejlesztése. 			
<p>Csoportos mozdulatjátékok játszása, különböző körjátékokban, párválasztókban vegyen részt. Labdajátékok játszása – célba dobások: gurítás, dobás, egymásnak.</p> <p>Csoportos ügyességi játékok (kötélhúzás, kosárba dobás, futójátékok).</p> <p>Könnyebb versenyjátékok játszása – egyéni, illetve csoportos versengésekben való részvétel.</p> <p>Érzékelést fejlesztő játékok játszása.</p> <p>Megfigyelést fejlesztő játékok játszása (Mi változott meg? 6-8 tárggyal).</p> <p>Figyelmet fejlesztő játékok.</p> <p>Szelektív figyelmi funkciók fejlesztése (méret- és formaérzékelő játékok játszása bekötött szemmel).</p> <p>Társasjátékok játszása közösen, illetve egyszerűbbeket párban (színezettetésen alapuló lépegetés).</p>			

Elvárt és javasolt fogalmak: pár, sor, kör, vonal, labda, dobás, gurítás, futás,

Évfolyam:4.

6. Témakör: Spontán játék	<i>Előzetes tudás: Érdeklődés játéktárgyak iránt, kreativitás.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Kitartás, türelem kialakítása</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok betartása, játékeszközök közül választás.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Segítséggel a felkínált játéklehetőségek közül választani, adekvátan játszani a rendelkezésére álló játékokkal. - Spontán játék szabadon választott játékokkal és szabadon választott társakkal, segítségnyújtás mellett. • Megfigyelőképesség, verbális épesség fejlesztése. • Mozgásfejlesztés, kitartás, türelem kialakítása. • Fantázia, kreativitás fejlesztése 	<p>Szabad játék bármilyen önállóan választott játéktárggyal és társsal.</p> <p>A felkínált lehetőségek közül válasszon segítséggel (a már megismert játéktárgyak szabadpolcos elhelyezésével).</p>	<p>Képes fogni, emelni, letenni, összeilleszteni, dobni, gurítani, nyitni, csukni, játékon keresztül az anyagok, tárgyak alapvető tulajdonságaival ismerkedni.</p> <p>Képes elfoglalni magát kedvenc játéktervezésekével, vagy a választott játéktervezésekkel.</p>	<p>Kommunikáció: beszélgetés, egyszerű szöfördülések, szókincs</p> <p>Ábrázolás-alakítás</p> <p>Önkiszolgálás</p> <p>Mozgásnevelés</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Elérhető játéktárgyak nevei.			

Évfolyam:4.

7. Témakör: Szabadban játszható játékok	<i>Előzetes tudás:</i> Balesetek elkerülése, megfelelő óvatosság. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Mozgásfejlesztés- nagymozgások, egyensúly, térezslelés, szem-kéz-láb koordináció	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> - Tartsa be a balesetvédelmi szabályokat játék közben. - Játék játszótéri eszközökön. - minden említett játékforma, ami a szabadban is játszható. - Játék a természet kínálta játékokkal. - Télen: hógolyózás, szánkózás, hóember-építés. - Verbális fejlesztés 	Hintázás, csúszdázás, mászókázás, rollerezés, tricikli használata. Homokozóban építkezés, formatöltés-kiöntés, vár, gödör, alagút építése. Fára mászás. Aszfaltra rajzolás. Ugróiskola. Ugráló kötél, hullahopp- karika használata. Kavicsokkal sorkirakás, válogatás. Futó- és fogójátékok játszása. Hógolyózás szánkózás segítséggel.	Képes betartani a balesetvédelmi szabályokat játék közben. Ábrázolás, alakítás: formázások különböző anyagokból Ének-zene Mozgásnevelés Kommunikáció
Elvárt és javasolt fogalmak: Hinta, mászóka, homok, víz, sár, vár, gödör, alagút, fa, ág, kavics, kő, fogó, futás hó, hógolyó, hóember, szánkó,		

Évfolyam: 4.

Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás: Közös éneklés, mondókázás</i>	Óraszám: 7
<i>Fejlesztendő kompetencia: Képekben való gondolkodás</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Szabályok megismerése, betartására való törekedtetés.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
Javaslat: 1. Motoros cselekvéses játékok; mozgásos játékok 2. Néptáncra való felkészítés: Népi gyermekjátékok 1. <ul style="list-style-type: none"> • Szimbolikus tartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Szereptartalmú szabályjátékok, versengő játékok • Erőfeszítést, küzdelmet igénylő szabályjáték (sótörés) • Műveletsort tartalmazó szabályjátékok (vonatozás, futójátékok) • Ugrójátékok, ugróiskolák • Dobó – elkapó játékok 2. <ul style="list-style-type: none"> • Népi párválasztók, felelgetősök. • Néptánc alapozása: csárdás lépések, páros táncok, karikázók, legényes, verbunk 	Motoros cselekvéses játékok játszása, amelyekben a műveletek mozzanatai megadott sorrendben követik egymást. Páros játékok játszása először felnőttel, majd egytársal. Egyszerűbb csoportos mozdulatjátékok – körjátékok, párválasztók játszása. Közös éneklés, mondókázás. Érzékelést fejlesztő játékok játszása. Képes bekapsolódni a páros, illetve csoportos mozgásos játékba, követni a szabályokat, társaival figyelni. Tolerancia	Mozgásnevelés Ének-zene Kommunikáció

Elvárt és javasolt fogalmak: páros tánc, legények, lányok, karikázó, futás, erő, szabály

Ábrázolás - alakítás

Évfolyam: 1 - 8.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
-----------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Heti óraszám	3	2	2	2
2 éves óraszám	216	144	144	144
Ebből kötött	194	130	130	130
Szabadon tervezhető órakeret	22	14	14	14

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Formázás különböző anyagokból	60	40	-	-
2. Építés	40	30	-	-
3. Papír formálása, alakítása	44	30	-	-
4. Vizuális ábrázolás	50	30	70	50
5. Komplex alakító tevékenység	-	-	60	50
6. Népünk művészete	-	-	-	15
7. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	-	-	-	15
Szabadon tervezhető órakeret	22	14	14	14

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Formázás különböző anyagokból	33	27	24	16	-	-	-	-
2. Építés	20	20	20	10	-	-	-	-
3. Papír formálása, alakítása	20	24	10	20	-	-	-	-
4. Vizuális ábrázolás	24	26	11	19	35	35	30	20
5. Komplex alakító tevékenység	-	-	-	-	30	30	25	25
6. Néünk művészete	-	-	-	-	-		10	5
7. Elemi ismeretek művészeti alkotásokról	-	-	-	-	-		-	15
Szabadon tervezhető órakeret	11	11	7	7	7	7	7	7

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja megalapozni a funkcióöröm motivációs hátterével a különböző ábrázoló- alakító tevékenységekben az alkotóképességet, alakítani és fejleszteni az igényt a kreatív önkifejezésre a vizuális művészletek eszköztárának felhasználásával.

A pedagógusnak törekednie kell arra, hogy fejlődjön a tantárgy szemléletformáló hatása által a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló képzeliereje, fantáziája, esztétikai érzéke, alakuljon ki a pozitív énképe, fejlődjön önismérlete a felfedezések és a siker örömeivel. Támogassa a tanulók számára a munkavégzés során a tanulóknak az anyagokról szerzett tapasztalatait, tevékenykedjenek szívesen, fejlődjön alkotásvágynak a tárgyak, cselekvések, jelenségek megfigyelése és a figyelem, feladattudat, észlelés, finommotorika fejlődése segítségével, tapasztalati élményeik alapján ismerjék meg az ábrázolás-alakításhoz szükséges eszközöket, építészeti és művészeti értékeket. A környezeti adottságok és a differenciálás lehetőségeinek megteremtése támogatja, hogy folyamatosan bővülnek a tanulók ismeretei a hagyományápolásról, népszokásokról, a nevezetes napokról, megismerkednek műalkotásokkal, tantárgy-specifikus jártasságaik, készségeik fejlődik.

Fejlesztési (terápiás) feladatok:

Kézségek:

Koordinált mozgáskézség (szem-kéz koordináció), és alakítási készségek fejlesztése.

Képességek, attitűdök:

Formaalkotási képességek, kompozíciós képesség.

Vizuális ritmus képzése, tárgykészítés képessége.

Képzeteket felidéző ábrázolási képesség.

Képolvasás, képi közlés képessége.

Plasztikus formaalakítás. Finommozgás fejlesztése.

Pszichikus funkció:

Vizuális, taktikus percepció. Figyelemfejlesztés.

Érzelmi fejlesztés: motiváció, örömrész keltése alkotó tevékenység révén.

Emlékezet, alkotó képzelet, forma- és térszlelés, gondolkodás fejlesztése.

Gondolkodási műveletek:

Megkülönböztetés, azonosítás, összehasonlítás.

Variálás, kombinálás. Analízis-szintézis.

Asszociáció, általánosítás, absztrakció, következtetés, ítéletalkotás.

Gondolkodás fajták:

Perceptív, cselekvéses, analógiás, asszociatív, algoritmikus, kreatív, logikus.

1.-2. évfolyam

A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelésben a tantárgy különösen fontos szerepet játszik a hagyományok, a közösségi múlt jellemzőinek megismerésén keresztül, a tanuló környezetéhez az alapvető kötődés kialakításával.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztésében a megfigyelőképesség fejlesztése és az önértékelés és az önbizalom megalapozása történik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztésével hozzájárul az esztétikai érzék fejlesztéséhez és a művészletek iránti érdeklődés felkeltéséhez.

A vizuális ábrázoláson keresztül kialakul a gondolatok, érzelmek megjelenítésének igénye.

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 1. osztály

2. Témakör: Építés	<i>Előzetes tudás:Tárgyak csoportosítása.</i>	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	Tantárgyi fejlesztési célok: Alapvető manuális kontroll kialakítása. (megfogás, elengedés).	
Fejlesztési feladat - Ismeretek - Tananyag I. Témakör: Formazás különböző anyágokból	Tanulói tevékenység <i>Előzetes tudás:Alakító tevékenység szándékának megjelenése.</i>	Elvárt teljesítmény Tanulói Óraszám: 33 Tevékenység
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése • Tárgyak csoportosítása segítséggel. • Segítséggel próbálja meg ritmikusan váltogatni a	Tantárgyi fejlesztési célok: Formázások különböző anyágokból Különböző tárgyak egymás mellett helyezésével új formák létrehozása.	Segítséggel képes ritmikusan váltogatni a gyöngyöket. Olvasás, írás: szem- kéz
Fejlesztési feladat - Ismeretek - Tananyag <ul style="list-style-type: none"> Segítséggel próbáljon ritmikus sort képezni. Kirakás Együttműködéssel a tárgyak tulajdonságainak, jellegzetességeinek megfigyelése. Nyomtotechnikák Probálkozások, adott tevékenységek végrehajtása Szükséges módszerekkel Együttműködéssel különböző formák kialakításához szükséges mozgások végrehajtása. Különböző formák alakítása együttműködéssel. 	Tanulói tevékenység Kirakása pálcikával, terményekkel. Toronyépítés kockából. Nagyméretű gyöngyök felfűzése pálcikára rendszer nélkül. A tanuló környezetében található tárgyak, nyomhangas agyaghár, gyurmában különböző tárgyak megfigyelése manipulációval. Segítséggel nyomdázás. Hőlök formázása, edények megtöltése, kiöntése, Gyöngymozzaik rendszer nélküli kirakása. Hő formázása, hógolyó, hóbucka hőember készítése. Gyurmázás (plasztilin, só-liszt gyurma, agyag), gyúrás, puhitás, gömbölyítés, lapítás, hengerítés, mélyítés, kicsipés.	Elvárt teljesítmény Elvárt teljesítmény végrehajt a különböző formák Kialakításához szükséges Képes segítséggel megadott mozgásokat, tulajdonságok alapján (szín, forma, nagyság) tárgyakat csoportosítani Kapcsolódási pontok fejlesztése, Olvasás, írás: finommozgásokkal, terorientációs gáskorlatok, fejlesztése, Játékra nevelés: gyakorló játék,
Elvárt és javasolt fogalmak: A kirakáshoz felhasznált tárgyak megnevezése, Cselekvés tárgyak meghozzával Gyöngy, Alakítási folyás. Eszközök megnevezése, cselekvés megnevezése, belsővonalas színezés, A kirakáshoz felhasznált tárgyak megnevezése. Tevékenység megnevezése: épít, tesz, rak, vesz. Sor: kicsi-nagy, színek, pl.: piros-kék, egyik-másik,		
Elvárt és javasolt fogalmak: A tárgyak tapintással megfigyelhető tulajdonságaival kapcsolatos fogalmakkal, eszközökkel, cselekvésekkel, térbeli tulajdonságokkal, felületi jellemzőkkel bővülő passzív és aktív szókincs.		

3. Témakör: Papír formálása, alakítása	<i>Előzetes tudás:</i> Együttműködés alakító tevékenységen.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Alapvető manuális készségeket (markolás, csippentés) kialakítása, gyakoroltatása		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Az aktuális feladatok sikeres végrehajtása segítséggel. • Segítséggel hajtsa végre a tevékenységet. • Segítséggel pontos illesztések. • Olló használatának próbálgatása, helyes használat gyakorlása segítséggel. • Papírdarabkák kívánt módon egymás mellé helyezése segítséggel. • Gyűrés-simítás • Tépés • Hajtогatás • Nyírás • Ragasztás 	Különböző papírfélékből labda gyűrése. Az összegyűrt papír kisimítása. Szabálytalan formák tépése, csíktépés. Egyszerű ráhajtás, átlóshajtás elképzéssel. Szabálytalan formák nyírása. Olló nyitása, csukása, segítséggel csíkvágás. Kialakított papírdarabok egymás mellé helyezése ragasztás felületen.	Képes a szükséges eszközöket kiválasztani, és megfelelően használni, együttműködéssel ollót használni. Képes segítséggel a kívánt módon egymás mellé helyezni a papírdarabkákat.	Olvasás, írás: finomozgások fejlesztése,
Elvárt és javasolt fogalmak: Anyag, tevékenység és elkészített tárgy megnevezése (papír, gyűr, labda). Formák utólagos megnevezése hasonlóság alapján. Anyag, tevékenység (papír, könyv, füzet, hajt). A papírfélék jellegzetes tulajdonságai és színe, a végzett tevékenység és eszközök megnevezése.			

4. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás:</i> Kézzel festés együttműködéssel	Óraszám:24	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Formakitöltéshez szükséges mozgáskontroll kialakítása		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> A kívánt mozgás végrehajtása segítséggel. Törekvés papírhatár betartására. Az ecset megfelelő használata. Színek differenciálása. A rajzolás eszközeit megfelelő használata. Egyszerű ember, állat, növény-ábrázolások segítséggel. Festés. Rajzolás. 	Festékes kéz-, és ujjnyom hagyás. Nagy, sima felületek vízfestékkel történő betöltése szivaccsal, vastag ecsettel. Álló, fekvő egyeneselek, egyszerű formák, kör, hullámvonal rajzolása pálcikával homokba krétával aszfalon és táblán. Zsírkrétával csomagolópapírra, vastag ceruzával rajzlapra. Szabadfirka, átrajzolás, rárajzolás, körülrajzolás. Egyszerű formák színezése	Papírhatárt és vonalhatárt igyekszik betartani. Megfelelően használja a festés és rajzolás eszközeit. Differenciálja, és megnevezésre felismeri a főbb színeket. Megpróbál egyszerű ember, állat, növény-ábrázolásokat létrehozni	Olvasás, írás: finommozgások fejlesztése, szem, kéz koordinációja, térorientációs gyakorlatok
Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök megnevezése (szivacs, ecset, ecsettál) Tevékenység megnevezése. (<i>törlés, kenés, festés</i>) Főbb színek: piros, kék, sárga, zöld Vonalak, és ezekből képzett egyszerű figurák felismerése, megnevezése.			

5. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 11
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> • Formázás különböző anyagokból (1 óra) • Építés (3 óra) • Papír alakítása (4 óra) • Vizuális ábrázolás (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 2. osztály

1. Témakör: Formázás különböző anyagokból	<i>Előzetes tudás: Alakító tevékenység szándékának megjelenése.</i>	Óraszám: 27	
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Formázások különböző anyagokból</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Együttműködéssel a tárgyak tulajdonságainak, jellegzetességeinek megfigyelése. Próbálkozások, adott tevékenységek végrehajtása együttműködéssel. Együttműködéssel különböző formák kialakításához szükséges mozgások végrehajtása. Különböző formák alakítása együttműködéssel. Anyagok tulajdonságai. Alakíthatóság. 	A tanuló környezetében található tárgyak megfigyeltetése manipulációval. Homok formázása, edények megtöltése, kiöntése, dombkészítés, gödörásás, taposás, nyomhagyás. Hó formázása, hógolyó, hóbucka hóember készítése. Gyurmázás (plasztilin, só-liszt gyurma, agyag), gyúrás, puhítás, gömbölyítés, lapítás, hengerítés, mélyítés, kicsipés. Gipszmunka, benyomkodott agyagba, öntőformába folyékony gipsz öntése. Száradás után kiborítása.	Képes segítséggel megadott tulajdonságok alapján (szín, forma, nagyság) tárgyakat csoportosítani	Olvasás, írás: finomoz-gások fejlesztése, .

Elvárt és javasolt fogalmak: A tárgyak tapintással megfigyelhető tulajdonságaival kapcsolatos fogalmakkal, eszközökkel, cselekvésekkel, térbeli tulajdonságokkal, felületi jellemzőkkel bővülő passzív és aktív szókincs.

2. Témakör: Építés	<i>Előzetes tudás: Tárgyak csoportosítása.</i>	Óraszám:
---------------------------	--	-----------------

<i>Feljlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és fejezőképesség fejlesztése	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Alapvető manuális kontroll kialakítása. (megfogás, elengedés).	20	
Feljlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Tárgyak csoportosítása segítséggel. • Segítséggel próbálja meg ritmikusan váltogatni a gyöngyöket. • Segítséggel próbáljon ritmikus sort képezni. • Kirakás • Fűzés • Nyomótechnikák • Szúrójátékok 	<p>Különböző tárgyak egymás mellé helyezésével új formák létrehozása. Előrajzolt formák kirakása pálcikával, terményekkel. Toronyépítés kockából. Nagyméretű gyöngyök felfűzése pálcikára rendszer nélkül. Nyomhagyás agyagban, gyurmában különböző tárgyak segítségével, nyomdázás. Gyöngymozaik rendszer nélküli kirakása.</p>	<p>Segítséggel képes ritmikusan váltogatni a gyöngyöket. Együttműködéssel végrehajt a különböző formák kialakításához szükséges mozgásokat.</p> <p>.</p>	<p>Olvasás, írás: szem- kéz koordinációjának fejlesztése,</p> <p>térorientációs gyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: gyakorló játék,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A kirakáshoz felhasznált tárgyak megnevezése. Cselekvés, térirányok megnevezése. Gyöngy, pálcika, fűzés. Eszközök megnevezése, cselekvés megnevezése. (belenyom)tesz, nyom, szűr, A kirakáshoz felhasznált tárgyak megnevezése. Tevékenység megnevezése: épít, tesz, rak, vesz. Sor: kicsi-nagy, színek, pl.: piros-kék, egyik-másik,</p>			

3. Témakör: Papír formálása, alakítása	<i>Előzetes tudás:</i> Együttműködés alakító tevékenységen.	Óraszám: 24	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Alapvető manuális készségeket (markolás, csippentés) kialakítása, gyakoroltatása		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Az aktuális feladatok sikeres végrehajtása segítséggel. • Segítséggel hajtsa végre a tevékenységet. • Segítséggel pontos illesztések. • Olló használatának próbálgatása, helyes használat gyakorlása segítséggel. • Papírdarabkák kívánt módon egymás mellé helyezése segítséggel. • Gyűrés-simítás • Tépés • Hajtогatás • Nyírás • Ragasztás 	Különböző papírfélékből labda gyűrése. Az összegyűrt papír kisimítása. Szabálytalan formák tépése, csíktépés. Egyszerű ráhajtás, átlóshajtás elképzéssel. Szabálytalan formák nyírása. Olló nyitása, csukása, segítséggel csíkvágás. Kialakított papírdarabok egymás mellé helyezése ragasztás felületen.	Képes a szükséges eszközöket kiválasztani, és megfelelően használni, együttműködéssel ollót használni. Képes segítséggel a kívánt módon egymás mellé helyezni a papírdarabkákat.	Olvasás, írás: finommozgások fejlesztése,

Elvárt és javasolt fogalmak: Anyag, tevékenység és elkészített tárgy megnevezése (papír, gyűr, labda). Formák utólagos megnevezése hasonlóság alapján. Anyag, tevékenység (papír, könyv, füzet, hajt).

A papírfélék jellegzetes tulajdonságai és színe, a végzett tevékenység és eszközök megnevezése.

I. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Kézzel festés együttműködéssel</i>	Óraszám: 26	
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Formakitöltéshez szükséges mozgáskontroll kialakítása</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> A kívánt mozgás végrehajtása segítséggel. Törekvés papírhatár betartására. Az ecset megfelelő használata. Színek differenciálása. A rajzolás eszközeit megfelelő használata. Egyeszerű ember, állat, növény-ábrázolások segítséggel. Festés. Rajzolás. 	Festékes kéz-, és ujjnyom hagyás. Nagy, sima felületek vízfestékkel történő betöltése szivaccsal, vastag ecsettel. Álló, fekvő egyenesek, egyszerű formák, kör, hullámvonal rajzolása pálcikával homokba krétával aszfalon és táblán. Zsírkrétával csomagolópapírra, vastag ceruzával rajzlapra. Szabadfirka, átrajzolás, rárajzolás, körülrajzolás. Egyeszerű formák színezése	Papírhatárt és vonalhatárt igyekszik betartani. Megfelelően használja a festés és rajzolás eszközeit. Differenciálja, és megnevezésre felismeri a főbb színeket. Megpróbál egyszerű ember, állat, növény-ábrázolásokat létrehozni	Olvasás, írás: finommozgások fejlesztése, szem, kéz koordinációja, tériorientációs gyakorlatok

Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök megnevezése (szivacs, ecset, ecsettál)

Tevékenység megnevezése. (*törlés, kenés, festés*)

Főbb színek: piros, kék, sárga, zöld

Vonalak, és ezekből képzett egyszerű figurák felismerése, megnevezése.

5. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 11
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> • Formázás különböző anyagokból (1 óra) • Építés (3 óra) • Papír alakítása (4 óra) • Vizuális ábrázolás (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

3.-4. évfolyam

A népi művészeti alkotások megismerésével, megnevezésével, az önismeret és a társas kapcsolati kultúra az együttműködő készség megalapozásával, a közös alkotások létrehozásával és a saját alkotás értékelésével kell lehetőséget teremteni a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló fejlődésére.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését elősegíti a környezet tárgyainak és anyagainak alapos és részletes, vizuális és taktilis megfigyelése, megismerése.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia fejlesztéséhez a vizuális művészletek iránti érdeklődés felkeltésével, és az önálló ízlés és stílus megalapozásával járul hozzá a tantárgy.

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 3. osztály

1. Témakör: Formázások különböző anyagokból	<i>Előzetes tudás: Alakító tevékenység szándékának megjelenése</i>	Óraszám: 24
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok A szükséges mozgássémák kialakítása gömbölyítéshez, lapításhoz</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> A természetes és mesterséges formák hasonlóságainak megfigyelése segítséggel. Adott tevékenységeket végzése segítséggel. Egyszerű emberalak készítése segítséggel. Egyszerű formák, tárgyak, készítése segítséggel. Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember, állat, növényábrázolások készítése. Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalás útján, tulajdonságok. Felület, szilárdság, forma, méret megismerése. Anyagok alakíthatósága. <p>A természetes és mesterséges környezet tárgyainak összehasonlítása. Homok formázása, homokvár építése. Homokozó formák használata. Hó formázása, hógyó, hóember készítése. Alapelemek összeillesztésével emberalak készítés. Állatalakok ábrázolása jellegzetes jegyeik alapján. Gyurmázás, (plasztin, só-liszt gyurma, agyag formázása). Gipszmunka, bekarcolt, benyomkodott agyaglapra gipsz öntése, száradás után agyag eltávolítása. Formakitöltés: fűszerekkel és természetes terményekkel (pl: paprika, rizs, mák, kömény, kukorica stb.)</p>		
Elvárt és javasolt fogalmak: Tevékenység: hoz, visz, tesz, kever, önt, szór, ás, borít. Anyagtulajdonságok: folyik, szárad, kemény, folyékony, Felületre (sima-érdes), szilárdságra (kemény-puha), formára (kerek, hosszúkás), méretre (kicsi, nagy) vonatkozó fogalmak. Építmény részei: fal, ablak, ajtó, Emberi testrészek. Ember, állat, növény részei.		

2. Témakör: Építés	<i>Előzetes tudás: Építés néhány elemből</i>	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Két kéz manipulációjának összehangolása</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Tagolt építmények építése különféle építőjátékokból önállóan. • Vonalhatárt tartva előrajzolt forma kitöltése. • Irányítással ritmikus sort képezni. • Önállóan tudjon ritmikus sort képezni. • Kirakás • Fűzés • Nyomótechnikák • Szúrójátékok 	<p>Egymásba helyezhető építőelemek használatával különböző térbeli építmények létrehozása. Előrajzolt forma kirakása, kitöltése különböző anyagokkal. Pálcikák fektetése színváltogatással, formaképzéssel. Gyöngyfűzés alak, szín, nagyság variálásával. Pecsételés, nyomdázás, forma, szín, nagyság váltogatásával. Szabad kompozíció, pl.: agyagkép. Sor- és formaképzés a játék elemeiből. Ritmikus sor képzése 2, majd 3 változó elemmel. Alapformák kirakásával labda, virág, házikó, stb. kirakása. Sor és formaképzés terményekből, ritmus kialakítása. Példa: bab, kukorica váltakozása. Levelekből ritmus létrehozása. Pl. piros levél, zöld és sárga váltakozása.</p>	<p>Képes vonalhatárt tartva kitölteni az előrajzolt formát. Önállóan épít különféle építőjátékokból tagolt építményeket. Önállóan tud ritmikus sort képezni.</p>	<p>Olvasás, írás: finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció, Játékra nevelés: konstrukciós játék</p>
--	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Főbb színek. Egyszerű formák: (kocka, gömb, téglalap) kicsi-nagy Színek, formák, nagyság fogalmai. Elkészítendő tárgyak megnevezése, ékszerek megnevezése. Építmények megnevezése (ház, garázs, híd, stb.) építmények részei, Térbeli relációk (alá, mellék, fölé, stb.).

3. Témakör: Papír formálása, alakítása	<i>Előzetes tudás: Formálási, alakítási tevékenységek végzése segítséggel</i>	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:A különböző tulajdonságú papírokhoz alkalmazható adekvált alakítási módok ismeretének megszilárdítása.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Tevékenységek végzése irányítással. • Egyszerű formák tépése segítséggel. • Hajtások pontos illesztéssel. • Egyszerű formák kivágása segítséggel. • Segítséggel illessze a papírkép elemeit. • Gyűrés-simítás • Tépés • Hajtogatás • Nyírás • Ragasztás <p>Különböző papírfajták gyűrése, simítása különböző méretben. Előrajzolt formák tépése különböző méretben. Felező- és átlóshajtás gyakorlása, él képzése. Alapformák kivágása különböző méretben, és színben. A fenti technikákkal kialakított elemek illesztése, rögzítése. Ember, állat, növény ábrázolása. Különböző színes galacsinokból ritmus kialakítása, vagy formakitöltése, ragasztása.</p>	Pontos illesztéssel hajt, egyszerű formákat tép, vág, illeszti a papírkép elemeit. Játékra nevelés: spontán játék, Komunikáció élőlények tulajdonságai,	

Elvárt és javasolt fogalmak: Papírfajták tulajdonságai, elkészített tárgy, és tevékenység megnevezése.

Nagyságra, formára vonatkozó fogalmak: csík, kör, kisebb, nagyobb, stb., differenciáltabb formák

Eszköz, tevékenység megnevezése. Ember, állat, növény részei.

Elkészítendő tárgy megnevezése (csákó, hajó, stb.). Irányok, térbeli relációk. Illesztéssel kapcsolatos fogalmak.

4. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Ábrázolás eszközeinek használata segítséggel</i>	Óraszám: 11	
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A papír és vonalhatár betartási igényének kialakítása</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Megfelelően használni a festés eszközeit. • Körök és egyenesek segítségével különböző élölények, és tárgyak ábrázolása és megnevezése. • Kifestésnél a vonalhatár betartása. • Együttműködési készség igényének kialakulása közös alkotás elkészítésénél. • Különböző élölények, és tárgyak jellemző tulajdonságai alapján a rájuk emlékezetű vizuális leképezésük. • Színezsnél vonalhatárt betartani. • Festés • Rajzolás 	<p>Körökből, egyenesekből ember, állat, növényábrázolások megfelelő színhasználattal. Egyszerű figurális kompozíció készítése megadott témaiban. (őszi erdő, téli táj, virágos rét, család, stb..) Szabad festési gyakorlatok tetszőleges színhasználattal csomagolópapíron – közös munka. Ember, állat, növény, tárgy rajzolása, színezés. A figurák kompozícióba illesztése (pl.: meseillusztráció, családrajz tájkép) színezés. Téli sportok, séta a virágos réten stb. Játék a színekkel színpadon játékos futtatása nedves felületen.</p>	<p>Képes kifestésnél, színezésnél vonalhatárt betartani. Próbál együttműködni közös alkotás elkészítésénél. Képes segítséggel megfelelően használni a festés eszközeit. Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember, állat, növényábrázolásokat készít.</p>	<p>Mozgásnevelés térorientáció,</p> <p>Olvasás, írás: finommozgás,</p> <p>Kommunikáció színek, természeti téma, ember, állat növény tulajdonságai</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Vonalak iránya, alapformák megnevezése, festési technikák elnevezése, színek felismerése, megnevezése. Ábrázolt élölények, tárgyak, részeik megnevezése.			

5. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:
---	------------------------	-----------------

<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> • Formázás különböző anyagokból (2 óra) • Építés (1 óra) • Papír alakítása (1 óra) • Vizuális ábrázolás (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 4. osztály

1. Témakör: Formázások különböző anyagokból	<i>Előzetes tudás: Alakító tevékenység szándékának megjelenése</i>	Óraszám:	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok A szükséges mozgássémák kialakítása gömbölyítéshez, lapításhoz</i>	16	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> A természetes és mesterséges formák hasonlóságainak megfigyelése segítséggel. Adott tevékenységeket végzése segítséggel. Egyszerű emberalak készítése segítséggel. Egyszerű formák, tárgyak, készítése segítséggel. Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember, állat, növényábrázolások készítése. Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalás útján, tulajdonságok. Felület, szilárdság, forma, méret megismerése. Anyagok alakíthatósága. 	<p>A természetes és mesterséges környezet tárgyainak összehasonlítása. Homok formázása, homokvár építése. Homokozó formák használata. Hó formázása, hógolyó, hóember készítése. Alapelemek összeillesztésével emberalak készítés. Állatalakok ábrázolása jellegzetes jegyeik alapján. Gyurmázás, (plasztlin, só-liszt gyurma, agyag formázása). Gipszmunka, bekarolt, benyomkodott agyaglapra gipsz öntése, száradás után agyag eltávolítása. Formakitöltés: fűszerekkel és természetes terményekkel (pl: paprika, rizs, mák, komény, kukorica stb.)</p>	<p>Képes elsajátítani különböző ábrázoló- alakító technikákat.</p>	<p>Olvasás, írás: finommotorika fejlesztése, Játékra nevelés: konstrukciós játék, szabadban játszható játék (homokozás, hóember),</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Tevékenység: hoz, visz, tesz, kever, önt, szór, ás, borít. Anyagtulajdonságok: folyik, szárad, kemény, folyékony, Felületre (sima-érdes), szilárdságra (kemény-puha), formára (kerek, hosszúkás), méretre (kicsi, nagy) vonatkozó fogalmak. Építmény részei: fal, ablak, ajtó, Emberi testrészek. Ember, állat, növény részei.</p>			

2. Témakör: Építés	<i>Előzetes tudás: Építés néhány elemből</i>	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Két kéz manipulációjának összehangolása</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Tagolt építmények építése különféle építőjátékokból önállóan. • Vonalhatárt tartva előrajzolt forma kitöltése. • Irányítással ritmikus sort képezni. • Önállóan tudjon ritmikus sort képezni. • Kirakás • Fűzés • Nyomótechnikák • Szúrójátékok 	<p>Egymásba helyezhető építőelemek használatával különböző térbeli építmények létrehozása. Előrajzolt forma kirakása, kitöltése különböző anyagokkal. Pálcikák fektetése színváltogatással, formaképzéssel. Gyöngyfűzés alak, szín, nagyság variálásával. Pecsételés, nyomdázás, forma, szín, nagyság váltogatásával. Szabad kompozíció, pl.: agyagkép. Sor- és formaképzés a játék elemeiből. Ritmikus sor képzése 2, majd 3 változó elemmel. Alapformák kirakásával labda, virág, házikó, stb. kirakása. Sor és formaképzés terményekből, ritmus kialakítása. Példa: bab, kukorica váltakozása. Levelekből ritmus létrehozása. Pl. piros levél, zöld és sárga váltakozása.</p>	<p>Képes vonalhatárt tartva kitölteni az előrajzolt formát. Önállóan épít különféle építőjátékokból tagolt építményeket. Önállóan tud ritmikus sort képezni.</p>	<p>Olvasás, írás: finommotorika fejlesztése, szem-kéz koordináció, Játékra nevelés: konstrukciós játék</p>
--	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Főbb színek. Egyszerű formák: (kocka, gömb, téglalap) kicsi-nagy Színek, formák, nagyság fogalmai. Elkészítendő tárgyak megnevezése, ékszerek megnevezése. Építmények megnevezése (ház, garázs, híd, stb.) építmények részei, Térbeli relációk (alá, mellék, fölé, stb.).

3. Témakör: Papír formálása, alakítása	<i>Előzetes tudás: Formálási, alakítási tevékenységek végzése segítséggel</i>	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia: : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:A különböző tulajdonságú papírokhoz alkalmazható adekvált alakítási módok ismeretének megszilárdítása.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Tevékenységek végzése irányítással. • Egyszerű formák tépése segítséggel. • Hajtások pontos illesztéssel. • Egyszerű formák kivágása segítséggel. • Segítséggel illessze a papírkép elemeit. • Gyűrés-simítás • Tépés • Hajtogatás • Nyírás • Ragasztás <p>Különböző papírfajták gyűrése, simítása különböző méretben. Előrajzolt formák tépése különböző méretben. Felező- és átlóshajtás gyakorlása, él képzése. Alapformák kivágása különböző méretben, és színben. A fenti technikákkal kialakított elemek illesztése, rögzítése. Ember, állat, növény ábrázolása. Különböző színes galacsinokból ritmus kialakítása, vagy formakitöltése, ragasztása.</p>	<p>Pontos illesztéssel hajt, egyszerű formákat tép, vág, illeszti a papírkép elemeit.</p>	
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Papírfajták tulajdonságai, elkészített tárgy, és tevékenység megnevezése. Nagyságra, formára vonatkozó fogalmak: csík, kör, kisebb, nagyobb, stb., differenciáltabb formák Eszköz, tevékenység megnevezése. Ember, állat, növény részei. Elkészítendő tárgy megnevezése (csákó, hajó, stb.). Irányok, térbeli relációk. Illesztéssel kapcsolatos fogalmak.</p>		

4. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Ábrázolás eszközeinek használata segítséggel</i>	Óraszám: 19
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> : Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A papír és vonalhatár betartási igényének kialakítása</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelően használni a festés eszközeit. Körök és egyenesek segítségével különböző élölények, és tárgyak ábrázolása és megnevezése. Kifestésnél a vonalhatár betartása. Együttműködési készség igényének kialakulása közös alkotás elkészítésénél. Különböző élölények, és tárgyak jellemző tulajdonságai alapján a rájuk emlékezetető vizuális leképezésük. Színezsnél vonalhatárt betartani. Festés Rajzolás <p>Körökből, egyenesekből ember, állat, növényábrázolások megfelelő színhasználattal. Egyszerű figurális kompozíció készítése megadott témaiban. (őszi erdő, téli táj, virágos rét, család, stb..) Szabad festési gyakorlatok tetszőleges színhasználattal csomagolópapíron – közös munka. Ember, állat, növény, tárgy rajzolása, színezés. A figurák kompozícióba illesztése (pl.: meseillusztráció, családrajz tájkép) színezés. Téli sportok, séta a virágos réten stb. Játék a színekkel színpadon játékos futtatása nedves felületen.</p>	<p>Képes kifestésnél, színezsnél vonalhatárt betartani. Próbál együttműködni közös alkotás elkészítésénél. Képes segítséggel megfelelően használni a festés eszközeit. Irányítással jellemző jegyeik alapján felismerhető ember, állat, növényábrázolásokat készít.</p>	
Elvárt és javasolt fogalmak: Vonalak iránya, alapformák megnevezése, festési technikák elnevezése, színek felismerése, megnevezése. Ábrázolt élölények, tárgyak, részeik megnevezése.		

5. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	7

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> • Formázás különböző anyagokból (2 óra) • Építés (1 óra) • Papír alakítása (1 óra) • Vizuális ábrázolás (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

5.-6. évfolyam

A tantárgyban folytatódik a nemzeti azonosság tudat, hazafias neveléshez való kapcsolódás a nemzeti ünnepekhez kapcsolódó hagyományok felelevenítésével és a jellegzetes díszítő motívumok és elemek megismerésével.

A testi és lelki egészségre nevelés az alkotói tevékenység folyamatában történő önismereti fejlesztéssel, az érzelmek kifejezésének felismerésével a vizuális művészeti alkotások megismerésének folyamatában zajlik.

A felelősséggel vállalás másokért, önkéntesség területén a segítségnyújtásra neveléssel a közös tevékenységekben és a közösen kitűzött célok elérése érdekében.

Az önkéntesség a segítségnyújtásban, a nevelésben, a másokért vállalt felelősségen, a közös tevékenységekben és a közösen kitűzött célok elérésében jelenik meg.

A médiatudatosságra nevelést a különböző médiumokból megszerezhető tapasztalatok gyűjtése, a képi és téri ábrázolás támogatja.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti a nemzeti összetartozást és a nemzeti hagyományokat jelképező műalkotások megismertetésével és a nemzeti jelképek és népi hagyományos alkotások jellemző motívumainak megismertetésével.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése során a tanulóban kialakul a művészeti önkifejezés képessége és tudatosul az önálló ízlés és stílus.

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 5. osztály

1. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Jellemző vizuális tulajdonságok kiemelése, ábrázolása segítséggel</i>	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia: A szociális és állampolgári kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Élőlények, tárgyak sematikus ábrázolása irányítással</i>	35

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Színek használata a valóságnak megfelelően. A vízszintes és függőleges egyenesek pontosan összekapcsolása. Felismerhető rajzok készítése különböző élőlényekről jellemző jegyek alapján. Festés Rajzolás-színezés 	<p>Természeti környezetünk ábrázolása a színek kifejezőerejének hangsúlyozásával. (ösz: levélhullás, eső, télen: havazás, stb.)</p> <p>Szabad festési gyakorlatok különböző festékviteli módok, egyéni és közös munka.</p> <p>Ember és állatábrázolások gyakorlása. Fej, test, végtagok feltüntetése.</p> <p>Iránykülönbségek érzékeltetése.</p> <p>Virágok ábrázolása sematikusan.</p> <p>Színezés, különböző technikákkal.</p> <p>Tematikus ábrázolások gyakorlása.</p> <p>Mesékhez illusztráció készítése.</p>	<p>Képes jellemző jegyeik alapján felismerhető rajzot készíteni különböző élőlényekről.</p> <p>Képes irányítással pontosan összekapcsolni a vízszintes és függőleges egyeneseket.</p> <p>Képes irányítással megfelelően használni színeket.</p> <p>Képes irányítással tematikus ábrát készít.</p>	<p>Környezetismeret: természetábrázolás,</p> <p>Kommunikáció lényegkiemelés történetmesélés</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Egyenesek iránya. Ábrázolt tárgyak részei. Színek. Évszakok, természeti jelenségek, színek, hangulatok. Élőlények testrészeinek megnevezése. Térbeli elrendeződésre vonatkozó fogalmak.</p>			

2. Témakör: Komplex alakító tevékenység	<i>Előzetes tudás: Különböző anyagok formázása, alakítása irányítással.</i>	Óraszám:	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Egyszerű használati tárgyak készítése segítséggel</i>	30	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű tárgyak készítése együttműködéssel. Tárgyak (játékok, képek) készítése jellemző jegyeik alapján 	<p>Színes papír kompozíció. Természeti anyagok felhasználásával (levelek, ágak, termények, stb.) kompozíció készítése ragasztással. Mozaikkép készítés különböző anyagokból. Papír, textil. Agyag és só-liszt edények készítése, díszítése különböző technikákkal (pecsételés, karcolás rátett díszítés, festés). Agyagbaba, agyagállatok készítése. Egyszerű ünnepi dekorációk különböző anyagokból. Képeslapok tervezése.</p>	<p>Képes egyszerű tárgyakat készíteni együttműködéssel. Képes az ábrázolás- alakítás eszközeinek és anyagainak adekvát használatára. Képességeihez mértén a különböző ábrázoló- alakító technikák elsajátítása</p>	<p>Környezet-ismeret: természetes anyagok, termések, Kommunikáció ünnepek, Életvitel és gyakorlat: ajándéktárgy</p>
---	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök, anyagok megnevezése.

A tárgykészítés részfolyamatainak megnevezése.

Az anyag tulajdonságaira vonatkozó fogalmak.

Az elkészült tárgy megnevezése és funkciójára vonatkozó fogalmak.

3. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás:	Óraszám:	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> Vizuális ábrázolás (4 óra) Komplex alakító tevékenység (3 óra) 		Kapcsolódási pontok	
Elvárt és javasolt fogalmak:			

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 6. osztály

1. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Jellemző vizuális tulajdonságok kiemelése, ábrázolása segítséggel</i>	Óraszám: 35
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Előlények, tárgyak sematikus ábrázolása irányítással</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Színek használata a valóságnak megfelelően. A vízszintes és függőleges egyenesek pontosan összekapcsolása. Felismerhető rajzok készítése különböző előlényekről jellemző jegyek alapján. Festés Rajzolás-színezés <p>Természeti környezetünk ábrázolása a színek kifejezőerejének hangsúlyozásával. (ösz: levélhullás, eső, tél: havazás, stb.)</p> <p>Szabad festési gyakorlatok különböző festékviteli módok, egyéni és közös munka.</p> <p>Ember és állatábrázolások gyakorlása. Fej, test, végtagok feltüntetése.</p> <p>Iránykülönbségek érzékeltetése.</p> <p>Virágok ábrázolása sematikusan.</p> <p>Színezés, különböző technikákkal.</p> <p>Tematikus ábrázolások gyakorlása.</p> <p>Mesékhez illusztráció készítése.</p>		
Elvárt és javasolt fogalmak: Egyenesek iránya. Ábrázolt tárgyak részei. Színek. Évszakok, természeti jelenségek, színek, hangulatok. Élőlények testrészeinek megnevezése. Térbeli elrendeződésre vonatkozó fogalmak.		

2. Témakör: Komplex alakító tevékenység	<i>Előzetes tudás: Különböző anyagok formázása, alakítása irányítással.</i>	Óraszám: 30
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Egyszerű használati tárgyak készítése segítséggel</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű tárgyak készítése együttműködéssel. Tárgyak (játékok, képek) készítése jellemző jegyeik alapján 	<p>Színes papír kompozíció. Természeti anyagok felhasználásával (levelek, ágak, termények, stb.) kompozíció készítése ragasztással. Mozaikkép készítés különböző anyagokból. Papír, textil. Agyag és só-liszt edények készítése, díszítése különböző technikákkal (pecsételés, karcolás rátett díszítés, festés). Agyagbaba, agyagállatok készítése. Egyszerű ünnepi dekorációk különböző anyagokból. Képeslapok tervezése.</p>	<p>Képes egyszerű tárgyakat készíteni együttműködéssel. Képes az ábrázolás- alakítás eszközeinek és anyagainak adekvát használatára. Képességeihez mértén a különböző ábrázoló- alakító technikák elsajátítása</p>	<p>Környezet-ismeret: természetes anyagok, termések, Kommunikáció ünnepek, Életvitel és gyakorlat: ajándéktárgy</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök, anyagok megnevezése. A tárgykészítés részfolyamatainak megnevezése. Az anyag tulajdonságaira vonatkozó fogalmak. Az elkészült tárgy megnevezése és funkciójára vonatkozó fogalmak.</p>			

3. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás:	Óraszám:	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> Vizuális ábrázolás (4 óra) Komplex alakító tevékenység (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

A tantárgy – építve az előző évfolyamok fejlesztéseire - , segíti a nemzeti azonosságudat további fejlesztését a díszítő motívumok reprodukálásával, további megismerésével, az önismeret és a társas kultúra fejlesztését az önkifejezés lehetőségeinek kibővítésével, erősíti az érzelmi intelligenciát a testi és lelki egészségre nevelésben.

A nemzeti azonosságudat és hazafias nevelés a nemzeti díszítő motívumok megismerésével, az önismeret és a társas kultúra fejlesztésével történik, az önkifejezés lehetőségeinek kibővítése erősíti az érzelmi intelligenciát és a testi és lelki egészségre nevelést.

A pályaorientációt a művészeti foglalkozások repertoárjának megismertetésével támogatja a tantárgy, hozzájárul a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztéséhez a külföldi művészeti alkotások megismerésén keresztül.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia az alkotás munkafolyamatának megtervezésével, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség az érzelmek kifejezésével és a művészeti alkotás által keltett érzések megfogalmazásával fejlődik.

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 7. osztály

1. Témakör: Vizuális ábrázolás	Előzetes tudás: Tematikus ábrázolás irányítással	Óraszám: 30	
Fejlesztendő kompetencia: A szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A természet megfigyelési és ábrázolási igényének kialakítása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Összefüggés felfedezése a színek és érzelmek között. Saját élmények megjelenítése irányítással rajzos formában. Festés Rajzolás-színezés 	Természeti képződmények, jelenségek ábrázolása. Jelentős események (pl.: ünnepek), Személyes élmények (család, hétvégi program) megörökítése. Szabad festési gyakorlatok. Színkeverés: piros-kék, piros-sárga, kék-sárga. Egy-egy élmény megörökítése emberalakkal, tárgyakkal megfelelő térbeli elrendezéssel. Az élővilág és tárgyi környezet elemeinek differenciáltabb ábrázolása tematikusan élmények alapján, többféle technikával. Ajándéktárgyak készítése.	Irányítással felfedez összefüggést a színek és érzelmek között. Próbálja meg irányítással saját élményeit rajzos formában megjeleníteni. Növekvő önállósággal végezze el a feladatokat	Kommunikáció élmény megörökítése, Környezet- ismeret: természet- ábrázolás, Életvitel és gyakorlat: kompozíció, ajándék,

Elvárt és javasolt fogalmak: Természeti jelenségekkel kapcsolatos fogalmak bővítése. Természeti és tárgyi környezettel kapcsolatos fogalmak körének fokozatos bővítése. Érzelmekkel, hangulatokkal kapcsolatos fogalmak körének bővítése. Ünnepi szimbólumok.

A tárgyi környezet elemeinek megnevezése.

Élőlények testfelépítésével kapcsolatos fogalmak körének bővítése.

Természeti környezettel kapcsolatos fogalmak körének bővítése.

2. Témakör: Komplex alakító tevékenységek	<i>Előzetes tudás:Tárgyak készítése irányítással</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:A kreatív anyagválasztás és a tervezés megvalósítási igényének kialakítása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű tárgyak készítése irányítással. • Különböző anyagfajták felismerése és szétválogatása irányítással. • Egyszerű tárgyak készítése irányítással. • Komplex alakító technikák. • Anyagok tulajdonságai. • Tárgyak (játékok, képek) készítési módjának megismerése 	Szárított növények festése mártással, csokorrendezés. Gyümölcsnyomda (félbevágott alma, körte, textilfestékekbe márta.) Díszpárna-varrás, kitömés festett textíliából. Agyagedények készítése, festése. Só-liszt fali díszek évszakra jellemző motívumokkal és színekkel. Farsangi álarc készítése, díszítése. Préselt virág kompozíció Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. Őszi falevél kompozíció. Gesztenyebábok. Terménymozaik. Agyagedények készítése. Babaház készítés kartondobozból. Bababútor különböző dobozokból. Fonalbábu készítés. Ujjbáb pingpong labdából. Papírformázás, különböző tárgyak, ajándék készítése.	Képességeihez mérten elsajátít különböző ábrázoló- alakító technikákat. Képes az ábrázolás- alakítás eszközeinek és anyagainak adekvát használatára. Képes irányítással felismeri és szétválogatja a különböző anyagfajtákat. Képes irányítással egyszerű tárgyakat készíteni.	Információs eszközök használata: Rajzoló programmal kép készítése, kinyomtatása (meghívó, plakát) Életvitel és gyakorlat: tárgy, ajándék készítése változatos technikával
Elvárt és javasolt fogalmak: Anyagok, eszközök. Elkészítendő tárgy. Elkészítés részfolyamatai. Évszakok jellemzői. Ünnepi jellegzetességek. Az anyagok tulajdonságaira vonatkozó fogalmak körének bővítése. Anyagok, részfolyamatok, elkészült tárgy és rendeltetése.			

3. Témakör: A néünk művészete	<i>Előzetes tudás: Honismeret. Régi korok életének ismerete tárgyakon keresztül.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A népművészeti tárgyak iránti érdeklődés felkeltése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat <ul style="list-style-type: none"> • Néhány népművészeti alkotás szemlélése, megismerése irányítással. • Népművészeti alkotások jellemzői 	Helyi tájház, helytörténeti kiállítás felkeresése. Gyűjtőmunka: saját otthonában régi tárgyak, eszközök keresése, a tárgyak elemzése. Látogatás a Néprajzi Múzeumba (Budapest), a Szabadtéri Néprajzi Múzeumba (Szentendre), és egyéb népművészeti gyűjtemények helyszínén. Néprajzi, népművészeti albumok szemlélése.	Irányítással megismer néhány népművészeti alkotást.	Társadalmi ismeretek: lakóhely-ismeret, történelmi ismeretek, Múzeumlátogatás, Kommunikáció saját vélemény, élmények,
Elvárt és javasolt fogalmak: Hímzés, faragás, szövés, fazekasság, fonás, mézesbáb. Népi mesterségek megnevezése, alapanyagai.			

4. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 7	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> • Vizuális ábrázolás (4 óra) • Komplex alakító tevékenység (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

RAJZ- ÁBRÁZOLÁS

Évfolyam: 8. osztály

1. Témakör: Vizuális ábrázolás	<i>Előzetes tudás: Tematikus ábrázolás irányítással</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A természet megfigyelési és ábrázolási igényének kialakítása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Óraszám: 20 Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Összefüggés felfedezése a színek és érzelmek között. Saját élmények megjelenítése irányítással rajzos formában. Festés Rajzolás-színezés 	<p>Természeti képződmények, jelenségek ábrázolása. Jelentős események (pl.: ünnepek), Személyes élmények (család, hétfégi program) megörökítése. Szabad festési gyakorlatok. Színkeverés: piros-kék, piros-sárga, kék-sárga. Egy-egy élmény megörökítése emberalakkal, tárgyakkal megfelelő térbeli elrendezéssel. Az élővilág és tárgyi környezet elemeinek differenciáltabb ábrázolása tematikusan élmények alapján, többféle technikával. Ajándéktárgyak készítése.</p>	<p>Irányítással felfedez összefüggést a színek és érzelmek között. Próbálja meg irányítással saját élményeit rajzos formában megjeleníteni. Növekvő önállósággal végezze el a feladatokat</p>	<p>Kommunikáció élmény megörökítése, Környezet- ismeret: természet- ábrázolás, Életvitel és gyakorlat: kompozíció, ajándék,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Természeti jelenségekkel kapcsolatos fogalmak bővítése. Természeti és tárgyi környezettel kapcsolatos fogalmak körének fokozatos bővítése. Érzelmekkel, hangulatokkal kapcsolatos fogalmak körének bővítése. Ünnepi szimbólumok. A tárgyi környezet elemeinek megnevezése. Élőlények testfelépítésével kapcsolatos fogalmak körének bővítése. Természeti környezettel kapcsolatos fogalmak körének bővítése.</p>			

2. Témakör: Komplex alakító tevékenységek	<i>Előzetes tudás:Tárgyak készítése irányítással</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:A kreatív anyagválasztás és a tervezés megvalósítási igényének kialakítása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű tárgyak készítése irányítással. • Különböző anyagfajták felismerése és szétválogatása irányítással. • Egyszerű tárgyak készítése irányítással. • Komplex alakító technikák. • Anyagok tulajdonságai. • Tárgyak (játékok, képek) készítési módjának megismerése 	Szárított növények festése mártással, csokorrendezés. Gyümölcsnyomda (félbevágott alma, körte, textilfestékekbe márta.) Díszpárna-varrás, kitömés festett textíliából. Agyagedények készítése, festése. Só-liszt fali díszek évszakra jellemző motívumokkal és színekkel. Farsangi álarc készítése, díszítése. Préselt virág kompozíció Anyagok válogatása anyagfajták és használhatóság szerint. Őszi falevél kompozíció. Gesztenyebábok. Terménymozaik. Agyagedények készítése. Babaház készítés kartondobozból. Bababútor különböző dobozokból. Fonalbábu készítés. Ujjbáb pingpong labdából. Papírformázás, különböző tárgyak, ajándék készítése.	Képességeihez mérten elsajátít különböző ábrázoló- alakító technikákat. Képes az ábrázolás- alakítás eszközeinek és anyagainak adekvát használatára. Képes irányítással felismeri és szétválogatja a különböző anyagfajtákat. Képes irányítással egyszerű tárgyakat készíteni.	Információs eszközök használata: Rajzoló programmal kép készítése, kinyomtatása (meghívó, plakát) Életvitel és gyakorlat: tárgy, ajándék készítése változatos technikával
Elvárt és javasolt fogalmak: Anyagok, eszközök. Elkészítendő tárgy. Elkészítés részfolyamatai. Évszakok jellemzői. Ünnepi jellegzetességek. Az anyagok tulajdonságaira vonatkozó fogalmak körének bővítése. Anyagok, részfolyamatok, elkészült tárgy és rendeltetése.			

3. Témakör: A néünk művészete	<i>Előzetes tudás: Honismeret. Régi korok életének ismerete tárgyakon keresztül.</i>	Óraszám: 5	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> A szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A népművészeti tárgyak iránti érdeklődés felkeltése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat <ul style="list-style-type: none"> Néhány népművészeti alkotás szemlélése, megismerése irányítással. Népművészeti alkotások jellemzői 	Helyi tájház, helytörténeti kiállítás felkeresése. Gyűjtőmunka: saját otthonában régi tárgyak, eszközök keresése, a tárgyak elemzése. Látogatás a Néprajzi Múzeumba (Budapest), a Szabadtéri Néprajzi Múzeumba (Szentendre), és egyéb népművészeti gyűjtemények helyszínén. Néprajzi, népművészeti albumok szemlélése.	Irányítással megismer néhány népművészeti alkotást.	Társadalmi ismeretek: lakóhely-ismeret, történelmi ismeretek, Múzeumlátogatás, Kommunikáció saját vélemény, élmények,
Elvárt és javasolt fogalmak: Hímzés, faragás, szövés, fazekasság, fonás, mézesbáb. Népi mesterségek megnevezése, <i>alapanyagai</i> .			

3. Témakör: Elemei ismeretek művészeti alkotásokról	<i>Előzetes tudás: Honismeret. Régi korok életének megismerése tárgyain keresztül</i>	Óraszám:
--	---	-----------------

Fejlesztendő kompetencia: A szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A művészeti alkotások közül kedvenc kiválasztása indoklással.	15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Irányítással művészeti alkotások szemlélése, megfigyelése. Művészeti alkotások jellemzői. 	Múzeumlátogatás, művészeti kiadványok, albumok nézegetése, beszélgetés az alkotásokról. .	Irányítással szemléltet művészeti alkotásokat, a neki tetszőt kiválasztja, elemzi.	Társadalmi ismeretek: Múzeumlátogatás, történelmi ismeretek, Kommunikáció saját vélemény, élmények,
Elvárt és javasolt fogalmak: Festészet, szobrászat. Egyszerű esztétikai fogalmak, építészet jellegzetességei.			

4. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia:	Tantárgyi fejlesztési célok:	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat <ul style="list-style-type: none"> Vizuális ábrázolás (4 óra) Komplex alakító tevékenység (3 óra) 			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Életvitel és gyakorlat

Évfolyam: 3 - 8.

A tantárgy célja fejleszteni a tanuló manuális képességeit, finommotorikáját és mozgáskoordinációját úgy, hogy tevékenysége során az eszközök használata váljon célirányossá, alakuljon ki elemi munkavégző képessége. Alkalmazni a tanult ismereteket egyre nagyobb önállósággal a gyakorlati tevékenység során, a részfeladatok technológiájának és kapcsolatának megismerésével, a megtanult munkafolyamatok sorrendjének alkalmazásával. Biztosítani olyan személyiségjegyek kialakulását, amelyek az iskola befejezését követő új életközegben az eredményes szocializációhoz, munkatevékenységek végzéséhez megfelelő alapot teremthet.

Feladata, hogy járuljon hozzá a tanulók esztétikai neveléséhez, alakítsan ki olyan szokásokat, hogy igényük legyen közvetlen környezetük rendben tartására, az otthoni életben is tudja gyakorolni és alkalmazni ismereteit, hozzájárulva környezete gondozásához.

A fejlesztés során minél több és változatosabb feladathelyzetben ismerkedjenek meg a tanulók saját és közvetlen környezetüknek, a hétköznapok során szükséges, az önellátáshoz kapcsolódó feladatoknak, munkatevékenységeknek az elsajátításával, alapvető technikák gyakorlásával. Cél a biztos eszközhasználat elérése a háztartásban és a ház körül előforduló szerszámokkal.

A folyamatban alakulnak ki olyan szokások, készségek, képességek, amelyekkel a minden nap életben előforduló egyszerű önellátó, konyhai, takarítási és gondozási feladatok elvégzésére a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló kisebb irányítással képessé válik.

Önkiszolgálás - ruhagondozás terén, ismerje meg, gyakorolja és alkalmazza a textíliáknál tanult ismereteket, mosási, vasalási utasításokat /piktogramokat/.

A textilek alapanyagaival, általános tulajdonságaival, valamint azok megmunkálhatóságával, kezelésével kapcsolatos általános tudnivalókat ismerje meg.

A varráshoz használatos cérnákat, díszítőöltéseket, gyöngyfűzéshez használatos fonalakat, eszközöket, a balesetvédelmi előírásokat megismerni.

A konyhai műveletek során az egyszerű alapanyagok megismerése, azok tárolása, felhasználhatósága, a munkafolyamatok elvégzése, a szükséges eszközök, azok használata, valamint a tevékenységhoz szükséges munkamenet megismerése és gyakorlati alkalmazása.

A takarítás, mosogatás eszközei, azok használata, mosogató- konyhai tisztítószerek leggyakrabban használatos típusai, és a balesetvédelmi előírásoknak megfelelő használata.

A vásárlással kapcsolatos teendők gyakorlása, (az áruk megfelelő minőségének ellenőrzése, minőségi kifogások jelzése, teendők a kifogások felmerülése esetén) az áruk meglévő piktogramok ismerete, azok figyelembevétele vásárlás során, valamint az ide vonatkozó elemi viselkedési szokások gyakorlása.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	3.-4.	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	2	2	3
2 éves óraszám	144	144	216
Ebből kötött	130	130	194
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	22

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Textilmunkák	30	40	50
2. Egyszerű háztartási munkák	40	30	40

3. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	30	20	40
4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	-	20	20
5. Piktogramok értelmezése	-	-	14
6. Anyagok alakítása	30	20	30
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	22

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Textilmunkák	10	20	20	20	30	20
2. Egyszerű háztartási munkák	20	20	15	15	20	20
3. Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők	20	10	10	10	15	25
4. Vásárlás - Fogyasztóvédelem	-	-	10	10	10	10
5. Piktogramok értelmezése	-	-	-	-	5	9
6. Anyagok alakítása	15	15	10	10	17	13
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	7	7	11	11

3.-4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést a minden nap életben előforduló önellátással és környezetgondozással összefüggő tevékenységek felelősségeinek megalapozásával, a napi kötelezettségek elvégzésére neveléssel alapozza meg.

A testi és lelki egészségre nevelést a környezet és a ruházat egészséges, praktikus megválasztására, kialakítására, javítására és a munka, szórakozás, pihenés helyes egyensúlyának megismerésére törekvessel segíti.

A tantárgy részt vesz a családi életre nevelés céljainak elérésében a családi munkamegosztásban a képességekhez, érdeklődéshez igazodó részvételre és a vállalt feladatok elvégzésére ösztönzéssel. A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését a környezet alapanyagainak, tárgyainak, eszközeinek és ezek tulajdonságainak és felhasználási lehetőségeinek megismerésével, valamint az egészség megővására és a betegségek elkerülésére neveléssel támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület céljainak elérését a családi munkamegosztáshoz szükséges alapismeretek elsajátítása, a közösségi környezetért és egyéni érdekekben végzett munkatevékenység összehangolása segíti.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia az önellátásban a képességek és lehetőségek határainak felismerésével, a célok elérése érdekében a kitartó és megtervezett tevékenység elvégzésével erősödik.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődésére kihat a személyes megjelenés és a környezet esztétikumára törekvés és ennek felismerése.

Évfolyam: 3

1. Témakör: Textilmunkák	<i>Előzetes tudás:</i> Érzékelés tapintással	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Anyagok tulajdonságainak megismertetése és megtapasztalása. Szenzomotoros integrációfejlesztése. Téri orientáció fejlesztés. Vizuális észlelés fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Szem-kéz koordináció.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Saját tapasztalatai alapján vizsgálni az anyagokat adott szempontok alapján. • Utánzókézséget, kreativitást fejleszteni, adott anyagból ábrát, formát, tárgyat készíteni (minta után, saját elképzelés alapján). • Környezetében található használati tárgyak közül textileket gyűjeni. • Az olló használatát elsajátítani. • Anyagok tulajdonságai, alkalmazásuk. • Anyagok alakíthatósága. • Ismerkedés textillel. • Olló használata. • Nyírás, Vágás. <p>Anyagok válogatása eltérő szempontok szerint: puha, kemény, törékeny, éghető, tűzálló, természetes anyag, műanyag, Az anyagok felhasználási területei: kő, homok, fa, textil, termések (vadgesztenye, toboz, magok, bogyók), növényi részek (szalma, nád, gyékény, vessző). Formák kirakása adott anyagokból (gesztenye, kavics, lencse). Vessző hajlítása, szalmából, drótóból, fonalból fonat készítése. Homokvár építése a homokozóban, formázás homokozó edényekkel, homoktálcán ábrák készítése. Textilek gyűjtése tanteremben, otthon (képek, tárgyak válogatása, csoportosítása, megnevezése, a tulajdonságra utaló mondatalkotás. Tapintással, bőrön keresztül az anyagra következtetni (selyem, bársony, zsákvászon, gyapjú, tüll), bekötött szemmel felismerési gyakorlat. Az olló használatának gyakorlása: nyírás különböző vastagságú textilanyagok nyirkálása, vágás: egyenes vonal mentén, forma kivágása. Textilből kivágott formákból kép összeállítása, felragasztása kartonra, különböző vastagságú fonalból vonal követése, formakitöltés.</p>	<p>Anyavizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: tulajdonságok, vastag, vékony, vastagabb, vékonyabb, puha, szűrős, egyszínű, színes, foszlík, bomlik, kicsi, nagy, közepes, legnagyobb, legkisebb. <i>Együttműködéssel</i> különböző anyagokat válogat eltérő szempontok szerint: éghető, tűzálló, természetes anyag, műanyag. Megismerkedik különböző anyagokkal, <i>segítséggel</i> csoportosítja azokat felhasználási területük szerint. <i>Segítséggel</i> próbál tűt befűzni. Kevés segítséggel bútorszövetet szálaz, szálat húz be. <i>Segítséggel</i> textilt nyír, textilcsíkot gombolyít, szalagot köt. <i>Segítséggel</i> le- felölt (fércelő öltés), keményebb papíron (előrajzolt, lyukasztott), majd előrajzolt, bejelölt textilen, majd előrajzolt textilen. <i>Segítséggel</i> formát rak ki termésekből, előrajzolt minta szerint. Segítséggel homokozóban homokvárat épít, homokozó formákat használ. <i>Segítséggel</i> különböző textilféleségeket gyűjt. <i>Segítséggel</i> textilből különböző formát vág ki, melyből képet készít. Fonallal formát követ, anyagokkal formát tölt ki.</p>	<p>Anyagvizsgálat és megfigyelés során az új megismert anyagokat képes megnevezni, felismerni, gyakorlati hasznosságukat felismerve alkalmazni. Képes a megismert anyagokat adott szempontok szerint csoportosítani, legfontosabb tulajdonságait, alkalmazásukat ismerni. Képes az ollót balesetmentesen, kis segítséggel használni. Képes segítséggel a környezetében fellelt anyagokból kreatívan hasznos dolgokat alkotni.</p>	<p>Kommunikáció szókincs</p> <p>Játékra nevelés: manipuláció természetes anyagokkal,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: kreativitás az alapanyagok felhasználásában, tárgyak készítése,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: természetes anyag, műanyag, termés, alapanyag, textilfajták, Az olló részeinek, és használatával kapcsolatos fogalmak megnevezése.</p>			

Évfolyam:3

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák	Előzetes tudás: Hulladékgyűjtés fontossága.	Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia: fenntarthatóság, környezettudatosság	Tantárgyi fejlesztési célok: Feladatot vállalása és jó elvégzése.	20	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Az eszközök használatához szükséges mozdulatok, fogások gyakorlása eszközzel, és eszköz nélkül. Felelősi rendszer kialakítása, a szükséges munkák jelzésére, az eszközök kiosztására, végzésére. Irányítással használni a megismert eszközöket. Szabadtéri- és szobanövényeket gondozni, fejlődésüket figyelemmel kísérni, arról rajzos (képes) naplót vezetni. A növénygondozást felelősi rendszerben végezni. A ház körüli takarítási feladatakhoz használható eszközök és feladatok. Tanteremben, folyosón egyszerű takarítási munkák. Tisztítószerek tulajdonságai és használatuk. Növénygondozás. 	<p><i>Segítséggel</i> felsöpör a tanteremben, a szemetet lapátra sepri. <i>Irányítással</i> port töröl, felmos. <i>Segítséggel</i> a tanteremben foglalkozások és étkezések után rendet rak, felsöpör, letörli az asztalt. <i>Segítséggel</i> takarít, a tanteremben port töröl, letörli az asztalokat, székeket. <i>Segítséggel</i> felmos. <i>Segítséggel</i> feltörli az elcsöpögöttet vizet. Megismerkedik néhány tisztítószerrel és a fokozott veszélyt jelentő tisztítószerek jelzéseivel.</p>	<p>Rendszeresen részt vesz a kerti és szobanövények gondozásában. Részt vesz a tanterem tisztántartásában, takarítási munkálatokban. Kialakul környezete iránti tisztaságigénye. A megismert eszközök balesetmentes használatára képes.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
<p>Szabadban használt takarítóeszközök (seprű, szemétlapát, szeméttároló, komposztáló, lombseprű, gereblye, hólapát) megnevezése, használatuk. Az utak, játszótér, udvar rendben tartása. Szemétszedés, a szemétgyűjtők megfigyelése, ha megtelt jelenti a felnőtteknek. Az évszaknak megfelelő takarítási munkák, a hulladék szelektív gyűjtése (zöld hulladékot komposztálóba), a járdák, utak seprése, télen hólapátolás, csúszós út szórása. Seprés, portörlés, játékok lemosása (seprű, lapát, lemosó szivacs, porrongy használata). Tisztító szerek használatának gyakorlása ellenőrzés mellett. A környezet szépítése, az évszaknak megfelelően szükséges növényápolási munkák végzésébe bekapsolódni, állandó irányítás mellett. Szabadtéri növények (vetése, palántázás, kapálás, öntözés, elnyílt virágok levágása, komposztálása) gondozása. Szobanövények gondozása a tanteremben, folyosókon, irányítás mellett.</p>	<p>Részt vesz az udvari munkálatokban. Együttműködéssel gereblyéz, kapál. Megisméri a kerti és udvari szerszámok balesetmentes használatát. Részt vesz a tantervi és az udvari növények gondozásában. <i>Segítséggel</i> gyomlál, locsol. Megismerkedik a szerszámok tárolásával, tisztán tartásával. <i>Segítséggel</i> megkülönbözteti a növényeket a gyomuktól. az elnyílt virágokat, növényi részeket <i>segítséggel</i> távolítja el és a komposztálóba gyűjti. Megisméri a komposztáló jelentésével, használatával. <i>Együttműködéssel</i> vet, palántáz. <i>Segítséggel</i> használja a szelektív hulladékgyűjtöt.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök elnevezése, a gondozott növényekkel kapcsolatos elnevezések.

Évfolyam: 3

3. Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Előzetes tudás: Saját ruha felismerése.

Óraszám:

Fejlesztendő kompetencia: : önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Alkalomnak és az időjárásnak megfelelő öltözöt kiválasztása.	20	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megtanulni, hogy az alsó ruházatot naponta szükséges váltani. Rendszeretetet kialakítani. Felszólítás nélkül váltócipőt használni. A rendszeres tisztálkodást természetes szükségletnek tartani. Ruhák válogatása, csoportosítása. Ruha gondozása, tárolása. Cipőápolás. Személyes tisztálkodás. Bőrápolás. <p>Ruházat kiválasztásának gyakorlása (babaruha, kép, saját ruhák /évszak, időjárás, alkalom/).</p> <p>Az öltöző rendjének megtartása, Ruhák, cipők elhelyezése a kijelölt helyen.</p> <p>Cipőfűzés, cipőkötés gyakorlása.</p> <p>A cipőápolás eszközei, ápolószerek, használatuk módja.</p> <p>Kézmosás módja (fürdés, hajmosás), fontosságának megértése.</p> <p>Takarékos vízhasználat, bőrápolás, allergia megelőzése (megfelelő tisztító- és ápolószerek használata).</p> <p>Fog- és szájápolás fontossága és ajánlott módja.</p> <p>Az időjárás káros hatásainak kivédése (szél, hideg, napsugárzás), panaszait, kérdéseit bátran mondja el.</p> <p>Tanulmányi séta, tisztálkodási- és bőrápoló szereket árusító üzlet meglátogatása, néhány használati utasítás elolvasása, ajánlott szerek kiválasztása, a választás indoka.</p>	<p>Megtanulja, hogy a ruházatot milyen időszakonként szükséges váltani.</p> <p>Segítséggel kiválasztja az alkalomhoz, időjáráshoz, évszakhoz illő ruházatot.</p> <p>Gyakorolja a ruházat kiválasztását babákon, képek válogatásával, saját ruháinak rendszerezésével.</p> <p>Segítséggel tartja rendben öltözőszekrényét.</p> <p>Megtanulja ruháinak, cipőinek pontos helyét, helyes elrendezését.</p> <p>Segítséggel gyakorolja a cipőkötést és cipőfűzést, fűzőtáblán és cipőn.</p> <p>Megismerkedik a tisztálkodási szokások (kéz, arc, fog és hajmosás) fontosságával, rendszerességének szükségességével, módjával.</p> <p>Megismerkedik a tisztálkodó szerek és eszközök helyes használatával.</p> <p>Megismerkedik a takarékossági szabályokkal.</p> <p>Segítséggel fogat és szájat ápol.</p> <p>Tanulmányi séta során megismerkedik a tisztálkodási szerek beszerzési helyével.</p> <p>Segítséggel alkalmazza a tisztálkodási szereket.</p>	<p>Szokásává válik az alsóruha napi cseréje, a rendszeres fogápolás.</p> <p>Képes felismerni a ruhaváltás szükségességét.</p> <p>Képes felismerni a hajmosás és tisztálkodás szükségességének idejét.</p> <p>Képes a megismert tisztálkodó szereket helyesen alkalmazni.</p>	<p>Kommunikáció Főfogalom alá rendelés,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: A tisztálkodó szerek és ápolószerek használatával kapcsolatos fogalmak.			

6. Témakör: Anyagok alakítás Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Előzetes tudás: Papír gyűrése, simítása. Tantárgyi fejlesztési célok: A papír tulajdonságainak megismerése, alakítása különféle eszközökkel és technikákkal.	Óraszám: 15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> A papír változatos, sokoldalú használatát megismerni, technikákat elsajátítani, esztétikus alkotásokat készíteni. A megfelelő anyagokhoz megfelelő eszközöket választani. Papírok tulajdonsága, alakíthatóságuk (hajtogatás, tépés, sodrás, vágás, ragasztás, fűzés). Ajándékok, elemi kompozíciók létrehozása. Varrás kemény papírlemezre. <p>Papírból különböző formák készítése – eltérő vastagságú papírok hajtogatása (legyező), felezőhajtás, sarkok illesztése, hajtások megerősítése, segítséggel csákó, hajó hajtogatása. Tépés, hajtás mentén, forma kitépés tetszés szerint, mozaik kép, kép ragasztása előkészített alapra. Alkalmas papírok sodrása, formakitöltés, képkészítés az elkészített anyagból. Ollóval csíkvágás vonal mentén, a csíkokból füzér készítése. Előrajzolt forma kivágása, felragasztása, képkészítés (téli kép, karácsonyi, anyák napi, húsvéti). Papírfűzés, a technika elsajátítása, ritmikus sorok fűzése, az elkészült minta rögzítése. Kartonból, hullámpapírból varrással, festéssel, ragasztással tárgy készítése. Előlyukaszott lemezre a tanult öltésmintákat, egyszerű öltésmintákat varr <i>segítséggel</i>.</p>	<p><i>Segítséggel</i> papírból különböző formákat készít. – eltérő vastagságú papírokat hajtogat. (legyező), <i>Segítséggel</i> felezőhajtást, sarkok illesztést végez. <i>Segítséggel</i> megerősíti a hajtásokat, csákót, hajót hajtogat. <i>Segítséggel</i> tép hajtás mentén. <i>Segítséggel</i> tetszőleges formát tép. <i>Segítséggel</i> mozaikképet ragasz előkészített alapra. <i>Segítséggel</i> papírt sodor és előkészített alapra ragasztja azt. <i>Együttműködéssel</i> papírcsíkot vág ollóval, vonal mentén. <i>Segítséggel</i> papírfűzési technikákat alkalmaz, ritmikus sorokat készít ragasztással. <i>Segítséggel</i> különböző fajtájú, keménységű papírból varrási technikákkal, festéssel, ragasztással tárgyat készít. Előlyukaszott lemezre a tanult öltésmintákat, egyszerű öltésmintákat varr <i>segítséggel</i>.</p>	Megismerkedik a változatos papírfajtákkal. Megismerkedi a papírfajták sokoldalú használatát. Képes megfelelő anyagokhoz megfelelő eszközöket választani. Segítséggel képes a papírokat tulajdonságaikat, alakíthatóságukat figyelembe véve felhasználni. Képes minta alapján munkadarabot készíteni, alkotását magáénak érezni. Munkájában örömet leli. Az ollót balesetmentesen használja.	Ábrázolás, alakítás, tárgykészítés, anyagismeret
Elvárt és javasolt fogalmak: papírfajták elnevezése, merkelőtű, ragasztófajták, öltések neve,			

Évfolyam:3

Témakör: Szabadon felhasználható órakeret	Előzetes tudás: Hulladékgyűjtés fontossága. Saját ruha felismerése.	Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia: fenntarthatóság, környezettudatosság	Tantárgyi fejlesztési célok. Feladatot vállalása és jó elvégzése. Alkalomnak és időjárásnak megfelelő öltözet kiválasztása.	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű háztartási munkák Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők A ház körül takarítási feladatakhöz használható eszközök és feladatak. Tanteremben, folyosón egyszerű takarítási munkák. Tisztítószerek tulajdonságai és használatuk. Ruhák válogatása, csoportosítása. Ruha gondozása, tárolása. Cipőápolás. Személyes tisztálkodás. <p>Seprés, portörlés, játékok lemosása (seprű, lapát, lemosó szivacs, porrony használata).</p> <p>Tisztító szerek használatának gyakorlása ellenőrzés mellett.</p> <p>A környezet szépítése, az évszaknak megfelelően szükséges növényápolási munkák végzésébe bekapcsolódni, állandó irányítás mellett.</p> <p>Tanulmányi séta, tisztálkodási- és bőrápoló szereket árusító üzlet meglátogatása, néhány használati utasítás elolvasása, ajánlott szerek kiválasztása, a választás indoka.</p>	<p>Segítséggel a tanteremben foglalkozások és étkezések után rendet rak, felsöpör, letörli az asztalt.</p> <p>Megismerkedik néhány tisztítószerekkel és a fokozott veszélyt jelentő tisztítószerek jelzéseivel.</p> <p>Résztl vesz az udvari munkálatokban. Tanulmányi séta során megismerkedik a tisztálkodási szerek beszerzési helyével.</p>	<p>Résztl vesz a tanterem tisztántartásában, takarítási munkálatai között. Kialakul környezete iránti tisztaságigénye.</p> <p>A megismert eszközök balesetmentes használatára képes.</p> <p>Szokásává válik az alsóruha napi cseréje, a rendszeres fogápolás.</p> <p>Képes felismerni a ruhaváltás szükségességét.</p> <p>Képes felismerni a hajmosás és tisztálkodás szükségességenek idejét.</p> <p>Képes a megismert tisztálkodó szereket helyesen alkalmazni.</p>	<p>Kommunikációfejlesztés,</p> <p>Játékra nevelés.</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: A 3. évfolyam során tanult fogalmak			

Évfolyam: 4

1. Témakör: Textilmunkák	Előzetes tudás: Érzékelés tapintással	Óraszám:
---------------------------------	--	-----------------

<p>Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása</p>	<p>Tantárgyi fejlesztési célok: Anyagok tulajdonságainak megismertetése és megtapasztalása. Szenzomotoros integrációfejlesztése. Téri orientáció fejlesztés. Vizuális észlelés fejlesztése. Figyelemfejlesztés. Szem-kéz koordináció.</p>	<p>20</p>
<p>Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját tapasztalatai alapján vizsgálni az anyagokat adott szempontok alapján. • Utánzókézséget, kreativitást fejleszteni, adott anyagból ábrát, formát, tárgyat készíteni (minta után, saját elképzélés alapján). • Környezetben található használati tárgyak közül textileket gyűjteni. • Az olló használatát elsajátítani. • Anyagok tulajdonságai, alkalmazásuk. • Anyagok alakíthatósága. • Ismerkedés textillel. • Olló használata. • Nyírás, Vágás. <p>Anyagok válogatása eltérő szempontok szerint: puha, kemény, törékeny, éghető, tűzálló, természetes anyag, műanyag, Az anyagok felhasználási területei: kő, homok, fa, textil, termések (vadgesztenye, toboz, magok, bogyók), növényi részek (szalma, nád, gyékény, vessző). Formák kirakása adott anyagokból (gesztenye, kavics, lencse). Vessző hajlítása, szalmából, drótból, fonalból fonat készítése. Homokvár építése a homokozóban, formázás homokozó edényekkel, homoktálcán ábrák készítése. Textilek gyűjtése tanteremben, otthon (képek, tárgyak válogatása, csoportosítása, megnevezése, a tulajdonságra utaló mondatalkotás. Tapintással, bőrön keresztül az anyagra következtetni (selyem, bársony, zsákvászon, gyapjú, tüll), bekötött szemmel felismerési gyakorlat. Az olló használatának gyakorlása: nyírás különböző vastagságú textilanyagok nyirkálása, vágás: egyenes vonal mentén, forma kivágása. Textilből kivágott formákból kép összeállítása, felragasztása kartonra, különböző vastagságú fonalból vonal követése, formakitöltés.</p>	<p>Tanulói tevékenység</p> <p>Anyavizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: tulajdonságok, vastag, vékony, vastagabb, vékonyabb, puha, szűrős, egyszínű, színes, foszlík, bomlik, kicsi, nagy, közepes, legnagyobb, legkisebb. <i>Segítséggel</i> különböző anyagokat válogat eltérő szempontok szerint: éghető, tűzálló, természetes anyag, műanyag. Megismerkedik különböző anyagokkal, <i>irányítással</i> csoportosítja azokat felhasználási területük szerint. <i>Irányítással</i> próbál tűt befűzni. Kevés segítséggel bútorszövetet szálaz, szálat húz be. <i>Irányítással</i> textilt nyír, textilcsíkot gombolyít, szalagot köt. <i>Irányítással</i> le- felült (fércelő öltés), keményebb papíron (előrerajzolt, lyukasztott), majd előrajzolt, bejelölt textilen, majd előrajzolt textilen. <i>Irányítással</i> formát rak ki termésekből, előrajzolt minta szerint. <i>Irányítással</i> homokozóban homokvárat épít, homokozó formákat használ. <i>Irányítással</i> különböző textilféleségeket gyűjt. <i>Irányítással</i> textilből különböző formát vág ki, melyből képet készít. Fonallal formát követ, anyagokkal formát tölt ki.</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p>Anyagvizsgálat és megfigyelés során az új megismert anyagokat képes megnevezni, felismerni, gyakorlati hasznosságukat felismerve alkalmazni. Képes a megismert anyagokat adott szempontok szerint csoportosítani, legfontosabb tulajdonságait, alkalmazásukat ismerni. Képes az ollót balesetmentesen, kis segítséggel használni. Képes segítséggel a környezetében fellelt anyagokból kreatívan hasznos dolgokat alkotni.</p> <p>Kapesolódási pontok</p> <p>Kommunikáció szókincs Játékra nevelés: manipuláció természetes anyagokkal, Ábrázolás, alakítás: kreativitás az alapanyagok felhasználásában, tárgyak készítése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: természetes anyag, műanyag, termés, alapanyag, textilfajták, Az olló részeinek, és használatával kapcsolatos fogalmak megnevezése.

Évfolyam:4

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák	Előzetes tudás: Hulladékgyűjtés fontossága.	Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Feladatot vállalása és jó elvégzése.	20	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Az eszközök használatához szükséges mozdulatok, fogások gyakorlása eszközzel, és eszköz nélkül. Felelősi rendszer kialakítása, a szükséges munkák jelzésére, az eszközök kiosztására, végzésére. Irányítással használni a megismert eszközöket. Szabadtéri- és szobanövényeket gondozni, fejlődésüket figyelemmel kísérni, arról rajzos (képes) naplót vezetni. A növénygondozást felelősi rendszerben végezni. A ház körüli takarítási feladatakhoz használható eszközök és feladatok. Tanteremben, folyosón egyszerű takarítási munkák. Tisztítószerek tulajdonságai és használatuk. Növénygondozás. 	<p><i>Irányítással</i> felsöpör a tanteremben, a szemetet lapátra sepri. <i>Önállóan</i> port töröl, felmos. <i>Irányítással</i> a tanteremben foglalkozások és étkezések után rendet rak, felsöpör, letörli az asztalt. <i>Irányítással</i> takarít, a tanteremben port töröl, letörli az asztalokat, székeket. <i>Irányítással</i> felmos. <i>Irányítással</i> feltörli az elcsöpögöttet vizet. Megismerkedik néhány tisztítószerrel és a fokozott veszélyt jelentő tisztítószerek jelzéseivel.</p> 	<p>Rendszeresen részt vesz a kerti és szobanövények gondozásában. Részt vesz a tanterem tiszántartásában, takarítási munkálatokban. Kialakul környezete iránti tisztaságigénye. A megismert eszközök balesetmentes használatára képes.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
<p>Szabadban használt takarítóeszközök (seprű, szemétlapát, szeméttároló, komposztáló, lombseprű, gereblye, hólapát) megnevezése, használatuk. Az utak, játszótér, udvar rendben tartása. Szemétszedés, a szemétgyűjtők megfigyelése, ha megtelt jelenti a felnőtteknek. Az évszaknak megfelelő takarítási munkák, a hulladék szelektív gyűjtése (zöld hulladékot komposztálóba), a járdák, utak seprése, télen hólapátolás, csúszós út szórása. Seprés, portörlés, játékok lemosása (seprű, lapát, lemosó szivacs, porrongy használata). Tisztító szerek használatának gyakorlása ellenőrzés mellett. A környezet szépítése, az évszaknak megfelelően szükséges növényápolási munkák végzésébe bekapsolódni, állandó irányítás mellett. Szabadtéri növények (vetése, palántázás, kapálás, öntözés, elnyílt virágok levágása, komposztálása) gondozása. Szobanövények gondozása a tanteremben, folyosókon, irányítás mellett.</p>	<p>Részt vesz az udvari munkálatokban. <i>Segítséggel</i> gereblyéz, kapál. Megisméri a kerti és udvari szerszámok balesetmentes használatát. Részt vesz a tantervi és az udvari növények gondozásában. <i>Irányítással</i> gyomlál, locsol. Megismerkedik a szerszámok tárolásával, tisztán tartásával. <i>Irányítással</i> megkülönbözteti a növényeket a gyomuktól. az elnyílt virágokat, növényi részeket <i>segítséggel</i> távolítja el és a komposztálóba gyűjti. Megisméri a komposztáló jelentésével, használatával. <i>Irányítással</i> vet, palántáz. <i>Irányítással</i> használja a szelektív hulladékgyűjtöt.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: Eszközök elnevezése, a gondozott növényekkel kapcsolatos elnevezések.

Évfolyam: 4

3. Témakör: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők

Előzetes tudás: Saját ruha felismerése.

Óraszám:

Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Alkalomnak és az időjárásnak megfelelő öltözet kiválasztása.	10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapesolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Megtanulni, hogy az alsó ruházatot naponta szükséges váltani. • Rendszeretetet kialakítani. • Felszólítás nélkül váltócipőt használni. • A rendszeres tisztálkodást természetes szükségletnek tartani. • Ruhák válogatása, csoportosítása. • Ruha gondozása, tárolása. • Cipőápolás. • Személyes tisztálkodás. • Bőrápolás. <p>Ruházat kiválasztásának gyakorlása (babaruha, kép, saját ruhák /évszak, időjárás, alkalom/).</p> <p>Az öltözött rendjének megtartása, Ruhák, cipők elhelyezése a kijelölt helyen.</p> <p>Cipőfűzés, cipőkötés gyakorlása.</p> <p>A cipőápolás eszközei, ápolószerek, használatuk módja.</p> <p>Kézmosás módja (fürdés, hajmosás), fontosságának megértése.</p> <p>Takarékos vízhasználat, bőrápolás, allergia megelőzése (megfelelő tiszítő- és ápolószerek használata).</p> <p>Fog- és szájápolás fontossága és ajánlott módja.</p> <p>Az időjárás káros hatásainak kivédése (szél, hideg, napsugárzás), panaszait, kérdéseit bátran mondja el.</p> <p>Tanulmányi séta, tisztálkodási- és bőrápoló szereket árusító üzlet meglátogatása, néhány használati utasítás elolvásása, ajánlott szerek kiválasztása, a választás indoka.</p>	<p>Megtanulja, hogy a ruházatot milyen időszakonként szükséges váltani.</p> <p><i>Irányítással</i> kiválasztja az alkalomhoz, időjáráshez, évszakhoz illő ruházatot.</p> <p>Gyakorolja a ruházat kiválasztását babákon, képek válogatásával, saját ruháinak rendszerezésével.</p> <p><i>Irányítással</i> tartja rendben öltözöszekrényét.</p> <p>Megtanulja ruháinak, cipőinek pontos helyét, helyes elrendezését.</p> <p><i>Irányítással</i> gyakorolja a cipőkötést és cipőfűzést, fűzőtáblán és cipőn.</p> <p>Megismerkedik a tisztálkodási szokások (kéz, arc, fog és hajmosás) fontosságával, rendszerességének szükségessével, módjával.</p> <p>Megismerkedik a tisztálkodó szerek és eszközök helyes használatával.</p> <p>Megismerkedik a takarékkossági szabályokkal.</p> <p><i>Irányítással</i> fogat és szájat ápol.</p> <p>Tanulmányi séta során megismerkedik a tisztálkodási szerek beszerzési helyével.</p> <p><i>Irányítással</i> alkalmazza a tisztálkodási szereket.</p>	<p>Szokásává válik az alsóruha napi cseréje, a rendszeres fogápolás.</p> <p>Képes felismerni a ruhaváltás szükségességét.</p> <p>Képes felismerni a hajmosás és tisztálkodás szükségességének idejét.</p> <p>Képes a megismert tisztálkodó szereket helyesen alkalmazni.</p>	<p>Kommunikáció Főfogalom alá rendelés,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: A tisztálkodó szerek és ápolószerek használatával kapcsolatos fogalmak.			

Évfolyam:4

6. Témakör: Anyagok alakítás	Előzetes tudás: Papír gyűrése, simítása.	Óraszám: 15
Fejlesztendő kompetencia: fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztését	Tanárgyi fejlesztési célok: A papír tulajdonságainak megismerése, alakítása különféle eszközökkel és technikákkal.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> A papír változatos, sokoldalú használatát megismerni, technikákat elsajátítani, esztétikus alkotásokat készíteni. A megfelelő anyagokhoz megfelelő eszközöket választani. Papírok tulajdonsága, alakíthatóságuk (hajtogatás, tépés, sodrás, vágás, ragasztás, fűzés). Ajándékok, elemi kompozíciók létrehozása. Varrás kemény papírlemezre. <p>Papírból különböző formák készítése – eltérő vastagságú papírok hajtogatása (legyező), felezőhajtás, sarkok illesztése, hajtások megerősítése, segítséggel csákó, hajó hajtogatása. Tépés, hajtás mentén, forma kitépés tetszés szerint, mozaik kép, kép ragasztása előkészített alapra. Alkalmas papírok sodrása, formakitoltás, képkészítés az elkészített anyagból. Ollóval csíkvágás vonal mentén, a csíkokból füzér készítése. Előrajzolt forma kivágása, felragasztása, képkészítés (téli kép, karácsonyi, anyák napi, húsvéti). Papírfűzés, a technika elsajátítása, ritmikus sorok fűzése, az elkészült minta rögzítése. Kartonból, hullámpapírból varrással, festéssel, ragasztással tárgy készítése. Előlyukaszott lemezre varrás egyszerű öltéssel.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: papírfajták elnevezése, merkelőtű, ragasztófajták, öltések neve,

Évfolyam:4

Témakör: Szabadon felhasználható órakeret	Előzetes tudás: Hulladékgyűjtés fontossága. Saját ruha felismerése.	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztését	Tantárgyi fejlesztési célok: Feladatot vállalása és jó elvégzése. Alkalomnak és időjárásnak megfelelő öltözet kiválasztása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű háztartási munkák Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők A ház körüli takarítási feladatokhoz használható eszközök és feladatok. Taneremben, folyosón egyszerű takarítási munkák. Tisztítószerek tulajdonságai és használatuk. Ruhák válogatása, csoportosítása. Ruha gondozása, tárolása. Cipőápolás. Személyes tisztálkodás. <p>Seprés, portörlés, játékok lemosása (seprű, lapát, lemosó szivacs, porrony használata). Tisztító szerek használatának gyakorlása ellenőrzés mellett. A környezet szépítése, az évszaknak megfelelően szükséges növényápolási munkák végzésébe bekapsolódni, állandó irányítás mellett. Tanulmányi séta, tisztálkodási- és bőrápoló szereket árusító üzlet meglátogatása, néhány használati utasítás elolvasása, ajánlott szerek kiválasztása, a választás indoka.</p>	<p>Irányítással a tanteremben foglalkozások és étkezések után rendet rak, felsöpör, letöri az asztalt.</p> <p>Megismerkedik néhány tisztítószerrel és a fokozott veszélyt jelentő tisztítószerek jelzéseivel.</p> <p>Résztl vesz az udvari munkálatokban. Tanulmányi séta során megismerkedik a tisztálkodási szerek beszerzési helyével.</p>	<p>Résztl vesz a tanterem tisztántartásában, takarítási munkálatokban. Kialakul környezete iránti tisztaságigénye.</p> <p>A megismert eszközök balesetmentes használatára képes.</p> <p>Szokásává válik az alsóruha napi cseréje, a rendszeres fogápolás.</p> <p>Képes felismerni a ruhaváltás szükségességét.</p> <p>Képes felismerni a hajmosás és tisztálkodás szükségességének idejét.</p> <p>Képes a megismert tisztálkodó szereket helyesen alkalmazni.</p>	<p>Kommunikációfejleszt és, Játékra nevelés.</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: A 4. évfolyam során tanult fogalmak			

5.-6. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelésben a harmonikus, esztétikus és praktikus környezetért végzett tevékenység felelősségeinek tudatosításával és a takarékkosság és mértékletesség igényének kialakításával játszik fontos szerepet.

A testi és lelki egészségre nevelésben különös hangsúlyt helyez a háztartásban előforduló fizikai és lelki veszélyforrások megismerésére, igény kialakítására a testi épség megővására, a munkatevékenységek végzéséhez szükséges fizikai és lelki képességek fejlesztésére.

A családi életre nevelésben fontos szerepet játszik a tantárgy a családi munkamegosztásban az érdeklődésnek, képességnek megfelelő tevékenységek gyakorlásával, a minél önállóbb önellátás megalapozásával.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség kialakítása a családban és a társak között előforduló segítségadási lehetőségek megismerésére, szükséglet szerinti alkalmazására irányul.

A tantárgy a fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztését segíti az életvitel során felhasznált anyagokkal és energiahordozókkal való takarékos bánásmód elsajátításával, a pazarló szokások felismerésével, valamint a környezetben található erőforrások szükséglet alapú felhasználásával.

Az anyanyelvi kompetencia fejlesztését az igények és a választások megfogalmazásának kialakításával, bővítésével az önellátásban és a környezet megővásában segíti.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztése segíti a veszélyes és káros anyagok felismerését a minden nap életben, a megfelelő és elvárható óvatosság kialakítását a vegyi anyagokkal, a háztartási és közlekedési eszközökkel, a környezeti hatásokkal és jelenségekkel kapcsolatos ismeretek egészségügyi vonatkozású alapjainak megismerését.

A digitális kompetencia fejlesztését támogatja a környezetben előforduló technikai eszközök biztonságos működtetéséhez szükséges digitális ismeretek nyújtásával.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia a több elemből, tevékenységből álló műveletsor elvégzését, a háztartási munkák elosztásának és sorrendjének tervezését segíti.

Balesetvédelem: minden munkatevékenység során szükséges a balesetvédelemi, valamint a munkavédelmi szabályok ismerete és betartása.

Évfolyam:5.

Témakör: Textilmunkák	Előzetes tudás: Ismerni az alapanyagokat.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az olló és a tü helyes használata.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák

Előzetes tudás: Ismerni az alapvető konyhai berendezéseket, takarítóeszközöket.

Óraszám:

- Saját tapasztalatai alapján az anyag megmunkálhatóságának megismerése.
- Irányítással textilt csíkokra vágni, textilcsíkot összevarrni, gombolyítani.
- A szároltést segítséggel, a szálkihúzást és az előöltést önállóan gyakorolni.
- Tübefűzést (egyre önállóbban) és csomókötést gyakorolni.
- Bonyolultabb gombvárrási technikákat gyakorolni.
- Ismerkedés szövött tárgyakkal, a szövés eszközeivel.

- Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: megmunkálhatóság.
- Irányítással textil felvágása, nyírása, segítséggel, gombolyítása.
- Öltésformák (előöltés, szároltés szegőöltés: pelenkaöltés).
- Varrások eldolgozása.
- Csomókötés, gombfelvárrás.
- A szövés előkészítése.

Textilfélék alapanyaga, azok elemi szálainak megismerése
válogatási gyakorlatok: szín, anyagvastagság, anyagösszetétel alapján).
Textilből készült használati tárgyak gyűjtése, csoportosítása.
Vágás, gombolyítás, szalaggötés gyakorlása, szálbehúzás, varrási
lapismerekek gyakorlása.
Fokozódó önállósággal szalaggötés, önállóan szálkihúzás.
Önállóan szalaggötés, segítséggel szároltés gyakorlása.
Szegőöltések közül pelenkaöltés technikájának megismerése.
Új öltésforma megismerése a tübefűzés, csomózás gyakorlásával.
Anyag és gomb kapcsolata, gombvárrási gyakorlatok. A tanult tevékenységek
folyamatos gyakorlása csökkenő mértékű segítséggel.
Szövés anyagainak, eszközeinek megismerése.

Segítséggel válogatja a különböző textileket:

- szín,
- anyagvastagság,
- anyagösszetétel alapján.

Segítséggel textilből készült használati tárgyak gyűjt, csoportosít.

Segítséggel vágás, gombolyítás, szalagot köt. *Irányítással* gyakorolja a szálbehúzást, a korábban megismert varrási alapismereket.

Fokozódó *önállósággal* szalagot köt és, önállóan szálat húz.

Segítséggel szároltést gyakorol.

Együttműködéssel varr szegőöltést, (pelenkaöltést).

Együttműködéssel fűz be tűt, köt csomót a varrócérna végére.

Együttműködéssel dolgoz el szálvéget.

Érzékszervi tapasztalatszerzés útján megismerkedik a különböző textilfélékkel, szín, anyagvastagság, rugalmasság, moshatósági szempontok, felhasználhatóság szerint.

Szegőöltések közül pelenkaöltés technikáját ismeri meg.

Új öltésformát ismer meg.

Megismeri a tübefűzés, csomózás technikáját.

Anyag és gomb kapcsolata, gombvárrási gyakorlatokat végez. A tanult tevékenységeket folyamatosan gyakorolja csökkenő mértékű segítséggel.

Szövés anyagaival, eszközeivel ismerkedik meg.

Képes baleset, és munkavédelmet figyelembe venni veszélyes eszközök használata során.

Mozgásnevelés finommotorika,

Ének, zene: zenehallgatás

Elvárt és javasolt fogalmak: szál, szálirány, anyagnyúlás, előöltés, szálöltés, szegőöltés, elvárrás, pelenkaöltés, Szövessel kapcsolatos eszközök elnevezése.

Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Étkezéshez saját részre terítés.	15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p>• Takarítási munkákat végezni (tanterem, tankonyha).</p> <p>• Önállóan rendet rakni, irányítással teríteni, mosogatni, törölgetni, kenyereset megkenni.</p> <p>• A megismert eszközök használatát gyakorolni segítséggel.</p> <p>• Tisztítási, hámozási folyamatok megismerése, gyakorlása.</p> <p>• Seprű, lapát használata.</p> <p>• Tisztító és fertőtlenítőszerek.</p> <p>• Konyhai eszközök helye, rendje.</p> <p>• Egyszerűbb konyhai munkák.</p> <p>• Kenyérkenés, kenyérszeletelés, kenyépirítás, konzervbontás.</p> <p>• A főzés jellegének megfelelő edények és eszközök kiválasztása.</p> <p>• Gyümölcs és zöldségtisztítás.</p> <p>• Főzést nem igénylő ételek készítése.</p> <p>Seprés, portörlés, felmosás, játékok lemosása. Porszívázás gyakorlása, szönyeg porszíválása önállóan. Tisztító és fertőtlenítőszerek adagolásának megismerése, használatának gyakorlása ellenőrzés mellett. A helyrerakás, terítés, mosogatás, törölgetés gyakorlása. Irányítással terítés, mosogatás, törölgetés. Étkezések előkészítése segítséggel: A kenyérkenés módjának megtanulása. A kenyérszeletelés, kenyépirítás, konzervbontás módjának megismerése, az eszközök használatának gyakorlása különös tekintettel a baleset-megelőzésre. Megfelelő eszközök és edények kiválogatásának gyakorlása. Egyszerű ételek elkészítésének megismerése, gyakorlása (alma, banán, narancs, sárgarépa, burgonya). Gyümölcturmix, pirítós, szendvics készítése. Eddigi tevékenységek gyakorlása. Önálló terítés, mosogatás, rendrakás.</p>	<p><i>Irányítással töröl port, seper, felmos, mossa le a játékokat. Segítséggel készít elő, rak el, működtet porszívót., porszívózik szönyeget.</i></p> <p><i>Segítséggel tisztító és fertőtlenítőszereket adagol megismerése, használatát ellenőrzés mellett gyakorolja. Gyakorolja az eszközök helyrerakását, terítést, mosogatást, törölgetést.</i></p> <p><i>Irányítással terít, mosogat, törölget.</i></p> <p><i>Segítséggel készít elő étkezésekhez.</i></p> <p><i>Segítséggel ken kenyereset.</i></p> <p><i>Segítséggel szeletel kenyereset, konzervet bont, kenyereset pirít Gyakorolja az eszközök és edények kiválogatását</i></p> <p><i>Egyszerű ételek elkészítésének gyakorolja.</i></p> <p><i>Segítséggel almát, banánt, narancsot, sárgarépát, burgonyát hámoz és szeletel.</i></p> <p><i>Segítséggel gyümölcturmixon, pirítót, szendvicset készít.</i></p> <p><i>Önállóan terít, mosogat, és rendet rak.</i></p>	<p>Megismeri a seprű, lapát használatát.</p> <p>Fokozott elővigyázatosság mellett megismerkedik a tisztító és fertőtlenítőszerek használatával, adagolásával.</p> <p>Megismerkedik a konyhai eszközök helyével, rendjével.</p> <p>Egyszerűbb konyhai munkákat végez. Az eszközöket balesetmentesen használja, fokozott figyelmet fordít önmaga és társai épségére.</p> <p>Megismerkedik a főzés jellegének megfelelő edények és eszközök használatával..</p> <p>Képes egyszerű, főzést nem igénylő ételek készítésére.</p>	<p>Segítséggel tudjon rendet tartani, teríteni, vegyen részt a takarításban, mosogatásban, törölgetésben. A kenyér megkenésével próbálkozni.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Előkészítéshez és főzéshez kapcsolódó fogalmak, az anyagokra eszközökre, technológiára vonatkozóan szókincs bővítése.
Fogalmak bővítése tisztító- fertőtlenítőszerek használatával kapcsolatos tevékenységek köréből.

3. Témakör: Személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Előzetes tudás: Öltözkodés</i> <i>Tantárgyi fejlesztési célok: Ruhazárak önálló használata</i>	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Húzózár használata, csatolás, patentolás, kapcsolás, gombolás fokozódó önállósággal. Cipőfűzés, csomókötés, tépőzár használat. Önálló cipőfűzés. A mosás és vasalás eszközeinek felismerése, megnevezése, használatuk. A megfelelő ruházat kiválasztása. Ruhanemű kezelése. Ruhazárak használata. Cipőfűzés –fűző megkötése. Mosás: gépi- kézi mosás. Teregetés, hajtogatás, vasalás. <p>Ruházat adekvát kiválasztásának gyakorlása (évszak, időjárás, alkalm).</p> <p>Húzózár, patent, kapocs, csat használatának gyakorlása.</p> <p>Cipőfűzés, cipőkötés gyakorlása (fűzőtáblákon).</p> <p>Cipőfűzés szükség szerint, cipőkötés adódó alkalmanként rányítással.</p> <p>Mosás megismerése, kézi-gépi mosás eszközei, azok használata.</p> <p>Teregetés, (szárító) hajtogatás (tárolás), vasalás. (babaruhák).</p>	<p>Gyakorolja a ruházat kiválasztását az évszaknak időjárásnak, alkalomnak megfelelően.</p> <p><i>Segítséggel</i> húzózárat húz, patentot kapcsol, csatot csatol.</p> <p>Gyakorolja a cipőfűzést fűzőtáblán és cipőn.</p> <p><i>Segítséggel</i> köt cipőt.</p> <p><i>Segítséggel</i> végez kézi mosást.</p> <p><i>Együttműködéssel</i> mos géppel.</p> <p><i>Segítséggel</i> tereget, hajtogat ruhát.</p> <p><i>Együttműködéssel</i> vasal.</p>	<p>Képes kis segítséggel a megfelelő ruházat kiválasztására</p> <p>Képes kis segítséggel a ruhaneműk megfelelő kezelésére.</p> <p>Képes kis segítséggel a ruhazárak használatára.</p> <p>Képes kis segítséggel a cipő befűzésére, a cipőfűző kötésére.</p> <p>Megismerkedik a kézi és gépi mosás eszközeivel, folyamatával.</p> <p>Megismeri a teregetés, hajtogatás, vasalás folyamatát.</p> <p>Felügyelet mellett képes a mosógép, centrifuga, vasaló használatára.</p>	<p>Mozgásnevelés finommozgások,</p> <p>Társadalomismeret: divat, viselet,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Ruhagondozással kapcsolatos fogalmak bővítése (mosószerek, csipesz, szárító, vasalódeszka, hőfokszabályozó).

Évfolyam:5.

I. Témakör: Vásárlás-fogyasztóvédelem <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztését	<i>Előzetes tudás:</i> Boltrendszer sokszínűsége. <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Érték és ár közötti összefüggések megértetése.	Óraszám: 10
Tananyag <ul style="list-style-type: none"> Az alapvető árucikkek beszerzésének helye, a vásárlás módja. Egyfélre árucikk vásárlása önállóan (vásárlás megtervezése, mit veszek? Hol kapható? Mennyibe kerül?). Vásárlás körülményei. Különböző boltok, áruházak és piac látogatása. Vásárlás – fizetés – csomagolás. Vásárlás céljának, menetének megismerése, alapvető árucikkek beszerzési helyeinek ismerete. Vásárlás folyamatának gyakorlása, beszámoló a vásárlás folyamatáról, eredményéről. Tanulmányi séta, piac-, üzletlátogatás, kirakatok nézegetése. Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyének megismerése, egy téTEL vásárlása.	Tanulói tevékenység Gyakorolja a vásárlás folyamatát. <i>Segítséggel</i> végez vásárlással kapcsolatos feladatokat. <i>Segítséggel</i> számol be a vásárlás folyamatáról, az árucikkek beszerzési helyéről. Részt vesz a tanulmányi sétán. a tanulmányi séta során üzletet, piacot látogat, kirakatot nézeget. <i>Segítséggel</i> kirakat maketteket készít. Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyét ismeri meg, egy terméket vásárol.	Elvárt teljesítmény Néhány alapvető árucikk beszerzési helyét és a vásárlás módját ismerni meg. Képes segítséggel vásárolni egy téTEL. Kapcsolódási pontok Kommunikáció vásárlás, közlekedés, Számolás, mérés: vásárlás, fizetés, Olvasás, írás: feliratok, reklámok, szórólapok
Elvárt és javasolt fogalmak: Célzott vásárlás helye, ott kapható áruk neve. Vásárlási folyamatnál használt fogalmak. Közlekedéshez kapcsolódó fogalmak. Vásárlási folyamatnál és fizetésnél használatos fogalmak. Közlekedéshez, viselkedéshez kapcsolódó fogalmak folyamatos bővítése.		

Évfolyam:5.

5. Témakör: Anyagok alakítása <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet kezeliendője ondozása	<i>Előzetes tudás: Kézügyesség.</i> <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az anyagmegmunkáláshoz használt eszközök körének bővítése.	Óraszám: 10	
Teljesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű tárgyak, ajándék, elemi kompozíciók készítése a megadott alapanyagokból. (sík tárgy, térbeli tárgy) Adott anyagból készült tárgyak kiválasztása, csoportosítása. Papírból, fonalból, textilból ajándékok, elemi kompozíciók létrehozása, egyszerű munkadarabok készítése. Papír, fonal, textil tárgyak készítése. Különböző anyagok tulajdonságainak felfedezése (fa, kő, fém). <p>Kartonpapíron előrajzolt kép kivarrása (karácsonyi képeslap, anyák napjára ajándék). Kartonból, papírból, fonalból és textilből egyszerű tárgyak készítése irányítással (varrással doboz, album, képkeret, babaház). Textilen előrajzolt ábra kivarrása színes fonallal („terítő”, babaruha). Adott anyagból készült tárgyak, alkotások készítése fa (lécsiszolása, festése, faragása), kő („ékszer” készítése, kavicsból állatok, tárgyak készítése festéssel, lakkozással) fém (karácsonyi díszek, „ékszer”).</p>	<p><i>Segítséggel</i> kartonpapíron előrajzolt képet varr ki karácsonyi képeslapot, anyák napjára ajándékot készít. Kartonból, papírból, fonalból és textilből egyszerű tárgyakat készít <i>irányítással</i> (varrással doboz, album, képkeret, babaház).</p> <p><i>Segítséggel</i> textilen előrajzolt ábrát varr ki színes fonallal („terítő”, babaruha).</p> <p><i>Segítséggel</i> adott anyagból készült tárgyak, alkotásokat készít fából, (lécsiszolása, festése, faragása), kőből, („ékszer” készítése, kavicsból állatok, tárgyak készítése festéssel, lakkozással) fémből. (karácsonyi díszek, „ékszer”).</p>	<p>Képes segítséggel papírból, fonalból, textilből ajándékok, elemi kompozíciók hoz létre, egyszerű munkadarabokat készít.</p> <p>Különböző anyagok tulajdonságait fedez fel (fa, kő, fém).</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: tárgykészítés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Papír, fonal, textilmunkák, megmunkálása, elkészítése, során használt fogalmak kibővítése a felhasználhatóságot előző fogalmakkal. maradandó, természeti tárgy – emberi alkotás (kavics, mozaik), bánya,

Évfolyam: 5.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i> Ismerni az alapanyagokat. Boltrendszer sokszínűsége.	Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az olló és a tü helyes használata. Érték és ár közötti összefüggések megértetése.	
Feljlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény Kapcsolódási pontok

- Textilmunkák
- Vásárlás – Fogyasztóvédelem
- Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: megmunkálhatóság. Irányítással textil felvágása, nyírása, segítséggel, gombolyítása. Öltésformák (előltés, szároltés szegőöltés: pelenkaöltés). Varrások eldolgozása. Csomókötés, gombfelváras. A szövés előkészítése.
- Vásárlás körülményei. Különböző boltok, áruházak és piac látogatása. Vásárlás – fizetés – csomagolás.

Textilfélék alapanyaga, azok elemi szálainak megismerése
válogatási gyakorlatok: szín, anyagvastagság, anyagösszetétel
(lapján).

Textilből készült használati tárgyak gyűjtése, csoportosítása.
Vágás, gombolyítás, szalaggötés gyakorlása, szálbehúzás, varrási
lapismerekek gyakorlása.

Fokozódó önállósággal szalaggötés, önállóan szálkihúzás.
Önállóan szalaggötés, segítséggel szároltés gyakorlása.

Szegőöltések közül pelenkaöltés technikájának megismerése.

Új öltésforma megismerése a tűbefűzés, csomózás gyakorlással.
Anyag és gomb kapcsolata, gombvarrási gyakorlatok. A tanult
tevékenységek folyamatos gyakorlása csökkenő mértékű segítséggel.
Szövés anyagainak, eszközeinek megismerése

Vásárlás céljának, menetének megismerése, alapvető árucikkek
beszerzési helyeinek ismerete.

Vásárlás folyamatának gyakorlása, beszámoló a vásárlás
folyamatáról, eredményéről.

Tanulmányi séta, piac-, üzletlátogatás, kirakatok nézegetése.

Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyének
megismerése, egy téTEL vásárlása.

Segítséggel válogatja a különböző textileket:

- szín,
- anyagvastagság,
- anyagösszetétel alapján.

Segítséggel textilből készült használati tárgyak gyűjt, csoportosít.

Segítséggel vágás, gombolyítás, szalagot köt. Irányítással
gyakorolja a szálbehúzást, a korábban megismert varrási
alapismereket.

Fokozódó önállósággal szalagot köt és, önállóan szálat húz.

Segítséggel szároltést gyakorol.

Együttműködéssel varr szegőöltést, (pelenkaöltést).

Együttműködéssel fűz be tút, köt csomót a varrócéerna végére.

Együttműködéssel dolgoz el szálvéget.

Gyakorolja a vásárlás folyamatát.

Segítséggel végez vásárlással kapcsolatos feladatokat.

Segítséggel számol be a vásárlás folyamatáról, az
árucikkek beszerzési helyéről.

Részt vesz a tanulmányi sétán. a tanulmányi séta során
üzletet, piacot látogat, kirakatot nézeget.

Segítséggel kirakat maketteket készít.

Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek
beszerzési helyét ismeri meg, egy terméket vásárol.

Érzékszervi tapasztalatszerzés útján
megismerkedik a különböző
textilfélékkel, szín,

anyagvastagság, rugalmasság,
moshatósági szempontok,
felhasználhatóság szerint.

Szegőöltések közül pelenkaöltés
technikáját ismeri meg.

Új öltésformát ismer meg.

Megismeri a tűbefűzés, csomózás
technikáját.

Anyag és gomb kapcsolata,
gombvarrási gyakorlatokat végez.
A tanult tevékenységeket
folyamatosan gyakorolja csökkenő
mértékű segítséggel.

Szövés anyagaival, eszközeivel
ismerkedik meg.

Képes baleset, és munkavédelmet
figyelembe venni veszélyes
eszközök használata során.

Néhány alapvető árucikk
beszerzési helyét és a vásárlás
módját ismerni meg.

Képes segítséggel vásárolni egy
tételeit.

Mozgásnevelés
finommotorika,

Ének, zene:
zenehallgatás
Kommunikáció
vásárlás,
közlekedés,

Számolás,
mérés:
vásárlás,
fizetés,

Olvasás, írás:
feliratok,
reklámok,
szórólapok

Elvárt és javasolt fogalmak: Az 5. évfolyamon tanult fogalmak, a textilmunkák és vásárlás-fogyasztóvédelem téma körében

Évfolyam:6.

Témakör: Textilmunkák

Előzetes tudás: Ismerni az alapanyagokat.

Óraszám:

20

Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet
ondozása

Tantárgyi fejlesztési célok: Az olló és a tü helyes használata.

Ejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Saját tapasztalatai alapján az anyag megmunkálhatóságának megismerése. Irányítással textilt csíkokra vágni, textilcsíkot összevarni, gombolyítani. A szároltést segítséggel, a szálkihúzást és az előöltést önállóan gyakorlni. Tübefűzést (egyre önállóbban) és csomókötést gyakorlni. Bonyolultabb gombvárási technikákat gyakorlni. Ismerkedés szővött tárgyakkal, a szővés eszközeivel. Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: megmunkálhatóság. Irányítással textil felvágása, nyírása, segítséggel, gombolyítása. Öltésformák (előöltés, szároltés szegőöltés: pelenkaöltés). Varrások eldolgozása. Csomókötés, gombfelvárrás. A szővés előkészítése. <p>Textilfélék alapanyaga, azok elemi szálainak megismerése válogatási gyakorlatok: szín, anyagvastagság, anyagösszetétel alapján). Textilből készült használati tárgyak gyűjtése, csoportosítása. Vágás, gombolyítás, szalagkötés gyakorlása, szálbehúzás, varrási lapismerekek gyakorlása. Fokozódó önállósággal szalagkötés, önállóan szálkihúzás. Önállóan szalagkötés, segítséggel szároltés gyakorlása. Szegőöltések közül pelenkaöltés technikájának megismerése. Új öltésforma megismerése a tübefűzés, csomózás gyakorlásával. Anyag és gomb kapcsolata, gombvárási gyakorlatok. A tanult tevékenységek folyamatos gyakorlása csökkenő mértékű segítséggel. Szővés anyagainak, eszközeinek megismerése.</p>	<p><i>Irányítással</i> válogatja a különböző textileket:</p> <ul style="list-style-type: none"> szín, anyagvastagság, anyagösszetétel alapján. <p><i>Irányítással</i> textilből készült használati tárgyak gyűjt, csoportosít.</p> <p><i>Irányítással</i> vágás, gombolyítás, szalagot köt. <i>Önállóan</i> gyakorolja a szálbehúzást, a korábban megismert varrási alapismereteket.</p> <p><i>Önállóan</i> szalagot köt és, önállóan szálat húz.</p> <p><i>Irányítással</i> szároltést gyakorol.</p> <p><i>Segítséggel</i> varr szegőöltést, (pelenkaöltést).</p> <p><i>Segítséggel</i> fűz be tűt, köt csomót a varrócéerna végére.</p> <p><i>Segítséggel</i> dolgoz el szálvéget.</p>	<p>Érzékszervi tapasztalatszerzés útján szerzett ismereteit, gyakorlatban alkalmazza, a különböző textilfélékkel, szín, anyagvastagság, rugalmasság, moshatósági szempontok, felhasználhatóság szerint. Szegőöltések közül pelenkaöltés technikáját alkalmazza. Tanult öltésformát gyakorol. Alkalmazza a tübefűzés, csomózás technikáját. Anyag és gomb kapcsolata, gombvárási gyakorlatokat végez. A tanult tevékenységeket folyamatosan gyakorolja csökkenő mértékű segítséggel. Szővés anyagaival, eszközeivel ismerkedik meg. Képes baleset, és munkavédelmet figyelembe venni veszélyes eszközök használata során.</p>	<p>Mozgásnevelés finommotorika, Ének, zene: zenehallgatás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: szál, szálirány, anyagnyúlás, előöltés, szálöltés, szegőöltés, elváras, pelenkaöltés, Szövessel kapcsolatos eszközök elnevezése.

Évfolyam: 6.

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák

Előzetes tudás: Ismerni az alapvető konyhai berendezéseket, takarítóeszközöket.

Óraszám:

<i>Feljlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Étkezéshez saját részre terítés.	15	
Feljlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Takarítási munkákat végezni (tanterem, tankonyha). • Önállóan rendet rakni, irányítással teríteni, mosogatni, törölgetni, kenyereset megkenni. • A megismert eszközök használatát gyakorolni segítséggel. • Tisztítási, hámozási folyamatok megismerése, gyakorlása. • Seprű, lapát használata. • Tisztító és fertőtlenítőszerek. • Konyhai eszközök helye, rendje. • Egyszerűbb konyhai munkák. • Kenyérkenés, kenyérzszeletelés, kenyépirítás, konzervbontás. • A főzés jellegének megfelelő edények és eszközök kiválasztása. • Gyümölcs és zöldségtisztítás. • Főzést nem igénylő ételek készítése. <p>Seprés, portörlés, felmosás, játékok lemosása. Porszívázás gyakorlása, szönyeg porszíválása önállóan. Tisztító és fertőtlenítőszerek adagolásának megismerése, használatának gyakorlása ellenőrzés mellett. A helyrerakás, terítés, mosogatás, törölgetés gyakorlása. Irányítással terítés, mosogatás, törölgetés. Étkezések előkészítése segítséggel: A kenyérkenés módjának megtanulása. A kenyérzszeletelés, kenyépirítás, konzervbontás módjának megismerése, az eszközök használatának gyakorlása különös tekintettel a baleset-megelőzésre. Megfelelő eszközök és edények kiválogatásának gyakorlása. Egyszerű ételek elkészítésének megismerése, gyakorlása Alma, banán, narancs, sárgarépa, burgonya). Gyümölcturmix, pirítós, szendvics készítése. Eddigi tevékenységek gyakorlása. Önálló terítés, mosogatás, rendrakás.</p>	<p><i>Önállóan töröl port, seper, felmos, mossa le a játékokat. Irányítással készít elő, rak el, működtet porszívót., porszívózik szönyeget.</i></p> <p><i>Irányítással tisztító és fertőtlenítőszereket adagol megismerése, használatát ellenőrzés mellett gyakorolja. Gyakorolja az eszközök helyrerakását, terítést, mosogatást, törölgetést.</i></p> <p><i>Önállóan terít, mosogat, törölget.</i></p> <p><i>Irányítással készít elő étkezésekhez.</i></p> <p><i>Irányítással ken kenyereset.</i></p> <p><i>Irányítással szeletel kenyereset, konzervet bont, kenyereset pirít Gyakorolja az eszközök és edények kiválogatását</i></p> <p><i>Egyszerű ételek elkészítésének gyakorolja.</i></p> <p><i>Irányítással almát, banánt, narancsot, sárgarépát, burgonyát hámoz és szeletel.</i></p> <p><i>Irányítással gyümölcturmixot, pirítóst, szendvicset készít.</i></p> <p><i>Önállóan terít, mosogat, és rendet rak.</i></p>	<p>Alkalmazza a seprű, lapát használatát.</p> <p>Fokozott elővigyázatosság mellett alkalmazza a tisztító és fertőtlenítőszerek használatával, adagolásával.</p> <p>Alkalmazza a konyhai eszközök helyével, rendjével kapcsolatos ismereteit.</p> <p>Egyszerűbb konyhai munkákat végez. Az eszközöket balesetmentesen használja, fokozott figyelmet fordít önmaga és társai épségére.</p> <p>Alkalmazza a főzés jellegének megfelelő edények és eszközök használatát.</p> <p>Képes egyszerű, főzést nem igénylő ételek készítésére.</p>	<p>Segítséggel tudjon rendet tartani, teríteni, vegyen részt a takarításban, mosogatásban, törölgetésben. A kenyér megkenésével próbálkozni.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Előkészítéshez és főzéshez kapcsolódó fogalmak, az anyagokra eszközökre, technológiára vonatkozóan szókincs bővítése.
Fogalmak bővítése tisztító- fertőtlenítőszerek használatával kapcsolatos tevékenységek köréből.

Évfolyam:6

3. Témakör: Személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők

Előzetes tudás: Öltözködés

Óraszám:

<i>Feljlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Ruhazárok önálló használata	10	
Feljlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Húzózár használata, csatolás, patentolás, kapcsolás, gombolás fokozódó önállósággal. • Cipőfűzés, csomókötés, tépőzár használat. • Önálló cipőfűzés. • A mosás és vasalás eszközeinek felismerése, megnevezése, használatuk. • A megfelelő ruházat kiválasztása. • Ruhanemű kezelése. Ruhazárok használata. • Cipőfűzés –fűző megkötése. • Mosás: gépi- kézi mosás. • Teregetés, hajtogatás, vasalás. <p>Ruházat adekvát kiválasztásának gyakorlása (évszak, időjárás, ikalom). Húzózár, patent, kapocs, csat használatának gyakorlása. Cipőfűzés, cipőkötés gyakorlása (fűzötáblákon). Cipőfűzés szükség szerint, cipőkötés adódó alkalmanként rányítással. Mosás megismerése, kézi-gépi mosás eszközei, azok használata. Teregetés, (szárító) hajtogatás (tárolás), vasalás. (babaruhák).</p>	<p>Gyakorolja a ruházat kiválasztását az évszaknak időjárásnak, alkalomnak megfelelően. <i>Irányítással</i> húzózárat húz, patentot kapcsol, csatot csatol.</p> <p>Gyakorolja a cipőfűzést fűzötáblán és cipőn. <i>Irányítással</i> köt cipőt.</p> <p><i>Irányítással</i> végez kézi mosást. Segítséggel mos géppel.</p> <p><i>Irányítással</i> tereget, hajtogat ruhát. Segítséggel vasal.</p>	<p>Képes kis segítséggel a megfelelő ruházat kiválasztására</p> <p>Képes kis segítséggel a ruhaneműk megfelelő kezelésére.</p> <p>Képes kis segítséggel a ruhazárok használatára.</p> <p>Képes kis segítséggel a cipő befűzésére, a cipőfűző kötésére.</p> <p>Kis segítséggel a kézi és gépi mosás eszközeit, folyamatát végzi.</p> <p>Alkalmazza a teregetés, hajtogatás, vasalás folyamatát.</p> <p>Felügyelet mellett képes a mosógép, centrifuga, vasaló használatára.</p>	<p>Mozgásnevelés finommozgások,</p> <p>Társadalomismeret: divat, viselet,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Ruhagondozással kapcsolatos fogalmak bővítése (mosószer, csipesz, szárító, vasalódeszka, hőfokszabályozó).

Évfolyam:6.

I. Témakör: Vásárlás-fogyasztóvédelem <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet védelemre vonatkozása	<i>Előzetes tudás:</i> Boltrendszer sokszínűsége. <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Érték és ár közötti összefüggések megértetése.	Óraszám: 10	
Teljesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Az alapvető árucikkek beszerzésének helye, a vásárlás módja. Egyfél árucikk vásárlása önállóan (vásárlás megtervezése, mit veszek? Hol kapható? Mennyibe kerül?). Vásárlás körülményei. Különböző boltok, áruházak és piac látogatása. Vásárlás – fizetés – csomagolás. <p>Vásárlás céljának, menetének megismerése, alapvető árucikkek beszerzési helyeinek ismerete.</p> <p>Vásárlás folyamatának gyakorlása, beszámoló a vásárlás folyamatáról, eredményéről.</p> <p>Tanulmányi séta, piac-, üzletlátogatás, kirakatok nézegetése.</p> <p>Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyének megismerése, egy téTEL vásárlása.</p>	Gyakorolja a vásárlás folyamatát. <i>Irányítással</i> végez vásárlással kapcsolatos feladatokat. <i>Irányítással</i> számol be a vásárlás folyamatáról, az árucikkek beszerzési helyéről. Részt vesz a tanulmányi sétán. a tanulmányi séta során üzletet, piacot látogat, kirakatot nézeget. <i>Irányítással</i> kirakat maketteket készít. Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyét ismeri meg, egy terméket vásárol. 	Néhány alapvető árucikk beszerzési helyét és a vásárlás módját ismerni meg. Képes segítséggel vásárolni egy tételek. 	Kommunikáció vásárlás, közlekedés, Számolás, mérés: vásárlás, fizetés, Olvasás, írás: feliratok, reklámok, szórólapok
Elvárt és javasolt fogalmak: Célzott vásárlás helye, ott kapható áruk neve. Vásárlási folyamatnál használt fogalmak. Közlekedéshez kapcsolódó fogalmak. Vásárlási folyamatnál és fizetésnél használatos fogalmak. Közlekedéshez, viselkedéshez kapcsolódó fogalmak folyamatos bővítése.			

Évfolyam:6.

5. Témakör: Anyagok alakítása <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet kezeliendője ondozása	<i>Előzetes tudás: Kézügyesség.</i> <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az anyagmegmunkáláshoz használt eszközök körének bővítése.	Óraszám: 10	
Teljesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű tárgyak, ajándék, elemi kompozíciók készítése a megadott alapanyagokból. (sík tárgy, térbeli tárgy) Adott anyagból készült tárgyak kiválasztása, csoportosítása. Papírból, fonalból, textilból ajándékok, elemi kompozíciók létrehozása, egyszerű munkadarabok készítése. Papír, fonal, textil tárgyak készítése. Különböző anyagok tulajdonságainak felfedezése (fa, kő, fém). <p>Kartonpapíron előrajzolt kép kivarrása (karácsonyi képeslap, anyák napjára ajándék). Kartonból, papírból, fonalból és textilból egyszerű tárgyak készítése irányítással (varrással doboz, album, képeret, babaház). Textilen előrajzolt ábra kivarrása színes fonallal („terítő”, babaruha). Adott anyagból készült tárgyak, alkotások készítése fa (léccsiszolása, festése, faragása), kő („ékszer” készítése, kavicsból állatok, tárgyak készítése festéssel, lakkozással) fém karácsonyi díszek, „ékszer”).</p>	<p><i>Irányítással</i> kartonpapíron előrajzolt képet varr ki karácsonyi képeslapot, anyák napjára ajándékot készít. Kartonból, papírból, fonalból és textilból egyszerű tárgyakat készít <i>önállóan</i> (varrással doboz, album, képeret, babaház).</p> <p><i>Irányítással</i> textilen előrajzolt ábrát varr ki színes fonallal („terítő”, babaruha).</p> <p><i>Irányítással</i> adott anyagból készült tárgyak, alkotásokat készít fából, (léccsiszolása, festése, faragása), kőből, („ékszer” készítése, kavicsból állatok, tárgyak készítése festéssel, lakkozással) fémből. (karácsonyi díszek, „ékszer”).</p>	<p>Képes irányítással papírból, fonalból, textilból ajándékok, elemi kompozíciók hoz létre, egyszerű munkadarabokat készít.</p> <p>Különböző anyagok tulajdonságait fedez fel (fa, kő, fém).</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: tárgykészítés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Papír, fonal, textilmunkák, megmunkálása, elkészítése, során használt fogalmak kibővítése a felhasználhatóságot előző fogalmakkal. maradandó, természeti tárgy – emberi alkotás (kavics, mozaik), bánya,

Évfolyam: 6.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i> Ismerni az alapanyagokat. Boltrendszer sokszínűsége.	Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az olló és a tü helyes használata. Érték és ár közötti összefüggések megértetése.	
Feljlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény Kapcsolódási pontok

- Textilmunkák
- Vásárlás – Fogyasztóvédelem
- Anyagvizsgálat érzékszervi tapasztalatszerzés útján: megmunkálhatóság. Irányítással textil felvágása, nyírása, segítséggel, gombolyítása. Öltésformák (előltés, szároltás szegőöltés: pelenkaöltés). Varrások eldolgozása. Csomókötés, gombfelváras. A szövés előkészítése.
- Vásárlás körülményei. Különböző boltok, áruházak és piac látogatása. Vásárlás – fizetés – csomagolás.

Textilfélék alapanyaga, azok elemi szálainak megismerése
válogatási gyakorlatok: szín, anyagvastagság, anyagösszetétel
(lapján).

Textilből készült használati tárgyak gyűjtése, csoportosítása.
Vágás, gombolyítás, szalaggötés gyakorlása, szálbehúzás, varrási
lapismerekek gyakorlása.

Fokozódó önállósággal szalaggötés, önállóan szálkihúzás.
Önállóan szalaggötés, segítséggel szároltás gyakorlása.

Szegőöltések közül pelenkaöltés technikájának megismerése.

Új öltésforma megismerése a tűbefűzés, csomózás gyakorlással.
Anyag és gomb kapcsolata, gombvarrási gyakorlatok. A tanult
tevékenységek folyamatos gyakorlása csökkenő mértékű segítséggel.
Szövés anyagainak, eszközeinek megismerése

Vásárlás céljának, menetének megismerése, alapvető árucikkek
beszerzési helyeinek ismerete.

Vásárlás folyamatának gyakorlása, beszámoló a vásárlás
folyamatáról, eredményéről.

Tanulmányi séta, piac-, üzletlátogatás, kirakatok nézegetése.

Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyének
megismerése, egy téTEL vásárlása.

Irányítással válogatja a különböző textileket:

- szín,
- anyagvastagság,
- anyagösszetétel alapján.

Irányítással textilből készült használati tárgyak gyűjt, csoportosít.

Irányítással vágás, gombolyítás, szalagot köt. *Önállóan* gyakorolja a szálbehúzást, a korábban megismert varrási alapismereket.

Fokozódó *önállósággal* szalagot köt és, *önállóan* szálat húz.
Irányítással szároltést gyakorol.

Segítséggel varr szegőöltést, (pelenkaöltést).

Segítséggel fűz be tút, köt csomót a varrócéerna végére.

Segítséggel dolgoz el szálvéget.

Gyakorolja a vásárlás folyamatát.

Irányítással végez vásárlással kapcsolatos feladatokat.

Irányítással számol be a vásárlás folyamatáról, az árucikkek beszerzési helyéről.

Részt vesz a tanulmányi sétán. a tanulmányi séta során üzletet, piacot látogat, kirakatot nézeget.

Irányítással kirakat maketteket készít.

Felügyelet mellett alapvető, egyszerű árucikkek beszerzési helyét ismeri meg, egy terméket vásárol.

Érzékszervi tapasztalatszerzés útján szerzett ismereteit alkalmazza a különböző textilfélékkel, szín, anyagvastagság, rugalmasság, moshatósági szempontok, felhasználhatóság szerint.

Szegőöltések közül pelenkaöltés technikáját ismeri meg.

Új öltésformát ismer meg.

Alkalmazza tűbefűzés, csomózás technikáját.

Anyag és gomb kapcsolata, gombvarrási gyakorlatokat végez. A tanult tevékenységeket folyamatosan gyakorolja csökkenő mértékű segítséggel.

Szövés anyagaival, eszközeivel ismerkedik meg.

Képes baleset, és munkavédelmet figyelembe venni veszélyes eszközök használata során.

Néhány alapvető árucikk beszerzési helyét és a vásárlás módját ismerni meg.

Képes segítséggel vásárolni egy tétele.

Mozgásnevelés finommotorika,

Ének, zene:
zenehallgatás
Kommunikáció
vásárlás,
közlekedés,

Számolás,
mérés:
vásárlás,
fizetés,

Olvasás, írás:
feliratok,
reklámok,
szórólapok

Elvárt és javasolt fogalmak: Az 6. évfolyamon tanult fogalmak, a textilmunkák és vásárlás-fogyasztóvédelem téma körében

7.-8. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést a munkatevékenységek elvégzéséhez szükséges biztonságos, türelmes és kitartó magatartás szabályainak megismerésével és alkalmazásával segíti. A környezeti tevékenységek során támogatja a segítségkérés szükségességének felismerését és képességeihez mérten másoknak segítség nyújtását.

A nemzeti azonosságudatot, hazafias nevelést a jellegzetes nemzeti, nemzetiségi ételek, italok megismerésével és a nemzeti ünnepekkor dekorációs kellékek készítésével segíti.

Az egészségre ártalmas anyagok és szokások tudatos elkerülésével, a figyelem ráirányításával a kiegyensúlyozott és harmonikus életvitelre, a pihenés, a munka és a szórakozás helyes arányainak felismerésére és az igyekezet kialakításával ezek betartására a testi és lelki egészségre nevelés céljait valósítja meg.

A családi életrében törekszik a családi munkamegosztásban az érdeklődés, képesség és igény szerinti részvételre, az önellátásban minél kevesebb segítség igénybe vételére.

A fenntarthatóság, környezettudatosság céljait támogatja a környezet tudatos megfigyeltetésével, a minden nap életben előforduló helyzetekben az egészségre ártalmas hatások elkerülésével, a természet erőforrásaival való takarékkosságra neveléssel.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésében a szókincsbővítésben az aktuális témaiban, kívánságainak és kifogásainak megfogalmazásában, valamint a személyes élettérrrel kapcsolatos igények és kötelezettségek adekvát kommunikációjának gyakorlásában vesz részt.

A természettudományos és technikai kompetencia terület fejlesztését az önellátás és a közvetlen környezet gondozása kapcsán az egészség megóvásával, a betegségek megelőzésével és felismerésével kapcsolatos gyakorlati ismeretek nyújtásával és a közlekedésben és a háztartásban a balesetek elkerülési lehetőségeinek bemutatásával támogatja.

Balesetvédelem: minden munkatevékenység során szükséges a balesetvédelemi, valamint a munkavédelmi szabályok ismerete és betartása.

Évfolyam:7

Témakör: Textilmunkák	Előzetes tudás: Olló, tű biztonságos használata.	Óraszám:
Tananyag <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Tanult öltések alkalmazása.	30
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

- Textilmunkákhoz köthető rutinfeladatok folyamatos gyakorlása (fonalgombolyítás, vágás egyenes vonal mentén, forma kivágása, tű befüzése, csomó kötése fonalra, varrás eldolgozása egyre önállóbban).
 - Két anyag összevarrása, beszegése, gomb felvárasa, gumibehúzás.
 - Megismerkedni a kötés és horgolás eszközeivel, technikájával (érdeklődés szerint, egyéni megsegítéssel).
 - Körmönfonás.
 - Szövéshez szükséges eszközöket, alapanyagokat megismerni, a mozdulatokat gyakorolni.
 - Egyszerű, kisméretű darab szövése, egy, két szín alkalmazásával.
 - Textillel kapcsolatos tevékenységek megismerése.
 - Szálkihúzás, fonás, tanult öltések.
 - Láncoltás megismerése.
 - Textil szegése, összevarrása kézzel.
 - Gombfelváras, gumibehúzás.
 - Kötés – horgolás – szövés.

Eddig tevékenységek folyamatos gyakorlása, egyes esetekben alkalmazása önállóan vágás, tübfűzés, csomókötés, varrások eldolgozása, rojtozás, fércelő öltés, tanult ítétsformák).

Festítfajták megkülönböztetése, tanult öltésformák varrása segítséggel, áncoltás technikájának megismerése.

Eddigi tevékenységek önéllé gyakorlása

Kérlek, írj időben le a fejezést!

Kötés és horgolás eszközeinek és az elkészíthető tárgyak bemutatása, érdeklődés-

Egyszerű hurkolások próbálgatása, tetszés szerint egyszerű darabok készítése a kezimunkázás iránt.

Kézimunkázás vastagabb fonalból, megfelelő eszközökkel tetszszerint zövés előkészítése segítséggel: szövés kartonon, egyszerű rámán.

Rossz harisnyák felvágása, összecsomozása, szönyeghorgolás, önállóan fércelőöltés extilen.

Eddig elsajátított gyakorolt tevékenységek önálló alkalmazása, pályázatokhoz való felkészüléshez és előkészítéshez szolgálhat, amelyeket a diákok saját kezűleg készítenek el.

Elvárt és javasolt fogalmak: Az alkalmazott technikák nyomán felmerülő alapanyagok, eszközök, technikák elnevezései (tübefűző, kötőtű, horgolótű, kezdőszem, elvetés, vetélőfa, fonalak megnevezése, stb.)

A korábban tanult tevékenységeket folyamatosan gyakorolja. Önnelőan (vágás, tübefűzés, csomókötés, varrások eldolgozása, rojtozás, fércelő öltés, tanult öltésformák). Textilfajtákat megkülönböztet, tanult öltésformákat varr segítséggel.

Láncoltás technikáját sajátítja el.
Eddigi tevékenységeket **önállóan** gyakorol. Kisebb feladatokat **önállóan** végez.(gomb hiányzik: varródoboz, mi kell a felváráshoz?

Kiszaladt a gumi: mi kell a javításhoz?)
Kötés és horgolás eszközeivel és az elkészíthető tárgyakkal
ismerkedik meg bemutatása, érdeklődik a kézimunkázás iránt.
Egyeszerű hurkolásokat próbál, tetszés szerint egyszerű
darabokat készít sajátos ággyal.

Darabokat készít segítséggel.
Segítséggel vastagabb fonalból tetszés szerint
kézimunkadarabot, fonatot készít.
Segítséggel előkészíti a szövés folyamatához szükséges

eszközöket.

Segítséggel sző rámán, egyszerű kartonon.

Segítséggel rossz harisnyát vá-

Szégitseggel szonyeget norgol.
Önállóan fércel textilen

Az eddig elsajátított tevékenységeket önállóan el kell végezni.

Irányítással szönyeg szó

Textillel kapcsolatos tevékenységeket ismer meg.. Szálkihúzást, fonást, tanult öltésekkel alkalmaz. Megisméri a láncoltés technikáját. Textilt szeg, varr össze kézzel. Gombot varr fel, gumit húz be. Megisméri a kötés, horgolás, szövés, fonás technikáját. Képes felismerni a tanult textilfajtákat, a tanult öltésformák közül néhányat segítséggel tudjon alkalmazni. Képes egyszerű gombot varrní. Képes felismerni a különböző kézimunkák darabjait, eszközeit.

Abrázolás, alakítás: téma feldolgozása eltérő technikával,

színek
egymásra
hatása,

Kommunikáció lakáskultúra, divat,

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák

Előzetes tudás: Az ételek helyes tárolása.

Óraszám:

Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Háztartási eszközök és gépek használata egyszerű esetekben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan kenyeret, felvágottat szeletelni. • A célnak megfelelő nyersanyagokat, eszközöket és edényeket kiválasztani. • Egy-egy hideg, illetve egyszerű meleg ételt elkészíteni kis segítséggel. • A megismert munkafolyamatokat önálló alkalmazni. • Megadott helyiség önálló takarítása. • Takarítószerek, eszközök önálló használata. • Szeletelés, kés használat. • Konyhai gépek, eszközök megismerése, használata. • Egyszerű étel készítése. • Terítés, tálalás, mosogatás, rendrakás. • Takarítási munkák. • Nagytakarítás. <p>Önállóan élelmiszerek szeletelése, nyersanyagok, főzőedények, eszközök, kiválasztása. Gyümölcssaláta elkészítése. Tízórai, uzsonna, reggeli készítés. Hideg és egy meleg étel elkészítése (turmix, puding, tojásrántotta, burgonyasaláta, franciasaláta, vitaminsaláta) önállóan (melegítés, hűtés). Felnőtt irányítása mellett önállóságra törekvessel konyhai, háztartási gépek használata. A főzési munkákhoz kapcsolódó tevékenységeket gyakorolja (terítés, mosogatás, rendrakás) folyamatosan. Takarítás, különböző helyiségekben (konyha, folyosó stb.). Nagytakarítás műveleteinek gyakorlása, alkalmazása segítséggel. Eddig begyakorolt tevékenységek önálló alkalmazása.</p>	<p><i>Önállóan élelmiszereket szelet., Irányítással kiválasztja a nyersanyagokat, főzőedényeket, eszközöket.</i></p> <p><i>Irányítással készít el gyümölcssalátát.</i></p> <p><i>Irányítással készít reggelit, tízórait, uzsonnát</i></p> <p><i>Irányítással készít el egyszerűbb hideg és meleg ételt: (turmix, puding, tojásrántotta, burgonyasaláta, franciasaláta, vitaminsaláta)</i></p> <p><i>Önállóan melegít és hűt egyszerűbb ételeket.</i></p> <p><i>Felnőtt irányítása mellett önállóságra törekvessel konyhai, háztartási gépek használ.</i></p> <p>A főzési munkákhoz kapcsolódó tevékenységeket <i>gyakorolja</i> (terítés, mosogatás, rendrakás) folyamatosan.</p> <p><i>Irányítással takarít különböző helyiségekben. (konyha, folyosó, tanterem, mosdó, stb.).</i></p> <p><i>Fokozódó önállósággal gyakorolja a nagytakarítás műveleteit, a tanult folyamatokat <i>segítséggel</i> alkalmazza.</i></p>	<p>Képes részt venni az eddig tanult és begyakorolt munkatevékenységekben.</p> <p>Képes részt venni a konyhai munkákban, elkészíteni egy-egy hideg, illetve egyszerű meleg ételt, ismeri az edényeket, eszközöket, az egyszerű konyhai gépek használatát.</p> <p>Képes a takarítási és gondozási munkákhoz és az adott munkadarabok elkészítéséhez szükséges anyagok és eszközök egyre önállóbb kiválasztására.</p> <p>Képes megadott helyiséget önállóan takarítani.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: pályaválasztás, munkamegosztás,</p> <p>Kommunikáció vendéglátás, lakás rendje, tisztaság,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Eddig használt fogalmak, egyszerű kezelést igénylő gépek megnevezése, azok használatához szükséges fogalmak.</p> <p>Gyümölcssaláták, ételek neve, elkészítéséhez szükséges fogalmak. <i>Receptek gyűjtése.</i></p> <p>Tisztítószerek, takarítóeszközök, munkafolyamatok megnevezései, veszélyes anyagok, baleset megelőzés,</p>			

3. Témakör: Személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Előzetes tudás: Összefüggés az anyagok tulajdonságai és kezelése között. Tantárgyi fejlesztési célok: Balesetmentes, körültekintő munkavégzés.	Óraszám: 15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Textilanyagok alapanyagai és azok tulajdonságai, piktogramok jelentése, értelmezése, feladat eldöntése a jelek útmutatása alapján. Vasalás, irányítás mellett. A piktogramok alapján ruha válogatása, mosás, teregetés, vasalás segítséggel (színek, alapanyagok, vízhőfok, vasaló beállítása). Textilanyagok alapanyagai és tulajdonságai. Piktogramok értelmezése. <p>Különböző anyagok vasalásának gyakorlása irányítással (a ruházaton található piktogramok irányító jellegének felhasználásával). Ruhaválogatás alapján mosás előkészítése. Mosás (kézi és gépi mosás) teregetés, vasalás fázisai önállóan. Rendrakás, eszközök elhelyezése, tiszta ruha összehajtása, helyrerakása.</p>	<p><i>Irányítással</i> különböző anyagokat vasal. A vasalás során figyelembe veszi és <i>segítséggel</i> alkalmazza a ruházaton feltüntetett piktogramok jelentését. <i>Segítséggel</i> válogatja a ruhákat a tanult moshatósági szempontok helyes alkalmazásával. <i>Segítséggel</i> készít elő mosást. Ruhaválogatás alapján mosás előkészítése. <i>Irányítással</i> mos kézzel és géppel, centrifugáz, tereget. <i>Önállóan</i> hajtogat ruhát, tart rendet ruhásszekrényében.</p>	<p>Képes válogatni a ruhát színe, anyaga, szennyezettsége alapján, ismeri a mosás, vasalás eszközeit, használatkor a piktogramok utasításait figyelembe venni.</p>	<p>Olvasás, írás: használati és utasítás szövege és értelmezése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A textil alapanyagának tulajdonságaival, mosásával, vasalásával kapcsolatos fogalmak. Háztartási gépek használatával kapcsolatos fogalmak.

Évfolyam:7

I. Témakör: Vásárlás-Fogyasztóvédelem Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Udvariassági formák vásárlás során. Tantárgyi fejlesztési célok: Körültekintő, megtervezett vásárlás.	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Vásárlás egyféle alapanyagot önállóan, néhány tétele segítséggel. Mérlegelés vásárláskor, tudja kívánságát és kifogásait megfogalmazni (drágább, jobb ízű, több van benne). A szavatossági idő jelölésének figyelembe vétele vásárláskor. Ruhán, cipőn található jelzések értelmezése. Csere lehetőségei, visszaváltás, levásárlás Vásárlás. Alapanyagok vásárlása a konyhai tevékenységhez A termékek szavatosságának ellenőrzése. Sajt célera ruha, cipő vásárlása A kezelési útmutató jelzéseinek értelmezése. <p>Konyhai munkához szükséges alapanyagok megválasztása, azok beszerzése (néhány tétel). Recept alapján készülő ételhez alapanyagok beszerzése (vásárlási tevékenység), az áruk tüzes megvizsgálása minőség, mennyiség, ár tekintetében, azok tárolási lehetőségeinek megismérése. A szavatosság időpontjának egyeztetése, a felírt dátum helyes értelmezése. A szavatosság lényegének megértése (romlott, rottogásztható). Mérlegelés, vita: melyik a jobb, takarékosabb választás. Körültekintő vásárlás, több kirakat, üzlet kínálata, megfelelő szín, anyag, méret, minőség alapján. Döntés szempontjainak megbeszélése.</p>	<p><i>Irányítással</i> megválasztja a konyhai munkához szükséges alapanyagokat. <i>Segítséggel</i> képes megvásárolni egy-egy tételeket. <i>Irányítással</i> recept alapján megválasztja, beszerzi és összeállítja az adott ételt <i>Irányítással</i> vásárol boltban. Tüzes vizsgálat során megismeri a vásárolandó termék,-ek összetételét, minőségét, mennyiségét, ár tekintetében, azok tárolási lehetőségét. <i>Segítséggel</i> értelmezi az árun feltüntetett szavatossági időt és annak jelentőségét. <i>Segítséggel</i> mérlegeli azonos árucikkek közül a jobb, takarékosabb választás jelentőségét. <i>Segítséggel</i> körültekintő vásárol, több kirakat, üzlet kínálatát megtekinti, megfelelő szín, anyag, méret, minőség alapján. <i>Segítséggel</i> értelmezi a döntés szempontjainak megbeszélése.</p>	<p>Képes kívánságát és kifogásait megfogalmazni. Képes tájékozódni az üzletben, segítséggel tudjon néhány tételet vásárolni. Képes értelmezni a szavatossági idő jelölését.</p> <p>Számolás, mérés: vásárlási gyakorlat, fizetés, mérőeszközök, mérések,</p> <p>Olvasás, írás: használati és utasítás szövege és értelmezése,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Az alapanyagok kiválasztásához szükséges fogalmak beszerzési források megnevezése. Vásárlással, fizetéssel kapcsolatos fogalmak, kiegészítve a közlekedés és a viselkedéskultúra ide vonatkozó fogalmaival. Az anyagok eltarthatósága, tárolása, kezelése során bevezetett új fogalmak (szavatosság, lejárat idő, kezelési útmutató, jótállás).		

5. Témakör: Piktogramok értelmezése	Előzetes tudás: Képi emlékezet.	Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia: önellátás és a közvetlen környezet gondozása	Tantárgyi fejlesztési célok: Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben.	5	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Évfolyam:7.

<ul style="list-style-type: none"> • Néhány gyakrabban látott piktogramot felismerni, értelmezni. • A tanult piktogramok felismertetése. • Gyógyszereken, élelmiszereken, vegyszereken található jelzések értelmezése. • Jelek megismerése, értelmezése, egyeztetése • Használati utasítás, kezelési utasítás, szavatosság jelzései. <p>Ismerkedés az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelekkel. Megismert jelek megmutatása, értelmezése, egyeztetése, válogatása. Élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelek megkeresése, megmutatása, és az utasítás szerinti eljárás fontosságának tudatosítása példák alapján.</p>	<p><i>Segítséggel</i> értelmezi az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket. <i>Irányítással</i> megmutatja, egyezteti, válogatja, a megismert jeleket. <i>Irányítással</i> megmutatja az élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket és az utasítás szerinti eljárás fontosságát tudatosítja példák alapján.</p>	<p>Megmutatja, hogy a termékeken hol találhatók a piktogramok, felismer közülük néhányat. Képes tevékenységei során a piktogramokat értelmezni.</p>	<p>Olvasás, írás: olvasás, szöveg értelmezés,</p>
--	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Piktogramok jelzéseivel, használati útmutatóival, és azok értelmezésével kapcsolatos fogalmak.

Évfolyam:7

Témakör: Anyagok alakítása Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Anyagok alakíthatósága, tulajdonságai. Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben. Tantárgyi fejlesztési célok: Az alkotás örömének átélése. Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben.	Óraszám: 17	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag <ul style="list-style-type: none"> A tanult technikákkal irányítás mellett egyszerű tárgyak készítése. Az anyagok tulajdonságainak megismerése. Adott anyaból készült tárgyakat keresni környezetében használhatóság, és más tulajdonságaik alapján. Önállóan tárgyakat készíteni a megismert anyagokból és technikákkal. Újabb alapanyagok és tulajdonságai megismerése. Műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma. Természetes anyagok és műanyagok alakíthatósága és tulajdonságai. Termések. <p>Egyszerű tárgyak készítése minta alapján változatos anyagokból. A szükséges technika, eszközhasználat elsajátítása. Képek, plakátok, ajándéktárgyak készítése. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával elemi figurák készítése segítséggel. Tárgyak készítése különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	Tanulói tevékenység <p><i>Irányítással</i> egyszerűbb tárgyakat készít minta alapján változatos anyagokból <i>Segítséggel</i> elsajátítja a szükséges technikák eszközhasználatát. <i>Segítséggel</i> képeket, plakátokat, ajándéktárgyakat készít. Újabb alapanyagok és tulajdonságaik ismeri meg: (műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma) Megismeri a természetes anyagok és műanyagok alakíthatóságát és tulajdonságait. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával elemi figurákat készít <i>segítséggel</i>. <i>Irányítással</i> tárgyak készít különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	Elvárt teljesítmény <p>Képes megismerni különböző anyagokat, megmunkálásának különböző módjait. Képes a tanult technikák alapján elemi figura készítésében részt venni. Képes ismereteit alkalmazni a különböző természetes anyagok megmunkálásakor.</p>	Kapcsolódási pontok <p>Ábrázolás, alakítás: több technika alkalmazásával tárgyak, alkotások készítése egyéni ötletek megvalósítása,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Az anyag eredetére, előkészítésére, feldolgozására, valamint a belőlük készíthető munkadarabok használhatóságával összefüggő fogalmak.

Évfolyam:7

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Képi emlékezet. Tantárgyi fejlesztési célok:		Óraszám: 11
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> piktogramok értelmezése anyagok alakítása Jelek megismerése, értelmezése, egyeztetése Használati utasítás, kezelési utasítás, szavatosság jelzései. Újabb alapanyagok és tulajdonságaik megismerése. Műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma. Természetes anyagok és műanyagok alakíthatósága és tulajdonságai. Termések. <p>smerkedés az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési utmutatóján található jelekkel.</p> <p>Megismert jelek megmutatása, értelmezése, egyeztetése, válogatása. Élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési utmutatóján található jelek megkeresése, megmutatása, és az utasítás szerinti eljárás fontosságának tudatosítása példák alapján.</p> <p>Egyszerű tárgyak készítése minta alapján változatos anyagokból. A szükséges technika, eszközhasználat elsajátítása.</p> <p>Képek, plakátok, ajándéktárgyak készítése.</p> <p>Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával lemei figurák készítése segítséggel.</p> <p>Tárgyak készítése különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	<p><i>Segítséggel</i> értelmezi az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési utmutatóján található jeleket.</p> <p><i>Irányítással</i> megmutatja, egyezteti, válogatja, a megismert jeleket.</p> <p><i>Irányítással</i> megmutatja az élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési utmutatóján található jeleket és az utasítás szerinti eljárás fontosságát tudatosítja példák alapján.</p> <p><i>Irányítással</i> egyszerűbb tárgyakat készít minta alapján változatos anyagokból</p> <p><i>Segítséggel</i> elsajátítja a szükséges technikák eszközhasználatát.</p> <p><i>Segítséggel</i> képeket, plakátokat, ajándéktárgyakat készít.</p> <p>Újabb alapanyagok és tulajdonságaik ismeri meg: (műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma)</p> <p>Megismeri a természetes anyagok és műanyagok alakíthatóságát és tulajdonságait.</p> <p>Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával lemei figurákat készít <i>segítséggel</i>.</p> <p><i>Irányítással</i> tárgyak készít különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	<p>Megmutatja, hogy a termékeken hol találhatók a piktogramok, felismer közülük néhányat.</p> <p>Képes tevékenységei során a piktogramokat értelmezni.</p> <p>Képes megismerni különböző anyagokat, megmunkálásának különböző módjait.</p> <p>Képes a tanult technikák alapján elemi figura készítésében részt venni.</p> <p>Képes ismereteit alkalmazni a különböző természetes anyagok megmunkálásakor.</p>	<p>Olvasás, írás: olvasás, szöveg értelmezés, Ábrázolás, alakítás: több technika alkalmazásával tárgyak, alkotások készítése egyéni ötletek megvalósítása,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A 7. évfolyamon tanult fogalmak.

Évfolyam:8

Témakör: Textilmunkák	Előzetes tudás: Olló, tű biztonságos használata.	Óraszám:
------------------------------	---	-----------------

<i>Teljesztendő kompetencia:</i> önellátás és a közvetlen környezet kezeltetése	<i>Tanárbeli fejlesztési célok:</i> Tanult öltések alkalmazása.	20	
Teljesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Textilmunkákhoz köthető rutinfeladatok folyamatos gyakorlása (fonalgombolyítás, vágás egyenes vonal mentén, forma kivágása, tű befűzése, csomó kötése fonalra, varrás eldolgozása egyre önállóbban). • Két anyag összevarrása, beszegése, gomb felvarrása, gumibehúzás. • Megismerkedni a kötés és horgolás eszközeivel, technikájával (érdeklődés szerint, egyéni megsegítéssel). • Körönfönás. • Szövéshez szükséges eszközökkel, alapanyagokat megismerni, a mozdulatokat gyakorolni. • Egyszerű, kisméretű darab szövése, egy, két szín alkalmazásával. • Textillel kapcsolatos tevékenységek megismerése. • Szálkihúzás, fonás, tanult öltések. • Láncoltás megismerése. • Textil szegése, összevarrása kézzel. • Gombfelvarrás, gumibehúzás. • Kötés – horgolás – szövés. <p>Eddigi tevékenységek folyamatos gyakorlása, egyes esetekben alkalmazása önállóan (vágás, tűbefűzés, csomókötés, varrások eldolgozása, rojtozás, ércelő öltés, tanult öltésformák). Textilfajták megkülönböztetése, tanult öltésformák varrása segítséggel. Láncoltás technikájának megismerése.</p> <p>Eddigi tevékenységek önálló gyakorlása. Kisebb feladatok önállóan (gomb hiányzik: varródoboz, mi kell a felvarráshoz?) Kiszaladt a gumi: mi kell a javításhoz?) Kötés és horgolás eszközeinek és az elkészíthető tárgyakkal ismerkedik meg bemutatása, érdeklődik a kézimunkázás iránt. Egyszerű hurkolásokat próbál, tetszés szerint egyszerű darabokat készít segítséggel.</p> <p><i>Irányítással</i> vastagabb fonalból tetszés szerint kézimunkadarabot, fonatot készít.</p> <p><i>Irányítással</i> előkészíti a szövés folyamatához szükséges eszközöket.</p> <p><i>Irányítással</i> sző rámán, egyszerű kartonon.</p> <p><i>Irányítással</i> rossz harisnyát vág fel, csomóz, varr össze.</p> <p><i>Irányítással</i> szönyeget horgol.</p> <p><i>Önállóan</i> fércel textilen</p> <p>Az eddig elsajátított tevékenységeket önállóan alkalmazza.</p> <p><i>Irányítással</i> szönyeg sző rámán.</p>	<p>A korábban tanult tevékenységeket folyamatosan gyakorolja. <i>Önállóan</i> (vágás, tűbefűzés, csomókötés, varrások eldolgozása, rojtozás, ércelő öltés, tanult öltésformák). Textilfajtákat megkülönböztet, tanult öltésformákat varr <i>irányítással</i>.</p> <p>Láncoltás technikáját sajátítja el.</p> <p>Eddigi tevékenységeket <i>önállóan</i> gyakorol. Kisebb feladatokat <i>önállóan</i> végez.(gomb hiányzik: varródoboz, mi kell a felvarráshoz?)</p> <p>Kiszaladt a gumi: mi kell a javításhoz?)</p> <p>Kötés és horgolás eszközeivel és az elkészíthető tárgyakkal ismerkedik meg bemutatása, érdeklődik a kézimunkázás iránt. Egyszerű hurkolásokat próbál, tetszés szerint egyszerű darabokat készít segítséggel.</p> <p><i>Irányítással</i> vastagabb fonalból tetszés szerint kézimunkadarabot, fonatot készít.</p> <p><i>Irányítással</i> előkészíti a szövés folyamatához szükséges eszközöket.</p> <p><i>Irányítással</i> sző rámán, egyszerű kartonon.</p> <p><i>Irányítással</i> rossz harisnyát vág fel, csomóz, varr össze.</p> <p><i>Irányítással</i> szönyeget horgol.</p> <p><i>Önállóan</i> fércel textilen</p> <p>Az eddig elsajátított tevékenységeket önállóan alkalmazza.</p> <p><i>Irányítással</i> szönyeg sző rámán.</p>	<p>Textillel kapcsolatos tevékenységeket alkalmazza Szálkihúzást, fonást, tanult öltések alkalmaz.</p> <p>Képes alkalmazni a láncoltás technikáját.</p> <p>Textilt szeg, varr össze kézzel.</p> <p>Gombot varr fel, guminit húz be.</p> <p>Alkalmazza a kötés, horgolás, szövés, fonás technikáját.</p> <p>Képes felismerni a tanult textilfajtákat, a tanult öltésformák közül néhányat segítséggel tudjon alkalmazni.</p> <p>Képes egyszerű gombot varjni.</p> <p>Képes felismerni a különböző kézimunkák darabjait, eszközeit.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: téma feldolgozása eltérő technikával, színek egymásra hatása,</p> <p>Kommunikáció lakáskultúra, divat,</p>

Évfolyam: 8.

2. Témakör: Egyszerű háztartási munkák Tejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Az ételek helyes tárolása. Tantárgyi fejlesztési célok: Háztartási eszközök és gépek használata egyszerű esetekben.	Óraszám: 20	
Tejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> • Önállóan kenyereset, felvágottat szeletelni. • A célnak megfelelő nyersanyagokat, eszközöket és edényeket kiválasztani. • Egy-egy hideg, illetve egyszerű meleg ételt elkészíteni kis segítséggel. • A megismert munkafolyamatokat önálló alkalmazni. • Megadott helyiség önálló takarítása. • Takarítószerek, eszközök önálló használata. • Szeletelés, kés használat. • Konyhai gépek, eszközök megismerése, használata. • Egyszerű étel készítése. • Terítés, tálalás, mosogatás, rendrakás. • Takarítási munkák. • Nagytakarítás. <p>Önállóan élelmiszerek szeletelése, nyersanyagok, főzőedények, eszközök, kiválasztása. Gyümölcssaláta elkészítése. Tízórai, uzsonna, reggeli készítés. Hideg és egy meleg étel elkészítése (turmix, puding, tojásrántotta, burgonyasaláta, franciasaláta, vitaminsaláta) önállóan (melegítés, süütés). Felnőtt irányítása mellett önállóságra törekvessel konyhai, háztartási gépek használata. A főzési munkákhoz kapcsolódó tevékenységek gyakorlása (terítés, mosogatás, rendrakás) folyamatosan. Takarítás, különböző helyiségekben (konyha, folyosó stb.). Nagytakarítás műveleteinek gyakorlása, alkalmazása segítséggel. Eddig begyakorolt tevékenységek önálló alkalmazása.</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p>Önállóan élelmiszereket szelet., Önállóan kiválasztja a nyersanyagokat, főzőedényeket, eszközöket. Önállóan készít el gyümölcssalátát. Önállóan készít reggelit, tízórait, uzsonnát Önállóan készít el egyszerűbb hideg és meleg ételt: (turmix, puding, tojásrántotta, burgonyasaláta, franciasaláta, vitaminsaláta) Önállóan melegít és hűt egyszerűbb ételeket. Felnőtt irányítása mellett önállóságra törekvessel konyhai, háztartási gépek használ. A főzési munkákhoz kapcsolódó tevékenységeket önállóan alkalmazza (terítés, mosogatás, rendrakás) folyamatosan. Önállóan takarít különböző helyiségekben. (konyha, folyosó, tanterem, mosdó, stb.). Önállóan gyakorolja a nagytakarítás műveleteit, a tanult folyamatokat irányítással alkalmazza.</p> <p>Képes részt venni az eddig tanult és begyakorolt munkatevékenységekben. Képes részt venni a konyhai munkákban, elkészíteni egy-egy hideg, illetve egyszerű meleg ételt, ismeri az edényeket, eszközöket, az egyszerű konyhai gépek használatát. Képes a takarítási és gondozási munkákhoz és az adott munkadarabok elkészítéséhez szükséges anyagok és eszközök egyre önállóbb kiválasztására. Képes megadott helyiséget önállóan takarítani.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Társadalmi ismeretek: pályaválasztás, munkamegosztás,</p> <p>Kommunikáció vendéglátás, lakás rendje, tisztaság,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Eddig használt fogalmak, egyszerű kezelést igénylő gépek megnevezése, azok használatához szükséges fogalmak.

Gyümölcssaláták, ételek neve, elkészítéséhez szükséges fogalmak. *Receptek gyűjtése.*

Tisztítószerek, takarítóeszközök, munkafolyamatok megnevezései, veszélyes anyagok, baleset megelőzés,

Évfolyam 8.

3. Témakör: Személyes szükségletekkel kapcsolatos teendők Fejlesztendő kompetencia: természettudományos és technikai kompetencia	Előzetes tudás: Összefüggés az anyagok tulajdonságai és kezelése között. Tantárgyi fejlesztési célok: Balesetmentes, körültekintő munkavégzés.	Óraszám: 25	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Textilanyagok alapanyagai és azok tulajdonságai, piktogramok jelentése, értelmezése, feladat előírása a jelek útmutatása alapján. Vasalás, irányítás mellett. A piktogramok alapján ruha válogatása, mosás, teregetés, vasalás segítséggel (színek, alapanyagok, vízhőfok, vasaló beállítása). Textilanyagok alapanyagai és tulajdonságai. Piktogramok értelmezése. <p>Különböző anyagok vasalásának gyakorlása irányítással (a ruházaton található piktogramok irányító jellegének felhasználásával). Ruhaválogatás alapján mosás előkészítése. Mosás (kézi és gépi mosás) teregetés, vasalás fázisai önállóan. Rendrakás, eszközök elhelyezése, tiszta ruha összehajtása, helyrerakása.</p>	<p><i>Önállóan</i> különböző anyagokat vasal. A vasalás során figyelembe veszi és <i>irányítással</i> alkalmazza a ruházaton feltüntetett piktogramok jelentését. <i>Irányítással</i> válogatja a ruhákat a tanult moshatósági szempontok helyes alkalmazásával. <i>Irányítással</i> készít elő mosást. Ruhaválogatás alapján mosás előkészítése. <i>Önállóan</i> mos kézzel és géppel, centrifugáz, tereget. <i>Önállóan</i> hajtogat ruhát, tart rendet ruhásszekrényében.</p>	<p>Képes válogatni a ruhát színe, anyaga, szennyezettsége alapján, ismeri a mosás, vasalás eszközeit, használatkor a piktogramok utasításait figyelembe venni.</p>	<p>Olvasás, írás: használati és utasítás szövege és értelmezése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A textil alapanyagának tulajdonságaival, mosásával, vasalásával kapcsolatos fogalmak. Háztartási gépek használatával kapcsolatos fogalmak.

Évfolyam:8

4. Témakör: Vásárlás-Fogyasztóvédelem	Előzetes tudás: Udvariassági formák vásárlás során.	Óraszám:
--	--	-----------------

5. Témakör: Piktogramok értelmezése	<i>Előzetes tudás:</i> Képi emlékezet.		Óraszám:	
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tantárgyi fejlesztési célok: Körültekintő, megtervezett vásárlás. <ul style="list-style-type: none"> Vásárlás egyfélé alapanyagot önállóan, néhány tételt segítséggel. Mérlegelés vásárláskor, tudja kívánságát és kifogásait megfogalmazni (drágább, jobb ízű, több van benne). A szavatossági idő jelölésének figyelembe vétele vásárláskor. Ruhán, cipőn található jelzések értelmezése. Csere lehetőségei, visszaváltás, levásárlás Vásárlás. Alapanyagok vásárlása a konyhai tevékenységhoz A termékek szavatosságának ellenőrzése. Sajt célra ruha, cipő vásárlása A kezelési útmutató jelzéseinek értelmezése. <p>Konyhai munkához szükséges alapanyagok megválasztása, azok beszerzése (néhány tételet). Recept alapján készülő ételhez alapanyagok beszerzése (vásárlási tevékenység), az áruk tüzetes megvizsgálása minőség, mennyiség, ár tekintetében, azok tárolási lehetőségeinek megismerése. A szavatosság időpontjának egyeztetése, a felírt dátum helyes értelmezése. A szavatosság lényegének megértése (romlott, rogynysztható). Mérlegelés, vita: melyik a jobb, takarékosabb választás. Körültekintő vásárlás, több kirakat, üzlet kínálata, megfelelő szín, anyag, méret, minőség alapján. Döntés szempontjainak megbeszélése.</p>	Tanulói tevékenység <p><i>Önállóan</i> megválasztja a konyhai munkához szükséges alapanyagokat. <i>Irányítással</i> képes megvásárolni egy-egy tételt. <i>Önállóan</i> recept alapján megválasztja, beszerzi és összeállítja az adott ételt <i>Önállóan</i> vásárol boltban. Tüzetes vizsgálat során megisméri a vásárolandó termék,-ek összetételét, minőségét, mennyiségét, ár tekintetében, azok tárolási lehetőségét. <i>Irányítással</i> értelmezi az árun feltüntetett szavatossági időt és annak jelentőségét. <i>Irányítással</i> mérlegeli azonos árucikkek közül a jobb, takarékosabb választás jelentőségét. <i>Irányítással</i> körültekintő vásárol, több kirakat, üzlet kínálatát megtekinti, megfelelő szín, anyag, méret, minőség alapján. <i>Irányítással</i> értelmezi a döntés szempontjainak megbeszélése.</p>	Elvárt teljesítmény <p>Képes kívánságát és kifogásait megfogalmazni. Képes tájékozódni az üzletben, segítséggel tudjon néhány tételt vásárolni. Képes értelmezni a szavatossági idő jelölését.</p>	Kapcsolódási pontok <p>Számolás, mérés: vásárlási gyakorlat, fizetés, mérőeszközök, mérések,</p> <p>Olvasás, írás: használati és utasítás szövege és értelmezése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Az alapanyagok kiválasztásához szükséges fogalmak beszerzési források megnevezése. Vásárlással, fizetéssel kapcsolatos fogalmak, tiegészítve a közlekedés és a viselkedéskultúra ide vonatkozó fogalmaival. Az anyagok eltarthatósága, tárolása, kezelése során bevezetett új fogalmak (szavatosság, lejáratidő, kezelési útmutató, jótállás).

Fejlesztendő kompetencia: természettudományos és technikai kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Néhány gyakrabban látott piktogramot felismerni, értelmezni. A tanult piktogramok felismertetése. Gyógyszereken, élelmiszereken, vegyszereken található jelzések értelmezése. Jelek megismerése, értelmezése, egyeztetése Használati utasítás, kezelési utasítás, szavatosság jelzései. <p>Ismerkedés az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelekkel. Megismert jelek megmutatása, értelmezése, egyeztetése, válogatása. Élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelek megkeresése, megmutatása, és az utasítás szerinti eljárás fontosságának tudatosítása példák alapján.</p>	<p><i>Irányítással</i> értelmezi az élelmiszereken, tisztítószereken, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket.</p> <p><i>Önállóan</i> megmutatja, egyezteti és válogatja, a megismert jeleket.</p> <p><i>Önállóan</i> megmutatja az élelmiszereken, gyógyszereken, tisztítószereken ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket és az utasítás szerinti eljárás fontosságát tudatosítja példák alapján.</p>	<p>Tudja, hogy a termékeken hol találhatók a piktogramok, felismer közülük néhányat. Képes tevékenységei során a piktogramokat értelmezni.</p>	Olvasás, írás: olvasás, szöveg értelmezés,
Elvárt és javasolt fogalmak: Piktogramok jelzéseivel, használati útmutatóival, és azok értelmezésével kapcsolatos fogalmak.			

Évfolyam:8

Témakör: Anyagok alakítása Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Anyagok alakíthatósága, tulajdonságai. Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben. Tantárgyi fejlesztési célok: Az alkotás örömének átélése. Ismeretek alkalmazása valós helyzetekben.	Óraszám: 13	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység <ul style="list-style-type: none"> A tanult technikákkal irányítás mellett egyszerű tárgyak készítése. Az anyagok tulajdonságainak megismerése. Adott anyagból készült tárgyakat keresni környezetében használhatóság, és más tulajdonságaik alapján. Önállóan tárgyakat készíteni a megismert anyagokból és technikákkal. Újabb alapanyagok és tulajdonságaik megismerése. Műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma. Természetes anyagok és műanyagok alakíthatósága és tulajdonságai. Termések. <p>Egyszerű tárgyak készítése minta alapján változatos anyagokból. A szükséges technika, eszközhasználat elsajátítása. Képek, plakátok, ajándéktárgyak készítése. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával elemi figurák készítése segítséggel. Tárgyak készítése különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	Elvárt teljesítmény <p>Önállóan egyszerűbb tárgyakat készít minta alapján változatos anyagokból <i>Irányítással</i> elsajátítja a szükséges technikák eszközhasználatát. <i>Irányítással</i> képeket, plakátokat, ajándéktárgyakat készít. Újabb alapanyagok és tulajdonságaik ismeri meg: (műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma) Megismeri a természetes anyagok és műanyagok alakíthatóságát és tulajdonságait. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával elemi figurákat készít <i>irányítássall</i>. Önállóan tárgyak készít különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p> <p>Képes megismerni különböző anyagokat, megmunkálásának különböző módjait. Képes a tanult technikák alapján elemi figura készítésében részt venni. Képes ismereteit alkalmazni a különböző természetes anyagok megmunkálásakor.</p>	Kapcsolódási pontok Ábrázolás, alakítás: több technika alkalmazásával tárgyak, alkotások készítése egyéni ötletek megvalósítása,

Elvárt és javasolt fogalmak: Az anyag eredetére, előkészítésére, feldolgozására, valamint a belőlük készíthető munkadarabok használhatóságával összefüggő fogalmak.

Évfolyam:8.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Képi emlékezet. Tantárgyi fejlesztési célok:		Óraszám: 11
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • pikrogramok értelmezése • anyagok alakítása • Jelek megismerése, értelmezése, egyeztetése • Használati utasítás, kezelési utasítás, szavatosság jelzései. • Újabb alapanyagok és tulajdonságaik megismerése. • Műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma. • Természetes anyagok és műanyagok alakíthatósága és tulajdonságai. Termések. <p>smerkedés az élelmiszerekben, tisztítószerekben, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelekkel. Megismert jelek megmutatása, értelmezése, egyeztetése, válogatása. Élelmiszerekben, gyógyszerekben, tisztítószerekben ruhaneműk kezelési útmutatóján található jelek megkeresése, megmutatása, és az utasítás szerinti eljárás fontosságának tudatosítása példák alapján. Egyszerű tárgyak készítése minta alapján változatos anyagokból. A szükséges technika, eszközhasználat elsajátítása. Képek, plakátok, ajándéktárgyak készítése. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával lemi figurák készítése segítséggel. Tárgyak készítése különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	<p><i>Irányítással</i> értelmezi az élelmiszerekben, tisztítószerekben, ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket. <i>Irányítással</i> megmutatja, egyezteti és válogatja, a megismert jeleket. <i>Önállóan</i> megmutatja az élelmiszerekben, gyógyszerekben, tisztítószerekben ruhaneműk kezelési útmutatóján található jeleket és az utasítás szerinti eljárás fontosságát tudatosítja példák alapján. <i>Önállóan</i> egyszerűbb tárgyakat készít minta alapján változatos anyagokból <i>Irányítással</i> elsajátítja a szükséges technikák eszközhasználatát. <i>Irányítással</i> képeket, plakátokat, ajándéktárgyakat készít. Újabb alapanyagok és tulajdonságaik ismeri meg: (műanyag, bőr-műbőr, alufólia, papírmásé, üvegfestés, gyöngyfűzés, viasz, gyurma) Alkalmazza a természetes anyagok és műanyagok alakíthatóságára és tulajdonságaira vonatkozó ismeretit. Eddigiek alapján a megismert technológiai eljárások alkalmazásával lemi figurák készít <i>irányítással</i>. <i>Irányítással</i> tárgyak készít különböző alkalmakra. (üvegfestés, gyöngyfűzés, papírmásé)</p>	<p>Tudja, hogy a termékeken hol találhatók a pikrogramok, felismer közülük néhányat. Képes tevékenységei során a pikrogramokat értelmezni. Képes megismerni különböző anyagokat, megmunkálásának különböző módjait. Képes a tanult technikák alapján elemi figura készítésében részt venni. Képes ismereteit alkalmazni a különböző természetes anyagok megmunkálásakor.</p>	<p>Olvasás, írás: olvasás, szöveg értelmezés, Ábrázolás, alakítás: több technika alkalmazásával tárgyak, alkotások készítése egyéni ötletek megvalósítása,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A 7. évfolyamon tanult fogalmak.

ÉNEK- ZENE

1-8. osztály

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	2	2	2	2
2 éves óraszám	144	144	144	144
Ebből kötött	130	130	130	130
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	14	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt órakeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Gyermekdalok - Népdalok	40	30	30	30
2. Ünnepkörök dalai	30	40	30	30
3. Ritmus és hallásfejlesztés	40	40	40	30
4. Zenehallgatás	20	20	30	40
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	14	14

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt órakeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Gyermekdalok - Népdalok	20	20	15	15	15	15	15	15
2. Ünnepkörök dalai	15	15	20	20	15	15	15	15
3. Ritmus és hallásfejlesztés	20	20	20	20	20	15	15	15
4. Zenehallgatás	10	10	10	10	15	20	20	20
Szabadon tervezhető órakeret	7							

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja az együttneklés örömeivel segíteni a jó hangulat kialakulását, megérezni a zene jelentőségét, mozgásos-táncos feladatokat végezni, segítséggel vagy csoportban rövid gyermek- vagy népdalokat közösen és egyénileg előadni.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyerekek számára a Járás közben, különböző mozgásokkal érzékelhető a dalokban, mondókákban, zenedarabokban a mérő lüktetés, a ritmus.

A pedagógusok feladata, hogy a tanulók a dalok, mondókák ritmusát fokozódó önállósággal tapsolják, kopogják, a tempó és a dinamika figyelembevételével végezzék a gyakorlatokat. Ismertessenek meg a tanulók egyéni képességeihez és érdeklődéséhez minden minél több mondókát, verset, gyermekdalt, a családi és társadalmi ünnepkörök dalait azért, hogy a tanulók egyre kevesebb segítséggel vehessenek részt körjátékban, a pedagógussal megvalósuló együttműködés hatására bevonódjanak a páros játékokba.

Eközben felkelthető a fejelem és az érdeklődés a zene és a hangok, a hangszerek megismerése iránt.

Az ének-zenével, mint közös nyelvvel lehetőség nyílik a közösség, a sérült és nem sérült emberek összekapcsolására.

1.-2. évfolyam

A tantárgy szerepe az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok megértésének, a közösségi életben nélkülözhetetlen türelemnek és várakozni tudásnak, valamint a csoportos helyzetekben, közös éneklések alkalmával alapvető, egymásra figyelés igényének a kialakításában és gyakorlásában van.

A nemzeti azonosságudatot, hazafias nevelést a népi hagyományok, népszokások megismerésével a magyar népi gyermekjátékokon, gyermekdalokon keresztül támogatja.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a felszabadult légkör biztosításával a harmonikus személyiségfejlődéshez, a felnőkség, a gátlás, a szorongás leküzdésével éri el, hozzájárul a reális önbizalom és önértékelés kialakulásához a társas kapcsolatok visszajelzései alapján, megalapozza az alkalmazkodó- és együttműködési képességet.

A testi és lelki egészségre nevelés a mozgás harmóniájának megismerésével, a zene és a mozgás összhangjának megteremtésére törekvéssel, a dalok és zenék hangulatának megfigyelésével történik.

A családi életre nevelésben a családi ünnepek jellegzetes dallamainak alkalomhoz illő hallgatásával, előadásával, megismerésével vesz részt.

A médiatudatosságra neveléshez a hangulathoz illő zenék kiválasztásával, a különféle adathordozókon és médialehetőségek igénybevételi lehetőségeinek megismertetésével járul hozzá.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése a szókincs, kifejezőkézség fejlesztésén keresztül a dalok, mondókák megismerésével, a szövegértés fejlesztésével, mozgásos utánzó dalos játékok segítségével valósul meg.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlődése a közösségi éneklessel, a zenés produkciókkal, a kapcsolatteremtés és kapcsolattartás kialakításával, a közösségi érzés kialakításban történő aktív részvétellel valósul meg.

A tantárgy az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkézség fejlesztését a közös tevékenységek örömenek felismertetésével, az igény kialakításával és a zenei élmények befogadásával éri el.

Évfolyam: 1. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon együttműködéssel, irányítással lépegetni egyenes vonalon	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Társak testi közelségének, érintésének elfogadtatása	20
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Leutánozni mozgást, dallamot dúdolni. • Együttműködés. • Örömmel részt venni a közös éneklésben. • Mondóka, dal, ritmusával összehangolni mozgását. • Altatók, tenyérjátékok simogatók tanulása • Ujjátékok, lovagoltatók • Körjátékok, felelgetős gyerekdalok 	<p>A tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása Dallam dúdolásával, éneklésével baba ringatása. Mondóka, dal ütemére tapsolás, tenyér körkörös simogatása, csiklandozása. Mondókák ritmusára testrészük, tárgyak megérintése, simogatása. Egyszerűbb ujj-kiszámoló, mondókákra tenyér ökölbe szorítása, majd az ujjak egyenkénti, nyitása, csukása, rázása. Ritmusról test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta, stb.) Rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térdén ülve. Énekek, mondókák ütemére léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon törik a diót, stb.) Néhány soros egyszerű dal, mozgással kísért előadása (taps, kopogás). Körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég..., Lánc, lánc Eszter lánc stb.). Mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra. Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása. „Volt nekem egy kecském”.</p>	<p>Segítséggel tudjon mozgást utánozni, végrehajtani. Képes segítséggel rövid párbeszédet előadni.</p>	<p>Mozgásnevelés menetelés, Kommunikáció beszédkészség, Játékra nevelés: gyakorló és szerepjátékok,</p>
--	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: alszik, ébren van, taps, tenyér, simogatás, csiklandozás, kérdez, válaszol, kar, kéz, tenyér, fej, nyak, törzs, kéz, láb, ujjak, ököl, jobb, bal, előre, hátra, ugrik, szalad, vágtat, lovaglás, egyenes vonal, kör, guggolás, megáll, elindul, kapu, híd, kézfogás, átbújás, ló,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	Előzetes tudás: Figyelemmel követni a közös éneket.	Óraszám: 15
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Egyszerű dallam felismertetése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Családi ünnepek dalai. Karácsonyra, Húsvétra, Anyák napjára dalok tanulása. Mikulás dalok Dal éneklés hallás után Születésnap, névnap köszöntése Ünnepkörök dalai- zenehallgatás Pünkösdi- szerepjáték dallal 	<p>Születésnapra, karácsonyra, húsvétra, anyák napjára rövid dalok, versek tanulása. Közös előadások iskolai ünnepélyeken.</p>	<p>Képes társaival együtt közönségnek énekelni.</p>	<p>Kommunikáció ünnepek</p>
---	--	---	-----------------------------

Elvárt és javasolt fogalmak: születésnap, karácsony, húsvét, anyák napja, pünkösdi értelmezése

<p>3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés</p> <p><i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia</p>	<p><i>Előzetes tudás:</i> Képes mozgásokat utánozni.</p> <p><i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az egyenletes lüktetés érzékeltetése.</p>	<p>Óraszám: 20</p>	
<p>Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Ritmust tapsolni. Utánozni a mozgásokat. Felismerni a gyors és lassú mozgásokat. Együttműködni. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. Fékező és ingerlő gyakorlatok. Tempóérzékeltető gyakorlatok. Hang- és hallásfejlesztés. Ritmushangszerek használata 	<p>Mozgás közben ritmus tapsolása, hangok ritmizálása. Dallamok, mondókák kíséretével gyorsító-lassító mozgások érzékelése. Gyors és lassú mozgás közötti különbség érzékelése. Állathangok megkülönböztetése egymástól. Jól elkülöníthető zörejek, hangok felismertetése. Magasabb és mélyebb hangok közötti különbség érzékelése hangszerjátékok bemutatásával.</p>	<p>Képes a gyors és lassú mozgásokat differenciálni, követni. Képes együttműködni.</p>	<p>Játékra nevelés: gyakorló játék, szerepjáték, Mozgásnevelés alapmozgások, szabadgyakorlatok,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: ritmus, taps, kopogás, dobbantás, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély dalok, mondókák, dob, *triangulum*, cintányér, karlendítés, ujjmozgatás,

<p>4. Témakör: Zenehallgatás</p> <p><i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia</p>	<p><i>Előzetes tudás:</i> Néhány percig figyel a zenére.</p> <p><i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Énekhangok, beszédhangok elválasztása.</p>	<p>Óraszám: 10</p>
---	--	---------------------------

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Bekapcsolóni az éneklésbe. Néhány percig a zenére figyelni. Élőzene hallgatása (dallamok furulyán, gitáron, szintetizátoron stb.). Egyszerűbb szövegű és dallamú gyermekdalok többszöri eléneklése, Zenehallgatás hanghordozóról (rádió, magnetofon, DVD) 	Egyszerű dallam hangszeres előadásának többszöri meghallgatása, közös dúdolása. Rövid dalok meghallgatása, közös dúdolgatása, éneklése. Tanult, ismert gyermekdalok meghallgatása. Kedvencek kívánság szerinti meghallgatása.	Képes néhány percig a zenére figyelni. Szívesen hallgat zenét. Bekapcsolódik a közös éneklésbe.	Kommunikáció logopédiai feladatok, Játékra nevelés: gyakorlójáték,

Elvárt és javasolt fogalmak: A dalokban előforduló kifejezések, fogalmak, halk, gyors, szomorú, vidám,

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Szíkkottás zene	<i>Előzetes tudás: Figyelemmel követi a közös éneket</i>	Óraszám:	
<i>Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés</i>	7	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - mondókák, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér) 	<p>Egyeszerűbb dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Rövid dalok dúdolása, kísérésük mozgással Képek és színek válogatása dalokhoz (Pl.:Esik az eső- sötét színek, Süss fel nap- sárga szín) Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel</p>	<p>Képes néhány egyszerűbb verset, mondókát és dalt segítséggel ritmizálni. Képes mozgással kísérni néhány dalt. Segítséggel képeket válogat dalokhoz és mondókákhöz.</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>
--	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 2. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon együttműködéssel, irányítással lépegetni egyenes vonalon	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Társak testi közelségének, érintésének elfogadtatása	20
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Leutánozni mozgást, dallamot dúdolni. • Együttműködés. • Örömmel részt venni a közös éneklésben. • Mondóka, dal, ritmusával összehangolni mozgását. • Altatók, tenyérjátékok simogatók tanulása • Ujjátékok, lovagoltatók • Körjátékok, felelgetős gyerekdalok • Főbb testrészeket megmutatni • Segítséggel rövid párbeszédet előadni. • Altatók. • Tenyérjátékok. • Simogatók. • Ujj- játékok. • Hintáztatók. • Lovagoltatók. • Sétáltatók. • Dalok. • Körjátékok. • Felelgetős játékok. 	<p>A tanult dalok, mondókák ismétlése, egyre bátrabb előadása Dallam dúdolásával, éneklésével baba ringatása. Mondóka, dal ütemére tapsolás, tenyér körkörös simogatása, csiklandozása. Mondókák ritmusára testrészek, tárgyak megérintése, simogatása. Egyszerűbb ujj-kiszámoló, mondókákra tenyér ökölbe szorítása, majd az ujjak egyenkénti, nyitása, csukása, rázása. Ritmusról test, törzs, láb hintáztatása jobbra, balra (Hinta, palinta, stb.) Rövid mondókákra lovaglás ritmusának érzékeltetése térdén ülve. Énekek, mondókák ütemére léptetés, egyenes vonalon, körben (Dombon törik a diót, stb.) Néhány soros egyszerű dal, mozgással kísért előadása (taps, kopogás). Körjátékok játszása egyszerű szabályok betartásával (Ég a gyertya, ég..., Lánc, lánc Eszter lánc stb.). Mondóka, dal ritmusára test, törzs, láb hintáztatása jobbra-balra, előre-hátra. Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék megtanulása. „Volt nekem egy kecském”.</p>	<p>Segítséggel tudjon mozgást utánozni, végrehajtani. Képes segítséggel rövid párbeszédet előadni.</p>	<p>Mozgásnevelés menetelés, Kommunikáció beszédkészség, Játékra nevelés: gyakorló és szerepjátékok,</p>
---	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: alszik, ébren van, taps, tenyér, simogatás, csiklandozás, kérdez, válaszol, kar, kéz, tenyér, fej, nyak, törzs, kéz, láb, ujjak, ököl, jobb, bal, előre, hátra, ugrik, szalad, vágtat, lovaglás, egyenes vonal, kör, guggolás, megáll, elindul, kapu, híd, kézfogás, átbújás, ló,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	<i>Előzetes tudás:</i> Figyelemmel követni a közös éneket.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyszerű dallam felismertetése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Családi ünnepek dalai. • Karácsonyra, Húsvétra, Anyák napjára dalok tanulása. • Mikulás dalok • Dal éneklés hallás után • Születésnap, névnap köszöntése • Ünnepkörök dalai- zenehallgatás • Pünkösdi- szerepjáték dallal 	Születésnapra, karácsonyra, húsvétra, anyák napjára rövid dalok, versek tanulása. Közös előadások iskolai ünnepélyeken. Zenehallgatás közben rajz készítése	Képes társaival együtt közönségnek énekelni.
Elvárt és javasolt fogalmak: születésnap, karácsony, húsvét, anyák napja, pünkösd értelmezése		

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Képes mozgásokat utánozni.	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az egyenletes lüktetés érzékeltetése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Ritmust tapsolni. • Utánozni a mozgásokat. • Felismerni a gyors és lassú mozgásokat. • Együttműködni. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és ingerlő gyakorlatok. • Tempóérzékeltető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ritmushangszerek használata 	<p>Mozgás közben ritmus tapsolása, hangok ritmizálása. Dallamok, mondókák kíséretével gyorsító-lassító mozgások érzékelése. Gyors és lassú mozgás közötti különbség érzékelése. Állathangok megkülönböztetése egymástól. Jól elkülöníthető zörejek, hangok felismertetése. Magasabb és mélyebb hangok közötti különbség érzékelése hangszerjátékok bemutatásával.</p>	<p>Képes a gyors és lassú mozgásokat differenciálni, követni. Képes együttműködni.</p>	<p>Játékra nevelés: gyakorló játék, szerepjáték, Mozgásnevelés alapmozgások, szabadgyakorlatok,</p>
--	---	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: ritmus, taps, kopogás, dobbantás, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély dalok, mondókák, dob, *triangulum*, cintányér, karlendítés, ujjmozgatás,

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> Néhány percig figyel a zenére.	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Énekhangok, beszédhangok elválasztása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Bekapcsolódni az éneklésbe. Néhány percig a zenére figyelni. Élőzene hallgatása (dallamok furulyán, gitáron, szintetizátoron stb.). Egyszerűbb szövegű és dallamú gyermekdalok többszöri elnéklése, Zenehallgatás hanghordozóról (rádió, magnetofon, DVD) 	<p>Egyszerű dallam hangszeres előadásának többszöri meghallgatása, közös dúdolása. Rövid dalok meghallgatása, közös dúdolgatása, éneklése. Tanult, ismert gyermekdalok meghallgatása. Kedvencek kívánság szerinti meghallgatása.</p>	<p>Képes néhány percig a zenére figyelni. Szívesen hallgat zenét. Bekapcsolódik a közös éneklésbe.</p>	<p>Kommunikáció logopédiai feladatok, Játékra nevelés: gyakorlójáték,</p>
---	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: A dalokban előforduló kifejezések, fogalmak, halk, gyors, szomorú, vidám,

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Szíkkottás zene	Előzetes tudás: Figyelemmel követi a közös éneket	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése	Tantárgyi fejlesztési célok: színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - mondókák, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - színes körökhoz hangok társítása (sötét- mély hang, világos- magas hang) - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér) 	<p>Egyszerűbb dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Rövid dalok dúdolása, kísérésük mozgással Képek és színek válogatása dalokhoz (Pl.:Esik az eső- sötét színek, Süss fel nap- sárga szín) Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel</p>	<p>Képes néhány egyszerűbb verset, mondókát és dalt segítséggel ritmizálni. Képes mozgással kísérni néhány dalt. Segítséggel képeket válogat dalokhoz és mondókához. Képes magas és mély hangokat megkülönböztetni</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér

3.-4. évfolyam

Az erkölcsi neveléshez kapcsolódóan az előző évek munkájára alapozva történik meg az egyszerű gyermek- és népdalok érzelmi hangulatának megéreztetése, a bennük megjelenő alapvető emberi értékek, érzelmek megfigyelése. A nemzeti azonosság tudat és hazafias nevelés, a népi hagyományok és a magyar kultúra ápolásával, az ünnepkörök dalainak, zenéinek megismérésével, téri és időbeli relációkban a tájékozódási képesség erősítésével valósul meg.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésében a tantárgy kiemelten törekszik az együttműködési készség erősítésére közös énekes-táncos tevékenységekkel, az önbizalom erősítésével, a helyes önismeret fejlesztésével a közösségi környezet visszajelzései alapján.

A testi és lelki egészségre nevelést a tantárgy a zene, a ritmus és a mozgás összefüggésének megfigyelésével, a zenének, éneknek egyszerű mozgással történő kísérésével, és az érzelmek megjelenítésének megalapozásával támogatja, amelyhez a lelki állapothoz, hangulathoz illő zenék és énekek kiválasztása, hallgatása is társul.

A családi életre nevelést és az anyanyelvi kommunikációt a családi ünnepekhez kötődő dalok és zenék ismeretének bővítése, készülődés ezek előadására, mondókákkal, gyermek- és népdalokkal a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése segíti.

A tantárgy a médiatudatosságra nevelés fejlesztését a hangulatnak, ízlésnek megfelelő zenék, dalok keresésének segítésével a médiumokban és a zenehallgatás különböző lehetőségeinek bemutatásával, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a társakkal való együttműködéssel, közös éneklés és zenélés keretében az egymásra figyelés erősítésével éri el. Fontos az eredmények elérésében a gyermekjátékokban és táncos produkciókban a partnerrel való kapcsolattartás gyakorlása is.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség fejlődését segíti a zenehallgatás és éneklés iránti igény fenntartása, az ízlésvilág formálása zenei élményeken keresztül és az alkalomhoz és hangulathoz illeszkedő, kedvelt zenék és dalok választásának segítése.

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 3. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> A mondóka, dal ritmusát és saját mozgását össze tudja hangolni.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Ismerni 15-20 gyermekdalt. Részt venni közös éneklésben. A dal szövegét mozgással összekötni. Segítséggel rövid felelgetős játékot előadni. Együttműködéssel utánozni tánclépeket. Dalok. A tanult dalok folyamatos ismétlése, új dalok tanulása. Körjátékok. Felelgetős játék. Táncok énekes kíséréttel. 	<p>Évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása. Rövid dalok mozgással kísért előadása. A dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa) Körjátékok tanulása. Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál stb.). Rida jobbra-balra utánzással. Zárt rida: kis térdhajlítással előre. Keresztbé lépés és féltalpon oldalt lépés.</p>	<p>Ismer 10 – 15 verset, gyermekdalt, segítséggel elő tudja adni. Tud lá-lá-val énekelni. Képes a dal szövegét mozgással összekötni, együttműködéssel a lépéseket utánoz. Tud együttműködéssel szerepjátékot játszani.</p>	<p>Kommunikáció szövegek ismerete, Játékra nevelés: szerepjáték, spontán játék, Mozgásnevelés utánzó-mozgások,</p>
--	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: A dalokban található ismeretlen fogalmak, zsebkendő, koszorú, kör, guggolás, kapu, híd, átbújás, kézfogás *keresztbe*, oldalt, jobbra, balra, ugrás, megtámasztás, utánzás, kérdés, felelet,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	Előzetes tudás: Bekapcsolódik a közös éneklésbe.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia:	Tantárgyi fejlesztési célok:		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Az adott ünnepnek megfelelő rövid dalt segítséggel énekelni. Ünnepeken énekelni társakkal és önállóan. Ünnepek dalai. Új szokások kialakítása a szűk közösség ünnepeihez (születésnapok, karácsony, anyák napja). 	<p>Karácsonyra, húsvétra, anyák napjára, születésnapra, pünkösdre dalok tanulása, éneklése. Aktuális ünnepre rövid műsor készítése és előadása, közös- és egyéni szereplési lehetőségek. A születésnapok, névnapok számítartása, az ünneplés megszervezése.</p>	<p>Tud a megfelelő ünnepeken énekelni társakkal és önállóan.</p>	<p>Kommunikáció ünnepek, szereplés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: karácsony, húsvét, anyák napja, pünkösd, születésnap, Az ünnepekhez kapcsolható szókincs.
műsor, várakozás, siker feladat, vállalás,

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Felismerni és megkülönböztetni a magas- és mély hangokat.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A mozgás és a dal ritmusának együttes megszólaltatása. • Önalólóan előtapsolni a csoportnak. • Játékot elindítani tempó megadásával. • Hangzás alapján hangszer felismerni. • Felismerni a hangszer hangjának különbségeit. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és gyorsító gyakorlatok. • Tempóérzékelhető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ritmushangszerek használata. 	Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása. Lassú-gyors járás kísérése tapossal, dobolással. Tempótartás játékos mozdulatokkal. Egymástól eltérő zörejek, hangok felismerése. Társak és felnőttek hangjának felismerése és elkülönítése magnóról. Dob, cintányér, triangulum megszólaltatása. Hangfelismerési gyakorlatok bekötött szemmel hangszer hangjának felismerése.	Ismer hangszerket, ismeri a hangos, halk fogalmát, és tudja differenciálni. Képes a dal ritmusát segítséggel tapsolni, kopogni. Képes társaival is kontaktust teremteni játék közben.	Mozgásnevelés alapmozgások,

Elvárt és javasolt fogalmak: csigavonal, hullámvonal, lábüütögetés, kivárás, újraindítás, gyerek, felnőtt, magas, mély taps, kopantás, erős lépés, lábüütögetés, kivár, újraindít, tempót tart, dalritmus, egyforma, egyenletes ritmus, Fából, fémből készült hangszerek. halk, hangos, tompa, Éles, fa, fényes, csengő,

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> Szívesen hallgat zenét.	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Felismerni az adott ünnepnek megfelelő zenedarabot. • A zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet kialakítani. • Elsajátítani a kultúrált zenehallgatás szabályait. • Évszakokhoz kötődő zenék hallgatása. • Kedvenc zene megmutatása társaknak (DVD, kazetta, stb.). • Megzenésített gyerekversek hallgatása élő- és gépzenei előadásban. • A minden napokban hallható zene közös hallgatása, elemzése. 	<p>Már ismert dalok, dallamok az ünnephez kapcsolható hangszerelésben, speciális hangszerekkel előadva pl.: karácsonyi orgonamuzsika, harangjáték, stb.). Legyen türelmes és udvarias a közös zenehallgatás során.</p> <p>Élő koncerten részvétel, az alkalom előtt az előadó eddigi produkciójának megismerése (kazetta, DVD), a legkedvesebb dalok megtanulása, közös éneklése.</p> <p>A zenedarabokban szereplő hangszerek, és az előadó énekes felismerése, a darab hangulatának, dinamikájának megállapítása.</p>	<p>Képes a zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet tanúsítani.</p>	Játékra nevelés: spontán játék,
Elvárt és javasolt fogalmak: orgona, harangjáték, türelem, sorra kerül, kedvenc, választás, Ütemezve éneklés, dal, ritmus, zene, vers,			

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Színkottás zene	<i>Előzetes tudás:</i> Képes színeket egyeztetni, segítséggel ritmizálni	Óraszám: 7
<i>Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> - mondókák, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér) - színes körökhöz hangok társítása (sötét- mély hang, világos- magas hang) - piros hang a színkottában (g) 	<p>Egyeszerűbb dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással.</p> <p>Rövid dalok dúdolása, kísérésük mozgással</p> <p>Képek és színek válogatása dalokhoz (Pl.:Esik az eső- sötét színek, Süss fel nap- sárga szín)</p> <p>Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel</p> <p>Hangzeren a piros hangok megkeresése (g)</p>	<p>Képes néhány egyszerűbb verset, mondókát és dalt segítséggel ritmizálni.</p> <p>Képes mozgással kísérni néhány dalt. Segítséggel képeket válogat dalokhoz és mondókához.</p> <p>Képes a magas és mély hangokat megkülönböztetni</p> <p>Képes színeket egyeztetni</p>	<p>Játékra nevelés</p> <p>Rajz- ábrázolás</p>
---	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, mély, magas

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 4. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> A mondóka, dal ritmusát és saját mozgását össze tudja hangolni.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerni 15-20 gyermekdalt. • Részt venni közös éneklésben. • A dal szövegét mozgással összekötni. • Segítséggel rövid felelgetős játékot előadni. • Együttműködéssel utánozni tánclépéseket. • Dalok • A tanult dalok folyamatos ismétlése, új dalok tanulása. • Körjátékok. • Felelgetős játék. • Táncok énekes kísérettel. 	<p>Évszakokról, ünnepekről, állatokról, virágokról szóló dalok tanulása.</p> <p>Rövid dalok mozgással kísért előadása.</p> <p>A dalok szövegének és dallamának egyre biztosabb elsajátítása, változatos ritmuskísérettel (dob, csörgődob, ütőfa)</p> <p>Körjátékok tanulása.</p> <p>Néhány rövid párbeszédű felelgetős játék előadása (Gyertek haza ludaim, Fehér liliomszál stb.).</p> <p>Rida jobbra-balra utánzással.</p> <p>Zárt rida: kis térdhajlítással előre.</p> <p>Keresztbé lépés és féltalpon oldalt lépés.</p>	<p>Ismer 10 – 15 verset, gyermekdalt, segítséggel elő tudja adni.</p> <p>Tud lá-lá-val énekelni.</p> <p>Képes a dal szövegét mozgással összekötni, együttműködéssel a lépésekkel utánoz.</p> <p>Tud együttműködéssel szerepjátékot játszani.</p>	<p>Kommunikáció szövegek ismerete,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték, spontán játék,</p> <p>Mozgásnevelés utánzó-mozgások,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A dalokban található ismeretlen fogalmak, zsebkendő, koszorú, kör, guggolás, kapu, híd, átbújás, kézfogás *keresztbe*, oldalt, jobbra, balra, ugrás, megtámasztás, utánzás, kérdés, felelet,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	<i>Előzetes tudás:</i> Bekapcsolódik a közös éneklésbe.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Az adott ünnepnek megfelelő rövid dalt segítséggel énekelni. Ünnepeken énekelni társakkal és önállóan. Ünnepek dalai. Új szokások kialakítása a szűk közösség ünnepeihez (születésnapok, karácsony, anyák napja). 	Karácsonyra, húsvétra, anyák napjára, születésnapra, pünkösdre dalok tanulása, éneklése. Aktuális ünnepre rövid műsor készítése és előadása, közös- és egyéni szereplési lehetőségek. A születésnapok, névnapok számítartása, az ünneplés megszervezése.	Tud a megfelelő ünnepeken énekelni társakkal és önállóan.	Kommunikáció ünnepek, szereplés,

Elvárt és javasolt fogalmak: karácsony, húsvét, anyák napja, pünkös, születésnap, Az ünnepekhez kapcsolható szókincs. műsor, várakozás, sikeres feladat, vállalás,

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Felismerni és megkülönböztetni a magas- és mély hangokat.	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • A mozgás és a dal ritmusának együttes megszólaltatása. • Önállóan előtapsolni a csoportnak. • Játékot elindítani tempó megadásával. • Hangzás alapján hangszert felismerni. • Felismerni a hangszerek hangjának különbözőségét. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és gyorsító gyakorlatok. • Tempóérzékeltető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ritmushangszerek használata. 	<p>Az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása. Lassú-gyors járás kísérése tapssal, dobolással. Tempótartás játékos mozdulatokkal. Egymástól eltérő zörejek, hangok felismerése. Társak és felnőttek hangjának felismerése és elkülönítése magnóról. Dob, cintányér, triangulum megszólaltatása. Hangfelismerési gyakorlatok bekötött szemmel hangszer hangjának felismerése.</p>	<p>Ismer hangszereket, ismeri a hangos, halk fogalmát, és tudja differenciálni. Képes a dal ritmusát segítséggel tapsolni, kopogni. Képes társaival is kontaktust teremteni játék közben.</p>	<p>Mozgásnevelés alapmozgások,</p>
---	--	---	------------------------------------

Elvárt és javasolt fogalmak: csigavonal, hullámvonal, lábüütögetés, kivárás, újraindítás, gyerek, felnőtt, magas, mély taps, kopantás, erős lépés, lábüütögetés, kivár, újraindít, tempót tart, dalritmus, egyforma, egyenletes ritmus, Fából, fémből készült hangszerek. halk, hangos, tompa, éles, fa, fényes, csengő,

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> Szívesen hallgat zenét.	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Felismerni az adott ünnepnek megfelelő zenedarabot. A zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet kialakítani. Elsajátítani a kultúrált zenehallgatás szabályait. Évszakokhoz kötődő zenék hallgatása. Kedvenc zene megmutatása társaknak (DVD, kazetta, stb.). Megzenésített gyerekversek hallgatása elő- és gépzenei előadásban. A minden napokban hallható zene közös hallgatása, elemzése. 	<p>Már ismert dalok, dallamok az ünnephez kapcsolható hangszerelésben, speciális hangszerékkel előadva pl.: karácsonyi orgonamuzsika, harangjáték, stb.). Legyen türelmes és udvarias a közös zenehallgatás során.</p> <p>Élő koncerten részvétel, az alkalm előtt az előadó eddigi produkciójának megismerése (kazetta, DVD), a legkedvesebb dalok megtanulása, közös éneklése.</p> <p>A zenedarabokban szereplő hangszerek, és az előadó énekes felismerése, a darab hangulatának, dinamikájának megállapítása.</p>	<p>Képes a zene hallgatásához szükséges figyelmet és fegyelmet tanúsítani.</p>	<p>Játékra nevelés: spontán játék,</p>
--	---	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: orgona, harangjáték, türelem, sorra kerül, kedvenc, választás, Ütemezve éneklés, dal, ritmus, zene, vers,

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Színkottás zene	Előzetes tudás: Képes színeket egyeztetni, ritmizálni	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése	Tantárgyi fejlesztési célok: színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - mondókák, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások - mondókák, dalok kísérése mozgással - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér, billentyűs hangszer, triola, xylophone) - sárga, barna, zöld és piros hangok a színkottában (c, e, f, g) 	<p>Tanult dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Tanult dalok dúdolása, kísérésük mozgással</p> <p>Képek és színek válogatása dalokhoz (Pl.: Esik az eső- sötét színek, Süss fel nap- sárga szín)</p> <p>Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel</p> <p>Billentyűs hangszeren a sárga, barna, zöld és piros hangok egyeztetése, rövid dalok játszása segítséggel</p>	<p>Képes néhány egyszerűbb verset, mondókát és dalt segítséggel ritmizálni.</p> <p>Képes mozgással kísérni néhány dalt. Segítséggel képeket válogat dalokhoz és mondókákhöz.</p> <p>Képes színeket egyeztetni Billentyűs hangszeren színek segítségével megtalálja a színes kotta hangját</p>	<p>Játékra nevelés</p> <p>Rajz- ábrázolás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, xylophone, triola,

5.-6. évfolyam

A tantárgy lehetőséget teremt a közös szabályalkotás gyakorlására, az alapvető emberi értékekhez, érzelmekhez kapcsolódó zenék, dalok keresésére, kiválasztására. A nemzeti azonosságudatot, hazafias nevelést a közösségi eseményeken, ünnepeken keresztül a nemzeti hovatartozás és összetartozás szerepének felismertetésével és legfontosabb nemzeti ünnepeink zenéinek, dalainak megismerésével erősíti.

Az önismeret és társas kultúra fejlesztésében nagy szerepet játszik a fokozódó együttműködéssel végzett közös tevékenykedéssel és a reális önértékelés fejlesztésével az önbizalom megerősítésére.

A családi életre nevelésben a tantárgy nagy szerepet játszik a családi ünnepek, hagyományok ápolásának kulturált gyakorlásával, a készülődés fontosságának felismertetésével, a testi és lelki egészségre nevelésben az érzelmek zenére történő mozgással való kifejezésének fejlesztésével.

A médiatudatosságra nevelést a zenei igényeknek megfelelő médiumok kiválasztásának és elérésének megismertetésével és gyakoroltatásával éri el.

Az anyanyelvi kompetencia alakításához a nyelvi kifejezőképesség fejlesztésével, mondókák és dalok megismerésével, a szövegértés fejlesztésével és a megismert mondókák, dalok érzelmi mondanivalójának és a szövegének összefüggéseinek felismertetésével járul hozzá.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését a kulturális sokszínűség és a nemzeti és nemzetiségi kultúra elemeinek megismerésével, a kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia fejlesztését az ünnepségekentársakkal együttműködő aktív részvétel ösztönzésével segíti.

A tantárgy az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkézség fejlődését az érdeklődés felkeltésével a színvonalas zeneművészeti alkotások iránt, az ízlésvilág formálásával a zenei élmények nyújtásán keresztül, a hangulatnak megfelelő zenehallgatás ösztönzésével és a különböző zenei stílusok megismertetésével a monotónia és egyhangúság elkerülésével a zenehallgatásban támogatja.

ÉNEK- ZENE**Évfolyam: 5. osztály**

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> Tudja a dalok szövegét mozgással összekötni.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Néhány népdalt elénekelni. Táncolni önállóan, egyet balra, egyet jobbra lépni. Szívesen játszani körjátékot. Szerepet vállalni szituációs és felelgetős játékban. Magyar népdalok. Magyar táncok. Körjátékok. Felelgetős játék 	<p>Népdalcsokrok összeállítása téma körök szerint (növények, időjárás, köszöntők).</p> <p>Egylépéses csárdás: oldalt lépés + fél súlytal zárás, ismétlés ellenkező lábbal.</p> <p>Párválasztók, kifordulós körjátékok.</p> <p>Rövid szituációs gyakorlatok előadása.</p> <p>(pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim..)</p>	<p>Képes hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni.</p> <p>Képes megadott hangra dalt elkezdeni és végigénekelni.</p>	<p>Kommunikáció élőlények, növények, állatok,</p> <p>Mozgásnevelés alapozások,</p>
---	---	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: A népdalokban található ismeretlen szavak, különböző népek nevei, csárdás forgás, kifordulás, befordulás, irányváltás, motívum, ritmus, dallam,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon az ünnepeken megfelelő dalokat énekelni társaival, vagy önállóan.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Aktivitás fejlesztése irányított helyzetben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Az ünnepek megfelelő dalt, verset kiválasztani, előadni. Közösen énekelni társaival. Családi ünnepek dalai. Nemzeti ünnepek dalai. 	<p>Karácsonyra, húsvétra, pünkösdre, anyák napjára, születésnapra dal, vers tanulása.</p> <p>Toborzó dalok megtanulása,</p> <p>Himnusz, Szózat megismérése.</p>	<p>Képes az adott ünnepnek megfelelő dalt, verset kiválasztani, előadni.</p>	<p>Kommunikáció Ünnepek: versek</p> <p>Ábrázolás, alakítás: Ünnepek: dekoráció, ajándék,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Hagyomány, szokás, ünneplés, megemlékezés, karácsony, újév, vízkereszt, húsvét, pünkösdr Március 15. Nemzeti ünnep (augusztus 20. október 23.), Himnusz, Szózat Katonadalok, megzenésített költemények.

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Megkülönbözteti az egyenletes ritmust és a dalritmust.	Óraszám:
---	---	-----------------

<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Dallam, szöveg ritmizálása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Ütemkezdő hangsúlyokat kiemelni. • Hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni. • Megadott hangra dalt elkezdeni és végigénekelni. • A halk, hangos, magas, mély beszédet megkülönböztetni. • Közösen énekelt dalt adott jelre hangosan vagy halkan folytatni. • Néhány hangszert megszólaltatni. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és gyorsító gyakorlatok. • Tempóérzékelhető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ritmushangszerek használata. 	<p>Egyenletes lüktetés ritmus összekapcsolása. Kettes lüktetés érzékelése. Leülés-felállás, séta-futás váltakozása megadott jelre. Önhálló dalkezdés, tempótartás. Halk és hangos közti különbség. Magas és mély hang érzékelése. Hangerő szabályozása. Belső hallásfejlesztés, dallambújtatás. Fűvös, húros, és ütőhangszerek megnevezése.</p>	<p>Képes megkülönböztetni a halk, hangos, a magas, mély beszédet. Képes ütemkezdő hangsúlyokat kiemelni.</p>	Olvasás, írás: hangkiemelés,
Elvárt és javasolt fogalmak: együtt hangoztatás, ütőhangszerek, fém, fa, erősítés, halkítás, kettes lüktetés, ütemhangsúly, hangos, lágy, zümmögő éneklés hangsúlyos és hangsúlytalan lépés, belép, megáll, tempót tart, magas és mély beszéd, emelkedő, süllyedő dallamvonal			

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> A zene hangulatának átélése.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A megfelelő hangerő megválasztása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Szívesen hallgatni zenét. Hangszeres és énekes előzene hallgatása. Részvétel zenés koncerten. A zene pihentető hatásának megtapasztalása. Hosszabb összefüggő zenedarab meghallgatása 	<p>Társak előadásának meghallgatása. Megfigyelési szempontok a zenehallgatással kapcsolatban (hangmagasság, ritmus, hangerő stb.) (kórusművek, hangszeres darabok, szóló hangszer, nagyzenekari művek részletei) Gyerekeknek szóló musicalrészlet pl. Padlás, A muzsika hangjai stb. hallgatása, dúdolása, egyes részletek megtanulása.</p>	<p>Szívesen hallgat zenét, van kedvenc zenedarabja. Képes a dal ritmusát együttműködéssel, segítséggel tapsolni, kopogni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: hangulat kifejezése, Mozgásnevelés zenehallgatás közben,</p>
---	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: A szükséges zenei szakszavak, megnevezések (kórus, szóló, zenekar, karmester, stb.), kikapcsolódás, pihenés szólóének, kánon, közönség, figyelmes hallgatás, taps,

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Színkottás zene	Előzetes tudás: Képes színeket egyeztetni, ritmizálni	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése	Tantárgyi fejlesztési célok: színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - mondókák, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér, billentyűs hangszer, ritmushangszerek) - a színkotta összes színének használata 	<p>Tanultdalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Tnult dalok dúdolása, kísérésük mozgással Képek és színek válogatása dalokhoz Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel Színes kotta olvasása, egyeztetése a hangszerekre ragasztott színekkel</p>	<p>Tanult dalokat ritmizálja. Képes a magas és mély hangokat megkülönböztetni Képes mozgással kísérni néhány dalt. Segítséggel képeket válogat dalokhoz és mondókákhöz. Képes a színes kotta és a hangszerek színét egyeztetni</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, esőcső, ritmushangszerek nevei, zongora, szintetizátor, ritmus,

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 6. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> Tudja a dalok szövegét mozgással összekötni.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Néhány népdalt elénekelni. Táncolni önállóan, egyet balra, egyet jobbra lépni. Szívesen játszani körjátékot. Szerepet vállalni szituációs és felelgetős játékban. Magyar népdalok. Magyar táncok. Körjátékok. Felelgetős játék 	Népdalcsokrok összeállítása témakörök szerint (növények, időjárás, köszöntők). Egylépeses csárdás: oldalt lépés + fél súlytalával zárás, ismétlés ellenkező lábbal. Párválasztók, kifordulós körjátékok. Rövid szituációs gyakorlatok előadása. (pl. Egyszer egy királyfi, Gyertek haza ludaim..)	Képes hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni. Képes megadott hangra dalt elkezdeni és végigénekelni. Kommunikáció élőlények, növények, állatok, Mozgásneve-lés alapmozgások

Elvárt és javasolt fogalmak: A népdalokban található ismeretlen szavak, különböző népek nevei, csárdás forgás, kifordulás, befordulás, irányváltás, motívum, ritmus, dallam,

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon az ünnepeken megfelelő dalokat énekelni társaival, vagy önállóan.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Aktivitás fejlesztése irányított helyzetben.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Az ünnepnek megfelelő dalt, verset kiválasztani, előadni. Közösen énekelni társaival. Családi ünnepek dalai. Nemzeti ünnepek dalai. Tánc és dramatikus játék 	Karácsonyra, húsvétra, pünkösdre, anyák napjára, születésnapra dal, vers tanulása. Toborzó dalok megtanulása, Himnusz, Szózat megismérése.	Képes az adott ünnepnek megfelelő dalt, verset kiválasztani, előadni.	Kommunikáció Ünnepek: versék Ábrázolás, alakítás: Ünnepek: dekoráció, ajándék,
--	--	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Hagyomány, szokás, ünneplés, megemlékezés, karácsony, újév, vízkereszt, húsvét, pünkösd
Március 15. Nemzeti ünnep (augusztus 20. október 23.), Himnusz, Szózat
Katonadalok, megzenésített költemények.

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Megkülönbözteti az egyenletes ritmust és a dalritmust.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Dallam, szöveg ritmizálása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Ütemkezdő hangsúlyokat kiemelni. Hangsúlyos és hangsúlytalan részeket mozgással kifejezni. Megadott hangra dalt elkezdeni és végigénekelni. A halk, hangos, magas, mély beszédet megkülönböztetni. Közösen énekelt dalt adott jelre hangosan vagy halkan folytatni. Néhány hangszert megszólaltatni. Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. Fékező és gyorsító gyakorlatok. Tempóérzékeltető gyakorlatok. Hang- és hallásfejlesztés. Ritmushangszerek használata. 	<p>Egyenletes lüktetés ritmus összekapcsolása. Kettes lüktetés érzékelése. Leülés-felállás, séta-futás váltakozása megadott jelre. Önálló dalkezdés, tempótartás. Halk és hangos közti különbség. Magas és mély hang érzékelése. Hangerő szabályozása. Belső hallásfejlesztés, dallambújtatás. Fúvós, húros, és ütőhangszerek megnevezése.</p>	<p>Képes megkülönböztetni a halk, hangos, a magas, mély beszédet. Képes ütemkezdő hangsúlyokat kiemelni.</p>	<p>Olvasás, írás: hangkiemelés,</p>
---	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: együtt hangoztatás, ütőhangszerek, fém, fa, erősítés, halkítás, kettes lüktetés, ütemhangsúly, hangos, lágy, zümmögő éneklés hangsúlyos és hangsúlytalan lépés, belép, megáll, tempót tart, magas és mély beszéd, emelkedő, süllyedő dallamvonal

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> A zene hangulatának átélése.	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A megfelelő hangerő megválasztása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Szívesen hallgatni zenét. Hangszeres és énekes előzene hallgatása. Részvétel zenés koncerten. A zene pihentető hatásának megtapasztalása. Hosszabb összefüggő zenedarab meghallgatása 	<p>Társak előadásának meghallgatása. Megfigyelési szempontok a zenehallgatással kapcsolatban (hangmagasság, ritmus, hangerő stb.) (kórusművek, hangszeres darabok, szóló hangszer, nagyzenekari művek részletei) Gyerekeknek szóló musicalrészlet pl. Padlás, A muzsika hangjai stb. hallgatása, dúdolása, egyes részletek megtanulása.</p>	<p>Szívesen hallgat zenét, van kedvenc zenedarabja. Képes a dal ritmusát együttműködéssel, segítséggel tapsolni, kopogni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: hangulat kifejezése, Mozgásnevelés zenehallgatás közben,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A szükséges zenei szakszavak, megnevezések (kórus, szóló, zenekar, karmester, stb.), kikapcsolódás, pihenés szólóének, kánon, közönség, figyelmes hallgatás, taps,</p>			

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Színkottás zene	<i>Előzetes tudás:</i> Képes színeket egyeztetni, ritmizálni	Óraszám: 7	
<i>Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Tanult énekek, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások, egyeztetések - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér, ritmushangszerek, villanyorgona, zongora, szintetizátor) - színes kotta olvasása ritmustartással 	<p>Tanult dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Tanult dalok dúdolása, kísérésük mozgással Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel Színes kotta olvasása, egyeztetése a színkottás hangszerek színeivel</p>	<p>Képes ritmizálni a tanult dalokat Képes mozgással kísérni néhány dalt. Képes segítséggel színes kottát olvasni, többszólamú játéknál a ritmust megtartani Örömmel vesz részt a közös zenélésben</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>
---	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, zongora, szintetizátor, több szólam, ritmus, kottaolvasás, zenekar

7.-8. évfolyam

Az előző évfolyamokhoz kapcsolódva tovább folyik a szabályokhoz való rugalmas alkalmazkodás képességének fejlesztése, a szabályok alkalmazásának erősítése, a közös szabályalkotás gyakorlása. A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelés a népi hagyományok, ünnepkörök dalain, mondókáin keresztül a nemzeti összetartozás érzésének erősítésével történik.

Az önismeret és társas kultúra a közösségen a reális önértékelés kialakításával, csoportos produkcióban történő részvétellel, a társas kapcsolatok és közös tevékenységek segítségével a személyiség fejlesztésével erősödik.

A testi és lelki egészségre nevelést a tantárgy a különböző hangulatok, érzelmek megjelenítésével a zenére történő mozgásban, a feszültségek vezetésének segítésével, a szorongásos állapotok oldásával, zenei élmények nyújtásával segíti.

A családi életre nevelésben nagy szerepet játszik a családi ünnepek, hagyományok ápolásában való aktív részvétel ösztönzésével.

A médiatudatosságra nevelést a hangulathoz, ízlésvilághoz illeszkedő zenei alkotások különféle médiumok lehetőségei közötti keresésének támogatása, és az ízlésének megfelelő választás képességének megerősítése, bátorítása segíti.

Szoros a tantárgy kapcsolódása az anyanyelvi kompetencia a szövegértés fejlesztéséhez és a megismert dalok tartalmának megértéséhez.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése a kulturális sokszínűség megismerésének bővítésével és a közösségi beilleszkedés elősegítésével történik. Az önkéntes szerepvállalás ösztönzése a közösségi, ünnepi rendezvényeken a kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia fejlesztését erősíti.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkézségek fejlesztését a zenei módszerek segítségével végzett kreativitásfejlesztéssel és az önálló zenei ízlésvilág kialakításának segítésével, a zenehallgatásban a sokszínűség támogatásával, változatos élmények nyújtásával valósítja meg.

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 7. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok	<i>Előzetes tudás:</i> Ismerjen magyar népdalokat, és legalább egyet a külföldi népek dalaiból.		
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Verbális memória fejlesztése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Elénekelni legalább 10 népdalt. • Más népek dalaiból egy-egy jellegzetes népdalt ismerni. • Műdalokat, kánonokat énekelni. • Magyar népdalok. • Más népek dalai. • Műdalok (Pál, Kata, Péter jó reggelt, Ég a város, ég a ház is, Künn az ágon újra szól a víg kakukkmadár, - kánonok, stb.) 	<p>Egyeszerű dallamvezetésű népdalok ritmikai előadása. Népdalcsokrok összeállítása, előadása közösen és egyénileg. Ismerje meg és énekelje más népek dalait. Kánonok, közismert dalok éneklése közösen, egyénileg, változatos hangszerkísérettel.</p>	<p>Képes segítséggel énekelni legalább 8-10 egyszerű népdalt, és eljátszani 1-2 gyermektáncot.</p>	<p>Kommunikáció kifejező szövegmondás,</p> <p>Társadalmi ismeretek: érzelmi megnyilvánulások,</p> <p>szomszédos népek, magyar tájegységek,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: párosító, vidám, tréfálkozó, emelkedő, ereszkedő dallamvonal, kötetlen, kötött ritmus cseh, román, palóc, francia, kánon, oldalt lépés, mellé lépés francia, olasz, lengyel, román,			

2. Témakör: Ünnepkörök dalai	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon részt venni a közös éneklésben, és tudjon az ünnephez adekvált dalt választani.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Aktualitások felismerése, ünnepek elkülönítése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő dalt énekelni az ünnepek alkalmából. Az ünnepélyes alkalmakat átérezni. Családi ünnepek dalai. Ballagási dalok Nemzeti ünnepek és az ezekhez kapcsolódó zeneművek megismerése, egyes darabok megtanulása. 	<p>Jeles napok dalai, születésnapi, névnapi köszöntők. Felkészülés a ballagásra. Az ünnepélyes ballagásra előkészületek, közismert, elfogadott dalok megtanulása, éneklése menet közben.</p> <p>Toborzó dalok. Erkel Ferenc: Himnusz, Egressy Béni: Szózat megtanulása.</p> <p>Tolcsvai: Talpra magyar, Szörényi-Bródy: István a király, stb. A tanultak számbavétele, csoportosításuk ünnepek, ritmusuk, hangulatuk, hangfekvésük, személyes, érzelmi okokból, stb. Az ünnepekre tanult ének- és zenedarabok ismétlése.</p>	<p>Ismeri a Himnuszt és Szózatot, elhangzásakor megfelelően viselkedik.</p>	<p>Kommunikáció ünnepi műsor,</p> <p>Társadalmi ismeretek: az ünnepek tartalma, hagyományok,</p> <p>Testnevelés: állóképesség, téri formák alakítása,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Nemzeti érzés, magyarság, ünnep, szokások, vers, dal, ballagás, búcsú, ünnepelt, kedvenc felejtés, emlék, egynemű kar, vegyes kar, férfi kar, kórus, Karácsony, húsvét, pünkösd, anyák napja, születésnap, keresztelő, lakodalom, ballagás, búcsú, megható,			

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon megfelelő tempóban dalt énekelni és tempót tartani.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Hangszerek felismertetése és megszólaltatása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Hallás után énekelni, kétkezes kopogót előadni. • Egy dallamon belül hangerőt szabályozni, • hangszerrel erősíteni, halkítani. • Belső hallás kialakulása. • Különböző hangszerek hangjainak felismerése. • Szólamokat felismerni. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és ingerlő gyakorlatok. • Tempóérzékeltető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ismerkedés hangszerekkel. • Ismerkedés az emberi hang sajátosságaival. 	<p>Kotta olvasása (színkotta) ritmusképlettel. Tá-ti-ti grafikus lejegyzése. Hangerő szabályozása. Fokozatos halkítás, erősítés időtartama. Dallambújtatás. Daltörédékből dal felismerése. Fafúvós, rézfúvós, vonós hangszerek hangjának felismerése. Az énekhangok jellegzetességeivel kapcsolatos megfigyelések, saját hang tudatos megfigyelése.</p>	<p>Képes ritmusképletet lejegyezni és visszaolvasni. Képes észlelni a különbséget a lassú és gyors zene között. Képes hangszerrel erősíteni, halkítani. Kialakul a belső hallása. Képes felismerni megszólaltatás után a hangszereket. Felismeri a szólamokat. Képes irányítás mellett egyszerű ritmust utánozni hangszeres kísérettel.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: közös koncert-látogatás,</p> <p>Olvasás-írás: írás vonalközbe,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: kopogós, tá-ti-ti ritmus, dallambújtatás, kezdés, befejezés, hangmagasság, belépés, megállás, fa, cserép, üveg, fém. ritmusképlet, alkalmazás, kirakás koronggal kotta, kottavonal, ritmus, feszített ritmus, lassú tempó. Lassú ének, gyors, szólamok, szoprán, alt, gége, hangszagok, rekedtség.</p>			

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon többször hallott dalrészletet felismerni.	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A zenei ízlés formálása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Figyelmes, érdeklődő zenehallgatás, a többször hallott részletek felismerése. Hallás után a dalokat felismerni és elénekelni. Klasszikus művek részleteinek meghallgatása Szórakoztató zenei felvételek hallgatása. Ismert, népszerű darabok hallgatása. 	<p>Megfigyelési szempontok alapján néhány mű meghallgatása, egyes részletek megtanulása (pl.: Kodály: Esti dal meghallgatása gyermekkari feldolgozásban, Mozart: Varázsfuvola részlet, stb.)</p> <p>Türelem, egymás kedvencének meghallgatása, tiszteletben tartása. (műdal, tánczene, discó zene, rock zene)</p> <p>A tanulmányok során megismert darabok többszöri meghallgatása, ismertebb részletek közös dúdolása, éneklése.</p>	<p>Képes irányítás mellett huzamosabb ideig értelmi képességek megfelelő zenét hallgatni.</p> <p>Képes a többször hallott részleteket felismerni zenedarabokban.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: koncert látogatása,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: hangulat megjelenítése,</p> <p>Kommunikáció spontán beszélgetés a zenei élményről,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Zeneszerző, opera, Beat, rock, disco. Részlet, teljes mű.</p>			

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Szíkkottás zene	<i>Előzetes tudás:</i> Képes színeket egyeztetni, ritmizálni	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés</i>	7
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Tanult énekek, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások, egyeztetések - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér, ritmushangszerek, villanyorgona, zongora, szintetizátor) - többszólamú játék a tanult színekkel - színes kotta olvasása ritmustartással 	<p>Tanult dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Tanult dalok dúdolása, kísérésük mozgással Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel Színes kotta olvasása, egyeztetése a színkottás hangszerek színeivel</p>	<p>Képes ritmizálni a tanult dalokat Képes mozgással kísérni néhány dalt. Képes segítséggel színes kottát olvasni, többszólamú játéknál a ritmust megtartani Örömmel vesz részt a közös zenélésben Képes segítséggel társainak előadni a tanult színkottás dalokat</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>
---	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, zongora, szintetizátor, több szólam, ritmus, kottaolvasás, zenekar

ÉNEK- ZENE

Évfolyam: 8. osztály

1. Témakör: Gyerekdalok- Népdalok <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Előzetes tudás:</i> Ismerjen magyar népdalokat, és legalább egyet a külföldi népek dalaiból. <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Verbális memória fejlesztése.	Óraszám: 15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Elénekelni legalább 10 népdalt. Más népek dalaiból egy-egy jellegzetes népdalt ismerni. Műdalokat, kánonokat énekelni. Magyar népdalok. Más népek dalai. Műdalok (Pál, Kata, Péter jó reggelt, Ég a város, ég a ház is, Künn az ágon újra szól a víg kakukkmadár, - kánonok, stb.) 	<p>Egyeszerű dallamvezetésű népdalok ritmikai előadása. Népdalcsokrok összeállítása, előadása közösen és egyénileg. Ismerje meg és énekelje más népek dalait. Kánonok, közismert dalok éneklése közösen, egyénileg, változatos hangszerkísérettel.</p>	<p>Képes segítséggel énekelni legalább 8-10 egyszerű népdalt, és eljátszani 1-2 gyermektáncot.</p>	<p>Kommunikáció kifejező szövegmondás,</p> <p>Társadalmi ismeretek: érzelmi megnyilvánulások,</p> <p>szomszédos népek, magyar tájegységek,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: párosító, vidám, tréfálkozó, emelkedő, ereszkedő dallamvonal, kötetlen, kötött ritmus cseh, román, palóc, francia, kánon, oldalt lépés, mellé lépés francia, olasz, lengyel, román,</p>			

<p>2. Témakör: Ünnepkörök dalai</p>	<p><i>Előzetes tudás:</i> Tudjon részt venni a közös éneklésben, és tudjon az ünnephez adekvált dalt választani.</p>	<p>Óraszám: 15</p>	
<p><i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia</p>	<p><i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Aktualitások felismerése, ünnepek elkülönítése.</p>		
<p>Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag</p>	<p>Tanulói tevékenység</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>

<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő dalt énekelni az ünnepek alkalmából. Az ünnepélyes alkalmakat átérezni. Családi ünnepek dalai. Ballagási dalok Nemzeti ünnepek és az ezekhez kapcsolódó zeneművek megismerése, egyes darabok megtanulása. 	<p>Jeles napok dalai, születésnapi, névnapi köszöntők. Felkészülés a ballagásra. Az ünnepélyes ballagásra előkészületek, közismert, elfogadott dalok megtanulása, éneklése menet közben.</p> <p>Toborzó dalok. Erkel Ferenc: Himnusz, Egressy Béni: Szózat megtanulása.</p> <p>Tolcsvai: Talpra magyar, Szörényi-Bródy: István a király, stb.</p> <p>A tanultak számbavétele, csoportosításuk ünnepek, ritmusuk, hangulatuk, hangfekvések, személyes, érzelmi okokból, stb.</p> <p>Az ünnepekre tanult ének- és zenedarabok ismétlése.</p>	<p>Ismeri a Himnuszt és Szózatot, elhangzásakor megfelelően viselkedik.</p>	<p>Kommunikáció ünnepi műsor,</p> <p>Társadalmi ismeretek: az ünnepek tartalma, hagyományok,</p> <p>Testnevelés: állóképesség, téri formák alakítása,</p>
---	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Nemzeti érzés, magyarság, ünnep, szokások, vers, dal, ballagás, búcsú, ünnepelt, kedvenc felejtés, emlék, egynemű kar, vegyes kar, férfi kar, kórus, Karácsony, húsvét, pünkösd, anyák napja, születésnap, keresztelő, lakodalom, ballagás, búcsú, megható,

3. Témakör: Ritmus és hallásfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon megfelelő tempóban dalt énekelni és tempót tartani.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Hangszerek felismertetése és megszólaltatása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Hallás után énekelni, kétkezes kopogót előadni. • Egy dallamon belül hangerőt szabályozni, • hangszerrel erősíteni, halkítani. • Belső hallás kialakulása. • Különböző hangszerek hangjainak felismerése. • Szólamokat felismerni. • Ritmikai és dinamikai gyakorlatok. • Fékező és ingerlő gyakorlatok. • Tempóérzékeltető gyakorlatok. • Hang- és hallásfejlesztés. • Ismerkedés hangszerekkel. • Ismerkedés az emberi hang sajátosságaival. 	<p>Kotta olvasása (színkotta) ritmusképlettel. Tá-ti-ti grafikus lejegyzése. Hangerő szabályozása. Fokozatos halkítás, erősítés időtartama. Dallambújtatás. Daltöredékből dal felismerése. Fafúvós, rézfúvós, vonós hangszerek hangjának felismerése. Az énekhangok jellegzetességeivel kapcsolatos megfigyelések, saját hang tudatos megfigyelése.</p>	<p>Képes ritmusképletet lejegyezni és visszaolvasni. Képes észlelni a különbséget a lassú és gyors zene között. Képes hangszerrel erősíteni, halkítani. Kialakul a belső hallása. Képes felismerni megszólaltatás után a hangszereket. Felismeri a szólamokat. Képes irányítás mellett egyszerű ritmust utánozni hangszeres kísérettel.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: közös koncert-látogatás,</p> <p>Olvasás-írás: írás vonalközbe,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: kopogós, tá-ti-ti ritmus, dallambújtatás, kezdés, befejezés, hangmagasság, belépés, megállás, fa, cserép, üveg, fém. ritmusképlet, alkalmazás, kirakás koronggal kotta, kottavonal, ritmus, feszített ritmus, lassú tempó. Lassú ének, gyors, szólamok, szoprán, alt, gége, hangszalagok, rekedtség.</p>			

4. Témakör: Zenehallgatás	<i>Előzetes tudás:</i> Tudjon többször hallott dalrészletet felismerni.	Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A zenei ízlés formálása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> Figyelmes, érdeklődő zenehallgatás, a többször hallott részletek felismerése. Hallás után a dalokat felismerni és elénekelni. Klasszikus művek részleteinek meghallgatása Szórakoztató zenei felvételek hallgatása. Ismert, népszerű darabok hallgatása. 	<p>Megfigyelési szempontok alapján néhány mű meghallgatása, egyes részletek megtanulása (pl.: Kodály: Esti dal meghallgatása gyermekkari feldolgozásban, Mozart: Varázsfuvola részlet, stb.)</p> <p>Türelem, egymás kedvencének meghallgatása, tiszteletben tartása. (műdal, tánczene, discó zene, rock zene)</p> <p>A tanulmányok során megismert darabok többszöri meghallgatása, ismertebb részletek közös dúdolása, éneklése.</p>	<p>Képes irányítás mellett huzamosabb ideig értelmi képességének megfelelő zenét hallgatni.</p> <p>Képes a többször hallott részleteket felismerni zenedarabokban.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: koncert látogatása,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: hangulat megjelenítése,</p> <p>Kommunikáció spontán beszélgetés a zenei élményről,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Zeneszerző, opera, Beat, rock, disco.</p> <p>Részlet, teljes mű.</p>			

Szabadon felhasználható órakeret javaslat:

5. Témakör: Szíkkottás zene	<i>Előzetes tudás:</i> Képes színeket egyeztetni, ritmizálni	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia: esztétikai érzék fejlesztése</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:színek és mozdulatok összekötése dalokkal, ritmusfejlesztés</i>	7
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> - Tanult énekek, dalok ritmizálása - színek szerinti válogatások, egyeztetések - mondókák, dalok kísérése mozgással - dalokhoz képek válogatása - néhány hangszer megismerése (furulya, dob, cintányér, ritmushangszerek, villanyorgona, zongora, szintetizátor) - többszólamú játék a tanult színekkel - színes kotta olvasása ritmustartással 	<p>Tanult dalok és mondókák ritmizálása járással, tapsolással. Tanult dalok dúdolása, kísérésük mozgással Hangszerek hangjának megismerése, használatuk segítséggel Színes kotta olvasása, egyeztetése a színkottás hangszerek színeivel</p>	<p>Képes ritmizálni a tanult dalokat Képes mozgással kísérni néhány dalt. Képes segítséggel színes kottát olvasni, többszólamú játéknál a ritmust megtartani Örömmel vesz részt a közös zenélésben Képes segítséggel társainak előadni a tanult színkottás dalokat</p>	<p>Játékra nevelés Rajz- ábrázolás</p>
---	--	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak: tanult dalok és mondókák szavai, színek nevei, furulya, dob, cintányér, zongora, szintetizátor, több szólam, ritmus, kottaolvasás, zenekar

Mozgásnevelés

Évfolyam: 1 - 6.

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja kialakítani a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók mozgáskultúráját, javítani a mozgás összerendezettségét. A mozgást a motorikus fejletlenségek, testtartási rendellenességek korrekciójának eszközévé tenni a helyi lehetőségekhez igazodó terápiás eljárások alkalmazásával, kialakítva olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket, képességeket, amely a későbbi mozgásos cselekvési biztonságukat, rendszeres fizikai aktivitásukat megalapozza, motorikus képességeket hatékonyan fejleszti.

A tantárgy sajátos módszereivel, versenyekkel, mozgásos játékokkal segíti a tanulók mozgásvágyának fenntartását, valamint élményeket gyűjtését.

A pedagógus feladata a megtanult, begyakorolt testhelyzetek, gimnasztikai gyakorlatok, elemi mozgássorok reprodukálását segíteni az alapmozgások gyakorlásával (csúszás, kúszás, mászás, járás, futás, ugrás, dobás), erősíteni a pozitív személyiségi jegyeket. A mozgáskevél felkeltésével a játék az örömförás, a kapcsolatteremtés eszközévé tehető, rendszeres testedzéssel az ügyességet, állóképességet, gyorsaságot, bátorságot, edzettséget, fizikai állóképességet lehet fejleszteni, az izomerőt növelni.

Az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai, szociális képességek kialakítását, a tanulók társadalmi mobilizációját elősegíti a téri orientáció, a feladattudatot és feladattartást fejlesztő gyakorlatok, tevékenységek megtervezése. A tanulók társadalmi mobilizációjának elősegítése valósul meg az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai, szociális képességek kialakításával. A minden nap élethez szükséges összerendezett mozgáskészségek kialakítása, térfelületi irányok, viszonyfogalmak használata, testhelyzetek, mozgások utánzásának gyakorolása, a gimnasztikai alapformájú gyakorlatok rögzítése, ciklikus mozgássorok elsajátítása is ezt szolgálja.

A tantárgyi fejlesztés támogatja a mozgásos emlékezet, mozgáskészség fejlesztését, kontrollált mozgássorok rögzítését, tornaszerek adekvát, egyre önállóbb használatát.

Csapatjátékokban az együttműködési képesség kialakítása erősödik játékokkal, versenyekkel és a figyelem, gyorsaság, kitartás és koncentrációs képesség fejlesztése is megvalósul a mozgásos és eszközös feladatakban. A sporttevékenységek teremtenek lehetőséget az egyszerű szabályokat betartásának gyakorlására, a mozgásos versenyhelyzetekben, csapatjátékokban a győzelem és a vereség kulturált megélésnek kialakítására.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.
Heti óraszám	5	5	5
2 éves óraszám	360	360	360
Ebből kötött	324	324	324
Szabadon tervezhető órakeret	36	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.
1. Rendgyakorlatok téri tájékozódás	80	30	34
2. Alapmozgások	80	62	50
3. Alapvető testhelyzetek, szabad és kéziszer gyakorlatok	50	62	50
4. Légző gyakorlatok	24	-	-
5. Dobások, labdás gyakorlatok	50	88	90
6. Játékos versenyek	40	82	100
Szabadon tervezhető órakeret	36	36	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.
1. Rendgyakorlatok téri tájékozódás	40	40	15	15	17	17
2. Alapmozgások	40	40	31	31	25	25
3. Alapvető testhelyzetek, szabad és kéziszer gyakorlatok	25	25	31	31	25	25
4. Légző gyakorlatok	12	12	-	-	-	-
5. Dobások, labdás gyakorlatok	25	25	44	44	45	45
6. Játékos versenyek	20	20	41	41	50	50
Szabadon tervezhető órakeret	18	18	18	18	18	18

1.-2. évfolyam

A tantárgy a segítőkészség, az együttműködés kialakításával, a becsületes és szabályos tevékenységek megalapozásával mozgásos feladathelyzetekben, játékokban támogatja az erkölcsi nevelést.

A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelés céljait a téri tájékozódás fejlesztésével és a helyes testtartásban történő mozgások gyakorlásával segíti.

Fejleszti az önismeretet és a társas kapcsolati kultúrát a pozitív személyiségjegyek megerősítésével, az egészséges önbizalom kialakításával, a fizikai képességek reális megismertetésével, segíti a félénkség és a szorongás érzésének csökkentését a mozgásos tevékenységekben.

Fontos szerepet játszik a felelősségvállalásban a tanuló saját testi épségéért, és a társak testi épségének megóvására törekvés. Megalapozódik a sikér és a sikertelenség élményének helyes feldolgozása.

A tantárgy a testi és lelki egészségre nevelésben a mozgásos cselekvési biztonság kialakításával, a bátorság megalapozásával vesz részt a feladatok kivitelezése közben, amelyet a motorikus képességek ügyesítésével, az egyensúly, a figyelem fejlesztésével ér el. A balesetveszélyes helyzetek felismerése és az elkerülés technikáinak gyakorlása segít a testi épség megőrzésében.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetencia területet az egyszerű utasítások megértése, végrehajtása, a szóbeli irányítás megértésének és elfogadásának megalapozása támogatja.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztése a társas, mozgásos tevékenységekben, csapatjátékokban, versenyekben megfelelő magatartás kialakításával, az együttműködés, egymásra figyelés megalapozásával valósul meg.

Az esztétikai és művészeti tudatosságot és kifejezőképességet a tantárgy a mozgás esztétikumának felismerésével, az érzelmek, indulatok mozgáson keresztül történő kifejezésével és levezetésével segíti.

**Mozgásnevelés
Évfolyam: 1.**

Fejlesztendő képességek:

- Szem – kéz – láb koordinációjának fejlesztése.
- Mozgástanulási képességek.
- Cselekvésbiztonság.
- Mozgásbiztonság, mozgásutánzási képességek.
- Testséma, testérzékelés.
- Téri tájékozódás.
- Beszédértés, figyelem, emlékezet.
- Együttműködési képesség
- Szenzomotoros képességek (érzékelés-észlelés).

Évfolyam: 1.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás: Egyenes testtartás. Kapott utasítás megértése.</i>	Óraszám: 40	
Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Térbeli tájékozódás. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Oszlopba, vonalba sorakozni, körbe állni és járni. • Bekapcsolóni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. • Egyszerű cselekvések végrehajtása irányítással. • Járás egyenletes lüktetésre. • Alakzatok. • Térbeli tájékozódás. • Helyzetgyakorlatok. • Egyszerű utasítások végrehajtása. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	<p>Segítséggel álljanak körbe, oszlopba, vonalba sík talajon.</p> <p>Járás egyenletes lüktetésre – dob, ritmuspálca használatával</p> <p>Az előtte, mellette, mögötte, eleje, fent, lent vége utasítások alkalmazása.</p> <p>Futás, mászás, csúszás, gurulás,</p> <p>Irányítással: menj az ablakhoz, ülj le a padra utasítások végrehajtása</p>	<p>Képes egyhelyben állni.</p> <p>Képes segítséggel körbe állni, járni és oszlopba, vonalba sorakozni.</p>	<p>Ének, zene: ritmus,</p> <p>Kommunikáció fogalmak, szókincs,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: kör, oszlop, vonal fogalmának tisztázása járás, futás, kúszás bemutatása elöl, hátul, fent, lent, előtte, mögötte, mellette, alatta, fölött irány. Ülj le! Állj fel! dob, ritmuspálca			

Évfolyam: 1.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Segítséggel lépcsőn, sík terepen önállóan járás.	Óraszám: 40	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés, szenzomotoros integráció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Különböző hely- és irányváltoztatás. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Lépcsőn járni segítséggel és kapaszkodás nélkül. • Bekapcsolóni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. • Futkározás irányítással. • Lépcsőn járás. • Járások. • Szökdelés. • Függeszkedés. • Futás. • Gurulás • Mászás • Nagymozgások mondókával kísért begyakorlattása • Járás közben ritmus betartása (egyenletes lüktetés) 	<p>Segítséggel, kapaszkodás nélkül, lépcsőn járás után lépéssel. Talpon, sarkon, lábujjhelyen járás ütemtartás nélkül. Szöködés páros lábon. Karikába ki-be ugrálás. Zsámolyra fellépés, és leugrás. Bordásfalra fel- és lemászás.1</p> <p>Futkározás, jelre megállás. Gurulás hossztengely mentén. Akadály alatt mászás.</p>	<p>Képes ülésben és állásban egyszerű gyakorlatokat végezni, kúszni, mászni. Képes a lépcsőn lefelé kapaszkodással; felfelé után lépéssel járni.</p>	Játékra nevelés: spontán játék, ének-zene

Elvárt és javasolt fogalmak: fent, lent, előre, hátra láb, talp, sarok, fej, kar, kéz, tornaszerek neve: bordásfal, pad, zsámoly.

Évfolyam: 1.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Saját test ismerete.	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Megnevezett testrészek megérintése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel különféle mozgásszituációkban. • Gyakorlatok végzése utánzással. • Statikus helyzetek. • Testrészek. • Páros gyakorlatok. 	<p>Segítséggel statikus helyzetek felvétele utánzás alapján, ülés, állás, fekvés, guggolás.</p> <p>Izolációs gyakorlatok: különböző testrészek: (fej, törzs, láb végtagok) elkülönített mozgásának (fordítás, emelés, hajlítás, nyújtás, zárás) gyakorlati utánzás alapján játékos formában szimmetrikus tartással.</p> <p>Testrészek mozgatása utánzás alapján.</p> <p>Páros gyakorlatok mondókával egybekötve: harangozás, fűrészelés</p>	<p>Képes saját és társai testrészeit megmutatni, megnevezni.</p> <p>Képes együttműködni a közös foglalkozásokon.</p>	<p>Kommunikáció: szókincs,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: ülni, állni, feküdni hanyatt, hason, guggolás mondókák, húzz, testrészek, érzékszervek megmutatása, megnevezése.			

Évfolyam: 1.

4. Témakör: Légző gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Száj nyitása, zárása.	Óraszám: 12
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Légzés szabályozása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Utánzással gyakorlatokat végezni. • A helyes légzést gyakorolni. • Álló helyzetben ki-be légzés. • Fekvő helyzetben ki – belégzés 	Különböző testhelyzetekben utánzással be-, kilézéskor karok fel-leengedése. Fújások ki-be lézéskor különböző tárgyak használatával.	Képes utánzással gyakorlatokat végezni, bekapsolódni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. Képes a helyes légzést elsajátítani.
Elvárt és javasolt fogalmak: ki, -be, száj nyitva, csukva, fújni, szívni.		

Évfolyam: 1.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labda megfogás, elengedés két kézzel.	Óraszám: 25
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Labdadobás cél felé.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Labdát dobni, gurítani, birtokba venni egyre nagyobb önállósággal. • Labdagyakorlatok. • Páros gyakorlatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Irányítással: ülő és álló helyzetben labdagurítás, ütögetés, • Labda dobása • Labdagurítás egymásnak. 	Képes labdát dobni, gurítani, birtokba venni.
Elvárt és javasolt fogalmak: gömbölyű, gurul, pattog, pöttyös, kicsi, nagy		

Évfolyam: 1.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Aktivitás, motiváltság a mozgásos tevékenységekre.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Figyelmeztetésre szabály megtartása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	. Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű szabályokat felismerni. • Lehetőség szerint bekapcsolódni a megismert játékokba. • Gyakorló játékok. • Szabályjátékok. • Sorverseny. 	Ugrálás. Hintázás. Akadályversenyek, székfoglaló. Sorversenyek: kötélhúzás.	Képes együtt játszani társaival, irányítással futkározni	Játéakra nevelés: szabályjáték,
Elvárt és javasolt fogalmak: verseny, ki a győztes? ki, be, magas, alacsony.			

Évfolyam:1.

Témakör: Szabadon tervezhető Atlétika előkészítő: csapatversenyekre, Szabadtéri mozgások,játékok, Természetjárás	Előzetes tudás: Irányítással egyszerű cselekvések végrehajtása, társakhoz való alkalmazkodás	Óraszám: 18	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Figyelmeztetésre szabály megtartása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat: <ul style="list-style-type: none"> - több gyermek egyidejű foglalkoztatása - különböző és egyszerű mozgásformák megtapasztalása - egészségfejlesztés - szociális készségek - állóképesség fejlesztése fokozatosan - folyamatos gyaloglás - szabadban gyakoroltatható egyszerű mozgások, játékok – fogócskázás, körjátékozás - téli játékok a szabadban 	Labda adogatása csapattársnak Váltófutás Bóják megkerülése, szlalom futás Kislaba zsákmolyba helyezése sorozatban 4 zsákmolyig Karikából karikába átlépés, átugrás Társak terpesztett lábai, illetve akadályok alatt átbújás, átmászás. Hóemberépítés. Hógolyó görgetése. Csúszkálás.	Törekvés a csapatmunka, csapatszellem kialakítására	Játékra nevelés, szabályjáték ének-zene kommunikáció ábrázolás-alakítás
Elvárt és javasolt fogalmak: közös játék, közös mozgás, szabály, gyors, lassú, gyaloglás, karika, bója, kislaba, hó, szánkó, hógolyó			

Mozgásnevelés

2. évfolyam

Fejlesztendő képességek:

- Koordinációs képességek.
- Mozgásügyesség.
- Mozgásutánzás képessége.
- Pszichomotoros képességek.
- Téri tájékozódás, orientációs képességek, testészlelés.
- Kognitív képességek (figyelem, emlékezet).
- Egyensúlyozó képességek.
- Taktilis észlelés fejlesztése.

Évfolyam: 2.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Egyenes testtartás. Kapott utasítás megértése.	Óraszám: 40
Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Térbeli tájékozódás. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Oszlopba, vonalba sorakozni, körbe állni és járni. • Bekapcsolóni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. • Egyszerű cselekvések végrehajtása irányítással. • Járás egyenletes lüktetésre • Alakzatok. • Térbeli tájékozódás. • Helyzetgyakorlatok. • Egyszerű utasítások végrehajtása. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	<p>Segítséggel álljanak körbe, oszlopba, vonalba sík talajon.</p> <p>Járás egyenletes lüktetésre, dob, ritmuspálca használatával.</p> <p>Az előtte, mellette, mögötte, eleje, fent, lent vége utasítások alkalmazása.</p> <p>Futás, kúszás, mászás, csúszás, gurulás, függeszkedés.</p> <p>Irányítással: menj az ablakhoz, ülj le a padra utasítások végrehajtása</p>	<p>Képes egyhelyben állni.</p> <p>Képes segítséggel körbe állni, járni és oszlopba, vonalba sorakozni.</p> <p>Ének, zene: ritmus,</p> <p>Kommunikáció: fogalmak, szókincs,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: kör, oszlop, vonal fogalmának tisztázása járás, futás, kúszás bemutatása elől, hátul, fent, lent, előtte, mögötte, mellette, alatta, fölötté irány. eleje, vége dob, ritmuspálca		

Évfolyam: 2.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Segítséggel lépcsőn, sík terepen önállóan járás. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Testi nevelés, szenzomotoros integráció	Óraszám: 40	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Lépcsőn járni segítséggel és kapaszkodás nélkül. • Bekapcsolóni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. • Futkározás irányítással. • Lépcsőn járás. • Járások. • Szökdelés. • Függeszkedés. • Futás. • Gurulás • Mászás • Nagymozgások mondókával kísért begyakorlattása • Járás közben ritmus betartása (egyenletes lüktetés) 	<p>Segítséggel, kapaszkodás nélkül, lépcsőn járás után lépéssel. Talpon, sarkon, lábujjhegyen járás ütemtartás nélkül. Szökdelés páros lábon. Karikába ki-be ugrálás. Zsámolyra fellépés, és leugrás. Zsámolyról fel-leszökdelés. Bordásfalra fel- és lemászás. Függeszkedés próbálgatásbordásfalon.</p> <p>Futkározás, jelre megállás. Gurulás hossztengely mentén. Akadály alatt mászás.</p>	<p>Képes ülésben és állásban egyszerű gyakorlatokat végezni, kúszni, mászni. Képes a lépcsőn lefelé kapaszkodással; felfelé után lépéssel járni.</p>	<p>Játékra nevelés: spontán játék, ének-zene</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: fent, lent, előre, hátra láb, talp, sarok, fej, kar, kéz, tornaszerek neve: bordásfal, pad, zsámoly .			

Évfolyam: 2.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Saját test ismerete.	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Megnevezett testrészek megérintése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Részvétel különféle mozgásszituációkban. • Gyakorlatok végzése utánzással. • Statikus helyzetek. • Testrészek. • Páros gyakorlatok. 	<p>Segítséggel statikus helyzetek felvétele utánzás alapján, ülés, állás, fekvés, guggolás.</p> <p>Izolációs gyakorlatok: különböző testrészek: (fej, törzs, láb végtagok) elkülönített mozgásának (fordítás, emelés, hajlítás, nyújtás, zárás) gyakorlati utánzás alapján játékos formában szimmetrikus tartással.</p> <p>Testrészek mozgatása utánzás alapján.</p> <p>Páros gyakorlatok mondókával egybekötve: harangozás, fűrészelés</p>	<p>Képes saját és társai testrészeit megmutatni, megnevezni.</p> <p>Képes együttműködni a közös foglalkozásokon.</p>	<p>Kommunikáció: szókincs,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: ülni, állni, feküdni hanyatt, hason, guggolás mondókák, húzz, testrészek, érzékszervek megmutatása, megnevezése.			

Évfolyam: 2.

4. Témakör: Légző gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Száj nyitása, zárása.	Óraszám: 12
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Légzés szabályozása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Utánzással gyakorlatokat végezni. • A helyes légzést gyakorolni. • Álló helyzetben ki-be légzés. • Fekvő helyzetben ki – belégzés 	Különböző testhelyzetekben utánzással be-, kilégzéskor karok fel-leengedése. Fújások ki-be légzéskor különböző tárgyak használatával. Sporteszközök – labda, tornabot, zászló, babzsák – felemelése és leengedése, légző gyakorlattal kísérve.	Képes utánzással gyakorlatokat végezni, bekapsolódni egyszerű mozgásos tevékenységekbe. Képes a helyes légzést elsajátítani.
Elvárt és javasolt fogalmak: ki, -be, száj nyitva, csukva, fújni, szívni.		

Évfolyam: 2.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labda megfogás, elengedés két kézzel.	Óraszám: 25
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Labdadobás cél felé.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Labdát dobni, gurítani, birtokba venni egyre nagyobb önállósággal. • Labdagyakorlatok. • Páros gyakorlatok. 	<ul style="list-style-type: none"> • Irányítással: ülő és álló helyzetben labdagurítás, ütögetés, • Felé dobott labda elkapása.2 • Labda dobása • Labdagurítás egymásnak. 	Képes labdát dobni, gurítani, birtokba venni.
Elvárt és javasolt fogalmak: gömbölyű, gurul, pattog, pöttyös, kicsi, nagy		

Évfolyam: 2.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Aktivitás, motiváltság a mozgásos tevékenységekre.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Figyelmeztetésre szabály megtartása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű szabályokat felismerni. • Lehetőség szerint bekapcsolódni a megismert játékokba. • Gyakorló játékok. • Szabályjátékok. • Sorverseny. 	Ugrálás. Hintázás. Akadályversenyek, székfoglaló. Sorversenyek: kötélhúzás.	Képes együtt játszani társaival, irányítással futkározni.	Játékra nevelés: szabályjáték,
Elvárt és javasolt fogalmak: verseny, ki a győztes? ki, be, magas, alacsony.			

Évfolyam:2.

Témakör: Szabadon tervezhető Atlétika előkészítő: csapatversenyekre, Szabadtéri mozgások,játékok, Természetjárás	Előzetes tudás: <i>Irányítással egyszerű cselekvések végrehajtása, társakhoz való alkalmazkodás</i>	Óraszám: 18	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Figyelmeztetésre szabály megtartása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - több gyermek egyidejű foglalkoztatása - különböző és egyszerű mozgásformák megtapasztalása - egészségfejlesztés - szociális készségek - állóképesség fejlesztése fokozatosan - folyamatos gyaloglás - szabadban gyakoroltatható egyszerű mozgások , játékok – fogócskázás, körjátékozás - téli játékok a szabadban 	Labda adogatása csapattársnak Váltófutás Bóják megkerülése, szlalom futás Kislabda zsákmolyba helyezése sorozatban 4 zsákmolyig Karikából karikába átlépés, átugrás Társak terpesztett lábai, illetve akadályok alatt átbújás, átmászás. Hóemberépítés. Hógolyó görgetése. Csúszkálás.	Törekvés a csapatmunka, csapatszellem kialakítására	Játékra nevelés, szabályjáték ének-zene kommunikáció ábrázolás-alakítás
Elvárt és javasolt fogalmak: közös játék, közös mozgás, szabály, gyors, lassú, gyaloglás, karika, bója, kislabda, hó, szánkó, hógolyó			

3.-4. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést folyamatosan támogatja a szabálykövetési képesség kialakításával, a szabálybetartás igényének megalapozásával, a közösségi tevékenységek során az együttműködés, türelem, önfegyelem fejlesztésével.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés elveit és céljait az egymás segítése iránti érzékenység és a csapatösszetartás érzésének felkeltésével támogatja.

Hozzájárul az önismeret és a társas kultúra fejlesztéséhez a konfliktushelyzetekben az önuralom megtartására, a játékhelyzet és a valós helyzet felismerésére és adekvát viselkedésre ösztönzéssel.

Segíti a félénkség, szorongás érzésének csökkenését, az önbizalom fejlesztését sikerelmény biztosításával mozgásos tevékenységekben.

Kialakul az alkalmazkodási képesség, a tanuló saját és mások fizikai teljesítő képességének reális felmérése.

A testi és lelki egészségre nevelésben nagy szerepet játszik a fizikai állóképesség és erőnlét javítása, mozgásigény felkeltése, a helyes testtartás folyamatos javítása.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztéséhez hozzájárul a mozgásos tevékenységek verbális utasításainak megértésével, a sport- és játéktévékenységek eszközeinek, szabályainak megnevezésével, a fogalmak adekvát megértésével.

A szociális és állampolgári kompetencia a kapcsolatok kialakítására való képességek fejlesztésével, a közösségi játékokban való együttműködéssel, a beilleszkedés fejlesztésével erősödik.

A mozgás esztétikumának megismerése, a mozgás és ritmus tudatos alkalmazása, összekapcsolása az esztétikai- művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia terület fejlődésében játszik nagy szerepet.

3. évfolyam

Fejlesztendő képességek:

- Egyensúlyozási képességek fejlesztése.
- Téri tájékozódás, irányok, viszonyfogalmak alkalmazásának képessége.
- Önirányítás, testséma fejlesztése.
- Pszichomotoros képességek: test és térrézkelés kapcsolata.
- Szokásrendszer.
- Mozgáselemelek kivitelezésének képessége, mozgásreprodukálási készség fejlesztése.
- Kognitív képességek, koncentrálás fejlesztése.
- Érzelmi – akarati képességek: kitartás, tolerancia.
- Mozgásos reagálás képességének fejlesztése hallási – látási ingerekre.

Évfolyam: 3.

1. Témakör: Rendgyakorlatok téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás: Irányítással egyszerű cselekvéseket végrehajtani.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Egyenletes ritmusban, oszlopban járás. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli irányokat alkalmazni segítséggel. • Irányokat helyesen használni. • Járási, futás egyenletes lüktetésre • Tornasor kialakítása. • Testfordulatok. • Térérzékelés. • Egyszerű alakzatok kialakítása. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	<p>Segítséggel sorakozó. Hol a helyem a tornasorban? Ki mellett álltam? Fordulás jelre: jobbra-balra. Rövid utasítások végrehajtása. Járási, futás.</p>	<p>Képes segítséggel tájékozódni alapvető téri helyzetben, a térbeli irányokat alkalmazni. Egyszerű alakzatok kialakítása: egysoros oszlopba, sorba felállás; köralakítás.</p>	<p>Ének, zene: ritmuskíséret, énekszó.</p> <p>Olvasás, írás: téorientációs gyakorlatok, sserialitás.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: alacsony, magas, jobb-bal, kör, oszlop, vonal, kicsi, nagy.

Évfolyam: 3.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Járás két vonal között, járás vonalon. Egyensúlyozás statikus és mozgásos helyzetben.	Óraszám: 31	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés, szenzomotoros integráció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Összehangolni a kúszáshoz, mászáshoz szükséges mozdulatokat. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Lépcsőn lefelé kapaszkodással, felfelé uránlépéssel járni. • Járás közben tárgyakat átlépni. • Egyes járásmódokat felismerni, egyszerű alapmozgásokat reprodukálni bemutatás alapján. • Egyensúlyozó gyakorlatok. • Gurulás. • Statikus helyzetek. • Lépcsőn járás. • Függeszkedés. • Kúszás, mászás, szökdelés. 	<p>Segítséggel járás tornapadon, lépcsőn. Járás külső talp-élen. Gurulás hossztengely körül – hasról hátra, hátról hasra nyújtott testtel.3 Gurulás hossztengely körül – hasról hátra, hátról hasra karok testmelletti helyzetben.4 Guruló átfordulás előre.3 Guruló átfordulás előre guggolásból guggolásba érkezve4 Törökülés, nyújtott ülés. Segítséggel: kéz és lábtámaszok. Lefelé járás lépcsőn, folyamatosan után lépéssel. Bordásfalon függeszkedés (térdfelhúzással).4 Kúszás, mászás akadályok alatt. Ugrálás, szökdelés helyben Szökdelés előre hátra.4</p>	<p>Képes járásmódokat, egyszerű alapmozgásokat felismerni, bemutatás alapján reprodukálni. Képes lépcsőn segítség és kapaszkodás nélkül járni. Képes járás közben tárgyakat átlépni.</p>	Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok,

Elvárt és javasolt fogalmak: Pad, bordásfal, zsámoly, tornaszönyeg, ugróasztal/trambulin, babzsák, billek, egyensúly, előre, hátra, emelkedő, lejtő.

Évfolyam: 3.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, légző, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Segítséggel alkalmazni az alapvető testhelyzeteket, és légző-gyakorlatokat.	Óraszám: 31	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Társakkal ütem tartása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Két elemből álló mozdulatsort bemutatás után visszaadni. • A levegővételt és kifújást jelre végrehajtani. • Légzés és mozgás összehangolása. • Vezényszavakat ismerni és követni. • Mozgáskoordinációra való törekvés • Szabadgyakorlatok. • Testrészkekkel végezhető gyakorlatok. 	<p>Segítséggel: testrészek mozgatása, ütemre fej, kar, láb, törzs. Tükör előtt végzett gyakorlatok: döntések, hajlítások, kar- és lábemelések. Ki-be légzés körmozgással ülésben, állásban. Ki –és belégzés összhangja a kézmozdulatokkal járás közben. Hason fekvésben fúvógyakorlatok (pingpong labda). Segítséggel szabad- és kéziszer gyakorlatok. Két egyszerű mozgáselem összekapcsolása (ugrás terpeszbe, taps fej fölött).</p>	<p>Képes szóbeli utasításra utánzással egyszerű alapmozgásokat, elemi szabadgyakorlatokat végrehajtani. Törekvés helyes légzésre.</p>	<p>Olvasás, írás: finommozgás fejlesztése, Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Testséma, légzés, ütem, egyenletes lüktetés, fújni, szívni.

Évfolyam: 3.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labda tudatos kezelése két kézzel. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Labda földhöz ütögetése és elkapása, pattogtatás.	Óraszám: 44
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Labdát fogni, elkapni, célba dobni, pattogtatni. • Labdát rúgni, célba juttatni. • Alsó dobás. • Labda pattogtatása minél hosszabb ideig. • Páros labdagurítás. 	<p>Segítséggel: egy és kétkezes alsó dobás társnak, megadott irányba, célba Labdagurítás társnak ülő és álló helyzetben. Álló labda elrúgása álló helyzetből. Labda leejtése, pattintása, elkapása két kézzel.</p>	Képes a labdát kezelní, dobni, elkapni.	Olvasás, írás: finommozgás fejlesztése, tériorientációs gyakorlatok,

Elvárt és javasolt fogalmak: alul, felül, cél, alsó dobás, labda, pattintás, pattogtatás

Évfolyam: 3.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Képes egyszerű szabályokat felismerni, betartani. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Együttműködésre való törekvés a játékban.	Óraszám: 41
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű játékszabályokat betartani. • Szabályjátékok. • Versenyjátékok. • Fogójátékok. • Mozgásos népi játékok. 	Bújócska, kötélhúzás, versenyfutás. Labdával végezhető váltóversenyek. Karikafogó, fogócska, sapkafogó, kutyafogó. Versenyfutás kijelölt távon.	Képes egyszerű mozgásos tevékenységekbe bekapcsolódni, adott jelre mozgását elindítani, megállítani. Képes felismerni és betartani egyszerű szabályokat. Baleset megelőzés. Becsületes megmérettetésre törekvés. Kudarc elfogadása.	Kommunikáció: szövegértelmezés, szövegválogatás, „felegetősök” Ének, zene: énekes népi játékok, táncok, Számolás-mérés: szeriatitás.
Elvárt és javasolt fogalmak: cél, célba érés, győztes, sorverseny, fogócska, fogó, kisszámoló.			

Évfolyam:3.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret Atlétika, Természetjárás	<i>Előzetes tudás: Képes egyszerű szabályokat felismerni, betartani</i>	Óraszám: 18	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Együttműködés a játék során. Tolerancia.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - több gyermek egyidejű foglalkoztatása - különböző és egyszerű mozgásformák megtapasztalása - egészségfejlesztés - szociális készségek - állóképesség fejlesztése fokozatosan - folyamatos gyaloglás - szabadban gyakoroltatható mozgások, játékok – fogócskázás, bújócskázás - téli játékok a szabadban 	Labda adogatása csapattársnak Váltófutás Bóják megkerülése, szlalom futás Kislabda zsákmolyba helyezése sorozatban 4 zsákmolyig Karikából karikába átlépés, átugrás Társak terpesztett lábai, illetve akadályok alatt átbújás, átmászás. Csúszkálás. Hógolyózás. Társ húzása szánkón.	Törekvés a csapatmunka, csapatszellem kialakítására. Képes felismerni és betartani egyszerű szabályokat. Képes egyszerű mozgásos tevékenységbe bekapcsolódni, adott jelre mozgását elindítani, megállítani. Balesetveszélyes helyzetek felismerésére, és azok elkerülésére való törekvés.	Játékra nevelés: szabályjáték ének-zene kommunikáció ábrázolás-alakítás

Elvárt és javasolt fogalmak: bújócska, váltófutás, átbújás, csúszkálás, szánkó

Mozgásnevelés 4. évfolyam

Fejlesztendő képességek:

- Mozgásszabályozás képessége, mozgásigény.
- Mozgáselemelek elemi mozdulatsorrá való összekapcsolásának képessége.
- Kondicionális képességek (állóképesség, gyorsaság).
- Ritmusképesség, ütemtartás.
- Feladattudat, feladattartás, összpontosítás.
- Mozgáskoordináció, nagymozgások finomítása.
- Testséma, testtudat továbbfejlesztése.

Évfolyam: 4.

1. Témakör: Rendgyakorlatok téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Irányítással egyszerű cselekvéseket végrehajtani. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Testi nevelés	Óraszám: 15	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Térbeli irányokat alkalmazni segítséggel. • Irányokat helyesen használni. • Járás, futás ritmus betartására törekvés. • Tornasor kialakítása. • Testfordulatok. • Térérzékelés. • Egyszerű alakzatok kialakítása. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	Segítséggel sorakozó. Hol a helyem a tornasorban? Ki mellett álltam? Fordulás jelre: jobbra-balra. Rövid utasítások végrehajtása. Járás, futás.	Képes segítséggel tájékozódni alapvető téri helyzetben, a térbeli irányokat alkalmazni. Egyszerű alakzatok kialakítása: egysoros oszlopba, sorba felállás; köralakítás. Igazodás, takarás.	Ének, zene: ritmuskíséret, énekszó. Olvasás, írás: téorientációs gyakorlatok, sserialitás.

Elvárt és javasolt fogalmak: alacsony, magas, jobb-bal, kör, oszlop, vonal, kicsi, nagy.

Évfolyam: 4.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Járás két vonal között, járás vonalon. Egyensúlyozás statikus és mozgásos helyzetben.	Óraszám: 31	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés, szenzomotoros integráció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Összehangolni a kúszáshoz, mászáshoz szükséges mozdulatokat. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Lépcsőn lefelé kapaszkodással, felfelé uránlépéssel járni. • Járás közben tárgyakat átlépni. • Egyes járásmódokat felismerni, egyszerű alapmozgásokat reprodukálni bemutatás alapján. • Egyensúlyozó gyakorlatok. • Gurulás. • Statikus helyzetek. • Lépcsőn járás. • Függeszkedés. • Kúszás, mászás, szökdelés. 	<p>Segítséggel járás tornapadon, lépcsőn. Járás külső talp-élen. Gurulás hossztengely körül – hasról hátra, hátról hasra nyújtott testtel.3 Gurulás hossztengely körül – hasról hátra, hátról hasra karok testmelletti helyzetben.4 Guruló átfordulás előre. Guruló átfordulás előre guggolásból guggolásba érkezve Törökülés, nyújtott ülés. Segítséggel: kéz és lábtámaszok. Lefelé járás lépcsőn, folyamatosan után lépéssel. Bordásfalon függeszkedés (térdfelhúzással). Kúszás, mászás akadályok alatt. Ugrálás, szökdelés helyben Szökdelés előre hátra.4</p>	<p>Képes járásmódokat, egyszerű alapmozgásokat felismerni, bemutatás alapján reprodukálni. Képes lépcsőn segítség és kapaszkodás nélkül járni. Képes járás közben tárgyakat átlépni.</p>	<p>Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Pad, bordásfal, zsámoly, tornaszönyeg, ugróasztal/trambulin, babzsák, billek, egyensúly, előre, hátra, emelkedő, lejtő.

Évfolyam: 4.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, légző, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Segítséggel alkalmazni az alapvető testhelyzeteket, és légző-gyakorlatokat.	Óraszám: 31	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Társakkal ütem tartása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Két elemből álló mozdulatsort bemutatás után visszaadni. • A levegővételt és kifújást jelre végrehajtani. • Légzés és mozgás összehangolása. • Vezényszavakat ismerni és követni. • Mozgáskoordinációra való törekvés • Szabadgyakorlatok. • Testrészkekkel végezhető gyakorlatok. 	<p>Segítséggel: testrészek mozgatása, ütemre fej, kar, láb, törzs.</p> <p>Tükör előtt végzett gyakorlatok: döntések, hajlítások, kar- és lábemelések.</p> <p>Ki-be légzés körmozgással ülésben, állásban.</p> <p>Ki –és belégzés összhangja a kézmozdulatokkal járás közben.</p> <p>Hason fekvésben fúvógyakorlatok (pingpong labda).</p> <p>Segítséggel szabad- és kéziszer gyakorlatok.</p> <p>Két egyszerű mozgáselem összekapcsolása (ugrás terpeszbe, taps fej fölött).</p>	<p>Képes szóbeli utasításra utánzással egyszerű alapmozgásokat, elemi szabadgyakorlatokat végrehajtani.</p> <p>Törekvés helyes légzésre.</p>	<p>Olvasás, írás: finommozgás fejlesztése,</p> <p>Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Testséma, légzés, ütem, egyenletes lüktetés, fújni, szívni.

Évfolyam: 4.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labda tudatos kezelése két kézzel.	Óraszám: 44	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Labda földhöz ütögetése és elkapása, pattogtatás.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Labdát fogni, elkapni, célba dobni, pattogtatni. • Labdát rúgni, célba juttatni. • Alsó, felső dobás. • Labda pattogtatása minél hosszabb ideig. • Páros labdagurítás. 	<p>Segítséggel: egy és kétkezes alsó és felső dobás társnak, megadott irányba, célba</p> <p>Labdagurítás társnak ülő és álló helyzetben.</p> <p>Álló labda elrúgása álló helyzetből.</p> <p>Mozgásban lévő labda rúgása.</p> <p>Labda leejtése, pattintása, elkapása két kézzel.</p> <p>Labda pattogtatása egykézzel</p>	Képes a labdát kezelní, dobni, elkapni.	Olvasás, írás: finommozgás fejlesztése, tériorientációs gyakorlatok

Elvárt és javasolt fogalmak: alul, felül, cél, alsó dobás, felső dobás, labda, pattintás, pattogtatás

Évfolyam: 4.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Képes egyszerű szabályokat felismerni, betartani. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Együttműködés a játék során.	Óraszám: 41
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű játékszabályokat betartani. • Szabályjátékok. • Versenyjátékok. • Fogójátékok. • Mozgásos népi játékok. 	Bújócska, kötélhúzás, versenyfutás. Labdával végezhető váltóversenyek. Karikafogó, fogócska, sapkafogó, kutyafogó. Versenyfutás kijelölt távon.	Képes egyszerű mozgásos tevékenységekbe bekapcsolódni, adott jelre mozgását elindítani, megállítani. Képes felismerni és betartani egyszerű szabályokat. Baleset megelőzés. Becsületes megmérettetésre törekvés. Kudarc elfogadása.	Kommunikáció: szövegértelmezés, szövegválogatás, felelgetősök, Ének, zene: énekes népi játékok, táncok, Számolás-mérés: szeriálitás.
Elvárt és javasolt fogalmak: cél, célba érés, győztes, sorverseny, fogócska, fogó, kiszámoló.			

Évfolyam:4.

Témakör: Szabadon tervezhető órakere: Atlétika, Természetjárás	<i>Előzetes tudás: Képes egyszerű szabályokat felismerni, betartani</i>	Óraszám: 18	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Együttműködés a játék során. Tolerancia.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> - több gyermek egyidejű foglalkoztatása - különböző és egyszerű mozgásformák megtapasztalása - egészségfejlesztés - szociális készségek - állóképesség fejlesztése fokozatosan - folyamatos gyaloglás - szabadban gyakoroltatható mozgások, játékok – fogócskázás, bújócskázás - téli játékok a szabadban - 	Labda adogatása csapattársnak Váltófutás Bóják megkerülése, szlalom futás Kislabda zsákmolyba helyezése sorozatban 4 zsákmolyig Karikából karikába átlépés, átugrás Társak terpesztett lábai, illetve akadályok alatt átbújás, átmászás. Csúszkálás. Hógolyózás. Társ húzása szánkón.	Törekvés a csapatmunka, csapatszellem kialakítására. Képes felismerni és betartani egyszerű szabályokat. Képes egyszerű mozgásos tevékenységbe bekapsolódni, adott jelre mozgását elindítani, megállítani. Balesetveszélyes helyzetek felismerésére, és azok elkerülésére való törekvés.	Játékra nevelés, szabályjáték ének-zene kommunikáció ábrázolás-alakítás

Elvárt és javasolt fogalmak: bújócska, váltófutás, átbújás, csúszkálás, szánkó

5.-6. évfolyam

A tantárgy szerepe különösen fontos a szabályok betartásának, a becsületes játék normáinak elmélyítésében és versenyhelyzetekben az önuralom és önfegyelem kialakításában. A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelést segíti a csapat tagjává válás igényének felébresztése, a csapattal való azonosulás érzésének, a közösségről végzett aktív cselekvésnek az ösztönzése. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését a félénkség, szorongás érzésének csökkentésével és a megfelelő önbizalom kialakításával segíti. A testi és lelki egészségre nevelést támogatja az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai állóképesség, izomerő kialakítása, a mozgás megszerettetése, a fizikai aktivitás iránti belső igény megerősítése. Anyanyelvi kommunikáció kompetencia terület fejlesztéséhez a tantárgy a verbális utasításra mozgásos tevékenységek végzésének, végrehajtásának gyakorlásával és a sporttevékenységek eszközeinek és fogalmainak mind pontosabb és részletesebb megnevezésével, adekvát használatával járul hozzá. A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia fejlődése a társadalmi mobilizációra való felkészülés elősegítésével, a reális célok kitűzésének és elérésének gyakorlásával, a magabiztoság növelésével, a segítségkérés és segítségfoglalás képességének fejlesztésével érhető el. A szociális és állampolgári kompetencia megalapozását a közösségről végzett munka fontosságának felismerése és elismerése, a csoportos együttműködések, kapcsolatok megerősítése éri el. A harmonikus mozgás esztétikumának felismerése és gyakorlása segíti az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődését.

5. évfolyam

Fejlesztendő képességek:

- Kognitív képességek (figyelem, emlékezet, feladatmegértés).
- Mozgásos ügyesség fejlesztése.
- A tanult mozgáselemek alkalmazásának képessége.
- Fizikai képességek fejlesztése.
- Kondicionálás képessége (erő, hajlékonyság).
- Alapmozgások gyakoroltatása képességefejlesztő gyakorlatokkal, játékos feladatokkal.
- Gimnasztikai alapformájú gyakorlatok végzése kézi szerrel.
- Irányváltások fejlesztése.
- Ritmusérzék fejlesztése, ütemtartás.

Évfolyam: 5.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Irányokat helyesen használ.	Óraszám: 17	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Nagyság szerinti sorakozás, vezényszavakat megértése. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Nagyság szerinti sorakozás. • Utasítást végrehajtani. • Vezényszóra különböző sorakozási gyakorlatot végezni. • Járás, futás váltakozó ütemre • Sorakozások. • Testfordulatok. • Térérzékelés. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	<p>Segítséggel: egyes, kettes oszlop és vonal kialakítása, nyitódás kartávolságra, záródás, sorakozó magasság szerint, elhelyezkedés szóbeli utasításra. Testfordulatok vezényszóra.</p> <p>Segítséggel: térben való elhelyezkedés szóbeli utasításra, bordásfal mellé, szekrény elő, zsámolyra. Sorakozó magasság szerint sípszóra, nyitódás, záródás, kartávolság Járás, futás.</p>	<p>Képes nagyság szerint sorakozni. Képes vezényszóra különböző sorakozási gyakorlatokat segítséggel elvégezni. A jobbra-balra testfordulatokat képes segítséggel (szóbeli instrukcióra) végrehajtani.</p>	<p>Olvasás, írás: tériorientációs gyakorlatok,</p> <p>Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: nyit, zár, kartávolság, tornaszekrény, jobb, bal, előre, hátra			

Évfolyam: 5.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Rendgyakorlatokat utasításra önállóan végez. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés, szenzomotoros integráció</i>	Óraszám: 25	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Utánzással különféle gyakorlatokat végezni. • Támaszok. • Járások. • Szökdelések. • Gurulások. • Járások. • Mászások. • Függesszkedés. • Távolugrás. 	Térdelegő támasz. Rákjárás. Pókjárás. Medvejárás, sánta róka. Előre akadályon átszöködés. Guggolásból guruló átfordulás előre oldalra gurulás. Önállóan: járás közben akadályok átlépése, guruló átfordulás előre. Segítséggel: egyensúlyozó járás megfordított padon. Lépés ritmusának változtatása, lépcsőn járás fokonként, kapaszkodás nélkül Bordásfalra fel-lemászás, függesszkedés térdfelhúzással, lábemelgetéssel. Helyből távolugrás.	Képes felismerni és reprodukálni egyszerű alapmozgásokat, járásmódokat. Képes egyszerűbb testhelyzeteket utánozni. Képes segítséggel bordásfalon függesszkedni. Félelem legyőzése.	Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok, Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás,

Elvárt és javasolt fogalmak: Rák, pók, ütem, taps, ritmus, nyújtott ülés, medvejárás, sánta róka járás, bukfenc

Évfolyam: 5.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, légző, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Mozdulatsort bemutatás után visszaad.	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Kéziszereket adekvátan használata, gyakorlatok önálló végezése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Gimnasztikai gyakorlatokat leutánozni. • Helyes légzéstechnikát gyakorolni. • Négyütemű gyakorlatokat végezni utánzással. • Kéziszer gyakorlatok. • Szabadgyakorlatok. • Légzéstechnika. • Hasi légzés. • Összetett gyakorlatok. • Versenyfeladatok. 	Irányítással: labdával, babzsákkal, bottal, szalaggal két ütemre végezhető gyakorlatok. Zenére két mozgáselem összekapcsolása: -karkörzés, karhúzás -karfordulatok: oldalsó, mellő, magas. Irányítással: levegővétel, benntartás, kifújás ütemezéssel. Hasi légzés, mellkasi légzés. Segítséggel: négyütemű kar, törzs lábgyakorlatok végzése. Önállóan: léggömbfújás, pingponglabda fújás.	Képes gimnasztikai gyakorlatokat leutánozni. Képes segítséggel, utánzással kétütemű gyakorlatokat végezni. Képes légzését szabályozni.	Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás, zenekíséret,

Elvárt és javasolt fogalmak: Kézi szerek neve, funkciója. tüdő, ki-be légzés, két ütem, utánzás

Évfolyam: 5.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> A labdát földhöz ütögeti, elkapja.	Óraszám: 45	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Labdajáték játszása irányítással.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Célba dobás egykezes alsó és felső dobással. Célba rúgás. Labdavezetés (kézzel, lábbal). Labdagyakorlatok. Labdarúgás előkészítése Zsinórlabda előkészítése. 	Önállóan: labdapattogtatás; egykezes alsó és felső dobás. Nagylabda dobás, elkapás. Páros labdagyakorlatok. Labda elrúgása.	Képes egykezes alsó és felső dobással célba dobni. Képes lábbal irányt tartva labdát vezetni (mindkét lábbal), cél felé elrúgni.	Olvasás, írás: térorientációs gyakorlatok Társadalmi ismeretek
Elvárt és javasolt fogalmak: gurul, cél, labdarúgás, zsinórlabda			

Évfolyam: 5.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű szabályokat felismer, játékba bekapcsolódik.	Óraszám: 50	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Versenyek során a siker érdekében együttműködés a társakkal, az eredményt elfogadása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Alkalmazkodás csapattársakhoz, örüljön mások sikerének. Versenyszemellem kialakulása. Küzdőjátékok elemeinek alkalmazása. Versenyzási játékok. 	Irányítással: sor-, futó-, váltóversenyek. Mozgásos népi játékok Tárral végezhető versenyek: talicskázás, labdaviadal. Békaugrás akadály megkerülésével. Váltóversenyek: futás labdahordással, labdaadogató. Fogójátékok, ügyességi játékok.	Képes csapatához alkalmazkodni, örül mások sikerének. Kialakul a versenyszemellem.	Környezet-ismeret: egészséges életmód Társadalmi ismeretek Ének - zene
Kapkodd a lábad! gyakorlatanyaga			
Elvárt és javasolt fogalmak: Játékszabályok, szabályok, váltóverseny, békaugrás			

Évfolyam:5.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Ladba kezelése (pattogtatása, rúgása, adogatása/dobása társnak.)	Óraszám: 18	
Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok:		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Irányított dobás. Zsinórlabda előkészítése. Edzőterem eszközeinek/gépeinek megismerése. Kerékpározás. Kirándulás, erdőjárás. Természetjárás.	<ul style="list-style-type: none"> • Labdaadogatás. • Gyakorlatok végzése medicinlabdával • Gyakorlatok végzése 1kg-os kézi súlyzóval • Has pad kipróbálása. • Szobakerékpár használata. 	Mozgó labda elkapása. Pontos labdaadogatás. Rövidtávon való kitartó gyaloglás. Sporteszközök megfelelő/balesetmentes használata	Társadalmi ismeretek lakóhelyismeret – közlekedésre nevelés Környezetismeret: egészségmegőrzés, balesetvédelem; élő természet - élőlények és környezetük

Elvárt és javasolt fogalmak: medicinlabda, has pad, kézi súlyzó, súlyzó, erdő, csend, madárdal

Mozgásnevelés

6. évfolyam

Fejlesztendő képességek:

- Térbeli viszonyfogalmak alkalmazásának képessége.
- Lateralitás képesség.
- Ciklikus mozgásminták (irányváltoztatás, iramváltás, fordulat) alkalmazása.
- Testészlelés, testérzékelés, helyes testtartás.
- Ritmusfejlesztés.

- Erő és gyorsaságfejlesztés.
- Különböző mozgássorok összekapcsolása helyzetváltoztatás során.
- Gömbérzék fejlesztése.

- Együttműködési képesség, kudarctűrés.
- Mozgásos reakció képességének fejlesztése, szenzormotoros képességfejlesztés.

Évfolyam: 6.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Irányokat helyesen használ.	Óraszám: 17	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Nagyság szerinti sorakozás, vezényszavakat megértése. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Nagyság szerinti sorakozás. • Utasítást végrehajtani. • Vezényszóra különböző sorakozási gyakorlatot végezni. • Járás, futás váltakozó ütemre • Sorakozások. • Testfordulatok. • Térérzékelés. • Lateralitás kialakítása, megkövetelése 	<p>Segítséggel: egyes, kettes oszlop és vonal kialakítása, nyitódás kartávolságra, záródás, sorakozó magasság szerint, elhelyezkedés szóbeli utasításra. Testfordulatok vezényszóra.</p> <p>Segítséggel: térben való elhelyezkedés szóbeli utasításra, bordásfal mellé, szekrény elő, zsámolyra. Sorakozó magasság szerint sípszóra, nyitódás, záródás, kartávolság Járás, futás.</p>	<p>Képes nagyság szerint sorakozni. Képes vezényszóra különböző sorakozási gyakorlatokat elvégezni. Képes a jobbra, balra testfordulatokat szóbeli instrukcióra végrehajtani.</p>	<p>Olvasás, írás: tériorientációs gyakorlatok,</p> <p>Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: nyit, zár, kartávolság, tornaszekrény, jobb, bal, előre, hátra.			

Évfolyam: 6.

2. Témakör: Alapmozgások	<i>Előzetes tudás:</i> Rendgyakorlatokat utasításra önállóan végez. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés, szenzomotoros integráció</i>	Óraszám: 25	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Utánzással különféle gyakorlatokat végezni. • Támaszok. • Járások. • Szökdelések. • Gurulások. • Járások. • Mászások. • Függesszkedés. • Távolugrás. 	Térdeľő támasz. Fekvőtámasz. Rákjárás. Pókjárás. Medvejárás, sánta róka járás. Előre, hátra, akadályon átszökdelés. Nyújtott ülésből guruló átfordulás hátra, oldalra gurulás. Guggolásból guruló átfordulás előre, hátra. Önállóan: járás közben akadályok átlépése, Segítséggel: egyensúlyozó járás megfordított padon. Lépés ritmusának változtatása, lépcsőn járás, kapaszkodás nélkül Bordásfalra fel-lemászás, függesszkedés térdfelhúzással, lábemelgetéssel. Helyből távolugrás. Nekifutásból távolugrás próbálgatása.	Képes felismerni és reprodukálni egyszerű alapmozgásokat, járásmódokat. Képes egyszerűbb testhelyzeteket utánozni. Képes segítséggel bordásfalon függesszkedni. Félelem legyőzése.	Olvasás, írás: téorientációs gyakorlatok, Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás,

Elvárt és javasolt fogalmak: Rák, pók, ütem, taps, ritmus, nyújtott ülés, medvejárás, sánta róka járás, távolugrás.

Évfolyam: 6.

3. Témakör: Alapvető testhelyzetek, légző, szabad és kéziszer gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Mozdulatsort bemutatás után visszaad.	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Kéziszereket adekvátan használata, gyakorlatok önálló végezése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Gimnasztikai gyakorlatokat leutánozni. • Helyes légzéstechnikát gyakorolni. • Négyütemű gyakorlatokat végezni utánzással. • Kéziszer gyakorlatok. • Szabadgyakorlatok. • Légzéstechnika. • Hasi légzés. • Összetett gyakorlatok. • Versenyfeladatok 	<p>Irányítással: labdával, medicin labdával, babzsákkal, bottal, szalaggal két-négy ütemre végezhető gyakorlatok.</p> <p>Zenére két mozgáselem összekapcsolása:</p> <p>-karkörzés, karhúzás</p> <p>-karfordulatok: oldalsó, mellső, magas.</p> <p>Irányítással: levegővétel, benntartás, kifújás ütemezéssel.</p> <p>Hasi légzés, mellkasi légzés.</p> <p>Segítséggel: négyütemű kar, törzs lábgyakorlatok végzése.</p> <p>Szóbeli utasításra kar és lábtartások.</p> <p>Önállóan: léggömbfújás, pingponglabda fújás.</p>	<p>Képes gimnasztikai gyakorlatokat leutánozni.</p> <p>Képes segítséggel, utánzással négyütemű gyakorlatokat végezni.</p> <p>Képes légzését szabályozni.</p>	<p>Ének, zene: ritmustartás, ritmusváltás, zenekíséret</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Kézi szerek neve, funkciója. tüdő, ki-be légzés, négy ütem,			

Évfolyam: 6.

5. Témakör: Dobások, labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> A labdát földhöz ütögeti, elkapja.	Óraszám: 45	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Labdajáték játszása irányítással.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Célba dobás egykezes alsó és felső dobással. • Célba rúgás. • Labdavezetés (kézzel, lábbal). • Labdagyakorlatok. • Labdarúgás előkészítése • Zsinórlabda előkészítése 	Mozgó labda elrúgása társ felé. Önállóan: labdapattogtatás, egykezes alsó és felső dobás. Nagylabda dobás, elkapás. Páros labdagyakorlatok. Önállóan: labdavezetés folyamatosan, célba dobás, mozgó labda elrúgása.	Képes egykezes alsó és felső dobással célba dobni. Képes lábbal irányt tartva labdát vezetni (mindkét lábbal), cél felé elrúgni.	Olvasás, írás: téorientációs gyakorlatok Társadalmi ismeretek
Elvárt és javasolt fogalmak: gurul, cél, labdarúgás, zsinórlabda			

Évfolyam: 6.

6. Témakör: Játékos versenyek	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű szabályokat felismer, játékba bekapcsolódik.	Óraszám: 50	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Versenyek során a siker érdekében együttműködés a társakkal, az eredményt elfogadása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazkodás csapattársakhoz, örüljön mások sikerének. • Versenyszellel kialakulása. • Veszeség megélése, kudarc elfogadása, elismerése. • Küzdőjátékok elemeinek alkalmazása. • Versenyjátékok. 	Irányítással: sor-, futó-, váltóversenyek. Mozgásos népi játékok. Társsal végezhető versenyek: talicskázás, labdaviadal. Békaugrás akadály megkerülésével. Váltóversenyek: futás labdahordással, labdaadogató. Fogójátékok, ügyességi játékok.	Képes csapatához alkalmazkodni, örül mások sikerének. Kialakul a versenyszellel.	Környezet-ismeret: egészséges életmód

Elvárt és javasolt fogalmak: Játékszabályok, szabályok, váltóverseny, békaugrás, váltóbot

Évfolyam: 6.

Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás: Ladba kezelése (pattogtatása, rúgása, adogatása/dobása társnak).</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Sport szeretet. Erőnlét fejlesztése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Irányított dobás. Zsinórlabda előkészítése. Edzőterem eszközeinek/gépeinek megismerése. Kerékpározás. Kirándulás, erdőjárás. Természetjárás. Futás. Kitartó futás, versenyfutás előkészítése rövidtávon.	<ul style="list-style-type: none"> • Labdaadogatás. • Gyakorlatok végzése medicinlabdával • Gyakorlatok végzése 1kg-os kézi súlyzóval • Has pad kipróbálása. • Szobakerékpár használata. • Futás rövidtávon. 	Mozgó labda elkapása. Pontos labdaadogatás. Hosszútávon való kitartó gyaloglás. Sporteszközök megfelelő/balesetmentes használata	Társadalmi ismeretek Lakóhelyismeret – Közlekedésre nevelés Környezetismeret: egészségmegőrzés, balesetvédelem ; elő természet - élőlények és környezetük
Elvárt és javasolt fogalmak: medicinlabda, has pad, kézi súlyzó, súlyzó, erdő, csend, madárdal			

Testnevelés Évfolyam: 7 - 8.

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja a záró évfolyamokon elsősorban kialakítani a rendszeres mozgás, testedzés, és az egészséges életmód iránti igényt, továbbá a testnevelés tantárgy tanítása során kialakított és begyakorolt mozgásellemeket és a gimnasztikai alapformájú gyakorlatokat rögzíteni, térbeli irányokat, viszonyfogalmakat használni, az alapmozgásokat gyakorolni.

Az egészséges testi fejlődést biztosítja, a motorikus képességeket fejleszti, korrigálja a testi fejlődés zavarait a pedagógus egyéni igényekre alapozott munkája. Az évfolyamokon a sportjátékokhoz szükséges elemi és tájékozódási képesség /figyelem/ fejlesztése, a labda-biztonság növelése tovább folyik, egyéni igényekhez és adottságokhoz illesztve alakítva az ügyességet, erőt, állóképességet, kitartást, edzettséget, bátorságot, akaratot. Növekvő elem és ütemszámú mozgássorok elsajátítása teremt lehetőséget a ritmus és sorrend megtartására a mozgásos feladatokban.

A tantárgy további feladata a sportversenyek elemeinek elsajátíttatása, a sportjátékok alapvető játékelemeinek megismertetése, támogatva a tanulók felkészülését az iskolai sportversenyekre.

A tantárgy az erkölcsi neveléshez kapcsolódva fontos szerepet játszik a fegyelemre, a szabályok betartására törekvessel és a csapatjátékokban a győzelem és vereség fegyelmezett megélésének az élményével.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése az önel fogadást, és mások tulajdonságainak megismerésével a társaival szembeni toleráns magatartás kialakítását erősíti.

A testi és lelki egészségre nevelést a rendszeres mozgás iránti természetes igény megerősítése, az állóképesség, kitartás, a mozgáskultúra fejlesztése, az egészséges testi fejlődés biztosítása a megfelelő, életkorhoz, testi erőnléthez igazodó mozgáslehetőségek kihasználásával támogatja. A testi képességek, izomerő fejlesztése, a magabiztos mozgás és egyensúly megerősödése a saját és mások testi épsegének megóvását segíti, a másokért vállalt felelősséggel érzésének megismerése, az önkéntességen rejlő lehetőségek személyiségeit építik.

A tantárgy hozzájárul az együttműködési hajlandóság fejlesztéséhez, a feladatvállaláshoz csoportos mozgásokban, versenyekben.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia területének fejlődéséhez a reális célok kitűzésének és elérésének gyakorlásával, a testi és erőnléti korlátok felismerésével járul hozzá.

A szociális és állampolgári kompetencia erősödése támogatja a másokért vállalt felelősséget, a tolerancia fejlesztésével a bizalmass emberi kapcsolatok lehetőségeinek bemutatása, a problémamegoldás lehetőségeinek megismertetése és gyakoroltatása, a segítő magatartás gyakorlásával támogatás nyújt a rászorulóknak.

Az esztétikai-művészeti tudatosság fejlődéséhez hozzájárul a mozgás utánzása és az emberi testi szépségek felismerése, a harmóniára törekvés.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	7.-8.
Heti óraszám	5
2 éves óraszám	360

Ebből kötött	324
Szabadon tervezhető órakeret	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	7.-8.
1. Rendgyakorlat téri tájékozódás	44
2. Gimnasztikai gyakorlatok	60
3. Képességfejlesztő gyakorlatok játékos feladatok	70
4. Labdás gyakorlatok	80
5. Sportjátékok elemei	70
Szabadon tervezhető órakeret	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	7.	8.
1. Rendgyakorlat téri tájékozódás	22	22
2. Gimnasztikai gyakorlatok	30	30
3. Képességfejlesztő gyakorlatok játékos feladatok	35	35
4. Labdás gyakorlatok	40	40
5. Sportjátékok elemei	35	35

Témakör / Évfolyam	7.	8.
Szabadon tervezhető órakeret	18	18

**Testnevelés
7. osztály**

Fejlesztendő területek:

- Higiéniás szokások rögzítése, ortopédiai elváltozások korrekciója.
- Térbeli tájékozódás.
- Mozgáskultúra fejlesztése, relaxációs képességek kialakítása.
- Cselekvésbiztonság növelése.
- Mozgásminták alkalmazásának képessége.
- Ritmus és dinamika összhangjának fejlesztése.
- Érzelmi – akarati képességek (kitartás, együttműködés, sportszerűség, kudarctűrés, önfegyelem).
- Emlékezet fejlesztése, szabályismeret alkalmazása.

Évfolyam: 7.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Vezényszavakra sorakozási gyakorlatokat végez. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Testi nevelés	Óraszám: 22
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Irányok biztos ismerete, önálló sorakozás felszólításra. • A gyakorlatok egyre pontosabb végrehajtása. • Kitartó futás, adott jelre irányváltással • Sorakozás. • Járások. • Menetelés. • Testfordulatok. 	Irányítással: sorakozó magasság szerint, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban. Helyben járással, igazodás, sorbontás, jobb, baloldal érzékelése. Nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. Mozgásformák összekötése. Kitartó futás.	Képes a vezényszavakat követni. Képes megállásnál, vonulásnál és megállásnál a megfelelő lábrend érzékelésére. Képes a fordulatokat vezényszóra segítséggel (bemutatás) elvégzni
Elvárt és javasolt fogalmak: nyit, zár, jobb, bal, magas, alacsony, nyitódás, záródás, helyben járás, hátra arc		

Évfolyam: 7.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű utasításokat a megfelelő sorrendben elvégez.	Óraszám: 30	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Vezényszavak biztos ismerete és követése. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű utasítások megértése. • A feladatok sorrendjének megtartása • Az alapgyakorlatok végzése huzamosabb ideig vezényszavak alapján, és emlékezetből, esetleg begyakorolt koreográfiák zenére. • Tartásjavító gimnasztikai gyakorlatok. • Mozgáselemek összekapcsolása. • Szakkifejezések megértése. • Kézi szer és szabadgyakorlatok. • Gerincoszlop erősítő gyakorlatok 	Begyakorolt mozgáselemek összekapcsolása. Helyben futás magas térdemeléssel, terpeszállás, törzshajlítás, bokaérintés. Szalag, babsák, labda, medicinlabda, súlyzó használata. Négyütemű gyakorlatok. Zenére, változó ritmusú négyütemű tartásjavító gyakorlatok.	Képes irányítással összetett utánzó gyakorlatokat végezni, törekedni az ütemtartásra.	Ének-zene: ritmuskövetés Környezetismeret: térbeli tájékozódás

Elvárt és javasolt fogalmak: négy ütem, zenekíséret, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás.

Évfolyam: 7.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	<i>Előzetes tudás:</i> Erőnlétének megfelelő ideig izomerősítő gyakorlatokat végez.	Óraszám: 35	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Has- és háitzom erősítő gyakorlatokat végezése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli utasítások megértése. • Egyre hosszabb ideig végezni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokat. • A fejlesztést segítő a szabadban is alkalmazható sporteszközök használatát elsajátítani (helyi adottságokra tekintettel) • Guggolás. • Kúszás. • Függeskedés. • Távolugrás. • Állórajt. Futás. • Guruló átfordulás. • Kúszás. Mászás. • Egyensúlyozó járás. • Kerékpár, roller, gördeszka, görkorcsolya korcsolya, szánkó használata 	<p>Segítséggel: guggoló járás. Kúszás padok között. Függeskedés kötélen vagy bordásfalon. Egy lábról elrugászkodás, távolugrás nekifutásból. 30-60 m-és versenyfutás állórajtból. Sorozatban guruló átfordulások. Guruló átfordulás hátra. Irányítással: kúszás akadályok között, mászás akadályon át. Pad merevítőjén egyensúlyozás. A sporteszközök biztonságos használata (különös tekintettel a balesetmentes közlekedésre), egyéni megsegítéssel, egyre önállóbban.</p>	<p>Ismerni a használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát. Képes testtömeghez igazodó erőkifejtésre a gyakorlatok végzésekor. Képes minden hosszabb időtartamban végezni az izomerősítő gyakorlatokat. Képes egyensúlyozni változó feltételek között. Képes kitartóan, javuló technikával futni. Képes meghatározott távon erőbeosztásra, kifulladás megelőzésére. Sportszerűség betartása.</p>	<p>Számolás, mérés: térbeli tájékozódás</p> <p>Társadalmi ismeretek: kerékpáros közlekedés szabályai</p> <p>Környezetismeret: egészségmegőrzés</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Sorozat, állórajt, méter, időmérés, stopperóra, Sporteszközök megnevezése, használat során felmerült fogalmakkal.			

Évfolyam: 7.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labdával 2-3 pattogtatást végez, egyszerű szabályokat betart.	Óraszám: 40	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyre biztosabb labdavezetés és irányítás (kézzel, lábbal).		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabályok megértése és betartása. • Dobások, a labda jellegétől függően (helyből, lendületből, egy és két kézzel). • Legalább 2-3 pattogtatás végezni. • Egyre biztosabban labdát vezetni (kézzel, lábbal). • Kislabda-dobás, hajítás, lökés. • Átadások. • Labdavezetés. • Zsinórlabda és labdarúgás előkészítése folyamatosan. 	<p>Irányítással: dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó, felső dobás. Célba dobás: helyből, lendületből. Egykezes, kétkezes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Váltott kézzel járás közben akadályok megkerülése, labdavezetések.</p>	<p>Képes megalapozni az egészséges életmód és rendszeres fizikai aktivitás igényét. Képes a megfelelő mozgásmintát követni. Labdás ügyesség, együttműködési készség. Képes meghatározott irányba való kislabda dobására. Képes labdavezetésre egy megadott irányba.</p>	Ábrázolás-alakítás: manipuláció, kézügyesség
Elvárt és javasolt fogalmak: váltott kéz, labdavezetés,			

Évfolyam: 7.

5. Témakör: Sportjátékok elemei	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű szabályok szerint csoportosan tevékenykedik, játszik. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i> <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> 1-2 sportjáték szabályos játszása.			Óraszám: 35
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység		Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Játék közben a szabályok minél pontosabb betartása. • Kedvenc sporttevékenység kiválasztása, mérkőzések figyelemmel kísérése, szurkolás. • Csapatjátékban aktív részvétel a „mérkőzés” és eredmény számítartása, a teljesítmény értékelése. • Pingpong. • Tollaslabda. • Labdarúgás. • Zsinórlabda. 	Irányítással: alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kosárra dobás, védekezés. Pingpongozás, átütés, szerválás. Szivacs labda ütögetése. Labdavezetés, kapura lövés.	Képes aktívan részt venni sportjátékokban. Képes labdát vezetni, labdát továbbítani. Mérkőzések játszása egyszerűsített szabályok figyelembenével. Képes kitartó és sportszerű játékmenet követésére.	Társadalmi ismeretek: szabálykövetés, kudarctúrás	
Elvárt és javasolt fogalmak: kosárpálink, kapu, gól, kétkezes mellső átadás, félidő, harmad, szerva, szerválás,				

Évfolyam:7.

Témakör: Szabadon tervezhető	Előzetes tudás: Sporteszközök biztos használata (labda, kerékpár)	Óraszám: 18	
Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés	Tantárgyi fejlesztési célok: Sport szeretet. Erőnlét fejlesztése. Mozgásigény megtartása. Sportági szabályok elfogadása, elsajátítása, betartása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Zsinórlabda előkészítése. Edzőterem eszközeinek/gépeinek megismerése, használata Erőemelés szabályainak megismerése, és megtartása. Kerékpározás. Kirándulás, erdőjárás. Természetjárás. Futás. Kitartó futás, versenyfutás előkészítése rövidtávon. Verseny: A megadott sportágakban versenye való felkészítés, és versenyeken való részt vétel.	<ul style="list-style-type: none"> • Labdaadogatás. • Gyakorlatok végzése medicinlabdával • Gyakorlatok végzése 1kg-os kézi súlyzóval • Has pad használata • Futópad használata • Erőgép használata • Szobakerékpár használata. • Szabadban való kerékpározás. <p>Futás rövidtávon.</p>	Mozgó labda elkapása. Pontos labdaadogatás. Hosszútávon való kitartó gyaloglás. Sporteszközök megfelelő/balesetmentes használata	Társadalmi ismeretek lakóhelyismeret – közlekedésre nevelés

Elvárt és javasolt fogalmak: erdő, csend, madárdal, sportszerek nevei: erőgép, futópad, medicinlabda, has pad, kézi súlyzó, súlyzó, röplabdaháló, röplabda

Testnevelés 8. osztály

Fejlesztendő területek:

- Higiéniás szokások rögzítése, ortopédiai elváltozások korrekciója.
- Térbeli tájékozódás.
- Mozgáskultúra fejlesztése, relaxációs képességek kialakítása.
- Cselekvésbiztonság növelése.
- Mozgásminták alkalmazásának képessége.
- Ritmus és dinamika összhangjának fejlesztése.
- Érzelmi – akarati képességek (kitartás, együttműködés, sportszerűség, kudarctűrés, önfegyelem).
- Emlékezet fejlesztése, szabályismeret alkalmazása

Évfolyam: 8.

1. Témakör: Rendgyakorlatok, téri tájékozódás	<i>Előzetes tudás:</i> Vezényszavakra sorakozási gyakorlatokat végez. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Ütemtartással járások, önálló sorakozás. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás	Óraszám: 22
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Irányok biztos ismerete, önálló sorakozás felszólításra. • A gyakorlatok egyre pontosabb végrehajtása. • Kitartó futás, adott jelre irányváltással • Sorakozás. • Járássok. • Menetelés. • Testfordulatok. 	Irányítással: sorakozó magasság szerint, járás egysoros, kétsoros, háromsoros oszlopban. Helyben járással, igazodás, sorbontás, jobb, baloldal érzékelése. Nyitódás, záródás, helyben járás, jelre elindulás, megállás. Sarkon jobbra, balra fordulatok vezényszóra. Mozgásformák összekötése. Kitartó futás.	Képes a vezényszavakat követni. Képes megállásnál, vonulásnál és megállásnál a megfelelő lábrend érzékelésére. Képes a fordulatokat vezényszóra elvégezni.	Ének-zene: ritmusváltás Környezetismeret: térbeli tájékozódás,

Elvárt és javasolt fogalmak: nyit, zár, jobb, bal, magas, alacsony. nyitódás, záródás, helyben járás, hátra arc

Évfolyam: 8.

2. Témakör: Gimnasztikai gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű utasításokat a megfelelő sorrendben elvégez.	Óraszám: 30	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Vezényszavak biztos ismerete és követése. Lúdtalp és gerinc korrekciója, tartásjavítás		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű utasítások megértése. • A feladatok sorrendjének megtartása • Az alapgyakorlatok végzése huzamosabb ideig vezényszavak alapján, és emlékezetből, esetleg begyakorolt koreográfiai zenére. • Tartásjavító gimnasztikai gyakorlatok. • Mozgáselemek összekapcsolása. • Szakkifejezések megértése. • Kézi szer és szabadgyakorlatok. • Gerincoszlop erősítő gyakorlatok. 	Begyakorolt mozgáselemelek összekapcsolása. Helyben futás magas térdemeléssel, terpeszállás, törzshajlítás, bokaérintés. Szalag, babzsák, labda, medicinlabda, súlyzó használata. Négyütemű gyakorlatok. Zenére, változó ritmusú négyütemű tartásjavító gyakorlatok.	Képes irányítással összetett utánzó gyakorlatokat végezni, törekedni az ütemtartásra.	Ének-zene: ritmuskövetés Környezetismeret: térbeli tájékozódás
Elvárt és javasolt fogalmak: négy ütem, zenekíséret, terpeszállás, oldalsó középtartás, mellső középtartás, magas tartás.			

Évfolyam: 8.

3. Témakör: Képességfejlesztő gyakorlatok, játékos feladatok	<i>Előzetes tudás:</i> Erőnlétének megfelelő ideig izomerősítő gyakorlatokat végez.	Óraszám: 35	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Has- és házipom erősítő gyakorlatokat végezése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> • Szóbeli utasítások megértése. • Egyre hosszabb ideig végezni a tartásjavító és izomerősítő gyakorlatokat. • A fejlesztést segítő a szabadban is alkalmazható sporteszközök használatát elsajátítani (helyi adottságokra tekintettel) • Guggolás. • Kúszás. • Függeszkedés. • Távolugrás. • Állórajt. Futás. • Guruló átfordulás. • Kúszás. Mászás. • Egyensúlyozó járás. • Kerékpár, roller, gördeszka, görkorcsolya korcsolya, szánkó használata. 	<p>Segítséggel: guggoló járás. Kúszás padok között. Függeszkedés kötelen vagy bordásfalon. Egy lábról elrugászkodás, távolugrás nekifutásból. 30-60 m-és versenyfutás állórajtból. Sorozatban guruló átfordulások. Guruló átfordulás hátra. Irányítással: kúszás akadályok között, mászás akadályon át. Pad merevítőjén egyensúlyozás. A sporteszközök biztonságos használata (különös tekintettel a balesetmentes közlekedésre), egyéni megsegítéssel, egyre önállóbban.</p>	<p>Ismerni a használt tornaszerek nevét, azok balesetmentes használatát. Képes testőmeghez igazodó erőkifejtésre a gyakorlatok végzésekor. Képes minden hosszabb időtartamban végezni az izomerősítő gyakorlatokat. Képes egyensúlyozni változó feltételek között. Képes kitartóan, javuló technikával futni. Képes meghatározott távon erőbeosztásra, kifulladás megelőzésére. Képes meghatározott távon erőbeosztásra, kifulladás megelőzésére. Sportszerűség betartása.</p>	<p>Számolás, mérés: terebeli tájékozódás,</p> <p>Társadalmi ismeretek: kerékpáros közlekedés szabályai</p> <p>Környezetismeret: egészségmegőrzés.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Sorozat, állórajt, méter, időmérés, stopperóra, Sporteszközök megnevezése, használat során felmerült fogalmakkal.

Évfolyam: 8.

4. Témakör: Labdás gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Labdával 2-3 pattogtatást végez, egyszerű szabályokat betart.	Óraszám: 40	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyre biztosabb labdavezetés és irányítás (kézzel, lábbal).		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> • Szabályok megértése és betartása. • Dobások, a labda jellegétől függően (helyből, lendületből, egy és két kézzel). • Legalább 2-3 pattogtatás végezni. • Egyre biztosabban labdát vezetni (kézzel, lábbal). • Kislabda-dobás, hajítás, lökés. • Átadások. • Labdavezetés. • Zsinórlabda és labdarúgás előkészítése folyamatosan 	<p>Irányítással: dobóterpeszből kidobás, célba dobás, alsó, felső dobás. Célba dobás: helyből, lendületből. Egykezes, kétékes mellső átadások, különböző feladathelyzetekben. Váltott kézzel járás közben akadályok megkerülése, labdavezetések.</p>	<p>Képes megalapozni az egészséges életmód és rendszeres fizikai aktivitás igényét. Képes a megfelelő mozgásmintát követni. Labdás ügyesség, együttműködési készség. Képes legyen meghatározott irányba kislabdát dobni, és célba dobni. Képes a labdavezetésre egy megadott irányba. Képes mozgás közbeni lendületből hirtelen megállás után labdát továbbítani.</p>	<p>Alakítás, ábrázolás: manipuláció, kézügyesség,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: váltott kéz, labdavezetés,

Évfolyam: 8.

5. Témakör: Sportjátékok elemei	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű szabályok szerint csoportosan tevékenykedik, játszik. <i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	Óraszám: 35	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok:
<ul style="list-style-type: none"> Játék közben a szabályok minél pontosabb betartása. Kedvenc sporttevékenység kiválasztása, mérkőzések figyelemmel kísérése, szurkolás. Csapatjátékban aktív részvétel a „mérkőzés” és eredmény számontartása, a teljesítmény értékelése. Pingpong. Tollaslabda. Labdarúgás. 	Irányítással: alapállás, megindulás, megállás, labdavezetés, átadás, kosárra dobás, védekezés. Pingpongozás, átütés, szerválás. Szivacs labda ütögetése. Labdavezetés, kapura lövés.	Képes aktívan részt venni sportjátékokban. Képes labdát vezetni, labdát továbbítani. Mérkőzések játszása egyszerűsített szabályok figyelembenve. Képes kitartó és sportszerű játékmenet követésére	Társadalmi ismeretek: szabálykövetés, kudarctűrés
Elvárt és javasolt fogalmak: kosárpálink, kapu, gól, kétkezes mellső átadás, félidő, harmad, szerva, szerválás,			

Évfolyam:8.

Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás: Sporteszközök biztos használata (labda, kerékpár)</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia: Testi nevelés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Sport szeretet. Erőnlét fejlesztése. Mozgásigény megtartása. Sportági szabályok elfogadása, elsajátítása, betartása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Zsinórlabda előkészítése. Edzőterem eszközeinek/gépeinek megismerése, használata Erőemelés szabályainak megismerése, és megtartása. Kerékpározás. Kirándulás, erdőjárás. Természetjárás. Futás. Kitartó futás, versenyfutás előkészítése rövidtávon. Verseny: A megadott sportágakban versenyre való felkészítés, és versenyeken való részt vétel.	<ul style="list-style-type: none"> • Labdaadogatás. • Gyakorlatok végzése medicinlabdával • Gyakorlatok végzése 1kg-os kézi súlyzóval • Has pad használata • Futópad használata • Erőgép használata • Szobakerékpár használata. • Szabadban való kerékpározás. <p>Futás rövidtávon.</p>	Mozgó labda elkapása. Pontos labdaadogatás. Hosszútávon való kitartó gyaloglás. Sporteszközök megfelelő/balesetmentes használata	Társadalmi ismeretek lakóhelyismeret – közlekedésre nevelés Környezetismeret: egészségmegőrzés, balesetvédelem; élő természet - élőlények és környezetük

Elvárt és javasolt fogalmak: erdő, csend, madárdal, sportszerek nevei: erőgép, futópad, medicinlabda, has pad, kézi súlyzó, súlyzó, röplabdaháló, röplabda

Kommunikáció

Évfolyam: 1-8.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	4	4	4	5
2 éves óraszám	288	288	288	360
Ebből kötött	260	260	260	324
Szabadon tervezhető órakeret	28	28	28	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	60	40	30	50
2. Társadalmi érintkezési formák	22	40	30	60
3. Testünk és személyes teendők	30	40	40	40
4. Tájékozódás térben	44	40	35	-
5. Tájékozódás időben	20	30	35	-
6. Élőlények	44	30	30	-
7. Előkészület a felnőtt élethez	20	20	30	50
8. Társas kapcsolatok	-	-	-	80
9. Ünneppek	20	20	30	-
10. Médiaismeret	-	-	-	44
Szabadon tervezhető órakeret	28	28	28	36

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

<i>Témakör / Évfolyam</i>	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Beszédfejlesztés, anyanyelv	30	30	20	20	15	15	25	25
2. Társadalmi érintkezési formák	10	12	20	20	15	15	30	30
3. Testünk és személyes teendők	15	15	20	20	20	20	20	20
4. Tájékozódás térben	24	20	20	20	15	20	-	-
5. Tájékozódás időben	10	10	15	15	20	15	-	-
6. Élőlények	21	23	15	15	15	15	-	-
7. Előkészület a felnőtt életre	10	10	10	10	15	15	25	25
8. Társas kapcsolatok	-	-	-	-	-	-	40	40
9. Ünnepek	10	10	10	10	15	15	-	-
10. Médiaismeret	-	-	-	-	-	-	22	22
Szabadon tervezhető órakeret	14	14	14	14	14	14	18	18

Tantárgyi célok és feladatok

Fejlesztő, inger-gazdag környezetben váljon igénnyé és lehetőséggé a sérült gyermek számára a verbális és nem verbális kommunikáció alapelemeinek elsajátítása a magatartás, viselkedés olyan mértékű szabályozása, amely a társas kommunikáció felismerésén, és megértésén keresztül segíti az elfogadott viszonyulási formákat. A pedagógusoknak törekedniük kell a helyes, tiszta beszéd elsajátítására, kívánságok kifejezésének, kérdésekre adekvát válasz adásának kialakítására, fókuszálva a beszéd alaki és tartalmi része fejlesztésére, tisztább hanglejtésre, a helyes hangképzésre, a verbális kommunikáció kiépítésére, a tanult versek és mondókák képességeinek megfelelő előadására. A fejlesztés során minden alternatív kommunikációs lehetőség támogatását igénybe kell venni.

További feladatai: a beszédmegértést és beszédet eljuttatni a készség és képesség szintjére, folyamatos motivációval, megfelelő formájú és mértékű dicsérettel és értékeléssel kialakítani és fenntartani a környezettel, közösséggel való kapcsolatteremtés és kommunikáció igényét, fejleszteni és tudatosítani elsősorban a beszéd, vagy

az ezt helyettesítő kommunikációs eszköz kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját, elérni, hogy a tanulók felismerjék az elemi szintű összefüggéseket, értsenek meg utasításokat, és ennek megfelelően cselekedjenek.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára fontos, hogy a beszéd és a megismert jelek használata során megvalósítsák kommunikációjuk és metakommunikációjuk összhangját egyéni szintű kommunikációjukban, fogékonyak legyenek a közösségi élet szokásainak a természetre és a társadalmi környezetre, a helyes érzelmi és erkölcsi viszonyra. A pedagógus feladata elérni, hogy a tanuló megértesse magát, és megértse környezetét, passzív és aktív szókincsét gazdagítsa, a kommunikációs színtereket megismerje, a környezetben előforduló helyzeteket, tárgyakat, élőlényeket, eseményeket felismerje, megmutassa, megnevezze, fogalmi készletét bővítsse, ezzel együtt a beszédhez szükséges kognitív műveleti szinteket fejlessze. A tanulói képességekhez mérten kell kialakítani az önálló kapcsolatteremtés igényét és lehetőségét, képessé tenni a tanulót a párbeszédekben és más kommunikációs helyzetekben szükséges viselkedés elsajátítására, felkészíteni a társadalmi együttélés normáira, kommunikációs kapcsolatokra, szociális környezetükben az aktív együttműködésre, miközben megismerik az információs eszközökkel történő kapcsolattartás formáit és lehetőségeit, egyéni igényekhez igazodó segítségnyújtással rendszerezik és értelmezik a tömegkommunikációs és informatikai eszközök által közvetített információkat. Feladat, hogy a tanulók elemi szintű önállósággal tudjanak eligazodni a közvetített ismeretek birtokában a társadalmi jelenségek között, a tömegkommunikációs és információs eszközök biztonságos és mértékletes használatának elsajátításával és segítséggel az eszközök által közvetített információk értelmezésében, feldolgozásában.

Beszédfejlesztés 1-2. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az egyszerű szabályok, utasítások megismerésének, megértésének, betartásának megalapozásával, a társas érintkezési, viselkedési formák alkalmazásának kialakításával, a közösségi lét elfogadásának fejlesztésével és az alkalmazkodás képességének kialakításával a csoportos tevékenységekhez, a fejlesztési helyzet elfogadásához.

A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelés területén fontos szerepet tölt be az alapvető téri relációk megismerésében, a tájékozódási képesség megalapozásában, a közvetlen környezet megfigyelésében, a szükebb közösség szokásrendszerének, a környezetben előforduló, megtapasztalható népi hagyományoknak a megismerésében, valamint a nemzeti ünnepek jelképeinek és az ünnepeken szokásos viselkedés és külsőségek megfigyelésében.

Az önismeretet és a társas kultúra fejlesztését a saját testéről, személyiségéről, külső és belső tulajdonságairól szerzett tapasztalatokkal, a családi és iskolai szerepek megismerésével és megfigyelésével, a közösségi élethez, iskolai életformához szükséges alkalmazkodóképesség, türem, aktivitás kialakításával segíti.

A testi és lelki egészségre nevelést az alapvető tisztaalkodási szokások megismertetésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség és testi épség megővását, az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítésével, néhány fontos közlekedési szabály megismertetésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzéseinek, komfortjának megfigyeltetésével és kommunikációjának megalapozásával segíti.

A családi életre nevelést a családtagok szerepeinek megismerése, a családi munkamegosztás megfigyelése, a családi ünnepek szokásainak, jellemzőinek megismerése, megnevezése, megkülönböztetése segíti.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területet a különböző szempontok alapján végzett környezeti megfigyelések, a természeti környezet szépségeinek észrevétele, az érzékszervek érzékelésének megfigyelése, az időjárás, az állatok, a növények, és a természeti környezet szemlélése, megfigyelése támogatja.

Az anyanyelvi kommunikáció fejlesztéséhez hozzájárul a környezetével korosztályának megfelelő módon történő kommunikációs kapcsolat igényének kialakítása, az egyszerű kommunikációs jelek, utasítások, kérések értelmezése és mondókák, versek után mondással történő megismerése.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti az alapvető viselkedési normák betartására irányuló törekvés kialakítása, a közösségi viselkedés megalapozása, feladatok vállalása, társak számára egyszerű segítség nyújtása és a tevékenységek társas együttlétéhez történő igazítása.

A tantárgy az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlődését az egyszerű versek, mondókák, megértésének megalapozásával és azokat mozgástechnikai elemekkel kísérve éri el.

A hatékony, önálló tanulást a képességeknek és az érdeklődésnek megfelelő mennyiségű, és nehézségű feladatok elvégzése segíti.

Beszédfejlesztés 3- 4. évfolyam

A tantárgy segíti az erkölcsi nevelést az egyszerű szabályok, utasítások megismerésének, megértésének, betartásának fejlesztésével, a társas érintkezési, kommunikációs formák helyzetek megfelelő alkalmazásának gyakorlásával. Az utasítások és elvárások megértésében, betartásában, végrehajtásban erősíti a kitartást.

A nemzeti azonosságudat és hazafias nevelés a tágabb környezet személyi viszonyainak, kapcsolatainak megismerésében, a tájékozódás kialakításával a téri és időbeli relációkban, a hagyományok, és a népszokások megismerésében van jelen. A környezet szokásainak követése, a nemzeti ünnepek alkalmával az aktív, alkalomhoz illő megjelenés és részvétel segíti a megvalósítást.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése megvalósul a lényeges külső és belső tulajdonságok megismerésében, a társakkal és a környezettel való kulturált kapcsolatfelvételben, a kapcsolattartás formáinak fejlesztésében, az együttműködési készség megalapozásában, az alkalmazkodóképesség kialakításában. A tantárgy a motivált, aktív részvételre és a jellegzetes, alapvető emberi külső és belső jegyek megismerésére is kihat a terület fejlesztésében.

A testi és lelki egészségre nevelést az alapvető tisztaalkodási szokások megismerésével, megnevezésével, utánzásával, az egészség megóvásával, az évszaknak és időjárásnak megfelelő öltözék kiválasztásának segítésével, néhány fontos közlekedési szabály megismerésével, a közlekedésben szükséges alapvető óvatosság kialakításával, a szervezet belső érzéseinek, komfortjának megfigyelésével és kommunikációjának megalapozásával vesz részt. A családi életre nevelést segíti a mindennapokról és ünnepnapokról, a családtagok tevékenységéről, a munkamegosztásról, és a foglalkozásokról meglévő fogalmi ismeretek bővítése.

A tantárgy a fenntarthatóság, környezettudatosság fejlesztési területen különösen fontos szerepet játszik a környezet különböző szempontok alapján történő megfigyelésével, a természet jelenségeinek megnevezésével. Az állatok és növények megfigyelése, a tulajdonságok megnevezése mellett hangsúlyosak a szűkebb környezet ápolásának, védelmének alapjai és a környezeti tárgyak épiségeinek megóvására törekvés igényének kialakítása is.

Az anyanyelvi kommunikáció a környezetével korosztályának megfelelő módon történő kapcsolatteremtéssel, a megszólítások helyes és alkalomhoz illő megválasztásával, az egyszerű kommunikációs és metakommunikációs jelek értelmezésével, a tárgyak, személyek helyes megnevezésével, az utasítások megértésével fejlődik. Ezekhez járul az alapvető fogalmak megértése, adekvát használata, a magyar nyelv szabályainak megfelelő, egyszerű mondatok alkotásának gyakorlása és a környezetről lényeges információk megszerzése, rendszerezése, csoportosítása.

A szociális és állampolgári kompetencia az érzelmek felismerésével, megnevezésével és a kommunikációs helyzetnek megfelelő alkalmazásával fejlődik, a megfelelő érvényesülési törekvésekkel és az önuralom fejlesztésével. A kompetenciaterületet erősíti a minden nap élethelyzetekben a társas viselkedési formák automatikussá válása, a csoportok és a környezet által elvárt magatartási normák betartása.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség terén a tantárgy segít mozgásos és verbális elemekkel előadni egyszerű verset, mondókákat. Emellett környezetében és megjelenésében kialakul igénye az esztétikumra, a harmóniára és a praktikumra.

A hatékony, önálló tanulást a feladattudat megerősítése, a kitartás, az önenellenőrzés és a javítás igényének kialakítása segíti.

Beszédfejlesztés, anyanyelv 5- 6. évfolyam

A tantárgy fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben, ahol a szabályok, utasítások fokozatos bővítésével, megértésük, végrehajtásuk gyakorlásával saját tevékenységekben és a másokkal való kapcsolatokban, a felelősségtudat elmélyítésével a szituációs játékokon, meséken keresztül, a jó – rossz, pozitív – negatív példák alkülönítésével, felismerésével találkozik.

A fejlesztési területet az iskolai élet szabályainak betartásával, a deviáns magatartás felismerésével, az irodalmi művek megismerésén keresztül az emberi értékek elismerésével, pozitív és negatív személyiséggelyek megkülönböztetésével, felismerésével, példaképek bemutatásával támogatja.

A nemzeti azonosságudat és a hazafias nevelés fejlődését a közösséghoz tartozás érzésének kialakításával, a közösségről tenni akarás igényének fejlesztésével, népszokásokon keresztül a hagyományok ápolásával, és a nemzeti ünnepek legfontosabb jelképeinek, példaképeinek megismertetésével segíti.

Eléri, hogy a tanuló aktívan működjön közre nemzeti ünnepek és megemlékezések alkalmával, ismerje a környezetében előforduló legfontosabb nemzeti emlékhelyeket.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése a saját érzelmek felismerésével és kifejezésével, az adekvát, kulturált közösségi viselkedés alapvető szabályainak betartásával minél kevesebb pedagógiai segítségnyújtás mellett, és az iskolai, és más intézményi környezetben a megfelelő stílusú- és hangnemű kommunikáció és viselkedés alkalmazásának fejlesztésével valósul meg.

A családi életre nevelést a családi és más közösségi kapcsolatok közötti különbség felismerése, a családi ünnepek szokásainak, kommunikációs formáinak gyakorlása, az adekvát magatartás szabályainak megnevezése és az év során aktuális családi ünnepek idejének megismerése támogatja.

A testi és lelki egészségre nevelés megvalósul a higiénés szokások, tevékenységek megnevezésével, eszközök, anyagok felismerésével, kiválasztásával, az időjárásnak, tevékenységnak megfelelő öltözék összeállításával, a kiegészítők megnevezésével és az önálló ízlés kialakításával. Mindemellett a közlekedési szabályok ismerete és betartása, a képességeknek megfelelő méretű téren az önálló közlekedés fejlesztése játszik fontos szerepet.

A fenntarthatóságot és a környezettudatosság fejlődését a környezeti jelenségek változásainak és hatásainak megismerése, a környezet élőlénnyeinek megfigyelése, csoportosítása, megnevezése, a környezet tárgyainak a gyakorlati életben betöltött funkcióinak és az egészséges és káros szokások, veszélyes anyagok megismerése, megnevezése szolgálja.

A médiatudatosságra nevelést a különböző infokommunikációs technológiai eszközök megnevezése, rendeltetésszerű használatuk megismerése, a valóság és képzelet alkülönítésének kialakítása, a mértékletességre nevelés terén segíti.

Az anyanyelvi kommunikációs kompetencia, a környezetnek és helyzetnek megfelelő kapcsolatteremtési mód megválasztásával, a beszéd vagy más, képesség szerinti kommunikációs módszer alkalmazásának fejlesztésével, a metakommunikációs jelek és a kommunikációs mondanivaló tudatos összehangolásával, az anyanyelv egyre tudatosabb, helyes alkalmazásával és az eseményekről, képekről minél önállóbb szövegalkotással fejlődik.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését a tantárgy az egészség védelmének, saját és mások harmonikus testi és lelki működésének, a balesethelyzetek elkerülésének érdekében, megfelelő kommunikációs technikák kialakításával és alkalmazásával, a környezetben található tárgyak és eszközök megnevezésének és az alkalmazási lehetőségek felismerésével, az állatok és növények megnevezésével, tulajdonságok felismerésével, összehasonlítások végzésével és az egyszerű természeti jelenségek felismerésével, megnevezésével alapozza meg.

A tantárgy a szociális és állampolgári kompetenciát fejleszti a saját testi, lelki egészségéről szerzett ismeretek bővítésével, mások érzéseinek megértésével, a megfelelő önuralom és türelem gyakorlásával a verbális kapcsolatokban, szükség esetén a segítséggérés és a segítség megfelelő módon történő elfogadási képességének elsajátításával, valamint a környezetéből jövő segítséggérés felismerésével, lehetőségeihez képest a rászorulóknak segítségnyújtással.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület egyszerűbb művészeti alkotások befogadása és megértése, képesség szerinti szövegek élményszerű előadása, mozgással kísérése, rajzzal illusztrálása által fejlődik, valamint a tanuló, a fejlesztés hatására, ügyel megjelenésének esztétikumára, rendezettségeire.

A hatékony, önálló tanulást az önenellenőrzés és javítás módszereinek gyakorlása, a motivált magatartás fenntartása, az ismeretek elsajátításához és a feladattudat és a kitartás folyamatos fejlesztése segíti.

Beszédfejlesztés, anyanyelv 7- 8. évfolyam

A tantárgy az erkölcsi nevelést a közösségi helyzetekben az alkalomhoz illő viselkedés gyakorlásával, tudatosításával, a jó – rossz, pozitív – negatív példák megnevezésével, szituációs játékokon, meséken keresztül a viselkedés megítélésében az igazságosság és mértékletesség gyakorlásával, és az adott szituációnak megfelelő viselkedési szabályok alkalmazásával és megnevezésével segíti.

Megalapozza a nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését a közösség hagyományainak megismerésével, jeles képviselőinek megnevezésével és azok tiszteletére nevelésével. Erősíti a népi hagyományok, szokások, a hozzájuk kötődő tevékenységek gyakorlása, a nemzeti ünnepek, jelképek megismerése, megnevezése, jelentősük felismerése, a magyar nemzeti kultúra elkülönítése más népek kultúrájától és szokásaitól.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést segíti az önállóság és önérvényesítés igényének kialakítása, a társas érintkezés alapvető szabályainak megismerése (szituációs játékokon keresztül), a különböző lehetőségek közül, a tanuló igényének megfelelő választás gyakorlása, a megalapozott döntésekre nevelés, a segítség megfelelő stílusú kérésének és elfogadásának megválasztása.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése megvalósul az önkifejezés erősítésével, különböző kommunikációs technikákkal az igények kifejezésében (véleményalkotás tanulása), az érzelmekben uralkodás lehetőségek és képességének megismertetésével, a szociális kapcsolatok megfelelő formáinak gyakorlásával, a közösség értékeinek megismerésével, elfogadásával.

A családi életre nevelést a társas kapcsolatok kialakítása, kezdeményezése, szituációs játékokkal a családban betöltött szerepek gyakorlása, a családi ünnepek és események, jelentős évfordulók, rokon kapcsolatok megismerése, megnevezése, ünnepi készülődések tervezése, a meghívások, köszöntők, gratulációk gyakorlása támogatja.

A tantárgy a testi és lelki egészségre nevelésben az egészséges életmódot (táplálkozás, sport, személyes higiéné) alapvető szabályainak/jellemzőinek megismertetése ismeretterjesztő médiumok (könyvek, cd-k) segítségével, az ismeretek megnevezésével a testi és lelki egészség, helyes és helytelen szokások köréből és a test és lélek érzéseinek adekvát kifejezésekkel és fogalmakkal történő megfogalmazásával vesz részt.

A felelősségvállalás másokért, önkéntesség kompetencia terület fejlesztését szituációs játékokon keresztül a segítségyűjtés szükségességének és módjainak felismertetése és gyakoroltatása, a közösség tagjainak kommunikációs jelzéseire figyelés, megfelelő formájú kapcsolattartás és a közösségi munkában feladatok vállalása erősíti.

A fenntarthatóság és környezettudatosság céljait a környezetet megővő magatartásra és tevékenységre neveléssel, a környezetvédő tevékenységek felismerésével, megnevezésével (pl.: szelektív hulladékgyűjtés, energatakarékkosság) segíti elérni.

A pályaorientáció alakítása a munka világának megismerésével – saját életlehetőségek, pályaelképzelés reális felmérésével és a társadalmi munkamegosztás területeinek és fogalmainak, valamint a szakmák tevékenységeinek rendszerezésével valósul meg.

A gazdasági és pénzügyi nevelést a tantárgy a pénz – munka összefüggéseinek megismertetésével, a családi élet, munkahely, foglalkozások téma köréből vett kommunikációs témák feldolgozásával segíti.

A tantárgy segíti az infokommunikációs eszközök megismerését, rendeltetésszerű használatát, az érdekes műsorok, programok céltudatos válogatását, a nyilvános és bizalmas információk megosztása közötti különböző felismerését.

Óv a túlzott információadástól, és segíti a megszerzett ismeretek hitelességével és elfogadásával kapcsolatos kétségek felismertetését a médiatudatosságra nevelés területén.

A tantárgy támogatja a tanulás tanítását az egyénre szabott értékelési és motivációs módszerek alkalmazásával való ösztönzés, és az ismeretek (tananyag) iránti érdeklődés felkeltésében, elsajátításában. Fejleszti a környezettel való kommunikációs kapcsolatban a folyamatos érdeklődés az önenellenőrzés és javítás iránti igényt.

Az anyanyelvi kommunikáció a tanuló képességeihez és lehetőségeihez mérten fejlődik az önkifejezés minél gördülékenyebb, pontosabb megjelenítésével, a társak kommunikációs jelzéseinek figyelésével és megértésével, a kommunikációs jelzések egyre pontosabb, érthetőbb, tisztább, lehetőség szerint beszéddel kísért megjelenítésével, valamint a nonverbális jelek, gesztusok, képek, pikrogramok értelmezésével és használatával.

A természettudományos és technikai kompetenciát a testi, érzékszervi élmények, érzések megfogalmazására való képesség, a társakra és jelzéseikre figyelés, a környezet veszélyeinek felismerése, és megfogalmazása fejleszti.

A digitális kompetencia fejlesztését az IKT – eszközök közötti eligazodás, felhasználásuk módjának megértése és gyakorlása, a szabadidő hasznos és szórakoztató eltöltésének módszerei, a választás szempontjainak megismerése, gyakorlása segíti.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tantárgy keretében megvalósul a közösség tagjaival történő együttműködés és kooperációs készség gyakorlása, a szociális beilleszkedéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése, felkészítés a szakiskolai közösségebe történő beilleszkedésre, a felnőtt lét szerepeire és a konfliktushelyzetek megoldásához szükséges technikák elsajátítására és gyakorlására.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia fejlődését segíti a célok kitűzése, megfogalmazása, a lehetőségekhez képest önálló tevékenységek igényének felismerése, a kitűzött célok elérése érdekében lényeges kapcsolatfelvétel gyakorlása.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia terület megerősödik a versek, mesék mozdulatokkal kísérésével, életszerű szituációk eljátszásával, a tiszta, választékos beszédre törekvessel.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése az önálló kérdezés, felvilágosítás kérés gyakorlásával, valamint a közös munkában történő együttműködéssel, a feladattartás és kitartás gyakorlásával valósul meg.

Anyanyelv és kommunikáció 1. évfolyam

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés , anyanyelv	<i>Előzetes tudás: Érzékeli és megfigyeli a környezetéből érkező ingereket.</i>	Óraszám: 30	
<i>Fejlesztendő kompetencia:Kognitív kompetenciák- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások pontos követése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Szájat csücsöríteni fúvásban. • Erős levegőfúvás rövid ideig. • Megnevezett tárgyat megfogni, leenni. • Figyelmét rövid ideig fenntartani. • Megérteni a gesztusok jelentését. • Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. <p>Ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Légző-, fújó-, szívógyakorlatok. • Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok. • Hallási figyelem fejlesztése. • Szájállások utánzása. • Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok, (állathang utánzása), növekvő szótagszámmal ciklizálás. • Tárgyak megnevezése után mondással. • Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). • Tárgyak megnevezése, egyeztetése. • Analóg mondatalkotások (fönélvezetés cselekvések kapcsolása, és fordítva). • Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotása. • Legfontosabb gesztusjelek elsajátítása. • Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkal, képsorokkal. • Egyszerű képolvasás. 	<p>Tevékenység</p> <p>Kooperációs képesség kialakítása: testi és szemkontaktus létesítése. Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés</p> <p>Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetése. Irányított fújás, hangadással kísért fújás. Rágóizmok erősítése utánzógyakorlatokkal, a helyes nyelés technikája.</p> <p>Zörejek, hangok felismerése, Tárgy – kép egyeztetés rámutatás megnevezés alapján. Válaszadás szófajokhoz tartozó kérdésekre (ki ez? mi ez?) Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás. Mi változott?</p>	<p>Beszédállapotának megfelelően képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ az artikulációs mozgások akaratlagos utánzására. ▪ képes köszönni szóval vagy gesztusokkal tanárainak, társainak. ▪ aktív szókincse 20 – 30 szó legyen (Ha nem képes beszélni beszédmegértése érje el a kívánt szintet.). 	<p>Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés, Mozgásnevelés Légzőgyakorlatok, Alapmozgások, Játékra nevelés: Gyakorló játék,</p>
--	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése (passzív szókincs).Gyertya, láng, hangos – halk, bent, belül, érintés, tapintás, -szájtér, -fent, -lent, -kívül, -kerekítés, -rézesítés, -zöngle

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

2. Témakör. Társadalmi érintkezési formák	Előzetes tudás: Nevére reagál, jelét felismeri.	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: Szociális kompetenciák-kooperációs kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Szemkontaktust felvétele, egyszerű gesztusok megértése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Udvariassági szokásokat elsajátítani. Együttműködés a képekkel végzendő tevékenységekben. Ismerni teljes nevét, tanárát, társait nevén nevezni, velük kommunikálni elemi szinten.. Segítséggel megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. Kerülni az erőszakot. Fegyelmezetten viselkedni az iskolán kívüli programokon is. Társadalmi érintkezés. A környezet kommunikatív és metakommunikációs jeleinek jobb megértése. Irányítás elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. Testkontaktus a félelem oldására. Kéz gesztusjelei. Fej gesztusjelei. Kép, mint szimbólum. Vizuális jelzések, utasítások, képek. 	<p>Üdvözlés, belépés kopogás után, lábtörlés, köszönés, bemutatkozás.</p> <p>Ütem, intenzitás, időtartam változtatása.</p> <p>Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás.</p> <p>Gyere ide, Nem szabad! Pszt! No – no! Nem! Tessék.</p> <p>Gyere az ölemben. Fejrázás, bologatás.</p> <p>Érzelmek megnyilvánulások megismerése</p> <p>A konvencionális viselkedés elemeinek gyakorlása.</p> <p>Bemutatkozás gyakorlása, nevére történő reagálás.</p> <p>Társak és tanár nevén szólítása.</p> <p>Köszönés különböző formáinak gyakorlása.</p> <p>Szituációs játékokban a tanultak alkalmazása, cselekvések alapján, megnevezéssel.</p> <p>Ismerős emberek, állatok, eszközök hangja.</p> <p>Fényképen megmutatja apját, anyját, testvéreit.</p> <p>Bizalom játék.</p> <p>Köszönés formáinak gyakorlása (szerepjáték).</p> <p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Képolvasás, képkirakás balról jobbra: név, jel, nap, napos jele stb.</p>	<p>Képes a felszólításokat, utasításokat megérteni.</p> <p>Képes együttműködni.</p>	<p>Mozgásnevelés</p> <p>Alapmozgások, Rendgyakorlatok,</p> <p>Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték,</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Saját név. Társak neve. Nevelő neve. • Saját jel. Társak jele. • Köszönési formák. • Hétköznapi teendőkkal kapcsolatos gesztusok kiépítése (étkezés, öltözés, mosakodás) • Érzelmi megnyilvánulások. • A környezet hangjainak felismerése, reakció. • Családi kapcsolatok. • Egymás megismerése. • A megköszönés gyakorlása. • Konfliktuskerülő viselkedés. • Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. • Az utcai közlekedés során tartsák be a közösen elfogadott szabályokat. 	.Napirend, fontosabb állandó események jelzése. Kép, mint jelzés. Kép és idő. Kép, mint információs eszköz.		

Elvárt és javasolt fogalmak: bemutatkozás, nevünk, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-nevelő, üdvözlés, köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk. A használt gesztusok megnevezése. Az érzelmek megnevezése. magas, kisebb, alacsonyabb, felnőtt – gyerek én, *enyém*, várj, *majd*, *nemsokára*, választás, *sorra kerül*, tessék, kérem, Ne tolakodj! Pakolj el magad után! Sorakozó!

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás:</i> Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Kognitív- tanulási kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Megmutatni testrészeit. • Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. • Megérteni a le, fel utasítást. • A mosdói higiénét betartani. • Egyre önállóbban kabátot, sapkát levenni, helyére tenni. • Egyre önállóbban cipőt húzni. • Saját holmiját felismerni. • Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni. • Önállóan levenni a felsőruháit. • Megnevezni, (megmutatni) felszólításra 3-4 ruhadarabot. • Eligazodni a jelek és fogasok között segítséggel. • Illedelemesen kérni, megköszönni, helyet foglalni. • Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. 	<p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása. Testét tükrönben szemlélni mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábat mozgásos gyakorlatok során érintse. Jobb-bal oldalát differenciálja segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A WC higiénés használata. A kézmosás pontos menete. Fésülködés (saját fésüvel).</p> <p>Fürdőmozgások játékos utánzása. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözökös, vetkőzés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Macit, babát öltözött segítséggel.</p> <p>Saját fogas (jel), kabát, nadrág, tornazsák, cipő helye. Társak jelének megismerése.</p> <p>Nap, mint nap elmondja mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli.</p> <p>Fogasát és saját ruháit rendezi, megnevezi.</p> <p>Kabát, sapka, sál önálló le- és felvételle.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése. Gombolás próbálhatására.</p> <p>Szívó-rágó gyakorlatok.</p> <p>Játék közben etesbabáját.</p> <p>Illatos, bűdös (szaglási gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p>	<p>Képes rövid ideig egy játékkal egy helyen játszani.</p> <p>Képes együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal.</p>	<p>Önkiszolgálás: Öltözökös, Tisztálkodás, Étkezés,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték,</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Testünk</u> • Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok). • Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. • Téri tájékozódás. • Kézmosás. Zsebkendő és WC használatának gyakorlása. • Tisztálkodás, fésülködés segítséggel. • <u>Öltözökdés</u> • Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása, megnevezése együttműködéssel. • Cipő, váltócipő, tornazsák személyhez rendelése. • Saját ruhadarab felismerése segítséggel. • Társak ruháinak megkülönböztetése, személyhez rendelése. • <u>Étkezés</u> • Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel. • Alap ízek megismerése, megnevezése, édes, sós, savanyú. • Alap illatok (szagok) érzékelése, megnevezése. • Edények, evőeszközök megismerése, csoportosítása. • Szokásos ételeink. Kulturált étkezés. • Ünnepi ételeink. Alkalmi terítés. 			

Elvárt és javasolt fogalmak: Az iskolába érkező tanulók aktív és passzív szókincse eltérő, ezért gyakorlatilag minden tárgyat, személyt, cselekvést folyamatosan megnevez, az osztály szókincse naponta bővül.

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

4. Témakör:Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás:</i> Saját tantermében és a folyosón tájékozódik.	Óraszám: 24	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Kognitív- tanulási kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A közel – távol fogalmának elkülönítése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Nevére reagálni. • Jelét mondani (ha képes rá). • Felismerni személyes tárgyait. • Használt jeleket a tanulótársakhoz rendelni. Tanárát nevén szólítani. • Otthonosan mozogni a tantermi berendezések között, megmondani (vagy mutatni) melyik helyiségen mit csinálunk? • Segítséggel tárgyakat hozni, vinni, igazítani, nyitni, csukni, megnevezni, megmutatni. • Köszönni. • Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekor azonosítani. • Az utazás közbeni alapvető viselkedési szabályokat megismerni, kialakítani. • <u>Iskola</u>. • Berendezési tárgyak, játékok, eszközök felismerése, megmutatása segítséggel. • Az iskola helyiségei az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. • Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megértése • 	<p>Az osztály berendezési tárgyainak rámutató megnevezése. Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása. Környezetének bejárása, a tárgyak nevének használata, ill. a megnevezés alapján annak megmutatása. A konyhai dolgozók nevét és munkáját ismerje. A karbantartót, az adminisztrátorokat köszöntse. Maketten egy ház, illetve lakás helyiségeinek tárgyainak megmutatása, megnevezése, megfigyelése. A helyiségek berendezési tárgyainak főfogalom alá rendezése. Cselekvések helyiségekhez rendelése. Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján. Saját vagy tanulótárs, tanár lakásának megtekintése kis vendéglátással. Tankonyhában, illetve szobában ismerkedés a bútorokkal, rámutatás, megtapintás. Terítőt terít. Ajtókat nyitja, csukja. Edények rendezése, helyük a lakásban. Képeken megmutatja (megnevezi) az említett bútorokat, eszközöket. Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása. Séta alkalmával megnevezi, megmutatja a villamost, autóbuszt, autót, kerékpárt. Hangutánzás. Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja (megnevezi) a közlekedési eszközöket: repülő, vonat, hajó, stb.</p>	<p>Képes érzékelni a változásokat, amelyek térben és időben személyéhez kapcsolódnak. Képes felismerni és megnevezni a minden nap környezetében előforduló személyeket, tárgyakat.</p>	<p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték, Mozgásnevelés Rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezénysző megértése, Számolás, mérés: Tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás,</p>
---	---	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Lakás</u> • A konyha, szoba berendezési tárgya. • Használati tárgyak felismerése. • Tárgyak helye a lakásban. • Tárgy – kép egyeztetése. • <u>Utca, közlekedés</u> • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Az utca részei: járda, úttest. • A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályainak megismerése. • Megfigyelések az utcán. • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Gyalogátkelő, jelzőlámpák , alapvető gyalogos közlekedési szabályok megismerése. • Utazás járművel. • <u>Vásárlás</u> • Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. • <u>Tájékozódás saját test körül (két oldalon)</u> 	<p>A járdán közlekedik, úttestre figyelemmel lép le. Zebrán történő áthaladás gyakorlása, lámpánál a jelzésnek megfelelő viselkedés.</p> <p>Utzáskor játékos formában a járművek nevének tanulása, hangutánzó gyakorlatokkal és hallás utáni azonosításuk.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p> <p>Szerepjáték: Utazás – utas, ellenőr, járművezető.</p> <p>Csoportban történő utcai séta: kirakatok előtti beszélgetés, az árak megnevezése.</p> <p>Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.</p> <p>Köszönés, kérés, megköszönés gyakorlása.</p> <p>A konvencionális beszédformák alkalmazásának kialakítása.</p> <p>Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: előtem – mögöttem, „bele” és „rá”, jobb – bal, járművek, úttest, járda, hangos, gyors, játék járművek, igazi járművek séta, utazás, közlekedés zebra, jelzőlámpa, gyors, lassú, hangos, csendes, udvariasság, nagy-kicsi, tömeg, zsúfoltság, várakozás, indulás, megállás,

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

5. Témakör: tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás: Részvétel a napi tevékenységek ritmusában.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: Kognitív- tanulási kompetencia</i>	A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolodási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. • A téli-nyári időjárási elemeket megkülönböztetni. • Képről felismerni két ellentétes évszakot. • Ruhái közül kiválasztani a télit és nyárit. • Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. • Tájékozódni a napszakokról. • Nagyobb különbségeket észrevenni. • A tanult fogalmakat megérteni, azoknak megfelelő képet felmutatni. • Tanítási nap – pihenőnap. • Tanóra- óra közti szünet – csendes pihenő. • Évszakok. Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. • Napszakok: reggel-dél-este jellegzetességeinek és a hozzájuk kapcsolódó cselekvések megfigyeltetése. • Időjárási jelenségek felismerése segítséggel. 	<p>A tanítás kezdetét jelző hangjelzés megismерése.. Séták alkalmával az évszak megtapasztalása. Hideg-meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével. A napszakokhoz köthető cselekvések eljátszása. Ki van jelen a tanítási órákon? Ki hiányzik? Milyen az időjárás?</p> <p>Baba öltöztetése (lefekvéshez, kiránduláshoz, ünnepélyre stb.) évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően. Szituációs játékokban a tanultak gyakorlására. Nap, mint nap az időjárási viszonyok ismétlése. A hideget, meleget jelzi. Az esőt jelzi. Képekről az időjárási elemeket felismeri.</p> <p>Az időjárás és az öltözködés összefüggéseinek megtapasztalása.</p> <p>Tanóra, tanórák közötti szünet.</p>	<p>Képes rövid ideig egy tárggyal egy helyen foglalkozni.</p>	<p>Önkiszolgálás: Öltözködés,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték,</p> <p>Ének, zene: Dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban, Mondókák utánzómozgással.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: tanóra, szünet, pihenőnap, majd, hamarosan, soká, *napszak*, reggel – este, nappal – éjszaka, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, téli, eső, szél, havazás, hideg, meleg. világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég,

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

6. Témakör: Élőlények	<i>Előzetes tudás: Észleli környezetét, és a bekövetkező változásokat.</i>	Óraszám: 21	
Fejlesztendő kompetencia: Kognitív- természettudományos kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel figyelni.. • Együttműködéssel felismerni a tanult növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket. • Utánzó mozdulatokkal játékosan kertészkedni. • Előben és képen (báb) együttműködéssel felismerni a háziállatokat. Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. • Az állatok hangját utánozni rövid ciklizálással is. • Érdeklődést tanúsítani a megfigyelések során, felidézni a tanultakat. • Hangutánzással az állathangot utánozni. • <u>Növények</u> • Környezetünkben lévő virágok, növények megfigyeltetése, felismertetése együttműködéssel. • Legjellemzőbb gyümölcsök, zöldségek bemutatása megnevezési gyakorlatok segítséggel. • Mese a növényekről. • A témával kapcsolatos énekek, mondókák tanulása. • <u>Állatok</u> • Háziállatok jellemző jegyeinek felismerése, hangutánzási gyakorlatok. • Hangutánzó gyakorlatok. • Állatmesék. • Ló, disznó, nyúl, kacsá látható tulajdonságai. 	<p>Gyümölcsök, zöldségek megnevezése. A virágok növények tulajdonságait érzékeli, tapintja, szagolja, megnevezi. Képekkal, játékkal növényeket, gyümölcsöket csoportosít, rendez. Évszaknak megfelelő gyümölcsöket, zöldségeket megismer, megnevez. Játékos kertészkedés, szituációs gyakorlatok. Mesék növényekről (Répameze). Elő állatok megfigyelése állatkertben, háziállatok falusi udvarban. Háziállatok és vadállatok felismerése képről, megnevezésük, megmutatásuk. Mesében szereplő állatok kiválogatása. Szerepjátékok hangutánzással. Bábozás – állatfigurákkal. Szituációs játékok. Szerepjátékok. Képeken, mesékben állatfigurák kikeresése. Állatmesék (Brémai muzsikusok, Kismalac és a farkasok)</p>	<p>Képes érzékelni és megfigyelni a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagálni azokra.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: növény és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés,</p> <p>Ének, zene: Dalok a felmerülő témaival kapcsolatban,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorló játék, Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: növények, virágok, illat, íz, szín (alapszínek), gondozás, locsolás, ültetés, napfény, növekedés, elszárad, *elpusz tul*, kibújik, édes, savanyú, finom, háziállat, etetés, ól, *búvóhely*, gondozás, *baromfiudvar*, kukorica, szőr, toll, szelíd

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

7. Témakör: előkészület a felnőtt élethez	Előzetes tudás: Szerepjátékot játszik.	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: Szociális- kapcsolatteremtő, konfliktusmegoldó kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Vásárlás, beszélgetés során a várakozás képességének kialakítása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Illedelmesen köszönni, ha üzletbe lép. Kívánságait elmondani, vagy gesztusaival jelezni. Megmutatni a minden napos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. Együttműködve kapcsolatot teremteni a környezetében dolgozó szakemberekkel. <u>Üzletek - Vásárlás</u> Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel. Az eladók, pénztárosok, munkája, megfigyelésük. <u>Munkahelyek – foglalkozások</u> A tanuló szükebb környezetében előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik megfigyelése. 	<p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése. Szaglás, tapintás, ízlelés. Eladó köszöntése, megköszönés gyakorlása. Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása. Vásárlási szokások, vásárlási kellékek. (pénz, szatyor stb.) megfigyeltetése. Tanulmányi séta: ismerkedés a zöldségessel, hentessel, cukrással, asztalossal, gépkocsivezetővel, rendőrrel, stb. Irányított szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése.</p>	<p>Képes figyelemmel kísérni 10 – 15 perces foglalkozást.</p>	<p>Mozgásnevelés Alapmozgások, rendgyakorlatok, Játékra nevelés: Gyakorló játék,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: élelmiszer, édesség, húsáru, eladó, pultos, pénztáros, vásárló, fizetés, kiszolgálás, udvariasság, kérés, megköszönés, jelzés, gyalulás, fúrás, ismerkedés, köszöntés, búcsúzás, kérem, nem kérem.			

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

8.. Témakör: Társas kapcsolat	<i>Előzetes tudás</i>		Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

9. Témakör: Ünnepek	<i>Előzetes tudás:</i> Türelmesen viselkedik az iskolai- és csoport ünnepélyeken <i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Együttműködés az ünnepi készülődések során.	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megfelelő magatartással alkalmazkodni az ünnepi eseményekhez. Ismerni néhány mondókát az ünnepekkel kapcsolatban. Együttműködve megnevezni és megmutatni képekről az említett ünnepeket. Hagyományos ünnepek. Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét, Anyák napja. Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. Családi ünnepek. Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, mondókák együttmondással. Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. Iskolai ünnepek. 	<p>Karácsonyi díszeket készítsen segítséggel. Húsvéti tojás készítése segítséggel. Mondókák, dalok tanulása, előadása Anyák napjára. Ünnepi készülődés: ajándékkészítés, színezés, ragasztás, vágás segítséggel. Társak, szülők köszöntése megfelelő gesztusokkal, szavakkal. Ünnepi díszítés gyakorlása. Együttműködéssel ünnepi asztal terítése. Az ünnep játékos megjelenítése. Az ünnepeken megfelelő viselkedéssel vegyen részt. Készüljön (segítséggel) valamelyen jelképpel: pl. készítsen zászlót, kokárdát.</p>	<p>Képes bekapcsolódni néhány mondóka, ének előadásakor.</p>	<p>Mozgásnevelés Rendgyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorló játék, Szerepjáték,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre,</p> <p>Ének, zene: dalok az aktuális ünneppel kapcsolatban,</p> <p>Önkiszolgálás Öltözökdés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: névnap, születésnap, köszöntés-gratuláció, ajándék, kedvesség, örööm, édesség, köszönet, várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás, ünnepi öltözöt, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, kellemes, díszes, ritmus,

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 1. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret javaslat	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 14	
<i>Fejlesztendő kompetencia: információ feldolgozás</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Tanulmányi kirándulás a közelí városokban Városi közlekedés, tömegközlekedés Együttműködéssel zebra, jelzőlámpa megismerése, használata., közlekedési eszközök megfigyelése, megnevezése Városi piac meglátogatása, zöldségek, gyümölcsök, virágok megtekintése, közös vásárlással. Kirakatok nézegetése, közös vásárlással.			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Anyanyelv és kommunikáció
2. évfolyam

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

1. Témakör: Beszédfeljlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás: Érzékeli és megfigyeli a környezetből érkező ingereket.</i>	Óraszám: 30	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Artikulációs gyakorlatok végzése során a mozgások pontos követése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Szájat csücsöríteni fúvásban. • Erős levegőfúvás rövid ideig. • Megnevezett tárgyat megfogni, letni. • Figyelmét rövid ideig fenntartani. • Megérteni a gesztusok jelentését. • Figyelmét 5-10 percig a tanár mozgásaira összpontosítani. • Pontosan követni a mozgásokat. • Fújni-szívni, nyelvét emelni, magánhangzókat tisztán ejteni. • Hangokat eszközökön rendelni. 	<p>Ismertetek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lépző-, fújó-, szívógyakorlatok. • Ajak-, nyelv-, rágógyakorlatok. • Hallási figyelem fejlesztése. • Hangejtés – magánhangzók ejtése. • Szájállások utánzása. • Hangadásra készítő játékos utánzógyakorlatok, (állathang utánzása), növekvő szótagszámmal ciklizálás. • Tárgyak megnevezése után mondással. • Főnevek többes száma. • Melléknevek kapcsolása tárgyakhoz. • Szókincsfejlesztés, alapszókincs növelése (aktív, passzív). • Tárgyak megnevezése, egyeztetése. • Analóg mondatalkotások (főnévhez cselekvések kapcsolása, és fordítva). • Tőmondatok, egyszerű bővített mondatok alkotása. • Legfontosabb gesztusjelek elsajátítása. • Vizuális emlékezetfejlesztő gyakorlatok képekkel, képsorokkal. • Egyszerű képolvasás. 	<p>Tevékenység</p> <p>Gesztusok szóbeli megnevezése, együttes alkalmazása. Kooperációs képesség kialakítása: testi és szemkontaktus létesítése.</p> <p>Zörejek, hangszerek hangjának felismerése, hangkeltés. Előmutatás alapján artikulációs mozgások lekövetése.</p> <p>Orron belégzés, levegő tudatos visszatartása, szájon át kilégzés, hasi légzés gyakorlása.</p> <p>Irányított fújás, hangadással kísért fújás.</p> <p>Rágóizmok erősítése utánzógyakorlatokkal, a helyes nyelés technikája.</p> <p>Zörejek, hangok felismerése, Alap zöngé próbálgatása, érzékelése háton, arcon, gégén. Szájállások utánzásával, a hangok felismerése, megkülönböztetése, leolvasása szájról.</p> <p>Hívóképek alapján hangutánzások.</p> <p>Tárgy – kép egyeztetés rámutatás megnevezés alapján. Válaszadás szófajokhoz tartozó kérdésekre (ki ez? mi ez? mit csinál? milyen?)</p> <p>Egymástól jól megkülönböztethető hangok differenciálása (p-m, v-l, f-h, c-f) hangok időtartama.</p> <p>Mondókák játékos utánzómozgásokkal, ritmizálás, tapsolás.</p> <p>Versek mondása közösen.</p> <p>Mi hiányzik? Mi változott? Memória játék.</p> <p>Az olvasás haladási irányának követése (megtanulása).</p>	<p>Beszédállapotának megfelelően képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ az artikulációs mozgások akaratlagos utánzására. ▪ képes köszönni szóval vagy gesztusokkal tanárainak, társainak. ▪ aktív szókincse 20 – 30 szó legyen (Ha nem képes beszélni beszédmegértése érje el a kívánt szintet.). 	<p>Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés, Mozgásnevelés Légzőgyakorlatok, Alapmozgások, Játékra nevelés: Gyakorló játék,</p>
---	--	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: A közvetlen környezet tárgyainak megnevezése (passzív szókincs). Gyertya, láng, hangos – halk, bent, belül, érintés, tapintás, -szájtér, -fent, -lent, -kívül, -kerekítés, -rézesítés, -zöngle

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	<i>Előzetes tudás:</i> Nevére reagál, jelét felismeri.	Óraszám: 12	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális-kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Szemkontaktust felvétele, egyszerű gesztusok megértése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Udvariassági szokásokat elsajátítani. • Eligazodni a verbális és nonverbális (képi és gesztus) utasítások között. • Elsajátítani és betartani a csoport közösen használt gesztusait, szokásainak rendjét. • Elsajátítani a képekkel végzendő tevékenységeket • Néhány egyszerű szimbólumot megismerni (buszmegálló, átkelő, lift, bejárat, lépcső). • Ismerni teljes nevét, tanárát, társait nevén nevezni, velük kommunikálni elemi szinten. • Érzelmeket felismerni másokon, reakció, ill. érzelmi megnyilvánulásokat vállalni. • Megmutatni fényképen szüleit, testvéreit. • Szuícióhoz kötni apját, anyját, testvéreit. • Kerülni az erőszakot. • Fegyelmezetten viselkedni az iskolán kívüli programokon is. • Társadalmi érintkezés. • A környezet kommunikatív és metakommunikációs jeleinek jobb megértése. • Irányítás elfogadása, cselekvések követése szemkontaktussal. • Mozdulatok szabályozása adott jelre. • Testkontaktus a félelem oldására. • Kéz gesztusjelei. • Fej gesztusjelei. • Kép, mint szimbólum. • Vizuális jelzések, utasítások, képek. 	<p>Üdvözölés, belépés kopogás után, lábtörlés, köszönés, bemutatkozás. Szem irányítása tárgyakra, mozgás követése szemmel. A kéz gesztusjeleinek bővítése. Gesztusok felismerése képekről. Öröm, fájdalom, sírás, ijedtség stb. Ütem, intenzitás, időtartam változtatása. Testmozgások, figyelmet felhívó mozgások: taps, simogatás, kézszorítás. Gyere ide, Nem szabad! Pszt! No – no! Nem! Tessék. Gyere az ölemben. Fejrázás, bologatás. Érzelmi megnyilvánulások megismerése, felismerése és megjelenítése (érzelmek felismerése, megnevezése képekről, szerepjáték: vidám vagyok, szomorú, gyakorlás tükr előtt) A konvencionális viselkedés elemeinek gyakorlása a tanult gesztusok, mimika és kézjel alkalmazásával Bemutatkozás gyakorlása, nevére történő reagálás. Társak és tanár nevén szólítása. Köszönés különböző formáinak gyakorlása. Szuíciós játékokban a tanultak alkalmazása, képek és cselekvések alapján, megnevezéssel. Ismerős emberek, állatok, eszközök hangjai, intenzitás, hangerő, ütem változásai. Fényképen megmutatja apját, anyját, testvéreit. Anya neve. Apa neve. Testvérek. Nagyszülők. Analógiás gyakorlattal képekről az anya-gyerek, apa-gyerek kapcsolat megmutatása. Bizalom játék.</p>	<p>Képes a felszólításokat, utasításokat együttműködéssel megérteni és teljesíteni. Képes együttműködéssel csoportosítani.</p>	<p>Mozgásnevelés Alapmozgások, Rendgyakorlatok, Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés Játékra nevelés: Gyakorló játék,</p>
---	--	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Iskolai környezet. • Saját név. Társak neve. Nevelő neve. • Saját jel. Társak jele. • Köszönési formák. • Hétköznapi teendőkkel kapcsolatos gesztusok kiépítése (étkezés, öltözés, mosakodás) • Érzelmi megnyilvánulások. • A környezet hangjainak felismerése, reakció. • Családi kapcsolatok. • Egymás megismerése. • A megköszönés gyakorlása. • Konfliktuskerülő viselkedés. • Étkezések alkalmával használatos szabályok gyakorlása. • Az utcai közlekedés során tartsák be a közösen elfogadott szabályokat. • Az érzelmek hangjainak felismerése, irányítása hangmagasság, hangszín szerint. 	<p>Hangfelvételről a környezet „kitalálása”: erdőben, sportversenyen, iskolai szünetben.</p> <p>Köszönés formáinak megtanulása és gyakorlása (szerepjáték).</p> <p>Tulajdonságok felismerése, azonosítás hang, ruha, tapintás útján (kitalálós, bekötött szemmel).</p> <p>Hangforrás keresése bekötött szemmel, hangforrás felismerése.</p> <p>Képolvasás, képkirakás balról jobbra: név, jel, nap, napos jele stb.</p> <p>Napirend, fontosabb állandó események jelzése.</p> <p>A tanulás során használatos képek alkalmazása, használatának módja. (válogatás, rendszerezés).</p> <p>Szimbólumok keresése és megfejtése utcán, buszon, épületeken, épületekben.</p> <p>Kép, mint jelzés. Kép és idő. Kép, mint információs eszköz.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: bemutatkozás, nevünk, osztálytárs, jel-jelzés, tanár-nevelő, üdvözlés, köszönés, a használt jelzések. Gesztusok és gesztusjelek, alkalmazási módjuk. A használt gesztusok megnevezése. Az érzelmek megnevezése. magas, kisebb, alacsonyabb, felnőtt – gyerek én, enyém, várj, majd, nemsokára, választás, sorra kerül, tessék, kérem, Ne tolakodj! Pakolj el magad után! Sorakozó!

Kommunikáció

Évfolyam:2. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri.:</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Megnevezni, megmutatni testrészeit. • Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. • Megérteni és követni a le, fel utasítást. • A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. • A mosdói higiénét betartani. • Tisztálkodási szokásait konzekvensen végrehajtani. Kezét, fogát megmosni, haját megigazítani • Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. • Egyre önállóbban cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni, megoldani. • Saját holmiját felismerni. • Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni. • Önállóan fel-, és levenni felsőruháit. • Megnevezni, (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. • Társai kabátját tudja személyhez rendelni. • Eligazodni a jelek és fogasok között segítséggel. • Illelmesen kérni, megköszönni, helyet foglalni, az ételeket megnevezni, megmutatni. • Étkezéshez a megfelelő evőeszköz kiválasztani (terítési kellékek). • Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. • Főfogalom alá rendelni az ételeket képek alapján. 	<p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása. Testét tükrben szemlélve mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábait mozgásos gyakorlatok során érintse. Jobb-bal oldalát differenciálja segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A WC higiénés használata. A kézmosás pontos menete. Fésülködés (saját fésűvel).</p> <p>Fürdőmozgások játékos utánzása. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetközés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Macit, babát öltöztet segítséggel.</p> <p>Saját fogas (jel), kabát, nadrág, tornazsák, cipő helye. Társak jelének megismerése.</p> <p>Nap, mint nap elmondja mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli.</p> <p>Fogasát és saját ruháit rendezи, megnevezi.</p> <p>Mások ruháit kiválogatja.</p> <p>Kabát, sapka, sál önálló felvétele.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése. Gombolás gyakorlása.</p> <p>A reggeli ételek megnevezése, azonosítása.</p> <p>Az ebéd fogásainak ismétlése, ill. önálló megnevezése.</p> <p>Szívő-rágó gyakorlatok.</p> <p>Terítéshez használt eszközök elhelyezése.</p> <p>Képekről is az ételek italok felismerése, megmutatása.</p> <p>Játék közben etesse babáját.</p> <p>Illatos, bűdös (szaglás) gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p> <p>Ételek csoportosítása játékos formában. Étel-evőeszköz egymáshoz rendelése.</p> <p>Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.</p>	<p>Képes rövid ideig egy játékkal egy helyen játszani.</p> <p>Képes együttműködéssel manipulálni különböző tárgyakkal, tulajdonságaikat, jellegzetességeiket megfigyelni.</p>	<p>Önkiszolgálás: Öltözködés, Tisztálkodás, Étkezés,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték,</p>
---	--	---	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Testünk</u> • Testrészek megmutatása együttműködéssel (fej, törzs, végtagok). • Érzékszervekkel végzett gyakorlatok. • Téri tájékozódás. • Kézmosás. Zsebkendő és WC használatának gyakorlása. • Tisztálkodás, fésülködés segítséggel. • <u>Öltözökдés</u> • Ruhadarabok megismerése, felismerése, megmutatása, megnevezése együttműködéssel. • Cipő, váltócipő, tornaszák személyhez rendelése. • Saját ruhadarab felismerése segítséggel. • Társak ruháinak megkülönböztetése, személyhez rendelése. • <u>Étkezés</u> • Néhány étel felismerése, megnevezése segítséggel. • Alap ízek megismerése, megnevezése, édes, sós, savanyú. • Alap illatok (szagok) érzékelése, megnevezése. • Edények, evőeszközök megismerése, csoportosítása. • Szokásos ételeink. Kulturált étkezés. • Ünnepi ételeink. Alkalmi terítés. 			

Elvárt és javasolt fogalmak: Az iskolába érkező tanulók aktív és passzív szókincse eltérő, ezért gyakorlatilag minden tárgyat, személyt, cselekvést folyamatosan megnevez, az osztály szókincse naponta bővül.

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás Saját tantermében és a folyosón tájékozódik.: Fejlesztendő kompetencia:kognitív-tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A közel – távol fogalmának elkülönítése.</i>	Óraszám: 20
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevére reagálni. • Jelét mondani (ha képes rá). • Felismerni személyes tárgyait. • Használt jeleket a tanulótársakhoz rendelni. Tanárát nevén szólítani. • Otthonosan mozogni a tantermi berendezések között. megmondani (vagy mutatni) melyik helyiségen mit csinálunk? • Segítséggel tárgyat hozni, vinni, igazítani, nyitni, csukni, megnevezni, megmutatni. • Tájékozódni az iskola helyiségei között. • Köszönni. • A megfelelő személyhez kötni az iskolában történő eseményeket, cselekvéseket. • Tájékozódni otthonában a helyiségek között, azok megnevezését következetesen használni, megnevezésekkel azonosítani. • Ismerni az alapvető illemet a közlekedési eszközökön. • Megfelelően viselkedni az utcán. • Szabályokat betartani gyalogos ill. járművön történő utazás alkalmával. • Ismerni a lámpa jelzéseit. • Az utazás közbeni alapvető viselkedési szabályokat megismerni, kialakítani. <p>Ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Iskola</u>. • Berendezési tárgyak, játékok, eszközök felismerése, megmutatása segítséggel. • Az iskola helyiségei az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. • Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése 	<p>Tevékenység</p> <p>Az osztály berendezési tárgyainak rámutató megnevezése. Az iskola helyiségeinek többszöri bejárása, funkcióinak megnevezése, az ott folyó cselekvések lejátszása. Környezetének bejárása, a tárgyak nevének használata, ill. a megnevezés alapján annak megmutatása. A konyhai dolgozók nevét és munkáját ismerje. A karbantartót, az adminisztrátorokat köszöntse.</p> <p>Maketten egy ház, illetve lakás helyiségeinek tárgyainak megmutatása, megnevezése, megfigyelése.</p> <p>A helyiségek berendezési tárgyainak főfogalom alá rendezése. Cselekvések helyiségekhez rendelése.</p> <p>Cselekvések személyekhez történő rendelése eseményképek alapján.</p> <p>Saját vagy tanulótárs, tanár lakásának megtekintése kis vendéglátással.</p> <p>Tankonyhában, illetve szobában ismerkedés a bútorokkal, rámutatás, megtapintás.</p> <p>Terítőt terít. Ajtókat nyitja, csukja. Edények rendezése, helyük a lakásban.</p> <p>Képeken megmutatja (megnevezi) az említett bútorokat, eszközöket.</p> <p>Szoba, konyha, fürdőszoba, berendezési tárgyai, hozzájuk kapcsolódó cselekvések megnevezése, vagy gesztusokkal történő megmutatása.</p> <p>Séta alkalmával megnevezi, megmutatja a , autóbuszt, autót, kerékpárt.</p> <p>Hangutánzás.</p> <p>Képen felismeri, játéktárgyon megmutatja (megnevezi) a közlekedési eszközöket: repülő, vonat, hajó, stb.</p> <p>A járdán közlekedik, úttestre figyelemmel lép le.</p> <p>Zebrán történő áthaladás gyakorlása, lámpánál a jelzésnek megfelelő viselkedés.</p> <p>Utazáskor játékos formában a járművek nevének tanulása, hangutánzó gyakorlatokkal és hallás utáni azonosítuk.</p> <p>Udvaron játékos formában a közlekedési szabályok betartásának gyakorlása (indulás, megállás, várakozás).</p>	<p>Képes érzékelni a változásokat, amelyek térben és időben személyéhez kapcsolódnak. Képes felismerni és megnevezni a minden nap környezetében előforduló személyeket, tárgyakat.</p>	<p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték, Mozgásnevelés Rendgyakorlatok: sorakozás, járás, megállás, vezénysző megértése, Számolás, mérés: Tájékozódás: irányok, viszonyítások, helymeghatározás,</p>
---	--	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolási pontok
--	---------------------	---------------------	-------------------

- Lakás
- A konyha, szoba berendezési tárgya.
- Használati tárgyak felismerése, megnevezése.
- Tárgyak helye a lakásban.
- Tárgy – kép egyeztetése.
- A lakás egyéb helyiségei és tartozékai.
- Ház – lakás.
- Utca, közlekedés
- Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel.
- Az utca részei: járda, úttest.
- A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai.
- Megfigyelések az utcán.
- Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel.
- Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok.
- Utazás járművel.
- Vásárlás
- Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás.
- Tájékozódás saját test körül (két oldalon)

Szerepjáték: Utazás – utas, ellenőr, járművezető.
Csoportban történő utcai séta: kirakatok előtti beszélgetés, az áruk megnevezése.
Piacon: nézelődés, áruk megnevezése, megmutatása.
Köszönés, kérés, megköszönés gyakorlása.
A konvencionális beszédformák alkalmazásának kialakítása.
Tárgyak téri helyzeteinek egymáshoz viszonyítása.

Elvárt és javasolt fogalmak: : előtem – mögöttem, „bele” és „rá”, jobb – bal, járművek, úttest, járda, hangos, gyors, játékjárművek, igazi járművek séta, utazás, közlekedés zebra, jelzőlámpa, gyors, lassú, hangos, csendes, udvariasság, nagy-kicsi, tömeg, zsúfoltság, várakozás, indulás, megállás,

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás:</i> Részvétel a napi tevékenységek ritmusában. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> kognitiv- tanulási kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A várakozás fogalmának és kifejezéseinek felismerése.	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> A nap ritmusát jelző kép- és hangjelzéseket figyelembe venni. A téli-nyári időjárási elemeket megkülönböztetni. Képről felismerni két ellentétes évszakot. Ruhái közül kiválasztani a télit és nyárit. Összefüggést találni az évszakok és jellemző jegyeik között. Tájékozdní a napszakokról. Nagyobb különbségeket észrevenni. A tanult fogalmakat megérteni, azoknak megfelelő képet felmutatni. Tanítási nap – munkanap – pihenőnap. Tanóra- óra közi szünet – csendes pihenő. Évszakok. Időjárással kapcsolatos megfigyelések aktív együttműködéssel. Napszakok: reggel-dél-este jellegzetességeinek és a hozzájuk kapcsolódó cselekvések megfigyelése. Időjárási jelenségek felismerése segítséggel. Időtartam megismerése, (sokáig tart, rövidebb) differenciálása. Végzett cselekvések időtartama. 	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p>A nevezett időszakok terjedelmének összehasonlítása, a kapcsolódó jelzések megismerése, figyelembe vétele (tanítás kezdetét jelző hangjelzés stb.). Séták alkalmával az évszak tudatosítása, összehasonlítása egyéb évszakokkal. Hideg-meleg idő közötti különbség kiemelése, érzékeltetése az öltözködés segítségével. Játékokban a jellemző tulajdonságok kiemelése. A napszakokhoz köthető cselekvések eljátszása. Ki van jelen a tanítási órákon? Ki hiányzik? Milyen az időjárás? Baba öltöztetése (lefekvéshez, kiranduláshoz, ünnepélyre stb.) évszaknak, napszaknak, alkalomnak megfelelően. Időjárásnak, napszaknak, tevékenységnek (pl. napsznak kötény stb.) megfelelő saját ruha kiválasztása, megnevezése. Szituációs játékokban a tanultak gyakorlására. Nap, mint nap az időjárási viszonyok ismélése. A hideget, meleget jelzi. Az esőt jelzi. Képekről az időjárási elemeket felismeri. Az időjárás és az öltözködés összefüggéseit megfogalmazza, megmutatja Tanóra, tanórák közötti szünet. Időtartam észlelése mozgással illetve finommimikai jelekkel (hosszan fújok, röviden mondóm).</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Önkiszolgálás: Öltözködés,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorlójáték, Szerepjáték,</p> <p>Ének, zene: Dalok a tárgyalt témákkal kapcsolatban, Mondókák utánzómozgással.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: tanóra, szünet, munkanap, pihenőnap, majd, hamarosan, soká, *napszak*, reggel – este, nappal – éjszaka, pontosság, késés, naptár, óra, évszak, tavasz, nyár, ősz, tél, eső, szél, havazás, hideg, meleg, világos, sötét, időjárás, napsütés, borús ég,

Kommunikáció

Évfolyam: 2.. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás: Észleli környezetét, és a bekövetkező változásokat.</i>			Óraszám: 23
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- természettudományos kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az állatokkal és növényekkel kapcsolatban megfelelő magatartás kialakítása, félelem leküzdése.</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> • Környezetében lévő élőlényeket érdeklődéssel figyelni. • Rendszeres feladatot ellátni (locsolás). • Felismerni és csoportosítani a tanult növényeket, gyümölcsöket, zöldségeket. • Utánzó mozdulatokkal játékosan kertészkedni. • Élőben és képen (báb) felismerni a háziállatokat. Aktívan részt venni a megfigyelő, válogató, keresgélő munkában. • Az állatok hangját utánozni rövid ciklizálással is. • Érdeklődést tanúsítani a megfigyelések során, felidézni a tanultakat. • A táplálékokat a megfelelő állatokhoz rendelni, hangutánzással az állathangot utánozni. • <u>Növények</u> • Környezetünkben lévő virágok, növények megfigyeltetése, felismertetése. • Legjellemzőbb gyümölcsök, zöldségek bemutatása megnevezési gyakorlatok segítséggel. • Mese a növényekről. • A témaival kapcsolatos énekek, versek tanulása. • <u>Állatok</u> • Háziállatok jellemző jegyeinek felismerése, hangutánzási gyakorlatok. • Hangutánzó gyakorlatok. • Állatmesék. • Ló, disznó, nyúl, kacsá látható tulajdonságai. • Állatok tápláléka, „lakóhelye”. 	Gyümölcsök, zöldségek megnevezése. A virágok növények tulajdonságait érzékeli, tapintja, szagolja, megnevezi. Képekkal, játékkal növényeket, gyümölcsöket csoportosít, rendez. Cserepes virág, udvari dísznövények. Elő virágok. Virág, növény ültetése, magok elvetése, a növények fejlődésének figyelemmel kísérése, gondozásuk segítséggel. Évszaknak megfelelő gyümölcsöket, zöldségeket megismer, megnevez. Játékos kertészkedés, szituációs gyakorlatok. Mesék növényekről (Répameise). Elő állatok megfigyelése állatkertben, háziállatok falusi udvarban. Háziállatok és vadállatok felismerése képről, megnevezésük, megmutatásuk. Háziállatok tápláléka. Mesében szereplő állatok kiválogatása. Szerepjátékok hangutánzással. Bábozás – állatfigurákkal. Szituációs játékok. Szerepjátékok. Képeken, mesében állatfigurák kikeresése, sorba rendezése. Játékos helyzetben bábokkal vagy szerepjátékkal gondozás, etetés. Állatmesék (Brémai muzsikusok, Kismalac és a farkasok)	Képes érzékelni és megfigyelni a közvetlen környezetéből érkező ingereket, és beszédállapotának megfelelően reagálni azokra. Ábrázolás, alakítás: növény és állatábrázolás, színezés, formázás, rajzolás, festés, Ének, zene: Dalok a felmerülő témaival kapcsolatban, Játékra nevelés: Gyakorló játék, Szerepjáték, Didaktikus játék,		

Elvárt és javasolt fogalmak: növények, virágok, illat, érzés, élővilág, íz, *zamat*, szín (alapszínek), gondozás, locsolás, ültetés, napfény, növekedés, elszárad, *elpusz tul*, kibújik, édes, savanyú, finom, ízes, élő háziállat, vadállat, élelem, táplálkozás, ól, istálló, bútorgondozó, gondozás, baromfiudvar, alom, széna, kukorica, ször, toll, szelíd,

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt életre	Előzetes tudás: Szerepjátékot játszik.	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: szociális- érvényesítési képességek, kapcsolatteremtő kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok Vásárlás, beszélgetés során a várakozás képességének kialakítása.:		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Illelmesen köszönni, ha üzletbe lép. • Kívánságait elmondani, vagy gesztusaival jelezni. • Képen megmutatni az eladót, pénztárost, árut és a vásárlót. • Megmutatni a minden napos bevásárlás kellékeit, kosarat, pénztárcát. • Kapcsolatot teremteni a környezetében dolgozó szakemberekkel, kérdezni, kérni. • <u>Üzletek - Vásárlás</u> • Élelmiszerbolt látogatása, vásárlás együttműködéssel. • Az eladók, pénztárosok, munkája, megfigyelésük. • <u>Munkahelyek – foglalkozások</u> • A tanuló szükebb környezetében előforduló foglalkozások szereplői, munkájuk, eszközeik bemutatása, megfigyelése. 	<p>Élelmiszerbolt pultjainál a különböző árucikkek megfigyelése. Szeglás, tapintás, ízlelés. Eladó köszöntése, kérdezgetés, kérés, megköszönés gyakorlása. Pultok, polcok, árak, csomagolóanyagok megfigyeltetése. Pénztáros, pénztárgép, pénz megfigyeltetése. Vásárlás (szerepjáték). Köszönés-elköszönés gyakorlása. Vásárlási szokások, vásárlási kellékek. (pénz, szatyor stb.). Tanulmányi séta: ismerkedés a zöldségessel, hentessel, cukrással, asztalossal, gépkocsivezetővel, rendőrrel, stb. Szerepjátékokkal a megismert foglalkozások megjelenítése az eszközök, tárgyak megfelelő szakmaihoz rendelésével. Élethelyzetekben is és képekről is ismerje fel a mesterségeket és a hozzájuk tartozó eszközöket.</p>	<p>Képes figyelemmel kísérni 10 – 15 perces foglalkozást.</p>	<p>Mozgásnevelés Alapmozgások, rendgyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorló játék, Szerepjáték,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: élelmiszer, édesség, konzerváru, húsáru, eladó, pultos, pénztáros, vásárló, fizetés, kiszolgálás, udvariasság, kérés, megköszönés, jelzés, gyalulás, fúrás, ismerkedés, köszöntés, búcsúzás, kérem, tessék, nem kérem, bocsánatkérés a társaktól,

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak			

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

9. Témakör. ünnepek	<i>Előzetes tudás: Türelmesen viselkedik az iskolai- és csoport ünnepélyeken</i>	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: szociális, kognitív- tanulási kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Együttműködés az ünnepi készülődések során.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen és érdeklődéssel részt venni • Az ünnepi készülőben, megfelelő magatartással alkalmazkodni az eseményekhez. • Ismerni néhány mondókát, verset, amivel részt tud vállalni az ünnepek műsoraiban. • Felismerni, megnevezni és megmutatni képekről az említett ünnepeket. • Hagyományos ünnepek. • Mikulás. Karácsony. Farsang. Húsvét. Anyák napja. • Az ünnepekhez kapcsolódó események életszerű és játékos tanulása, megismerése. • Családi ünnepek. • Ünnepi készülődés, zenehallgatás, versek, mondókák együttmondással. • Nemzeti ünnep: Március 15. A magyar zászló színei. • Iskolai ünnepek. 	<p>Karácsonyi díszeket készítsen segítséggel. A tárgyakat megnevezi, megmutatja. Húsvéti tojás készítése segítséggel. Versek, dalok tanulása, előadása anyák napjára. Ünnepi készülődés: ajándékkészítés, színezés, ragasztás, vágás segítséggel. Társak, szülők köszöntése megfelelő gesztusokkal, szavakkal. Ünnepi díszítés gyakorlása. Ünnepi asztal terítése. Az ünnep játékos megjelenítése. Történetek, rövid mesék elmondása képek segítségével különböző ünnepekről. Az ünnepeken megfelelő viselkedéssel vegyen részt. Készüljön (segítséggel) valamilyen jelképpel: pl. készítsen zászlót, kokárdát.</p>	<p>Képes bekapcsolódni néhány mondóka, ének előadásakor.</p>	<p>Mozgásnevelés Rendgyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: Gyakorló játék, Szerepjáték,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: ajándék és dekoráció készítése az adott ünnepre,</p> <p>Ének, zene: dalok az aktuális ünneppel kapcsolatban,</p> <p>Önkiszolgálás Öltözökдés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: névnap születésnap, köszöntés-gratuláció, ajándék, kedvesség, örööm, édesség, köszönet, várakozás, hamarosan, nemsokára, ünnep, zászló, hangulat, felvonulás, ünnepi öltözöt, ajándékozás, gyertya, díszek, locsolás, szép, kellemes, díszes, ritmus,

Kommunikáció

Évfolyam: 2. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: digitális kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 2 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret javaslat	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 14	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív-információ feldolgozási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Tanulmányi kirándulás a közelí városokban Városi közlekedés, tömegközlekedés Együttműködéssel zebra, jelzőlámpa megismerése, használata.,, közlekedési eszközök megfigyelése, megnevezése Városi piac meglátogatása, zöldségek, gyümölcsök, virágok megtekintése, közös vásárlással. Kirakatok nézegetése, közös vásárlással. Lazító gyakorlatok			
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

3.évfolyam

Kommunikáció

Évfolyam:3. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés, anyanyelv	Előzetes tudás: Egyre pontosabban végzi az artikulációs gyakorlatokat.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia:kognitiv- nyelvi képességek	Tantárgyi fejlesztési célok: Analóg mondatok utánmondása, alkotása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Feladatakat egyre rutinosabban végezni. Követni az artikulációs mozgásokat. Sort alkotni képekről (balról jobbra kirakással). Megmutatni a megnevezett képet, ill. önállóan megnevezni. Tárgyat kiválasztani, tárgyak képét azonosítani. Analóg mondatokat képezni. Képről segítséggel néhány mondatot mondani. Légző-, szívő-, fújó rágógyakorlatok, ajakizom gyakorlatok, nyelvgyakorlatok. Hallásfejlesztés, hangleválasztó, hangfejlesztő gyakorlatok. Tárgyak megnevezése segítséggel. Személyes névmás használata. Kérdések alkotása ki, mi, kik, mik, mit csinál, mit csinálnak? Gyűjtőfogalmak körének bővítése. Ok-okozati összefüggések felismerése. 	<p>Bemutatás nyomán utánzógyakorlatok, tükr előtt önellenőrzéssel.</p> <p>A tanult gyakorlatok önálló végzése.</p> <p>Artikulációs mozgásokat utánoz, zöngét hangozzat, zenei hangokkal játszik</p> <p>Az izoláltan ejtett hangok tökéletesítése, ciklizálása, beépítése szótágra, rövid szavakba.</p> <p>Szó eleji hang leválasztása, a leválasztott hang fejlesztése.</p> <p>Képsorok olvasása balról jobbra haladással.</p> <p>A megnevezett kép kiválasztása.</p> <p>Eseményképről segítséggel rövid mondat alkotása: alany, állítmány.</p> <p>Mondatalkotás képről kérdőszó segítségével.</p> <p>Analóg mondatok alkotása segítséggel.</p> <p>Jellemző tulajdonságok gyűjtése tárgyról, személyről.</p> <p>Gyakorlás szituatív helyzetben.</p> <p>Egyszerűbb időrendi sorrendek felállítása segítséggel.</p> <p>Témakörök köz kapcsolódó szövegek, mondókák, versek tanulása.</p>	<p>Képes az egyre tisztább hangképzésre, a pontosabb artikulációra.</p>	<p>Mozgásnevelés légzőgyakorlat</p> <p>Ének, zene: hallásfejlesztés,</p> <p>Játékra nevelés: szabályjáték,</p> <p>Számolás, mérés: tájékozódás, időrend,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: sor, soralkotás, képsor, azonos (olyan), különböző (más), eleje (szó), vége (sor), alá, fölé, mellé, ügyes, hibás, Beszédszervek és a kapcsolódó fogalmak ismerete.

- tárgy, - kép, - sor, - sok – kevés, - figyelem, - jó – rossz, - kérdés, - ruha, - étel, - gyümölcs, - bútor

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	Előzetes tudás: Egyszerű szimbólumokat megért, használ.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetenciaszociális-: kooperációs kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A megismert, alapvető viselkedési szokások alkalmazása iskolai és otthoni környezetben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Megnevezni családtagjait. Gesztusokkal vagy képről megmutatni szülei foglalkozását, tevékenységét. A „hol?” „mit csinál?” kérdéseket érteni, a maga módján válaszolni azokra. Feladatot megérteni és aktívan közreműködni a végrehajtásban. Megfelelő módon, együttműködve köszönni . Saját öltözékére vigyázni. Elvárt viselkedési formák gyakorlása, sorba állni ruhatárnál, pénztárnál. Közlések gyakorlása tekintettel, gesztikulációval. Gesztusjelek bővítése az egész test (fej, arc, kéz) területeire, foglalkozások köréből. Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal. Otthoni és az iskolai helyes viselkedési szokások számbavétele szükség szerint. Szülők neve, testvérek neve, száma , családtagok tevékenysége (munkája) segítséggel. Nagyszülő megmutatása fényképről Cselekvések megnevezése segítséggel. Kívánságok kifejezése, helyes megfogalmazása segítséggel. Téri tájékozódás, saját élettér biztos ismerete Távolságtartás gyakorlása játék és baráti kapcsolat esetén üzletben, utcán, nyilvános helyen. Kapcsolat első lépése:- ismerős gyermekkel, felnőttel, - ismeretlen gyermekkel, felnőttel, újonnan megismert emberekkel. 	<p>Cselekvés végrehajtása utasítás, rajz, kép alapján. Adott érzellem megjelenítése (pl. hívás, büszkeség, győzelem stb.).</p> <p>Illő és illetlen viselkedések megkülböztetése a helyzetnek megfelelően.</p> <p>A segítség kérésének módjai. Gyakorlás szituációs játékok segítségével. Fényképen anya, apa, testvérek, nagyszülők megmutatása. Mit csinál? Hol van? kérdésre szóval, egyszerű mondattal, gesztusokkal válaszol. Bábokkal lejátssza el az egyszerűbb helyzeteket. Keresztnévet hallás alapján kösse az illető személyhez. A távolságtartás fokozatainak gyakorlása barát, családtag, vendég és ismeretlen esetében. Az elkövetett hibák felismerése, javítása együttműködéssel. Közös játék során szabályok betartásának gyakorlása, viselje el a vereséget, örüljön társai sikereinek. Mozi, cirkusz és színházlátogatások alkalmával legyen érdeklő, ne zavarja társait és a többi nézöt. A köszönés formáinak (megtanulása és) gyakorlása. Beszélgetés közben egymás türelmes meghallgatásának gyakorlása a minden nap kommunikációjukban. Kis csoportban vegyen részt kulturális és sporteseményeken, ott viselkedjen megfelelő módon.</p>	<p>Képes bővíteni, és egyre pontosabban használni meglévő szókincsét a témakörök kapcsán. Képes együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket. Képes megmutatni képen családját, megnevezni családtagjait.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék, Szabály játék,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Jó gyerek, boldog, vidám, félős, ijedt, mérges, szégyenlős, kérem, nem tudom megtenni, elromlott, hibás, javítható, segítség, gondoz, szabadidő, szabály, csalás, győzelem, vereség, itt – ott, messze – közel, szeret - nem szeret, barát, vendég, ismerős-ismeretlen, csend, figyelem, előadás, szünet, taps, tetszett, érdekes, unalmas, szeretnék kimenni,

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás Eligazodik a lateralitás területén.: Tantárgyi fejlesztési célok: A személyes teendők egyre biztosabb ellátása.</i>			Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia:kognitív-tanulási kompetencia	Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	
<ul style="list-style-type: none"> Megmutatni önállóan a megnevezett testrészt, érzékszervet babán és saját magán. Elvégezni rutinszerűen az iskolában szokássá vált kéz- és fogmosást. A WC-t, mosdót kevés segítséggel megfelelően használni. Az ápolt és ápolatlan (hajat), tiszta és piszkos (köröm) megkülönböztetése. Ismerni saját holmját. Segítséggel, rendesen öltözzen, vetközzön. Megfelelő viselkedést tanúsítani a közös étkezések alkalmával. Fő étkezéseket megnevezni, megmutatni. Néhány jellemző ételt felsorolni segítséggel napszakhoz rendelve. Testünk. Testrészek megnevezése, megmutatása. Kézmosás, fogmosás, WC-használat. Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. Évszakoknak megfelelő öltözködés. Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. Nyers és főtt ételek. A hetes, napos munkája 	<p>Tanórán, szemléltető eszközökön, saját magán, társán irányítás mellett megmutatja, és megnevezi testrészeit. Érzékszerveit megnevezi. A tisztálkodás folyamatát segítséggel bemutatja megnevezi. Fésülködés, helyes fogmosás, körömápolás gyakorlása. Higiénés szokások gyakorlása. WC-használat helyes sorrendjének megnevezése képek segítségével. Betegség, egészség jellemzőinek megfigyeltetése. Játékos helyzetekben gyakorlás. Képről megállapítja a pozitív és negatív tulajdonságokat. Az öltözködés menetét segítséggel mondja el, illetve mutassa meg a ruhadarabokat. A ruhát megpróbálja összehajtani, helyére rakni. Baba öltöztetése. Öltözés-vetközés gyakorlása játékhelyzetekben (verseny). Nap, mint nap ismétli felsőruházata nevét. Elmeséli milyen sorrendben öltözött reggel. Tudatosan differenciálja az alsó-felső fogalmát. Babák öltöztetése. Papírbabák ruháinak összeválogatása. Fiú és lány ruhák válogatása. Nap, mint nap közösen és egyenként is, és mint napos gyakorolja az étkezássel kapcsolatos teendőket és a kulturált étkezést. Dél-ebéd, reggel-reggeli, este-vacsora. Étkezési előkészületek gyakorlása, kézmosás. Segítséggel összegyűjti és előkészíti az étkezéshez szükséges kellékeket. Terít, elpakol. Az ételeket megnevezi.</p>	<p>Képes a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni. Képes segítséggel összehasonlításokat végezni, főfogalmi csoportosításokat végezni tárgyi cselekvéses szinten.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Szabály játék, Didaktikus játékok,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők,</p>	

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. • Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. • Évszakoknak megfelelő öltözködés. • Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. • Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. • Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. • Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. • Ételféleségek, eszközök, csoportosítása. • Nyers és főtt ételek. • A hetes, napos munkája 	<p>„Jó étvágyat!” „Kérem szépen!” „Köszönöm szépen!”.</p> <p>Ünnepi szokások kialakítása. Ünnepi étkezés, ünnepi ételek és meleg ételek.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: Jó étvágyat! Köszönöm! tízórai, uzsonna, ételek, evőeszközök, hetes, napos, *feladat*, terítés, *leszedés*, finom, *folyékony*, *illatos*, kemény, puha, éhség, szomjúság, alsoruházat, felsőruházat, méret, *kopott*, új, sovány, kövér, szűk, bő, tiszta, - piszkos, - ápolt – *ápolatlan*, - *egészséges* – beteg, - *kezelés*,

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás: Biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében.</i>	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív-tanulási kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Téri tájékozódás függőleges és vízszintes, előre és hátra irányban.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Analóg mondatokat alkotni. Hol? Hova? kérdéseket megérteni. Beszédkészségének megfelőlően egy-két összefüggő mondatot mondani. Rendet tenni maga körül munkája befejezése után. Ismerni a villanykapcsolók helyes működését. Ismerni a játékok, sporteszközök helyét. Az otthon, az iskola és a tanerem rendjét, tisztaságát természetesnek és fontosnak tartani. Irányítással betartani a közlekedési szabályokat (lámpa, zebra, körülnézés). Megnevezni a közlekedési eszközöket. Tárgy megnevezése téri helyzetben. Tárgykeresés. Helyhatározószók gyakorlása folyamatosan. Iskola – otthon, udvar, játszótér, sportpálya. a játék- és sporteszközök megnevezése segítséggel. Alaposabb tájékozódás a terem tárgyai, tartozéka terén. A „hol van?” és a „hova való?” megértése. Falusi padlások, pincék megismerése a valóságban és olvasmányokból. Az iskola környéke. A lakás fő helyiségek alaposabb megfigyelése. Eszközök és azok funkciói. Szoba, konyha, fürdő, jellemzői. <p>Mit hol találunk, mit csinálunk vele, milyen tulajdonságai vannak Mit hol találunk, mit csinálunk vele, milyen tulajdonságai vannak</p>	<p>Képen látható tárgy téri helyzetének megkeresése. Helyhatározó szót tartalmazó utasítások végrehajtása. Mozgás megadott irányba. Tanórákon és tanórán kívül is a neki kedves helyiségekben figyelmes tájékozódás az eszközök, tárgyak között. Sporteszközök, játszótéri elemek alaposabb megfigyelése, a tapasztaltak megfogalmazása, helyes, balesetmentes használatuk. Kérésre a kívánt eszközök kiválasztása. Tanári irányítással padlás megtektése, régi dolgok megfigyelése. Maketten vagy képeken lakás berendezése, emlékezve ill. felhasználva saját lakóhelye példáját. A konyhai eszközök szortírozása. Szituációs játékokban főzés, takarítás megjelenítése, imitálása. Utcai séta alkalmával spontán megfigyelés. Játékos formában alkalmazza, megjeleníti a látottakat.</p>	<p>Segítséggel képes tájékozódni az intézmény területén. Képes a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni.</p>	<p>Mozgásnevelés Térbeli tájékozódás, Számolás, mérés: Tájékozódás: helymeghatározás, viszonyítás, fő irányok,</p> <p>Olvasás, írás: Térorientációs gyakorlatok: téri relációk megnevezése</p> <p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Utca – Közlekedés. • Gyalogos- és járműforgalom. • Jelzőlámpák, jelzőtáblák. • Közlekedési eszközök ismeretének bővítése. • Közlekedési szabályok, viselkedési normák. • Közlekedési és utazási szabályok betartása segítséggel. • Balesetek megelőzésének feltételei. 	<p>Az utca megfigyeltetése, hangok, zajok megnevezése. Jelzőlámpák utasításának betartása. Zebra használata. Közlekedési eszközök színeinek, méreteinek megfigyelése - összehasonlítása. Rendőrös-közlekedéses játékban maketten vagy tanpályán a tanultak gyakorlása, az iskolába vezető út eljátszása. Az iskolába jutás során igénybe vett járművek megnevezése, utcanevek megemlítésével, segítséggel. Gyalogosan az útvonal utcait megnevezni. Megkülönböztető jelzések megismerése, felismerése. Mentő, tűzoltó, rendőrségi autók jellemzõi.</p>		
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: villanykapcsoló, sötét-világos, egészséges, egészségtelen, veszélyes, biztonságos, erős, gyenge padlás, pince, , fönt, lent, piszkos, régi, új, magas, hideg/hűvös, nedves, Helyiségek, evőeszközök, sötétítés, világítás, takarítás, pihenés, éjszaka, ágyazás, érkezés, indulás, bejárat, kijárat, helyre tesz, rend, rendetlenség,</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	Előzetes tudás: Változásokat érzékeli.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Az idő fogalma és a kapcsolódó cselekvések összekötése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerni a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napszakok és étkezések megnevezését. • Ismerni az évszakok jellemző jegyeit, felsorolni, megnevezni. • Társára figyelni, vele beszélgetni, segíteni munkáját. • Követni és teljesíteni a pedagógus kéréseit. • Segítséggel felismerni az évszakokat, a jellemző képeket kiválasztani, összerendezni. • Együttműködve sorolni a hét napjait. • Érdeklődni, tájékozódni, segítséggel naptáron is. • Mesélni napi élményeiről. • Segítséggel elhelyezni a napszakokat illetően a különböző cselekvéseket, történéseket. • Időfogalmak bővítése. • Napok, napszakok. A hét napjai. Hétvégi napok. • A hét napjainak jelölése, az aktuális nap megjelölése, megnevezése. • Napszakok összekapcsolása cselekvésekkel. Napszakok sorrendje, napszakok és tartózkodási hely megjelölése (állandó szimbólumok, megjelölés használata). • Tegnap, ma, holnap fogalmának kialakítása. • Reggel- dél – délután – este a kapcsolódó rutinszerű tevékenységekkel. • Évszakok, időjárási jelenségek megnevezése segítséggel. • A négy évszak jellemzése. • Nevük megtanítása, képről történő azonosítás Évszakok változásainak megfigyelése. 	<p>Napi rendszerességgel az aktuális nap bejelölése naptárba, vagy egyéb helyre, a tegnap ...volt, holnap... lesz kifejezések használata segítséggel.</p> <p>Napszakok jelölése, megnevezése, képválogatás, cselekvések napszakhoz rendelése, (éjjel, nappal, reggel, délelőtt, délnben, délután, este) napszakokhoz kapcsolódó étkezések.</p> <p>A napszakoknak megfelelő tevékenységeket ismer.</p> <p>Kérdésre válaszolva a napszakok és a napszakokhoz kapcsolódó eseményeket felsorolása.</p> <p>Képes napirend készítése. Képes órarend készítése. Napirend összeállítása.</p> <p>Séták, és udvari játék alkalmával gyűjti az időjárással kapcsolatos ismereteket, megfigyeléseket.</p> <p>Télen a téli sportok, nyáron a fürdőzés emlékeit őrizve az iskolában képekről felidézi azokat, kiegészítve egyéb történésekkel.</p> <p>Képeket gyűjt, szortíroz.</p> <p>Téli-nyári ruhákat válogat, közös halmazba teszi a köztes (is-is) ruhadarabokat vagy képeket.</p> <p>A hétfégi napok kiemelése, jelölése jellemző képpel.</p> <p>Heti program összeállítása képes formában egyszerű jelképekkel.</p> <p>Évszakok jellemzőinek megfigyelése (a tanév során folyamatosan megfigyelések végzése), képekről felismeri, megnevezi. Téli - nyári sportokat megnevez.</p> <p>Mesék (versek, dalok) az évszakokról, napokról,napszakokról.</p>	<p>Irányítással felsorolni, megnevezni az évszakok jellemző jegyeit, felismerni az évszakok változásait, a napok sorrendjét.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p> <p>Számolás, mérés: Tájékozódás: naptárban, napszakok, igeidők, életkor,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Napok neve, napszakok megnevezése, napszakokhoz kötött étkezések megnevezése.

évszakok, időjárás, - téli, - tavasz, - nyár, - ősz, - hideg, - meleg, - sportok, - napsütés, - szél, - szeles, - viharos, - hófehér, - jég, fürdőzés, napozás, síelés, szánkózás, havazás, dér, jég, tegnap, ma, holnap, elmúlt, lesz, munkanap, hétfége, pihenőnap, program, nap, felkelő nap, lenyugvó nap,

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

6. Témakör: élőlények	Előzetes tudás: Állatokhoz, növényekhez érdeklődve közelít.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- természettudományos kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A növények és állatok közötti azonosságok, különbözőségek megmutatása, megnevezése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Szeretni és védeni a természetet. Megnevezni néhány növényt, virágot, zöldséget kép alapján. Gondozni növényeket. A tanultak alapján összehasonlítani, megkülönböztetni, főfogalom alá rendezni, emlékezetből felsorolni a látottakat. Érdeklődéssel szemelni a körülötte lévő élővilág létezését. Egyre hosszabban megfigyelni, összpontosítani. Érteni a rész- egész viszonyát. Megfogalmazni kérdéseket, kérdésre válaszolni. Gondolatait, élményeit mondatokban megfogalmazni. Szeretni az állatokat, felismerni, megnevezni őket. Irányítással gondoskodni a kert madarairól. Lehetőség szerint házi állatokat otthon segítséggel gondozni. Szerepjátékokban egyszerű mozgásokat és hangokat utánozni. Bővíteni szókincsét a határozószókkal, igékkel, használni a felkiáltó mondatot. <p>Növények</p> <ul style="list-style-type: none"> Virágok felismerése, egyeztetési gyakorlatok segítségével. Gyümölcsök, zöldségek megfigyelése, megnevezése, csoportosítása. A pálmaház, füvészker, házi kert, liget, erdő, parkok megtekintése. Növény részeinek bemutatása, megnevezése. Konyhakert fogalmának kialakítása, konyhakerti növények felismerése, megnevezése. Zöldségfélék. Kertek, virágok. 	<p>Virágoskert virágainak felismerése, megnevezése. Elő virágokat azonosít a képen láthatókkal. Megfigyeli az osztályban, folyosón, udvaron található virágokat, növényeket. Szín, forma egyeztetése, megnevezése. Hajtások tültetése, növény locsolása. A vázában víz cserélése. Gyümölcsök felsorolása és képekhez rendelése. Zöldségek megnevezése, ízük, illatuk felismerése. Egy-egy növény részeire bontása, a részek megfigyelése, megnevezése. A növénycsoportok megfigyelése, tapintása, szaglása, ízlelése. Konyhakert növényei, nevük, színük, ízük. Virágoskerti illatok, színek, formák. Tanulmányi séta eltérő évszakokban lehetőség szerint azonos helyszínre, fotó, videofelvétel készítése a látottakról, azok összehasonlítása, elemzése. Képeken a tanultak alkalmazása. Csoportosítás, főfogalmak alá. Kertészkedés (lehetőség szerint cserében, virágládában, kiskertben). Tanulmányi sétán megnézni a baromfiudvart. Ismerkedés a haszonállatokkal, szárnyasokkal, emlősökkel. Megfigyeli a jellemzőiket, hangjukat, mozgásukat, stb. Állatok és kicsinyeik, lakóhelyük. Állatok etetése, táplálékuk megnevezése segítséggel. Állatkerti séta állatsimogatás. Háziállatok. Vadállatok. Kedvenceink. Beszélgetés, csoportosítás. Elő környezetben megfigyeli a legismertebb állatok jellemzőit,</p>	<p>Képes megevezni, azonosítani a környezetében leggyakrabban előforduló állatokat, növényeket, legfontosabb jellemzőikkel együtt. Képes elvégezni alapvető csoportosításokat.</p> <p>Ábrázolás, alakítás: növény és állat ábrázolások, festmény, rajz, színezés, agyag, gyurma</p> <p>Ének, zene: dalok a témákkal kapcsolatban,</p> <p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>	

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p>Állatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baromfiudvar fogalma. Lakóinak felismerése, megnevezése. Jellemző külső tulajdonságaiak megnevezése, segítséggel, táplálékuk, lakhelyük megismerése. • Háziallapot és kicsinyeik, megnevezése. • Gazdasági udvar fogalmának kialakítása. • Néhány erdei állat bemutatása. • Ismerkedés a természetvédelemmel: madárvédelem <p>Elvárt és javasolt fogalmak: élő, műanyag, illat, íz, zamatos, ízes, édes-savanyú, nagy-kicsi, gömbölyű, hosszúkás, növekedés, hervadás, elpusztul, kihajt, hajtás, ág, rész – egész, gyökér, szár, levél, virág, termés, konyhakert, zöldségfélék, virágok, szín, forma, íz, illat, ehettő – nem ehettő, természet, védelem, gondoskodás, madáretető, madáritató baromfiudvar, gazdasági udvar, háziállatok, hasznos, kölyök, ellés, fialás, vemhesség, nagy-kicsi, szelíd, harapós, karmolás, dorombol, baromfi, szárnyasok, emlősök, lassú-gyors – fürgé, veszélyes, vad, erős-gyenge</p>	<p>Madáretető, madáritató elhelyezése, rendszeres feltöltése. Kertünk madarainak megfigyelése. Tanórán könyvek, képek alapján a látottak felidézése. Tulajdonságaik alapján föfogalom alá rendezés. Állatok mozgásának utánzása, tulajdonságaik megnevezése. Mesék az állatokról. Állatos versek, dalok tanulása. Mesék dramatizálása során állathangok utánzása.</p>		

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt élethez	<i>Előzetes tudás: Türelmesen várakozik, szemlélődik vásárlás során.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- kapcsolatteremtés</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Biztonsággal eligazodás a boltban.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Emlékezetből néhány jellemzőt felsorolni a látott termékekkel. • Megnevezni, vagy megmutatni melyik termék hova tartozik. • Ismerni és használni a napszakok szerinti üdvözlési módokat. • Megnevezni, megmutatni a látottakat. • Felismerni a jellemző jegyeket, a megismert tárgyakkal, képekkel csoportosításokat végezni. • Környezetében élő emberek munkáját érdeklődéssel figyelni. • Köszönni, kérdezni. • Türelemmel figyelni, ha mesterember, munkát végző felnőtt megmutat, vagy magyaráz valamit. • Elemi szinten egymáshoz rendelni a munkaeszközöket és a különböző foglalkozásokat. • Egyeztetni képek alapján a látott mesterségeket, tevékenységeket, szerszámokat. • A látott eszközök közül a legjellemzőbbeket megnevezni, megmutatni. • Szerepjátékban gesztusokkal kifejezni magát. • Üzlet, vásárlás. Közös vásárlás, áruféleségek megnevezése segítséggel. • A környék különböző üzletei. • Ruházati bolt. Papírbolt. Élelmiszerbolt. Pizzériák. Cukrászdák. Virágbolt. • Vásárlás önkiszolgáló boltban, viselkedési szabályok betartása. • Az üzlet különböző pontjainak megfigyelése. • Áruféleségek vásárlása, csoportosítása. 	<p>Tanulmányi séta alkalmával a különböző üzletek kirakatainak megfigyelése az áruféleségek felsorolása. Az áruk nézegetése, megnevezése, megmutatása, csoportosítása, főfogalom alá rendezése. Szervezett közértlátogatás alkalmával önállóan összeválogatott áruk kosárba gyűjtése, és a pénztárhoz vitele. Tanár kérésére megkeres bizonyos árucikkeket, megnevez, megmutat, tapint, tapasztal. Az emberi érintkezési formákat gyakorolja. Köszön, kér, megköszön. Szituációs játékokban a tanultak megjelenítése. A fizetés módja (készpénz, bankkártya). A csomagolás (ha lehet, ne müanyag zacskót használjon, inkább kosarat, textilt). Köszönés az iskola dolgozóinak, érdeklődés munkájuk iránt. A műhelyekben (karbantartó, takarító, konyhai és irodai dolgozók) részfeladatokat megtekintése, szerszámok megismerése, megnevezése. A környéken lévő asztalosműhely, varroda, üzletek, megtekintése. Egy-egy részfeladat megfigyelése, szerepjátékokkal rögzítése, felidézése. Tanári felügyelettel illelmesen, az udvariassági szokásokat betartva a mesteremberek műhelyeinek, eszközeinek, munkamozdulatainak megfigyelése. Megismerkedés a tárgyak tulajdonságaival és néhány munkafolyamat kezdő és végső állapotával (kenyér készítése, hajvágás, ruha varrása).</p>	<p>Képes egyre biztosabban használni a beszéd közlő és kérdező funkcióját. Képes együttműködni szociális kapcsolataiban, köszönni felszólítás nélkül megfelelő módon, iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni: fegyelmezi magát, tud sorba állni, vájni ruhatárnál, pénztárnál.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>
--	---	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Foglalkozások. A tanuló tágabb környezetében előforduló különböző foglalkozású emberek munkájának megismertetése, eszközeik bemutatása, csoportosítása. • Iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. • Asztalos, villanyszerelő, kőműves, vízvezeték szerelő, pék, cukrász, fodrász, szabó, orvos, nővér, gyógyszerész. • Iparosok bemutatása élőben és képekről. 			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: húsfélék, pékáruk, konzervek, italok, édességek <i>kábelek, zsinórok, áram, veszélyes, forró, éles, hosszú, rövid, nedves, száraz, nehéz, könnyű, foglalkozások, titkárnő, adminisztrátor, gondnok, karbantartó, varrónő, műhely, iroda, feladat</i></p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

9. Témakör. ünnepek	<i>Előzetes tudás:</i> Alkalomhoz illő ruházatban jelenik meg az iskolai ünnepélyeken. <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az adott év ünnepi eseményeinek felidézése emlékezetből.	Óraszám: 10	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen és aktívan készülni az ünneplésre. • Rövid, egyszerű dalt, verset az ünnephez kapcsolni. • Közös feladatot pontosan, fegyelmezetten végrehajtani. • Az események szereplőit, kellékeit megfigyelni, azokat visszaidézni, elmesélni, megmutatni. • Az ünnepek hangulatát átérezni. • Bekapcsolóni egyre aktívvabban egyénileg is az ünnepi készülődés folyamatába. • Rövid szereplést, feladatot vállalni, a műsorból. • Ismerjen verset, dalt valamennyi ünnepről. • Társait biztatni, együtt örülni örömeiknek, sikereiknek. • Képekről felismerni, megnevezni az ünnepeket, felsorolni jellemzőiket. <p>IVerstanulás. Dalok tanulása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepségeken való szereplés, alkalomhoz illő ruházat, viselkedés kialakítása, gyakorlása. • Társadalmi, iskolai, családi ünnepek, névnapok további megünneplése. • Közös ajándékkészítés. • Terem dekorációjához díszek készítése, a felhasznált anyagok megnevezése, jellemzése 	<p>Készülődés az ünnepre. Verstanulás, énekek gyakorlása. Önálló feladat végrehajtása (ajándék, vagy jelkép készítése). Tanulótárs, tanár, szülő felkészöntése. Képekről az ünnepek felismerése, azonosítása szóban. Udvariassági szokások gyakorlása. Tanulótársaival közösen és egyénileg is verseket, énekeket tanul. Ünnepségen tevékenyen részt vesz, adekvátan viselkedik. Kézimunkával hozzájárul a kellékek elkészítéséhez. Az ünnepekkel kapcsolatos fogalmakat gyakorolja, ismereteit csoportosítja. A különböző ünnepekhez tartozó eseményképeket összehasonlítja, megkülönbözteti.</p>	<p>Képes aktívan részt venni a családi és iskolai ünnepékeknek. Ismer verseket, mondókákat, dalokat, és azokat mozgással, ritmussal tudja kísérni. Szívesen hallgatni meséket, és részt venni azok előadásában (szerepjáték, bábozás).</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: dekoráció, ajándék készítése változó technikával, Ének, zene: az ünnepnek megfelelő énekek tanulása, előadása, zenehallgatás az ünnephez kapcsolódóan,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Ünnep, zászló, felvonulás, köszöntés, öröm, boldogság, ajándékozás, díszítés, csomagolás - ünnep, - névnap, - születésnap, - fegyelmezett, - vidám – szomorú, - boldog, - hatalmas, - díszes, - ajándék, - szeretet</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 3. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 3 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 14	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- információ feldolgozási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Érdeklődés felkeltése, ismerkedés a szakmákkal Közös tevékenykedés, együttműködés iránti igény felkeltése	Tanulmányi séták a közeli városokban: Madárbarát kert program Felkészülés az iskolai rendezvényekre Ismerkedés a közvetlenül megfigyelhető szakmákkal. Parkápoló, takarító, konyhai munkás, mosodai, varrodai dolgozó, kertész, karbantartó. Élmények feldolgozása :bábozás, rajz , dramatikus játékok, Lazító gyakorlatok Média ismeret		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

4. osztály

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás:</i> Egyre pontosabban végzi az artikulációs gyakorlatokat.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Analóg mondatok utánmondása, alkotása. Hangképzés, akusztikus- és verbális emlékezet fejlesztése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Feladatokat egyre rutinosabban végezni. • Követni az artikulációs mozgásokat. • Sort alkotni képekről (balról jobbra kirakással). • Megmutatni a megnevezett képet, ill. önállóan megnevezni. • Tárgyat kiválasztani, tárgyak képét azonosítani. • Analóg mondatokat képezni. • Mimikát, gesztusokat jól utánozni. • Jól használni a metakommunikációs jeleket. • Érzékelni a jól és hibásan ejtett hangok közötti eltérést. • Ismerni a gyűjtőfogalmakat. • Mondataiban bővítményt használni. • Képről néhány mondatot mondani. • Légző-, szívő-, fújó rágógyakorlatok, ajakizom gyakorlatok, nyelvgyakorlatok. • Hallásfejlesztés, hangleválasztó, hangfejlesztő gyakorlatok. • Tárgyak megnevezése segítséggel. • Fogalmak és cselekvések összekapcsolása. • Személyes névmás használata. • Igeragozás (jelen idő, múlt idő). • Kérdezések alkotása ki, mi, kik, mik, mit csinál, mit csinálnak? • Gyűjtőfogalmak körének bővítése. • Főnevek toldalékai: helyhatározó és részeshatározó. • Mondatbővítés kérdőszó segítségével, tárgy, melléknév, helyhatározó alkalmazásával. • Tárgyak, személyek tulajdonságai. • Egyes és többes szám differenciálása, megfogalmazása. <p>Ok-okozati összefüggések felismerése</p>	<p>Bemutatás nyomán utánzógyakorlatok, tükről előtt önenellenőrzéssel.</p> <p>A tanult gyakorlatok önálló végzése, és újabb, nehezebb feladatok elsajátítása.</p> <p>Egyre kisebb eltérésű hangpárok megkülönböztetése.</p> <p>Artikulációs mozgásokat utánoz, zöngét hangoztat, zenei hangokkal játszik</p> <p>Az izoláltan ejtett hangok tökéletesítése, ciklizálása, beépítése szótagba, rövid szavakba.</p> <p>Szó eleji hang leválasztása, a leválasztott hang fejlesztése.</p> <p>Képsorok olvasása balról jobbra haladással.</p> <p>A megnevezett kép kiválasztása.</p> <p>Tárgyak, képek sokaságával soralkotás.</p> <p>Eseményképről rövid mondat alkotása: alany, állítmány.</p> <p>A mondat helyességének vagy hibás megfogalmazásának jelzése.</p> <p>Mondatalkotás képről kérdőszó segítségével.</p> <p>A „-ban, -ben” ragok előfordulása cselekvő helyzetben.</p> <p>Analóg mondatok alkotása segítséggel.</p> <p>Mondatok bővítése hol? kinek, minek? kérdőszavak alapján.</p> <p>Melléknévvel a tárgy, vagy kép milyenségét megfigyeli, megnevezi.</p> <p>Jellemző tulajdonságok gyűjtése tárgyról, személyről.</p> <p>Gyakorlás szituatív helyzetben.</p> <p>Cselekvéssorról történet kitalálása helyes nyelvtani megfogalmazással.</p> <p>Egyszerűbb időrendi sorrendek felállítása.</p> <p>Témakörökhez kapcsolódó szövegek, mondókák, versek tanulása.</p>	<p>Képes az egyre tisztább hangképzésre, a pontosabb artikulációra.</p> <p>Képes a mellékneveket, határozószókat, igéket és egyre gyakrabban a viszonyszavakat és a melléknévfokozást is használni.</p>	<p>Mozgásnevelés légzőgyakorlat</p> <p>Ének, zene: hallásfejlesztés,</p> <p>Játékra nevelés: szabályjáték,</p> <p>Számolás, mérés: tájékozódás, időrend,</p>
---	--	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: sor, soralkotás, képsor, azonos (olyan), különböző (más), eleje (szó), vége (sor), alá, fölé, mellé, ügyes, hibás, Beszédszervek és a kapcsolódó fogalmak ismerete.
- tárgy, - kép, - sor, - sok – kevés, - figyelem, - jó – rossz, - kérdés, - ruha, - étel, - gyümölcs, - bútor

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	<i>Előzetes tudás Egyszerű szimbólumokat megért, használ.:</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:szociális- kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A megismert, alapvető viselkedési szokások alkalmazása iskolai és otthoni környezetben.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Megnevezni csalátagjait. • Gesztusokkal vagy képről megmutatni szülei foglalkozását, tevékenységét. • A „hol?” „mit csinál?” kérdéseket érteni, a maga módján válaszolni azokra. • Feladatot megérteni és aktívan közreműködni a végrehajtásban. • Kapcsolatokat reálisan megítélni. • Megfelelő módon köszönni felszólítás nélkül. • Saját öltözékére vigyázni, ha hiányosságot tapasztal, jelezze azt. • Iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni. • Fegyelmezni magát, sorba állni ruhatárnál, pénztárnál. • Közlések gyakorlása tekintettel, gesztikulációval. • Gesztusjelek bővítése az egész test (fej, arc, kéz) területeire, foglalkozások köréből. • Mozdulatok értelmezése, utánzása. • Érzelmek kifejezésének gyakorlása arcjátékkal. • Otthoni és az iskolai helyes viselkedési szokások számbavétele szükség szerint. • Szülők neve, testvérek neve, száma segítséggel, csalátagok tevékenysége (munkája). • Nagyszülő megmutatása fényképről. Képek, diafilmek jelenetei alapján a látható események megfogalmazása. • Cselekvések megnevezése segítséggel. • A válaszok és a valódi események összehasonlítása. • Kívánságok kifejezése, helyes megfogalmazása. Mások kívánságainak meghallgatása, teljesítése. • Téri tájékozódás, saját élettér helyes ismerete, biztonságos közlekedés benne. • Távolságtartás játék és baráti kapcsolat esetén üzletben, utcán, nyilvános helyen. • Kapcsolat első lépése: - ismerős gyermekkel, felnőttel, - ismeretlen gyermekkel, felnőttel, újonnan megismert emberekkel. 	<p>Cselekvéssorok végrehajtása utasítás, rajz, kép alapján. Adott érzellem megjelenítése (pl. hívás, büszkeség, győzelem stb.). Illő és illetlen viselkedések megkülönböztetése a helyzetnek megfelelően. A segítség kérésének módjai. Gyakorlás szituációs játékok segítségével. Élő szituációban apa, anya szólítása, névvel azonosítása. Fényképen anya, apa, testvérek, nagyszülök megmutatása. Mit csinál? Hol van? kérdésre szóval, egyszerű mondattal, gesztusokkal válaszol. Bábokkal lejátszza el az egyszerűbb helyzeteket. Keresztnevet hallás alapján kösse az illető személyhez. A képhez tartozó saját érzések megfogalmazása. A képen felismert érzelmek megnevezése. Szituációs helyzetekben a kívánságok realitásának megítélése. Helyes, helytelen kívánságok, visszautasítás megfogalmazása. A távolságtartás fokozatai barát, családtag, vendég és ismeretlen esetében. Az elkövetett hibák felismerése, javítása legyen természetes. Közös játék során szabályok betartása, viselje el a vereséget, örüljön társai sikereinek. Mozi, cirkusz és színházzlátogatások alkalmával legyen érdeklő, ne zavarja társait és a többi nézőt. A köszönés formáinak (megtanulása és) gyakorlása. Beszélgetés közben egymás türelmes meghallgatása legyen természetes a minden nap kommunikációjukban. Kis csoportban vegyen részt kulturális és sporteseményeken, ott viselkedjen megfelelő módon.</p>	<p>Képes bővíteni, és egyre pontosabban használni meglévő szókincsét a téma körök kapcsán. Képes együttműködéssel végrehajtani a tevékenységeket. Képes örömmel, és figyelemmel megmutatni képen családját, ismerni közvetlen családi viszonyait, gesztusokkal vagy képről tudja megmutatni szülei munkáját.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék, Szabály játék,</p>
--	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Jó gyerek, boldog, vidám, félő, ijedt, mérges, tanáctalann, szégyenlő, kérem, nem tudom megenni, elromlott, hibás, javítható, segítség, gondoz, szabadidő, szabály, csalás, győzelem, vereség,
itt – ott, messze – közel, szeret - nem szeret, barát, vendég, ismerős-ismeretlen, csend, figyelem, előadás, szünet, taps, tetszett, érdekes, unalmas, szeretnék kimenni,

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás: Eligazodik a lateralitás területén.</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetenciakognitív-anulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A személyes teendők egyre biztosabb ellátása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Időhatározókat és mellékneveket használni. • Megmutatni önállóan a megnevezett testrészt, érzékszervet babán és saját magán. • Elvégezni rutinszerűen az iskolában szokássá vált kéz- és fogmosást. • A WC-t, mosdót kevés segítséggel megfelelően használni. • Az ápolt és ápolatlan (hajat), tiszta és piszkos (köröm) megkülönböztetése. • Ismerni saját holmját. • Gondosan, rendesen öltözzen, vetközzön. • Megállapítani, és jelezni szüleinek, tanárainak, ha ruhája gombhiányos. • Megfelelő viselkedést tanúsítani a közös étkezések alkalmával. • Fő étkezéseket megnevezni, megmutatni. • Néhány jellemző ételt felsorolni napszakhoz rendelve. • Ismerni az étkezéseket megelőző előkészületek sorrendiségét, kellékeit és azok megfelelő használatát. • Testünk. Testrészek megnevezése, megmutatása. • Kézmosás, fogmosás, WC-használat. • Betegség, egészség. A tisztaság és egészség kapcsolata. • Köröm, haj, szempilla megnevezése, ápolása, az ápoláshoz használt eszközök megnevezése. • Fodrász, kozmetikus, manikűrös műhelyének látogatása, munkájának és eszközeinek megfigyelése. • Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. • Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. • Évszakoknak megfelelő öltözködés. • Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. • Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. • Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. • Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. • Ételféleségek, eszközök, csoportosítása. • Nyers és főtt ételek. • A hetes, napos munkája 	<p>Tanórán, szemléltető eszközökön, saját magán, társán megmutatja, és megnevezi testrészeit. A testrészeket és funkciót egymáshoz rendeli. Érzékszerveit megnevezi. A tisztálkodás folyamatát bemutatja, megnevezi. Fésülködés, helyes fogmosás, körömpolás gyakorlása. Higiénés szokások gyakorlása. WC-használat helyes sorrendjének megnevezése képek segítségével. Betegség, egészség jellemzőinek megfigyelése. Játékos helyzetekben gyakorlás. Tisztasági felelős a tisztaság vállalásával tanulótársai haját, körmét nap, min nap megnezi, jelzi, mit tapasztal. Képről megállapítja a pozitív és negatív tulajdonságokat. Az öltözködés menetét mondja el, illetve mutassa meg a ruhadarabokat. Az alsó ruhák, majd a felsők önálló kiválasztásával öltözzen fel. Cipzárt felhúz, gombol. Gallér, zsebeket igazít. A ruhát meghibályozza összehajtani, helyére rakni. Baba öltöztetése. Öltözés-vetkötés gyakorlása játékbeli helyzetekben (verseny). Nap, mint nap ismétli felsőruházata nevét. Elmesélő minden sorrendben öltözött reggel. Tudatosan differenciálja az alsó-felső fogalmát. Babát öltöztetése. Papírbabák ruháinak összehangolatása. Nevezze meg önállóan a ruhák színeit, egyéb jellemzőit, tudja azt megfogalmazni. Divatos és régimódi, fiú és lány ruhák válogatása. Nap, mint nap közösen és egyenként is, és mint napos gyakorolja az étkezéssel kapcsolatos teendőket és a kulturált étkezést. Higiénés szokások, a tisztaság, az asztalrend megteremtése megtartása. Dél-ebéd, reggel-reggeli, este-vacsora. Szokásos ételek megnevezése. Étkezési előkészületek gyakorlása, kézmosás. Reggeli, ebéd, uzsonna szituációs játékok. Segítséggel összegyűjti és előkészíti az étkezéshez szükséges kellékeket. Terít, elpakol. Az ételeket megnevezi. A hetes, illetve napos teendőinek megnevezése, feladatainak bemutatása. Az ünnepi étkezés jellemző kellékeit képek alapján kiválogatja. Gyakorolja, és tudatosan használja a konvencionális beszédformákat.</p>	<p>Képes a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni. Képes összehasonlításokat végezni, tud főfogalmi csoportosításokat végezni tárgyi cselekvéses szinten.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Szabály játék, Didaktikus játékok,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Személyes szükséglettel kapcsolatos teendők,</p>
---	---	---	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Öltözködés. Az öltözködés sorrendje. • Irányítás mellett a ruhadarabok, ruházat részeinek megnevezése. • Évszakoknak megfelelő öltözködés. • Kopott és új ruhák különbségei és hasonlóságai. • Étkezés. Főétkezések. Terítés. Néhány étel megnevezése. • Az étkezésnél használt eszközök megnevezése segítséggel. • Tízórai, uzsonna napszakhoz rendelése. • Ételféleségek, eszközök, csoportosítása. • Nyers és főtt ételek. • A hetes, napos munkája 	<p>„Jó étvágyat!”, „Kérem szépen!”, „Köszönöm szépen!”. Ünnepi szokások kialakítása. Ünnepi étkezés, ünnepi ételek és meleg ételek.</p>		
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Jó étvágyat! Köszönöm! tízórai, uzsonna, ételek, <i>evőeszközök</i>, hetes, napos, <i>feladat</i>, terítés, <i>leszedés</i>, finom, <i>folyékony</i>, <i>illatos</i>, kemény, puha, éhség, szomjúság, alsóruházat, felsőruházat, méret, <i>kopott</i>, új, <i>divatos</i>, <i>elavult</i>, <i>régimódi</i>, felsőtest, alsótest, felső végtag, alsóvégtag, sovány, kövér, szűk, bő, - nagy méret, kis méret - <i>körömpárolás</i>, - <i>arcápolás</i>, - <i>hajápolás</i>, - <i>tiszta</i>, - <i>piszkoz</i>, - <i>ápolt</i> – <i>ápolatlan</i>, - <i>egészséges</i> – beteg, - <i>kezelés</i>,</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás: Biztonsággal tájékozódik szűkebb környezetében.</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Téri tájékozódás függőleges és vízszintes, előre és hátra irányban.</i>		
Fejlesztési feladat –ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Analóg mondatokat alkotni. Hol? Hova? kérdéseket megérteni. • Mondataiban használni a bővítményeket. • Ismerni a gyűjtőfogalmakat. Beszédkézségének megfelelően egy-két összefüggő mondatot mondani. • Mellékneveket, határozószókat használni, kérdezni, hangsúlyozni. • Rendet tenni maga körtől munkája befejezése után. • Biztonsággal és bátran lépni az iskola különböző helyiségeibe. • Ismerni a villanykapcsolók helyes működését. • Ismerni a játékok, sporteszközök helyét és felhasználási módját. • Az otthon, az iskola és a tanterem rendjét, tisztaágát természetesnek és fontosnak tartani. • Felszólítás nélkül rutinszerűen betartani a közlekedési szabályokat (lámpa, zebra, körülnézés). • Felismerni könyvből, képről is a valóságban tapasztaltakat. • Megnevezni a közlekedési eszközöket, a villamos, troli, metró, busz utasterét, • vezetőfülkéjét. • Ismerni az iskola utcájának nevét. • Tárgy megnevezése téri helyzetben. Tárgykeresés. • Helyhatározószók gyakorlása folyamatosan. • Iskola – otthon, udvar, játszótér, sportpálya. • a játék- és sporteszközök megnevezése segítséggel. • Alaposabb tájékozódás a terem tárgyai, tartozéka terén. • A „hol van?” és a „hova való?” megértése. • A padlás, pince megismerése, funkciójának megnevezése irányítással. • Falusi padlások, pincék megismerése a valóságban és olvasmányokból. • Képek alapján az ismeretek elmélyítése. 	<p>Képen látható tárgy téri helyzetének megkeresése. Mondatalkotás helyhatározóval és cselekvéssel. Helyviszonyok gyakorlása Helyhatározó szót tartalmazó utasítások végrehajtása. Mozgás megadott irányba. Tanórákon és tanórán kívül is a neki kedves helyiségekben figyelmes tájékozódás az eszközök, tárgyak között. Kapcsolat keresése más helyiségek, különbözőségét azonosságait illetően. Sporteszközök, játszótéri elemek alaposabb megfigyelése, a tapasztaltak megfogalmazása, helyes, balesetmentes használatuk. Kérésre a kívánt eszközök kiválasztása. Tanári irányítással padlás megtekintése, régi dolgok megfigyelése. Falusi padlás régiségeinek tisztogatása, pince eszközeinek megfigyelése, megnevezése. Képek alapján az emlékek felidézése, megnevezéssel, főfogalom alá rendeléssel. Maketten vagy képeken lakás berendezése, emlékezve ill. felhasználva saját lakóhelye példáját. A helyiségek berendezési tárgyainak összeválogatása, és a megfelelő elhelyezése. A konyhai eszközök szortírozása és megfelelő helyre elpakolása. Szituációs játékokban főzés, takarítás megjelenítése, imitálása. Utcai séta alkalmával spontán megfigyelés. Szervezett látogatás formájában mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség jellemzőinek megfigyelése.</p>	<p>Képes tájékozódni az intézmény területén. Képes a közvetlen környezetében található tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használni.</p>	<p>Mozgásnevelés Térbeli tájékozódás, Számolás, mérés: Tájékozódás: helymeghatározás, viszonyítás, fő irányok, Olvasás, írás: Térorientációs gyakorlatok: téri relációk megnevezése Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>
---	---	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Az iskola környéke. • A lakás további helyiségei, illetve a fő helyiségek alaposabb megfigyelése. • Eszközök és azok funkciói. • Háló, nappali, konyha, gyerekszobák, fürdő, kamra jellemzői. • Mit hol találunk, mit csinálunk vele, milyen tulajdonságai vannak? • Utca – Közlekedés. Az utcák jellemzői. • Gyalogos- és járműforgalom. • Jelzőlámpák, jelzőtáblák. Sorompó, fényisorompó. • Közlekedési eszközök ismeretének bővítése. • Közlekedési szabályok, viselkedési normák. • Közlekedési és utazási szabályok betartása. • Balesetek megelőzésének feltételei. 	<p>Képek alapján emlékezetből a látottak azonosítása, megnevezése.</p> <p>A tanult eszközök főfogalmak alá rendezése, megnevezése.</p> <p>Játékos formában alkalmazza, megjeleníti a látottakat.</p> <p>Az utca megfigyeltetése, hangok, zajok megnevezése.</p> <p>Jelzőlámpák utasításának betartása. Zebra használata.</p> <p>Közlekedési eszközök színeinek, méreteinek megfigyelése - összehasonlítása.</p> <p>Rendőrös-közlekedéses játékban maketten vagy tanpályán a tanultak gyakorlása, az iskolába vezető út eljátszása.</p> <p>Az iskolába jutás során igénybe vett járművek megnevezése, utcanevek megemlítésével, segítséggel.</p> <p>Gyalogosan az útvonal utcáit megnevezni.</p> <p>Megkülönböztető jelzések megismerése, felismerése.</p> <p>Mentő, tűzoltó, rendőrségi autók jellemzői.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: világos, sötét , villanykapcsoló, egészséges, egészségtelen, veszélyes, biztonságos, erős, gyenge

padlás, pince, raktár, fönt, lent, piszkos, régi, új, magas, hideg/hűvös, nedves, hordó, kosár, prés
Helyiségek, eszközök, főzőeszközök evőeszközök, sötétítés, világítás, takarítás, felújítás, pihenés, éjszaka, ágyazás, érkezés, indulás, bejárat, kijárat, helyre tesz, rend, rendetlenség,

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	Előzetes tudás: Változásokat érzékeli.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia:kognitiv- tanulási kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Az idő fogalma és a kapcsolódó cselekvések összekötése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat <ul style="list-style-type: none"> Ismerni a munkanap, pihenőnap fogalmát, a napszakok és étkezések megnevezését. Ismerni az évszakok jellemző jegyeit, felsorolni, megnevezni. Összehasonlítsákok végezni. Társára figyelni, vele beszélgetni, segíteni munkáját. Követni és teljesíteni a pedagógus kéréseit. Felismerni képekről biztonsággal az évszakokat, a jellemző képeket kiválasztani, összerendezni. Automatikusan sorolni hét napjait, a hétvégi napokat kérdésre tudja kiválasztani. Érdeklődni, tájékozódni, segítséggel naptáron is. Használni a ma, tegnap, holnap fogalmát. Mesélni napi élményeiről. Tudja elhelyezni a napszakokat illetően a különböző cselekvésekkel, történésekkel. Beszédében ragokat, határozószavakat, igekötőket használni. Ismeretek <ul style="list-style-type: none"> Időfogalmak bővítése. Napok, napszakok. A hét napjai. Hétvégi napok. A hét napjainak jelölése, az aktuális nap megjelölése, megnevezése. Napszakok összekapcsolása cselekvésekkel. Napszakok sorrendje, napszakok és tartózkodási hely megjelölése (állandó szimbólumok, megjelölés használata). Tegnap, ma, holnap fogalmának kialakítása. Reggel- dél – délután – este a kapcsolódó rutinszerű tevékenységekkel. Évszakok, időjárási jelenségek megnevezése segítséggel. A négy évszak jellemzése. Nevük megtanítása, képről történő azonosítás Évszakok változásainak megfigyelése. 	Tevékenység <p>Napi rendszerességgel az aktuális nap bejelölése naptárba, vagy egyéb helyre, a tegnap ...volt, holnap...lesz kifejezések használata segítséggel.</p> <p>Napszakok jelölése, megnevezése, képválogatás, cselekvések napszakhoz rendelése, (éjjel, nappal, reggel, délelőtt, délnben, délután, este) napszakokhoz kapcsolódó étkezések.</p> <p>A napszakoknak megfelelő tevékenységeket ismer.</p> <p>Kérdésre válaszolva a napszakok és a napszakokhoz kapcsolódó eseményeket felsorolása.</p> <p>Képes napirend készítése. Képes órarend készítése. Napirend összeállítása.</p> <p>Séták, és udvari játék alkalmával gyűjti az időjárással kapcsolatos ismereteket, megfigyeléseket.</p> <p>Télen a téli sportok, nyáron a fürdőzés emlékeit örizve az iskolában képekről felidézi azokat, kiegészítve egyéb történésekkel.</p> <p>Képeket gyűjt, szortíroz.</p> <p>Téli-nyári ruhákat válogat, közös halmazba teszi a köztes (is-is) ruhadarabokat vagy képeket.</p> <p>A hét napjait jó sorrendiséggel felsorolja, saját életének eseményeit hozzárendeli.</p> <p>A hétvégi napok kiemelése, jelölése jellemző képpel.</p> <p>Heti program összeállítása képes formában egyszerű jelképekkel.</p> <p>Saját szakköri programjait tudja naphoz, napszakhoz rendelni.</p> <p>Képről a saját heti elfoglaltságát mutatja, elmondja.</p> <p>Évszakok jellemzőinek megfigyelése (a tanév során folyamatosan megfigyelések végzése), képekről felismeri, megnevezi. Téli - nyári sportokat megnevez.</p> <p>Beszédében használ mellékneveket, határozószókat, igéket.</p> <p>Mesék (versek, dalok) az évszakokról, napokról,napszakokról.</p>	<p>Képes felsorolni, megnevezni az évszakok jellemző jegyeit, felismerni az évszakok változásait.</p> <p>Ismeri a napok sorrendjét.</p> <p>Képes a napszakokat és az étkezések megnevezését, az idő műlását napszakok viszonnylatában eseményhez kötötten érzékelni.</p> <p>Ismeri a munkanap, pihenőnap fogalmát.</p> <p>Ismeri a napok sorrendjét.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p> <p>Számolás, mérés:</p> <p>Tájékozódás: naptárban, napszakok, igeidők, életkor,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Elvárt és javasolt fogalmak: Napok neve, napszakok megnevezése, napszakokhoz kötött étkezések megnevezése.
évszakok, *időjárás*, - tél, -tavasz, -nyár, -ősz, - hideg, -meleg, - sportok, - napsütés, -szél, - szeles, - viharos, - hófehér, - jég, fürdözés, napozás, síelés, szánkózás, havazás, dér, jég, *tegnap*, ma, holnap, elmúlt, lesz, *munkanap*, *hétvége*, *pihenőnap*, *program*, nap, *felkelő nap*, *lenyugvó nap*.

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás: Állatokhoz, növényekhez érdeklődve közelít.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- természettudományos kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A növények és állatok közötti azonosságok, különbségek megmutatása, megnevezése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> Szeretni és védeni a természetet. Megnevezni néhány növényt, virágot, zöldséget kép alapján. Gondozni növényeket. A tanultak alapján összehasonlítani, megkülönböztetni, főfogalom alá rendezni, emlékezetből felsorolni a látottakat. Érdeklődéssel szemlélni a körülötte lévő élővilág létezését. Egyre hosszabban megfigyelni, összpontosítani. Érteni a rész-egész viszonyát. Megfogalmazni kérdéseket, kérdésre válaszolni. Gondolatait, élményeit mondatokban megfogalmazni. Szeretni az állatokat, felismerni, megnevezni őket. Irányítással gondoskodni a kert madarairól. Lehetőség szerint házi állatokat otthon segítséggel gondozni. Szerepjátszásban egyszerű mozgásokat és hangokat utánozni. Bővíteni szókincsét a határozószókkal, igékkel, használni a felkiáltó mondatot. <p>Növények</p> <ul style="list-style-type: none"> Virágok felismerése, egyeztetési gyakorlatok segítségével. Gyümölcsök, zöldségek megfigyelése, megnevezése, csoportosítása. Kert, liget, erdő, parkok megtekintése. Növény részeinek bemutatása, megnevezése. Konyhakert fogalmának kialakítása, konyhakerti növények felismerése, megnevezése. Zöldségfélék. Kertek, virágok. 	<p>Tevékenység</p> <p>Virágoskertünk virágainak felismerése, megnevezése. Elő virágokat azonosít a képen láthatókkal. Megfigyeli az osztályban, folyosón, udvaron található virágokat, növényeket. Szín, forma egyeztetése, megnevezése. Hajtások ültetése, növény locsolása. A vásában víz cserélése. Gyümölcsök felsorolása és képekhez rendelése. Zöldségek megnevezése, ízük, illatuk felismerése. Egy-egy növény részeire bontása, a részek megfigyelése, megnevezése. A növénycsoportok megfigyelése, tapintása, szaglása, ízlelése. Iskolai konyhakert növényei, nevük, színük, ízük. Virágoskerti illatok, színek, formák.</p> <p>Tanulmányi séta eltérő évszakokban lehetőség szerint azonos helyszínre, fotó, videofelvétel készítése a látottakról, azok összehasonlítása, elemzése.</p> <p>Képeken a tanultak alkalmazása. Csoportosítás, főfogalmak alá. Kertészkedés (lehetőség szerint cserében, virágládában, kiskertben).</p> <p>Tanulmányi sétán megnézni a baromfiudvart, gazdasági udvart, istállókat.. Ismerkedés a haszonállatokkal, szárnyasokkal, emlősökkel. Megfigyeli a jellemzőiket, hangjukat, mozgásukat, stb. Állatok és kicsinyeik, lakóhelyük. Állatok etetése, táplálékuk megnevezése segítséggel. Állatkerti séta állatsimogatás.</p> <p>Háziállatok. Vadállatok. Kedvenceink. Beszélgetés, csoportosítás.</p> <p>Elő környezetben megfigyeli a legismertebb állatok jellemzőit, kicsinyeiket, megnevezi őket. Összehasonlít, megkülönböztet.</p>	<p>Képes megevezni, azonosítani a környezetben leggyakrabban előforduló állatokat, növényeket, legfontosabb jellemzőikkel együtt. Képes elvégezni alapvető csoportosításokat.</p> <p>Ábrázolás, alakítás: növény és állat ábrázolások, festmény, rajz, színezés, agyag, gyurma</p> <p>Ének, zene: dalok a témaikkal kapcsolatban,</p> <p>Játékra nevelés: Szerepjátszás, Didaktikus játék,</p>
---	---	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p>Állatok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Baromfiudvar fogalma. Lakóinak felismerése, megnevezése. Jellemző külső tulajdonságaik megnevezése, segítséggel, táplálékuk, lakhelyük megismerése. • Háziállatok és kicsinyeik, megnevezése. • Gazdasági udvar fogalmának kialakítása. • Néhány erdei állat bemutatása. • Ismerkedés a természetvédelemmel: madárvédelem 	<p>Madáretető, madáritató elhelyezése, rendszeres feltöltése. Kertünk madarainak megfigyelése. Tanórán könyvek, képek alapján a látottak felidézése. Tulajdonságaik alapján főfogalom alá rendezés. Állatok mozgásának utánzása, tulajdonságaik megnevezése. Mesék az állatokról. Állatos versek, dalok tanulása. Mesék dramatizálása során állathangok utánzása.</p>		
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: élő, műanyag, illat, íz, zamatos, ízes, édes-savanyú, nagy-kicsi, gömbölyű, hosszúkás, növekedés, hervadás, elpusztul, kihajt, hajtás, ág, rész – egész, gyökér, szár, levél, virág, termés, konyhakert, zöldségfélék, virágok, szín, forma, íz, illat, ehető – nem ehető, , természet, védelem, gondoskodás, madáretető, madáritató, liget, erdő baromfiudvar, gazdasági udvar, háziállatok, hasznos, kölyök, ellés, fialás, vemhesség, nagy-kicsi, szelíd, harapós, karmolás, dorombol, baromfi, szárnyasok, emlősök, lassú-gyors – fürgé, veszélyes, vad, erős-gyenge</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt élethez	<i>Előzetes tudás:</i> Türelmesen várakozik, szemlélődik vásárlás során.	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- kapcsolatteremtő, kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Biztonsággyal eligazodás a boltban.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Beszédben mellékneveket, határozószavakat, igekötő igéket használni. • Emlékezetből néhány jellemzőt felsorolni a látott termékekkel. • Termékeket megvizsgál tulajdonságai alapján. • Megnevezni, vagy megmutatni melyik termék hova tartozik. • Ismerni és használni a napszakok szerinti üdvözlési módokat. • Megnevezni, megmutatni a látottakat. • Felismerni a jellemző jegyeket, a megismert tárgyakkal, képekkel csoportosításokat végezni. • Környezetben élő emberek munkáját érdeklődéssel figyelni. • Köszönni, kérdezni. • Türelemmel figyelni, ha mesterember, munkát végző felnött megmutat, vagy magyaráz valamit. • Elemi szinten egymáshoz rendelni a munkaeszközöket és a különböző foglalkozásokat. • Egyeztetni képek alapján a látott mesterségeket, tevékenységeket, szerszámokat. • A látott eszközök közül a legjellemzőbbeket megnevezni, megmutatni. • Szerepjátékban gesztusokkal kifejezni magát. • Üzlet, vásárlás. Közös vásárlás, áruféleségek megnevezése segítséggel. • A környék különböző üzletei. • Ruházati bolt. Papírbolt. Élelmiszerbolt. Pizzériák. Cukrászdák. Virágbolt. • Vásárlás önkiszolgáló boltban, viselkedési szabályok betartása. • Az üzlet különböző pontjainak megfigyelése. • Áruféleségek vásárlása, csoportosítása. 	<p>Tanulmányi séta alkalmával a különböző üzletek kirakatainak megfigyelése az áruféleségek felsorolása. Az áruk nézegetése, megnevezése, megmutatása, csoportosítása, főfogalom alá rendezése. Szervezett közértlátogatás alkalmával önállóan összeválogatott áruk kosárba gyűjtése, és a pénztárhoz vitele. Tanár kérésére megkeres bizonyos árucikkeket, megnevez, megmutat, tapint, tapasztal. Az emberi érintkezési formákat gyakorolja. Köszön, kér, megköszön. Szituációs játékokban a tanultak megjelenítése. A fizetés módja (készpénz, bankkártya). A csomagolás (ha lehet, ne müanyag zacskót használjon, inkább kosarat, textilt). Köszönés az iskola dolgozóinak, érdeklődés munkájuk iránt. A műhelyekben (karbantartó, takarító, konyhai és irodai dolgozók) részfeladatokat megtekintése, szerszámok megismerése, megnevezése. A környéken lévő asztalosműhely, intézményi varroda, üzletek, megtekintése. Egy-egy részfeladat megfigyelése, szerepjátékokkal rögzítése, felidézése. Tanári felügyelettel illelmesen, az udvariassági szokásokat betartva a mesteremberek műhelyeinek, eszközeinek, munkamozdulatainak megfigyelése. Megismerkedés a tárgyak tulajdonságaival és néhány munkafolyamat kezdő és végső állapotával (kenyér készítése, hajvágás, ruha varrása).</p>	<p>Képes egyre biztosabban használni a beszéd közlő és kérdező funkcióját. Képes együttműködni szociális kapcsolataiban, köszönni felszólítás nélkül megfelelő módon, iskolán kívüli alkalmakon az elvárt módon viselkedni: fegyelmezi magát, tud sorba állni, vájni ruhatárnál, pénztárnál.</p>	<p>Játékra nevelés: Szerepjáték, Didaktikus játék,</p>
---	--	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Foglalkozások. A tanuló tágabb környezetében előforduló különböző foglalkozású emberek munkájának megismertetése, eszközeik bemutatása, csoportosítása. Iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. Asztalos, villanyszerelő, kőműves, vízvezeték szerelő, rádió, TV- szerelő, pék, cukrász, fodrász, szabó, orvos, nővér, gyógyszerész. Iparosok bemutatása élőben és képekről. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: húsfélék, vegyi áruk, pékáruk, konzervek, papíráru, italok, édességek, iparos, faanyag, kábelek, zsinórok, áram, veszélyes, forró, éles, hosszú, rövid, nedves, száraz, nehéz, könnyű, megrendel, ráfizet, foglalkozások, szakma, titkárnő, adminisztrátor, gondnok, karbantartó, varrónő, műhely, iroda, feladat			

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

9. Témakör. ünnepek	<i>Előzetes tudás: Alkalomhoz illő ruházatban jelenik meg az iskolai ünnepélyeken.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív, szociális- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az adott év ünnepi eseményeinek felidézése emlékezetből.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen és aktívan készülni az ünneplésre. • Rövid, egyszerű dalt, verset az ünnephez kapcsolni. • Közös feladatot pontosan, fegyelmezetten végrehajtani. • Az események szereplőit, kellékeit megfigyelni, azokat visszaidézni, elmesélni, megmutatni. • Az ünnepek hangulatát átérzni. • Bekapcsolóni egyre aktívvabban egyénileg is az ünnepi készülődés folyamatába. • Rövid szereplést, feladatot vállalni, a műsorból. • Ismerjen verset, dalt valamennyi ünnepről. • Társait biztatni, együtt örülni örömeiknek, sikereiknek. • Képekről felismerni, megnevezni az ünnepeket, felsorolni jellemzőiket. 	<p>Készülődés az ünnepre. Verstanulás, énekek gyakorlása. Önálló feladat végrehajtása (ajándék, vagy jelkép készítése). Tanulótárs, tanár, szülő felkészöntése. Képekről az ünnepek felismerése, azonosítása szóban. Udvariassági szokások gyakorlása. Tanulótársaival közösen és egyénileg is verseket, énekeket tanul. Ünnepségen tevékenyen részt vesz, adekvátan viselkedik. Kézimunkával hozzájárul a kellékek elkészítéséhez. Az ünnepekkel kapcsolatos fogalmakat gyakorolja, ismereteit csoportosítja. A különböző ünnepekhez tartozó eseményképeket összehasonlítja, megkülönbözteti.</p>	<p>Képes aktívan részt venni a családi és iskolai ünnepépeknek. Ismer verseket, mondókákat, dalokat, és azokat mozgással, ritmussal tudja kísérni. Szívesen hallgatni meséket, és részt venni azok előadásában (szerepjáték, bábozás).</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: dekoráció, ajándék készítése változó technikával, Ének, zene: az ünnepnek megfelelő énekek tanulása, előadása, zenehallgatás az ünnephez kapcsolódóan,</p>
<p>IVerstanulás. Dalok tanulása.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ünnepségeken való szereplés, alkalomhoz illő ruházat, viselkedés kialakítása, gyakorlása. • Társadalmi, iskolai, családi ünnepek, névnapok további megünneplése. • Közös ajándékkészítés. • Terem dekorációjához díszek készítése, a felhasznált anyagok megnevezése, jellemzése 			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Ünnep, zászló, felvonulás, köszöntés, öröm, boldogság, ajándékozás, díszítés, csomagolás - ünnep, - névnap, - születésnap, - fegyelmezett, - vidám – szomorú, - boldog, - hatalmas, - díszes, - ajándék, - szeretet</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 4. osztály

10. Témakör: Médiaismérő	<i>Előzetes tudás:</i>			Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- kapcsolatteremtő, kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
Elvárt és javasolt fogalmak:				

Kommunikáció

Évfolyam: 4 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>			Óraszám: 14
<i>Fejlesztendő kompetencia: ?</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
Érdeklődés felkeltése, ismerkedés a szakmákkal Közös tevékenykedés, együttműködés iránti igény felkeltése	Tanulmányi séták a közeli városokban: Madárbarát kert program Felkészülés az iskolai rendezvényekre Ismerkedés a közvetlenül megfigyelhető szakmákkal. Parkápoló, takarító, konyhai munkás, mosodai, varrodai dolgozó, kertész, karbantartó. Élmények feldolgozása :bábozás, rajz Dramatikus játék Médiaismérő.			
Elvárt és javasolt fogalmak:				

Kommunikáció

5. évfolyam

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás:</i> Érzékeli a jól, és hibásan ejtett hangok közötti eltérést, törekszik azokat javítani.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Szókincsbővítés, aktivizálás.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Beszéde hangsúlyos, jó ritmusú, megfelelő hangerejű. • Egyre élénkebben részt venni a kommunikációban. • Kérdezni, érdeklődni a körülötte zajló eseményekről. • Érteni a határozószók jelentését utasítások végrehajtásakor. • Tárgyakat, képeket gyűjtőfogalom alá rendezni. • Segítséggel elmondani 4-5 verset, mondókát, éneket. • Szókincsét aktivizálni. • Rajzaihoz magyarázatot, mesét rendelni. • Élményeit mondatokkal fejezze ki. • Helyhatározók gyakorlása. • Mondatbővítés kérdőszó segítségével. • Hely-, idő-, cél- és eszközhatározó alkalmazásával. • Igekötők használata. • Feltételes mód használata utánmondással. Kívánság megfogalmazása. • Leírási, jellemzési gyakorlatok (melléknevek). • Tárgyak megnevezése, mondatalkotás mondatbővítés. • Felsorolás „az, és” kötőszóval. • Birtokos személyrag és birtokos rag alkalmazása. • Metakommunikációs jelek felismerése, helyes bemutatása. • Beszédtechnikai és beszédmotoros gyakorlatok. 	<p>A határozók tegyék nyitottabbá, gazdagabbá szókincsét, kommunikációját</p> <p>Kívánságok megfogalmazása a „szeretnék” igével. Mi ez?, Ki ez?, Miért?, Hogyan?, Ki?, Hová? kérőszavakat használja a mondatalkotások során.</p> <p>A viszonyszavakat játékaiban, foglalkozásokon használja. A metakommunikáció játékos gyakorlása, érzelmi, hangulati elemeket utánoz, bemutat.</p> <p>Hallásfejlesztés, hangok kialakítása indirekt módon, utánzással.</p> <p>Hang ciklizálása a ritmusos beszéd érdekében.</p> <p>Szituatív és cselekvéses helyzetekben gyakorlás</p> <p>Cselekvések megfogalmazása, szituációkban.</p> <p>Környezeti tárgyak megnevezése egyre bővülő körrel.</p> <p>Artikulációs mozgásokat pontosan utánoz.</p> <p>A direkt hangfejlesztéssel kapcsolatos utasításokat megérti – kivitelezésben együttműködik.</p> <p>Képekkel egyeztetés, azonosítás.</p> <p>Tárgyakat, képeket sorba rendez, megnevez.</p> <p>Telefonon beszél barátaival, rokonáival.</p> <p>A hangsúlyos beszéd gyakorlása, beszédét ritmikus gyakorlatokkal javítja.</p> <p>Beszédritmus- mozgás összekapcsolása, mondókákat, dalokat mozgásosan megjelenít.</p>	<p>Képes kiejtését megsegítéssel javítani, hangerejét, beszédritmusát irányítani. Spontán beszédében mondatokat alkot.</p> <p>Képes irányítással kérdést megfogalmazni, kérdésre adekvált választ adni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: illusztráció készítése,</p> <p>Ének, zene: ritmuskíséret, adott témához kapcsolódó népdalok,</p> <p>Mozgásnevelés légzőgyakorlatok,</p>
--	---	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: hol, hová, honnan, miért, mikor, ki, mivel, kit, mit, soralkotás, rámutatás, pontos, mögé, fölé, előre – hátra, szájtér, légzés, arckifejezés, mimika, szomorú, vidám, kíváncsi, mérges,

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	Előzetes tudás: Idegenekkel szemben tartózkodó, a testi kontaktusban távolságztartó.	Óraszám: 15
Fejlesztendő kompetencia:szociális- kapcsolatteremtés kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Szerepjátékokban a foglalkozásokhoz kapcsolódó tulajdonságok megjelenítése.	

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Megérteni, és megfelelően reagálni egyszerűbb helyzetekben. • Udváriasan viselkedni a felnőttekkel és társaival szemben. • Irányítással bemutatkozni megfelelő gesztusokkal, kéznyújtással. • Ruházatát rendben tartani, észrevenni, ha cserére szorul, cipőjét letörölni. • Megpróbálni a minden nap tevékenységében az előzékeny, udvarias viselkedést. • A kapott megbízásokat pontosan teljesíteni. • Kulturáltan étkezni. • Igényt kialakítani a szabadidő kulturált eltöltésére. • Szívesen visszatérni a már látogatott helyekre, élményekre emlékezni, újdonságokat felfedezni, ezekről beszámolni • Irányítással konfliktushelyzetek felismerése, a megoldás keresése különböző példákon keresztül. • Kulturált viselkedés vendégségen és vendégek fogadásakor • Igényességre törekvés a ruházatban. • Különböző alkalmaknak megfelelő ruházat kiválasztása és felkészülés. • Nemek közötti kapcsolat. • Előzékeny, udvarias magatartás kialakítása. • Óvja saját és társai dolgait (ruhanemű, szemüveg stb.). 	<p>A verbális és nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Képekről nonverbális közlések leolvasása, megfogalmazása. Helyzetgyakorlatok. (elromlik valami az osztályban, valakinek elvész a kedvenc játszka, valakinek nem jut tízórai, mert valaki többet evett).</p> <p>A történetek megismerése és ismétlések után a történetek eljátszása, és megoldások keresése.</p> <p>Szituációs játék. (színházba megyünk, milyen legyen az öltözékünk?)</p> <p>Orvosi vizsgálatra, kirándulásra hogyan készüljünk?).</p> <p>Helyzetgyakorlatok, képek elemzése, saját tapasztalatok megbeszélése.</p> <p>Szerepjáték. (vendégségen, vendégfogadáskor)</p> <p>A kialakult jó szokások további erősítése.</p> <p>A másik nemmel szembeni <u>viselkedésmódok</u> összegyűjtése és megbeszélése.</p> <p>Ajtónál a felnőttek és a lányok előre engedése.</p> <p>Leesett, ottfelejtett tárgyak megőrzése, elrakása.</p> <p>Teljesítsen kisebb - nagyobb megbízásokat.</p> <p>Nyilvános helyen kulturáltan étkezzen. Viselkedjen és étkezzen feltünő nélkül (cukrászdában, gyorsétteremben).</p> <p>Közös megbeszélés alapján vállaljon feladatot, a végzett munkáról számoljon be, hallgassa meg a bírálatot, fogadja el a kritikát.</p> <p>Jelenítse meg szerepjátékokban a foglalkozáshoz kapcsolódó tulajdonságokat.</p> <p>Hallgasson meg rövid történeteket, nézzen meg filmrészleteket, és a látottak alapján foglaljon állást, indokolja meg álláspontját, bátran vitatkozzon.</p>	<p>Képes felhívó jellegű kommunikációs megnyilvánulásokra.</p> <p>Képes a hangulati elemeket megjeleníteni beszédében.</p> <p>Képes felismerni és megfogalmazni tulajdonságokat.</p>	<p>Környezetismeret: egészséges életmód,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Társas kapcsolatok</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Vállaljon és teljesítsen megbízásokat. • Példaképek keresése környezetében, ismert hősökben, stb. • A kulturált étkezés szabályainak elsajátítása. • Az étel kiválasztása és elfogyasztása. • Közintézmények föfogalmának kialakítása. • Mozi, színház, művelődési ház, Múzeum, rendelőintézet, kórház, gyógyszertár, posta, tűzoltóság, rendőrség, mentőállomás, repülőtér. 	<p>Az együttélés feltételeinek tudatosítása, pl. az önzés rossz tulajdonság, az alkalmazkodás fontossága, stb.</p> <p>Szervezett kirándulás alkalmával a közintézmények meglátogatása.</p> <p>Az épületek jellegzetességei, az intézmények sajátosságairól benyomásokat szerez.</p> <p>Az egészségügygel, közlekedéssel, ügyintézéssel, szórakozással kapcsolatos intézményekről, ismereteit összegzi, rendezzi, eszközeit, tárgyait megnevezi (belépőjegy, sorszám, beutaló stb.).</p> <p>Az adott intézményekben zajló tevékenységek megismerése, azok funkcióiról összefüggően beszámol, élményeit elmondja (utaztam repülővel, láttam tűzoltóautót, voltunk színházban, fájt a fogam).</p>		
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: igazságtalan, biztos –biztosan, bizonytalan – talán, vélemény, vita, türelem – türelmes, türelmetlen, udvarias, előzékeny, rendszeretet, közzintézmény, előadás, nézőtér, jegy, színész, rendezvény, műsor, ambulancia, riadó, gyorssegély, sziréna, fogászat, szemészet, laboratórium vizsgálat,</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás:</i> Ismeri az egészséges életmód jellemzőit, kerüli a káros hatásokat.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A test és működésének és az egészségmegőrzéssel kapcsolatos teendőknek a megismerése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • A megismert fogalmakat főfogalom alá rendezni. • Kérésre megmutatni a megnevezett testrészt. • Nagy biztonsággal tájékozódni saját testén vagy maketten. • Érteni a testtel kapcsolatos fogalmakat. • Gyakori betegségeket megnevezni, problémáit jelezni, és segítséget kérni. • A kapott utasításokat betartani a gyógyulás érdekében. • A ruházatot szezonálisan csoportosítani. • Saját ruházata színeit, egyéb jellemzőit felsorolni. • Ruháira vigyázni. • Saját ízlés kialakulása, öltözökдési stílusát ennek alapján alakítani. • Jelmezbalon szerepelni, eltérő öltözeteket kipróbálni. • Megnevezni az ételeket, áruféleségeket. • Ismerni a mentük sorrendiségét. • Egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni. • <u>Testünk</u> • Testrészek helye és funkciója. • Egészségügyi ismeretek bővítése (fiú – lány közötti eltérés észrevétele). • Tisztálkodás. Testápolás. • Fertőzések kivédése. • Az ismertebb betegségek és jellemző tünetei. A gyógyulás módja. • Kórházi tartózkodás fontossága • Testrészek, érzékszervek fogalmának kialakítása. 	<p>Tevékenység</p> <p>Tanári segítséggel önmagán és társai testén megmutatja és megnevezi a váll, a könyök, a térd, a csukló és a boka testrészeket.</p> <p>A testen tájékozódik téri fogalmakat gyakorolva.</p> <p>A jobb-bal, fent, lent és a többi viszonyzót önállóan használja.</p> <p>A testrészek érzékelő funkcióját megnevezi, bemutatja.</p> <p>Az orvosi szobában megnézi a föbb kellékeket.</p> <p>Fertőző betegségek megnevezése, a tünetei felsorolása.</p> <p>A fertőzések elkerülésének, megelőzésének módjai.</p> <p>A rendszeres és alapos tisztálkodási műveleteket rutinszerűen gyakorolja.</p> <p>Fiú és lány testápolásának, tisztálkodásának jellegzetességei (izzadság, testszag, stb.).</p> <p>Képek segítségével az évszaknak megfelelő ruházat csoportosítása.</p> <p>Közös halmazokba rendezi a minden évszakban viselendő ruhadarabokat.</p> <p>Újságokból, katalógusokból különlegességeket kivág, gyűjt, füzetbe rendez.</p> <p>Egyre önállóbban fogalmazza meg gondolatait melléknevek segítségével.</p> <p>Önállóan öltözik, vetközik.</p> <p>Divatos, régmídi. színek, anyag szerinti, fiú, lány ruhák, felsőruházat, alsóruházat szempont szerinti különbölgés.</p> <p>Saját ízlés szerinti válogatás újságokból, divatlapokból.</p> <p>Önálló „ruhagyűjtemény” készítése. Kiegészítők választása.</p> <p>A ruhanemű megkímélése, gondozása.</p> <p>Közérthetően a többi áruféleség megfigyelése mellett alaposabban tájékozódik a mirelit-árak és a konzervek pultjánál.</p> <p>Segítséggel megnevez különböző mirelit áruk, konzerveket.</p> <p>Elkészítési módjukról ismertetőt hallgat, és bemutatót néz meg.</p> <p>Beszámol ismereteiről emlékezetből és eseményképek segítségével.</p> <p>Az ételféleségek körében szerzett ismeretek bővítése, salátafélék, különféle édességek.</p>	<p>Képes felismerni, megmutatni érzékszerveit.</p> <p>Segítséggel épес egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: emberábrázolás agyagból, grafika, festmény, jelmezkészítés,</p>
---	--	---	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Öltözködés</u> • Évszaknak és alkalomnak megfelelő ruházat kiválasztása irányítással. • Ruhadarabok kiválasztása, csoportosítása. • Divatlapok nézetétése, válogatás, vágás, ragasztás. Öltöztetés, vetköztetés. • Jelmeztervezés játékosan, segítséggel. • A szekrények rendje. • <u>Étkezés</u> • Konzervek, mirelitek, megismerése, felhasználása. (gyártási idő, szavatosság leolvasása, tárolása, felhasználása). • Egészséges táplálkozás. • Hagyományos és ünnepi ételek. • Főzési, sütési kellékek, alapanyagok előkészítő műveletek. Az ételekről, étkezésekéről meglévő ismeretek rendszerezése. • Az egészségmegőrzés témaörében tanultak megfogalmazása és gyakorlása. • Az egészséges táplálkozás alapelvei. <p>A testmozgás/sport szerepe az egészségmegőrzésben</p>	<p>Az étkezés kulturált viselkedésformáinak gyakorlása. Egészségre káros ételek, italok számbavétele, fogyasztásuk kerülése.</p> <p>Képek alapján összeállít ünnepi és hagyományos menüt. Mennyiségi és minőségi különbségek megállapítása étkezésnél. Tankonyhán készít ünnepekre szendvicseket, salátákat, turmixokat.</p> <p>Megnevezi és használja a szükséges alapanyagokat, kellékeket. Megnevezi a munkaműveleteket, műveleti sorrendet.</p> <p>Az egészséges táplálkozásról képeket gyűjt és étrendjét tudatosan e szerint állítja össze.</p> <p>Figyel testsúlyára. Sporttal kapcsolatos ismereteket szerez, és kedvenc sportot választ, amit rendszeresen gyakorol</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: test – *testrész, bedagadás, fájdalom, láz, betegség, kezelés, orvosság, kenőcs, recept, gyógyítás, türelem testhelyzet, testtájak, különböző nemű, nemi jellegzetességek, divatos, ósdi, régimódi, fiús – lányos, ízlés, gyűjtemény /kollekció/, divatbemutató, jelmez, álarc hagyományos, ízléses-ízléstelen,*

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás: Tájékozódik függőleges és vízszintes, jobb és bal irányban.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Megbízható részvétel a közlekedésben.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mondatait melléknevek használatával bővíteni. • Illedelemes kérdezni. Segítséget kérni, ha szükséges. • Verbális és mozgásemlékezetét egyre tartósabbá tenni. . • Megfelelő magatartás a séták, látogatások alkalmával. • Irányítással összehasonlítsokat tenni, , azt közölni. • Megkezdett munkáját befejezni. • Saját élményei alapján mondatokat alkotni. • Épületeket megfigyelni. • Közlekedés fajtái . • Szűkebb és tágabb környezetét igyekezzen megóvni lehetőségei szerint. • Megbízhatóan részt venni a közlekedésben. • Élményeit rajzokkal feldolgozni. <p>Ismeretek</p> <p><u>Iskola</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Műhelyek, raktárak, szakkori szobák, udvar, megismerése, funkciójuk megfigyelése. • A műhelyek eszközeinek megfigyelése, kipróbálása. • Az ott dolgozók nevének megtanulása és használata. Elemi szintű kommunikáció gyakorlása. • A tanerem makettjének elkészítése. • Környező utcák nevezetességeinek megismerése. 	<p>Tevékenység</p> <p>Iskola helyiségeiben, tornateremben, kézműves műhelyben, tanári szobában, irodában, raktárban, konyhában berendezés megfigyelése.</p> <p>Családi ház, lakótelepi panellakás megkülönböztetése.</p> <p>A lakás helyiségei, berendezései, funkciói, azok rendeltetésszerű használata.</p> <p>Fűtés, világítás, azok működésének megfigyelése.</p> <p>Közvetlen környezetében lévő elektromos háztartási gépeket megfigyelése, segítséggel kipróbálása.</p> <p>Képekről, diákról szép épületek megtekintése, a különlegességek megfigyelése, megfogalmazása.</p> <p>Kulturált viselkedés színházban, Múzeumban, az épület szépségeinek felfedezése.</p> <p>Szervezett látogatás során ismerkedés a hajó-, repülő-, vonat és autóbusz közlekedés jellemzőivel.</p> <p>A hangosbemondó szavainak értelmezése segítséggel.</p> <p>Tágabb környezetről térkép készítése, azon tájékozódás.</p> <p>A metróállomások, autóbusz és a vasúti közlekedés jellemzőinek összegyűjtése.</p> <p>Hajókirándulás alkalmával a vízi közlekedésről új ismeretek szerzése.</p> <p>A városi közlekedés színtereinek, járműveinek megfigyelése és megnevezése. Differenciálja és megfogalmazza az út, sín, vezeték fogalmát.</p> <p>Játékokban közlekedési élmények, tapasztalatok felelevenítése.</p> <p>A legfontosabb szabályok rendszeres ismétlése szóban és a gyakorlatban.</p> <p>Ismeri és betartja a gyalogos közlekedés szabályait.</p> <p>Rendszeresen gyakorolja a helyes közlekedést párban és önállóan.</p> <p>Játékos módon ezeket megjeleníti, csoportosítja.</p> <p>Járművekkel kapcsolatos mesék, versek tanulása.</p>	<p>Képes együttműködve, megbízhatóan részt venni a napi közlekedésben.</p> <p>Képes észrevételeit, szükségleteit jelezni, segítséget kérni, megköszönni.</p> <p>Étkezésnél, kiránduláskor megfelelő magatartás.</p> <p>Természeti kincseinket, és néhány hasznát, jelentőségét megismerni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: Egyszerű háztartási munkák: lakás, házi munkák,</p> <p>Társadalmi ismeretek: közlekedésre nevelés,</p> <p>térképhasználat,</p>
--	--	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<u>Lakás</u> <ul style="list-style-type: none"> • Lakóházak típusai. • Jellemző jegyek megfigyelése. • A lakás helyiségei • Lakás berendezéseinek megfigyelése, megismerése, megnevezése, balesetmentes használata segítséggel. • A lakás megővása, gondozása, díszítése • Egyéb épületek a környéken. <u>Utca, közlekedés</u> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi és távolsági, valamint a tömegközlekedés fogalmának kialakítása. • Utak, sínek, aluljárók felismerése, megnevezése, balesetmentes használata. • Balesetmentes, óvatos, figyelmes közlekedés. • Járművek, színterek csoportosítása. • A gyalogos közlekedés szabályainak betartása. • Felkészülés az önálló közlekedésre. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: hajóállomás, jegypénztár, kapitány, <i>tömeg</i> , vészfék, helyi közlekedés, jelzés, jegykezelés, állomás, pályaudvar, repülőtér járatok, helyi, karbantartás, önállóan, <i>körültekintően</i> , makett, emelet, földszint, pince, előtér, díszítés,			

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás: Érzékeli az idő múlását.</i>	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Az idő múlásának érzékelése méréssel.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Felsorolni automatikusan, önállóan a évszakokat, napszakokat. • Kapcsolatot találni helyzetek, történések, és évszakok, hónapok, napszakok között. • Hetesi teendői között felsorolni az ismert napi adatokat. • Eligazodni az idő fogalmai között. • Elkülöníteni, megnevezni a napszakokat. • Segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál. • Ismerni az elmúlással kapcsolatos történéseket. • Jelek információjának megértése a tájékozódáshoz, a cselekvés irányításához, az idő alakításához. • Évszakok, hónapok neveinek sorrendbe állítása. Szerepjátékokban évszakok megjelenítése. • Filmeken látott események időbeli elhelyezése (díszletek, jelmezek megbeszélése: régen milyen volt a közlekedés – lassabb, mint ma, stb.). • Eseményképek rendezése: események előzményei, lezárása. • Napok, hetek, hónapok, évszakok. • Szünet-nyaralás. • Éjszaka, nappal. • Az óra fogalmának megismerése. • Az idő múlása. • Az életút. • Fiatal, öreg. Születés, halál fogalom említése. 	<p>Tanári irányítással, képek segítségével az évszakok ismérveinek elmelítése.</p> <p>A hónapok neveinek versek, dalok segítségével automatizálása, eseményekhez rendelése.(születésnap, ünnepek)</p> <p>Naptár használata. A hetek napjainak számlálása, napszakok megnevezése, sorrendiségek begyakorlása. Mikor lesz? Már elmúlt. Az idő múlásának megfigyelése.</p> <p>Régi korok meséiből, tárgyaiból segítséggel következtetések levonása.</p> <p>Filmekből látott jövőmotívumok feldolgozása tanári segítséggel.</p> <p>A valóság és a mese elemeinek szétválasztása, a sci fit tartalmazó képek, történetek megismerése, a félelem legyőzése.</p> <p>Képek időrendbe állítása.</p> <p>A látottak megfogalmazása viszonyszavak és időfogalmak használatával.</p> <p>Hagyományos- és digitális órákon az idő leolvasása. Egész óra, fél óra, perc és óra viszonya.</p> <p>Próbálkozás az óráról az aktuális időpont leolvasására, tájékozódásra, még hány percig tart a tanóra stb.</p> <p>Emberi élet, növények élete, állatok élete témaiban adatgyűjtés.</p> <p>Korosztályokhoz kapcsolódó tevékenységek, jellegzetességek gyűjtése.</p>	<p>A témakör fő fogalmait beszédében megfelelően használja.</p> <p>Képes segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál.</p>	<p>Számolás, mérés:</p> <p>Tájékozódás: időmérés, naptárbeosztás</p> <p>Ábrázolás, alakítás: évszakokkal kapcsolatos alkotások,</p> <p>Ének, zene: az idő múlásával, az elmúlással kapcsolatos dalok,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Az idő múlásával, mérésével kapcsolatos fogalmak és szókincs. Dátum írása, elolvasása (termékekről gyártási idő és szavatosság leolvasása). Az idő múlása, az elmúlással kapcsolatos fogalmak.

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás: Észreveszi a természet szépségeit.</i>	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- természettudományi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A tápláléklánc alapjainak megértése.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Egyre jobban tájékozódni az őt körülvevő természeti világban. • Analógiákat találni a régi és új ismeretek között. • Önállóan próbálja megfogalmazni a termények évszakhoz történő rendelését és analógiákat. • Gyűjteni, rendszerezni, megfogalmazni a téma körben. Osztályozni, csoportosítani a növények fajtáit. • Ismerni és gondozni a környezetében lévő növényeket. • Ismerni és felsorolni a már tanult jellemzőket. • Igekötő igéket használni. • Kérdéseit bővített mondatokkal felenni. • Gondolatait érthető mondatokkal kifejezni. • Hosszan figyelni egy-egy dologra. • Legyenek ismeretei az állatkert állatairól, ismerje fel könyvekből, filmen. • Tudjon állatjelmezben tulajdonságokat megjeleníteni, hangokat utánozni. • Számoljon be a kedvenc háziállatról. <p>Az élő környezet.</p> <p>Növények</p> <ul style="list-style-type: none"> • A növények hatása életünkre (jó levegő, vitamin, állatokat táplál, melyeket mi eszünk meg). • A növények fejlődése, a fejlődés feltételei. • A fa részeinek bemutatása, lombos, tűlevelű, lombhullató, örökzöld fa fogalmának kialakítása. • Gabonafélék megismertetése felhasználása. • Gyümölcsök, zöldségek, gabonafélék felhasználása, tárolása, tartósítása. • Szobanövények ápolása. • Földünkön élő változatos növényvilág. • A növények létfontosságú tulajdonságai (oxigéntermelés). 	<p>Tevékenység</p> <p>Élő és élettelen megbízható differenciálása. Képválogatás, csoportosítás főfogalmak alá.</p> <p>Erdei sétán megfigyeli, tapintja a fák részeit. Összehasonlít, különbségeket állapít meg.</p> <p>Tanórán tapasztalatai, emlékei szerint főfogalom alá rendez, csoportosít.</p> <p>Fogalomhoz megfelelő képet rendel.</p> <p>Filmen, vagy a természetben megfigyeli a zöldségek, gyümölcsök betakarítási módját, cselekvően részt vesz a munkálatokban.</p> <p>Zöldségeket, gyümölcsöket, gabonaféléket megnevez, csoportosít.</p> <p>A fagyaszta, hűtést és tartósítást képekről vagy üzemlátogatás során megfigyeli.</p> <p>Filmről, képről, gyártási és felhasználási módjait is megismeri.</p> <p>Távoli földrészek növényvilága, képek, filmek megtekintése a témaban.</p> <p>Környezetében lévő virágokat megnevezi, részeit felsorolja, gondozza azokat.</p> <p>Állatkerti séta vagy kirándulás alkalmával közelről ismerkedik az állatokkal.</p> <p>Megtanulja élőhelyeiket, táplálkozási szokásaikat (világatlaszban az állatok élőhelyei, életviszonyai, tápláléklánc).</p> <p>Téli –nyári gondoskodás kertünk madarakról.</p> <p>Ház körüli állatokról, személyesen, filmből, könyvből szerez ismereteket, azonosítja az élő állattal.</p> <p>Párhuzamot von háziállatok és élelmiszerek között.</p> <p>Meséket, verseteket, dalokat tanul. Állatfarsang, jelmezkészítés, szerepjátékok, mesék dramatizálása.</p>	<p>Képes mondanivalóját kérdések segítségével bővített mondatokkal is megfogalmazni.</p> <p>Képes főfogalom alá rendezni az állat és növényvilág téma körökben különböző tulajdonságok alapján.</p>	<p>Ének, zene: növényekkel, állatokkal kapcsolatos dalok, zeneművek, Ábrázolás, alakítás: növény és állat ábrázolások különböző technikákkal</p>
--	--	---	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<u>Állatok</u> <ul style="list-style-type: none"> • Háziállatok fogalmának bővítése. • Ház körül élő állatok csoportosítása (hasznos, káros). • A felsorolt állatok tápláléka, életmódja, haszna. • Hobbiállatok. • Csoportosítás kültakaró, táplálkozás, szaporodás élőhely szerint. • Állatkerti állatok. • Természetvédelem, madárvédelem <p>Mesék, dalok, versek az állatokról</p>			
Elvárt és javasolt fogalmak: Növény- és állatvilág téma körben felmerülő fogalmak, szókincs bővítése a szükséges terjedelemben.			

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt életre	<i>Előzetes tudás:</i> Alkalmazkodik a társadalmi, közösségi környezet elvárásaihoz.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- érvényesülési képesség kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Körültekintő vásárlás, különbség felismerése a fontos és nem fontos árucikkek között.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> Egyre több áruféleséget megnevezni, főfogalom alá rendezni önállóan is. Saját véleményét kifejezni az üzletben látottakkal kapcsolatban. Szerepjátékban azonosulni vevővel és eladóval. Üzletbe lépéskor a tanult udvariassági formákat, rendszabályokat betartani. A látottakat önállóan, emlékezete alapján rendszerezni. Ismerni a pénz fontosságát a vásárlás során. Tudja a tanultakat készség szintjén a gyakorlatban alkalmazni. Vegyen részt türelemmel, érdeklődéssel és megfelelő magatartással a látogatásokon. Szókincse, mondatai tükrözze a beépült és rögzült ismereteket. Saját véleményt kialakítani a foglalkozásokról (jó, rossz, nehéz, könnyű). Önállóan kérni, megköszönni, elköszönni, kifogást megfogalmazni. Megmondani kérdésre saját nevét, születési helyét és idejét. Ismerni édesanya nevét (legalább keresztnévét). Kérdésre kiválasztani édesanya külső és belső tulajdonságait. <p>Ismeretek</p> <p><u>Üzletek, vásárlás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Áruház látogatása, áruféleségek megnevezése, konvencionális kifejezések gyakorlása, irányítással. Üzletekről, vásárlásról tanultak rendszerezése. Piacláthatatás, vásári áruk, utcai árusok. Piacok, üzletközpontok, közértek, kiskereskedések hasonlósága, különbözősége. Rendszeres vásárlás gyakorlása az apróbb megbízások teljesítésével. 	<p>Tevékenység</p> <p>Hasonlóságokat és különbözősségek a különböző helyek (áruház, piac, utcai árusok) között.</p> <p>Üzleteket, áruféleségeket rendszerez, csoportosít, minőségi kifogást megfogalmaz.</p> <p>Szervezett keretek között csoportjával ellátogat a különböző vásárló helyekre.</p> <p>Tanári kérés szerint vásárol, fizet.</p> <p>Gyakorolja a tanult kommunikációs formákat, szerepjátékokban megjeleníti a tanultakat.</p> <p>Az iskolai dolgozók foglalkozásának megnevezése, feladataik megfigyelése.</p> <p>Minden nap jelenlévő ügyintézők munkája, eszközeik.</p> <p>Orvos, asszisztens, titkár, jegyeladó, buszvezető, cukrász.</p> <p>Eladók munkájának megfigyelése, szituációs játékokban a szerepek gyakorlása.</p> <p>Mesealakok foglalkozása.</p> <p>Összehasonlítás jellemzők megfigyeltetése által.</p> <p>A költekezés megelőzése, felesleges – szükséges mérlegelése.</p> <p>Szervezett formában látogatja meg a különböző szakmák képviselőit, megfigyeli munkájukat és eszközeiket, kipróbálja, megtapasztalja a mozdulatokat.</p> <p>Kér, kérdez, megnevezi a látottakat.</p> <p>Képeken egyezteti, és főfogalom alá rendezi a megismert fogalmakat, tárgyakat.</p> <p>Név, születési hely, idő automatizált megtanulása. Édesanya nevét megtanulja.</p> <p>Édesanya külső tulajdonságait segítséggel megfigyeli, megnevezi.</p> <p>(Születésnap, névnap számítás, felkészítés).</p> <p>Érzelmeit kifejezi szóban és gesztusában, mások érzelmi megnyilvánulásait észreveszi, és tiszteletben tartja.</p>	<p>Képes együttműködni a helyes viselkedési és magatartási szabályok tudatos betartásában.</p> <p>Képes aktív szókincsét bővíteni a tanult téma körökben.</p> <p>Képes legfontosabb személyi adatait ismerni (név, cím).</p>	<p>Életvitel és gyakorlat:</p> <p>Egyszerű háztartási munkák, Vásárlás, fogyasztóvédelem,</p> <p>Társadalmi ismeretek:</p> <p>Felkészülés a felnőtt létre: pályaválasztás, foglalkozások,</p>
--	---	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Az önállóság fokozatos növelésével: az áru kiválasztása, vásárlás, fizetés. • Megfelel-e az áru minősége? (csere). • A pénz értéke. <p><u>Foglalkozások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iskola, üzletek, intézmények dolgozói. • Szolgáltatások egymáshoz rendelése, irányítással. • További iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. • Szülők, testvérek munkája, foglalkozása. • TV-rádió szerelő, varrónő, ács, villanyszerek, hangszerjavító, cipész. • minden munkában van szépség és hasznosság. • Személyes adatait ismerje. Születési hely, idő. Az anya leánykori neve. Lakcím. • Az anya tulajdonságainak megfigyeltetése, megfogalmazása. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: A témaikkal kapcsolatban felmerülő fogalmak, szókincs köre.			

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

9. Témakör. Ünneppek	<i>Előzetes tudás:</i> Mások ünnepét elfogadni, tiszteletben tartani.	Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Külsőségeiben és tartalmában is készülődés az ünnepre.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Szívesen részt venni az ünnepi készülődésben. Himnusz hallgatása alatt vigyázban állni. Verseket, dalokat örömmel bemutatni az iskolában és otthon. Örülni társai sikereinek. Helyesen értelmezni az ünnepekkel kapcsolatos fogalmakat, megfelelő eseményekhez kapcsolni azokat, játékosan utánozni néhány jellegzetes ünnepi eseményt. Eligazodni egyre biztosabban a különböző ünnepségek időpontja, jellege, eredménytérte tekintetében. Az ünnepekkel kapcsolatos térgyismeretét, és a fogalmait gazdagítani. Legyen megfelelő a magatartása, részvételle. Nemzeti, társadalmi, családi ünnepek csoportosítása. Az ünnepek eredete, történetének ismertetése. Nemzeti ünnep, Augusztus 20, (Szent István) Március 15. (Petőfi Sándor). Mikulás, ajándékozási szokás. Karácsony. Társak jeles ünnepeinek számontartása. Az ünnepekhez tartozó történetek ismertetése. Az ünnephez tartozó formai elemeket ismerje meg és tartsa be. 	<p>Tevékenység</p> <p>Az aktuális ünnepnek megfelelő kellékeket, ajándékokat készít segítséggel. Figyelmesen hallgatja a történeteket. Képeket gyűjt és rendszerez az ünnepekkel kapcsolatban. Verseket, dalokat tanul és előad csoportban vagy önállóan. Versenyekre, vetélkedőkre készül. Nemzeti nagyjaink neveihez, és az eseményekhez kapcsolódó történetek. Az ünnepek megnevezését és eredetét sokféle helyről helyzetből hallgatja, nézi. Felkészítés, gratuláció. Megajándékozás (könyvek, mesék, múzeumok, tárgyak, emlékek). Tevékenyen részt vesz jelképek (zászlók, díszek) készítésében. Tanári segítséggel értelmezi a helyzeteket, térgyakat. Olvasmányok az ünnepekkel kapcsolatban. Történelmi térgyak megtekintése, múzeumlátogatások az ünnepekhez kapcsolódóan.</p>	<p>Képes a legfontosabb ünnepek jelentőségét átélni, az ünnepekkel kapcsolatos térgyismeretét és a fogalmak használatával beszédét gazdagítani, közös ünnepeken alkalmanként közreműködni. Himnusz hallgatása alatt vigyázban állni.</p> <p>Ének, zene: ünnepi műsor,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: ajándék, dekoráció az ünnepre,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Anyagok alakítása: ajándék készítése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Nemzet, család, hazaszeretet, ünnepélyes, Himnusz, csend, felvonulás, király, megváltó, ünnepélyesség, ajándék, költő, költemény, előadás, emlékmű, Múzeum, tűzijáték, ünnep, egyház, társadalom, nemzet, történet, király, papság, kép, jelkép, korona, szent, vallások, templom, szeretet, gyűlölet, hangulat,

Kommunikáció

Évfolyam: 5. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 5 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 14	
<i>Fejlesztendő kompetencia: tanulási</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Javasolt tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	Mesterségek Kömlődön: fazekasműhely, lovarda Hajómúzeum meglátogatása Dunaalmáson Hajókirándulás Tatán Kecskédi repülőtér tanulmányi kirándulás Színház		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció 6. osztály

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás:</i> Érzékeli a jól, és hibásan ejtett hangok közötti eltérést, törekszik azokat javítani. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> kognitív- nyelvi képesség	Óraszám: 15
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	
	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> Használjon kérdő és felkiáltó mondatokat. Használjon múlt és jövő időt. Építse beszédébe viszonyszavakat, következtetéseket. Beszéde hangsúlyos, jó ritmusú, megfelelő hangerejű. Egyre élénkebben részt venni a kommunikációban. Kérdezni, érdeklődni a körülötte zajló eseménykről. Érteni a határozószók jelentését utasítások végrehajtásakor. Tárgyakat, képeket gyűjtőfogalom alá rendezni. Segítséggel elmondani 4-5 verset, mondókát, éneket. Szókincsét aktivizálni. Rajzaihoz magyarázatot, mesét rendelni. Élményeit összefüggő mondatokkal fejezze ki. Érhetően, lényegre törően telefonálni. <p>Ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> Helyhatározók gyakorlása. Mondatbővítés kérdőszó segítségével. Hely-, idő-, cél- és eszközhatározó alkalmazásával. Igektők használata. Feltételes mód. Kívánság megfogalmazása. Leírási, jellemzési gyakorlatok (melléknevek). Tárgyak megnevezése, mondatalkotás mondatbővítés. Felsorolás „az, és” kötőszóval. Mondatok alkotása. Birtokos személyrag és birtokos rag alkalmazása. Metakommunikációs jelek felismerése, helyes bemutatása. Beszédtechnikai és beszédmotoros gyakorlatok. 	<p>Tevékenység</p> <p>A határozók tegyék nyitottabbá, gazdagabbá szókincsét, kommunikációját Kívánságok megfogalmazása a „szeretnék” igével. Mi ez?, Ki ez?, Miért?, Hogyan?, Ki?, Hová? kérdőszavakat használja a mondatalkotások során. A téri relációkat kezdje el beszédében használni. A viszonyszavakat játékaiban, foglalkozásokon önállóan használja. A metakommunikáció játkos gyakorlása, érzelmi, hangulati elemeket utánoz, bemutat. Zöngés – zöngötlen, tiszta – hibás ejtés differenciálása. Hallásfejlesztés, hangok kialakítása indirekt módon, utánzással. Hang ciklizálása a ritmusos beszéd érdekében. Sziitatív és cselekvéses helyzetekben gyakorlás Cselekvések megfogalmazása, szituációkban. Környezeti tárgyak megnevezése egyre bővülő körrel. Artikulációs mozgásokat pontosan utánoz. A direkt hangfejlesztéssel kapcsolatos utasításokat megérzi - kivitelez. Képekkel egyeztetés, azonosítás. Társak, szülők, mesei hősök stb. jellemzése szóban és képi megfogalmazásban (rajz, szobor stb.). Tárgyakat, képeket sorba rendez, megnevez. Telefonon beszél barátaival, rokonával (gyorsan, tömören). A hangsúlyos beszéd gyakorlása, beszéd ritmikus gyakorlatokkal javítja. Beszédritmus- mozgás összekapsolása, mondókákat, dalokat mozgásosan megjelenít.</p>	<p>Képes kiejtését megsegítéssel javítani, hangerejét, beszédritmusát irányítani. Spontán beszédében bővített mondatokat alkot. Képes kérdést megfogalmazni, kérdésre adekvát választ adni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: illusztráció készítése, Ének, zene: ritmuskíséret, adott témához kapcsolódó népdalok, Mozgásnevelés légzőgyakorlatok,</p>
--	---	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: hol, hová, honnan, miért, mikor, ki, mivel, kit, mit, soralkotás, rámutatás, pontos, mögé, fölé, előre – hátra, szájtér, légzés, arckifejezés, mimika, szomorú, vidám, kíváncsi, mérges,

Évfolyam: 6. osztály

<p>2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák</p>	<p><i>Előzetes tudás:</i> Idegenekkel szemben tartózkodó, a testi kontaktusban távolságtartó.</p>	<p>Óraszám: 15</p>
<p>Fejlesztendő kompetencia: szociális-kapcsolatteremtés</p>	<p><i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Szerepjátékokban a foglalkozásokhoz kapcsolódó tulajdonságok megjelenítése.</p>	

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Megérteni, és megfelelően reagálni egyszerűbb helyzetekben. • Udváriasan viselkedni a felnőttekkel és társaival szemben. • Bemutatkozni megfelelő gesztusokkal, késznyújtással. • Eddigi tapasztalatai alapján ismereteit rendezni. • Ruházatát rendben tartani, észrevenni, ha cserére szorul, cipőjét letörölni. • Megpróbálni a minden nap tevékenységében az előzékeny, udvarias viselkedést. • A kapott megbízásokat pontosan teljesíteni. • Kulturáltan étkezni. • Helyesen használni minden intézmény jellegzetes fogalmait. • Igényt kialakítani a szabadidő kultúrált eltöltésére. • Szívesen visszatérni a már látogatott helyekre, élményekre emlékezni, újdonságokat felfedezni, ezekről beszámolni • Konfliktushelyzetek felismerése, a megoldás keresése különböző példákon keresztül. • Kulturált viselkedés vendégségben és vendégek fogadásakor • Igényesség a ruházatban. • Különböző alkalmaknak megfelelő ruházat kiválasztása és felkészülés. • Nemek közötti kapcsolat. • Előzékeny, udvarias magatartás kialakítása. • Óvja saját és társai dolgait (ruhanemű, szemüveg stb.). 	<p>A verbális és nonverbális kifejezőképesség fejlesztése. Képekről nonverbális közlések leolvasása, megfogalmazása. Helyzetgyakorlatok. (elromlik valami az osztályban, valakinek elvész a kedvenc játéka, valakinek nem jut tízórai, mert valaki többet evett).</p> <p>A történetek megismerése és ismétlések után a történetek eljátszása, és megoldások keresése.</p> <p>Szituációs játék. (színházba megyünk, milyen legyen az öltözékünk?)</p> <p>Orvosi vizsgálatra, kirándulásra hogyan készüljünk?).</p> <p>Helyzetgyakorlatok, képek elemzése, saját tapasztalatok megbeszélése.</p> <p>Szerepjáték. (vendégségben, vendégfogadáskor)</p> <p>A kialakult jó szokások további erősítése.</p> <p>A másik nemmel szembeni <u>viselkedésmódok</u> összegyűjtése és megbeszélése.</p> <p>Ajtónál a felnőttek és a lányok előre engedése.</p> <p>Leesett, ottfelejtett tárgyak megőrzése, elrakása.</p> <p>Teljesítsen kisebb - nagyobb megbízásokat.</p> <p>Nyilvános helyen kulturáltan étkezzen. Viselkedjen és étkezzen feltünő nélkül (cukrászdában, gyorsétteremben).</p> <p>Közös megbeszélés alapján vállaljon feladatot, a végzett munkáról számoljon be, hallgassa meg a bírálatot, fogadja el a kritikát.</p> <p>Jelenítse meg szerepjátékokban a foglalkozáshoz kapcsolódó tulajdonságokat.</p> <p>Hallgasson meg rövid történeteket, nézzen meg filmrészleteket, és a látottak alapján foglaljon állást, indokolja meg álláspontját, bátran vitatkozzon.</p>	<p>Képes felhívó jellegű kommunikációs megnyilvánulásokra.</p> <p>Képes a hangulati elemeket megjeleníteni beszédében.</p> <p>Képes felismerni és megfogalmazni tulajdonságokat.</p>	<p>Környezetismeret: egészséges életmód,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Társas kapcsolatok</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Vállaljon és teljesítsen megbízásokat. • Példaképek keresése környezetében, ismert hősökben, stb. • A kulturált étkezés szabályainak elsajátítása. • Az étel kiválasztása és elfogyasztása. • Közintézmények főfogalmának kialakítása. • Mozi, színház, művelődési ház, Múzeum, rendelőintézet, kórház, gyógyszertár, posta, tűzoltóság, rendőrség, mentőállomás, repülőtér. 	<p>Az együttélés feltételeinek tudatosítása, pl. az önzés rossz tulajdonság, az alkalmazkodás fontossága, stb.</p> <p>Szervezett kirándulás alkalmával a közintézmények meglátogatása.</p> <p>Az épületek jellegzetességei, az intézmények sajátosságairól benyomásokat szerez.</p> <p>Az egészségügygel, közlekedéssel, ügyintézéssel, szórakozással kapcsolatos intézményekről, ismereteit összegzi, rendezi, eszközeit, tárgyait megnevezi (belépőjegy, sorszám, beutaló stb.).</p> <p>Az adott intézményekben zajló tevékenységek megismerése, azok funkcióról összefüggően beszámol, élményeit elmondja (utaztam repülővel, láttam tűzoltóautót, voltunk színházban, fájt a fogam).</p>		
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: igazságtalan, biztos –biztosan, bizonytalan – talán, vélemény, vita, türelem – türelmes, türelmetlen, udvarias, előzékeny, rendszeretet, közintézmény, előadás, nézőtér, jegy, színész, rendezvény, műsor, ambulancia, riadó, gyorssegély, szíréna, fogászat, szemészet, laboratórium vizsgálat,</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás:</i> Ismeri az egészséges életmód jellemzőit, kerüli a káros hatásokat.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív-tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A test és működésének és az egészségmegőrzéssel kapcsolatos teendőknek a megismerése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • A megismert fogalmakat főfogalom alá rendezni, és szókincsébe beépítve használni. • Kérésre megmutatni a megnevezett testrészt (ízületeket). • Nagy biztonsággal tájékozódni saját testén vagy maketten. • Érteni a testtel kapcsolatos fogalmakat. • Gyakori betegségeket megnevezni, problémáit jelezni, és segítséget kérni. • A kapott utasításokat betartani a gyógyulás érdekében. • A ruházatot szexuálisan csoporthoztani, és azok minőségi jellemzőit saját szavaival elmondani. • Saját ruházata színeit, egyéb jellemzőit felsorolni. • Észrevetlen ruházatán a rendetlenséget. Ruhára vigyázni. • Saját ízlés kialakulása, öltözökdedi stílusát ennek alapján alakítani. • Jelmezbálon szerepelni, eltérő öltözeteket kipróbálni. • Megnevezni az ételeket, áruféleségeket a csomagolás alapján. • Ismerni a menük sorrendiségét. • Egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni, azokat szavakkal, mondatokkal magyarázni, indokolni. • Érteni, és megfogalmazni az ok-okozati összefüggéseket. • <u>Testünk</u> • Ízületek megnevezése (könyök, térd, boka), helye és funkciója. • Egészségügyi ismeretek bővítése (fiú – lány közötti eltérés észrevétele). • Tisztálkodás. Testápolás. • Fertőzések kivédése. • Az ismertebb betegségek és jellemző tünetei. A gyógyulás módja. • Kórházi tartózkodás fontossága. Néhány kezelési mód és kellékeik. • Testrészek, érzékszervek fogalmának kialakítása. Hasonló és eltérő testrészek. <p>Fiú – lány eltérő fejlődése.</p>	<p>Tevékenység</p> <p>Tanári segítséggel önmagán és társai testén megmutatja és megnevezi a váll, a könyök, a térd, a csukló és a boka testrészeket.</p> <p>A testen tájékozódik téri fogalmakat gyakorolva.</p> <p>A jobb-bal, fent, lent és a többi viszonyzót önállóan használja.</p> <p>A testrészek érzékelő funkcióját megnevezi, bemutatja.</p> <p>Az orvosi szobában megnézi a föbb kelleket.</p> <p>Fertőző betegségek megnevezése, a tünetei felsorolása.</p> <p>A fertőzések elkerülésének, megelőzésének módjai.</p> <p>A rendszeres és alapos tisztálkodási műveleteket rutinszerűen gyakorolja.</p> <p>Fiú és lány testápolásának, tisztálkodásának jellegzetességei (izzadság, testszag, stb.).</p> <p>Képek segítségével az évszaknak megfelelő ruházat csoportosítása.</p> <p>Közös halmazokba rendezi a minden évszakban viselendő ruhadarabokat.</p> <p>Újságokból, katalógusokból különlegességeket kivág, gyűjt, füzetbe rendez.</p> <p>Egyre önállóbban fogalmazza meg gondolatait melléknevek segítségével.</p> <p>Önállóan öltözik, vetkőzik.</p> <p>Divatos, régmídi. színek, anyag szerinti, fiú, lány ruhák, felsőruházat, alsóruházat szempont szerinti különválasztása.</p> <p>Saját ízlés szerinti válogatás újságokból, divatlapokból.</p> <p>Önálló „ruhagyűjtemény” készítése. Kiegészítők választása.</p> <p>A ruhanemű megkímélése, gondozása.</p> <p>Közérthetően a többi áruféleség megfigyelése mellett alaposabban tájékozódik a mirelit-árak és a konzervek pultjánál.</p> <p>Segítséggel megnevez különböző mirelit áruk, konzerveket.</p> <p>Elkészítési módjukról ismertetőt hallgat, és bemutatót néz meg.</p> <p>Beszámol ismereteiről emlékezetből és eseményképek segítségével.</p> <p>Az ételféleségek körében szerzett ismeretek bővítése, salátafélék, különféle édességek.</p>	<p>Képes felismerni, megmutatni érzékszerveit.</p> <p>Irányítással képes egyszerű terítési és főzési műveletet elvégezni, azokat szavakkal, mondatokkal magyarázni, indokolni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: emberábrázolás agyagból, grafika, festmény, jelmezkészítés,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: személyes szükséglettel kapcsolatos teendők, háztartási munkák, étkezés,</p> <p>Környezet-ismeret: emberi test, orvosi vizsgálat,</p>
---	--	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • <u>Öltözködés</u> • Évszaknak és alkalomnak megfelelő ruházat kiválasztása irányítással. • Ruhadarabok kiválasztása, csoportosítása különböző szempontok szerint. • Divatlapok nézegetése, válogatás, vágás, ragasztás. Öltöztetés, vetköztetés. • Jelmeztervezés játékosan, segítséggel. • A szekrények rendje. • <u>Étkezés</u> • Konzervek, mirelitek, megismérése, felhasználása. (gyártási idő, szavatosság leolvasása, tárolása, felhasználása). • Egészséges táplálkozás. • Hagyományos és ünnepi ételek. • Főzési, sütesi kellékek, alapanyagok előkészítő műveletek. Az ételekről, étkezésekéről meglévő ismeretek rendszerezése. • Az egészségmegőrzés témaörében tanultak megfogalmazása és gyakorlása. • Az egészséges táplálkozás alapelvei. <p>A testmozgás/sport szerepe az egészségmegőrzésben</p>	<p>Az étkezés kulturált viselkedésformáinak gyakorlása. Egészségre káros ételek, italok számbavétele, fogyasztásuk kerülése.</p> <p>Képek alapján összeállít ünnepi és hagyományos menüt. Mennyiségi és minőségi különbségek megállapítása étkezésnél. Tankonyhán készít ünnepekre szendvicseket, salátákat, turmixokat.</p> <p>Megnevezi és használja a szükséges alapanyagokat, kellékeket. Megnevezi a munkaműveleteket, műveleti sorrendet.</p> <p>Az egészséges táplálkozásról képeket gyűjt és étrendjét tudatosan e szerint állítja össze.</p> <p>Figyel testsúlyára. Sporttal kapcsolatos ismereteket szerez, és kedvenc sportot választ, amit rendszeresen gyakorol</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: test – *testrész, ízület, bedagadás, fájdalom, láz, betegség, kezelés, orvosság, kenőcs, recept, gyógyítás, türelem testhelyzet, testtájak, különböző nemű, nemi jellegzetességek, divatos, ósdi, régimódi, fiús – lányos, ízlés, gyűjtemény /kollekció/, divatbemutató, jelmez, álarc hagyományos, ízléses-ízléstelen,*

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás: Tájékozódik függőleges és vízszintes, jobb és bal irányban.</i>	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Megbízható részvétel a közlekedésben.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<p>Fejlesztési feladat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mondatait melléknevek, viszonyoszók használatával bővíteni. • Illedelemes kérdezni. Segítséget kérni, ha szükséges. • Verbális és mozgásemlékezetét egyre tartósabbá tenni. • Tevékenyen részt venni makett elkészítésben. • Megfelelő magatartás a séták, látogatások alkalmával. • Összehasonlításokat tenni, különbségeket észrevenni, azt közölni. • Megkezdett munkáját befejezni. • Saját élményeit mondatokban megfogalmazni. • Épületeket megfigyelni, saját véleményt megfogalmazni az épületekről. • Összefüggést találni a szituációk és a közlekedés fajtái között. • Szűkebb és tágabb környezetét igyekezzen megővni lehetőségei szerint. • Megbízhatóan részt venni a minden nap közelkedésben. • Élményeit rajzokkal feldolgozni. <p>Ismeretek</p> <p><u>Iskola</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Műhelyek, raktárak, szakkori szobák, udvar, megismerése, funkciójuk megfigyelése. • A műhelyek eszközeinek megfigyelése, kipróbálása, tulajdonságaik megfogalmazása. • Az ott dolgozók nevének megtanulása és használata. Elemi szintű kommunikáció gyakorlása. • A tanterem makettjének elkészítése. • Alaprajz készítése az iskoláról, tájékozódás az alaprajzon. • Környező utcák nevezetességeinek megismerése. 	<p>Tevékenység</p> <p>Iskola helyiségeiben, tornateremben, kézműves műhelyben, tanári szobában, irodában, raktárban, konyhában berendezés megfigyelése.</p> <p>Családi ház, társasház, lakótelepi panellakás megkülönböztetése. A lakás helyiségei, berendezései, funkciói, azok rendeltetésszerű használata.</p> <p>Fűtés, világítás, azok működésének megfigyelése.</p> <p>Közvetlen környezetében lévő elektromos háztartási gépeket megfigyelése, segítséggel kipróbálása.</p> <p>A gépek és az étfeléleségek összekapcsolása. (Mit, mivel, miért, hogyan?)</p> <p>Képekről, diákrol szép épületek megtekintése, a különlegességek megfigyelése, megfogalmazása.</p> <p>Kulturált viselkedés színházban, Múzeumban, az épület szépségeinek felfedezése.</p> <p>Szervezett látogatás során ismerkedés a hajó-, repülő-, vonat és autóbusz közlekedés jellemzőivel.</p> <p>A hangosbemondó szavainak értelmezése segítséggel.</p> <p>Tágabb környezetről térkép készítése, azon tájékozódás.</p> <p>A metróállomások, autóbusz és a vasúti közlekedés jellemzőinek összegyűjtése.</p> <p>Hajókirándulás alkalmával a vízi közlekedésről új ismeretek szerzése.</p> <p>A városi közlekedés színteréinek, járműveinek megfigyelése és megnevezése. Differenciálja és megfogalmazza az út, sín, vezeték fogalmát.</p> <p>Játékokban közlekedési élmények, tapasztalatok felelevenítése.</p> <p>A legfontosabb szabályok rendszeres ismétlése szóban és a gyakorlatban.</p> <p>Ismeri és betartja a gyalogos közlekedés szabályait.</p> <p>Rendszeresen gyakorolja a helyes közlekedést párban és önállóan.</p> <p>Játékos módon ezeket megjeleníti, csoportosítja.</p> <p>Járművekkel kapcsolatos mesék, versek tanulása.</p>	<p>Képes segítséggel, megbízhatóan részt venni a napi közlekedésben.</p> <p>Képes észrevételeit, szükségleteit jelezni, segítséget kérni, megköszönni.</p> <p>Étkezésnél, kiránduláskor megfelelő magatartás.</p> <p>Természeti kincseinket, és néhány hasznát, jelentőségét megismerni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: Egyszerű háztartási munkák: lakás, házi munkák,</p> <p>Társadalmi ismeretek: közlekedésre nevelés,</p> <p>térképhasználat,</p>
---	---	--	--

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<u>Lakás</u> <ul style="list-style-type: none"> • Lakóházak típusai. • Jellemző jegyek megfigyelése. • A lakás helyiségei • Lakás berendezéseinek megfigyelése, megismerése, megnevezése, balesetmentes használata segítséggel. • A lakás megóvása, gondozása, díszítése, lakóházak típusok szerinti csoportosítása. • Egyéb épületek a környéken. <u>Utca, közlekedés</u> <ul style="list-style-type: none"> • Helyi és távolsági, valamint a tömegközlekedés fogalmának kialakítása. • Utak, sztrádák, sínek, alagutak, aluljárók felismerése, megnevezése, balesetmentes használata. • Balesetmentes, óvatos, figyelmes közlekedés. • Járművek, színterek csoportosítása. • A gyalogos közlekedés szabályainak betartása. • Felkészülés az önálló közlekedésre. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: hajóállomás, jegypénztár, kapitány, <i>tömeg</i> , vészfék, helyi közlekedés, jelzés, jegykezelés, állomás, pályaudvar, repülőtér járatok, nemzetközi, helyi, <i>hangár</i> , <i>remíz</i> , karbantartás, önállóan, <i>körültekintően</i> , makett, <i>tervrajz</i> , alaprajz, emelt, földszint, pince, előter, díszítés,			

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás: Érzékeli az idő múlását.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az idő múlásának érzékelése méréssel.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Felsorolni automatikusan, önállóan a hónapokat, évszakokat, napszakokat. • Kapcsolatot találni helyzetek, történések, és évszakok, hónapok, napszakok között. • Kiválogatni a múltra, jelenre, jövőre jellemző tárgyakat, képeket. • Tájékozódni az ismétlődő évi események és azok dátumai között. • Az aktuális dátumot megmondani, vagy tábláról leolvasni, naptáróról sorolni a napokat kötve a dátumokhoz. • Hetesi teendői között felsorolni az ismert napi adatokat. • Eligazodni az idő fogalmai között. • Elkülöníteni, megnevezni a napszakokat. • Segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál. • Ismerni az elmúlással kapcsolatos történéseket. • Jelek információjának megértése a tájékozódáshoz, a cselekvés irányításához. • Évszakok, hónapok neveinek sorrendbe állítása, cselekvésekhez, napszakokhoz rendelése. Szerepjátékokban évszakok megjelenítése. • Múlt jelen és a jövő történéseinek megfogalmazása. • Filmeken látott események időbeli elhelyezése (díszletek, jelmezek megbeszélése: régen milyen volt a közlekedés – lassabb, mint ma, stb.). • Eseményképek rendezése: események előzményei, lezárása. • Napok, hetek, hónapok, évszakok. • Keltezés, dátum (évszám, hónap, nap). • Szünet-nyaralás. • Éjszaka, nappal. • Az óra, perc fogalmának megismerése. • Az idő műlása, és az elmúlás kapcsolata. • Az életút. Az élet végessége. • Fiatal, öreg. Születés, halál fogalom említése. 	<p>Tanári irányítással, képek segítségével az évszakok ismérveinek elmélyítése. A hónapok neveinek versek, dalok segítségével automatizálása, eseményekhez rendelése.(születésnap, ünnepek) Naptár használata. A hetek napjainak számlálása, napszakok megnevezése, sorrendiségek begyakorlása. Mikor lesz? Már elmúlt. Az idő műlásának megfigyelése. Régi korok meséiből, tárgyaiból segítséggel következtetések levonása. Filmekből látott jövőmotívumok feldolgozása tanári segítséggel. A valóság és a mese elemeinek szétválasztása, a sci fit tartalmazó képek, történetek megismerése, a félelem legyőzése. Képek időrendbe állítása. A látottak megfogalmazása viszonyyszavak és időfogalmak használatával. Hagyományos- és digitális órákon az idő leolvasása. Egész óra, fél óra, perc és óra viszonya. Próbálkozás az óráról az aktuális időpont leolvasására, tájékozódásra, még hány percig tart a tanóra stb. Emberi élet, növények élete, állatok élete témában adatgyűjtés. Korosztályokhoz kapcsolódó tevékenységek, jellegzetességek gyűjtése.</p>	<p>A téma kör fő fogalmait beszédében megfelelően használja. Képes segítséggel leolvasni az egész órát, használni a volt és lesz kifejezéseket az idő megállapításánál. Képes az elmúlással kapcsolatos történéseket megérteni.</p>	<p>Számolás, mérés: Tájékozódás: időmérés, naptárbeosztás, Ábrázolás, alakítás: évszakokkal kapcsolatos alkotások, Ének, zene: az idő műlásával, az elmúlással kapcsolatos dalok,</p>
---	---	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Az idő műlásával, mérésével kapcsolatos fogalmak és szókincs. Dátum írása, elolvasása (termékekkel gyártási idő és szavatosság leolvasása). Az idő műlása, az elmúlással kapcsolatos fogalmak.

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás: Észreveszi a természet szépségeit.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív-természettudományos kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A tápláléklánc alapjainak megértése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Egyre jobban tájékozódni az őt körülvevő természetű világban. • Analógiákat találni a régi és új ismeretek között. • Önállóan próbálja megfogalmazni a termények évszakhoz történő rendelését és analógiákat. • Gyűjteni, rendszerezni, megfogalmazni a téma körben. Osztályozni, csoportosítani a növények fajtáit. • Ismerni és gondozni a környezetében lévő növényeket. • Ismerni és felsorolni a már tanult jellemzőket. • Igekötőt igéket használni. • Kérdéseit bővíttet mondatokkal felenni. • Gondolatait érthető mondatokkal kifejezni. • Hosszan figyelni egy-egy dologra. • Legyenek ismeretei az állatkert állatairól, ismerje fel könyvekből, filmen. • Tudjon állatjelmezben tulajdonságokat megjeleníteni, hangokat utánozni. • Számoljon be a kedvenc háziállatról. <p>Az élő környezet.</p> <p>Növények</p> <ul style="list-style-type: none"> • A növények hatása életünkre (jó levegő, vitamin, állatokat táplál, melyeket mi eszünk meg). • A növények fejlődése, a fejlődés feltételei. • A fa részeinek bemutatása, lombos, tűlevelű, lombhullató, örökzöld fa fogalmának kialakítása. • Gabonafélék megismertetése felhasználása. • Gyümölcsök, zöldségek, gabonafélék felhasználása, tárolása, tartósítása. • Szobanövények ápolása. • Az eddig tanultak elmélyítése, rendszerezése. • Földünkön élő változatos növényvilág. • A növények létfontosságú tulajdonságai (oxigéntermelés). 	<p>Tevékenység</p> <p>Élő és élettelen megbízható differenciálása. Képválogatás, csoportosítás főfogalmak alá.</p> <p>Erdei sétán megfigyeli, tapintja a fák részeit. Összehasonlít, különbségeket állapít meg.</p> <p>Tanórán tapasztalatai, emlékei szerint főfogalom alá rendez, csoportosít.</p> <p>Fogalomhoz megfelelő képet rendel.</p> <p>Filmen, vagy a természetben megfigyeli a zöldségek, gyümölcsök betakarítási módját, cselekvően részt vesz a munkálatokban.</p> <p>Zöldségeket, gyümölcsöket, gabonaféléket megnevez, csoportosít.</p> <p>A fagyaszta, hűtést és tartósítást képekről vagy üzemlátogatás során megfigyeli.</p> <p>Filmről, képről, gyártási és felhasználási módjait is megismeri.</p> <p>Távoli földrészek növényvilága, képek, filmek megtekintése a témaban.</p> <p>Környezetében lévő virágokat megnevezi, részeit felsorolja, gondozza azokat.</p> <p>Állatkerti séta vagy kirándulás alkalmával közelről ismerkedik az állatokkal.</p> <p>Megtanulja élőhelyeiket, táplálkozási szokásait (világatlaszban az állatok élőhelyei, életviszonyai, tápláléklánc).</p> <p>Téli-nyári gondoskodás kertünk madarairól.</p> <p>Ház körüli állatokról, személyesen, filmből, könyvből szerez ismereteket, azonosítja az élő állattal.</p> <p>Párhuzamot von háziállatok és élelmiszerek között.</p> <p>Meséket, verseteket, dalokat tanul. Állatfarsang, jelmezkészítés, szerepjátékok, mesék dramatizálása.</p>	<p>Képes mondanivalóját kérdések segítségével bővített mondatokkal is megfogalmazni.</p> <p>Képes főfogalom alá rendezni az állat és növényvilág téma körben különböző tulajdonságok alapján.</p>	<p>Ének, zene: növényekkel, állatokkal kapcsolatos dalok, zeneművek,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: növény és állat ábrázolások különböző technikákkal</p>
--	---	---	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<u>Állatok</u> <ul style="list-style-type: none"> • Háziállatok fogalmának bővítése. • Ház körül élő állatok csoportosítása (hasznos, káros). • A felsorolt állatok tápláléka, életmódja, haszna. • Vadon élő állatok, erdei, mezei, víziállatok, ragadozók. • Hobbiállatok. • Csoportosítás kültakaró, táplálkozás, szaporodás élőhely szerint. • Más földrészek állatai. • Természetvédelem, madárvédelem <p>Mesék, dalok, versek az állatokról</p>			

Elvárt és javasolt fogalmak: Növény- és állatvilág téma körben felmerülő fogalmak, szókincs bővítése a szükséges terjedelemben.

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt élethez	<i>Előzetes tudás:</i> Alkalmazkodik a társadalmi, közösségi környezet elvárásaihoz.	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- érvényesülési, konfliktusmegoldó</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Körültekintő vásárlás, különbség felismerése a fontos és nem fontos árucikkek között.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Egyre több áruféleséget megnevezni, főfogalom alá rendezni önállóan is. Saját véleményét kifejezni az üzletben látottakkal kapcsolatban. Szerepjátékban azonosulni vevővel és eladóval. Üzletbe lépéskor a tanult udvariassági formákat, rendszabályokat betartani. A látottakat önállóan, emlékezete alapján rendszerezni. Ismerni a pénz fontosságát a vásárlás során. Tudja a tanultakat készség szintjén a gyakorlatban alkalmazni. Vegyen részt türelemmel, érdeklődéssel és megfelelő magatartással a látogatásokon. Szókincse, mondatai tükrözzek a beépült és rögzült ismereteket. Saját véleményt kialakítani a foglalkozásokról (jó, rossz, nehéz, könnyű). Önállóan kérni, megköszönni, elköszönni, kifogást megfogalmazni. Megmondani kérdésre saját nevét, születési helyét és idejét, lakcímét. Ismerni édesanya nevét Kérdésre kiválasztani édesanya külső és belső tulajdonságait. <p><u>Üzletek, vásárlás</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Áruház látogatása, áruféleségek megnevezése, konvencionális kifejezések gyakorlása, irányítással. Üzletekről, vásárlásról tanultak rendszerezése. Piaclátagatás, vásári áruk, utcai árusok. Piacok, üzletközpontok, közértek, kiskereskedések hasonlósága, különbözősége. Rendszeres vásárlás gyakorlása az apróbb megbízatások teljesítésével. 	<p>Hasonlóságokat és különbözősségek a különböző helyek (áruház, piac, utcai árusok) között.</p> <p>Üzleteket, áruféleségeket rendszerez, csoportosít, minőségi kifogást megfogalmaz.</p> <p>Szervezett keretek között csoportjával ellátogat a különböző vásárló helyekre.</p> <p>Tanári kérés szerint vásárol, fizet.</p> <p>Gyakorolja a tanult kommunikációs formákat, szerepjátékokban megjeleníti a tanultakat.</p> <p>Az iskolai dolgozók foglalkozásának megnevezése, feladataik megfigyelése.</p> <p>Mindennapi életében jelenlévő ügyintézők munkája, eszközeik. Orvos, asszisztens, titkár, jegyeladó, buszvezető, cukrász.</p> <p>Eladók munkájának megfigyelése, szituációs játékokban a szerepek gyakorlása.</p> <p>Mesealakok foglalkozása.</p> <p>Összehasonlítás jellemzők megfigyeltetése által.</p> <p>A költekezés megelőzése, felesleges – szükséges mérlegelése.</p> <p>Szervezett formában látogatja meg a különböző szakmák képviselőit, megfigyeli munkájukat és eszközeiket, kipróbálja, megtapasztalja a mozdulatokat.</p> <p>Kér, kérdez, megnevezi a látottakat.</p> <p>Képeken egyezteti, és főfogalom alá rendezi a megismert fogalmakat, tárgyakat.</p> <p>Név, születési hely, idő automatizált megtanulása. Édesanya nevét megtanulja.</p> <p>Édesanya külső tulajdonságait segítséggel megfigyeli, megnevezi.</p> <p>(Születésnap, névnap számítás, felkészítés).</p> <p>Érzelmeit kifejezi szóban és gesztusaiban, mások érzelmi megnyilvánulásait észreveszi, és tiszteletben tartja.</p>	<p>Képes együttműködni a helyes viselkedési és magatartási szabályok tudatos betartásában.</p> <p>Képes aktív szókincsét bővíteni a tanult téma körökben.</p> <p>Képes legfontosabb személyi adatait ismerni (név, cím).</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: Egyszerű háztartási munkák, Vásárlás, fogyasztóvédelem,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Felkészülés a felnőtt létre: pályaválasztás, foglalkozások,</p>
---	--	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Az önállóság fokozatos növelésével: az áru kiválasztása, vásárlás, fizetés. • Megfelel-e az áru minősége? (csere). • A pénz értéke. <p><u>Foglalkozások</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Iskola, üzletek, intézmények dolgozói. • Szolgáltatások egymáshoz rendelése, irányítással. • További iparosok munkájának megismerése, eszközeik csoportosítása. • Szülők, testvérek munkája, foglalkozása. • TV-rádió szerelő, varrónő, ács, villanyszerelő, hangszerjavító, cipész. • minden munkában van szépség és hasznosság. • Személyes adatait ismerje. Születési hely, idő. Az anya leánykorú neve. Lakcím. • Az anya tulajdonságainak megfigyeltetése, megfogalmazása. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: A témaikkal kapcsolatban felmerülő fogalmak, szókincs köre.			

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

9. Témakör. Ünneppek	<i>Előzetes tudás: Mások ünnepét elfogadni, tiszteletben tartani.</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Külsőségeiben és tartalmában is készülődés az ünnepre.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Szívesen részt venni az ünnepi készülődésben. • Önálló feladattal készülni az ünnepre. • Himnusz hallgatása alatt vigyázban állni. • Verseket, dalokat örömmel bemutatni az iskolában és otthon. • Örülni társai sikereinek. • Helyesen értelmezni az ünnepekkal kapcsolatos fogalmakat, megfelelő eseményekhez kapcsolni azokat, játékosan utánozni néhány jellegzetes ünnepi eseményt. • Eligazodni egyre biztosabban a különböző ünnepségek időpontja, jellege, eredeztetése tekintetében. • Az ünnepekkel kapcsolatos tényismeretét, és a fogalmait gazdagítani. • Legyen megfelelő a magatartása, részvétele. • Nemzeti, társadalmi, családi ünnepek csoportosítása. • Az ünnepek eredete, történetének ismertetése. • Nemzeti ünnep, Augusztus 20, (Szent István) Március 15. (Petőfi Sándor). • Mikulás, ajándékozás szokás. Karácsony. • Társak jeles ünnepeinek számontartása. • Az ünnepekhez tartozó történetek ismertetése. • Az ünnephez tartozó formai elemeket ismerje meg és tartsa be. 	<p>Az aktuális ünnepnek megfelelő kellékeket, ajándékokat készít segítséggel.</p> <p>Figyelmesen hallgatja a történeteket.</p> <p>Képeket gyűjt és rendszerez az ünnepekkel kapcsolatban.</p> <p>Verseket, dalokat tanul és előad csoportban vagy önállóan.</p> <p>Versenyekre, vetélkedőkre készül.</p> <p>Nemzeti nagyjaink neveihez, és az eseményekhez kapcsolódó történetek.</p> <p>Az ünnepek megnevezését és eredetét sokféle helyről helyzetből hallgatja, nézi.</p> <p>Felkészítés, gratuláció. Megajándékozás (könyvek, mesék, múzeumok, tárgyak, emlékek).</p> <p>Tevékenyen részt vesz jelképek (zászlók, díszek) készítésében.</p> <p>Tanári segítséggel értelmezi a helyzeteket, tárgyakat.</p> <p>Olvasmányok az ünnepekkel kapcsolatban.</p> <p>Történelmi tárgyak megtekintése, múzeumlátogatások az ünnepekhez kapcsolódóan.</p>	<p>Képes a legfontosabb ünnepek jelentőségét átérni, az ünnepekkel kapcsolatos tényismeretét és a fogalmak használatával beszédét gazdagítani, közös ünnepeken alkalmanként közreműködni. Himnusz hallgatása alatt vigyázban állni.</p>	<p>Ének, zene: ünnepi műsor,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: ajándék, dekoráció az ünnepre,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: Anyagok alakítása: ajándék készítése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Elvárt és javasolt fogalmak: *Nemzet, család, hazaszeretet, ünnepélyes, Himnusz, csend, felvonulás, király, megváltó, ünnepélyesség, ajándék, költő, körtemény, előadás, emlékmű, Múzeum, tűzijáték, ünnep, egyház, társadalom, nemzet, történet, király, papság, kép, jelkép, korona, szent, vallások, templom, szeretet, gyűlölés, hangulat,*

Kommunikáció

Évfolyam: 6. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 6 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 14	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- információ feldolgozási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	Budapesti közlekedés, Margitsziget Kisállatkert megtekintése, dunai hajókikötők tanulmányi kirándulás. Színházlátogatás Mozilátogatás		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

7. osztály

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

1. Témakör: Beszédfeljlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás:</i> Megnevezései egyre pontosabbak, szókincset aktivizálja.	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az elsajátított és a begyakorolt udvariassági formulák használata.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Hangerőt szabályozni, suttogni, súgni. • Szókincs bővítése és pontossítása. • Szavakat értelmezni szövegösszefüggésben. • Nyelvtani ismeretek bővítése. • Analóg mondatokat alkotni. • Önmagát reáliusan értékelni. • Törekvés érthető, összefüggő beszédre. • Artikulációs ügyesítés. Kiejtés javítása. • A hang közvetítő szerepe: hanghordozás változtatása, a közlés tartalma közötti összefüggés. <p><u>Hangtan:</u> hangok – magánhangzók (rövid, hosszú párok)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mássalhangzók: egyjegyű-kétjegyű, rövid-hosszú. <p><u>Szótan:</u> főnév (személyek és tárgyak nevei), ige (cselekvések megnevezése), melléknév (tulajdonságok).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Határozósó (viszonyiszavak). • Melléknevek fokozása. Alap- és középfok. Három változó jellemzése, a felsőfok gyakorlása. <p><u>Igeragozás:</u> egyes szám, többes szám. Személyes névmások, személyragok.</p> <p><u>Mondattan:</u> kijelentő mondat, kérdő mondatok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bővített mondatok. • Állító mondatok. • A magán és közéleti kommunikáció tipikus helyzetei, kifejezésmódjuk. 	<p>Artikulációs gyakorlatok</p> <p>Különböző hangnemű beszéd azonos tartalommal (unott, érdeklődő, gúnyos, gyűlölködő stb.) hanghordozás és tartalom kapcsolata.</p> <p>Magánhangzók rövid-hosszú párok.</p> <p>Hangok – betük csoportosítása változatos szempontok szerint.</p> <p>ABC ismerete, nevek névsorba rendezése.</p> <p>Tulajdonnevek (emberek neve, városok neve stb.) gyűjtése, helyesírása.</p> <p>Cselekvések megnevezése.</p> <p>A múlt, jelen és jövő összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Térbeli- és időbeli viszonyok meghatározása.</p> <p>Két tárgy, személy összehasonlítása.</p> <p>Képekről szógyűjtés, mondatalkotás adott szóval.</p> <p>Szókincs- és témavariációk eltérő helyzetekben.</p> <p>Kijelentő mondatok átalakítása kérdővé.</p> <p>A cselekvést értékelő kérdésre állító, a valóságnak nem megfelelő kérdésekre tagadó mondatok szerkesztése.</p> <p>Előben, és magnetofonról hallgatott beszédmódok értékelése: motyogás, halk, hangos, érthető beszéd, hadarás.</p>	<p>Képes verbális közlésre (organikus akadályozottság esetén nonverbálisra).</p> <p>Képes mondatbővítményeket használni spontán beszédében.</p> <p>Képes helyesen használni megtanult nyelvtani formákat, tiltó mondatokat fogalmazni.</p>	<p>Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés,</p> <p>Olvasás, írás: Betűtanítás, abc-be rendezés,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A gyakorolt nyelvtani formulákhoz kapcsolódó egyszerűsített kifejezések; hanghordozás, kiabálás, suttogás, súgás; nyelvtani megnevezések; magánélet, közélet körébe tartozó kifejezések.</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	<i>Előzetes tudás:</i> Helyes viselkedésmódok ismerete és betartása. <i>Fejlesztendő kompetencia: szociális-kapcsolatteremtő</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Törekvés a kulturált, ápolt megjelenésre, társas helyzetekben adekvát viselkedésre és kommunikációra.	Óraszám: 30
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Felismerni a rossz szokásokat. Tiszteletben tartani, és érzékelni a személyes tér határait. Megítérni a látott helyzetek motivációját. A helyes és helytelen viselkedést megnevezni, indokolni, és a gyakorlatban alkalmazni. Az elsajátított viselkedésmódok szerint kulturált módon kapcsolatot tartani egyszerűbb helyzetekben. <p>Viselkedésmódok elemzése és megbeszélése.</p> <ul style="list-style-type: none"> Testtartás:(pl. Himnusz alatt) beszélgetés során (zsebre tett kéz, vállrángatás) Ülés: A leülés és felállás udvariassági rendje, az ülés módja (szétvetett lábak, zárt lábak, székről lecsúszva, asztalra felrakva stb.) Járás: a közlekedés módja csoporttal, párban, egyedül. Tekintet: irányba beszélgetés közben (szemkontaktus, bámulás stb.). Mimika: grimasz mások megnyilvánulása közben. Távolságtartás: a beszélgetés távolsága ismert és ismeretlen személynél, átkiabálás az utcán, valakinek a feje felett) 	<p>Helyzetgyakorlatok, látott esetek (fotó, videó) a témaikkal összefüggésben.</p> <p>A felsorolt helyzetekre rövid történetek eljátszása, a helyes és helytelen viselkedés elválasztása.</p> <p>Iskolai helyzetekben a viselkedésmódok gyakorlása.</p> <p>A már gyakorolt viselkedési szokások átismétlése, gyakorlása szituációkban. A helyzetek megbeszélése, a helytelen viselkedés javítása.</p> <p>A köszönés módja és a köszönő felek közötti viszony megbeszélése.</p> <p>Bemutatkozás módja – a felek közötti viszony szerinti változatok gyakorlása.</p> <p>Helyzetgyakorlatok.</p> <p>Illő öltözet, ruhatár használata, jegy bemutatása, hely megkeresése, viselkedés előadás alatt (zörgés zacskóval, viselkedés idegen szomszéddal).</p> <p>Természetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés</p>	<p>Képes észrevenni a helytelen viselkedést.</p> <p>Alakuljon helyes erkölcsi érzéke.</p> <p>Képes a tájékozódáshoz, probléma megoldáshoz, feladata elvégzéséhez segítséget kérni.</p> <p>Képes érzékelni és tiszteletben tartania személyes tér határait.</p> <p>Képes önmaga és mások viselkedését igazságosan és mértékletesen megítélni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás, közlekedés, vendégség,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Felkészülés a felnőtt életre: jó és rossz elkülönítése</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p>Megszólítás – Köszönés – Bemutatkozás: korosztály – fiatalabb, idősebb, és nemek szerinti különbségek figyelembevétele</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viselkedési szokások megbeszélése, elemzése. Az alkalmazkodás, beilleszkedési szokások kidolgozása, begyakorlása. • Köszönési módok megbeszélése. (kinek, mikor, hogyan). Integetés, mint köszönési forma. • Kézfogás. Puszi. • Bemutatkozás. • Megszólítás (ismerős – idegen, fiatal – idős) • Beszélgetés társaságban, véleményalkotás, tanácskérés, kérdezés. • Vendégségben. • Vendéghívás, köszöntés, búcsúztatás, kínálás. • Ajándék átadás és átvétel. • Mozi, színház, koncert, táncos rendezvény látogatása. <p>Felkérés táncre, elköszönés, udvarias visszautasítás</p>			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A téma feldolgozása során felmerülő kifejezések és fogalmak tisztázása. pl: félszeg, tolakodó, bizalmaskodó, tisztelet,</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás:</i> Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Megnevezni, megmutatni testrészeit. • Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezésekét. • Megérteni és követni a le, fel utasítást. • A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. • A mosdói higiénét betartani. • Tisztálkodási szokásait konzekvensen végrehajtani. Kezét, fogát megmosni, haját megigazítani. • Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. • Egyre önállóbban cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni, megoldani. • Saját holmiját felismerni. • Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni. • Önállóan fel- és levenni felsőruháit. • Megnevezni (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. • Társai kabátját tudja személyhez rendelni. • Eligazodni a jelek és fogasok között segítséggel. • Illédelmesen kérni, megköszönni, helyet foglalni, az ételeket megnevezni, megmutatni. • Étkezéshez a megfelelő evőeszköz kiválasztani (terítési kellékek). • Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. • Főfogalom alá rendelni az ételeket, képek alapján. <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Berendezési tárgyak, játékok, eszközök felismerése, megmutatása segítséggel. • Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. • Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. 	<p>Tevékenység</p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása. Testét tükrön szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábat mozgásos gyakorlatok során érintse. Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A WC higiénés használata. A kézmosás pontos menete. Fésülködés (saját fésüvel).</p> <p>Fürdőmozgások játékos utánzása. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetközés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Macit, babát öltöztet segítséggel.</p> <p>Saját fogas (jel), kabát, nadrag, tornazsák, cipő helye. Társak jelének megismerése.</p> <p>Nap mint nap elmondja a tanuló, mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli.</p> <p>Fogasát és saját ruháit rendezi, megnevezi.</p> <p>Mások ruháit kiválogatja.</p> <p>Kabát, sapka, sál önálló felvétele.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése. Gombolás gyakorlása.</p> <p>A reggeli ételek megnevezése, azonosítása.</p> <p>Az ebéd fogásainak ismétlése, illetve önálló megnevezése.</p> <p>Szívő-rágó gyakorlatok.</p> <p>Terítéshez használt eszközök elhelyezése.</p> <p>Képekről is az ételek, italok felismerése, megmutatása.</p> <p>Játék közben babája etetése.</p> <p>Illatos, bűdös (szaglási gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p> <p>Ételek csoportosítása játékos formában. Étel-evőeszköz egymáshoz rendelése.</p> <p>Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.</p>	<p>Képessége szerint megmutatja, megnevezi testrészeit. Képes önkiszolgálásban képessége szerint tevékenykedni. Tájékozódik képessége szerint a környezetében.</p>	<p>Önkiszolgálás: öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p>Játékra nevelés: gyakorlójáték, szerepjáték</p>
--	--	--	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A konyha, szoba berendezési tárgyai. • Használati tárgyak felismerése, megnevezése. • Tárgyak helye a lakásban. • Tárgy – kép egyeztetése. • A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. • Ház – lakás. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Az utca részei: járda, úttest. • A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai. • Megfigyelések az utcán. • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok. • Utazás járművel. <p><i>Vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. <p><i>Tájékozódás saját test körül (két oldalon).</i></p>			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Öltözködés, ruhadarab, étkezés, evőeszköz.</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Elvárt és javasolt fogalmak:

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt életre	<i>Előzetes tudás: Elkülöníteni a helyes – helytelen.</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- érvényesülési kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Óvatos viselkedés kapcsolatok létesítése során.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> A tárgyalt eseteket megérteni, erkölcsi érzéke helyesen működjön, észrevenni a helytelen viselkedést, indokolni a választott megoldást. Személyes véleményalkotás. Őszinte kapcsolatot kialakítani az általa kiválasztott felnőttel. Gondjait megosztani. Ismeretlen helyzetekben helyes viselkedési formát választani. <p>Konfliktushelyzetek felismerése, megoldási módok kitalálása.</p> <ul style="list-style-type: none"> Boltban vásárol, de nem elég a pénze az áru megvásárlására (mit tegyen?). Az utcán leszólítja valaki (hogyan reagáljon?). Húsvéti locsoláskor alkohollal kínálják (mit tegyen?). Aktuálisan előforduló konfliktushelyzetek megbeszélése. Gyermekkönyvek, filmek, ifjúsági filmek részleteiben megjelenő konfliktusok megoldása saját vélemény alapján, és a filmen. Magán, és hivatalos jelleg elkülönítése. Ismerkedés: bizalom, bizalmatlanság. Hol, kivel közölhetem személyes adataimat? (önkormányzat, orvosi rendelő, rendőrség, iskola) Hol, mikor, kinek íróm alá a nevetem? Segítségkérés – személyi segítő. 	<p>Tevékenység</p> <p>Képek alapján adott szituációk felismerése, a probléma elemzése, megoldás keresése.</p> <p>A lehetséges megoldások eljátszása után a helyes megoldás kiválasztása, indoklása.</p> <p>(Ismert sorozatokból részletek, a Kockásfűlű nyúl c. rajzfilm epizódjai, Frakk filmek, Magyar népmesék).</p> <p>Választás, megkülönböztetés (kinek szóló információt hallasz?).</p> <p>Személyes adatok és iratok kezelésének módja.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a személyes iratok használatára (személyi igazolvány, bérlet, diákgazolvány, bankkártya, lakcím, lakáskulcs).</p> <p>Előfordulható helyzetek a helyes és helytelen cselekvésre.</p> <p>Helyzetgyakorlatok. Probléma megfogalmazása</p> <p>Jeles napok</p>	<p>Képes önkifejezéséhez verbális és nonverbális közlési formákat használni.</p> <p>Képes személyes véleményalkotásra.</p> <p>Képes hétköznapi helyzetekhez adekvát megnyilvánulással viszonyulni, ismerni és alkalmazni a társadalmi együttélés normáit.</p> <p>Képes a helyes és helytelen viselkedést megnevezni, indokolni, és a gyakorlatban alkalmazni.</p> <p>Képes őszinte kapcsolatot kialakítani, gondjait megosztani az általa kiválasztott felnőttel,</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás, közlekedés, vendéglátás, orvosi vizsgálat,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Állampolgári ismeretek, hivatalos dokumentumok használata,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: irigység, füllentés, becsapás, lopás, konkrét helyzetekben felmerülő kifejezések és fogalmak tisztázása

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i> Szerepjátékokban jellemző tulajdonságokat megjelenít.	Óraszám: 40	
<i>Fejlesztendő kompetencia:szociális- kooperációs kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Együttműködés a társakkal barátságos, befogadó közegben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Helyesen használni az elsajátított és begyakorolt udvariassági formulákat. Törekedni nyílt, őszinte kommunikációra. Tudni, hogy mit tehet mások előtt és mit nem (pl.: diákszerelem megnyilvánulásai). <p>Kapcsolat az osztályközösségen:</p> <ul style="list-style-type: none"> barát – haragos felnőtt – tanuló Az átlagos érintkezés formái (udvariassági formulák). <p>Kapcsolat az intézmény helyszíneivel:</p> <ul style="list-style-type: none"> tanárok, irodai dolgozók (ebédbefizetés, könyvtárhelyszín, üzenet átadása) Karbantartók, konyhai dolgozók, portaszolgálat (segítség kérése, üzenet átadása, együtt dolgozás). <p>A nemek közötti kapcsolat.</p> <ul style="list-style-type: none"> A fiúkra és lányokra jellemző viselkedési módok szabadiidőben és munkában. Nonverbális kommunikáció és illemtársi szabályok. Arcmimika differenciált észlelése. Lelkiállapot kitalálása arckifejezésből, az esetleges okok feltárása. Szemmel, fejmozdulattal, mimikával, kézjellel kifejezett utasítás közlésének és megértésének gyakorlása. Külső megjelenés eltérő helyzetekben. Reakció. Képek, ábrák, szimbólumok, szituációk információinak megértése (postán, közintézményben). Különböző társasági körök. Osztályközösség, iskolai barátok, az intézmény dolgozói, családtagok, gyermek, fiatalok más intézményekből. Párkapcsolatok az iskolában. Diákszerelem. A telefonálás illemtársi szabályai. Viselkedés kötött és kötetlen élethelyzetben (szabadidőben). 	<p>A helyes viselkedés és kommunikációs formulák elsajátítása és gyakorlása játékos szituációkban.</p> <p>Társakra jellemző belső tulajdonságok összegyűjtése, csoportosítás nemek szerint.</p> <p>Grimaszok rögzítése, különböző arckifejezések megfigyelése tükről előtt.</p> <p>Egymás arckifejezésének utánzása.</p> <p>Arckifejezés, testtartás elemzése fotó ill. videó felvételek alapján.</p> <p>Megadott lelkiaillapot megjelenítése arccal, testtel.</p> <p>Ápoltság, rendezettség, célnak megfelelő öltözék. (sportoz, ünnepre, stb.).</p> <p>Tágabb környezetben adódó helyzetek, képek, ábrák stb. megértése (piktogramok, közlekedési táblák stb.).</p> <p>Személyes tapasztalatok, saját kapcsolatok feltérképezése.</p> <p>A másik nemmel szembeni viselkedés alapszabályainak állandó megbeszélése.</p> <p>Elfogadható és nem megengedhető tényezők elemzése egy kapcsolatban.</p> <p>Telefonálás gyakorlása mesterségesen kialakított és valós helyzetekben.</p> <p>Viselkedés kötött helyzetben: köszönés, hangoskodás, öltözködés, tisztaítás.</p>	<p>Törekszik az interaktív fél érzelméinek, gesztusainak, igényeinek felfogására, kerülni a feltűnő, oda nem illő viselkedést.</p> <p>Képes az elsajátított viselkedésmódok szerint kulturált módon kapcsolatot tartani egyszerűbb helyzetekben.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: piktogramok értelmezése,</p> <p>Környezetismeret: Az emberi test, egészségvédelem,</p>
---	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: barát, barátságos, ellenség, ellenfél, barátságtalan, elutasítás, elutasító, szeretet, szerelem, intimitás, szigorú, ideges, gondterhelt, vidám, alkalom, ápolt, rendezett, kezelési útmutatók ábrái, közlekedési táblák,

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

9. Témakör. Ünnepék	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 7. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i> Helyes, helytelen elkülnöítése.	Óraszám: 22	
<i>Fejlesztendő kompetencia: digitális kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyensúlyra törekedés a szabadidő eltöltése során.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűbb szókincsű írott anyagból a lényeget megérteni. • Kedvenc műsorát kiválasztani, és figyelemmel kísérni. • Helyesen viselkedni a könyvtárban. • A papíralapú termékeket helyesen, kímélően használni. • Tudni: a könyv és folyóirat érték, kímélni kell! • Baleset- és rongálásmentesen használni az eszközöket a megszabott keretek között. • Egyensúlyra törekedni a szabadidő eltöltése során. • Törekedni az önkörlátozásra. • Tömegkommunikációs műfajok és eszközök közötti tájékozódás. • Írott kommunikáció: (szórólapok, műsorújság, reklám, időjárás-jelentés). • Elektronikus hordozók (számítógép, TV, Videó, DVD, CD, játékok) használata (lejátszás, be-, kikapcsolás, működtetés). • Kisközösségi kommunikáció alapvető helyzetei, magatartásformái. • Könyvtárasználat. A kívánt könyv, kiadvány megkeresése, kiválasztása. • Írott kommunikáció áttekintése: szórólapok, reklámok, terméktájékoztatók, korosztálynak megfelelő újságok, folyóiratok áttekintése. • Mindennapos, szokásos médiahasználat (rádió, TV). • A műsorok kiválasztásának szempontjai (pl.: korosztályos ajánlás, időpont, családi időbeosztás, stb.). • Véleményalkotás, vitakészsgég alakítása. 	<p>Műsorújság használata (időpont, műsor keresése). A kívánt eszköz kiválasztása, működtetése.</p> <p>Szerepjátékok: iskolai hírek, családi hírek.</p> <p>Hang nélkül, csak mimika és testbeszéd alapján kitalálni a hírek tartalmát (szomorú, vidám, semleges hír: baleset bejelentése, sportgyőzelem, időjárás-jelentés stb.)</p> <p>Cím, író szerinti keresés – az abc rend szerinti tájékozódás.</p> <p>A termékek áttekintése, téma keresése, az olvasottak rövid összefoglalása (pl.: hogyan ajánlanád társaiddnak az adott cikket, miért érdekes az adott információ? stb.).</p> <p>Hangkazetta, CD, DVD, videó, számítógép működtetése önállóan felügyelettel.</p> <p>Műsorújságból kiválasztja a kívánt programot, az időpont megjegyzése, a látottak megbeszélése, kritika megfogalmazása (tetszett, nem, miért?).</p>	<p>Képes megérteni az ábrák, szimbólumok, szituációk információit, egyszerűbb szókincsű írott anyagból a lényeget megérteni.</p> <p>Elfogadja a korlátozást a szórakoztató elektronikai eszközök használatakor, és az életkorai kötöttségeket a műsorválasztás során.</p> <p>Képes kiválasztani és figyelni kedvenc műsorát.</p> <p>Képes megfelelően viselkedni a könyvtárban, a papíralapú termékeket helyesen, kímélően használni.</p>	<p>Információs eszközök használata: DVD, CD lejátszása, célzott internet használat,</p> <p>Olvasás, írás: Értő olvasás,</p> <p>Társadalmi ismeret: tanulmányi séta, intézmény-látogatások,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A médiában használatos szófordulatok, kifejezések tartalma. A használat során előforduló kifejezések és fogalmak, olvasójegy, tagdíj, katalógus, kölcsönzési idő lejár, hír, tájékoztató, készlet erejéig érvényes, tartalomjegyzék, előfizetés, ingyenes lap,

Kommunikáció

Évfolyam: 7 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 18	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- információ feldolgozás</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Takarékkosság (energia, víz, papír)	Madármegfigyelések Múzeum Mozi Színház Könyvtár Társastánc Színkottás zenekar házi hangversenye Filmklub Olvasókör Felkészülés az ünnepekre Koncert		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

8. osztály

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

1. Témakör: Beszédfeljlesztés, anyanyelv	<i>Előzetes tudás:</i> Megnevezései egyre pontosabbak, szókincsét aktivizálja.	Óraszám: 25
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az elsajátított és a begyakorolt udvariassági formulák használata.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Hangerőt szabályozni, suttogni, súgni. • Szókincs bővítése és pontossítása. • Szavakat értelmezni szövegösszefüggésben. • Nyelvtani ismeretek bővítése és rendszerezése. • Analóg mondatokat alkotni. • Önmagát és környezetét reálisan értékelni. • Törekvés érhető, összefüggő beszédre. • Artikulációs ügyesítés. Kiejtés javítása. • A hang közvetítő szerepe: hanghordozás változtatása, a közlés tartalma közötti összefüggés. <p><u>Hangtan:</u> hangok – magánhangzók (rövid, hosszú párok)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mássalhangzók: egyjegyű-kétjegyű, rövid-hosszú. <p><u>Szótan:</u> főnév (személyek és tárgyak nevei), ige (cselekvések megnevezése), melléknév (tulajdonságok).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Határozósó (viszonyiszavak). • Melléknevek fokozása. Alap- és középfok. Három változó jellemzése, a felsőfok gyakorlása. <p><u>Igeragozás:</u> egyes szám, többes szám. Személyes névmások, személyirágok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igeidők: jelen-, múlt- és jövőidő. A „fog” ige használata. <p><u>Mondattan:</u> kijelentő mondat, kérdő mondatok.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bővíttett, és összetett mondatok. • Állító- és tagadó mondatok. • A magán és közéleti kommunikáció tipikus helyzetei, kifejezésmódjuk. 	<p>Artikulációs gyakorlatok</p> <p>Különböző hangnemű beszéd azonos tartalommal (unott, érdeklődő, gúnyos, gyűlölködő stb.) hanghordozás és tartalom kapcsolata.</p> <p>Magánhangzók rövid-hosszú párok.</p> <p>Hangok – betük csoportosítása változatos szempontok szerint.</p> <p>ABC ismerete, nevek névsorba rendezése.</p> <p>Tulajdonnevek (emberek neve, városok neve stb.) gyűjtése, helyesírása.</p> <p>Cselekvések megnevezése.</p> <p>Igeidők használata egymás után, egymáshoz kapcsolva.</p> <p>A múlt, jelen és jövő összefüggéseinek felismerése.</p> <p>Térbeli- és időbeli viszonyok meghatározása.</p> <p>Két tárgy, személy összehasonlítása.</p> <p>Három tárgy v. személy összehasonlítása.</p> <p>Képekről szógyűjtés, mondatalkotás adott szóval.</p> <p>Szókincs- és témavariációk eltérő helyzetekben.</p> <p>Kijelentő mondatok átalakítása kérdővé, válasz a kérdésre.</p> <p>A cselekvést értékelő kérdésre állító, a valóságnak nem megfelelő kérdésekre tagadó mondatok szerkesztése.</p> <p>Élőben, és magnetofonról hallgatott beszédmódok értékelése: motyogás, halk, hangos, érhető beszéd, hadarás.</p>	<p>Képes verbális közlésre (organikus akadályozottság esetén nonverbálisra).</p> <p>Képes mondatbővítményeket használni spontán beszédében.</p> <p>Képes helyesen használni megtanult nyelvtani formákat, tiltó mondatokat fogalmazni..</p>	<p>Ének, zene: Ritmus és hallásfejlesztés,</p> <p>Olvasás, írás: Betűtanítás, abc-be rendezés,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A gyakorolt nyelvtani formulákhoz kapcsolódó egyszerűsített kifejezések; hanghordozás, kiabálás, suttogás, súgás; nyelvtani megnevezések; magánélet, közélet körébe tartozó kifejezések.</p>			

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

2. Témakör: Társadalmi érintkezési formák	<i>Előzetes tudás:</i> Helyes viselkedésmódok ismerete és betartása.	Óraszám: 30	
Fejlesztendő kompetencia: szociális kapcsolatteremtő kompetencia	<i>Tanárgyi fejlesztési célok:</i> Törekvés a kulturált, ápolt megjelenésre, társas helyzetekben adekvát viselkedésre és kommunikációra.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Felismerni, és megváltoztatni a rossz szokásokat. Tiszteletben tartani, és érzékelni a személyes tér határait. Megítérni a látott helyzetek motivációját. A helyes és helytelen viselkedést megnevezni, indokolni, és a gyakorlatban alkalmazni. Az elsajátított viselkedésmódok szerint kulturált módon kapcsolatot tartani egyszerűbb helyzetekben. <p>Viselkedésmódok elemzése és megbeszélése.</p> <ul style="list-style-type: none"> Testtartás:(pl. Himnusz alatt) beszélgetés során (zsebre tett kéz, vállrángatás) Ülés: A leülés és felállás udvariassági rendje, az ülés módja (szétvetett lábak, zárt lábak, székről lecsúszva, asztalra felrakva stb.) Járás: a közlekedés módja csoporttal, párban, egyedül. Tekintet: irányba beszélgetés közben (szemkontaktus, bámulás stb.). Mimika: grimasz mások megnyilvánulása közben. Gesztkulálás. <p>Távolságtartás: a beszélgetés távolsága ismert és ismeretlen személynél, átkiabálás az utcán, valakinek a feje felett)</p>	<p>Helyzetgyakorlatok, látott esetek (fotó, videó) a témaikkal összefüggésben.</p> <p>A felsorolt helyzetekre rövid történetek eljátszása, a helyes és helytelen viselkedés elválasztása.</p> <p>Iskolai helyzetekben a viselkedésmódok gyakorlása.</p> <p>A már gyakorolt viselkedési szokások átismétlése, gyakorlása szituációkban. A helyzetek megbeszélése, a helytelen viselkedés javítása.</p> <p>A köszönés módja és a köszönő felek közötti viszony megbeszélése.</p> <p>Bemutatkozás módja – a felek közötti viszony szerinti változatok gyakorlása.</p> <p>Helyzetgyakorlatok.</p> <p>Illő öltözet, ruhatár használata, jegy bemutatása, hely megkeresése, viselkedés előadás alatt (zörgés zacskóval, viselkedés idegen szomszéddal).</p> <p>Természetvédelem.</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p>	<p>Törekszik megérteni a tárgyalt eseteket, észrevenni a helytelen viselkedést, indokolni a választott megoldást, helyes erkölcsi érzékét kialakítani.</p> <p>Törekszik a tájékozódáshoz, probléma megoldáshoz, feladata elvégzéséhez segítséget kérni, elfogadni és hasznosítani.</p> <p>Képes elsajátítani a szociális beilleszkedéshez szükséges készségeket, képességeket, érzékelni és tiszteletben tartani a személyes tér határait.</p> <p>Törekszik önmaga és mások viselkedését igazságosan és mértékletesen megítélni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás, közlekedés, vendégség,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Felkészülés a felnőtt életre: jó és rossz elkülönítése</p>

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Érintés: Az érintés árnyalatai (kéz a combra, hátba ütés, fenekére csapás, csók arcra, homlokra, szájra stb.) <p>Megszólítás – Köszönés – Bemutatkozás: korosztály – fiatalabb, idősebb, és nemek szerinti különbségek figyelembevétele</p> <ul style="list-style-type: none"> Viselkedési szokások megbeszélése, elemzése. Az alkalmazkodás, beilleszkedési szokások kidolgozása, begyakorlása. Köszönési módok megbeszélése. (kinek, mikor, hogyan). Integetés, mint köszönési forma. Kézfogás. Puszi. Bemutatkozás – bemutatás. Megszólítás (ismerős – idegen, fiatal – idős) Beszélgetés társaságban, véleményalkotás, tanácskérés, kérdezés. Vendégségen. Vendéghívás, köszöntés, búcsúztatás, kínálás. Ajándék átadás és átvétel. Ajándék kiválasztásának szempontjai. Mozi, színház, koncert, táncos rendezvény látogatása. <p>Felkérés táncra, elköszönés, udvarias visszautasítás</p>			

Elvárt és javasolt fogalmak: félszeg, tolakodó, bizalmaskodó, tisztelet,A téma feldolgozása során felmerülő kifejezések és fogalmak tisztázása

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

3. Témakör: Testünk és személyes teendők	<i>Előzetes tudás:</i> Testrészeit, ruhadarabjait, kedvenc ételeit felismeri a tanuló.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az enyém – nem az enyém viszonyok elkülönítése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Megnevezni, megmutatni testrészeit. • Megérteni a sor eleje, sor vége kifejezéseket. • Megérteni és követni a le, fel utasítást. • A megfelelő érzékszervhez kapcsolni a hall, lát, szagol, érint igéket. • A mosdói higiénét betartani. • Tisztálkodási szokásait konzekvensen végrehajtani. Kezét, fogát megmosni, haját megigazítani. • Egyre önállóbban kabátot, sapkát fel- és levenni, helyére tenni. • Egyre önállóbban cipőt húzni, kötést, kapcsolást próbálgatni, megoldani. • Saját holmiját felismerni. • Saját kabátját, sapkáját, sálját megismerni, helyére tenni. • Önállóan fel- és levenni felsőruháit. • Megnevezni (megmutatni) felszólításra 8-10 ruhadarabot. • Társai kabátját tudja személyhez rendelni. • Eligazodni a jelek és fogasok között segítséggel. • Illédelmesen kérni, megköszönni, helyet foglalni, az ételeket megnevezni, megmutatni. • Étkezéshez a megfelelő evőeszköz kiválasztani (terítési kellékek). • Ismerni az alapvető higiénés étkezési szokásokat. • Főfogalom alá rendelni az ételeket, képek alapján. <p><i>Ismertetek</i></p> <p><i>Iskola</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Berendezési tárgyak, játékok, eszközök felismerése, megmutatása segítséggel. • Az iskola helyiségei, az ott folyó tevékenységek megismerése. Berendezési és használati tárgyak, játékok, eszközök megnevezése, egyeztetése. • Az iskola helyiségei, az ott dolgozók és az általuk végzett tevékenységek megnevezése, megértése. 	<p><i>Tevékenység</i></p> <p>Mozgásos gyakorlatok keretében a test megtapasztalása. Testét tükrön szemlélve a tanuló mutasson rá fejére, törzsére, végtagjaira.</p> <p>Kezeit, lábat mozgásos gyakorlatok során érintse. Jobb-bal oldala differenciálása segítséggel. Térben történő eligazodás.</p> <p>A WC higiénés használata. A kézmosás pontos menete. Fésülködés (saját fésüvel).</p> <p>Fürdőmozgások játékos utánzása. Babán a tisztálkodási mozgások bemutatása.</p> <p>Öltözködés, vetközés gyakorlása.</p> <p>Ruhadarabok megismerése, megmutatása képen is. Macit, babát öltöztet segítséggel.</p> <p>Saját fogas (jel), kabát, nadrág, tornazsák, cipő helye. Társak jelének megismerése.</p> <p>Nap mint nap elmondja a tanuló, mit vett fel reggel, mit vesz le, mire cseréli.</p> <p>Fogasát és saját ruháit rendezi, megnevezi.</p> <p>Mások ruháit kiválogatja.</p> <p>Kabát, sapka, sál önálló felvétele.</p> <p>Ruhadarabokon gomb, cipzár, gallér felismerése. Gombolás gyakorlása.</p> <p>A reggeli ételek megnevezése, azonosítása.</p> <p>Az ebéd fogásainak ismétlése, illetve önálló megnevezése.</p> <p>Szívő-rágó gyakorlatok.</p> <p>Terítéshez használt eszközök elhelyezése.</p> <p>Képekről is az ételek, italok felismerése, megmutatása.</p> <p>Játék közben babája etetése.</p> <p>Illatos, bűdös (szaglási gyakorlatok) kiválasztása.</p> <p>Napi étkezések alkalmával a megfelelő étkezési szokások gyakorlása.</p> <p>Tányér, pohár, bögre, csésze megkülönböztetése.</p> <p>Egymás kínálása, a „kérem szépen” kérés gyakori ismétlése.</p> <p>Ételek csoportosítása játékos formában. Étel-evőeszköz egymáshoz rendelése.</p> <p>Édességek, levesek, főzelékek megnevezése, húsok válogatása.</p>	<p>Képessége szerint mutassa és nevezze meg testrészeit. Képes önkiszolgálásban képessége szerint tevékenykedni. Környezetében képessége szerint tájékozódik.</p>	<p><i>Önkiszolgálás:</i> öltözködés, tisztálkodás, étkezés.</p> <p><i>Játékra nevelés:</i> gyakorlójáték, szerepjáték</p>
---	--	---	---

Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<p><i>Lakás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A konyha, szoba berendezési tárgyai. • Használati tárgyak felismerése, megnevezése. • Tárgyak helye a lakásban. • Tárgy – kép egyeztetése. • A lakás egyéb helyiségei és tartozékai. • Ház – lakás. <p><i>Utca, közlekedés</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Az utca részei: járda, úttest. • A helyes, balesetmentes közlekedés legfontosabb szabályai. • Megfigyelések az utcán. • Közlekedési eszközök felismerése együttműködéssel. • Gyalogátkelő, jelzőlámpák felismerése, alapvető gyalogos közlekedési szabályok. • Utazás járművel. <p><i>Vásárlás</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirakatok nézegetése. Piac. Közös vásárlás. <p><i>Tájékozódás saját test körül (két oldalon).</i></p>			

Elvárt és javasolt fogalmak: Öltözködés, ruhadarab, étkezés, evőeszköz.

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

4. Témakör: Tájékozódás térben	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: tanulási képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

5. Témakör: Tájékozódás időben	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: tanulási képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

6. Témakör: élőlények	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia: természettudományos kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak:

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

7. Témakör: Előkészület a felnőtt életre	<i>Előzetes tudás: Elkülöníteni a helyes – helytelent.</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális-konfliktus megoldó</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Óvatos viselkedés kapcsolatok létesítése során.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> A tárgyalt eseteket megérteni, erkölcsi érzéke helyesen működjön, észrevenni a helytelen viselkedést, indokolni a választott megoldást. Személyes véleményalkotás. Őszinte kapcsolatot kialakítani az általa kiválasztott felnőttel. Gondjait megosztani. Ismeretlen helyzetekben helyes viselkedési formát választani. <p>Konfliktushelyzetek felismerése, megoldási módok kitalálása.</p> <ul style="list-style-type: none"> Boltban vásárol, de nem elég a pénze az áru megvásárlására (mit tegyen?). Az utcán leszólítja valaki (hogyan reagáljon?). Húsvéti locsoláskor alkohollal kínálják (mit tegyen?). Aktuálisan előforduló konfliktushelyzetek megbeszélése. Gyermekkönyvek, filmek, ifjúsági filmek részleteiben megjelenő konfliktusok megoldása saját vélemény alapján, és a filmen. Magán, és hivatalos jelleg elkülönítése. Ismerkedés: bizalom, bizalmatlanság. Hol, kivel közölni személyes adataimat? (önkormányzat, orvosi rendelő, rendőrség, iskola) Hol, mikor, kinek íróm alá a nevemet? Segítségkérés – személyi segítő. 	<p>Képek alapján adott szituációk felismerése, a probléma elemzése, megoldás keresése.</p> <p>A lehetséges megoldások eljátszása után a helyes megoldás kiválasztása, indoklása.</p> <p>(Ismert sorozatkból részletek, a Kockásfűl nyúl c. rajzfilm epizódjai, Frakk filmek, Magyar népmesék).</p> <p>Választás, megkülönböztetés (kinek szóló információt hallasz?).</p> <p>Személyes adatok és iratok kezelésének módja.</p> <p>Szituációs gyakorlatok a személyes iratok használatára (személyi igazolvány, bérlet, diákgazolvány, bankkártya, lakcím, lakáskulcs).</p> <p>Előfordulható helyzetek a helyes és helytelen cselekvésre.</p> <p>Helyzetgyakorlatok. Probléma megfogalmazása</p> <p>Jeles napok.</p>	<p>Képes önkifejezéséhez verbális és nonverbális közlési formákat használni.</p> <p>Képes személyes véleményalkotásra.</p> <p>Képes hétköznapi helyzetekhez adekvát megnyilvánulással viszonyulni, ismerni és alkalmazni a társadalmi együttélés normáit.</p> <p>Képes a helyes és helytelen viselkedést megnevezni, indokolni, és a gyakorlatban alkalmazni.</p> <p>Képes őszinte kapcsolatot kialakítani, gondjait megosztani az általa kiválasztott felnőttel.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: vásárlás, közlekedés, vendéglátás, orvosi vizsgálat,</p> <p>Társadalmi ismeretek: Állampolgári ismeretek, hivatalos dokumentumok használata,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: irigység, füllentés, becsapás, lopás, konkrét helyzetekben felmerülő kifejezések és fogalmak tisztázása

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

8. Témakör: Társas kapcsolatok	<i>Előzetes tudás:</i> Szerepjátékokban jellemző tulajdonságokat megjelenít.	Óraszám: 40	
<i>Fejlesztendő kompetencia: szociális- kapcsolatteremtő, kooperációs</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Együttműködés a társakkal barátságos, befogadó közegben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Helyesen használni az elsajátított és begyakorolt udvariassági formulákat. Törekedni nyílt, őszinte kommunikációra. Tudni, hogy mit tehet mások előtt és mit nem (pl.: diákszerelem megnyilvánulásai). <p>Kapcsolat az osztályközösségen:</p> <ul style="list-style-type: none"> barát – haragos felnőtt – tanuló Az átlagos érintkezés formái (udvariassági formulák). <p>Kapcsolat az intézmény helyszíneivel:</p> <ul style="list-style-type: none"> tanárok, irodai dolgozók (ebédbefizetés, könyvtárhelyszín, üzenet átadása) Karbantartók, konyhai dolgozók, portaszolgálat (segítség kérése, üzenet átadása, együtt dolgozás). <p>A nemek közötti kapcsolat.</p> <ul style="list-style-type: none"> A fiúkra és lányokra jellemző viselkedési módok szabadiidőben és munkában. Nonverbális kommunikáció és illemtársiak. Arcmimika differenciált észlelése. Lelkiállapot kitalálása arckifejezésből, az esetleges okok feltárása. Szemmel, fejmozdulattal, mimikával, kézjellel kifejezetten utasítás közlésének és megértésének gyakorlása. Külső megjelenés eltérő helyzetekben. Reakció. Képek, ábrák, szimbólumok, szituációk információinak megértése (postán, közintézményben). Különböző társasági körök. Osztályközösség, iskolai barátok, az intézmény dolgozói, családtagok, gyermek, fiatalok más intézményekből. Párkapcsolatok az iskolában. Diákszerelem. A telefonálás illemtársiai. <p>Viselkedés kötött és kötetlen élethelyzetben (szabadidőben).</p>	<p>Tevékenység</p> <p>A helyes viselkedés és kommunikációs formulák elsajátítása és gyakorlása játékos szituációkban. Társakra jellemző belső tulajdonságok összegyűjtése, csoportosítás nemek szerint.</p> <p>Grimaszok rögzítése, különböző arckifejezések megfigyelése tükr előtt.</p> <p>Egymás arckifejezésének utánzása.</p> <p>Arckifejezés, testtartás elemzése fotó ill. videó felvételek alapján. Megadott lelkiallapot megjelenítése arccal, testtel. Ápoltság, rendezettség, célnak megfelelő öltözék. (sporthoz, ünnepre, stb.).</p> <p>Tágabb környezetében adódó helyzetek, képek, ábrák stb. megértése (piktogramok, közlekedési táblák stb.).</p> <p>Személyes tapasztalatok, saját kapcsolatok feltérképezése. A másik nemmel szembeni viselkedés alapszabályainak állandó megbeszélése.</p> <p>Elfogadható és nem megengedhető tényezők elemzése egy kapcsolatban.</p> <p>Telefonálás gyakorlása mesterségesen kialakított és valós helyzetekben.</p> <p>Viselkedés kötött helyzetben: köszönés, hangoskodás, öltözködés, tisztálkodás.</p>	<p>Törekszik az interakciós fél érzelmeinek, gesztusainak, igényeinek felfogására, kerülni a feltűnő, oda nem illő viselkedést.</p> <p>Képes az elsajátított viselkedésmódok szerint kulturált módon kapcsolatot tartani egyszerűbb helyzetekben.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: önismeret, társas kapcsolatok, Életvitel és gyakorlat: piktogramok értelmezése, Környezetismeret: Az emberi test, egészségvédelem,</p>
---	---	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: barát, barátságos, ellenség, ellenfél, barátságtalan, elutasítás, elutasító, szeretet, szerelem, intimitás ,szigorú, ideges, gondterhelt, vidám, alkalom, ápolt, rendezett, kezelési útmutatók ábrái, közlekedési táblák,

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

9. Témakör. Ünnepek	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Kommunikáció

Évfolyam: 8. osztály

10. Témakör: Médiaismeret	<i>Előzetes tudás:</i> Helyes, helytelen elkölöntése.	Óraszám: 22	
<i>Fejlesztendő kompetencia: digitális kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyensúlyra törekedés a szabadidő eltöltése során.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerűbb szókincsű írott anyagból a lényeget megérteni. • Kedvenc műsorát kiválasztani, és figyelemmel kísérni. • Helyesen viselkedni a könyvtárban. • A papíralapú termékeket helyesen, kímélően használni. • Tudni: a könyv és folyóirat érték, kímélni kell! • Baleset- és rongálásmentesen használni az eszközöket a megszabott keretek között. • Egyensúlyra törekedni a szabadidő eltöltése során. • Törekedni az önkörlátozásra. • Tömegkommunikációs műfajok és eszközök közötti tájékozódás. • Írott kommunikáció: (szórólapok, műsorújság, reklám, időjárás-jelentés). • Elektronikus hordozók (számítógép, TV, Videó, DVD, CD, játékok) használata (lejátszás, be-, kikapcsolás, működtetés). • Kisközösségi kommunikáció alapvető helyzetei, magatartásformái. • Könyvtárhozsnálat. A kívánt könyv, kiadvány megkeresése, kiválasztása. • Írott kommunikáció áttekintése: szórólapok, reklámok, terméktájékoztatók, korosztálynak megfelelő újságok, folyóiratok áttekintése. • Mindennapos, szokásos médiahasználat (rádió, TV). • A műsorok kiválasztásának szempontjai (pl.: korosztályos ajánlás, időpont, családi időbeosztás, stb.). • Véleményalkotás, vitakészség alakítása. 	<p>Műsorújság használata (időpont, műsor keresése). A kívánt eszköz kiválasztása, működtetése. Szerepjátékok: iskolai hírek, családi hírek. Hang nélkül, csak mimika és testbeszéd alapján kitalálni a hírek tartalmát (szomorú, vidám, semleges hír: baleset bejelentése, sportgyőzelem, időjárás-jelentés stb.) Cím, író szerinti keresés – az abc rend szerinti tájékozódás. A termékek áttekintése, téma keresése, az olvasottak rövid összefoglalása (pl.: hogyan ajánlanád társaидnak az adott cikket, miért érdekes az adott információ? stb.). Hangkazetta, CD, DVD, videó, számítógép működtetése önállóan felügyelettel. Műsorújságból kiválasztja a kívánt programot, az időpont megjegyzése, a látottak megbeszélése, kritika megfogalmazása (tetszett, nem, miért?).</p>	<p>Képes megérteni az ábrák, szimbólumok, szituációk információit, egyszerűbb szókincsű írott anyagból a lényeget megérteni. Törekszik az önkörlátozásra a szórakoztató elektronikai eszközök használatakor, és az életkorai kötöttségeket figyelembe venni műsorválasztás során. Képes a valóságot és virtuális valóságot elkülöníteni. Kiválasztani és figyelni kedvenc műsorát. Képes megfelelően viselkedni a könyvtárban, a papíralapú termékekkel helyesen, kímélően használni.</p>	<p>Információs eszközök használata: DVD, CD lejátszása, célzott internet használat, Olvasás, írás: Értő olvasás, Társadalmi ismeret: tanulmányi séta, intézmény-látogatások,</p>
--	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: A médiában használatos szófordulatok, kifejezések tartalma. A használat során előforduló kifejezések és fogalmak. olvasójegy, tagdíj, katalógus, kölcsönzési idő lejár, hír, tájékoztató, készlet erejéig érvényes, tartalomjegyzék, előfizetés, ingyenes lap,

Kommunikáció

Évfolyam: 8 osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 18
<i>Fejlesztendő kompetencia: információ feldolgozási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Takarékkosság (energia, víz, papír)	Madármegfigyelések Múzeum Mozi Színház Könyvtár Társastánc Színkottás zenekar házi hangversenye Filmklub Olvasókör Felkészülés az ünnepekre Koncert		
Elvárt és javasolt fogalmak			

Környezetismeret

Évfolyam: 5 - 8.

A környezetismeret tantárgy felkészíti a tanulót a természeti környezetével való harmonikus együttélésre, felismeri a környezet és saját egészsége, mentális épsége közötti összefüggéseket. Kialakítja igényét az épített és a természeti környezet épségének, szépségének megóvására.

Tantárgyi célok és feladatok

Célja bővíteni a tanuló meglévő ismereteit elő és élettelen környezetünk jelenségeiről, megfigyelések alapján következtetések levonása, tapasztalatok hasznosítása a környezet megóvása érdekében. Kialakítani az igényét a természet védelemre, az élőlények és környezetük kölcsönhatásainak megismerésén keresztül környezetkímélő és természetvédő szemlélet kialakítására, törekedni a környezet igényessé, széppé, tisztábbá formálására.

Elsajátítatni a helyes egészségügyi és higiénés szokásokat, kialakítani olyan alapvető egészségügyi ismereteket, készségeket, amelyek hozzájárulnak a test megismeréséhez, a személyi higiénia és a megfelelő, ízléses, praktikus öltözködés iránti igényt és az egészség védelmét.

Tudatosítani az egészséges életmódot szokásrendszerét a helyes táplálkozás, a testedzés, a sportolás jótékony hatását a minden napokban.

Megismerni a saját testet és annak működését, a betegségeket megelőzni, a leggyakrabban előforduló betegségek tüneteit, a gyógyulást elősegítő terápiákat megismerni és az orvos és gyógyszerek szerepét tudatosítani.

Megismerni a balesetvédelem egyszerűbb szabályait, az egészséges életmódot veszélyeztető anyagokat, azok káros hatásait és a megelőzés módját.

A tanuló szocializációs szintjét fejleszteni, kialakítani felelősségérzetét a természettel és embertársaival szemben, adott helyzetekben az önálló telefonhasználatot és megfelelő segélykérés technikáit elsajátítatni.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	1	2
2 éves óraszám	72	144
Ebből kötött	65	130
Szabadon tervezhető órakeret	7	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	5.-6.	7.-8.
1. Az emberi test	18	40
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	20	30
3. Elő természet - Előlények és környezetük	20	30
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	7	30

Szabadon tervezhető órakeret	7	14
-------------------------------------	----------	-----------

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	5.	6.	7.	8.
1. Az emberi test	8	10	20	20
2. Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	8	12	10	20
3. Elő természet - Előlények és környezetük	14	6	20	10
4. Élettelen környezet – környezeti ártalmak	3	4	15	15
Szabadon tervezhető órakeret	3	4	7	7

5.-6. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet tölt be az önismeret és a társas kultúra fejlesztésében és a testi-lelki egészségre nevelésben, amennyiben megalapozza a helyes önismeretet, elősegíti a tanuló saját teste működésének, ápolásának megismerését, elsajátítását; lehetővé teszi a test felépítésének, jellegzetességeinek, a testrészek funkciójának és a szervezet összehangolt működésének megismerését. Mindezzel hozzájárul a jó közérzet feltételeinek, a komfortérzet kialakításának és fenntartásának megismeréséhez.

A tantárgy a szociális és állampolgári kompetencia alakításához az egészséges önértékelés és a társas kapcsolatokban szükséges alkalmazkodási képesség fejlesztésével járul hozzá.

A természettudományos és technikai kompetencia fejlesztése során a tanuló megismeri a természet nagy csoportjait, felismeri a környezeti tényezőknek az élő természetre gyakorolt hatásait, képessé válik egyszerű folyamatok megnevezésére. Mindez megerősíti a környezeti ártalmakkal szembeni érzékenységét, elősegíti a természeti környezettel való harmonikus együttélését.

Évfolyam:5

1. Témakör: Az emberi test	<i>Előzetes tudás:</i> Testrészek megnevezése, megmutatása.	Óraszám: 8
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az érzékszervekre káros hatások felismertetése, és megelőzése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • A testrészek nevét, funkcióját ismerni. • Ismerni a belső szervek (szív, tüdő, máj, vese) működését. • Érzékszerveket kímélni (a károsodás megelőzése, javításának módjai). • Ismerni a segédeszközök használatának fontosságát, védelmét, kezelését. • Panaszokat röviden megfogalmazni, a kapott utasításokat betartani. • Testrészek, érzékszervek megnevezése, funkcióik. • Meglévő ismeretek rendszerezése. • Az érzékszervek funkciója, védelmük. • Ismerkedés a segédeszközökkel. • Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. • Betegségek: megfázás, gyomorrontás, influenza és más fertőző betegségek. • Fájdalom jelzése, a fájdalom helye. • Gyógyszer elfogadása. <p>Tükörképen ismerkedés saját testtel. Egymás testrészeinek megmutatása, megnevezése. Az érzékszervek funkcióinak tapasztalat közbeni megismerése (szembekötősi). Képösszerakás, csoportosítás, makettek összerakása, szervek felismerése, megnevezése, funkciója. Szem: Ne hajolj közel a könyvhöz! Fül: Zajártalom kerülése. A szemüveg használata, kezelése, tisztán tartása. A hallókészülék használata. Szerepjáték: Az orvosi rendelőben, gyógyszertárban. Betegségek megelőzése. Adott betegség tüneteinak megnevezése, a kezelés utasításainak betartása. Diéta előírásai különböző betegségek esetében: gyomorrontás, influenza, cukorbetegség, ételérzékenység, ekcéma, allergia. Egyedi problémák megbeszélése a foglalkozás keretében, ha lehet orvossal, védőnővel. Maketten, képen a szerveket megfigyelni (elhelyezkedés, alak, szín, funkció).</p>	<p><i>Segítséggel</i> megmutatja, megnevezi testrészeit. ideillő mozgással kísért verseket, utánmond.</p> <p><i>Segítséggel</i> megnevezi, megmutatja saját és társai testrészeit, tükr előtt dolgozik.</p> <p><i>Segítséggel</i> játszik kicsiportban érzékszervek működésének, funkciójának megtapasztalására irányuló játékot.</p> <p>Fokozódó <i>önállósággal</i> rak össze testséma képet, kirakót. <i>Önállóan</i> képet egyeztet, maketteken szerveket felismer, <i>segítséggel</i> megmutat.</p> <p><i>Megisméri</i> a szemüveg és hallókészülék használatának szabályait.</p> <p>Szerepjátékok során <i>megtanulja</i> az orvosi rendelőben, gyógyszertárban való viselkedés szabályait.</p> <p><i>Megisméri</i>, a betegségek megelőzésének lehetőségeit.</p> <p><i>Megtanulja</i>, jelezni fájdalmait, egyes betegségekre utaló tünetek kifejezését, akár képek segítségével.</p> <p><i>Segítséggel</i> megtanulja a gyógyszerek bevételének szabályait.</p> <p>Szakemberek (orvos, védőnő, családsegítő) kiselőadásain <i>vesz részt</i>; (diéta előírásai különböző betegségek esetében: gyomorrontás, influenza, cukorbetegség, ételérzékenység, ekcéma, allergia.)</p>	<p>Képes felismerni, megmutatni testrészeit, érzékszerveit, ismerni azok elemi funkciót. Képes érzékszerveire vigyázni, a szükséges segédeszközöket megfelelően használni. Képes teste reakciót érzékelni, a változásokat jelezni, panaszait megfogalmazni.</p>	<p>Kommunikáció szókincs,</p> <p>Mozgásnevelés testkép, nagymozgások,</p> <p>Ábrázolás-alakítása: emberábrázolás</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A birtokos ragok használata. Fő testrészek és szervek megnevezése. látás romlása, hallás romlása, fáj, hányinger, köptető, gyógyszer, borogatás, láz, diéta, gyomorrontás, fertőző, fertőzés.</p>			

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	<i>Előzetes tudás:</i> A jó közérzet feltételeinek ismerete.		
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Veszélyhelyzetek felismerése és elkerülése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Óraszám: 8 Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan kézmosás armosás, fogmosás szükség szerint. • A rendszeres testedzést bevezetni. • A vitaminok szerepét megismerni. • A napozószerek, bőrvédő-, és bőrátóló szerek önálló, szükség szerinti használata. • Panaszait tömören, lényegre törően megfogalmazni. • Az orvos utasításait, tanácsait követni. • A játék, munka és a közlekedés során kívánatos magatartást tudatosítani. • Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedni. • Telefonálás, segítségkérés. • Önfegyelem gyakorlása. • Tisztálkodás. A test tisztán tartása. Hajápolás. Körömápolás. • A mozgásszegény életmód veszélyeinek megismerése, a test edzése. • A vitamininformációk megismerése. • Veszélyforrások a szabadban (a Nap káros hatása, kullancs). • Az iskolások orvosi vizsgálata. • Egészség – betegségek. • Orvosi rendelő, háziorvos. • Az iskolában, az utcán és játék közben előforduló balesetek. • Sportolás, fürdőzés közben és a háztartásban történő balesetek megelőzése. • A mentőláda tartalma. • A felnőttek értesítésének módja baleset esetén. 	<p><i>Irányítással</i> mos hajat, fogat. A hajvágás és tetű ellenőrzés során <i>együttműködően közreműködik</i>. <i>Irányítással</i>, tisztaságáról, ápoltságáról gondoskodik. Körömvágáskor <i>együttműködő</i>. <i>Segítséggel</i> felismeri, megmutatja, megnevezi, csoportosítja a vitamintartalmú ételeket. <i>Irányítással</i> megfelelő mennyiségi folyadékot fogyaszt. Megismeri és <i>segítséggel</i> betartja a tavasz, nyári napozás szabályait. <i>Segítséggel</i> védekezik a kullancs, szúnyog ellen.. <i>Irányítással</i> megmutatja, felkeresi az iskolai orvosi rendelőt, a vizsgálatokon <i>együttműködik</i>. A betegségekre irányuló panaszait <i>segítséggel</i> megfogalmazza. Tanulmányi séta során <i>megfigyelési</i> szempontokat követ. (balesetveszély, káros tevékenységek felismerése, orvosi rendelő). <i>Irányítással</i> betartja a szabályokat (az élet minden területén), viselkedést strandon, a Balatonban, háztartási baleset esetén, ok, okozati összefüggéseket ismer fel, tanulságokat von le. <i>Megismeri</i> a mentőláda tartalmát, szükségességet, felhasználási területeit. <i>Irányítással</i> megtanul telefonon segítséget kérni. <i>Megismeri</i> a segélykérő telefonszámokat.</p>	<p><i>Önállóan</i> mos fogat, kezet. <i>Rendszeres</i> testedzést végez. <i>Ismeri</i> a vitaminok szerepét, a napozószereket, bőrvédő-, és bőr, ápoló szereket. Panaszait jelzi. Az orvos utasításait, tanácsait <i>követi segítséggel</i>. A játék, munka és a közlekedés során magatartása az elvárásokhoz illő. Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedik. Képes felnőtt segítségét kérni, akár telefonon is. Képes testét ápolni, öltözékét rendezetten, tisztán tartani, gondozni. Képes őszintén, bizalommal együttműködni orvosi vizsgálaton az egészségügyi dolgozókkal.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, kifejezőkézség</p> <p>Társadalmi ismeretek: telefonálás, segítségkérés,</p>

Évfolyam:5

Elvárt és javasolt fogalmak: A használt tisztálkodási eszközök és anyagok neve, funkciója, a különböző hajtípusok mosószerei (száraz, zsíros).
Orvosi vizsgálattal, gyógyszerezéssel kapcsolatos szókincs (lázmérő, sóhajtás, száj kitátása (miért?) *hallató*, gyógyszer, védőoltás *steril*, géz, vérvétel, *vizeletvizsgálat*, *lelet*, beutaló, fúró, fogtömés, fogkő, *röntgen*, foghúzás.).
Egészséges életmóddal, napozással kapcsolatos fogalmak.

Évfolyam:5

3.Témakör: Élő természet – élőlények és környezetük	Előzetes tudás: Élő – élettelen biztos elkülönítése. Fejlesztendő kompetencia: természettudományos és technikai kompetencia	Óraszám: 14	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Növényeket, állatokat felismerni, tulajdonságait megnevezni. A megszerzett ismereteket önállóan alkalmazni. Az élő természet nagy csoportjai: <u>növény</u>, <u>állat</u>, tulajdonsága, életmódja, haszna. Időjárás hatása növényekre, állatokra. A környezet hatása az élőlényekre (szárazság, aszály, árvíz, szélőséges időjárás). <p>A tanult élőlények változó szempontú csoportosítása. Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében. Megfigyelések. Az ember alkalmazkodása az időjárás változásaihoz. Képek összerakása, válogatása, csoportosítása, kísérletek.</p>	<p>A tanuló közvetlen környezetében gyakran előforduló növényeket és állatokat <i>megfigyeli</i> a tanító irányításával. <i>Segítséggel</i> bemutatja a megfigyelt állatok és növények sokféleségét.</p> <p><i>Segítséggel</i> megnevezi és megmutatja a valóságban megfigyelt jellemzőket fényképen és rajzon.</p> <p>A közvetlen környezetben előforduló gyakori növények, állatok, növényi részek, (pl.: levelek, termések) közül néhányat megfigyel, lerajzol, egyszerű csoportosításokat végez hasonló tulajdonságaik alapján.</p> <p><i>Segítséggel</i>, növényeket gondoz az osztályban, az iskolakerben.(öntözés, tápoldat készítés, ültetés, magvetés).</p> <p><i>Segítséggel</i> madarakat etet az iskolakerben.</p> <p>Megfigyeléseket végez (tanítói irányítással) azzal kapcsolatban, hogy az ember milyen hatással van a környezetére, (növények ápolása, növénytermesztés a konyhakerben, állatok etetése, gondozása, tenyészése) majd segítséggel beszámol tapasztalatairól.</p> <p><i>Segítséggel</i> az élőlények jellegzetességeit felsorolja.</p> <p><i>Segítséggel megfigyeli</i> a természet változásait, az élőlényekre.</p> <p><i>Segítséggel</i> csoportosításokat végez a változás hatásai szerint.(évszakok, időjárás)</p> <p>Állatmesék hallgatása során felismeri és megnevezi a mese és a valóság közti különbséget.</p>	<p>Növényeket, állatokat felismeri, megnevezi, néhány külső tulajdonságát felsorolja. Az állatokat csoportosítja tulajdonságai szerint: (háziállat, vadállat, madár ...fa, bokor, virág....)</p> <p>Néhány természeti csapást, jelenséget képes megnevezni. Képes főfogalmi csoportosításokat végezni az állat és növényvilág körében. Képes a környezetben található élőlényekről, élőhelyeikről, testfelépítésük legjellemzőbb tulajdonságairól ismereteket szerezni, rendszerezni.</p> <p>Ábrázolás, alakítás: természet-ábrázolás különböző technikákkal,</p>	

Elvárt és javasolt fogalmak: Élőlény, élettelen, hasznos, káros, *életfeltétel*, gyökér, törzs, korona, termés, pusztulás, áradás, katasztrófa
szaporítás, születés, növekedés, *elmúlás*

Évfolyam:5.

4. Témakör: Élettelen környezet – Környezeti ártalmak	<i>Előzetes tudás:</i> A víz és levegő nélkülözhetetlen az élethez. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	Óraszám: 3
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> A halmazállapotok felismerése és megnevezése. Településen található folyóvizek (forrás, patak, folyó, tó) felkeresése, megfigyelése. Tudni a víz értékét, ismerni megjelenési formáit (halmazállapotát). Az élő és élettelen természet megfigyelése. Ismerkedés az élet alapvető feltételeivel. Levegő, víz, napfény összetevői, ártalmai. A felszíni vizek (forrás, patak, folyó, tó, tenger). A víz halmazállapotai. <p>Élő és élettelen differenciálása. Az élet feltételei. Tudatos törekvés az értékek óvására. Környezet- és természetvédelem köréből képek keresése, tanulmányi séta, kísérletek. Élmények, képek a magas Dunáról, helyi folyókról. Térkép, földgömb nézegetése, a víz jelzése (kék szín keresése). Kísérletek a víz halmazállapotával kapcsolatban. Csapadékfajták megfigyelése (pára, köd, dér, zúzmara, harmat). Bővebben a víz, a harmat, a pára, a jég jellemzői, megfigyelése.</p>	<p>Megismeri, <i>segítséggel</i> bemutatja a környezet főbb összetevőit. <i>Segítséggel</i> differenciálja az élő és élettelen környezetet egymástól. Megismeri a víz, a levegő és a hőmérséklet hatásait az élő és élettelen környezetre. Megismeri az időjárás elemeit. (napsütés, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék), hatását az élőlényekre. Megismeri, <i>segítséggel</i> bemutatja a víz megjelenési formáit a természetben. <i>Segítséggel</i> bemutatja a nap időtartamát, a napszakok változását, jellemzőit. Segítséggel egyszerű beszámolót készít szóban a napi időjárásról, a különböző napszakokban történtekről. Megfigyeli az időjárás elemeit és változását, erről rajzot készít, stb.) felismeri képről, filmről. Az időjárás megfigyelése során a víz különböző megjelenési formáit ismeri fel: eső, hó zúzmara, dér, jég, köd, pára. Megismeri a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteket és a védekezés lehetőségeit. <i>Segítséggel</i> időrendi sorba rendezi a napszakokat, hónapokat, évszakokat. Évszakok jellemző időjárásának, és a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteknek (villámcsapás, vihar, hóvihar, áradás stb.) felismerése képről, filmről. Megismeri a térkép fontosabb jelzéseit, segítséggel megmutatja a vizeket, Segítséggel megmutatja Magyarország fontosabb folyóit, tavait. Segítséggel kísérletet végez a víz halmazállapot változásaival kapcsolatosan.(vizet fagyaszt, havat olvaszt)</p>	<p>Képes felismerni a víznek, mint nélkülvilágban, élő elem jelentőségét, megjelenési formáit (halmazállapotát) és a felszíni vizek folyásait, törekedjen takarékos használatára. Képes egyszerű környezetmegővő tevékenységet végezni (szemétszedés). Képes a halmazállapotok differenciálására, a csapadékfajták megkülönböztetésére.</p>	<p>Társadalom ismeret: tájékozódás a föld felszíni formáiról, vizeiről, Életvitel és gyakorlat: közvetlen környezet tisztántartása,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Halmazállapot, levegő, <i>láthatatlan</i>, gőz, csapadék, pára, köd, dér, zúzmara, harmat, árvíz, híd, gát, <i>menekülés</i>, <i>életveszély</i>, mentés, térkép, földgömb, <i>atlasz</i>,</p>			

Évfolyam:5

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i> Testséma, testkép, testtudat, egészség-betegég fogalma	Óraszám: 3
Fejlesztendő kompetencia: természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az emberi életet befolyásoló tényezők megismерése	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Az emberi test • Élő természet – élőlények és környezetük • Élettelen környezet – Környezeti ártalmak • Az érzékszervek funkciója, védelmük. • Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. • Az iskolában, az utcán és játék közben előforduló balesetek. • A felnőttek értesítésének módja baleset esetén. <p>Egymás testrészeinek megmutatása, megnevezése. Az érzékszervek funkcióinak tapasztalat közbeni megismerése (szembekötösségi).</p> <p>Képösszerakás, csoportosítás, makettek összerakása, szervek felismerése, megnevezése, funkciója.</p> <p>A vitamint tartalmazó élelmiszerek megismerése, csoportosítása.</p> <p>Megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztásának szükségessége.</p> <p>A tavaszi és nyári napozás szabályai, rendszeresség, fokozatosság, időtartam, napozószerek. Védekezés kullancs-csípés ellen.</p> <p>Telefon használata (segítségkérés), segélykérő telefonszámok ismerete.</p> <p>Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében.</p> <p>Megfigyelések</p>	<p><i>Segítséggel</i> megmutatja, megnevezi testképeit, ideillő mozgással kísért verseket, utánmond.</p> <p><i>Segítséggel</i> megnevezi, megmutatja saját és társai testrészeit, tükör előtt dolgozik.</p> <p><i>Segítséggel</i> játszik kicsiportban érzékszervek működésének megtapasztalására irányuló játéket.</p> <p>Fokozódó <i>önállósággal</i> rak össze testséma képet, kirakót.</p> <p><i>Önállóan</i> képet egyeztet, maketteken szerveket felismer, <i>segítséggel</i> megmutat.</p> <p>A betegségekre irányuló panaszait <i>segítséggel</i> megfogalmazza.</p> <p>Tanulmányi séta során <i>megfigyelési</i> szempontokat követ.</p> <p>(balesetveszély, káros tevékenységek felismerése, orvosi rendelő).</p> <p><i>Irányítással</i> segítséget kér felnőttől, telefonon.</p> <p><i>Megisméri</i> a segélykérő telefonszámokat.</p> <p><i>Segítséggel</i>, növényeket gondoz az osztályban, az iskolakertben.(öntözés, tápoldat készítés, ültetés, magvetés).</p> <p>Segítséggel madarakat etet az iskolakertben.</p> <p>Megfigyeléseket végez (tanítói irányítással) azzal kapcsolatban, hogy az ember milyen hatással van a környezetére, (növények ápolása, növénytermesztés a konyhakertben, állatok etetése, gondozása, tenyésztése) majd segítséggel beszámol tapasztalatairól.</p>	<p>Panaszait jelzi.</p> <p>Az orvos utasításait, tanácsait <i>követi</i>.</p> <p>A játék, munka és a közlekedés során magatartása az elvárásokhoz illő.</p> <p>Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedik.</p> <p>Telefonon is képes segítséget kérni.</p> <p>Képes egyszerű környezetmegővő tevékenységet végezni (szemétszedés).</p> <p>Képes a halmazállapotok differenciálására, a csapadékfajták megkülönböztetésére.</p>	<p>Kommunikáció szókincs,</p> <p>Mozgásneveléstest kép, nagymozgások,</p> <p>Ábrázolás-alakítása: emberábrázolás</p> <p>Kommunikáció szókincs, irodalmi alkotások a témával kapcsolatban</p> <p>Ábrázolás, alakítás: természet-ábrázolás különböző technikákkal,</p> <p>Társadalom ismeret: tájékozódás a föld felszíni formáiról, vizeiről,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: közvetlen környezet tisztántartása,</p>
---	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Az 5. évfolyamon tanult fogalmak.

Évfolyam:6

1. Témakör: Az emberi test	<i>Előzetes tudás:</i> Testrészek megnevezése, megmutatása.	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az érzékszervekre káros hatások felismertetése, és megelőzése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • A testrészek nevét, funkcióját ismerni. • Ismerni a belső szervek (szív, tüdő, máj, vese) működését. • Érzékszerveket kímélni (a károsodás megelőzése, javításának módjai). • Ismerni a segédeszközök használatának fontosságát, védelmét, kezelését. • Panaszokat röviden megfogalmazni, a kapott utasításokat betartani. • Testrészek, érzékszervek megnevezése, funkcióik. • Meglévő ismeretek rendszerezése. • Az érzékszervek funkciója, védelmük. • Ismerkedés a segédeszközökkel. • Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. • Betegségek: megfázás, gyomorrontás, influenza és más fertőző betegségek. • Fájdalom jelzése, a fájdalom helye. • Gyógyszer elfogadása. <p>Tükörképen ismerkedés saját testtel. Egymás testrészeinek megmutatása, megnevezése. Az érzékszervek funkcióinak tapasztalat közbeni megismerése (szembekötősi). Képösszerakás, csoportosítás, makettek összerakása, szervek felismerése, megnevezése, funkciója. Szem: Ne hajolj közel a könyvhöz! Fül: Zajártalom kerülése. A szemüveg használata, kezelése, tisztán tartása. A hallókészülék használata. Szerepjáték: Az orvosi rendelőben, gyógyszertárban. Betegségek megelőzése. Adott betegség tüneteinak megnevezése, a kezelés utasításainak betartása. Diéta előírásai különböző betegségek esetében: gyomorrontás, influenza, cukorbetegség, ételérzékenység, ekcéma, allergia. Egyedi problémák megbeszélése a foglalkozás keretében, ha lehet orvossal, védőnővel. Maketten, képen a szerveket megfigyelni (elhelyezkedés, alak, szín, funkció).</p>	<p><i>Irányítással</i> megmutatja, megnevezi testképeit. ideillő mozgással kísért verseket, utánmond.</p> <p><i>Irányítással</i> megnevezi, megmutatja saját és társai testrészeit, tükről előtt dolgozik.</p> <p><i>Irányítással</i> játszik kiscsoportban érzékszervek működésének megtapasztalására irányuló játékokat.</p> <p>Fokozódó <i>önállósággal</i> rak össze testséma képet, kirakót. <i>Önállóan</i> képet egyeztet, maketteken szerveket felismer, <i>irányítással</i> megmutat.</p> <p><i>Megisméri</i> a szemüveg és hallókészülék használatának szabályait.</p> <p>Szerepjátékok során <i>megtanulja</i> az orvosi rendelőben, gyógyszertárban való viselkedés szabályait.</p> <p><i>Megisméri</i>, a betegségek megelőzésének lehetőségeit.</p> <p><i>Megtanulja</i> kifejezni fájdalmait, egyes betegségekre utaló tünetek kifejezését, akár képek segítségével.</p> <p><i>Irányítással</i> megtanulja a gyógyszerek bevételét.</p> <p>Szakemberek (orvos, védőnő, családsegítő) kiselőadásain vesz részt, mellyen előadást hallgat: (diéta előírásai különböző betegségek esetében: gyomorrontás, influenza, cukorbetegség, ételérzékenység, ekcéma, allergia.)</p>	<p>Képes felismerni, megmutatni testrészeit, érzékszerveit, ismerni azok elemi funkcióit. Képes érzékszerveire vigyázni, a szükséges segédeszközöket megfelelően használni. Képes teste reakciót érzékelni, a változásokat jelezni, panaszait megfogalmazni.</p>	<p>Kommunikáció szókincs,</p> <p>Mozgásnevelés testkép, nagymozgások,</p> <p>Ábrázolás-alakítása: emberábrázolás</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: A birtokos ragok használata. Fő testrészek és szervek megnevezése. látás romlása, hallás romlása, fáj, hányinger, köptető, gyógyszer, borogatás, láz, diéta, gyomorrontás, fertőző, fertőzés.</p>			

Évfolyam:6

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód	<i>Előzetes tudás:</i> A jó közérzet feltételeinek ismerete.	Óraszám: 12
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Veszélyhelyzetek felismerése és elkerülése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan kézmosás arcmosás, fogmosás szükség szerint. • A rendszeres testedzést bevezetni. • A vitaminok szerepét megismerni. • A napozószerek, bőrvédő-, és bőrátoló szerek önálló, szükség szerinti használata. • Panaszait tömören, lényegre törően megfogalmazni. • Az orvos utasításait, tanácsait követni. • A játék, munka és a közlekedés során kívánatos magatartást tudatosítani. • Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedni. • Telefonálás, segítségkérés. • Önfegyelem gyakorlása. • Tisztálkodás. A test tiszta tartása. Hajápolás. Körömápolás. • A mozgásszegény életmódot veszélyeinek megismerése, a test edzése. • A vitaminforrások megismerése. • Veszélyforrások a szabadban (a Nap káros hatása, kullancs). • Az iskolások orvosi vizsgálata. • Egészség – betegségek. • Orvosi rendelő, háziorvos. • Az iskolában, az utcán és játék közben előforduló balesetek. • Sportolás, fürdőzés közben és a háztartásban történő balesetek megelőzése. • A mentőláda tartalma. • A felnőttek értesítésének módja baleset esetén. 	<p>Önállóan mos hajat, fogat. A hajvágás és tetű ellenőrzés során <i>együttműködően közreműködik</i>. Önállóan ápolja körmeit, tisztaságáról, ápoltságáról gondoskodik. <i>Irányítással</i> felismeri, megmutatja, megnevezi, csoportosítja a vitamintartalmú ételeket. Önállóan megfelelő mennyiséggű folyadékot fogyaszt. Megismeri és <i>irányítással</i> betartja a tavasz, nyári napozás szabályait. <i>Irányítással</i> védekezik a kullancs, szúnyog ellen. Önállóan megmutatja, felkeresi az iskolai orvosi rendelőt, a vizsgálatokon <i>együttműködik</i>. A betegségekre irányuló panaszait <i>segítséggel</i> megfogalmazza. Tanulmányi séta során <i>megfigyelési</i> szempontokat követ. (balesetveszély, káros tevékenységek felismerése, orvosi rendelő). Önállóan betartja a szabályokat (az élet minden területén), viselkedést strandon, a Balatonban, háztartási baleset esetén, ok, okozati összefüggéseket ismer fel, tanulságokat von le. <i>Megismeri</i> a mentőláda tartalmát, szükségességét, felhasználási területeit. Önállóan megtanul telefonon segítséget kérni. <i>Megismeri</i> a segélykérő telefonszámokat.</p>	<p>Önállóan mos fogat, kezet. <i>Rendszeres</i> testedzést végez. <i>Ismeri</i> a vitaminok szerepét. A napozószerek, bőrvédő-, és Bőrvédő, ápoló szereket használ. Panaszait tömören, lényegre törően <i>megfogalmaz</i>. Az orvos utasításait, tanácsait <i>követi</i>. A játék, munka és a közlekedés során magatartása az elvárasokhoz illő. Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedik. Telefonon is képes segítséget kérni. Képes testét ápolni, öltözékét rendezetten, tiszta tartani, gondozni. Képes őszintén, bizalommal <i>együttműködni</i> orvosi vizsgálaton az egészségügyi dolgozókkal.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, kifejezőkészés</p> <p>Társadalmi ismeretek: telefonálás, segítségkérés,</p>
---	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: A használt tisztálkodási eszközök és anyagok neve, funkciója, a különböző hajtípusok mosószeri (száraz, zsíros). Orvosi vizsgálattal, gyógyszerezéssel kapcsolatos szókincs (lázmérő, sóhajtás, száj kitátása (miért?) *hallgató*, gyógyszer, védőoltás *steril*, géz, vérvétel, vizeletvizsgálat, *lelet*, beutaló, fúró, fogtömés, fogkő, *röntgen*, foghúzás.).

Egészséges életmóddal, napozással kapcsolatos fogalmak.

Évfolyam:6

3.Témakör: Elő természet – élőlények és környezetük	<i>Előzetes tudás:</i> Elő – élettelen biztos elkölöntése.	Óraszám: 6
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Annak beláttatása, hogy mi emberek is a természet részei vagyunk.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Növényeket, állatokat felismerni, tulajdonságait megnevezni. • A megszerzett ismereteket önállóan alkalmazni. • Az élő természet nagy csoportjai: <u>növény, állat,</u> tulajdonsága, életmódja, haszna. • Időjárás hatása növényekre, állatokra. • A környezet hatása az élőlényekre (szárazság, aszály, árvíz, szélöséges időjárás). <p>A tanult élőlények változó szempontú csoportosítása. Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében. Megfigyelések. Az ember alkalmazkodása az időjárás változásaihoz. Képek összerakása, válogatása, csoportosítása, kísérletek.</p>	<p>A tanuló közvetlen környezetében gyakran előforduló növényeket és állatokat <i>megfigyeli</i> a tanító irányításával. <i>Irányítással</i> bemutatja a megfigyelt állatok és növények sokféleségét.</p> <p><i>Irányítással</i> megnevezi és megmutatja a valóságban megfigyelt jellemzőket fényképen és rajzon.</p> <p>A közvetlen környezetben előforduló gyakori növények, állatok, növényi részek, (pl.: levelek, termések) közül néhányat megfigyel, lerajzol, egyszerű csoportosításokat végez hasonló tulajdonságai alapján.</p> <p><i>Irányítással</i>, növényeket gondoz az osztályban, az iskolakertben.(öntözés, tápoldat készítés, ültetés, magvetés).</p> <p>Irányítással madarakat etet az iskolakertben.</p> <p>Megfigyeléseket végez (tanítói irányítással) azzal kapcsolatban, hogy az ember milyen hatással van a környezetére, (növények ápolása, növénytermesztés a konyhakertben, állatok etetése, gondozása, tenyésztése) majd segítséggel beszámol tapasztalatairól.</p> <p><i>Irányítással</i> az élőlények jellegzetességeit felsorolja.</p> <p><i>Irányítással</i> megfigyeli a természet változásait, az élőlényekre.</p> <p>Irányítással csoportosításokat végez a változás hatásai szerint.(évszakok, időjárás)</p> <p>Állatmesék hallgatása során felismeri és megnevezi a mese és a valóság közti különbséget.</p>	<p>Növényeket, állatokat felismeri, megnevezi, néhány külső tulajdonságát felsorolja, Az állatokat csoportosítja tulajdonságai szerint: (háziállat, vadállat, madár ...fa, bokor, virág....)</p> <p>Néhány természeti csapást, jelenséget képes megnevezni. Képes főfogalmi csoportosításokat végezni az állat és növényvilág körében. Képes a környezetben található élőlényekről, élőhelyeikről, testfelépítésük legjellemzőbb tulajdonságairól ismereteket szerezni, rendszerezni.</p> <p>Kommunikáció szókincs, irodalmi alkotások a témaival kapcsolatban</p> <p>Ábrázolás, alakítás: természet- ábrázolás különböző technikákkal,</p>
--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Élőlény, élettelen, hasznos, káros, életfeltétel, gyökér, törzs, korona, termés, pusztulás, áradás, katasztrófa, szaporítás, születés, növekedés, elmúlás

Évfolyam:6.

4. Témakör: Élettelen környezet – Környezeti ártalmak	<i>Előzetes tudás:</i> A víz és levegő nélkülözhetetlen az élethez. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> természettudományos és technikai kompetencia	Óraszám: 4
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> A halmazállapotok felismerése és megnevezése. Településen található folyóvizek (forrás, patak, folyó, tó) felkeresése, megfigyelése. Tudni a víz értékét, ismerni megjelenési formáit (halmazállapotát). 	<p>Megismeri, irányítással bemutatja a környezet főbb összetevőit. <i>Irányítással</i> differenciálja az élő és élettelen környezetet egymástól. Megismeri a víz, a levegő és a hőmérséklet hatásait az élő és élettelen környezetre. <i>Irányítással</i> felismeri a környezeti hatásokat az élőlényekre. Megismeri az időjárás elemeit. (napsütés, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék), hatását az élőlényekre. Megismeri, irányítással bemutatja a víz megjelenési formáit a természetben. <i>Irányítással</i> bemutatja a nap időtartamát, a napszakok változását, jellemzőit. Segítséggel egyszerű beszámolót készít szóban a napi időjárásról, a különböző napszakokban történtekről. Megfigyeli az időjárás elemeit és változását, erről rajzot készít. stb.) felismeri képről, filmről. Az időjárás megfigyelése során a víz különböző megjelenési formáit ismeri fel: eső, hó zúzmara, dér, jég, köd, pára. Megismeri a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteket és a védekezés lehetőségeit. <i>Irányítással</i> időrendi sorba rendezи a napszakokat, hónapokat, évszakokat. Évszakok jellemző időjárásának, és a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteknek (villámcspás, vihar, hóvihar, áradás stb.) felismerése képről, filmről. <i>Önállóan</i> bemutatja az évszakok jellemzőit az időjárásra. Megismeri a térkép fontosabb jelzéseit, segítséggel megmutatja a vizeket. Irányítással megmutatja Magyarország fontosabb folyóit, tavait. Irányítással kísérletet végez a víz halmazállapot változásaival kapcsolatosan.(vizet fagyaszt, havat olvaszt)</p>	<p>Képes felismerni a víznek, mint nélkülvilágban, élő elem jelentőségét, megjelenési formáit (halmazállapotát) és a felszíni vizek folyásait, törekedjen takarékos használatára.</p>	<p>Társadalom ismeret: tájékozódás a föld felszíni formáiról, vizeiről,</p>
<p>Ismeretek</p> <ul style="list-style-type: none"> Az élő és élettelen természet megfigyelése. Ismerkedés az élet alapvető feltételeivel. Levegő, víz, napfény összetevői, ártalmai. A felszíni vizek (forrás, patak, folyó, tó, tenger). A víz halmazállapotai. 	<p>Megismeri, irányítással bemutatja a környezet főbb összetevőit. <i>Irányítással</i> differenciálja az élő és élettelen környezetet egymástól. Megismeri a víz, a levegő és a hőmérséklet hatásait az élő és élettelen környezetre. <i>Irányítással</i> felismeri a környezeti hatásokat az élőlényekre. Megismeri az időjárás elemeit. (napsütés, hőmérséklet, szél, felhőzet, csapadék), hatását az élőlényekre. Megismeri, irányítással bemutatja a víz megjelenési formáit a természetben. <i>Irányítással</i> bemutatja a nap időtartamát, a napszakok változását, jellemzőit. Segítséggel egyszerű beszámolót készít szóban a napi időjárásról, a különböző napszakokban történtekről. Megfigyeli az időjárás elemeit és változását, erről rajzot készít. stb.) felismeri képről, filmről. Az időjárás megfigyelése során a víz különböző megjelenési formáit ismeri fel: eső, hó zúzmara, dér, jég, köd, pára. Megismeri a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteket és a védekezés lehetőségeit. <i>Irányítással</i> időrendi sorba rendezи a napszakokat, hónapokat, évszakokat. Évszakok jellemző időjárásának, és a szélsőséges időjárás okozta veszélyhelyzeteknek (villámcspás, vihar, hóvihar, áradás stb.) felismerése képről, filmről. <i>Önállóan</i> bemutatja az évszakok jellemzőit az időjárásra. Megismeri a térkép fontosabb jelzéseit, segítséggel megmutatja a vizeket. Irányítással megmutatja Magyarország fontosabb folyóit, tavait. Irányítással kísérletet végez a víz halmazállapot változásaival kapcsolatosan.(vizet fagyaszt, havat olvaszt)</p>	<p>Képes egyszerű környezetmegővő tevékenységet végezni (szemétszedés). Képes a halmazállapotok differenciálására, a csapadékfajták megkülönböztetésére.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: közvetlen környezet tisztántartása,</p>
<p>Tevékenység</p> <p>Élő és élettelen differenciálása.</p> <p>Az élet feltételei.</p> <p>Tudatos törekvés az értékek óvására.</p> <p>Környezet- és természetvédelem köréből képek keresése, tanulmányi séta, kísérletek.</p> <p>Élmények, képek a magas Dunáról, helyi folyókról.</p> <p>Térkép, földgömb nézegetése, a víz jelzése (kék szín keresése).</p> <p>Kísérletek a víz halmazállapotával kapcsolatban.</p> <p>Csapadékfajták megfigyelése (pára, köd, dér, zúzmara, harmat).</p> <p>Bővebben a víz, a harmat, a pára, a jég jellemzői, megfigyelése.</p>			

Elvárt és javasolt fogalmak: Halmazállapot, levegő, *láthatatlan*, gőz, csapadék, pára, köd, dér, zúzmara, harmat, árvíz, híd, gát, menekülés, életveszély, mentés, térkép, földgömb, atlász,

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás: Testséma, testkép, testtudat, egészség-betegég fogalma	Óraszám: 4	
Fejlesztendő kompetencia: természettudományos és technikai kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Az emberi életet befolyásoló tényezők megismerése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Az emberi test • Élő természet – élőlények és környezetük • Élettelen környezet – Környezeti ártalmak • Az érzékszervek funkciója, védelmük. • Az egészség fogalma, a betegségek tünetei. • Az iskolában, az utcán és játék közben előforduló balesetek. • A felnőttek értesítésének módja baleset esetén. <p>Egymás testrészeinek megmutatása, megnevezése. Az érzékszervek funkcióinak tapasztalat közbeni megismerése (szembekötösdí).</p> <p>Képösszerakás, csoportosítás, makettek összerakása, szervek felismerése, megnevezése, funkciója.</p> <p>A vitamint tartalmazó élelmiszerök megismerése, csoportosítása.</p> <p>Megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztásának szükségessége.</p> <p>A tavaszi és nyári napozás szabályai, rendszeresség, fokozatosság, időtartam, napozószerek. Védekezés kullancs-csípés ellen.</p> <p>Telefon használata (segítségkérés), segélykérő telefonszámok ismerete.</p> <p>Az emberi tevékenység szerepe a növények, állatok életében.</p> <p>Megfigyelések</p>	<p><i>Irányítással</i> megmutatja, megnevezi testképeit. ideillő mozgással kísért verseket, utánmond.</p> <p><i>Irányítással</i> megnevezi, megmutatja saját és társai testrészeit, tükör előtt dolgozik.</p> <p><i>Irányítással</i> játszik kiscsoportban érzékszervek működésének megtapasztalására irányuló játékokat.</p> <p>Fokozódó <i>önállósággal</i> rak össze testséma képet, kirakót. <i>Önállóan</i> képet egyeztet, maketteken szerveket felismer, <i>Irányítással</i> megmutat.</p> <p>A betegségekre irányuló panaszait <i>segítséggel</i> megfogalmazza.</p> <p>Tanulmányi séta során <i>megfigyelési</i> szempontokat követ.</p> <p>(balesetveszély, káros tevékenységek felismerése, orvosi rendelő).</p> <p><i>Önállóan</i> segítséget kér felnőttől.</p> <p><i>Megisméri</i> a segélykérő telefonszámokat.</p> <p><i>Irányítással</i>, növényeket gondoz az osztályban, az iskolakertben.(öntözés, tápoldat készítés, ültetés, magvetés). Irányítással madarakat etet az iskolakertben.</p> <p>Megfigyeléseket végez (tanítói irányítással) azzal kapcsolatban, hogy az ember milyen hatással van a környezetére, (növények ápolása, növénytermesztés a konyhakertben, állatok etetése, gondozása, tenyészítése) majd segítséggel beszámol tapasztalatairól.</p>	<p>Panaszait tömören, lényegre törően megfogalmaz.</p> <p>Az orvos utasításait, tanácsait követi.</p> <p>A játék, munka és a közlekedés során magatartása az elvárásokhoz illő.</p> <p>Váratlan helyzetekben is helyesen viselkedik.</p> <p>Képes segítséget kérni.</p> <p>Képes egyszerű környezetmegővő tevékenységet végezni (szemétszedés).</p> <p>Képes a halmozállapotok differenciálására, a csapadékfajták megkülönböztetésére.</p>	<p>Kommunikáció szókincs,</p> <p>Mozgásneveléstest kép, nagymozgások, Ábrázolás-alakítása: emberábrázolás</p> <p>Kommunikáció szókincs, irodalmi alkotások a témaival kapcsolatban</p> <p>Ábrázolás, alakítás: természet-ábrázolás különböző technikákkal,</p> <p>Társadalom ismeret: tájékozódás a föld felszíni formáiról, vizeiről,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: közvetlen környezet tisztántartása,</p>
---	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Az 6. évfolyamon tanult fogalmak.

Évfolyam:6

7.-8. évfolyam

A tantárgy kiemelt szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a természeti környezetben megfelelő viselkedésre neveléssel az állat és növényvilág nyugalmának megőrzése érdekben és a felelős viselkedés kialakítására a közösségi környezetben.

A nemzeti azonosságudat fejlődéséhez és a hazafias neveléshez a közösségi terek, az épített és természeti környezet ápolásával, a rend és tisztság fokozott védelmével járul hozzá.

Kiemelt szerepet játszik a tantárgy a testi és lelki egészségre nevelésben az egészségre káros szokások felismertetésével, kialakulásuk tudatos elkerülésére neveléssel, igény felkeltésével a tiszta, gondozott környezet megtérítésére és megóvására, és értelmi képességeinek megfelelő ismeretek nyújtásával a testi változások megismerésére és elfogadására.

A tantárgy a médiatudatosságra nevelésben fontos szerepet tölt be a médiumok felhasználásának megismertetésével és a tanulók látókörének szélesítésével.

A tantárgy a természettudományos és technikai kompetencia fejlesztését támogatja, tudatosítva a környezet védelmének és megóvásának fontosságát. A tanulók megismerik a gyógy- és fűszernövények szerepét és használatukat, felismerik az összefüggéseket az időjárási viszonyok és a természet átalakulása között, és az emberi tevékenységek környezetre gyakorolt hatását.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztéséhez hozzájárul a környezet és az egészség megóvására nevelés és a betegségek megelőzése érdekében történő közösségi kezdeményezésekben, társadalmi megmozdulásokban való részvétel.

Évfolyam:7.

1. Témakör: Az emberi test	Előzetes tudás: Az orvosi vizsgálattól való félelem nem megalapozott, leküzdhető.	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Segítség kérése megfelelő módon szükséges esetekben.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Saját testrészek, érzékszervek biztos ismerete. • Érzések, tapasztalatok megfogalmazása. • Jó helyzet-felismerési képességet kialakulása, kívánságok megfogalmazása. • Ismereteket szerzése a védőoltásokkal, elsősegélynyújtással kapcsolatban. • Törekvés a kapkodás, a pánik elkerülésére. • Testrészek, érzékszervek, belső szervek, funkciójuk, védelmük. • Segédeszközök védelme és fontossága. • Betegség téma-kör bővítése: torokgyulladás, középfülgulladás, bárányhimplő, herpesz, bőrbetegségek. • Betegségmegelőzés, védőoltások szükségesége. • Az elsősegélynyújtás elemeinek gyakorlása. • Teendők saját, és társai rosszulléte, betegsége, rossz közérzete esetén. <p>Testrészek megnevezése, megmutatása. Könyiben és maketten a csontváz és belső szervek nézegetése, felismerése. Szemüveg, hallókészülék, lúdtalpbetét használata, tisztítása, tárolása. Lázmérés, vérnyomásmérés. Saját tapasztalat alapján az említett betegségek tünetei és az alkalmazott terápia. Beszámoló saját tapasztalatairól, oltási könyv adatainak megbeszélése. Az orvos vagy felnőtt értesítésének módja. Telefonálás gyakorlása.</p>	<p><i>Irányítással</i> megnevezi saját és társai testrészzeit. Könyiben és maketten a csontváz és belső szerveket nézegeti, felismeri. <i>Irányítással</i> beszámol a szemüveg, hallókészülék, lúdtalpbetét használatáról, tisztításáról, tárolásáról. Megisméri a lázmérés, vérnyomásmérés jelentőségét, az elfogadható értékeket megtanulja. <i>Irányítással</i> beszámol saját tapasztalat alapján az említett betegségek tüneteiről és az alkalmazott terápiákról. <i>Segítséggel</i> megisméri az oltási könyv adatait. Irányítással alkalmazza, az orvos és szülő értesítési módjáról tanultakat. Fokozódó önállósággal telefonál.</p>	<p>Képes a testi higiénia, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás iránti igényét fejleszteni. Képes ruházatát ízlésesen kiválogatni, gondozni, tisztán tartani. Képes a balesetveszélyt felismerni, elkerülni, életkorának és értelmi szintjének megfelelően segítséget kérni és nyújtani.</p>	<p>Kommunikáció : szókincs, élmények, tapasztalatok megfogalmazása,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: emberábrázolás</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: <i>Súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, tárcsázás, foglalt, kicseng, vizsgálat, lázmérés, vérvétel, vizeletvizsgálat, lelet, beataló, fűró, fogtömés, fogkő, röntgen, foghúzás, serdülés, nemi jellemzők, súlyfelesleg, önfegyelem, Személyes adat, igazolvány, TB kártya, telefonszám, Magasság és súly közötti helyes arány.</i></p>			

Évfolyam:7

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Serdülőkori változások elfogadása. Tantárgyi fejlesztési célok: Az egészségre káros szokások kialakulásának tudatos kerülése	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód fontosságának ismerete. • Ismerni a serdülés jeleit, a bekövetkező változásokat, következményeket, és felelősséget. • Az egészséges életmód fontosságát, módjait megismerni, törekedni a helyes szokások kialakítására. • Megérteni a káros szokásokkal kapcsolatos betegségek, kóros állapotok megelőzésének fontosságát. • Szukséges esetekben használni a telefont. • Néhány fontos telefonszámot ismerni. • Megjelenés, viselkedés az orvosi vizsgálat során. • A gyógyszereléssel kapcsolatos utasítások pontos betartása. • A test tisztán tartása. • A serdülőkor jellemzői. • A test edzése. • Ideális testsúly. • Helyes, helytelen táplálkozás. • Kerülendő élelmiszerek és üdítők. • Veszélyforrások (dohányzás, szeszes italok, a nemi úton terjedő betegségek). • Iskolai, háztartási és utcai balesetek. • Balesetek megelőzésének lehetőségei. • Baleset estén felnőtt értesítése, mentő hívása. • A mentők munkája. • A mentőláda szerepe. • Az orvosi vizsgához szükséges dokumentáció. • A gyógyszerek használata. • Szexualitással kapcsolatos ismeretek. • A súlyfelesleg káros hatásai. 	<p><i>Önállóan moszik, fürdik, hajat mos, hajat szárít. Irányítással működteti a hajszárítót. Irányítással végez rendszeres mozgást, testedzést. Irányítással válogat, csoportosít az ártalmat és egészséges ételek, italok között.</i></p> <p><i>Megismerkedik az élvezeti cikkek veszélyeivel, hatásaival, következményeivel. Megismeri a függőség fogalmát. Az élvezeti cikkekre, káros szenvedélyekre vonatkozó szabályokat elfogadja, betartja, nem szegi meg.</i></p> <p><i>Irányítással beszélget, saját élményeiről a káros szokásokkal kapcsolatban.</i></p> <p>A családban, környezetében szerzett tapasztalatok megvitatásában aktívan részt vesz.</p> <p>Eseményképek, filmek elemzése során irányítással megfogalmazza véleményét a látottakról, a témaival kapcsolatos helyes tennivalót megfogalmazza.</p> <p><i>Irányítással eseményképeket, filmeket elemez.</i></p> <p>Csoportos szituációs játék során megtanulja az értesítés módját, gyakorolja a telefonálást. Szituációs tevékenység során gyakorolja a kisebb sebek ellátását, fertőtlenítést.</p> <p>Tanulmányi sétán vesz rész, mely során megismeri az orvosi és fogorvosi rendelőt, gyógyszertárat. Bővíti a gyógyszerek adagolásával, recept kiváltásával kapcsolatos ismereteit.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Képes a testi higiénia, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás iránti igényét fejleszteni.</p> <p>Képes ruházatát ízlésesen kiválogatni, gondozni, tisztán tartani.</p> <p>Képes a balesetveszélyt felismerni, elkerülni, életkorának és értelmi szintjének megfelelően segítséget kérni és nyújtani.</p> <p>Testnevelés: rendszeres testmozgás, edzettség,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: *Súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, tárcsázás, foglalt, kicseng, vizsgálat, lázmérés, vérvétele, vizeletvizsgálat, lelet, beataló, fűró, fogtömés, fogkö, röntgen, foghúzás, serdülés, nemi jellemzők, súlyfelesleg, önfegyelem, Személyes adat, igazolvány, TB kártya, telefonszám, Magasság és súly közötti helyes arány.*

Évfolyam:7

3. Témakör: Élő természet - Élőlények és környezetük.	Előzetes tudás: Szelektív hulladékgyűjtés fontossága.	Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A tiszta környezet megteremtése és megóvása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel könyvekben. • Gyógyteát fogyasztani (készíteni) szükség esetén, ismert helyzetekben. • Felismerni a fűszereket illatukról, tájékozódni élettani hatásukról, használatukról. • Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, és a könyvekben. • Részvétel környezetvédelmi akciókban, Föld Napja, Madarak- és fák napja, hulladékgyűjtő akciók stb. • Növények, állatok, emberek. • Ismerkedés a gyógynövényekkel (kamilla, hársvirág, csipkebogyó, kakukkfű). • A fűszernövények megismerése, használatuk.(babér, köménymag, majoránna, fokhagyma, bors, stb.) • A föld tájainak növényei, állatai (sarkvidék, hegyvidék, sivatag, óserdő). • Az ember szerepe az élő természet megóvásában. • Tájvédelmi terület megtekintése. • A védett növények és állatok fogalmának megismerése. <p>Tápláléklánc összeállítása. Csoportosítás, válogatás. Gyógytea készítése: borogatás-kamilla, köhögés- hársvirág, stb. A fűszernövények megismerése és kipróbálása az ételek készítésénél. Játékos felismerés bekötött szemmel, illat alapján. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és növény-állatvilág között). Néhány környezetében élő védett növény, állat felismerése. Takarékoskodni az erőforrásokkal: víz, villany, gáz használata során, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes anyagok elktülnítése (elemek, gumiabroncs stb.).</p>	<p><i>Irányítással</i> az élő környezet táplálékláncát állítja össze. Megfigyelések, játékos feladatak során megismeri az összefüggést az élőlények hierarchiájában. <i>Irányítással</i> válogat képeket a tápláléklápmis azonos szintjein elhelyezkedő élőlényekről. Megismeri, kísérletek során (tanári irányítással) megtapasztalja a gyógyító növények fontosságát, jelentőségét hatásait. Tanulmányi séta során segítséggel gyógynövényeket gyűjt, melyeket tanórán növényhatározó segítségével beazonosít. Megismerkedik a gyógynövényekből való teafőzés folyamatával. <i>Segítséggel</i> megismeri a szedett gyógynövények tárolására vonatkozó szabályokat, lehetőségeket. Megismerkedik a védett növények fogalmával és szedésükre vonatkozó szabályokkal. Megismeri a gyógynövények fellelhetőségi helyeit. Megismeri a fűszernövényeket, fellelhetőségüket, tenyésztséi lehetőségeit felhasználási lehetőségeit. Érzékszervi tapasztalatszerzés során, játékos feladatokon keresztül megismeri ízüket, illatukat, bekötött szemmel is képes megnevezni őket. Megismeri a különböző tájak és jellegzetes élőlények összefüggéseit az éghajlat és növény- állatvilág között). <i>Irányítással</i> felismer néhány környezetében élő védett növényt, állatot. <i>Irányítással</i> beszámol a takarékkossággal kapcsolatos ismereteiről, azokat képes alkalmazni, víz, villany, gáz használata során. <i>Irányítással</i> a hulladékot szelektíven gyűjti, segítséggel újrahasznosításra vonatkozó feladatokat old meg.</p>	<p>Ismeretek a helyes és helytelen táplálkozásról. Képes néhány védett növényt, állatot és a természetvédelem fogalmát ismerni. Képes elemi ismereteket szerezni a növény- és állatvilágról, azok élőhelyeiről, hasznukról, kárukról, környezeti hatásokról és azok következményeiről, felismerni az élőlényeket és környezetük kölcsönhatásait.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, kapcsolódó irodalmi alkotások, Életvitel és gyakorlat: fűszerek, gyógynövények a táplálkozásban, vásárlás,</p>
---	---	--	--

Elvárt és javasolt fogalmak tápláléklánc, kamilla, hárfa, bodza, táj védelem, bors, fahéj, szegfűszeg, vanília, kakaó, csokoládé bőrszín, arcberendezés,

Évfolyam:7

4. Témakör: Élettelen környezet – Környezeti ártalmak	<i>Előzetes tudás:</i> Időjárással kapcsolatos ismeretek.	Óraszám: 15	
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Tájékozódás térképen, térkép jelzéseinek megismerése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazni a tanult ismereteket. • Tiszta víz, levegő, napfény fontosságát tudatosítani. • A légszennyezés jellegzetes szagát felismerni. • Törekedni a tiszta környezet megtartására. • Ismerni a térképen alkalmazott legfontosabb színeket és jelzéseket. • Saját megfigyeléseiről beszámolni. • Kísérletek végzésében aktívan részt venni. • A rend és tisztaság iránti igényét kialakítani. • Az élő és élettelen természet megfigyelése. • Csapadékfajták megfigyelése. • A víz körforgása. • A felszíni vízfolyások (forrás, patak, folyó, tó). • A felszíni formák (hegy, síkság). • Összefüggés a felszíni és időjárási viszonyok és az élő természet feltételei között. • Élettelen anyagok érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése. • Víz, levegő, talaj védelme. <p>Csoportosítás. Térkép nézegetése, térképjelek megismerése, térkép színezése. Magyarország domborzati térképének tanulmányozása. Terepasztalon felszíni formákat alakítani. Képek gyűjtése, rendszerezése. Időjárás megfigyelése, a megfigyelések lejegyzése, figyelemmel kisérése, következtetések levonása. Változások megfigyelése (olvadás, oldódás, égés).</p>	<p><i>Irányítással</i> csoportosít az élő és élettelen környezetből vett képek és szempontok között. Irányítással megnevezi az élő környezet főbb csoportjait és az élettelen környezet elmeit. Fokozódó önállósággal képes összefüggéseket megfogalmazni az élő és élettelen környezet témaival kapcsolatban.</p> <p>Megisméri a térképet és használatának jelentőségét. <i>Irányítással</i> képes földgömbön, térképen tájékozódni. <i>Irányítással</i> megmutatja és megnevezi a kontinenseket. <i>Irányítással</i> megnevezi és megmutatja Magyarországot. Térkép segítségével megmutatja és megnevezi Magyarország környező országait. Fokozódó önállósággal megmutatja a térképen megyénket és lakkelyét.</p> <p>A főbb domborzati jelöléseket ismeri és irányítással megmutatja. <i>Irányítással</i> megmutatja Magyarország fontosabb, nagyobb vizeit, hegyeit, az alföldeket, dombságokat.</p> <p><i>Irányítással</i> játékos feladatokat végez vaktérképen. Játékos feladat során terepasztalt készít társaival. Tanulmányi séta, kirándulás során <i>megtapasztalja</i> a hőmérséklet változásának és a domborzati viszonyok különbségeinek összefüggését.</p> <p>Az időjárás változást megfigyeli, irányítással ok - okozati következtetéseket ismer fel.</p> <p><i>Megfigyelés</i> és kísérletek során tapasztalatot gyűjt az évszakok időjárása és a halmazállapot változással kapcsolatban. (hóolvadás, fagyás)</p> <p><i>Irányítással</i> kísérleteket végez oldódással, égéssel kapcsolatosan.</p>	<p>Képes tájékozódni a kis segítséggel a térképen, és a könyvekben.</p> <p>Ismeri a környezetszennyezés fogalmát és a környezetet károsító anyagokat.</p> <p>Képes fejlettségi szintjének megfelelően kialakítani környezetvédő szemléletét.</p> <p>Képes alkalmazni a tanult ismereteket, legyen aktív kísérletek végzésekor, tudjon beszámolni saját megfigyeléseiről.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: föld országai, természeti kincsek,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: természet-ábrázolás</p>
---	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: híd, térkép, földgömb, atlasz, jelzés, síkság, hegység, folyó, tenger, óceán, környezeti ártalom, környezetvédelem, tűzhányó, vulkán, földrengés.

Évfolyam:7.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás: Testiséma, testkép ismerete, egészség-betegség fogalma, időjárás változások	Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia		Tantárgyi fejlesztési célok: környezetünkben rejlő veszélyek felismerése
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Az emberi test • egészségmegőrzés – egészséges életmód • élő természet – élőlények és környezetük • Az elsősegélynyújtás elemeinek gyakorlása • A káros szokásokkal kapcsolatos betegségek, kóros állapotok megelőzésének fontossága • Az ember szerepe az élő természet megóvásában <p>A gyógyászati segédeszközök alkalmazása. Kisebb sérülések ellátása, fertőtlenítés gyakorlása. A káros szennedélyek, függőség, szennedélybetegségek káros hatásai. Az ember és természet kapcsolata, természetvédelem.</p>	<p><i>Irányítással</i> beszámol a szemüveg, hallókészülék, lúdtalpbetét használatáról, tisztításáról, tárolásáról. Megisméri a lázmérés, vérnyomásmérés jelentőségét, az elfogadható értékeket megtanulja <i>Megismerkedik</i> az elvezeti cikkek veszélyeivel, hatásaival, következményeivel. Megisméri a függőség fogalmát. Az elvezeti cikkre, káros szennedélyekre vonatkozó szabályokat elfogadja, betartja, nem szegi meg. <i>Irányítással</i> beszélget, saját élményeiről a káros szokásokkal kapcsolatban. A családban, környezetében szerzett tapasztalatok megvitatásában aktívan részt vesz. Eseményképek, filmek elemzése során irányítással megfogalmazza véleményét a látottakról, a témaival kapcsolatos helyes tennivalót megfogalmazza. Tanulmányi séta során megismerkedik a védett növények fogalmával és szedésükre vonatkozó szabályokkal.</p>	<p>Képes megfelelően alkalmazni a gyógyászati segédeszközöket, érti jelentőségüket. Képes tenni az egészségének megőrzése, megóvása érdekében. Képes betartani a káros szennedélyekre vonatkozó szabályokat. Tudatosan alkalmazza a természetmegóvás szabályait. Tapasztalatszerző tanulmányi séta során aktívan fegyelmezetten közreműködik. A tapasztalatgyűjtő kísérletek végzése során képes megóvni saját és társai testi épségét, a kísérletek eszközeit balesetmentesen használja.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A 7. évfolyam során megtanult fogalmak.

Évfolyam:8.

1. Témakör: Az emberi test Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Az orvosi vizsgálattól való félelem nem megalapozott, leküzdhető. Tantárgyi fejlesztési célok: Segítség kérése megfelelő módon szükséges esetekben.	Óraszám: 20	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység <ul style="list-style-type: none"> • Saját testrészek, érzékszervek biztos ismerete. • Érzések, tapasztalatok megfogalmazása. • Jó helyzet-felismerési képességet kialakulása, kívánságok megfogalmazása. • Ismereteket szerzése a védőoltásokkal, elsősegélynyújtással kapcsolatban. • Törekvés a kapkodás, a pánik elkerülésére. • Testrészek, érzékszervek, belső szervek, funkciójuk, védelmük. • Segédeszközök védelme és fontossága. • Betegség témakör bővítése: torokgyulladás, középfüggyulladás, bárányhiatló, herpesz, bőrbetegségek. • Betegségmegelőzés, védőoltások szükségessége. • Az elsősegélynyújtás elemeinek gyakorlása. • Teendők saját, és társai rosszulléte, betegsége, rossz közérzete esetén. Testrészek megnevezése, megmutatása. Könyvben és maketten a csontváz és belső szervek nézegetése, felismerése. Szemüveg, hallókészülék, lúdtalpbetét használata, tisztítása, tárolása. Lázdmérés, vérnyomásmérés. Saját tapasztalat alapján az említett betegségek tünetei és az alkalmazott terápia. Beszámoló saját tapasztalatairól, oltási könyv adatainak megbeszélése. Az orvos vagy felnőtt értesítésének módja. Telefonálás gyakorlása.	Elvárt teljesítmény <p>Önállóan megnevezi saját és társai testrészeit. Könyvben és maketten a csontváz és belső szervek nézegeti, felismeri. Önállóan beszámol a szemüveg, hallókészülék, lúdtalpbetét használatáról, tisztításáról, tárolásáról. Megisméri a lázmérés, vérnyomásmérés jelentőségét, az elfogadható értékeket megtanulja. Önállóan beszámol saját tapasztalat alapján az említett betegségek tüneteiről és az alkalmazott terápiákról. Irányítással megisméri az oltási könyv adatait. Irányítással alkalmazza, az orvos és szülő értesítési módjáról tanultakat. Fokozódó önállósággal telefonál.</p> <p>Képes a testi higiénia, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás iránti igényét fejleszteni. Képes ruházatát ízlésesen kiválogatni, gondozni, tisztán tartani. Képes a balesetveszélyt felismerni, elkerülni, életkorának és értelmi szintjének megfelelően segítséget kérni és nyújtani.</p>	Kapcsolódási pontok Kommunikáció : szókincs, élmények, tapasztalatok megfogalmazása, Ábrázolás, alakítás: emberábrázolás

Elvárt és javasolt fogalmak: *Súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, tárcsázás, foglalt, kicseng, vizsgálat, lázmérés, vérvétel, vizeletvizsgálat, lelet, beataló, fűró, fogtömés, fogkő, röntgen, foghúzás, serdülés, nemi jellemzők, súlyfelesleg, önfegyelem, Személyes adat, igazolvány, TB kártya, telefonszám, Magasság és súly közötti helyes arány.*

Évfolyam:8

2. Témakör: Egészségmegőrzés - Egészséges életmód Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Serdülőkori változások elfogadása. Tantárgyi fejlesztési célok: Az egészségre káros szokások kialakulásának tudatos kerülése	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Az egészséges életmód fontosságának ismerete. • Ismerni a serdülés jeleit, a bekövetkező változásokat, következményeket, és felelősséget. • Az egészséges életmód fontosságát, módjait megismerni, törekedni a helyes szokások kialakítására. • Megérteni a káros szokásokkal kapcsolatos betegségek, kóros állapotok megelőzésének fontosságát. • Szükséges esetekben használni a telefont. • Néhány fontos telefonszámot ismerni. • Megjelenés, viselkedés az orvosi vizsgálat során. • A gyógyszereléssel kapcsolatos utasítások pontos betartása. • A test tisztán tartása. • A serdülőkor jellemzői. • A test edzése. • Ideális testsúly. • Helyes, helytelen táplálkozás. • Kerülendő élelmiszerök és üdítők. • Veszélyforrások (dohányzás, szeszes italok, a nemi úton terjedő betegségek). • Iskolai, háztartási és utcai balesetek. • Balesetek megelőzésének lehetőségei. • Baleset estén felnött értesítése, mentő hívása. • A mentők munkája. • A mentőláda szerepe. • Az orvosi vizsgálathoz szükséges dokumentáció. • A gyógyszerek használata. • Szexualitással kapcsolatos ismeretek. • A súlyfelesleg káros hatásai. 	<p>Önállóan moszik, fürdik, hajat mos, hajat szárít. Önállóan működteti a hajszárítót. Önállóan végez rendszeres mozgást, testedzést. Önállóan válogat, csoportosít az egészségre ártalmat és egészséges ételeket, italokat. <i>Megismerkedik</i> az élvezeti cikkek veszélyeivel, hatásaival, következményeivel. Megismeri a függőség fogalmát. Az élvezeti cikkekre, káros szenvedélyekre vonatkozó szabályokat elfogadja, betartja, nem szegi meg. Önállóan beszélget, saját élményeiről a káros szokásokkal kapcsolatban.</p> <p>A családban, környezetében szerzett tapasztalatok megvitatásában aktívan részt vesz. Eseményképek, filmek elemzése során irányítással megfogalmazza véleményét a látottakról, a témaival kapcsolatos helyes tennivalót megfogalmazza. Önállóan eseményképeket, filmeket elemez. Csoportos szituációs játék során megtanulja az értesítés módját, gyakorolja a telefonálást. Szituációs tevékenység során gyakorolja a kisebb sebek ellátását, fertőtlenítést. Tanulmányi sétán vesz rész, mely során megismeri az orvosi és fogorvosi rendelőt, gyógyszertárat. Bővíti a gyógyszerek adagolásával, recept kiváltásával kapcsolatos ismereteit</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Képes a testi higiénia, a mozgás, a szabad levegőn való tartózkodás iránti igényét fejleszteni. Képes ruházatát ízlésesen kiválogatni, gondozni, tisztán tartani. Képes a balesetveszélyt felismerni, elkerülni, életkorának és értelmi szintjének megfelelően segítséget kérni és nyújtani.</p> <p>Kommunikáció szövegértés, Életvitel és gyakorlat: piktogramok, egészséges táplálkozás,</p> <p>Testnevelés: rendszeres testmozgás, edzettség,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Súlyfelesleg, önfegyelem, körültekintő, nyugodt, figyelmes, tárcsázás, foglalt, kicseng, vizsgálat, lázmérés, vérvétel, vizeletvizsgálat, lelet, beataló, fűró, fogtömés, fogkö, röntgen, foghúzás, serdülés, nemi jellemzők, súlyfelesleg, önfegyelem, Személyes adat, igazolvány, TB kártya, telefonszám, Magasság és súly közötti helyes arány.

Évfolyam:8

3. Témakör: Élő természet - Élőlények és környezetük.	Előzetes tudás: Szelektív hulladékgyűjtés fontossága.	Óraszám: 10
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A tiszta környezet megeremtése és megóvása.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel könyvekben. • Gyógyteát fogyasztani (készíteni) szükség esetén, ismert helyzetekben. • Felismerni a fűszereket illatukról, tájékozódni élettani hatásukról, használatukról. • Tájékozódni a tanult ismeretek alapján kis segítséggel a térképen, és a könyvekben. • Részvétel környezetvédelmi akciókban, Föld Napja, Madarak- és fák napja, hulladékgyűjtő akciók stb. • Növények, állatok, emberek. • Ismerkedés a gyógynövényekkel (kamilla, hársvirág, csipkebogyó, kakukkfű). • A fűszernövények megismerése, használatuk.(babér, köménymag, majoránna, fokhagyma, bors, stb.) • A föld tájainak növényei, állatai (sarkvidék, hegyvidék, sivatag, óserdő). • Az ember szerepe az élő természet megóvásában. • Tájvédelmi terület megtekintése. • A védett növények és állatok fogalmának megismerése. <p>Tápláléklánc összeállítása. Csoportosítás, válogatás. Gyógytea készítése: borogatás-kamilla, köhögés- hársvirág, stb. A fűszernövények megismerése és kipróbálása az ételek készítésénél. Játékos felismerés bekötött szemmel, illat alapján. Tájak és jellegzetes élőlények (összefüggés az éghajlat és növény-állatvilág között). Néhány környezetében élő védett növény, állat felismerése. Takarékoskodni az erőforrásokkal: víz, villany, gáz használata során, szelektív hulladékgyűjtés, veszélyes anyagok elkülnöítése (elemek, gumiabroncs stb.).</p>	<p>Önállóan az élő környezet táplálékláncát állítja össze. Megfigyeléseket végez, feladatak során megismeri az összefüggést az élőlények hierarchiájában.</p> <p>Önállóan válogat képeket a táplálékpiramis azonos szintjein elhelyezkedő élőlényekről.</p> <p>Megismeri, kísérletek során (tanári irányítással) megtapasztalja a gyógyító növények fontosságát, jelentőségét hatásait. Tanulmányi séta során segítséggel gyógynövényeket gyűjt, melyeket tanórán növényhatározó segítségével beazonosít.</p> <p>Ismeri a gyógynövényekből készíthető tea főzés folyamatát. <i>Irányítással</i> megismeri a szedett gyógynövények tárolására vonatkozó szabályokat, lehetőségeket.</p> <p>Megismerkedik a védett növények fogalmával és szedésükre vonatkozó szabályokkal.</p> <p>Megismeri a gyógynövények fellelhetőségi helyeit.</p> <p>Megismeri a fűszernövényeket, fellelhetőségüket, tenyésztséi lehetőségeit felhasználási lehetőségeit.</p> <p>Érzékszervi tapasztaltszerzés során, feladatakon keresztül megismeri ízüket, illatukat, bekötött szemmel is képes megnevezni őket.</p> <p>Megismeri a különböző tájak és jellegzetes élőlények összefüggéseit az éghajlat és növény- állatvilág között).</p> <p>Önállóan felismer néhány környezetében élő védett növényt, állatot.</p> <p>Önállóan beszámol a takarékkossággal kapcsolatos ismereteiről, azokat képes alkalmazni, víz, villany, gáz használata során.</p> <p>Önállóan a hulladékot szelektíven gyűjti, segítséggel újrahasznosításra vonatkozó feladatokat old meg.</p>	<p>Ismeretek a helyes és helytelen táplálkozásról.</p> <p>Képes néhány védett növényt, állatot és a természetvédelem fogalmát ismerni.</p> <p>Képes elemi ismereteket szerezni a növény- és állatvilágról, azok élőhelyeiről, hasznukról, kárukról, környezeti hatásokról és azok következményeiről, felismerni az élőlényeket és környezetük kölcsönhatásait.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, kapcsolódó irodalmi alkotások,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: fűszerek, gyógynövények a táplálkozásban, vásárlás,</p>
---	---	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak tápláléklánc, kamilla, hárfa, bodza, táj védelem, bors, fahéj, szegfűszeg, vanília, kakaó, csokoládé bőrszín, arcberendezés,

Évfolyam:8

4. Témakör: Élettelen környezet – Környezeti ártalmak Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Előzetes tudás: Időjárással kapcsolatos ismeretek. Tantárgyi fejlesztési célok: Tájékozódás térképen, térkép jelzéseinek megismerése.	Óraszám: 15
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Alkalmazni a tanult ismereteket. • Tiszta víz, levegő, napfény fontosságát tudatosítani. • A légszennyezés jellegzetes szagát felismerni. • Törekedni a tiszta környezet megtartására. • Ismerni a térképen alkalmazott legfontosabb színeket és jelzéseket. • Saját megfigyeléseiről beszámolni. • Kísérletek végzésében aktívan részt venni. • A rend és tisztaság iránti igényét kialakítani. • Az élő és élettelen természet megfigyelése. • Csapadékfajták megfigyelése. • A víz körforgása. • A felszíni vízfolyások (forrás, patak, folyó, tó). • A felszíni formák (hegy, síkság). • Összefüggés a felszíni és időjárási viszonyok és az élő természet feltételei között. • Élettelen anyagok érzékelhető tulajdonságainak megfigyelése. • Víz, levegő, talaj védelme. <p>Csoportosítás. Térkép nézegetése, térképjelek megismerése, térkép színezése. Magyarország domborzati térképének tanulmányozása. Terepasztalon felszíni formákat alakítani. Képek gyűjtése, rendszerezése. Időjárás megfigyelése, a megfigyelések lejegyzése, figyelemmel kísérése, következtetések levonása. Változások megfigyelése (olvadás, oldódás, égés).</p>	<p><i>Önállóan</i> csoportosít az élő és élettelen környezetből vett képek és szempontok között. Irányítással megnevezi az élő környezet főbb csoportjait és az élettelen környezet elmeit. Fokozódó önállósággal képes összefüggéseket megfogalmazni az élő és élettelen környezet témaival kapcsolatban.</p> <p>Megisméri a térképet és használatának jelentőségét. <i>Önállóan</i> képes földgömbön, térképen tájékozódni. <i>Önállóan</i> megmutatja és megnevezi a kontinenseket. <i>Önállóan</i> megnevezi és megmutatja Magyarországot. Térkép segítségével megmutatja és megnevezi Magyarország környező országait. Fokozódó önállósággal megmutatja a térképen megyénket és lakkelyét.</p> <p>A főbb domborzati jelöléseket ismeri és irányítással megmutatja. <i>Önállóan</i> megmutatja Magyarország fontosabb, nagyobb vizeit, hegyeit, az alföldeket, dombságokat.</p> <p><i>Önállóan</i> játékos feladatakat végez vaktérképen. Játékos feladat során terepasztalt készít társaival. Tanulmányi séta, kirándulás során <i>megtapasztalja</i> a hőmérséklet változásának és a domborzati viszonyok különbségeinek összefüggését.</p> <p>Az időjárás változást megfigyeli irányítással ok-okozati következtetéseket ismer fel.</p> <p><i>Megfigyelés</i> és kísérletek során tapasztalatot gyűjt az évszakok időjárása és a halmazállapot változással kapcsolatban. (hóolvadás, fagyás)</p> <p><i>Önállóan</i> kísérleteket végez oldódással, égéssel kapcsolatosan.</p>	<p>Képes tájékozódni a kis segítséggel a térképen, és a könyvekben. Ismeri a környezetszennyezés fogalmát és a környezetet károsító anyagokat. Képes fejlettségi szintjének megfelelően kialakítani környezetvédő szemléletét. Képes alkalmazni a tanult ismereteket, legyen aktív kísérletek végzésekor, tudjon beszámolni saját megfigyeléseiről.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: föld országai, természeti kincsek, Ábrázolás, alakítás: természet-ábrázolás</p>
---	--	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: híd, térkép, földgömb, atlasz, jelzés, síkság, hegy, folyó, tenger, óceán, környezeti ártalom, környezetvédelem, tűzhányó, vulkán, földrengés.

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás: Testséma, testkép ismerete, egészség-betegség fogalma, időjárás változások		
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: környezetünkben rejlő veszélyek felismerése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> egészségmegőrzés – egészséges életmód élő természet – élőlények és környezetük élettelen környezet – környezeti ártalmak A káros szokásokkal kapcsolatos betegségek, kóros állapotok megelőzésének fontossága Az ember szerepe az élő természet megóvásában Összefüggés a felszíni az időjárási viszonyok és az élő természet között. <p>A káros szenvedélyek, függőség, szenvedélybetegségek káros hatásai. Az élő és élettelen környezet változásai az éghajlat, évszak és hőmérsékletváltozások során</p>	<p><i>Ismeri</i> az élvezeti cikkek veszélyeivel, hatásaival, következményeivel. Megismeri a függőség fogalmát. Az élvezeti cikkekre, káros szenvedélyekre vonatkozó szabályokat elfogadja, betartja, nem szegi meg. <i>Önállóan</i> beszélget, saját élményeiről a káros szokásokkal kapcsolatban.</p> <p>A családban, környezetében szerzett tapasztalatok megvitatásában aktívan részt vesz.</p> <p>Eseményképek, filmek elemzése során irányítással megfogalmazza véleményét a látottakról, a témaival kapcsolatos helyes tennivalót megfogalmazza.</p> <p>Tapasztalati séta, kirándulás során <i>megtapasztalja</i> a hőmérséklet változásának és a domborzati viszonyok különbségeinek összefüggését.</p> <p>Az időjárás változást megfigyeli irányítással ok - okozati következtetéseket ismer fel.</p> <p><i>Megfigyelés</i> és kísérletek során tapasztalatot gyűjt az évszakok időjárása és a halmozállapot változással kapcsolatban. (hóolvadás, fagyás)</p> <p><i>Önállóan</i> kísérleteket végez oldódással, égéssel kapcsolatosan.</p>	<p>Képes megfelelően alkalmazni a gyógyászati segédesszközöket, érti jelentőségüket. Képes tenni az egészségének megőrzése, megóvása érdekében.</p> <p>Képes betartani a káros szenvedélyekre vonatkozó szabályokat.</p> <p>Tudatosan alkalmazza a természetmegóvás szabályait. Tapasztalatszerző tanulmányi séta során aktívan fegyelmezetten közreműködik. A tapasztalatgyűjtő kísérletek végzése során képes megóvni saját és társai testi épsegét, a kísérletek eszközeit balesetmentesen használja.</p>	<p>Kommunikáció és beszédfejlesztés</p> <p>Társadalomismert</p> <p>Életvitel</p> <p>Önkiszolgálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: A 8. évfolyamon tanult fogalmak			Évfolyam:8.

Olvasás - írás

Évfolyam: 1-8.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyamok	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
Heti óraszám	2	3-4	4	2
2 éves óraszám	144	216	288	144
Ebből kötött	130	97	260	130
Szabadon tervezhető órakeret	14	11	28	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
1. Beszédfejlesztés	20	10	15	-
2. Térorientációs gyakorlatok	20	15	15	-
3. Finommozgások fejlesztése	20	15	-	-
4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	10	14	-	-
5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztése	20	-	-	-
6. Íráselemek tanítása	40	20	-	-
7. Betűtanítás	-	40	60	30

Témakör / Évfolyam	1.-2.	3.-4.	5.-6.	7.-8.
8. Olvasás	-	40	50	40
9. Írás	-	40	69	30
10. Értő olvasás	-	-	50	30
Szabadon tervezhető órakeret	14	22	29	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Beszédfejlesztés	10	10	5	5	7	8	-	-
2. Térorientációs gyakorlatok	10	10	10	5	8	7	-	-
3. Finommozgások fejlesztése	10	10	10	5	-	-	-	-
4. Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	10	-	4	10	-	-	-	-
5. Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztése	10	10	-	-	-	-	-	-
6. Íráselemelek tanítása	15	25	10	10	-	-	-	
7. Betűtanítás	-	-	28	12	35	25	25	5
8. Olvasás	-	-	20	20	25	25	20	20
9. Írás	-	-	10	30	35	34	10	20
10. Értő olvasás	-	-	-	-	20	30	10	20

Témakör / Évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Szabadon tervezhető órakeret	7	7	11	11	14	15	7	7

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja, hogy megalapozni és fejleszteni az olvasás-írás elsajátításához és gyakorlásához szükséges alapkészségeket és a fogalmi gondolkodást, fejleszteni a kommunikációs képességet, a grafomotorikát és az artikulációt.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos tanuló esetében a pedagógusok feladata elérni, hogy az életkornak és az egyéni képességeknek megfelelő olvasási és írási technikák folyamatos fejlesztésével, és alkalmazásával a tanuló legyen képes az információkat elemi szinten megszerezni, átadni, legyen képes könnyen érthető, rövid szöveg elolvásására, értelmezésére, néhány egyszerű gondolat leírására egyre kevesebb segítséggel.

A tanulókkal szemben támasztott elvárás, hogy folyamatosan legyen képes megismerni a az olvasott és írott betük, szavak, egyszerű mondatok jelentéstartalmát, váljon igénné az egyszerű írásos utasítások, figyelmeztetések, feliratok értelmezése, alakuljon ki a tevékenységek és információk piktogramos megjelenítésének értelmezési képessége, folyamatosan bővüljön a környezetben előforduló írásos utasítások megértése, követése.

A képességeknek megfelelő szinten váljon igénnévé az olvasási és írási tevékenységekkel összefüggő szabadidő eltöltés lehetőségeinek gyakorlása, alakuljon ki a környezet iránti érdeklődés, az ismeretek megszerzésére irányuló spontán törekvés. Az elsajátított olvasási technikával alakuljanak ki olyan képességek, amelyek hozzásegítik a tanulót a kommunikációs eszközök használatához, a minden nap eletbe való beilleszkedéshez.

Hivatalos iratok, űrlapok kitöltése során ismerje fel, segítséggel vagy önállóan alkalmazza személyes adatait, és védje azokat az illetéktelen használótól.

A tantárgy feladata valamennyi betütípus megismertetése (kicsi-nagy, nyomtatott-írott), a feliratokon, számítógépes billentyükön történő biztos eligazodás érdekében.

1-2. évfolyam

Az első két évfolyamon az olvasás-írás képességének előkészítése folyik. minden tevékenység arra irányul, hogy a tanulók érdeklődését felkeltse az írásos információ megszerzésére, megalapozódjanak az olvasás és írás elsajátításához nélkülvilágosan képességek.

Ehhez a gondolkodási, érzékelési és észlelési funkciók közül elsősorban a figyelemre, az emlékezetre, a szem-kéz koordinációra, a finommanipulációra van szükség.

Az erkölcsi nevelés területét megalapozza az egyszerű szabályok betartása, a feladatok elvégzésének és a csoportos fejlesztési helyzetnek megfelelő viselkedés, segítőképzés magatartás atállásával, egyszerű utasítások megértése és végrehajtása, a szabályok megismerése, a rendezett környezetre, a tanszerek, eszközök megóvására való igény kialakítása.

Az önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztésében fontos szerepet tölt be a megfelelő pozitív hozzáállás kialakításával, a türelem magalapozásával, a feladatok végrehajtásával, a társak próbálkozásainak kivárásával, és az alkalmazkodóképességgel.

A tanulás tanítását segíti az írásos, képes információk megszerzése iránti igény kialakulása és a tanulás iránti érdeklődés.

A tantárgy az anyanyelvi kommunikáció területét a képek, tárgyak megnevezésével, azonosításával, az alapvető téri relációkban a formák, alakzatok érzékszervekkel történő azonosításával, megnevezésével, az írás megtanulását a tájékozódás segítsével, megfelelő grafomotoros képességek, megfelelő íróeszköz-használat kialakításával és fejlesztésével, a megfelelő nyomaték alkalmazásával és a papírhatárok betartásával támogatja.

A szociális és állampolgári kompetenciaterület fejlődését elősegíti az alapvető viselkedési normák betartása, a koncentrált figyelemhez szükséges tantermi léggör megalapozása, a csoportba való beilleszkedés, és a feladathelyzet elfogadása.

A hatékony, önálló tanulás fejlesztése megvalósul a helyes és pontos feladatvégzés iránti igény kialakításával, a munkavégzés pontosságára törekvéssel, a feladattudat és a kitartás megalapozásával.

3-4. évfolyam

Az alsó tagozat végéig az írás és olvasás elemeinek elsajátítása, a betűk megismerése történik, minden esetben a már megismert betűk folyamatos ismétlésével, gyakorlásával.

Az olvasás-írás tantárgy betűismertetése elsősorban a tő/kiinduló-írásos betűtípus megismertetését célozza meg, ezzel párhuzamosan megtörténhet a nagybetűs alak bemutatása, amelyet a tanulók gyakran hamarabb megjegyeznek általánosabb előfordulása miatt.

Az írás tantárgy a sajátos nevelési igény miatt speciális, a láthatósági szempontokat figyelembe vevő, nagyobb vonalközbe történő, fokozatosan csökkenő vonalméretű füzetet igényel, a tanulók egyéni sajátosságaihoz igazodó íróeszközzel.

Az erkölcsi nevelés területén a tantárgy fontos szerepet játszik az alapvető viselkedési szabályok betartásának megalapozásával, a türelmes feladatvégzés és a társakra való odafigyelés kialakításával, a tanszerek és eszközök rendezettségére neveléssel és az írásbeli munka minőségének fejlesztésével.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését az alapvető téri relációkban való eligazodás fejlesztése, a népi mondókák és rövid versek megismerése segíti.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelés területén fontos az iskolai házirend szabályainak megismerése, törekvés a szabályok minél önállóbb betartására.

Az önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése a minél jobb teljesítmény elérésére törekvéssel, az önenellenőrzés iránti igény kialakításával, feladathelyzetekben a társakkal való együttműködés fejlesztésével, egymás munkájának tiszteletben tartásával, és a türelmes várakozásra neveléssel valósul meg.

A tantárgy a tanulás tanítását a tanulás iránti érdeklődés felkeltésével, az egyénre szabott feladatok megoldására törekvéssel segíti.

Kiemelt szerepet játszik a tantárgy az anyanyelvi kommunikáció kompetencia terület fejlesztésében, az írásos kommunikáció megértése iránti igény kialakításával, a beszéd vagy más kommunikációs forma árnyaltabbá, tudatosabbá tételevel, a magyar nyelv hangai és a tanult betűformák egyeztetésével, szavakban a tanult hangok felismerésével és a képek, tárgyak, szóképek egyeztetésével.

A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztését segíti a közös szabályjátékokban való motivált részvétel, és feladatvégzésekben a saját és mások teljesítményének értékelésében való aktív részvételre nevelés.

A kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia megalapozását segíti a környezet iránti érdeklődés fenntartásával, a közös játékokban történő aktív kezdeményezéssel és feladatvállalással az írott vagy képes információk megismerésében, és az aktív részvétellel az önenellenőrzésben, értékelésben.

5-6. évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet játszik az erkölcsi nevelés területén a feladattudat és a feladattartás fejlesztésében, a helyes viselkedési szabályok megerősítésében és megtartásában, a tanuló saját és mások munkájának megóvására vonatkozó törekvésének kialakulásában, a megbecsülésére nevelésében, valamint türelemre és kitartásra ösztönzésben.

A nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés fejlesztését a magyar-, és az idegen nyelv közötti különbség felismerése, a téri orientációs ismeretek bővítése, a magyar népi mondókák és közmondások megismerése segíti.

A családi életre nevelést segíti a saját név felismerése, a családtagok nevének ismerete, vezetéknév és utónév azonosságainak és különbségének és ezek okainak tisztázása, egyszerű köszöntő szöveg írásával felkészülés aktuális családi ünnepekre.

Az állampolgárságra, demokráciára nevelést megalapozza a tanuló hivatalos személyi adatainak és azok alkalmazásának megismerése, az aláírás jelentőségének megtanítása.

Az anyanyelvi kommunikáció kompetencia terület fejlődését segíti az aktív és passzív szókincs bővítése, a tudatosabb, tartalmilag pontosabb, nyelvtanilag helyes beszéd kialakítása, az érzések, gondolatok szóban történő kifejezése, a közösségi szabályok írásos és rajzos jelzéseinak felismerése és az irodalmi művek megismerése iránti igény felkeltése.

A digitális kompetencia fejlődését segíti a tájékozódás a számítógép billentyűzetén, tanult betűk kikeresése, írásuk gyakorlása és a leggyakoribb számítógépes jelzések megismerése.

A hatékony, önálló tanulás megvalósul az új információk és ismeretek elsajátításával, az érdeklődés fenntartásával az írásos információk megértésére.

7-8. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az ismeretelsajátításhoz és a koncentrált figyelem fenntartásához szükséges viselkedés automatizmussá válásának segítésével, a feladattudat, feladattartás és a feladatok helyes megoldása iránti igény megerősítésével, a pontos, precíz munkavégzésre, a tanszerek és taneszközök megóvására való törekvésre neveléssel.

A nemzeti azonosságudat, hazafias nevelés a magyar irodalmi művek és történelmi események megismerésével, a nemzeti ünnepek jelképeinek, jelszavainak, hőseinek tiszteletével valósul meg.

A tantárgynak fontos szerepe van az állampolgárságra és demokráciára nevelésben. A diákoknokmányzat tevékenysége és szabályainak megismerése, a tanulói jogok és kötelességek elfogadása szorosan kapcsolódik a fejlesztési területhez.

A tantárgy a helyes önismeretet és énképet a társas kapcsolati kultúra erősítésével, önenellenőrzéssel és hibajavítással fejleszti. A tevékenységek során a társakkal szembeni türelem, megértés erősödik.

A médiatudatosságra nevelésben nagy szerepe van az írásos anyagokban történő egyre biztosabb eligazodásnak, a kommunikációs technológiák és tartalmak közötti helyes választás segítésében és a valóságos és fiktív tartalmak megkülönböztetési képességének fejlesztésében.

A tanulás tanítását támogatja az egyéni tanulási módok hatékonyságának megismerése, az olvasási technikák különböző fokú és tartalmú elsajátítása, és az értő olvasás gyakorlásának fejlesztése.

Az anyanyelvi kommunikációt segíti az érzések, kívánságok írásban történő kifejezésének gyakorlása, a helyesírás szabályainak felismerése, alkalmazása, az irodalmi művek és hétköznapi szövegek tartalmának megismerése iránti igény kialakítása.

A digitális kompetenciaterület fejlesztését a számítógép billentyűin a betűfelismerés, egyszerű szövegek írása, számítógépes játékokban az olvasási és írási képesség segíti.

A szociális és állampolgári kompetencia az alapvető emberi jogok és kötelességek megismerésével, a személyes adatok biztos ismeretével és helyes alkalmazásával erősödik a tantárgy keretében.

**Anyanyelv és kommunikáció
Olvasás-írás**

Évfolyam: 1. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás: Szemkontaktus felvétele, tartása.</i>	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív- nyelvi képességek</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Utánzókézséget kialakítani. • Környezete alapvető hangjait megkülönböztetni • Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. • Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. • Kétütemű gyakorlat végzése utánzással. • Ritmusrézek fejlesztése együttműködéssel. • <i>Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni.</i> • A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. • Beszédtechnika fejlesztése. • Hallásfigyelem fejlesztés. • Ritmusfejlesztés. • Szókincs-bővítés. <p>Kommunikációs készségfejlesztés.</p>	<p>Légzéstechnika fejlesztése. Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.</p> <p>Ajak- és nyelvgyakorlatok. Artikulációs gyakorlatok. Állathangok utánzása.</p> <p>Hangforrások, ismert dallamok felismerése.</p> <p>Játékos utasítások végrehajtása.</p> <p>Köszönés, megszólítás.</p> <p>Irányított közös játék társakkal. Szerepjátskok.</p> <p>Szavak ejtése.</p> <p>Új szavak ismétlése.</p>	<p>Képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p>	<p>Ének, zene: ritmizálás,</p> <p>Kommunikáció logopédiai gyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
--	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Fontosabb hangképző szervek nevei, kilégzés, belégzés... Némán, halkan, hangosan
A mozgásokban részt vevő testrészek megnevezése. Lassú, gyors, egyenletes. Kérdés, felelet, ki? mi? hol? kérdések értelmezése.
 Alapvető érintkezési formulák. (*Rokon, barát, idegen*)
 Munka, játék. *Kedélyállapot* kifejezésére szolgáló szavak. *Térirány-meghatározások.*

Évfolyam: 1. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás: Nagymozgások összerendezése</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: mozgásos kompetencia</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A relációs fogalmakat gyakorolni. • Soralkotás, balról jobbra haladás együttműködéssel. • A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével. • Testséma alakítása. • A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével. • Relációs fogalmak bevezetése. • Irányok. • Eligazodás nagyobb térben (tanterem). 	Tárgyak helyének meghatározása, egymáshoz viszonyítása. Relációs fogalmak megállapítása képen. Térirányok nagymozgásokkal. Tesztájékok megmutatása. Soralkotás tárgyakkal, képekkel. Eldugott tárgyak keresése. Adott ábra, kép megkeresése könyvben.	Együttműködve képes az irányokat: fentről le, balról jobbra, utánzással alkalmazni. Képes segítséggel alkalmazni – megnevezésre – a téri relációkat. Képes segítséggel soralkotásra.	Játékra nevelés: didaktikai játékok, Kommunikáció tébeli tájékozódás, viszonyítás,
Elvárt és javasolt fogalmak: ki, be, fel, le <i>irány-határozók</i> (bele,) bal, jobb, szemben, háttal. Könnyen érzékelhető <i>ellentét-párok</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt, gyerek, öreg, fiatal, férfi, nő képen és valóságban. Ki? Mi? Kérdőszó értelmezése. Tárgyak, személyek megkülönböztetése.			

Évfolyam: 1. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	<i>Előzetes tudás Fogás erősség és gyengeség tudatos irányítása.: Tantárgyi fejlesztési célok: Ujjakat ügyesítése. Biztos ceruzafogás</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia: mozgásos- finommotorika</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Hüvelyk-, és mutatóujjának egyenkénti önálló mozgatása. • Tárgyakat két- illetve három ujjjal megfogni. • Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. • A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. • Író- és rajzeszközököt megfelelő nyomatékkal használni. • Ismert tárgyak felismerése tapintással. • Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. • A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. • Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. • Ujjak irányított mozgatása. • Tevékenység apró tárgyakkal. • Kéz izomzatának fejlesztése. • Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás gyakorlása. • Megfelelő nyomaték gyakorlása. • Érzékelési gyakorlatok tapintással. • Ujjak mozgatásának finomítása. • Eszközök, szerszámok fogása. • Mozdulatok utánzása. 	Tevékenység Kez ujjai (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”. Gyöngy felszedése, Pötyi játék használata, papír tépkedése, mozaik ragasztása. Gyűrűs, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása. Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással. Színezés, spontán rajzolatgatás. Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással. Játékos gyakorlatok „zongorázás”, kopogás, integetés. „Szerelés” fogoval, anyacsavarral stb. Mozdulatok alapján minden nap tevékenység felismerése, utánzása.	Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakuljon (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységen /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).	Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok, Ábrázolás, alakítás: papírtépés, sodrás, gyurmázás
Elvárt és javasolt fogalmak: Ujjak nevei, egyenes-, behajlított ujj. Kopogás alul, felül, kívül, belül, elől, hátul. kicsi, nagy, egy darab, kerek, egyenes, görbe, erősen, gyengén, álló-, fekvő egyenes, kör-, sima, érdes, puha, kemény, gömbölyű, hosszú, rövid, dolgozik, játszik, Szerszámok nevei, baleset óvatosság			

Évfolyam: 1. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerű mozdulatok kitartó ismétlése.	Óraszám: 10
<i>Fejlesztendő kompetencia: mozgáskoordináció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Labdadobás, -gurítás célirányosan, labdát elkapni. • Stabil építményt készíteni viszonylag pontos illesztéssel. • Kitartó munkavégzés néhány percig megfelelő mozdulatokkal. • Szabály megértése és betartása képességei szerint. • Feladatmegértés, és feladatvégzés kevés segítséggel. • Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. • Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. • Kitartóan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását, próbálkozások során a sikertelenséget elviselni. • Célzott gurítás, dobás. • Építés kockával, dominóval, fűzés. • Határok betartása. • Pontok összekötése • Szemtorna. • Formák összehasonlítása. • Gombolás. 	<p>Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint Dominó élére állítása.</p> <p>Fűzötábla használata nagy gyöngyök fűzése hurkapálcára, drótra, spárgára, ritmikus sor két színnel.</p> <p>Mozaik kirakás, nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása, autó végigvezetése „úton”</p> <p>Pontok közé ceruza, pálcika beillesztése, pontok összekötése ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Mozgó tárgy követése szemmel, tájékozódás egy szemmel.</p> <p>Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetés feladatlapon.</p> <p>Baba- és saját ruha gombolása.</p> <p>Nagy gyöngy fűzése.</p>	<p>Részt vesz irányított csoportos tevékenységen.</p> <p>Képességei szerint a feladatok elvégzése, szabályok betartása.</p> <p>Önkiszolgálás: gombolás, fűzés,</p> <p>Játékra nevelés: konstrukciós játék,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: gurítás-dobás differenciálása, cél. A helyváltoztatás szinonimái. Kösd össze! illesztés, igazítás, pontosság. gyöngy-sor, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás. bele, mellé, találat, alapszínek, sötét, világos, hosszabb rövidebb. hosszában, kereszben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok neve.

Évfolyam: 1. osztály

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés		Előzetes tudás: Rövid verbális emlékezet	Óraszám: 10
Fejlesztendő kompetencia:kognitív-tanulási kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Rövid szavakat utánamondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. Változásokat észlelni, jelezni. Egyszerű összefüggéseket felismerni. Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. Mondókák értő elmondása (együttmondással). Ismert tárgyakat megnevezni. Kérdések segítségével eseménykép tartalmát elmondani. Rövid szavak utánamondása. Tárgyak megfigyelése, változás észlelése Csoportosítás. Mondókák együtt mondással. Szavak utánamondása. Dalok mondókák tanulása. Figyelemfejlesztő játékok. Képolvasás. 	<p>Szavak felidézése, és ismételt mondása játékos formában. Tárgyak sorából „Mi tűnt el? Mi változott?”</p> <p>Eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Színek szerinti válogatás.</p> <p>Mondókák, versek, kiválasztása tartalom alapján, rákérdezéssel, tartalom elmondása.</p> <p>Egyes szavak, képről alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.</p> <p>Tematikus kép szereplőinek felidézése emlékezetből, kérdések segítségével.</p>	<p>Képes a tanult dalokat, mondókákat társaival csoportosan elmondani.</p> <p>Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok,</p> <p>Kommunikáció versek</p> <p>mondókák közös és egyéni elmondása,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan, hasonló (részben ugyanolyan), Új szavak ismertetése, rögzítése. Alapfogalmak körének bővítése (étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.). Versek, mondókák szavainak értelmezése. Képen látható cselekvések megnevezése.			

Évfolyam: 1. osztály

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás: Kétujjas fogás</i>	Óraszám: 15	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tárgyai fejlesztési célok: Tárgyak válogatása forma alapján.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Alapformákat egyeztetni, segítséggel differenciálni, • Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. • Tanszereket rendeltetésszerűen, kíméletesen használni. • Az instrukciókat követni. • Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. • A hibákat megtalálni, törekedni a hibátlan feladatvégzésre, a hibajavításra. • Formák differenciálása, egyeztetése. • Formák megfigyelése, körüljárása, lefedése tárgyakkal. • Irányok követése. • Helyes testtartás, ceruzafogás gyakorlása. • Határok betartásának gyakorlása. • Könyv, füzet használata. 	<p>Tárgyak megfigyelése, felismerése tapintás útján. Egyenes és görbe vonal követése nagymozgással. Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával. Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás. Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása. Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra. Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon. Egyenes, kör, csigavonal, egyszerű szögletes formák átírása képesség szerint. A folyamatos munka idejének fokozatos növelése. Ábrák kiegészítése, egyszerű formák rajzolása meghatározott helyre, széles vonalközbe.</p>	<p>Képes a különböző íróeszközöket segítséggel alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, az író- és rajzeszközök megfelelő nyomatékát.</p>	<p>Mozgásnevelés téri tájékozódás, Ábrázolás, alakítás: homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Egyszerű formák nevei: kerek, szögletes, széles, keskeny, rövid, hosszú, egyenes, görbe, kör, és csigavonal. Az összehasonlítás szavai ugyanolyan, *ugyanúgy*, *ugyanarra*, *ugyanoda*. Helymeghatározások. A könyvben való tájékozódás szavai, üres sor, tele sor, vastag vonal,...Kösd össze! *Kerüld ki!*

Évfolyam: 1. osztály

7. Témakör: Betűtanítás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 1. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 1. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 1. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 1. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 7	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	A tanulócsoport képességeprofilja szerint kerül felhasználásra. Nagymozgás-, finommotorika-, szem-kéz koordináció, beszéd-, hallás, ritmus, figyelem fejlesztése. Lazító gyakorlatok.		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Anyanyelv és kommunikáció Olvasás-írás

Évfolyam: 2. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás: Szemkontaktus felvétele, tartása.</i>	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Hangképző szervek szabályozásának kialakítása, erősítése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Szabályos légzést kialakítani, a levegőt megfelelően beosztani. Utánzókészséget kialakítani. Környezete alapvető hangjait megkülönböztetni, a hangforrások irányát felismerni. Hallásdifferenciáló készséget fejleszteni. Megfelelő hangerőt használni spontán beszéd során. Beszédmotiváció egyszerű mondókákkal, versekkel, mozgásos játékkal kísérve. Kétütemű gyakorlat végzése utánzással. <i>Ritmusrézek fejlesztése együttműködéssel.</i> <i>Környezet tárgyait, azok rendeltetését megismerni.</i> <i>Rákérdezésre adekvát válaszokat, jelzéseket adni.</i> A környezetre vonatkozó önálló megállapításokat tenni, interaktív kapcsolatot alakítani. 3-4 hangból álló ritmus letapsolása utánzással. Egyeztetés: szavakat tárgyal, képpel. Beszédechnika fejlesztése. Hallásfigyelem fejlesztés. <i>Ritmusfejlesztés.</i> <i>Szókincs-bővítés.</i> Kommunikációs készségfejlesztés. 	<p>Légzéstechnika fejlesztése. Hangképző szervek használatának tudatosítása, gyakorlása.</p> <p>Ajak- és nyelvgyakorlatok. Artikulációs gyakorlatok. Hangok artikulálása, szájról olvasás, állathangok utánzása.</p> <p>Hangforrások, ismert dallamok felismerése, differenciálása.</p> <p>Környezet tárgyainak megnevezése, képolvasás, tevékenységek megnevezése, játékos utasítások végrehajtása.</p> <p>Versek, dalok szövegének értelmezése.</p> <p>Köszönés, megszólítás.</p> <p>Irányított közös játék társakkal. Szerepjátskok.</p> <p>Szavak ejtése, szótárolás.</p> <p>Új szavak ismétlése, alkalmazása párbeszédben.</p>	<p>Képes a feladathelyzetet elfogadni, együttműködő, motiválható a beszédszervi gyakorlatok végzése során.</p> <p>Képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p> <p>Felismeri környezete hangjait, zörejeit, társai és a vele foglalkozó felnőttek hangját.</p>	<p>Ének, zene: ritmizálás,</p> <p>Kommunikáció logopédiai gyakorlatok,</p> <p>Játékra nevelés: szerepjáték,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Elvárt és javasolt fogalmak: Fontosabb hangképző szervek nevei, kilégzés, belégzés. Némán, halkan, hangosan A mozgásokban részt vevő testrészek megnevezése. Lassú, gyors, egyenletes. Kérdés, felelet, ki? mi? hol? (miért? mikor?) kérdések értelmezése. Alapvető érintkezési formulák. (Rokon, barát, idegen) Munka, játék. Kedélyállapot kifejezésére szolgáló szavak. Térirány-meghatározások. Versek, dalok szövegének értelmezése.			

Évfolyam: 2. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás: Nagymozgások összerendezése</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Eligazodás nagyobb, ismert térben, helymeghatározás követése</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A relációs fogalmakat megérteni, és helyesen alkalmazni cselekvés során. • Soralkotás, balról jobbra haladás spontán módon. • A bal-jobb oldal, irány differenciálása jelölés segítségével. • Testséma kialakítása. • A könyvek, papírlapok kíméletes használata, előre, hátra lapozás egyesével. • Téri relációk felismerése, létrehozása. • Relációs fogalmak. • Irányok. • Eligazodás nagyobb térben (tanterem). • Irányjelző nyilak ismerete és használata. • Eligazodás két dimenzióban (könyv, feladatlap). 			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: elől, hátul, középen, oda, vissza, alatt, fölött, mellett, alá, fölé, mellé, ki, be, fel, le irány-határozók (bele, fölé, mögé) balra, jobbra, középen, bal, jobb, középső, szemben, háttal.</p> <p>Könnyen érzékelhető <i>ellentét-párok</i> hideg-meleg, sötét-világos, felnőtt, gyerek, öreg, fiatal, férfi, nő képen és valóságban.</p> <p>Ki? Mi? Kérdőszó értelmezése. Tárgyak, személyek megkülönböztetése.</p>			

Évfolyam: 2. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	Előzetes tudás:	Óraszám: 10	
Fejlesztendő kompetencia: mozgásos kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok:		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Hüvelyk-, és mutatóujjának egyenkénti önálló mozgatása. Tárgyat két- illetve három ujjal megfogni. Keményebb agyagok, vastagabb drótok alakítása, megmunkálása. A zsírkréta, kréta, ceruza helyes fogása és tudatos irányítása. Író- és rajzeszközöket megfelelő nyomatékkal használni. Ismert tárgyak felismerése tapintással. Ujjak egyenkénti, akaratlagos mozgatása. A szerszámok rendeltetésszerű használata utánzással. Kételemes mozdulatsor felidézése, utánzása megfigyelés után. Ujjak irányított mozgatása. Tevékenység apró tárgyakkal. Kéz izomzatának fejlesztése. Helyes, szabályos, célszerű ceruzafogás elsajátítása, gyakorlása. Megfelelő nyomaték gyakorlása. Érzékelési gyakorlatok tapintással. Ujjak mozgatásának finomítása. Eszközök, szerszámok fogása. Mozdulatok utánzása. 	<p>Kéz ujjai (mondókák), ujjak „számlálása”, „zongorázás”. Gyöngy felszedése, Pöttyi játék használata, papír tépkedése, mozaik ragasztása. Gyúrás, nyomkodás agyaggal, drót hajlítása. Vonalak húzása megfelelő nyomatékkal és ceruzafogással. Színezés, spontán rajzolgatás. Tárgyak felismerése, kiválasztása tapintással. Játékos gyakorlatok „zongorázás”, kopogás, integetés. „Szerelés” fogóval, anyacsavarral stb. Mozdulatok alapján minden nap tevékenység felismerése, utánzása.</p>	<p>Képes környezete iránt érdeklődni, alapvető kommunikációs készsége alakuljon (közeledésre adekvát reakció, részvétel közös tevékenységen /passzív is/, elemi szükségletek, igények jelzése).</p>	<p>Játékra nevelés: gyakorló játék, kéz és ujj-játékok, Abrázolás, alakítás: papírtépés, sodrás, gyurmázás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Ujjak nevei, <i>egyenes-, behajlított ujj</i> . Kopogás alul, felül, kívül, belül, elől, hátul. kicsi, nagy, egy darab, kerek, lapos, <i>egyenes, görbe</i> , erősen, gyengén, álló-, fekvő <i>egyenes, kör-, kapu- és csésze-vonal</i> , sötét, halvány, sima, <i>érdes</i> , puha, kemény, gömbölyű, lapos, hosszú, rövid, vastag, vékony, dolgozik, játszik, Szerszámok nevei, baleset óvatosság			

Évfolyam: 2. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás: Egyszerű mozdulatok kitartó ismétlése.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: mozgásos kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Formák helyes felismerése, megnevezése, egyeztetése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység <ul style="list-style-type: none"> • Labdadobás, -gurítás célirányosan, labdát elkapni. • Stabil építményt készíteni viszonylag pontos illesztéssel. • Kitartó munkavégzés néhány percig megfelelő mozdulatokkal. • Szabály megértése és betartása képességei szerint. • Feladatmegértés, és feladatvégzés kevés segítséggel. • Tekintetét tudatosan irányítani, fixálni. • Feltűnő hasonlóságot megtalálni különböző tárgyakon. • Kitartónan gyakorolni a nagyobb gombok begombolását, próbálkozások során a sikertelenséget elviselni. • Célzott gurítás, dobás. • Építés kockával, dominóval, fűzés. • Határok betartása. • Pontok összekötése • Szemtorna. • Formák összehasonlítása. • Gombolás. 	Elvárt teljesítmény <ul style="list-style-type: none"> Labda dobása, autó gurítása egymásnak, „kapuba”, célba. Kockák egymásra rakása, építés párhuzamosan, minta szerint Dominó élre állítása. Fűzöttábla használata nagy gyöngyök fűzése hurkapálccára, drótra, spárgára, ritmikus sor két színnel. Mozaik kirakás, nyomdázás meghatározott helyre, rajzolás során keret tisztán hagyása, autó végigvezetése „úton” Pontok közé ceruza, pálcika beillesztése, pontok összekötése ujjal, ecsettel, ceruzával. Mozgó tárgy követése szemmel, tájékozódás egy szemmel. Logikai játék, hasonló formák keresése, egyeztetés feladatlapon. Baba- és saját ruha gombolása. Nagy gyöngy fűzése. 	Kapcsolódási pontok Önkiszolgálás: gombolás, fűzés, Játékra nevelés: konstrukciós játék,
Elvárt és javasolt fogalmak: gurítás-dobás differenciálása, cél. A helyváltoztatás szinonimái. Kösd össze! illesztés, igazítás, pontosság. gyöngy-sor, hosszabb, rövidebb, eleje, vége, közepe, betöltés, kihagyás. bele, mellé, találat, alapszínek, sötét, világos, hosszabb rövidebb. hosszában, kereszben, fordítva, méret, szín, forma, ugyanolyan, hasonló. Ruhadarabok neve.			

Évfolyam: 2. osztály

5. Témakör: Emlékezet, -gondolkodás - és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Rövid verbális emlékezet		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyszerű összefüggések, különbségek, hasonlóságok felismerése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Rövid szavakat utánamondani, ismételni, néhány percnyi szünet után felidézni. • Változásokat észlelni, jelezni. • Egyszerű összefüggéseket felismerni, megfogalmazni. • Halmazból egy-egy meghatározott tárgyat kiválasztani. • Versek, mondókák értő elmondása (együttmondással). • Ismert tárgyat, ismert fogalmak alá rendelni. • Kérdések segítségével eseménykép tartalmát felidézni, elmondani. • Rövid szavak utánamondása. • Tárgyat megfigyelése, változás észlelése • Összefüggések felismerése. • Csoportosítás. • Mondókák együtt mondással. • Szavak utánamondása. • Versek, dalok mondókák tanulása. • Figyelemfejlesztő játékok. • Képolvasás. 	<p>Szavak felidézése, és ismételt mondása játékos formában. Tárgyak sorából „Mi tünt el? Mi változott?”</p> <p>Eseményképek feldolgozása, egyszerű összefüggések felismerése.</p> <p>Színek szerinti válogatás.</p> <p>Mondókák, versek, kiválasztása tartalom alapján, rákérdezéssel, tartalom elmondása.</p> <p>Egyes szavak, képről alkotott mondatok azonnali és késleltetett utánamondása.</p> <p>Lefordított képek megtalálása, képes lottó, puzzle-k.</p> <p>Tematikus kép szereplői, tevékenységük felidézése emlékezetből, kérdések segítségével.</p>	<p>Képes a tanult verseket, dalokat, mondókákat társaival csoportosan elmondani.</p> <p>Képes elemi szinten a csoportba illeszkedni, ismeri és megnevezi társait és a vele foglalkozó felnőtteket.</p>	<p>Játékra nevelés: didaktikus játékok,</p> <p>Kommunikáció versek mondókák közös és egyéni elmondása,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: ugyanaz, még egyszer, ugyanolyan, hasonló (részben ugyanolyan), Miért? kérdésre adekvát válasz. Szöveg értelmezése, új szavak ismertetése, rögzítése. Alapfogalmak körének bővítése (étel, ruhanemű, jármű, játékok, bútorok, edények, járművek, funkciójuk.). Versek, mondókák szavainak értelmezése. Képen látható cselekvések megnevezése.</p>			

Évfolyam: 2. osztály

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás: Kétujjas fogás</i>	Óraszám: 25	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia	<i>Tárgyi fejlesztési célok: Tárgyak válogatása forma alapján.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Alapformákat egyeztetni, biztosan differenciálni, felismerni a környezet tárgyain. • Felismerhető formákat létrehozni segítséggel, különböző eszközökkel. • Tanszereket rendeltetésszerűen, kíméletesen használni, a vonalközt figyelembe venni. • Az instrukciókat pontosan követni. • Tudatosan alkalmazni egyenes és görbe vonalakat. • Az íráshoz szükséges körülményeket megszokni. • A hibákat megtalálni, törekedni a hibátlan feladatvégzésre, a hibajavításra. • Formák differenciálása, egyeztetése. • Formák megfigyelése, körüljárása, átrajzolása. • Irányok követése. • Irányított vonal húzása, átírás. • Helyes testtartás, ceruzafogás gyakorlása. • Határok betartásának gyakorlása. • Könyv, füzet használata. 	<p>Tárgyak megfigyelése, összehasonlítása, felismerése tapintás útján.</p> <p>Egyenes és görbe vonal követése.</p> <p>Szögletes és kerek formák kirakása, átrajzolása homokba bottal, papírra ujjal, ecsettel, ceruzával.</p> <p>Könyv lapozgatása, előre, hátra lapozás.</p> <p>Képek keresése, füzet lapozása, sorok teleírása, kihagyása, szóköz.</p> <p>Vonal rajzolása le, fel, jobbra, balra.</p> <p>Ábrák, pontok összekötése homokban, táblán, feladatlapon.</p> <p>Egyenes, kör, csigavonal, egyszerű szögletes formák szabályos átírása, másolása áttetsző papírra.</p> <p>A folyamatos munka idejének fokozatos növelése.</p> <p>Ábrák kiegészítése, egyszerű formák rajzolása meghatározott helyre, széles vonalközbe.</p>	<p>Képes a különböző íróeszközöket segítséggel alkalmazni, gyakorolni a ceruzafogást, az író- és rajzeszközök megfelelő nyomatékát.</p>	<p>Mozgásnevelés téri tájékozódás,</p> <p>Ábrázolás, alakítás: homoktáblán, gríztáblán rajzolgatás ujjal, bottal</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Egyszerű formák nevei: kerek, szögletes, széles, keskeny, rövid, hosszú, egyenes, görbe, kör, és csigavonal. Az összehasonlítás szavai ugyanolyan, ugyanúgy, ugyanarra, ugyanoda. Helymeghatározások. A könyvben való tájékozódás szavai, üres sor, tele sor, ujjnyi köz, vastag vonal,...Kösd össze! Kerüld ki!

Évfolyam: 2. osztály

7. Témakör: Betűtanítás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 2. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 2. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 2. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 2. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 7	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	A tanulócsoporth képességprofilja szerint kerül felhasználásra. Nagymozgás-, finommotorika-, szem-kéz koordináció, beszéd-, hallás, ritmus, figyelem fejlesztése. Lazító gyakorlatok		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Anyanyelv és kommunikáció Olvasás-írás

Évfolyam: 3. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás: Hangzódifferenciálás.</i>	Óraszám: 5	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Hangszintézis képességének kialakítása.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Törekedni az, érthető beszédre. • Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. • Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. • Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. • A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. • Beszédtechnika fejlesztése. • Hang kiemelése. • Szókincsbővítés. • Irodalmi élmények. • Hangok meghallása szó elején,végén. • Ritmusfejlesztés. 	Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás. Szótágolás, szavak ritmusos tapsolása. Versek mondókák dalszövegek értelmezéssel. Személyes élmények felidézése. Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás. Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Hangok mozgással kísért differenciálása. Látott-hallott szavak analizálása, magánhangzók kiemelése. Képes újság nézegetése. Hangutánzó gyakorlatok.	Képes soralkotás közben segítséggel alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást. Segítséggel képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni.	Kommunikáció logopédiai feladatak, Szókincsbővítés, Ének, zene: ritmusgyakorlatok,
Elvárt és javasolt fogalmak: <i>Különböző kedélyállapotok kifejezése. Rokon értelmű szavak.</i> Hangok önálló ejtése. Zöngés hangok ejtésének kitapintása. Magánhangzó, mássalhangzó. Hang, szó, mondat leegyszerűsített megkülönböztetése. Megszólítások, köszönések. <i>Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.</i>			

Évfolyam: 3. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i> Egyszerűbb soralkotások.	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol)		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Emlékeztető segítségevel a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. • A balról jobbra haladást rögzíteni, és segítséggel alkalmazni soralkotás alkalmával. • A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is használni. • Eltérő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépéseket tenni (kis segítséggel). • A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. • Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. • Felismerni képessége szerint a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. • Lateralitás gyakorlása. • Soralkotások. • Téri relációk gyakorlása. • Helymeghatározás tanteremben, udvaron, eseményképen, rajzon. • Lépegetés társasjáték-táblán. • Játékos feladatok. • Képolvasás. 	<p>Bal-jobb megállapítása, jelölése, iránygyakorlatok. Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).</p> <p>Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).</p> <p>Közös társasjáték, lépés bábuval.</p> <p>Tárgyak eldugása, megkeresése.</p> <p>A kép szereplőinek helyzete, tulajdonságai emlékezetből. Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, rajzzal.</p>	<p>Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata. Képességeihez mértén szabad kézzel felismerhető ábrát rajzol.</p>	<p>Játékra nevelés: Szabályjáték, társasjáték,</p> <p>Számolás, mérés: Tájékozódás, térbeli viszonyok, Összefüggések felismerése</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Páros testrészek. Alsó, felső, jobb- és bal oldali szomszédok. Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások. Sor eleje, vége, közepe. Téri relációk fogalmai. Téri relációk mondatba helyezése. Előre lép, hátra lép, még egyszer dob. Külső és belső tulajdonságok. (Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre).			

Évfolyam: 3. osztály

Óraszám: 10	Előzetes tudás: Kézdominancia.	Fejlesztendő kompetencia: mozgásos kompetencia	3. Témakör: Finommozgások fejlesztése
Kapcsolódási pontok	Elvárt teljesítmény	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag
Ábrázolás, alakítás: Formázások különböző anyagokból, gyurmázás, daratábla, homok,	Képes az irányokat adekvát módon megnevezni. Képes kérdésre válaszolva beszédben használni a téri relációk kifejezéseit.	Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés. Eseménykép figurái a középponthoz, ill. egymáshoz viszonyítva. Ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között. „kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása. Színezés, határok betartása. Nyomaték tudatos változtatása.	<ul style="list-style-type: none"> Ügyesítő gyakorlatokat végezni minden kézzel. Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. Feladatvégzés képességek szerint tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal. Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. <ul style="list-style-type: none"> Ujjgyakorlatok. Irányok megkülönböztetése síkban. Vonalvezetési gyakorlatok. Iránymozgás. Íráskészség megalapozása.
Elvárt és javasolt fogalmak: Tevékenység megfogalmazása (csipegetés, sodrás, csavarás...). Íráselemek, egyszerű alakzatok nevei. Forma betöltése, kihagyása, Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások.			

Évfolyam: 3. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i> Egy pontra fixálás		
<i>Fejlesztendő kompetencia: mozgáskoordináció</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Mozgó figura követése szemmel.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. • Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masni-kötés próbáltatása. • Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. • Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. • Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. • Célba dobás. • Csomókötés. • Építés • Soralkotások. • Kép összeillesztése. 	<p>Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel. Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése. Építés önállóan és minta után. Építőelemek pontos illesztése. Kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban. Szétvágott kép, mesekocka elemeinek összeillesztése.</p>	<p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p>	<p>Mozgásnevelés Labdás gyakorlatok, Életvitel és gyakorlat: cipőfűzés, szalagkötés, Játékra nevelés: Didaktikus játékok,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő kép széle, kerete, fejjel lefelé,			

5. Témakör: Emlékezet-, gondolkodás- és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak:

Évfolyam: 3. osztály

Évfolyam: 3. osztály

Óraszám: 10	Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	<p>6. Témakör: Íráselemek tanítása</p> <p><i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. • Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegjék kedvét). • Betűelemeteket átírni, differenciálni, felismerhetően másolni. • A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. • A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. • Álló, fekvő egyenes. • Kör-, kapu- és csészevonal • Hurok- és horogvonalaik. • Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe. 	<p><i>Előzetes tudás: Viszonylagos nyom észlelése és követése.</i></p> <p><i>Tantárgyi fejlesztési célok: Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben</i></p> <p>Ritmikus sor 3-4 elemből (II-II-II) Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel. Nyitott és zárt forma differenciálása. Hurok- és horog-vonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése. Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása. Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.</p>	<p>Képességei szerint az íráselemek helyének figyelembevételével sort alkot a vonalrendszerben. Képessége szerint betűelemeket átír, differenciál, felismerhetően másol.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: Festés, rajzolás változatos eszközökkel,</p> <p>Játékra nevelés: Didaktikus játékok,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Egyenesekből kirakható jelek (+, -, relációs jel), kirakása, használata. Kezdőpont fogalma. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határvonal, kisebb, nagyobb, belefér, kilóg.				

Évfolyam: 3. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (a i í o ó m l)	<i>Előzetes tudás Vonalrendszer ismerete:</i> <i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Rövid – hosszú biztos elkülönítése	Óraszám: 28	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. • Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. • Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. • Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. • A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. • Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. • Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. • Hangkihallási gyakorlatok. • Magánhangzók felismerése ajakállásról. • Kezdőhang leválasztása. • Ismerkedés az új betűkkel. • Betű felismerése szövegben. • Hang-betű egyeztetés. • Szógyűjtés. • Szó-kép egyeztetés. • A mondat (analóg mondatalkotás). 	<p>Játékos hallásfigyelem fejlesztő gyakorlatok.</p> <p>Hang kihallása szó elején, végén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása</p> <p>Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása.</p> <p>Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel.</p> <p>Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak szótagolása, tapsolása.</p> <p>Tematikus szógyűjtés.</p> <p>Képolvasás, irányítással két-három szavas mondatok alkotása.</p>	<p>Képessége szerint a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal végzi.</p> <p>Képes betűket, ábrákat másolni a tábláról.</p>	<p>Kommunikáció Logopédiai gyakorlatok,</p> <p>Ének, zene: ritmizálás,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak <i>Személyek, tárgyak meghatározása „Ki? Mi?” kérdések segítségével. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre). A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok értelmezése.:</i>			

Évfolyam: 3. osztály

Óraszám: 20	Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	<p>8. Témakör: Olvasás</p> <p><i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. • A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. • Aktív részvétel a közös munkában. • Egyeztetni betűket tárgyakkal, tárgyképekkel. • 2 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni segítséggel. • A betűk sorrendjét betartani. • Versmondás értelmesen, hangsúlyozva. • Betűfelismerés. • Két betű összeolvasása. • Szógyűjtés kezdő hanggal. • Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. • Szó kirakása. • Szó analizálása. • Versek, mondókák tanulása. 	<p><i>Előzetes tudás: Tanult hangok biztos felismerése, kihallása</i></p> <p><i>Tantárgyi fejlesztési célok: Rész – egész észlelése</i></p> <p>Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon. Szavak felismerése magánhangzóik alapján. Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődőek kiválasztása. Megadott betükből szó kirakása. Leírt versekben betűk keresése jelölése. Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.</p>	<p>Képes a tanult betűket hangozattni, felismerni, betűsort olvasni, két betű összeolvasni..</p>	<p>Kommunikáció kifejező versmondás,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Felismert szavak értelmezése. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése. Mondat befejezése odaillő szóval. Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok párosítása. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.</p>				

Évfolyam: 3. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás:</i> Betűformák észlelése nagymozgások és finommozgások segítségével.		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A megfelelő betük és hangok biztos összekapcsolása		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. 2 betűs szót segítséggel írni, másolni. A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. Önálló munkavégzés. Betűforma vázolása.. Írás sorközbe távolság-tartással. Két betűs szavak átírása, másolása. Írás, diktálás után. Betük írása sorközbe. Kétbetűs szavak írása. Betük, másolása és írása diktálásra. 	<p>Betűalakítás padon, táblán, írólapon. Betű átírása és írása egyesével. Másolás előírásról, tábláról. Betük írása egyenként, szóközzel. Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a magánhangzók leírása. Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés. Kétbetűs szavak gyűjtése, írása. Két betűs szavak kirakása.</p>	<p>Képessége szerint a helyes irányt követi írás során, a szó- és sorközök betartásával. Képes segítséggel kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni.</p>	Mozgásnevelés téri tájékozódás, alapmozgások,
Elvárt és javasolt fogalmak: Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű. Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótag, egy szótagú szavak. Szavak értelmezése; hasonló, különböző ellentétes értelmű szavak			

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak:

Évfolyam: 3. osztály

Évfolyam: 3. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>			Óraszám: 11
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
Elvárt és javasolt fogalmak:				

Anyanyelv és kommunikáció

Olvasás-írás

Évfolyam: 4. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás: Hangzódifferenciálás.</i>			Óraszám: 5
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Hangszintézis képességének kialakítása.</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	

<ul style="list-style-type: none"> • Törekedni az, érthető beszédre, figyelmeztetés után a hibák javítására. • Kezdőhang alapján szavakat differenciálni. • Szókincset bővíteni, tudatosabb, árnyaltabb beszéd, az új szavakat szókincsbe építeni. • Rövid mesét végighallgatás után rákérdezésre felidézni, visszamondani. • A kimondott és leírt szó kapcsolatát megérteni. • A csoport előtt önálló „fellépést” vállalni ismert dallal, verssel. • Beszédtechnika fejlesztése. • Hang kiemelése. • Szókincsbővítés. • Irodalmi élmények. • Hangok meghallása szó elején, közben, végén. • Ritmusfejlesztés. 	<p>Kezdőhang és befejező hang leválasztása. Hangoztatás. Szótágolás, rövid és hosszú szótágok, szavak ritmusos tapsolása. Versek mondókák dalszövegek értelmezéssel. Személyes élmények felidézése. Mesehallgatás, segítséggel visszamondás, dramatizálás. Hangok önálló ejtése hosszan, röviden. Látott-hallott szavak analizálása, magánhangzók kiemelése. Képes újság nézegetése,</p>	<p>Képes soralkotás közben spontán módon alkalmazni és rögzíteni a balról jobbra haladást. Képes szavakban a magánhangzót kihallani, adott magánhangzót megjelölni.</p>	<p>Kommunikáció logopédiai feladatak, Szókincsbővítés, Ének, zene: ritmusgyakorlatok,</p>
--	--	---	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Különböző kedélyállapotok kifejezése. Rokon értelmű szavak.

Hangok önálló ejtése. Zöngés hangok ejtésének kitapintása. Magánhangzó, mászállhangzó. Hang, szó, mondat leegyszerűsített megkülönböztetése. Megszólítások, köszönések. Megfelelő hangerő, megfelelő hanghordozás.

Évfolyam: 4. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás: Egyszerűbb soralkotások.</i>	Óraszám: 5	
<i>Fejlesztendő kompetenciakognitív-: tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Téri fogalmak helyes használata (elől-hátul, közel-távol)</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Emlékeztető segítségével a bal-jobb oldalt, illetve irányt differenciálni. • A balról jobbra haladást rögzíteni, és spontán módon alkalmazni soralkotás alkalmával. • A téri relációk kifejezéseit a spontán beszéd során is helyesen használni. • A hibás helymeghatározást javítani. • Elterő nagyságú bábuval megfelelő számú és irányú lépéseket tenni (kis segítséggel). • A megadott instrukciók követése, társak türelmes figyelemmel kísérése. • Adekvát, egyszavas válasz adása ki?, mit csinál?, milyen? kérdésekre. • Felismerni önállóan a felső, alsó, szélső és középső sorokat, oszlopokat. • Az alaprajz és a valóság közti összefüggés felismerése. • Lateralitás gyakorlása. • Soralkotások. • Téri relációk gyakorlása. • Helymeghatározás tanteremben, udvaron, eseményképen, rajzon. • Lépegetés társasjáték-táblán. • Játékos feladatok. • Képolvasás. • Tájékozódási gyakorlat 3x3-as négyzethálón. • Ismerkedés a tanerem alaprajzával. 	<p>Bal-jobb megállapítása, jelölése. Sorok átrendezése, új tagok beillesztése (gyerekek, játékok).</p> <p>Cselekvés alapján a kapott utasítás „megfejtése” Képolvasás, kép kiegészítése meghatározott helyeken (rajz, nyomda).</p> <p>Közös társasjáték, lépés bábuval. Tárgyak eldugása, megkeresése.</p> <p>A kép szereplőinek helyzete, tulajdonságai emlékezetből.</p> <p>Adott sor és oszlop („emelet, lakás”) jelölése bábuval, rajzzal.</p> <p>Saját-, társai- és berendezési tárgyak helyének bejelölése.</p>	<p>Kialakul az előnyben részesített oldal tudatos használata. Képes szabad kézzel felismerhető ábrát rajzolni.</p>	<p>Játékra nevelés: Szabályjáték, társasjáték,</p> <p>Számolás, mérés: Tájékozódás, térbeli viszonyok, Összefüggések felismerése</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Páros testrészek. Alsó, felső, jobb- és bal oldali szomszédoch. Térkép, irányok. Pontos helymeghatározások. Sor eleje, vége, közepe, utolsó előtti. Téri relációk fogalmai. Téri relációk mondatba helyezése. Előre lép, hátra lép, még egyszer dob. Különböző tulajdonságok. (Szógyűjtés „milyen a...?” kérdésre).

Évfolyam: 4. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	Előzetes tudás: Kézdominancia.	Óraszám: 5	
Fejlesztendő kompetencia: mozgásos kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Megfigyelések, látási differenciálás fejlesztése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Ügyesítő gyakorlatokat végezni minden kézzel. Az irányokra vonatkozó utasításokat megérteni és követni. Egyszerű ábrákat másolni a tábláról. Szabad kézzel felismerhető ábra rajzolása. Feladatvégzés tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal. Az előnyben részesített oldal tudatos használata, domináns oldal kialakulása. Ujjgyakorlatok. Irányok megkülönböztetése síkban. Vonalvezetési gyakorlatok. Iránymozgás. Íráskészség megalapozása. 	Zongorázás, kopogás, tevékenységek apró tárgyakkal, tépésmozaik készítés. Eseménykép figurái a középponthoz, ill. egymáshoz viszonyítva. Ceruzával haladás ábrák, párhuzamosok között. „kockás” papíron kisebb-nagyobb négyzetek, lépcső rajzolása. Színezés, határok betartása. Nyomaték tudatos váltotatása.	Képes spontán beszédben helyesen használni a téri relációk kifejezéseit. Képes az alaprajz és a valóság közti összefüggést felismerni.	Ábrázolás, alakítás: Formázások különböző anyagokból, gyurmázás, daratábla, homok, Eltérő vastagságú íróeszközökkel festés, rajzolás,

Elvárt és javasolt fogalmak: Tevékenység megfogalmazása (csipegetés, sodrás, csavarás...). Fokozás alkalmazása (még feljebb, legszélén...). Íráselemek, egyszerű alakzatok nevei. Forma betöltése, kihagyása, Színezés sötétre, halványra. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá!, Húzd át! utasítások megértése.

Évfolyam: 4. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás: Egy pontra fixálás</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Mozgó figura követése szemmel.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Próbálkozni megfelelő erővel a jó irányba dobni. • Szimpla csomó kötése, meghúzása. Segítséggel masni-kötés próbálhatása. • Minta után stabil építményt készíteni különböző építőelemekből. • Helymeghatározás alapján a megfelelő elemet kiválasztani. • Két elemet önállóan összeilleszteni, az esetleges hibákat észlelni, javítani. • Célba dobás. • Csomókötés. • Építés • Soralkotások. • Kép összeillesztése. 	<p>Táblai ábrák célzása babzsákkal, papírrepülővel. Babaruhára, fűző-játékra, saját cipőre csomó kötése. Építés önállóan és minta után. Építőelemek pontos illesztése. Kártyák, dominó sorba rendezése vízszintes és függőleges irányban. Szétvágott kép, meseckocka elemeinek összeillesztése.</p>	<p>Feladathelyzetben együttműködő, motiválható, képes figyelmét néhány percig a feladatra irányítani.</p>	<p>Mozgásnevelés Labdás gyakorlatok,</p> <p>Életvitel és gyakorlat: cipőfűzés, szalaggötés,</p> <p>Játékra nevelés: Didaktikus játékok,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: cél, irány, közelebb, távolabb, alsódobás, felsődobás, vastag, vékony zsinór, laza, szoros csomó fal, kerítés, oszlop, torony, vízszintes, függőleges elhelyezés, sorok, oszlopok, szomszédok, következő kép széle, kerete, fejjel lefelé,			

Évfolyam: 4. osztály

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak:

Évfolyam: 4. osztály

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás: Vizuális nyom észlelése és követése.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Vonalrendszer megismerése, tájékozódás a vonalrendszerben</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Az álló, fekvő és ferde vonalak differenciálása és megfelelő alkalmazása. Felismerhetően egyszerű formák rajzolása (a sikertelen próbálkozások ne szegék kedvét). Betűelemeket átfirni, differenciálni, felismerhetően másolni. A helyes irányt követni, írás során a szó- és sorközöket betartani. A vonalrendszert megbízhatóan ismerni, íráselemek helyét biztosan ismerni. Álló, fekvő egyenes. Kör-, kapu- és csészevonal Hurok- és horogvonalaik. Íráselemek írása vonalrendszerbe, sorközbe. 	Ritmikus sor 3-4 elemből Betűelemek felismerése ábrákban. Ábrák kiegészítése, betűelemekkel. Nyitott és zárt forma differenciálása. Hurok- és horog-vonal átírása, másolása. Rajz kiegészítése. Azonos írásjelek felismerése, jelölése, sor folytatása. Ismerkedés a vonalrendszerrel, vastag vonal megállapítása, megkezdett sor folytatása.	Képességei szerint az íráselemek helyének figyelembevételével sort alkot a vonalrendszerben. Képessége szerint betűelemet átír, differenciál, felismerhetően másol.	Ábrázolás, alakítás: Festés, rajzolás változatos eszközökkel, Játékra nevelés: Didaktikus játékok,
Elvárt és javasolt fogalmak: Egyenesekből kirakható jelek (+, -, relációs jel), kirakása, használata. Kezdőpont, egyező irány, ellenkező irány fogalma. Vonalrendszerbe írás fogalmai. Sorköz, határ vonal, kisebb, nagyobb, befér, kilóg.			

Évfolyam: 4. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (e v u ú t á s p)	Előzetes tudás Vonalrendszer ismerete: Tantárgyi fejlesztési célok: Rövid – hosszú biztos elkülönítése	Óraszám: 12	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egy-egy hang jelenlétéit, hiányát felismerni erősen artikulált, ismert szavakban. • Együttműködve törekedni a minél tisztább kiejtésre. • Hangsúlyozott kezdőhangot kihallani ismert szóból. • Különböző szempontok (tartalom, kezdőhang) szerint szavakat differenciálni. • Betűhöz megfelelő hangot, hanghoz betűt társítani. • A tanult betűt felismerni és egyeztetni a megfelelő hanggal, amit hallott és látott a szóban. • Kérdésre megadott szóval mondatot alkotni. • Ismert szót képpel, képet szóval egyeztetni. • Saját nevét felismerni, ismerős hangot és betűt keresni benne. • Hangkihallási gyakorlatok. • Magánhangzók felismerése ajakállásról. • Kezdőhang leválasztása. • Ismerkedés az új betűkkel. • Betű felismerése szövegen. • Hang-betű egyeztetés. • Szógyűjtés. • Szó-kép egyeztetés. • A mondat (analóg mondatalkotás). 	<p>Játékos hallásfigyelem fejlesztő gyakorlatok. Hang kihallása szó elején, végén, közepén, kezdőhang kiemelése, önálló hangoztatása hosszan, röviden. Szájról olvasás (nevek, ismert szavak), ajakállások utánzása.</p> <p>Ismert betű kiválasztása betűsorból, felismerése, hangoztatása nevekben, ismert szavakban.</p> <p>Ismert betűk alapján szó felismerése, egyeztetése képpel. Aktuális betű keresése újságban, utcai feliratokon.</p> <p>Szavak szótagolása, tapsolása.</p> <p>Tematikus szógyűjtés.</p> <p>Szavak felismerése körülírás alapján.</p> <p>Képolvasás, két-három szavas mondatok alkotása.</p>	<p>Képessége szerint a feladatokat tudatos vonalvezetéssel, megfelelő ceruzafogással és nyomatékkal végzi. Képes betűket, ábrákat másolni a tábláról.</p>	<p>Kommunikáció Logopédiai gyakorlatok, Ének, zene: ritmizálás,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak Személyek, tárgyak meghatározása „Ki? Mi?” kérdések segítségével. Embert jelölő szavak (válaszok „ki?” kérdésre). A „mondat” egyszerű meghatározása. Kezdőbetű, írásjel. Újságcímek, utcai feliratok értelmezése.:			

Évfolyam: 4. osztály

Óraszám:	Előzetes tudás: Tanult hangok biztos felismerése, kihallása	Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia	8. Témakör: Olvasás
Kapcsolódási pontok	Elvárt teljesítmény	Tanulói tevékenység	Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag
Kommunikáció kifejező versmondás,	Képes egytagú szavakat biztonsággal olvasni., az olvasottakat képek alapján segítséggel értelmezni,	Ismert betűk keresése könyvben, újságban, utcai feliratokon. Szavak felismerése magánhangzóik alapján. Azonos kezdőhangú szavak közül a két azonos betűvel kezdődők kiválasztása, elemzése. Azonos szótaggal kezdődő szavak kiválasztása, értelmezése. Szavak felismerése körülírás és kezdőhang alapján. Megadott betűkből szó kirakása. Kép alapján hiányos szó megfejtése, hiányzó betű pótlása. Két szavas mondatok olvasása. Alanyak illetve állítmányok cseréje. Versek, mondókák közös elmondása, ismert hangok, betűk kiemelése.	<ul style="list-style-type: none"> A tanult betűt felismerni hallott és látott szóban. A betűk kirakása, másolása megfelelő sorrendben. Aktív részvétel a közös munkában. Egyeztetni szókártyákat tárgyakkal, tárgyképekkel. 3 betűs szót (minta után vagy diktálásra) kirakni önállóan. A betűk sorrendjét betartani, a hibákat megtalálni, helyét jelezni, segítséggel javítani. Önállóan olvasott rövid mondat tartalmát megérteni, visszaadni. Versmondás értelmesen, hangsúlyozva. Betűfelismerés. Két betű összeolvasása. Szógyűjtés kezdő szótaggal. Tárgykép-szó egyeztetés ismert betűk alapján. Szó kirakása. Szó analizálása. Tőmondatok olvasása. Versek, mondókák tanulása.
			Elvárt és javasolt fogalmak: Betű, szótag, szó, mondat. Ellentétes szópárok. Felismert szavak értelmezése. Szavak alakja, jelentése, írása, kiejtése. Mondat befejezése odaillő szóval. Hasonlóság, különbség konkrét példákon. Kérdőszavak, válaszok párosítása. Kösd össze!, Karikázd be!, Húzd alá! stb. utasítások.

Évfolyam: 4. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás: Betűformák észlelése nagymozgások és finommozgások segítségével.</i>	Óraszám: 30	
Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: A megfelelő betűk és hangok biztos összekapcsolása</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Az írás során a betű megfelelő méretben a megfelelő helyre kerüljön. • A sorokat, sorközöket és a haladási irányt betartani. • 2 betűs szót önállóan, annál hosszabb szót segítséggel írni, másolni. • A betűket és hangokat biztosan felismerni és egyeztetni. • Szavakat kiegészíteni igekötővel. • Pontos, figyelmes másolás, az esetleges hibákat segítséggel javítani. • Önálló munkavégzés (5-6 szó leírása), utána közös ellenőrzés, javítás. • Betűforma vázolása. • Írás sorközbe távolság-tartással. • Két betűs szavak átírása, másolása. • Írás, diktálás után. • Betűk írása sorközbe. • Kétbetűs szavak írása. • Betűk, szótágok, szavak másolása és írása diktálásra. 	<p>Betűalakítás padon, táblán, írólapon. Betű átírása és írása egyesével. Másolás előírásról, tábláról. Betűk írása egyenként, szóközzel. Szógyűjtés azonos magánhangzókkal, a magánhangzók leírása. Megadott kezdőbetűvel tematikus szógyűjtés. Kétbetűs szavak gyűjtése, írása. Szó kiegészítése igekötővel. Igekötő alkalmazása szó jelentés-változásának megfigyelése. Két betűs szavak kirakása, betűk megfordítása a (le-el, be-eb, lé-él).</p>	<p>Segítséggel képes a helyes irányt követni írás során, a szó- és sorközök betartásával. Képes kétbetűs szavakat gyűjteni, értelmezni, leírni. Képes a tanult betűket tollbamondás után írni.</p>	<p>Mozgásnevelés téri tájékozódás, alapmozgások,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Írólap tartása, betű helye, mérete, sor, vastag vonal, margó, kezdőhang – első betű. Hosszú, rövid hangok, jelölésük, szó, szótág, egy szótágú szavak. Szavak értelmezése; hasonló, különböző ellentétes értelmű szavak			

Évfolyam:4. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 11	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
	Javasolt tevékenységek: betűtanulás, szókincsfejlesztés,		
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Anyanyelv és kommunikáció Olvasás-írás

Évfolyam: 5. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás: Tagolt beszéd, motiváció a kommunikációra.</i>	Óraszám: 7	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív-nyelvi kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Folyamatos, nyugodt, érthető beszéd, hibák javítása rávezetéssel. Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken. Beszámoló átélt eseménykről. Legfontosabb adatait ismerni. Mondanivalót minél pontosabban kifejteni (kérdez-felelet). Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus. Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. Szókincsbővítés. Személyi adatok gyakorlása. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat befejezése, kiegészítése. 	Logopédiai gyakorlatok. Légzőgyakorlatok. Szappanbuborék fújása. Tematikus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból. Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat többféle befejezése. Versek, mondókák hangsúlyozása.	Személyi adatait biztosan ismeri. Rávezetéssel képes a helyzetnek megfelelő bővített mondatokat, kérdéseket, válaszokat alkotni.	Kommunikáció Logopédiai feladatok, Vers, rövid szöveg kifejező előadása közönség előtt. Mozgásnevelés Téri tájékozódás, Légzőgyakorlatok,
Elvárt és javasolt fogalmak: Különböző kedélyállapotok megállapítása képről. Napló. Személyi adatok. régen, most, majd (igeidők használatának tudatosítása), Kérő névmások használata. Kérdezés és felelés, társalgás szabályai.			

Évfolyam: 5. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás: Alak – háttér elkülönítése.</i>	Óraszám: 8	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Tájékozódás táblázatban.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Önállóságot, megbízhatóságot, feladattudatot erősíteni. • Az ügyességének megfelelő játékokat tudatosan, (nem próba-szerencse alapon) kirakni. • Az árnyaltabb hely-meghatározásokat megérteni és alkalmazni. • Téri relációkat megfogalmazni többféleképpen. • Helymeghatározásokat elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. • Szabályokat megérteni. • Függőlegesen írt feliratot felismerni, összeolvasni. • Puzzle kirakása. • Távolság becslése, ellenőrzése. • Játékos feladatok. • Hely-meghatározások. • Tájékozódás 4x4-es táblázatban. 	Tájékozódás az iskola területén. Útvonal együttes bejárása. Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés. Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb. Tűz-víz játsék. Tárgy elrejtése, megtalálása. Egyszerű ábrák rajzolása a megfelelő helyre. Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.	Képes saját helyzetéhez képest relációkat megfogalmazni.	Mozgásnevelés Téri tájékozódás, Számolás mérés: Tájékozódás: térirányok, alaprajz, viszonyítás,
Elvárt és javasolt fogalmak: Le-fel, jobbra-balra (közlekedés az iskolán belül önállóan). Csere, helycsere alkalmazása. közel, távolabb, innen, túl... oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztrejtvény,			

Évfolyam: 5. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 5. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 5. osztály

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 5. osztály

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 5. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (ö ö c é k ü ú f b z)	Előzetes tudás: Hibakeresés, különbségek észrevétele.	Óraszám: 35	
Fejlesztendő kompetencia: kognitív- nyelvi kompetencia	Tanárgyi fejlesztési célok: Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Az új betűt felismerni, írni, és összeolvasni a korábban tanultakkal. Szavakat analizálni, betűket kapcsolni, összeolvasni. Munkákat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítséggel. Szavak jelentés-módosulásait észlelni, és a változást megfogalmazni segítséggel. Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni. Írásjeleket tudatosan használni írás és olvasás során. Érdeklődni a környezet iránt, önállóan tájékozódni, „felfedezések” a térképen. Új betű ismertetése. Szótágok, szavak kirakása. Hiányzó betűk, szótágok pótlása. Két szótágú szavak írása. Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. Mondatvégi írásjel. <p>Játék a betűkkel.</p>	<p>Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.</p> <p>Azonos hanggal, betűvel kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.</p> <p>Szavak kirakása közösen, minta után.</p> <p>Hiányzó betűk, felfedezése, pótlása.</p> <p>Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása képesség szerint.</p> <p>Újságban, könyvben nagy betűk keresése.</p> <p>Írásjelek megfigyelése.</p> <p>Kérdő mondatok alkotása.</p> <p>Nagybetűk keresése újságban, könyvben.</p>	<p>Képes felismerni, kimondani a tanult betűket, „okos” szótágokat alkotni és leírni azokat.</p>	<p>Kommunikáció: szókincsbővítés, szógyűjtés,</p> <p>Ének, zene: ritmizálás, hallásfejlesztés,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak módosítása igekötővel, kezdő szótág, végződés. Szabály meghatározása (mit írnánk nagybetűvel?). Tulajdonnevek írásának szabályai. Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek megfigyelése képen. „Miért?” (szomorú, sír, vidám, nevet stb.). Törd a fejed! Ki tud többet? –vetélkedő.</p>			

Évfolyam: 5. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás: Szöveg szószerinti megértése.</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia :kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az írásjelek figyelembevételével olvasás. Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • 3-4 betűs szót kirakni és leírni hallás után. • Tőmondatokat (szükség esetén segítséggel) olvasni. • Szövegeket megtanulni, felmondani. • Rövid mondatot önállóan olvasni, értelmezni. • Pont, kérdőjel, értelmezése. • Képsorról összefüggő mondatokat alkotni. Önálló munkavégzés, reális önértékelés. • Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket felismerni. • A település, lakóhely ismert épületeinek feliratait elolvasni. • Hangok és betűk egyeztetése. • Szavak olvasása, szókép és tárgyak egyeztetése. • Versek, mondókák, szövegek tanulása. • Rövid mondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, kérdő mondat. • Eseményképek sorba rendezése, magyarázása. • Mondatok befejezése. • Feliratok olvasása az utcán. 			
Elvárt és javasolt fogalmak: Kösd össze! Karikázd be! Utasítások.Hang – betű Szó, mondat, pont, nagybetű. Hely, helyszín (Válaszok hol?" kérdésre, helymeghatározások szó-végződések (helyragok).			

Évfolyam: 5. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás: Látási diszkrimináció, nagyság konstancia.</i>	Óraszám: 35	
<i>Fejlesztendő kompetencia :kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Kis- és nagybetük differenciálása. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomatott betű).</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A betűk írása során figyelmét, önállóságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációkézséget fejleszteni. • Rendezett füzet, javuló betűformák önálló feladatvégzéskor. • Türelmes, kitartó feladatmegoldás. • Rövid szövegből egy-egy mondat kiemelése, értelmezése. • Olvasmány tartalmának elmondása kérdések segítségével. • Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe. • Szavak másolása. • Írás, diktálás után. • Rövid mondatok másolása. • Puzzle kirakása. • Kezdőbetük jelölése. • Rövid olvasmány olvasása, értelmezése. 	Betűformák gyakorlása Meghatározott. szó keresése könyvből. Másolás, ellenőrzés, javítás. Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként. Másolás tábláról, megjelölt mondat másolása könyvből. Hiányos mondat kiegészítése szóban. Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan. Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása. Több mondatos olvasmány váltott olvasása.	Alapvető íráskézség, képes alkalmazni az írás irányát és helyét a vonalközben. Képes a tanult betűket, rövid szavakat önállóan leírni. 	Ábrázolás, alakítás: Vizuális ábrázolás,
Elvárt és javasolt fogalmak: Névelő keresése leírt szövegben. Mondat fajtái: . ? alkalmazásai, példamondatok alkotása. Mondat jelölésének szabályai: szóban, írásban. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb!			

Évfolyam: 5. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás Bővülő szókincs.: Tantárgyi fejlesztési célok: Szavak, szövegek képhez rendelése.</i>			Óraszám: 20
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> • Események összefüggéseit megérteni és elmondani saját szavaival. • Feliratokat értelmezni kis segítséggel. • Az árufajták értékét összehasonlítani segítséggel. • Ételreceptből alapanyagokat, mennyiségeket kiemelni rákérdezésre. • Rövid történet olvasása, értelmezése. • Utcai feliratok, eligazító táblák. • Információk, hirdetések. • Ételreceptek. 	<p>Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészben. Séta közben feliratok, plakátok, hirdetések olvasása. Árukatalógus nézegetése, olvasgatása termékek csoportosítása. Árak összehasonlítása. Zacskós leves készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása.</p>	<p>Egyszerű szöveget elolvashatni, értelmezni képességei szerint. Képes utcai tájékoztató táblákat értelmezni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: feliratok, használati utasítások, ételreceptek olvasása, értelmezése.</p>	
Elvárt és javasolt fogalmak: Rákérdezésre részletek felidézése. (Miért? Hogyan? Mikor?). termékek, események, időpontok, olcsó, drága, hozzávaló, főzési idő, forrás, keverés, lassú tűzön,				

Évfolyam: 5. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>			Óraszám: 14
Fejlesztendő kompetencia: kognitív	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
	Dramatizálás Finommotorika fejlesztés Szókincsfejlesztés, értelmezés			
Elvárt és javasolt fogalmak:				

Anyanyelv és kommunikáció Olvasás-írás

Évfolyam: 6. osztály

1. Témakör: Beszédfeljlesztés	<i>Előzetes tudás:</i> Tagolt beszéd, motiváció a kommunikációra.	Óraszám: 8	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Vizuális és verbális emlékezet fejlesztése. Gondolatok, szavak kifejezése verbális vagy nonverbális jelekkel.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Folyamatos, nyugodt, érthető beszéd, hibák javítása rávezetéssel. Egyénileg és csoportosan fellépni az iskolai ünnepélyeken. Beszámoló átélt eseménykről. Legfontosabb adatait ismerni. Mondanivalót minél pontosabban kifejteni (kérdez-felelet). Helyes artikuláció gyakorlása, hanglejtés, hangerő, stílus. Mondatalkotás megadott szóval, mondatalkotás képről. Szókincsbővítés. Személyi adatok gyakorlása. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat befejezése, kiegészítése. 	Logopédiai gyakorlatok. Légzőgyakorlatok. Szappanbuborék fújása. Tematicus szógyűjtés, mondatalkotás adott szavakból. Eseményképhez történet kitalálása, majd elmondása közösen. Teljes nevének, lakcímének másolása. Mondat bővítése újabb és újabb bővítményekkel. Mondat többféle befejezése. Versek, mondókák hangsúlyozása.	Személyi adatait biztosan ismeri. Rávezetéssel képes a helyzetnek megfelelő bővített mondatokat, kérdéseket, válaszokat alkotni.	Kommunikáció Logopédiai feladatok, Vers, rövid szöveg kifejező előadása közönség előtt. Mozgásnevelés Téri tájékozódás, Légzőgyakorlatok,
Elvárt és javasolt fogalmak: Különböző kedélyállapotok megállapítása képről. Napló. Személyi adatok. régen, most, majd (igeidők használatának tudatosítása), Kérő névmások használata. Kérdezés és felelés, társalgás szabályai.			

Évfolyam: 6. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás: Alak – háttér elkülönítése.</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Tájékozódás táblázatban.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Óraszám: 7 Kapcsolódási pontok
Fejlesztési feladat <ul style="list-style-type: none"> • Önállóságot, megbízhatóságot, feladattudatot erősíteni. • Az ügyességének megfelelő játékokat tudatosan, (nem próba-szerencse alapon) kirakni. • Az árnyaltabb hely-meghatározásokat megérteni és alkalmazni. • Téri relációkat megfogalmazni többféleképpen. • Helymeghatározásokat elvégezni különböző pontokhoz viszonyítva. • Szabályokat megérteni, keresztrejtvényt önállóan kitölteni. • Függőlegesen írt feliratot felismerni, összeolvasni. Ismeretek <ul style="list-style-type: none"> • Puzzle kirakása. • Távolság becslése, ellenőrzése. • Játékos feladatok. • Hely-meghatározások. • Tájékozódás 4x4-es táblázatban. 	Tevékenység Tájékozódás az iskola területén. Útvonal együttes bejárása. Elem helyének megkeresése, forgatás, illesztés. Tárgyak elhelyezése közelebb, távolabb. Tűz-víz játék. Tárgy elrejtése, megtalálása. Egyszerű ábrák rajzolása a megfelelő helyre. Térbeli helyzetek megfigyelése, megfogalmazása.	Képes saját helyzetéhez képest relációkat megfogalmazni. Mozgásnevelés Téri tájékozódás, Számolás mérés: Tájékozódás: térirányok, alaprajz, viszonyítás,	
Elvárt és javasolt fogalmak: Le-fel, jobbra-balra (közlekedés az iskolán belül önállóan). Csere, helycsere alkalmazása. közel, távolabb, innen, túl... oszlopok, sorok számozása, sorok, széle, közepe, önálló munka, önálló ellenőrzés, türelem, kitartás, vízszintes és függőleges feliratok, keresztrejtvény,			

Évfolyam: 6. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 6. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 6. osztály

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 6. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (d j n h sz r g ny)	<i>Előzetes tudás: Hibakeresés, különbségek észrevétele.</i>	Óraszám: 25
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tanárgyi fejlesztési célok: Betűismertetések, szóképzés (szűkítés, bővítés) műveleteinek végzése.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> • Az új betű felismerni, írni, és összeolvasni a korábban tanultakkal. • Munkákat ellenőrizni, hibákat megtalálni, és megfelelően javítani segítséggel. • Szavak jelentés-módosulásait észlelni, és a változást rávezetéssel megfogalmazni. • Tulajdonnevek és köznevek közti különbséget megérteni. • Írásjeleket tudatosan használni írás és olvasás során. • Érdeklődni a környezet iránt, önállóan tájékozódni, „zelfedezések” a térképen. • Fejtörőket, rejtvényeket megoldani. • Új betű ismertetése. • Szótágok, szavak kirakása. • Hiányzó betűk, szótágok pótlása. • Két szótágú szavak írása. • Nevek, mondatkezdő betűk jelölése. • Mondatvégi írásjel. <p>Játék a betűkkel.</p>	<p>Betű kiemelése, hangoztatása, írása, olvasása, kapcsolása.</p> <p>Azonos szótaggal kezdődő szavak gyűjtése, értelmezése.</p> <p>Szavak kirakása közösen, minta után, diktálásra.</p> <p>Hiányzó betűk, szótágok felfedezése, pótlása.</p> <p>Szavak másolása, diktálás után írása, hibák észrevétele, javítása, képesség szerint.</p> <p>Szavak kiegészítése raggal, jellel (szavak értelmének megváltoztatása).</p> <p>Újságban, könyvben nagy betűk keresése.</p> <p>Írásjelek megfigyelése.</p> <p>Kérdő mondatok alkotása. Felkiáltójel, alkalmazása, írása.</p> <p>Városok nevének gyűjtése a térképről.</p> <p>Keresztrejtvény, találós kérdés, stb.</p>	<p>Képes felismerni, kimondani a tanult betűket, „okos”szótágokat alkotni (Játékház!) és leírni azokat diktálás után is.</p> <p>Szavak betűkártyával történő kirakása, másolása, hiányzó betűk pótlása képesség szerint.</p> <p>Kommunikáció: szókincs-bővítés, szógyűjtés,</p> <p>Ének, zene: ritmizálás, hallásfejlesztés,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Szavak tartalma, alakja. Azonos alakú szavak, rokon értelmű szavak. Szavak módosítása igekötővel, kezdő szótág, végződés.

Szabály meghatározása (mit írnánk nagybetűvel?). Tulajdonnevek írásának szabályai.

Mondat meghatározása, fajtái. Különböző érzelmek megfigyelése képen. „Miért?” (szomorú, sír, vidám, nevet stb.). Törd a fejed! Ki tud többet? –vetélkedő.

Évfolyam: 6. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás: Szöveg szószerinti megértése.</i>	Óraszám: 25	
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Az írásjelek figyelembenbélével olvasás. Kijelentés, kérés, kérdés megkülönböztetése.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • 3-4 betűs szót kirakni és leírni hallás után. • Tőmondatokat (szükség esetén segítséggel) olvasni. • Szövegeket megtanulni, felmondani. • Rövid mondatot önállóan olvasni, értelmezni. • Pont, kérdőjel, felkiáltójel értelmezése. • Képsorról összefüggő mondatokat alkotni. Önálló munkavégzés, reális önértékelés. • Ok-okozati viszonyokat, összefüggéseket felismerni. • A település, lakóhely ismert épületeinek feliratait elolvasni. • Hangok és betűk egyeztetése. • Szavak olvasása, szókép és tárgyak egyeztetése. • Versek, mondókák, szövegek tanulása. • Rövid mondatok olvasása, értelmezése. Kijelentő, óhajtó, kérdő mondat. • Eseményképek sorba rendezése, magyarázása. • Összetett mondatok befejezése „pedig”, „de”, „mert”, kötőszavak után. • Feliratok olvasása az utcán. 			
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Kösd össze! Karikázd be! Utasítások. Hang – betű Szó, mondat, pont, nagybetű. Múlt-, jelen- és jövő-idejű cselekvések. Előbb, később, ok, előzmény, következmény Hely, helyszín (Válaszok hol?) kérdésre, helymeghatározások szó-végződések (helyragok).</p>			

Évfolyam: 6. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás: Látási diszkrimináció, nagyság konstancia.</i>	Óraszám: 34	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Kis- és nagybetűk differenciálása. Különböző betűalakok azonosítása (írott, nyomatott betű).</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • A betűk írása során figyelmét, önalloságát, feladattudatát, kitartását és koncentrációkézséget fejleszteni. • Rendezett füzet, javuló betűformák önálló feladatvégzéskor. • Türelmes, kitartó feladatmegoldás. • Rövid szövegből egy-egy mondat kiemelése, értelmezése. • Olvasmány tartalmának elmondása kérdések segítségével. • Betűk írása sorközbe, vonalrendszerbe. • Szavak másolása. • Írás, diktálás után. • Rövid mondatok másolása. • Puzzle kirakása. • Kezdőbetűk jelölése. • Rövid olvasmány olvasása, értelmezése. 	<p>Betűformák gyakorlása Meghatározott. szó keresése könyvből. Másolás, ellenőrzés, javítás. Mondat diktálása szavanként, visszaolvasása mondatként. Másolás tábláról, megjelölt mondat másolása könyvből. Hiányos mondat kiegészítése szóban. Elemek egyenkénti megfigyelése, beillesztése önállóan. Mondat hangsúlyozása és megfelelő írásjel alkalmazása. Több mondatos olvasmány váltott olvasása.</p>	<p>Alapvető íráskézség, képes alkalmazni az írás irányát és helyét a vonalközben. Képes a tanult betűket, rövid szavakat önállóan leírni.</p>	<p>Ábrázolás, alakítás: Vizuális ábrázolás,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Névelő fogalma, keresése leírt szövegben. Mondat fajtái: . ? . ! alkalmazásai, példamondatok alkotása. Mondat jelölésének szabályai. szóban, írásban. Tartalom, szereplők. Betűk, szavak, sorok távolsága. Szabályos, szabálytalan formák. Se több, se kevesebb!			

Évfolyam:6. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás Bővülő szókincs.: Tantárgyi fejlesztési célok: Szavak, szövegek képhez rendelése.</i>			Óraszám: 30
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> Események összefüggéseit megérteni és elmondani saját szavaival. Feliratokat értelmezni kis segítséggel. Az árufajták értékét összehasonlítani segítséggel. Ételreceptből alapanyagokat, mennyiségeket kiemelni rákérdezésre. Rövid történet olvasása, értelmezése. Utcai feliratok, eligazító táblák. Információk, hirdetések. Ételreceptek. 	<p>Történet olvasása, értelmezése mondatonként és egészében. Séta közben feliratok, plakátok, hirdetések olvasása. Árukatalógus nézegetése, olvasgatása termékek csoportosítása. Árak összehasonlítása. Zacskós leves készítése a leírt útmutató alapján, a leírtak betartása.</p>	<p>Egyszerű szöveget elolvashatni, értelmezni. Képes utcai tájékoztató táblákat értelmezni.</p>	<p>Életvitel és gyakorlat: feliratok, használati utasítások, ételreceptek olvasása, értelmezése.</p>	

Elvárt és javasolt fogalmak: Rákérdezésre részletek felidézése. (Miért? Hogyan? Mikor?).
termékek, események, időpontok, olcsó, drága, hozzávaló, főzési idő, forrás, keverés, lassú tüzön,

Évfolyam: 6. osztály

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás: .</i>			Óraszám: 15
<i>Fejlesztendő kompetencia: tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: .</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
	Nonverbális kommunikáció,Lazító gyakorlatok Szókincsbővítés, értelmezés, Finommotorika fejlesztés, Film			

Elvárt és javasolt fogalmak:

Anyanyelv és kommunikáció Olvasás-írás

Évfolyam: 7. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás</i>		Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Elvárt és javasolt fogalmak:

Évfolyam: 7. osztály

Évfolyam: 7. osztály

Évfolyam: 7. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése		<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>		<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	0
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés		<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>		<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	0
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

6. Témakör: Íráselemelek tanítása	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám:

<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>	0
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:		

Évfolyam: 7. osztály

Évfolyam: 7. osztály

Évfolyam: 7. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (cs gy zs ty ly x y w) Nagybetűk	<i>Előzetes tudás Tiszta artikuláció, hallási figyelem.: Tantárgyi fejlesztési célok: Kisbetűk és nagybetűk nyomatott és írott alakjának biztos felismerése. Teljes ABC megismerése.</i>	Óraszám: 25
<i>Fejlesztendő kompetencia: nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Kisbetűk és nagybetűk nyomatott és írott alakjának biztos felismerése. Teljes ABC megismerése.</i>	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
		Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. • Hibakeresés rosszul kirakott szóban. • Szavakat írni önállóan szókezdő kettős betűvel is. • Gyakrabban használt tulajdonneveket írni. • Tájékozódni térképen, nagyobb, nevezetesebb helyeket megkeresni kevés segítséggel. • 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. • Új betű ismertetése, kapcsolása. • Hiányzó betűk pótlása. • Szavak kirakása, másolása. • Nagybetűk ismertetése, egyeztetése kicsikkkel. • Írás számítógépen, billentyűzet. • Játék a betűkkel. 	<p>Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.</p> <p>Hiányzó kettős betűk szó elején, közepén, végén.</p> <p>Tematikus szógyűjtés az új betűkkel.</p> <p>Nagybetűk, írása vonalközbe.</p> <p>Másolás, szavak írása tetszés szerint. Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.</p> <p>Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.</p> <p>Keresztrejtvény</p> <p>Mit visz a kishajó?</p>	<p>Képességei szerint felismeri és megfelelően használja a különböző betűalakokat, írásmódokat.</p> <p>Képességei szerint betartja a helyesírás elemi szabályait, használja az írásjeleket.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: lakóhely, térképhasználat személyi adatok, nevek,</p> <p>Információs eszközök használata: másolás, helyesírás ellenőrző program használata,</p>
---	--	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Betűk helye a teljes ABC-ben. Különböző betütípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek írása. Szókincsbővítés különböző témaúkban. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak párosítása. Rejtvények, találós kérdések.

Évfolyam: 7. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás: Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.</i>	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű szöveget gördülékenyen olvasni. • Hosszabb szavakat pontosan kiolvasni. • Verseket, dalokat pontosan, értelmesen, hangsúlyozottan előadni. • Kérdéseket önállóan megfogalmazni. • Az olvasott információt megérteni, tudatosan alkalmazni a felhasználás során. • Aktivitás közös feladatmegoldásban. • Olvasmány olvasása tankönyvből. • Nehéz szavak elolvasása. • Néma olvasás. • Versek, énekek tanulása. • Mondatok olvasása, értelmezése. • Tájékoztató szöveg olvasása. • Eligazodás a gyermeklexikonban. 	<p>Olvasmány folyamatos végigolvasása. Hosszú szavak olvasása, elemzése. Elolvasott kérdésre hangos válasz. Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása. Versek, énekek olvasása megtanulása írott szövegből. Hiányos mondatok olvasása, befejezése kép alapján. Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése. Gyermeklexikon (Ablak-zsíráf) címszavainak olvasása, megbeszélése.</p>	<p>Képességei szerint a betűk megismerésével összeolvas, illetve szókép-felismerés segítségével rövid szöveget önállóan elolvas, értelmez.</p>	<p>Ének, zene: ritmizálás, Életvitel és gyakorlat: használati utasítás, ételrecept elolvasása, értelmezése,</p>

Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótárolás, elemzés, összetett szó elemei, ismeretlen szavak magyarázata. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Válasz alapján következtetés a kérdésre. Vers, *rím*, ritmus.

Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, *szavatossági idő*.

Évfolyam: 7. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás:</i> Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyéni, olvasható, rendezett íráskép kialakítása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Óraszám: 10 Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Törekedni a betűformák és a füzet külalakjának javítására. • Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján önállóan. • A kettős betűket biztosan alkalmazni. • Kis- és nagybetűket egyeztetni. • Eligazodni a naptárban és a megfelelő nevek helyes leírása. • Az olvasott információkat önállóan értelmezni. • A tulajdonneveket spontán felismerni, tollbamondás során is nagybetűvel írni. • Betűírás füzetbe, vonalközbe. • Hosszú mássalhangzók. • Kettős betűk gyakorlása. • Üdvözlőlap írása. • zs és sz differenciálása. • Nagybetűk írása sorközbe. • Nevek másolása naptáróból. • Szó kiemelése nagybetűvel. • Nagybetűs feliratok megfigyelése utcán. • Tulajdonnevek felismerése, nagybetűs írás. 	<p>Új betűk írása szóköz betartásával. Elhelyezésük segédvonal nélküli vonalközbe.</p> <p>Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása.</p> <p>Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.</p> <p>Üdvözlőlapok nézegetése.</p> <p>Szavak írása „zs” és „sz” oszlopba.</p> <p>Kicsihez megfelelő nagybetű párosítása.</p> <p>Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása).</p> <p>Szövegben tulajdonnév felismerése, írása.</p>	<p>Felismeri, képességei szerint másolja, diktálásra leírja a tanult kis- és nagybetűket. Képességei szerint egyszerű mondatokat másol, diktálásra tőmondatot leír.</p>	<p>Kommunikáció feliratok gyűjtése séta közben, rendezvényre plakát, meghívó készítése,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás, elválasztás. Üdvözlőlap szövege különböző alkalmakra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges-lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk „megfejtése”. idegen eredetű szavak,</p>			

Évfolyam: 7. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.: Tantárgyi fejlesztési célok: Az olvasottak globálisan felfogása.</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- nyelvi kompetencia</i>			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Képaláírások önálló olvasása, értelmezése. • A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írása során. • Meghatározott témaiban saját gondolatot megfogalmazni, leírni. • Részlet venni dramatizált mese egybefüggő eljátszásában. • Rövid híreket elmondani néhány szóban. • Igéket (cselekvést jelentő szavak) kiválasztani szövegből. • Rövid hírek, események olvasása újságból. • Hiányzó betűk pótlása szavakban. • Feladatok írásban. • Meseolvasás. • Újságolvasás. • Tv híradó megnézése, látottakról beszámoló. <p>Igék keresése szövegen, igeidők értelmezése.</p>	<p>Olvasottak megbeszélése. Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése. Írásbeli utasítások néma teljesítése. Mese közös olvasása, dramatizálása. Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV bemondó. A hírek végighallgatása csendben. Felidézésének ellenőrzéssel.</p>	<p>Képes 3-4 mondatból álló szöveget elolvasni, kevés segítséggel értelmezni, képpel-eseménnyel összekapcsolni.</p>	<p>Információs eszközök használata: szövegírás, dokumentum keresése,</p> <p>Társadalmi ismeretek: tájékozódás színterei, hírforrások,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. Szavak értelmének megváltoztatása 1-1 betű cseréjével. Az ország tájai. magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.</p>			

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>		
<i>Fejlesztendő kompetencia:kognitív- tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Betűfelismerés, összeolvasás.

Elvárt és javasolt fogalmak:

Évfolyam: 7. osztály

**Anyanyelv és kommunikáció
Olvasás-írás**

Évfolyam: 8. osztály

1. Témakör: Beszédfejlesztés	<i>Előzetes tudás.:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

8. osztály

2. Témakör: Térorientációs gyakorlatok	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 8. osztály

3. Témakör: Finommozgások fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>		Óraszám: 0
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 8. osztály

4. Témakör: Szem-kéz koordinációjának fejlesztése	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 8. osztály

5. Témakör: Emlékezet-,gondolkodás- és figyelemfejlesztés	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

6. Témakör: Íráselemek tanítása	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 0	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Elvárt és javasolt fogalmak:			

Évfolyam: 8. osztály

7. Témakör: Betűtanítás (nagybetűk)	<i>Előzetes tudás Tiszta artikuláció, hallási figyelem.: Fejlesztendő kompetencia: kognitív- nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Kisbetűk és nagybetűk nyomtatott és írott alakjának biztos felismerése. Teljes ABC megismerése.</i>	Óraszám: 5
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Több nevet önállóan ABC sorrendbe tenni. • Egyszerű szavak analizálása, betű hiányának érzékelése, pótlása. • Hibakeresés rosszul kirakott szóban. • Szavakat írni önállóan szókezdő kettős betűvel is. • Gyakrabban használt tulajdonneveket írni. • Tájékozódni térképen, nagyobb, nevezetesebb helyeket megkeresni kevés segítséggel. • 1-2 próbajáték után részvétel szójátékos versenyben a szabályok megértésével, betartásával. • Új betű ismertetése, kapcsolása. • Hiányzó betűk pótlása. • Szavak kirakása, másolása. • Nagybetűk ismertetése, egyeztetése kicsikkkel. • Írás számítógépen, billentyűzet. • Tulajdonnevek írása, olvasása. • Játék a betűkkel. 	<p>Betű leválasztása, hangoztatása, írásának gyakorlása, összeolvasás.</p> <p>Hiányzó kettős betűk szó elején, közepén, végén.</p> <p>Tematikus szógyűjtés az új betűkkel.</p> <p>Nagybetűk, írása vonalközbe.</p> <p>Másolás, szavak írása tetszés szerint.</p> <p>Betűk keresése, szavak írása billentyűzeten.</p> <p>Város- személy- utca- és intézmény-nevek másolása térképről, telefonkönyvből.</p> <p>Szólánc leírása közösen, „szópóker”, közös fejtörő játék.</p> <p>Keresztrejtvény</p> <p>Mit visz a kishajó?</p>	<p>Képességei szerint felismeri és megfelelően használja a különböző betűalakokat, írásmódokat.</p> <p>Képességei szerint betartja a helyesírás elemi szabályait, használja az írásjeleket.</p>	<p>Társadalmi ismeretek: lakóhely, térképhasználat személyi adatok, nevek,</p> <p>Információs eszközök használata: másolás, helyesírás ellenőrző program használata,</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: Betűk helye a teljes ABC-ben. Különböző betütípusok, írásmódok. Tulajdonnevek, köznevek, földrajzi nevek írása. Szókincsbővítés különböző témaúrkban. Gyűjtőfogalmak, alárendelt fogalmak párosítása. Rejtvények, találós kérdések.			

Évfolyam: 8. osztály

8. Témakör: Olvasás	<i>Előzetes tudás: Egyszerű szöveg olvasása (feliratok, reklám, prospektus), értelmezése.</i>	Óraszám: 20	
Fejlesztendő kompetencia: kognitív- nyelvi kompetencia	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: Olvasott szöveg megértése, kérdések megfogalmazása rövid szöveg alapján.</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Egyszerű szöveget gördülékenyen olvasni. • Hosszabb szavakat pontosan kiolvasni. • Verseket, dalokat pontosan, értelmesen, hangsúlyozottan előadni. • Kérdéseket önállóan megfogalmazni. • Az olvasott információt megérteni, tudatosan alkalmazni a felhasználás során. • Aktivitás közös feladatmegoldásban. • Olvasmány olvasása tankönyvből. • Nehéz szavak elolvasása. • Néma olvasás. • Versek, énekek tanulása. • Mondatok olvasása, értelmezése. • Tájékoztató szöveg olvasása. • Eligazodás a gyermeklexikonban. 	<p>Olvasmány folyamatos végigolvasása. Hosszú, összetett, mássalhangzó-torlódásos és ismeretlen szavak olvasása, elemzése. Némán elolvasott kérdésre hangos válasz. Felsorolásból meghatározott elemek hangos olvasása. Versek, énekek olvasása megtanulása írott szövegből. Hiányos mondatok olvasása, befejezése kép alapján. Élelmiszerek csomagolásán olvasható szöveg elolvasása, értelmezése. Gyermeklexikon (Ablak-zsíráf) címszavainak olvasása, megbeszélése.</p>	<p>Képességei szerint a betűk megismerésével összeolvas, illetve szókép-felismerés segítségével rövid szöveget önállóan elolvas, értelmez.</p>	<p>Ének, zene: ritmizálás, Életvitel és gyakorlat: használati utasítás, ételrecept elolvasása, értelmezése,</p>

Írásjelek, hangsúlyozás, kiejtés, szótárolás, elemzés, összetett szó elemei, ismeretlen szavak magyarázata. Kérdőszavak a hiányzó mondatrészekre. Válasz alapján következtetés a kérdésre. Vers, *rím*, ritmus.

Miből készült? Mire való? (ismert tárgy címszó-szerű leírása). Friss, romlandó, *szavatossági idő*.

Évfolyam: 8. osztály

9. Témakör: Írás	<i>Előzetes tudás:</i> Rendezett külalakra törekvés, írásos közlés iránti igény.	Óraszám: 20	
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Egyéni, olvasható, rendezett íráskép kialakítása.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> • Törekedni a betűformák és a füzet külalakjának javítására. • A kihangsúlyozott hosszú mássalhangzós szavakat helyesen leírni. • Egyben lediktált rövid mondatot önállóan leírni. • Üdvözlőlapot megírni kiválasztott minta alapján önállóan. • A kettős betűket biztosan alkalmazni. • Kis- és nagybetűket egyeztetni. • Eligazodni a naptárban és a megfelelő nevek helyes leírása. • Plakát tervezése, a fontos információk felismerése és kiemelése (nagybetükkel). • Az olvasott információkat önállóan értelmezni, alkalmazni. • A tulajdonneveket spontán felismerni, tollbamondás során is nagybetűvel írni. • Betűírás füzetbe, vonalközbe. • Hosszú mássalhangzók. • Kettős betű gyakorlása. • Üdvözlőlap írása. • zs és sz differenciálása. • Nagybetűk írása sorközbe. • Nevek másolása naptáróból. • Szó kiemelése nagybetűvel. • Nagybetűs feliratok megfigyelése utcán. • Tulajdonnevek felismerése, nagybetűs írás. 	<p>Új betűk írása szóköz betartásával. Elhelyezésük segédvonal nélküli vonalközbe.</p> <p>Kettőzött mássalhangzós szavak gyűjtése, írása.</p> <p>Meghatározott kettős betűt tartalmazó szavak keresése, másolása hosszabb szövegből.</p> <p>Üdvözlőlapok nézegetése, saját üdvözlőlap tervezése.</p> <p>Diktált szavak írása „zs” és „sz” oszlopba.</p> <p>Kicsihez megfelelő nagybetű párosítása.</p> <p>Kinek van névnapja... ? (dátumok alapján név keresése, másolása).</p> <p>Plakát készítése, egyes szavak csupa nagybetűs írása.</p> <p>Nagybetűs információs táblák készítése (KIJÁRAT, ZÁRVA, 8. CSOPORT, stb.).</p> <p>Diktált szavak között, illetve szövegben tulajdonnév önálló felismerése, írása.</p>	<p>Képességei szerint egyszerű mondatokat másol, diktálásra tőmondatot leír, nagybetűk alkalmazásával.</p> <p>Képes saját nevét emlékezetből leírni.</p>	<p>Kommunikáció feliratok gyűjtése séta közben,</p> <p>rendezvényre plakát, meghívó készítése,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Betűméret-, típus. Kettőzött mássalhangzó, helyesírás, elválasztás.

Üdvözlőlap szövege különböző alkalmakra. Mondat, cím, kezdőbetű. Lényeges-lényegtelen esemény, időpont, színhely. Utcai feliratok, információk „megfejtése”. idegen eredetű szavak,

Évfolyam: 8. osztály

10. Témakör: Értő olvasás	<i>Előzetes tudás Szöveghű olvasás hangos és néma olvasással.: Tantárgyi fejlesztési célok: Az olvasottak globálisan felfogása.</i>			Óraszám: 20
<i>Fejlesztendő kompetencia: kognitív-nyelvi kompetencia</i>				
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok	
<ul style="list-style-type: none"> • Képaláírások önálló olvasása, értelmezése. • A pontosság jelentőségét megérteni az olvasás és írása során. • Meghatározott témaiban saját gondolatot megfogalmazni, leírni. • Részlet venni dramatizált mese egybefüggő eljátszában. • Rövid híreket elmondani néhány szóban. • Igéket (cselekvést jelentő szavak) kiválasztani szövegből. • Rövid hírek, események olvasása újságból. • Hiányzó betűk pótlása szavakban. • Feladatok írásban. • Meseolvasás. • Újságolvasás. • Tv híradó megnézése, látottakról beszámoló. • Közkeletű idegen szavak elolvasása, értelmezése. <p>Igék keresése szövegen, igeidők értelmezése.</p>	<p>Olvasottak megbeszélése. Hiányos szavakba különböző betűk beillesztése. Írásbeli utasítások néma teljesítése. Mese közös olvasása, dramatizálása. Rövid híradások, értelmezésük. Szerepjáték: hírolvasó, TV bemondó. A hírek végighallgatása csendben. Felidézésének ellenőrzése. Idegen szavak keresése, magyarázata (Pepsi Cola HBO, Corvin stb.).</p>	<p>Képes rövid szöveget olvasni, kérdések segítségével értelmezni.</p>	<p>Információs eszközök használata: szövegírás, dokumentum keresése,</p> <p>Társadalmi ismeretek: tájékozódás színterei, hírforrások,</p>	

Elvárt és javasolt fogalmak: ok, okozat, előzmény, következmény, eredmény. Mondatok áttevése múlt-, jelen- és jövő időbe. Szavak értelmének megváltoztatása 1-1 betű cseréjével. Az ország tájai. magyar, külföldi, anyanyelv, idegen nyelv. Külföldi, belföldi hírek, közlemények.

11. Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	<i>Előzetes tudás:</i>	Óraszám: 7	
<i>Fejlesztendő kompetencia : kognitív tanulási kompetencia</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Szövegek olvasása, értelmezése. Budapest, Parlament

Elvárt és javasolt fogalmak:

Önkiszolgálás

Évfolyam: 1 - 2.

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók alapvető szociális képességeit az iskoláskor előtti nevelési tapasztalatokra építve tevékenységeken keresztül úgy fejleszteni, hogy önkiszolgálásában a képességek szerinti részleges, vagy teljes önállóságot elérje.

Feladat a fejlesztések során, hogy a tanulónak egyéni üteméhez és képességeihez igazodva kialakuljon szociális szokásrendszere, és alkalmazásával fejlődjön praktikus képessége, alkalmazkodni tudása, önkiszolgálási, önellátási és önállósági szintje.

Igényelje a rendet és a tisztaságot, alakuljon ki a személyi higiénia iránti igénye, késztesse a tanulókat az ehhez kapcsolódó eszközök alkalmazására.

Célirányos tevékenységek rendszeres gyakorlásával alakuljanak ki a kívánatos önellátási szokások, a minél kevesebb segítséggel végzendő önellátás érdekében kívánatos a nagymozgásokat célirányossá tenni és kismozgásait úgy fejleszteni, hogy ezzel lehetővé váljon az egyre önállóbb öltözés, tisztálkodás.

Alakítsa ki a tanulók fejlettségének megfelelő, olyan önkiszolgálási, önellátási képességeket, valamint szociális motívumokat, amelyek képessé teszik magasabb szintű gondolkodási, életviteli és gyakorlati ismeretek befogadására.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	1.- 2.
Heti Óraszám	2
2 éves óraszám	144
Ebből kötött	130
Szabadon tervezhető órakeret	14

A tantárgy témaínak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.- 2.
1. Öltözködés	30
2. Személyi higiénia (testápolás)	40
3. Étkezés	30
4. Környezetrendezés, környezetmegóvás	30
Szabadon tervezhető órakeret	14

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	1.	2.
1. Öltözködés	20	10
2. Személyi higiénia (testápolás)	20	20
3. Étkezés	20	10
4. Környezetrendezés, környezetmegóvás	5	25
Szabadon tervezhető órakeret	7	7

1.-2. évfolyam

A tantárgy fontos szerepet tölt be az erkölcsi nevelésben a rend és a rendszeresség iránti igény kialakításával, a testi és lelki egészségre nevelésben az egészséges táplálkozás alapvető szabályainak megismerésével és az étkezés közben a mértékletesség betartására törekvés kialakításával.
Az anyanyelvi kommunikáció kompetenciaterületet az önkiszolgálás során előforduló eszközök és tevékenységek neveinek, az ezeket jelölő gesztusok, jelek elsajátításával, a szükségletek jelzési lehetőségeinek, az egyéni képességekhez illeszkedő, megfelelő verbális vagy nem verbális kommunikáció elsajátításával segíti.
A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében a személyes higiénia eléréséhez megfelelő szokásrendszer kialakítása vesz részt.

1. Témakör: Öltözködés	Előzetes tudás: Legyen együttműködő az öltözködésnél	Oraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Saját ruhadarabjainak felismerése, az előforduló eszközök használata, a szükségletek jelzése, egyéni képességeikhez illően.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <p>Önállóan kiválasztja saját kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát, (cipőjét, csízmáját, papucsát, szandálját) lábbelijét. Segítséggel leveszi kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát, Segítséggel leveszi csatos, fűzős, tépőzáras, húzózáras (cipőjét, csízmáját, szandálját) lábbelijét. Önállóan leveszi papucsát. Önállóan leveszi sapkáját, sálját, kesztyűjét. Együttműködéssel felveszi kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát. Segítséggel felveszi csatos, fűzős, tépőzáras, húzózáras (cipőjét, csízmáját, szandálját) lábbelijét Segítséggel felveszi sapkáját. Önállóan felveszi papucsát. Együttműködéssel használja a lábtörlőt. Együttműködéssel begombol nagygombot, ki és begombol kisgombot, bezár patentot és csatot. Segítséggel kigombol nagygombot, le- és felhúz a húzózárat, használja a tépőzárat. Együttműködéssel összeilleszti a húzózárat. Segítséggel tud cipőt be és kifűzni. Együttműködéssel fűz be cipőt. Önállóan akasztja fel és le ruházatát fogusra. Segítséggel használ vállfát. Együttműködéssel tisztít meg cipőjét. Együttműködéssel hajtja össze, fordítja ki ruháját. Együttműködéssel választja ki az évszaknak/időjárásnak megfelelő ruhaviseletet.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Játékra nevelés: babaruha válogatás, rakkosztás, csoportosítás.</p> <p>Kommunikáció szókincsbővítés.</p> <p>Mozgásfejlesztés: finommotorika.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: ruhadarabok neveinek megtanulása, ruhadarabok csoportosítása:- alsó ruházat,- felsőruházat,- *ruhazárak*, ruhaneműk nevei: kabát, sapka, sál, kesztyű, cipő, nadrág, zokni, ing, blúz, pulóver, *vállfa*, fogas, időjárás - évszakok: télen-hideg, nyáron-meleg, ruhaneműk: eső-esőkabát, hó-csizma, lábtörő, cipőtisztítás, cipőtisztító kefe,

Évfolyam:1.

Évfolyam:1.

2. Témakör: Testápolás (személyi higiénia)	Előzetes tudás: felismerni, ha szükséges a kézmosás Fejlesztendő kompetencia: A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében a személyes higiénia eléréséhez megfelelő szokásrendszer kialakítása.	Óraszám: 20	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Kis segítséggel helyesen alkalmazni a tisztálkodó eszközöket és a zsebkendőt. A szárazra törölközés megtanulása. WC használat, fokozódó önállósággal. Mosakodás. WC használata. Fogápolás. Zsebkendő használata. <p>Kéz - és arcmosás megtanulása, törölközés. Szükséglet jelzése, vetkőzés, öltözés, WC lehúzása, kézmosás. Tükör előtt a helyes fogmosás technikai begyakorlása. Orrfújás helyesen, a használt zsebkendő elhelyezése.</p>	<p><i>Irányítással</i> jelezzi szükségletét. <i>Együttműködéssel</i> használja a WC-t, körömkefét, mosakodik és törli a kezét. <i>Segítséggel</i> mos kezet, arcot, fogat és használja a zsebkendőt. <i>Együttműködéssel</i> mosakodik.</p>	<p>Képes legyen segítséggel WC használatára és a mosdó használatával kapcsolatos teendőket (személyi higiénia) elvégezni, szárazra törölözni, szükséges esetekben felszólítás nélkül zsebkendőt használni. Képes a fogmosást kis segítséggel végezni. A személyi higiénia és a testápolás során a cselekedtetéssel begyakorolt ismereteit a felnőtt irányítása mellett képes legyen alkalmazni. Jelezze szükségletét, segítséggel képes legyen WC használatra.</p>	Kommunikáció testkép, testrészek,

Elvárt és javasolt fogalmak: Piszkos – tiszta, Tisztálkodási eszközök: szappan, szappantartó, körömkefe, víz, vízcsap, hideg víz, meleg víz, törölköző, mosdókagyló, WC papír, fogkefe, fogkrém, zsebkendő, tisztálkodási eszközök pontos nevei,

3. Témakör: Étkezés	Előzetes tudás: Felismerni, az étkezéshez szükséges eszközöket	Óraszám: 20
Fejlesztendő kompetencia: az erkölcsi nevelésben az egészséges táplálkozás alapvető szabályainak megismerésével és az étkezés közben a mértékletesség betartására törekvés kialakítása.	Tantárgyi fejlesztési célok: Étkezés során az evőeszközök megfelelő használata	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény
<ul style="list-style-type: none"> Betartani a kulturált étkezés szabályait. Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használni. Önállóan étkezni. Étkezés kanállal, villával. Merőkanál használata. Terítés Felelősi teendők ellátása. <p>Kézmosás, étkezés előtt. Kulturált étkezés evőeszközökkel. Segítséggel leves szedése. Terítés tizóraihoz, ebédhez, uzsonnához. Szükséges eszközök előkészítése a terítéshez, asztal leszedése.</p>		

Elvárt és javasolt fogalmak: Evőeszközök nevei: kanál, villa, pohár, merőkanál, szalvéta, levesestál, abrosz, mélytányér, lapostányér, kistányér
A kulturált étkezéshez szükséges kifejezések használata: Jó étvágyat kívánok! Egészségetekre! Kérem szépen...
Köszönöm szépen...

Évfolyam:1.

4. Témakör: Környezetrendezés, környezetmegóvás	Előzetes tudás: A szemetet a megfelelő helyre dobni.	Óraszám: 5	
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A tárgyak rendeltetésszerű használatának, és megóvásának megismerése		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> • Maga körül rendet tartani kis segítséggel, illetve irányítással. • Ismerni az eszközök funkcióját (melyik eszközt mire használjuk). • Különbséget tenni a saját tulajdon, és a közösség, vagy társai tulajdona között. • A szemetet a megfelelő helyre tenni. • Taneszközök, játékok elővétele, elrakása. • Saját tulajdon felismerése. • Polcok, szekrények használata. • Rendrakás. • Virágápolás. <p>Játéktér rendberakása, a játékok eltevése. Taneszközök épségének, tisztaaságának megőrzése. Foglalkozások után taneszközök elrakása. Saját tulajdon kiválasztása, elkülönítése másétól (kölcsön adom, visszakérem). Étkezések, foglalkozások befejezése után rendrakás, hulladék összegyűjtése. Virágontözés.</p>	<p>Együttműködéssel takarít foglalkozások, étkezések után. Segítséggel veszi elő és rakja el a játéktárgyat, taneszközöket. Adekvátan használja a taneszközöket, polcokat. Segítséggel felismeri saját taneszközeit, ruháit, lábbeliét, tisztálkodási eszközeit. Segítséggel rakja el cipőit, ruháit. Segítséggel teszi a maradékétel gyűjtőbe a megmaradt ételt. Segítséggel ürít ki a központi hulladékgyűjtőbe a belső téri szemetest. Segítséggel használja a szelektív hulladékgyűjtőt. Segítséggel ápolja a virágokat, vesz részt a terem takarításában.</p>	<p>Képes a terem rendjére ügyelni, az eszközöket rendeltetés szerint használni, helyére tenni. Képes saját tárgyait számon tartani, elkülönítve kezelni, másét tulajdonosának átadni. Tájékozódjon közvetlen környezetében, az elpakolások során találja meg a játékok, tárgyak egyéni felszereléseinek helyét. Alapvető gondozási munkákba a felnőtt irányítása mellett képességehez mérten kapcsolódjon be.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, Játékra nevelés: eszközök használata, helyrerakása,</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: játékok nevei, taneszközök nevei, könyvespolc, játékpolec, tanulói asztal, szekrény, szemetesvödör /hulladékgyűjtő/, partvis, lapát, asztaltörlő, partvis, szemetesvödör, hulladék, locsoló kanna, öntözővíz, rendrakás, enyém, másé, kölcsön adni, visszakérni,</p>			

Évfolyam:1

Évfolyam:1

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás: Legyen együttműködő az öltözködésnél felismerni, ha szükséges a kézmosás Felismerni, az étkezéshez szükséges eszközöket A szemetet a megfelelő helyre dobni	Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Saját ruhadarabjainak felismerése, az előforduló eszközök használata, a szükségletek jelzése, egyéni képességeikhez illően. A tisztálkodás eszközeinek megfelelő használata Étkezés során az evőeszközök megfelelő használata A tárgyak rendeltetésszerű használatának, és megóvásának megismerése	
Fejlesztési feladat – Ismeretek – Tananyag	Tanulói tevékenység <ul style="list-style-type: none"> • Öltözködés • Személyi higiénia • Étkezés • Környezetrendezés • Évszaknak megfelelő öltözködés, lábbelik fel- és levétele, cseréje, a kiegészítő ruhadarabok megnevezése • Tisztálkodási eszközök és folyamatok • Étkezési szokások • Környezetigényesség <p>Az évszaknak megfelelő ruhaneműk kiválasztása. Cipő befűzése, letörlése, lábtöröl használata. Szükséglét jelzése, vetkőzés, öltözés, WC lehúzása, kézmosás. Orrfűjás helyesen, a használt zsebkendő elhelyezése. Kulturált étkezés evőeszközökkel. Szükséges eszközök előkészítése a terítéshez, asztal leszedése. Étkezések, foglalkozások befejezése után rendrakás, hulladék összegyűjtése.</p>	Elvárt teljesítmény <p>Segítséggel kiválasztja az évszaknak, időjárásnak, alkalomnak megfelelő ruhaneműt. Segítséggel le és felvesz alsó és felsőruházatát, lábbelijét. Irányítással jelzi szükségletét, megmossa arcát, kezét, fogát. Irányítással helyesen használja a zsebkendőt. Irányítással napszaknak megfelelően megterít, tálal. Segítséggel elpakolja eszközeit, rendet rak maga körül.</p> <p>Képes segítséggel bábot, babát, társát célirányosan felöltözteni. Képes irányítással a WC –t használni. Képes szükségletét jelezni. Képes a toalett használatra. Képes irányítással teríteni, tálalni. Környezetigényessége kialakult.</p> <p>Játékra nevelés: babaruha válogatás, rakkosgatás, csoportosítás. Kommunikáció szókincsbővítés Testkép, testséma fejlesztés Mozgásfejlesztés: finommotorika</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A tanév folyamán tanult fogalmak mindegyike.

Évfolyam: 2

1. Témakör: Öltözködés	Előzetes tudás: Együttműködés az öltözködésnél.	Óraszám: 10
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: Saját ruhadarabjainak felismerése, az előforduló eszközök használata, a szükségletek jelzése, egyéni képességeikhez illően.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> Együttműködés az öltözködés során. Az időjárásnak megfelelő ruhadarabok kiválasztása. Képességeihez mérten felnőtt segítségével bekapsolódni alapvető gondozási munkába. Alsó- és felsőruházat fel- és levétele. Ruhazárok kezelése. Évszaknak megfelelő öltözködés. Lábbelik ápolása. Ruhák hajtогatása, fogas, vállfa használat Alsó- és felsőruházat felvétele együttműködéssel. Kis segítséggel az öltözködés begyakorlása, megtanulása. Nagy gombok gombolása cipzár, csat patent használata. Az évszaknak megfelelő ruhaneműk kiválasztása. Cipő befűzése, letörlése, lábtörlő használata. Ruhák gondos elhelyezése fogason, vállfán, polcon. 	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p><i>Önállóan</i> választja ki saját kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát, (cipőjét, csízmáját, papucsát, szandálját) lábbelijét. <i>Önállóan</i> veszi levegye le kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát, <i>Irányítással</i> veszi le csatos, fűzős, tépőzáras, húzózáras (cipőjét, csízmáját, szandálját) lábbelijét. <i>Önállóan</i> veszi le papucsát. <i>Önállóan</i> veszi le sapkáját, sálját, kesztyűjét. <i>Segítséggel</i> veszi le kabátját, felső ruházatát, alsó ruházatát. <i>Irányítással</i> veszi fel csatos, fűzős, tépőzáras, húzózáras (cipőjét, csízmáját, szandálját) lábbelijét <i>Önállóan</i> veszi fel sapkáját. <i>Önállóan</i> veszi fel papucsát. <i>Önállóan</i> használja a lábtörlőt. <i>Segítséggel</i> gombolja be a nagygombot, gombolja ki- és be a kisgombot, zár patentot és csatot. <i>Irányítással</i> gombol ki nagygombot, húz le- és fel a húzózárat, használ tépőzárat. <i>Segítséggel</i> illeszti össze a húzózárat. <i>Irányítással</i> fűz ki cipőt. <i>Segítséggel</i> fűz be cipőt. <i>Önállóan</i> akasztja fel- és le ruházatát fogasra. <i>Irányítással</i> akasztja felés le ruháját válfára. <i>Segítséggel</i> tisztítja meg cipőjét. <i>Segítséggel</i> hajtja össze, fordítja ki ruháját. <i>Segítséggel</i> választja ki az évszaknak/időjárásnak megfelelő ruhaviseletet. <i>Segítséggel</i> tesz szalagot, cipőfűzöt keresztbe és egyszer átköti azt.</p> <p>Kapcsolódási pontok</p> <p>Játékra nevelés: babaruha válogatás, rakkosgatás, csoportosítás.</p> <p>Kommunikáció szókincsbővítés.</p> <p>Mozgásfejlesztés: finommotorika.</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: ruhadarabok neveinek megtanulása, ruhadarabok csoportosítása:- alsó ruházat,- felsőruházat,- *ruhazárak*, ruhaneműk nevei: kabát, sapka, sál, kesztyű, cipő, nadrág, zokni, ing, blúz, pulóver, *vállfa*, fogas, időjárás - évszakok: tél-hideg, nyár-meleg, ruhaneműk: eső-esőkabát, hó-csizma, lábtörlő, cipőtisztítás, cipőtisztító kefe,

Évfolyam:2

2. Témakör: Testápolás (személyi higiénia)	Előzetes tudás: felismerni, ha szükséges a kézmosás Fejlesztendő kompetencia: A szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében a személyes higiénia eléréséhez megfelelő szokásrendszer kialakítása.	Tantárgyi fejlesztési célok: A tisztálkodás eszközeinek megfelelő használata	Óraszám: 20
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Kis segítséggel helyesen alkalmazni a tisztálkodó eszközöket és a zsebkendőt. A szárazra törölközés megtanulása. WC használat, fokozódó önállósággal. Mosakodás. WC használata. Fogápolás. Zsebkendő használata. <p>Kéz - és arcmosás megtanulása, törölközés. Szükséglet jelzése, vetkőzés, öltözés, WC lehúzása, kézmosás. Tükör előtt a helyes fogmosás technikai begyakorlása. Orrfújás helyesen, a használt zsebkendő elhelyezése.</p>	<p>Önállóan jelezzi szükségletét. Segítséggel használja a WC-t, körömkefét, mosakodik és töröli a kezét. Irányítással mos kezet, arcot, fogat és használ zsebkendőt. Segítséggel mosakodik.</p>	<p>Képes legyen segítséggel WC használatára és a mosdó használatával kapcsolatos teendőket (személyi higiénia) elvégezni, szárazra törölözni, szükséges esetekben felszólítás nélkül zsebkendőt használni. Képes a fogmosást kis segítséggel végezni. A személyi higiénia és a testápolás során a cselekedtetéssel begyakorolt ismereteit a felnőtt irányítása mellett képes legyen alkalmazni. Jelezze szükségletét, segítséggel képes legyen WC használatra.</p>	<p>Kommunikáció testkép, testrészek,</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: Piszkos – tiszta, Tisztálkodási eszközök: szappan, szappantartó, körömkefe, víz, vízcsap, hideg víz, meleg víz, törölköző, mosdókagyló, WC papír, fogkefe, fogkrém, zsebkendő, tisztálkodási eszközök pontos nevei,

Évfolyam:2.

3. Témakör: Étkezés	Előzetes tudás: Felismerni, az étkezéshez szükséges eszközöket Fejlesztendő kompetencia: az erkölcsi nevelésben az egészséges táplálkozás alapvető szabályainak megismerésével és az étkezés közben a mértékletesség betartására törekvés kialakítása.	Tantárgyi fejlesztési célok: Étkezés során az evőeszközök megfelelő használata	Óraszám: 10
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
<ul style="list-style-type: none"> Betartani a kulturált étkezés szabályait. Az evőeszközöket rendeltetésszerűen használni. Önállóan étkezni. Étkezés kanállal, villával. Merőkanál használata. Terítés Felelősi teendők ellátása. <p>Kézmosás, étkezés előtt. Kulturált étkezés evőeszközökkel. Segítséggel leves szedése. Terítés tizóraihoz, ebédhez, uzsonnához. Szükséges eszközök előkészítése a terítéshez, asztal leszedése.</p>	<p>Önállóan felismeri saját és társai evőeszközeit, poharait, terítékét. Önállóan használja a kanalat. Segítséggel használja a villát, terít, ellátja a felelősi teendőket. Önállóan használja a szalvétát. Önállóan használja a merőkanalat. Önállóan teszi a maradékétel gyűjtőbe a megmaradt ételt. Irányítással takarítja le az asztalt étkezés után. Irányítással hoz friss vizet az italkancsóban. Irányítással tölt vizet pohárba. Önállóan iszik pohárba.</p>	<p>Étkezése legyen kulturált, tiszta. Képes a személyi higiéniával kapcsolatos teendőket elvégezni étkezések előtt és után. Képes a megfelelő evőeszközzel (de legalább kanállal) enni, pohárkból inni, kancsóból tölteni, szalvétát rendeltetés szerint használni. Képes az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezések spontán használatára.</p>	<p>Kommunikáció szókincs, szófordulatok, kifejezések. Játékra nevelés: babakonyha.</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: Evőeszközök nevei: kanál, villa, pohár, merőkanál, szalvéta, levelestál, abrosz, mélytányér, lapostányér, kistányér A kulturált étkezéshez szükséges kifejezések használata: Jó étvágyat kívánok! Egészségetekre! Kérem szépen... Köszönöm szépen...</p>			

Évfolyam:2.

4. Témakör: Környezetrendezés, környezetmegővás	Előzetes tudás: A szemetet a megfelelő helyre dobni.	Óraszám: 25
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok: A tárgyak rendeltetésszerű használatának, és megővásának megismerése	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

<ul style="list-style-type: none"> • Maga körül rendet tartani kis segítséggel, illetve irányítással. • Ismerni az eszközök funkcióját (melyik eszközt mire használjuk). • Különbséget tenni a saját tulajdon, és a közösség, vagy társai tulajdona között. • A szemetet a megfelelő helyre tenni. • Taneszközök, játékok elővetele, elrakása. • Saját tulajdon felismerése. • Polcok, szekrények használata. • Rendrakás. • Virágápolás. <p>Játéktér rendberakása, a játékok eltevése. Taneszközök épségének, tisztaságának megőrzése. Foglalkozások után taneszközök elrakása. Saját tulajdon kiválasztása, elkülönítése másétól (kölcsön adom, visszakérem). Étkezések, foglalkozások befejezése után rendrakás, hulladék összegyűjtése. Virágontözés.</p>	<p>Segítséggel takarít a foglalkozások, étkezések után. Önállóan veszi elő és rakja el a játéktárgyakat, taneszközöket, adekvátan használja a taneszközöket, polcokat. Önállóan elrakja cipőit, ruháit. Önállóanl felismeri saját taneszközeit, ruháit, lábbeliét, tisztálkodási eszközeit. Önállóanl teszi a maradékétel gyűjtőbe a megmaradt ételt. Irányítással ürít ki a központi hulladékgyűjtőbe a belső téri szemetest. Irányítással használja a szelektív hulladékgyűjtőt. Irányítással ápolja a virágokat, vesz részt a terem takarításában.</p>	<p>Képes a terem rendjére ügyni, az eszközöket rendeltetés szerint használni, helyére tenni. Képes saját tárgyait számon tartani, elkülönítve kezelní, másét tulajdonosának átadni. Tájékozódjon közvetlen környezetében, az elpakolások során találja meg a játékok, tárgyak egyéni felszereléseinek helyét. Alapvető gondozási munkákba a felnőtt irányítása mellett képességehez mérten kapcsolódjon be.</p>
--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: játékok nevei, taneszközök nevei, könyvespolc, játékpolec, tanulói asztal, szekrény, szemetesvödör /hulladékgyűjtő/, partvis, lapát, asztaltörlő, partvis, szemetesvödör, hulladék, locsoló kanna, öntözővíz, rendrakás, enyém, másé, kölcsön adni, visszakérni,

Évfolyam:2

Témakör: Szabadon tervezhető órakeret	Előzetes tudás:	Óraszám: 7
Fejlesztendő kompetencia: szociális és állampolgári kompetencia	Tantárgyi fejlesztési célok:	
Fejlesztési feladat – Ismeretek – Tananyag	<p>Tanulói tevékenység</p> <ul style="list-style-type: none"> • Öltözködés • Személyi higiénia • Étkezés • Környezetrendezés • Évszaknak megfelelő öltözködés, lábbelik fel- és levétele, cseréje, a kiegészítő ruhadarabok megnevezése • Tisztálkodási eszközök és folyamatok • Étkezási szokások • Környezetigényesség <p>Az évszaknak megfelelő ruhaneműk kiválasztása. Cipő befűzése, letörlése, lábtörlő használata. Szükséglét jelzése, vetkőzés, öltözés, WC lehúzása, kézmosás. Orrfújás helyesen, a használt zsebkendő elhelyezése. Kulturált étkezés evőeszközökkel. Szükséges eszközök előkészítése a terítéshez, asztal leszedése. Étkezések, foglalkozások befejezése után rendrakás, hulladék összegyűjtése.</p>	<p>Elvárt teljesítmény</p> <p><i>Segítséggel</i> kiválasztja az évszaknak, időjárásnak, alkalomnak megfelelő ruhaneműt. <i>Segítséggel</i> le és felvesz alsó és felsőruházatát, lábbelijét. <i>Irányítással</i> jelzi szükségletét, megmossa arcát, kezét, fogát. <i>Irányítással</i> helyesen használja a zsebkendőt. <i>Irányítással</i> napszaknak megfelelően megterít, tálal. <i>Segítséggel</i> elpakolja eszközeit, rendet rak maga körül.</p> <p>Képes segítséggel bábot, babát, társát célirányosan felöltöztetni. Képes irányítással a WC –t használni. Képes szükségletét jelezni. Képes a toalett használatra. Képes irányítással teríteni, tálalni. Környezetigényessége kialakult.</p> <p>Játékra nevelés Kommunikáció - szókincs</p>

Elvárt és javasolt fogalmak: A tanév folyamán tanult fogalmak mindegyike.

Információs eszközök használata

Évfolyam: 7 - 8.

A tanterv teljesítéséhez javasolt órakeret

Évfolyam	7.-8.
Heti óraszám	1
2 éves óraszám	72
Ebből kötött	65
Szabadon tervezhető órakeret	7

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	7.-8.
1. Számítógép-kezelés	26
2. Irodatechnikai készülékek	8
3. Dokumentumkészítés	4
4. Játékprogramok	27

Szabadon tervezhető órakeret

7

A tantárgy témáinak feldolgozására javasolt időkeret

Témakör / Évfolyam	7.	8.
1. Számítógép-kezelés	16	10
2. Irodatechnikai készülékek	4	4
3. Dokumentumkészítés	-	4
4. Játékprogramok	12	15
Szabadon tervezhető órakeret	4	3

Tantárgyi célok és feladatok

A tantárgy célja Felkelteni a t középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók érdeklődését a számítógépek és az irodatechnikai eszközök iránt, bemutatni az eszközök sokszínűségét, gyakorlati alkalmazhatóságát a tanulásban, a játékban és a szórakozásban. A számítógép részeinek, működésének megismerése, grafikával, szöveggel kapcsolatos feladatok értelmezése, megoldása közben ismerik meg a számítógép üzemeltetési rendjét, egészségügyi és balesetvédelmi szabályait, az informatikai eszközök tudatos, célnak megfelelő használatát.

Az irodatechnikai készülékek működtetésének és adekvát használatának gyakorlására a pedagógusnak kell megteremteni a lehetőséget – építve arra, hogy a számítógép használata lehetőséget teremt az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására, különböző típusú játékprogramok használatának elsajátítására egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.

7.-8. évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az erkölcsi nevelésben az információs eszközök mértékletes és fegyelmezett használatára neveléssel, és az információs rendszerek használata során felmerülő etikai kérdések tudatosodásával, és szem előtt tartásával.

A médiatudatosságra nevelésben nagy szerepe van az internetes médiumok által nyújtott kapcsolattartási lehetőségek megismerésének és gyakorlásának, az internethasználat veszélyforrásainak és veszélyeinek megismerésének, a valóság és a virtualitás megkülönböztetési képességének és az információk szűrésének és rendszerezésének tudatosításának. A természettudományos és technikai kompetencia fejlődését támogatja a világ megismerése az internet használatának segítségével.

A digitális kompetencia fejlődését elősegíti az információs technikák magabiztos és kritikus használata, a szabadidő hasznos eltöltése a számítógép segítségével, a kapott információk felismerése, értékelése és használata, az internetes kommunikáció lehetőségeinek megismerése és a számítógépes függőség megelőzése, a játékidő kontrollálása.

Az esztétikai-művészeti tudatosság fejlődéséhez hozzájárul a számítógép sokoldalú felhasználása során a keresett tartalmak elemzése.

A hatékony, önálló tanulást az információs technika által nyújtott lehetőségek tanulást segítő alkalmazásának megismerése, a számítógép lehetőségeinek felhasználása az egyéni ütemű tanulásra, az utasítások pontos végrehajtására és az önálló munkára nevelés és tehetséggondozás segíti.

1. Témakör: Számítógép-kezelés	<i>Előzetes tudás: Balesetvédelmi ismeretek</i>	Óraszám: 16	
<i>Fejlesztendő kompetencia: érdeklődés felkeltése az információs eszközök használata iránt</i>	<i>Tantárgyi fejlesztési célok: szakszerű- és biztonságos számítógép használat</i>		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

A számítógép tartozékaiknak megismerése. <ul style="list-style-type: none">• Barátkozás a számítógéppel.• Ismerkedés a monitorral, billentyűzettel, egérrel.• Az operációs rendszer felületén végzett egyszerű feladatok megismerése, elsajátítása.	Megfigyelés, gyakorlás az eszközökkel. A számítógép kezelése, a programokkal való tevékenység megadott lehetőségek szerint. A grafikus operációs rendszer indításának és bezárásának helyes lépései Az ablakok és ikonok használata. Az ablakok megnyitásának módja, közlekedés az ablakok között, ablakméretek megváltoztatása és mozgatása. A megismert műveleteket konkrét gyakorlati feladatokon keresztül végezzék el.	Képes a számítógépet felnőtt jelenlétében szabályosan használni. Ismeri és használja a tanult operációs rendszer műveleteit. Ismeri a számítógépes környezetben való viselkedés szabályait.	Életvitel és gyakorlat: piktogramok, jelek értelmezése Kommunikáció pontos szövegírás
Elvárt és javasolt fogalmak: Néhány, a számítógép működtetésével kapcsolatos megnevezés (monitor, billentyűzet, /a billentyűzenet található rövidítések, jelek értelmezése/ egér, operációs rendszer, ablak, ikon, program).			

7. évfolyam

Évfolyam: 7.

2. Témakör: Irodatechnikai készülékek	<i>Előzetes tudás:</i> Telefonhívás kezdeményezés és fogadása az udvariassági formaságok betartásával.	Óraszám: 4
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> bekapcsolódás tevékenyen az egész világra kiterjedő információs társadalomba	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A megismert eszközök szabályos használata.	
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény

A telefon adekvát használata (amennyiben lehet mobil készüléket is).	<ul style="list-style-type: none"> • Telefon működése és használata, • Fax működés és használata • Üzenetrögzítő működés és használata <p>A kulturált telefonálási szokásokat megismerni.</p>	<p>Telefonálás. Házi hívás, helyi hívás, mobil szám hívása közötti különbség. Eltérő készülékek használata. Telefonos szolgáltatások lekérése (pl. pontos idő, faxhang stb.). A telefonálás anyagi vonzatának tudatosulása. A szakszerű használat elsajátítása.</p>	<p>Képes kulturáltan, telefonálást kezdeményezni és folytatni. Tisztában van a telefonhasználat anyagi vonzatával.</p>	<p>Kommunikáció beszédkésség, szövegértés, pontos szövegírás, másolás Környezet- ismeret: telefonálás</p>
Elvárt és javasolt fogalmak: vonal, kicseng, foglalt jelzés, vonalas – mobil készülék, szolgáltató, percdíj, előfizetés, kártyás fizetés, kézi-beszélő, telefonzinór, fax, üzenetrögzítő, (a készüléken meglévő jelek, rövidítések és értelmezésük)				

Évfolyam: 7.

4. Témakör: Játékprogramok	<i>Előzetes tudás:</i> Koncentrált figyelem. Szem – kéz koordináció.	Óraszám: 12	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> az informatikai kultúra fejlődésének kialakítása; az IKT használatával tudjanak tanulni, művelődni, szórakozni; lehetőség az egyéni ütemű tanulásra;	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az ismert programok önálló használata.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Játék-, illetve tantárgyi alkalmazásokhoz kapcsolódó programok	Gyakorlás tanári segítséggel.	Képes különböző típusú játékprogramok használatát elsajátítani egyéni szintekhez mért nehézségi fokon.	Testnevelés: nagymozgások, finommotorika, Kommunikáció pontos szövegértés és szövegírás, Olvasás, írás: másolás, értelmező olvasás,
--	-------------------------------	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: Az aktuális programok használatához tartozó kifejezések és szókapcsolatok.

Évfolyam: 7.

Évfolyam: 7.

5. Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás:</i> A tanult informatikai ismeretek helyes alkalmazása kevés segítséggel			Óraszám: 4
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> a helyes informatikai szemlélet kialakítása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> egyre magabiztosabb hardver- és szoftverhasználat			
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény		Kapcsolódási pontok
Javaslat: <ul style="list-style-type: none">• PowerPoint alapjai• Digitális fényképezés alapjai	Kép, ábra és szöveg egyszerű használata a dián Áttűnés, egyéni animációk. Képformátumok, és azok mentése, szerkesztése a számítógépen	Képes egyszerű, rövid diasort létrehozni. Tud digitális fényképezőgépről adatokat másolni és egyszerű szerkesztési műveleteket tanári irányítással végezni.	Kommunikáció Olvasás-írás:	
Elvárt és javasolt fogalmak: bemutató, diakocka, áttűnés, egyéni animáció, digitális képformátum, képedítálás				

8. évfolyam

Évfolyam: 8.

1. Témakör: Számítógép-kezelés	<i>Előzetes tudás:</i> Ismeri a számítógépes környezetben való helyes viselkedés szabályait. <i>Képes a számítógépet felnött jelenlétében szabályosan használni.</i>	Óraszám: 10	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> a kreativitás fejlesztése, alkotó munkára nevelés	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> egyre önállóbb, szakszerű- és biztonságos számítógép használat		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Alapvető alkalmazói ismeretek megismerése, használata.	<p>Alkotómunka megfelelő szoftverekkel.</p> <p>A használt programok kikeresése, indítása, használata és bezárása.</p> <p>Rajzoló program futtatása. Egyszerű rajzos dokumentumok készítése Mentés.</p> <p>Információszerezés az Internetről irányított keresés. Ismert webhely keresése. Ugrópont használata.</p> <p>Felfedező keresés az életkornak megfelelő információhordozókban.</p> <p>Multimédiás oktatóprogramok használata.</p>	<p>Képes a tartalom áttekintésére, a választott program indítására, alkalmazására</p> <p>Tud egyszerű rajzos dokumentumot készíteni, és menteni.</p> <p>Ismeri az Internet fogalmát, tud egyszerű tartalmat keresni.</p>	<p>Olvasás-írás: Ábrázolás-alakítás: Kommunikáció</p>
--	--	--	---

Elvárt és javasolt fogalmak: A tananyaggal kapcsolatos fogalmak megismerése, értelmezése
(mentés, internet, webhely, információ, információhordozó, ugrópont).

Évfolyam: 8.

2. Témakör: Irodatechnikai készülékek	<i>Előzetes tudás:</i> Elektromos eszközökkel való körültekintő bánamód. <i>Piktogramok értelmezése.</i>	Óraszám: 4	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> korszerű eszközök kezelése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> A megismert eszközök szabályos használata.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

<ul style="list-style-type: none"> Fénymásolatot készíteni segítséggel. Nyomtatványt (meghívó, plakát stb.) készíteni segítséggel. 	<p>A másoló használata, saját munkáról másolat készítése.</p> <p>A nyomtató használat elsajátítása, saját munka kinyomtatása.</p>	<p>Képes a tanult eszközöket megfelelően működtetni, nyomtatványt, fénymásolatot készíteni (meghívó, plakát).</p>	<p>Kommunikáció beszédkészség, szövegértés, pontos szövegírás, másolás</p> <p>Életvitel:</p>
<p>Elvárt és javasolt fogalmak: az eszközökön meglévő jelek, rövidítések és értelmezésük fénymásolópapír, nyomtatók, festékpatron, toner.</p>			

3. Témakör: Dokumentumkészítés	<i>Előzetes tudás:</i> Biztos tájékozódás a billentyűzeten.	Óraszám: 4	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> Látványszerkesztés alkalmazása az üzenetek kifejezésére	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Eligazodás a megismert programokban.		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok

Változások előidézésének módjai számítógép használatával (írás – írott szöveg eltüntetése, ábrák színezése, színek változtatása, méret változtatása, stb.). Aktivitás a programok kezelésében. <ul style="list-style-type: none">• Oktatási célú programok használata.• Kézségfejlesztő, didaktikai célú szoftverek.	A programuktól függően olvasás – írás vagy számolás. Tanulás, gyakorlás (egyenileg vagy választott tárral).	Képes a számítógéppel és programokkal kapcsolatos egyszerű szóbeli utasításokat megérteni, végrehajtani. Próbálkozik, segédkezik abban, hogy a képernyón változásokat idézzen elő (betű nagyság, szín, forma megváltoztatása, rajz, kép készítése, tetszőleges változtatása).	Kommunikáció szövegértés, pontos írás, Életvitel és gyakorlat: piktogramok, jelek ismerete, Ábrázolás, alakítás: ábra, kompozíció készítése,
--	---	---	--

Elvárt és javasolt fogalmak: Betű, szám, egyéb jelek.

Évfolyam: 8.

Évfolyam: 8.

4. Témakör: Játékprogramok	<i>Előzetes tudás:</i> Koncentrált figyelem. Szem – kéz koordináció. <i>Fejlesztendő kompetencia:</i> önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és tanulási technikák fejlesztése	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> Az ismert programok önálló használata.	Óraszám: 15
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Játék-, illetve tantárgyi alkalmazásokhoz kapcsolódó programok <ul style="list-style-type: none"> • A használt játékprogramot megnevezni és használatának módját (elindítás, bezárás, irányítás) elsajátítani. 	Gyakorlás tanári segítséggel.	Képes az általa használt játékprogramot megnevezni. Képes elfogadni a játékprogram használatának időtartambeli korlátozását.	Testnevelés: nagymozgások, finommotorika, Kommunikáció pontos szövegértés és szövegírás, Olvasás, írás: másolás, értelmező olvasás,
Elvárt és javasolt fogalmak: Az aktuális programok használatához tartozó kifejezések és szókapcsolatok.			

5. Témakör: Szabadon tervezhető	<i>Előzetes tudás:</i> A tanult informatikai ismeretek helyes alkalmazása	Óraszám: 3	
<i>Fejlesztendő kompetencia:</i> a helyes informatikai szemlélet kialakítása	<i>Tantárgyi fejlesztési célok:</i> egyre magabiztosabb hardver- és szoftverhasználat		
Fejlesztési feladat – Ismeretek - Tananyag	Tanulói tevékenység	Elvárt teljesítmény	Kapcsolódási pontok
Javaslat: <ul style="list-style-type: none">• PowerPoint alapjai• Digitális fényképezés alapjai	Kép, ábra és szöveg egyszerű használata a dián Áttűnés, egyéni animációk. Képformátumok, és azok mentése, szerkesztése a számítógépen	Képes egyszerű, rövid diasort létrehozni. Tud digitális fényképezőgépről adatokat másolni és egyszerű szerkesztési műveleteket tanári irányítással végezni	Kommunikáció Olvasás-írás:

Elvárt és javasolt fogalmak: bemutató, diakocka, áttűnés, egyéni animáció, digitális képformátum, képeditálás

Évfolyam: 8.

Szakmai programok

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ
a
21 542 02

**Textiltermék-összeállító
részszakképesítés
speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára**

a 34 542 03 Fehérnemű-készítő és kötöttáru összeállító szakképesítés kerettanterve alapján

I. A szakképzés jogi hátttere

A szakmai tantervi adaptáció

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 21 542 02 Textiltermék-összeállító részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet,
- a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet

alapján készült.

II. A részszakképesítés alapadatai

A részszakképesítés azonosító száma: 21 542 02

A részszakképesítés megnevezése: Textiltermék-összeállító

A szakmacsoport száma és megnevezése: 10. Könnyűipar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVII. Könnyűipar

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: nem igényel befejezett iskolai végzettséget

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények:-

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.
Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részszakképesítés/Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: nincs

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:

nincs

V. A fogyatékossági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok

Módszertani ajánlás a tanulásban akadályozott tanulók szakmai képzéséhez

A módszertani ajánlás alkalmazható szegregált (speciális szakiskolai) vagy integrált (többségi szakképző intézményben vagy csoportban) szervezeti formában, valamint speciális elemeinek átvételével a felnőttképzés keretében is.

A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását.

Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai segítségnyújtással a többségi iskolát is látogathatják. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyeik is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

Ha ennél pontosabban szeretnénk megfogalmazni a tanulási akadályozottságot, akkor az alábbi definícióhoz nyúlhatunk:

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.) Tehát az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végzik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékosság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-vérehajtás, a szocio-empcionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak olyan tanulásban akadályozott diákok, akik egyéni szükségleteik miatt nem képesek

integrált oktatásban részt venni. Ezekben a gyógypedagógiai intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindezt kislétszámu osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermekek többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárcsoporton belül kapják meg.

Az integráció feltételei a következők (ezek természetesen a szegregált intézményekben is jelen vannak).

1. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermekek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő **tantervet**, eltérés minden össze a tanulóktól elvárt, az egyéni képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.
- A **kisebb osztálylétszámu osztály** kialakításakor figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódöt igényel.

2. Szubjektív tényezők

- A **befogadó pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkézsége, kreativitása, valamint a fogyatékosságról szóló ismeretei.
- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.
- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt, felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.
- A **társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahhoz, hogy a fogyatékos gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezzenek egyenrangúként kezelni. De múlik a fogyatékos gyermek személyiségen is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.

Az integráció formái lehetnek:

- Lokális integráció: az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, minden össze az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.
- Szociális integráció: ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a

foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.

- Funkcionális integráció: az integrációt ezen formája is két szinten valósulhat meg. A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeessenek (pl. készségörák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozása tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyermeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációt számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Kutatások igazolták, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiekkel, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzájuthatnak, de akár azt is, hogy gyorsabb fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

Módszertani javaslatok

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

- az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
- az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
- az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
- az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
- a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
- az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
- lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
- a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelni.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb

információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé.

2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkentheti a zavaró magatartás mennyiséget és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy minden jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.

3. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkentéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzállását a sajátos nevelési igényű tanulókhöz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.

4. A differenciálás létfogalma az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonaláért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekében: továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás; aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonala; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak előntésekkel, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megismétlése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
- Differenciálás a feladatak szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.
- Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamilyen eszközt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségerzettelük.
- Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmatlan csoportokban.
- Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.
- Differenciálás a célok szintjén: mindenek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.

- Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlenne váltnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelöli meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.

5. Hatókony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti. A tanulásban akadályozott tanulók tekintetében ez a módszer az egyéni fejlesztési terv segítségével valósítható meg. Ennek a pedagógiai tevékenységnek a támogatására hozták létre az „Elektronikus Egyéni Fejlesztési Tervet”, az EEFT nevű programot (www.eeft.hu). A kialakított struktúra, sok száz oldalas szakmai támogató szöveg, és a tanulók sikereire, erősségeire építő egyéni fejlesztést támogató cselekvési tervezet hasznos eszközök lehetnek.

6. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását. Magyarországon is van erre kezdeményezés, például: Dobbantó program (www.fszk.hu)

7. Alternatív tanulási stratégiák segíthetnek abban, hogy a diákok hogyan tanuljanak és hogyan oldjanak meg problémákat. Soha ne felejtsük le, hogy az ami a tanulásban akadályozott tanulók javára szolgál, az a többségi tanulók számára is hasznos.

8. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a habilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönnyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

10. A befogadó értékelésnek jól körülhatárolható elemei vannak. (1) Azok a módszerek és stratégiák, amelyek segítségével világos képet kaphatunk az oktatás folyamatáról, a tanuló elért eredményeiről, és amelyek ugyanakkor arról is informálják a

pedagógust, hogy a jövőben min kell változtatnia egyes tanulók vagy csoportok tanítása során. Ezek az elemek egyrészt segítik a reflektálást az adott időszak alatt elvégzett munkára, másrészt használható inputokat adnak a következő időszak tervezéséhez, a döntéshozatalhoz. (2) A befogadó értékelésben gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását és magát a nevelési-oktatási folyamatot is. (3) Szerves része azoknak a tényezőknek az értékelése, amelyek hozzájárulnak a befogadás megteremtéséhez. (4) Jellemzője a tanuló, a tanárok, osztálytársak, szülők és mások bevonása az értékelésbe. (5) Tartalmaz olyan eljárásokat, amelyek más funkciókat is betölthetnek. Az iskoláknak aktívan kell támogatniuk az értékelés különféle megközelítéseinek kifejlesztését, amelyek egyben tükrözik a tanulók ugyancsak különféle tanulási módjait, és amelyek szintén különféle módon teszik lehetővé az értékeléshez szükséges tanulási tényanyag összegyűjtését. Ez persze azt feltételezi, hogy az iskolán belül a tanárok rugalmasan hozhatnak meg olyan döntéseket, mikor értékeljenek, mit értékeljenek és azt is, hogy a tanárok olyan módszerek alkalmazásához is hozzájutnak, amelyek egy adott tanuló által kedvelt értékelési eszközök.

Befejezés

A (speciális) szakiskolák feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsenek fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítaniuk kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

VI. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 héttel	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismertet	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismerteti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadság nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismeret	2		70	1	
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		2			
10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás-előkészítés	1		70	1	
	Szakrajz	2			2	
	Szakrajz gyakorlat		4			4
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	2		70	2	
	Textiltermékek készítése gyakorlat		8			11
Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	1				
Foglalkoztatás	Foglalkoztatás					2
Viselettörténet	Viselettörténet	0,5				
Stílustan	Stílustan		0,5			
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám	8,5	14,5		6	15+2	
Összes heti/ögy óraszám		23		70	23	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadság) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részszakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám				Összesen
		9. évfolyam		10. évfolyam		
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és áruismérő	72		70	35	107
	Textilipari nyersanyagok	36				36
	Fonalak, cérnák	36				36
	Textíliák, kelmék				35	35
	Anyagvizsgálatok gyakorlat		72			72
	Textilipari anyagvizsgálatok		24			24
	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata		24			24
	Laboratóriumi anyagvizsgálatok		24			24
10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés	Ruhaipari gyártás- előkészítés	36		70	35	71
	Gyártás-előkészítés	36			35	71
	Szakrajz	72			70	142
	Alapszerkesztések	36			35	71
	Modellezések	36			35	71
	Szakrajz gyakorlat		144		140	284
	Alapszerkesztés		72		70	142
	Modellezés		72		70	142
10115-12 Textiltermékek összeállítása	Textiltermékek készítése	72			70	142
	Szabásminta használata	18			18	36
	Ruhaipari gépek	18			17	35

	üzemeltetése					
	Textiltermékek gyártástechnológiája	36		35		71
	Textiltermékek készítése gyakorlat		288		385	673
	Szabásminta használata		144		101	245
	Ruhaipari gépek üzemeltetése		72		140	212
	Textiltermék készítése		72		144	216
Munkahelyi egészség és biztonság	Munkahelyi egészség és biztonság	36				36
Foglalkoztatás	Foglalkoztatás				70	70
Viselettörténet	Viselettörténet	18				18
Stílustan	Stílustan		18			18
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	306	522		210	595	1633
Összes éves/ögy óraszám:		828	70		805	1703
Elméleti óraszámok/aránya					516/30,2%	
Gyakorlati óraszámok/aránya					1187/69,8%	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás."

A
10113-12 azonosító számú

**Ruhaipari anyagvizsgálatok
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10113-12 azonosító számú, Ruhaipari anyagvizsgálatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témaörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10113-12 Ruhaipari anyagvizsgálatok	Ruhaipari anyag- és árükszeret			Anyagvizsgálatok gyakorlat		
	Textilipari nyersanyagok	Fonalak, cérnák	Textíliák, kelmék	Textilipari anyagvizsgálatok	Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata	Laboratóriumi anyagvizsgálatok
FELADATOK						
Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtái, tulajdonságait és előállításának módjait	x			x		x
Meghatározza a minta, vagy mintadarab alapanyag-összetételét	x				x	x
Megállapítja a fonal, vagy cérla előállítási módját, minőségét		x			x	
Elemzi a textíliák legismertebb fajtái			x		x	x
Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket	x			x	x	
Meghatározza az anyagok összedolgozhatóságát	x			x	x	
SZAKMAI ISMERETEK						
A textilipari szálasanyagok eredete, fajtái, tulajdonságai	x			x		
A textilipari szálasanyagok feldolgozásának módjai	x			x		
Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői		x			x	x

Ruhaipari textíliák fajtái és tulajdonságaiak			x		x	
Ruhaipari textíliák felhasználási területei			x		x	
Textíliák felületi struktúrája			x		x	x
Textíliák feldolgozási tulajdonságai			x		x	
Kellékek fajtái és jellemzői		x	x		x	x
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei		x	x		x	
Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei	x			x	x	x
Laboratóriumi vizsgálati módszerek						x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások				x		x
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Szakmai nyelvű olvasott szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Idegen nyelvű olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x	x
Szakmai számolási készség				x	x	x
Kezelési, használati utasítások, jelképek értelmezése	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Önállóság	x	x	x	x	x	x
Döntésképesség				x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x	x	x	x	x
Problémamelemzés				x	x	x

1. Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

107 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A textilipari nyersanyagok fajtáinak megismerése. A textilipari alapfogalmak elsajátítása, a textíliák előállítási műveleteinek megismerése, a nyersanyagok és kellékanyagok feldolgozhatósági és viselési tulajdonságainak megismerése a minőségellenőrzés és minőségbiztosítás szabványokban kialakított szempontjainak figyelembevételevel.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaipari gyártás-előkészítés tantárgy

Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok)

Lakástextíliák készítése tantárgy

Lakberendezési stílusok, befolyásoló tényezők

Hétköznapok és ünnepek textíliái, szerepük, különbözőségük

Lakástextíliák

Lakástextíliák készítése gyakorlat tantárgy

A termékek és alkatrészek minőségi elkészítéséhez szükséges szakmai kidolgozási ismeretek

Női ruhák készítése tantárgy

Ruházati termékek varrodai gyártásának meghatározása

Női ruhák készítéshez felhasználható alap- és kellékanyagok

Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy

Ruházati termékek varrodai gyártásának meghatározása

1.3. Témakörök

1.3.1. Textilipari nyersanyagok

36 óra

A szálasanyag fogalma.

A szál, selyem, rost, filament fogalma.

Szálasanyagok csoportosítása.

Természetes eredetű szálasanyagok tulajdonságai.

Természetes eredetű szálasanyagok felhasználási területei.

Mesterséges szálasanyagok előállítási módjai, tulajdonságai.

Mesterséges szálasanyagok felhasználási területei.

A textilipari feldolgozhatóság feltételei.

A feldolgozás során fellépő igénybevételek.

A szálasanyagok alakja és felülete.

A szálasanyagok molekuláris felépítése.

A szálasanyagok vegyi szerkezete.

A szálasanyagok külső alakja és látható szerkezete.

A szálhosszúság fogalma.
A szálak finomsága.
A szálasanyagok higroszkópikus tulajdonságai.
A szálasanyagok mechanikai tulajdonságai.
A szálasanyagok villamos tulajdonságai.
A szálasanyagok termikus tulajdonságai.
A szálasanyagok vegyi tulajdonságai.
Szálasanyagok viselkedése vegyszerekkel szemben.
Kémiai vegyületek rendszere.

1.3.2. Fonalak, cérnák

36 óra

Fonalak és cérnák fajtái, jellemzői.
Fonal vagy cérla előállítási módját, minőségi követelményeit.
Terjedelmesített filamentfonalak jellemzői.
Fonaljellemzők: egyenletesség, szilárdság, keménység, sodrat, nyújthatóság, rugalmasság.
Fonalak felhasználási területei.
Fonalak, cérnák finomsági számának meghatározása.
Fonalak, cérnák sodratjellemzőinek meghatározása.
Fonalak, cérnák alaki hibáinak meghatározása.
Cérnák felhasználási területei.
Egyszerű, összetett és díszítő cérnák vizsgálati módszerei.
Ruhaiipari kellékek:
varrófonalak, varrócérnák
szalagok, zsinórok
gombok, csatok, kapcsok, húzózárak
Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.3.3. Textíliák, kelmék

35 óra

A szövetek gyártása, a szövés elve és eszközei.
A kötéstan alapjai, alap és levezetett kötések.
Kötött kelmék csoportosítása, a kötés-hurkolás technológiája és eszközei.
Vetülék és láncrendszerű alapkötések jellemzői.
Nemszótt textíliák – fátyolkelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.
Nemszótt textíliák – varrva-hurkolt kelmék - fajtái, tulajdonságai és felhasználásuk.
Közbélések fajtái, felhasználási területe.
A textilkikészítés műveleteinek csoportosítása.
Színezési eljárások módjai.
A ruházati textíliák legismertebb fajtái, tulajdonságai, külső képi és műszaki jellemzői, felhasználási területük.
Vegyi szálak feldolgozási, viselési tulajdonságai, felhasználásuk.

Fonalak, cérnák fajtái, jellemzői, felhasználási lehetőségeik.
Terjedelmesített fonalak fajtái.
Pamutszövetek típusai.
Gyapjúszövetek típusai.
Selyemszövetek fajtái.
Vegyiszál és keverékszövetek típusai és fajtái.
Kötött, hurkolt kelmék típusai.
Nemszött textíliák, fátyolkelmék, varrvahurkolt textíliák.
Idegen nyelvű anyagismereti jelképek.

1.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés			x	-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	projekt		x		-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	házi feladat			x	-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-

1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése	x		x	-
2.2.	Leírás készítése	x	x	x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre	x			-
2.4.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.5.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.6.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.7.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x			-
3.	Komplex információk körében				
3.1.	Esetleírás készítése			x	-
3.2.	Elemzés készítése tapasztalatokról			x	-
3.3.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján	x			-
3.4.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után	x			-
3.5.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			-
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal			x	-
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
4.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Anyagvizsgálatok gyakorlat tantárgy

72 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátítatni a tanulókkal a különféle textíliák

összedolgozhatóságának feltételeit, a nyersanyag meghatározások, illetve alkalmazott vizsgálatok módját. Az elméleti órákon tanult tananyag gyakorlatban történő alkalmazása, az alapanyagok felismerése, elemzése látás, tapintás és szaglás alapján.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és a Ruhaipari anyag- és áruismeret elméleti tantárgyra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. Textilipari anyagvizsgálatok

24 óra

Elemzi a textilipari alapanyagok, fajtait, tulajdonságait és előállításának módjait.

Meghatározza a minta vagy mintadarab alapanyag-összetételét.

Kiválasztja a technológiai előírásnak megfelelő alapanyagokat, kellékeket.

Textíliák felületi struktúrájának vizsgálata.

Textíliák feldolgozási tulajdonságainak alkalmazása.

Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.

Kellékek fajtáinak és jellemzőinek vizsgálata.

Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.

Mintagyűjtemény készítése.

Szövetvizsgálatok – kötésmód, szövetszerkezet, felületi jelleg meghatározása.

Színezési eljárások meghatározása.

Kötött-hurkolt kelmék szerkezeti felismerése.

Ruházati textíliák alapanyag és technológia szerinti csoporthozosítása.

Kereskedelmi megnevezések.

Ruházati textíliák feldolgozási tulajdonságai.

Ruházati kellékek fajtái, felhasználási területük.

Különféle textíliák összedolgozhatóságának feltételei.

Mintagyűjtemény alapján a textilméteráruk, kellékek, rövidáruk rendszerezése.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.

Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.

2.3.2. Fonalak, cérnák, kelmék vizsgálata

24 óra

Fonal vagy cérla előállítási módjának és minőségi követelményeinek megállapítása.

Díszítő és varrócérnák jellemzése.

A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása.

A textíliák legismertebb fajtáinak elemzése.

Technológiai előírásnak megfelelő alapanyagok, kellékek kiválasztása.
Az anyagok összedolgozhatóságának meghatározása.
Kellékek alkalmazásának lehetőségei, az összedolgozhatóság feltételei.
Kellékek fajtái és jellemzői.
Textíliák feldolgozási tulajdonságai.
Idegen nyelvű anyagismereti jelképek elemzése.

2.3.3. Laboratóriumi anyagvizsgálatok	24 óra
Az alapanyagok kémiai felépítése.	
Az alapanyagok alakíthatósági feltételei.	
A mechanikai hatások, és az alakíthatóság.	
Az alapanyagok fizikai jellemzőinek meghatározása, mértékegységeire, értelmezése, szakszerű használatára vonatkozó ismeretekkel.	
Mintagyűjtemény készítése, rendszerezése.	
Anyagminták azonosítása.	
A textilipar nyersanyagainak felismerése, rendszerezése.	
Nyersanyagok meghatározása mikroszkopikus képük alapján.	
Nyersanyagok meghatározása égetési próbával.	
Tapasztalatok ismertetése, táblázatos rendszerezése.	
A minta vagy mintadarab alapanyag-összetételének meghatározása.	
Textíliák felületi struktúrája	
Anyagösszetétel-vizsgálat lehetőségei.	
Laboratóriumi vizsgálati módszerek.	
Szövetek nyersanyag-összetételének meghatározása mikroszkóppal, égetési próbával.	
Szövetek lánc- és vetülékfonalainak vizsgálata, elemzése.	
Színoldal meghatározása.	
Kötött-hurkolt kelmék szemsűrűségének meghatározása.	
Vizsgálati eredmények és a ruhaipari feldolgozás feltételeinek összefüggései.	
Laboratóriumi eszközök ismerete és biztonságos használata.	
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások megismerése és betartása.	
Gépek biztonságtechnikája, védőeszközök fajtái.	

2.4. A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

- 2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)**

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x		Táblai rajzeszközök
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés		x		Mikroszkóp, lupe Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém-, vagy porcelántálak
1.4.	házi feladat	x			

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		
3.	Képi információk körében				
3.1.	Mikroszkopikus kép értelmezése	x			
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról		x		
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		

5.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
6.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
6.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján			x	
7.	Vizsgálati tevékenységek körében				
7.1.	Technológiai próbák végzése		x		
7.2.	Technológiai minták elemzése		x		
7.3.	Vegyészeti laboratóriumi alapmérések		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak
7.4.	Anyagminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak
7.5.	Tárgyminták azonosítása		x		Laboratóriumi eszközök – bunsen égő, vegyszerek, üveg-, fém- vagy porcelántálak

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10114-12 azonosító számú

**Ruhaipari gyártmánytervezés
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10114-12 azonosító számú, Ruhaipari gyártmánytervezés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Ruhaipari gyártás-előkészítés	Szakrajz		Szakrajz gyakorlat	
		Alapszerkesztések	Modellezések	Alapszerkesztés	Modellezés
10114-12 Ruhaipari gyártmánytervezés					
FELADATOK					
Modellrajzot készít vagy modellt választ	x		x	x	x
Méretet vesz		x		x	
Meghatározza a szerkesztési méreteket		x		x	
Alkalmazza a levett méreteket		x		x	
Alkalmazza az ergonómiai mérettáblázatokat		x		x	
Alapmintát készít		x		x	
Az alapmintát modellezzi az aktuális divatnak, illetve a megrendelő igényének, a választott modellnek megfelelően			x		x
Szabásmintát készít - egyedi vagy konfekció szabásmintát		x	x		x
Szabásminta szériát készít - elfogadott mintadarab alapján		x			x
Felfektetési rajzot készít	x				
Terítekrajzot készít	x				
Alapanyag és kellékkalkulációt készít, anyaghányadot számol.	x				
Alap- és kellékanyagokat ellenőriz	x				
Meghatározza a műveleti sorrendet egyedi termékkészítés esetén	x				
Műszaki leírást készít a termékről és a termék gyártásáról	x				
SZAKMAI ISMERETEK					
Méretvétel szabályai, mérettáblázatok felépítése	x	x		x	
Alkalmazott műszaki ábrázolások fajtái	x	x		x	
Alapszabásminták szerkesztése		x		x	
Modellezés			x		x
Szabásminta felfektetés és a szabás módjai	x				
Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök	x				
Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések	x	x	x	x	x
Műveleti utasítások felépítése, szerepe	x				
Varrások alaki- és méretjellemzői	x	x		x	
Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői	x				

SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Ruhaipari tervező program alkalmazása		x	x	x	x
Szakmai nyelvi íráskézség, fogalmazás, írásban		x			
Idegen nyelvű szakmai kifejezések megértése	x				
Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése	x	x	x	x	x
Szakmai számolási készség	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Döntésképesség	x	x	x	x	x
Pontosság	x	x	x	x	x
Önállóság	x	x		x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Tömör fogalmazás készsége	x				
Közérthetőség	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x	x	x
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x	x	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x		x	x	x

3. Ruhaipari gyártás-előkészítés tantárgy

71 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A gyártmánytervezés- és a gyártás-előkészítés folyamatának megismertetése. A műszaki dokumentációhoz kapcsolódó alapfogalmak elsajátítása, műszaki dokumentáció értelmezése. A gyártás-előkészítő programok, gépek, szabászati eszközök megismertetése.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy.

A szálás anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálás anyagok jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra.

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása.

3.3. Témakörök

3.3.1. Gyártás-előkészítés

71 óra

Anyagok csoportosítása felhasználás szerint (alap-, kellék-, segéd-, üzem- és fűtőanyagok).

Anyagbeszerzés és anyagraktározás.

Bevizsgálás.

Felfektetés módjai.

Felfektetési rajzkészítés lépései.

Terítékrajz készítése.

A terítés (terítési módok, eszközök).

Terítéken alkalmazott jelölések.

Szabás eszközei, módjai.

Alkalmazott szakmai számítások, mértékegységek, jelölések

Anyagnormák számítási módszerek.

Műveleti utasítások felépítése, szerepe.

Műszaki leírás készítése:

Gyártmányrajz, modellszám, külalak leírása, alapanyag és kellékek megnevezése, szükséges alkatrészek, varrások alaki és méretjellemzői, mérettáblázatok, fonalirány és toldási lehetőségek, a rendelkezésre álló eszközök alapján gépek, berendezések kiválasztása, a gyártási folyamat leírása.

Varrások alaki- és méretjellemzői.

Ruhaipari gépek, berendezések technológiai jellemzői.

Gyártás előkészítő programok, gépek, eszközök ismerete.

Idegen nyelvű szakmai kifejezések ismerete.

Szakmai ábrázolások értelmezése, készítése.

3.4. A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	kiselőadás			x	
1.3.	megbeszélés			x	
1.4.	szemléltetés			x	
1.5.	projekt		x		
1.6.	házi feladat	x			

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű	x			

	kérdésekre				
2.3.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.5.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Gyártmányrajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Gyártmányrajz készítése leírásból	x		x	
3.3.	Műveleti rajz készítése tárgyról	x		x	
3.4.	Műveleti rajz kiegészítés	x		x	
3.5.	Műveleti rajz elemzése, hibakeresés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Szakrajz tantárgy

142 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A szabás-szakrajz eszközeinek, a női testalkat felépítésének, a méretvétel szabályainak megismertetése. Alapvető női felsőruházati termékek szabásmintáinak szerkesztése és modellezése.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Textiltermékek készítése tantárgy

Szabásminta használata

Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Szabásminta használata

Női ruhák készítése tantárgy

Női ruhák modellezése

Szakszerű méretvétel

Modellezés és modellrajz összefüggései

Kényelmi bőségek értelmezése

Méretek beazonosítása, mérettáblázatok fajtái

Szabásminta másolása, eszközök használata

Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy
Méretek beazonosítása, mérettáblázatok fajtái
Szabásminta másolása, eszközök használata
Női ruhák modellezése

4.3. Témakörök

4.3.1. Alapszerkesztések	71 óra
Méretvétel szabályai	
Testméret, testalkat és a szerkesztési rajz összefüggései	
Méretkutatás és testmérő szabvány	
A divatrajzok értelmezése	
A szaklapokban és szabásmintákon előforduló idegen nyelvű szakkifejezések értelmezése	
Alapszerkesztések értelmezése, rajzolvasási gyakorlat	
Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése	
Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése	
Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése	
Női blúz és ujj alapszerkesztése	
Inggallér szerkesztése	
Ingblúz szabásmintái	

Alapszerkesztés készítése:

- ing/blúz
- zakó/blézer
- kabát/kardigán

A modellezés módszerei, eszközei

Ruhaipari termékek alkatrészeinek szerkesztése és modellezése:

- rátett zsebek,
- elejeszélek,
- kézelők,
- bevarrott ujjak (rövid ujj, hosszú ujj)

Formázóvarrások áthelyezése:

- mell és derékformázók új varrásvonalba helyezése
- mell és derékformázók szabásvonalakba helyezése
- mell és derékformázók áthelyezése bőséghajtásokba.

Ruhaipari tervező program ismerete.

Széria készítés lépései, menete.

4.3.2. Modellezés	71 óra
-------------------	--------

A modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei.

Szoknyafajták, divatrajzolvasás.

Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése, modellezése.
Mellformázó áthelyezése női ruhákon.
Különféle ruhaujjak szerkesztése, modellezése (ujjkörnél ráncolt ujj, harang ujj, alul-felül ráncolt ujj, rövid és hosszú ujjak).
Gallérok szerkesztése (állógallér, fekvőgallér, kihajtós gallér).
Különféle divatvonalú női ruhák modellezése.
Különféle divatvonalú női blúzok modellezése.
Az alapminta modellezése az aktuális divatnak, illetve a megrendelőm igényének, a választott modellnek megfelelően.

4.4. A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	megbeszélés			x	
1.3.	szemléltetés			x	
1.4.	projekt		x		
1.5.	házi feladat	x			

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett			x	

	feldolgozása				
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Szerkesztési rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajz készítése leírásból	x		x	
3.3.	Szerkesztési rajz kiegészítés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Szakrajz gyakorlat tantárgy

284 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

Önálló modellezési feladatok kivitelezésének, a szabásminta önálló elkészítésének, a szabászati jelölések önálló alkalmazásának megismertetése.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Textiltermékek készítése tantárgy

Szabásminta használata

Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Szabásminta használata

Női ruhák készítése tantárgy

Női ruhák modellezése

Szakszerű méretvétel

Modellezés és modellrajz összefüggései

Kényelmi bősségek értelmezése
Méretek beazonosítása, mérettáblázatok fajtái
Szabásminta másolása, eszközök használata
Női ruhák készítése gyakorlat tantárgy
Méretek beazonosítása, mérettáblázatok fajtái
Szabásminta másolása, eszközök használata
Női ruhák modellezése

5.3. Témakörök

5.3.1. Alapszerkesztés 142 óra

A divatrajzok értelmezése.
Méretvétel.
A levett méretek alkalmazása.
Szerkesztési méretek meghatározása.
Alapszerkesztések készítése eredeti méretben

- egyenes vonalú szoknya,
- bővülő vonalvezetésű szoknya
- egyenes vonalú nadrág

Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz.
Alapszerkesztések készítése eredeti méretben, rajzolvasási gyakorlat:
Egyenes vonalú női szoknya alapszerkesztése, szabásminta készítése
Női nadrág alapszerkesztése, szabásminta készítése
Női ruha és ujj alapszerkesztése, szabásminta készítése
Női blúz és ujj alapszerkesztése
Inggallér szerkesztése
Ingbél szabásmintái
Különféle divatvonalú szoknyaformák szerkesztése.
Különféle ruhaujjak szerkesztése.
Gallérok szerkesztés.
Női ruházati termékek alkatrészeinek szerkesztése.
Ruhaipari tervező program alkalmazása.

5.3.2. Modellezés 142 óra

A divatrajzok értelmezése.
Modellrajz készítése, modell választása.
Szabásminták készítése egyedi és sorozatgyártáshoz.
Felsőruházati termékek kisalkatrészei szabásmintáinak készítése, másolása eredeti méretben (rátett zsebek, övpántok, kézelők, gallérok).
Különféle divatvonalú szoknyaformák modellezése.
Különféle divatvonalú nadrágok modellezése.
Különféle divatvonalú mellény modellezése.

Különféle divatvonalú kabátok modellezése.
 Különféle ruhaujjak modellezése.
 Gallérok modellezése.
 Különféle divatvonalú női ruhák modellezése.
 Mellformázó áthelyezése női ruhákon.
 Különféle divatvonalú női blúzok modellezése.
 Női ruházati termékek alkatrészeinek modellezése.
 Az alapminta modellezése az aktuális divatnak, a megrendelő igényének és a választott modellnek megfelelően.
 Szabás minta széria készítése, az elfogadott mintadarab alapján.
 Ruhaipari tervező program alkalmazása.

5.4. A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanterem

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (szvk 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x	x	Táblai rajzeszközök (vonalzók, körzők, kréta)
1.2.	megbeszélés		x	x	
1.3.	szemléltetés			x	Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok Modell- és alkatrész gyűjtemény
1.4.	házi feladat	x			Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				

1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		
4.	Gyakorlati munkavégzés körében				
4.1.	Műveletek gyakorlása	x			Mérő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzóstb)

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

**A
10115-12 azonosító számú**

**Textiltermékek összeállítása
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10115-12 azonosító számú, Textiltermékek összeállítása megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Textiltermékek készítése			Textiltermékek készítése gyakorlat		
	Szabásminta használata	Ruhaiipari gépek üzemeltetése	Textiltermékek gyártástechnológiája	Szabásminta használata	Ruhaiipari gépek üzemeltetése	Textiltermékek készítése
10115-12 Textiltermékek összeállítása	FELADATOK					
Méretet vesz különféle textiltermékek készítéséhez	x			x		
Tanulmányozza a mérettáblázatokat, méretjelölésekét	x			x		
Kiválasztja mért adatok alapján a méretnagyságot táblázatból	x			x		
Értelmezi a ruhaiipari ábrázolásokat			x			
Elkészíti és kivágja a szabásmintákat	x			x		
Felfekteti a szabásmintákat és kiszabja az alkatrészeket						x
Összeállítja a kiszabott alkatrészeket műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Betartja a biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásokat		x			x	x
Rendet és tisztaságot tart a munkaterületen		x			x	x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x			x	
SZAKMAI ISMERETEK						
Méretvétel különféle textiltermékekhez	x			x		
Mérettáblázatok, méretjelölések	x			x		
Méretnagyság kiválasztása mérettáblázatból mért adatok alapján	x			x		
Szabásminta készítése, másolása	x			x		
Terítés, felfektetés, szabás	x					x
Kiszabott alkatrészek összeállítása műszaki dokumentáció vagy mintadarab alapján			x			x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások		x			x	x
Gépek biztonságtechnikája		x			x	x
Védőeszközök fajtái		x			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Kézi varrás- és szabászati eszközök használata		x			x	x
Gépi szabászat eszközeinek használata		x			x	x
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése		x			x	x
Varróautomata gépek használata, működtetése		x			x	x

Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése		x	x		x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Precizitás	x	x	x	x	x	x
Kézügyesség						x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság	x	x	x	x	x	
Visszacsatolási készség						x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x		x	x		x
Problémamegoldás, hibaelhárítás		x			x	
Körültekintés, elővigyázatosság		x			x	

6. Textiltermékek készítése tantárgy

142 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

Elméleti ismeretek nyújtása a textiltermékek szabásmintáinak elkészítéséhez és összeállításához. A varrás, vasalás, ragasztás eszközeinek, gépeinek megismertetése, valamint a tevékenységhez kapcsolódó munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások elsajátítása.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Ruhaiipari anyag- és áruismeret tantárgy

A szálás anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálás anyagok jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása

Szakrajz tantárgy

Alapszerkesztések

Modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei

Szakrajz gyakorlat tantárgy

Szabásminta készítés

6.3. Témakörök

6.3.1. Szabásminta használata

36 óra

Különféle textiltermékek méretvételének lépései.

Mérettáblázatok fajtái, méretjelölések típusai.

Rajzkézség- és szemmértékfejlesztő gyakorlatok.

Testalkat és testtartás típusok fajtái, jellemzői.

Középarányos testalkatok.

Szabásminta készítése, másolása.

Szabás-szakrajz készítésének eszközei, alkalmazott műszaki ismeretek.

Szabásmintán alkalmazott jelölések.

Terítési, felfektetési, szabási ismeretek.

Ruhaiipari ábrázolások értelmezése.

A szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.

6.3.2. Ruhaiipari gépek üzemeltetése

35 óra

Modell vagy ábra alapján varróeszközök, gépek, berendezések fő részeinek felismerése.

Kézi varrás eszközök fajtái, használata.

Varróeszközök, gépek, berendezések általános működési elvük ismerete.

Gépek, berendezések optimális működésükhez szükséges állítási

lehetőségek ismerete.
Gépek, berendezések alkalmazási területeik.
Alap- és módosított öltésű varrógépek öltésképzési elvei.
Kézi szabás szerszámai.
Gépi szabászat eszközeinek fajtái, működési elvük.
Vasalók, vasaló-berendezések, gőzölő-bábuk felépítésének ismerete.
Ragasztó-berendezések, ragasztóprések felépítésének ismerete.
Vasalók, vasaló-berendezések biztonsági előírásai.
Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások ismerete.

- 6.3.3. Textiltermékek gyártástechnológiája** 71óra
- Varrástechnológiai alapfogalmak, elnevezések.
A varrások alaki és méretjellemzői.
A kézi- és gépi öltések, gépi varrástípusok csoporthozosítása, fajtái, a készítés minőségi követelményei.
A vasalás technológiája.
A ragasztás technológiája.
A ragasztóanyagok és ragasztó-bevonatos textíliák fajtái és jellemzőik.
Hasítékok készítési módja (nyitott, takart).
Hajtások készítési módja (szétvasalt és egy oldalra vasalt).
Húzózárak bevarrásának módjai (varrásvonalba helyezett, takart, rejtett, szétnyitható).
Elejeszélek készítési módja.
Övpántok készítése és felvarrási módjai.
Ujja hasítékok készítése (arrow-, francia-, varrásvonalba helyezett).
Kézelők készítése és felvarrási módjai.
Ujjak készítése és bevarrása (bevarrott-, raglán-, japánujj).
Nyakkör eldolgozási módok szegéssel (formára szabott szegőpánt, ferdepánt).
Gallérok készítése és felvarrása (ing-, álló-, fekvő-, sál-, kihajtósgallér).
Zsebek készítésének módjai (foltzsebek, bevágott zsebek, szabás vonalba helyezett zsebek, zsebfedő zsebek).
Műszaki leírás tartalma.

6.4. A képzés javasolt helyszíne

Szaktanterem

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

- 6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)**

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	
1.2.	kiselőadás			x	
1.3.	megbeszélés			x	
1.4.	szemléltetés			x	
1.5.	házi feladat	x			

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x	x	x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Leírás készítése	x			
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel			x	
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	
3.	Képi információk körében				
3.1.	Szabásminta rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajzmásolása	x		x	
3.3.	Műveletrajz készítés tárgyról	x		x	
3.4.	Gyártmányrajz kiegészítés	x		x	
3.5.	Műveletrajzok elemzése, hibakeresés	x		x	
4.	Csoportos munkaformák körében				
4.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		

4.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
4.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

673 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

Alapvető textilruházati termékek szabásmintái kialakításának gyakorlása eredeti méretben. Szabásminták másolása mintamellékletekből. Különböző öltések, varratok, gépi varrástípusok valamint a textiltermék alkatrészek készítésének és összeállításának megismerése, egyedi megmunkálással, vagy a sorozatgyártás során alkalmazott technológiákkal. A gyártás során használt varrógépek biztonságos üzemeltetésének elsajátítása.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Munkahelyi egészség és biztonság tantárgy

Munkahelyi rend és hulladékkezelés

Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken

Ruhaipari anyag- és áruismeret tantárgy

A szálas anyagok fizikai, kémiai tulajdonságait, és a szálas anyagok jellemzőinek hatása a feldolgozhatóságra, a viselési tulajdonságokra

Ruházati textíliák legismertebb fajtái, alapanyag és technológia szerinti csoportosítása

Szakrajz tantárgy

Alapszerkesztések

Modellezés, szabásvonalak kialakításának módszerei, eszközei

Szakrajz gyakorlat tantárgy

Szabásminta készítés

7.3. Témakörök

7.3.1. Szabásminta használata

245 óra

Divatlapok tanulmányozása (szabásminta ív-, mérettáblázat-, méretnagyság beazonosítás).

Divatrajzok jellemzői.
Szabásminták másolási technikái, eszközei.
Technológiai jelölések értelmezése, alkalmazása.
Méretvétel elsajátítása különböző testalkatokon.
Teritékrajz készítés.
Felfektetési rajz készítés.
Szabás kézi szerszámokkal.
A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.
Testméréten felüli bővítések (kényelmi, divat és technológiai megoldások különböző tulajdonságokkal rendelkező alapanyagokra).

7.3.2. Ruhaipari gépek üzemeltetése **212 óra**

Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.
Alap- és módosított öltésű varrógépek használata.
Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése.
Varróautomata gépek használata, működtetése.
Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései.
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások a munkaterületen.
Gépek karbantartása a munkafolyamatok között.
Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.
Gépi szabászat eszközeinek használata.
Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése.
Védőeszközök fajtái és azok használata.
Munka-, tűz- és környezetbiztonsági előírások betartása.

7.3.3. Textiltermék készítése **216 óra**

Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó).
Gyártásközi vasalási műveletek (varrások szét- és egy oldalra vasalása, élvasalás, szárazoló vasalás, hajtások vasalása, formázóvarrás vasalása, paszpolozó vasalás).
Befejező vasalási műveletek (készre-vasalás, fénytelenítő vasalás).
Ragasztó-bevonatos közbélések kiválasztása, alkalmazása (ragasztás: ragasztóporral, fóliával, ráccsal, fátyollal).
Alkalmazott kézi öltések (ideiglenes, végleges, díszítő, gomblyuk kivarró, gomb- és kapocsfelvarró öltések) készítése.
Egyszerű gépi varrástípusok készítése kiválasztása, alkalmazása a textilruházati termék készítése során (összevarrás, széttűzés, fél-francia- és franciavarrás, lapos varrás, széltűzés, szegővarrások, sarokvarrás, formázóvarrás, piékészítés, ránkolással vagy hajtásokkal készülő díszítő elem felvarrási módjai).

Kisalkatrészek készítése, alkalmazása (akasztók, övtartók, övek, gombolópántok).

Kézelők formai kialakításai és felvárási módjai.

Ujjak készítése és bevarrási módjai.

Gallérok készítése és felvárási módjai.

Zsebek és zsebfedők készítése és felvárási módjai.

Húzózár- és tépőzár-bevarrások módjai.

Dokumentáció és/vagy mintadarab alapján egyszerű kivitelezésű textilruházat termékek összeállítása kiszabott alkatrészekből.

Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása a munkaterületen.

Varrodai gépek, berendezések biztonságtechnikája.

Védőeszközök fajtái és azok használata.

7.4. A képzés javasolt helyszíne

Szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x		
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés		x		Szakkönyvek, tankönyvek, szakfolyóiratok, divatlapok Modell- és alkatrész gyűjtemény
1.4.	projekt	x			
1.5.	kooperatív tanulás	x			

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				

1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.3.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.6.	Információk feladattal vezetett rendszerezése		x		
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x	x		
2.2.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban	x	x		
3.	Képi információk körében				
3.1.	Gyártmányrajz, műveleti rajz értelmezése	x	x	x	
3.2.	Szabásminta rajz készítése másolással	x			Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzó, sablonok stb) Kézi ollók (papírvágó).
3.3.	Szabásminta rajz készítés tárgyról	x			Mérő-, jelölő- és rajzeszközök (mérőszalag, grafitceruza, körző, vonalzó, sablonok stb) Kézi ollók (papírvágó).
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Elemzés készítése tapasztalatokról	x			
4.2.	Utólagos szóbeli beszámoló	x			
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Árutermelő szakmai munkatevékenység	x			Varrodai berendezések, gépek,

					eszközök
6.2.	Műveletek gyakorlása	x			Varrodai berendezések, gépek, eszközök
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján	x	x		
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján		x		Varrodai berendezések, gépek, eszközök
7.2.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		Varrodai berendezések, gépek, eszközök

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10115-12	Textiltermékek készítése gyakorlat
Textiltermékek összeállítása	Szabásminta használata
	Ruhaipari gépek üzemeltetése
	Textiltermék készítése

10115-12 Textiltermékek összeállítása szakmai követelménymodul

Textiltermékek készítése gyakorlat tantárgy

Témakörök

Szabásminta használata

Terítékrájz készítése.

Felfektetési rajz készítése.

Szabás kézi szerszámokkal.

A szakiránynak megfelelő szoknya, nadrág, ing, blúz, ruha, mellény szabásmintájának kialakítása az alapminták másolásával.

Ruhaipari gépek üzemeltetése

Kézi varrás- és szabászati eszközök használata.

Alap- és módosított öltésű varrógépek használata.

Gyorsvarrógépek, szegővarrógépek használata, működtetése.

Hurok- és láncöltésű varrógépek biztonságtechnikai berendezései.

Vasalók és vasalóprések/ragasztóprések használata, működtetése.

Textiltermék készítése

Előkészítő vasalási műveletek (beavató, simító, formázó).

Gyártásközi vasalási műveletek (varrások szét- és egy oldalra vasalása, élvasalás, szárazoló vasalás, hajtások vasalása, formázóvárrás vasalása, paszpolozó vasalás).

Befejező vasalási műveletek (készre-vasalás, fénytelenítő vasalás).

Ragasztó-bevonatos közbélések kiválasztása, alkalmazása (ragasztás: ragasztóporral, fóliával, ráccsal, fátyollal).

Alkalmazott kézi öltések (ideiglenes, végleges, díszítő, gomblyuk kivarró, gomb- és kapocsfelvarró öltések) készítése.

Egyszerű gépi varrástípusok készítése kiválasztása, alkalmazása a textilruházati termék készítése során (összevarrás, széttűzés, fél-francia- és franciavarrás, lapos varrás, széltűzés, szegővarrások, sarokvarrás, formázóvárrás, piékészítés, ráncolással vagy hajtásokkal készülő díszítő elem felvárási módjai).

Kisalkatrészek készítése, alkalmazása (akasztók, övtartók, övek, gombolópántok).

Munkahelyi egészség és biztonság megnevezésű

szakmai tantárgy témakörei

Munkahelyi egészség és biztonság megnevezésű szakmai tantárgy témaköreinek oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Munkahelyi egészség és biztonság					
	Munkavédelmi alapismeretek	Munkahelyek kialakítása	Munkavégzés személyi feltételei	Munkaeszközök biztonsága	Munkakörnyezeti hatások	Munkavédelmi jogi ismeretek
FELADATOK						
Tudatosítja a munkahelyi egészség és biztonság jelentőségét	x					
Betartja és betartatja a munkahelyekkel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket		x				
Betartja és betartatja a munkavégzés személyi és szervezési feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket			x			
Betartja és betartatja a munkavégzés tárgyi feltételeivel kapcsolatos munkavédelmi követelményeket				x		
A munkavédelmi szakemberrel, munkavédelmi képviselővel együttműködve részt vesz a munkavédelmi feladatok ellátásában		x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK						
A munkahelyi egészség és biztonság, mint érték	x					
A munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések hátrányos következményei	x					x
A munkavédelem fogalomrendszeré, szabályozása	x					x
Munkahelyek kialakításának alapvető szabályai		x				
A munkavégzés általános személyi és szervezési feltételei			x			
Munkaeszközök a munkahelyeken				x		
Munkavédelmi feladatak a munkahelyeken						x
Munkavédelmi szakemberek és feladataik a munkahelyeken						x
A munkahelyi munkavédelmi érdekképviselet						x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Információforrások kezelése		x		x	x	
Biztonsági szín- és alakjelek	x					

Olvasott szakmai szöveg megértése

x x x x x x x

SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Felelősségtudat		x		x	x
Szabálykövetés	x				x
Döntésképesség				x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Visszacsatolási készség	x			x	
Irányíthatóság		x		x	
Irányítási készség		x		x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Rendszerző képesség	x			x	x
Körültekintés, elővigyázatosság		x		x	
Helyzetfelismerés	x		x	x	

8. Munkahelyi egészség és biztonság tantárgy

36 óra

8.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre, a biztonságos munkavállalói magatartáshoz szükséges kompetenciák elsajátítatása.

Nincsen előtanulmányi követelmény.

8.2. Kapcsolódó közismertető, szakmai tartalmak

-

8.3. Témakörök

8.3.1. Munkavédelmi alapismeretek

8 óra

A munkahelyi egészség és biztonság jelentősége

Történeti áttekintés. A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá ennek megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások jelentősége. Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek értelmezése.

A munkakörnyezet és a munkavégzés hatása a munkát végző ember egészségére és testi épségére

A munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatok, a munkakörülmények hatásai, a munkavégzésből eredő megterhelések, munkakörnyezet kóroki tényezők.

A megelőzés fontossága és lehetőségei

A munkavállalók egészségének, munkavégző képességének megővása és a munkakörülmények humanizálása érdekében szükséges előírások jelentősége a munkabalesetek és a foglalkozással összefüggő megbetegedések megelőzésének érdekében. A műszaki megelőzés, zárt technológia, a biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések fogalma, fajtái, és rendeltetésük.

Munkavédelem, mint komplex fogalom (munkabiztonság-munkaegészségügy)

Veszélyes és ártalmas termelési tényezők

A munkavédelem fogalomrendszere, források

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII törvény fogalom meghatározásai.

8.3.2. Munkahelyek kialakítása

8 óra

Munkahelyek kialakításának általános szabályai

A létesítés általános követelményei, a hatásos védelem módjai, prioritások.

Szociális létesítmények

Öltözőhelyiségek, pihenőhelyek, tisztálkodó- és mellékbeliyiségek biztosítása, megfelelősége.

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, jelölések

Közlekedési útvonalak, menekülési utak, helyiségek padlózata, ajtók és kapuk, lépcsők, veszélyes területek, akadálymentes közlekedés, jelölések.

Alapvető feladatok a tűzmegelőzés érdekében

Tűzmegelőzés, tervezés, létesítés, üzemeltetés, karbantartás, javítás és felülvizsgálat. Tűzoltó készülékek, tűzoltó technika, beépített tűzjelző berendezés vagy tűzoltó berendezések. Tűzjelzés adása, fogadása, tűzjelző vagy tűzoltó központok, valamint távfelügyelet.

Termékfelelősség, forgalomba hozatal kritériumai.

Anyagmozgatás

Anyagmozgatás a munkahelyeken. Kézi és gépi anyagmozgatás fajtái. A kézi anyagmozgatás szabályai, hátsérülések megelőzése.

Raktározás

Áruk fajtái, raktározás típusai.

Munkahelyi rend és hulladékkezelés

Jelzések, feliratok, biztonsági szín- és alakjelek. Hulladékgyűjtés, környezetvédelem célja, eszközei.

8.3.3. Munkavégzés személyi feltételei

4 óra

A munkavégzés személyi feltételei: jogosérű foglalkoztatás, munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálata, foglalkoztatási tilalmak, szakmai ismeretek, munkavédelmi ismeretek.

A munkavégzés alapvető szervezési feltételei: egyedül végzett munka tilalma, irányítás szükségessége. Egyéni védőeszközök juttatásának szabályai.

8.3.4. Munkaeszközök biztonsága

4 óra

Munkaeszközök halmazai

Szerszám, készülék, gép, berendezés fogalom meghatározása.

Munkaeszközök dokumentációi

Munkaeszköz üzembe helyezésének, használatba vételének dokumentációs követelményei és a munkaeszközre (mint termékre) meghatározott EK-megfelelőségi nyilatkozat, valamint a megfelelőséget tanúsító egyéb dokumentumok.

Munkaeszközök veszélyessége, eljárások

Biztonságtechnika alapelvei, veszélyforrások típusai, megbízhatóság, meghibásodás, biztonság. A biztonságtechnika jellemzői, kialakítás követelményei. Veszélyes munkaeszközök, üzembe helyezési eljárás.

Munkaeszközök üzemeltetésének, használatának feltételei

Feltétlenül és feltételesen ható biztonságtechnika, konstrukciós, üzemviteli és emberi tényezők szerepe. Általános üzemeltetési követelmények. Kezelőelemek, védőberendezések kialakítása, a biztonságos működés ellenőrzése, ergonómiai követelmények.

8.3.5. Munkakörnyezeti hatások

4 óra

Veszélyforrások, veszélyek a munkahelyeken (pl. zaj, rezgés, veszélyes anyagok és keverékek, stressz).

Fizikai, biológiai és kémiai hatások a dolgozókra, főbb veszélyforrások, valamint a veszélyforrások felismerésének módszerei és a védekezés lehetőségei.

A stressz, munkahelyi stressz fogalma és az ellene való védekezés jelentősége a munkahelyen.

A kockázat fogalma, felmérése és kezelése

A kockázatok azonosításának, értékelésének és kezelésének célja az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeinek

biztosításában, a munkahelyi balesetek és foglalkozási megbetegedések megelőzésben. A munkavállalók részvételének jelentősége.

8.3.6. Munkavédelmi jogi ismeretek

8 óra

A munkavédelem szabályrendszere, jogok és kötelezettségek

Az Alaptörvényben biztosított jogok az egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez, a testi és lelki egészségének megőrzéséhez. A Munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvényben meghatározottak szerint a munkavédelem alapvető szabályai, a követelmények normarendszere és az érintett szereplők (állam, munkáltatók, munkavállalók) főbb feladatai. A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény, illetve a Kormány, az ágazati miniszterek rendeleteinek szabályozási területei a további részletes követelményekről. A szabványok, illetve a munkáltatók helyi előírásainak szerepe.

Munkavédelmi feladatok a munkahelyeken

A munkáltatók alapvető feladatai az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkakörülmények biztosítása érdekében. Tervezés, létesítés, üzemeltetés. Munkavállalók feladatai a munkavégzés során.

Munkavédelmi szakemberek feladatai a munkahelyeken

Munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenység keretében ellátandó feladatok. Foglalkozás-egészségügyi feladatok.

Balesetek és foglalkozási megbetegedések

Balesetek és munkabalesetek, valamint a foglalkozási megbetegedések fogalma. Feladatok munkabaleset esetén. A kivizsgálás, mint a megelőzés eszköze.

Munkavédelmi érdekképviselet a munkahelyen

A munkavállalók munkavédelmi érdekképviseletének jelentősége és lehetőségei. A választott képviselők szerepe, feladatai, jogai.

8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

8.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

8.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Szakkönyvek, munkavédelmi tárgyú jogszabályok
1.2.	megbeszélés		x		Munkabaleset, foglalkozási megbetegedés elemzése
1.3.	szemléltetés			x	Oktatófilmek (pl. NAPO)
1.4.	házi feladat	x			
1.5.	teszt	x			

8.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
2.	Ismertalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		A tanult (vagy egy választott) szakma szabályainak veszélyei, ártalmai

8.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Foglalkoztatás megnevezésű

szakmai tantárgyai témakörei

Foglalkoztatás megnevezésű szakmai tantárgy témaköreinek oktatása során fejlesztendő kompetenciák

Foglalkoztatás	Foglalkoztatás			
	Munkajogi alapismeretek	Munkaviszony létesítése	Álláskeresés	Munkanélküliségek
FELADATOK				
Munkaviszonyt létesít	x	x		
Alkalmazza a munkaerőpiaci technikákat			x	
Feltérképezi a karrierlehetőségeket			x	
Vállalkozást hoz létre és működtet				x
Motivációs levelet és önéletrajzot készít			x	
Diákmunkát végez		x		
SZAKMAI ISMERETEK				
Munkavállaló jogai, munkavállaló kötelezettségei, munkavállaló felelőssége	x	x		
Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák	x	x		
Speciális jogviszonyok (önkéntes munka, diákmunka)	x	x		
Álláskeresési módszerek			x	
Vállalkozások létrehozása és működtetése				x
Munkaügyi szervezetek			x	
Munkavállaláshoz szükséges iratok		x		
Munkaviszony létrejötte		x		
A munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései	x	x		
A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei			x	x
A munkaerőpiac sajátosságai (állásbörzék és pályaválasztási tanácsadás)			x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Köznyelvi olvasott szöveg megértése	x	x	x	x
Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	x	x	x	x
Elemi szintű számítógéphasználat	x	x	x	x
Információforrások kezelése	x	x	x	x
Köznyelvi beszédkézség	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Önfejlesztés	x	x	x	x
Szervezőkézség			x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				

Kapcsolatteremtő készség		x	x	x
Határozottság	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Logikus gondolkodás	x	x	x	x
Információgyűjtés	x	x	x	x

9. Foglalkoztatás tantárgy

70 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

9.3. Témakörök

9.3.1. Munkajogi alapismeretek

20 óra

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bér fizetés, költségtérítés, munkaszerződés módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közsziolgálati jogviszony.

Speciális jogviszonyok: egyszerűsített foglalkoztatás: fajtái: a tipikus munkavégzési formák az új munka törvénykönyve szerint (távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, rugalmas munkaidőben történő foglalkoztatás, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idénymunka és alkalmi munka), önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

9.3.2. Munkaviszony létesítése

20 óra

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselet szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és

járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénbeli és természetbeli), nyugdíj és munkaviszony.

9.3.3. Álláskeresés

20 óra

KARRIERLEHETŐSÉGEK FELTÉRKÉPEZÉSE: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

MOTIVÁCIÓS LEVÉL ÉS ÖNÉLETRAJZ KÉSZÍTÉSE: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő e-mail cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

ÁLLÁSKERESÉSI MÓDSZEREK: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat az Európai unióban történő álláskeresésben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskeresés, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

ÁLLÁSINTERJÚ: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

9.3.4. Munkanélküliség

10 óra

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

ÁLLÁSKERESÉSI ELLÁTÁSOK („PASSZÍV ESZKÖZÖK”): álláskeresési járadék és nyugdíj előtti álláskeresési segély. Utazási költségtérítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

KÖZFOGLALKOZTATÁS: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai.

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szervezet (NFSZ) felépítése, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, munkaügyi központ, kirendeltség feladatai.

AZ ÁLLÁSKERESŐK RÉSZÉRE NYÚJTOTT TÁMOGATÁSOK („AKTÍV ESZKÖZÖK”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, bérálapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresési tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x			
1.4.	megbeszélés		x		
1.5.	vita		x		
1.6.	szemléltetés			x	
1.10.	szerepjáték		x		
1.11.	házi feladat			x	

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása	x			

	jegyzeteléssel				
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			
1.6.	Információk önálló rendszerezése	x			
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése	x			
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.2.	Leírás készítése		x		
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre		x		
2.4.	Tesztfeladat megoldása		x		

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Viselettörténet megnevezésű szakmai tantárgyai témakörei

Viselettörténet	Viselettörténet				
	Ókor	Középkor	Újkor	Legújabb kor	Jelenkor
FELADATOK					
Megismeri és figyelembe veszi a öltözkodéstörténeti, népművészeti előképeket	x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK					
Különböző korok öltözékeinek jellemzői	x	x	x	x	x
A textil-, és ruházati alapanyagok fajtái, összetétele, tulajdonságai	x	x	x	x	x
Öltözék kellékanyagai, fajtái, összeállítási módja	x	x	x	x	x
A ruházati díszítők nyersanyagai, összetétele, fajtái, tulajdonságai, szerepük	x	x	x	x	x
Formai megoldások és a technológia közötti összefüggések	x	x	x	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Olvasott szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	x
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	x	x	x	x	x
Szakmai nyelvű beszédkészség	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Empatikus készség	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Információgyűjtés	x	x	x	x	x
Ismeretek helyén való alkalmazása	x	x	x	x	x

10. Viselettörténet

18 óra

10.1. A tantárgy tanításának célja

Az egyetemes és magyar viselettörténet jelentős korszakainak és stíluselemeinek megismertetése vetített képes előadásokon, múzeumlátogatásokon keresztül

Nincsen előtanulmányi követelmény.

10.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

10.3. Témakörök

10.3.1. Ókor 4 óra

Az ókori Egyiptomi, görög, római és germán stíluskorszakok, és a rájuk jellemző divat áttekintése.

10.3.2. Középkor 3 óra

A középkori Bizánci, román és gótikus stíluskorszakok, és a rájuk jellemző divat áttekintése.

10.3.3. Újkor 1 óra

A reneszánsz és a rá jellemző divat áttekintése

10.3.4. Legújabb kor 5 óra

A barokk, rokokó, klasszicizmus, historizmus stíluskorszakai, és a rá jellemző divat áttekintése

10.3.5. Jelenkor 5 óra

A Jugendstil és a XX. századra jellemző divat áttekintése

10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szaktanterem

Múzeum

Könyvtár

10.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

10.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.2.	megbeszélés			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.3.	szemléltetés			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.4.	projekt		x		
1.5.	házi feladat			x	

10.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		A tanult (vagy egy választott) téma ismertetése

10.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

Stílustan megnevezésű

szakmai tantárgy témakörei

	Stílustan	Stílustan elmélet	Stílustan gyakorlat
Stílustan			
FELADATOK			
Tájékozódik a szín-, alapanyag-, forma előrejelzésekről	x		
Figyelemmel kíséri a jelentős hazai és nemzetközi tervezők, cégek divatirányzatait	x		
Trend-információkat szerez be	x		
Kollekciókat alakít ki	x		
Elképzeléseit képi formában bemutatja – vázlat, kollázs, montázs, divatrajz			x
SZAKMAI ISMERETEK			
Öltözködési- és divatstílusok	x	x	
Személyes tulajdonságokhoz (kor, nem, típus, testalkat, stb.) adott alkalomhoz illő öltözéktípusok	x	x	
Személyiségjegyekhez illő formák, színek, szabásvonalak párosítása	x	x	
Öltözék kiegészítők alapvető típusai, csoportosításuk	x	x	
Koncepcióhoz illő ruhadarabok, kellékek, kiegészítők összeállítása	x	x	
A kollekció összeállítás szempontjai	x	x	
Szabászati ismeretek alkalmazása a formakialakításnál, formázók, szabásvonalak megválasztása		x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
Olvasott szakmai szöveg megértése	x		
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	x		
Szakmai nyelvű beszédkézség	x		
Divatrajz olvasása, értelmezése	x		
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Önállóság	x	x	
Precizitás			x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Kompromisszumkézség	x	x	
Kapcsolatteremtő kézség	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Kreativitás, ötletgazdagság			x
Információgyűjtés	x	x	

11. Stílustan

18 óra

11.1. A tantárgy tanításának célja

Öltözékformák, arányok, részletek, díszítések, szabásvonalak, tanulmányozása különböző öltözék együtteseken. Divat- öltözékstílusok, jellemzőik megismerése, sajátosságaik meghatározása. A klasszikus figurális ábrázolásból kiindulva, különböző módszerekkel, technikákkal a divatrajzot készít.

Nincsen előtanulmányi követelmény.

11.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

11.3. Témakörök

1.3.1. Stílustan elmélet

4 óra

A ruházati divat meghatározásai

A divat fejlődése és jelentősége

Divatos kiegészítők

A kollekció kialakítása

A ruházat kialakításánál figyelembe vett tényezők

Ruhafazonok

1.3.2. Stílustan gyakorlat

3 óra

Elképzeléseit képi formában bemutatja – vázlat, kollázs, montázs, divatrajz – szabadkézzel, számítógépes program segítségével.

11.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szaktanterem

Számítógép terem

11.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

11.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási	A tanulói tevékenység	Alkalmazandó eszközök
---------	----------------------	-----------------------	-----------------------

	módszer neve	szervezeti kerete			és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.2.	megbeszélés			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.3.	szemléltetés			x	Szakkönyvek, oktatófilmek
1.4.	projekt		x		
1.5.	házi feladat			x	

11.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x	x		A tanult (vagy egy választott) téma ismertetése
	divatrajz készítése	x			

11.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény. 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ

a
21 543 01
ASZTALOSIPARI SZERELŐ

**részszakképesítés
speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára**

a 34 543 02 Asztalos szakképesítés kerettanterve alapján

I. A szakképzés jogi háttere

A szakmai tantervi adaptáció

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 21 543 01 Asztalosipari szerelő részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet,
- a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet

alapján készült.

II. A részszakképesítés alapadatai

A részszakképesítés azonosító száma: 21 543 01

A részszakképesítés megnevezése: Asztalosipari szerelő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 11. Faipar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVIII. Faipar

Elméleti képzési idő aránya: 30 %

Gyakorlati képzési idő aránya: 70 %

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: befejezett iskolai végzettséget nem igényel

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.
Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részszakképesítés /Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: nincs

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
nincs*

VII. A fogyatékossági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok

Módszertani ajánlás a tanulásban akadályozott tanulók szakmai képzéséhez

A módszertani ajánlás alkalmazható szegregált (speciális szakiskolai) vagy integrált (többségi szakképző intézményben vagy csoportban) szervezeti formában, valamint speciális elemeinek átvételével a felnőttképzés keretében is.

A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai segítségnyújtással a többségi iskolát is látogathatják. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyeik is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

Ha ennél pontosabban szeretnénk megfogalmazni a tanulási akadályozottságot, akkor az alábbi definícióhoz nyúlhatunk:

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.) Tehát az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végzik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékosság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-

végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak olyan tanulásban akadályozott diákok, akik egyéni szükségleteik miatt nem képesek integrált oktatásban részt venni. Ezekben a gyógypedagógiai intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindezt kislétszámu osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermekek többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárscsoporton belül kapják meg.

Az integráció feltételei a következők (ezek természetesen a szegregált intézményekben is jelen vannak).

1. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő tantervet, eltérés minden össze a tanulóktól elvárt, az egyéni képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.
- A **kisebb osztálylétszámu osztály kialakításakor** figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódot igényel.

2. Szubjektív tényezők

- A **befogadó pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkészsége, kreativitása, valamint a fogyatékosságról szóló ismeretei.
- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.
- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt,

felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.

- **A társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahhoz, hogy a fogyatékos gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezzene egyenrangúként kezelni. De múlik a fogyatékos gyermek személyiségén is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.

Az integráció formái lehetnek:

Lokális integráció: az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, minden össze az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.

Szociális integráció: ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.

Funkcionális integráció: az integrációnak ezen formája is két szinten valósulhat meg. A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeessenek (pl. készségórák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozása tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyermeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációnak számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Kutatások igazolták, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiekkel, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzájuthatnak, de akár azt is, hogy gyorsabb fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

Módszertani javaslatok

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

1. az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
2. az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
3. az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
4. az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
5. a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
6. az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
7. lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
8. a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelní.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé.
2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkenheti a zavaró magatartás mennyiséget és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy minden jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.
3. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkentéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzáállását a sajátos nevelési igényű tanulókhöz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.
4. A differenciálás létfeljegyzését az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonaláért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekében: továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás;

aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonalai; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak eldöntésekor, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megismétlése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
- Differenciálás a feladatok szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.
- Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamilyen eszközöt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségezetüket.
- Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
- Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.
- Differenciálás a célok szintjén: mindenek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.
- Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlenne válnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelölje meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.

5. Hatókony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti. A tanulásban akadályozott tanulók tekintetében ez a módszer az egyéni fejlesztési terv segítségével valósítható meg. Ennek a pedagógiai tevékenységnek a támogatására hozták létre az „Elektronikus Egyéni Fejlesztési Tervet”, az EEFT nevű programot (www.eeft.hu). A kialakított struktúra, sok száz oldalas szakmai támogató szöveg, és a tanulók

sikereire, erősségeire építő egyéni fejlesztést támogató cselekvési tervezet hasznos eszközök lehetnek.

6. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását. Magyarországon is van erre kezdeményezés, például: Dobbantó program (www.fszk.hu)

7. Alternatív tanulási stratégiák segíthetnek abban, hogy a diákok hogyan tanuljanak és hogyan oldjanak meg problémákat. Soha ne felejtsük le, hogy az ami a tanulásban akadályozott tanulók javára szolgál, az többségi tanulók számára is hasznos.

8. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a habilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönnyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

9. A befogadó értékelésnek jól körülhatárolható elemei vannak. (1) Azok a módszerek és stratégiák, amelyek segítségével világos képet kaphatunk az oktatás folyamatáról, a tanuló elért eredményeiről, és amelyek ugyanakkor arról is informálják a pedagógust, hogy a jövőben min kell változtatnia egyes tanulók vagy csoportok tanítása során. Ezek az elemek egyrészt segítik a reflektálást az adott időszak alatt elvégzett munkára, másrészt használható inputokat adnak a következő időszak tervezéséhez, a döntéshozatalhoz. (2) A befogadó értékelésben gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását és magát a nevelési-oktatási folyamatot is. (3) Szerves része azoknak a tényezőknek az értékelése, amelyek hozzájárulnak a befogadás megteremtéséhez. (4) Jellemzője a tanuló, a tanárok, osztálytársak, szülők és mások bevonása az értékelésbe. (5)

Tartalmaz olyan eljárásokat, amelyek más funkciókat is betölthetnek. Az iskoláknak aktívan kell támogatniuk az értékelés különféle megközelítéseinek kifejlesztését, amelyek egyben tükrözik a tanulók ugyancsak különféle tanulási módjait, és amelyek szintén különféle módon teszik lehetővé az értékeléshez szükséges tanulási tényanyag összegyűjtését. Ez persze azt feltételezi, hogy az iskolán belül a tanárok rugalmasan hozhatnak meg olyan döntéseket, mikor értékeljenek, mit értékeljenek és azt is, hogy a tanárok olyan módszerek alkalmazásához is hozzájutnak, amelyek egy adott tanuló által kedvelt értékelési eszközök.

Befejezés

A (speciális) szakiskolák feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsenek fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítaniuk kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

VIII. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 héttel	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52.5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma
évfolyamonként szabadság nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	1		70	1	
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		1			1
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépísmérlet	3+1		70	3	
	Faipari szakmai gyakorlat		6+1			6+2
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	3		70	3	
	Asztalosipari szerelési gyakorlat		7			7
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7+1	14+1	70	7	14+2
Összes heti/ögy óraszám		21+2				21+2

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadság) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részszakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
11371-12 Biztonságos munkavégzés	Biztonságos munkavégzés alapjai	36			35		71	
	Munka- és tűzvédelem	20			20		40	
	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	10			9		19	
	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	6			6		12	
	Biztonságos munkavégzés gyakorlata		36			35	71	
	Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája			12		12	24	
	Faipari alapgépek biztonságtechnikája			18		17	35	
	Munkabiztonság		6			6	12	
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai és gépismérő	108			105		213	
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	32			31		63	
	Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai	32			31		63	
	Alkatrészek esztergályozása, felületi előkészítése, ellenőrzése	36					36	
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	12			11		23	
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	32			32		64	
	Faipari szakmai gyakorlat		216			210	426	
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel		50			48	98	
	Fűrészelés és		50			48	98	
					70			

	keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai					
	Alkatrészek esztergályozása, felületi előkészítése, ellenőrzése	36			70	106
	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	20			18	38
	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	96			96	192
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési ismeretek	108		105		213
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	30		30		60
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	42		40		82
	Helyszíni szerelési feladatok	36		35		71
	Asztalosipari szerelési gyakorlat	252		245		497
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése	76		75		151
	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	176				176
	Helyszíni szerelési feladatok			170		170
	Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	288	540	245	560	1633
Összes éves/ögy óraszám:		828	70	805	1703	
Elméleti óraszámok/aránya		533/31,2 %				
Gyakorlati óraszámok/aránya		1170/68,8 %				

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott

elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás."

A
11371-12 azonosító számú

**Biztonságos munkavégzés
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 11371-12 azonosító számú, Biztonságos munkavégzés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Biztonságos munkavégzés alapjai		Biztonságos munkavégzés gyakorlata		
	Munka- és tűzvédelem	Környezetvédelmi- és technológiai szabályok	Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája	Faipari szerszámok és eszközök biztonságtechnikája	Faipari alapgépek biztonságtechnikája
11371-12 Biztonságos munkavégzés					
FELADATOK					
Betartja a munka- és balesetvédelmi előírásokat	x				x
Betartja a biztonságtechnikai előírásokat	x				x
Betartja a tűzvédelmi előírásokat	x				x
Betartja a környezetvédelmi előírásokat		x			
Betartja a karbantartásra vonatkozó előírásokat			x	x	x
Betartja a gépek biztonságos használatára vonatkozó előírásokat			x		x x
Kéziszerszámokat, kézi kisgépeket, munkaterületet előkészít			x	x	
Gépeket, szerszámokat ellenőriz, beállít			x		x
Biztonságtechnikai eszközöket beállít			x		x
SZAKMAI ISMERETEK					
Munkabiztonsági szabályok, rendeletek	x				
Munkavégségi környezeti és technológiai szabályok	x				x
Munkáltatók és munkavállalók jogai és kötelességei	x				
Elsősegélynyújtás	x				x
Tűzvédelem	x				x
Tűzoltó berendezések és eszközök feladatai	x				x
Tűzkárbejelentés	x				x
Érintésvédelmi szabályok, előírások	x			x x	x
Környezetvédelem		x			
Faipari hulladék kezelésének előírásai		x			x
Faipari termékek készítésének általános		x			

követelményei						
A faipari munkavégzés feltételei			x			x
Géptani alapfogalmak			x			
Kéziszerszámok, kézi kisgépek			x	x		
Faipari alapgépek felépítése, szerszámai és beállításai			x		x	
Faipari alapgépek kezelésének szabályai és biztonságtechnikai előírásai			x		x	
Gépkönyv, kezelési, szerelési, karbantartási útmutatók			x		x	
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Munkabiztonsági eszközök, felszerelések használata				x	x	x
Gépek, szerszámok biztonságos használata				x	x	x
Köznyelvi és szakmai szöveg hallás utáni megértése	x	x	x			
Olvasott köznyelvi és szakmai szöveg megértése	x	x	x			
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Precizitás				x	x	
Döntésképesség				x	x	x
Kézügyesség				x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Kapcsolatteremtő készség						x
Közérthetőség	x	x	x			
Kompromisszumkészség						x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Gyakorlatias feladatértelmezés				x	x	x
Problémamelemzés,-feltárás	x	x	x			
Rendszerező képesség	x	x	x			

1. Biztonságos munkavégzés alapjai tantárgy

71 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A biztonságos munkavégzés alapjai elméleti oktatás célja, hogy a tanulókat felkészítse a munkaterületen jelentkező munkavédelmi, tűzvédelmi és környezetvédelmi feladatok ellátására, a faipari alapgépekkel, szerszámokkal, eszközökkel történő körültekintő és elővigyázatos munkavégzés szabályainak elsajátítására. A tantárgy oktatása során felelős, környezettudatos magatartás alakuljon ki a tanulókban.

1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

1.3. Témakörök

1.3.1. Munka- és tűzvédelem

40 óra

A munkavédelem célja, feladata, területei, szervezete és fontosabb jogszabályai.

A munkáltató és munkavállaló jogai és kötelességei.

A biztonságos munkavégzés tárgyi és személyi feltételei.

Az anyagmozgatás és anyagtárolás biztonságtechnikája.

Baleset fogalma, csoportosítása, megelőzése.

Balesetek kivizsgálása, nyilvántartása.

Tennivalók baleset esetén.

Az elsősegélynyújtás szabályai.

Szakhatóságok jogai.

Egészséges munkahelyek kialakítása, szervezeti intézkedések.

Gépek, berendezések biztonságos üzemeltetése.

Kéziszerszámok biztonságos használata.

Munkabiztonsági felszerelések, eszközök, védőruhák használata.

Egyéni és kollektív védőfelszerelések használata a biztonságos munkavégzéshez.

A foglalkozási ártalom fogalma, csoportosítása, okai, következményei, valamint megelőzésének lehetőségei.

Foglalkozási betegségek.

Foglalkozás-egészségügy tárgykörei (munkaélettan, munkalélektan, munkakörülményi tényezők, munkakultúra).

Orvosi alkalmassági vizsgálatok.

Személyi higiénia.

Ergonómia.

A tűzvédelem célja és feladatai.

Az égés feltételei, fajtái.

Tűzveszélyes anyagok, tűzveszélyességi osztályba sorolás.

Tűzoltó anyagok és eszközök, kezelésük.

Tennivalók tűz esetén, tűzoltási módok.

A villamosság biztonságtechnikája.

Érintésvédelem.

1.3.2. Környezetvédelmi- és technológiai szabályok

19 óra

Ökológiai alapismeretek.

A környezet- és természetvédelem fogalma, jelentősége.

Környezetvédelem eszközei, módszerei.

A víz, a levegő, a talaj, a környezet tisztaságának védelme.

A fa- és bútoriparban keletkező hulladékok feldolgozása, tárolása, ártalmatlanítása.

Beruházások környezetvédelmi előírásai.

A faipari beruházás előkészítése, szakhatóságok előírásai és telephely engedélyezési eljárás.

Szennyvíz- és hulladékkezelés.

Veszélyes hulladékok kezelése, tárolása.

Biztonsági adatlapok, R-S mondatok.

Zajvédelem.

1.3.3. Faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságtechnikája

12

óra

Biztonságtechnika a faiparban.

Ergonómiai előírások, gépek kezelhetősége.

Faipari gépek üzemeltetésének környezeti szempontjai.

Faipari alapgépek működtetéséhez, üzemeltetéséhez szükséges ismeretek.

Alapvető kéziszerszámok, kézi kisgépek biztonságtechnikája.

Elsősegély-nyújtási ismeretek.

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sor-szám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	házi feladat	x			-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
1.2.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Tesztfeladat megoldása	x			-
3.	Képi információk körében				
3.1.	Munkavédelemi táblák értelmezése			x	-
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Esetleírás készítése		x		-
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.5.	Csoportos versenyjáték		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

2. Biztonságos munkavégzés gyakorlata tantárgy

71 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A biztonságos munkavégzés gyakorlata oktatás célja, hogy felkészítse a tanulókat a faipari alapgépek, szerszámok, eszközök biztonságos használatára. A tantárgy oktatása során elsajátított kompetenciák birtokában a tanulók képesek legyenek a faipari termelésben a kézi és gépi munkavégzés szabályainak maradéktalan betartására, a munkabiztonsági eszközök, felszerelések használatára, a gépek, szerszámok biztonságos használatára.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. Faipari szerszámok, eszközök biztonságtechnikája

24 óra

Műhelyrend.

Padszerszámok, közös szerszámok.

Szerszámok tárolása.

Szerszámok tárolása munka közben.

Kéziszerszámok kezelése, fűrészek, gyaluk, vésők, fúrók, kalapácsok.

Egyéb szerszámok biztonságos használata.

2.3.2. Faipari alapgépek biztonságtechnikája

35 óra

Faipari gépek rendeltetése, biztonságos beállítása.

Védőberendezések, védőeszközök használata.

Faipari gépek biztonságos üzemeltetése, karbantartása.

A gépek üzemi körülményei, gépapolás.

Gépi szerszámok kezelése, tárolása.

Gépi szerszámok biztonságos szállítása és tárolása, szerszámok ellenőrzése.

Gépi munkavégzés szabályai.

2.3.3. Munkabiztonság

12 óra

A munkahely rendje, anyagok raktolása megmunkálás közben.

Magatartási szabályok a műhelyben, testtartás megmunkálás közben.

Környezeti és technológiai szabályok munkavégzés közben.

Veszélyes anyagok kezelése, tárolása.
 Elsősegélynyújtás.
 Tűzoltó berendezések és eszközök használata.
 Tűzkárbejelentés.
 Érintésvédelmi szabályok, előírások a műhelyben.
 Faipari por-forgács elszívása, faipari hulladék kezelése.

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezet

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos oktatási módszerek (ajánlás)

Sor-szám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x		-
1.4.	megbeszélés		x		-
1.6.	szemléltetés		x		-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Gyakorlati munkavégzés körében				
1.2.	Műveletek gyakorlása	x			-
1.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-
2.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
2.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján		x		-
2.2.	Feladattal vezetett szerkezetelemzés		x		-
2.3.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		-
2.4.	Adatgyűjtés géprendszer	x			-

	üzemeléséről				
--	--------------	--	--	--	--

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A 10224-12 azonosító számú

Alapvető tömörfa megmunkálás megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10224-12 azonosító számú, Alapvető tömörfa megmunkálás megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Faipari szakmai és gépísmérlet				Faipari szakmai gyakorlat		
	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	Fűrész és keresztszemeszt-megmunkálás gépei és szerszámai	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése	Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái	Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel	Fűrész és keresztszemeszt-megmunkálás gépei és szerszámai	Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás							

FELADATOK

Kézi szerszámokat használ	x			x	x		x
Porelszívót ellenőriz, bekapcsol	x	x		x	x	x	x
Ellenőri az alapgépek paramétereit, működését		x		x		x	x
Szabászati tevékenységet végez	x	x			x	x	
Keresztszemeszt megmunkálást végez	x	x			x	x	
Fúrási műveleteket végez				x			x
Csiszolási műveleteket végez			x			x	
Szerkezeti kötések kialakít				x			x
Faipari alapszerkezeteket készít				x			x
Gyártásközi ellenőrzést végez			x			x	
Lambéria, padló, parketta alapanyagot készít		x		x		x	x
Lépcsőlapok, lépcsőkorlátok gyártását végzi		x		x		x	x
Fahulladékot feldolgoz	x				x		

SZAKMAI ISMERETEK

Gyártási utasítások értelmezése				x			x
Faipari alapgépek kezelése, védőberendezések használata	x	x		x	x	x	x
Alkatrészek gyártása faipari alapgépeken		x				x	
Fűrész és		x				x	
Gyalulás		x				x	
Esztergályozás			x	x		x	x
Fúrás	x				x		
Csiszolás			x				x
Csiszolányagok			x				x
Faipari alapgépeken alkalmazható szerszámok	x	x			x	x	

jellemzői								
Szerszám-karbantartási feladatok		x				x		
Minőségbiztosítási feladatok			x	x			x	x
Forgácsolással kapcsolatos számítások	x	x						
Anyaggazdálkodási feladatok		x		x		x		x
Megmunkálási ráhagyások, anyagkihozatal számítás	x	x		x	x	x		x
Kéziszerszámok, kézi kisgépek használata	x			x	x			x
A faanyagok műszaki tulajdonságai	x	x		x	x	x		x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK								
Faipari rajz olvasása, értelmezése	x	x		x	x	x		x
Számolási készség, alapvető összefüggések ismerete	x			x	x			x
Gépek, szerszámok biztonságos használata	x	x	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK								
Precizitás	x	x	x	x	x	x	x	x
Önállóság	x	x		x	x	x		x
Kézügyesség					x	x		x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK								
Segítőkészség		x		x				x
Közérthetőség		x		x		x		x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK								
Körültekintés, elővigyázatosság					x	x	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés					x	x	x	x
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x		x	x	x	x	x

3. Faipari szakmai és gépismeret tantárgy

249 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók számára olyan alapképzést nyújtson, mely alapja lehet a faipari szakmák speciális tananyagainak. Megismertesse a tanulókkal a fa megmunkálásának kézi technológiáit, a faipari alapgépek szerkezetét és működési elvét, tegye alkalmassá a tanulókat a szakelméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

3.3. Témakörök

3.3.1. Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel

63 óra

A forgácsolás elmélete.

Faipari szerszámok és kézi kisgépek (fűrész-, maró- és csiszológépek, fúrógépek, oszlopos fúró).

Forgácsoló szerszámok jellemzői egyenes és körpályán mozgó szerszámoknál. Jellemző szögek és hatásuk a felületi finomságra.

Forgácsoláshoz szükséges mozgások (főmozgás, mellékmozgás).

Forgácsoló sebesség, előtoló sebesség.

Forgácsolás egyenes vonal mentén.

Forgácsolás ív mentén.

Forgácsolással összefüggő szakmai számítások (jellemző szögek, áttétel, fűrészszerű hossza, vastagsága, körfűrészek forgácsolási sebessége, előtoló sebessége, gyalugép forgácsolási sebessége, előtoló sebessége).

Kézi szerszámok műhelyszintű használata.

Kézi szerszámok (fűrészek, gyaluk, vésők, fúrók) fajtái és alkalmazásuk.

Kézi csiszolásnál használt anyagok és felhasználásuk.

Darabolás, szélezés, szeletelés, hibakiejtés, sík és térgörbék vágása.

Szelvény méretre alakítása kézi szerszámokkal, faipari kisgépekkel.

Fűrészáru lap és él gyalulása derékszögben, méretre munkálás kézi szerszámokkal, faipari kisgépekkel.

Faipari kézi gépek működtetése és biztonságtechnikája.

Kézi fűrészgépek: körfűrészek, láncfűrészek, dekopír-fűrészek, rezgőfűrészek, szúrófűrészek működése, alkalmazása.

Kézi gyalugépek működése, alkalmazása.
Kézi fúrógépek működése, alkalmazása.
Kézi marógépek (felsőmaró gép, laposcsap/lamelló marógép) működése, üzemeltetése, alkalmazása.
Kézi csiszolóbúrok (szalag, korong, rezgő) működése, üzemeltetése, alkalmazása.
Kézi gépeknél használt por- és forgácselszívók.
Kézi gépek biztonságtechnikai előírásai, szabályai.
Műhelyben betartandó általános biztonságtechnikai szabályok.

3.3.2. Fűrészelés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai 63 óra

Megmunkáló gépek, szerszámok (szalag- és körfűrészgépek, gyalugépek).
Szalagfűrészek működése és felhasználása, üzemeltetési szabályai.
Körfűrészek működése és felhasználása, üzemeltetési szabályai.
Egyengető gyalugépek működése, felhasználása és üzemeltetési szabályai.
Vastagsági gyalugépek működése, felhasználása és üzemeltetési szabályai.
Fűrész- és gyalugépeknél használt por- és forgácselszívók.
Kiegészítő berendezések, sablonok, munkadarabok ellenőrzése.
Fűrész- és gyalugépek biztonságtechnikai előírásai.
Gépteremben betartandó általános biztonságtechnikai szabályok.
Darabolás, szélezés, szeletelés, hibakiejtés.
Sík és térgörbék vágása.
Szelvény méretre alakítása faipari fűrészgépekkel.
Fűrészáru lap és él gyalulása derékszögben.
Méretre munkálás faipari gyalugépeken.

3.3.3. Alkatrészek esztergályozása, felületi előkészítése, ellenőrzése 36 óra

A faesztágyos munkaeszközei
A faesztágyapad és tartozéka
A gép működésének biztonságtechnikája
A fa esztergályapad kezelése és karbantartása
Esztergályos vésők és kezelésük
Az esztergályos szerszámok élezése
Mérőszerszámok
Az esztergálás
Hosszfa esztergálása
Egyszerű munkadarabok készítése orsó és csúcs között
A fúrás műveletei
Tokmányba és csavarra fogott munkadarabok esztergálása

- Keresztszálú faanyag esztergálása
- Forgástepek szakrajza
- Mérethálózat kialakítása
- Esztergályos alapidomok és szerkesztésük
- Szerszámnyelek
- Fiókgombok
- Esztergályozott bútoralkatrészek
- Rajzolvasási gyakorlatok

3.3.4. Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése

23 óra

Csiszolási műveletek végzése kézzel és kisgépekkel.
 Kézi és gépi csiszolóanyagok ismertetése.
 Kézi csiszológépeken (szalag, tárcsás, rezgő) végezhető technológiák.
 Sík, mart, profilozott felületek csiszolása.
 Sarkok, élek letörése.

3.3.5. Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái

64 óra

Faipari alapszerkezetek (lap-, keret-, káva- és állványszerkezetek).
 Toldások, fakötések.
 Egyszerű szélesítő toldások (egyenes élillesztéssel, idegensappal, gépi toldással) szerkezeti kialakítása, felhasználási területei.
 Egyszerű hosszabbító toldások (rálapolással, gépi toldással) kialakítása és alkalmazásai.
 Alap keretkötések (ollós csapozás, véssett csapozás) kialakításai, felhasználási területei.
 Alap kávakötések (egyenes és fecskefarkú fogazások) kialakítása és alkalmazásai.

3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.3.3. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása,
		egyéni	csoport	osztály	

					pontosítása)
1.1.	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	házi feladat	x			-

3.3.4. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
1.3.	Információk önálló rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-

3.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Faipari szakmai gyakorlat tantárgy

529 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók ismerjék meg a faanyag tulajdonságait, megmunkálási lehetőségeit, tanulják meg használni a kéziszerszámokat és kezelní a faipari alapgépeket.

A tanulók legyenek képesek felismerni a leggyakrabban használatosfafajokat és a felhasználásukat megnehezítő fahibákat, ismerkedjenek meg az asztalos szakma tevékenységi körével, lehetőségeivel, munkamódszereivel.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

4.3. Témakörök

4.3.1. Tömörfa megmunkálás kézi szerszámokkal, kisgépekkel

98 óra

Természetes fából készülő alkatrészek szabása, darabolása, szeletelése, kézi szerszámokkal és kézi kisgépekkel (gépek, berendezések, szerszámok ellenőrzése, szerszámok beállítása, működtetése).

Kézi fűrészek általános ismertetése (fűrészfog jellemzői, szögei, élezés menete, terpesztés-oldallapsúrlódás csökkentés).

Fűrészelési gyakorlat (szükséges mérő- és rajzoló eszközök ismertetése, használata, anyagkiosztás).

Fűrészelési technológia - anyagbefogás, rögzítési módok, ellenőrzés, munkavádelem.

Fűrészelési gyakorlatok.

Kézi körfűrész gépek, dekopír-, szúró-, rezgőfűrészek bemutatása, használata.

Gépi fűrészelési gyakorlatok.

Keresztmetszet megmunkáló kézi szerszámok és gépek, gépekhez tartozó szerszámok jellemzői, késcsere, gébeállítás.

Simító gyalu bemutatása, nagyolási gyakorlatok.

Eresztő gyalu felépítése, forgácstörő szerepe, egyengetési gyakorlat, kézjegy szerepe.

Derékszögű síkok képzése, méretre gyalulás, önellenőrzés.

Gépi gyaluszerszámok, késcsere, késbeállítás, kiegyensúlyozás eszközei, használatuk.

Méretre gyalulás, méretellenőrzés.

Hosszú, rövid, görbe és csavarodott alkatrészek egyengetése.

Biztonságtechnika, baleset-megelőzés.

Kézi marógépek, marószerszámok, szerszámcseré, gépbeállítás, biztonságtechnikai eszközök és berendezések alkalmazása, marási típusok.

Felsőmarógép bemutatása, használata.

Laposcsap (lamelló) marógép bemutatása, használata.

Kézi és állványos fűrőgépek, fűrőszerszámok, szerszámcseré, gépbeállítás, fűrási típusok, technológiák.

4.3.2. Fűrészselés és keresztmetszet-megmunkálás gépei és szerszámai 98 óra

Megmunkáló gépek, szerszámok (szalag- és körfűrészgépek, gyalugépek).

Gépi fűrészszerszámok (fűrészszalagok, körfűrészlapok és azok típusainak bemutatása) felépítése, beállítása.

Asztalos szalagfűrészgép felépítése, beállítása, szalagcsere, fűrészselés gyakorlat.

Asztalos körfűrészgép felépítés, beállítása, az elővágó körfűrészlap szerepe.

Fűrészselés gyakorlása, darabolás, szélezés, szeletelés, íves (sík és térgörbe) alkatrészek kialakítása.

Gépi gyaluszerszámok, késcsere, késbeállítás, kiegyensúlyozás eszközei, használata, gyalulási gyakorlat.

Egyengetés, vastagolás, teljes keresztmetszetű megmunkálás gyakorlása, méretre gyalulás, méretellenőrzés.

Hosszú, rövid, görbe és csavarodott alkatrészek egyengetése.

Biztonságtechnika, baleset-megelőzés.

4.3.3. Alkatrészek esztergályozása, felületi előkészítése, ellenőrzése 106 óra

A fa esztergapad bemutatása

Az esztergapad tartozékainak, szerszámainak bemutatása

A gép működésének biztonságtechnikája

Az esztergályos szerszámok élezése

A mérőeszközök használata

A gép beállítása

A védőeszközök használata

Hosszfa esztergálása

Egyszerű munkadarabok készítése orsó és csúcs között

Fűrási műveletek

Tokmányba és csavarra fogott munkadarabok esztergálása

Keresztszálú faanyag esztergálása

Munkavégzés szakrajz alapján

Rajzolvasási gyakorlatok

Bonyolult és összetett esztergályos munkák készítése

Felületi előkészítés, ellenőrzés

4.3.4. Alkatrészek felületi előkészítése, ellenőrzése

38 óra

Csiszolási típusok, kézzel, kisgépekkel.

Csiszolóanyagok.

Természetes fa csiszolási technológiái (színlőpenge használata), natúr, pácolt, mázolt, lazúr, lakkozott felület alá.

Csiszolópapírok, kézi szalagcsiszoló gép, vibrációs és korongcsiszoló gépek használata, működése.

Csiszolási gyakorlatok - tömörfa alkatrészek, kávák csiszolása.

Méret- és minőség-ellenőrzés.

A gyártásközi ellenőrzések meghatározása, a dokumentálás tartalmi és formai követelményei.

4.3.5. Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és

gyártástechnológiái

192 óra

Faipari szélesbítő és hosszabbító toldások készítése kézi szerszámokkal, kisgépekkel.

Szélesbítő toldás egyenes élliesztéssel.

Szélesbítő toldás idegen csappal.

Hosszabbító toldás rálapolással, egyenes vagy ferde élliesztéssel.

Keret- és kávakötések kézi szerszámokkal, kézi és faipari gépekkel.

Sarokkötések lapolással, 90°-os illesztésű lapolással (alkalmazási terület, műveleti sorrend, összerajzolás menete, alkalmazott szerszámok), vállazás.

Sarokkötés ollós csapozással, 90°-os illesztéssel, egy oldalon (összerajzolás, fűrészelés, vésés).

Sarokkötés ollós csappal 1/3 aljazással, 2/3-os aljazással (összerajzolás, aljazott méretek, vállazási méretek összhangja).

Sarokkötés feszkes szakállas vésett- csappal, átmenő szakállas vésett- csappal.

„T” kötés átvésett csappal.

Kávakötések kézi szerszámokkal és gépekkel.

Hevederek és csap készítése kézi szerszámokkal és gépekkel.

Egyenes fogazás, nyílt, félig takart fekskerefarkú fogazás kézi szerszámokkal, gépekkel.

Köldökcsaphely-fúrás, fúrógépek szerszámai, felépítésük, működésük.

Idegen csap helyének marása, laposcsap/lamelló helyének marása.

Egyszerű munkadarabok készítése.

Alapszerkezetek gyakorlása kézi szerszámokkal és gépekkel.

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezet

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.3.3. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sor-szám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat		x		-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés		x		-

4.3.4. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.2.	Műveletek gyakorlása		x		-
6.3.	Munkameghiglyelés adott szempontok alapján		x		-

4.4. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10225-12 azonosító számú

**Asztalosipari szerelés
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10225-12 azonosító számú, Asztalosipari szerelés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Asztalosipari szerelési ismeretek			Asztalosipari szerelési gyakorlat		
	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelese	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	Helyszíni szerelési feladatok	Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelese	Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése	Helyszíni szerelési feladatok
10225-12 Asztalosipari szerelés						
FELADATOK						
Szerelési dokumentációt értelmez	x	x	x	x	x	x
Előszerelese műveleteket végez	x			x		
Asztalosipari alapszerkezeteket szerel		x			x	
Összeállítja a terméket a technológiai sorrend, illetve a szerelési utasítás szerint		x			x	
Helyszíni szerelést végez			x			x
SZAKMAI ISMERETEK						
Kézi szerszámok, kézi kisgépek használata	x	x	x	x	x	x
Összeállítási feladatok megszervezése	x	x		x	x	
Ragasztók felhasználása	x	x	x	x	x	x
Csiszolóanyagok felhasználása	x	x	x	x	x	x
Helyszíni szerelési műveletek			x			x
Pneumatikus kézi kisgépek használata		x	x		x	x
Kézi szorítóeszközök	x	x	x	x	x	x
Keretprések, korpuszprések		x			x	
Termék gyártástechnológiai leírások értelmezése	x			x		
Vasalatok, szerelvények, szerelés anyagai	x	x	x	x	x	x
Rögzítés-technikai alapismeretek			x			x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
Faipari rajz olvasása, értelmezése	x	x	x	x	x	x
Építőipari rajz olvasása, értelmezése			x			x
Számlási készség, alapvető összefüggések ismerete	x	x	x	x	x	x
Gépek, szerszámok biztonságos használata	x	x	x	x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Pontosság	x	x	x	x	x	x
Önállóság			x			x

Szervezőkészség	x			x		
TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
Határozottság		x	x		x	x
Irányíthatóság	x	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Gyakorlatias feladatértelmezés		x	x	x	x	x
A környezet tisztántartása	x	x	x	x	x	x
Körültekintés, elővigyázatosság		x	x	x	x	x

5. Asztalosipari szerelési ismeretek tantárgy

213 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg az asztalosipari szereléshez, javításához szükséges technológiai folyamatokat. A szerelési dokumentáció alapján legyen képes elvégezni a különböző szerelési feladatokat kéziszerszámokkal, gépesített kéziszerszámokkal és gépekkel.

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

5.3. Témakörök

5.3.1. Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése 60 óra

Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése, készítése.

A minőségbiztosítás alapjai, az ISO rendszer elve, minőségbiztosítás esetei a szereléskor a bútor- és faiparban.

Alkatrészek méret- és minőségellenőrzése, dokumentációja.

Szereléshez szükséges megmunkálások pozícionálása, jelölése, beállítások (pl.: fiókcsúszók korpuszban, vasalathely, idegencsap helye, fakötések előkészítése, mosogatótálcák helyének kivágása, stb.).

5.3.2. Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése 82 óra

Alapszerkezetek – idegencsapatos szerkezetek – kialakításának alapjai, módszerei.

Alapszerkezetek – szerkezeti ragasztások – kialakításának alapjai, módszerei.

Alapszerkezetek – szerkezeti vasalással kialakított kötések – kialakításának alapjai, módszerei.

Alapszerkezetek – bontható „mechanikus”szerkezeti kötések – kialakításának alapjai, módszerei.

Különböző, a termék összeállításához szükséges furatok, fészkek, nútak, stb. kialakításának alapjai, módszerei.

Asztalosipari alapszerkezetek (korpusz, káva, keret, állványszerkezet) elkészítése, alkalmazható technológiák.

Asztalosipari termék szerkezeti összeállítása, technológiai sorrend és szerelési dokumentáció alapján.

Asztalosipari termék vasalatainak szerelése, termék összeállítása, beállítása.

Kiegészítők, kellékek, díszítőelemek szerelése, hibajavítási lehetőségek.

5.3.3. Helyszíni szerelési feladatok

71 óra

Asztalosipari termék csomagolása, előkészítése szállításra, helyszíni szerelésre.

Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése, készítése.

Bútoripari termékek helyszíni szerelésének alapjai.

Belsőépítészeti termékek helyszíni szerelésének alapjai.

Kültéri asztalosipari termékek helyszíni szerelésének alapjai.

Épületasztalos-ipari termékek helyszíni szerelésének alapjai.

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sor-szám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	házi feladat	x			-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feldolgozása	x			-

	jegyzeteléssel				
1.3.	Információk önálló rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

6. Asztalosipari szerelési gyakorlat tantárgy

497 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló az elméletben elsajátított szerelési ismereteket a gyakorlatban képes legyen alkalmazni. A tanuló értelmezze a szerelési dokumentumokat, és az asztalosipari szerkezetek szerelését a műveletekhez szükséges szerszámok és gépek kiválasztásával és kezelésével el tudja végezni.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

6.3. Témakörök

6.3.1. Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése 151 óra

Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése.

Alkatrészek méret- és minőségellenőrzése, dokumentálása.

Szereléshez szükséges megmunkálások pozícionálása, jelölése, beállítása (fiókcsúszók korpuszban, vasalathely, idegencsap helye, fakötések előkészítése).

6.3.2. Alapszerkezetek és asztalosipari szerkezetek szerelése 176 óra

Alapszerkezetek – idegencsapos szerkezetek – kialakítása.

Alapszerkezetek – szerkezeti ragasztások – kialakítása.

Alapszerkezetek – szerkezeti vasalással kialakított kötések – kialakítása.

Alapszerkezetek – bontható „mechanikus” szerkezeti kötések – kialakítása.

Különböző, a termék összeállításához szükséges furatok, fészkek, nútak kialakítása, előkészítése.

Egyéb bútoralkatrészek beépítésének előkészítése (mosogató, kézmosó, tükör, üveg).

Asztalosipari alapszerkezetek, korpusz, káva elkészítése.

Asztalosipari alapszerkezetek szerelésének előkészítése.

Asztalosipari alapszerkezetek (korpusz, káva, keret, állványszerkezet) elkészítése.

Asztalosipari termék szerkezeti összeállítása technológiai sorrend és szerelési dokumentáció alapján.

Asztalosipari termék vasalatainak szerelése, termék összeállítása, szerelése, beállítása.

Kiegészítők, kellékek, díszítőelemek szerelése.

Asztalosipari termék hibajavítása.

6.3.3. Helyszíni szerelési feladatok 170 óra

Asztalosipari termék csomagolása, előkészítése szállításra, helyszíni szerelésre.

A helyszíni felmérés elvégzése.

A helyszíni felmérés dokumentációjának elkészítése, vázlatrajz készítése.

Helyszíni szerelés előkészítése szerelési dokumentációk, rajzok, szerelési utasítások alapján.

A helyszíni szereléshez szükséges gépek, szerszámok, segédanyagok (ragasztóanyagok, rögzítőelemek, csavarok).

Bútoripari termékek helyszíni szerelése.

Belsőépítészeti termékek helyszíni szerelése.

Épületasztalos-ipari termékek helyszíni szerelése.

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezet

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sor-szám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	

1.1	magyarázat		x		-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés		x		-

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.2.	Műveletek gyakorlása		x		-
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján		x		-

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához
1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás	Faipari szakmai gyakorlat tantárgy Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái
10225-12 Asztalosipari szerelés	Asztalosipari szerelési gyakorlat tantárgy Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése

10224-12 Alapvető tömörfa megmunkálás

Faipari szakmai gyakorlat tantárgy

Témakörök

Alapszerkezetek kialakításának jellemző típusai és gyártástechnológiái

Faipari szélesítő és hosszabbító toldások készítése kézi szerszámokkal, kisgépekkel.

Keret- és kávavágások kézi szerszámokkal, kézi és faipari gépekkel.

Kávavágások kézi szerszámokkal és gépekkel.

Hevederek és csap készítése kézi szerszámokkal és gépekkel.

Egyenes fogazás, nyílt, félig takart fecskefarkú fogazás kézi szerszámokkal, gépekkel.

Köldökcsaphely-fúrás, fúrógépek szerszámai, felépítésük, működésük.

Idegen csap helyének marása, laposcsap/lamelló helyének marása.

Egyszerű munkadarabok készítése.

Alapszerkezetek gyakorlása kézi szerszámokkal és gépekkel.

10225-12 Asztalosipari szerelés

Asztalosipari szerelési gyakorlat tantárgy

Témakörök

Szerelési dokumentáció használata, alkatrészek előszerelése

Szerelési dokumentációk, rajzok értelmezése.

Alkatrészek méret- és minőségellenőrzése, dokumentálása.

Szereléshez szükséges megmunkálások pozícionálása, jelölése, beállítása (fiókcsúszók korpuszban, vasalathely, idegensap helye, fakötések előkészítése).

SZAKMAI TANTERVI ADAPTÁCIÓ
a
31 542 01
Bőrtárgy készítő
részszakképesítés
speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára
a
34 542 01 Bőrdíszműves
szakképesítés kerettanterve alapján

I. A szakképzés jogi háttere

A szakmai tantervi adaptáció

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 31 542 01 Bőrtárgy készítő részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó 27/2012. (VIII. 27.) NGM rendelet
- a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó NGM rendelet

alapján készült.

II. A részszakképesítés alapadatai

A részszakképesítés azonosító száma: 31 542 01

A részszakképesítés megnevezése: Bőrtárgy készítő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 10. Könnyűipar

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XVII. Könnyűipar

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
vagy iskolai előképzettség hiányában

Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit kiadó rendelet 3. számú mellékletében a 10. Könnyűipar szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában. E kompetenciák megszerezhetőek a szakképzést előkészítő évfolyam keretében is.

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező

szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részszakképesítés /Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

*Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
Nincs.*

IX. A fogyatékossági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok

Módszertani ajánlás a tanulásban akadályozott tanulók szakmai képzéséhez

A módszertani ajánlás alkalmazható szegregált (speciális szakiskolai) vagy integrált (többségi szakképző intézményben vagy csoportban) szervezeti formában, valamint speciális elemeinek átvételével a felnőttképzés keretében is.

A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai segítségnélküll többé-kevésbé iskolát is látogathatják. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyük is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

Ha ennél pontosabban szeretnénk megfogalmazni a tanulási akadályozottságot, akkor az alábbi definícióhoz nyúlhatunk:

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.)

Tehát az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végzik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékosság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-vérehajtás, a szocio-empcionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak olyan tanulásban akadályozott diákok, akik egyéni szükségleteik miatt nem képesek integrált oktatásban részt venni. Ezekben a gyógypedagógiai intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindez kislétszámu osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermeket többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárcsopordon belül kapják meg.

Az integráció feltételei a következők (ezek természetesen a szegregált intézményekben is jelen vannak).

3. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő tantervet, eltérés minden fölött elvárt, az egyéni

képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.

- A **kisebb osztálylétszámu osztály** kialakításakor figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódot igényel.

4. Szubjektív tényezők

- A **befogadó pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkészsége, kreativitása, valamint a fogyatékosságról szóló ismeretei.
- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.
- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt, felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.
- A **társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahhoz, hogy a fogyatékos gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezzenek egyenrangúként kezelni. De múlik a fogyatékos gyermek személyiségén is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.

Az integráció formái lehetnek:

Lokális integráció: az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, mindenki az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.

Szociális integráció: ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.

Funkcionális integráció: az integrációnak ezen formája is két szinten valósulhat meg. A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeesszenek (pl. készségórák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozása tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyermeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációnak számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Kutatások igazolták, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiekkel, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzájuthatnak, de akár azt is, hogy gyorsabb

fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

Módszertani javaslatok

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

9. az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
10. az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
11. az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
12. az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
13. a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
14. az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
15. lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
16. a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelní.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé.
2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkentheti a zavaró magatartás mennyiségett és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy minden jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.
3. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkenéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzáállását a sajátos nevelési igényű tanulókhöz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.
4. A differenciálás léjtogosultságát az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonaláért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több

sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekében: továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás; aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonala; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak eldöntésekor, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megismétlése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
- Differenciálás a feladatok szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.
- Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamelyen eszközöt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségérzetüket.
- Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
- Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.
- Differenciálás a célok szintjén: mindezek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.
- Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlenne válnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelöli meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.

5. Hatókony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti. A tanulásban akadályozott tanulók tekintetében ez a módszer az egyéni fejlesztési terv segítségével valósítható meg. Ennek a pedagógiai tevékenységnek a támogatására hozták létre az „Elektronikus Egyéni Fejlesztési Tervet”, az EEFT nevű programot (www.eeft.hu). A

kialakított struktúra, sok száz oldalas szakmai támogató szöveg, és a tanulók sikereire, erősségeire építő egyéni fejlesztést támogató cselekvési tervezet hasznos eszközök lehetnek.

6. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását. Magyarországon is van erre kezdeményezés, például: Dobbantó program (www.fszk.hu)

7. Alternatív tanulási stratégiák segíthetnek abban, hogy a diákok hogyan tanuljanak és hogyan oldjanak meg problémákat. Soha ne felejtsük le, hogy az ami a tanulásban akadályozott tanulók javára szolgál, az a többségi tanulók számára is hasznos.

8. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a habilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönnyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

10. A befogadó értékelésnek jól körülhatárolható elemei vannak. (1) Azok a módszerek és stratégiák, amelyek segítségével világos képet kaphatunk az oktatás folyamatáról, a tanuló elérte eredményeiről, és amelyek ugyanakkor arról is informálják a pedagógust, hogy a jövőben min kell változtatnia egyes tanulók vagy csoportok tanítása során. Ezek az elemek egyrészt segítik a reflektálást az adott időszak alatt elvégzett munkára, másrészt használható inputokat adnak a következő időszak tervezéséhez, a döntéshozatalhoz. (2) A befogadó értékelésben gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását és magát a nevelési-oktatási folyamatot is. (3) Szerves része azoknak a tényezőknek az értékelése, amelyek hozzájárulnak a befogadás megteremtéséhez. (4) Jellemzője a tanuló, a tanárok, osztálytársak, szülők és mások bevonása az értékelésbe. (5) Tartalmaz olyan eljárásokat, amelyek más funkciókat is betölthetnek. Az iskoláknak aktívan kell támogatniuk az értékelés különféle megközelítéseinek kifejlesztését, amelyek egyben tükrözik a tanulók ugyancsak különféle tanulási módjait, és

amelyek szintén különféle módon teszik lehetővé az értékeléshez szükséges tanulási tényanyag összegyűjtését. Ez persze azt feltételezi, hogy az iskolán belül a tanárok rugalmasan hozhatnak meg olyan döntéseket, mikor értékeljenek, mit értékeljenek és azt is, hogy a tanárok olyan módszerek alkalmazásához is hozzájutnak, amelyek egy adott tanuló által kedvelt értékelési eszközök.

Befejezés

A (speciális) szakiskolák feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsenek fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítaniuk kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

X. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam heti óraszám 36 héttel	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam éves óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat

 A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma
 évfolyamonként szabadság nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám			
		9. évfolyam		10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti
10256-12 Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek	Bőripari anyag és áruismeret	3		70	2
	Szabás, előkészítés elmélet	2			2
	Szabás, előkészítés gyakorlat		7+1		7+1
10258-10 Bőrtárgy készítése	Bőrtárgy készítés	2		70	2
	Bőrtárgy készítés gyakorlat		7+1		8+1
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		7	14+2	70	6
Összes heti/ögy óraszám		21+2			15+2
				21+2	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadság) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részszakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
10265-12 Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek	Bőripari anyag és áruismeret	108			70		178	
	Természetes bőrök	40				25	65	
	Textilek és műbőrök	22				10	32	
	Táblás áruk	16				10	26	
	Kellékek és segédanyagok	30				25	55	
	Szabás, előkészítés elmélet	72				70	142	
	Szabás gazdaságossága, szabásrendszerek	18				16	34	
	Kézi szabás	12				12	24	
	Gépi szabás	14				14	28	
	Előkészítő műveletek	28				28	56	
	Szabás, előkészítés gyakorlat		252+36			245+35	497	
	Különböző anyagok szabása			90		80	170	
	Előkészítő műveletek			90		90	180	
	Gépek, berendezések, szerszámok használata			72		75	147	
10258-12 Bőrtárgy készítése	Bőrtárgy készítés	72			70		142	
	Bőrtárgy előkészítés	30				30	60	
	Bőrtárgy készítése, díszítése	42				40	82	
	Bőrtárgy készítés gyakorlat		252+36			280+35	532	
	Bőrtárgy előkészítés		108			136	244	
	Bőrtárgy készítés, díszítés		144			144	288	
	Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:	252	504+36			210	525+35	1491
Összes éves/ögy óraszám:		756 +36			70	735+35	1561	
Elméleti óraszámok/aránya		462 / 29,6%						
Gyakorlati óraszámok/aránya		1099 / 70,4%						

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás."

A
10256-12 azonosító számú

**Bőripari anyagok jellemzői, szabás és
előkészítő műveletek
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul
tantárgyai, témakörei**

A 10256-12 azonosító számú, Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témaörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek				Bőripari anyag- és áruismeret		Szabás, előkészítés elmélet		Szabás, előkészítés gyakorlat	
	Természetes bőrök	Textilek és műbőrök	Táblás áruk	Kellék és segédanyagok	Szabás gazdaságossága, szabásrendszer	Kézi szabás	Gépi szabás	Elökészítő műveletek	Különböző anyagok szabása	Elökészítő műveletek
10256-12										
Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek										
Szemrevételezi a modell, minta alapanyag összetételét	x	x	x	x						
Megállapítja az alapanyagok jellemzőit	x	x	x	x				x		
Ellenőrzi az alap-, kellék-, segédanyagokat	x	x	x	x						
Meghatározza a technológiai paramétereket					x					
Alkatrészeket szab kézzel, géppel						x	x	x		x
Ellenőrzi a kiszabott alkatrészeket								x		
Vékonyítja az alkatrészek szélét, felületét									x	x
Számítással meghatározza az anyag előirányzatot					x			x		
Kiválasztja, beállítja, kezeli a szabáshoz, előkészítéshez alkalmazott gépeket, berendezéseket, eszközöket, szerszámokat								x	x	x
Betartja a munka-, tűz- és balesetvédelmet					x	x	x	x	x	x
FELADATOK										
Szemrevételezi a modell, minta alapanyag összetételét	x	x	x	x						
Megállapítja az alapanyagok jellemzőit	x	x	x	x				x		
Ellenőrzi az alap-, kellék-, segédanyagokat	x	x	x	x						
Meghatározza a technológiai paramétereket					x					
Alkatrészeket szab kézzel, géppel						x	x	x		x
Ellenőrzi a kiszabott alkatrészeket								x		
Vékonyítja az alkatrészek szélét, felületét									x	x
Számítással meghatározza az anyag előirányzatot					x			x		
Kiválasztja, beállítja, kezeli a szabáshoz, előkészítéshez alkalmazott gépeket, berendezéseket, eszközöket, szerszámokat								x	x	x
Betartja a munka-, tűz- és balesetvédelmet					x	x	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK										
Bőrgyártás	x									
Bőr területi felosztása, jellemzői	x									
Bőrhibák	x									
Műbőrök		x								
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott textilanyagok	x		x							
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott műanyagok		x	x							
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott fémanyagok				x						
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott papíranyagok		x	x							
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott faanyagok			x							
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott ragasztók, oldószer				x						
Bőrfeldolgozó iparban alkalmazott gumianyagok		x	x							
Bőrfeldolgozó ipari alkatrészek felületének meghatározása					x					
Paraleogramma területének meghatározása						x				
Optimális manipuláció meghatározása						x				
Szabáskor keletkező hulladékok meghatározása					x					

Hulladékfajták és jellemzői				x						
Bőrfeldolgozó ipari termékek anyag előirányzat meghatározása				x						
Alkatrészekkel szemben támasztott követelmények	x	x	x							
Szabásrendszer				x						
Kézi szabás					x			x		
Gépi szabás						x		x		x
Szabászgépek, kiegészítő berendezések, eszközök kezelése, technológiai jellemzői					x	x	x	x	x	x
Alkatrészek szél, felület vékonyítása						x		x	x	x
Szabász-, vékonyító gépek, kiegészítő berendezések, eszközök kezelése, technológiai jellemzői				x	x	x	x	x	x	x
Munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások				x	x	x	x	x	x	x

SZAKMAI KÉSZSÉGEK

Készbőr jellemzőinek felismerése	x			x	x	x		x	x	x
Gazdaságos manipuláció	x	x	x		x	x	x		x	x
Szakmai számolási készség				x	x	x		x		x
Szabászgépek, előkészítőgépek kezelése				x		x	x	x	x	x

SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK

Felismerés	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Precizitás					x	x	x	x	x	x
Kézügyesség					x	x		x	x	x

TÁRSAS KOMPETENCIÁK

Határozottság				x				x	x	x
Közérthetőség					x	x	x	x		

MÓDSZERKOMPETENCIÁK

Kontroll (ellenőrzőképesség)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Módszeres munkavégzés					x				x	x
Ismertetek helyén való alkalmazása	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

7. Bőripari anyag- és áruismeret tantárgy

178 óra

1.1.A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja a bőripari alap- és kellékanyagok fajtáinak megismertetése a tanulókkal.

Fontos, hogy a diákok anyagismereti alapfogalmakat elsajátítsák, a különböző anyagok előállítási műveleteit megismerjék, az alap- és kellékanyagok felhasználási és minőségi tulajdonságainak megtanulják.

1.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

1.3.Témakörök

1.3.1. Természetes bőrök

65 óra

A bőrfeldolgozó-iparban felhasznált természetes bőranyagok fajtái (marha-, sertés-, kecske-, juh-, ló-, vad- és egyéb bőrök), általános jellemzői, felhasználása.

A természetes bőranyagok területi felosztása, minőségi jellemzői, hibái.

A nyersbőrök szövettani felépítése, jellemzői.

Nyersbőrhibák.

Nyersbőrok tartósítása, anyagai, minőségi követelményei.

A természetes bőranyagok gyártási folyamata:

- A vizes és meszes műhely műveletei – áztatás, meszezés, húsolás, színelés, hasítás, mésztelelítés -, anyagai, gépei, berendezései, eszközei, minőségi követelményei.

- A cserzsé fajtái - növényi, ásványi, zsír-, kombinált- és egyéb cserzsé - anyagai, műveletei, gépei, berendezései, eszközei, minőségi követelményei.

- A cserzsé utáni mechanikai – víztelenítés, taszítás, szárítás, hasítás, faragás, puhítás, csiszolás – műveletek, gépek, berendezések, eszközök, minőségi követelmények.

- A kikészítés vegyi – zsírozás, színelés, fedőfestés, appretálás stb. - és mechanikai – hengerlés, fényezés, vasalás stb. - műveletei, anyagai, gépei, berendezései, eszközei, minőségi követelményei.

A készbőrok csoportosítása, tulajdonságai, minősítése, hibái.

1.3.2. Textilek- és műbőrök

32 óra

A bőrfeldolgozó-iparban alkalmazott textilanyagok fajtái.
A bőrfeldolgozó-iparban alkalmazott textilanyagok összetétele, általános jellemzői, felhasználása.

A textilanyagok alapanyagainak (természetes-, vegyi- és kevert szálas anyagok) ismerete.

A textilanyagok alapanyagainak tulajdonságai, minőségi jellemzői.

A textilanyagok minőségi jellemzői, hibái.

A textilanyagok gyártási folyamata, gépei, berendezései.

A textilanyagok minőségi követelményei:

- Fonal és cérnagyártás (fonás, cérnázás). A cérnák fajtái, jellemzői, hibái.

- Kelmegyártás (szövés, kötés, hurkolás, nemszőtt textíliák készítése). A kelmék fajtái, jellemzői, hibái.

- A textilanyagok kikészítése (előkezelés, színezés, appretálás).

A bőrfeldolgozó-iparban felhasznált műbőrök-, műanyagok fajtái, szerkezeti felépítései, általános jellemzői, felhasználása.

A műbőrök anyagai, gyártási folyamata – paszta készítés, hordozóréteg előkészítése, műanyag fedőréteg felvitele, filmképzés, hűtés, kikészítés, gépei, berendezései, minőségi követelményei.

A különböző műanyagok feldolgozási módszerei (sajtolás, rétegelés, fröccsöntés, extrudálás, kalanderezés, szálhúzás, vákuumformázás, öntés, stb.)

A műbőrök, műanyagok minőségi jellemzői, hibái.

1.3.3. Táblásáruk

26 óra

A bőrfeldolgozó-iparban alkalmazott - rostműbőrök-, gumi-, és műanyagok-, valamint kartonanyagok - táblás szerkezetű anyagok fajtái, összetétele, általános jellemzői.

A bőrfeldolgozó-iparban alkalmazott táblás áruk felhasználása.

A különböző táblás méretű anyagok alapanyagai, gyártási folyamata, gépei, berendezései, minőségi követelményei:

- Rostműbőrök anyagai, gyártási folyamata, gépei, berendezései, minőségi követelményei.

- Gumianyagok alapanyagai, gyártási folyamata, gépei, berendezései, minőségi követelményei.

- Műanyagok alapanyagai, gyártási folyamata, gépei, berendezései, minőségi követelményei.

- Papír és kartonanyagok alapanyagai, gyártási folyamata (nyersanyag előkészítés, pépkészítés, lapképzés, kikészítés, kiszerelés), gépei, berendezései, minőségi követelményei.

A táblás méretű anyagok minőségi jellemzői, hibái.

1.3.4. Kellék és segédanyagok

55 óra

Szemrevételezi a modell, minta alapanyag összetételét.

A bőrfeldolgozó-iparban alkalmazott különböző műanyag-, fém-, papír-, fa-, és gumi kellékek- és segédanyagok fajtái, összetétele, általános jellemzői, felhasználása.

Műanyag díszek, csatok, egyéb alkatrészek, szegők, zsinórok stb. előállítása minőségi jellemzői, hibái.

Fém díszek, csatok, szegecsek, szögek, ringlik, kapcsok, egyéb alkatrészek előállítása minőségi jellemzői, hibái.

Fa díszek, csatok, szögek, egyéb alkatrészek előállítása minőségi jellemzői, hibái.

Gumi segédanyagok, alkatrészek előállítása minőségi jellemzői, hibái.

A ragasztók, és oldószerek fajtái, anyagai.

A ragasztók, és oldószerek általános jellemzői, felhasználása.

A ragasztók, és oldószerek munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásai.

A különböző kellék- és segédanyagok gyártása, minőségi jellemzői, hibái.

A kellék- és segédanyagok gyártásánál alkalmazott munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.

1.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	projekt		x		-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	szimuláció			x	-
1.7.	házi feladat			x	-

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése			x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		-
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

1.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti

értékeléssel.

2. Szabás, előkészítés tantárgy

142 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja megismertetni a tanulókkal a különböző anyagok szabásrendszereit, szabási módszereit, és az alkatrészek előkészítési technológiáit, követelményeit.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

2.3. Témakörök

2.3.1. Szabás gazdaságossága, szabásrendszerek

34 óra

A technológiai paraméterek meghatározása.

A természetes bőranyagok szabásrendszerei: szimmetrikus (kisipari vagy tükrös), váltakozó irányú, paralelogramma, társas szabás. A természetes bőranyagok szabásrendszereinek gazdaságossági, és minőségi követelményei. Terítékanyagok, táblás szerkezetű anyagok szabásrendszerei: különböző soros elhelyezések, váltakozó-, ferde irányú (szög alatti), szembe fekvő, paralelogramma, társas szabás.

Terítékanyagok, táblás szerkezetű anyagok szabásrendszereinek alkalmazása, gazdaságossági, és minőségi követelményei.

Alkatrész elhelyezési módszerek alkalmazása, az anyagkihasználás mértéke, gazdaságossági hatásai.

A szabástervezek elkészítésének eszközei, korszerű számítógépes módszerei.

Az anyag-előirányzat (tiszta felület, hulladék, anyagnorma, paralelogramma felület, optimális manipuláció) meghatározásának, kiszámításának módszerei.

Természetes bőrok anyag-előirányzatának meghatározása.

Terítékanyagok anyag-előirányzatának meghatározása.

Táblás szerkezetű anyagok anyag-előirányzatának meghatározása.

Az anyag-előirányzat meghatározásának, eszközei, korszerű számítógépes módszerei.

2.3.2. Kézi szabás

24 óra

A kézi szabás módszereinek ismerete.

A kézi szabás szerszámainak ismerete.

A kézi szabás eszközeinek ismerete.

A kézi szabás berendezéseinek (kések, sablonok fajtái, köszörűk, jelölő eszközök, nehezákok) ismerete.

A kézi szabás minőségi követelményei.

A kézi szabás előnyei, hátrányai.

2.3.3. Gépi szabás

28 óra

A gépi szabás módszerei (kiütő gépes, terítékes, szegőszalag, korszerű szabási módszerek).

A gépi szabás alkalmazása, szerszámai, eszközei, berendezései.

A gépi szabás minőségi követelményei.

A kiütő gépes szabás gépei (lengőfejes, hidás, félautomata, automata kiütő gépek).

A kiütő gépes szabás berendezései, műveletei, munkavédelmi előírásai.

Kiütőkések, leütés számlálók, anyagtovábbító berendezések ismerete.

A terítékes szabás gépei (terítőgépek, tekercsállványok, áttekercselő berendezések, villamos ollók, anyagadagoló berendezések).

A terítékes szabás műveletei, minőségi követelményei, munkavédelmi előírásai.

A szegőszalag szabás gépei (bőrcsík vágó-, műbőr-, és fóliacsíkvágó gépek, berendezések).

A szegőszalag szabás műveletei, minőségi követelményei, munkavédelmi előírásai.

Szabástervezek ismerete.

Hulladéküzemelés.

Szabászgépek, kiegészítő berendezések, eszközök ismerete.

Szabászgépek, kiegészítő berendezések, eszközök jellemzői.

A gépi szabás munka-, tűzvédelmi előírásainak ismerete.

A gépi szabás környezetvédelmi előírásai.

2.3.4. Előkészítő műveletek

56 óra

Az előkészítés műveleteinek (jelölés, vékonyítás, ragasztás, kierősítés, szélfestés) ismerete, gépei, szerszámai, eszközei, berendezései, minőségi követelményei.

A jelölés célja, gépei, berendezései, szerszámai, segédanyagai, műveletei, minőségi követelményei, munkavédelmi előírásai.

A vékonyítás célja, fajtái (szélvékonyítás, teljes felületű vékonyítás), alkalmazása, gépei, berendezései, szerszámai, műveletei, minőségi követelményei, munkavédelmi előírásai.

A ragasztás célja, fajtái (szélkenés, teljes felületű ragasztás, pontragasztás), anyagai, alkalmazása, gépei, berendezései, szerszámai, műveletei, minőségi követelményei, munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásai.

Oldószerek fajtái, alkalmazásuk.

A kierősítés célja, fajtái, anyagai, alkalmazása, gépei, berendezései, szerszámai, műveletei, minőségi követelményei.

A szélfestés célja, fajtái, anyagai, alkalmazása, gépei, berendezései, szerszámai, műveletei, minőségi követelményei, munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásai.

Az előkészítés gépeinek, kiegészítő berendezéseknek, eszközeinek alkalmazása, jellemzői.

Az előkészítés munka-, tűz- és környezetvédelmi előírása.

2.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységek formák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	megbeszélés		x		-
1.3.	szemléltetés			x	-
1.4.	projekt		x		-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	szimuláció			x	-
1.7.	házi feladat			x	-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységek formák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	

1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése			x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		-
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

2.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

3. Szabás, előkészítés gyakorlat tantárgy

497 óra

3.1.A tantárgy tanításának célja

Megismertetni és elsajátítatni a tanulókkal a különböző anyagok szabásrendszereinek, szabási módszereinek és az alkatrészek előkészítési technológiáinak gyakorlati kivitelezését.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

3.3. Témakörök

3.3.1. Különböző anyagok szabása

170 óra

A szabandó anyagok kiválasztása műszaki dokumentáció alapján.

A kiszabott alkatrészek ellenőrzése.

A természetes bőranyagok kézi szabásának elsajátítása, a gazdaságossági és a minőségi követelmények betartása.

A természetes bőranyagok gépi szabási műveleteinek elsajátítása, a gazdaságossági és a minőségi követelmények betartásával.

Terítékanyagok- textil, műbőr, fóliaműbőr - gépi szabási műveleteinek elsajátítása, minőségi követelmények betartásával.

Táblás szerkezetű anyagok gépi szabási műveleteinek elsajátítása, minőségi követelmények betartásával.

A szegőszalag szabás gépi szabási műveleteinek elsajátítása, minőségi követelmények betartása.

Alkatrészek szabásrendszerének alkalmazása, gazdaságos elhelyezés, hulladékgazdálkodás.

A szabászat gépeinek, kiegészítő berendezéseknek, eszközeinek, szerszámainak szakszerű alkalmazása, beállítása, kezelése.

Alkatrészek összeválogatása, tételösszeállítás.

Önálló szabászati feladatok gyakorlati kivitelezése, műszaki dokumentáció alapján.

A szabászat munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása.

3.3.2. Előkészítő műveletek

180 óra

Az előkészítés műveleteinek (jelölés, vékonyítás, ragasztás, kierősítés, szélfestés) gyakorlati elsajátítása.

A jelölési műveletek gyakorlati kivitelezésének elsajátítása a minőségi követelmények, és a munkavédelmi előírások betartásával.

A különböző vékonyítási műveletek elsajátítása a minőségi követelmények, és a munkavédelmi előírások betartásával.

A ragasztási műveletek (szélkenés, teljes felületű ragasztás, pontragasztás), gyakorlata a minőségi követelmények, a munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása.

A kierősítési műveletek gyakorlati kivitelezésének elsajátítása a minőségi követelmények, és a munkavédelmi előírások betartásával.

A szélfestés műveleteinek gyakorlati elsajátítása a minőségi követelmények, a munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása.

Az előkészítési műveletek önálló kivitelezése adott modellek műszaki dokumentációja alapján.

Az előkészítés munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása.

3.3.3. Gépek, berendezések, szerszámok használata

147 óra

A szabászat, az előkészítés gépeinek, kiegészítő berendezéseinek, eszközeinek, szerszámainak szakszerű alkalmazása, beállítása, kezelése.

A kézi szabás szerszámainak, eszközeinek, berendezéseinek szakszerű használata, kezelése.

A kézi szabás szerszámainak, eszközeinek, berendezéseinek összeállítása önállóan egy adott modell alkatrészeinek kiszabásához.

A gépi szabási módszerek gyakorlati alkalmazása (kiütő gépes, terítékes, szegőszalag, korszerű automata berendezések) gépek, berendezések, eszközök szakszerű használata, a kezelési műveletek begyakorlása.

Egy meghatározott modell alkatrészeinek gépi szabásához a gépigény összeállítása önállóan.

Az előkészítő műveletek (jelölés, vékonyítás, ragasztás, kierősítés, szélfestés) gépeinek, szerszámainak, eszközeinek, kiegészítő berendezéseinek szakszerű alkalmazása, a minőségi, a munka-, a tűz- és a környezetvédelmi előírások követelmények betartásával.

Gép-, szerszám-, eszköz-, és kiegészítő berendezések meghatározása önállóan egy adott termék előkészítési műveleteihez.

3.4.A képzés javasolt helyszíne

Tanműhely

3.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységekformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	elbeszélés			x	-

1.3.	megbeszélés			x	-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	szimuláció			x	-
1.7.	házi feladat			x	-

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	
1.5.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Írásos elemzések készítése			x	-
2.2.	Leírás készítése			x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.5.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	-
2.6.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Esetleírás készítése			x	-
4.2.	Elemzés készítése tapasztalatokról			x	-
4.3.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján			x	-

4..4.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után			x	-
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal			x	-
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Áratermelő szakmai munkatevékenység		x	Munkaasztal, szabászgép, gépi szabászkések, kézi szabászkés, szélvékonyító gép, hasító gép	
6.2.	Műveletek gyakorlása		x	Köszörűgép, munkaasztal	
6.3.	Munkameghiglyelés adott szempontok alapján		x		-
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján		x		-
7.2.	Feladattal vezetett szerkezetelemzés		x		-
7.3.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése		x		-

3.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10258-12 azonosító számú

**Bőrtárgy készítése
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10258-12 azonosító számú, Bőrtárgy készítése megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Bőrtárgy készítés	Bőrtárgy készítés gyakorlat		
	Bőrtárgy előkészítés	Bőrtárgy készítése, díszítése	Bőrtárgy előkészítés	Bőrtárgy készítés, díszítés
10258-12 Bőrtárgy készítése				
FELADATOK				
Kiválasztja a bőrtárgy készítéshez felhasznált alapanyagokat	x		x	
Apróárut készít	x	x	x	x
Ékszerpótlókat készít	x	x	x	x
Öltözet-kiegészítőket készít	x	x	x	x
Egyszerű dísztárgyat készít	x	x	x	x
Tartókat, egyszerű táskákat készít	x	x	x	x
Kiválasztja a szükséges anyagokat és eszközöket	x	x	x	x
SZAKMAI ISMERETEK				
Bőrtárgyak funkciói	x		x	
Bőrtárgyak tervezése, minta készítése		x		x
Apróáruk készítése	x	x	x	x
Öltözék-kiegészítő, bőr ékszerek készítése	x	x	x	x
Bőrből készült egyszerű dísztárgyat készítése	x	x	x	x
Tartók, tokok, táskák készítése	x	x	x	x
Bőrtárgy készítő gépek, berendezések kezelése	x	x	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK				
Szabandó anyagok tulajdonságai	x		x	
Kézi, gépi szabás módszerei, eszközei, gépei	x		x	
Varrási, ragasztási technológiák		x		x
Díszítési módok		x		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK				
Türelmesség	x	x	x	x
Stabil kéztartás			x	x
Térlátás			x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK				
Közérthetőség	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK				
Módszeres munkavégzés	x	x	x	x

Kreativitás, ötletgazdagság		x		x
Módszeres munkavégzés	x	x	x	x

4. Bőrtárgy készítés tantárgy

142 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja Elméleti ismeretek nyújtása a különböző bőrtárgyak összeállítási műveleteinek végrehajtásához. A szabási (szakmai specialitásainak), az előkészítési, a díszítési, az összeállítási és a kikészítési módok elméleti fogalmainak, technológiáinak elsajátítása.
 A különböző bőrtárgyak típusainak megismerése, szerkezeti, technológiai különbségeinek elsajátítása. A termékek elkészítésénél alkalmazott munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások elsajátítása.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeiként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

4.3. Témakörök

4.3.1. Bőrtárgy előkészítés 60 óra

A bőrtárgyak fajtái, funkciói.

A bőrtárgyak tervezése, mintaszerkesztése.

A különböző bőrtárgyak szerkezete, anyagai, kellékei.

A bőrtárgyak alkatrészeinek szabási módszerei, minőségi követelményei.

Kézi szabás módszerei, eszközei, szerszámai, követelményei.

Gépi szabás módszerei, gépei, eszközei, szerszámai, követelményei.

A bőrtárgyak előkészítési műveletei.,

Vékonyítási módok, alkalmazásuk, eszközeik, szerszámaik, gépeik, követelményeik.

Jelölések alkalmazása, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei.

Ragasztások-, ragasztóanyagok fajtái, kivitelezése, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei.

Széleldolgozások fajtái, alkalmazásuk.

Csiszolások, szélfestések, műveletei, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei.

Behajtások fajtái, műveletei, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei.

Szegések fajtái, műveletei, eszközei, szerszámai, gépei, minőségi követelményei.

Szélezés, eszközei, szerszámai, gépei, minőségi követelményei.

A bőrtárgyak szabásánál, előkészítésénél alkalmazott munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások.

4.3.2. Bőrtárgy készítése, díszítése

82 óra

A bőrtárgyak díszítési módjai, alkalmazásuk.

Lyukasztások, perforációk alkalmazása, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei

Fűzések fajtái, alkalmazása, anyagai, követelményei.

Fonások fajtái, alkalmazása, műveletei, anyagai, követelményei.

A rátétes díszítések lehetőségei, kivitelezése, követelményei.

A domborítások alkalmazása, anyagai, követelményei.

A szélfestés alkalmazása, anyagai eszközei, szerszámai, gépei, követelményei.

A szélégetés alkalmazása, eszközei, szerszámai, gépei, követelményei,

A szegéses díszítések alkalmazása, anyagai, gépei, követelményei.

Egyéb – festések, hímzések, gyöngyök, kellékek stb. - díszítési módok alkalmazása, kivitelezése, követelményei

A funkciónak megfelelő díszítések alkalmazásának ismerete.

A különböző díszítések műveletei, technológiai megoldásai, követelményei.

A bőrtárgyak díszítésénél használatos gépek, berendezések, eszközök, szerszámok munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásai.

A különböző bőrtárgyak (apróáruk, tartók, tokok, táskák, dísztárgyak, ékszerék, öltözék kiegészítők stb.) összeszerelési módjai, követelményei.

Bőrtárgyak készítésének technológiai folyamata, követelményei.

A bőrtárgyak kikészítési technológiai, műveletei, követelményei.

Különböző apróáruk – pénztárcák, levéltárcák – készítésének ismerete.

Öltözék-kiegészítők – övek, szíjak – készítésének ismerete.

Bőr ékszerek – karkötők, nyakláncok, medálok – készítésének ismerete.

Bőrből készült egyszerű dísztárgyak – dobozok, mappák – készítésének ismerete.

Tartók, tokok, táskák készítésének ismerete.

A bőrtárgyak gyártásánál használatos gépek, berendezések, eszközök, szerszámok ismerete.

A munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások ismerete.

4.4.A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

4.5.A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	elbeszélés	x			-
1.3.	megbeszélés		x		-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	projekt		x		-
1.6.	kooperatív tanulás		x		-
1.7.	szimuláció			x	-
1.8.	házi feladat			x	-

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységeformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése			x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-

5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal		x		-
5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

4.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

5. Bőrtárgy készítés gyakorlat tantárgy

532 óra

5.1.A tantárgy tanításának célja

Különböző bőrtárgyak tervezési-, szabási-, előkészítési-, díszítési, összeállítási-, és kikészítési, műveleteinek gyakorlati elsajátítása.

Bőrtárgyak elkészítése műszaki dokumentáció alapján.

A bőrtárgyak elkészítésénél alkalmazott gépek, berendezések, eszközök, szerszámok szakszerű használata, beállítása.

A munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások alkalmazása.

5.2.Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy az adott évfolyamba lépés feltételeként megjelölt közismereti és szakmai tartalmakra épül.

5.3.Témakörök

5.3.1. Bőrtárgy előkészítés

244 óra

A bőrtárgyak tervezési, mintaszerkesztési feladatainak gyakorlati elsajátítása, követelményei.

A bőrtárgyak alkatrész-szabási módszereinek gyakorlata, minőségi, gazdaságossági követelményei.

A kézi szabás elsajátítása, eszközei, szerszámai, minőségi követelményei.

A gépi szabás módszereinek gyakorlata, gépei, eszközei, szerszámai, követelményei.

Szabászgépek beállítása, kezelése.

Különböző bőrtárgyak szabása műszaki dokumentáció szerint.

A bőrtárgyak előkészítési műveleteinek gyakorlata.

Vékonyítási módok gyakorlása, eszközeik, szerszámaik, gépeik, kezelése, követelményeik.

Jelölések alkalmazása, követelményei, eszközeik, szerszámaik, gépeik, kezelése.

Ragasztások gyakorlati kivitelezése, követelményei, anyagainak megismerése, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kezelése.

Széleldolgozások elsajátítása, gyakorlati alkalmazásuk.

Csiszolások, szélfestések, műveleteinek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kezelése.

Behajtási műveletek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek alkalmazása, kezelése.

Szegési műveletek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek alkalmazása, kezelése.

A szélezés gyakorlata, minőségi követelményei eszközeinek, szerszámainak, gépeinek alkalmazása, kezelése.

A bőrtárgyak szabásánál, előkészítésénél alkalmazott munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása.

5.3.2. Bőrtárgy készítés, díszítés

288 óra

A bőrtárgyak díszítési módjainak gyakorlata.

Lyukasztások, perforációk gyakorlati kivitelezése, alkalmazása, követelményei eszközeinek, szerszámainak, gépeinek használata.

Különböző fűzések, fonások gyakorlása, alkalmazása, anyagainak kiválasztása, minőségi követelményei, szerszámainak használata.

A rátétes díszítések, domborítások gyakorlati kivitelezése, alkalmazása, anyagainak kiválasztása, minőségi követelményei.

A szélfestés, szélégetés gyakorlati kivitelezése, alkalmazása, minőségi követelményei, anyagainak, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kiválasztása.

A szegések gyakorlati alkalmazása, anyagai, minőségi követelményei, gépeinek használata.

Egyéb – festések, hímzések, gyöngyök, kellékek stb. - díszítési módok gyakorlati műveletei, kivitelezésük, minőségi követelményei.

A funkciónak megfelelő díszítések kiválasztása, gyakorlati alkalmazása.

Különböző bőrtárgyak díszítési műveleteinek gyakorlása, technológiai kivitelezése, követelményei.

A bőrtárgyak díszítésénél használatos gépek, berendezések, eszközök, szerszámok munka-, tűz- és környezetvédelmi előírásainak betartása.

A különböző bőrtárgyak összeszerelési módjainak gyakorlása, minőségi követelményei,

Bőrtárgyak készítésének technológiai folyamata, műszaki dokumentációk értelmezése, készítése.

Különböző apróáruk – pénztárcák, levéltárcák stb. – elkészítése, technológiai változatok elsajátítása.

Öltözék-kiegészítők – övek, szíjak stb. - elkészítése.

Bőr ékszerek – karkötők, nyakláncok, medálok stb. – gyakorlati kivitelezése.

Bőrből készült egyszerű dísztárgyak – dobozok, mappák stb. – elkészítése.

Különböző tartók, tokok, táskák elkészítése, technológiai változatok elsajátítása.

A különböző anyagból készített bőrtárgyak kikészítési technológiáinak gyakorlása, minőségi követelményei,

A bőrtárgyak gyártásánál használatos gépek, berendezések, eszközök, szerszámok kezelése, beállítása.

A munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása a bőrtárgyak készítése során.

5.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanműhely vagy kisüzemi termelőhely

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	elbeszélés			x	-
1.3.	megbeszélés			x	-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	kooperatív tanulás		x		-
1.6.	szimuláció			x	-
1.7.	házi feladat			x	-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése			x	-
2.2.	Leírás készítése			x	-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.5.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban			x	-
2.6.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-
4.	Komplex információk körében				
4.1.	Esetleírás készítése			x	-
4.2.	Elemzés készítése tapasztalatokról			x	-
4.3.	Jegyzetkészítés eseményről kérdéssor alapján			x	-
4.4.	Esemény helyszíni értékelése szóban felkészülés után			x	-
5.	Csoportos munkaformák körében				
5.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
5.2.	Információk rendszerezése mozaikfeladattal			x	-

5.3.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
5.4.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
6.	Gyakorlati munkavégzés körében				
6.1.	Árutermelő szakmai munkatevékenység			x	
6.2.	Műveletek gyakorlása			x	
6.3.	Munkamegfigyelés adott szempontok alapján			x	-
7.	Üzemeltetési tevékenységek körében				
7.1.	Géprendszer megfigyelése adott szempontok alapján			x	-
7.2.	Feladattal vezetett szerkezetelemzés			x	-
7.3.	Üzemelési hibák szimulálása és megfigyelése			x	

5.6.A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához
1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10256-12 Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek	Szabás, előkészítés gyakorlat
	Különböző anyagok szabása
10258-12 Bőrtárgy készítése	Bőrtárgy készítés gyakorlat
	Bőrtárgy előkészítés
	Bőrtárgy készítés, díszítés

10256-12 Bőripari anyagok jellemzői, szabás és előkészítő műveletek

A 9. évfolyamot követően

Szabás, előkészítés gyakorlat tantárgy

Témakörök

Különböző anyagok szabása

A természetes bőranyagok kézi szabásának elsajátítása, a gazdaságossági és a minőségi követelmények betartása.

A természetes bőranyagok gépi szabási műveleteinek elsajátítása, a gazdaságossági és a minőségi követelmények betartásával.

A szabászat gépeinek, kiegészítő berendezéseknek, eszközeinek, szerszámainak szakszerű alkalmazása, beállítása, kezelése.

Alkatrészek szabásrendszerének alkalmazása, gazdaságos elhelyezés, hulladékgazdálkodás.

10258-12 Bőrtárgy készítése

Bőrtárgy készítés gyakorlattantárgy

A 9. évfolyamot követően

Témakörök

Bőrtárgy előkészítés

A bőrtárgyak tervezési, mintaszerkesztési feladatainak gyakorlati elsajátítása, követelményei.

Különböző bőrtárgyak szabása műszaki dokumentáció szerint.

A bőrtárgyak előkészítési műveleteinek gyakorlata.

Vékonyítási módok gyakorlása, eszközeik, szerszámaik, gépeik, kezelése, követelményeik.

Jelölések alkalmazása, követelményei, eszközeik, szerszámaik, gépeik, kezelése.

Ragasztások gyakorlati kivitelezése, követelményei, anyagainak megismerése, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kezelése.

Széleldolgozások elsajátítása, gyakorlati alkalmazásuk.

Szegési műveletek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek alkalmazása, kezelése.

Behajtási műveletek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek alkalmazása, kezelése.

Csiszolások, szélfestések, műveleteinek gyakorlata, követelményei, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kezelése.

.

.

Bőrtárgy készítés, díszítés

Lyukasztások, perforációk gyakorlati kivitelezése, alkalmazása, követelményei eszközeinek, szerszámainak, gépeinek használata.

A szélfestés, szélégetés gyakorlati kivitelezése, alkalmazása, minőségi követelményei, anyagainak, eszközeinek, szerszámainak, gépeinek kiválasztása.

Egyéb – festések, hímzések, gyöngyök, kellékek stb. - díszítési módok gyakorlati műveletei, kivitelezésük, minőségi követelményei.

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV

a

31 346 02

SZÁMÍTÓGÉPES ADATRÖGZÍTÓ

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

SPECIÁLIS SZAKISKOLÁBAN TÖRTÉNŐ OKTATÁSHOZ
TANULÁSBAN AKADÁLYOZOTTAK (ST) SZÁMÁRA

Készítette: Gál Ferenc Főiskola

2013.

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV-ADAPTÁCIÓ

a

31 346 02

Számítógépes adatrögzítő részszakképesítés

speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv-adaptáció

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 31 346 02 (OKJ azonosítószám) Számítógépes adatrögzítő (OKJ megnevezés) részszakképesítés/szakképesítés szakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó/2013. (.....) xxx rendelet
- a 31 346 02 (OKJ azonosítószám) Számítógépes adatrögzítő (OKJ megnevezés) a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó/2013. (.....) NGM rendelet

alapján készült.

II. A részszakképesítés alapadatai

A részszakképesítés azonosító száma: 31 346 02

A részszakképesítés megnevezése: Számítógépes adatrögzítő

A szakmacsoport száma és megnevezése: 16. Ügyvitel

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXV. Ügyvitel
Elméleti képzési idő aránya: 40%

Gyakorlati képzési idő aránya: 60%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
vagy iskolai előképzettség hiányában

Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető szakképesítést kiadó rendelet 3. számú mellékletében a 16. Ügyvitel szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában

Egészségügyi alkalmassági követelmények: -

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

Szintvizsga: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:
Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részszakképesítés /Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a részszakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak:

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
Nincs

XI. A fogyatékossági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok Módszertani ajánlás a tanulásban akadályozott tanulók szakmai képzéséhez

A módszertani ajánlás alkalmazható szegregált (speciális szakiskolai) vagy integrált (többségi szakképző intézményben vagy csoportban) szervezeti formában, valamint speciális elemeinek átvételével a felnőttképzés keretében is.

A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai segítségnyújtással a többségi iskolát is látogathatják. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyeik is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

Ha ennél pontosabban szeretnénk megfogalmazni a tanulási akadályozottságot, akkor az alábbi definícióhoz nyúlhatunk:

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.) Tehát az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végezik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékosság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a kivitelezés-véghajtás, a szocio-empcionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak olyan tanulásban akadályozott diákok, akik egyéni szükségleteik miatt nem képesek integrált oktatásban részt venni. Ezekben a gyógypedagógiai intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindezt kislétszámu osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermeket többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárscsoporthon belül kapják meg.

Az integráció feltételei a következők (ezek természetesen a szegregált intézményekben is jelen vannak).

5. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő **tantervet**, eltérés minden össze a tanulóktól elvárt, az egyéni képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.
- A **kisebb osztálylétszámu osztály** kialakításakor figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódot igényel.

6. Szubjektív tényezők

- A **befogadó pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkészsége, kreativitása, valamint a fogyatékosságról szóló ismeretei.

- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.
- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt, felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.
- A **társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahoz, hogy a fogyatékos gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezznek egyenrangúként kezelni. De múlik a fogyatékos gyermek személyiségein is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.

Az integráció formái lehetnek:

Lokális integráció: az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, mindenki az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.

Szociális integráció: ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.

Funkcionális integráció: az integrációnak ezen formája is két szinten valósulhat meg.

A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeesszenek (pl. készségórák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozása tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyermeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációnak számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Kutatások igazolták, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiekkel, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzáférhetnek, de akár azt is, hogy gyorsabb fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

Módszertani javaslatok

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

17. az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
18. az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
19. az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
20. az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
21. a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
22. az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
23. lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
24. a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottakat hangsúlyosan kell kezelní.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé.
2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkenheti a zavaró magatartás mennyiséget és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy minden jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.
3. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkentéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzáállását a sajátos nevelési igényű tanulókhöz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.
4. A differenciálás létfogosultságát az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonaláért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekében: továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás; aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonala; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak eldöntésekor, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megismétlése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
- Differenciálás a feladatok szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.
- Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamilyen eszközt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségérzetüket.
- Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
- Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.
- Differenciálás a célok szintjén: mindezek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.
- Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlenne válnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelölje meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.

5. Hatókony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti. A tanulásban akadályozott tanulók tekintetében ez a módszer az egyéni fejlesztési terv segítségével valósítható meg. Ennek a pedagógiai tevékenységnak a támogatására hozták létre az „Elektronikus Egyéni Fejlesztési Tervet”, az EEFT nevű programot (www.eeft.hu). A kialakított struktúra, sok száz oldalas szakmai támogató szöveg, és a tanulók sikereire, erősségeire építő egyéni fejlesztést támogató cselekvési tervek hasznos eszközök lehetnek.

6. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen

erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását. Magyarországon is van erre kezdeményezés, például: Dobbantó program (www.fszk.hu)

7. Alternatív tanulási stratégiák segíthetnek abban, hogy a diákok hogyan tanuljanak és hogyan oldjanak meg problémákat. Soha ne felejtsük le, hogy az ami a tanulásban akadályozott tanulók javára szolgál, az a többségi tanulók számára is hasznos.

8. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a habilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönnyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

10. A befogadó értékelésnek jól körülhatárolható elemei vannak. (1) Azok a módszerek és stratégiák, amelyek segítségével világos képet kaphatunk az oktatás folyamatáról, a tanuló elért eredményeiről, és amelyek ugyanakkor arról is informálják a pedagógust, hogy a jövőben min kell változtatnia egyes tanulók vagy csoportok tanítása során. Ezek az elemek egyrészt segítik a reflektálást az adott időszak alatt elvégzett munkára, másrészt használható inputokat adnak a következő időszak tervezéséhez, a döntéshozatalhoz. (2) A befogadó értékelésben gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását és magát a nevelési-oktatási folyamatot is. (3) Szerves része azoknak a tényezőknek az értékelése, amelyek hozzájárulnak a befogadás megteremtéséhez. (4) Jellemzője a tanuló, a tanárok, osztálytársak, szülők és mások bevonása az értékelésbe. (5) Tartalmaz olyan eljárásokat, amelyek más funkciókat is betölthetnek. Az iskoláknak aktívan kell támogatniuk az értékelés különféle megközelítéseinek kifejlesztését, amelyek egyben tükrözik a tanulók ugyancsak különféle tanulási módjait, és amelyek szintén különféle módon teszik lehetővé az értékeléshez szükséges tanulási tényanyag összegyűjtését. Ez persze azt feltételezi, hogy az iskolán belül a tanárok rugalmasan hozhatnak meg olyan döntéseket, mikor értékeljenek, mit értékeljenek és azt is, hogy a tanárok olyan módszerek alkalmazásához is hozzájutnak, amelyek egy adott tanuló által kedvelt értékelési eszközök.

Befejezés

A (speciális) szakiskolák feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsenek fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítaniuk kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

XII. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam (választható) heti óraszám 36 héttel	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam heti óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260+70

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávval együtt.

1. számú táblázat
**A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma
évfolyamonként szabadság nélkül**

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		4	70		5
	Levelezési ismeretek	6			5	
	Levelezési ismeretek gyakorlat		4			4
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	4		70	3	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		3			4
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		10	11		8	13
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadság) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részsakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat		144			175	319	
	Vakírás alapjai		72			70	142	
	Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok		72			105	177	
	Le levelezési ismeretek	216			175		391	
	Üzleti levelezés sajátosságai	144			70		214	
	Hivatali, üzleti és magánlevelezés	72			105		177	
	Le levelezési ismeretek gyakorlat		144			140	284	
	Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása		72			70	142	
	A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása		72			70	142	
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció alapjai	144			105		249	
	Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollsabályok	72			35		107	
	Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,	72			70		142	
	Üzleti kommunikáció gyakorlat		108			140	248	
	Üzleti nyelvi kultúra		36			35	71	
	Üzleti magatartás, társalgási protokoll		36			35	71	
	A viselkedéskultúra szabályai		36			70	106	
	Szakmai szabad sáv: ECDL részmodul		72			70		
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		360	468		280	525	1633	
Összes éves/ögy óraszám:			828	70		805	1703	
Elméleti óraszámok/aránya					(640/1703) 37,5%			

Gyakorlati óraszámok/aránya

(1063/1703) 62,5%

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás."

A

10067-12

azonosító számú

Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés

megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10067-12 azonosító számú Gépírás és dokumentumkészítés megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Vakírás alapjai	Gépírás és iratkezelés gyakorlat	Levelezési ismeretek		Levelezési ismeretek gyakorlat	
		Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok	Üzleti levelezés sajátosságai	Hivatali, üzleti és magánlevelezés	Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása	A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása
FELADATOK						
Adatbeviteli feladatot végez a tízujjas vakírás technikájával	x					
Kezeli a számítógépet és tartozékait			x	x	x	
Dokumentumot szerkeszt szövegszerkesztő programmal		x	x			x
Diktálás után ír és a bevitt dokumentumot megszerkeszti	x	x				x
Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másol és megszerkeszti azt	x	x				x
Utasítások szerint elkészíti (megszerkeszti) a szervezet belső iratait				x		x
Üzleti levelet készít a hivatali, üzleti élet elvárásainak megfelelően			x		x	x
Táblázatba adatokat tölt fel és megszerkeszti a táblázatot		x			x	
Kimutatást, diagramot készít, számításokat végez táblázatkezelő programmal		x				x
Adatbázist tölt fel és egyszerű szűréseket végez	x	x				x
Levelet fogad és továbbít elektronikusan				x	x	x
Betartja az adatfelhasználás szabályait, az adatvédelem előírásait		x	x	x	x	
Idegen nyelvű dokumentumokat másol legalább egy idegen nyelven	x	x			x	x
Feladatvégzéséhez előkészíti a technikai és tárgyi feltételeket, valamint az egészséges és biztonságos munkakörülményeket					x	x
Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközöket kezel		x			x	x
Ügyirat- és dokumentumkezelési feladatokat végez (hagyományos és elektronikusan)	x	x			x	x
Elkészíti az iratkezelés és irattárolás írásbeli			x		x	

dokumentumait						
---------------	--	--	--	--	--	--

SZAKMAI ISMERETEK						
A tízujjas vakírás alapelvei, szabálya	x					
A képernyős munkahelyek egészségügyi kockázata		x		x		
A biztonságos munkavégzés követelménye					x	x
A dokumentumok típusai, fajtái		x	x		x	x
A dokumentumszerkesztés követelményei		x			x	x
A táblázatkészítés műveletei	x	x			x	x
Az adatbázis készítésének műveletei		x			x	x
Az iratok fajtái; készítésük tartalmi, formai és nyelvi követelményei		x		x	x	
Egyszerű ügyiratok				x		x
Szervezetek belső iratai				x		
A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai				x	x	
Az üzleti élet gazdasági, kereskedelmi levelei				x	x	x
A munkavállalással kapcsolatos iratok		x			x	x
A levelezés és elektronikus kapcsolattartás udvariassági szabályai		x	x		x	x
A számok, írásjelek, speciális karakterek írástechnikai és helyesírási szabályai	x	x	x		x	x
Irodafajták, irodatípusok, az iroda kialakításának ergonómiai követelmények		x			x	x
Környezetvédelmi szempontok az irodában					x	
Az adat- és információkezelés folyamata az irodai munkában: információforrás, - szerzés, - rögzítés, - feldolgozás		x	x	x	x	x
Adatvédelem és a biztonságos adathasználat szabályai		x		x		x
Irodatechnikai, információs és kommunikációs eszközök működésének alapelvei, használatuk szabályai		x		x		x
Az ügyirat- és dokumentumkezelés alapelvei, folyamata		x	x	x		x
Az iratkezelés és - tárolás teendői, dokumentumai		x	x	x	x	x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK						
A tízujjas vakírás (150 leütés/perc)	x					x
Számítógépes irodai programok alkalmazása	x	x			x	x
Olvasott és hallott szakmai szöveg megértése	x		x			
Írásbeli dokumentumok formázása		x		x		
Információforrások kezelése (szabályok, előírások, rendelkezések)					x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK						
Mozgáskoordináció					x	x
Precizitás		x	x	x	x	x

Monotonía-tűrés	x	x	x			
-----------------	---	---	---	--	--	--

TÁRSAS KOMPETENCIÁK						
	x	x	x	x	x	x
Irányíthatóság						
Visszacsatolási készség		x	x		x	
Motiválhatóság		x	x	x	x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK						
Figyelemösszpontosítás	x	x	x	x	x	x
Kontroll (ellenőrzőképesség)	x	x	x	x	x	
Eredményorientáltság	x	x	x	x	x	x

9. Gépírás és iratkezelés gyakorlat tantárgy

319 óra

9.1. A tantárgy tanításának célja

A Gépírás és iratkezelés gyakorlat gyakorlati oktatás alapvető célja, hogy a tanulók sajátítsák el a vakírás technikáját és bármilyen szöveg- és adatbeviteli feladatokat el tudjanak végezni számítógépen és írógépen egyaránt. Legyenek képesek szövegszerkesztésre és tetszőleges forrás alapján dokumentumkészítésre. Ismerjék és alkalmazzák a különböző technikai és tárgyi feltételeket. Alkalmazzák az iratkezelési előírásokat.

9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom és magyar nyelvtan.

9.3. Témakörök

9.3.1. Vakírás alapjai

142 óra

A tízujjas vakírás módszerei, a billentyűk kezelésének módja, szabályai .

Test-, kar-, kéz- és ujjtartás.

Számok, írásjelek, speciális karakterek írástechnikai és helyesírási szabályai.

A betűk megtanulása különböző betűkapcsolási és szógyakorlatokkal, folyamatos mozdulat elemzéssel, másolással.

Diktálás utáni írás és a bevitt dokumentum megszerkesztése.

Sebességfokozás különböző szövegek írásával, a gépíráskészség fokozása.

A betűk megtanulása különböző betűkapcsolási és szógyakorlatokkal, folyamatos mozdulat elemzéssel, másolással.

Önálló fogalmazással gépelés megtanulása.

Másolás kéziratról. Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másolás és szerkesztés.

Idegen nyelvű dokumentum másolása.

Elektronikus írás szabályai.

Hallás utáni írás technikája.

Iratsablon szerkesztése.

9.3.2. Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok

177 óra

Dokumentumok típusai, fajtái.

Irat- és dokumentumszerkesztés szabályai.

Számítógépes nyomtatvány, űrlap és sablon szerkesztése.

Körlevélkészítés elemei, technikája.

Elektronikus címzés és etikett készítés gyakorlata.

Elektronikus levelezés technikája és szabályai.
 Hallott szöveg alapján szerkesztett szöveg elkészítése
 Formázás, tabulálás, stílusok használata
 Kész szövegek átszerkesztése, formázása, stílusok használata.
 Levelek adott téma alapján történő megfogalmazása, megírása
 Meghívók elkészítése, szövegbe kép, ábra illesztése.
 Levelek írása, szerkesztése.
 Különböző szövegszerkesztő programok megismerése, kipróbálása, összehasonlítása.
 Adatbázis feltöltés és egyszerű szűrés.
 Táblázatok készítése, kezelése.
 Hivatkozások használata.
 Adatbázisból történő információkinyerés, adatbázis adatainak használata.
 Kimutatások készítése
 Adatok ábrázolása diagramok segítségével.

9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

9.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

9.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	szemléltetés			x	-
1.2.	projekt		x		-
1.3.	kooperatív tanulás		x		-
1.4.	szimuláció			x	-
1.5.	szerepjáték			x	-
1.6.	házi feladat			x	-

9.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése		x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
3.4.	Csoportos versenyjáték		x		-

9.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

10. Levelezési ismeretek tantárgy

391 óra

10.1.

A

tantárgy tanításának célja

A Levelezési ismeretek I. elméleti oktatásának alapvető célja, hogy a tanulók megismerjék az iratok fajtait, tartalmi-formai-nyelvi követelményeit. Biztonsággal alkalmazzák a hivatali és az üzleti levelezés szabályait, azon belül kezeljék a gazdasági és a kereskedelmi levelezés folyamatát.

10.2.

K

apcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

10.3.

T

émakörök

10.3.1. Üzleti levelezés sajátosságai

214 óra

Levelezési alapfogalmak.

A levél típusai, fajtái.

Adatfelhasználás szabályai, adatvédelmi előírások.

Üzleti levél készítés az üzleti élet elvárásai szerint.

Irat, okirat, ügyirat csoportosítása, jellemzői.

Sablonok használata.

Kereskedelmi levelek fajtái, formai követelményei.

Levél fogadás és továbbítás fajtái.

Munkavédelmi előírások

Írásbeli kapcsolatok formái, szabályai

A levelek szabvány szerinti írása

Iratkezelés, irattárolás szabályainak megfelelő dokumentumok készítése.

10.3.2. Hivatali, üzleti, és magánlevelezés

177 óra

Üzleti levél készítése.

Számítógép és tartozékainak kezelése.

Az üzleti életben előforduló levelek típusai (gazdasági, kereskedelmi).

Az ügyirat- és dokumentumkészítés alapelvei és folyamata.

Egyszerű ügyiratok (meghatalmazás, kötelezettség, elismervény stb.).

A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai.

Üzleti levelek fogadása, iktatása, mentése, továbbítása

Adás-vétellel kapcsolatos iratok

Az anyaggazdálkodással kapcsolatos iratok
 Egyszerű jogi iratok
 Munkaviszonnyal kapcsolatos iratok
 Vállalaton belüli iratok
 Írásbeli kapcsolatok szervezése
 Hivatalos és személyes iratok
 Ügyvitel és levelezés a magyar szabványok szerint
 Elektronikus levelezés.

10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

10.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

10.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	elbeszélés	x			-
1.3.	kiselőadás			x	-
1.4.	megbeszélés		x		-
1.5.	vita		x		-
1.6.	szemléltetés			x	-
1.7.	projekt		x		-
1.8.	kooperatív tanulás		x		-
1.9.	szimuláció			x	-
1.10.	szerepjáték			x	-
1.11.	házi feladat			x	-

10.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)	Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK)

		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	6. pont lebontása, pontosítása)
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Leírás készítése		x		-
2.3.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.4.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

10.6.

A

tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

11. Levelezési ismeretek gyakorlat tantárgy

284 óra

11.1.

A

tantárgy tanításának célja

A Levelezési ismeretek II. tantárgy gyakorlati oktatásának alapvető célja, hogy a tanulók megismerjék a hivatali illetve hivatalos levélkészítés hagyományos és digitális formáját. Biztonsággal és önállóan tudjon levelezést folytatni a partnerekkel, ezt a levelezést kezdeményezni, bonyolítani valamint lezárni. Legyen képes szóróanyagot, ismertetőket tervezni, összeállítani, alkalmazza az üzleti és hivatali formai elvárásokat levélkészítés körben.

11.2.

K

apcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

11.3.

T

émakörök

11.3.1. Üzleti levelek készítése, fogadása, továbbítása

142 óra

Hivatalos levelek fajtái. Hivatalos levelek szerkesztése.

Levelezés hagyományos és digitális formában.

Hagyományos és digitális levelezés szabályai.

Iktatás hagyományosan és elektronikus iktatórendszer segítségével.

Jelentések, beszámolók készítése.

Értekezletek jegyzőkönyveinek elkészítése, formázása, szerkesztése, terítése, archiválása.

Szerződések, járulékos levelezés. Adás-vétel, munkaszerződés, hivatalos levelezés.

Jegyzőkönyv formai, szerkezeti elemei.

Iratok iktatása, tárolása, őrzése.

Üzleti levelek formai követelményei.

Üzleti levél szerkesztése, készítése.

Irodatechnikai készülékek kezelése.

A levelezés és elektronikus kapcsolattartás szabályai.

11.3.2. A hivatali, üzleti élet levelezésének lebonyolítása

142 óra

A dokumentumok típusai, fajtái.

A dokumentumok típusai, fajtái.

A dokumentumszerkesztés követelményei.

Az iratkezelés és irattárolás írásbeli dokumentumainak elkészítése.

A hivatalos szervekkel való kapcsolattartás iratai.

A munkavállalással kapcsolatos iratok.

Szervezetek belső iratai.

Egyszerű ügyiratok.

A munkavállalással kapcsolatos iratok.

Vállalkozás létesítésével, folytatásával és megszüntetésével kapcsolatos dokumentumok elkészítése.

11.4.

A

képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

11.5.

A

tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

11.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	szemléltetés			x	-
1.2.	projekt		x		-
1.3.	kooperatív tanulás		x		-
1.4.	szimuláció			x	-
1.5.	házi feladat			x	-

11.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bonás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.4.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		-
2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése		x		-

	szóban				
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

11.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10070-12 azonosító számú
**Munkahelyi kommunikáció
megnevezésű**
szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10070-12 azonosító számú Munkahelyi kommunikáció megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témaköök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Kommunikáció alapjai	Üzleti kommunikáció gyakorlat
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollsabályok	Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok,
FELADATOK		
Betartja a viselkedéskultúra követelményeit	x	x x x
Alkalmazza az üzleti és hivatali élet protokoll-		x x

előírásait					
Betartja az irodai munka etikai szabályait	x	x			x
Partnerkapcsolatokat ápol		x	x	x	
Információt kér, gyűjt hagyományos és elektronikus úton			x		
Tájékoztatást ad írásban, szóban, telefonon és elektronikusan	x			x	
Írásbeli és szóbeli kommunikációjában fokozottan ügyel a nyelvhelyességi és nyelvhasználati szabályok betartására	x	x			
Kapcsolattartást szolgáló írásbeli dokumentumokat készít		x			
Továbbképzéseken, tréningeken vesz részt		x			
SZAKMAI ISMERETEK					
A kommunikáció folyamata és fajtái	x				
A szóbeli és írásbeli kommunikáció	x	x			
A nem-verbális kommunikáció	x		x		x
Az elektronikus kapcsolattartás alapvető szabályai (netikett)			x		
A kommunikációs zavarok fajtái és elhárításuk módjai	x				
Kommunikációs különbségek (kultúrák közötti, érzelmi, hatalmi, nemű, környezeti stb.)	x		x		
Üzleti nyelvi kultúra			x		
A nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok		x			
A közleleti megnyilvánulás fajtái	x	x	x	x	x
A viselkedéskultúra alapszabályai					x
Az üzleti magatartás és protokoll előírásai				x	
Az irodai munka etikai szabályai					x
A munkahelyi kapcsolatok (felettessel, munkatársal, ügyfelekkel)			x		
A munkahelyi viselkedés alapnormái			x		
A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjaik			x		
Ügyféltípusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai			x		
A személyiségfejlesztés lehetőségei			x		
Álláskeresési technikák	x				x
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Olvasott szakmai szöveg megértése		x		x	x
Hallott köznyelvi és szakmai szöveg megértése	x	x	x	x	
A helyes beszéd technikája		x			
Szóbeli megnyilvánulás (a szakmai beszéd)	x		x		
Szabályértelmezés, szabálykövető magatartás			x	x	x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Pontosság	x	x	x	x	x

Önfegyelem			x	x	
Szervezőkészség				x	
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Nyelvhelyesség		x			
Konfliktusmegoldó készség				x	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Helyzetfelismerés		x	x	x	
Ismeretek helyénvaló alkalmazása		x	x	x	x

12. Kommunikáció alapjai tantárgy

249 óra

12.1.

A

tantárgy tanításának célja

A kommunikáció alapjai elméleti oktatás alapvető célja, hogy a tanulók elsajátítsák a kommunikáció különböző fajtáit, felismerjék azokat és annak megfelelően kezeljék. Legyenek tisztában a kommunikáció fontosságával, az ügyfelekre gyakorolt hatásának jelentőségével. Képessé kell tenni a tanulókat arra, hogy a kommunikáció helyes megválasztásával hatékonyan végezzék munkájukat

12.2.

K

apcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

12.3.

T

émakörök

12.3.1. Kommunikáció folyamata, fajtái, etikett és protokollszabályok

107 óra

A kommunikáció fogalma, fajtái.

A kommunikáció fogalma, fajtái.

A szóbeli és írásbeli kommunikáció típusai.

A nonverbális kommunikáció.

Kommunikációs stílusok, kommunikációs csatornák.

Kommunikációs különbségek (kultúrák közötti, érzelmi, hatalmi, nemi, környezeti stb.)

A kommunikáció szerepe a problémák feltárásában és megoldásában.

A konfliktusok és kezelési módjaik.

A kommunikáció folyamata és fajtái.

A kommunikáció etikai és protokollszabályai.

Tárgyalási technikák.

Köszönés, megszólítás, kézfogás

Bemutatkozás

A kommunikációs zavarok fajtái.

Tömegkommunikáció jellegzetességei.

12.3.2. Nyelvhelyesség szóbeli és írásbeli elemei, nyelvhasználati szabályok

142 óra

Írásbeli és szóbeli kommunikációjában fokozottan ügyel a nyelvhelyességi és nyelvhasználati szabályok betartására.

Olvasott szakmai szöveg megértése.

Hallott köznyelvi és szakmai szöveg megértése.

A helyes beszéd technikája.

Szóbeli megnyilvánulás (a szakmai beszéd).

Szabályértelmezés, szabálykövető magatartás.

12.4.

A

képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

12.5.

A

tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

12.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	elbeszélés	x			-
1.3.	kiselőadás			x	-
1.4.	megbeszélés		x		-
1.5.	vita		x		-
1.6.	szemléltetés			x	-
1.7.	projekt		x		-
1.8.	kooperatív tanulás		x		-
1.9.	szimuláció			x	-
1.10.	szerepjáték			x	-
1.11.	házi feladat			x	-

12.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bonitás	Osztály- keret	

1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.4.	Hallott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
1.5.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.6.	Információk önálló rendszerezése			x	-
1.7.	Információk feladattal vezetett rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.2.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		-
2.3.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban		x		-
2.4.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1.	Feladattal vezetett kiscsoportos szövegfeldolgozás		x		-
3.2.	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-
3.3.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-

12.6.

A

tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

13. Üzleti kommunikáció gyakorlat tantárgy

248 óra

13.1.

A

tantárgy tanításának célja

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat célja, a hallgatók felkészítése a saját és a vállalat érdekeinek érvényesítésére, ehhez szükséges alapfogalmak és alapkézségek megtanítása, a sikeres tárgyalás "kellékeinek" megismertetése, alkalmazásának gyakoroltatása.

13.2.

K

apcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Magyar irodalom

13.3.

T

émakörök és elemeik

13.3.1. Üzleti nyelvi kultúra

71 óra

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat fajtái.
Üzleti nyelvi kultúra szabályai.
Kommunikáció fogalma, fajtái, típusai.
A tárgyalás előkészítése, lebonyolítása.
Tárgyalástechnika.
A kommunikációs zavarok fajtái.
Tömegkommunikáció jellegzetességei.

13.3.2. Üzleti magatartás, társalgási protokoll

71 óra

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.
Az üzleti etikett szabályai.
Viselkedéskultúra jellemzői.
Kommunikációs különbségek típusai, fajtái, jellegzetességei.
Telefonos kapcsolattartás.

13.3.3. A viselkedéskultúra szabályai

106 óra

A viselkedéskultúra alapszabályai.
Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.
Az irodai munka etikai szabályai.
A munkahelyi kapcsolatok (felettesssel, munkatárssal, ügyfelekkel).
A munkahelyi viselkedés alapnormái.
A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjaik.
Ügyféltípusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai.
Megjelenés, öltözködés
Köszönés, kézfogás
Megszólítás, bemutatkozás
Ajándék, névjegykártya
Viselkedástechnika elemei
Előzékenység
Fellépés
Figyelmesség

Illedelemesség (Jó modor, Udvariasság, Tapintat)

Jellem

Lelkiismeret

Megjelenés

Önuralom és türelem

Pontosság

13.4.

A

képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem és/vagy szakmaspecifikus tanműhely vagy szakmaspecifikus gazdálkodó szervezetnél

13.5.

A

tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

13.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	szemléltetés			x	-
1.2.	projekt		x		-
1.3.	kooperatív tanulás		x		-
1.4.	szimuláció			x	-
1.5.	szerepjáték			x	-
1.6.	házi feladat			x	-

13.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása		x		-
1.3.	Hallott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.4.	Információk önálló rendszerezése			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Leírás készítése		x		-
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.3.	Tesztfeladat megoldása			x	-
3.	Csoportos munkaformák körében				
3.1	Kiscsoportos szakmai munkavégzés irányítással		x		-

3.2.	Csoportos helyzetgyakorlat		x		-
------	----------------------------	--	---	--	---

13.6.

A

tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

ECDL 4. modul – Táblázatkezelés

72 óra

A modul célja

Ez a modul a táblázatkezeléssel kapcsolatos ismereteket kéri számon. A tanulónak értenie kell a táblázatkezelés lényegét és képesnek kell lennie úgy használni a táblázatkezelő programot, hogy a végeredménye pontos munkafájl legyen.

A követelmények:

- Tudni kell táblázatokat létrehozni, menteni különböző fájlformátumokban.
- A hatékonyság érdekében ismerni kell beépített funkciókat pl. a Súgót.
- Tudni kell a cellába adatot bevinni és listákat létrehozni. Tudni kell adatot kijelölni, rendezni, másolni, mozgatni, törlni, továbbá
- sorokat és oszlopokat szerkeszteni a munkalapokon; másolni, mozgatni, törlni és megfelelően átnevezni a munkalapokat.
- Tudni kell táblázatkezelő funkciók segítségével matematikai és logikai függvényeket létrehozni. Megfelelő gyakorlattal kell rendelkezni a függvények létrehozásában és a függvényhibák felismerésében, illetve
- szám és szövegtartalom formázásában;
- az információ minél pontosabb átadása érdekében ki kell tudni választani, létre kell tudni hozni, és meg kell tudni formázni a megfelelő grafikont.
- Tudni kell a táblázat oldalszámait megfelelően beállítani, illetve ellenőrizni és javítani a tartalmat a nyomtatás előtt.

4.1 Az alkalmazás használata

4.1.1 A táblázatkezelő használata

4.1.1.1 A táblázatkezelő fájlok megnyitása és bezárása. A táblázatok megnyitása és bezárása

4.1.1.2 Új munkafüzet létrehozása a normál sablon alapján

4.1.1.3 Munkafüzet elmentése egy meghajtó meghatározott helyére. Munkafüzet elmentése más néven egy meghajtó meghatározott helyére

4.1.1.4 Munkafüzet elmentése más fájltípusként, például: szöveges állomány, sablon, más szoftver vagy verziószám alatt

4.1.1.5 Megnyitott munkafüzetek közötti váltás

4.1.2 Hatékonyság növelése

4.1.2.1 Az alkalmazás alapvető beállításainak használata: felhasználói név, megnyitásra és mentésre vonatkozó alapértelmezés szerinti könyvtár/mappa

4.1.2.2 A Súgó funkcióinak használata

4.1.2.3 A kicsinyítés/nagyítás (zoom) használata

4.1.2.4 A beépített eszköztár megjelenítése, elrejtése. Az eszköztár sáv visszaállítása

4.2 Cellák

4.2.1 Beszúrás, kijelölés

4.2.1.1 A munkalapon egy cella csak egyféle adatalemet tartalmazhat (pl. keresztnév egy cellában, családi név a szomszédos cellában)

4.2.1.2 Megfelelő gyakorlat listák létrehozásakor: kerüljuk a listán belüli üres oszlopokat, sorokat. Üres sor beszúrása az összesítő sor elé úgy, hogy a lista körüli cellák üresek maradjanak

4.2.1.3 Szám, dátum és szöveg bevitele a cellába

4.2.1.4 Egy cella, összefüggő tartományok és nem összefüggő tartományok, illetve a teljes munkalap kijelölése

4.2.2 Szerkesztés, válogatás

4.2.2.1 A cellatartalom szerkesztése, a meglévő cellatartalom felülírása

4.2.2.2 A visszavonás (undo) és az ismétlés (redo) parancsok használata

4.2.2.3 Adott tartalom keresése egy munkalapon belül a csere parancssal

4.2.2.4 Adott tartalom cseréje egy munkalapon belül

4.2.2.5 Tartomány rendezése egy kritérium alapján csökkenő, növekvő és szám szerinti sorrendben, csökkenő és növekvő ábécé rendben

4.2.3 Másolás, mozgatás és törlés

4.2.3.1 Egy cella, tartomány tartalmának másolása egy munkalapon belül, különböző munkalapok között és különböző munkafüzetek között

4.2.3.2 Adatok másolása és egy sorozat folytatása az automatikus kitöltés / kitöltőnégyszet használatával

4.2.3.3 Egy cella, tartomány tartalmának mozgatása egy munkalapon belül, különböző munkalapok között és különböző munkafüzetek között

4.2.3.4 A cellatartalom törlése

4.3 Munkalapok kezelése

4.3.1 Sorok és oszlopok

4.3.1.1 Egy sor, összefüggő sortartomány, illetve nem összefüggő sortartomány kijelölése

4.3.1.2 Egy oszlop, összefüggő oszloptartomány, illetve nem összefüggő oszloptartomány kijelölése

4.3.1.3 Sorok és oszlopok beszúrása, törlése

4.3.1.4 Az oszlopszélesség és a sormagasság módosítása egy adott értékhez, az optimális szélesség és magasság eléréséhez

4.3.1.5 Sorok és/vagy oszlopok rögzítése és feloldása

4.3.2 Munkalapok

4.3.2.1 Váltás a különböző munkalapok között

4.3.2.2 Új munkalap beillesztése, munkalap törlése

4.3.2.3 Megfelelő gyakorlat a munkalapok elnevezésében: tartalomra utaló nevek használata az alapértelmezett nevek helyett

4.3.2.4 Munkalap másolása, átnevezése, mozgatása egy munkafüzetben belül

4.4 Képletek és függvények

4.4.1 Aritmetikai képletek

4.4.1.1 Képletek készítése: Cellahivatkozások használata számok beírása helyett

4.4.1.2 Képletek készítése cellahivatkozások és aritmetikai operátorok (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) használatával

4.4.1.3 A képletek használata során felmerülő általános hibaértékek felismerése és értelmezése: #NÉV?, #ZÉRÓOSZTÓ!, #HIV!

4.4.1.4 A relatív, és abszolút cellahivatkozások értelmezése és használata a képletekben

4.4.2 Függvények használata

4.4.2.1 Képletek készítése a szum/összeg (sum), átlag (average), minimum, maximum és darab (count) darab2 (counta) darabüres (countblank) függvények használatával

4.4.2.2 Képletek készítése a logikai ha (if) függvény használatával (mely két meghatározott érték közül az egyiket eredményezi). A hasonlító operátor használatával:=,>,<

4.5 Formázás

4.5.1 Számok és dátumok

4.5.1.1 Cellaformázás: a számok megjelenítése meghatározott számú tizedeshelyekkel és az ezreselválasztó jel megjelenítésével, illetve elrejtésével

4.5.1.2 Cellaformázás dátum, stílus és a pénznem jelének megjelenítéséhez

4.5.1.3 Cellaformázás: a számok százalék formában való megjelenítése

4.5.2 Tartalom

4.5.2.1 A cellatartalom megjelenítésének megváltoztatása: betűméret és betűtípusok

4.5.2.2 Formázások alkalmazása a cellatartalomra: félkövér, dőlt, aláhúzott, kétszeresen aláhúzott

4.5.2.3 A cellatartalom és a cellaháttér színének megváltoztatása

4.5.2.4 Egy cella vagy cellatartomány formázásának másolása másik cellára vagy cellatartományra

4.5.3 Igazítás, kerethatások

4.5.3.1 Szövegtördelés (text wrapping) alkalmazása egy cellára vagy cellatartományra

4.5.3.2 Egy cella vagy cellatartomány tartalmának igazítása: függőlegesen, vízszintesen. A cellatartalom tájolása

4.5.3.3 Cellák egyesítése, cím középre igazítása az egyesített cellában

4.5.3.4 Egy cella vagy cellatartomány szegélystílusának meghatározása: vonalak, színek

4.6 Diagramok

4.6.1 Diagramok létrehozása

4.6.1.1 Különböző diagramok/grafikonok készítése egy munkafüzet adataiból: oszlop, sáv-, vonal- és kördiagram

4.6.1.2 Diagram/grafikon kiválasztása

4.6.1.3 A diagram/grafikon típusának megváltoztatása

4.6.1.4 Diagramok/grafikonok másolása és mozgatása, átméretezése

4.6.2 Szerkesztés

4.6.2.1 Cím hozzáadása, törlése szerkesztése diagramhoz/grafikonhoz

4.6.2.2 Adatcímek hozzáadása a grafikonhoz: érték/szám, százalék

4.6.2.3 A diagram/grafikon adatmagyarázat háttérszínének megváltoztatása

4.6.2.4 Az oszlop, vonal sáv vagy a körcikk színének megváltoztatása a diagramon/grafikonon belül

4.6.2.5 A diagramcím, tengely, ill. felirat színének és betűméretének megváltoztatása

4.7 Nyomtatás előkészítése

4.7.1 A munkalap beállításai

4.7.1.1 A munkalap margóinak megváltoztatása: felső, alsó, bal és jobb margók

4.7.1.2 A munkalap tájolásának megváltoztatása álló vagy fekvő formátumra. A papírméret megváltoztatása

4.7.1.3 Az oldalbeállítás megváltoztatása úgy, hogy a munkalap tartalma elférjen egy meghatározott számú oldalon

4.7.1.4 Szöveg bevitelének megváltoztatása és törlése egy munkalap élőfejében (fejlécében) és előlábában (láblécében)

4.7.1.5 Mezők beillesztése és törlése az élőfejbe (fejlécbe) és előlábbba (láblécbe): oldalszám-információk, dátum, időpont, fájlnév, a munkalap neve

4.7.2 Ellenőrzés és nyomtatás

4.7.2.1 A táblázatkezelő szöveges bejegyzéseinek és számításainak ellenőrzése és javítása

4.7.2.2 A cellarácsok megjelenítése és elrejtése, a nyomtatáshoz használt sor- és oszlopazonosítók megjelenítése

4.7.2.3 Automatikus címként nyomtatandó sor(ok) engedélyezése a kinyomtatott munkalap minden oldalán

4.7.2.4 A munkalap nyomtatási képének megjelenítése

4.7.2.5 Egy cellatartomány, egy teljes munkalap, egy munkalap meghatározott számú példánya, a teljes munkafüzet és egy kiválasztott diagram nyomtatása

ECDL 5. modul - Adatbázis-kezelés

70 óra

A modul célja

A tanulónak tisztában kell lennie az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos legfontosabb fogalmakkal, és használni kell tudnia az adatbázis-kezelőt.

A követelmények:

- **Tudni, hogy mi az adatbázis, hogy épül fel, és hogyan működik.**
- **Létre kell tudni hozni egyszerű adatbázisokat és különböző módokon meg kell tudni jeleníteni a tartalmukat.**
- **Kell tudni táblát létrehozni, meghatározni és módosítani a mezőket és tulajdonságaikat, adatot bevinni és szerkeszteni.**
- **Tudni kell táblát vagy űrlapot leválogatni és szűrni, lekérdezéseket létrehozni, módosítani, működtetni, hogy az adatbázisból adott információhoz lehessen jutni.**
- **Tudni kell jelentést készíteni és továbbításra kész anyagot létrehozni.**

5.1 Az adatbázis ismerete

5.1.1 Az adatbázis alapfogalmai

5.1.1.1 Az adatbázis fogalma

5.1.1.2 Az adat és az információ közötti különbség

5.1.1.3 Hogyan épül fel az adatbázis - táblák, rekordok, mezők

5.1.1.4 Néhány nagy méretű adatbázis használata: pl. repülőjegyfoglalási rendszer, kormányzati rekordok, bankszámla adatok, kórházi beteg-adatok

5.1.2 Adatbázis elrendezése

5.1.2.1 Az adatbázisban minden tábla csak egy egyedhez kapcsolódó adatot tartalmazhat

5.1.2.2 A táblán minden mező csak egyfajta adatot tartalmazhat

5.1.2.3 A mezőtartalom egy megfelelő adattípussal adható meg: pl. szöveg, szám, dátum/idő, igen/nem

5.1.2.4 A mezőkhöz olyan mezőtulajdonságok tartoznak, mint: mezőméret, formátum és alapérték

5.1.2.5 Az elsődleges kulcs fogalma

5.1.2.6 Az index fogalma és haszna a gyorsabb adatelérésben

5.1.3 Kapcsolatok 5.1.3.1 Az adattáblák közötti kapcsolat célja az adatismétlések minimalizálása

5.1.3.2 A kapcsolat egy tábla egyedi mezője és egy másik tábla mezője közötti egyezés útján valósul meg

5.1.3.3 A táblák közötti kapcsolatok érvényességének biztosítása

5.1.4 Műveletek

5.1.4.1 A professzionális adatbázisokat szakemberek tervezik és készítik

5.1.4.2 Az adatbevitelt, adatkabantartást és az információ visszakeresését a felhasználó végzi

5.1.4.3 A rendszergazda adhat hozzáférést egyes felhasználóknak bizonyos adatokhoz

5.1.4.4 A rendszergazda felel azért, hogy visszaállítsa az adatokat esetleges hiba vagy összeomlás után

5.2 Alkalmazások

5.2.1 Első lépések az adatbázis-kezelésben

5.2.1.1 Adatbázis-kezelő alkalmazás megnyitása és bezárása

5.2.1.2 Adatbázis megnyitása, bezárása

5.2.1.3 Új adatbázis létrehozása és elmentése egy meghajtó adott helyére

5.2.1.4 A beépített eszköztár megjelenítése, elrejtése, a sáv minimalizálása és visszaállítása

5.2.1.5 A Súgó funkcióinak használata

5.2.2 Általános feladatok

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszchenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

5.2.2.1 Tábla, űrlap, lekérdezés és jelentés megnyitása, mentése, bezárása

5.2.2.2 Tábla, űrlap, lekérdezés és jelentés nézetei közötti váltás

5.2.2.3 Tábla, űrlap lekérdezés és jelentés törlése

5.2.2.4 Navigálás rekordok között táblán, lekérdezésben, űrlapon

5.2.2.5 Rekordok rendezése táblán, lekérdezésben, űrlapon, megjelenítése csökkenő, növekvő és szám szerinti sorrendben, csökkenő és növekvő ábécé rendben

5.3 Táblák

5.3.1 Rekordok

5.3.1.1 Rekordok hozzáadása és törlése a táblán

5.3.1.2 Egy rekord adatának bevitеле és módosítása

5.3.1.3 Egy rekord adatának törlése

5.3.2 Tervezés

5.3.2.1 Tábla létrehozása és elnevezése, mezők megadása adattípus szerint (pl. szöveg, szám, dátum/idő, igen/nem)

5.3.2.2 A mező tulajdonságok meghatározása (pl.: mezőmérő, számformátum, dátumformátum, alapérték)

5.3.2.3 Egyszerű érvényességi szabály létrehozása számhoz, szöveghez, dátumhoz vagy időhöz és pénznemhez

5.3.2.4 A mezőmérő-tulajdonság és az adattípus megváltoztatásának következményei

5.3.2.5 A mező, mint elsődleges kulcs definiálása

5.3.2.6 Mezők indexelése megegyező adatok engedélyezésével, tiltásával

5.3.2.7 Mező hozzáadása létező táblához

5.3.2.8 Az oszlopszélesség megváltoztatása a táblában

5.4 Információ lekérdezése

5.4.1 Legfontosabb műveletek

5.4.1.1 A keresés parancs használata egy meghatározott szó, szám vagy dátum megkeresésére egy mezőn belül

5.4.1.2 Szűrő alkalmazása egy táblára vagy űrlapra

5.4.1.3 Szűrő eltávolítása táblából vagy űrlapról

5.4.2 Lekérdezések

5.4.2.1 A lekérdezést az adatok kivonatolására és elemzésére használjuk

5.4.2.2 Meghatározott keresési feltételeket tartalmazó egytáblás lekérdezés létrehozása

5.4.2.3 Meghatározott keresési feltételeket tartalmazó többtáblás lekérdezés létrehozása

5.4.2.4 Feltételek hozzáadása egy lekérdezéshez az alábbi operátorok használatával: = (egyenlő) <> (nem egyenlő) < (kisebb mint), <= (kisebb vagy egyenlő) > (nagyobb mint), >= (nagyobb vagy egyenlő)

5.4.2.5 Feltételek hozzáadása egy lekérdezéshez az alábbi logikai operátorok használatával: AND, OR, NOT

5.4.2.6 Helyettesítő karakter alkalmazása a lekérdezésben: * vagy %, ? vagy _

5.4.2.7 Lekérdezés szerkesztése feltételek hozzáadásával, módosításával, törlésével

5.4.2.8 Lekérdezés szerkesztése mezők hozzáadásával, törlésével, áthelyezésével, elrejtésével és felfedésével

5.4.2.9 A lekérdezés futtatása

5.5 Objektumok

5.5.1 Űrlapok

5.5.1.1 Az űrlap adatmegjelenítési és karbantartási eszköze

5.5.1.2 Űrlap létrehozása és elnevezése

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

5.5.1.3 Űrlap használata új rekordok beviteléhez

5.5.1.4 Űrlap használata rekordok törléséhez

5.5.1.5 Űrlap használata a rekordban lévő adatok hozzáadásához, módosításához, törléséhez

5.5.1.6 Szöveg beírása és módosítása az űrlap fejléceiben és lábléceiben

5.6 A nyomtatott anyag

5.6.1 Jelentések és adatok exportja

5.6.1.1 A jelentést arra használjuk, hogy a táblából vagy a lekérdezésből kiválasztott információt kinyomtassuk

5.6.1.2 Táblán, lekérdezésen alapuló jelentés létrehozása és elmentése

5.6.1.3 A címkek és az adatmezők elrendezésének megváltoztatása a jelentésben

5.6.1.4 Meghatározott mezők megjelenítése egy csoportosított jelentésben a sum, minimum, maximum, average, count használatával, a megfelelő töréspontoknál

5.6.1.5 Szöveg beírása és megváltoztatása a jelentés fejléceiben és lábléceiben

5.6.1.6 Egy tábla rekordjainak, ill. a lekérdezés kimenetének exportja táblázat, szöveg (.txt, .csv), XML formátumban a meghajtó megfelelő helyére

5.6.2 Nyomtatás

5.6.2.1 A tábla, űrlap, lekérdezés kimenetének és a jelentés tájolásának (álló vagy fekvő) megváltoztatása. A papírméret megváltoztatása

5.6.2.2 Egy oldal, kijelölt rekordok vagy egy egész tábla nyomtatása

5.6.2.3 Az összes rekord nyomtatása és meghatározott oldalak nyomtatása az űrlap elrendezés használatával

5.6.2.4 Egy lekérdezés eredményének nyomtatása

5.6.2.5 Egy jelentés nyomtatási képének megtekintése

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

1/9. évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés	Gépírás és iratkezelés gyakorlat <i>Vakírás alapjai</i> <i>Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok</i>
10070-12 Munkahelyi kommunikáció	Üzleti kommunikáció gyakorlat <i>Üzleti nyelvi kultúra</i> <i>Üzleti magatartás, társalgási protokoll</i> <i>A viselkedéskultúra szabályai</i>

10067-12 Gépírás és dokumentumkészítés, iratkezelés szakmai követelménymodul

Gépírás és iratkezelés gyakorlat tantárgy

Vakírás alapjai

A tízujjas vakírás módszerei, a billentyűk kezelésének módja, szabályai .

Test-, kar-, kéz- és ujjtartás .

Diktálás utáni írás és a bevitt dokumentum megszerkesztése.

Másolás kéziratról . Kéziratról, javított, felülírt dokumentumról másolás és szerkesztés.

Idegen nyelvű dokumentum másolása.

Iratsablon szerkesztése.

Dokumentumok szerkesztése, készítése, szövegszerkesztő programok

Számítógépes nyomtatvány, űrlap és sablon szerkesztése.

Körlevélkészítés elemei, technikája.

Elektronikus címzés és etikett készítés gyakorlata.

Formázás, tabulálás, stílusok használata
Kész szövegek átszerkesztése, formázása, stílusok használata.
Levelek adott téma alapján történő megfogalmazása, megírása.
Meghívók elkészítése, szövegbe kép, ábra illesztése.
Levelek írása, szerkesztése.
Különböző szövegszerkesztő programok megismerése, kipróbálása, összehasonlítása.
Adatbázis feltöltés és egyszerű szűrés.
Táblázatok készítése, kezelése.
Hivatkozások használata.
Kimutatások készítése
Adatok ábrázolása diagramok segítségével.

10070-12 Munkahelyi kommunikáció szakmai követelménymodul Üzleti kommunikáció gyakorlat tantárgy

Üzleti nyelvi kultúra

Az Üzleti kommunikáció gyakorlat fajtái.
Kommunikáció fogalma, fajtái, típusai.
A tárgyalás előkészítése, lebonyolítása.
Tárgyalástechnika.

Üzleti magatartás, társalgási protokoll

Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.
Az üzleti etikett szabályai.
Viselkedéskultúra jellemzői.
Kommunikációs különbségek típusai, fajtái, jellegzetességei.
Telefonos kapcsolattartás.

A viselkedéskultúra szabályai

A viselkedéskultúra alapszabályai.
Az üzleti magatartás és protokoll előírásai.
Az irodai munka etikai szabályai.
A munkahelyi kapcsolatok (felettessel, munkatárssal, ügyfelekkel).
A munkahelyi viselkedés alapnormái.
A munkahelyi konfliktusok és kezelési módjaik.
Ügyféltípusok, ügyfélkapcsolatok kezelésének módjai.

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV-ADAPTÁCIÓ
a
21 622 01
KERTI MUNKÁS
RÉSZSZAKKÉPESÍTÉSHEZ

Készítette: Gál Ferenc Főiskola

2013.

SZAKKÉPZÉSI KERETTANTERV-ADAPTÁCIÓ

a
21 622 01
KERTI MUNKÁS
szakképesítés
speciális szakiskolában történő oktatásához
tanulásban akadályozottak (st) számára

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv-adaptáció

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásvonaláról szóló 150/2012. (VII. 6.) kormányrendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Kormányrendelet,
- a 21 622 02 Kerti munkás(sh) részszakképesítésszakmai és vizsgakövetelményeit tartalmazó/2013. (..) xxx rendelet
- a 21 622 02 Kerti munkás (sh) a szakképesítések kerettanterveit tartalmazó/2013. (..) NGM rendelet

alapján készült.

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvin tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 21 622 02

A szakképesítés megnevezése: Kerti munkás (sh)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 20. Mezőgazdaság

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XXXIV. Kertészet és parképítés

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség
vagy iskolai előképzettség hiányában

Bemeneti kompetenciák: -

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: -

Szintvizsga: -

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

Az első szakképzési évfolyamot követően 70 óra

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.
Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Részszakképesítés /Szakképzettség
-	-

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre:
Nincs.

XIII. A fogyatékossági típushoz kapcsolódó általános információk, javaslatok

A tanulási akadályozottság jellemzői

A tanulási akadályozottság a tanulás minden területére kiterjed, hosszan tartó, végigkíséri a gyermeket egész iskolai pályafutása alatt. A tanulási képesség fejlődésében olyan átfogó zavar következik be, amely jelentősen akadályozza a gyermek tanulását. Gyógypedagógiai eszközökkel ezen az állapoton sokat lehet változtatni, és meg lehet előzni a tanulási akadályozottság további romlását. A tanulásban akadályozott gyermekek gyógypedagógiai segítségnyújtással a többségi iskolát is látogathatják. Ha azonban nem kapnak elég segítséget, akkor kudarc-kudarcra halmozódik, egyre jobban elfordulnak az iskolától, tanulási kedvük (motivációjuk) és önértékelésük rohamosan csökken, és ezzel életesélyeik is romlanak. Megfelelő segítséggel azonban ez elkerülhető és hozzá lehet őket segíteni az örömmel és figyelemmel végzett eredményes tanuláshoz. A segítség a fiatal egyéni fejlesztését és a tanulási környezet számára megfelelővé alakítását egyaránt jelenti.

Ha ennél pontosabban szeretnénk megfogalmazni a tanulási akadályozottságot, akkor az alábbi definícióhoz nyúlhatunk:

„A tanulásban akadályozottak csoportjába tartoznak azok a gyermekek, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okokra visszavezethető gyengébb funkcióképességei, illetve kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.” (Mesterházi, 1998, 54.) Tehát az idegrendszeri károsodás mellett és helyett ebben a definícióban megjelenik a szociális környezet igen erős hatása, amely a későbbi tanulási sikerességet meghatározóan befolyásolhatja.

A tanulási akadályozottság megállapítását a Tanulási

Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakemberei végezik komplex vizsgálatok alapján. Szakértői véleményben rögzítik a fogyatékosság tényét, megjelölve egyúttal a fejlesztés irányait.

A tanulási akadályozottság – ahogy már szó volt róla – elsősorban iskolai tanulási helyzetekben jelentkezik, összefüggésben az alapképességek eltérő, lelassult fejlődésével, melynek következményei sok esetben a középiskolás fiatal tanulási teljesítményében is megjelennek, ezért az oktatás során még ekkor is figyelemmel kell lenni rájuk. A problémák az érzékelés-észlelés (percepció), a

kivitelezés-végrehajtás, a szocio-emocionális területeken, valamint a kommunikáció terén egyaránt jelentkezhetnek.

A társas kapcsolatokban, a szociális interakciókban jelentkező nehézségek a tanulásban akadályozott emberek esetében igen gyakoriak, még akkor is, ha az iskolát befejezve sikerül munkát találniuk, családot alapítaniuk. A szociális készségek fejlesztésének a hívei szerint a „mentális zavarok egy részét a szociális kompetencia hiánya okozza”. Ha ez így van, akkor jelentős eredményeket lehet elérni, ha figyelmünket a szociális készségek fejlesztésére fordítjuk, s energiát fektetünk bele mind a tanórákon, mind pedig azokon kívül.

A szegregált és integrált szervezeti formák

Szegregált intézményekben tanulnak olyan tanulásban akadályozott diákok, akik egyéni szükségleteik miatt nem képesek integrált oktatásban részt venni. Ezekben a gyógypedagógiai intézményekben megfelelő végzettségű szakemberek, gyógypedagógusok dolgoznak, valamint speciális tantervet alkalmaznak, mindezt kis létszámu osztályokban.

Integráció esetében a tanulásban akadályozott fiatalok és a nem tanulásban akadályozott fiatalok együtt vesznek részt a tanítási folyamatban, a szabadidős tevékenységekben. A tanulásban akadályozott gyermekek többségi iskolai nevelésének esetében az integráció feladata, hogy a számukra szükséges pedagógiai többletszolgáltatásokat az ép fejlődésű kortárcsoporton belül kapják meg.

Az integráció feltételei a következők (ezek természetesen a szegregált intézményekben is jelen vannak).

1. Objektív tényezők

Az objektív tényezők közé tartoznak a tanulásban akadályozott gyermek iskolai boldogulását segítő tárgyi feltételek.

- Az iskolának ki kell dolgoznia egy egységes, minden tanulóra kiterjedő, azonos tananyagot közvetítő tantervet, eltérés minden össze a tanulóktól elvárt, az egyéni képességekhez illeszkedő követelmények szintjén jelentkezhet.
- A **kisebb osztálylétszámu osztály** kialakításakor figyelembe kell venni a fiatal tanulási akadályozottságát, így az osztályban 2 főnek számít, mert tanítása több figyelmet, megsegítést és speciális bánásmódot igényel.

2. Szubjektív tényezők

- A **befogadó pedagógus** szemlélete, módszerei, segítőkézsége, kreativitása, valamint a fogyatékosságról szóló ismeretei.
- A **szülők** támogatása, hozzáállása és aktivitása.

- A **gyógypedagógus** érzékenysége a probléma, illetve a gyermek iránt, felkészültsége, szakmai tudása, személyisége. A szakemberek közti kapcsolatrendszerben a leglényegesebb a pedagógus és a gyógypedagógus jó kapcsolata.
- A **társak és a környezet** elfogadása. A sikeres integráció, beilleszkedés és elfogadás a személyiség szempontjából nézve kétirányú. Múlik azon is, hogy a környezet, az osztálytársak mennyire elfogadóak, mennyire hajlandóak a viselkedésükön változtatni ahhoz, hogy a fogyatékos gyermeket olyannak fogadják el amilyen, és igyekezznek egyenrangúként kezelni. De múlik a fogyatékos gyermek személyiségén is. Minél fiatalabb korban kerül sor az integrációra annál nagyobb eséllyel lesz sikeres.

Az integráció formái lehetnek:

Lokális integráció: az integráció legegyszerűbb és viszonylag könnyen megvalósítható változata, amikor a sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók között semmilyen kapcsolat nem áll fenn, mindenki az iskola épülete közös. A tanulásban akadályozott tanulók külön osztályokban, csoportokban tanulnak.

Szociális integráció: ebben a formában már tudatosan szervezett az együttnevelés, a tanulásban akadályozott fiatalok a foglalkozásokon, a tanórákon kívüli időben találkoznak a többségi iskolába járó kortársaikkal.

Funkcionális integráció: az integrációnak ezen formája is két szinten valósulhat meg. A sajátos nevelési igényű és a nem sajátos nevelési igényű tanulók csoportja egy épületben tanul, külön osztályban, azonban a két párhuzamos osztály órarendjét tudatosan úgy szervezik, hogy bizonyos óráik egybeessenek (pl. készségórák, bizonyos tanórák). Így a két csoport találkozása tervezett és rendszeres, az együtt eltöltött időnek van célja. A teljes integráció az integráció legmagasabb szintje, amikor együtt fejlesztik a gyerekeket, a tanulásban akadályozott gyermek a tanítási idő minden percét ép kortársaival tölti el.

Az integrációnak számos előnye lehet a tanulásban akadályozott fiatalok esetében. Kutatások igazolták, hogy fejlesztő környezetet jelent számukra ez a kortárs közösség, amely jelentheti azt, hogy tanulnak a többiektől, ingergazdag környezetben vannak, több ismerethez hozzájuthatnak, de akár azt is, hogy gyorsabb fejlődés tapasztalható náluk. A tanulók személyiségfejlődésében is pozitív változásokat hozhat, például: nő az önbizalmuk. Hosszabb távon sikeresebb lehet a társadalmi beilleszkedése azoknak a tanulóknak, akik integrált környezetben vettek részt az oktatás-nevelés folyamatában. Emellett barátságok alakulhatnak ki, valamint megtanulhatják a segítségkérést, illetve annak elfogadását is a fiatalok.

Módszertani javaslatok

A tananyag feldolgozása során alapvető szempontok:

1. az ismeret sokoldalú szemléltetése, elméleti ismeretek gyakorlati megerősítése,
2. az új ismeretek fokozatos, kisebb lépésekben történő közlése,
3. az ismeretek többszöri ismétlést, begyakorlást igénylő rögzítése,
4. az alapvető ismeretek folyamatos felidézése,
5. a hiányzó vagy nem megfelelő mélységű ismeretek időbeni pótlása,
6. az egyes tantárgyakban megjelenő azonos ismeretanyag összehangolása,
7. lényeges elemek, ok - okozati összefüggések kiemelése, megláttatása, rész - egész viszonyának bemutatása,
8. a tananyag feldolgozása során a vizsgakövetelményekben megfogalmazottat hangsúlyosan kell kezelni.

A hatékony tantermi gyakorlat érdekében az alábbi tényezőket tekintjük lényegesnek:

1. Kooperatív tanulás: a kortársakkal való közös munka és a kooperatív tanulás hatékonyan fejlesztik a tanulók értelmi és szociális-érzelmi képességeit. A kooperatív tanulás minden tanulónak hasznára válik: az a tanuló, aki magyaráz a másiknak, jobban és hosszabb időre megjegyzi az információt, az pedig, akinek magyaráznak, az ismeretszintjének megfelelőbb információkat kap, hiszen társa felfogási képessége alig magasabb, mint az övé.
2. Együttműködésen alapuló problémamegoldás csökkenheti a zavaró magatartás mennyiségét és intenzitását a tanórák alatt. Fontos, hogy az osztály szabályait (házirendet) az egész osztály közreműködésével alakítsák ki, és hogy minden jól látható helyen legyen elhelyezve az osztályteremben.
3. A heterogén csoportalkotás hozzájárulhat a tanulásban akadályozott tanulók és többségi társaik között növekvő szakadék csökkentéséhez, valamint elősegítheti a diákok és a tanárok pozitív hozzáállását a sajátos nevelési igényű tanulókhöz. A tudásszint szerinti csoportosítás a tanulásban akadályozott tanulók marginalizációjához vezethet.
4. A differenciálás létfeljellemzőjét az indokolja, hogy a résztvevők alapvetően különböznek egymástól. Nem tarthatók azok a feltételezések, amelyek egy tényezőt tesznek felelőssé a gyerekek tanulási folyamatban való részvételének színvonalaért pl.: életkor, intelligencia, nyelvi fejlettség, apa foglalkozása stb. Helyette inkább több sajátosság együttes hatását kell feltételeznünk. Azt hogy melyek ezek, pontosan nem tudjuk. Mégis a következő sajátosságait érdemes a tanulóknak megismerni a differenciálás érdekkében:

továbbhaladáshoz szükséges előzetes, megalapozó tudás; aktivizálhatóság; önálló, egyéni munkavégzés terén való fejlettség; együttműködési képesség színvonala; társas helyzet jellemzői. Mindezeket figyelembe kell vennünk annak eldöntésekor, hogy közös tanulási vagy differenciált tanulási feltételeket biztosítunk tanulóink számára. A differenciálás módozatai a következő lehetnek:

- Differenciálás a segítségadásban: ha azonos tananyagot dolgozunk fel a tanulásban akadályozott fiatalok több segítséget igényelhetnek pl.: a feladat megismétlése a nekik megfelelő nyelvi szinten, a feladat kis lépésekre bontása, példa bemutatása, analógiák kihasználása, mintaadás stb.
 - Differenciálás a feladatok szintjén: adhatunk kevesebb feladatot a lassúbb munkatempójú fiatalok részére, vagy éppen többet a gyorsabbaknak.
 - Differenciálás a tevékenységek szintjén: használhatnak-e a gyerekek valamilyen eszközt vagy nem. Kötött vagy választható-e a tevékenység. A választási lehetőség biztosítása fokozhatja a gyerekek motivációját, felelősségérzetüket.
 - Differenciálás a szociális keretek szintjén: a gyerekek tanulhatnak egyedül, párban, kiscsoportban (azonos vagy megosztott feladatokon) vagy akár rugalmas tanuló csoportokban.
 - Differenciálás a tanulási stílus szerint: egyesek inkább vizuális típusúak, mások auditív vagy motoros beállítottságúak, de előfordulhat ezeknek a kombinációja is. Érdemes tájékozódni, hogy adott csoportban melyik dominál és annak megfelelően alakítani az ismeretközvetítést.
 - Differenciálás a célok szintjén: mindezek függvényében irreális lehet azonos célok kitűzése.
 - Differenciálás az értékelésben: ha a fentieknek megfelelően szervezzük az oktatást, akkor a szokásos iskolai értékelési módok (osztályzás, egyszavas minősítés) nehézkessé, szinte lehetetlennek váltnak. A legalkalmasabb forma a leíró, szöveges értékelés lehet, amelynek feltételei is vannak. Az értékelés a konkrét teljesítményre vagy viselkedésre vonatkozik, sohasem címkéz. Tartalmában komplex, mind pozitív, mind negatív elemek megjelennek. A fejlődés előző fokához kell, hogy kapcsolódjék és a perspektíva következő fokát jelöljék meg. Emellett a továbblépésre vonatkozóan konkrét javaslatokat fogalmaz meg, a címzettek számára differenciáltan és érthető módon.
5. Hatókony tanítás a munka megtervezését és következetes ellenőrzését, a teljesítmény mérését, értékelését és a magas követelményeket jelenti. A tanulásban akadályozott tanulók tekintetében ez a módszer az egyéni fejlesztési terv segítségével

valósítható meg. Ennek a pedagógiai tevékenységeknek a támogatására hozták létre az „Elektronikus Egyéni Fejlesztési Tervet”, az EEFT nevű programot (www.eeft.hu). A kialakított struktúra, sok száz oldalas szakmai támogató szöveg, és a tanulók sikereire, erősségeire építő egyéni fejlesztést támogató cselekvési tervezetek hasznos eszközök lehetnek.

6. Otthonos tanulókörzet rendszere: tanulók a tanítás ideje alatt egy kisszámú teremből álló tanulási környezetben maradnak, és mintegy csoportfeladatként csak néhány pedagógus biztosítja számukra az oktatást, majdnem minden tantárgy esetében. Különösen a tanulásban akadályozott tanulók számára fontos ez, hiszen erősíti bennük az érzést, hogy tartoznak valahová. Ez elősegíti az állandó környezet kialakítását, valamint a nem tudásszint szerint szervezett oktatás megvalósítását. Magyarországon is van erre kezdeményezés, például: Dobbantó program (www.fszk.hu)

7. Alternatív tanulási stratégiák segíthetnek abban, hogy a diákok hogyan tanuljanak és hogyan oldjanak meg problémákat. Soha ne felejtsük le, hogy az ami a tanulásban akadályozott tanulók javára szolgál, az a többségi tanulók számára is hasznos.

8. Az IKT-s eszközök használata jelentős szerepet kap a habilitációs, rehabilitációs és a tanórai célok megvalósításában és feladataiban. Az olyan oktatóprogramok, amelyek valamilyen információszerzési lehetőséget adnak – a multimédia segítségével –, nagyon alkalmasak arra, hogy a tanulásban akadályozott tanulók számára megkönyítsék az adott tananyag megértését, elsajátítását. A látványos, változatos és érdekes oktatóprogramok segítenek a tervezésben, a rigid gondolkodás oldásában az olvasás megszerettetésében. A multimédiás elemek (hang, kép, animáció) képesek arra, hogy a fiatalok figyelmét hosszabb távon fenntartsák, az új ismeretanyagot megértsék, és az IKT-s eszközök segítségével az elsajátított tananyagról játékos formában győződjenek meg.

10. A befogadó értékelésnek jól körülhatárolható elemei vannak. (1) Azok a módszerek és stratégiák, amelyek segítségével világos képet kaphatunk az oktatás folyamatáról, a tanuló elért eredményeiről, és amelyek ugyanakkor arról is informálják a pedagógust, hogy a jövőben min kell változtatnia egyes tanulók vagy csoportok tanítása során. Ezek az elemek egyrészt segítik a reflektálást az adott időszak alatt elvégzett munkára, másrészt használható inputokat adnak a következő időszak tervezéséhez, a döntéshozatalhoz. (2) A befogadó értékelésben gyűjtött információ értéktöbbletet tartalmaz: nem egy adott pillanatról szóló „felvétel”, hanem figyelembe veszi az adott oktatási környezetet, beleértve az otthoni vagy egyéb környezeti tényezőket is, befolyásolja a gyerekek tanulását és magát a nevelési-oktatási folyamatot is. (3) Szerves része azoknak a tényezőknek az értékelése, amelyek hozzájárulnak a befogadás megteremtéséhez. (4) Jellemzője a tanuló, a tanárok, osztálytársak, szülők és mások bevonása

az értékelésbe. (5) Tartalmaz olyan eljárásokat, amelyek más funkciókat is betölthetnek. Az iskoláknak aktívan kell támogatniuk az értékelés különféle megközelítéseinek kifejlesztését, amelyek egyben tükrözik a tanulók ugyancsak különféle tanulási módjait, és amelyek szintén különféle módon teszik lehetővé az értékeléshez szükséges tanulási tényanyag összegyűjtését. Ez persze azt feltételezi, hogy az iskolán belül a tanárok rugalmasan hozhatnak meg olyan döntéseket, mikor értékeljenek, mit értékeljenek és azt is, hogy a tanárok olyan módszerek alkalmazásához is hozzájutnak, amelyek egy adott tanuló által kedvelt értékelési eszközök.

Befejezés

A (speciális) szakiskolák feladata a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismeretek átadása, illetve az, hogy készítsenek fel az Országos Képzési Jegyzékben szereplő szakképesítések körében szakmai vizsgára. Emellett biztosítaniuk kell a tanulásban akadályozott diákok pályaválasztásának segítését, munkába állásának előkészítését, valamint olyan képességek, készségek fejlesztését is, amelyek a tanulók későbbi, önálló életvezetésével kapcsolatosak.

XIV. Speciális szakiskolai óraterv OKJ szerinti részszakképesítés oktatásához

A részszakképesítés képzésének heti és éves szakmai óraszámai:

	előkészítő évfolyam (választható) heti óraszám 36 héttel	9. évfolyam heti óraszám	9. évfolyam éves óraszám (36 héttel)	10. évfolyam heti óraszám	10. évfolyam heti óraszám (35 héttel)
Közismeret	31,5	10,5	378	11,5	402,5
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	0	21	756+70	21	735
Összesen	31,5	31,5	1134+70	32,5	1137,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3,5	1,5	54	1,5	52,5

8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0	2	72	2	70
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	35	35	1260+70	36	1260+70

A részszakképesítés oktatására fordítható idő **1703** óra (756+70+735+72+70) nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabadsávvval együtt.

1. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszáma évfolyamonként szabadság nélkül

Szakmai követelmény-modulok	Tantárgyak	Heti óraszám				
		9. évfolyam			10. évfolyam	
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati
10961-12 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	2			2	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		5			5
	Műszaki alapismeretek	2				
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		4			5
10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	2			2	
11024-12 Kerti munkák	Kerti munkák	2			2	
	Kerti munkák gyakorlat		6			7
Összes heti elméleti/gyakorlati óraszám		8	15		6	17
Összes heti/ögy óraszám		21		70	21	

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A kerettanterv-adaptáció szakmai tartalma - a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően - a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre

rendelkezésre álló részének legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadság) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a részsakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

2. számú táblázat

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszáma évfolyamonként

Szakmai követelménymodul	Tantárgyak/témakörök	Óraszám					Összesen	
		9. évfolyam			10. évfolyam			
		elméleti	gyakorlati	ögy	elméleti	gyakorlati		
10961-12 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek	72			70		142	
	A növény felépítése	24			23		47	
	A növények életjelenségei	24			23		47	
	Növény- és környezettan	24			24		48	
	Termesztési ismeretek gyakorlat		180			175	355	
	Termesztés tárgyi feltételei		60			58	118	
	Trágyázás, öntözés		60			58	118	
	Növényvédelem		60			59	119	
	Műszaki alapismeretek	72					72	
	Anyagismeret	24					24	
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok	24					24	
	A termesztés gépei	24					24	
	Műszaki alapismeretek gyakorlat		144			175	319	
	Kéziszerszámok használata		48			58	106	
	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése		48			58	106	

	A termesztés gépeinek működése		48			59	107
10962-12 Kertészeti munkavállalói ismeretek	Munkavállalói ismeretek	72			70		142
	Munkavédelmi szabályok	24			23		47
	Tűz- és robbanásvédelem	24			23		47
	Környezetvédelem	24			24		48
11024-12 Kerti munkák	Kerti munkák	72			70		142
	Gyümölcsös növények telepítése	24			24		48
	Zöldségnövények telepítése	24			23		47
	Szőlő telepítése	24			23		47
	Kerti munkák gyakorlat		144			175	319
	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata		48			58	106
	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata		48			59	107
	Szőlő telepítésének gyakorlata		48			58	106
	A biológiai növénytermesztés alapjai		72				
	A biológiai növényvédelem alapjai					72	144
Összes éves elméleti/gyakorlati óraszám:		288	540	70	210	597	
Összes éves/ögy óraszám:			828	70		807	1561
Elméleti óraszámok/aránya				498 / 31,9 %			
Gyakorlati óraszámok/aránya				1063 / 68,1 %			

Jelmagyarázat: ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8. § (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező összes óraszám szakmai elméleti és gyakorlati képzésre rendelkezésre álló részének legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

A

10961-12
azonosító számú

Kertészeti alapismeretek
megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

A 10961-12 azonosító számú, Kertészeti alapismeretek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témaörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

10961-12 Kertészeti alapismeretek	Növénytani ismeretek			Termesztési ismeretek gyakorlat			Műszaki alapismeretek		Műszaki alapismeretek gyakorlat			
	A növény felépítése	A növények életjelenségei	Növény- és környezettan	Termesztés tárgyi feltételei	Trágyázás, öntözés	Növényvédelem	Anyagismeret	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok	A termesztsés gépei	Kéziszerszámok használata	Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése	A termesztsés gépeinek működése
FELADATAK												
Előkészíti a munkaterületet								X	X	X	X	X
Kiválasztja, előkészíti a munkájához szükséges eszközöket, gépeket, anyagokat							X	X	X	X	X	X
Talajmunkákat, gyomirtást, talajvédelmi munkát végez			X	X	X	X						
Tápanyag-utánpótlást végez			X	X	X	X						
Öntözést végez					X	X						
A fényviszonyokat szabályozza	X	X				X						
A hőmérsékleti viszonyokat szabályozza	X	X	X	X	X	X						
Növényvédelmi feladatot lát el						X						
A növényekkel mint élő anyaggal dolgozik	X	X	X		X	X						
Üzemelteti, használja a munka- és erőgépeket, eszközöket, kéziszerszámokat, termesztő berendezéseket								X	X	X	X	X
Épületeket, berendezéseket, műtárgyakat,							X	X	X	X	X	X

gépeket, szerszámokat karbantart										
SZAKMAI ISMERETEK										
A növényi szervek külső alaktana (morphológia)			X							
A növényi szervek felépítése, működése (anatómia)	X	X								
A növények életjelenségei (fiziológia)			X		X	X				
A növénycsoportok jellemzői	X	X	X							
Növények felhasználási lehetőségei				X						
A növény és a környezet kapcsolata (ökология)				X						
A Föld meteorológiai jellemzői					X	X				
Magyarország éghajlati viszonyai				X						
Meteorológiai műszerek				X						
A talaj alkotórészei, jellemzői			X	X	X					
Talajtípusok jellemzői			X	X						
Öntözés módjai					X					
Öntözés eszközei, gépei					X	X	X	X	X	X
A talajművelés eljárásai							X	X	X	X
A talajművelés eszközei, gépei							X	X	X	X
A tápanyag-utánpótlás lehetőségei			X	X						
Trágyafélék jellemzői (szerves- és műtrágyák)					X					
A tápanyag-utánpótlás eszközei, gépei					X					
Védekezési eljárások a növényvédelemben						X				
A fontosabb kórokozók, kártevők, gyomok felismerése						X				
A növényvédelem eszközei, gépei						X				X
Termesztő berendezések										X
A kertészetben előforduló erő- és munkagépek							X	X	X	X
SZAKMAI KÉSZSÉGEK										

Olvasott szakmai szöveg megértése	X	X		X	X			X	X	X	X		
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése							X				X	X	
Szakmai nyelvű beszédkészség			X	X	X	X		X	X	X		X	
Elemi számolási készség	X	X		X							X		
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK													
Állóképesség				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Mozgáskoordináció (testi ügyesség)					X	X	X	X	X	X	X	X	X
Testi erő				X	X		X	X	X	X	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK													
Határozottság								X	X	X	X	X	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK													
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	X	X	X								
Körültekintés, elővigyázatosság								X	X	X	X		
Gyakorlatias feladatértelmezés				X	X	X	X						

1. Növénytani ismeretek tantárgy

142 óra

1.1. A tantárgy tanításának célja

A végzett szakemberek a minden nap munkájuk során állandó kapcsolatba kerülnek az élő növényekkel, illetve annak valamelyen részével, ezért alapvető fontosságú, hogy tisztában legyenek a növények külső és belső tulajdonságaival, életfolyamataik működésével, a legfontosabb növénycsoportokkal és a növények és a környezete kapcsolatával.

1.2. Kapcsolódó közismertető, szakmai tartalmak

Biológia, földrajz – mindegyik témakörhöz

1.3. Témakörök

1.3.1. A növény felépítése

47 óra

Növények belső felépítése

A növények sejtjei

A növényi sejt általános jellemzői

A növényi sejt alkotórészei (citoplazma, sejthártya, sejtmag, színtestek, sejtfüggelékek, sejtfal, sejtnedv, zárványok)

A növények szövetei

Osztódó szövet

Állandósult szövet

A növények szervei

Gyökér – felépítés, működés, típusok, fejlődés

Szár – felépítés, működés, típusok

Levél – elhelyezkedés, felépítés, működés, típusok

Virág - felépítés, működés, típusok

Mag és termés - felépítés, működés, típusok

A növények sejtjei

A növényi sejt általános jellemzői

Növényi sejt

A növényi sejt alakja, mérete, típusai

Aktív sejtalkotók (protoplazma, citoplazma, sejthártya, színtestek, sejtfüggelékek)

Passzív sejtalkotók (plazmatermékek, sejtfal, sejtnedv, zárványok)

A növényi sejt alkotó részei

Citoplazma (alakja, felépítése, működése)

Sejthártya (elhelyezkedése, felépítése, működése)

Ozmózis

Turgor

Sejtmag (előfordulása, felépítése, működése)

Színtestek (kloroplasztiszok, leukoplasztiszok)

Sejtfüggelékek (csilló, ostor)

Sejtfal (pektin, celluláz, lignin, kősejt)

Sejtnedv (cukrok, szerves savak, antociánok, alkaloidák, cseranyagok, vitaminok)

Vitaminok (A-vitamin, D-vitamin, E-vitamin, K-vitamin, B1-vitamin, B2-vitamin, B12-vitamin, C-vitamin)

Zárványok

Tartalék vagy raktározott anyagok (keményítő, zsír, olaj, nem állandó sejtalkotórészek.)

Végtermékek (kristályok, illóolajok, gyanták)

Növényi szövetek fajtái (osztódó szövet, bőrszövet, elsődleges bőrszövet rhizodermisz, másodlagos bőrszövet, szállítószövet, alapszövet, asszimiláló raktározó alapszövet, víztartó alapszövet, szellőztető szilárdító alapszövet, kiválasztó- és váladéktartó alapszövet)

Növényi szövetek előfordulása
Növényi szövetek felépítése
Növényi szövetek működése
Növények külső felépítése
Hajtástengely (szártagok, szárcsomók, szállítónyalábok)
Levelek (levéllemez, levélnyél)
Virágok (nőivarú, hímivarú)
Magok és termések (csíra, magfehérje)
Gyökerek (hagyma, gumó, rizóma)
Nyitva termő virágok felépítése
Zárva termő virágok felépítése
Kétszikűek felépítése
Egyszikűek felépítése
Fás szárú növények felépítése
Lágyszárú növények felépítése

1.3.2. A növények életjelenségei

47 óra

Növényi működések (felszívás, párologtatás, légzés, fotószintetizálás, anyagszállítás)

Gyökér funkciói: rögzít, felszívás, szállítás

Gyökér funkcióinak a folyamatai

Legfontosabb anyagok: víz, ásványok, nitrogén fehérjék, nitrition, nitrátion, foszfor, kálium

Növények gázcseréje: (anyagszállításig)

A levél funkciói:

Tápanyag készítés

Fotoszintézis (zöld színtest)

Párologtatás

Légzés

A szár működése:

Háncselem feladata

Farész elemei:

-vízszállító sejtek

-vízszállító csövek

Háncsrész elemei:

-rostacsövek

- kísérősejtek

Vízszállítás mechanizmusa (tapadási erő: adhézió, kohézió)

Növények önszabályozása:

-Vezérlés

-Szabályozás

Auxin:

-Etilén

-Citokinin

Növényi szövetek fajtái (osztódó szövet, bőrszövet, elsődleges bőrszövet, rhizodermisz, másodlagos bőrszövet, szállítószövet, alapszövet asszimiláló raktározó alapszövet, alapszövet, víztartó alapszövet szellőztető szilárdító alapszövet, alapszövet kiválasztó- és váladéktartó alapszövet)

Növényi szövetek előfordulása

Növényi szövetek felépítése

Növényi szövetek működése

Növények külső felépítése

Növények szaporodása:

-
- Ivantalan növények szaporodása
 - Ivaros növények szaporodása
 - A növények sejtjei
 - A növényi sejt általános jellemzői
 - Növényi sejt
 - A növényi sejt alakja, mérete, típusai
 - Aktív sejtalkotók (protoplazma, citoplazma, sejthártya, színtestek, sejtfüggelékek)
 - Passzív sejtalkotók (plazmatermékek, sejtfal, sejtnedv, zárványok)
 - A növényi sejt alkotó részei
 - Színanyagok
 - A fotoszintézis általános folyamata
 - A növények oxigéntermelő fotoszintézise
 - A II. fotokémiai rendszer (PSII)
 - Citokróm b6/f komplex
 - Az I. fotokémiai rendszer
 - ATP-szintézis a fotoszintézis fényszakaszában
 - Katalízis
 - A működés bizonyítéka
 - Szabályozás
 - A növényi fotoszintézis sötét-szakaszának típusai
 - Oxigént nem termelő bakteriális fotoszintézis
 - Fotoszintézis jelentősége
 - Vegetatív növények szaporodása (tőosztás, hagyma, sarj, gumó, szár, vessző, levél)
 - Nyitvatermő virágok életjelenségei
 - Zárvatermő virágok életjelenségei

Egyszikű növények életjelenségei
Kétszikű növények életjelenségei
Ivarszerv virág
Pollen, virágpor
Növények egyedfejlődése:
Kétszakaszos egyedfejlődés

1.3.3. Növény- és környezettan

48 óra

A rendszerezés alapjai: mesterséges és természetes rendszer, rendszertani kategóriák, faj, fajta fogalma, kettős nevezéktan
A kertészettel jelentős törzsek, osztályok, családok ismerete: mohák, harasztok, nyitvatermők, zárvatermők
Fontosabb két- és egyszikű növénycsaládok
A növény és környezete: élő környezeti tényezők (más növények, állatok, ember); élettelen környezeti tényezők (levegő, hőmérséklet, fény, víz, tápanyag, talaj)
Környezetvédelem
Növényeket érintő környezetszennyezések
A peszticidek
Az élelmiszerben és takarmányokban található növényvédő szerek megengedett határértéke
Műtrágyák
Mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezés
Biocidok
A környezetben tartósan megmaradó szerves szennyező anyagokról szóló Stockholmi Egyezmény
A higany kivitele és tárolása
Higanya vonatkozó közösségi stratégia
Az élelmiszer előállítása során felhasznált extrakciós oldószerek
Dioxinokra, furánokra és PCB-kre vonatkozó közösségi stratégia

-
- Állatokban és állati termékekben lévő hormonhatású és egyéb anyagok ellenőrzése
 - A haszonállatok hormonnal (és egyéb anyagokkal) történő kezelésének tilalma
 - Állatgyógyászati készítmények maradékanyagai az állati eredetű élelmiszerekben
 - Az élelmiszerekkel rendeltetésszerűen érintkezésbe kerülő anyagokra és tárgyakra vonatkozó helyes gyártási gyakorlat
 - Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő anyagok és tárgyak
 - Műanyagok és műanyagból készült tárgyak
 - Újrafeldolgozott műanyagok és műanyag tárgyak
 - Regenerált cellulózfilmből készült anyagok és tárgyak
 - Aktív és intelligens anyagok és tárgyak
 - Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő műanyagok összetevői kioldódásának vizsgálata
 - Vinil-klorid-monomert tartalmazó anyagok és tárgyak
 - N-nitrozaminok cumikból történő kibocsátása
 - Epoxiszármazékok élelmiszer-csomagolásokban való felhasználásának korlátozása
 - Élelmiszerekkel érintkezésbe kerülő kerámiatárgyak
 - Környezeti hatások értékelése (Hatásregiszter példa)
 - A vállalati környezeti politika
 - Szennyezőanyag-kibocsátás
 - Zaj- és rezgéskibocsátás, sugárzás
 - Előhelyek megszűntetése, felszabdalása
 - Természeti erőforrások készletének változása
 - Környezeti elemek létének megszűntetése
 - Művi elemek létesítése
 - Mozgó környezeti elemek áramlásának, terjedésének, mozgási lehetőségeinek megváltoztatása
 - Területhasználat változás

1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanterem

1.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

1.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat	x			
1.2.	megbeszélés		x		
1.3.	szemléltetés			x	

1.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Írásos elemzések készítése		x		-
2.2.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.3.	Tesztfeladat megoldása			x	-
2.4.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel		x		-

1.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

2. Termesztési ismeretek gyakorlat tantárgy

355 óra

2.1. A tantárgy tanításának célja

A végzett szakemberek a minden nap munkájuk során állandó kapcsolatba kerülnek az élő növényekkel, illetve annak valamelyen részével, ezért alapvető fontosságú, hogy tisztában legyenek a növények külső és belső tulajdonságaival, életfolyamataik működésével, a legfontosabb növénycsoportokkal, valamint a növények és környezetük kapcsolatával.

2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia, földrajz – mindegyik téma körhöz

2.3. Témakörök

2.3.1. Termesztés tárgyi feltételei

118 óra

A kertészeti termesztésben előforduló termesztőberendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, -tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése

A meteorológiai mérőház

A páratartalom meghatározására alkalmazható mérőeszközök (hajszálas nedvességmérő, száraz-nedves hőmérő, polyméter).

A léghőmérséklet mérésének eszközei (állomási hőmérő, Fuess-féle maximum-minimum hőmérő)

A csapadékmérés eszközei

A talajhőmérséklet meghatározásának eszközei (felszíni, mélységi talajhőmérők)

A szél irányának, erősségének, sebességének mérésére alkalmazható mérőeszközök (Wild-féle nyomólapos szélzászló, kézi kanalas szélsebességmérő)

A talaj helyszíni vizsgálata (előzetes tájékozódás, bejárás)

Talajmintavétel (szelvényminta, átlagminta)

Talajminták előkészítése laboratóriumi vizsgálatra
Egyszerű talajvizsgálatok (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom)

2.3.2. Trágyázás, öntözés

118 óra

Szerves trágyák használata (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposztrágyák)
Műtrágyák használata (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák)
Technológiaileg kevert műtrágyák
Iparilag kevert műtrágyák
Összetett műtrágyák alkalmazása
Összetett műtrágyák felhasználás:
Agrokémiai
Agronómiai szempontok
Ökonómiai
Növény specifikus igénye
Technikai-műszaki adottságok
Új típusú műtrágyák
Folyékony halmazállapotú műtrágyák
Folyékony műtrágyák alkalmazásának főbb szempontjai
Alapvető trágyázási eljárások
A trágya megválasztása
A trágyamennyiség (-adag) meghatározása
A trágya elosztásának módja, kiszórás és talajba juttatás módja
Trágyázás időpontjának meghatározása
Növény védőszerek alkalmazása

2.3.3. Növényvédelem

119 óra

Legfontosabb kórokozók (vírusok, baktériumok, gombák) és állati kártevők kártételeinek felismerése (kör- és kárképek)
Növényvédőszerek felismerése:

Herbicidek: gyomirtó szerek
Fungicidek: gombaölő szerek
Inszekticidek: rovarirtó szerek
Avicidek: madárintó szerek
Akaricidok vagy miticidek: atkaölő szerek
Rodenticidek: rágcsáló irtók
Vespacidek: darázsirtók
Molluszkicidok: csigairtó szerek
Baktericidek: baktériumok ellen használt vegyszerek
Viricidek: vírusölők
Nematicidek: fonalféreg ölö szerek
Kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeinek felismerése
Permetlé-összetétel számítása
A permetlé készítésének szabályai, permetlevék bekeverése (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel)
Természetes növényvédőszerek használata

2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tangazdaság, szakmaspecifikus képzőhely

2.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

2.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás			x	-
1.3.	megbeszélés		x		-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	házi feladat	x	x	x	-

2.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor- szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport- bontás	Osztály- keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdezésekre	x			-
2.2.	Tapasztalatok utólagos ismertetése		x		-

szóban					
2.3.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban		x		-

2.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

3. Műszaki alapismeretek tantárgy

72 óra

3.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának feladata általános műszaki ismeretek nyújtása, valamint a kertészetben használt erő- és munkagépek, eszközök működési elvének, szerkezetének megismertetése.

3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Technika – mindegyik témakörhöz.

3.3. Témakörök

3.3.1. Anyagismeret

24 óra

A szerkezeti anyagok tulajdonságai,

Szerkezeti anyagok jellemző felhasználás módjai

Fémek: vas és ötvözetei, alumínium, réz, horgany, ólom, ón, nikkel, forraszanyagok

Nem fémes anyagok: fa, gumi, üveg

Műanyagok, tömítő- és szigetelőanyagok, a beton
Tüzelő anyagok jellemzői
Tüzelő anyagok tulajdonságai
Tüzelő anyagok felhasználása
Kenőanyagok jellemzői
Kenőanyagok tulajdonságia
Kenőanyagok felhasználása
A műhely kéziszerszámainak ismerete
A gépek anyagainak ismerete, ezek megmunkálhatóságának technológiái
Kötésmódok (oldható, nem oldható)
Kertészeti eszközök használatának ismerete (gereblye, kapa, ásó, lapát, talicska)
Kisgép alkatrészek használatának ismerete
Magasnyomású kerti mosók használatának technológiái
Öntözési eszközök használatának technológiái
Víztechnikai eszközök használatának technológiái
Tengelyek, csapágyak anyagainak tulajdonságai
Tengelykapcsolók, a tengelykapcsolók típusainak tulajdonságai
Növényvédőszerek ismerete
Trágya anyagainak ismerete

3.3.2. Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok

24 óra

Gépelemek, kötőgépelemek fogalma
Kötésmódok: oldhatatlan kötések, oldható kötések
Tengelyek, csapágyak, a csapágyak feladata, fajtái, karbantartása
Tengelykapcsolók, a tengelykapcsolók típusai, jellemzőik

Nyomatékátvitel (szíjhajtás, lánchajtás, fogaskerékhajtás)

Az áttétel

Mozgást átalakító gépelemek, típusai, jellemzőik

Szivattyúk: dugattyús, membrán-, centrifugál-, fogaskerék-szivattyú, centrifugálszivattyú, csavarlapáatos szivattyú

Hidraulikus munkahengerek

A négyütemű Otto-motor szerkezete, működése

A négyütemű Diesel-motor szerkezete, működése

A kétütemű motorok

Az Otto-motor üzemanyag-ellátó rendszerének működése, karbantartása

Az elemi karburátor működése, a hidegindítás

A Diesel-motor üzemanyag-ellátó rendszere, ennek karbantartása, a légtelenítés, a hidegindítás

A motorok hűtése, a vízhűtő rendszer működése, karbantartása

Az erőgépek fajtái, általános felépítésük, az erőátvitel egységei (motor, tengelykapcsoló, sebességváltó, kiegyenlítőmű, véglehajtás, járókerék)

A teljesítményleadó-tengely, a függesztőszerkezet, a vonószerkezet

A jároszerkezet és a kormányzás

A fékszerkezetek feladata, fajtái, működése, karbantartása

A járművek elektromos berendezései

Az akkumulátor működése, karbantartása

Az indítómotor, a generátor, gyújtórendszer, világítóberendezések, ezek üzemeltetése, karbantartása

3.3.3. A termesztés gépei

24 óra

A talajművelő gépek

Az ekék feladata, fajtái, az ágyeke fő részei, működése, beállítása

A boronák fajtái, működésük

A tárcsák, kultivátorok felépítése, működése, beállítása

A lazítók és a hengerek

A talajmarók

Az ásógép

Magágykészítők

Az istállótrágya-szórók felépítése, működése, szabályozása

A hígtrágya kijuttatása

A műtrágyaszórók felépítése, működése, szabályozása (szilárd és folyékony műtrágyák kijuttatása)

A növényvédő gépek csportosítása (permetezők, porozók, nagyüzemi és háti permetezők, légi növényvédelem), cseppképzési módok

Hidraulikus porlasztású gépek, légporlasztásos gépek és szállítólevegős gépek fő részei, működése

Szórószerkezetek, a kódpermetezés gépei

A porozógépek, csavázók

Háti permetezők (szivattyús, légszivattyús, légporlasztásos)

A permetezőgépek automatikái

Permetlé összetétel számítása, növényvédelmi gépek beállítása

Az üzemeltetés, karbantartás, környezetvédelem feladatai

A szállítás, rakodás gépei

Biztonsági előírások a szállítás, rakodás gépeire

Az öntözési módok (felületi, esőztető, mikroöntözés), az öntözőberendezések fő egységei stabil, félstabil öntözőtelep és eszközeik

Tápanyag-utánpótlás öntözéssel, mikroöntözés

3.4. A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszchenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

3.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

3.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszá m	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1.	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás			x	-
1.3.	megbeszélés		x		-
1.4.	szemléltetés			x	-
1.5.	házi feladat	x	x	x	-

3.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-

3.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

4. Műszaki alapismeretek gyakorlat tantárgy

319 óra

4.1. A tantárgy tanításának célja

A gyakorlatok során fel kell készíteni a tanulókat a kertészetben alkalmazott kéziszerszámok, eszközök készségszintű használatára, a gépek, berendezések szakszerű üzemeltetésére.

Legyenek képesek elvégezni az egyszerűbb javításokat, az eszközök, berendezések, gépek karbantartását. Meg kell tanulniuk a munkavédelmi, tűzvédelmi, környezetvédelmi és higiéniai előírásoknak megfelelően, a veszélyeket elhárító módon dolgozni.

4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Technika – mindegyik téma körhöz.

4.3. Témakörök

4.3.1. Kéziszerszámok használata

106 óra

A műhely kéziszerszámainak megismertetése, a használat gyakorlása

A gépek anyagai, ezek megmunkálhatósága

Kötésmódok (oldható, nem oldható)

Kertészeti eszközök használata (gereblye, kapa, ásó, lapát, talicska)

Kisgép alkatrészek használata

Magasnyomású kerti mosók használata

Öntözési- és víztechnikai eszközök használata

Kertészeti szerszámok élezése, nyelezése, karbantartása

4.3.2. Gépelemek, erőgépek, belső égésű motorok működése

106 óra

A legfontosabb gépészeti egységek megismertetése (tengelyek, csapágyak, tengelykapcsolók, szivattyúk, hidraulikus munkahengerek), működésük, karbantartásuk, jellegzetes meghibásodásuk

Az Otto-motorok, Diesel-motorok szerkezete, működése

Az üzemanyag-ellátó rendszerek, a kenési rendszer és a hűtési rendszer, valamint a levegőszűrő fő részei, működése

Hidegindítások, indítások gyakorlása

A kétütemű és a négyütemű motorok összehasonlítása

Üzemanyagok, kenőanyagok

Az erőgépek szerkezeti egységei, ezek megnevezése, funkciója, elhelyezkedése a járművön

Az erőátvitel egységei

A kormányzás, a jároszerkezet, a fékek, a 3 pont felfüggesztés

Az erőgép indításának, leállításának, vezetésének gyakorlása

4.3.3. A termesztés gépeinek működése

107 óra

A talajművelő gépek szerkezetének, működésének áttekintése, a csatlakoztatások, beállítások, az üzemeltetés és a karbantartás gyakorlása a rendelkezésre álló eszközökkel (ágyeke, tárcsa, kultivátor, talajmaró, boronák, lazítók, hengerek, rotációs kapák)

Az istállótrágya-szórók és műtrágyaszórók szerkezeti részei, csatlakoztatásuk az erőgéphez, beállításuk, üzemeltetésük, karbantartásuk gyakorlása

A vontatott és háti permetezők szerkezetének, működésének bemutatása, üzemeltetése, szabályozása, karbantartása

Vontatott gépeknél: hidraulikus porlasztású légporlasztásos és szállítólevegős permetezők

Vontatott porozó

Háti permetezőnél: szivattyús, légszivattyús, légporlasztásos motoros

Szórófejek, cseppnagyság jelentősége

Környezetvédelmi, karbantartási feladatok

Permetlé összetétel számítás

Permetezőgépek automatikái

A traktoros pótkocsik felépítése, a csatlakoztatás, vontatás gyakorlása

A billenthető pótkocsik üzemeltetése

Traktoros és önjáró homlokrakodók

Kerti traktor és pótkocsi összekapcsolása

Karbantartási teendők, munkabiztonsági követelmények

Elektromos és gázüzemű rakodók

Az esőztető és csepegtető öntözés berendezéseinek főbb egységei (szivattyúk, vezetékek, szórófejek, csepegtető testek, zárószerkezetek)

Kézi áttelepítésű vagy mobil berendezés összeszerelése, szétszerelése, üzemeltetése, karbantartása

Öntözési automatika

A kertészetben leggyakrabban használatos kisgépek (fűnyírók, komposztálók, láncfűrészek stb.) üzemeltetése, karbantartása, kisebb javítása

4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tanazdaság

4.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

4.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-

1.3.	megbeszélés			x	-
------	-------------	--	--	---	---

4.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése szóban	x			-
2.5.	Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-

4.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

A
10962-12 azonosító számú

**Kertészeti munkavállalói ismeretek
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A 10962-12 azonosító számú, Kertészeti munkavállalói ismeretek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témaörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

	Munkavállalói ismeretek			
		Munkavédelmi szabályok	Tűz- és robbanásvédelem	Környezetvédelem
FELADATOK				
Munkavédelmi, balesetvédelmi, tűzvédelmi, biztonságtechnikai, higiéniai és minőségbiztosítási jogszabályokat, hatósági előírásokat betart, betartat	X	X		
Környezetvédelmi jogszabályokat, hatósági előírásokat betart, betartat			X	
Gondoskodik az áru- és vagyonvédelemről	X			
A munkaviszony megkezdésére, folytatására, megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó szabályokat, előírásokat betart, betartat	X			
SZAKMAI ISMERETEK				
Baleset-, munka-, tűzvédelmi szabályok, higiéniai előírások	X	X		
Környezetvédelmi szabályok			X	
Természetvédelem (védett növények)			X	
Az áru- és vagyonvédelmi berendezések fajtái	X			
Az áru- és vagyonvédelmi berendezések használata	X			

Munkajogi fogalmak	X		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK			
Olvasott szakmai szöveg megértése	X		
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	X	X	
Szakmai nyelvű beszédkészség	X		X
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK			
Felelősségtudat	X	X	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK			
Határozottság	X	X	
MÓDSZERKOMPETENCIÁK			
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	X
Körültekintés elővigyázatosság		X	

5. Munkavállalói ismeretek tantárgy

142 óra

5.1. A tantárgy tanításának célja

Olyan komplex ismeretanyag biztosítása, amely a kertészet bármely területén lehetővé teszi a munkavédelmi, tűzvédelmi, ergonómiai és környezetvédelmi szempontoknak megfelelő munkavégzést.

Adj megfelelő biztonságot a balesetek és betegségek megelőzésében; a balesetekkel kapcsolatos operatív és adminisztratív teendők végzésében, valamint tudatosítsa a tűzvédelmi teendőket.

A tanulók ismerjék meg a legalapvetőbb munkajogi fogalmakat

5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

-

5.3. Témakörök

Technika – mindegyik témakörhöz.

5.3.1. Munkavédelmi szabályok

47 óra

A munkavédelem fogalma és feladatai

Munkakörülmények, veszély, veszélyeztetettség, alkalmasság, munkabiztonság, biztonsági eszközrendszer, védőeszközök, biztonságtechnika fogalma, feladata

A munkavédelmi törvény, jogszabályok

Biztonsági szabályzatok

A munkavédelem helyi szabályai

Gépkönyv, használati és kezelési utasítás

Technológiai dokumentáció, leírás, utasítás

Műveleti - munkahelyi utasítás

Szabványok a munkavédelemben

A szabvány fogalma, fajtái, formai és tartalmi követelményei

Szabványok alkalmazása

A munkavédelem szervezetei

Irányítás, felügyelet (általános és szakfelügyeletek), társadalmi szervezetek, munkahelyi szervek

A vezető, munkahelyi vezető, szervezeti egységek vezetőinek munkavédelmi feladatai

A munkavállalók munkavédelmi feladatai

Baleset, munkabaleset, foglalkozási betegség fogalma

A balesetek bejelentése, kivizsgálása, dokumentálása

A balesetek típusai, jellegzetes okai

Megbetegedések bejelentése, kivizsgálása, dokumentálása

Baleseti ellátás, rehabilitáció

A munkaeszközökre vonatkozó általános követelmények

Munkahelyi magatartás

Biztonsági berendezések, védőburkolatok

Biztonsági szín- és alakjelek

Rendszeres ellenőrzés, karbantartás

Anyagmozgatás általános szabályai

Anyagtárolás általános szabályai

Tartályokban, aknákban, magasban végzett munkák általános szabályai

Az elsősegélynyújtó alapvető feladatai, az első ellátás nyújtása, a veszélyes behatás megszakítása, a sérült biztonságba helyezése

Sérülések csoporthoztatása, ellátásuk

A légzés és vérkeringés fenntartása

-
- Gondoskodás az orvosi ellátásról
 - Az elsősegélynyújtás eszközei
 - A munkák csoportosítása
 - Az ember energiaszükséglete
 - A fizikai munka energiaszükséglete
 - Alap, munka- és szabadidős tevékenységi energia
 - A dinamikus és statikus munka jellemzése
 - Az idegi és szellemi munka energiaszükséglete
 - A szervezet alkalmazkodása a terheléshez
 - A fáradás fizikai és pszichikai módjai
 - A munka minőségét befolyásoló tényezők (a munkateljesítmény időbeni alakulása, életkor, monotonitás, a munka szervezettsége)
 - Munkaidő-pihenőidő összhangja

5.3.2. Tűz- és robbanásvédelem

47 óra

- Tűz- és robbanásvédelmi alapfogalmak
- Tűzveszélyességi osztályok
- Éghetőség, tűzállóság
- Tűzvédelmi jogszabályok, irányító szervek, tűzoltóságok
- Az üzemi tűzvédelmi feladatok, tűzvédelmi oktatás, tűzriadó-terv
- Gépek és létesítmények tűzbiztonsági szabályai
- Gépszínek, gépek (erő- és munkagépek) üzemeltetése
- Tűzoltó anyagok: oltóporok, víz, oltóhabok, oltógázok (szén-dioxid)
- Tűzoltó eszközök és készülékek
- Gázpalackok, gázkészülékek kezelésének biztonsági szabályai

5.3.3. Környezetvédelem

48 óra

A környezetvédelem fogalma és feladatai

A környezetvédelem jogi szabályozása, szervezetek

A különböző környezet- és természetvédelmi (a veszélyes hulladékokról, az erdőkről, a vadakról stb.) szóló törvények

A minisztérium és a hatóságok

Környezetvédelmi feladatok

A talajvédelem: sík és dombvidéki

Talajerózió, defláció

A talajok szennyeződése, az öntözés, műtrágyázás, vegyszeres növényvédelem hatása

A víz védelme

A víz szennyeződésének forrásai, megelőzés lehetőségei, víztisztítási lehetőségek

Tisztított szennyvíz elhelyezése

A levegő tisztaságának védelme

A levegő szennyezettsége, a légszennyezés folyamata, a levegőtisztaság megóvásának lehetőségei

Az erdők és a vadak védelme

Hulladékok, a hulladék fogalma, csoporthosszúsuk, a hulladékok ártalmatlanításának, újrahasznosításának eljárásai

A veszélyes hulladékok és ártalmatlanításuk

Környezetvédelmi károk és bírságolás

A természetvédelem feladata, jelentősége, elvárások az Európai Unióban

Védett növények fogalma, a legfontosabb védett növényfajok

A kertész lehetőségei a környezetvédelem területén

Talajvédelem jelentősége a kertészeti termesztés során

Talajművelés, talajfertőtlenítés, speciális tápközegek használata

5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

5.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

5.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés			x	-
1.4.	vita		x		-

5.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-

5.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a pontja szerinti értékeléssel.

A
11024-12 azonosító számú

**Kerti munkák
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

tantárgyai, témakörei

Nemzeti Munkaiügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszchenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A 11024-12 azonosító számú, Kerti munkák megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és a témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák

11024-12 Kerti munkák	Kerti munkák		Kerti munkák gyakorlat			
	Gyümölcsös növények telepítése	Zöldszénövények telepítése	Szőlő telepítése	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata	Zöldszénövények telepítésének gyakorlata	Szőlő telepítésének gyakorlata
FELADATOK						
Gyümölcsfát ültet	x			X		
Gyümölcsfajt meghatároz	x			X		
Táberendezést, kerítést fenntart a gyümölcsösben	x			X		
Gyümölcsöt gondoz, metsz				X		
Zöldmunkákat végez, hajtásokat kötöz a gyümölcsösben	x			x		
Talajt művel, tápanyag-utánpótlást végez a gyümölcsösben	x			X		
Gyümölcsöt betakarít	x			x		
Szőlő telepítését végzi			x			X
Szőlő-szaporítóanyagot előkészít, szaporítóanyagot ültet			x			x
Táberendezést, kerítést fenntart a szőlőültetvényben			x			X
A szőlő gondozását végzi, metsz			X			x
Zöldmunkákat végez, hajtásokat kötöz a			x			X

szőlőültetvényben						
Talajt művel, tápanyag-utánpótlást végez a szőlőültetvényben			X			x
Szőlőt betakarít			x			X
Talajt előkészít, tápanyag-utánpótlást végez a zöldséghemesztésben		X			x	
Zöldségnövényeket szaporít		x			X	
Növényápolási munkákat végez a zöldséghemesztésben		X			x	
Zöldségnövényeket betakarít		x			X	
Használja, karbantartja a gyümölcsstermesztésben, a szőlőtermesztésben és a zöldséghemesztésben használatos eszközöket	x	x	x	x	x	X
SZAKMAI ISMERETEK						
Gyümölcsmorphológia	x			X		
Gyümölcsfajok, a gyümölcs termő növények csoportosítása, gyümölcsfajok felismerése	x			X		
Gyümölcs termő növények éghajlatigénye, talajigénye	X			x		
Gyümölcsfák ültetése	x			X		
Gyümölcsfák termőfelületének fenntartása	X			x		
A gyümölcsös trágyázása talajművelése, öntözése	x			X		
A gyümölcs betakarítása	X			x		
Szőlőmorphológia			x			X
Szőlőfajták			X			x
A szőlő éghajlatigénye, talajigénye			x			X
Szőlő ültetése			X			x
Termőszőlők metszése, a szőlő zöldmunkái			x			X
Talajmunkák, tápanyag-gazdálkodás a szőlőben			X			x
A szőlő betakarítása			x			X

Zöldségnövények morfológiája		X		x	
Zöldségfajok, a zöldségnövények felismerése		X		X	
A zöldségnövények éghajlatigénye, talajigénye		X		X	
A zöldségnövények termesztési módjai		X		X	
A zöldségnövények szaporítása, ápolási munkái		x		X	
A zöldségnövények betakarítása		X		x	
A gyümölcstermesztésben, a szőlőtermesztésben és a zöldséghemesztésben előforduló eszközök, anyagok, épületek, építmények	x		X		
SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Olvasott szakmai szöveg megértése		X		x	
Szakmai nyelvű hallott szöveg megértése	X	x		x	x
Mennyiségérzék			x		X
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Állóképesség	x	x	x	x	x
Monotonía-tűrés					x
Megbízhatóság	x	x	x	x	X
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Irányíthatóság	x	x	x	x	X
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Ismeretek helyénvaló alkalmazása	X	X	x	x	x
Módszeres munkavégzés	x	X	x	x	x

6. Kerti munkák tantárgy

142 óra

6.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja a gyümölcs-, a zöldség- és a szőlőtermesztés leglényegesebb, a gyakorlati munkavégzéshez feltétlenül szükséges szakmai elméleti ismereteinek megismertetése a tanulókkal.

6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia – mindegyik témakörhöz

6.3. Témakörök

6.3.1. Gyümölcsös növények telepítése

48 óra

A gyümölcstermő növények fogalma, gyümölcsfajok

A gyümölcstermő növények csoportosítási módjai

A gyümölcstermő növények részei

A gyümölcsfajok éghajlati és talajigénye

A gyümölcstermő növények szaporítási módjai

A sor- és tőtáv, sor- és sorköz fogalma

Gyümölcsfák ültetése:

Gyümölcsfák ültetésének az időpontja,

Gyümölcsfák ültetési anyagának típusai, a növények előkészítése az ültetéshez

Gyümölcsfák ültetése

Gyümölcsfák ültetés utáni munkálatai

Metszés: a metszés alapfogalmai, a metszés ideje, metszésmódok, a metszés eszközei, sebkezelés, a nyesedék eltávolítása

A gyümölcsfák öntözésének jelentősége, fenntartó trágyázásuk, gyümölcsfák mechanikai talajápolása, a zöldmunkák fogalma, a támberendezés fenntartása

Az ápolási munkák eszközei

Az érettség fogalma

A betakarítás módjai

Gyümölcsfajok kézi betakarításának jellemzői

Az alakító és ritkító metszés célja

A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás

A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok)

A metszés és hajlítás biológiai alapjai

A metszés elemei

A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése)

A metszésmódok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre

A termőegyensúly

Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása

A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjítő metszés, átoltás)

Gyümölcsritkítás, termésszabályozás

A tápanyagellátás célja

A tápanyagellátást befolyásoló tényezők

A tápelemek szerepe a gyümölcstermő növények tápanyagellátásában

A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére

A gyümölcös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)

A talajművelés módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete

A talajművelés céljai

A talajművelés feladatai

A talajművelés technológiái

Az öntözés célja, jelentősége

A gyümölcs termő növények vízigénye

Az öntözés időpontjai

Öntözési célok a gyümölcs termesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)

Öntözési módok a gyümölcs termesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés

Az öntözés menete

A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok

A növényvédelem célja, (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)

A növényvédelem jelentősége

A növényvédelem feladata

A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés

Komplex és integrált növényvédelem

Trágyázási technológiák ismerete

Trágyák fajtáinak ismerete

Különböző gyümölcsös növények telepítésének ismerete:

(alma, birs, cseresznye, datolyaszilva, egres, eper, faeper, földicseresznye, görögdinnye, josta, kajszibarack, kivi, kopasz kivi (weiki), körte, málna, meggy, naspolya, nektarin, paradicsom, ószibarack, ribizli, ringló, sárgadinnye, tüskétlen szeder, szilva, szőlő, dió, mandula, pisztácia, szelídgesztenye, berkenye, csipkebogyó (vadrózsa), erdei szamóca, fekete áfonya, fekete bodza, feketeribizli, galagonya, hamvas szeder, homoktövis, kökényszilva, közönséges boróka, madárberkenye, húsos som, tőzegáfonya, vadcseresznye (madárcseresznye), vadalmá, vadkörte, vadszeder, vörös áfonya) acai, ananász, avokádó, banán, citrom, datolya, durian, édes granadilla, füge, grépfрут (grape fruit), gránátalma, jujuba, kaktuszfüge, kaktuszgyümölcs, kamkvat, közönséges földicseresznye, kuruba, licsi, zöldcitrom (lime), mandarin, mangó, maracuja,

narancs, naranjilla, óriás passiógyümölcs, papája, perui földicseresznye, pomelo, rambután, tojásdinnye)

6.3.2. Zöldségnövények telepítése

47 óra

A zöldségnövények fogalma, zöldségfajok

A zöldségfajok növénytani jellemzői, igényei

A hajtatás módjai, a módok fontosabb jellemzői

A szabadföldi termesztés módjai, a módok fontosabb jellemzői, a vetésforgó jelentősége

A zöldségnövények szaporítási módjai

A sor- és tőtáv, sor és sorköz fogalma

A magvetés célja, módjai, a vetés mélysége

A palánták típusai

Az öntözés, a mechanikai talajmunkák, a tápanyag utánpótlás célja, eszközei

Az érettség fogalma

A betakarítás módjai

Zöldségfajok kézi betakarításának jellemzői

A zöldségnövények hőigényének felmérése

A zöldségnövények fényigényének felmérése

A zöldségnövények vízigényének felmérése

A zöldségnövények tápanyagigényének felmérése

Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepének vizsgálata

A zöldségnövények levegő igény összetételének vizsgálata

A talaj szerepének vizsgálata a zöldségfélék termesztésében

A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati vizsgálata a zöldségnövények termesztésében

A termesző berendezések használata: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesző, vegyes hasznosítású növényházak), fóliás termesző berendezések

A zöldségfélék termesztési módjainak kipróbálása: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés

A növényházi termesztés sajátosságainak felismerése

A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés

A váz nélküli fóliatakarásos termesztés

Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés

Növényi sorrend, vetésszerkezet

A biotermesztés

Szaporítás

Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások

A vetés, a vetőmag tulajdonságainak vizsgálata

A vetőmag vetés előtti kezelése

A zöldségnövények tenyészterületének vizsgálata

Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása

A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai

A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés

A palántanevelés közegei és termeszтőedényei

A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése

Palántázás legfontosabb lépéseinek

A trágyázás

A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben

Zöldségek ültetése Articsóka, Bab, Burgonya, Csemegé kukorica, Cékla, Dinye (Görögdinnye, Sárgadinnye), Feketegyökér, Ehető gombák, Hagymafélék (Vöröshagyma, Póréhagyma, Téli sarjadékhagyma, Metélőhagyma, Fokhagyma), Káposztafélék (Fehérképoszta, Lilakáposzta, Kelkáposzta (Leveles kel, Kínai kel, Bimbóskel)), Karalábé, Karfiol, Brokkoli, Paprika (Fűszerpaprika), Paradicsom, Pasztinák, Petrezselyem, Levélpetrezselyem, Rebarbara, Retek, Saláta (Endíviasaláta,

Fejes saláta, Cikóriasaláta, Kötözősaláta, Mezei saláta, Tépősaláta), Spárga, Sárgarépa, Som, Sóska, Spenót, Padlizsán, Torma, Tök (Spárgatök, Sütőtök, Laskatök), Cukkini, Patisszon, Uborka, Zeller, Zöldborsó
Jelentősebb zöldségfélék felismerése

6.3.3. Szőlők telepítése

47 óra

A szőlőfajták csoportosítása

A borszőlő-fajták és a csemegeszőlő-fajták csoport jellemzői, a csoportok legjellemzőbb fajtái

Ültetés: az ültetés ideje, módja, a szaporítóanyag

Metszés: a metszés alapfogalmai, a metszésmódok, a metszés ideje, a termő szőlő metszése, metszés eszközei, a venyige eltávolítása

A szőlő mechanikai talajápolása, fenntartó trágyázása, zöldmunkák a támberendezés fenntartása

Az ápolási munkák eszközei

A borszőlő betakarítása, a betakarítás eszközei

A csemegeszőlő betakarításának eszközei

A kertészeti termesztésben előforduló termesztő berendezések (üvegházak, növényágyak, fóliás berendezések), kiegészítő építmények (tárolók), termesztőedények (cserepek, szaporítóládák, -tálcák), kertészeti szerszámok (ásó, gereblye, kapa, metszőolló stb.) megismerése

A meteorológiai mérőház

A páratartalom meghatározására alkalmazható mérőeszközök (hajszálas nedvességmérő, száraz-nedves hőmérő, polyméter).

A léghőmérséklet mérésének eszközei (állomási hőmérő, Fuess-féle maximum-minimum hőmérő)

A csapadékmérés eszközei

A talajhőmérséklet meghatározásának eszközei (felszíni, mélységi talajhőmérők)

A szél irányának, erősségének, sebességének mérésére alkalmazható mérőeszközök (Wild-féle nyomólapos szélzászló, kézi kanalas szélsebességmérő)

A talaj ismerete (előzetes tájékozódás, bejárás)

Talajmintavételi ismeretek (szelvényminta, átlagminta)

Talajminták előkészítésének ismerete laboratóriumi vizsgálatra

Egyszerű talajvizsgálatok ismerete (pH-érték, szerkezeti elemek, talajkötöttség, mésztartalom)

Szerves trágyák használatának ismerete (istállótrágya, zöldtrágya, egyéb növényi eredetű szerves trágyák, komposztrágyák)

Műtrágyák használatának ismerete (egyszerű, összetett, kevert és mikroelem trágyák)

Technológiaileg kevert műtrágyák ismerete

Iparilag kevert műtrágyák ismerete

Összetett műtrágyák alkalmazásának technológiái

Összetett műtrágyák felhasználásának technológiái

Agronómiai szempontok

Ökonómiai szempontok ismerete

Növény specifikus igénye

Technikai-műszaki adottságok

Új típusú műtrágyák

Folyékony halmazállapotú műtrágyák

Folyékony műtrágyák alkalmazásának főbb szempontjai

Alapvető trágyázási eljárások ismerete

A trágya megválasztásának ismerete

A trágyamennyiség (-adag) meghatározásának ismerete

A trágya elosztásának módja, kiszórás és talajba juttatás módja

Trágyázás időpontjának meghatározása

Növény védőszerek alkalmazásának technológiái

Legfontosabb kórokozók (vírusok, baktériumok, gombák) és állati kártevők kártételének felismerésének ismerete (kör- és kárképek)

Növényvédő szerek felismerésének technológiái

herbicidek: gyomirtó szerek
fungicidek: gombaölő szerek
inszekticidek: rovarirtó szerek
avicidek: madárintató szerek
akaricidok vagy miticidek: atkaölő szerek
rodenticidek: rágcsáló irtók
vespacidek: darázsirtók
molluszkicidok: csigaintató szerek
baktericidek: baktériumok ellen használt vegyszerek
viricidek: vírusölők
nematicidek: fonalféreg öltő szerek
Kertészeti kultúrák legfontosabb gyomnövényeinek ismerete
Permetlé-összetétel számításának ismerete
A permetlé készítésének szabályai, permetlevek bekeverésének ismerete (gyakorlatilag nem mérgező szerekkel)
Természetes növényvédőszerek használatának ismerete

6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

-

6.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

6.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási módszer neve	A tanulói tevékenység szervezeti kerete			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása,
		egyéni	csoport	osztály	

					pontosítása)
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés			x	-

6.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csport-bontás	Osztálykeret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása	x			-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása	x			-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel	x			-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatak				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-
2.3.	Szöveges előadás egyéni felkészüléssel	x			-
2.4.	Tapasztalatok utólagos ismertetése	x			-

2.5.	szóban Tapasztalatok helyszíni ismertetése szóban			x	-
------	---	--	--	---	---

6.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

7. Kerti munkák gyakorlat tantárgy 319 óra

7.1. A tantárgy tanításának célja

A gyakorlat keretében ismertetjük meg a kertészeti termesztés alapvető munkáit.

A tanuló legyen képes elvégezni a ház körüli kertekben az alapvető kertészeti tevékenységeket.

7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Biológia – mindegyik témakörhöz

7.3. Témakörök

7.3.1. Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata 106 óra

A gyümölcsfaiskola részeinek megismerése

A gyümölcsfa részei, termőrészek felismerése

Ivaros és ivartalan szaporítási módok gyakorlása

Csemetenövények nevelése, ápolása, kitermelése

A telepítés előkészítése: területrendezés, talajjavítás, talajfertőlenítés, talaj-előkészítés, a fák helyének kitűzése

A telepítés: az ültetési anyag átvétele, a fák előkészítése az ültetéshez (gyökérkemetszés, pépezés), a gyümölcsfák ültetése, a telepítést követő munkák (védelem, a telepítés nyilvántartása)

Támbberendezés készítése, karbantartása

Szervestrágyázás: istállótrágyázás; trágyalé, komposzt, szerves hulladék kijuttatása és bedolgozása; zöldtrágyázás

Műtrágyázás: szilárd műtrágyák kijuttatása, bedolgozása; folyékony műtrágyák használata

Kémiai (vegyszeres) talajművelés: gyomirtó szer megválasztás, bekeverés, kijuttatás, bedolgozás

Biológiai talajművelés: füvesítés, zöldtrágyázás, talajtakarás

Az alakító és ritkító metszés célja

A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás

A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok)

A metszés és hajlítás biológiai alapjai

A metszés elemei

A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése)

A metszésmódok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre

A termőegyensúly

Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása

A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjítő metszés, átoltás)

Gyümölcsritkítás, termésszabályozás

A tápanyagellátás célja

A tápanyagellátást befolyásoló tényezők

A tápelemek szerepe a gyümölcstermő növények tápanyagellátásában

A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére

A gyümölcsös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)

A talajművelés, célja, jelentősége, feladata, módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete

Az öntözés célja, jelentősége

A gyümölcstermő növények vízigénye

Az öntözés időpontjai

Öntözési célok a gyümölcstermesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)

Öntözési módok a gyümölcstermesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés

Az öntözés menete

A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok

A növényvédelem célja, jelentősége, feladata (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)

A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés

Komplex és integrált növényvédelem

7.3.2. Zöldségnövények telepítésének gyakorlata

107 óra

A zöldségnövények hőigénye

A zöldségnövények fényigénye

A zöldségnövények vízigénye

A zöldségnövények tápanyagigénye

Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepe

A zöldségnövények igénye a levegő összetételét illetően

A talaj szerepe a zöldségfélék termesztésében

A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati jelentőségük a zöldségnövények termesztésében

A termesző berendezések fogalma

A termesző berendezések csoportosítása: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesző, vegyes hasznosítású

növényházak), fóliás termesztő berendezések

A zöldségfélék termesztési módjai: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés

A növényházi termesztés szerepe, jelentősége és sajátosságai

A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés

A váz nélküli fóliatakarásos termesztés

Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés

Növényi sorrend, vetésszerkezet

A biotermesztés lehetőségei, feltételei

A szaporítás fogalma

Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások

A vetés, a vetőmag tulajdonságai

A vetőmag vetés előtti kezelése

A zöldségnövények tenyészterülete

Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása

A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai

A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés

A palántanevelés közegei és termeszтőedényei

A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése

A trágyázás célja, jelentősége

A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben

7.3.3. Szőlő telepítésének gyakorlata

106 óra

Az ültetvény-telepítések előkészítése (tereprendezés, talajmintavétel, talajelőkészítés, a tőkék helyének kitűzése, a szaporítóanyag előkészítése)

Az ültetés (ültetés gödörbe, kézifúróval, hidrofúróval, fóliatakarással)

Az ültetés befejező munkái (felcsirkézés, az ültetés minőségének ellenőrzése, törzskönyvezés)
A telepítés gondozása
Támberendezés-típusok tanulmányozása, építése (az oszlopok beállítása, karózás, huzalozás)
A támberendezések karbantartása, felújítása
A szőlőtőke részeinek megismerése
A tőkeművelési módok bemutatása
Európai vessző előállítása (begyűjtés helye, ideje)
A vessző tárolása és növényvédelmi vonzata
A szaporításra alkalmas vessző szabványa
Az európai vessző iskolázása, módjai, ápolása, felszedése
Alanyvessző előállítása, alanyfajták ismerete (mésztűrés, filoxéra-ellenállóság)
Alanytelep éves ápolási munkái
Az oltványkészítés műveletei
Előhajtás, edzés
Oltványok iskolázása
Gyökeres oltványok felszedése, szabványok
In vitro szaporítóanyag előállítása

7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

Tangazdaság

7.5. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek, tanulói tevékenységformák (ajánlás)

7.5.1. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható sajátos módszerek (ajánlás)

Sorszám	Alkalmazott oktatási	A tanulói tevékenység	Alkalmazandó eszközök
---------	----------------------	-----------------------	-----------------------

	módszer neve	szervezeti kerete			és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		egyéni	csoport	osztály	
1.1	magyarázat			x	-
1.2.	kiselőadás	x			-
1.3.	megbeszélés			x	-

7.5.2. A tantárgy elsajátítása során alkalmazható tanulói tevékenységformák (ajánlás)

Sor-szám	Tanulói tevékenységforma	Tanulói tevékenység szervezési kerete (differenciálási módok)			Alkalmazandó eszközök és felszerelések (SZVK 6. pont lebontása, pontosítása)
		Egyéni	Csoport-bontás	Osztály-keret	
1.	Információ feldolgozó tevékenységek				
1.1.	Olvasott szöveg önálló feldolgozása			x	-
1.2.	Olvasott szöveg feladattal vezetett feldolgozása			x	-
1.3.	Olvasott szöveg feldolgozása jegyzeteléssel			x	-
2.	Ismeretalkalmazási gyakorló tevékenységek, feladatok				
2.1.	Válaszolás írásban mondatszintű kérdésekre			x	-
2.2.	Tesztfeladat megoldása	x			-

7.6. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) a) pontja szerinti értékeléssel.

Összefüggő szakmai gyakorlat

OKJ szerinti szakképesítés oktatásához
az első évfolyamot követően 70 óra

Az összefüggő nyári gyakorlat egészére vonatkozik a meghatározott óraszám, amelynek keretében az összes felsorolt elemet kötelezően oktatni kell az óraszámok részletezése nélkül, a tanulók egyéni kompetenciafejlesztése érdekében.

Szakmai követelménymodulok	Tantárgyak/Témakörök
	Kerti munkák gyakorlat
11024-12 Kerti munkák	Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata
	Zöldségnövények telepítésének gyakorlata
	Szőlő telepítésének gyakorlata

11024-12 Kerti munkák

a 9. évfolyamot követően

Kerti munkák gyakorlat tantárgy

Témakörök

Gyümölcsös növények telepítésének gyakorlata

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
1089 Budapest, Kálvária tér 7.
www.munka.hu

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszchenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A gyümölcsfaiskola részeinek megismerése

A gyümölcsfa részei, termőrészek felismerése

Ivaros és ivartalan szaporítási módok gyakorlása

Csemetenövények nevelése, ápolása, kitermelése

A telepítés előkészítése: területrendezés, talajjavítás, talajfertőtlenítés, talaj-előkészítés, a fák helyének kitűzése

A telepítés: az ültetési anyag átvétele, a fák előkészítése az ültetéshez (gyökérkemetszés, pépezés), a gyümölcsfák ültetése, a telepítést követő munkák (védelem, a telepítés nyilvántartása)

Támberekendezés készítése, karbantartása

Szervestrágyázás: istállótrágyázás; trágyalé, komposzt, szerves hulladék kijuttatása és bedolgozása; zöldtrágyázás

Műtrágyázás: szilárd műtrágyák kijuttatása, bedolgozása; folyékony műtrágyák használata

Kémiai (vegyszeres) talajművelés: gyomirtó szer megválasztás, bekeverés, kijuttatás, bedolgozás

Biológiai talajművelés: füvesítés, zöldtrágyázás, talajtakarás

Az alakító és ritkító metszés célja

A metszés ideje, kivitelezési módja, sebkezelés, nyesedék eltávolítás

A korona alakítását befolyásoló tényezők (életkor, faj, fajta, talaj- és éghajlati viszonyok)

A metszés és hajlítás biológiai alapjai

A metszés elemei

A metszést kiegészítő eljárások (a hajtások csavarása, a vesszők lehajlítása, leívelése)

A metszésmódok hatása a növekedésre, termőrész-képződésre

A termőegyensúly

Koronanevelés és művelési mód, a legelterjedtebb koronaformák kialakítása

A gyümölcsfák termőfelületének fenntartása: a termőfelület fenntartás módjai (ritkító metszés, ifjítő metszés, átoltás)

Gyümölcsritkítás, termésszabályozás

A tápanyagellátás célja

A tápanyagellátást befolyásoló tényezők

A tápelemek szerepe a gyümölcstermő növények tápanyagellátásában

A tápanyag-ellátottság hatása a gyümölcs minőségére

A gyümölcsös trágyázásának ideje, módjai (szerves-, műtrágyázás)

A talajművelés, célja, jelentősége, feladata, módjai (mechanikai, vegyszeres, biológiai vagy talajtakarásos), menete

Az öntözés célja, jelentősége

A gyümölcstermő növények vízigénye

Az öntözés időpontjai

Öntözési célok a gyümölcstermesztésben (vízpótló, frissítő, kondicionáló, színező stb.)

Öntözési módok a gyümölcstermesztésben: árasztó, barázdás, mikroöntözés (csepegtető, mini szórófejes, mini esőztető mikroszórófejes, mikroesőztető), esőszerű öntözés

Az öntözés menete

A gyümölcsfélék általános károsítói: élettani és fertőző betegségek, kártevők, gyomok

A növényvédelem célja, jelentősége, feladata (a károsítók felismerése, az elterjedés megakadályozása, előrejelzés, megelőző, gyógyító védekezés)

A növényvédelem módjai: karantén hatósági intézkedések, termesztéstechnikai, mechanikai, kémiai, biológiai, biotechnikai védekezés

Komplex és integrált növényvédelem

Zöldségnövények telepítésének gyakorlata

A zöldségnövények hőigénye

A zöldségnövények fényigénye

A zöldségnövények vízigénye

A zöldségnövények tápanyagigénye

Az egyes makro- és mikroelemek növényi életfolyamatokban betöltött szerepe

A zöldségnövények igénye a levegő összetételét illetően

A talaj szerepe a zöldségfélék termesztésében

A környezeti tényezők összefüggései és gyakorlati jelentőségük a zöldségnövények termesztésében

A termesztő berendezések fogalma

A termesztő berendezések csoportosítása: üvegházak vagy növényházak (szaporító, termesztő, vegyes hasznosítású növényházak), fóliás termesztő berendezések

A zöldségfélék termesztési módjai: szabadföldi termesztés (korai-, tömegtermesztés), termesztő berendezés alatti termesztés

A növényházi termesztés szerepe, jelentősége és sajátosságai

A fóliás termesztő berendezések (alagút, ágy, sátor) alatti termesztés

A váz nélküli fóliatakarásos termesztés

Korai szabadföldi termesztés, szabadföldi tömegtermesztés

Növényi sorrend, vetésszerkezet

A biotermesztés lehetőségei, feltételei

A szaporítás fogalma

Szaporítási módok a zöldségtermesztésben: ivaros (magról), ivartalan (vegetatív) szaporítási eljárások

A vetés, a vetőmag tulajdonságai

A vetőmag vetés előtti kezelése

A zöldségnövények tenyészterülete

Vetésmódok, a vetés mélysége, a vetőmagszükséglet kiszámítása

A vetés idejének ütemezése, a szabadföldi vetés, ültetés időpontjai

A palántanevelés előnyei, módjai: tűzdelés nélküli és tűzdeléses palántanevelés

A palántanevelés közegei és termesztőedényei

A palántanevelés helye, időtartama, munkái, a palánta kiültetése

A trágyázás célja, jelentősége

A trágyázás módjai, menete: alaptrágyázás, indítótrágyázás, fejtrágyázás Szerves-, műtrágyázás a zöldségtermesztésben

Szőlő telepítésének gyakorlata

Az ültetvény-telepítések előkészítése (tereprendezés, talajmintavétel, talajelőkészítés, a tőkék helyének kitűzése, a szaporítóanyag előkészítése)

Az ültetés (ültetés gödörbe, kézifűróval, hidrofűróval, fóliatakarással)

Az ültetés befejező munkái (felcsirkézés, az ültetés minőségének ellenőrzése, törzskönyvezés)

A telepítés gondozása

Támberendezés-típusok tanulmányozása, építése (az oszlopok beállítása, karózás, huzalozás)

A támberendezések karbantartása, felújítása

A szőlőtőke részeinek megismerése

A tőkeművelési módok bemutatása

Európai vessző előállítása (begyűjtés helye, ideje)

A vessző tárolása és növényvédelmi vonzata

A szaporításra alkalmas vessző szabványa

Az európai vessző iskolázása, módjai, ápolása, felszedése

Alanyvessző előállítása, alanyfajták ismerete (mésztűrés, filoxéra-ellenállóság)

Alanytelep éves ápolási munkái

Az oltványkészítés műveletei

Előhajtás, edzés

Oltványok iskolázása

Gyökeres oltványok felszedése, szabványok

In vitro szaporítóanyag előállítása